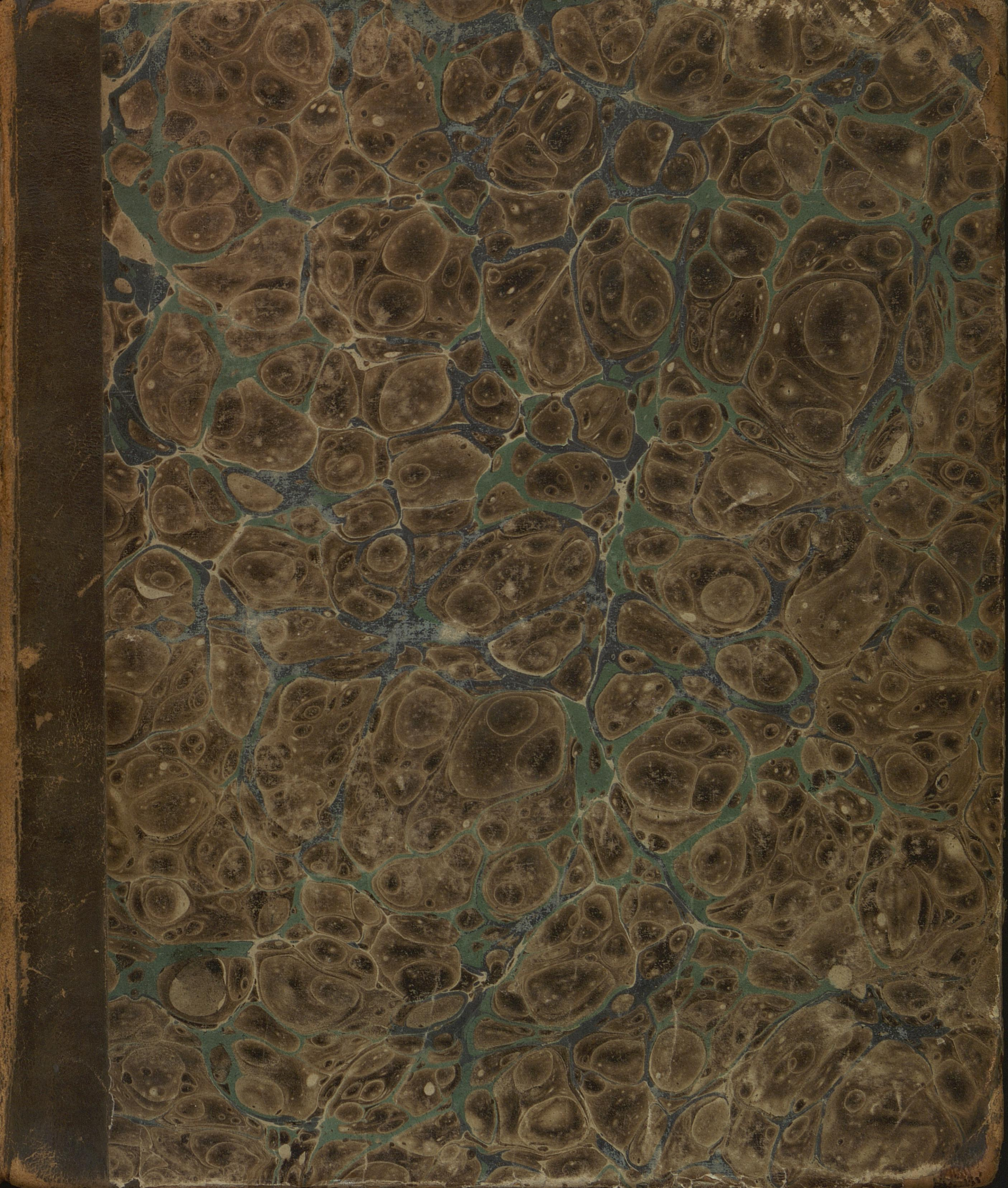
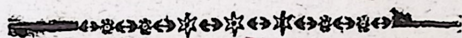
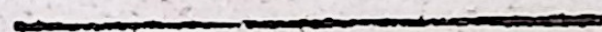

Nyeste

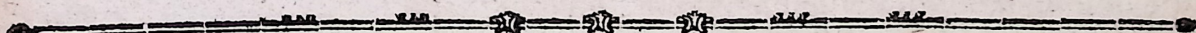
Skilderie af Kjøbenhavn.

Udgivet af J. Werfel.

Niende Bind.

Kjøbenhavn, 1808.
Trykt paa Udgiverens Forlag, hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 1.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Onsdagen den 14 October, 1807.

Den Danske Flaade.

(Fortsat.)

Den Danske Flaades Gjenfødsel daterer sig fra Danneskjold Samsøes Periode. Ved hans Bestyrelse havde Kongens Casse vundet 850,000 Rdlr. i en Tid af syv Aar, og for endeel af disse sparede Penge blev Dokken bygt. Men han blev — som saa mange store Mænd i Dannemark — ilde lønnet for sine værdige Bestræbelser. Han faldt som et Offer for usle Cabaler og gusten Avindsyge.

I Aaret 1778 bestod vor Flaade af 35 Linieskibe, 17 Fregatter, 7 Hukkerter, 3 Galeiskibe, 8 Chalouper med Master, 5 store Transportskibe, 6 Bombardeergallioter, 8 Pramme, 50 Chalouper, 30 Kongebaade og 32 Canonjoller. — Af disse 35 Linieskibe vare ikkun 17 brugelige i alle Farvande. Imidlertid kunne dog den Danske Flaade den Gang bestaae af 27 Linieskibe og 12 Fregatter: en Magt, som i Tider, hvor den Engelske Marine endnu ikke var voxet alle Europæiske Sømagter saa meget over Hovedet, var særdeles anseelig, og især, i Forening med andre, kunde indgyde den største Agtelse.

I Aaret 1782 kostede et Skib paa 74 Canoner omtrent 186,000 Rdlr. blot at bygge, et paa 60 Canoner omtrent 159,000 Rdlr., og en Fregat paa 36 Canoner 76,000 Rdlr. Uagtet nu Prisen paa alle muelige Skibsfornødenheder betydeligen ere stegne, saa kan man efter denne Maalestok, omtrent anslaae Værdien af de Danske Krigsskibe *), som det Britiske Cabinet har bemægtiget sig, Canonerne og Takkelagen uberegnet, paa følgende Maade:

*) Den her anførte er efter Admiral Gambiers officielle Rapport.

Linieskibe.

	Rdlr.
1. Christian den Syvende, 96 Canoner (bygt 1803) . .	240000
2. Neptunus, 84 Can. (bygt 1789)	212000
3. Valdemar, 84 Can. (bygt 1798)	212000
4. Sophie Friderike, 74 Canoner (bygt 1775) . .	186000
5. Justitia, 74 Can. (bygt 1777)	186000
6. Arveprinds Frederik, 74 Canoner (bygt 1782) . .	186000
7. Kronprinds Frederik, 74 Canoner (bygt 1784) . .	186000
8. Fyen, 74 Can. (bygt 1787) .	186000
9. Odin, 74 Can. (bygt 1788) .	186000
10. Tre Kroner, 74 Can. (bygt 1789)	186000
11. Skjold, 74 Can. (bygt 1792)	186000
12. Kronprindsesse Marie, 74 Canoner (bygt 1791) . .	186000
13. Dannemark, 74 Can. (bygt 1794)	186000
14. Norge, 74 Can. (bygt 1800)	186000
15. Prindsesse Caroline, 74 Canoner (bygt 1805) . .	186000
16. Ditmarsken, 64 Can. (bygt 1780)	169000
17. Seieren, 64 Can. (bygt 1795)	169000
18. Mars, 64 Can. (bygt 1784)	169000

Fregatter.

1. Perlen, 44 Can. (bygt 1804) .	97000
Lateris	3,500,000

Fregatter.

	Rdlr.
Transport	3,500,000
2. Havfruen, 44 Can. (bygt 1789)	97000
3. Freya, 44 Can. (bygt 1793) .	97000
4. Iris, 44 Can. (bygt 1795) .	97000
5. Rota, 44 Can. (bygt 1801) .	97000
6. Venus, 44 Can. (bygt 1801) .	97000
7. Najaden, 36 Can. (bygt 1796)	76000
8. Tritton, 28 Can. (bygt 1790) .	60000
9. Frederiksteen, 28 Can. (bygt 1800)	60000
10. Lille Belt, 24 Can. (bygt 1801)	50000
11. St. Thomas, 22 Can. (bygt 1779)	45000
12. Fylla, 24 Can. (bygt 1802) .	50000
13. Elben, 20 Can. (bygt 1800) .	45000
14. Eideren, 20 Can. (bygt 1802) .	45000
15. Glückstad, 20 Can. (bygt 1804)	45000

Brigger.

1. Sarpen, 18 Can. (bygt 1791)	40000
2. Glommen, 18 Can. (bygt 1791)	40000
3. Nidelven, 18 Can. (bygt 1792)	40000
4. Mercurius, 18 Can. (bygt 1806)	40000
5. Brevdrageren, 14 Can. (bygt 1801)	30000
6. Den flyvende Fisk, 10 4pund. Can. og 2 6pund. Haubitser (bygt 1789)	35000
11 Canonbaade med 2 Can. i Buggen	30000
14 dito med 1 Can. i Buggen og 1 i Speilet . . .	40000
	4,756,000

Efter det seneste Reglement, som er af Aar 1793, har Admiralen i aarlig Gage . . 2880 Rd.

2 Viceadmiraler, hver 2388 Rd. .	4776 —
3 Contreadmiraler, hver 2208 Rd.	6624 —
4 Commandeurer, hver 1848 Rd. .	7392 —
8 Commandeur Capit., hver 960 Rd.	7680 —
28 Capitainer, hver 800 Rd. .	22400 —
24 Capitainlieutenanter, hver 400 Rd.	9600 —
40 Præmierlieutenanter, hver 276 Rd.	11040 —
60 Secondlieutenanter, hver 192 Rd	11520 —
Summa	83912 Rd.

Foruden Lønningerne er der til Marinens Vedligeholdelse reglementeret en Fond af 880,000 Rdlr. om Aaret.

Efter et Reglement af 1767 maa intet Skib være ældre end 34 Aar. I Almindelighed kan et nyt Skib være tjenstdygtigt i 9 Aar. Efter den Tids Forløb kalfatres det, og er da endnu brugbart i sex Aar.

Hvor meget end visse Engelske Avisskrivere have raabt paa, at de Danske Skibe ikke due til andet end Transportskibe, saa have vore Skibe dog hidtil været berømte i hele Europa, saavel for deres Bygningsmaade som gode Tømmer. De have ogsaa altid været meget dyre at bygge. Tømmeret lod Regjeringen for det meste komme fra Pommern.

(Fortsættes.)

Nil prodest, qvod non lædere possit idem.
Ovid.

En Unavngiven har i dette Blad opfordret mig til at bekjendtgjøre de Jagttagelser, jeg ved mine idelige Besøg i de Engelske Feldthospitaler har anstillet, da de, efter den anonyme Indsenders Formeening, maa være af Vigtighed for det Offentlige. — Jeg har, i de første Dage da Stadens Porte vare aabnede for dens Indvaanere, benyttet mig af denne Leilighed, for at besøge de forskjellige Engelske Feldthospitaler i Omegnen af Kjøbenhavn, til hvilke, enhver af Medicinens og Chirurgiens Dyrkere, formedelst de Engelske Lægers forekommende Høflighed, havde fri Adgang. Kuns enkelte Besøg har jeg aflagt der, og med saa lang Ophold, som min Tid tillod mig; men jeg har ikke freqventeret hvert Sted, som min ubekjendte Opfordrer paastaaer, hvilket rigtig nok var nødvendigt, for at tilfredsstille Hans videnskabelige Ønske, og for at anstille tilstrækkelige og fuldstændige Jagttagelser. — At træde frem for Publikum med en lærd medicinsk-chirurgisk Afhandling, samlet af Jagttagelser fra de Engelske Feldthospitaler, det vil jeg med Fornøielse overlade til min skjulte lærde Ven, eller til hvilken anden som dertil føler Lyst og Kald. Min Hensigt var blot, med nyttige og gavnrige Bemærkninger, at udvide og berige mine egne Kundskaber, hvilket dog aldrig kan vorde nogen Brøde? I Øvrigt skylder jeg mig selv at erklære, at det er mig aldeles ubekjendt hvorledes Efterretninger om mine enkelte Besøg i de Engelske Feldthospitaler ere indkomne i de offentlige Blade.

Kjøbenhavn, d. 13 October 1807.

C. F. Simonsen.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Fra Vordingborgkanten d. 10 Oct. Længe have vi været fri for Engelskmandene; men for 8 Dage siden have vi faaet nok af dem. De bestaae af Jægere og Husarer, som holde Vagt langs med Strandkanten fra Kallehaven til Corsøer. Præstøe har stærk Indqvartering. Hver Mand maa leveres 1 Pd. Smør og 1 Pd. Kjød hver Dag. (Tilforn maatte leveres 1 Pd. Smør.) Til hver Hest maa daglig leveres 1 Lispd. Hø og 1 Skjæppe Havre.

En Dreng paa 13 eller 14 Aar, hvis Fader er Professionist her i Staden, og som er bestemt til sammes Haandværk, lod sig overtale af et voxent Menneske, der allerede havde taget Tjeneste hos de Engelske, til ligeledes at gaae i Tjeneste hos denne Nation som Piber. I dette Forsæt gik han til en her i Forstaden indqvarteret Major ved den Tydske Legion. Denne betragtede ham nogle Øieblik opmærksomt, gav ham derpaa nogle Penge, og afviste ham med følgende Formaning: "min Søn! bliv i dit Fædreneland og fortjen dit Brød paa en redelig Maade; du vilde maaskee i Tiden fortryde dette Skridt. Skynd dig hjem, og lad dine Forældre ikke være i Angest og Bekymring for dig!"

Man forsikkrer, at vore Capere i Nordsøen have i disse Dage taget en Engelsk Cutter og 14 Transportskibe, som vare ladede med Provision til Flaaden.

Kongens Livjægercorps er blevet forøget med endeel Recruter, og Corpset exercerer nu tre Gange om Ugen.

Fæstningen Flekkerøe, som nyligen er bleven sprængt i Luften af de Engelske, er begyndt at anlægges i Aaret 1556, for at beskytte Havnen, som fordum blev meget foruroliget af Sørøvere. I Begyndelsen bestod Befæstningen kun af et Slot bygt af stærke Egebjelker, men da dette ikke opfyldte den tilsigtede Nytte, blev det igjen nedbrudt 1564. Christian d. Fjerde lod 1635 paa Øen Ollerøe opbygge et med Muur omgivet Castel, hvilket han kaldte efter sit Navn Christiansøe. Siden er Hovedfæstningen Flekkerøe eller Frederiksholm blevet anlagt

her. I Aaret 1801 skal det have været i Forslag aldeles at sløife denne Fæstning, og den Skade, Fienden har tilføiet os i den Henseende, er altsaa ikke saa stor som han indbilder sig.

Universitetet har ved Bombardementet liidt et betydeligt Tab ved at miste Professor Schiellerups Samling af anatomiske Apparater. Professoren var uheldigviis just paa Landet. — Endnu har Universitetet ingen fuldkommen Vished om sin Skjebne i Fremtiden; det Hele vil beroe paa dets Bønders Skjebne under de Engelskes Ophold her i Landet. Adskillige af Forvalterne paa Universitetsgodserne ere allerede udeblevne med Betaling, fordi de hidtil ikke have været istand til at faae Landgilde betalte af Bønderne.

Adskillige Engelske Officierer forsikkre, at deres Artillerie gaaer til Sverrig, for at overvintre der.

En Dansk Jomfru og to Tjenestepiger ere nyligen blevne viede til tre Engelske Underofficierer.

Under Bombardementet har man havt Prøver paa Aandsnærværelse og Uforsagthed, hvoraf ikke faa fortjene offentlig Bekjendtgjørelse. Blandt andre er følgende især mærkelig: Medens Oversprøitemester Damborg var i 8 Dage paa Vagt i Citadellet, forskaanedes de to første Nætter af Bombardementet hans Huus i lille Larsbjørnstrædet for Bomber. Men uagtet dette Huus havde 22 Beboere, var dog ikke en eneste af dem tilstede, for i paakommende Ildebrandstilfælde at kunne hjelpe at slukke. Endog hans Drenge, som han havde bedet at blive ved Huset, vare gaaede ned i Kjelderen, hvor 30 Mennesker vare samlede. Den tredie Nat kom en Bombe og slog Gavlen og Qvisten af Huset itu, hvorved Gangen blev spærret. Damborgs uforsagte Kone, som forgjeves havde anmodet Folk om at staae hende bi, arbeidede sig nu igjennem den trange og af søndersplittede Brædder spærrede Vei med en Spand Vand i Haanden, og slukkede Bomben, som netop var sprungen og havde tændt Ild i en Seng. Nu løb hun ned for om muligt at faae nogle Folk til Hjelp, og var saa lykkelig at træffe en brav Mand, som ilede med hende op paa Loftet, men i det samme de kom derop sprang atter en Bombe. Dog, det skrækkede hende ikke; hun slukkede ligesaa uforsagt denne som den forrige Bombe.

Det er nu afgjort, at de Engelske Tropper inden fire Dage forlade Sjælland. Endeel af den Tydske Legion er allerede bleven indskibet i Gaar. Deres Bortgang har foranlediget adskillige Rygter. — Et af dem — for hvis Rigtighed Anmelderen aldeles ikke kan indestaae — siger: at 10,000 Mand gaae til Sverrig; at dette Rige skal have forlangt 20,000 Mand af den herværende Engelske Armee, som i Forening med Landets egne Tropper kunne forsvare det mod et mueligt fiendtligt Indfald, men at man paa Engelsk Side ikke vil overlade det flere end benævnte 10,000 Mand.

Den 7. Oct. ere de sidste Passer, som uddeltes, contrasignerede af den engelske Commanderende. Admiral Gambier har tillige tilkjendegivet: at de Skibe, som ere blevne forsynede med Passer, ville sikkerligen passere frit, for den Reise til hvilken Passerne ere meddeelte, endog i det Fald, at de ikke skulle ankomme, førend nogle faa Dage efter at Stilstanden er udløbet.

Den skjønne Classenske Have er skrækkelig ødelagt. Veien forbi samme staaer under Vand.

I Engelske Blade angives Tabet paa Dansk Side under Angrebet paa Kjøbenhavn for 6000 Dræbte og 3000 Fanger!

I Aftes deserterede en Engelsk Soldat i fuld Mondur; men han blev greben af tre Engelske Officierer, derpaa ført til Hovedqvarteret og derfra til Citadellet.

I Gaar ankom en Engelsk Minister, Lord Mary, som skal underhandle med vort Hof. En Coureer blev derpaa afsendt til Holsteen.

De første Tropper af den Engelske Armee, som indskibes, ere de Tydske; de egentlige Engelske, der vare de første der kom i Land, indskibes allerførst. Aarsagen er ikke vanskelig at indsee.

Til Hovedstaden er ankommen: Kjøbmændene Thrane, Magnussen, Reys, Jakobsen og Israel Salomon f. Helsingborg; Kjøbmændene Viderborg og Lindman fra Malms; Contreadmiral Cederstrøm, Gen. Adj. Hellvig og Capit. Nystrøm fra Landskrone, Kjøbmand Blaurock fra Helsingborg (logere hos Møller). — Afreist: Kjøbmand Ludert til Helsingøer; Admiral Cederstrøm med Følge til Sverrig.

Udenlandske Efterretninger.

I Lloyd's Evenning-post findes en Indbydelse til Subskription paa Understøttelse for de af Kjøbenhavns Indbyggere, som have lidt ved Bombardementet. Denne Indbydelse er skreven i en Tone, som aabenbar røber, at Forfatteren hører til Oppositionspartiet og menet det vel. Efterat have skildret Hovedstadens Forfatning med Farver, som maa opvække Forbittrelse over Angrebet paa Dannemark hos enhver retskaffen Britte, siger han: "at denne Subskription er det eneste, der kan bøde paa en Fremfærd, som ellers de Danske vilde betragte som evigt Brændemærke paa den Brittiske Caracteer."

(Udtog af en Engelsk Officiers Brev af 25 Aug.) Følgende kan tjene til Prøve, hvor ilde endog en fiendtlig Officier var underrettet om Tingenes Tilstand: "den Franske General Berthier har, som det hedder, forsøgt at komme til Kjøbenhavn, hvor han styrer Stadens Forsvarsvæsen. Han er kommen over Beltet til Sjælland i en lille Baad, men jeg er overbeviist om, at han vil falde i vore Hænder, efterdi Kjøbenhavn er fuldkommen blokeret, og vi ere i Besiddelse af hele Øen, paa denne Stad og Kjøbenhavn nær."

Under d. 28 Sept. meldes fra London: Af den sidste Parag. i Kongens Declaration sees, at Regjeringen ikke anseer sig for at være i Krig med Dannemark og H. Maj. endog nu er villig til at afgjøre Sagen i Mindelighed. Vi veed, at der er bleven gjort Forslag til at understøtte Dannemark med en mægtig Flaade og Armee, for at forsvare Holsteen og Øerne i Østersøen, saafremt det vil bestemt modsætte sig Frankrige og forene sig med Storbritannien. Hvor fordeelagtige end disse Tilbud ere for Dannemark, eftersom der ikke var nogen Tvivl om Coffardieskibenes uopholdelige Frigivelse og Flaadens Tilbagegivelse i Tiden, saa er der dog kun lidet Haab om, at de ville blive antagne. Den Danske Regjering er for opbragt og tillige Frankrige for meget hengiven til at antage det System, som vi troe vilde være bedst, saavel for dets Ære som dets Tarv.

Kongen af Engelland har udgivet en Erklæring angaaende Krigen mod Dannemark. Den indeholder intet uden det, som de Engelske ministerielle Blade hidtil have anført til Undskyldning for vor Flaades Borttagelse. Den bestemte Underretning, at Frankriges nærværende Behersker havde besluttet, med en Krigsmagt at besætte Holsteen, og at udelukke Storbritannien fra al Forbindelse med Fastlandet; at bevæge eller tvinge det Danske Hof til at lukke Sundet for den Brittiske Handel og Søfart; og at bruge den Danske Flaade til et Angreb paa Storbritannien og Irland — disse ere de Grunde, som skulle have tvunget Engelland til at angribe Dannemark midt i Fredens Skjød. Efterat have fremsat de fordeelagtige Tilbud, som førend Fiendtlighedernes Udbrud gjordes Dannemark, forsikkrer Kongen, at han er beredt til at bevise saavel for denne Stat som for hele Verden, at han allene har handlet med Hensyn til hvad han skylder sine egne Staters Sikkerhed, og at han ikke ønsker, for sin Fordeels og sin Magts Forstørrelses Skyld, at gaae uden for Grændserne af den Nødvendighed, der foranledigede Fiendtlighederne. — Som Dansk Mand, der føler dybt hvad der er mødt hans uskyldige Fædreneland, kan Anmelderen umuelig undertrykke her sine Tanker om denne store og vigtige Gjenstand. Det Danske Hof har mere end engang høitidelig erklæret, at det har besluttet at forfegte sit Neutralitetssystem indtil det yderste. Hidtil have alle Nationer respecteret dets Neutralitet, og midt under Stormen af alle politiske Omvæltninger i Europa er det bestandig blevet sit System tro. Engelland er den første Stat, som har villet tvinge os til ikke at være neutral, og da det ikke kunde tvinge os til at forlade vort System, blev vor Hovedstad angreben og vor Flaade bortført med Magt. Hvad Frankrige vilde tvinge os til var endnu høist uvist, — hvad Engelland derimod har tvunget os til er aabenbart og vist. Desuden er den ene Nation ikke bestemt til at opoffres for den andens Sikkerheds Skyld, og dersom et saadant Princip skulde antages som almeengjeldende i Politiken, maatte al gjensidig Sikkerhed blandt Stater aldeles ophøre. Hver Gang en mægtigere Nation frygtede for, at en svagere kunde middelbar blive den skadelig, maatte den sidste opoffres. Det tilkommer Engellænderne at bevise om Dannemark, vel at mærke uoverrasket, ikke kunde forsvare sin Neutralitet mod hvilken Stat det end skulde være. Hidtil har man i det mindste ikke kunnet fremføre et eneste Bevis, som godtgjør det modsatte. Naar Engelland først havde havt Prøver paa, at Dannemark enten ikke kunde eller vilde forsvare sin Neutralitet, saa havde det været Tid til at paastaae, hvad man hidtil uden Bevis har paastaaet. Hele Verden veed, at Angrebet paa os skede uden Krigserklæring, og naar man ansaae os for saa aldeles svage og umyndige, hvorfor æskede man os da ikke i Forveien, efter gammel hæderlig Skik, til en Kamp, paa hvis Udfald man troede at være saa vis?

(Udtog af Engelske Tidender). Sir R. Wilson, som har fulgt Lord Hutchinson paa hans Mission til Fastlandet, er d. 10 Sept. kommen tilbage fra St. Petersborg med Depecher, hvori, som det hedder, der Russiske Hof tilkjendegiver sin Misfornøielse med Expeditionen mod Kjøbenhavn. — Det Engelske Admiralitet har bekjendtgjort, at man meget snart kan vente en Convoy fra Portugal, hvoraf man slutter, at Regjeringen ikke frygter noget fra den Kant. — En Commission er bleven udnævnt i Anledning af de opbragte Danske Skibe og deres Ladninger; den skal gaae frem efter samme Grundsætninger som den Hollandske, der blev nedsat ved en lignende Leilighed. Commissionen bestaaer af Bankedirecteur Chaneman, Dr. Philomore, en Jurist, og 3 anseelige Kjøbmænd. — En Americansk Tidende gjør følgende Anmærkning over de til den Americanske Minister i London sendte Forholdsregler: Vor Regjering har ikke skrevet til Engelland, for at bekræfte ved ny Argumenter vor Ret til at beskytte vort eget Flag eller de Skibe, der seile under samme, — ikke for at spørge, om det Brittiske Cabinet vil tilstede os denne saa ofte negtede Ret, — saadan en Fremgangsmaade vilde været ligesaa ydmygende som urimelig; men den har tilkjendegivet vor Minister at gjøre een, kun een Fordring, som er: at der skal gives det Americanske Folk en Erstatning for det Mord, der er begaaet paa deres Landsmænd ombord paa et National-Skib, og for den Vanære, der er viist Nationen, ved at tage 4 Mand med Magt fra dens Skib, under det Foregivende, at de ere Desertenrer, men hvoraf hver især er en Americaner af

Fødsel. — En Politicus har gjort det Spørgsmaal: om en Fred med Dannemark kan sluttes paa Principet af status quo antea? — Vore Ministerial-Skribenter finde nogle trøstende Glimt af Haab om en Krig med America. Efterat den Danske Flaade er tagen, frygte de for, at vi ville ruste af Mangel paa Forretninger, og deres Venner i Byen troe, at der i en Krig med den Americanske Handel vil kunne gjøres en god Fangst. — En af Londons Styverfængere har allerede sat Slaget ved Kjøbenhavn i Musik. — Den Danske Flaade skal føres til Catham og Sheerness. — Breve fra Rusland melde: den almindelige Mening i Rusland angaaende Angrebet paa Kjøbenhavn er, at Expeditionen endnu har et andet Oiemed, som gjelder Rusland; man sætter sig derfor i største Forsvarsstand i Cronstadt.

I Danzig er udkommen en Befaling under 21 Aug., efter hvilken alle Preussiske Officierer af hver Rang maa forlade denne Stad inden 24 Timer fra dens Publication af at regne, under Straf af 8 Dages Fængsel og siden at føres med Magt over Grændserne. Som Aarsag angives, at disse Officierer tillade sig at tale ufordeelagtig mod den Franske Regjering, og udsprede falske Rygter, for at forstyrre den offentlige Ro og Sikkerhed.

Den Tydske Keisers Formæling med Prindsessen af Sachsen er bestemt. Kronprindsen af Bayern skal, som det hedder, formæles med Keiserens Datter.

Fra Antwerpen meldes under 12 Aug., at der gjøres store Tilberedelser til en meget hemmelig Expedition. I Staden og dens Omegn saavelsom langs med den Franske Kyst ere mange Tropper samlede, og endnu flere ventes.

Moniteuren af 14 Sept. indeholder følgende Anmærkninger til den Proclamation, som de Engelske Land- og Søeofficierer havde ladet udgaae, da de landede i Sjelland, af en Dansk: Indvendingen, at det er blevet umueligt for Dannemark at forsvare sin Neutralitet, besvares med følgende Spørgsmaal: Hvormed have de Engelske Ministre beviist denne Umulighed? Da i Aaret 1803 Engelland berøvede Verden Freden, havde Dannemark ikke den Gang en Armee i Holsteen? og flød ikke Dansk Blod, da den senere Tids Begivenheder braate fremmede Tropper til de Danske Grændser? Vi

Danske have saaledes beviist med vort Blod, at vi vare bestemte til at blive neutrale. Men I søgte med eders sædvanlige Machiavelisme, at formaae Kongen af Sverrig til atter at aabne Krigsskuepladsen i Nærheden af Holsteen og at lokke de Danske Tropper bort fra Sjælland, ved eders Troppers Nærværelse, paa en Tid, da de to første Nationer i Verden fandt Fred ved Niemens Bredder. Som en Følge af et Forræderie af den Natur, have I omringet Sjælland med eders hele Magt, endog førend Kronprindsen mærkede eders strafværdige og trædske Tænkemaade. — Naar I sige, at de Danske hjerteligen ønske at vedligeholde deres Neutralitet, tilstaae de Engelske Ministere selv, at vi ikke nærede mindste Fiendtlighed mod Engelland. For saavidt ere I oprigtige; men Frankrige blev ikke saa vel behandlet, da i Aaret 1803 de samme Ministre anklagede det for at have udrustet en stor Søexpedition mod Engelland, som intet Menneske nogensinde havde seet. — Naar der i Proclamationen tales om Nødvendigheden af at modsætte sig Frankrige paa alle Europæiske Magters Vegne, saa misbruge I aabenbare disse Udtryk, saafremt Kongen af Sicilien indbefattes blandt disse Magter: denne Konge, til hvis Landes Forsvar I gik til Ægypten. Gjører ingen Regning paa Kongen af Sverrig, som I først tvang til Krig og siden forlode. Han er den sidste i Norden, som vil enes med eder angaaende Søens Frihed, og hverken han eller hans Folk vil nogensinde glemme, at det Danske og Svenske Flag skulde udgjøre een og den samme Flaade. — I Henseende til det Paaskud, at Frankrige vilde bemestre sig den Danske Flaade, hvorfor sagde I da ikke, hvorledes dette skulde udføres? Hvor stor en Magt end eders Guld og Interesse besidder, ville de dog aldrig være istand til at kjøbe den, som Napoleon har betroet sine Hemmeligheder. Eders Aviser have ofte nok hensat Franske Armeer i Holsteen, og eders Ministere og Raad have maaskee endog bestemt eder deres Marchrouter. Men alt dette er skeet medens Napoleon aldrig har fornærmet Dannemark eller givet det mindste Aarsag til Klage. — De Danske beundre ham uden Frygt. Var det mueligt, at vi kunde angribes med en større Magt end den, I har sendt imod os? Skjønt fuldkommen overrumplede skal I dog finde, at vi ikke kunne overvindes uden Modstand; skjønt vi vide, at

I kunne rane det halve af den Eiendom, vi have paa Søen; skjønt vi vide, at I kunne lægge vor Hovedstad og vor Flaade i Aske, og at 10,000 af vore Sømænd uundgaaelig ville blive eders Fanger, førend de endog kunne ahne at I ere i Krig med os. Hvor kunne I da indbilde eder, at vi ikke vilde modsætte os Fastlandsmagterne dersom vi vare blevne angrebne? — I Henseende til det Retfærdige i at tage vor Flaade, hvad Moralitet er vel heri? Skinnet af Ret er eder nok, og alligevel paastaae I at være Billighedens og tapper Æres Forfegtere? — Hvad Nødvendigheden at tage vor Flaade angaaer, da vil I ikke kunne indbilde nogen, at en saadan Nødvendighed er til. Lader os antage, at Sjælland var i Fare, hvorfor lode I eder da ikke nøie med, blot at sende en Flaade, som i alle muelige Tilfælde kunde forsvaret Den indtil Landmagten ankom? I har beviist Verden, at I, naar I alvorlig agte at foretage en Expedition, ikke tøve saalænge som I tvang Preussen, Sverrig og Rusland til at tøve. Eders Tab ved Constantinopel har lært eder, ikke at afsende nogen Expedition mere, foruden Landtropper; hvorfor opfyldte I ikke, i Følge eders sidste Ministers Plan, Kongen af Sverrigs Begjering i October og sendte ham en Observationsarmee i Skaane? Den Gjenstand I forfegtede var ikke den sande Gjenstand. I ønske at fortsætte eders Sørøver-Haandværk uafbrudt, og derfor ønske I at brænde de Skibe, som paa en eller anden Tid kunde føre Fastlandets Hevn til eders Kyster. — I sige, det staaer ikke i Dannemarks Magt at redde sig selv. Havde vi været i virkelig Fare, saa havde det anstaaet eders Regjering at tilbyde det Hjelp. Eders Ministere modtoge d. 2 Aug. Ruslands Tilbud at mægle Fred. I foregav at ville underhandle angaaende denne Gjenstand, og d. 13 erklære I en ny Krig. Intet havde været mere passende for eder at fastsætte som en Betingelse til en Fredsunderhandling med Napoleon end Dannemarks vedblivende Neutralitet. Men istedet for at gjøre et Forsøg, begyndte eders Ministere den 16de en Krig med os, som fra de mørkeste Tider (det er 500 Aar tilbage) have bestandig været i Fred med eder; med os, som I ikke have noget Paaskud til Anke imod; med os, hvis Uafhængighed, i Følge Sjællands locale Position, er næsten ligesaa vigtig for eders Tarv som for vor

egen; med os, hvis Havne næsten ere de eneste, som staae aabne for det Brittiske Flag. Hvorledes Sagen end bliver afgjort, er den dog skjændig. Ære allene er vor Prindses Løsen. Mange af os ville betale dette Løsen med deres Blod; mange, med deres Eiendom; alle ville vi betale det med en Deel af vor Eiendom; men ingen iblandt os er nedrig nok ti' at laste vor Prinds, som ene vilde laane Øre til Ærens Røst. I Henseende til eders Trusler maa man tilstaae, at I ville allevegne udbrede Rædsel og Elendighed. Den første Bombe, der kastes fra eders Skibe, paa Kjøbenhavns Rhed, vil ødelægge Fødselsstiftelsen og Barselqvinderne paa Frederiks Hospital. De ville falde der blandt hundrede Børn; de Syge vil blive drevne ud af deres Senge; de Syge ville blive dræbte eller saarede. Disse eders første Heltegjerninger ere en Herostrat værdige. — I Henseende til de grusomme Raadgivere, der omtales i Proclamationen, og til hvilke de Danske skulle have laant Øre, spørges: om nogen Engel fra Himmelen kunde have raadet Kronprindsen paa en bedre Maade. Naar de Danske trues med Strænghed, hvis de ikke føie sig efter de Engelske, svare vi: vi ere blevne uretfærdigen angrebne. I kunne dræbe mange; I kunne plyndre endnu flere; I kunne tilintetgjøre en Deel, men mindes, at der endnu er noget tilbage, I ikke kunne tilintetgjøre — Hevnen. — — Til Slutning besvares den Anmodning i Proclamationen, at laane Øre til Fornuftens Stemme, saaledes: "Engelskmænd! det paaligger eder, eder allene, at laane Øre til Fornuftens Stemme; ellers vil den Lue, I have tændt I Sjælland, udbrede sig over Søen, og liig den Græske Ild, tænde eders Flaader og hevne undertrykte Nationers Sag."

Under d. 25de f. M. meldes fra London, at der i Cheernes og Catham gjøres største Foranstaltning til at modtage den Danske Flaade, som ventes om fjorten Dage. Linieskibene skulle ligge i Cheernes og de mindre i Blackstakes.

Med dette Numer begynder femte Aargang. Bladet udkommer to Gange ugentlig; det tilbringes Subscribenterne og betales qvartaliter med 6 Mk. Subscriptionen modtages hos Bogtrykker Höeckes Enke, i store Helliggeiststrædet No. 144.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 2.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 17 October, 1807.

Det Engelske Hofs Declaration.

Ved at levere dette i Dannemarks, ja i hele Europas Aarbøger evig uforglemmelige Actstykke, ligesaa mærkværdigt i sine Aarsager som i sine Følger, har Oversætteren et dobbelt Øiemed: deels ønsker han at levere sine Landsmænd det i en rigtig Oversættelse *), deels anseer han det for Pligt, at ledsage det med Anmærkninger, fremsatte med den Frimodighed, som anstaaer en fribaaren Dansk Mand, der ikke kjender noget paa Jorden, som er ham helligere end Sandhed.

*) Vel have vi i offentlige Blade læst et Slags Oversættelse af denne Declaration, men enhver, som vil give sig den Umage at sammenligne den med nærværende, vil finde, at den ikke uden Grund leveres her oversat paa ny. Jeg behøver kun at anføre nogle faa Exempler af den forrige Oversættelse, for at overbevise Sagkyndige om, hvorledes Dagens Oversættere ikke blues ved at forkutle de vigtigste Statsdocumenter, stolende paa deres Læseres Mangel paa Opmærksomhed eller Indsigt i Originalsproget. If Denmark was apprehensive that the surrender of the fleet could be resented by France as an Act of connivance, oversættes med: "Frygtede Dannemark, at Overgivelse af dets Flaade vilde ilde optages af Frankrige, som om der spilledes under Dække," istedet for: "Dersom Dannemark befrygtede at dets Flaades Overlevering vilde betragtes af Frankrige som en frivillig Eftergivenhed." — Aldrig har nogen Oversætter lagt nogen Regent en større Duretet i Munden eller sagt Dannemark en større Sottise. His Maj. still proffers an amicable arrangement, Hs. Maj. foretrækker endnu en vanskelig Overeenskomst, istedet for tilbyder endnu en venskabelig Overeenskomst. the offer of every condition which could tend to reconcile it to the interest and feelings of the court of Denmark, oversættes: Tilbud af ethvert Vilkaar, der kunde virke til at forlige det med det Danske." the maritime rights, oversættes med Ret paa Havet (istedet for Sørettigheder). a system not more fatal to his Majesty's interest than to those of the powers &c. "et System, der ikke er mere fordærvelig for hans Tarv end for ꝛc. — Jeg vil ikke trætte Læseren med at opregne her endnu flere saadanne Flauheder og Bommerter. Nok er det, man seer her, hvor let det vilde være, at godtgjøre visse Menneskers totale Vankundighed i de Sprog, de give sig af med at fortolke, uagtet de ere fripostige nok til at ville bedømme Stilen i andres Skrivter. Jeg vil langtfra ikke paastaae, at de, som ere bestemte til at fylde Nyheder i Nysgjerrighedens graadige Svælg saa varme som de kom-

* * *

Hans Majestæt skylder sig selv og Europa en aabenhjertig Fremstillelse af de Grunde, der krævede hans seneste Foranstaltninger i Østersøen.

Hans Majestæt har opsat denne Forklaring ene i Haab om en venskabeligere Overeenskomst med Dannemark, hvilken var Hans Majestæts første Ønske og Attraa at opnaae; for hvilken han var beredt til at anvende store Bestræbelser og bringe store Offere 1), og som han ikke tabte af Sigte selv i den bestemteste Fiendtligheds Øieblik.

Hvor dybt end dette feilslagne Haab er blevet følet af Hs. Majestæt, finder han dog Trøst i den Tanke, at ingen Anstrængelse er blevet uforsøgt paa hans Side, for at kunne

me med Posten, skulle kunne levere elegante Oversættelser af rhetoriske Statsdocumenter; men saa meget kan man dog fordre, at de i det mindste ikke bør forhutle vigtige Arbeider, som skulle veilede Fædrenelandets tilkommende Historieskrivere. Oversætter-Uvæsenet gaaer virkelig alt for vidt hos os. Ganske nylig har een oversat i eet af vore meest læste Blade: Buys (Bøjer, Sømærker), med Drenge, fordi Boy hedder paa Engelsk en Dreng!

[1]) Hvilke Bestræbelser der fra Hans Britiske Majestæts Side skede, er Oversætteren, som Uindviet i Cabinetters Hemmeligheder, ubekjendt; men saa meget veed han af officielle Bekjendtgjørelser, at Mr. Jackson ankom d. 6 Aug. til Kjøbenhavn; at han derfra strax reiste til Kiel, med Begjering om vor Flaades Overgivelse; at han, efter en kort Samtale med H. K. H. Kronprindsen forlod denne Stad den 10de, men at den Engelske Flaade, som skulde tvinge Dannemark til at opfylde denne venskabelige Begjering, allerede var afgaaet fra Engelland d. 4de Augusti.

tilveiebringe en anden Virkning. Og medens han beklager den grusomme Nødvendighed, der tvang ham til at tage sin Tilflugt til fiendtlige Handlinger mod en Nation, som han paa det ivrigste ønskede, at komme i Forhold med, sigtende til fælles Tarv og Forbund, føler Hs. Majestæt tillidsfuldt, at i Europas og Verdens Øine vil Retfærdiggjørelsen af hans Fremgangsmaade findes i den bydende og uundgaaelig Pligt, den vigtigste blandt alle de Forbindelser, der paaligge en Souverain, at sørge, medens det endnu er Tid, for sit Folks umiddelbare Sikkerhed.

Hs. Majestæt havde faaet den bestemteste Underretning om Frankrigs nuværende Beherskers Beslutning, at besætte, med en Krigsmagt, de Holsteenske Lande, i det Øiemed, at udelukke Storbritannien fra alle dets sædvanlige Forbindelses-Canaler med Fastlandet — at forlede eller tvinge 2) det Danske Hof til at spærre Farten igjennem Sundet for den Britiske Handel og Skibsfart — og at benytte sig af den Danske Flaades Hjelp til at gjøre et Indfald i Storbritannien og Irland 3).

[2]) Forlede Dannemark — det kunde ingen Magt paa Jorden; det har femten Aars Erfaring beviist; tvinge Dannemark til at overlevere sin Flaade kunde neppe nogen anden Stat, end Storbritannien, der har Skibe til at indslutte Sjælland og Landtropper til at angribe Kjøbenhavn. Man nævne mig et eneste Rige, som forener begge disse Midler i saa høi en Grad som Engelland? Hvad der nu forhindrede vore Tropper fra at komme over til Sjælland, maatte ufeilbarlig i en Krig med Frankrige, ogsaa kunde have forhindret dette fra at tage vor Flaade.

[3]) Har Frankrige da ikke hidtil kunnet gjøre et Indfald i disse Riger ved Hjelp af den Spanske og Hollandske Flaade? Har Engelland hidtil kunnet

Hvor overbeviist end Hs. Majestæt var om Troværdigheden af de Kilder, hvorfra denne Efterretning kom, og hvormeget han end bekræftedes i den Tillid han fæstede til samme, saavel ved Fiendens offentlige og gjentagne Erklæringer, som ved hans nylige Besættelse af andre neutrale Staters Stæder og Lande, og de Tilberedelser, der virkelig gjordes, for at besætte Grændserne af Hans Danske Majestæts Fastlande, vilde Hs. Majestæt dog endnu have undladt at handle efter denne Efterretning, indtil en fuldkommen og muelig Udvikling af Planen havde viist hele Verden den uomgængelige Nødvendighed i at modsætte sig den. Hs. Majestæt undlod det, saalænge som der kunde være nogen Tvivl om det Bydende i denne Fare eller Haab om en virksom Modvirkning i Dannemarks Forsvarsmidler eller Stilling.

Men Hs. Majestæt mindedes her, at ved Enden af sidste Krig, da det Danske Hof var indgaaet et fiendtligt Forbund 4) mod Storbritannien, var dette Hofs Undskyldning for et saa uforsvarligt Frafald fra en Neutralitet,

---

afværge Følgerne af denne trefolde Magts Forening, hvorfor skulde det ikke ligeledes kunde have afholdt Dannemark fra at støde til dem i fiendtlige Hensigter? Er ikke Nordsøen Grændseskjællet imellem den Danske og Franske Flaade? og kunde disse to Magter vel forene sig, uden at det havde staaet til Engelland at forekomme deres Forening?

4) Dannemark har aldrig indgaaet noget fiendtligt Forbund mod Storbritannien. Den bevæbnede Neutralitets-Alliance, som Rusland, Dannemark og Sverrig sluttede, kunde maaskee være stridende mod Engellands Handels-Interesse; men dersom alt hvad en Stat kan troe at være stridende mod dens Interesse, skulde betragtes som Fiendtlighed, saa maatte alle Fredsforbund casseres og Krig være hele Verdens Losen.

som Hs. Majestæt aldrig har ophørt at bære Agtelse for, bygt paa dets tilstaaede Uformuenhed til at modsætte sig Virkningerne af udvortes Indflydelse og en mægtig Nabos Trudsler. Hs. Majestæt kunde ikke andet end sammenligne Graden af den Indflydelse, som paa den Tid bestemte det Danske Hofs Beslutning, at krænke hævdede Forpligtelser, høitideligen sluttede sex Maaneder forhen, med det forøgede Eftertryk, som Frankrige nu havde Midler i Hænderne til at give den samme Skræmme-Grundsætning, med Kongeriger nedstyrtede for sine Fødder, og hele Nationers Befolkning under sine Banner.

Faren var heller ikke mindre overhængende end vis. Allerede samledes Armeen, bestemt til at falde ind i Holsteen, paa det neutrale Hamborgs krænkede Bund. Og var Holsteen eengang besat, vilde Øen Sjælland været overladt til Frankriges Naadighed og Dannemarks Flaade i dets Vold 5).

Sandt er det, en Britisk Magt kunde have gaaet ind i Østersøen, og for en Tid standset den Danske Flaades Bevægelser 6). Men Aarstiden nærmede sig, hvor denne Forsigtighed ikke vilde have nyttet længer, og hvor Hs. Majestæts Flaade maatte have forladt denne Sø 7), og tilladt Frankrige, i uforstyrret Tryg-

---

5) Dette vil neppe nogen Dansk indrømme. Holsteens Besættelse af fiendtlige Tropper forudsætter langt fra ikke Sjællands og Flaadens Tab.

6) Hvorfor standse den Danske Flaades Bevægelser? Langt ædlere, langt mere overeensstemmende med Engellands saa ofte yttrede Humanitetsgrundsætning vilde det jo været, at spærre Beltet for enhver muelig Fiende af Dannemarks Neutralitet?

7) Men om end den Engelske Flaade maatte forlade denne Sø, saa var Frankrige dog endnu

hed, at forøge sine Angrebsmidler mod Hs. Majestæts Stater.

Selv under disse Omstændigheder, hvor man fordrede, at Dannemark skulde give den Tilfredsstillelse og Betryggelse, Hs. Majestæt saae sig nødsaget til at forlange, og begjerede det eneste Pant, hvorved denne Sikkerhed kunde gjøres virkelig 8) — en temporair Besiddelse af den Flaade, som var den fornemste Bevæggrund for Frankrige til at tvinge Dannemark til Fiendtligheder mod Storbritannien; ledsagede Hs. Majestæt denne Begjering med Tilbudet af enhver Betingelse, der kunde bidrage til at forene det med det Danske Hofs Tarv 9) og Sindelav.

Det stod til Dannemark selv at bestemme de Vilkaar og Bestemmelser, det maatte fordre 10).

---

ikke bleven Herre over vor Flaade. De samme Aarsager, der tvang Engelland til at forlade Søen, maatte ogsaa hindre Frankrige i at bortføre Flaaden. Elementerne ere ikke saa partiske som Menneskene.

[8]) Er da den ældste, agtværdigste og redeligste Europæiske Stats høitidelige Løvte ikke nok? Har da det Danske Cabinet nogensinde sveget sit Løvte? Hvorfor fordrer man da Borgen for dets Neutralitet?

[9]) Det Danske Hofs Tarv var at hævde sin Neutralitet, og enhver Betingelse, der stred derimod, var ogsaa stridende imod dets Tarv.

[10]) Det er umueligt at indsee, hvilke Vilkaar og Bestemmelser, der overlodes Dannemark, naar det allerede var kommet saavidt, at Engelland ved sin Gesandt, efter Sædvane, understøttet af en mægtig Sø- og Landmagt, ubetinget forlangte Flaadens Udlevering som Depot indtil en almindelig Fred blev sluttet. Dette Forlangende var, som vort Hof svarede, en selvstændig Stat uanstændigt,

Dersom Dannemark befrygtede at dets Flaades Overlevering skulde betragtes af Frankrige som en frivillig Eftergivenhed, saa havde Hs. Majæstet udrustet en Magt af saa frygtelig en Størrelse, at den maatte undskylde en saadan Eftergivenhed selv i Frankriges Øine, i det den gjorde Modstand aldeles unyttig.

Dersom Dannemark var virkelig beredt til at modsætte sig Frankriges Fordringer 11) og at hævde sin Uafhængighed 12), tilbød Hans Majestæt sig at medvirke til dets Forsvar — Understøttelse med Skibe, Tropper og Penge; Borgen for dets Europæiske Lande, og Betryggelse og Udvidelse af dets Colonier 13).

At Sværdet er blevet draget til at fuldføre et for Hans Majestæts Staters Sikkerhed uundgaaeligt Skridt, er noget som foraarsager Hs. Majestæt oprigtig og smertelig Bekymring.

---

og en almindelig Fred hører desuden i vore Dage til pia desideria.

[11]) Frankrige havde hidtil ikke gjort saadanne Fordringer; det har vort Hof høitidelig erklæret; kun Engelland paastaaer, at de vilde blive gjorte, i Følge de Efterretninger, det har indhentet, men hvor skjult er ikke Kilden de kom fra?

[12]) I det Øieblik Dannemark lod sig overtale eller true af Engelland til at udlevere det sin Flaade, saa var dette Skridt jo allerede et Beviis paa, at Dannemark ikke vilde hævde sin Uafhængighed. Kan en frivillig Indrømmelse af et saa mageløst Forlangende vel anstaae en uafhængig Magt?

[13]) Dannemark har aldrig attraaet nogen Udvidelse af sine Besiddelser, og allermindst paa sin saa længe hævdede Neutralitets Bekostning. Dets Regent føler sig lykkeligere ved at regjere en liden, men fra de ældste Tider fredelig, hædret og lykkelig Stat, end at udvide sine Lande ved Midler, som han anseer for uværdige.

At Verdens Forfatning og Omstændigheder ere af den Natur, at de krævede og retfærdiggjorde de Selvforsvars Midler 14), som Hs. Majestæt har fundet sig nødsaget til at tage sin Tilflugt til, er en Sandhed, som Hs. Majestæt høiligen beklager, men for hvilken han ingenlunde kan staae til Ansvar.

Hs. Majestæt har længe udholdt en høist ulige Kamp af ængstelig Overbærelse mod haardnakket Voldsomhed og Undertrykkelse. Men denne Overbærelse har sine Grændser. Da man offentlig havde tilstaaet og allerede var kommet alt for vidt med Planen, at bringe Europas Magter under en eneste almindelig Usurpation, og at forene dem ved Skræk og Magt, til et Forbund mod vort Kongeriges Søerettigheder og politiske Tilværelse, blev det nødvendigt for Hs. Majestæt at forekomme det lykkelige Udfald af et System, der er lige saa skadeligt for hans Interesse, som for de Nationers Tarv, der vare bestemte til at være Redskaberne til dets Udførelse.

Det var Tid, at Virkningerne af den Skræk, Frankrige har opvakt hos Verdens Nationer, skulde arbeides i Møde ved Udøvelsen af Storbritanniens Magt, fremkaldt ved det afgjørende Øieblikş Krav, og overeensstemmende med Farens Betydelighed.

Uagtet Krigserklæringen fra den Danske Regjerings Side, staaer det endnu til Dannemark at bestemme, om Krigen skal vedblive imellem begge Nationer. Hans Majestæt tilbyder endnu en venskabelig Overenskomst. Han

14) Men hørte da vore Coffardieskibes Opbringelse, vore Coloniers Borttagelse, vort Arsenals Ryddeliggjørelse, vore halvfærdige Orlogsmænds Sønderhuggelse ogsaa til Engellands Selvforsvarsmidler?

længes efter at stikke det Sværd i Skeden, som han med yderst Uvillie saae sig nødsaget til at drage. Han er villig til at bevise Verden og Dannemark, at han, ved ene at handle efter Følelsen af hvad han skyldte sine egne Staters Sikkerhed, ikke attraaer, af nogen anden Bevægsgrund eller i nogen Hensigt til Fordeel eller Forstørrelse, at lade Fiendtlighederne overtræde Grændserne af den Nødvendighed, der foranledigede dem.

Westminster, Sept. 25, 1807.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Hs. Majestæt Kongen har sine Værelser hos Gouverneuren i Rendsborg. Alle Kongelige Betjente i Collegierne fra Hovedstaden, som nu opholde sig i hiin Fæstning, spise ved et table d'hote, og det for en meget taalelig Priis.

Man vil nu vide, at den Canonade, som hørtes for nogle Dage siden i Sydkanten, er bleven foranlediget af en Uenighed, som var opkommen imellem de Engelske og Hannoveranske Tropper i Egnen ved Kjøge.

Da den 14 d. M. en Bataillon Engelske Tropper marcherede forbi Østerport, for at blive indskibet, kastede en forhen deserteret og af de Engelske hvervet dansk Underofficier sit Gevær og sin Hat paa engang bort, og løb saa hastig han kunde til Porten. Vel skjød og sätte man strax efter ham, men han naaede lykkelig Staden i det han raabte høit: Nun bin ich meine Seele wieder da! Jeg vil dog heller tjene Kongen af Dannemark end Kongen af Engelland.

Sex af vore Krigsskibe ere i Gaar gaaede igjennem Sundet under Dansk Flag.

Ved Castelsveien ere 2 Morteerpramme og en Kongebaad drevne i Land. Af den sidste have de Engelske borttaget Masterne.

I Torsdags ankom to Skibe fra Petersborg hjemhørende i Lübeck. De have medbragt Tælle, Sæbe og andre Russiske Producter. I Petersborgs Havn laae endeel Skibe bestemte hertil, men som frygtede for at afseile.

To af de fire Skibe fra Holsteen, som kom sidst hertil, have faaet Tilladelse at gaae til Holsteen igjen. De ventede at komme snart tilbage med Provision.

I Torsdags ankom hertil et Skib fra Aalborg, ladet med Provision, en engelsk Brig med Smedekul og et Skib med Brænde.

Paa Toldboden vrimler det i denne Tid af Engelske som indskibe sig. Transportskibene ligge saa nær op til Broen, at Hestene kunne gaae lige ned i Fartøiet. Der er posteret saavel engelsk som dansk Vagt. Skjøtprammen Hvalfisken, som laae sjunken, have de Engelske kappet Mosterne af, og den skjules nu af Vandet. Paa hver Hjørne af de Gader, der støde til Toldbodveien, er posteret Vagt af Ryttere og Fodfolk.

Blandt dem, som under Krigen, foruden Kongens Livjægere fortrinlig udmærkede sig ved uforfærdet Mod, fortjene Skarpskytterne ved Livvagten at nævnes. Af 48 Mand bleve 18 deels dræbte, deels saarede. Lieuten. Baron Rantzau, som var med ved Udfaldet ved Tømmerpladsen, og to Gange ved Fægtningerne i Classens Have, var i den stærkeste Ild bestandig i Spidsen.

Man siger, at de Engelske vil lade blive her 9 Canonbaade, som de ikke finde gode nok til at føre til Engelland. De agte at tage dem med naar de afseile, og siden at lægge dem hen bag Trekroners Batterie, paa det de ikke skulde kunne bruges imod dem ved deres Afreise. Linieskibet som stod paa Stabelen paa Nyholm, have de overskaaret paa tre Steder og sønderslaaet.

Kort over Sverrig blive stærkt søgte af de Engelske. Aldrig er der blevet afsat saa mange Landkort i Kjøbenhavn som under de Engelskes Ophold her. Især søgtes Videnskabers Selskabets Kort meget af dem.

Det saa høistvigtige Søekort-Archiv samt dets Kobberpresse og Papir er i Tide bleven transporteret fra Holmen og bragt i Sikkerhed. Det ville ellers under de Engelskes Domineren over Holmene, ikke have undgaaet Ødelæggelse.

Under det første Udfald, vore Tropper gjorde, hændte det sig, at een af vore firepundige Canonkugler, som dræbte en Engelsk Fændrik, ved Navn Diring, gik ham tvert igjennem Livet, ud af Ryggen, møtte derpaa Fanen, som den slog itu, tog siden Armen bort paa en Capit. Hasting og det halve af Hatten af den ved Siden af ham staaende Officier.

Collekten til Høimesse for Frue Kirkeskole i Søndags indbragte 112 Rdlr. 4 Mk. Søndagen d. 18 October, da Frue Menighed har Aftensang, udsættes Skolens Collektbøsser atter for Trinitatis Kirkes Døre. De indkommende milde Gaver anvendes til den ødelagte Skolebygnings Istandsættelse.

Udenlandske Efterretninger.

Følgende er General Cathcarts Dagbog fra 22 Aug. til 1 Sept. — Aug. 22. Brigadeer-General M. Farlane's Division landede den foregaaende Aften, stødte til Armeen og leirede sig lige for Hovedqvarteret. General-Lieutenant, Greve af Rosslyn's Division marcherede fra Udskibningsstedet til Damhuset og Omegnen. Foranstaltninger og Indretninger til Artillerieparken bleve gjorte, og med Morteerbatteriernes Opkastelse avanceredes. — 23de. Gener. Lieuten. Greve af Rosslyn's Corps stødte til Armeen, og tog en Stilling i den anden Linie, dækkende Centrumet. — Den fremrykkende Escadre af Hs. Majestæts Canonbrigger havde taget en Stilling nær ved Indløbet til Havnen, udenfor Batteriet Tre Kroner, hvor de bleve angrebne fra Kl. 10 om Morgenen af alle Fiendens Canonbaade og Pramme, understøttede af Trekroners Batterie, Blokskibe og adskillige Værker. Efterat have forsvaret denne Stilling i nogle Timer, trak de sig tilsidst tilbage; nogle af dem havde mere end eengang været i Ilden. Da Batterierne nær ved Møllen havde med Virkning fyret paa Canonbaadene, nødsagedes disse til at trække sig tilbage med betydeligt Tab. — 24de. Kl. 3 om Morgenen var Armeen under Vaaben; Centrumet fremrykkede sin Position til Høien nær Landeveien, som løber i lige Linie med Kjøbenhavns Befæstning, til Frederiksberg, besatte denne Post og adskillige andre bag samme. Garden besatte paa samme Tid Forstæderne mellem Frederiksberg og Kjøbenhavn, flankeret ved en Afdeling af det 79de Reg. De fordreve en fiendtlig Piquet, som paa sin Retirade skjulede 13 trepundige Canoner, der siden bleve fundne. — Alle Fiendens Piquetter trak sig eller flygtede bag Søerne lige for Pladsen. Om Eftermiddagen lod Garnisonen sig see

fra alle de Tilgange, der føre til Staden, formodentlig i det Øiemed at indtage deres Plads igjen eller brænde Forstaderne. De forskjellige Generaler dreve dem ind, hver i sin egen Front og besatte paa samme Tid alle Forstæderne, paa den nordre Side af Søerne, nogle af disse Poster ere 1200 Fod fra Voldene. — Sir David Bairds Division indsluttede og tog en Redout, som Fienden i nogle Dage havde opkastet og som i Nat blev forandret til et Værk imod ham. — Fienden satte Ild paa Enden af Forstaden nærmest Pladsen, af hvilken den øverste Deel blev besat af Garden, og blev nu forsvaret af samme. I Følge den almindelige Lykke, blev de Værker man agtede og havde begyndt at anlægge forladte, og en ny Linie blev tagen omtrent 1200 Alen fra Pladsen og nærmere hen til det paa Flankerne. — 25de. Morteerbatterierne i den fremrykkede Linie gjorde betydelig Fremgang. Garnisonen fyrede stærkt paa Forstaden og Bygningerne nær ved Søen, der bleve saa forstærkede som Omstændighederne tillode det. Søfolkene og Artilleriet bragte Canoner og Fornødenheder i Land, og befordrede dem til forskjellige Dele af Linien. General Lieutenant Grev af Rosslyn's Corps, som havde stor Deel i Forstædernes Besættelse, afløste Reserven, som dannede en anden Linie. — Fiendens Canonbaade lode sig see i Canalen imellem Amager og Sjælland, og fyrede paa Garden i Forstaden. Tilberedelsen af et Batterie til at beskytte den høire Side mod Canonbaadene havde god Fremgang. Adskillige Skjermydsler med Skarpskyttere paa høire, og forskjellige Bomber kastedes fra Linien. 26de Sir Arthur Wellesley, med Reserven, 8 Escadroner Cavallerie, og det ridende Artillerie under Generalmajor Linsingen, 6te Batailon af den Tydske Legion, og den lette Brigade Artillerie af Reserven, marcherede til Roeskilde Kro. Canonbaadene gjorde et Angreb paa den venstre af vor Position, og bleve to Gange drevne ind til Stillingen ved Veirmøllen, een Baad fløi i Luften og adskillige lede meget. En stærk Canonade paa Garden fra Canonbaadene; Fienden prøvede ligeledes at gjøre et Udfald, men blev snart dreven tilbage. 27de. I Dagbrækningen aabnedes Batteriet af fire 24pundige paa høire, og drev Canonbaadene tilbage; den ene af dem var meget beskadiget. Sir Arthur Wellesley marcherede i to Di-

visioner for at angribe Fiendens For- og Bagtropper i Kornerup, med han marcherede op til Kjøge, hvorpaa Sir Arthur tog en Position for at dække den beleirende Armee. General Peymann forlangte 24 Timers Vaabenstilstand, for at kunne flytte de Syge bort fra St. Hans Hospital. Fire Timer tilbødes ham; men hvilket Tilbud han ikke antog, og adskillige Skud bleve fyrede igjennem benævnte Hospital. — 28de. Gjordes god Fremgang med at bringe Canoner og Krigsforraad i Land, saavel med Batteriers og Samfærdslers Istandsættelse. — 29de. Sir Arthur Wellesley marcherede til Kjøge, hvor han fuldkommen slog og adspredte Fienden; han tog henved 60 Officierer, 1500 Mand, 14 Canoner og en Deel Krud og andre Krigsfornødenheder. De Syge i St. Hans Hospital forflyttedes til Frederiksberg Kirke og Husene der i Nærheden. Den Danske General samtykkede taknemmeligen i denne Forflyttelse, og erklærede, at der ikke blev fyret efter hans Befaling eller med hans Vidende. — 30de. Batterier næsten færdige, Platformer bleve lagde, og Totrediedele af Canonerne plantede. Nyt Batterie planeret og begyndt i Nærheden af Kalkbrænderiet. — 31de. Fienden forsøgte et Udfald paa høire, førend Solens Opgang, men blev standset ved en Piquet af 50de Regiment, under Lieutenant Lights Anførsel. De modsatte sig nogen Tid, men bleve tilbagedrevne med Forlis. Sir David Baird to Gange let saaret; men forlod ikke Marken. — Den Danske General Oxholm ankom med sine Officierer til Hovedqvarteret, og enhver bled sendt hjem til sit. Om Aftenen bleve 1500 Fanger sendte ud til Flaaden. Batterier have god Fremgang; alle ere bevæbnede og fuldførte, paa det ved Kalkbrænderiet nær, som er tæt ved Fienden. Canonbaadene angrebe Escadren af lette Fartøier; beskjød den saaledes at eet fløi i Luften, og tvang dem til at trække sig tilbage; Batteriet ved Svanemøllen har rimeligviis tilføiet Canonbaadene og Blokskibet stor Skade. — Sept. 1ste. Morteerbatterierne, som næsten vare færdige at sættes i Virksomhed, blev Pladsen opfordret. Svaret ankom sildig, ledsaget af det Ønske at erfare Hans Danske Majestæts Mening, Svaret kunde ikke sendes førend næste Dag; i alle disse Dage har Fienden fyret fra Voldene og Udenværkerne med Canoner og Geværer paa For-

posterne, og kastet mange Bomber paa alle Dele af Linien, men var ikke heldig, undtagen i at sætte Ild paa nogle Huse og fælde nogle Træer paa hans egen Side af Søerne.

Vordingborg d. 12 October. De første Engelske Tropper, der ankom her, vare Engelske Jægere, under Lieuten. Baron v. Decken. Strax ved sin Ankomst lod han ved opslaaede Placater og Trommeslag bekjendtgjøre, at, efter Tappenstregen, kunde ingen af Byens Indbyggere følge sammen to og to, uden at blive anraabt af Vagten, som da havde Befaling, at føre dem hen til deres Bestemmelsessted, og at der dernæst ikke maatte skjenkes efter at der var tændt Lys. Vi have af og til havt betydelig Indqvartering. I dette Øieblik indqvarteres her 108 Jægere, 4 Over- og 4 Underofficierer, en Regimentsfeldskjær, 31 Dragoner, med en Lieutenant og 3 Vagtmestere, samt 16 Artillerister, hvilke i Gaar marcherede med deres medbragte Krudtvogne og en Canon til Næstved. Omtrent lige saa mange ere indqvarterede i og omkring Kallehauge, hvorfra man hører, at der begaaes adskillige Uordener og Voldsomheder. Saaledes er et Pigebarn paa 13 Aar blevet voldtaget af Engelske Jægere (Rifle-men), og baaret i Sengeklæder omkring i Qvartererne, paa det hun, om mueligt, kunde gjenkjende Gjerningsmanden, som endnu ikke er opdaget. Om Barnets Liv haves ei mindste Haab. — I Gaar blev en Skipper, Søren Sølle, der havde ladet Brænde og Frugt ved Petersverf, forsynet med Engelsk Pas, paa hans Reise til Kjøbenhavn ihjelskudt af en Canon fra Kallehauge Færgegaard, hvor de Engelske havde et lidet Batterie. Skipperen, som for faa Aar siden var saa ulykkelig at forlise, har efterladt sig Kone og 3 umyndige Børn. Hun boer i Kjøbenhavn og skal høre til de Brandlidte. I Aftes blev her paa Byens Billiard indsamlet 6 Rdlr. til Bedste for denne Enke. Sagen er herfra med Estaffette indberettet til Amtet, paa det at denne Voldsgjerning kan blive undersøgt. Man formoder, at den er skeet fordi de Engelske vilde tvinge Skipperen at komme i Land, for at forevise sit Pas. — I Forgaars ankrede for Knudsskov, 2 Mile herfra, en Engelsk Brig og Canonbaad, uden at man veed i hvad Hensigt. Men man formoder at de skulle tage de her i Byen og Omegnen liggende Engelske Tropper ombord. De betale raisonabelt. Blandt andet give de Bønderne en

Engelsk Skilling for en Gaas. — I meget lang Tid er ingen Skibe clarerede eller ankomne her. I Eftermiddags blev 3 Gaarde i Vestenbeck og 1 i Bakkebølle fortærede af Luen. Paa det første Sted opkom Ilden i Svinestien. Folkene fik kun lidet reddet, og de indqvarterede Jægere toge Flugten hver til sin Side. — D. 13 Oct. I Dag ankom tre Engelske Canonbrigger, hver paa 10 Canoner, og lagde sig imellem Vordingborg og Falster lige i Færgestedet. De forsøgte at beskyde det paa Gaabensee opkastede Batterie. Deres Ild blev besvaret; men fra ingen af Siderne kunde man naae.

Bestyreren for Døvstummes Institut i Kjøbenhavn har under 26de f. M. indberettet, at han, efterat have saa meget som mueligt betrygget eet af Skoleværelserne mod Bomber, opholdt sig tilligemed alle Institutets Elever, under den første Nat af Bombardementet i dette Værelse. Bomberne regnede fra Begyndelsen af i Gaden saavelsom i Stiftelsens Hauge som i Nabohuse. Imellem Kl. 1 og 2 kom en Bombe ned i hans Etage, gik igjennem hans Chatoul og sprang, i det den passerede ned i Skoleværelset, hvor de alle opholdt sig og Bestyreren blev saaret. Da Bomben tændte overalt, maatte han med sin Familie og Eleverne forlade Huset, af hvis Vinduer Ilden nu stod ud, men som ved Brandfolkenes Hjelp blev slukket inden ½ Time. Den anden Nat var han med Børnene paa Christianshavn. Men allerede den første Nat var der kommen saadan en Skræk i Børnene, at de zittrede hver Gang de saae en Bombe springe i Luften. Han tog derfor til Amager med dem, hvor han forblev i 12 Dage, indtil Værelserne i Institutet bleve satte nogenlunde istand igjen. Den 17de f. M. begyndte Underviisningen igjen, efterat have været standset fra midt i August. — Antallet af de Døvstumme, som for nærværende Tid ere i Institutet, er 12, af hvilke 9 ere her fra Staden, een fra Bornholm, een fra Ribe Amt, og een fra Egnen ved Corsøer; de ere alle mellem 8 og 13 Aar gamle, 6 Drenge og 6 Piger; i dette Antal ere 4, hvoraf 2 og 2, Dreng og Pige, ere Sødskende.

Den 26de October aabnes igjen den Kongelige Danske Skueplads med et nyt Stykke: mandbar Troskab og Qvindelyst, oversat af Hr. N. T. Bruun.

T r y k f e i l.

Side 19. Lin. 18. rhetorisk læs: o r a t o r i s k.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 3.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 20 October, 1807.

Engellands Fremgangsmaade.

Intet Land i Europa har nydt en længere Fred end Dannemark, men intet Land er heller blevet saa pludselig og uretfærdig forstyrret i Nydelsen af denne lykkelige Fred end netop Dannemark. Ingen Troneforandringer og Statsomveltninger, som den Franske Revolution har affødet, er saa mærkværdig som Kjøbenhavns seneste Skjebne. Enhver af disse Begivenheder stod dog i en større eller mindre Forbindelse med den almindelige Gjæring, som truede Europas politiske Forfatning med Opløsning. Den ene Stat maatte styrte sammen, fordi dens Regent havde forberedt dens Fald; den anden maatte rives bort af den almeenødelæggende Revolutionsstrøm, fordi den laae dens Kilder for nær; den tredie maatte falde som et Offer for større Staters Udvidelsessystem. Men Historieskriveren vil forbauses, naar han seer en Stat som den Danske, som Naturen selv har anviist en Plads paa Jorden, der ikke kan opvække mægtigere Staters Misundelse, som, tilfreds med sine Kaar og uden at hige efter Erobringer, aldrig blandede sig i Europas Statsanliggender, som i hele Aarhundreder har hævdet sin Uafhængighed og fulgt et System, der forskaffede den andre Nationers Agtelse — at saadan en Stat pludseligen kunde blive hjemsøgt med alle Krigens Skrækkeligheder. Og af hvem? — Af et Kabinet, som i hele Aarhundreder har staaet i Venskab med os, som i en Række af rædsomme Aar har ladet udgyde Strømme af Blod og bortødslet Millioner, under det Foregivende, at den vilde hævde krænkede Kongers Rettigheder og sætte Skranker for Usurpation. Hvad har da det Frankrige, hvis Politik Storbritannien haaner og forbander, selv i Revolu-

tionens Nødselstider gjort sig skyldigt i, som kunde sammenlignes med Angrebet paa Dannemark? Har Robespierre nogensinde angrebet en uskyldig Stat, uden foregaaende Krigserklæring, og under Venskabs Maske? Har han nogensinde sat et af de ældste Kongerigers Hovedstad i Brand, eller ladet dræbe dens Qvinder, Oldinger og Værgeløse, for at berøve den sin Eiendom? Nei, intet Træk af Robespierres politiske Caracteer kan sættes ved Siden af denne Handling.

Om man end vilde antage, at man bør ikke tilskrive een af de første Nationer paa Jorden Skylden for en Handling, som er for nedrig og grusom til at den i noget muligt Land skulde kunne være Udtrykket af den almindelige Villie; at man ikke bør forbytte Nationer med Ministerier eller glemme at Cannings og Castlereaghs individuelle Villie i Forhold til Almeenstemmen i Storbritannien kun er en Draabe i det store Ocean, saa er vor Harme imod Engelskmændene i Almindelighed, der som Redskaber i Grusomhedens og Uretfærdighedens Haand have medhandlet os saa ilde, dog retfærdig og billig. Under den første Nats Bombardement var det adskillige af mine Venners faste Beslutning, aldrig at læse mere nogen Engelsk Bog, aldrig at tale mere med nogen Engelskmand, aldrig at gjøre Brug mere af noget, som var

fremkommet paa Engelsk Bund, og, om muligt, stifte et Selskab, som paa det høitideligste skulde forpligte sig til at handle efter disse Grundsætninger. Maatte dog dette Ønske ret snart blive bragt til Virkelighed! Adskillige kunde maaskee indvende: har ikke Engelland ligesaavel frembragt den ædle Fox som den lavttænkende Canning? ligesaa godt Newton, Shakespear og Milton som Castlereagh — ligesaa godt Jenner, Vaccinationens Opfinder, hvis Minde hele Menneskeheden evig vil velsigne, som Congreve, Raquetternes Opfinder, hvis Navn vore sildigste Efterkommere ville forbande? Kan det Onde, det Pittske feilivede Ogleyngel har stiftet, vel tilintetgjøre alt det Gode, den Engelske Culturhistorie kan opvise?" Men herpaa kan svares, at Engelland selv har lagt Spiren til et uudsletteligt Had i vort Hjerte. Uretfærdigt har det angrebet vore fredelige Kyster, grusomt har det dræbt vore Børn i Vuggen, vore afmægtige Oldinger og Qvinder, med Morderild har det ødelagt den vindskibelige Borgers suurt erhværvede Eiendom, med voldsom Haand har det bortført vor Flaade, Dannemarks ældste og stolteste Eiendom. Kongen af Engelland tilbyder i sin Declaration en venskabelig Overeenskomst. Men kan han erstatte en eneste af vore qvæstede Medborgere de Lemmer, de have mistet under Bombardementet? Kan han til-

bagegive Sønnen sin dræbte Fader, Moderen sit diende Nor eller Fæstemøen sin Elskede? Kan han atter bringe Fred i de Boliger, hvor hans Krigsheltes Bomber have myrdet huuslig Lykke og udbredt Elendighed og Rædsel? Kan han erstatte de mange hundrede, der, under det rædsomme Bombardement, have tilsat deres Sundhed: Menneskets kostbareste Eiendom? Kan han udslette de blodige Spor, som endnu tilraabe den gode Fader, den ømme Moder, den trofaste Møe, den prøvede Ven: "her bleve de, som vare eder dyrebarest i Livet, dræbte, lemlæstede, knuste af Brittiske Bomber?" Nei, dertil er endog den mægtigste Konge paa Jorden for svag og fattig.

Det Brittiske Cabinet har i alle sine Proclamationer mod Frankrige bestandig paastaaet, at det ene førte Krig for at standse Revolutionsgrundsætningernes videre Fremskridt og bevare Troner fra den Omstyrtning, som et i Frankrige udbrudt terroristisk System truede dem med. Derfor mistede Kongen af Neapel og saa mange Førster i Italien og Tydskland, som vare troskyldige nok til at troe Engellands Forsikkring, deres Besiddelser; derfor vædedes Italiens og Tydsklands Sletter med Blod, og derfor forvandledes blomstrende Stæder til rygende Steenhobe. Men hvad skal man vel kalde Engellands Fremgangsmaade mod Dannemark

ved Enden af dets Kamp mod Oprørsaand? Efterat den Engelske Flaade var passeret Sundet under venskabeligt Flag, efterat den var bleven forsynet med alle muelige Forfriskninger i Helsingøer, var den nedrig nok til, ved sin Landgang paa Sjælland at lade udgaae en Proclamation, hvori Landets Indbyggere opfordres til at handle mod de Pligter, de skylde deres Konge og Fødeland. Kunde vel et Cabinet handle efter mere revolutionaire Grundsætninger, og kunde Robespierre vel udstede en Proclamation i en mere revolutionair Tone?

(Indsendt.)

Endnu nogle Trykfeil i den første Oversættelse af Kongen af Engellands Declaration.

(En Morskabslæsning for Sprogkyndige*).

— — — preparations actually made, de virkelig da foregaaende Tilberedelser. his Majesty would yet willingly have forborne to act upon

*) Vel at mærke for Sprogkyndige, "der agte det Umagen værd at læse Kjøbenhavns Skilderie No. 2." Dersom denne Prøve skulde finde Bifald, skal jeg tage mig den Frihed at levere endnu en Portion feilfrie Oversættelser i næste Numer. Brænder jeg mig hæslig, saa faaer jeg selv at taale Svien. — Jeg indrømmer fuldkommen, at Udgiveren af et Blad, der, efter sin Natur, maa expederes meget hurtig, umueligt kan vogte sig for Trykfeil eller undgaae at oversee et Bogstav eller Ord. Ingen Læser er saa ubillig, at gjøre saadan en Fordring af en Avis. Men saa kan man paa den anden Side ogsaa fordre, at den, som har saa stor en Mødding

this intelligence, until the complete and practicable disclosure of the plane hade made manifest to all the world the necessity of resisting it, vilde Hs. Majestæt dog endnu have undladt at handle efter hvad han vidste (?), indtil den fulde og gjørlig Udvikling af Planen havde aabenbaret Verden om (?) Nødvendigheden at modstaae den (skulde dog vel hedde her: modsætte sig den). France — with kingdoms prostrate to her feet and with the population of nations under her banners — det Frankrige, for hvis Fod Kongeriger laae nedstyrtede og hvis Bannere fulgtes af ꝛc. (Mon de ikke ligge der endnu?) If Denmark was really prepared to resist the demands of France, var Dannemark virkelig beredt til at modstaae Frankriges Fordring (skulde dog vel ligeledes hedde her: modsætte sig Frankriges Fordringer; man kan gjerne have Villie til at modsætte sig, uden altid at have Evne til at modstaae et Onde). subjecting the powers &c., at underkaste Europa's Magter en almindelig Usurpation (man kan underkaste sig selv, men ikke andre).

liggende uden for sit eget Huus, bør først smukt feie den bort, førend han giver sig af med at bedømme eller haane sin Naboes Reenlighed, d. e. med andre Ord: den, som ved alle muelige Leiligheder med en vigtig Mine og under Skalkekappen "Indsendt" bestandig driller andre, bør finde sig i, at man ogsaa engang imellem seer ind til ham. Publicum taber intet ved saadanne Controverser; i det mindste tvinge de Vedkommende til at anvende lidt mere Flid og Eftertanke, og ikke at henskrive noget, som der hverken er Sands eller Mening i.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Antallet af de Syge og Veneriske, som under Beleiringen bleve forflyttede fra St. Hans Hospital til Frederiksberg Kirke var 500. De bleve transporterede paa Bøndervogne under Escorte af Engelske Ryttere. Hænderne vare bundne paa dem med Forklædebaand. De Vindegale bleve lagte hen ved Alteret, de mindre Gale satte i Stolene, og de Veneriske, 16 i Tallet, henbragte i Staldene ved Frederiksberg Slot. De fik af Fienden baade Kjød og Brød. De vare indelukkede paa dette Sted i 48 Timer, og under den hele Tid maatte Bøndervognene, som skulde befordre dem videre, vente udenfor. Paa Gulvet maatte man for Reenlighedens Skyld strøe et Læs Hø og et Læs Halm. Denne Samling af menneskelig Elendighed paa et saa høitideligt Sted maatte naturligvis opvække hos de Bevogtende de vemodigste Følelser. Men midt under denne Jammer var man dog her Vidne til tragicomiske Scener. Den bekjendte afsindige Cruse, forhen Præst ved St. Hans Hospital, raabte strax ved sin Ankomst ganske høit: jeg er Bisp og Hoved for det Hele! Derpaa begyndte han at præke og holdt ved dermed hele Natten. Ligeover for ham havde den afsindige, forhenværende Capitain, Green placeret sig, som nu har et langt flettet Skjæg. Han faldt Prædicanten bestandig ind i Talen baade med Indvendinger og Spørgsmaale. Talens Emne var Krigen med Engellænderne. "Haver Taalmodighed" sagde Cruse, "mine Tilhørere! Taalmodighed overvinder alt. Jeg haver været Præst og præket for Hans Majestæt, og haaber endnu at blive Præst igjen." — "Ih hvad hjelper det mig" raabte Capitain Green, "at jeg er Capitain for den hele Flaade, naar Engelskmanden, den Hund, stjeler den" — og saaledes taldes og prækedes her pro og contra den hele Nat. Det er ellers en sand psychologisk Mærkværdighed, at selv de Galne sysselsætte deres Ideer med Dagens Anliggender.

Da Engellænderne flyttede Lemmerne af St. Hans Hospital til Frederiksborg, tilbageholdt de Hospitalets Matratser og Sengeklæder og brugde dem til Sandsække, til at bedække Gaarden og til Strøelse for deres Heste. De berøvede Inspecteu-

ren sin Samling af Geværer og Tobakspiber og Lægen af hans skjønne Samling af Bøger og Præparater det, der havde meest videnskabelig Værd. Alle Lemmernes Kister og Kufferter bleve sønderslagne og det gode Tøi deraf udtaget. Saa vidt Beregninig løselig kan gjøres, er der røvet 14 til 1500 Par Lagener og 3 til 4000 Skjorter og Særker. Tapetet i Værelserne er ituskaaret og nymalede Døre bemalede med Bogstaver og Figurer. Resten af 140 kort før Fiendtlighederne indkjøbte Favne Brænde er efter det engelske Feldtcommissariats Ordre ført bort. For 104 Favne er givet en Erstatning af 1040 Rdlr. Hospitalets Tab kan efter en løselig Beregning anslaaes til henimod 30000 Rdlr.

I Løverdags holdt de Engelske Auction over 80 Heste, lige paa Grønningen ved Østerport. Auctionariussen, som var en Engelsk Smed, men klædt som Artillerist, stod paa Bakken med en lang Kjep i Haanden, og opraabte Hestene paa Engelsk. Blandt disse var der rigtig nok et Bæst mærket G. R. (Georg Rex), men alle de øvrige røbede ved deres lange Hale, at de aldrig havde seet Engelland eller hørt synge Rule Britain! Nogle af dem bleve betalte med 40 til 50 Rdlr., andre bleve solgte for 2 Rdlr.

Nyholm er nu igjen bleven besat af vore Folk, men i en Tilstand, som er Engelænderne værdig. Af den Bro, som fører til Flagbatteriet, have de nedbrudt Jernrækværket, og paa mange Steder have de endog opbrudt Plankerne. Saavel Mørserne som Canonerne med tilhørende Kugler have de vel ladet blive der, men med Ovnene til at gløde Kugler have de holdt saa ilde Huus, at de næsten staae under Vand. Alle Pomperne have de fordærvet; Sprøitehusene have de opbrukket, og de sønderslagne Sprøiter ligge i Stumper og Stykker omspredte paa Jorden. En Bro, som fører til en af Pladsene paa Christianshavn, have de aldeles borttaget; den skjønne Altan paa Pavillonen, hvor Herskabet pleier at staae, have de brugt til at koge deres Mad paa. Huset ved Pavillonen have de forvandlet til en Stald for 60 løse Sjællandske Heste. Orlogsskibet, som laae paa Stabelen, havde de ødelagt saaledes, at der nu i det Høieste kun kan gjøres en Fregat deraf. Iøvrigt ligge de ubrugelige Ting, de have levnet, hulter til bulter imellem hverandre, og overskydt af Vand. — Saaledes

handle Engelskmændene naar de komme som Venner; som Fiender skaane de uden Tvivl ikke Barnet i Vuggen.

Indtil i Gaar var der, som man officiel veed, deserteret 1017 Marinere.

Skipper Mindelberg, førende en Galease fra Norborg, destemt til Kjøbenhavn, takker i Christianiaavisen Capitainen for et Americansk Krigsskib, som den 22 Aug. ved hans Ankomst i Kattegattet underrettede ham om de Engelskes Angreb paa Kjøbenhavn. Han ankom lykkeligen d. 22de til Porsgrund.

I Bladet Bellona af 1 Oct. læses en Skrivelse fra den Engelske Capitain Stopford til Amtmand Thygesen, dat. Linieskibet Spencer, Christiansand d. 14 Sept. I denne Skrivelse melder Capitainen, at eftersom han har mærket, at adskillige Beboere have forladt deres Bopæle, som om de befrygtede et Angreb fra den under hans Commando staaende Sø- og Landmagt, saa erklærer han, at det ikke i ringeste Maade er hans Hensigt at fortrædige de fredelige Beboere enten her eller andensteds paa Kysten, og at Amtmanden frit kan raade dem at vende tilbage til deres fredelige Bopæle og Forretninger; at Skydningen forrige Dag blev foranlediget ved Synet af Danske Tropper, der gjorde en truende Mine i Nærheden af Skibene, og at det i Tingenes nærværende Stilling var hans Pligt, at hindre ethvert Corps fra at fæste Fod saa nær; at han under sine Befalingers videre Udførelse, som han skal fortsætte, saasnart han er forenet med sin øvrige Magt, der nu er uden for, omhyggelig skal afholde sig fra at fornærme nogen By eller Bopæl paa Kysten, med mindre Selvforsvar mod Batteriernes Angreb skulde tvinge ham dertil. — Herpaa svarede Amtmanden: at han har modtaget Capitainens Skrivelse, hvori der forsikkres: at intet Individ af det under hans Commando staaende Militaire vil for Fremtiden tillade sig saadanne Voldsomheder, som de, der under det Engelske Flags Beskyttelse i de seneste Dage ere udøvede paa Kysterne, men at det imidlertid gjør ham ondt, efter Pligt at maatte forsikkre, at efter den af den Engelske Regjering mod Dannemark brugte Fremfærd vil ingen Nordmand endnu kunne vende tilbage til sin fredelige Bolig.

Helgoland, som de Engelske have besat og som de troe at gjøre et lidet Gibralter af, er en Øe i Slesvig, 6 Mile fra Sylt, og ligger under Husum Amt. Den bestaaer af en høi, leeragtig og i Luften forvittret Masse, hvis yderste Omkreds kun udgjør en halv Miil. Denne Deel kaldes das Oberland og er forbunden med et lidet lavere og over Havets Vandspeil ikke meget ophøiet Stykke Land, das Unterland kaldet. Begge Dele udgjøre ikke fuldt ¼ Qvadratmiil, der er beboet af 1700 Indbyggere, hvis Næringsvei er Fiskerie og Lodstjeneste. Til Øen hører endnu de saakaldte Dyner, eller nogle Sandbanker, adskilte fra Øen ved et Sund. Paa den høieste Spidse af Øen er anbragt et af de største og vigtigste Fyrtaarne i Europa. Det underholdes af Hamborgerne, som derfor hæve en Afgivt af de igjennem Elben farende Skibe. Fra das Oberland stiger man ned til das Unterland paa en Trappe af 19 Trin. Øen mangler Vand, og de fleste af Livets Fornødenheder maae hentes fra det faste Land. Den er i bestandig Aftagelse, har forhen været meget større end nu, og vil maaskee engang med Tiden reent gaae under og bortskylles af Havet. Indbyggerne ere af frisisk Herkomst, alvorlige, modige paa Søen, uvirksomme paa Land, fredelige og gjestfrie indbyrdes, men mistroiske og tilbageholdne mod Fremmede og have en overordentlig Kjerlighed for deres Øe, som de ansee for det herligste Land i Verden. Øen har to Havne, der hverken ere sikkre eller dybe nok, og er for Resten saavel for dens naturlige Beskaffenhed og Vigtighed for alle Søfarende, som for dens Indbyggeres særegne Caracteer, særdeles mærkværdig.

Udtog af en Skrivelse fra Vordingborg af 15 October. Den 14de seilede en Valerbaad, ført af Skipper Jens Nielsen, forbi Kallehange, forsynet med et fra Kjøbenhavn tilsendt Pas. De derværende Engelske skjøde paa ham med den Canon, der laae paa Færgebroen, og dræbte hans bedste Mand, hvorved dennes efterladte Enke, som desuden er yderst fattig, er bleven sat i en sørgelig Forfatning. De samme Aften paa Billiarden her i Byen indsamlede 7 Rdlr., ere afsendte til denne ulykkelige Kone, som boer i Kjøbenhavn. — Den 12te kom Ild i en Svinesti i Vestenbeck, hvor Engelske Jægere vare indqvarterede, og ødelagde tre

Gaarde med meget af Indboet og al den Grøde, denne rige Høst havde ydet deres Eiere. Man troer at den var paasat af grønne Jægere. Saa meget er vist, at de vare misfornøiede, fordi de af Bønderne ikke kunde faae nok af det dem saa kjere Brændeviin. — Den 14de afmarcherede alle Engelske fra Vordingborg og dets hele Egn; her findes nu ingen anden Fiende end de fire Brigger, som d. 13de ankom hertil og ligge her i Færgeløbet og dets Omegn. De tre gjorde smaa Bevægelser til Knudskovs og ned ad det saakaldte Susegab, den fjerde har lagt sig saa nær Gaabensee som muelig, og har siden sin Ankomst skudt Nat og Dag, men er blevet saa tappert besvaret, at jeg har Grund til at troe, at man i Gaabensee ikke er blevet den et eneste Skud skyldig. — Vore Fiender have ellers opført sig taalelig godt her, paa enkelte Skurke nær. I Særdeleshed udmærkede følgende Officierer sig som veltænkende og gode Mennesker: Capit. Kremthon, Lieuten. Reed, Lieuten. Barthlin af Dragonerne, Lieuten. Jasper af Artilleriet. — Til liden Ære for det andet Kjøn have adskillige forelsket sig i de Engelske Jægere og Cavallerister, og efter deres Afreise fældet veemodige Taarer. Et Rygte siger, at en Officier jagede to, hvoriblandt en givt Kone, fra dem paa Veien til Nestved. Disse Qvinder havde besluttet at følge med Fienderne til Engelland. Fra Nestved skulle fire Fruentimmere virkelig være fulgte med dem. Een af dem i det mindste var klædt som Jomfru. — Al Communication med Lolland og Falster er endnu spærret.

I Søndags Morges forlode de sidste Engelske Tropper Frederiksbergby. Hos en Gjestgiver i Alleen havde endeel Soldater Natten i Forveien sat Ild paa en Vogn; men deres Officier sad just oppe og spillede Kort, hvorved da Ulykken blev forebygget. Gjerningsmanden kunde ikke opdages; da ingen af de Indqvarterede vilde udlægge ham, fik de alle Tamp.

Hr. N. T. Bruun har udgivet et Digt, under Titel: Dannemark i Sept. 1807, som er blevet modtaget med almindeligt og fortjent Bifald.

Den Engelske Gesandt Merry, som skal underhandle med vort Hof, er egentlig General-Consul. Han har før været i Kjøbenhavn, og er meget bekjendt med vore Anliggender og største Kjøbmandshuse.

De Engelske have nu gjort Holmene aldeles ryddelig. De skal have levnet noget gammelt Tougværk, som de troede ikke kunde lønne Umagen at bortføre.

Indfødte Engelske, som for otte Dage siden ere komne fra London, forsikkre, at næsten hver Mand i Engelland er yderst misfornøiet med Angrebet paa Dannemark. Selv de fleste Engelske Officierer, som have været med Expeditionen, ansee den for en Capererpedition. Et mærkeligt Exempel herpaa havde Engellænderne, da de vilde lande: en Capitain, som længe havde ivret mod Toget, druknede sig, for ikke at blive nødt til at fegte for en saa uretfærdig Sag. De Engelske foregive, at han var lidt tungsindig.

Da de Engelske droge herfra, fulgte adskillige Danske Fruentimmer med dem, som de havde sluttet Marriage med.

Udenlandske Efterretninger.

I afvigte Aar har Dr. Bachanan, som reiste i Travanchore, for at opsøge gamle Christne Kirker, gjort en interessant Opdagelse. Han fandt i Egnen af Malayala 55 Kirker, som ere bygte for Christne Menigheder og i samme Smag som de gamle Landsbykirker i Engelland. Da Bachanan ankom til de Kirker, som ligge længst inde i Landet, sagde Indbyggerne ham, at, saavidt de vide, havde ingen Europæer hidtil besøgt denne Plads. Disse Kirker vedkjende Antioch som Patriarch, og deres Liturgie nedstammer fra Antioch's tidlige Kirke, og kaldes Liturgiæ Jacobi Apostoli. Men de Chistne i Malayala iagttage imidlertid ikke samme Ceremonie som de øvrige existerende Kirker, og deres fornemste Benævnelse er: "Syriske Christne" eller "den Syriske Kirke i Malayala." — Deres Lærdomme ere indbefattede i faa Artikler, og ikke forskjellige fra den Engelske Kirkes. De Syriske Kirker staae i Forbindelse med de Mesopotamiske og Syriske (215 i Tallet), som nu ere i Forfald og have store Vanskeligheder at kjæmpe med. De Syriske Christne i Malayala bruge endnu det Syriske Sprog i deres Kirker. — Ved at undersøge de Chaldæiske Skrivter i dette Land, har man fundet nogle ældgamle. Den Syriske Oversættelse af Bibelen blev, efter Syrernes Mening, bragt til Indien førend 636 (A. D. 325), og de paastaae, at deres Afskrivter ere nøiagtige og fri for Feil. Adskillige af dem ere rigtig nok meget gamle; et Exemplar af det gamle og ny Testamente, fundet i en langtbortliggende Kirke, er skrevet paa Pergament, i stor Folio, med tre Columner paa hver Side. Caractererne ere Estrangelo Syrisk, og Tallet af de Ord, hver Bog indeholder, findes anført. Bindet er malet, men ikke paa Europæisk Viis. Dette Manuskript ansees for at være ældgammelt. Det gamle og ny Testaments Bøger følge i en anden Orden end i de Europæiske Exemplarer, og i det gamle er Chronologien ordentligere. Den første Rettelse i den Ebraiske Text (Gen. IV. 8), som Dr. Kennicott har foreslaaet, findes i dette Manuskript. Det omtvistede Sted i 1 Joh. 5. 7. savnes deri. To forskjellige Slags Bogstaver synes at have været i Brug iblandt de Syriske Christne: den almindelige Syriske og Estrangelo; de ældste Manuskripter ere i det sidste Sprog. — Der findes andre gamle Documenter, hvoriblandt der ere visse Plader af Kobber eller blandet Metal, som man troede vare forkomne, men som siden ere blevne fundne igjen. De indeholde visse Privilegier, som ere blevne de Malayalaske Christne forundte. Disse Plader ere 6 i Tallet, nogle er Skrivten stukken paa begge Sider. Paa den ældste Plade findes Bogstaver, trekantede oventil, og lignende de Persepolitanske og Babyloniske. Paa samme Plade findes en Skivt, som ikke ligner nogen i Hindostan existerende. Privilegiet paa denne Plade er attesteret af 4 Jøder af Rang, hvis Navne ere tydeligen skrevne med Gammelhebraiske Bogstaver, som ligne det Palmyriske Alphabet, og ved hvert Navn er tilføiet Titelen: "Majen: det er Høvedsmand." Jøderne i Cochin have ligeledes Plader, som skulle være endnu ældre. Man agter at lade disse Plader stikke i Kobber og tilsende lærde Videnskaber i Hindostan og Europa Aftryk deraf. De vil udgjøre ialt 14 Plader. — Adskillige ældgamle Manuskripter ere ogsaa blevne fundne hos de sorte Jøder i den indre Deel af Malagala. En gammel Afskrivt af Mose Bøger, skrevne paa en Skindrulle af omtrent 5 Fods Længde, og hvoraf Skinder var sammensvet, er ligeledes bleven funden. Man agter at sende de mærkeligste Syriske og Jødiske Manuskripter til det Britiske Museums offentlige Bibliotheker.

I Handelstidenden af 19 Oct. yttres det Ønske, at der ved de afbrændte 300 Huses forestaaende Gjenopbyggelse maatte tænkes paa en og anden Ting, som efter den forrige store Ildebrand ikke er taget noksom i Betragtning: f. Ex. forbedrede Indretninger ved Bryggerierne, Brændeviinsbrænderierne, Bagerovnene rc.; at Huuseierne maatte anskaffe sig brændebesparende Indretninger i Kjøkkene og Vaskekjeldere, og bedre Ovne end de sædvanlige. Dette vilde saa meget lettere kunde skee, som man allerede har de bedste Mønstere og Veiledninger dertil.

Under d. 6 Oct. er igjennem den Kgl. Interimsregjerings Commiss. al Udførsel af Salt uden for Rigets Grændser bleven forbuden, under Straf af det til Udførsel bestemte Qvantums Forbrydelse.

En Bøn, efter H. K. H. Kronprindsens umiddelbare Befaling, udarbeidet af Biskop Bech, bestemt til at bedes hver Søndag paa Prædikestolen saalænge nærværende Krig med Engelland varer, er udkommen i Christiania og sælges for 4 ß.

(Indsendt.)

Da jeg den 15de dennes kom gaaende i Viingaardstræde, blev jeg anfaldet af en Pudelhund, og da jeg ikke havde Stok eller noget at værge mig med, maatte jeg med Skræk udholde dens rasende Anfald, indtil jeg fik Hjelp. Saadant Overfald er desværre ikke usædvanligt; den 4de dennes blev en Mand i Badstuestrædet paa saa rasende en Maade anfaldet af en Hund, som kom op af en Kjelder, at 3 Mennesker med Stenkast fra en Grusbanke, som til Lykke laae tæt ved, neppe kunde redde ham. Det var at ønske, at der dog engang maatte blive føiet saadan Anstalt, at man kunde gaae sikker paa Gaden og i Huse for disse i Staden unyttige Dyr.

Kjærnen af Addresseavisen fra 12te til 19 Oct.

Forsamlinger: i Tontinen fra 1792, i Badstue St. 120, d. 20 Nov. Kl. 4 Eftermid.; i det Kgl. Skydeselskab, Vesterg. 11; i Eenigheds Selsk. d. 21de d. M.

Dødsfald: Toldc. R. Malling (74 Aar), Mad. Lund født Svenstrup (39 A.); Kgl. Livjæger J. D. Dorrien; Jomf. J. M. Bendix (70 A.); J. Bech, Sømand (42 A.); J. N. Ladenfach (79 A.); Mad. E. M. Westphal (27 A.); S. Eskildsen (48 A.); Fru Nickolin (25 A.); Fiskebeensfabriqveur D. E. Steenberg (70 A.); Mad. J. D. Egholm (74 A.).

Copulerede: Skrædermest. G. Heinrichs og Mad. Schoffenberg.

Litteratur: Hvad lærer Jesu Religion, Præk. af Mølsted; 2 Præk. med Hensyn til nærværende Tidsomstændigheder af P. Holst (sælges til Bedste for Kbhavns Brandlidte), i st. Kannike St. No. 48; Læsning f. d. barnlige Alder, Sept. H.; Primons Lexicon over alle fremmede Ord, h. A. & S. Soldin, 4 Mk. 8 ß indb. 5 Mk. 12 ß.; den syngende Sømand, h. samme, 24 ß. heft. 28 ß.; vor Frue Kirke, et Digt af R. T. Bruun, 10 ß. (Indtægten tilfalder Qvæstede og Faldnes Enker).

Auctioner: Huse og Gaarde: Gaarden No. 59 paa Halmtorvet 2den Gang d. 19 Oct.; Gaarden No. 57 i Comp. St. 1ste G. d. 23 Oct.

Løsøre: i Vig. G. 215, d. 20de d. M.; i Nærum d. 26de; i Badstuestr. 132, d. 23de d. M.; gl. Torv 3, d. 21de d. M.; i Brog. paa Chavn No. 8, d. 26de; i Kongensg. bag Slottet 231, d. 21de d. M.; i Løng. St. 171, d. 20 d. M.

Børsauctioner: salt Fisk, d. 19de d. M.; havar. Hørfrø, d. 20de d. M.; 4 Sække havar. Caffe, d. 23de d. M.; vestindiske Varer d. 26de. — Paa det Kgl. Korntørrings Mag. 192 Tdr. Hvede, d. 22de d. M.; et Brigskib paa 57 Læster, d. 23de d. M.

Creature: 20 St. Sviin, i Roesk. Kro, d. 20de d. M.

Blandede Efterretninger: Et Catalog over det i Ildebranden reddede og paa Politiekammeret opleverede Gods, kan i 14 Dage afhentes sammesteds fra Kl. 9 om Morgenen til 4 om Efterm. Det, hvortil Eier indtil den Tid ikke melder sig, sættes til Auction. — Past. Manthey har faaet 250 Rdlr. tilsendt for Brandlidte.

Proclamata: Handelsh. Wulff & Nørregaard, Avlingsforv. H. N. Hammer, Urtekr. P. C. Liunge, Kammertjener P. Due, Jomf. S. Trane, Urtekr. C. Louns, Brændeviinsbr. Pedersen, Viintapper Schörling, Casserer Balling.

Tillæg til nyeste Skilderie af Kjøbenhavn No. 3.

Torsdagen den 22 October 1807.

Udtog af den Altonaiske Mercur af 1 til 13 October.

(Ved overordentlig Leilighed.)

St. Petersborg, d. 9 Sept. Den 5te holdt den fra Feldten tilbagevendte Keiserlige Garde sit høitidelige og pragtfulde Indtog. Keiseren, ledsaget af sit hele Hof, var redet dem i Møde, og befandt sig ved Indtoget i Spidsen. General Savary ledsagede Keiseren, og i dette Øiemed var en af Keiserens Heste bleven ham tilsendt. De til General Savary's Følge hørende Cavalierer re e ligeledes paa Keiserlige Heste. Næste Dag opførtes Skuespil i Eremitagen, hvortil General Savary var indbudet: en Ære, som siden Keiserinde Catarina's Tid endnu ikke var beviist nogen Udlænding, undtagen den afdøde Hertug af Brunsvig. Blandt Gesandter var ved Indtoget den Østerrigske Greve Meervelt til Hest. — Ministeren for de udvortes Anliggender, Hr. Budberg, er formedelst sin Sundhedstilstand bleven permitteret paa ubestemt Tid. — Grev Soltikow har imidlertid Portefeuillen. — Ministeren for det Indre, Grev Kotschubey, skal have søgt om sin Afsked, og Geheimeraad Popow skal være bestemt til hans Efterfølger. — Dr. Langsdorf, som har været med den Krusensternske Expedition, og derpaa fulgte med Kammerherre Resanow til Kodjak og Californien, er i denne Tid i Kamtschatka. — Heden er endnu bestandig 14 til 19 Grader. — De ældste Folk mindes ikke en saa skjøn Høst.

Cassel, d. 16 Sept. Allodialgodserne i vort Kongerige, af hvilke det halve Antal er bestemt for Officierer ved Storarmeen, anslaaes til 1 Million 300,000 Gylden. De tilkommende Eiere ville imidlertid for det meste sælge dem til Landets Indbyggere. — Decretet, at Embederne ene skulle beklædes af Indfødte, opvækker stor Fornøielse.

Brunsvig, d. 26 Sept. Her er udkommen en Forordning, som bestemmer, at lønnede Betjenter skulle, naar deres aarlige Løn overstiger 300 Rdlr., svare 1 PC., og Forpagtere paa Domainer, adelige Godser og andre Eiendomme erlægge 2 PC. af det, de betale i Forpagtning.

Rostock, d. 26 Septbr. En til Warnemünde ankommen Skipper fra Danzig, har anholdt hos den herværende Franske Commandant om Tilladelse at bringe 5 Styrmænd, 5 Matroser og adskillige Passagerer, som et, 2 Mile fra Warnemünde stationeret Engelsk Krigsskib havde givet ham ombord, med Begjering om at sætte dem her i Land, hvilket ogsaa blev ham tilsteder. Men Commandanten i Warnemünde har faaet Befaling, at sende Passagererne og Sømændene i Morgen herhid under Escorte. Efter Skipperens Udsagn ere disse Folk fra fire med Stykgods fra Petersborg til Lübeck bestemte Lübecker Skibe og et Skib ladet med Ballast, som de Engelske havde taget, og, efter deres Udsigende, vilde føre til Kjøbenhavn.

Paris, d. 23 Sept. Storhertugen har den 21 Septbr. givet i Haugerne og det Indre af sit prægtige Slot en glimrende Fest til Ære for Kongen af Westphalens Formæling; alle herværende Førster og 300 Standspersoner vare indbudne. Hele Slottet var om Aftenen illumineret. Om Aftenen Kl. 8 bebudede Trompeterne Keiserens og Keiserindens Ankomst. De ledsagedes af det unge Kongepar, Keiserens Moder, Dronningerne af Neapel og Holland, Storhertugen af Würzburg og Arveprindsen af Baden. — Strax derpaa bleve Havedørene aabnede. I Midten stod en Buste med Keiserens Brystbillede, kronet af Mars og Minerva, hvortil en med Ægyptens, Italiens og Tydsklands Trophæer prydet Allee førte. Overalt, til Lands og til Vands, var der opstillet Musikchorer. Da Dronningen af Westphalen gjennemvandrede disse Tryllescener, opdagede hun en Schwabisk Landsby, og befandt sig snart i et Meierie, som fuldkommen lignede det, hun i sin Barndom havde elsket saa høit og besøgt saa ofte. Et meget prægtigt Fyrværkerie fulgte paa Ballet. Keiseren lod sig see i alle Gemakkerne og underholdt sig med mange af de Tilstedeværende.

Hamborg, d. 30 Sept. Af de 16 Millioner Franker, som maae betales til Frankrige for at indfrie de her angivne Engelske Varer, skulle 4 Mill. betales strax, og de øvrige med Afdrag af 2 Mill. for skete Leveringer, erlægges i Terminer til næstkommende Februarii Maaned. Forslaget, at disse

Varers Eiere skulle tilholdes, at gjøre et bestemt Forskud dertil, er ikke blevet bevilget af Borgerskabet, da det ikke troer sig berettiget til at anmode dem af deres Medborgere, som have drevet en i sin Tid tilladelig Handel, om, desaarsag at bringe et overordentlig Offer.

Breslau, d. 26 Sept. Presburger Tidenden melder fra Østpreussen: Qvægsygen har dræbt alt Hornqvæget; i en Omkreds af 3 til 4 Mile ere neppe 2 til 3 Kjøer tilbage; Hestene ere hensmeltede til en Tolvtedeel af den sædvanlige Stamme. Byg og Havre er ikke saaet i de fleste Egne. I denne Tilstand sees en Vinter i Møde, som formodentlig neppe noget Land har oplevet saa frygtelig. Saare mange Mennesker døe, som dog ellers neppe havde undgaaet at døe af Hunger.

Hamborg, d. 1 Sept. I Gaar Eftermiddags indtraf den ulykkelige Begivenhed, at en herfra til Haarburg afgaaet Post-Ever kantrede formedelst en Kuling. Af 50 Mennesker, der befandt sig paa dette Fartøi, er 27 opfiskede døde, og blandt disse fandtes 6, som havde klynget sig til hinanden. Postladen og det øvrige Gods er, paa nogle Ting nær, bjerget. I mange Aar er en saadan Ulykke ikke indtruffen paa denne Postfart. — Et Rygte fra Sverrig siger, at Engellænderne have erklæret alle fremmede Colonier i Blocadestand, og har befalet at præsse Matroser paa hvert Skib i Søen.

Paris d. 28 Sept. I Goblins Manufactur virkes i Tapeter Gros's prægtige Malerie, forestillende Keiseren i Pestgaarden i Jaffa, med hvilke de fornemste af Keiserens Sale i Thuillerierne skulle prydes. — Efter Journal de Paris er den Americanske Consul i Genua bleven lagt i Lænker og hans Papirer forseglede. — Den af det lovgivende Corps sanctionerede Commerce-Codex er nu udkommen og sælges for 2 Franker 50 Centimer. Der er ogsaa trykt officielle Exemplarer med alle de Taler og Indberetninger, som i denne Anledning bleve oplæste i Senatet — Efter et i Møniteuren offentlig aflagt Regnskab for 1806 var Skatkammerets Indtægt 986 Mill. 992,549 Fr. og Udgivten 902 Mill. 449,419 Fr. — Keiseren har forundt den Spanske Gener. Liniers, Buenos Ayras Gjenerobrer, Æreslegionens Ørn. Denne General, som er Fransk af Fødsel, har tilintetgjort Engellændernes store Røverplan i den ny Verden, og man har sikkre Efterretninger om, at af de 9000 Mand, hvoraf Expeditionen mod Sydamerica bestod, ere kun 3200 Mand tilbage. — Den Engelske Gesandt Pagets Planer ved Dardanellerne ere aldeles strandede; den Engelske Flaade har ikke vovet et nyt Forsøg paa at gaae igjennem Dardanellerne, og Engellændernes snedige Forslag ere blevne forkastede af Porten. — Den Franske Caper Etoile har ved Entring taget den Engelske Cutter Argus paa 16 Canoner og opbragt den til Dünkirchen.

Florentz d. 13 Sept. De i Kongeriget Hetrurien fra Fransk Side sequestererede Engelske Varer skulle være over 200 Mill. værd. Paa de i Livornos Havn liggende Engelske Skibe er sat Fransk Vagt. Ogsaa her i Staden lader den Franske General-Consul alle ind- og udgaaende Varer nøie undersøge og alt hvad der er Engelsk confisqvere. — Paa Øen Sardinien skal der være opdaget en stor Sammensværgelse mod den Kongelige Regjering. Mange Rangspersoner ere blevne arresterede og 6 af samme dømte fra Livet. — Fra Venedig meldes, at Keiser Napoleon ventes did i næste Maaned.

Haag d. 29 Sept. En Fransk Caper har bragt det Danske Skib Nicolai og Martha, ladet med 133 Fade Viin, bestemt fra Bordeaux til Kjøbenhavn og frataget Engellænderne, til Texel. Det hedder, at en Tydsk Prinds med det første skal tiltræde Regjeringen over Førstendømmet Münster.

Wien d. 26 Sept. Man troer her, at Keiseren, som nu opholder sig i Salzburg, vil gaae derfra til Inspruck, hvor han vil holde en Sammenkomst med Keiser Napoleon. — D. 30 Aug. ere i Staden Groß-Bresketek i Bannat 800 Huse og alle offentlige Bygninger blevne lagte i Aske ved en Drengs Overgivenhed, der løsnede sin Faders Bøsse.

Kiel d. 6te Oct. Midt i Aug. blev Premier-Lieutenant Steffens afsendt til General Peymann i Kjøbenhavn med en Skrivelse fra H. K. H. Kronprindsen af følgende Indhold: "Hvor ubehageligt det end er at tænke sig Kjøbenhavns Overgivelse til Fienden; hvor lidet jeg end befrygter denne Overgivelse saalænge De fører Commandoen, finder jeg det dog nødvendigt at tilkjendegive herved Hr. Generalen: at det er Hans Majestæt Kongens Ønske og Befaling, at De, dersom Ulykken — hvilket Gud forbyde! — skulde møde, at Kjøbenhavn blev indtaget, skal tænde Ild paa Flaaden og lade den opbrænde, eftersom Hans Majestæt vælger af to Onder det mindste, og det for Hs. Majestæt virkelig er et mindre Onde at see sin Flaade brændt end det langt større at see den i Hs. Majestæts

og Landets Fienders Hænder, og derved at give disse Voldsmænd en Triumph, som ingen Dansk Mand vil kunne taale."

Efter mange overstaaede Besværligheder for at undgaae Fiendens Krydsere, naaede Lieutenant Steffens endelig Sjælland, og var ikke længere end 1½ Mile fra Kjøbenhavn, da han, endskjønt forklædt, blev anholdt af en fiendtlig Patrouille og bragt til det fiendtlige Hovedqvarteer. Fienden lod ham examinere, og forlangte at see hans Depecher eller at erfare det ham betroede Embede. Da dette blev negtet, truede Fienden ham med Tortur, men betænkte sig siden og lod det ikke komme saa vidt. Efter nogle Dages Forløb sendte de ham ud paa Flaaden indtil den ulykkelige Capitulation blev sluttet. Under sit Ophold hos Fienden har man villet forføre ham til at handle mod Pligt og Eed, og at gaae over til Fienden.

Der gives Engelske Officierer af alle Classer, af en ædel Tænkemaade, som betragte den Engelske Expedition paa Sjælland fra sin rette Side, og som, om de end adlyde den givne Befaling, dog selv føle hvor afskyeligt et Ærinde man har overdraget dem. En ganske anden Caracteer besidder Admiral Gambiers Flagcapitain Home Popham. Denne Mand har efter Capitulationen givet sig al muelig Umage for, at agere en vel afrettet Røvercapitain. Han lader blandt andet i den commanderende Admirals Navn alle Skibe, som staae paa Stabelen sønderhugge; Dampemachinen og Dokken lader han ødelægge, endskjønt begge er aldeles uden for Capitulationen; men denne generer ham ikke, thi uagtet der loves i samme at respectere Privateiendom har han dog bemægtiget sig en Mængde Skibs- og Bygningstømmer, der er Privateiendom, og kun af Mangel paa Plads er af Eierne med høieste Tilladelse lagt op paa de yderste Dele af Holmen; han lader borttage alt det Værktøi, der tilhører Holmens Tømmermænd og var anskaffet af dem for deres egne Penge, og blot til dagligt Brug gjemtes paa Holmen. Vel have Holmens Foresatte gjort kraftige Forestillinger herimod, men Capitain Popham agtede aldeles ikke derpaa, og følger sit Princip — at tage Alt hvad man kan faae, og at ødelægge hvad man ikke kan slæbe med sig.

Krage søger Mage — Popham har en værdig Staldbroder i Capitain Dunbar, Chef for et Engelsk Skib. Denne, som nu understøtter Popham i alle hans Røverier, commanderede i afvigte Vinter den Engelske Fregat Astræa, og saae sig, da Skibet var blevet meget beskadiget i Søen, nødsaget til, at søge Kjøbenhavns Rhed. Efter hans Forlangende blev nu Skibet bragt paa Dokken, og i kort Tid istandsat. Medens Fregatten blev repareret, bevidnede man saavel Capitainen som hans Officierer og Mandskab største Artighed og Gjestfrihed; ogsaa lod man Capitainen gaae dagligen frit omkring paa Holmen, hvorved han uden mindste Mistanke fra vor Side blev bekjendt med alle de derværende Indretninger. Da Skibet kunde gaae i Søen igjen, forlod han endelig Kjøbenhavn, og tilkjendegav offentlig sin Taknemmelighed for al den ham beviste Godhed, al ydet Hjelp — og denne samme taknemmelige Mand er nu den første, der tilbyder sig at give Popham den bedste Anvisning, paa det for Alting intet undgaaer at blive fuldkommen plyndret!

Venedig d. 23 Sept. I Forgaars ankom den hele Russiske Flaade, 35 Seilere stærk for Staden. Den har altsaa ikke kunnet komme ind til Triest, eller Coureren, der skulde hente Tilladelse til Troppernes Landing fra Wien, maa være udebleven for længe. 3 Linieskibe og 9 Fregatter have lagt sig for Anker i nogen Afstand fra Staden, og Transportskibene ere seilede til Lido og Malomocco. De ombord paa samme værende Tropper skulle til Tyrol.

London d. 19 Sept. De offentlige Fonds ere faldne paa Grund af det Rygte, at den Americanske Minister vil forlade Engelland, og at man kan vente et Brud med America. Nogle paastaae, at der i Conseilet er udfærdiget en endnu ikke bekjendt Ordre, efter hvilke alle Anførerne for Flaaderne skulle visitere alle Americanske Skibes Ladning og Mandskab, og at det er af denne Aarsag at Hr. Monro vil afreise; andre paastaae, at han venter at afløses af Hr. Pinckney; at han ønsker at ile til America, for at gjøre sine Fordringer at blive Præsident istedet for Jefferson, som vil nedlægge denne Værdighed. Paa Londons Børs har man imidlertid ikke villet troe det sidste.

Blandede Efterretninger.

Fra de Hollandske Grændser indløbe de sørgeligste Efterretninger angaaende den Skade, som Stormen d. 30 Sept, har anrettet. — Den Engelske Canalflaade er formedelst Storm ankommen til Torbay igjen. — Til Lissabon afgaaer en tilstrækkelig Engelsk Escadre, for at afhente de Engelske Kjøbmænd, som ville reise til Engelland. — I adskil-

lige Egne af Irland have bevæbnede Insurgenthobe forstyrret den offentlige Rolighed. — Med Algier har Engelland sluttet en Tractat. — Gener. Whitelock har rømmet Buenos Ayras og er gaaet til Monte-Video, hvor han føiede Anstalt til at forlade Sydamerica. — Fra Lissabon meldes under 16 Sept., at der hersker sammesteds stor Bevægelse. Alle Krigsskibe udrustes og alle Matroser præsses. Den Portugisiske Escadre er bleven tilbagekaldet fra Middelhavet. Det hedder, at Prindsen af Brasilien gaaer med den hele Kgl. Familie til Brasilien. — Den Spanske Regjering har befalet, at undersøge alle Toldboder i Havnene og borttage hvad der findes af Engelske Varer. Denne Befaling skal strække sig til alle Spanske Colonier. — I Wien havdes d. 1 Sept. en forskrækkelig Orcan, under hvilken man sporede et svagt Jordskjelv. Den foraarsagede uberegnelig Skade. Et meget høit Kirketaarn faldt ned og adskillige andre Taarne have liidt saa meget, at de maa nedbrydes. Hele Tage med deres Gavler bleve kastede langt bort, Porte blev løftede ud af Hængslerne, Mure styrtede sammen og de tykkeste Træer oprykkedes. Denne Orcan, hvis Lige man i Mandsminde ikke har oplevet og som varede 6 Timer, ansees af Naturkyndige for en Virkning af den overordentlig varme Sommer. — Erkehertug Johan har kjøbt Prof. Jaquins mineralogiske Cabinet for 24,000 Gylden, og indlemmet det i sit Naturaliecabinet. Erkehertugen anvender alle sine Fritimer til Naturhistoriens Studium, og har begyndt paa et kostbart botanisk Værk, som indeholder alle de Planter, han har samlet paa sin indenlandske Reise. — I Kniplingsmanufacturet i Wien forfærdiges en Fruentimmerklædning for en høi Person, af 38,000 Gyldens Værdie. — En egen dertil indrettet Vogn med 8 Heste for, hvorpaa der fandtes Foræringer fra Keiser Napoleon til Keiser Alexander, er afgaaet til Petersborg. Foræringerne bestaae for det meste af Porcellain fra Sevre, og deriblandt Keiser Alexanders Brystbillede, meget prægtigt udarbeidet. — Henimod d. 15 Nov. agter Kongen af Sachsen at reise til Warschau, for der at lade sig hylde.

Under d. 26 Sept. er i Følge H. K. H. Befaling fra Hovedqvarteret i Kiel af 25de, saavel alle Kiøbmænd, Speditteurer og Commissionairer som alle Pakhuusudleiere blevne opfordrede af den i den Anledning nedsatte Commission til at opgive inden en bestemt Tid alle de Engelske Varer, som de siden Maji Maaned have modtaget over Tønningen, Husum og Friedrichstadt.

Den 5 og 6te Oct. passerede 3 fra Archangel kommende Russiske Linieskibe og 5 Fregatter Sundet. Man gav dem som sædvanlig Lootser i Helsingøer; men da alle Bøjer, som betegne Rev og grundte Steder i Farvandet ved Kjøbenhavn, ere blevne tagne bort af Engellænderne, saa strandede et af Linieskibene, førende 74 Canoner og 400 Mand Besætning, paa Saltholm. Efter at det adskillige Timer efter hinanden havde fyret Nødskud, anmodedes den Engelske Admiral om Bistand, men denne blev reentud negtet. Imidlertid har Skibet faaet en betydelig Læk og maattet kaste alle sine Canoner overbord. Man veed ei om det er blevet flot igjen; men alle Søfolkene ansee det for umueligt.

Kjøbenhavn, d. 21 Oct.

Breve fra d. 18de fra Hovedqvarteret i Kiel melde intet angaaende sammes Forflyttelse til Odensee.

Foruden meget Vand og Provision have de herfra afgaaede Engelske Krigsskibe medtaget 16 til 20 Stude for hvert Regiment.

De Engelske have frigivet 32 anholdte Lübecker Skibe, bestemte til Rusland.

Den Engelske Flaade er passeret Cronborg, og har saluteret Fæstningen. — Imellem Møen og Sjælland ligger et Slags Engelsk Brig paa 10 Canoner, som søger at forhindre Overgangen; Capitain Lützow er afgaaet med 8 Canoner og 2 Haubitser, for at fordrive den, og der er altsaa ingen Hindring mere i Veien for Jægercorpsets Overgang, under Gen. Maj. Evald. — 15 Engelske Skibe skulle være strandede ved Fladstrand. — Et Engelsk Linieskib kom paa Grund lige ved Hveen.

Kronprindsens Livcorps skal herefter exercere hver Torsdag.

Den Lollandske Post afgaaer herfra i Morgen Eftermiddag Kl. 4, og siden fremdeles, ligesom forhen. Breve indleveres indtil Kl. 2, og om Mandagen medtages Penge, Pakker og Reisende til Kl. 12.

Hamborger Cours paa Kjøbenhavn d. 9 Oct.

Dansk-Norske Speciesedler $129\frac{1}{4}$ PC. slettere end Spc. Bco. Kjøbenhavnske Bancosedler $152\frac{7}{8}$ PC. slettere end Spc. Bco. For 100 Rdlr. Kjøbenhavnske Bancosedler i S. H. Cour. $81\frac{1}{2}$ Rdlr. 1 Rdlr. D. Cour. i S. Holst. Cour. $39\frac{1}{4}$ ß.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 4.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 24 October, 1807.

Til Interressenterne af det forenede Begravelses-, Enkeunderstøttelses- og Brudegaveselskab for alle Stænder.

I Anledning af det vrange Begreb, mange gjøre sig om den Plan, som har været lagt og fulgt i de senere Tider, ved det forenede Begravelses-, Enkeunderstøttelses- og Brudegave-Selskab for alle Stænder, oprettet 1794, og de deraf flydende urigtige Domme om Bestyrelsen i de forbigangne Tider, og hvoraf udledes Selskabets Forfald, finder jeg mig beføiet til at offentliggjøre ved Trykken, hvad jeg som Medlem og senere som Directeur har udrettet og foreslaaet til Selskabets Tarv. Man vil deraf blive underrettet om det Passerede, og foranlediget til at dømme mildere om en Indretning, Sagkyndige have søgt at ordne og rette; men som af Partiaanden og den kjere Egennytte er bleven forstyrret i dens ordentlige Gang. Vel var Selskabet anlagt paa en slet Grundvold, som en Følge af dens Vankundighed, der gjorde det første Udkast til Anlægget, og forestod det udført; men man vil og erfare, hvorledes dets første Anlæg tildeels er bleven rettet og forbedret ved et af mig givet Forslag, der foranledigede den af vor hedenfarne uforglemmelige Justitsraad Wadum beregnede Tarif, efter den ham givne Opgave, som blev fulgt efter at de nye Love vare satte i Kraft. Kyndige vil da skjønne, om de af ham udførte Beregninger ere rigtige, eller om ikke deres rette Afbenyttelse er forfeilet. Hvo af de mange, som have skumlet over Selskabets Plan, forstaae at udarbeide den, og hvor ugrundede altsaa deres Domme. Selskabets nærværende Plan er i sine Principer urokkelig. Paa selve Klippen kan opføres en faldefærdig Bygning. Den bedste Plan kan forhindres ved dens Udførelse.

Til Sagens nærmere Oplysning følger attesterede Afskrivter af Selskabets Protocoller.

J. H. Rawert.

Copie. Referat-Protocol. Pag. 96. 1 Post 4.
dito 104. 3 dito.

P. M.

Vedlagde insinueres Directionen, med Anmodning om at lade det af mig fremsatte om Tingenes Gang og Sammenhæng, angaaende de Forandringer der ere foretagne ved Selskabets

Indskuds-Tabelle, og de som endnu var at foretage, alt i Overensstemmelse saavel med mine skrivtlige som mundtlige Forslage og Yttringer mod Iværksættelsen af at sætte Justitsraad Wadums sidst forfattede og nu brugende Contigent-Tabeller i Kraft, saasom den ikke stemte med Selskabets da og nuværende Forfatning og Cassetilstand, behageligst undersøge og sammenligne med Protokollen og de af mig indgivne skrivtlige Forslag.

Kjøbenhavn, den 19 Martii 1807.

Rawert.

Til
Directionen for det forenede Begravelses-, Enkeunderstøttelses- og Brudegave-Selskab for alle Stænder, oprettet 1794.

Mandens Alder.

Konens Alder.	20	25	30	35	40	45	50	55	60	
15	196,42	251,02	316,92	390,94	466,66	563,17	669,96	774,18		15
20	164,51	214,47	275,22	344,43	415,35	506,96	609,14	709,28	827,36	20
25	134,12	179,30	235,00	298,71	364,75	451,13	548,50	644,42	758,59	25
30	104,61	144,77	194,83	252,68	312,48	392,96	484,47	575,25	684,61	30
35	77,10	111,75	155,94	207,41	260,79	333,74	418,87	503,51	607,18	35
40	51,95	81,72	119,69	164,41	211,32	276,90	353,80	432,30	529,50	40
45	29,02	53,52	85,55	123,06	162,32	219,08	287,15	355,80	445,24	45
50	9,68	29,39	55,60	86,73	117,7	165,70	224,10	283,80	362,61	50
55		9,68	30,72	55,72	80,56	118,67	168,14	218,03	286,41	55
60			10,33	29,68	48,09	78,36	117,21	156,69	212,90	60

Indskuds-Tabel til en Pension af 100 Rdlr., naar Manden, saalænge han lever i Ægteskabet, svarer aarlig til Cassen 10 PC. af Pensionsbeløbet.

Beregnet og forfattet
Rawert.

Referat-Protokol Pag. 96. 1 Post 4.
dito 104. 3 dito.

Til det forenede Begravelses-, Enkeunderstøttelses- og Brudegave-Selskab for alle Stænder, oprettet 1794.

Efterfølgende, som er et Udtog af hvad jeg Tid efter anden har indleveret til Selskabet, angaaende dets Plan og sammes Sikkerhed, finder jeg mig beføiet til at meddele paa ny, for at vise Sagens rette Sammenhæng med de Forandringer, som, i Følge mine Forslag, ere foretagne og endnu burde foretages.

Ved løselig at overskue dette Selskabs Plan, i Anledning af min Indtrædelse i samme, blev jeg vel vaer, at Selskabet just ikke stod paa nogen synderlig fast og varig Fod. Min Frygt for Selskabets Varighed yttrede jeg strax nogle Gange i Repræsentantmøderne. I hvor megen Betænkelighed Repræsentanterne og Directeurerne end fand i at forhøie Indskudet, lyktes det

mig dog omsider at overtyde dem om Nødvendigheden.

I Repræsentantmødet den 28 November 1798 overdrog man mig at undersøge dets Plan og Tarif, hvilket jeg ogsaa paatog mig. Men jeg tilraadede: foreløbig strax at forandre Tariffen dertil, at Indskud og Contingent maatte forhøies til det Dobbelte, og at der tillige maatte tages Hensyn til Aldersforbindelsen, som ellers ikke skede.

Dette opvakte vel den Frygt hos Nogle i Selskabet, at saadan Forhøielse vilde afskrække Mange fra at indgaae i Selskabet. Imidlertid tiltraadte man dog min yttrede Formening, at Tariffen strax burde forhøies efter mit Forslag, som da og skede. At Indskuddets Forhøielse indtil det Dobbelte ikke har afskrækket nogen, vil Selskabets Bøger udvise, og at der i det paafølgende Aar indgik i Selskabet et meget større Antal end nogensinde tilforn, saa at Selskabets Casse vandt betydelig fra den Tid af at den forhøiede Tarif tog sin Begyndelse, indtil de nye Love bleve indførte.

Ifølge mit passerede Løvte, at prøve og beregne Selskabets Plan, forelagde jeg i Selskabet en Beregning, hvorvidt det kunde bestaae efter den tagne Beslutning med dobbelt Indskud, samt en Tabel *), efter hvilken de Indtrædende kunne forsikkre deres Enker 100 Rdlr. i aarlig Pension, naar Manden, saalænge han levede i Ægteskabet, svarer aarlig til Cassen 10 PC. af Pensionens Beløb. Men paa det Selskabet desto mere kunde være betrygget for Beregningens eller Tabellens Rigtighed, foreslog jeg at lade den, tilligemed Selskabets sidst antagne Tarif (det Dobbelte af dets første) undersøge af Justitsraad Wadum, som da og blev bifaldet. Selskabets Protokoller maae udvise

*) See hosføiede Tabel.

Tiden dette er skeet. Det af mig Tid efter anden indleverede, angaaende Forslage, Selskabets Plan betreffende, maae formodentlig være opbevaret som Bilage ved Protokollen.

Iblandt salig Justitsraad Wadums efterladte Papirer, denne Sag vedkommende, og som nu er Selskabets Eiendom, maa findes de Prøveberegninger, som han desangaaende udarbeidede.

Nogen Tid efter, da Selskabets nye Love vare færdige, blev der ventileret om en ny Beregning for Indskud og den aarlige Contingent, hvilket skedte forinden Justitsraad Wadum var færdig med de ham overdragne Beregninger. Ved Pluralitet blev velbemeldte Justitsraad Wadum anmodet om af Directionen, at beregne den aarlige Contribution for hvert Medlem, hvortil det Halve af den almindelige Kongelige Enkecasses Indskud blev lagt til Grund. Denne tagne Beslutning blev udført.

Til at udføre dette fulgte Justitsraad Wadum de for Enkecasser almindelige Principer. Naar nemlig et vist Antal Mænd træde sammen i den Forening, at de indbyrdes ville forsikkre hinandens Enker en vis aarlig Pension, da maa Indskuddet beregnes saaledes efter Aldersforbindelsen og Mortaliteten, at naar Selskabets Medlemmer alle ere uddøde, at der da er i Cassen netop saa meget som udfordres til den sidstlevende Enkes Pension. Ved Approximation har man fundet, at der maa sammentræde 600 Personer for at være sikkert; thi er den muelige Mislighed i, at Mortaliteten er større end den efter de bedste Tabeller er antaget for at være, saa har samme en desto større Indflydelse, naar Antallet er lidet end stort. Paa Grund heraf antog Justitsraad Wadum for sine Beregninger, at naar et Selskab af 600 Personer vilde forsikkre hinandens Enker indbyrdes en vis Pen-

sion, maatte Indskuddet være en vis Capital (som nu var ham bestemt til det Halve af den Kongelige Enkecasse), naar der tillige aarlig blev svaret en efter Indskuddet passende Contingent af Manden, saalænge han levede, og efter ham af Enken.

I denne Forudsætning beregnede han den Contingent Tabelle, som Selskabet da antog og som nu følges.

Jeg undlod ikke, da der udi Directionen, medens jeg var Directeur, blev ventileret om at sætte denne Tabelle i Kraft tilligemed de nye Love, at gjøre mine Meddirecteurer opmærksomme paa, at der forudsættes ved Benyttelsen af denne Tabel, at alle maatte have indskudt det Halve af det, som den Kongelige Enkecasses Tarif tilholder. Og da en stor Deel var indgaaet for et meget lavere Indskud, maatte disse gjøre et Efterskud, der var ligt det Manglende, eller Forskjellen mellem denne og den af Selskabet allerførst antagne Tarif, da uden dette Selskabet ikke kunde bestaae *). Ved Pluralitet faldt det saaledes ud: at man vilde antage Tabellen rigtig i alle Tilfælde, og naar man fandt, at Cassen ikke kunde bestaae derved, var det Tids nok at tænke paa andre Udveie. Kun Skade, at Erfaringen har beviist, at dette Forsøg var alt for kostbart.

Jeg for min Deel har kun at bebreide mig, at jeg medunderskrev saadan tagen Beslutning, der aldeles var stridende mod min Overbevisning.

Efter at jeg var udgaaet, eller rettere udvoteret af Directionen, indleverede jeg i Re-

*) Deraf fulgte, at den, der ikke var formuende til at gjøre Efterskud, maatte nøies med, at Pensionen blev nedsat i Forhold til det Indskudte, og den, der vilde betale efter Lovene pro qvota, stod det frit.

præsentantmødet den 5te November 1805 efterfølgende:

Paa egne og mine Medinterressentere i det forenede Begravelses-, Enkeunderstøttelses- og Brudegave-Selskab for alle Stænder, oprettet 1794, Deres Vegne, holder jeg det for Pligt at gjøre de ærede Repræsentantere opmærksomme paa, at den Plan, som Selskabet har antaget efter afgangne Justitsraad Wadums Beregning for det aarlige Bidrag, grunder sig paa den Forudsætning: at et Selskab træder sammen og indskyder Halvdelen af det, som er bestemt for den Kongelige Enkecasse. Efter et saadant Indskud har salig Wadum beregnet den aarlige Contingent; han har ikke kundet tage Hensyn til de Medlemmer, der allerførst ere indgangne i Selskabet, og indskudt en utilstrækkelig Capital. Selskabet er og vil blive saa meget i Underballanse, som det der fattes i det, som nu er bestemt, i Forhold til Aldersforbindelsen. De, der ere indgangne i Selskabet efter den af mig foreslagne og antagne fordobblede Indskud, have virkelig følt denne Underballanse ved den aarlige Contingent. Denne er vel nu bestemt, men det, som fattes i Selskabets Fond ved det for lidt Indskudte, vil forvolde at det ikke kan bestaae sig. Jeg raader derfor til snarest muelig at bestemme hvad Efterskud hver har at betale. For min Deel paastaaer jeg det.

Ved foreskaaende har jeg til mit Forsvar ikkun villet lægge for Dagen, at jeg for min Deel intet har forsømt, af hvad der kunde paaligge mig som den Tids Directeur, eller i det jeg paatog mig at udføre efter mine Forslag.

Kjøbenhavn, den 19de Martii 1807.

Rawert.

(L. S.)

At ovenstaaende Copie er ligelydende med Originalen, bevidner: det forenede Begravelses-, Enkeunderstøttelses- og Brudegave-Selskabs Bogholder-Contoir, den 30de Julii 1807.

Huulevad, Bogholder.

Anbefalingsværdige Skrivter.

Vist og sandt er det, at der gives Øieblikke i Livet, hvor alle, den Andægtige og den Ryggesløse, den Rige og den Fattige, den Dydige og den Udydige længes efter Trøst. Enhver søger den i Nødens Time paa sin Vei. Selv den, der i Lykkens Solskin negter et Forsyns Tilværelse, gaaer dog sædvanlig i sig selv, naar Skjebnens Torden rammer ham. Selv Gudsfornegteren behøver Trøst, naar han seer Forræderens Morderfakkel tænde den Uskyldiges Hytte og den frække Voldsmands Dolk gjennembore den Diendes Bryst. Kort sagt, der gives Timer, hvor Menneskene, rammede af eens Skjebne, føle og tænke eens.

Gives der noget Øieblik, hvor vi virkelig alle behøve Trøst, saa er det det nærværende, hvor en grusom Fiende har udbredt Død og Ødelæggelse i vor fredelige Hovedstad, hvor den Rige med den Fattige, den udlevede Olding med det diende Nor have været udsatte for alle Krigens Rædsler. For den Religieuse aabner Religionen i saadanne Tilfælde en uudtømmelig Kilde af den reneste Trøst. — Udgiveren benytter sig af denne Leilighed til at anbefale den religieuse Deel af Kjøbenhavns Indbyggere:

"Trøstegrunde til Beroligelse for os "i vore nærværende Trængsler. Anpriste "i Høimesse-Prædiken for Frue Menighed i Tri-"nitatis Kirke, paa tyvende Søndag efter Tri-"nitatis, den 11 Octbr. 1807. Af Biskop Dr. "N. E. Balle."

Denne Præken er ikke allene skreven i det ædle Øiemed at forskaffe de af Kjøbenhavns fattige Indbyggere, der have liidt ved Bombardementet, Understøttelse, men den indeholder tillige saare vigtige Trøstegrunde, fremsatte i et hjerteligt og almeenfatteligt Sprog. Den værdige Forfatter bygger sin Tale paa følgende tre Trøstegrunde: 1. Intet ondt har kunnet ramme os, enten stort eller lidet,

uden med Guds Tilladelse; 2. Hvad os er overkommet skal, efter Guds Øiemærke, virke paa vort Sindelav, og vor Adfærd til sand og varig Forbedring. 3. Uskyldighed, som lider derunder, vil ikke savne sin Husvalelse, ei heller miste sin Belønning paa beleilig Tid og Maade.

Efter Prækenen oplæstes følgende skjønne Indbydelse til Bidrag for Frue Fattigskoles Istandsættelse, som fortjener her en Plads:

"Ædle Med-Christne! Disse uskyldige Børn have fristet saa haard en Skjebne i vor almindelige Trængsel, at deres hele Underviisning og Dannelse for sædeligt Liv i velordnet Borger-Samfund maatte ophøre, dersom ikke Eders veldædige Anstrængelse kunde betrygge dem mod deres truende Forlegenhed. Denne Skole er bleven forstyrret med alt sit Tilbehør. Ikke Bog er dem levnet. Ikke det mindste Redskab bevaredes for dem, hvoraf de ellers skulde betjene sig til Forfremmelse i nyttige Kundskaber. De maatte jo da, uden Eders tilstødende Hjelp, saarligen forvildes, og blive uduelige til at fremvirke Held og Velfærd, for dem selv eller for andre. Sandt! enhver af os kan have nok i sin egen Plage. Men her er meer at sørge for, end blot de legemlige Fornødenheder. Her er Sjæls Beredelse, Aands Tildannelse for sit høiere Maal, at besørge, som har en ulige større Indflydelse paa det almene Vel i kommende Fremtid, end nogen af os nu er i Stand til at oversee eller beregne. Her ere Børn at fremhjelpe, gode og velartede Børn, men som ikke kunne medvirke i deres første Alder til at forskaffe sig selv, hvad deres Bestemmelse udfordrer. Vi have jo indsamlet Beroligelse for vore Hjerter af Trøstegrunde, hvis Værd og Vægt beroer paa guddommelig Religion. Lad det da vise sig i Gjerning, af fast Overbeviisning om Forsynets uforsvækkede Varetægt er blevet indplantet og befæstet i vort Inderste. Vi maae give og meddele, som de, der vide og troe, at Jesus Christus efter sit Løfte vil ansee, hvad der gjøres imod disse hans mindste Disciple, som var det gjort imod ham selv. Den glade Giver skal ikke miste sin Løn."

Foruden det i No. 3 anbefalede smukke Digt: Dannemark i September 1807, har Hr. N. T. Bruun nu ogsaa udgivet: Vor Frue Kirkes

Brand, skreven med samme Følelser, i samme Aand og samme Øiemed som det første. Til Prøve behøver Anmelderen kun at anføre følgende Stropher:

Hellige Jesus! Dit Billed kan Luer fortære;
naar det er brændt dog dit store Exempel er til,
klar igjennem Mordbrandens Flammer fremskinner Din Lære,
himmelsk og reen er dens Ild!

Det er ret en heldig Idee saaledes at vise Pietisten Gambier og alle hans Leiesvende, at Britter, som intet helligt er helligt, som brænde Herrens Tempel for at rane Kongens Flaade, endnu ikke have kunnet berøve os den Trøst, som Religion indgyder sine sande Dyrkere. — Begge Skrivter aande ædel Agtelse for Dyden og uskrømtet Kjerlighed til Fædrenelandet. Deres Indhold berettiger dem til at læses af enhver, der bærer Navn af Dansk, og deres Bestemmelse er saa værdig, at neppe nogen Menneskeven, der har Følelse for ulykkelige Brødres Kaar, vil undlade at kjøbe dem.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Man erfarer nu efterhaanden alt mere og mere, at de Engelske langtfra ikke have opført sig paa Landet saa venskabelig som det i Førstningen hedte. Ved deres Ankomst til Kjøge opsloge de en Leier ved Gjørslev, som ligger meget høit, og hvorfra man kan oversee hele Egnen; men under de otte Dage, de opholdte sig her, opførte de sig meget slet. Præsten Hr. Hersim i Ligemark plyndrede de et Gulduhr, 9 Sølvskeer, 9 Par Skjorter, 9 Par Strømper og et Meerskumspibehoved, uagtet han frivillig havde givet disse Røvere 30 Flasker Viin. Hans gamle Moder frastjal de 9 Tørklæder og 2 Par Strømper. En Bonde i samme Bye fratoge de ikke allene 3 Heste, men brak endog hans Skab, og ranede de Penge der fandtes deri. Den arme Mand har mistet over for 200 Rdlr. Hos Gjestgiver Folmer i Kjøge have de plyndret for 3 til 400 Rdlr. forskjellige Ting. — Paa Grev Knudts Gods Bonderup voldtoge de en Jomfru, men Gjerningsmanden blev opdaget og dømt til 900 Tamp. — Ringsted Kirke forvandlede de til et Magazin for Krigsfornødenheder, og lode gaae der Gjæs, Ænder ꝛc. — Paa Lethraborg havde de deres Hovedqvarteer, og man fortæller, at da Eieren, Grev Holst, kom hjem,

anholdt man ham i Blæsenborg Kro, fratog ham Kaarden og førte ham som et Slags Krigsfange til hans egen Gaard, hvor en Engelsk General stod i Vinduet.

Ved Saltholm har allerede i nogle Dage staaet en Engelsk Fregat paa Grund.

General-Major Evald er nu ankommen i Sjælland med omtrent 6 til 7000 Mand. Han var i Spidsen for de landede Tropper og beviste altsaa, at han ikke frygtede de Engelske Canoner. Et Engelsk Krigsfartøi blev skudt i Sænk.

I Dag afgaaer herfra en Norsk ridende Post over Fladstrand. Men den medtager ikke Breve med Penge eller Pengesværd, da man har besluttet at lade Postsækken kaste overbord, dersom Posten skulde blive preiet af noget fiendtligt Skib. Brevene indleveres fra Kl. 2 til 5.

I Gaar aabnedes paa Børsen en Subskription til Bedste for Kjøbenhavns Brandlidte. Hr. Agent Dunzfeld tegnede sig for 500 og Capitain Kofod for 100 Rdlr.

Alle de Danske Fruentimmer, der enten havde sluttet Marriage eller stiftet andre Forbindelser med de Engelske Soldater, og af denne Aarsag vare gaaede ombord med dem, ere blevne skuffede i deres Haab. Engellænderne have sendt dem alle i Land igjen.

De 21 Skud, som Engellænderne løsnede ved deres Seilen forbi Cronborg, gjeldte ikke Fæstningen, men en ved den Svenske Kyst liggende Svensk Fregat, hvorpaa Kongen af Sverrig skal have befundet sig, formodentlig for at nyde det sieldne Syn af en saa uhyre stor Krigsflaade, hvis Mage Sundet aldrig nogensinde har baaret. — Ogsaa den 2den April befandt Hs. Svenske Majestæt sig i Helsingborg, for at være Øienvidne til Slaget paa Kjøbenhavns Rhed.

Brændehøkerne i Kjøbenhavn vente nu med Længsel paa en haard Vinter. Nogle af dem ere imidlertid dog saa ædelmodige, at de overlade deres allernærmeste Paarørende og Venner hver Favn for 13 Rdlr., endskjønt de i Sjelland og Jylland have kjøbt det og kjøbe det endnu for 5 Rdlr. Favnen. Enhver bør derfor bede Himlen om en mild Vinter, og Magistraten om dets Magaziners ufortøvede Aabning.

En Bonde i Ballerup var Løverdagen den 17 October beordret at kjøre en fiendtlig Officier til

Kjøbenhavn fra hans Qvarteer, 6 Mile fra Byen. Da de vare komne et kort Stykkevei fremad, bemærkede de noget stikke frem i det Krat, de passerede forbi. De undersøgte dette nærmere, og greb en Hannoveransk Deserteur, som her havde skjult sig. Officieren, en Engellænder, slog et Toug om Livet paa Deserteuren, og bandt Touget fast ved Vognen. Saaledes maatte Hannoveraneren følge med den hele Vei til Byen, og hverken hans Bønner og Taarer, eller Bondens Tilbud at give ham Plads paa det forreste Sæde ved Siden af sig, kunde bevæge den haardhjertede Officier til at afstaae fra denne umenneskelige Haardhed.

Følgende nye Stykker ere bestemte at opføres i næste Theatersaison: Moderen af Kjerlighed, den afbrudte Concert, Pleiesønnen.

Under d. 21 d. M. har det Danske Cancellie tilskrevet alle Amtmænd i Sjelland, at denne Provinds nu, efterat de i Capitulationen ansatte 6 Uger ere udløbne, er i Krigstilstand mod Engelland, ligesom Kongens øvrige Stater.

Under d. 23 d. M. har General Peymann ladet bekjendtgjøre, at det i Capitulationen hævede Beslag nu, efterat denne er udløben, igjen skal indføres, og at alle og enhver strax have at anmelde de sig her i Staden og i Sjelland befindende Engelske Eiendomme for hvert Steds Politiemester, under den i Placaten af 16de Augusti bestemte Straf.

Ved Cancellieskrivelse af 23 d M. befales, at der, for at forekomme Misforstaaelse af Klokkernes Ringning, under nuværende Omstændigheder, med givende Signaler, ansees nødvendigt, indtil videre ingen Ringning paa sædvanlig eller usædvanlig Tid foretages i Landsbyerne, uden i de Tilfælde, hvor saadant af Vedkommende befales som Signal i een eller anden Henseende.

Under d. 19 d. M. er igjennem det Danske Cancellie udfærdiget et Rescript, som indeholder følgende Bestemmelse: da de borgerlige Artillerister i Kjøbenhavn ere forundte Rettigheder lige med Frimestere, og det ikke kan formenes disse at reise til Markederne med deres Arbeide, bør Saadant ligeledes være Professionisterne ved det borgerlige Artillerie uformeent; til hvilken Ende det fornødne Markedspas, naar dette med deres Chefs Vidende forlanges, bør meddeles dem.

Herregaardsskytterne have nu ogsaa faaet en grøn Uniform.

I Hertugdømmene koster 1 Pd. Smør 8 a 10 ß., 1 Pd. Oxekjød 4 a 5 ß., og en Tønde Gravenstener Æbler 4 Mk. Dansk.

Paa Assistencekirkegaarden have de Engelske opført sig som sande Cannibaler. De have afbrækket alt hvad der var af Messing, saasom Bogstaverne paa Epitaphierne, Vaserne, Urnerne 2c.; Grosserer Tuteins, Albers og Holmblads Gravmæler have de især holdt et skjendigt Huus med. End ikke de Døde i Gravene have disse Røvere skaanet. Hvælvingen af Tuteins Grav er opbrudt, og her sees nu tre Ligkister, blandt hvilke een, hvoraf endog Laaget er borttaget. Ogsaa Marmorziraterne have de sønderslaaet. — Paa Petri Kirkegaard sammesteds have de jordet en ung Officier. Paa en Pyramide med en Vase læses følgende Indskrivt: "Johann August von Reinbold, Lieutenant im 4ten Linien-Bataillon, der Teutschen Legion, Seiner Majestät des Königs des vereinigten Reichs Großbritannien und Irland, gebohren zu Burgvedal bey Hannover den 28ten Junii 1792, gestorben zu Blegdammene der Vorstadt von Copenhagen den 22ten September 1807." Paa den anden Side læses: "Ein Krankenlager von wenig Tagen brachte Ihm vom blühenden Jünglinge auf die Baare. Der Stolz, die Hoffnung und Freude seiner Eltern, geliebt von allen Denen die ihm kannten, starb er in den Armen seines um Ihm zagenden Vaters."

En Lübecker Paquetbaad, som allerede havde indtaget sin hele Ladning, for at gaae herfra, har faaet Ordre at udlosse igjen, og de øvrige Paquetbaade have faaet Befaling at aftakle.

Stockholm d. 16 Oct. Siden det Skridt Engelland saa uretfærdigen har gjort mod Danmarks Neutralitet, har ogsaa vor Handel lidt meget, og man veed at flere hertil bestemte og her fra afgaaende Ladninger ere faldne i Fiendens Hænder. Der er saaledes næsten slet intet Liv i vor Handel, og dens Død befordres end mere ved Udeblivelsen af de fremmede Poster.

Til de meest trængende Brandlidte er mig endnu leveret: d. 15 Oct. ved Vennehaand 10 Rdlr. i et Brev med Underskrivt 6248. Samme Dag fra en Unævnt 1 Rdlr. D. 18de 5 Rdlr.

af Smedemester Neuman efter et Testamente. D. 21de 50 Rdlr. især til Brandlidte af Haandværksstanden, fra en Menneskeven som nævnede sig M. A. F. Til Frue Kirkeskoles Reparation har jeg ligeledes modtaget: d. 15 Oct. 20 Rdlr. fra en Ubenævnt, der erindres med Erkjendtlighed som Skolens mangeaarige Velgjører. D. 18de ved Aftensangs-Collecten: 24 Rdlr. 19 ß. D. 19de ved et opmuntrende Brev fra Hr. Justitsraad Berner 50 Rdlr. som en Gave af en Unævnt. D. 21de 50 Rdlr. fra de Fattiges ovennævnte Velgjører M. A. F. Jeg fortsætter saaledes mit i Adresse-Avisen begyndte Regnskab for indkomne Gaver, og ønsker at kunne fortsætte det længe. Skolen har nu omtrent en Trediedeel af hvad den behøver til sin Istandsættelse. Endeel Huusarme ere ogsaa hjulpne i den første trykkende Nød. Sørgeligt, at denne Nød endnu er saa stor, og at Uddeleren paa sine Vandringer til Armods Hytter, har maattet gaae saa mange Ulykkelige forbi, af Mangel paa Evne til at hjelpe alle. Dog, de vil alle blive hjulpne: de næringsløse Arbeidere, de forladte Enker, og Mødrene, som maatte flygte med nøgne Børn fra det sammenskudte Tagkammer. De vil blive hjulpne, og vor Skole vil blive opbygt! Dette haaber jeg med Tillid til det Forsyn, som under Ødelæggelsen sparede saa mange ædle Formuende blandt mine Medborgere.

Plum.

Bekjendtgjørelse.

Saa forbunden som Udgiveren vil være enhver, der beærer hans Blad med Nyheder og Bekjendtgjørelser, der i een eller anden Henseende kunne interessere hans Læsere, ligesaa lidet seer han sig istand til at optage Ting, som paa samme Tid de sendes ham, allerede ere leverede andre Blade til Indrykkelse. Det er ham om at gjøre, saa meget som mueligt at underrette sine Læsere om Gjenstande, der ere dem ubekjendte, men dette Øiemed forfeiles ganske, naar det, der indsendes ham til Indrykkelse, kun er Copie af hvad der paa samme Tid er leveret til andre Blade. Han erklærer derfor: at han aldeles ikke kan optage noget i sit Blad, der paa samme Tid, det sendes ham, er sendt andre til Indrykkelse. Han er en bestemt Hader af det evige Haneskrig, man i den senere Tid har vant sig til i vore periodiske Blade, da det baade er væmmeligt og tidsspildende for Læserne.

Skuepladsen.

Mandagen d. 26 Oct. opføres: Tvekampen; Tirsd. d. 27: Pebersvendene; Torsd. d. 29: Skillerummet, og Renaud D'Ast; Fred. d. 30: Ildebranden; Mand. d. 2 Nov. Erindringen; Tirsd. d. 3: Tvekampen; Torsd. d. 5: Selim; Fred. d. 6: Den Halsstarrige, og den lille Matros; Mand. d. 9: Chinafarerne. — Sørgespillet Hakon Jarl er bestemt til at opføres i Januarii.

Kjærnen af Addresseavisen indtil den 23 October.

Forsamlinger: i Kjøbm. J. Bechs Bo, d. 23 Oct. Kl. 10 Form.; i Landhuush. Selsk. d. 28de Kl. 5.

Bekjendtgjørese: Selskabet for tilstundende jur. Embedsmænds pragm. Dannelse begynder atter i næste Maaned; den dram. Skole giver atter i Aar 28 Forestillinger, som begynde d. 1 Nov. Loger kunne abonneres fra d. 22de til 28de hver Form. paa Theater-Contoiret. — J. Jacobsen aabner atter sin Næringsvei d. 23de i Knapsteds G. — Universitetets Debitorer, hvis Bygninger ere brændte eller betydelig beskadigede ved Bombardementet, indkaldes at møde paa Universitet. Cass. og Bogh. Contoir.

Børsauction: d. 27 Oct. 30 Fade Caffe og et Partie Nordamericansk Humle.

Comp. Auc. d. 28de: Varer: 22 Lpd. 4 Pd. Sv. Humle, paa Toldboden d. 24de.

Huse og Gaarde: Gaarden 136 i Kokke G. d. 28de Oct.

Bortforpagtning: Dronningens Dam i Hirschholm By, d. 28 Oct paa Hirschh. Tinghuus.

Litteratur: Commentatio de hydrophobia, qvam Universitas Reg. Havn. præmio ornavit, autore J. K. Jacobsen (3 Mk. h. Brummer, og Forf. Vesterg. 16). — Den Danske Flora eller Afbildn. af de almindeligste Markblomster, som voxe vildt i Egnen omkring Kbhavn. 1—4 H. (indeholdende 40 Kplader med Beskriv., sort 14 Mk. illum. 5 Rdlr. hos A. & S. Soldin). — Hugo Grotius, Skuesp. i 4 Act. af Kotzebue, hos Cohen 2 Mk. 4 ß.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Fjerde Aargang. No. 5.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 28 October, 1806.

Skrivelse fra Politiken.

Hr. Udgiver!

Verden har i Almindelighed en eller anden Dæmon, som den tilskriver alt det Onde, der skeer. Der gaves Tider, hvor ingen Ulykke mødte, undtagen at en ond Aand strax fik Skyld derfor. Oplysningens Straaler have fortrængt disse vrange Ideer. Man troer i vore Dage desværre for lidet til at man skulde troe paa Dæmoner og Djævler, men derimod er jeg den, som man tillægger alt det Onde, der møder. Naar Krigsluen ødelægger de skjønneste Egne, og mange Tusinde omkomme i Jammer og Elendighed, saa er det mig, og ingen Anden, der skal være Aarsag dertil. Naar Cabinetter kappes om at udøve Uretfærdigheder og krænke Nationers helligste Rettigheder, saa er det under mit Navn at det skeer. Politiken, siger man, billiger Alt og skaaner intet. Skrækkelige Bagvaskelse! Jeg, som er bestemt til at fremlede Menneskeheden til høiere Fuldkommenhed, jeg, som er Nationers Skytsengel, jeg, som bestandig ønsker at bortlede hver Lynstraale, der truer Verden med Ødelæggelse — jeg skulde lade mig misbruge til saa uværdigt et Øiemed? Var det ikke ved min Veiledning, at Rom engang var Menneskehedens Stolthed og Athenen Viisdommens Skole? Var det ikke mig, der indgød Trajaner og Marc Aureler Menneskekjerlighedens milde Følelser? Og dog tør man i vore Dage fremkomme imod mig med de groveste og blodigste Beskyldninger.

Men jeg har en Halvsøster, som under mit Navn i adskillige Lande har anrettet store Ødelæggelser. Hun er bekjendt som den falske Politik. Det er hende, som paastaaer med Munkene, at Hensigten helliger Midlet; at Mennesker er Regnepenge i Magthavernes Hænder; at man over deres Liigbør kan bane sig Vei til foragtelig Vælde; at Religion, Moral og Menneskekjerlighed bør vige for Guld og

udvortes Glimmer; at Neroner ere Helgene, naar de kunne tvinge Menneskene til at antage dem derfor; at Caligula's Valgsprog: lad dem hade, naar de kun frygte, er en ufravigelig Klogskabsregel for Førster; at de helligste og naturligste Baand i hele Verdens Aasyn bør kunne sønderslides, naar Øieblikkets Fordeel kræver det; at alle Midler ere tilladelige, naar de kunne tjene til at naae et bestemt Maal; kort sagt, at Alt hvad der i Aarhundreder har været Nationer helligt og dyrebart, maa trædes i Støvet, naar den falske Politik byder det.

Mine Grundsætninger ere ganske anderledes. Jeg veed, at ogsaa Statsstyrerne have en Domstoel, som de endog imod deres Villie maae erkjende; at der ogsaa i deres Bryst boer Følelse for hvad der er Ret og Uret: en Følelse, som maaskee kan neddysses og sløves, men aldrig aldeles udslettes.

Det var mig, som Himlen nedsendte paa Jorden, for lidet efter lidet at fortrænge den Stærkeres Ret, og for, om just ikke at indføre den evige Fred, saa dog at afvænne Menneskene fra at dræbe hinanden som glubende Dyr, og at forekomme, at mange Tusinde skulde bøde for Enkeltes Feil, Ufornuft og Følesløshed. Igjennem min Mund talde Griffenfeld, da han sagde: "med et Pennestrøg kan jeg udrette mere end I med 20,000 Mand." Det var mig, der besjelede Bernstorff, da Dannemark fra alle Kanter, fristet til at deeltage i en ufornuftig Krig, blev sit Neutralitetssystem tro, og saae sine Undersaatter nyde Fredens herlige Frugter, medens Krigsluen, formedelst en ilde beregnet Statsinteresse, udbredte Død og Skjændsel i de skjønneste Lande. Hvad vilde Europa ikke kunnet været, dersom det havde adlydt mine Bud — hvad er det blevet til nu, da det har trodset dem? — Forblindet af den falske Politik troede maaskee mangen en Stat, at fiske i oprørte Vande; at gjøre Erobringer midt under de rygende Ruiner af et under Despotismens Jernscepter i Aarhundreder nedtrykt Folk; at drage uværdige Fordele af en ved indbyrdes Krige sønderslidt Stats ulykkelige Forfatning. Forgjeves opløftede jeg den Gang min Stemme; forgjeves tilraabte jeg hver Erobrer at holde sin Haand tilbage og ikke tirre en rasende Løve. Jeg blev ikke hørt; mine ypperste Dyrkere værdigedes ingen Opmærksomhed; Erfaringens vise Raad bleve forkastede; min Halvsøster havde ved Koglerie slaaet hele Stater med Blindhed. Man agtede kun paa Øieblikkets Fordeel; man forudsaae ikke, eller vilde ikke forudsee, hvilket skrækkeligt Svælg man aabnede for hele Europa's Ro og Lykke. Fjorten Aars Blodsudgydelse har nu lært Europa, at et Rige som Frankrige aldrig bliver større end netop naar man vil gjøre det mindre. Det ligner en Polyp, hvis Regenerationskraft er saa stor, at intet af dets Lemmer kan afskjæres, uden at det jo voxer lige saa hastig frem igjen.

Med Veemod har jeg været Vidne til, hvorledes Europa vedbliver at lade sig blænde. Den ene Hær opsluges efter den anden, og alligevel trættes man ikke: det ene Land ødelægges efter det andet, og alligevel indseer man ikke, at Menneskeheden sukker efter Fred, og trænger til Hvile.

Dersom det var mueligt at forsamle alle de Ulykkelige, der siden Revolutionskrigens Begyndelse, have tilsat Livet, paa en eneste stor Slette, og lade enhver af dem fortælle sine Lidelser. Dersom alle deres nærmeste Paarørende, klædte i Sørgedragt, kunde samles omkring dem i en stor Kreds, og i Forening med de Faldne og Lemlestede, fordre Erstatning af dem, der have været første Aarsag til deres Ulykke. Dersom Enken her kunde fordre sin Mand, Forældrene deres Søn, Sødskende deres Broder, den Lemlestede sine Lemmer tilbage, o, hvilken Tigger — hvilken Hyre ved Leddet vilde, om man end tilbød ham al Jordens Rigdom, træde i de Menneskers Sted, som have foranlediget alle disse Jammeroptrin?

Men det Øieblik synes nu at være kommet, hvor man vil vende tilbage til mit Tempel, og lære at indsee, at sand Statsklogskab byder enhver Regent at sørge for sin egen Stats Anliggender og lade ethver andet Folk i Fred. Man tænke ikke mere paa politisk Ligevægt; thi hvor Kraften er concentreret i en eneste Punct, er Ligevægt en Uting; man forvandle Sværdet til Plougjern, og overlade Konsten at føre

Krig til en Nation, som mere end et heelt Decennium har viist, at ingen uden den virkelig er indviet deri; man forvandle de Sletter, der endnu ryge af Krigeres Blod, til frugtbare Agere; man betænke, at Manden fik en langt høiere Bestemmelse end at være et Redskab til at dræbe uskyldige Medbrødre.

Fredens Palme synes nu at tilsmile Menneskeheden. Frankriges og Aarhundredets første Helt vil nu roligen hvile paa sine indhøstede Laurbær. Tapprere, visere og menneskekjerligere end Alexander, vil han aldrig som denne tænke paa at erobre **Verden.** Europas første Magter have lært Frankrig at kjende sin næsten uovervindelige Magt og deres egen Svaghed i at kunne modstaae den. Allerede dette er et stort Skridt til en almindelig Fred. Europas Førster ville beskytte den, fordi det er umueligt, længere at fortsætte Krigen.

Havde Østerrige altid spurgt mig til Raads, saa havde dets herlige Lande i Italien maaskee endnu ligget under dets Scepter, og Slaget ved Austerlitz været ubekjendt i Historien. Havde Neapels forrige Regent taget mine Ord til Eftertanke, saa havde han i dette Øieblik maaskee endnu siddet paa Tronen; havde Preussen fra Krigens Begyndelse af altid fulgt de Grundsætninger, jeg indprænter mine sande Dyrkere, saa havde Friedrich den Stores Manes ikke i de samme Egne, hvor han fordum høstede sine skjønneste Laurbær, seet sine Efterkommere overvindes og tage Flugten.

Held, dobbelt Held Europa's Førster! dersom fjorten Aars sørgelige Erfaring maatte have lært dem, at enhver af dem i sit eget Land kan stifte Gavn nok til sin egen og sit Folks Hæder, uden at han behøver at søge den paa den blodige Kampplads mellem sine Undersaatters Liig, og at et Folk vel kan blive mægtigt, stort og frygteligt, men ikke lykkeligt ved Krig og Blodsudgydelse.

Politiken.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

I Trondhjem vides intet af, at der, som adskillige Blade have anført, skal opføres en ny Bro, der skal hedde Halstadbro.

Ogsaa i Fridericia og Odensee rasede d. 23de, ligesom i Kjøbenhavn, en orcanmæssig Storm, som rev Tagstene af Husene.

Dr. Bloch er afreist til Odensee til sin ny Bestemmelse, som Rector ved Nykjøbings Skole.

I Christiansands Avis anføres som Bevis paa visse Kulsorters Selvantændelse, naar de bedækkes og hindres fra den atmosphæriske Lufts Paavirkning, og atter andre Kulsorters Selvantændelse indvendig fra, naar de under aaben Himmel ligge længe urørt, den Omstændighed: at en stor Steenkulmasse paa Holmen i Kjøbenhavn antændte sig saaledes af sig selv i Aaret 1802.

Det Danske Skib Lindermann, Capt. Mauritz Lorentzen, bestemt fra Wyborg til Hamborg, strandede nylig ved Baltisport; det skal sælges som Vrag. Den største Deel af Mandskabet er bjerget.

Efter Hamborger Correspondent hedder det, at Overretsraad, Etatsraad Feldmann i Slesvig indtræder som Deputeret i det Kongel. Slesvig-Holsteenske Cancellie.

De Kongelige Danske Agenter ved Rigshofraadet i Wien og Rigskammeretten i Wetzlar Hr. Palmgram og Baron v. Zwierlein ere i

Naade og med Pension blevne fritagne for deres Tjeneste.

Paa et Dansk Skib ankom d. 1ste d. M. 74 Neapolitanske Slaver fra Tunis til Livorno, som Deyen har frigivet af Agtelse for Keiser Napoleon.

Efter de seneste Breve fra Norge har man i Mandsminde ikke havt saa stor Fodermangel der i Landet, især Søndenfjelds, som i Aar. Mangfoldige Skibe, som i dette Efteraar ere vendte tilbage fra Engelland, have derfor medbragt Hø. Derimod er Kornavlingen faldet lykkelig ud. Aarsagen til denne store Fodermangel var den usædvanlige Tørke man havde. Næsten fra April til midt i Junii regnede det aldeles ikke. Men derimod begyndte det fra den Tid af at regne saa stærkt, at Sæden kom sig desbedre. Mærkeligt er det ellers, at man sædvanlig har Tørke søndenfjelds naar det regner nordenfjelds og saaledes omvendt. I den nordenfjeldske Deel af Norge har man derfor i Aar ikke havt Aarsag til at klage over Fodermangel. — Priserne paa de fleste Fødevarer ere imidlertid ikke synderlig høiere i Norge end i Dannemark.

Det Danske Skib Hena og Henriette, Skipper J. N. Holm, ladet med 300 Tønder Sild, og bestemt til Riga, er strandet ved Domesnes. Skibet og Ladningen er aldeles forlist, men Mandskabet er bjerget.

Skipper H. Møller fra Liebau er indløbet med sit Skib, som er læk og ramponeret, i Arendal.

Den 19de holdt den Svenske Legationspræst i Paris sin Afskedspræken. Ogsaa han er ligesom alle andre Svenske Undersaatter, bleven tilbagekaldt af sit Hof. Indtil der er opført en offentlig Kirke, holde Lutheranerne i Paris deres Andagt i det Danske Gesandtskabs Capel.

Ludvig Wiese i Bergen opfordrer denne Stads Indbyggere til ikke at være ligegyldige, fordi de i lang Tid ikke er bleven hjemsøgte af Ildsvaader. Han klager over, at der i de sex Vintermaaneder ofte sendes til de saa høist nyttige Patrouillesvagter halvvoxne Drenge og gamle Folk, der ikke kunne opfylde en saadan Vagts Pligter, og at disse derfor ofte forsømmes. Han mener ogsaa, at enhver, der ikke findes passelig til denne Hensigt, burde af Stadscapitainerne afvises.

I Bergens Avis findes atter et Stykke angaaende en Børs i denne Stad. Forfatteren mener, at der for det første ikke behøvedes andet end blot en Samlingsplads, og dertil mener han vilde det dramatiske Selskab gjerne overlade Comoediehusets Görgegaard og Conversationsværelserne i begge Fløie. I fordums Dage trængte Bergen til ingen Børs, fordi Handelen var jevn og sikker, men nu gives der adskillige Aarsager, som de Handlende meget vel kjende, der gjør en Børs til en sand Nødvendighed.

Oldsagers Ærværdighed.

"Enhver som, jeg vil ikke sige er Oldgrandsker, "men kun har ringeste Følelse for Oldtidens Min"desmærkers Ærværdighed, maa føle den mest le"vende Interesse ved Læsningen af dette ypperlige "Værk." Saa omtrent siger Een af vore værdigste og lærdeste Oldgrandskere i sin Recension over Prof. Nyerups: Oversyn over Fædrenelandets Mindesmærker fra Oldtiden. — Den Moro man finder i dette Skrivt, forhøies og forædles uendelig ved det Forskertalent, og den vidtomfattende Erudition, med hvilke Forfatteren for Læserens Phantasie fremmaner, hvad Tiden, hvad Menneskenes Uvidenhed og Overtroe, samt deres Ringeagt, ja ikke sjelden Foragt for de Ting, der mere eller mindre gjøre os bekjendt med vore hedenske og christne Forfædres Levemaade, Sæder, Religionsbegreber, Sprog, Cultur og Bedrifter, har levnet af Fortidens Mindesmærker og Annaler. Men saare maadelig maatte ogsaa Behandlingen af et Emne som dette være, naar den ikke til gavnende Flamme hos Læseren skulde oppuste den Gnist, der endnu var tilbage af Følelse for Vigtigheden af Nationalaand og Nationalcaracter, hvilke upaatvivlelig maae oplives og vedligeholdes ved et Studium, der — som Een af Historiens ikke uvigtige Hjelpekilder, og i Forening med den — giver os Kundskab om vore Fædres Idræt og Væsen, samt om den Hæder, vort Folks Fortids-Ætlinge erhvervede sig, og Nationen. — Mange af Nyerups Læsere — som før medynksfuld, ja endog haanende saae ned til den, der gav sig af med at lede efter gamle Inscriptioner, grave i Høie, og randsage Ruiner — vil vistnok med mere Opmærksomhed betragte det, der Tid efter anden, som oftest ved Hændelse, kommer frem af de Gjemmer, hvori det

mange Aarhundreder, maaskee Aartusender, laae skjult; og ikke længere under Navn af gammelt Skrab, der ikke duer til nogen Ting, henslænge, hvad deraf maatte komme i deres Værge, i hvilkensomhelst Krog, hvorved det ikke sjelden for evig unddrages den patriotiske Oldforskers Opmærksomhed. Nogle vil endog gaae videre; vil selv eftersøge, eftergrave, og efterforske (eller dog foranstalte Saadant gjort) og ikke blot lade Tilfældet raade for de Opdagelser, der kunne gjøres. Uskrømtet Tak vil disse ydes af hver Fædernelandets og dets Histories Ven. Men dobbelt fortjene de Tak, der endog førend Nyerup saa varmt talte for Conservationen af de nordiske Oldsager, heraf bevarede Een eller Anden for Tilintetgjørelse. — Iblandt deres Tal hører den agtværdige Engebret Revoug paa Gaarden Revoug i Vestbysogn. Han modtage herved min Tak for den mig af ham tilsendte Antiquitet. Denne fandtes ved Gravning i hans Have, og bestaaer i en Nøgle af antik Form, og den Messing lignende Metalcomposition, (hvis Bestanddele man nuomstunder ikke kan gjøre Rede for) hvoraf en Deel af de Ting, Kjæmpehøiene indeholde, ere smedede eller støbte. — Gid den Nænsomhed, middel- eller umiddelbar ikke at ville tilintetgjøre, hvad Alderen gjør ærværdigt, forenet med nogen Omsorg for dets Vedligeholdelse, fandtes hos ret mange, ellers dog saa patriotisk sindede, Nordmænd. Oldgransteren skulde da ikke savne Materialier til Studiums Udvidelse og Fremme; og naar Prof. Nyerups Plan, et National-Museums Indretning betreffende, engang bliver realiseret: da skulde dette Museum kunne indeholde en Samling, som Nationen vilde have Aarsag at være stolt af.

Christiania, den 21 October 1806.

C. H. Sommer,
Premierlieutenant og Officier ved det Kongl. Norske Land-Cadet-Corps.

Udenlandske Efterretninger.

Statssager. (Af Moniteuren.)

Den 15de d. M. fremlagde Rigserkekantsleren det Franske Senat: 1) et Brev fra Keiseren, 2) to Beretninger fra Ministeren Taleyrand, og 3) sex diplomatiske Noter. I Keiserens Brev siges: at han saae sig nødsaget til at forlade sin Hovedstad og begive sig til sin Tydske Armee, da

han med Vished vidste, at den i Flankerne truedes med uformodede Bevægelser; at han neppe var ankommen til Grændserne førend han indsaae, hvor nødvendig hans Nærværelse var, og hvor lykkelig han maatte prise sig, at han havde gjort de fornødne Foranstaltninger; at den Preussiske Armee allevegne var i Bevægelse og allerede var gaaet over Grændserne; at Sachsen var blevet anfaldet og dets vise Første tvungen til at handle mod sit Folks Tarv; at de æggede Franske Tropper kun længes efter Ordre til Angreb; at Vold skal fordrives ved Vold; at det imidlertid inderlig smerter Keiseren, at en saadan Ufredsaand &c. besieler Europa og at Cabinetterne vise en saadan Følesløshed for deres egen Interesse; at Keiseren i denne retfærdige Krig, tillidsfuld til den gode Sag, ikke vil lade sig afholde ved nogen personlig Opoffrelse eller Fare. — I Talleyrands Beretning siges, at Keiseren i Førstningen søgte Aarsagen til Preussens Bevæbning i Misforstaaelser, som han, skjønt forgjeves, haabede at afhjelpe; at Preussen ikke kan anføre nogen Grund til sin Fiendtlighed; at den ellers ikke saa urokkelig havde fortiet sine Aarsager, da det æggede Frankrige, der bestandig viste sig venskabelig imod det; at det intet begjerte, fordi det ikke vidste hvad det skulde begjere; at det altsaa har begyndt Krig uden virkelig Bevæggrund; at dets Armee har overtraadt Grændserne, er rykket ind i Sachsen, har truet Rhinforbundets Gebeet, negtet Franske Officierer Adgang til Sachsen; og at det Berlinske Hof begyndte Krig, uden at prøve Forlig eller søge at forekomme et Brud; at den ubegribelige Taushed og Ilfærdighed beviser, at man endog manglede Skingrunde, og at det Hele var Frugten af Intriguer; at Preussen bestod af to Partier, hvoraf det ene ønskede Fred og det andet Krig, som det sidstes Rænker gjorde uundgaaelig; at den udbryder af ingen anden Grund, end fordi Preussen har ladet sig mislede af Raadgivere, der ønske Ufred, fordi de ikke deeltage i dens Farer; at Preussens Lyst til at undertrykke Sachsen og Hansestæderne tillige er en Medaarsag dertil; at Frankrige fører Krig for at beskytte Stater, hvis Uafhængighed ikke allene er vigtig for det-selv og dets Bundsforvandte, men endog for hele Europa, mod et uretfærdigt Herredømme. — I sin første Note af 11 Sept. erklærer Ministeren Talleyrand, at Keiseren, i Anledning af Preussens Bevæbning og den Berlinske

Garnisons Udmarch, har sendt sin Armee en ny Forstærkning, men at det vilde være ham meget smerteligt, dersom han skulde nødes til at bruge dem mod en Magt, som baade Naturen og Forbund &c. har bestemt til at leve i Venskab med Frankrige. I Knobelsdorffs Svar af 12 Sept. siges, at Preussens Rustning er en Følge af nogle af dets og Frankriges Fienders hemmelige Anslag, som misundelige over den Fortrolighed, der hersker mellem begge Magter, paa begge Sider have søgt at opvække Urolighed ved falske Rygter; at hvad der end mere beviser dets Anslags Aand, er den Omstændighed, at denne Nyhed er kommen tidligere til Paris, end til Wien, Petersborg og London; at Kongen af Preussen i den Henseende har ved sin Minister givet Keiser Napoleons Gesandt en venskabelig Underretning; men at denne Gesandt endnu ikke har givet noget Svar; de interessante Underhandlinger, Keiseren har havt med Knobelsdorff og Marquis Luchesini, have endnu ikke kunnet være ankomne til Berlin, og han beder derfor, at de publique Acter endnu maatte holdes tilbage indtil den til Berlin afsendte Coureer er tilbagevendt. — Tayllerand svarede derpaa d. 13 Sept., at Keiseren, efterat man havde forelagt ham Knobeldorffs Note, har hørt med Fornøielse den Forsikkring, at Preussen ikke har indgaaet nogen fiendtlig Forbindelse mod Frankrige; at dets Rustning kun grundede sig paa en Misforstaaelse; at den Berlinske Garnisons Afmarch maae, endskjønt det er skeet efter at Kongen af Preussen havde skrevet sit venskabelige Brev, betragtes som en tidligere Ordre; at de Preussiske Troppers Bevægelse vil ophøre, saasnart man i Berlin erfarer, hvad Keiseren i en Privataudience har tilstaaet Knobelsdorff og Luchesini; at Keiseren derfor har befalet, at den Communication, der skulde gjøres Senatet, skal opsættes, og at ingen Tropper, paa dem nær, der nu ere paa Marchen til Rhinen, skulle sættes i Bevægelse, førend Keiseren seer, hvilken Beslutning det Berlinske Hof tager paa den Efterretning Knobelsdorff og Luchesini har meddeelt det, og naar denne Beslutning er saaledes, at den Franske Armee i Tydskland ikke trues mere, og at Alting kommer mellem Frankrige og Preussen paa samme Fod som for en Maaned siden, vil Keiseren uopholdelig trække de Tropper tilbage, der nu ere paa Veien til Rhinen. — I en tredie Note af 19 Sept. siger Tallevrand, at de Efterretninger, der daglig indløbe, bære alle mue-

lige Præg af en overhængende Krig, at det næsten bør fortryde Keiseren at have forbundet sig til, endnu ikke at indkalde sin Reserve og til at opsætte den constituelle Communication, efter hvilken hele Nationens Krigsmagt er overladt til ham; han opfylder denne Forpligtelse, men han vilde ansee det for stridende mod Klogskaben og sine Folkeslags Interesse, dersom han i det Indre ikke foranstaltede Alt det Fornødne og de Troppebevægelser, som ingen foregaaende Notification kræve; at Keiseren ikke kunde indsee, hvorledes Preussen kan glemme sin Interesse i den Grad, at det kunde opgive sine venskabelige Forhold til Frankrige. Krigen mellem disse to Magter forekom ham at være et sandt politisk Misfoster, og fra det Øieblik, hvor Preussen vender tilbage til fredelige Grundsætninger og ophører at true den Tydske Armee, vil han lade tilbagekalde alle de Befalinger, som Forsigtigheden bød ham at give. Han vil ved enhver Leilighed søge at bevidne Preussen sit Venskab 2c. Frankrigs store Utilboielighed til Krig mod Preussen sees saa meget tydeligere deraf, at det allerede har begaaet en meget grov militair Feil ved at forhale sine Forberedelser en heel Maaned, og ved at samtykke i at lade endnu 14 Dage forløbe, førend Reserven og Nationalgarden indkaldtes. Denne Tillid, som Keiseren ønsker at vedligeholde, viser, hvormeget Keiseren agter Knobbelsdorffs Ord: at Preussen ikke har indgaaet nogen Forbindelse med Frankrigs Fiender, og Forsikkringen, at Bevæbningen vil ophæves tilligemed den Misforstaaelse, der har reist sig. — I sit Svar af 20 Sept. siger Knobbelsdorff: at ligesom det paa den ene Side glæder ham, at Keiseren vil oppebie hans Hofs Erklæring, ligesaa meget smerter det ham, at H. K. M. tildeels fortryder, at have indgaaet denne Forpligtelse, og at han har givet Ordre til Troppebevægelser 2c. uden foregaaende Notification; at han kan forsikkre, at Kongen af Preussen, langt fra nogensinde at have tænkt paa, at forlade sine venskabelige Forhold til Frankrige, er af samme Tænkemaade som Keiseren; at han langt fra at være indgaaet nogen Forbindelse mod Frankrige, bestandig har søgt at fremhjelpe en almindelig Fred; at hans Bevæbning, langt fra at true den Franske Armee i Tydskland, er en Følge af de i Berlin indløbne Efterretninger, der vare saa foruroligende, at denne Bevæbning var aldeles nødvendig;

at Preussen kun ønsker at hæve den Misforstaaelse, der har reist sig mellem begge Magter, og at dette sikkert vil skee. — I Talleyrands Note til Keiseren af 6 Oct. siges: at Preussen umueligen kan have nogen personlig Interesse i at føre Krig, men at dets Hensigt i saa Fald ikke kan være andet, end at undertvinge Sachsen og Hansestæderne; at Preussen, som allerede i et heelt Aar med roligt Øie har seet den Franske Armee i Tydskland, ikke kunde foruroliges ved dens Nærværelse, især da dens Tal er blevet formindsket, og den er bleven fordeelt i Smaacorpser, og Keiseren selv har lovet, at den skal vende tilbage til Frankrige, naar Tvistighederne angaaende Cattaro, der have foranlediget dens Ophold i Tydskland, ere bilagte, og der allerede er givet Befaling til dens Tilbagevendelse; at Frankrige intet har udestaaende med Preussen, og at de venskabelige Discussioner angaaende Abbediet Essen og Werden ikke ere blevne forhalede paa Fransk Side; at Preussen skjuler sin sande Hensigt, men at det røber sig selv; at det for at tilfredsstille den uretfærdigste Ærgjerrighed vil bryde sit Venskab med Frankrige og tilbagekalde Krigens Elendigheder. Ministeren forsikkrer tilsidst, at Krigen neppe vil kunne undgaaes. — I sin allersidste Note af 1 Oct. siger Knobbelsdorff, at man nu ikke længere vil lade begge Hoffer blive i Uvished; han erindrer Frankrige hvad Preussen hidtil har været for det; at det hidtil forgjeves har været neutral, venskabelig, ja endog allieret. Forstyrrelsen rundt omkring det, og den gigantiske Forstørrelse af en sand militair og erobrende Magt, som mere end engang har fornærmet Preussens Interesse, lader det nu ingen Garantie tilovers. Denne Tingenes Stilling kan ikke vedblive. Kongen seer næsten intet omkring sig end Franske Tropper og Vasaller af Frankrige, der ere beredte til at marchere med det. Alle Keiserens Erklæringer vise, at denne Stilling ikke vil forandres. Tvertimod sættes nye Tropper i Bevægelse i det indre Frankrige; Parisiske Journaler tillade sig mod Preussen et Sprog, hvis Infamie Kongen kan foragte, men som dog viser, den Regjerings Hensigter og Vildfarelse, som taaler dem. Faren voxer med hver Dag; man maa gjøre sig forstaaelig nu eller aldrig. (Her følge de bekjendte Betingelser, som man har læst i det Preussiske Manifest).

Allerede d. 16de Oct. om Morgenen havde man i Paris de første Efterretninger om de begyndte Fiendtligheder og deres gode Udfald for Frankrige.

Keiser Napoleon har under d. 7 Oct. fra sit Hovedqvarteer i Bamberg udgivet den Befaling, at alle de Franske, som ere i Preussisk Tjeneste, skulle tilbagekaldes.

Fra Haag meldes under d. 20 Oct.: Adskillige her indtrufne Courerer, som medbringe Efterretningen om Slaget ved Auerstädt melde, at den Preussiske Hovedarmee har tabt 22,000 Mand Fanger og 80 Canoner.

Nordheim d. 20 Oct. Foruden den Mængde Feldtbagage, som passerer her igjennem, vedblive endnu Preussiske og Sachsiske Tropper uafbrudt at trække igjennem Staden. De Franske staae omtrent 8 til 10 Mile herfra. I Egnen af Mühlhausen og Nordhausen mellem os og dem, i Eischfeld ved Heiligenstadt og Duderstadt, staaer imidlertid et Preussisk Corps. Her har længe allerede været et stort Preussisk Magazin af Meel, Havre, Hø og Halm.

Berlin d. 22 Oct. Vi love os det bedste Udfald af Marquis Lucchesinis Sendelse til Hovedqvarteret; han afreiste for nogle Dage siden. Vi haabe, at der strax efter de Franskes Indmarchering i vor Stad vil sluttes en Vaabenstilstand.

Den Franske General Denon vil indrykke her i Morgen over Potsdam med 12,000 Mand.

Den Bestyrtelse og Skræk, som Tingenes nuværende Stilling i Begyndelsen opvakte, har lagt sig noget. Foruden den sædvanlige Borgermilits, har endnu et Corps af unge Mennesker organiseret sig, for at vedligeholde Orden og Rolighed. Kjøbmandsstanden har besluttet, at den aldeles ikke vil tilstede nogen Forandring i Henseende til Forpligtelser, Udbetalinger 2c.

De Franske ere ankomne i Treuenbiezen og Potsdam, hvor de iagttage god Krigstugt.

Dronningen ankom d. 19de i Stettin, og reiste derfra d. 20de til Cüstrin.

Det Russisk Keiserlige Gesandtskab er afreist fra Berlin til Stettin.

Den 18de har man i Niemburg begyndt paa

at sløife Bygninger og Hauger i et District af 150 Skridt omkring Fæstningsværkerne.

I Hannover besørge igjen Borgerskabet Vagterne; de Preussiske Ørne ere tagne ned, og man undertegner igjen: Kongelig Churførstelig.

Den 20de rykkede de Franske, under Prinds Murat, ind i Halberstadt.

Den 18de om Eftermiddagen ere 15,000 Mand Franske i bedste Orden marcheret igjennem Leipzig, og gaaet d. 21de ved Wittenberg over Elben. De betalte i Leipzig Alting contant.

Man havde udspredt, at Lord Lauderdale er bleven anholdt af General Brune i Boulogne, fordi Engellænderne, skjønt forgjeves, atter have prøvet paa at ødelægge Flotillen, men det er vist, at Lord Lauderdale er ankommen den 11te sildig om Aftenen til Bologne og at han den anden Dag er afseilet med sit Følge til Engelland.

Det Vigtigste, som de sidst ankomne Engelske Tidender, der gaae til d. 14de d. M., have medbragt, er følgende. London d. 14de. I Gaar er Lord Lauderdale ankommen her. — I Fredags Aften ankom Baron v. Jacoby-Kløst her. — I Søndags havde han en Conference med Lord Grenville og Lord Howick. Strax derpaa blev der holdt to Cabinetsraad. — General-Postamtet har givet Befaling, at Paquetbaadene i Fremtiden atter skulle gaae over Cuxhaven.

Skrædderdreng C. W. Koch i Glogau, som Natten mellem d. 26 og 27 Nov. d. A. myrdede sin kjødelige frugtsommelige Moder, sin Stedmoder, og sin 8 Aars Halvsøster, er d. 25 Sept. bleven først kagstrøget og derpaa radbrækket.

En Snedkermester Thielemann i Berlin har opfundet en ny mechanisk Indretning til lettere, sikkrere og nøiere at stemme Guitarer. Det Kongel. Berlinske Academie for dannende Konster og mechaniske Videnskaber har skjenket denne Opfindelse sit Bifald, og Opfinderen har faaet 6 Aars udelukkende Privilegium paa at forfærdige dette Arbeide.

I Lloyd's Evening-post paastaaes, at Jerome Bonaparte skal være Jødernes Konge, at Jerusalem er bestemt til hans Residence og at der allerede er sluttet en Tractat desangaaende med den Tyrkiske Ambassadeur i Paris.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 6.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Fredagen den 30 October, 1807.

Rapporten angaaende Capitulationen.

Det væsentligste Indhold af General-Major Walterstorffs, Admiral Lütkens og General-Adjutant Kirchhoffs Rapport i Anledning af Capitulationen, er følgende: Det var om Aftenen d. 6 Sept. Kl. $7\frac{1}{2}$ at de to første og Hr. General-Auditeur Bornemann, efter den commanderende Generals Ordre, forlod Hovedqvarteret og mødte den Engelske General Wellesley, Oberst-Lieuten. Murray og Home Popham, udenfor Østerport ved det Huus, som stod lige for Accisebođen, og nu var kommen i Brand. Ved Lysningen af denne Ild læste de Engelske Officierer Generalens Brev. General Walterstorff sagde, at eftersom General Peymann allerede havde tilkjendegivet Lord Cathcart og Admiral Gambier, at han antog de af dem gjorte Forslag, saa havde man kun at foreslaae, at et Sted maatte blive bestemt i Nærheden af Kjøbenhavn, hvor man næste Morgen kunde aftale det Fornødne i Henseende til Detaillen og Fuldførelsen. Popham svarede, at General Peymanns Brev var tvetydigt, og saavel han som de to andre fiendtlige Officierer erklærede, at de paa ingen Maade kunde indlade sig i mindste Udsættelse; at de vare beordrede at underhandle paa Stedet eller at følge med til Byen. Da General Walterstorff forestillede dem, at General Peymann nødvendigen maatte have Tid til at raadføre sig med de offentlige Authoriteter, og at det hverken vilde være billigt eller anstændigt at pressere Tingen saa meget, efterdi man vidste, at han var syg, og man desuden allerede var enig om Hovedpuncterne, svarede de Engelske ideligen: "dersom De ikke har noget Nyt at foreslaae, saa maa man begynde igjen." Disse sidste Udtryk gjentoge de fem til sex Gange. Da General Walterstorff udlod sig med, hvor meget det havde krænket General Peymanns Følelser, at man havde tilladt sig at yttre den Tanke, at vi havde ladet sætte Ild paa det Huus, som nu brændte, forsikkrede de, at de vidste det var skeet hændelsesviis. Paa den Bebreidelse, man gjorde dem, at de havde den afvigte Nat, under Vaabenstilstanden ladet opkaste Batterier, svarede de, at ingen Fiendtligheder havde havt Sted, eftersom General Cathcart aldrig havde samtykket i nogen Vaabenstilstand. Efter at de adskillige Gange havde gjentaget det Forslag, at de vilde følge med ind til Byen, svarede de Danske Commissairer, at de ikke ansaae sig be-

føiede til, uden General Peymanns Tilladelse, at bringe ham et saadant Besøg; men dersom een af dem vilde følge med General-Auditeur Bornemann til Byen, havde man intet derimod. Dette Forslag blev antaget, og Sir Home Popham paatog sig dette Ærinde. De øvrige fire Officierer bleve i to Timer staaende under aaben Himmel ved det brændende Huus. Efterat de Danske Commissairer vare komne tilbage til Byen, ledsagede af General Wellesley og Oberstlieutenant Murray, og efterat General-Adjutant Kirchhoff, som ved hines Udsendelse havde været tilstede i General-Auditeur Bornemanns Sted, var indtraadt i Commissionen, begyndte Negociationen med de Engelske Commissarier i Raus Gaard. Gen. Walterstorff aabnede den med en Tale, hvori han forestillede Fienderne, at dette Øieblik, hvori der skulde underhandles om at skille Fædrenelandet ved det, som med Grund kunde kaldes dets Sjel, og som enhver Dansk hidtil har betragtet som Dannemarks Stolthed, var det bitterste i hans Liv; men at han stoler paa, at han taler til Mænd, der ville vide at tænke sig ind i hans Stilling uden at miskjende hans Følelser; at de i denne ubehagelige Underhandling ville vise den Oprigtighed og Ædelmodighed, som kan ventes af Mænd og Krigere. Gen. Walterstorff gjorde nu Forslag til et Brev, som skulde tilskrives Cathcart og Gambier, og hvori der erklæredes, at Gen. Peymann antager det i begge disse Overcommanderendes Skrivelse af 1 Sept. gjorte Forslag, at den Danske Flaade overleveres dem som et Depositum, og at samme bortføres paa det Vilkaar, at den tilbageleveres i samme Stand ved en almindelig Fred, naar den Nødvendighed, der har foranlediget dette Skridt, ophører. Gen. Wellesley svarede: det er ikke overeensstemmende med den Oprigtighed, De ønsker der skal herske ved Underhandlingen, at De citerer den Part af vor Opfordring, som synes at være fordeelagtig for dem, og hverken taler noget om den øvrige Deel af Opfordringen eller det i samme anførte Alternativ. De indseer, at siden Fiendtlighedernes Begyndelse, have Tingene aldeles forandret sig; at der ikke kan være Spørgsmaal om, at levere Flaaden som et Depositum, men at overgive den til os i Følge Stadens Erobring." Man yttrede nu sin Forbauselse over denne ny Paastand, der var saa aldeles stridende mod det af det Engelske Ministerium angivne politisk Bevæggrund for Overfaldet paa Dannemark, som ikke var andet end blot at forekomme, at vor Flaade ikke skulde falde i nogen anden Magts Hænder. Da de Engelske Commissairer bestemt erklærede, at der ikke var Spørgsmaal om andet end Flaadens ubetingede Overgivelse, søgte man paa vor Side, i Overeensstemmelse med en Note fra Hr. Kammerherre Bille, at modificere Paastanden i Henseende til Skibenes Rang og Tal. Man forestillede Fienden, at det ikke kunde være Engellands Hensigt, at fratage os alle vore Rangskibe; at den politiske Ligevægt i Europa ikke kunde være det ligegyldigt; at det neppe vil svække Dannemark saaledes, at samme end ikke kan forsvare sig mod sine nærmeste Naboer; at man derfor formodede, at Hensigten ikke kunde være at fratage os et større Antal Skibe end et saadant, der kunde blive farligt i en anden Magts Hænder. Popham svarede herpaa, at de Engelske ikke kunde indlade sig i at bedømme politiske Considerationer eller disputere derom; men at de maatte have Alt. Da der svaredes, at dette nok var at forstaae om Krigsskibene, sagde Popham: nei! vi maae have alt flydende. Man gjorde sig nu paa vor Side al muelig Umage for, at faae Paastanden nedsat, men

forgjeves. Tilsidst kom Fienderne frem med den Erklæring, at Staden ikke kunde holde sig længe; at videre Modstand vil have dens Ødelæggelse til Følge, og at de kun havde at underhandle om Capitulation. De Danske Commissairer forsikkrede nu, at et fortsat Bombardement kunde for dem som Militaire og Troppperne ikke medføre noget skrækkeligt, men at maaskee den commanderende General af Medlidenhed med Stadens ulykkelige Indvaanere og især Koner og Børn vilde samtykke i en æresfuld Capitulation. — Popham tilbød sig derpaa at gjøre et Udkast til Capitulationen, og trak i det samme Caps Capitulation, som skulde tjene til Ledetraad, op af Lommen. Vore Commissairer samtykkede heri, for dog at erfare, hvorvidt de Engelskes Paastand kunde strække sig. Popham skrev i en Hast den 3die Artikel, i Henseende til hvilken, det ikke var muligt at faae nogen Forandring eller Modification. De Engelskes første Paastand var at sætte sig i Besiddelse af Tre Kroners Batterie, Citadellet, Holmen, Østerport og Amagerport. De øvrige Porte skulle halv besættes af Engelske Tropper og halv af Borgere. Oberst-Lieutenant Murray var især meget paastaaende i Henseende til Amagerport, og der disputeredes bestandig med den af Murray medbragte Plan over Kjøbenhavn paa Bordet.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Udtog af en Rapport fra Langeland d. 1 Sept. D. 31 August lagde en Kutterbrig sig tæt under Steengaards Skov og beskjød vore Strandposter. Jeg formodede strax, at der skulde sættes Folk i Land, og commanderede 24 Jægere til at modtage dem paa behørig Maade ved Landingen. Jeg selv tog 12 Dragoner og reed langs med Stranden. To Barkasser vare ikke langt fra Landet, men de gik

bort, da de saae os. Lieutenant W. reed ved Siden af mig og Dragonerne bag os. Pludselig hidsede de to Barkasser Seilene op, roede af alle Kræfter og gave os to Kartætskeskud, som fløi imellem os, uden at beskadige enten Mennesker eller Heste. Jeg trak mig derpaa til Skoven, for ikke, unødvendigen, at udsætte Folkene for Canonilden. Barkasserne gik tilbage til Skibet. Jeg gik frem med W., for fremdeles at observere Fiendens Foretagender. Neppe vare vi blevne synlige for Skibet, førend de gave os tvende Skud; den ene Kugle gik forbi os paa høire, den anden paa venstre Side. Jeg lod Kuglerne grave ud og fandt, at det var ottepundige. Briggen blev ved at give Ild, men uden Virkning. Henimod Middag kom en lille Brig til, som lagde sig endnu nærmere til Land, fyrede stærkt og skjød ofte Grene ned af Træerne. Da Aftenen stundede til og Barkasserne havde begivet sig bort, commanderede jeg 6 Jægere og 4 Dragoner paa Vagt. Med største Fornøielse forsikkrer jeg, at saavel Jægere som Dragoner vare raske og aldeles ligegyldige ved Canonaden. Fienderne morede sig med at skyde og kaste Ildkugler hele Natten. Jeg lod bringe en Pjece til Skoven, for at vise, at vi ogsaa havde Midler til at tage imod dem, dersom de vilde i Land. I Dag forholde de sig dog rolige og skyde ikke mere.

Paa en Circulair-Skrivelse, som Hr. Kammerherre Stiftamtmand v. Gersdorff i Fyen har ladet gaae omkring, for at erfare, hvad Beholdninger af Rug der maatte findes i Landet, som i paakommende Tilfælde kunne faaes tilkjøbs, har Hr. Kammerjunker v. Petersdorf til Einsidelsborg og Kjørup tegnet saaledes: "Paa disse Gaarde er omtrent en halv Snes Tønder gammel Rug, som strax ere til Tjeneste, og, hvis nødig, skal jeg see derhen, at jeg endvidere kan indsende omtrent 6 Tønder daglig af ny avlet Rug, alt uden mindste Betaling eller Godtgjørelse for Leverancen, saalænge vor Konge-Residents er beleiret". — Baron Rantzau Lehn har forskrevet sig at ville levere til 8de September: til Nyborg Fæstning 15 Tønder Rug uden Betaling. Grevinde Reventlau paa Trolleborg 10 Tdr. Rug, ligeledes Forpagteren samme Sted 10 Tdr., Rasmussen paa Rynkebygaard 2 Tdr., Grev Schaffalitzky 10 Tønder, alle uden Betaling. Fremdeles har Hr. Kammerherre v. Schumacher, der med me-

gen Iver søger at opmuntre flere til at følge deres Medbrødres roesværdige Exempel, indberettet, at selv den ringere Almuesmand neppe trænger til slig en Opmuntring, da allerede flere uopfordrede havde viist sig redebonne dertil. Ullebølle og Ullerup Sogne, som ligge 6 Mile fra Nyborg, have til Fæstningen sendt Gryn, Erter, Malt, Rugmeel og Brød. Disse ædeltænkende Mænd have, foruden deres egne Hjerters Bifald, ogsaa den Glæde, at vor elskede Fyrste har ladet dem tilkjendegive Sin naadigste Tilfredshed.

Af 6 paa Ebeltofts Rhed liggende Skibe bleve ved et Angreb 4 opbrændte og 2 slæbte Fienden med sig. Man siger, at et armeret Skib Dagen forud havde bragt de Engelske Krigsskibe den Ordre fra Admiral Gambier: at opbrænde alle de Skibe, som de finde paa vore Kyster! — Langs med den Jydske Kyst ligger og endeel Krigsskibe, hvis Hensigt sikkert er, at løbe i Land, naar Leilighed gives, for at faae Proviant.

Iblandt flere til Engelske Havne opbragte Danske Skibe, har den Engelske Brig Constant taget 6 Grønlandsfarere. Som Grund til Ordren om at opbringe alle Danske Skibe anføre Londoner Breve den Omstændighed: at man i Dannemark har befalet at arretere Engellænderne og at lægge Beslag paa alle Engelske Varer. — Ret som Fienden vilde, at vi uhævnet skulde taale hans første skjændige Angreb, det han ved denne Leilighed snedigen fortier —!!

Det Danske Cadetskib, hvorpaa endeel Søe-Officierer og Cadetterne befandt sig, er i god Behold indløben til Frederiksværn i Norge.

I Kiel er nedsat en Commission for at undersøge, hvilke Varer der maatte være Engelske.

Ifølge en Kgl. Dansk Resolution af 24 Aug. er ansat en Regjeringscommission for Norge med udstrakt Fuldmagt, der har Sæde i Christiania. Den bestaaer af Prinds Christian af Augustenborg, Stiftamtmand Moltke og Etatsraad Falsen.

Fra Colding er under 31 August udstædt en Kgl. Rappel og Generalpardon for Alle af den Kgl. Land- og Søe-Etat, som befinde sig udenfor Landet og ufortøvet vende tilbage.

Ved Circulaire fra det Kgl. General-Postamt i Rendsborg af 20 Sept. er befalet, at de Brevposter, som paa Grund af de indtrufne Krigsuroligheder ere blevne tilbageholdte i Nyborg, skulle af Postmesteren sammesteds aabnes og de deri befindende til Sjelland, Lolland, Falster, Møen og hosliggende mindre Øer bestemte Breve udtages og portofrie tilbagesendes vedkommende Postkontoirer, for fra disse at tilstilles Afsenderne, hvorhos iagttages, at den Porto, hvortil Brevene ved Afsendelsen have været ansatte, erlægges af Afsenderen ved Modtagelsen, og at ingen Postpenge godtgjøres for de tilbageleverende Breve, der have været afsendte Franco. Ligeledes kunne de til forommeldte Øer addresserede Bancobreve og Pakkepostsager, som af Afsenderne maatte forlanges udleverede, tilbagesendes mod Erlæggelse af anordningsmæssig Retour-Porto fra Nyborg til Afsendelsesstædet. I modsat Fald blive de henliggende i Fæstningens Depot paa Afsenderens egen Risico og uden Ansvar for Postvæsenet. Breve, som ikke tilbagefordres, maae henligge i Bevaring paa Postcontoirerne, indtil Communicationen igjen er aabnet.

De Engelske have nu ogsaa begyndt at nærme sig Faaborg fra de Brigger, som ere stationerede imellem Als og Ærøe. Onsdagen d. 30 Sept. kom Kjøbmændene Plouges og Hempels Galease, ført af Skipper Winning, hjem fra Kjøbenhavn, forsynet med Engelsk Pas. Da det var en Storm med Regn og Tykning, ændsede Skipperen ikke de Engelske Skud, men løb lige ind til Byen. Strax kom 2 bevæbnede Chalouper fuld med Mandskab og forfulgte ham paa et godt Bøsseskud indtil Skibbroen; men da de fik Husarerne, 20 Mand af Landeværnet og Byens Borgere at see under Gevær og hørte Trommerne gaae, vendte de om og seilede ud efter en anden af Plougs Galeaser, som førtes af Skipper Knud Mogensen og kom bag efter hiin ligeledes med Engelsk Pas fra Kjøbenhavn. Denne toge de og bragte Skib og Folk ud til Cutterbriggen, holdt ham fast i 2 Dage, tog en Læst Steenkul fra ham, som de betalte med 3 Guineer, og lode ham derpaa afseile. Den 2den d. M. gik den ene Brig til Ankers i Dyreborg Gab, og laae der endnu i Løverdags.

Den 28de Sept. ankrede en Cutterbrig saa nær Sønden for Lyøe, at man ganske tydelig kunde see Mandskabet paa den. Mod Aften kom en meget større og ankrede tæt ved den forrige. Søen var oplyst af en stor Laterne, som brændte fra

Toppen af det største Skib. Om Formiddagen den 30te, da Øens Beboere haabede, at afvigte Nats Storm havde drevet disse ubudne Gjæster fra Landet, kom endnu en mindre til og ankrede ved de andre. Ved Middagstid saaes 2 Barkasser i Søen. Rygtet om Fiendens Ankomst samlede Alle i Vaaben, som bestod af Bøsser og Forke. 2 Barkasser nærmede sig virkelig ogsaa Landet; men uagtet en Lieutenant gjentagne Gange raabte Ordet "Fred" og forlangte Proviant for Betaling, og uagtet denne lille eenlige Øe daglig seer sig omringet af en overlegen Magt, blev det dem standhaftig afslaaet, hvorpaa de igjen søgte rum Søe.

Fra H. K. H. Kronprindsens Hovedqvarteer er under 17 Sept. udgivet en nærmere Forskrivt for Brugen af Signaler ved Kystmilicen i Hertugdømmene. I samme fastsættes blandt andet, at naar kun et saa lidet Antal Fiender nærme sig Landet, at det tilstædeværende Militair eller Kystmilice er tilstrækkelig til at bemestre sig samme, skal intet Signal gives til Understøttelse. Er den fiendtlige Magt noget større, betegnes det ved et enkelt Røg- eller Ildsignal og enkelte Slag med Kirkeklokkerne; kommer Fienden med stor Magt, antændes 2 Signaler og ringes til Storm, for at samle hele Egnens Kystværn. Til Signaler bruges om Dagen et Halmknippe, som blødes udvendig i Vand før det antændes, hvilket giver en stærk og tyk Røg fra sig, og om Natten gamle Tjæretønder, hvis øverste Bund er udslaaet og med Huller borede paa Siderne, for at befordre Trækluft. Naar stærk Blæst eller Regn hindrer Signaliseringen, skal det Indtræffende strax meldes videre ved ridende Staffetter, til hvilken Ende i Nærheden af enhver Signal-Station skal holdes en Hest i Beredskab.

Af det til Nytaar 1805 under Kongel. Garantie aabnede Laan blev efter Bestemmelsen den 1ste d. M. udtrukket et Nummer paa Banken i Altona, som var No. XXVII.

Til Viborg ankom d. 27 Sept. følgende krigsfangne Engelske Officierer, som i nogen Tid have opholdt sig her i Odensee: Capitain Sir Carles Dobson, Esq. Lieuten. Sir Atchinson Brigham, Esq.; Gentleman, Sir Thomas Dobson, Esq.; Secretair Sir Anderson, med deres Tjener Marine-Sergeant John Hauwood.

Følgende Understøttelses-Bidrag ere allerede indkomne til Hhr. Fahrtmann og Just i Viborg: Fra Doctor Degen i Viborg 5 Rdlr., fra Beboerne i Daugberg, Mønsted og Smollerup Sogne, indleverede ved Kapellanen Hr. Hegelund 65 Rdlr. 1 Mk. 11 ß. Fra Sognepræsten i Daugberg, Hr. Hegelund 10 Rdlr. Fra Hr. Kjøbmand Buchwaldt i Viborg 20 Rdlr.

I Fridericia har Magistraten ogsaa maattet advare imod Aager med Smaamynt og udlovet en Præmie af 5 Rdlr. for den første, som beviislig opdager og angiver en saadan Aagerkarl.

Den 21 Septb. er Overrabbineren for de Høitydske Jødemenigheder i Altona, Hamborg og Wandsbeck, Hirsch Benjamin, død i Altona i en Alder af 67 Aar.

I det Skandinaviske Litteraturselskabs Skrivter, 3die Qvartal 1806, har Capit. Abrahamson beskrevet en nylig opdaget Runesteen paa en Høy ved Glavendrup Bye i Skambye Sogn i Fyen, som Hr. Dr. Simonsen meget nøiagtig har kopieret. Stenen har en uformelig Figur og er i den ene Ende 3¼ Alen høi, men i den anden over 4 Alen. Baade paa de to brede og paa den smalle Side ere Runerne indhuggede, som give følgende Mening: Paa Forsiden: "Ragnhild satte denne "Steen efter Ala Sølve, gode Ven — — tappre "Mand." Paa den anden Side: "Alas Sønner gjorde denne Høi efter deres Fader og hans "Kone efter sin Mand. Men Sute reiste disse "Runer efter sin Herre. Thor huggede disse Runer." Paa den smalle Side er Meningen mere uforstaaelig. Følgende antages for rimeligt: "at indhugge beskyttede han, som førte denne Steen hid, "til Amindelse af denne brave Mand." — Stenens Ælde kan sluttes deraf, at her ingen puncterte Runer findes, saavelsom at Stenen, der unægtelig er bleven opsat paa Høiens Top, har faaet Tid til at synke ved sin Tyngde saa dybt ned i den, at nu ikke uden den øverste Kant stod frem af Jorden. Monumentet torde da vel være et af de ikke mange, der ere ældre end Christendommen her i Landet.

Den af sine periodiske Skrivter og andre litteraire Arbeider bekjendte Professor Olivarius i Kiel havde alt i sidstafvigte Sommer ladet anmelde Privat-Forelæsninger over den Danske Ret sammen-

lignet med den Romerske, Preussiske og Napoleonske, for at opstille Grundsætninger, der nu for Tiden kunde være passende for en almindelig Dansk Codex. Helmstädt er følgelig ikke det første Nordiske Universitet, som har taget særskilt Hensyn til den Napoleonske Lovbog.

Den i Provstegaardens Kjelder brændte store og stærke Jern-Stiftskiste vedkom allene Stiftsprovstiet og indeholdt mange af dets Protokoller og Documenter. Dog bleve dette Embedes betydeligste Pengepapirer og enkelte af dets Protokoller reddede i en brandfri Kjelder paa Nørregade ved Hr. Conferetsraad Holtermans Godhed. Stiftsarkivet, som ogsaa i gamle Dage kaldtes Stiftskisten, og findes hos Biskoppen, er i Behold.

J. Harke, der er ansat som Rytter ved det paa Ærrøe oprettede ridende Corps, laae for nogen Tid siden syg i sit Hjem ved Marstall. Der blev just en Dag givet Signal om Fiendens Nærmelse. Saa syg han end var, steeg han paa sin Hest og iilede til det Sted, hvor Faren truede, endskjønt der var en heel Miil dertil. Paa den Commanderendes Spørgsmaal, som faldt i Forundring over at see ham, svarede han: "At saa længe han havde Liv, holdt han det for sin Pligt, at vove samme for Konge og Fædreland, naar der var Fare paa Færde."

Den 14de passerede igjennem Aalborg ad Randers til en Transport Engelske Krigsfanger, bestaaende af 1 Søeofficier, en Skipper, en Styrmand og 12 Matroser, som vare strandede paa Lessøe.

I Onsdags indbragtes to Engelske Sømænd som Krigsfanger. De vare tagne i en Baad paa Søen.

I Onsdags solgtes paa Børsen 8 Favne Brænde a 12 Rdlr. 4 Mk. — For de 60 Favne, som Rentekammeret lod sælge paa Materialgaarden, betaltes samme Priis.

Paa Compagnieauctionen blev Indigo betalt med 22 Mk. Pundet — en usædvanlig høi Priis.

Det i disse Dage anholdte Engelske Coffardieskib, som var ladet med Tømmer, Tælle &c., er henlagt der, hvor forhen vore Orlogsskibe laae.

Iblandt flere partikulaire Efterretninger læses i Provindsialaviser ogsaa af et Fruentimmer fra Kjøbenhavn en beskuelig Beskrivelse af Tilstanden i den ulykkelige Stad, under Bombardementet.

"Hvilke skrækkelige Dage vi have oplevet — hedder det — mangler jeg Ord til at udtrykke, og kan Ingen, uden den, som har været nærværende, gjøre sig noget rigtigt Begreb om. I nyere Tid haves vel ei heller noget Exempel paa, at en Stad har lidt saa meget ved et 4 Dages Bombardement, som denne, fordi man ved Fiendens Overlegenhed, Trods al Garnisonens og det brave Jægerkorps's Anstrængelse, ikke havde kundet forhindre, at jo Fienden opkastede sine Forskandsninger tæt uden for Staden, hans Bomber kunde altsaa bestride hele Staden og lovede ham uden stort Tab fra sin Side en vis Seier. Resten er blot bekjendte Begivenheder. Til Slutning maler Forfatterskan, hvorledes hun ved Bombernes Skin, som oplyste Mørket, forlod med sit spæde Barn paa Armen, sin Mand og Ammen Huset. "Døden var for og bag og paa alle Sider af os. Ikke langt fra Slotspladsen slaaer en Bombe ned. Skildvagten raaber til os, at vi skulde kaste os ned paa Jorden, ellers bleve vi dræbte. Jeg trykker mit Barn tæt til mig og ventede saaledes paa den kommende Død. Min S.... trækker os over paa den anden Side af Gaden; Bomben falder 10 Skridt fra os i Sidegaden ved Billes Palais, som beskyttede os for de omspringende Stykker" o. s. v.

Vore offentlige Tidender ere i denne Tid særdeles rige paa Skildringer, der ere Hjertets sande Udtryk og afpræsse Menneskevennen de hedeste Taarer. Saaledes kan man ikke uden at røres læse Madame Broagers Bekjendtgjørelse, hvori hun melder sin haabefulde Søn, Livjæger J. A. Broagers hæderlige Død for Fædrenelandet i sin Alders 22de Aar. En fiendtlig Kugle — disse ere hendes Ord — som traf ham ved første Udfald mod Fienden ved Vibenshuus, var Aarsag i hans Død. Ti Uger udstod han med Standhaftighed haarde Lidelser. Haabet smigrede mig dog om hans Redning, men jeg — blev skuffet. — Jeg mistede i ham min Alders Støtte. Min Trøst i min dybe Kummer er denne, at han havde opfyldt sin Pligt mod Fædrenelandet, var elsket af sine Foresatte og af enhver, som kjendte ham. — — Glarmester Holm har ladet bekjendtgjøre, at han i en Tid af et Aar og tre Uger har mistet sin Kone, to Sønner og en Sønne-Kone.

Af alle de Breve, som gaae herfra over Beltet, skal der, som det hedder, herefter leveres Du-

plicater, da deres Befordring over dette Farvand endnu ikke er sikker.

Udenlandske Efterretninger.

Oberstlieutenant og Ridder Reutercrona har ved Stora Hof i Skaraborg Læn indrettet en Thermo-Lampe, som medfører betydelig Brændebesparing. I en Tid af 5 Maaneder besparede Opfinderen derved 40 Stockholmske Favne Brænde.

Mærkeligt er det, at der i Sygehusene i Sverrig vare i afvigte Aar 1609 veneriske Patienter.

Cometen.

I denne Tid har man næsten hver Aften seet Folk af alle Stænder betragte den Comet, som allerede engang tilforn har været omtalet i dette Blad. Da dette Himmellegeme just lader sig see i en for vort Fædreneland uheldig Tidspunct, og Overtroen lettelig kunde finde Næring her, vil det maaskee ikke være af Veien, at levere til Oplysning for menig Mand en kort videnskabelig Efterretning om Cometer i Almindelighed.

Fordum ansaae Overtroen Cometer for Forbud for Ulykker og Landeplager. Aristoteles og den Alexandrinske Astronom Ptolomæus meente, at de vare Meteorer og Luftsyn, som avledes i Jordens Dunstkreds; Pythagoræerne, Demokritus og Seneca formodede allerede, at de vare faste og bestandige Himmellegemer. Den første Mening var den herskende indtil den navnkundige Tycho Brahe observerede paa Uranieborg 1577 en Comet, og udgav i den Anledning et eget Værk, hvori det gamle System kuldkastedes. Man veed nu med Vished, at Cometer ere ligesaadanne faste Legemer som vor Jord; at de følge en bestandig Bane, som er meget forskjellig fra vor Jords og de øvrige Planeters, og at de laane deres Lys af Solen. Den største Comet, man hidtil kjender, og som lod sig see 1680, fuldender, som man troede, sin Bane i 575 Aar, og vil altsaa komme tilsyne igjen i Aaret 2255. Man kan saaledes beregne Cometernes Løb. Den, der lod sig see 1759, og som behøver 75 til 76 Aar for at fuldende sin Bane, har man allerede observeret syv Gange. — Cometer ere sædvanlig indhyllede i en Taage og have en lang og gjennemsigtig Hale, som ofte strækker sig mange Millioner Mile. Man antager, at denne Hale bestaaer af en meget fiin, gjennemsigtig og lysende Materie, der, efter Newtons Mening, kommer af Cometens egen Dunstkreds, og som udvides ved Nærmeisen

til Solen. Den falder altid paa den Side, som er lige ud for Solen. Man har aldrig seet en længere Hale end den Comet havde, der observeredes 1680, som var den største, man hidtil kjender. Den 18de December 1680 var den Solen 166 Gange nærmere end vor Jord. Den havde altsaa 28000 Gange stærkere Hede end vi have i Soelhverv-Tiden. Kogende Vand er tre Gange saa heed som den Varme, et fast Legeme paa samme Tid modtager af Solen, og Heden af gloende Jern tre eller fire Gange saa stærk som den af kogende Vand; efter Newtons Beregning maatte altsaa Cometen i Aaret 1680 have havt 2000 Gange saa stærk en Hede som gloende Jern, og en Jernkugle af samme Diameter maatte kunde vedligeholde denne Hede over i 50,000 Aar.

De nyere Theorier, som have kuldkastet den gamle overtroiske Mening, at Cometer ere Forbud paa Ulykker, have derimod foranlediget den Frygt, at disse Himmellegemer ved at komme Jorden for nær, enten kunne løbe lige paa den eller ved den tiltrækkende Kraft foraarsage Oversvømmelser. Engellænderen Whiston har troet, at Jorden tilforn har været en Comet; at Cometen 1680 har foraarsaget Syndfloden, ved det at Jorden 1656 Aar efter Verdens Skabelse er gaaet ind i denne Comets Hale, som han antager at have været opfyldt med Vand-Dampe, og endelig, at denne Comet naar den kommer fra Solen og er heed, skal sætte Jorden i Brand. Men det Hele er kun Gjetning. Ingen veed med Vished at Cometens Hale indeholder Vanddampe eller at Cometen kan modtage en saa betydelig Hede, at den kan antænde Jorden. Delalande forsikkrer, at han kjender adskillige blandt de bekjendte Cometer, som kunne nærme sig Jorden saa meget, at de kunne frembringe der mærkelige Virkninger, og at der blandt de mange ubekjendte ligeledes maa gives adskillige, som kunne frembringe store Revolutioner. Han mener endog, det er muligt, at hele Jordkloden engang kan blive ødelagt ved en saadan Revolution, uagtet Tiden umuelig lader sig bestemme.

En Dansk Mands uforgribelige Tanker, opvakte i billig Harme over Engellændernes lumske og voldsomme Overfald mod hans fredelige og neutrale Fædreneland. — Længe nok har Engelland blæst blind Allarm, opfordret Europa's Magter til et

Krigstog mod Frankrige, og søgt, at indbilde dem, at deres eget Bedste, deres Uafhængighed og Vedblivelse gjorde saadant uomgjængelig nødvendigt; men nu skulde man dog troe, at Engelland ved sin Opførsel mod Venner saavelsom Fiender har lagt tydelig for Dagen, at sammes Hensigt ikkun har været og er: "at forsvare og forstørre sin med Overtrædelse af al Folkeret usurperte Despotisme over Søen og sit Handels-Monopolium." Hvoraf følger, at hele Fastlandet, især Søemagterne, maae ansee Engelland som en fælleds Fiende, der ved alle muelige Midler, Rænker, Cabaler og Vold, vil forstørre og berige sig paa alle de øvrige Magters Bekostning, Tab og Undertrykkelse. Uberegnelige ere de Ulykker, som Engelland, siden den Franske Revolutions Begyndelse, har afstedkommet paa Fastlandet. I disse urimelige, af Engellænderne til deres egen private Fordeel, ved Penge og Rænker opvakte Krige, er nogle Hundrede Tusinde uskyldige Menneskers Blod bleven udøst; flere endnu bragte til Bettelstaven; mægtige Stater svækkede, og mange Førster skilte ganske ved Lande og Eiendomme. Med Gysen finder hver den, som har nogen Følelse for Menneskeligheden, alt dette desværre beviist og bekræftet ved Nutidens Historie. Men hvorledes have Engellænderne behandlet de Magter, som de have forledet til, at opoffre sig og Undersaatter, og sætte sine Lande paa Spil allene for Engellands Interesse? Saa trofast og bestandig som Keiser Alexander har viist sig i sin Alliance med Engelland og Preussen, og forhen med Østerrige, saa troløs har Engellændernes Forhold været. Hvorledes vil man ellers kunne forstaae og forklare deres Harlequinade i Expeditionen mod Constantinopel! og da Kampen i Østpreussen var paa det allersværeste og farligste, kom de ei efter Løvte deres Allierede til Hjelp, men overlode dem til sig selv, og forbleve i en skammelig Uvirksomhed. Da Rusland og Preussen, efter mange haarde og ødelæggende Feldtslag, havde sluttet endelig Fred med Frankrige, saae Europa med glad Forventning den længe ønskede almindelige Fred imøde, især da den Retferd elskende Keiser Alexander, Engellændernes trofasteste Allierede, tilbød sig som Mægler i Freden mellem dem og Frankrige. Men Fred er ikke Engellændernes Ønske! Istedet for at indlade sig i Fredsafhandlinger, have de uformodentlig og uden mindste gyldige Aarsag eller Anledning — som bekjendt — paa en skjændig Maade med en stor Magt til Lands og Vands overfaldet det fredelige og i Venskab med dem værende Dannemark. Vist vil enhver brav Dansk, som elsker Kongen, vor ypperlige Kronprinds og sit Fædreneland, med Fornøielse opoffre Liv og Blod til mandigt Forsvar i en saa retfærdig Sag; men skulde Dannemark maatte underligge for Overmagten, er det vist at formode, at de overmodige Øeboere vil derefter vove, ligeledes med Vold og Ran at angribe deres forhen troe Bundsforvandte Rusland og Preussen, og forelægge dem hidindtil blandt civiliserte Stater uhørte Fordringer. Efter det nuværende Engelske Ministeriums Machiavellistiske Grundsætninger, vil i Europa neppe blive en almindelig Fred at opnaae, med mindre Engellænderne først blive tvungne til at respektere Folkeretten, og dette vil vist vor Tids store Helt og Statsmand omsider lære dem. Men skulle det ei være mueligt, at den Persiske Regent, veiledet og understøttet af Franske Officierer og Artillerister, kunde uddrive Engellænderne fra deres ved Rænker og Vold Tid efter anden tilvendte Besiddelser i Indostan og paa den Indiske store Halvøe, især da de undertrykte og mishandlede smaae Potentater vist ville af alle Kræfter hjelpe til, naar det blev proclameret, at Perserne ei kom som Fiender, men allene, for at befrie Landet for det Engelske Tyranie. Naar dette blev udført, vilde jo Kilden til Engellændernes Rigdom, Overmod og Vold blive stoppet! Og hvorfor skulde det ikke kunne lykkes? Europa's store Helt er udentvivl istand til at bestemme den Persiske Regent til dette Foretagende. Persien grændser umiddelbar til Indostan mod Østen; tilforn have Perserne indtaget den store Moguls Rige; det er i frisk Minde, hvorledes en Franskmand for faa Aar siden satte det Engelsk-Ostindiske Compagnie i Frygt og Fare for ders Besiddelser i Ostindien, indtil det fik ham ved sædvanlige Rænker derfra uddreven, og Omkostningernes Erstatning kunne erholdes i Engellændernes uhyre Eiendomme i Ostindien. Til Slutning ønskes, at hele Fastlandets Løsen maae være: Delenda est Carthago! d. e. Britterne maae enten tæmmes eller ødelægges!! — Skrevet i Fyen i Begyndelsen af September Maaned 1807.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 7.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 3 November, 1807.

Til Forfatteren af Stykket: Engellands Fremgangsmaade.

Det blev især deres Kald, der fremstode som Forfattere af periodiske Skrivter, at lede den offentlige Mening og give den, renset for Fordomme, et forædlet Sving. At en ophøiet Aand hersker i Dagens Blade bliver, som en Følge heraf, saare vigtigt; Afvigelser herfra Pligt at paatale. Denne Betragtning undskylder, at jeg tillader mig at føre Anke over nogle Yttringer i det i Skilderiet af 20 Oct. indrykkede Stykke: Engellands Fremgangsmaade.

De vil maaskee tilstaae mig, at Nationalhad er en Lidenskab, som det ikke anstaaer oplyste Mænd at give Næring. At arbeide mod slige Fordomme er et hæderligt Emne for Folkeskribenten og ethvert Fremskridt til dette Maal maae være ham en frydefuld Belønning.

Ikke denne liberale Hensigt, men en aldeles modsat, synes at være Løsenet i ovennævnte Stykke.

De paastaaer: at vor Harme mod Engelskmændene i Almindelighed, der, som Redskaber i Grusomhedens og Uretfærdighedens Haand, have medhandlet os saa ilde, er retfærdig og billig. Et lavttænkende Ministerium er ikke Nationens moralske Organ og dets Aand ikke Folkets. Hiint Land, hvorover vor Forbandelse skulde hvile, kan fremvise en Række af Frembringelser, der hædre Forstand og Hjerte. Dog — det er overflødigt at henvise til de Grunde, som saa fuldeligen maae svække enhver Bandlysning hos den Tænkende; — Selv har De anført dem; — og dog, min Herre! bifalder De en almindelig Forfølgelsesaand mod Individer, som De frikjender for Deeltagelse i den mod Menneskeligheden begangne Brøde.

At Deres Venner under hine ødelæggende Rædsler; i det Øieblik, da Tanken var fæstet til de skrækkefulde Scener, som omgav os, og saaledes ene var beskjæftiget med Øieblikkets Tarv; — at hine Mænd da, under Vægten af disse Grusomheder inden private Vægge, fattede den Beslutning: aldrig at læse en Engelsk Bog, aldrig at tale med nogen Engelskmand, og aldrig at gjøre Brug af noget, der var fremkommen paa Engelsk Bund; — maae undskyldes. Følelserne, som de udvortes Indtrykke tilveiebringe, ere eensidige; det kolde Overlæg indtager først sin Plads, naar Heden er uddunstet.

Men, efterat flere siden hiin Skjændselsdaad forløbne Uger have levnet Tid til at stille Sindets Oprør, maatte man derimod vel være berettiget til at fordre, at De, som offentligen yttrer Deres Mening, ikke lader Harme lede Deres Pen, men med den Værdighed, der egner det ophøiede Værk, til hvis Fuldendelse, De som Folkeskribent maa ønske at bidrage, lægger Øret til den kolde Fornuft og gjør dens Bud ene gjeldende.

Et Selskab, hvis Formaal skulde være: at bringe den Beslutning til Virkelighed, som Deres Venner i hiint Øieblik fattede, tilkjendegiver De Deres Bifald og ønsker det Held.

Det Lys, som ved Tænkeres Granskning udbredtes over philosophiske Sandheder; velgjørende Opdagelser og Opfindelser skulde være tabte, fordi det Genie, deres Tilværelse skyldes, var brittisk; ja Benyttelsen deraf skulde være Brud af Selskabspagten.

Vil De vedligeholde en consequent Slutningskjede, maatte lige Forholdsregler være retfærdige og billige mod enhver Nation, hvis Styrere maatte nedlade sig til et lignende Skridt mod Folkeret og Menneskelighed.

En Realisation af denne Plan skulde føre Europa tilbage til en barbarisk Tidsalder, og Overmod, støttet paa den blindeste Tiltroe til egen Fordele, fordi man var ukjendt med andre Nationers, skulde characterisere de da levende Slægter. — Frit Samqvem imellem de forskjellige Folkestammer er ikke allene det virksomste Middel til at dæmpe den Selvtillid, som, naar den tilstedes frit Løb, frygteligen viser sin Evne til at nedtrykke de naturligste Følelser, men de Velsignelser, som, ved en værdig Bearbeidelse af Naturens Frembringelser, kunde udbrede sig, vilde ogsaa mindre kunne benyttes, eftersom Ideerne, som fra forskjellige Sider have deres Udspring, og (skjøndt fra første Færd stundom af den største Lighed), ofte ved besynderlige Tilstød udvikle sig i modsatte Retninger, bleve underkastede Hindringer i deres Udbredelse til Held for det Hele. — Følelsen, at forskjellig Æt ikke afbryder det Broder- og Søsterbaand, som forener Menneskekjønnet, er saa ædel og leder til saa herlige Virkninger, at ethvert Skridt til at styrke en saadan Overbeviisning jo maa være fortjenstlig.

Naar Anførerne for en fiendtlig Hær, som dog selv blot ere Statens Tjenere, tydeligen lægge for Dagen, at en nedrig Plan, det faldt i deres Lod at udføre, ikke krænke deres Følelse, saa er den Harme fortjent, som den offentlige Mening er saa tilboielig til, mere at udøse mod Redskaberne selv, end dem, af hvilke de brugtes som Midler.

Et Angreb, stilet mod disse, kan saaledes lettere være moralsk grundet, og, fordi de baade blive brugte som nærmere Midler til at udøve en skjændig Daad, og, som de egentlige Ophavsmænds Skjolddragere umiddelbar ere Gjenstande for den antastede Stats hevnende Haand, kunde den patriotiske Tænkemaade hæves ved Forestillingen om disses uædle Adfærd. Men dette vedrører hverken den rettænkende Deel af Armeen eller de øvrige Statens Lemmer. Skulde man end betragte en yttret ufortjent Forbittrelse som Middel til at opvække en fordeelagtig Stemning, saa bliver dog under ingen Omstændigheder den Aand ønskværdig, der nedsætter det Almenes moralske Værdighed.

Den samme Folkemasse danner tvende forskjellige Legemer, som Menneske- og Statssamfund. Dette ledes af Statsmænd, i hvis Haand de fælleds Kræfter ere betroede. Hiint virker, vel forenet, men dog tillige enhver af dets Individer særskilt. Den Viseste er her den Mægtigste. Ikke kan dets Agtelse tabes; dets Værdighed maa vedligeholdes under enhver Rystning, Statslegemet vorder underkastet.

Den menneskelige Aand kan vanskeligen tænke sig en moralsk Nedværdigelse saa skrækkelig, at det Godes Herredømme her skulde savne Erkjendelse. Skulde end Statslegemet saa skjændigen have krænket Folkerettighederne, at en Udelukkelse fra Samqvemmet maatte ansees retfærdig og billig, saa er dette Samfunds Agtelse tabt som Stat, men Individerne havde dog deres Ære, som Menneskesamfundets Lemmer, ubesmittet.

Diemedet for det Selskab, hvis Stiftelse de attraaer, kunde, ogsaa efter min Overbeviisning, for endeel være gavnligt, men hverken tør jeg antage dette af den Grund, De behager at anføre, eller indskrænket paa den af Dem forønskte Maade. — En Forening, ikke at benytte fremmede Konstproducter, vilde kraftigen kunne virke til at oplive vor egen Nationalflid. Men hvorfor skulde denne Tilsidesættelse af det Fremmede ene ramme Engelland? og hvorfor skulde det Engelske Ministeriums politiske Skridt mod den Danske Stat være Motivet til denne Beslutning?

Jørgen Herman Vogt,
Fuldmægtig i Finants-Collegiet.

Svar.

Meningsfrihed er et herligt Fortrin, som ingen redelig og humantænkende Skribent bør ønske undertrykt, om end hans eget umiddelbare Jeg, i enkelte Tilfælde, skulde føle sig saaret derved. Med Glæde skal jeg veie og prøve enhver grun-

det Indvending imod de Meninger, jeg offentlig yttrer; og med dobbelt Glæde vil jeg kunne opfylde dette Kald, naar saadanne Indvendinger, saaledes som ovenanførte, bære Præg af ædel Sandhedsiver, og ikke, som saa mange af Døgnets litteraire Nidfostere, røbe aabenbar Avind og Ondskab. Intet er menneskeligere end at feile i sine Meninger; intet billigere end at tilstaae sin Feiltagelse, naar man gjøres opmærksom derpaa. Jeg foragter nedrige Denuncianter; jeg afskyer usle Sycophanter, der, for at dække den skaldede Side af en tvetydig Patriotisme eller indsmigre sig hos Visse, fordreie og vanskabe en Skribents Ord, og søge at fremstille ham i et ufordeelagtigt Lys — men jeg agter og ærer den Mand, der, som ovennævnte Forfatter, uden mindste Hensyn til Privatforhold eller Privatfordeel, siger sin Mening i en Tone, der ikke kan opvække mindste Tvivl om hans Hjertes og Hensigters Reenhed.

At Nationalhad er en afskyelig Lidenskab, der lige saa meget vanærer et heelt Folk som den enkelte Mand, er en Sandhed, som vel neppe nogen vil negte. Vee den, der under noget muеligt Paaskud søger at forplante denne uværdige Lidenskab, og dobbelt vee den, der blot gjør det for at vinde en sandseløs Hobs tomme Bifald!

Men langt være det fra Forfatteren af det paaankede Stykke, at udbrede Had mod Engellænderne i Almindelighed, og endnu mindre ønsker han, at et saadant almindeligt Had, om det end kunde tænkes mueligt, skulde vare bestandig. Dog saalænge som det nuværende Engelske Folk tillader, at dets Styrere træde Folkerettens og Moralens første Bud med Fødderne; saalænge som ikke enhver Mand i Engelland staaer frem og siger: "Konge! naar du vil være Britters Regent, saa sæt ikke dit Navn under Voldsmænds Feidebreve"; saa-

længe som Storbritanniens tre forenede Riger ikke reise sig, og sige: "ned i Afgrunden med Ministere, der saaledes besudle det Britiske Folks Ære!" — saalænge som Alt dette ikke skeer, har det saa uskyldigt angrebne, krænkede og mishandlede Dannemark største Føie til at hade og afskye, ikke Engellænderen i Særdeleshed, men Engelland i Almindelighed. Jeg skal søge at bevise min Paastand med Grunde.

Dersom det Engelske Folk var bunden til en despotisk Regjering og Constitution, saa kunde man indvende, at de trælbundne Undersaatter maa lyde Despoters Vink og ere uskyldige i deres Misgjerninger. Men dette er ikke Tilfældet med Engellænderne. Intet Land i Europa har en friere Statsforfatning og nyder en mere uindskrænket Trykkefrihed end Storbritannien; ingen Regent er mere bunden til bestemte Pligter end Kongen af Engelland. Parlementslemmerne vælges af Folket selv, og skjønt Bestikkelse har Indflydelse paa Valget, er Folkets Stemmeret dog ikke destomindre virkelig til. Intet kan altsaa anføres til Undskyldning for en Nation, som besidder Frihed og misbruger den; som eier Rigdom, og anvender den til det Onde; som kunde skjenke Verden Fred, og af lave Hensigter forsætlig taaler, at Krigsluen tændes i det fredeligste Land. Om Engellænderne kan ingenlunde siges: de maa gjøre hvad deres grusomme og herskesyge Regjering befaler; her gjelder ikke allene Lessings: kein Mensch muß müßen, men her er tillige Talen om en Nation, der nu i saa mange Aar har pralet med sin Frihed, og virkelig besidder den i en langt høiere Grad end noget andet Europæisk Folk. Dersom det altsaa var muligt, at det britiske Carthago, hvorfra al Splid blandt Stater, al Ødelæggelse i Europa i femten Aar har havt sit første Udspring, indtil videre kunde udelukkes fra de øvrige Europæi-

ske Staters Samqvem, saa vilde Menneskeslægten maaskee paa den ene Side tabe noget i sine Fremskridt til Cultur, men paa den anden vilde den blive befriet for en Hydra, der udspyer sin Forgift over hele Jorden, der undergraver hele Staters Lykke, og betegner ethvert af sine Skridt med Blod. Engellands gode Egenskaber opveier langtfra ikke de onde, og med al den Agtelse jeg hidtil har havt for de første, kan man dog anvende her Brutus Ord om Cæsar: as he was valiant, I honour him; but as he was ambitious I slew him — honur for his valour and death for his ambition. *)

Hvad jeg har sagt og endnu siger er Frugten af den inderligste og meest prøvede Overbevisning. Dersom jeg efter Døgnets feige Hykleres Exempel havde tiet saalænge Engellænderne omgave os, og først var krøbet ud af Smuthullet efter deres Bortgang — dersom jeg under Beleiringen havde uden for Porten, under Fienders Varetægt, seet Kongestaden i Lue, uden at dele mine Medborgeres Skjebne, og først naar hine havde forladt vore Kyster var fremtraadt med haanende Pøbel-Bitterheder mod Engellænderne, indhyllede i odieuse og partiske Domme om Landsmænds Arbeider, for ret at lægge min Patriotisme **) for Dagen — da kunde man med

*) Da han var tapper ærede jeg ham — da han var ærgjerrig dræbte jeg ham — Ære for hans Tapperhed — Død for hans Ærgjerrighed!

**) Dersom Patriotisme ikke bestaaer i andet end at skjælde Engellænderne Huden fuld, saa har man aldrig havt bedre Leilighed til at blive Patriot end i denne Tid. Der gives ogsaa skjeldesyge Folk, der noksom benytte sig af denne Frihed, og ordentlig gotte deres Tunge med denne behagelige Nydelse. Man kan ikke fortænke saadanne Mennesker heri. Det er omtrent det samme som naar der ved store Festiviteter gives en stegt Oxe til Priis for Matroser.

Grund have mistænkt mine Hensigters Reenhed. Men dette var ikke Tilfældet med mig. Uden at udbryde i lave Skjældsord og usømmelige Forbandelser har jeg fra de Engelskes første Ankomst af vedligeholdt een Tone og een Caracteer i mine Ytringer. Jeg har trolig deelt mine Medborgeres tunge Skjebne, og kjæmpet med Dødsangest og Frygt for at miste Alt hvad der var mig vigtigt og dyrebart i Livet. Men desuagtet foragter jeg dog af mit ganske Hjerte den lave, pøbelagtige Tone, der hersker i de fleste af vore offentlige Blade. Hvor meget end de Engelskes Fremfærd mod os i Særdeleshed fortjener hele Europas største Mishag, saa røber en saadan uafladelig Skjelden og Smelden, Haanen og Banden dog en Raahed i den offentlige Tænkemaade, som under enhver Omstændighed vanærer dem, der ville kaldes Nationens Talsmænd.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Den Danske Consul Nissen i Tripolis er nu ankommen i Kiel.

Nogle Fartøier vare gaaede herfra for at indtage Brænde i Egnen af Helsingøer, men bleve deri forhindrede af de Engelske, som skjød paa dem og dræbte to Mand.

De Deputerede i det Kongelige Slesvig Holsteenske Cancellie, som endnu opholde sig her, have nu ogsaa faaet Ordre, at begive sig til Rendsborg, hvor Hs. Majestæt Kongen residerer, og tiltræde i Dag deres Afreise. En Secretair og en Cancellist følge med.

Under d. 25 Sept. er udkommen en Placat af følgende Indhold: Vi Christian den Syvende 2c. 2c. Gjøre vitterligt: At da Vi under de nærværende Krigs-Uroeligheder ansee det nødvendigt at

kjende ethvert Forsvars Middel, som findes i Vore Stater, saa befale Vi herved allernaadigst, at alle og enhver, som maatte have, enten til Eie eller Bevaring, noget Forraad af Krud, Salpeter og Blye, skal, under en haard Penge-Mulct, eller corporlig Straf efter de befindende Omstændigheder, ufortøvet for vedkommende Øvrighed angive Forraadets Størrelse, samt, indtil videre, ikke udlevere, forbringe eller afhænde noget deraf, men holde det i Beredskab til Statens Tjeneste mod billig Erstatning af dets Værdie. Om de angivne Beholdninger have de vedkommende Øvrigheder uopholdeligen at gjøre Indberetning til Vort Danske Cancellie, og derhos at anmærke, hvad der baade af Krud, Salpeter og Blye maatte være angivet blandt engelske Varer. I øvrigt følger det af sig selv, at det Beslag, som allerede maatte være lagt paa nogen Deel af alle 3de Sorter, forsaavidt de ere engelske Varer, under ingen Omstændighed kan hæves, forinden Vor nærmere allernaadigste Resolution derom bliver meddeelt.

Den 25 October ankom til Kiel en Coureer fra Paris.

Det Kongel. Danske Postamt i Hamborg har ladet bekjendtgjøre, at Postgangen til Sjælland nu atter er aabnet.

En Italiensk saakaldt Buffo Sanger gav i Løverdags paa det Kongelige Theater en Opera comique, hvori der fandtes intet andet comique, end at han, hans høist maadelige Spil og Sang uagtet, havde fuldt Huus.

Ved Svanemøllen anlægges et svært Batterie. Otte 36pundiger ere i Søndags førte derhen.

Ved Auction er nyligen solgt Tagsteen, som en Svensk Skipper harført herover, for 61 til 71 Rdlr. hvert Tusinde.

General-Major Walterstorff er nylig død i Viborg.

Et Islandsk Skib, tilhørende det Ørumske Interessentskab, blev underveis preiet af en Engelskmand, som lod det passere. Men da Skipperen ikke vidste, at der var udbrudt Krig imellem Dannemark og Engelland, blev han, da han vilde løbe lige herind, opbragt af Engelske Krydsere.

H. K. H. Kronprindsen reiste den 30 Octbr. fra Kiel til Fyen. Kronprindsessen og Prindsesse Caroline forbliver i Kiel Vinteren over.

Man siger, at H. K. H. Kronprindsessen venter sin Nedkomst i Februarii Maaned, og agter at ligge i Barselseng paa Slottet i Kiel.

Siden Kronprindsens Regiment afmarcherede fra Kiel, besættes Vagterne vexelviis af et Grenadeercompagnie af Fyenske Infanterie-Regiment, Studenter- og Seminaristcorpset og Landværnet.

Man har Efterretning om, at siden nogle Dage intet fiendtligt Skib lader sig see i Beltet, men at de sees hyppigen ved de jydske Kyster. I Søndags gik paa eengang 87 Reisende over fra Corsøer til Nyborg.

Postmesteren ved Brev- og Pakkeposten i Hamborg, Cancellieraad Jørgensen, er nyligen ved Døden afgaaet. Ved dette Dødsfald er det bedste Postmesterembede i hele Landet blevet ledigt.

To Fyenske Skibe ere ankomne med Levnedsmidler og ligge ved Flaskekroen, af Frygt for Fienden. Der er udsendt Pramme til at udlosse deres Ladning.

Grev Schimmelmann arbeider i denne Tid meget i Forening med H. K. H. Kronprindsen.

Grev Baudissin overdrager Commandoen i Jylland til H. H. Prinds Christian af Dannemark og følger den Danske Armee til Fyen.

Fra Franske Besiddelser ankomme idelig Danske Matroser til Altona, hvorfra de convoyeres videre af Danske Søofficierer.

Under Dato Rendsborg d. 20 Oct. har det Kgl. Gen. Toldkammer tilskrevet Gen. Land-Oeconomie og Commerce-Collegium saaledes: Kammeret har fra H. K. H. Kronprindsen modtaget følgende, som kunde ansees som Regler for den provincielle Handel: 1) At Udførselen af Kornvarer, saavelsom andre Provissioner og Levnetsmidler, tillades at maatte skee fra Horsens og alle de jydske Havne og Kjøbstæder, som ligge nordligere end Horsens, saaledes, at saavel Danske som neutrale Skibe, ladte med Kornvarer og Provisioner, maae udklareres fra bemeldte jydske Havne baade til alle Norske Havne og til Kjøbenhavn. — I Henseende til de Skibe, som udklareres til Kjøbenhavn, maatte end videre iagttages, at intet Skib af større Drægtighed end 25 Commercelæster udklareres med Levnetsmidler, og med Brænde intet Skib af større Drægtighed end 50 Commercelæster, og maa det derhos paa det strængeste overholdes, at intet Skib,

under hvad Paaskud det end maatte være, medtage Passagerer eller Breve. 2) Derimod maatte al Udskibning og Udførsel af Kornvarer, Levnetsmidler og Provisioner forbydes fra de jydske Havne, som ligge sydligere end Horsens, fra alle Havne i Fyen, Lolland, Falster og Møen, saa og fra samtlige Slesvigske og Holsteenske Havne, allene med den Undtagelse, at naar nogen maatte ville udskibe Provisioner fra de sydligere Jydske, Slesvigske eller Holsteenske Havne til en Kjøbstæd i Fyen, saa kunde dette tillades ham, saafremt han ved Udklareringen stiller sikker Caution, i det mindste til 25 Procents Beløb af Ladningens Værdie, under den Betingelse, at Cautionens Sum skal være forfalden til den Kongel. Casse, saafremt Affenderen ikke inden en vis bestemt Tid med behørig Attest fra vedkommende Toldsted beviser, at han rigtig har bragt den fulde Ladning til Bestemmelsesstedet i Fyen, og der udlosset samme, fra hvilken Forpligtelse fiendtlig Opbringelse ingenlunde maa fritage ham *).

Udenlandske Efterretninger.

Det hedder for vist, at General Junot skulde midt i October rykke ind i Portugal. — I Spanien gjordes, fra Irun til Salamancha Anstalter til at tilveiebringe Levnedsmidler for den Franske Armee.

Riga, d. 14 Oct. Den Efterretning, at Engellænderne havde bortført Cap. Koop fra Travemündes Rhed, og taget adskillige Skibe under Lübsk og Hamborger Flag, har opvakt stor Sensation paa vor Børs; men i Dag beroligedes man imidlertid ved en Efterretning fra Petersborg: at vor Regjering ikke befrygter noget Brud med Engelland, og endnu mindre vil give Anledning dertil. I Dag ere 6 Engelske Skibe ankomne her, som høre til den sidst fra Engelland til Østersøen afseilede Flaade. Paa Forespørgslet hos den commanderende Admiral: om de kunne fortsætte deres Reise til Russiske Havne i Sikkerhed, svaredes ja.

Den Engelske Escadre befinder sig endnu bestandig ved Tenedos, men de Engelske Officierer

*) Under 26de Oct. skulle Proviantskibe have faaet Tilladelse at afgaae fra Nørre og Sønderjylland, fra Holsteen og Fyen til Sjælland, Lolland, Falster og Møen.

komme ofte til Dardanellerne, og have Conferencer med Ismail Pascha og Capit. Pascha, som de adskillige Gange have spist hos. Men Canalen bloqueres endnu.

Kongen af Preussen har tilbagekaldt sin Charge d'Affaires og hans hele Mission fra Constantinopel, med den Erklæring, at dersom Porten ikke vil godtgjøre ham den Vanære, der ved Tilbagevisningen tilføiedes Ministeren Baron Senft i Pilsach, saa ophører al Forbindelse imellem Preussen og Porten. — Den Danske Charge d'Affaires Baron v. Hübach har taget alle Preussiske Undersaatter, saavel i Constantinopel som Levante, under sin Beskyttelse. — Syvøernes Republik er bleven forenet med Kongeriget Italien.

De Franske Tropper, som over Nürnberg og Augsburg drage til Italien, beløbe sig til 30,000 Mand.

Regjeringen i Portugal skal have den Plan, først at lade alle Engellænderne med deres Eiendomme reise, og siden at spærre sine Havne for alle Engelske Skibe, under den Betingelse, ikke at modtage Franske Tropper. Men Frankrige synes ikke at være fornøiet dermed.

I Venedig og hele Kongeriget Italien inqvireres i alle Huse efter Engelske Varer, og de, som forefindes, confisqueres. — Det hedder, at ogsaa Havnene Triest og Fiume skulle spærres for Engellænderne.

Lord Roslyn og den Engelske Major d'Eben ere ankomne i Helsingborg.

Hope & Comp. i Amsterdam have aabnet for Kong Joseph af Neapel et Laan af 3 Mill Gylden til 6 PC Renter, som afbetales indtil Aaret 1814. Til Underpant gives alle Kongeriget Neapels Indkomster.

Engelland skal have besluttet, ikke at erkjende noget Flag mere for neutral, og at behandle alle de Magter, der ikke ere forbundne med samme, fiendtligen. Nogle Russiske Krigsskibe skulle indtil videre være førte til Maltha.

I Ystad er ankommen en Fransk Parlamentair.

Fra London meldes, at Admiral Essington skal, som det hedder, blive i Vinter i Beltet saa længe, som han kan holde sig der. — Engelske ministerielle Blade tillade sig nu fornærmelige Udtryk mod Keiser Alexander.

General Sebastini har sendt den unge Capitain Bontems i et Statsærinde til Schachen af Persien, hvis Søn kom ham i Leiren ved Taurus i Møde, og forærede ham en Sabel, et Skjærf af Guldbrocade og et smukt Shawl af Cachemir.

Efterat Engelland nu synes at have udtømt sit Guld og sine Intriguer paa at udstrøe Tvedragtens Sæd imellem Europas mægtigste Stater, henvender det sig til de svagere, for deels ved Magt, deels ved List og Bestikkelse, at tilintetgjøre eller forføre dem. Ogsaa Portugal har det nu nedstyrtet i den Afgrund, som det bereder alle Nationer. Prindsen af Brasilien, Rigets Regent, skal have indskibet sig med sin Søn, hele Hoffet og alle Kronens Skatte paa 13 Linieskibe, og er afseilet til Brasilien, hvor han agter at vælge sit Kongesæde. "Dette ny Forsøg til atter at tænde Tvedragtens Fakkel paa Fastlandet, siger Journal de l'Empire, er allerede længe blevet forberedt. Allerede i afvigte Aar var Lord Roslyn ankommen med en Engelsk Escadre i Tajus og gjorde Hoffet det Forslag, som det nu udfører, men hvis Udførelse den Gang forhindredes ved Hr. Aranjos Fasthed og Viisdom. Det synes, at denne Minister omsider har maattet bukke under, efterat han forgjeves havde søgt at oplyse sin Monark om den Engelske Factions Intriguer, som allerede saa længe havde umaget sig for, at væbne Prindsen af Brasilien mod sin Svigerfader, Kongen af Spanien, og som gjerne vilde betjene sig af det Portugisiske Navn, for at sætte Sydamerika i Oprør." — Medens Engellands Intriguer saaledes har forekommet Frankriges Plan, at spærre de Portugisiske Havne for Engellænderne, er en Fransk Armee paa Veien til Portugal, og en blodig Kamp imellem de Franske og Engelske, hvis Udfald de førstes bekjendte Tapperhed sætter uden for al Tvivl, sees nu i Møde. Men hvor meget det end maa glæde Menneskene, at det herskesyge Engelland nu saaledes udelukkes næsten fra alle Europæiske Havne, saa kan man dog tillige ikke andet end sukke over, at netop den Britiske Magt til Søes voxer ved denne Udelukkelse hele Europa over Hovedet, og det er høist beklageligt, at det samme Middel, som paa den ene Side virker til dets Svækkelse, paa den anden bidrager til dets Styrkes Forøgelse. I dette Øieblik tæller den Engelske Marine, efter en

Liste i Hoftidenden, 232 Linieskibe, 33 Skibe paa 50 Canoner, 259 Fregatter, 292 Chalouper, 251 Cuttere, ialt 1067 Krigsskibe *), lægges endnu hertil den uden Sværdslag tagne Portugisiske og den ved et grusomt Bombardement aftvungne Danske Flaade, saa eier Engelland nu en Sømagt, som Verden endnu aldrig har kunnet opvise Mage til. Blot paa Verfterne har det allene 44 Linieskibe, 17 Fregatter, 17 Chalouper og 7 Cuttere! Har Engelland altsaa nogensinde havt Midler i Hænderne til at være Havets Tyran, saa er det i denne Tid, og dersom ikke alle Nationer forene sig imod det, førend det tilintetgjør de endnu uangrebne Sømagters Flaade, saa seer det farligt ud for Europas Fred. At udelukke en saadan Magt fra alle Havne er ikke nok; man maa alvorlig beslutte at bandlyse alle Engelske Fabricata fra Europa, man maa angribe Engellænderne i Hjertet af deres Rigdomskilde — i Ostindien, naar disse skrækkelige Følger skulle forebygges. Saalænge man sender dem Guld til at lønne Spioner, smedde Intriguer, og siden dræbe vore Qvinder og Børn, ville Britterne endnu i mange Aar kunne faae Leietropper nok til at besætte deres mangfoldige Krigsskibe med.

*) I Canalen af Engelland og Irland ligge 29 Linieskibe, 34 Fregatter, 3 Chalouper og 54 Cuttere; i Dünerne og Nordsøen: 28 Liniesk. 1 Skib paa 50 Can., 25 Freg., 61 Chal., 75 Cutt.; for Spanien, Portugal og Gibraltar: 7 Liniesk., 1 Skib paa 50 Can., 5 Freg., 11 Chal., 7 Cutt.; i Middelhavet og ved Overfarten: 16 Liniesk., 2 Skibe paa 50 Can., 19 Freg., 17 Chal., 3 Cutt.; paa de Africanske Kyster: 1 Freg., 1 Chal.; i Vestindien: 3 Liniesk., 1 Skib paa 50 Can., 11 Freg., 25 Chal., 24 Cutt.; paa Jamaica Stationen: 1 Liniesk. paa 50 Can., 10 Freg., 11 Chal., 10 Cutt.; i America og Terreneuve: 2 Liniesk., 2 Skibe paa 50 Can., 12 Freg., 15 Chal., 5 Cutt.; i Sydamerica: 3 Liniesk., 1 Skib paa 50 Can., 6 Freg., 3 Chal., 7 Cutt.; ved Godthaabs Forbjerg: 3 Liniesk., 1 Freg., 3 Chal., 1 Cutt.; i Ostindien og paa Farten: 10 Liniesk., 2 Skibe paa 50 Can., 25 Freg., 6 Chal., 4 Cutt.; i Havnen og Udrustning: 14 Liniesk., 3 Skibe paa 50 Can., 26 Freg., 40 Chal., 37 Cutt.; Vagtskibe: 4 Liniesk., 2 Skibe paa 50 Can., 3 Freg., 2 Chal., 2 Cutt.; Hospital- og Fangeskibe: 23 Linieskibe, 4 Skibe paa 50 Can., 6 Freg., 2 Chal.; paa sædvanlige Stationer: 45 Liniesk., 13 Skibe paa 50 Can., 61 Freg., 48 Chal., 6 Cutt.

Nyeste

Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 8.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 7 November, 1807.

Skrivelse til H. K. H. Kronprindsen.

"Dem, Prinds! vover jeg her at forelægge "et Skrift, som jeg ikke vilde have forelagt een "iblandt Europas Prindser. Kun Dem, som "saa umiskjendelig har viist, at De ynde og "hædre Bondens, Negerens, Borgerens og "overhovedet Menneskets retmæssige Frihed, "torde jeg forelægge et Skrift, hvis Hensigt er "at paatale een af dets væsentligste Rettigheder, "Trykkefriheden." — Saaledes talde med ægte nordisk Mod, med mandig Frimodighed een af Fædrenelandets ædleste Sønner, hvis Støv nu Graven skjuler. Hans Ord gjør jeg til mine. "Dem, Prinds! vover jeg her at forelægge Sandheder, som, under enhver anden Regjering end den Danske, aldrig skulde komme over mine Læber."

I dette Øieblik, hvor saa mange Tordenskyer formørke Dannemarks Himmel, hvor Skjebnens haardeste Stød bør knytte det Baand, der fængsler os til Dem, end fastere, i dette hellige Øieblik vover jeg at tale til Dem i een af Fædrenelandets vigtigste Anliggender. Fuldkommen føler jeg mig overtydet om, naadigste Prinds! at De selv i et Øieblik, hvor alle Deres Tanker kun ere henvendte paa vort Fædrenelands Tarv og Hæder, vil værdige en Dansk Mands ufkrømtede Følelser Deres Opmærksomhed. Ikke frygter jeg for, at Udbrudet af disse Følelser, skulde de end være for varme, vil i mindste Maade kunne opvække Deres Mishag. De elsker Sandhed høiere end Alt; det veed og paaskjønner Europa. Heller ikke behøver jeg at anføre Grundene, hvorfor jeg just nu vover at tale om en saadan Gjenstand. De ere for indlysende til at jeg ved at fremsætte dem her bør bergve Dem et eneste Øieblik af Deres kostbare Tid.

Trykkefrihedens Skjebne i vort Fædreneland i de sidste otte Aar er bekjendt. Ere Misbrugs Opdagelse og offentlige Revselse, er Mæng-

den af frimodige, sandhedelskende Skribenter noget Bevis paa, at et Land virkelig besidder Trykkefrihed, saa savne vi alt for meget saadanne Beviser. Kun et Blik paa vor Litteratur, og vi overtydes om, at saare faa virkelige Misbrug ere i de sidste Aar blevne offentlig paatalde, at den ædle Sandhedsiver, fordum Nordboens Stolthed, er ligesom fortrængt af de fleste Skrivter, og at derimod en uædel, umandig og unordisk Hyklesyge synes at besjele saa mange Forfatteres Pen. Mange, som føle Skribentens værdige Kald og de Pligter, der paaligge ham, tie, fordi deres Stilling og Caracteer hindrer dem fra at bringe Sandheden det Offer, den kræver. En Tone, der synes at være Videnskabsdyrkere uværdig, har bemestret sig vor Litteratur. Hvor ere de nordiske Mænd, der fordum, liig den store Absalon, ikke frygte for at sige Førster selv nyttige Sandheder? Hvor ere de djærve Danske Forfattere, der hellere vilde opoffre Foresattes Yndest, timelig Lykke, den store Hobs tomme Bifald end svige Sandheden? Næsten den eneste Vei til Udmærkelse, der nu staaer aaben for Skribenten, synes at være — Smiger. Derfor pønse saa mange paa at udtænke de virksomste, skjønt uædleste Midler til at smigre sig ind hos enhver, som efter deres Mening kan have nogen Indflydelse paa deres Lykke; derfor ødsles fra alle Sider med foragtelig Virak; derfor skjuler ofte Troløshed sig under Patriotismens Maske; derfor misledes ofte den offentlige Mening ved

egennyttige Hykleres falske Fremstillinger; derfor udøves ofte i Løndom mangen en Handling, som, naar den blev opdaget, vilde faae sin fortjente Straf; derfor skeer der meget, som med Tiden kan yttre sine skadelige Virkninger paa hele Statslegemet. Vel vide vi alle og paaskjønne det med taknemmeligt Hjerte, at Loven om Trykkerettighedens Grændser tillader enhver oplyst Mand at yttre sine Tanker paa en beskeden Maade; men den har tillige bestemt, at enhver Embedsmand, der beskyldes paa Prent for en mod hans Embedspligter stridende Handling, skal være nødsaget til at sagsøge Forfatteren, imod at der forundes ham fri Proces. En naturlig Følge af dette Bud er, at enhver der elsker sin Rolighed — og hvor mange elske ikke den? — eller ikke skjøtter om at udholde en bekostelig Proces, stundom hellere lægger Dølgsmaal paa Sandheden, og tier, hvor han burde og maaskee ogsaa vilde tale. At dette virkelig har været Tilfældet, sees noksom deraf, at kun meget faa litteraire Sager af den Natur i de sidste otte Aar have sysselsat vore Retter. I Forfatterverdenen hersker i den Henseende en Taushed og Tilbageholdenhed, der ikke er overeensstemmende med den Frimodighed og Sandhedskjerlighed, som altid har været et Hovedtræk i den aabne Danske Caracteer. Selv vore Bogdommere lade sig næsten aldrig høre, uden naar de kunne ophøie deres Konstbrødre, Foresatte og Venner; kun sjelden vove de at laste andre end dem, af hvis Indflydelse, af hvis borger-

lige og litteraire Stilling de hverken have noget at frygte eller haabe. Beviser for mine Sætninger findes i mangfoldige Bedømmelser over senere udkomne Skrivter. Saaledes er næsten Alt hvad der i vore Dage skrives for os beregnet efter de Fordele, Skribenten troer at kunne høste deraf, og stemt efter den Tone, som klinger behageligst i Mægtigeres Øren. Er det en Mand, hvis frimodige Arbeider hæve sig over den almindelige litteraire Hobs, saa lurer Avind og Angivelsessyge paa ham, for ved enhver Leilighed at kunne skade ham.

Ogsaa **Anonymitetens Ophævelse** har just ikke havt nogen fordeelagtig Indflydelse paa vor Litteratur, og for saavidt som denne umiddelbar virker paa hele Samfundets Vel, lige saa lidet paa Staten. Ikke enhvers borgerlige Stilling og Forhold eller individuelle Tænkemaade ere af den Natur, at han kan stille sig blot for alle de ubehagelige Følger, som et under Navn udgivet Skrivt, var det end nok saa uskyldigt, i vore Dage saa let kan drage efter sig. Forbudet mod Anonymiteten er ligesaa vel et Baand paa den Gode som paa den Onde. Den knækker Rosen tilligemed Tidslen.

Naadigste Prinds! I dette store Øieblik, hvor Misbrugs Opdagelse er saa nødvendig for Fædrenelandets Tarv; hvor Publicitetens lyse Fakkel kan bidrage saa meget til at veilede Dem paa Deres store og vanskelige Bane, i dette Øieblik vover jeg at ønske, at vi med

Grund snart maatte kunne sige om vort Dannemark:

"Der Tankens Yttring er som selve Tanken fri!"

O, naar disse Linier ikke mere ere en blot Digteryttring, da vil Sandheden atter fremstaae i sin herligste Glands; da vil Nordens Mænd atter nedlægge paa Fædrenelandets Alter deres uskrømtede Tanker om Samfundets vigtigste Anliggender; da vil uværdig Smiger, der tidlig eller sildig dog undergraver Statens Grundstøtter, forsvinde. Og er det en Sandhed, at selv et svagere Øie kan i enkelte Dele opdage Feil, som meget let undgaae den, hvis Opmærksomhed maa være udbredt over det Hele, saa vil ogsaa en ved vise Love bestemt **Trykkefrihed** kunne opvække mangen en slumrende Kraft, opdage mangen en hidtil skjult Feil, og derimod fremdrage den undertrykte Fortjeneste fra det Mørke, hvori den indhylles. — Jeg vil ikke gjentage her hvad saa mange og saa store Mænd allerede tilforn have sagt om Trykkefrihedens Gavnlighed. Uigjendrivelige Sandheder staae fast som Klippen og kunne aldrig rokkes af den blotte Tilfældighed. Tiden og Omstændighederne kunne giøre Indskrænkninger, ja endog store Indskrænkninger, i Trykkerettigheden, til en sørgelig Nødvendighed. Men naar denne Nødvendighed er forsvunden, naar endog Fædrenelandets høieste Anliggender kræve Alles Samvirken og Manges Opmærksomhed, da synes det at være Tid at borttage de Baand, som

under andre Forhold kunne være meget velgjørende.

O, Prinds! dersom mit hele Hjerte kunde udgyde sig her for Dem saa varmt, saa reent som det slaaer for mit Fædreneland — da kunde jeg endnu sige meget — meget, som De sikkert vilde værdige Deres Opmærksomhed — ja, maaskee endog deres Bifald, — men — Omstændighederne byde mig at tie — og jeg standser her.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Professor Gräter i Schwäbisch-Halle, der har gjort sig saa høilig fortjent af det nordiske mythologiske Studium, er i denne Tid sysselsat med at forberede Udgaven af et af 8 Hæfter bestaaende Pragtverk, hvis Udførelse hver Skandinav med Længsel maa see imøde. Det første Hæfte bestaaende af 6 Blade, malede og stukne af de beste Mestere i Stutgard, og ledsagede med dertil hørende Karakterskildringer af Gräter, baade paa tydsk og fransk, kan sikkert ventes at blive færdig i næste Aar. De 6 Afbildninger, som ere bestemte for det 1ste Hæfte, ere ifølge den derover udgivne Prospectus, følgende: 1) Valhal — det himmelske Ideal af gothisk Bygningsart, med dertil hørende Anlæg. 2) De 3 Norner ved Urdors Brønd, eller Tidens Gudinder opstigende ved det Forbigangnes Kilde. 3) De 12 Valkyrier i det Øjeblik, da de komme frem af deres hemmelige Vaaning, bestige deres Heste, og drage ud 6 mod Sønder og 6 mod Nord. 4) Braga og Hermoder modtage ved Indgangen til Valhal Heltenes Sjæle. 5) Idunna, Udødeligheds Gudinde, i det hun just tager Laaget af en Skaal, for deraf at give Braga, Guden for Digtekonsten, et af de ungdomforskaffende Æble. 6) Nossa, Gudinden for Fortreffelighed, et Ideal af menneskelig Skjønhed og Værdighed. — Til

det 2det Hæfte ere følgende Forestillinger bestemte: a) Odin og Gunløde, i det Øjeblik han har smagt den sidste Sluck af den poetiske Drik. b) Odin som Gudernes Konge i deres Forsamlingssal. c) Odin som Heltenes Fader siddende tilbords i Valhal. d) Odin af Begjærlighed efter Kundskab giver sit ene Øje bort for at drikke af Visdoms Kilde. e) Odin og Frigga siddende paa deres Trone i Lidskjalv. f) Odin og Freya i Glæsisvol. — Til det 3die Hæfte: a) Freya, som Gudinde for ægteskabelig Tro og Ømhed vanker om i Ørkener for at opsøge sin Mand. b) Frigga paa Slottet Fonsal med sin Terne Fylla, sit Sendebud Gna, og med den menneskekjærlige Lyna. c) Freya i sit Pallads Folkvanger omgivet af ædle Fruentimre, som staae under hendes Beskyttelse. d) Frigga, som Gudernes Dronning, i Vingolf, hvor dydige Fruentimre forsamlede sig om hende. e) Freya, paa sin Vogn med hvide Katte for, bringer Menneskene Held. f) Frigga i sin Familiers Skjød som Gudernes Moder. — 4de Hæfte: a) Tordenguden Thor agende paa sin Vogn af Kobber, slynger sin knusende Hammer efter Jette-borgen. b) Tyr, som Gud for Dristighed, stikker sin Haand ind i Fenris Ulvens Mund. c) Thor, i Kampen med Jetter, omgjordet med sit Belte, og forsynet med Staalhandsker og Stridshammeren Mjølner. d) Tyr kjæmper med Uhyret Garme, og begge dræbe hinanden. e) Thor kjæmper med Døden, og sejrer. f) Vidar, Gud for Taushed, gaaer med sine Sandaler paa Havets Overflade. — 5te Hæfte: a) Elskovsgudinderne Freya, Nanna, Siona, Liøbna, og Vara i Glæsisvol. b) Gefione, Gudinde for Kydskhed modtager afdøde Jomfruers Sjæle i sit himmelske Pallads. c) Njord, Gud for Sejlads, tilligemed sin Hustru Skade, ved Havets Strand. d) Skade, som Gudinden for Jagt, tilligemed Njord, paa Klipperne. e) Jetten Æger har Guder og Gudinder tilbords hos sig. f) Vandnympherne i Herthas Sø bære deres Gudinde paa Hænderne. — 6te Hæfte: a) Balder, Idealet af mandlig Skjønhed, fortæller Guderne sine tunge Drømme. b) Balder døer. c) Guderne i Sorg. d) Den høitidelige Ligbegjængelse. e) Nanna opofrer sig ved Balders Lig. f) Thor indvier Baalet med sin Mjølner, og Fader Odin kaster sit bedste Klenodie derpaa. — 7de Hæfte: a) Frigga udforsker Guder-

ne, hvo der af Godhed for hende vilde begive sig til Underverdenen og bringe hende sin Søn Balder op derfra. b) Hermoder bestiger Odins otteføddede Hest Slejpner. c) Ankommer ved Gjaller-strømmen. d) Sætter med sin Hest over Porten, som førte til Helas Bolig. e) Helas Bolig. Denne, Dødens Gudinde, giver Hermoder Besked. f) Balders og Nannas Skilsmisse fra Hermoder. — 8de Hæfte: a) Hela forestillet som et Billede paa Døden. b) Hela som Herskerinde over de 9 Riger i den underjordiske Verden. c) Loke som Gudinden Helas Fader. d) Loke som Ideal af Trædskhed, og Skjønhed parret med Ondskab. e) Loke forleder Udødeligheds-Gudinde til at forlade Gudeborgen, og bortfører hende. f) Guderne straffe hans Ondskab, og Loke fængsles for evig til 3 spidse Klipper.

Næst Frue Kirke har ingen Kirke liidt mere ved Bombardementet end St. Petri. Den Ødelæggelse, som indvendig er anrettet, overgaaer al Forestilling. Hele Alteret, endeel af Orgelværket og mange af Stolene ere aldeles sønderslaaede. Bomberne ere gaaede lige ned i de dybeste Hvælvinger, og have sønderslaaet Ligkisterne. Igjennem de splittede Kister kan man endog see Ligene. Blandt Gravmælene i Capellet have det Schulinske og Fiedlerske liidt meest. Et kostbart Malerie af Krok, forestillende Christi Opstandelse, som Menigheden har været budet 1000 Rdlr. for, og Altertavlen af samme Mester, ere aldeles sønderrevne. Man regner, at der ialt er faldet over 500 Bomber, foruden Brandraquetter &c. ned i denne Kirke, som maa have været en bestemt Sigtepunct for Fienden. I Capelhvelvingerne ligge mangfoldige Bomber og Kugler af hvert Slags. Alting ligger forstyrret imellem hinanden. Anmelderen stødte med Foden paa den berømte Jomfru Bihls Ligplade, der formodentlig er bleven kastet i Veiret, da en Bombe faldt ned i Capellet og sønderslog hendes Ligkiste. Det besynderligste er, at denne Kirke, trods denne Bomberegn, dog blev sparet for Luerne; vel opkom der Ild indvendig, men den blev strax slukket igjen. Der er kun svag Udsigt til at denne gamle og i mange Henseender smukke Bygning kan blive istandsat igjen. Man har beregnet, at dens Istandsættelse vilde koste

imellem 30 og 40,000 Rdlr. Desuden er ogsaa St. Petri og Thyms Pleiehuus i Larsleistræde afbrændt. Lemmerne have nu faaet Plads i det Pelliske Hospital, som lykkeligviis undgik Ødelæggelsen. — Paa Kirkegaarden er der ligeledes faldet en Mængde Bomber og Kugler, som deels have sønderslaaet Ligstene, deels boret sig ned i Jorden.

Een af de offentlige Bygninger, som baade i den store Ildebrand og under Bombardementet har undgaaet den truende Fare, at blive ødelagt, er det Kongelige Skuespilhuus. Endskjønt Bomberne regnede ned i Gjethuset, faldt der dog kun et eneste Bombestykke i Theaterbygningen, og foraarsagede ingen synderlig Skade.

Blikkenslager Hr. Irgens's Svende modtoge af Hr. Grosserer Fiedler en Douceur af 10 Rdlr. for den Hjelp de ved Slukningen af de i hans Gaard nedfaldne Bomber havde ydet ham. Men de besluttede eenstemmigen at skjenke de Brandlidte i Helliggeistes Sogn denne saa vel fortjente Gave. Præsten Hr. Bull har offentlig bevidnet dem sin Erkjendtlighed. Saadanne Exempler paa sand Ædelmodighed blandt de jevnere Folkeclasser, ere især glædelige og trøstende for Menneskevennen i en Tidsalder, hvor mange af de rigere og fornemmere Stænder mere udmærke sig ved tom Ordbram, end ved virkelig ædelmodige Gjerninger.

Paa Stiftsprovst Plums Anmodninger om Hjelp til Frue Sogns Kirkeskole, som blev ødelagt ved Bombardementet, er indtil 6te Nov. indkommet 575 Rdlr. Det Borgerlige Selskab har skjenket 77 Rdlr., Fabricius's Klub 70 Rdlr., og Hr. Forligelsescommissair Kierulf i Slagelse 30 Rdlr., foruden 70 Rdlr., som denne ædelmodige Mand har tilstillet Provsten til Brandlidte her i Staden.

Alle Kongelige Jagtbetjentere skulle nu ansættes ved Herskabsskytternes Corps.

Af Livjægerne skal der ialt være død 20 Mand.

Under de Engelskes Ophold her i Landet skulle de hver Dag have skudt tyve Dyr i Dyrehaugen. Af de fire eneste Hinder, der underholdtes der, have de skudt tre.

Ved Helsingøer blev nylig taget et Engelsk Skib, der havde en Mængde fiint Engelsk Klæde ombord, hvis Ladning skal være 60,000 Rdlr. værd.

Færgemændene i Helsingøer frygte nu for at sætte Posten over til Sverrig.

Ingen Skipper vover nu mere at gaae til Stockholm.

Under d. 23 Oct. er i Rendsborg udkommen en Forordning af følgende Indhold: Vi Christian den Syvende 2c. 2c. Gjøre vitterligt: At Vi finde fornødent herefter og indtil videre at forbyde al Udførsel saavel til Lands som til Vands af Egetræ og Egetømmer fra samtlige Vore Riger og Lande til fremmede Steder under Straf af Varernes Confiscation og ligesaa meget i Mulct for enhver, som antræffes eller overbevises om mod dette Forbud at handle eller have handlet.

D. 3 d. M. gik en Artillerietrain paa otte 24pundige Canoner og tre 36pundige Haubitser igjennem Slagelse. Disse skulle enten bruges til at besætte Lygte-Batteriet eller ogsaa føres til Sprozøe, for at sikkre Troppernes Overfart og i andre Henseender betrygge Beltfarten. Kronprindsens Regiment ventes med det første til Sjælland, og det hedder, at det meste Militaire ligeledes skal forlægges til Sjælland. — General Evalds Hovedqvarteer er i Lethraborg. Ved Ringsted staaer en Artilleriepark, og Artilleristerne ere indqvarterede sammesteds. — De Holsteenske Dragoner ere nu allerede ankomne i Sjælland. De have ladet deres Heste blive tilbage, men ere imidlertid blevne i Sjælland forsynede med gode Heste.

I Beltet har man siden 6 Dage ikke seet Engelske Skibe, og Smakkefarten er fri igjen.

H. K. H. Kronprindsen med H. H. Prinds Frederik af Hessen og Generalstaben ankom til Kjøbenhavn i Nat Kl. imellem 11 og 12. Ogsaa Statsministeren Grev Bernstorff, Cancelliepræsidenterne og andre høie Embedsmænd ventes med det allerførste til Kjøbenhavn. — Feldmarchal, Prinds Carl af Hessen, har Overcommandoen over de i Jylland, Slesvig og Rendsborg værende Tropper, ligesom General-Lieut. v. Düring over de Holsteenske.

Commissionen for de Brandlidtes Understøttelse har modtaget af Grev Holstein til Holsteinborg en Gave af 1000 Rdlr.

Franske Blade melde, at vor Charge d'Affaires i London Hr. Rist skal have forladt denne Stad, og at der ikke er at tænke paa et Brud imellem Rusland og Engelland, hvor meget end det Engelske Ministerium maatte give sig Umage for at tilveiebringe det.

Under d. 30 Octbr. er i Rendsborg udkommen en Placat, hvorved der indtil Udgangen af indeværende Aar bestemmes en Præmie for Levnedsmidlers Tilførsel til Kjøbenhavn, Sjælland, Lolland, Falster og Møen, og Udførelsen derfra forbydes.

Ved Kongel. Resolution af 30 f. M. er fastsat, at Bygningsmaterialier og andre til Huusbygning anvendelige Træsorter maa indtil dette Aars Udgang indføres til Kjøbenhavn aldeles toldfrit fra fremmede venskabelige og neutrale Steder og Havne.

Fridericia, d. 3 Nov. I Søndags Aftes Kl. 6 ankom H. K. H. Kronprindsen hertil, hvor H. K. H. overnattede i Prinds Christian Augusts Gaard. Næste Morgen besaae Høistsamme de to derværende Batterier. Kl. 8 var Afreisen bestemt til Strib, men da en stærk Storm gjorde Overfarten vanskelig tog H. K. H. til Snoghøi. — I afvigte Uge kom her 9 Søfolk i en liden Baad fra Norge. De havde alle hjemme i Flensborg, og havde vovet sig ud dermed, for ikke at ligge Vinteren over i Norge. Baaden havde de forsynet med et lidet Dæk.

Stubbekjøbing, d. 1ste Novbr. Vi have, især i den Tid, da al Communication med Sjælland under Livsstraf var forbudet, liidt stor Mangel paa Salt, Viin og Brændeviin. For en Skjeppe Salt med nyt Maal er her givet en Tønde Hvede. Brændeviin tog Soldaterne ligesom det løb ud af Piberne hos Brændeviinsbrænderne, og blandede det med Vand. Derimod ere Kornvarerne i ingen Priis, da Kjøbmændene endog ere bange for at kjøbe dem. Her har været en saa stor Overflødighed paa Haugefrugter, at de ældste Mennesker neppe kunne erindre en saadan Velsignelse. Uagtet den stærke Indqvartering, og uagtet den Mængde Frugt, som er stødt til Most, der har maattet tjene isteden for Viin og Brændeviin, ere dog mangfoldige Tønder Æbler og Pærer raadnede paa Jorden, fordi det var gjort umueligt at udføre noget til Hovedstaden. Landeværnet er nu fuldkommen organiseret og exerceret, ligesaa godt som de regulaire Tropper. Officierer af Armeen ere sendte herover fra Holsteen, for at gjøre Tjeneste ved Landeværnet. Iblandt disse Officierer ere ogsaa adskillige af den Norske Armee, som vare oversendte for at lære den nye Exercice. Saavidt vides, er her paa Øerne endnu ikke ansat flere af de forrige Landeværnsofficierer, end Capitain C. A. v. Bjering. De af Landeværnet, som, medens de stode ved Armeen, vare Cavallerister, ere nu blevne Landeværns-Cavallerister; de, som vare Artillerister, ere igjen blevne Artillerister 2c.

Kammerherre v. Skaffeldt er Hoistcommanderende over Landeværnet. General-Lieuten. v. Castenskjold, Ridder af Dannebrog, har, siden Generalmajor v. Evald gik over til Sjælland, igjen faaet øverste Commando over Lolland, Falster, Møen og tilgrændsende Smaaøer. Vi have i flere Dage ingen Engelske Skibe seet. Capitain v. Hummel af let Infanterie ligger endnu i Gaabense, og af ham paategnes alle Reisendes Passe.

I Søndags Aftes mellem Kl. 9 og 10 ankom H. K. H. Kronprindsen til Odense. Foruden et stort Antal Civile og Militaire havde den der liggende Generalstab og Stiftamtmanden begivet sig Hoistsamme i Møde. Uden for Byen blev H. K. H. modtaget af det borgerlige ridende Corps, de unge Karles Corps og de øvrige Borgercorpser saavelsom Kystmilitsen derfra Egnen. Hele Byen var illumineret. Over Indgangen paa Slottet saaes et smukt Transparant.

H. K. H. Kronprindsens Hovedqvarteer ankommer een af Dagene hertil. Til samme Tid ventes Prinds Frederich af Hessen, som overtager Gouvernementsforretningerne. Gen. Maj. Grev Baudissin overtager Commandantforretningerne.

Ingen Deserteur, som er Engelsk af Fødsel antages her i Tjeneste, men ansees som Krigsfanger. Hannoveranere derimod tillades at tage Tjeneste, eller gives Pas til deres Fødeland. Naar de ingen af Delene ville, ansees de ligeledes for Krigsfanger.

I Trondhjem er det blevet forbudet at nærme sig det Britiske Embargo Skib Britania, som ligger der i Havnen og hvorpaa de Søfolk, der ere tagne fra Engelske Skibe findes under Bevogtning.

Til Bragnæs er ankommen og falbuden et Oxehoved Citronsaft, som ved chemisk Undersøgelse befandtes at være en Blanding af Svovelsyre (oleum vitrioli) og meget Slimagtigt. Den Falbydende siger, at han har kjøbt den af en Kjøbmand i Christiansand, som har afsat en betydelig Deel deraf.

Udenlandske Efterretninger.

En Portugisisk Chaloupe, ladet med 304 Baller Bomuld og 6 Kister Indigo, ankom paa Cherbourgs Rhed, men da den var bleven opbragt til Plymouth af en Engelsk Krydser og opholdt der i 11 Dage, blev den tilbagevist.

De i Holland førend d. 1 Oct. uddeelte Tilladelsesbeviser til Skibes og Ladningers Afseiling uden for Riget, af hvilke Vedkommende hidtil endnu ikke have gjort Brug, respecteres nu ikke mere. Skibene tillades heller ikke mere at løbe ud og Beviserne fordres tilbageleverede.

Beslaget paa Engelske Varer i Hamborg er nu ophævet igjen; men de tør, under Straf af Confiscation, ikke sendes ud over den Franske Told-Linie.

London d. 15 Oct. Vor Gesandt i America, Hr. Erskine, er tilbagekaldt, og en ny skal ufortøvet sendes i hans Sted; den Americanske Gesandt Monroe, reiser herfra. — I Plymouth er der ankommen meget vigtige Depecher fra Lord Collingwood. Arth. Pagets Sendelse til Constantinopel er aldeles mislykket. — Keiseren af Marocco lader ikke mere Garnisonen i Gibralter, saaledes som før har været Tilfældet, tilføre Levnetsmidler. — London d. 19 Oct. I Gaar har Kongen ladet forbyde at visitere neutrale Krigsskibe, for at undersøge om de have Engelske Matroser ombord. Man skal lade sig nøie med at spørge sig for. (Heraf seer man hvor bange Engelland er for America). — Det Portugisiske Hof skal have tilbudet sig at betale Værdien af al den Engelske Eiendom, der fandtes i Riget, saafremt det kunde blive fri for Franske Tropper, men Forslaget blev ikke antaget. — Striden i Canton mellem Engellænderne og Chineserne skal være bilagt. — En Tydsk Prinds, som med en Cartel er ankommen til London, ansees for at være Overbringer af fredelige Depecher.

Paris d. 26 Oct. Avantgarden af General Junots Armee skal d. 18de f. M. være rykket ind i Spanien. En Spansk Armee paa 30,000 Mand, hvoriblandt Garnisonen af Madrid, rykker ligeledes frem mod Portugal, hvor Bestyrtelsen blandt Lissabons Indbyggere og især de der bosatte Engellændere er ubeskrivelig stor. De falbyde deres Varer 70 PC. under Værdien, uden at kunne finde Kjøbere, thi den Franske Gesandt har erklæret førend han afreiste, alt saadant Kjøb for ugyldigt. Endnu vides ikke Prinds Regentens Beslutning, og ligesaa lidet hvad Engelland vil gjøre i Henseende til Brasilien, dersom Prindsen skulde ville blive i Europa. En rig Engelsk Convoy, under en eneste Fregats Beskyttelse, er i Begreb med at afseile; ombord paa samme findes alle Engelske, som have været bosatte her, med deres Eiendom.

Den Tydske Keiser ventes til Wien, hvor der skal holdes et Statsraad af største Vigtighed, som den fra Keiser Napoleon ankomne Courreer har foranlediget. Umiddelbar herpaa skal der afsendes en Coureer til Petersborg. Opmærksomheden er henvendt paa Østen.

Et Rygte siger, at Rusland vil besætte Øen Sicilien for Neapel.

Man har tilfældigviis fundet i en Kirke i Neapel Pave Innocenz den Fjerdes Liig, som, uagtet det har ligget der i 550 Aar, endnu er ganske ufortæret lige indtil Ligklæderne.

Til dette Aars mange Besynderligheder hører ogsaa den, at i München en Vinstok har blomstret anden Gang, og nu faaer Druer igjen, der have Bær saa store som et Knappenaalshoved. Dernæst blomstrer i en Hauge ikke langt fra de elysæiske Marker i Paris et eneste ægte Castanietræe anden Gang, uagtet det øvrige Løv allerede er faldet af.

Videnskabelige- og Konstefterretninger.

Den Samling af Konstværker, som nylig udstilledes i Museum Napoleon, bestod af 50 Statuer, 80 Buster, 193 Bronzer og saare mange Malerier af de største Mestere. Dette Museum, som især er blevet forøget med Mesterværker fra Berlin, Sans-Souci og Cassel, er nu sikkert det fuldstændigste og kostbareste, man nogensinde har seet. Hvor rigt det end hidtil har været paa Malerier af den Italienske Skole, saa fattigt var det dog paa Malerier af den Franske, men denne Mangel er nu aldeles afhjulpen.

Den bekjendte Kotzebue synes nu at ville bosætte sig i Rusland. Fra Petersborg meldes, at han har søgt om et Embede ved Toldvæsenet i Reval, som skal være meget indbringende.

I Paris er udkommen en malerisk Reise fra Constantinopel og Bredderne af Bosporus, med Tegninger, optagne i Landet selv ved Hr. Melling, som gjør megen Opsigt. De heldigste Omstændigheder forenede sig om at sætte Melling istand til at levere et saadant Arbeide. Han kom i en meget ung Alder til Constantinopel, og lærte snart, ikke allene det Tyrkiske Sprog, men endog de Indfødtes Sæder. Ved begge Dele vandt han deres Bevaagenhed; de lagde hans Arbeider ingen Hindringer i Veien. Hr. Melling var endnu lykkeligere; han trængte endog ind i Seraillet. Den afsatte Keiser Selim den Tredies Søster lod ham kalde, for at decorere hendes Værelser, og derpaa overdrog Keiseren ham, at bygge en Pavillon og et Gallerie for ham. Denne Hr. Mellings lykkelige Stilling har man nu at takke for 48 pragtfulde Malerier, som han har forfærdiget med største Flid.

Hr. Née har, i Forening med andre Konstnere viist, hvilken Pynt Gravstikkens Konst nu har naaet. Texten, som hidrører fra adskillige Mænd i Constantinopel, er trykt med største Pragt paa Treutels og Würz's Forlag hos P. Didot. Formedelst Værkets Størrelse er der blevet forfærdiget eget Velinpapir til samme. Ved Konstflids Værkernes sidste Udstilling har Jury tilkjendt baade Forlæggerne og Udgiverne Sølvmedaillen af første Classe. Keiseren lod dem derpaa tilkjendegive sin Tilfredshed og tillod dem, at det maatte tilegnes ham. Værket leveres i 12 Afdelinger, hvoraf hver koster Subskribenterne 100 Fr. og andre 120 Fr.

Stockholm, d. 28 Oct. D. 28 Sept. observeredes her den i Kjøbenhavnske Tidender omtalde Comet, hvoraf Kjernen synes meget mat igjennem et til alle Sider omkring den concentreret Skin, som ganske hastig aftager, saa at endog mindre Fixstjerner tydelig kunne sees igjennem dens Hale, som omtrent optager et halvt Soeldiameter. — Hvorvidt den er nogen af de forud kjendte eller ikke, kan allene bestemmes efter de Beregninger, som Ascensions- og Declinations-Observationer kunne give Anledning til; men man har her paa Stedet endnu aldeles ikke kunnet gjøre den, efterdi Cometens Proximitet til Solen, hindrer den at komme tilsyne i Sønden. Antallet af de til Aar 1806 beregnede Cometer er 96 og af disse er den Comet, som saaes 1682 og 1759 de eneste, hvis elliptiske Bevægelse og Omløbstid man med Sikkerhed kjender. Alle øvriges Elementer beregnes under Forudsætning af en parabolisk (eller aldrig inden for sig tilbagegaaende) Orbita, og da først, naar disse Elementer befindes at være de samme som forud bleve beregnede for en anden Comet, slutter man at de i Grunden er den samme. Iøvrigt ere de hidtil observerede Cometers Indflydelse paa Planetsystemet absolut umærkelig, saa at man i astronomiske Tabeller ikke behøver at tage Hensyn til deres formodede Perturbationer. Af alle kjendte Cometer kom den, som observeredes 1770 Jorden nærmest; men selv den kan aldrig komme nærmere end paa 270,000 Miles Afstand, og en detailleret Undersøgelse af de tilforladeligste Observationer beviser uimodsigeligen, at dens Masse var i det mindste 5000 Gange mindre end Jordens.

Nyeste

Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 9.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 10 November, 1807.

Ruinerne.

I could a tale unfold, whose lightest word
Would harrow up thy soul, freeze thy young blood
Make thy two eyes, like stars, start from their spheres.
— — But this eternal blazon must not be to ears
of flesh and blood. *)
Shakespear.

"Loddet er kastet — Danmarks Stolthed er i Fiendens Vold"! Saaledes lød det første Budskab, som, efter tre Nætters Rædsler, bragtes mig. Jeg modtog det omtrent med samme Følelser som Efterretningen om en af Lægerne opgivet Vens Død. Mine matte Øienlaage, min ængstede Sjel længtes efter Hvile. Men Bombernes Drøn bragede endnu for mine Øren; mine Øine blændedes endnu af gloende Kugler og Brandpile. De Døendes Rallen, de Saaredes Jammerskrig gjennemskare som Dolkestik mit blødende, sønderknuste Hjerte. Rygende Steenhobe, forarmede Familier, mit Fædrenelands krænkede Ære, Dannebrogs Stolthed i Fienders Hænder, disse rædsomme Billeder svævede uafladelig for min Phantasie; min Dømmekraft var for svag til at formilde, og endnu langt mindre til at forjage dem. I denne skrækkelige Stemning — i denne Kamp mellem Aand og Legeme, kastede jeg mig hen paa mit Leie, for i Søvnens trygge, blide og husvalende Arme at væbne mig mod alle disse Forestillinger, der, ligesom en brusende Strøm, voldsomt trængte sig ind paa min Sjel, og overtraadte den koldere Fornufts Dæmninger. Mere vaagende end sovende forfulgtes jeg lige indtil Midnat af disse martrende Gjenfærd. Jo mere jeg væbnede mig imod dem, desto voldsommere overvældede de mig. Men med eet forekom det mig som jeg befandt mig i St. Pouls Kirke i London. Kirken, oplyst med mange tusinde Voxlys, var fuld af Mennesker. Store Laurbærkrandse omslyngede Alteret. Menigheden istemte en Lovsang til Gud "**som havde kronet de brittiske Vaaben med Seier**". En blind Olding med Krone paa Hovedet, og indhyllet i en hvid Kjortel med blodrøde Pletter, istemte med sammenfoldede Hænder og Øinene vendte til Himlen, knælende for Alteret denne

*) Jeg kunde udfolde en Fortælling, hvis mindste Ord vilde sønderrive din Sjel, isne dit Blod, drive begge dine Øine, liig Stjerner, ud af deres Kredse. — Men dette evige Malerie er ikke for Øren af Kjød og Blod.

høitidelige Lovsang. Jeg nærmede mig hen til ham og sagde: "kronede Mand! hvo du end er, Engel eller Dæmon! Forlad dette syndige Sted. Bespot ikke den Gud, som har skabt dig og hele Verden! Viid, at der er en Alfader over dig, som seer og prøver dine Gjerninger. Viid, at der kommer en Dag, hvor ogsaa du kan vente din Dom. Forlad disse Gudsbespotteres Samfund! Vær Mand, og betænk at man kan skuffe alle, kun ikke den Evige! Følg mig, jeg skal vise dig dit Værk, og naar du har seet det vil du neppe beskylde Himlen for at have været Medvider i en Røverfærd." Han fulgte mig førend jeg endnu havde udtalet disse Ord, og i et Nu befandt vi os begge mellem Ruinerne af Dannerkongens ødelagte Hovedstad. "Kronede Mand" — sagde jeg — "du er Fader, Christen og Menneske; du staaer ved Gravens Bredde og veed ikke hvilket Øieblik du skal aflægge Regnskab for Herrens hellige Domstoel! See her dit Værk! og skjelv! Bed Gud om Forladelse for din Synd, dersom den ikke er for stor til at kunne forlades". — "Mit Værk, svarede han med en bævende Stemme — mit Værk? — veed du da ei at Regenters Navn ofte er et uskyldigt Redskab i Trædskhedens og Herskesygens Haand? "Hvorvidt dette kan gjelde om dig" — svarede jeg — "det maa den retfærdige Gud dømme, men du har selv tilegnet dig Værket ved at lovsynge Himlen for dets gode Udfald. See her denne Steenhob! for fire Dage siden var den et Tilflugtssted for svage og fattige Oldinger. Her havde Velgjørenheden opreist sig et Alter; her fandt den Trængende Bistand og Lise. Men disse Bomber have fordrevet dem alle og knust mange. See hist disse rygende Steenhobe! Her stod forhen et Herrens Tempel. Her sendte et uskyldigt, lykkeligt Folk sine Bønner op til Gud og

takkede ham med varmt Hjerte for den Fred, han skjenkede det. Her blev din kronede Frænde, som dine vilde Krigere nu forfølge med Ild og Sværd, salvet for Guds Aasyn; her svor han den høitidelige og troligt opfyldte Eed, at regjere sit Folk med Retfærdighed, at handle overeensstemmende med Guds og Naturens Bud mod Dig, mod hele Verden. Her stod Dydens Lærdomme fra Guds Tjeneres Mund; her indviedes Folkets ypperste Lærere og Sjelesørgere; her rakte Bruden Brudgommen sin Haand, knælende for det hellige Alter — dette Dydens og Religionens Tempel har du forvandlet til Gruus. Dets stolte Taarn, hvis Klokkelyd indbød Folket til hellig Andagt, styrtede sammen under dine Ransmænds vilde Frydeskrig.

See dette stolte sønderknuste Marmorgravmæle? Selv omstyrtet aftvinger det os sin Høiagtelse. Dine Bomber have ikke kunnet aldeles tilintetgjøre det, og endnu mindre dens Minde, som overlever Marmor. Ogsaa Gyldenløve var Kriger; men aldrig drog han i Kamp som Stiemand; aldrig overfaldt han et nadvaret uskyldigt Folk; aldrig hvæssede han sit Sværd mod Qvinder, Oldinger og Værgeløse; aldrig paatog han sig — som din Cathcart og Gambier — at fegte for en uretfærdig Sag.

Kom her — høiere op! her kan du ret fryde dine Øine ved Synet af dit Værk. See her den øde Tomte! Der optoges Fader- og Moderløse! Der nøde de Undervisning, Understøttelse og Veiledning. Igjennem rasende Luer have de maattet forlade dette Sted, forfulgte af dine Bomber, liig Faarene af Ulven.

Hist under disse Stene ligge Frugterne af et halvt Aarhundredes redelig Stræben. Dens velhavende Beboer er nu en Betler, hans trofaste Hustru lemlestet, hans Børn dræbte.

Denne store Steenhob er Levningen af et almindeligt Fattighuus, grundfæstet af Ædelmodigheden, vedligeholdt af Gavmildheden. Her fandt mange hundrede Nødlidende og Elendige Underhold og Bistand. Her offredes Gud og Menneskeheden mange taknemmelige Taarer. See! hvor dine grusomme Vandaler have ødelagt det lige indtil Grunden!

Men du har endnu ikke seet Alt — folg mig til dette Sygehuus — kun uforsagt — skjelv ikke for dit Liv — redelige Danske kunne miste Alt, kun ikke Æren — seer du her denne yndige Dannems, som vaander sig paa Sygeleiet under de skrækkeligste Smerter? I det hun vilde frelse sin syge Moders Liv, borttog een af dine grusomme Bomber hendes liliehvide Arm? Seer du denne liigblege Skikkelse, med Dødens Krampetræk i Ansigtet? Han styrtede sig ind i Luerne — den Ulykkelige — for at redde sit Barn, men een af dine Brandpile borttog begge hans Been. Snart vil hans matte Livslampe slukkes. O, hvad vil du svare, kronede Mand! naar han fordrer Erstatning af dig for Guds Domstoel? Vil du ogsaa der kunne undskylde dig med "Selvbevarelsens Nødvendighed."

Hører du denne Hvinen, disse Jammerskrig? Falde de ikke som gloende Kul paa dit Hjerte? Alle disse Ulykkelige raabe Hevn over dine Raadgivere. See denne Barselqvinde, hvor hun vrier sig af Smerte. Angesten for dine Bomber har dræbt det Foster, hun bar under sit Hjerte. Hun vaander sig, og beder Gud om at tage hendes Sjel til sig. — Kom herhid — et herligt Syn for dine Raadgivere, her afsættes Benet paa en trofast Fader, ædel Ægtefælle, retskaffen Borger! Hør hvor Sangen skriger igjennem hans Beenpibe? Isner ikke enhver Blodsdraabe i dine Aarer? Revner ikke enhver Sene i dit Legeme af krampagtig

Spænding? — See her en Moder med sit Barns Arm i Haanden? En Kugle dræbte det i det hun holdt det ved sit Bryst, og hun beholdt Armen i Haanden.

O Gud! raabte den kronede Mand, holdende begge Hænderne for Øinene. Afgrund, aabn dig og opslug mig! Han tog Kronen af Hovedet, lagde den i sin Fortvivlelse hen paa Jorden og sagde; "Hvilken Hyre ved Ledet vilde vel tage dig op, dersom han vidste hvor blodig du er!" — — Jeg tog den op og satte ham den paa Hovedet igjen. Kronede Mand! sagde jeg, det var ikke min Mening! — Vil du gjøre en eneste af alle disse Gjerninger god igjen, saa behold den paa. Vel kan denne Krone ikke opveie den Uret, der er skeet os — dit hele Riges Skatte ikke erstatte os hvad vi have mistet. Men behold den paa! brug dine Vaaben mod dine Fiender — dine Raadgivere — ikke mod dine Venner og Frænder. Kunne end vi ikke tilgive dig — saa vil dog maaskee Guds store Miskundhed kunne aftvette din Synd.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

(Fortsættelse af de i No. 78, 80, 81 og 82 af forrige Aargang leverede, blandede, Efterretninger om Staden Throndhjem). 1675 blev det befalet, at Byeskriveren skulde have 100 Rdlr. aarlig af Byen, hvilket Raadstueskriveren ogsaa havde. Efter en Indretning, bifaldet af Kongen den 20de Martii 1686, deelte Borgerne Handelen imellem sig i 14 Klasser, undtagen udenlandske Varer, samt Salt, Tobak, Kornvarer, Meel fra Skotland, samt Jernvarer fra Hærdalen og Helsingland, i Sverrige, bleve tilfælles; samt Levnetsmidler for Bergværkerne. Alle Varer som man havde forsynet sig med, foruden de enhver tilladte at maatte være udsolgte forinden 2 Aar løbe til Ende, eller og at maatte overlades til Vedkommende. 1686 den 13 Nov. blev den Anordning givet: at mellem

Raadstue- og Byeskriveren skulle føies den Foranstaltning, at begges Embeder, efter Stadens Privilegier af 6 Martii s. A., skulle forenes ved indtræffende Vakanser. 1688 var Veier- og Maalerembedet i Thronphjem angivet for aarlig at indbringe 800 Rdlr. 1697 bevilgedes Thronhjems Bagere at opsætte en Mølle i Trolla, ved Staden, og paa samme alle tilladt at male mod samme Betaling som paa Jilens Mølle; derpaa kgl. Konfirmation. 1723 tilkjendegaves: at hvo som havde kgl. Obligationer kunde strax faae sine Penge derfor imod ¼ Deels Afslag. 1738 bestemtes, for at vedligeholde det her oprettede Tobaksspinderie, ved kgl. Ordre, at al fremmed Tobak skulde stemples og at Kisterne skulde brændes paa Toldboden. 1702 gjordes Forslag, om Stadens 12 Mænd, af Borgerskabet og dertil foreslaget eller opnævnt 24, hvoraf Magistraten kunde vælge; dog finder man at og 1689 have de 12 Mænd været og overværende ved Kjæmner-Regnskabernes Gjennemsyn. Bemeldte Plan skede efter Magistratens Forslag og bleve da 16 udnævnte, saa at en Tidlang vare 16 Byens Mænd. Saadanne paa ny opnævnte 1712. 1719 findes kun 12 at være opnævnte til Byens Mænd. 1712 indgav Magistraten Klage over de 3 af de 12 eller 16 Mænd til Kongen for Opsætsighed mod Magistraten og Klage eller Angivelse over den, med Begjering at de med flere maatte afstraffes. De Anklagede vare: Brunbass, Hermand Høgtop og Claus Henr. Lorenzsen. 1739 indgave de 12 Mænd og Borgerskabet til Kongen en Besværing af Indhold, at Stadens Regnskaber for mange Aar laae uafgjorte og at de ei maatte komme for dem til Eftersyn og Underskrivelse. 1746 udgav Stiftamtmand Stochfleth den Resolution: at de 12 Mænd skulde faae Kjæmnerregnskaberne for Aar 1743 aarlig til Eftersyn og Antegnelser. 1752 udgav Stiftamtmanden Ordre til de 12 Mænd, at eftersee Kjæmnerregnskaberne fra 1742. De 12 Mænd antoge da og tillige en Fuldmægtig, F. C. Heide, med 80 Rd. aarlig Løn, med Stiftamtmandens Samtykke, men Magistraten negtede saadan Løn uden for eengang kunde vel noget saadant tilstaaes. De 12 Mænds Forretning bestaaer i at gjennemsee de aarlige Skatteberegninger og derpaa at give sit Samtykke; i at eftersee Kjæmnerregnskaberne; de paastode eengang

endog at ville eftersee Magistratens Regnskaber. — 1768 bragtes det i Forslag, at beskikke en Over-Bord-Brager og Brager-Inspecteur, hvortil Sagfører Evensen blev foreslaaet og samme ansøgt Stiftamtmanden derom den 20 Jan. 1769, mod at nyde 1 Rdlr. af hver Stabel; derom ansøgtes Kongen den 4 Aug. 1770. Der var allerede 1765 i Arbeide og 6 Febr. 1766 en Forholdsbefaling for Saug-Bord-Lauget forfattet; men det faldt hen. Magistraten beskikker Færgemand som boer nederst paa Bratøen ved Elvens Udløb. Færgemandsstuen og Consumtionscontoiret blev udflyttet (længer mod Nord, der stode og endeel Noste) i lige Linie med Hemmings-Bryggen og derved aabnet Bratør-Almindingen, som var bleven indkneben ved den ny Toldbodbygning 1738. Niels Raanæs blev 1729 beskikket til Favnesætter, imod at nyde 2 Sk. for Favnen; dette Embede ophæves igjen; dog blev 1746 atter en beskikket til at bruges, naar hans Tjeneste forlangtes; intet Favnemaal at maatte bruges uden hans; denne Indretning ophørte atter 1749 ved Toldforpagtningens Begyndelse. (Nu for Tiden er i Throndhjem ingen Favnesætter, da Bønderne fra Landet selv sætte i Favn). Steen Parelius Handler, søgte 1761 om at blive Over-Favnesætter, fik dertil Stadens Bevilling, Instrux foreslaaet, kgl. Bekræftelse derpaa søgt; men det danske Cancellie afslog Ansøgningen. (Fortsættes.)

I Gaar Middags blev fra Batteriet Tre Kroner skudt adskillige Skud efter en Engelsk Cutter, som løb temmelig langt ind mod Land. Et af Skuddene syntes at træffe den, hvorfor den strax vendte og svarede med et Par Skud. Man kunde talle 11 Engelske Krigsskibe, hvoraf et Par vare under Seil.

Paa Toredag bliver Kronprindsens Livkorps H. K. H. Kronprindsen forestiller paa Exerceerpladsen i Rosenborg Hauge.

I disse Dage har Politiemesteren i Kjøbenhavn ladet forespørge hos Huuseierne: om der i deres Huse fandtes indfødte Engellændere, da de i saa Fald skulde opgives ham.

Af de sidst udsendte Strandvagter havde Conferentsraad Colbiørnsen herimod 30 Mand Indqvartering paa Eenrum. De fik der hver Middag varm Mad frit, godt Natteleie og gode varme

Værelser. Hos Hr. Lassen fik det indqvarterede Mandskab ligeledes varm Mad uden Betaling. Ligeledes paa Aldershvile og hos en Gartner, hvis Navn ikke vides. Officiererne og Vagten havde deres Qvarteer i Rongsted, og Hovedqvarteret var i Vedbeck Kroe.

Man venter her et Corps frivillige ridende Jægere fra Holsteen. Man siger at de skal indqvarteres i Lærckes Gaard bag Børsen.

Ved Universitetet i Kiel skal der for nærværende Tid kun være faa Studerende. Endeel ere ansatte ved Regimenterne som Officierer, imod at de siden underkaste sig Militair-Examen.

Iblandt de 4 a 5000 Mand Militaire der komme til Kbhavn, skal der være endeel Cavallerie. Man siger at Hestene komme til at staae paa Gammelholm.

I St. Peters Strædet har en Mand ladet indmure en Bombe med Paaskrivt: "engelsk Venskabsminde".

Bækken imellem Hindsholm og Kjerteminde er i disse Tider ofte meget høi, hvorfor der nu bestandig, som det hedder, skal ligge Baade til Tjeneste for Landeværnet baade Dag og Nat, hvilken Indretning formodentlig ogsaa bliver til Nytte for Andre.

Indbydelsesskrivtet til den offentlige Examen i Odense Cathedralskole, som begyndte den 19de October, var af Skolens Rector, Hr. L. Heiberg, og indeholder: "Undersøgelse om, og "hvorvidt Legemsstraffe ere nødvendige i Opdragel- "sen, og i Særdeleshed i vore offentlige lærde Skoler."

En Fierding spiseligt Smør har man betalt i Fyen med 9 a 10 Rdlr.

Den 4 Nov. henimod 10 opkom Ild i Guldsmed Harders Gaard i Viborg. Overdelen af Huset brændte, men den underste Deel blev sparet, og de gode Slukningsanstalter, Regnveiret og den hurtige Nedrivning hindrede Ilden i at tage fat i Naboernes Huse. Men af Indboen blev Linned og Korn og denne duelige og stræbsomme Arbeiders bedste Værktøi brændt og ødelagt. Af raa og forarbeidet Sølv savnedes efter Ilden det meste. Indboen var ikke assureret.

Til Viborg er ankommen tre Engelske Krigsfanger: Midshipman Rivieres, Overforst Wucherhagen samt Baron Voß junior.

Det første, som de Engelske Officiererne foretoge sig, da de vare komne i Land, var at udsøge de bedste og skjønneste af Bøndernes Heste, og at studse Halen paa dem paa sin Engelsk. Skjørtekarlene — saaledes kaldtes Bjergskotterne nu paa Landet — bemægtigede sig Qvæg, Fjerkræ rc. Soldaterne løb med blanke Sabler omkring i Landsbyerne, og huggede efter Ænderne i Kjærene, naar de ikke strax kunde faae Kløer i dem. Bønderne fik jammerligen Prygl, naar de ikke strax vilde lystre deres Befalinger. I de sidste Dage betalte de vel tildeels hvad de fik, men Betalingen var ogsaa derefter. For 6 fede Lam (hvoraf hvert i det mindste var 5 Rdlr. værd) og 2 Køer betalte de f. Ex. en Bonde 8 Ducater. Da Byen brændte — melder en Mand fra Glostrup, 1½ Miil fra Kjøbenhavn — sagde adskillige af Soldaterne: das ist gut! Andre derimod vil man paastaae fældte Taarer. Disse Taarer vare maaskee snarest en Virkning af Frygt for at løbe Storm, som de saa nødigen ville til.

Congreve, Opfinderen af Brandraquetterne, er ved sin Ankomst til Wolwich druknet, i det han forlod det Skib, som bragte ham tilbage fra hans glimrende Expedition. Man har forgjeves søgt efter hans døde Krop; Afgrunden synes at have opsluget den, og Fanden giver sjelden Slip paa en saadan Fangst. — Her kan man med Føie sige: den hænges ei, som drukne skal.

Blandt det Rov, som Engellænderne have bortført fra Holmen, fandtes allene 2000 Par Lagener til hvert Orlogsskib, hvoraf hvert Par kostede Regjeringen 21 Mk., og ligesaa mange Matratser, stoppede med Krølhaar, som deels kostede den 7 Rdlr., deels 11 Rdlr. Stykket.

Anholts Fyr, som især i denne Tid har opvakt Almeeninteresse, er anlagt i Christian den Fjerdes Tid (1623). Denne store Konge gjorde en Contract med en Mand, navnlig Wegle Anckers, at han, efter Hollandsk Maade, skulde anlægge en Fyrbakke paa Øen. Dets Sted synes i Begyndelsen at have været langt østlig ude, men jo mere Havet efterhaanden borttog af Øen, desmere flyttede det ind, og tilsidst blev det ved sin Afstand fra de farligste Grunde ofte mere misledende end gavnende for den seilende Sømand. Fra Aaret 1785 blev da under General Major Peymanns Hovedbestyrelse og ved Ingenieur-Lieutenant Jan-

sens virksomme Bestræbelser gjort Begyndelse med et ganske nyt Anlæg, et nyt Taarns Opførelse &c. I tre Aar blev Værket færdigt, og d. 1 Nov. 1788 antændtes det ny hensigtsmæssige Fyr. I Vintrene 1789 og 1790 foranledigede Stormens Anfald paa Taarnet en Udmuurs Opførelse til dets Værn. Taarnet selv er 52 Alen høit, bygt af brændte Steen og cylinderformigt. Lysningen skeer ved en Fyrkurv, som først var gjort med 2 Alens Gjennemsnit, men nu er mindre, og med en Laterne over. Siden d. 1 Jan. 1800 er der paa den halve Høide af Taarnets østlige Side antændt et Lampefyr. Anlæget har kostet 80,000 Rdlr.

Aarhuus d. 3 Nov. Ingen Skipper tør herfra søge Søen af Frygt for Fiendens Skibe, hvoraf endnu nogle laae i Gaar mellem Callundborg og Samsøe. Siden først i October, da der afgik 3 af vore Seilere til Kbhavn med Fødevarer, ere ingen flere afgaaede; thi de to slap kun med største Bekostning og Uleilighed igjennem, og den tredie, som vilde flygte af Frygt for et fiendtligt Skib, løb paa Hesseløens Rev og sønderhuggedes der. Det forliste aldeles, og kun en Mand reddedes ved et Engelsk Skib, der tog ham paa et Stykke Vrag. Ingen uden Kjøbmændene vovede at afsende noget med disse Skibe. — En Favn Brænde koster her 5 Rdlr. og et Pund Smør 12 ß.

Ved Uddelingen af Udleveringssedler til Magistratens Brænde i Gaar Morges var Folkestimlen og Uordenen saa stor, at Controlleurens Huus blev ganske ruineret. Man trængte og sloges her som omtrent ved Comoedie-Billetcomptoiret ved Fødselsdags Stykker. Man skulde næsten troe, at der er opstaaet her et nyt Slags Sjouere.

Kongens Livjægere ere i Dag komne tilbage fra deres Strandvagter.

Paa Gaarden Ordrupshøi bortsælges d. 13 et af de Engelske opført Feldtbagerie, med tilhørende 6 Ovne, til hvilke der er brugt 83,000 Flensborger Murstene.

Londonske Aviser udbrede det falske Rygte, at Tøihuset i Kjøbenhavn er brændt. De have antaget det Skuur, som ved Fiendens Uforsigtighed afbrændte paa Holmen, for et Tøihuus!

Fire brave Danske Fiskere i Kjøbenhavn have udrustet 4 Baade, hvoraf hver er bemandet med 8 Mand, forsynede hver især med en Riffel, en

Pistol og en Huggert. De have af Regjeringen erholdt de fornødne Caperbreve. Deres første Tog var meget heldigt. I Morges toge de i Kjøge Bugt en Engelsk Brig paa 132 Commercelæster, ladet med Tømmer, uagtet en bevæbnet fiendtlig Brig vilde forhindre dem heri. Tømmeret losses nu, og det tagne Skibs Mandskab, bestaaende af 13 Mand, er allerede indbragt til Kjøbenhavn.

Kronprindsens Regiment er ankommen Kl. 2½.

De Engelske have taget en Barcasse med 20 af vore Folk fra Trekroners Batterie, som skulde hente en Tønde ind.

Udenlandske Efterretninger.

Moniteuren anfører som et Exempel, hvor megen Tillid Keiser Napoleon sætter til sit Folk, at han i denne Tid spadserer meget uden andet Selskab end Keiserinden i Egnen omkring Fontainebleau, hvilket Sted Monarken ynder meget.

Sir Arthur Wellesley, som var een af dem, der sluttede Kjøbenhavns Capitulation, har allerede den 14 f. M. overværet de Engelske Ministeres Conseil. Alle Medlemmerne havde faaet en særegen Befaling at begive sig derhen; man har endog afsendt Courerer til dem, der vare paa Landet. Der maa altsaa være store Ting i Gjære — maaskee en Plan til et hemmeligt Røvertog. I det mindste ventedes General Wheiteloke med den største Deel af sin Armee tilbage fra Syd-America d. 21 f. M.

Den Helgolands Garnison skal bestaae af Artillerister og 3 Corpser Veteraner under Oberst Hammiltons Commando.

Hunter, som nylig er kommen tilbage til London fra Petersborg, skal nu atter gaae did med ministerielle Depecher.

Den Danske Charge d'Affaires Rist befinder sig endnu i London. — 440 Danske Skibe ere anholdte i Engelske Havne, men hidtil er endnu inter skeet, for at confisquere dem. (Dersom Engelland ikke vil krone sin Skjændsel med en ny, kan det heller ikke confisquere dem. Ingen af disse Skibe kunde drømme om, at Engelland kunde være saa nedrigt, at begynde Krig uden foregaaende Krigserklæring.) Regjeringen betaler hver Capitain daglig 2 Sh., hver Lieutenant 1½ og hver Matros 1 Shill.

D. 17 f. M. ankom til London en Fregat med 4 Mill. Piastre fra Plata-Floden. Ti Dage i Forveien assureredes 600,000 Pd. deraf til 10 PC.

Lord Merry skal egentlig gaae til Sverrig for at erfare Kongens Tanker om den glimrende Expedition mod Kjøbenhavn.

General Junots Hovedqvarteer er nu i Pampelona, Hovedstaden i Kongeriget Navarra. Det synes, at han vil falde fra en anden Side ind i Portugal, end fra den nærmeste Grændse.

Den ældste General-Lieutenant ved den Franske Armee, de Merlet, er død i sit 92de Aar. Han udmærkede sig allerede i Feldtoget i Bøhmen 1740.

Canning og Castlereagh, om hvilke man i Sommer læste en Dansk Mands Lovtale, der, naar Pladsen tillader det, skal meddeles, have nu som Ophavsmænd for Expeditionen til Sjælland, tabt meget af deres offentlige Credit i Engelland.

Fra Berlin meldes under d. 6 Oct.: hvor meget der end tales om de Franske Troppers Afmarch fra vore Lande, og Terminen dertil bestemmes snart til denne, snart til hiin Dag, saa er dog aldeles ingen Foranstaltning føiet dertil. Tvertimod lader det som de Franskes Ophold her vil trække sig i Langdrag, eftersom Gen. Intend. Daru har tilkjendegivet Departementerne for Accise-, Told-, Post- og Bjergværksvæsenet 2c., at de Franske Administrationer indtræde i Aar som i Fjor.

Kongeriget Portugal har et Fladeindhold af 1896 Qvadratmile og en Folkemængde af 3 Millioner (1582 Mennesker paa hver Qvadratmiil). Uagtet Luften her er mild og Jordbunden frugtbar, er dog neppe en Trediedeel af Landet dyrket. Agerdyrkningen er slet og kun liden Umage anvendes paa dens Forbedring. Indbyggernes Uvirksomhed er saa stor, at der endog maa indføres en betydelig Mængde Korn og Fedevarer. Hele Landstrækninger ligge udyrkede og store Moradser uudgravede. De vigtigste Producter ere: Jern, Kobber, Tin, Bly, forskjellige Slags Ædelstene, Salpeter, Salt, som i stor Mængde og med liden Umage vindes af Havvandet, der blot ved Soelvarmen afdampes; Marmor, Steenkul, Brunkul, Qviksølv, Møllestene, Skove, en stor Mængde fine Frugter, Vildt og Fisk i Overflødighed. Viin- og Frugtavlen ere vigtige Næringskilder. Vinen udføres især til Engelland. Manufacturerne ere i en yderst slet Tilstand. Handelen er næsten i Fremmedes, især Engellændernes Hænder. — Krigsmagten til Lands er 20,000 Mand reguläire, men slet øvede Tropper; Sømagten 13 Linieskibe og 15 Fregatter, som kunne bemandes med 10,000 Matroser. Statsindkomsterne anslaaes til 21 Mill. Rigsdaler og Statsgjelden til flere end 20 Mill. Blandt Portugals Besiddelser udenfor Europa er især Brasilien i America og Goa i Ostindien vigtigt. Siden 1713 har det, for ikke at opsluges af Spanien, gaaet i Engellands Ledebaand. I Aaret 1793 deeltog det i det store Forbund mod Frankrige, og lod støde Skibe og Landtropper til den Spanske Krigsmagt, men siden vendte sig Bladet. Spanien forenede sig med Frankrige imod Engelland, og da Portugal ikke vilde gjøre det samme, rykkede i Aaret 1800 Spanske og Franske Tropper ind i Landet, som tvang det til at slutte en særskilt Fred med Spanien og Frankrige paa haarde Vilkaar.

I Lissabon føies nu paa det ivrigste Anstalt til Hoffets Afreise til Brasilien. Nogle formuende Engelske Huse ere allerede afreiste og de øvrige følge. Mange Indbyggere, der befrygte Urolighheder og Oprør, have ogsaa forladt Staden. Regjeringen vakler endnu i sin Beslutning hvilket Partie den skal tage.

At Handelsstanden i Engelland i egentlig Forstand nu er i Knibe, sees tydelig deraf, at Regjeringen, som ellers laaner hos enhver, der skjøtter om at laane den noget, har maattet love samme 4 Mill. Pd. Forskud paa Varer.

I Heidelberg skal der nu udgives en Litteratur Tidende under ni Professorers Opsigt, og i fem Hovedafdelinger efter Videnskaberne, hvoraf hver skal udgjøre et Heelt. Aarligen udkomme 15 Hefter.

Den sorte General Christoph paa St. Domingo har nu faaet sig en Agent i London, og med det første faaer han sig vel ogsaa en Ambassadeur ved dette Hof. Denne Moriaan er uden Tvivl een af de venskabelige og neutrale Magter, som Engelland beraaber sig paa at staae i Venskab med. Ellers er det mærkeligt, at Engelland, som saa idelig ivrer mod Usurpateurer, er den første Stat i Europa, som har ingaaet Venskab med denne Røver-Keiser.

Opfinderen af Thermolamper, Oberst-Lieuten. og Ridder v. Reutercrona har udgivet i Trykken en Beskrivelse med Tegning over denne høist nyttige Indretning, som kan lempes efter hvert Locale. Røret, som leder Varmen fra et Rum til et andet, maa mures eller gjøres af indmurede Blikrør, men blive ikke synlige saavidt Kakkelovnene i de Rum, som herigjennem skulle varmes, ere nær, ret over eller under hverandre. De Rør, som lede til Lyset, gjøres derimod af Træ, uden nogen Fare for Ildsvaade, og kunne endog anbringes bag ved Tapeter, naar Væggens Tykkelse tillader det.

La Gloire de Copenhague est-elle ruinée?

Non! Lui, qui a conclu de priver cette Ville du Rang de Capitale; par Dieu, le Tout-Puissant; — Napoleon le Grand; — par Fréderic, le Prince, du Regne innocent; — sera reduit au terme du malheur, le plus extréme! — Caïn, le fils d'Adam, tua son frère Abel! — George, Parent du Royaume, voulut tuer Chretien! — Vengeance; ne te tais pas! — Vengeance; — fais annoncer ta voix à l'Highwayman, le Britte, qu'il est perdu, par perfidie; — par injustice! — — Napoleon le Grand, et Frederic, fils du Roi; — ils trouveront moyen, de devaster un Trône, qui, par ses basses excès, lui-même termine ses pas! — — Les chevaux hennissans, aux Holmes de la Ville d'un Regne innocent, font retentir aux Cieux, par leur hennissement, le son du gouffre de cruauté de leurs Maitres, — des Brittes impudens, perfides, injustes! — Ennemis de la foi Humaine, — Chretienne, — ils sçavoient détruire la Loi, qui est le Fondément de l'Humanité; — de la Religion! Banni à jamais, le Britte cherche sa ruine! Mais non; — pas la Nation! Le Ministêre le cherche; en trompant son peuple, soupirant de la misère du peuple de Dannemarc! — Il trouvera, tombeau, où il chercha sa Loi; — où il n'ajout a Foi!

J. D. Preisler.

* * *

Kjøbenhavns Hæder er den styrtet?

Nei! Han, som besluttede at røve denne Stad Rang af Hovedstad, vil, ved Gud den Almægtige, Napoleon den Store; — ved Fredrik, skyldfri Riges Prinds, føres til yderste Ulykkers Grændse! — Cain, Adams Søn, dræbte sin Broder Abel! — Georg, — Danmarks Slægtning, vilde dræbe Christian! — Hævn; — vær ei taus! — Hævn! Lad din Rost forkynde Stratenrøveren, Britten, at han er forloren, — ved Troløshed; — ved Uretfærdighed! — Napoleon den Store; — og Fredrik, Kongens Søn; — De Midler finde vil, at ødelægge Tronen, som grundede sit Fald, ved Egen Nedrighed! — De vrindskende Heste paa den skyldfri Stads og Rigets Holme, give Gjenlyd ved deres Vrindsken til Himlen, i Lyden af Grusomheds Svælg! — Grusomheds Gjenlyd over deres Herrer, de skamløse, Trobrydende, Retfærdigheds-blottede Britter! — At tilintetgjøre Grundloven til Menneskelighed; — til Religion vidste de, som Menneskets, — den Christnes Fiender! — — Fordømt til evig Tid, søger Britten sit Fald! — Dog Nei; — Nationen ei! Ministrene det søge; — de bedrage Folket, som sukker over Danmarks Folks Jammer! — De vil finde Graven, hvor de søgte Loven; — hvor de brød Troen!

J. D. Preisler.

Anecdot.

En Mand, som havde læst i Aviserne, at Kongen af Engelland havde gjort Wellesley og Popham til Baroner, yttrede nylig i et Selskab sin store Forundring herover, da han ikke kunde indsee, at de havde fortjent en saadan Titel. "De maa vide," svarede herpaa een af de Tilstedeværende ironisk: "at Baron hedder paa Italiensk en Skurk eller Slyngel." — "Ja, naar saa er," tog Manden til Orde: "da have de, min Tro, begge ærlig fortjent deres Barontitel."

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 10.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 14 November, 1807.

Den Danske Flaade.

(Sluttet.)

Det synes ikke at være upassende, at ende disse Betragtninger med følgende Efterretninger angaaende den Danske Orlogsflaade, som findes i Krigsbiblиotheket for 1797. 1ste Hefte, udgivet af Justitsraad og Professor Nawert, og uden Tvivl kun ere faa uden for Krigsstanden bekjendte.

I fordum Tid var ethvert Herred inddeelt i visse Havne Laug eller Skib-Rehde, hvoraf et fuldt Havne Laug, vurderet for 24 Mk. Sølv i Jord, som Selveiere tilhørte, skulde (hvad enten de laae ved Søe-Havnen eller ikke) bekoste at lade bygge, udrede og vedligeholde 1 Skib paa 12 Aarer og 12 Mand, med 3 Maaneders Proviant; det skulde være forsynet med Sværd, Skjold, Jernhat, Spyd, Bue og 36 Pile pr. Mand, samt 1 Styrmand eller Capitain med Hest og Brynie, item fuld Mands Vaaben og Armbryst med 36 Pile, hvorfor hannem var tillagt, arvelig paa Sværdsiden, 1 Gaard af Kronens Gods i Forlehning, samt og i Orlogstid 9 Skjepper Rug aarlig af hver Havn. Derimod kunde han pante sine Havnebrødre, som vare uvillige til at udrede hvad de vare pligtige, saasom han skulde styre og commandere Havnebrødrene.

Paa denne Maade udrededes saa mange Skibe, som fandtes fornødne efter Omstændighederne til at bestride Forsvarsvæsenet til Søes. Saaledes finder man, at Kong Knud af Dannemark seilede til Norge med 1200 Skibe Aar 1028.

Da de Wender ville skille Kong Knud den Sjette ved Rügen, blev deres Flaade Aar 1186 overvundet og ruineret af den Danske Flaade under Biskop Absolon, hvilken bestod af Skibe fra følgende Steder:

Slesvig 130, Fyen 100, Riber Stift 120, Sjælland 120, Aalborg 50, Skaane 150.

Da Kong Waldemar den Anden, Aar 1219 indtog Estland og Lifland, bestod den Danske Søemagt af 1300 lange Skibe à 120 Mand Matroser og Soldater; af 100 smaa dito à 12 Mand, i alt 157200 Mand. Desforuden regnede man: 1400 Styrmænd, 1400 Kyratzerere, 1400 Heste og 1400 Bueskyttere.

Med 300 Skibe drog Kong Haagen af Norge for at bekrige Dannemark 1253.

1510 lod Kong Hans bygge 2 store Orlogsskibe à 400 Læster, kaldede Engelen og Maria, hvis Lige ei havde været tilforn i Østersøen. Paa samme Tid vare der 24 Skibe paa 100 til 300 Læster.

I Aaret 1527 blev det Biskopperne, som med Bispen i Skaane vare 7 i Tallet udi Dannemark, paalagt at holde eet velbemandet og udrustet Skib.

Udi Krigen, som førtes af Kong Fridrik den Første imod Kong Christian den Anden, maatte Kjøbstæderne, foruden de Kongelige og Bispernes Skibe, hver udrede 1 Skib med 80 Soldater, foruden Matroser, samt 1 Borgemester og 1 Raadmand paa hvert Skib, hvilke ved Midfaste skulle samles i Kjøbenhavn med 6 Maaneders Proviant. Endeel af Kjøbstæderne maatte skaffe Søefolk og Proviant for de Kongelige Skibe.

I Aaret 1554 udrustede ogsaa Kjøbstæderne endeel Skibe for at holde Søen ryddelig for Fribyttere; hvilke Skibe under Admiral Mogens Gyldenstjerne kom ikke længere end under Norge, hvor de ingen Søerøvere forefandt.

Disse vare de sidste Krigsskibe, som Undersaatterne udredte; thi da de katholske Bisper og Adelen unddroge og separerede sig fra Søe-Armaturen, maatte Kongen selv lade bygge Skibe og holde Flaaden vedlige. I Kong Frederik den Andens Regjeringstid er begyndt med at bygge af de nu brugelige Krigsskibe, der bleve brugte udi Krigen mod Sverrig.

I Aarene 1564 og 65 bestod Flaaden af 28 Krigsskibe, foruden smaa armerede Fartøier, hvilke seirede under Herluf Trolle over 50 Svenske Skibe. Admiralskibet Mageløs paa 200 Canoner blev opbrændt, og de to Svenske Admiraler Jacob Bagge og Arved Trolle fangne.

Under Christian den Fjerde blev den Danske Søemagt ret bragt i god Orden og Stand. 1611 var i Østersøen en af ham bygt Flaade paa 29 Krigsskibe, under Commando af Rigsadmiral Mogens Ulfeld. Samme Aar erobredes 7 Svenske Skibe under Fæstningen Elsborg; og først i September forefaldt Søebataillen, da den Svenske Viceadmiral blev fangen.

1630 i August commanderede Christian den Fjerde selv 36 Danske Krigsskibe paa Elven, og i September seiredes over den Hamborgske Flaade, da denne Stad maatte betale Kongen 280000 Rdlr., og tillige erkjende Christian den Fjerde for deres retmæssige Landsfyrste.

1644 den 1 Julii stod det bekjendte Søeslag under Femern, da Kong Christian den Fjerde med 40 Krigsskibe, store og smaa, gik mod den Svenske Flaade af 46 Skibe paa 70 til 30 Canoner under Admiral Claus Flemming, der mistede det ene Been, og døde kort derefter. Efter en haard Fægtning retirerede sig den Svenske Flaade ind i Kiels Havn, hvor den af den Danske Rigs Vice-Admiral Peter Galthe med en Escadre blev indsperret, men undveg dog om Natten; hvorfor bemeldte Admiral Galthe blev halshugget paa Slotspladsen i Kjøbenhavn den 31 Augusti, i sit 70de Aar. I denne Bataille var det, at Kong Christian den Fjerde fik 23 Blessurer, og hvor han mistede det høire Øie. Rigs Admiral Jørgen Wind blev ogsaa dødelig saaret, og døde strax derpaa.

Udi Kong Fridrik den Tredies Regjering blev den Danske Flaade, bestaaende af 30 Skibe, under Admiral Hendrik Bielke, angrebet ved Møen 1657 den 12 og 13 September af den Svenske Admiral Bielkenstierna med 59 Skibe, store og smaa; men efter 2 Dages hæftig Canonade retirerede sig samme sildig om

Natten til Wismar. Forliset var lige paa begge Sider; men da den Svenske Flaade ikke turde løbe ud af Havnen, beholdt den Danske derved Søen, og forekom derved den Landgang, som var intenderet paa de Danske Provindser.

Lige indtil 1673 var den Danske Flaade udrustet med Kobber- og Jern-Canoner, men fra den Tid af bekom den Metal- og Jern Canoner under Kong Christian den Femte.

Ved Krigens Begyndelse med Sverrig 1675, bestod den Danske Flaade af 20 Orlogsskibe paa 90 til 40 Canoner; 10 Fregatter paa 32 til 16 Can., 3 Brandere, 3 Galiother, 3 Jagter, 1 Proviantskib, samt af 5 Danske Defensionsskibe paa 46 til 22 Canoner, og 12 Norske paa 60 til 12 Canoner. Ved Krigens Ende bestod den derimod af 34 Orlogsskibe paa 106 til 40 Canoner, 16 Fregatter paa 36 til 16 Can., 9 Brandere, 6 Galiother paa 10 til 8 Can., 10 Proviantskibe paa 10 til 8 Can., 9 Aviis Jagter paa 8 til 6 Can., 3 Barceloner paa 12 Can., og 4 Smakker paa 6 Canoner. Iblandt ovenanførte Antal Skibe vare 14 Stkr. erobrede fra de Svenske i Søeslaget ved General-Admiral-Lieutenant Niels Juel. Saaledes begyndte den Kongelige Orlogsflaade at forøges under Christian den Femte i hans Regjerings Begyndelse.

I Aaret 1680 bleve endeel Kongelige Skibe forærede bort til det Ost- og Vestindiske-Compagnie i Kjøbenhavn, for at ophjelpe det igjen, saasom Compagniets Handel paa Indien næsten ganske var forfalden og ophævet i Krigens Tid.

Samme Aar blev den Svenske Flaade forflyttet fra Stockholm til Carlscrona, for at kunne løbe des tidligere i Søen.

Aar 1700 og 1709 var den Danske Flaades Antal forøget til 33 Orlogsskibe og 13

Fregatter, nemlig: 1 paa 110 Can., 1 paa 100, 1 paa 90, 3 paa 84, 1 paa 82, 1 paa 80, 2 paa 78, 2 paa 76, 2 paa 74, 2 paa 70, 3 paa 60, 3 paa 56, 2 paa 54, 4 paa 52, 3 paa 50, 1 paa 48 og 1 paa 44 Canoner. Af Fregatter 3 paa 26 Can., 2 paa 24, 3 paa 20 og 5 paa 16 Canoner. Desforuden 17 Snaver af 12 til 8 Can. og 6 Brandere.

1720 bestod Flaaden af 34 Orlogsskibe, fra 110 til 40 Can., 12 Skytskibe fra 46 til 12 Can., 24 Fregatter fra 36 til 12 Can., 21 Snaver fra 10 til 6 Canoner, 12 Brigantiner fra 8 til 6 Canoner, 6 Galeaser fra 33 til 14 Canoner, 6 Galeier fra 9 til 5 Canoner, 6 Brandere, 6 Skjærbaade fra 10 til 6 Canoner, foruden andre Fartøier.

Heraf erobrede fra de Svenske: 3 brugelige Orlogsskibe, foruden det 1715 af Gabel destruerede Svenske Flagskib paa 74 Can., og det 1718 strandede Orlogsskib Giothaborg, samt endeel Fregatter, 3 Skytskibe, 3 Galeaser, 1 Brander m. m.

For at kunne drage en Parallel mellem den Danske og Svenske Orlogsflaades Styrke, anføres her begge Flaaders Skibsantal i Aaret 1686.

Den Danske Flaade bestod af 1 Orlogsskib paa 100 Can., 3 paa 84, 1 paa 82, 1 paa 80, 3 paa 74, 1 paa 66, 3 paa 62, 4 paa 56, 1 paa 54, 3 paa 50, 1 paa 46, 4 paa 44 og 2 paa 42 Canoner.

Den Svenske Flaade bestod af 5 Orlogsskibe paa 84 Can., 7 paa 72, 2 paa 66, 2 paa 64, 2 paa 56, 8 paa 46 og 2 paa 38 Canoner. Altsaa 28 Danske og 28 Svenske Orlogsskibe.

Af Danske Fregatter 1 paa 32 Can., 1 paa 30, 2 paa 26, 1 paa 24, 2 paa 20 og 3 paa 16 Canoner.

Af Svenske Fregatter 2 paa 32 Can., 2 paa 26, 1 paa 18, 1 paa 16 og 2 paa 14 Canoner. Altsaa 10 Danske og 8 Svenske Fregatter.

1739 bestod den Svenske Flaade af 24 Orlogsskibe fra 100 til 40 Can., og 14 Fregatter fra 34 til 14 Canoner.

1754 bestod den Svenske Flaade i Carlscrona af 26 Orlogsskibe paa 100 til 50 Can., og 7 Fregatter paa 40 til 12 Canoner. Og i Giøthaborg 3 Fregatter paa 36 til 24 Can.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

I Torsdag ankom til Kjøbenhavn en Escadron af det Fyenske Regiment Dragoner. De bleve indqvarterede i Husarernes Casserne ved Toldbodveien; Hestene ere henbragte paa Holmen.

Samme Dag kom det ridende Artillerie, bestaaende af 400 Mand, med 10 Canoner, Krudt- og Proviantvogne. Hestene bleve indsatte i Gjæstgivergaardene ved Vestervold. Gardergaarden havde 40. Fourage fik de af det Kongel. Magazin i Slottet.

I Gaar ankom Prinds Christians Regiment.

Den sidste Norske Post blev sendt over Sverrig. Dens Gang blev ikke forhindret fra Svensk Side.

Et Norsk Skib, som for en Svensk Kjøbmands Regning havde en Ladning grøn Salt ombord, der skulde føres til Sverrig, har, efterat Forbudet mod denne Artikels Udførsel var udkommen, faaet Ordre at sælge det her.

Ved Castrup ligge to fiendtlige Brigger, paa 20 Canoner hver, som bloquere os og forbyde Skibe fra Østersøen at løbe herind. Den 10de kom et Americansk Skib, som vilde herind, men den fiendtlige Brig skjød paa det og satte efter det. Da Briggen nærmede sig Prøvestenens Batterie, fyredes fra samme paa den. Briggen trak sig nu tilbage, og det Americanske Skib reddede sig ind under Batteriets Canoner. Samme Dag kom to andre fiendtlige Krigsskibe, for at afløse de førstnævnte. Det ene af disse Skibe ligger nu og lurer paa Americaneren. To Rostokker ligge imellem dem. Den ene fører en Ladning Kornvarer og den anden skulde herind, for at hente Stykgods; men det er dem begge formeent at løbe herind. De have af Capit. Fraser faaet Pas til at vende tilbage. Ti Preussiske og Russiske Coffardieskibe, som kom fra Østersøen, blev det forbudet at løbe herind og de seilede derfor til Nordsøen.

Alle Fiskere fra Sletten ved Helsingøer have forenet sig om en Baad og forsynet sig med et Caperbrev. De have taget en Engelsk Brig med en Besætning af 18 Mand og bragte den i Torsdags ind til Kalleboderne. For at forekomme, at Fienden ikke skulde bemægtige sig dette Fartøi eller de der liggende Fyenske Skibe, blev der strax sendt Artillerister derud.

I Onsdags lagde en Caperbaad ud ad Kallebederne, for at gjøre Jagt paa Engelske Skibe. Den tilhører Capitain Møller og føres af Capit. Grøn. Den har en Svingbasse, og en Besætning af 15 Mand, forsynede med Sabler, Pistoler og Hukkerter. Af de Priser den gjør faaer Mandskabet $\frac{3}{4}$, Rederen $\frac{1}{4}$, og Qvæsthuset 1 PC.

De Helsingøerske Færgemænd, som Engelskmændene bære stor Respect for, bruge ved Entring deres Ører som Vaaben.

Den Engelske Besætning af Neptunus, som er kommen paa Grund, opholder sig paa Hveen, og forbliver der, indtil der kan komme Skibe fra Engelland og afhente den. Man forsikkrer, at disse Folk lide stor Mangel.

I det forrige dramatiske Selskabs Værelser i store Kongensgade have Bomberne især anrettet stor Ødelæggelse. I alt faldt der 18 Bomber, af hvilke een faldt i et Værelse, hvor ti Mennesker befandt sig, uden dog at tilføie nogen af dem nogen Skade. Det er nu anden Gang, at dette Selskab har maattet friste en saa haard Skjebne. I den store Ildebrand 1795 bleve dets Værelser i Frederiksberggaden ødelagte. Det er nu opløst, efterat det i en Række af 25 Aar har havt første Rang blandt alle Hovedstadens dramatiske Selskaber, og leveret den Kongelige Skueplads adskillige gode Subjecter.

H. H. Prinds Christian og Gemalinde er ankommen i Gaar til Kjøbenhavn. Hs. Hds. Palais er

bleven istandsat. En svær Bombe var faldet i Hovedgangen, og har anrettet betydelig Skade. En anden, som var faldet i Bibliotheket, havde kastet adskillige Hylder omkuld og beskadiget endeel Bøger.

De af Fienden opbragte Danske Coffardieskibe, anslaaes, efter en løselig Beregning, til 24 Mill. Rigsdalers Værdie.

Lieutenant Evers af Søetaten er d. 11 d. M. ankommen med en Transport Matroser, bestaaende af 110 Mand, der have staaet i Fransk og Hollandsk Tjeneste, og have forladt samme. De ere paa deres Reise blevne yderst høfligen og forekommende behandlede af de Franske Commanderende og deres Undergivne; ja de Franske Militaire have endog paa alle de Steder, som disse Matroser gjennempasserede, indrømmet dem deres Qvarteter og behandlet dem mere end broderlig.

I de Hollandske Havne skulle allene ligge over 300 Danske Coffardieskibe i Sikkerhed.

Man forsikkrer, at de i Sjælland forsamlede Tropper ville beløbe sig til 26,000 Mand og de indkaldte Matroser til omtrent 10,000.

Kammerherre og Amtmand Hennings i Pløen er af H. M. bleven udnævnt til Administrator over Grevskabet Rantzau.

Geheimeraad og Statsminister Grev Bernstorff er endnu bestandig i Kiel, til hvilket Sted Hr. Cancellist Zick i det udenlandske Departement nu ogsaa begiver sig.

Den 6te d. M. er Landgreve Carl af Hessen med høie Gemalinde og Prindsesse Datter ankommen til Kiel, hvor de agte at opholde sig i nogle Dage.

Skipperne fra Cappeln, Arnis og adskillige andre Steder i Provindserne ligge med hele Ladninger, for det meste Fødevarer, færdige til Afseiling, og vente kun paa en gunstig Leilighed til at reise til Kjøbenhavn dermed.

Enhver, der har Følelse for Medborgeres ufortjente Modgang, vil neppe læse følgende Efterretning om en stræbsom og retskaffen Dansk Borgers tunge Kaar, uden den inderligste Deeltagelse. Den kan tillige tjene til Beviis paa, hvor meget enkelt Mand har lidt ved Fiendens lumske Overfald. I October Maaned f. A. kjøbte Hørkræmmer H. Bentzen her i Staden ved Auction paa Børsen Barkskibet Christianshaab for 3,200 Rdlr. Da Fragterne fra Bordeaux hertil vare gode, besluttede han

strax at lade Skibet afgaae herfra, og dets Forsynelse med alle muelige Fornødenheder kostede ham 2618 Rdlr. 8 ß. Skibet stod ham, da det lagde ud 5818 Rdlr. 8 ß. De medsendte Varer vare 200 Skp. Klipfisk, 1000 Skp. Stangjern og 2400 Stkr. Fyrreplanker, som ialt beløb sig til 8014 Rdlr. 5 Mk. 6 ß. Først i Nov. f. A. afgik Skibet herfra til Bordeaux, under Capit. P. N. Lousens Anførsel, men paa Reisen blev han opbragt til Yarmouths Rhed. Uagtet han protesterede derimod og forlangte at komme i Havn, blev det ham dog negtet. Da han bestandig havde Prisemestere og Lods ombord, fik han til Svar: at disse skulde indestaae for alt hvad deraf kunde flyde. Hans Papirer bleve sendte til Admiralitetsretten i London, hvor han blev frifunden. Imidlertid beskadigede han ved Lodsens og Capteinens Uforsigtighed et andet Skib tilligemed sit eget, hvilket foraarsagede en Havarieudgivt af 597 Rdlr. Han fortsatte derpaa Reisen, men ankom først i Martii Maaned d. A. til Bordeaux. Imidlertid havde Conjuncturerne forandret sig; Priserne vare faldne meget; Klipfiskene vare ved den lange Overreise saa fordærvede, at Hr. Bentzen isteden for Gevinst havde et Tab af 4000 Rdlr. Men Capit. Lousen var imidlertid dog saa lykkelig at faae i Bordeaux en meget fordeelagtig Fragt til Beløb 5000 Rdlr. Da Capitainen d. 21 Aug. d. A. var lykkelig ankommen til Helsingøer, blev han tagen af de Engelske og ført til Kjøbenhavns Rhed, hvor han maatte forblive indtil d. 12 Sept., uden at kunne erholde Tilladelse til at underrette Hr. Bentzen om sin Ankomst. Mandskabet blev ham strax frataget og i dets Sted fik han Engelsk Besætning. Skibet gik d. 12 Sept. tilligemed flere under Seil til Engelland, men blev d. 6 Oct. taget af en Fransk Caper og d. 7 s. M. atter taget tilbage af en Engelsk Caper. Capit. Lousen blev med Magt tagen, kastet i den Franske Capers Jolle, og sat i Land paa en Fransk Plads næsten nøgen og uden at eie en Skilling. Efter megen Besværlighed ankom han omsider d. 9 d. M. hertil. Styrmanden blev ved Skibet, som efter Forlydende skal være indbragt til Dover. — Men ikke nok med det: Hr. Bentzen var tillige saa ulykkelig, at hans Pakhuus paa Vestergaden med alle i samme værende Varer af Værdie 15000 Rdlr. brændte medens han som borgerlig

Militair stod paa Volden, for at værne om Fædrenelandet. Et Bryggerie paa Nørregade, som han havde leiet, blev med alt deriværende Forraad af Steenkul, Humle, Malt og hele Inventoriet, ligeledes et Offer for Luen. Foruden alt det har han for 7000 Rdlr. Varer paa Søen, hvilke formodentlig ere tagne af Fienden.

Efter H. K. H. Kronprindsens Befaling af 29de f. M. i Anledning af Forespørgsel fra Cancelliet i Rendsborg, er der bestemt: at de anholdte Engelske Undersaatter kunne gives til Underholdning: de Reisende, der trænge dertil, efter deres Vilkaar, hver 1 Rdlr. eller 4 Mk., en Skipper 3 Mk., hver Person af hans Familie 2 Mk., en Styrmand 1 Mk., en Matros 10 ß.

Det Forbud for fremmede Capere at indbringe Priser til Havne under Dansk Herredømme, er, saalænge Krigen med Storbritannien varer, ophævet i Henseende til de fra Engellænderne tagne Priser.

Den 9 d. M. ankom til Hirschholm og Omegnen endeel Danske Dragoner, Jægere og Artillerister, som der bleve indqvarterede. Herr Generalmajor v. Evald, som Commanderende over disse Tropper, har sit Hovedqvarteer paa Hirschholms Slot.

D. 5 Nov. holdt det Kongl. medicinske Selskab sit første Møde siden Krigsurolighederne. Hr. Etatsraad og Livmedicus Guldbrand blev for i Aar valgt til Selskabets Præses, Prof. Sartorph til Vicepræses og Prof. Herholdt til Secretair.

Det Parisisk-medicinske Societet har optaget Etatsraad Callisen til et af sine 60 udenlandske Medlemmer. Diplomet blev ham tilsendt under Ministeren for de indvortes Anliggenders Couvert.

Den 6te d. M. solgtes ved Auction i Helsingøer et Partie af omtrent 1700 Tønder Salt paa følgende Conditioner. Saltet skulde strax sælges under eet og strax betales ved Modtagelsen. — Det blev kjøbt af v. Mæhrens Enke og Søn, som havde — Commissionen. — Uagtet adskillige havde forespurgt sig, om det skulde sælges, kunde de dog ikke faae nogen Efterretning derom førend i det Øieblik, Trommen forkyndte det, nemlig fire Timer førend Auctionen. Auctionen har ikke engang været averteret i Helsingøersavisen. — 500 Tønder af dette Salt skal være solgt til Kjøbenhavn. Dette Handelshuus har nu ladet

bekjendtgjøre, at det overlader enhver, uden for Kjøbmandsstanden, deraf baade i Tønde-, Skjeppe- og Halvskjeppeviis for Indkjøbsprisen.

I Kjøbenhavn høkres nu dygtig med Salt. En af vore rige Spekhøkere, som har et godt Forraad deraf, skal have forhøiet Prisen 15 PC.! Mon saadanne Mennesker, der saaledes benytte sig af det Almindeliges Trang, ikke fortjente at forvandles som Lots Kone til en Saltstøtte?

Skrivelse fra Vordingborg, d. 8 Nov. Uagtet al anvendt Umage har jeg ikke seet mig i Stand til at skaffe Dem hverken Smør, Flesk eller Ost. Tre Spekhøkere reise omkring, saavel her i Egnen som i Møen, Lolland og Falster, for at opkjøbe Alt. De have allerede faaet opkjøbt 100 Tønder Smør og 20 Skippund Ost. Smørret betale de med 64 Rdlr. Tønden, og Osten 8 Mk. Lispundet. For at kjøre det herind betale de Bonden 5 Rdlr. pr. Tønde Smør. Indvaanerne spise Fedt paa Brødet istedet for Smør. Ikke for Penge kan man faae noget kjørt til Kjøbenhavn, thi Veiene, som ellers ere meget gode at kjøre paa, ere nu saa fulde af Huller, at man maa kjøre Skridt for Skridt for ikke at velte. — Mangelen paa Salt er saa stor, at adskillige ikke see sig istand til at slagte deres Qvæg, og maa indtil videre lade det gaae paa Græs.

I Gaar Nat ville adskillige Fiender prøve paa at gjøre Landgang paa Amager; men Allarmtrommen rørtes, og de forsvandt igjen.

Skrivelse fra Nyekjøbing, d. 8 Nov. Brænde have vi her i Overflødighed, det koster 4 Rdlr. Favnen. 14 af Byens Skibe ligge her men ingen vil driste sig til at gaae til Kjøbenhavn. — 50 af Holmens Tømmermænd ere ankomne hertil, og have begyndt med at bygge Canonbaade. — Paa Møen, Lolland og Falster er stor Mangel paa Salt og Sæbe; man betaler 8 ß. for en Pægel Salt. Grøn Sæbe er ikke at faae for Penge. Mangelen er saa stor, at de fornemste og rigeste Herskaber næsten ikke kunne faae vasket deres Tøi.

Rosenborg Slot besættes i denne Tid af Livvagten. Vagten bestaaer af 1 Lieutenant, 1 Underofficier og 27 Mand.

Ved Langebro ligge 14 Lübeckere, som agte at gaae ballastede hjem. Men de Engelske ville ikke lade dem faae Pas, af Frygt for at de Franske skulle armere dem og gjøre Brug af dem.

Da Gambiers Flaade laae her paa Rheden havde Lübeckerne sendt Commissairer til denne Admiral, for at underhandle om de Lübske Skibes Løsgivelse, hvilken Begjering han tilstod dem imod at de erlagde endeel Tusinde Rigsdaler. Et af disse Skibe skal have havt mange rede Penge ombord, hvilke Skipperen skjulte. Men da de Engelske siden opdagede disse Penge, confisquerede de dem paa Grund af, at Skipperen havde dulgt samme for dem.

I Onsdags Aftes kantrede i Kalleboderne en Baad med tre Mand, hvoraf de to bleve reddede og den ene druknede.

Hr. Clemens agter at levere os et Kobber, forestillende Fiendens skjændige Opførsel paa Nyholm. Men det bliver ikke averteret førend det er færdigt til Udlevering.

Spanske Capere have opbragt adskillige Danske Skibe til Algesiras.

Etatsraad Vogth opholder sig i denne Tid i Paris.

I Rendsborg er d. 30 Oct. udkommet et Patent for Hertugdømmene, hvorved al Handel med Fienden, under Fængselsstraf forbydes, og hvis den forudsætter en umiddelbar Forbindelse med Fienden, straffes den Skyldige paa Livet. Varerne confisqueres og naar de ikke ere til mere, skal Værdien deraf erlægges. Angiveren faaer en Belønning af 50 til 100 Rdlr., og den halve Værdie af de confisquerede Varers Beløb.

Efterretninger fra det Holsteenske af 6 Nov. melde, at Engelske Krigsskibe endnu lade sig see i det store Belt.

Man hører nu efterhaanden, at adskillige af de Engelske Skibe, som skulde hjemføre det paa Holmen plyndrede Gods, ere strandede underveis. Et Fregatskib, som havde liidt meget og kun beholdt en Mast, strandede nylig ved Schevening. Besætningen, hvoriblandt mange Qvinder, som bestod af 480 Mand, blev taget til Krigsfanger. Officiererne, som høre til Garden (der laae paa Frederiksberg), ere i Haag komne fri paa deres Æresord. Soldaterne havde mange Tyvekoster; een af dem solgte sex Sølvbægere til en Jøde.

Et Engelsk Brigskib, som var ladet med Tømmer, ranet paa Holmen, forliste paa den Eierlandske Strand. Dets Besætning af 8 Mand blev tagen til Krigsfanger.

I Onsdags Aftes vilde tre Mand sætte over til Kaperbaaden i Kalleboderne. Da den ene, som var en svær Mand, sprang i Baaden, kantrede den og de to faldt i Søen. Man fik dem op og satte dem paa Pallisaderne ved Badehusene. Een af dem, som var Sjouer og en god Svømmer, havde ikke Taalmodighed at sidde der, trak Klæderne af og sprang ud i Vandet, for at svømme i Land, men han blev betagen af Krampe og druknede.

Den ædle Bonde, Thor Carlsen Lodberg, af Tanum i Laurvigs Grevskab, har til de saarede Krigeres Forpleining i Kjøbenhavn skjenket 100 Rd. Disse ere, efter Giverens Hensigt, blevne uddeelte mellem begge Militairetater.

En Borgermands Søn, der vilde hente en Udleveringsseddel til en Favn af Magistratens Brænde for sin Fader, blev saaledes klemt i Trængselen, at han nu ligger meget syg.

I Classelotteriets femte Classes Trækning ere følgende Numere udkomne med høie Gevinster: No. 21622 med 1000 Rdlr.; No. 37131 med 1000 Rd.; No. 28146 m. 800 Rd.; No. 453 m. 800 Rd.

Udenlandske Efterretninger.

Adskillige af Picards Stykker have behaget den Franske Keiser saa meget, at han har forundt ham en Pension af 6000 Fr. Det Franske Academie optog ham derpaa til Medlem.

Den Tyrkiske Gesandt har forladt Paris. Hans Afreise er intet godt Omen.

Den Russiske Ambassadeur Tolstoy er ankommen til Paris.

Fra Morlaix i Frankrige, maa i Fremtiden ingen Parlamentair afgaae til Engelland, da man vil afskjære dette al muelig Forbindelse med Fastlandet.

Den Engelske Minister i Petersborg Lord Gower, har gjort Forslag til Commercetractatens Fornyelse, men Grev Romanzow har afslaaet det.

Publicisten leverer følgende caricteristiske Træk af Helten Lord Cathcarts Krigsbedrifter. Efter Tilbagetoget fra Holland 1793 holdt han Bispedømmet Münster besat. For at blive ham qvit, faldt Bønderne paa den Krigslist, at lade om Natten et Dusin gamle Tambourer tromme dygtigen paa den tilfrosne Ems. Cathcart troede, at den venstre Fløi af den Franske Armee marcherede frem; Bønderne bestyrkede ham i hans Mening, og Seierherren ved Kjøbenhavn smurte Haser ad Weser til.

Home Popham lod d. 7 Sept. bekiendtgjøre følgende ombord paa Skibet Prince-Wales: "Den commanderende Admiral tilkjendegiver med Fornøielse Etat-Majoren, Officiererne, Capitainerne, Soldaterne og Matroserne, at, i Følge en i Dag sluttet Capitulation, den Danske Flaade og Alt hvad Søarsenalet i Kjøbenhavn bestaaer af, overleveres os, og at et Detachement af Armeen Kl 3 i Eftermiddag besætter Citadellet og Havnen. Admiralen benytter sig af denne Leilighed til at tilkjendegive de Brave (!!) som Flaaden bestaaer af, sin Tilfredshed, med den af dem udviste Iver, Mod og Duelighed, og venter samme Iver og Virksomhed af dem, der vælges til at equipere den Danske Flaade og føre den til Engelland." — Følgende Skrivelse fra en Engelsk Officier er et værdigt Sidestykke til den Pophamske Bekjendtgjørelse: Endelig (!) ere vi Mestere af Kjøbenhavn og det skrækkelige Batterie Trekroner; af Skaansel have vi endnu ladet de Overvundnes Flag vaie. Det er umuelig at tænke sig den Iver, hvormed vore Soldater gjøre Arsenalet ryddeligt og sætte Skibene istand til at gaae under Seil. — Man har sat af Landets Indbyggere i Requisition, som skulde hjelpe at gjøre de under Arbeide værende Skibe færdige, og Admiralen vil endnu sende os 2000 Tømmermænd til at fremme Arbeidet. Alle Skrogene af Skibe, som ikke strax kunne bringes bort, ere blevne mærkede; de tages fra hinanden. Jern og Kobber høre til de Gjenstande, som vi tage med.

Under d. 3 Oct. meldes fra London, at Wellesley Pole er afgaaet i et Statsærinde til Kjøbenhavn.

Udenlandske Blade spotte nu over følgende Udtryk i Lord Cathcarts Skrivelse til Lord Castlereagh: "Den store Fornøielse er bleven mig til Deel, at sende Deres Herlighed den ratificerede Capitulation af Kjøbenhavn." Det første, sige de, maa være en satanisk Fornøielse, og det sidste er en aabenbar Løgn. Ved Mord og Brand har man vel aftvungen Militaircommandoen i Kjøbenhavn en Capitulation, men Kongen af Dannemark har ikke ratificeret en af Stiemænd dicteret Begjering. Ogsaa spotte de over den i Engelske Blade meddeelte Efterretning, at Kongen af Engelland har bevidnet Gambier og Cathcart sin Tilfredshed med deres Opførsel i Kjøbenhavn.

The independant Whig indeholder Betragtninger over Engellands slette Forfatning, hvori det hedder: snart vil Engelland ikke have nogen Allieret eller Ven mere. De Danske ere saa forbittrede, at de ikke kunne see mere nogen Engelsk Soldat; Rusland har indbudet de Nordiske Hoffer til et Forbund mod Engelland; en ny Russisk Ukase indeholder generende Bestemmelser, der næsten ophæve alle Handelsforhold med Engelland, de Russiske Havne ere satte i Forsvarsstand og der føies Anstalt til at sikkre Østersøens Uafhængighed. Holland, Dannemark og Preussen have paa det strængeste forbudet al Handel og Samqvem med Engelland. Kongen af Sverrig klager lydelig over den Troløshed, hvormed vi have unddraget ham vore Troppers Bistand, for at angribe Kjøbenhavn. Og for alt dette have vi for største Deel kun faaet gamle Skibe, som vi ikke kunne bruge ꝛc.

Manufacturerne i Manchester, hvor der forfærdiges en stor Mængde Fløiel og Bommulstøier, ere næsten aldeles gaaet i Staa siden det er blevet umueligt at forsende Fabricaterne til Fastlandet. Magazinerne ere opfyldte med Varer, bestemte til Tydskland, Schweiz og andre Lande. De fleste Fabricanter staae paa Nippet at spille Bankuerot. — Theepriserne i Engelland stige, men Sukkerpriserne falde. Man venter der at Priserne paa Artikler fra Norden ville stige meget i Vinter.

Fra London meldes, at de Engelske kun have bortført 16 Danske Linieskibe, 12 Fregatter og 8 mindre Fartøier, og at de øvrige enten ødelægges eller bores i Sænk. Ligeledes meldes, at de i Sverrig anholdte Danske Skibe skulle undersøges af en af Regjeringen nedsat Commission.

Den berygtede Straling, der formedelst falske Bancosedlers Forfærdigelse har været anden Gang arresteret i Sverrig, er undvigt Natten imellem d. 16de og 17 Aug. Uagtet han var belagt med uhyre tunge Lænker og Armene vare fængslede tæt til Livet, befriede han sig dog fra samme, og minerede sig under Raadhuset lige til Gardecorpsets Forsal, hvor han, uden at blive røbet, løb sin Vei. Denne Spidsbubs Undvigelse er ligesaa forunderlig og uforklarlig som hans Caracteer og mange sieldne Egenskaber.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 11.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 17 November, 1807.

Ideer til Malerier.

1.

Et Natstykke, forestillende Kjøbenhavns Bombardement saaledes som det viste sig den 5te September om Aftenen. Prospecten er tagen fra Frederiksberg Bakke. Hele Hovedstaden er indhyllet i Luer og Røg. Himmelen er ganske ildrød. Bomber, Raquetter og gloende Kugler gjennemkrydse Luften. Tømmerpladsen brænder og Frue Kirkespiir er nær ved at falde. Cathcart og Gambier med deres Adjutanter sidde hver især i en rød Fløiels Lænestoel, prydet med en forgyldt Krone, paa Slotsaltanen, rygende hver af en Keiserpibe. De synes ret at gotte sig ved dette stolte Syn. Paa et Bord staaer en stor Bolle med Grok og Glasse. Ved Siden af Gambier staaer hans Capellan, og synger, med sammefoldede Hænder, Psalmen: "o, store Gud! vi love dig". En Skjørtekarl skjenker Grok i Glassene ligesom de ere tømte. Adjutanterne lidt perialiserede.

2.

Seiersindtoget i Kjøge. Wellesley og Linsengen i en Triumphvogn, hvis Himmel paa en konstig Maade er sammensat af Høtyve, Møggrebe, Leer og Harver. Oven paa samme en Krone, ligesaa konstig sammensat af Træsko. Vognen er behængt med Guirlander af Grønnekrandse, og trækkes af otte Spænd Krigsfanger istedet for Heste. — Et voldtaget Pigebarn paa 13 Aar i en Portechaise med Paaskrivt: Engelsk Krigstugt — En Drivt Kør, Sviin, Lam, Gjæs, Ænder og Høns, erobrede hos Bønderne i Sjælland. — Bøndervogne med Æbler og Pærer — dito med andre Tyvekoster. — En Afdeling af den tappre Tydske Legion, syngende af fuld Hals Visen: "der König hat brave Soldaten, wenn sie besoffen sind!"

3.

Seierherrerne paa Holmene. Burløse Bjergskotter i graa Kapper, Kjellinger ꝛc. ere ivrig syssel satte med at spolere Blæsebælge, brække Laase af Dørene, slaae Modeller itu ꝛc. Popham og Dunbar i Ræveskindspeltse med blank Kaarde i Haanden føre Commandoen. — Paa en Altan sidde Cathcart og Gambier i en Sopha, og ere Vidne til Skibet Ditmarskens Ødelæggelse. Boller med Grok. Perialiserede Adju-

kanter. Skibet falder. Matroserne og Skjørtekarlene raabe: Hurra! Underskrivt: britisk Selvbevarelsesmiddel.

4.

Gambiers og Cathcarts høitidelige Indtog i London. Alle Gaderne ere illuminerede. Begge Hærførerne sidde i en stor Triumphvogn i Form af en Bombe, omslynget af Laurbærkrandse. Ziraterne bestaae af Brandraquetter og Brandpile af forskjellig Skikkelse. Vognen hviler paa fire Støtter, hvis Krandse bestaae af Hyænekløer. Himmelen er beklædt med det i Castelskirken erobrede Alterklæde. Støtterne ere sort laquerede og indsprængte med røde Pletter. Paa de to forreste staaer: Kjøbenhavn og Classens Hauge; paa de to bageste Frederiksværk og Kjøge. Vognen trækkes af Sjællandske Bønder. — 500 qvæstede Oldinger, Qvinder og Børn. De som Fødderne ere afskudte paa, kjøre; de, som have mistet een eller begge Arme, gaae til Fods. — Canonerne af det Batterie, som de Engelske indtoge med Storm. — Model af den Danske Flaade, som bæres af Artillerister og Bjergskotter. — 4000 Matroser, som skulde have løbet Storm paa Kjøbenhavn, alle bevæbnede med Morgenstjerner. — Congreve in effigie i en Triumphvogn, som trækkes af fire tamme Hyæner, og hvis Himmel hviler paa fire Raquetter. En Vogn med Trophæer, bestaaende af afskudte Been, Arme, Hænder og Fingere følger bag efter. — Admiral Gambiers Capellan med det i Castelkirken erobrede Concifix og Kalk i Haanden. — Canning med det i Castelskirken stjaalne Timeglas i Haanden. Det er næsten udløben. — 16 Kjøbenhavnske Skjøger, hver med sin Hannoveranske Legionist under Armen. Skjøgerne synge: "henimod Aften kommer Capitai-

nen — engang imellem er ingen Ting! — 2000 tappre Sømænd, der frivillig tilbøde sig at føre den Danske Flaade til Engelland. — Hele Armeens Officierer, hver med sin Grundtegning over Kjøbenhavns Befæstning i Haanden. — En Trop Sjællandske Øg med afstumpede Rumper. — Oversætteren af Cathcarts og Gambiers Proclamation til Sjællænderne, med en Ræverumpe. Paa Ryggen er fæstet en Seddel med Paaskrivt: tjuge Daler Kopparmynt! — Fire Engelske Spioner, hver med Grundtegninger af Kjøbenhavns Befæstning, Holmene rc., samt andre Papirer i Haanden. Paa Ryggen et Papir med Paaskrivt: Frugten af to Aars Venskabs Nydelse i Kjøbenhavn.

5.

Et Malerie, forestillende Hyde Park i London, hvor en talløs Mængde Mennesker er forsamlet for at see en Luftmachine stige i Veiret. Ballonen, hvori Canning, Castlereagh og flere af Ministerielpartiet sidde, har et stort Hul, som Røgen gaaer ud af. Den vil bestandig dale, og for at forebygge det, udkaste Ministerne uophørlig af Ballasten, der bestaaer af Guineer. Mordere, Røvere og Stiemænd, maskerede som Generaler, Admiraler, Ministere rc., slaaes om at opfange disse Guldpenge, ligesom de udkastes. Underskrivt: Common wealth (det almene Bedste).

6.

En Execution uden for London. Folkeretten, en gammel, ærværdig Olding, ligger udspændt paa Jorden. Canning, som forretter Skarprettertjenesten, sees i den bare Vest; hans Skjorteærmer ere opbundne med røde Barattesbaand. Synderens Lemmer ere allerede

knuste, og Canning giver ham nu med Hjulet det sidste Naadestød. Neden under læses: Expeditionen til Kjøbenhavn. — Paa den anden Side er en høi Galge opreist. Castlereagh er i Færd med at halshugge Moraliteten. Hele Pladsen er bedækket med Blod. Blandt Natmandens Folk sees Cathcart, Gambier, Popham, Dunbar rc., som ere ivrig sysselsatte deels med at feie Blodet bort og slaae Sand paa det, deels med at binde Hænder og Fødder paa Religionen, Dyden og Menneskeligheden, som ligeledes skulde henrettes. Paa en Altan er den hele Engelske Hofstat Øienvidne dertil.

7.

Et Malerie, forestillende et Værelse i Tilsit, hvor Fredsmæglerne ere forsamlede. John Bull med grønne Briller paa Næsen og en stor Pung med Guineer under Armen, med Paategning: naval and military aid (Hjelp med Sø og Landmagt), lurer ængsteligen bag Døren. En Engelsk Spion læser igiennem Nøglehullet: hemmelig Artikel: "den Danske Flaade føres af en Fransk Armee over Holsteen til Paris; Sundet lukkes af 40,000 Mand Franske Landtropper for Engelske Skibe". Underskrivt: authentic sources (authentiske Kilder).

8.

Et Brandraquet-Batterie. Lucifer, klædt som en Artillerist, affyrer en Raquet, som Mr. Congreve er fastbundet til. I det han flyver bort, vræler han: o, my poor country! (o, mit arme Fødeland!)

Hirschholms-Egnens Krigshistorie.

For den tilkommende Historieskriver er enhver sandfærdig Efterretning om Dagens Tildragelser, selv

den ubetydeligste, af megen Vigtighed. Forfatter til af disse Linier tager derfor ikke i Betænkning at meddele følgende Udtog af en Dagbog, han har holdt paa Hirschholm fra Krigens Begyndelse til nu. Adskilligt deri er uvigtigt, men meget vil dog tjene til at udbrede Lys over een og andens gode eller slette Conduite.

Samme Dag, hans Kongel. Høihed Kronprindsens Opfordring, førend Høistsamme forlod Sjelland, var bleven bekjendt her i Egnen, blev Kystmilitsen om Aftenen Klokken ni tilsagt, strax at møde paa den saakaldte Ridebane. Den indstilte sig, opholdt sig hele Natten paa Gaden og i Værtshusene, og blev om Morgenen derpaa afdeelt til Vagt mellem Hirschholm og Kysten. Denne Vagt, som kun var bestemt til at observere Engelændernes Bevægelser paa Søen, continuerede de følgende Dage. Raporterne bleve afgivne fra Bestyreren til Kystmilitse-Chefen, Herr Amtmand Archtander, i Frederichsborg Men da denne Milits for største Delen bestaaer af Dagleiere og andre fattige Folk, som ikke kunde undvære den Tid, der medgik til Møderne, saa begyndte omsider adskillige at murre over den bestandige Paradering, hvorved de hindredes fra at fortjene Livets Ophold. Imidlertid blev denne Misfornøielse snart standset ved en større Ordens Indførelse, da der omsider kun blev tilsagt saa mange, som der behøvedes til Vagten.

Første Afdeling af Landeværnet var allerede detacheret til Kjøbenhavn og Cronborg, anden Afdeling var tilsagt at indstille sig i Cronborg, og tredie Afdeling skulde, efter Hans Kongl. Høihed Kronprindsens Befaling, holde sig parat med deres Vaaben, være sig enten Geværer eller Høtyve. Mandskabet af anden Afdeling forsamlede sig i Følge deraf paa Hirschholm, men vægrede sig tildeels for at lyde Ordren, med mindre det fik en Officier til at anføre sig. Denne gaves ikke, og kun med Møie bragte Stedets Øvrighed det til at efterkomme Befalingen.

Kystmilitsevagten, deels væbnet med Geværer, deels med Høtyve, dannede en Kjede fra Stranden til Hirschholm. Den 16 Augusti om Morgenen Klokken sex bleve Hirschholms Indvaanere vækkede af de retirerende Kystmilitseposter, som bragte Efterretning om, at man fra Daggryeningen havde seet Fienden udskibe sit Cavallerie ved Ved-

bek. Adskillige af Hirschholms Indvaanere flygtede til Kjøbenhavn, Frederichsborg og ind i Landet, da man endnu ikke vidste de landede Troppers Bestemmelse, men den største Deel blev.

Forfatteren heraf begav sig med to andre ned til Stranden, for at tage de Landede i Oiesyn. Ved hans Ankomst Klokken 11, bleve Jægerne under blæsende Musik udskibede. Linietroppetne, Bjergskotterne, Cavalleriet og meget Feldtartillerie vare allerede i Land, og stode tildeels paa begge Sider af Strandveien mellem Smidstrup og Vedbæk, med adskillige Feldtvagter og Videtter af Linietropperne paa Bakkerne og Smidstrupveien. Der herskede Orden, ingen anholdtes, og kun Enkelte spurgte, hvor langt der var til Kjøbenhavn og hvor mange Franskmænd der var i Sjelland. For Vedbekkro, som det eneste Værtshuus der i Egnen, stode to Poster med dragne Bajonetter, for at forekomme, der skulde stimle for mange ind ad Gangen, men disse lode Bajonetterne synke for de Danske, der vilde gaae ind i Kroen.

Allerede om Formiddagen blev der fra Armeen requireret Befordringsvogne paa Hirschholms Amtsstue, hvilke og strax af Amtsstuen bleve tilsagte. Kudskene skulde modtage Fourage for deres Heste paa to Dage, og Regning over Befordringen blev forlangt. Men istedet for to Dage, bleve de fleste 8 til 10 Dage ved Armeen.

Dagen efter, den 17de, gik Forfatteren heraf, ad Kongeveien mod Kjøbenhavn for at see, hvorvidt Engellænderne vare avancerede. Adskillige, han mødte underveis, sagde ham at Arriergarden befandt sig ved Lundehuset, men da han kom i Sorgenfriskoven, stod den sidste Feldtpost der endnu. En Beboer, han talede med, sagde ham, at det var rigtigt, de fiendlige Tropper havde om Morgenen ganske forladt Lyngbyegnen, men de vare komne tilbage igjen om Eftermiddagen. Man udledede heraf, at der maatte være skeet et Udfald fra Købenbavn, hvorved de vare blevne tilbagedrevne.

Fra denne Tid hørte man intet i de første Dage her paa Hirschholm til Ven eller Fiende. Posterne standsede fra Mandag Morgen, endog mellem Helsingøer og Hirschholm. Først om Fredagen indstilte der sig en Kommando lette Dragoner eller Husarer under en Lieutenant During, og gjorde Hold paa Ridebanen. Efter en dygtig Frokost, der kostede over en Snes Daler, gjorde denne Commando en Recogniseringstour ned ad Helsingøerveien til Nykro, hvorfra den kom tilbage om Eftermiddagen. Een af Mandskabet var saa drukken, at han dinglede sovende paa Hesten og maatte have kjørende Befordring. En Jagttager, som vilde have bemærket, at der var tre Vogne for een beredt for ham, gjorde den Anmærkning, "at ogsaa han havde været mange Gange fald, men ikke seet en eneste Vogn til sin Tjeneste; derimod var der strax tre parate for en fiendtlig Husar, naar denne behagede at drikke sig fuld i Dannemark."

Mindre Cavalleriecommandoer besøgte nu af og til Egnen, hver Gang der var noget at forhandle med Amtsstuen. Officierene og deriblandt General Linsengen vare meget gridsk paa Kort over Sjelland, men bleve ingensteds tilfredsstilte dermed. Kun den forbemeldte Lieutenant During fandt engang et lille saadant Kort paa Amtsstuecomtoirdoren, forlangte det tilkjøbs, og erklærede sig, da det blev negtet ham, for Marodeur, i det han rev det af.

(Fortsættes.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Møen, d. 4de Nov. Her have vi siden Fiendtlighedernes Begyndelse levet i megen Uro, thi efter vor Beliggenhed ere vi saare meget udsatte for Overfald. Mange Gange har der her ved Kysterne ligget Krigsskibe for Anker ganske tæt ved Landet, og nogle Gange have de gjort Mine til at ville lande, men hidtil er det ikke kommet til Virkelighed, siden Kysten har været temmelig stærkt besat baade med Militaire og Kystmilits. Som Bestyreren for Kystmilitsen i en Deel af Landet har jeg ofte midt om Natten maattet afsted til Hest, og ride hen til de Steder, hvor Faren befrygtes. Men man gjør Alt med største Fornøielse, naar det kan virke til Landets Frelse. Et Skib paa 70 Læster bestemt fra Kjøbenhavn til Wordingborg for at hente Brænde for Grosserer Wassard, strandede her for 14 Dage siden. Der var Formodning om, at faae Skibet ud igjen, men d. 31 Oct. om Aftenen overfaldt de Engelske dette Fartøi, røvede en stor Deel af dets Tougværk, og

satte, efter denne skjønne Daad, Ild paa det. Det var ikke mere at redde, thi Fienderne havde fordeelt paa mange Steder af Skibet Beeg og Harpix i store Bunker og sat Ild paa det paa eengang. De skjøde nogle Canonskud i Land med Cartætsker, uden at nogen kom til Skade. Fra os bleve deres Barcasser hilsede med 90 Geværskud; om vi have tilføiet dem nogen Skade vides ikke, men vi have hørt dem skrige, og der maae altsaa nogle af dem være bleven truffen. Endnu see vi dagligen Engelske Seilere i Søen; men jeg haaber at de stærke Storme og Vinteren snart vil fordrive dem.

Under d. 19de Sept. meldes fra Petersborg, at en Engelsk Fregat har taget Danske Coffardieskibe, der vare afseilede fra Cronstadt, paa Høiden af Reval.

I London er der aabnet en Subskription for dem, der have liidt ved Bombardementet i Kjøbenhavn.

Den Danske Regjering havde allerede i Sept. Maaned befalet alle Danske Coffardieskibe i Russiske Havne, ikke at forlade samme, for ei at falde i Engelske Krydseres Hænder.

Fra London meldes under d. 7 Sept. at der er givet Befaling til den Engelske Escadre i Vestindien at tage St. Thomas, St. Croix og andre Danske Colonier.

D. 3 Nov lagdes i Engelland ogsaa Beslag paa alle til Danske Havne bestemte Engelske Skibe. — I Plymouth ligge 100 anholdte Danske Skibe, hvis Ladninger anslaaes til 800,000 Pd. St.

En Dansk Ostindiefarer, paa 16 Canoner og 80 Mand fra Batavia til Kjøbenhavn eller, som det hedder til Amsterdam, stødte til en Engelsk Convoy. En Caper fra Plymouth, som havde mødt Convoyen, underrettede den om Krigen imellem Dannemark og Engelland, hvorpaa Ostindiefareren blev tagen. Dens Ladning vurderes for 150,000 Pd. St. Den Engelske Convoy ankom d. 2 Sept. til Plymouth. — Ogsaa Fregatten Crocodillen tog en Dansk Ostindiefarer.

I Søndags gik endeel Vognmandsvogne til Vordingborg for at afhente der en Deel Smør. De faae 50 Rdlr. for hvert Læs, dog paa det Vilkaar, at de tage 7 Skippund paa hver Vogn.

Ved Vordingborg er ankommen en Ladning Tydsk Peberrod. Det lodses der, for med Vogne at transporteres til Kjøbenhavn.

I Kalleboderne er udlagt en Canonbaad.

Ober- og Underofficererne ved Kronprindsens Livcorps exercere nu ugentlig 3 Gange.

I Løverdags Morges ankom Prinds Ferdinand hertil.

I Søndags Morges Kl. 10½ nærmede to fiendtlige Canonbrigger sig den i Kalleboderne liggende opbragte engelske Brig. De bleve kraftigen modtagne af den der stationerede Canonbaad, saavelsom de paa den opbragte fiendtlige Brig værende Canoner. Efter en Times Canonade maatte Fienderne strax trække sig tilbage. Canonbaaden fik 2 Grundskud, men en anden er allerede lagt ud i dens Sted. H. K. H. Kronprindsen var under Attaquen paa Vestervold.

Livgarden til Fods skal nu ligesom Livgarden til Hest have Knæbelsbart.

En Snees Torv, som kostede for 14 Dage siden 4 ß koster nu 8 ß.

Ved Gen. Postamtet er truffen den Foranstaltning, at man kan faae Smør hertil med Agesposten imod at betale nogle og Tredsindstyve Styver for Fjerdingen.

Natten imellem Søndag og Mandag prøvede Fienden atter paa at gjøre Landgang paa Amager, for at brænde den opbragte og i Kalleboderne henlagte Brig. Men Allarmtrommen blev slaaet, Folkene samledes og Fienden forjagedes.

Følgende Danske Skibe fra St. Croix, ladede med Sukker have været saa heldige at undgaae Opbringelse og ere indkommen i Norge: Skibet Gener. Eichsted, Capit. Prosgaard; Martha Helena, Capit. Schmidt; Prøvestenen, Capit. Hammelef; Sørideren, Capit. Petersen. — I Uddevalle er indkommen: Skrivefriheden, Capit. Enge. — De tre sidste Skibe ere befragtede af Handelshuset Christmas, Terborch & Comp. og Ladningen til Consignerte. Dette bør anmærkes, som et under nærværende Omstændigheder ualmindeligt Held, saavel for dette Handelshuus som Laderen i Vestindien; thi alle tre Skibe have rige Ladninger inde. Ikke mindre Held er det, at Afladerne endog have sparet Assurancepræmien, thi ved deres Afseiling vare Urolighederne allerede begyndte, og Assurancen

standsede følgelig med at assurere.

Til Frue Kirkeskoles Reparation er paa nye indkommet: fra en Tjenestepige 10 Rdlr., fra Kjedeselskabet 50 Rdlr., i alt indtil 17 Nov. 640 Rdlr. 5 Mk. 3 ß. De Herrer Boghandlere A. og S. Soldin have skjenket Bøger for meer end 100 Rdlr., hvoriblandt Værker af Vigtighed, som Funkes almindelige Lærebog for Borgerskoler, 12 Deele, Andre's og Bechsteins almeennyttige Underholdninger, Junkers Haandbog ꝛc. Stiftsprovst Plum er derved sat i Stand til at anlægge et Skolebibliothek, som efter Løfte fra andre af Stadens Hrr Boghandlere vil efterhaanden blive forøget.

Rendsborg d. 14 Nov. Det Blanckske Skuespillerselskab, der har spillet med Bifald paa adskillige Steder i Hertugdømmene, kommer nu hertil, for at spille her Vinteren over. — Det hedder, at H. M. Kongen agter at forblive her Vinteren over. Pastorerne Callisen og Koch skiftes til at holde Cabinetspræken for Kongen.

En fra Petersborg til Kjøbenhavn ankommen Skipper beretter, at man i Rusland sætter sig ivrig i Forsvarsstand ved at opkaste Batterier, og alle Engelske Skibe skynde sig i største Hast bort derfra.

I forrige Numer stod ved en Trykfeil, at Prisen paa Salt er forhøiet 15 PC. Det skal være 150. En Tønde, som i Sommer kostede 3 Rdlr, betales nu med 10 Rdlr.

Den 14 Nov. udstædtes i Rendsborg følgende Cancellie-Patent: Under Gaars Dato har Hans Kongelige Majestæt allernaadigst behaget at resolvere, at Forskriften af §. 20. i Skov- og Jagd-Forordningen af 2den Julii 1784, skulle igjentages og indskjærpes. Altsaa tør i Fremtiden i Hertugdømmene Slesvig og Holsteen aldeles intet Egetræe bruges til Liigkister, under 10 Rdlr. Straf, som erlægges af begge, baade den, som haver bestilt Liigkisten, og den Snedker, som haver forfærdiget samme.

Lolland, d. 6 Novbr. 1807. Vi have her, siden Røveranfaldets Begyndelse, ikke egentlig seet Krigens Jammer inden vore fredelige Grændser, naar vi undtage de hyppige Gjennemmarscher af Tropper og Corsarskibene, der blokerede vor Øe. Den indsigtsfulde, retskafne og virksomme Stiftamtmand Morgenstierne bereiste strax selv personlig alle Kysterne paa Lolland og Falster rundt, opmuntrede enhver, og gjorde Alt, hvad der under de daværende Omstændigheder kunde gjøres til Landets Forsvar, og Stemningen var overalt god. Den af sit Fædreneland saa høilig fortjente

Willemoes, der fra en glimrende Udsigt i den ædle Alexanders Sømagt ilede sit bekrængte Fødeland til Hjelp, ankom til Lollands vestlige Kyst strax efter Fiendtlighedernes Begyndelse, og overbragte hver Nat Tropper lige for Næsen af Røverskibene. Hans første Transport kom paa Smaabaade fra Langeland over til Kastager Bye, Uttersleu Sogn. For at kunne følge hinanden, maatte Folkene i hver Baad slage Ild med Staalet. Natten var mørk og stormende. Siden fik Willemoes nogle Jagter og Taarsfærger i Gang, og med dem bragte han bestandig hver Nat Folk over. Idelig virksom, idelig utrættelig var han, og en Beskedenhed, uagtet alle hans Fortjenester, saae og fandt man hos ham, som man vist kun finder hos faa. Foruden hans Tapperheds- og Kjekhedsminde fra 2den April, har han her opreist sig et Taknemmeligheds- og Hengivenhedsminde i Alles Hjerter, der kunne skjønne, hvad ædel Fortjeneste af sit Fødeland er. Adskillige Forsøg paa at gaae i Land gjorde Røverskibene; men da de allevegne fandt Folk vaagne, lode de sig nøie med at see paa Kysten og ængste os. Kun ved Kastager Strand kom de en Morgen tidlig, efterat en skrækkelig Storm havde raset om Natten, i Land med en Sluppe, omtrent 20 Mand. De fyrede mange Skud ind over Landet. Nogle gik i Land og op i et Huus, hvorfra Folkene ved Fiendens Nærmelse vare flygtede. Her stjal de et Par Lagen af Sengene, drak Melken, der stod paa Hylderne, toge en Melkebøtte med sig, og noget Smør fra nogle yderst fattige Folk. Derpaa fangede de med deres Allierede, nogle engelske Bulbidere, 5 Faar, skjød, formodentlig af Raadhed, en Hest, og ranede endnu 2 Koer, som de toge med sig, og seilede derpaa bort. Nogle Dage derefter kom der Bud fra Fæmøe, at en engelsk Sluppe uden Folk var der dreven i Land. Efter Undersøgelse fandt man, at det maa have været den Bulbidersluppe, der var ved Kastager og plyndrede, som ligeledes tilforn havde prøvet paa at plyndre Vindeby Strand. I denne Sluppe fandtes en Halvsnees meget slette Geværer, nogle gode Pistoler, to nye Kavaier, samt Faarene og Køerne, som de havde ranet. Sluppen blev nu brugt til at føre Folk over af Willemoes. Et Par Dage efter at al Samfærsel efter Høie Befaling under Livsstraf var spærret fra Lolland, Falster og Møen til Sjelland, blev Blokaden streng. Et Linieskib paa omtrent 74 Canoner, lagde sig lige i Løbet, dog lidt nordligere end Farten pleier at skee, og hindrede Samfærselen over Taars med Langeland. To Brigger lagde sig ved Onsevigen ved Vindelig. En Fregat noget østligere mellem Lolland og Sjelland, og nogle Brigger gik endnu østligere hen af Vandholm og Vexnæs. Desforuden krydsede mange Brigger og Kuttere bestandig op og ned tæt ind under Landet, saavel her som ved Langeland. Man observerede og en Kongejagt, som fulgte digt efter et Linieskib i Beltet; to Dage efter Stilstandens Udløb seilede de alle bort; men nogle Dage derefter saae vi atter et Par Brigger, der nu ere borte. Imidlertid kom mange over

ved Rødbye, og nogle faa ved Vindeby. Vi manglede Canoner, Krudt og Kugler, saint Geværer, men Piker bleve gjorte for at modtage Fienden med. Her er og har været hele Tiden en forfærdelig Mangel paa næsten alle Fornødenheder. Salt er her kommet lidet; men ikke en Titusindedeel af det allernødvendigste. Kommer her ikke Salt i disse Dage, vil Nøden blive stor og bitterlig; et Fjerdingkar Salt, hvoraf der gaaer 4 paa Skjeppen, koster for meget gode Ord og Venskab 6 a 7 Mk., altsaa Tonden 32 Rdlr., og den vil snart koste 64 Rdlr. Brændevine og Vine mangle, Caffe og Sukker mangle, og Penge mangle. Bondens og Landmandens Vare ere i ingen Priis. For Hvede gives der kun 26 Mk., bedste Byg 16 Mk., Havre 8 a 10 Mk., Ærter 21 Mk., Rug 4 Rdl. Det seer slemt ud for os, om ingen af Kjøbenhavns Handlende vil sende os Salt 2c. og betale os vore Kornvarer efter rimelig Priis. Tjære haves ikke, Jern haves ikke, Kul haves ikke. Havde vi dog kun bare Salt, thi ellers maa Gud vide hvorledes det skal gaae. Endnu en Mand fortjener offentlig at mindes: Canceellieraad Dons paa Frederiksdal, der har modtaget og beværtet alle Officierer der kom over ved Taars, og været dem og deres Folk til Hjelp i alle Tilfælde. Han staaer hæderligen ved Siden af Grev Ahlefeldt paa Langeland, som en, i disse Krigstider af Fædrenelandet fortjent Mand. Her har Willemoes og alle de øvrige, der vare ved Transporten, faaet et godt og venskabeligt Qvarteer, efter deres møisomme Strabadser ved Overførselen.

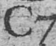
Posteftterretninger.

Marine-Commissairen i Nizza har officiel bekjendtgjort, at Deyen af Algier, ikke respecterer Genuesiske, Italienske, Venetianske, Neapolitanske 2c. Skibe. — En stor Deel Preussiske Krigsfanger i Paris, som allerede var afmarcheret, har faaet Ordre, at vende tilbage. — — Den 13 Oct. skulde alle Engelske Kjøbmænd i Lissabon afseile med en Engelsk Convoy, og man troer, at de Portugisiske Havne ville blive spærrede for Engellænderne. D. 21 Oct. havde den Kongel. Familie endnu ikke forladt Lissabon. Der ventes en Coureer fra Paris, som vil bestemme om Portugal bliver neutral eller ei. — Fra alle Egne i Spanien rykke Tropper frem mod de Portugisiske Grændser, og den Spanske Armee har aldrig været saa talrig som nu. Schweizerregimenterne bestaae allene af 16000 M. I det nordlige Tydskland staae 20,000 M. Spaniere. — Den Spanske Flaade sættes i god Stand. — — Fra Constantinopel meldes under d. 10 Oct. at Dardanellernes Bloquering er aldeles ophævet, og at Engelland endog er kommen overeens med Porten angaaende Ægypten. — — Nogle Danske

Skibe fra Maltha, som ere løbne ind i Smyrna berette, at Engellænderne have faaet Befaling, at opbringe alle Russiske og Syvøers Skibe, og at den hidtil for Dardanellerne stationerede Engelske Escadre har ligeledes faaet Befaling, at forlade denne Station og sætte sig i Position mod Russerne. — — Imellem Østerrige og Frankrige er sluttet den Overeenskomst, at Østerrige afstaaer Districtet Görz og Gradiska indtil Isonzo til Konger. Italien, og derimod faaer Fæstningen Braunau tilbage. — — De Franske Tropper, der hidtil have staaet i Istrien og det Venetianske trække sig i stærke Dagmarcher til Dalmatien. — Den syge Marchal Toll er ankommen til Stokholm, hvor ogsaa Lord Hutchinson er kommen tilbage fra Falim. — Marchal Kellermann har taget Grevskabet Hanau i Besiddelse. — — Fra Riga meldes under d. 24 Oct., at i Følge Efterretninger fra Petersborg, vil den gode Forstaaelse mellem Rusland og Engelland fremdeles vedvare.

4073.

No. 5. 54 Skilling.

1807.

Tilforordnede i den Kongelige Lands-Overret samt Hof- og Stads-Ret i Kjøbenhavn gjør vitterligt: at Aar 1807 den 11 Novbr. mødte i denne Rets 2det Vidnekammer Mægler Jacobsen ved Fuldmægtig Møller som fremstillede agtbare og søefarne Skipper Lerentz Andersen Bergmann, førende Skibet Husevig kaldet, tillige med efterfølgende hans Skibsmandskab, nemlig: Matroserne Anders Jensen og Lars Christensen saa og de 2de medhavende Passagerer, nemlig Skipper Andreas And. Koster og Styrmand Christen Michaelsen Lund, med Begjæring at de for Retten maatte beedige en Deposition og Forklaring, som de under Dags Dato for Notarius Publicus her i Staden Gottsche Hans Olsen gjort og aflagt haver, hvilken Begjæring Retten bevilgede; Thi blev i Retten fremlagt det forfattede Notarial-Instrument, der lyder saaledes:

No. 4. 27 Skilling.

1807.

Anno 1807 den 11 Nov. comparerede for mig underskrevne Gottsche Hans Olsen, Notarius Publicus Re-

[illegible] Kongelige Residents Stad Kjøbenhavn, agtbare og forfarne Skipper Lorentz Andersen Bergmann, som haver ført det her i Kjøbenhavn hjemmehørende Galeaseskib Husevig kaldet, tilligemed efterfølgende hans Skibsmandskab, nemlig: Matroserne Anders Jensen og Lars Christensen Kier, saaog de 2de medhavende Passagerer, nemlig Skipper Andreas And. Køster og Styrmand Christen Michaelsen Lund, hvilke alle eenstemmig ved Gud og den evige Sandhed deklarerede, bekræftede og udsagde: at de den 16de October. indeværende Aar afseilede fra Eskefjord i Island med en i forbemeldte Galease sammesteds indtagen Ladning bestemt til Kjøbenhavn, bestaaende af Kjød, Uld, Talg m. m. Skibet var da hægt og tæt og med alt dets Tilbehør i god og forsvarlig Stand, Vinden N. og N. N. O. med frisk Kuling. Den 24 dito passerede Hetland, satte Kursen med forskjellige Vinde efter Næsset, den 27 dito passerede samme, og satte Kurs efter Skagen, som de passerede den 29 dito, Vinden nordlig. Den 30 dito om Morgenen Kl. 7 passerede Kullen, havde adskillige medgaaende Skibe hos dem. Samme Dags Formiddag Klokken 10 satte Flag til paa Mesanstoppen og strøg Bramseil for Kronborg, seilede samme saanær som muligt var, og, da de paa denne hele Reise ikke havde erfaret det mindste som kunde være til Hinder i sammes Befordring, saa meget mindre som Fyrene paa Anholt og Gilleleie vare i Brand, ø. d. blev de, da Vinden var føielig, at seile hid op efter. Klokken 12 om Middagen passerede paa Høiden af Torbek en Flaade af Engelske Skibe, som laae til Ankers omtrent ½ Miil i Læ af dem, blandt hvilke var en Todækker som skjød; de vedbleve at seile deres Kurs tæt ved den danske Kyst, uden enten at vide eller have mindste Tanke om, at der var Ufred; thi i saa Fald, formodede de enten at være blevne stoppede eller advarede ved Kronborg. Strax derefter passerede dem en Dansk Jolle med 3 Mand, hvilke de spurgte, hvad den Skyden vel skulle betyde, og om der var Ufred imellem Dannemark og Engelland? De gave dem til Svar, at de frit kunne seile til Kjøbenhavn uden nogen Hindring; de holdt derfor ind efter under den Danske Kyst. Strax efterat de vare passerede Skovshoved, kom en Engelsk Krydser, som skjød 2 skarpe Skud til Comparenternes Skib, og i det samme udsatte en Chalouppe med 8 Mand bemandet, hvilke bevæbnede kom ombord til dem inden for Skovshoved, omtrent en halv Miil fra Batteriet Trekroner. De toge strax Commandoen fra dem, og begyndte at krydse, for at komme op til Flaaden igjen, men da Vind og Strøm var imod, var det ikke muligt, og som de vare i Frygt for at drive med Skibet for nær ind til Batteriet, gik de til Ankers Kl. 5 om Eftermiddagen paa en halv Miils Distance nær Batteriet, hvor de laae til neste Dags Morgen Kl. omtrent 7, da de lettede Ankeret og krydsede Skibet op til Flaaden og lagde det der til Ankers, uden at de fra den Tid Skibet saaledes blev anholdt og overmandet, kunne faae nogen Hjelp til at frelse Skib og Ladning

af disses Vold uagtet deres Flag vaiede den hele Tid i Toppen. Da den Engelske Overmanding havde bragt deres Skib til Flaaden, bleve de samtlige bragte ombord paa den Engelske Krydser og Skipper Bergmann frataget alle hans Skibs- og Ladnings-Documenter. Den 5 Novbr. bleve Comparenterne satte i Land paa Hveen, hvorfra de den 8 Dito ankom her til Kjøbenhavn, derimod Styrmanden Peder Jensen og Matros Hans Olsen forbleve tilbage i Skibet. At det passerede, sig saaledes i Sandhed forholder, og at det dem som forklaret er, ved Overmagt af de Engelske fratagen deres Skib og Ladning er skeet uden nogen paa Skibet værendes Forseelse, lovede samtlige Comparentere med deres korporlige Eed at kunne og ville bekræfte hvor og naar det af dem maatte blive forlangt.

I Kraft heraf protesterede Skipper Lorentz Andersen Bergmann imod alt An- og Tilsvar for det ham saaledes med Vold fratagne fornævnte hans førte Skib og deri værende Ladning, saavel som den des formedelst havende Tab, Skade og Bekostning, og forbeholdt sig sin egen, saavel som Skib og Ladningens Eieres samt alle Vedkommendes Ret, til at erholde Erstatning for samme af hvem det maatte vedkomme at erstatte, lide og bære. At forbenævnte Capitain Lorentz Andersen Bergmann, tillige med hans Skibsmandskab agtede i Dag for den Kongelige Lands Over- samt Hof- og Stadsret at beedige forestaaende Forklaring, blev ved mig Notario efter hans Forlangende i Gaar skrivtlig bekjendtgjort Hr. Mægler Wessely.

Actum præsente teste Joh. Chr. Riisbrich. Hauniæ Anno et die ut antea.

Quod attestor
G. H. Olsen, Not. Publ.
(L. S.)

Fremlagt i 2det Vidnekammer ved den Kongelige Lands Overret samt Hof- og Stads-Ret i Kjøbenhavn, den 11 Nov. 1807.

Treschow.

Efterat bemeldte Notarial-Instrument for fornævnte Capitain Lorentz Andersen Bergmann og Skibsfolk var oplæst, svor og bekræftede de hver for sig med corporlig Eed og oprakte Fingre efter Loven, samt alle eenstemmigen udsagde og forklarede, at det sig i alle Maader i Guds Sandhed saaledes forholder og virkelig er tilgaaet og passeret som meerbemeldte Notarial-Instrument indeholder og omformelder. Mægler Wessely mødte ikke, ei heller nogen paa hans Vegne. De Mødende bleve demitterede, hvorefter Reqvirenten begjerede sig det Passerede beskreven meddeelt, og som en lovformelig Vidneact udstædt, som Retten bevilgede.

Treschow.

Saaledes passeret, bekræftes under Rettens Segl og Justits-Secretairens Underskrivt. Justits-Contoiret i den Kongelige Lands-Overret samt Hof- og Stads-Ret i Kjøbenhavn, den 12 Nov. 1807.

(L. S.)

Bang.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 12.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 21 November, 1807.

Breve til en Ven paa Landet.

I.

"Sig mig, kedste Ven! hvad er det for en Engelsk Efterretning om Kjøbenhavns Beleiring, Bombardement og Capitulation, som har foranlediget gjentagne Opfordringer, Denunciationer, Recensioner rc.?" Med dette Spørgsmaal endte De Deres sidste Brev. Det gjør mig ondt, at De ikke er det Engelske Sprog mægtig, thi da havde jeg sendt Dem Pjecen, og været fritagen for at tale om de ubetydeligste Ubetydeligheder. Jeg havde allerede for længe siden besvaret Deres Spørgsmaal, dersom jeg ikke havde ønsket at lade den hele litteraire Cavalcade passere forbi, for at kunne levere Dem nærværende Bidrag til vort Recensentvæsens Uvæsen saa fuldstændigt som muligt.

De veed, hvorledes de Engelske Avisskrivere, især i denne Tid, vanskabe og fordreie enhver Efterretning angaaende vort Fædreneland. Jo mere uvidende det Engelske Publicum i det Hele betragtet er om andre Staters sande Forfatning, des større Indtryk maa dets periodiske Skribenters vrange Fremstillinger kunne gjøre paa det. Ministerielpartiet undertrykker enhver Ting, der kan vise dets Fremfærd fra den rette Side, og det er endog gaaet saavidt, at det Brev, hvori Cathcart truede os med, at plage Kjøbenhavn med ethvert muligt Ødelæggelsesmiddel, saafremt det skulde beslutte at udholde et Bombardement, hidtil ikke er blevet officiel bekjendtgjort i Engelland. Intet var altsaa ønskeligere, end at en Dansk Mand vilde paatage sig, at levere i det Engelske Sprog en kort, men sandfærdig Efterretning om Engellands Angreb paa Sjælland. Men skulde et saadant Skrift opfylde sin Bestemmelse, saa maatte det udkomme medens Engellænderne endnu vare her, da det ellers vilde have været umueligt, at faae det udbredt iblandt dem. Dernæst maatte et saadant Arbeide indeholde officielle Kjendsgjerninger, saa lidt Raisonnement som muligt, og aldeles ikke aande nogen Stemning, der røbede den med Føie forbittrede Danske, og som hos Fienden kunde opvække Mistanke om, at ikke Kjerlighed til Sandheden — den historiske Skribents første Lov — men Lidenskabelighed og Harme havde ledet hans Pen. Kjendsgjerninger, ikke Ord, bør fælde den Skyldige, og Britternes Opførsel var saaledes, at man kun behøver at fortælle den med faa Ord, og hele Verden vil kalde den en Røverfærd. — Overeensstemmende med disse Grundsætninger udkom et lidet Engelsk Skrivt paa 3 Ark, som paa nogle faa Sider nær, indeholder intet uden en ordret Oversættelse af Kongens, Kronprindsens og den commanderende Generals Bekjendtgjørelser, ledsaget af en kort Beskrivelse over Bombardementets Rædsler, hvis Nøiagtighed aabenbar vidner om, at den er skreven af et Øienvid-

ne. Uagtet Forfatteren saae sig omgiven af 50,000 Fiender, der i Capitulationstiden endog tvang os til at behandle dem paa en venskabelig Fod; uagtet ingen lærd eller ulærd Tidende, ingen Tilskuer eller Recensent den Gang vovede at knye paa Prent imod Engelland, tog Forfatteren dog ikke i Betænkning, at indføre i sit Skrivt en Oversættelse af det djærveste, der paa den Tid var skrevet paa Dansk, Strickers Opfordring til Hannoveranerne og vort Hofs Declaration, som begge indeholde Alt hvad der i Korthed kunde siges mod de Engelskes Overfald. Kunde man end indvende at Engellænderne, vante til Skrivefrihed, ikke vilde negte os en Rettighed, som man betjener sig af i selve Engelland, saa maa man dog ved at tænke tilbage paa Tiden, tilstaae, at et saadant Foretagende, under en Pophams Regjering paa Holmen, altid var forbunden med Fare. At Forfatteren, der hverken vilde paaføre Staten eller sig selv Ubehageligheder, holdt sig til simple historiske Sandheder, fortjener nok mere Roes end Last.

Havde nu Samleren eller, om man vil Sammensætteren, af et saadant Flyveskrivt ikke erhvervet sig nogen egentlig litterair Fortjeneste, der kunde berettige ham til engang at blive Medlem af det lærde Recensent-Societet, eller staae som Matto paa Tilskueren, eller blive offentlig rost af Dagen, saa burde han dog i det mindste kunne gjøre sig Regning paa sine Landsmænds simple Agtelse, fordi han i et saa critiskt Øieblik, havde gjort den fiendtlige Armee bekjendt med sin sande Fremfærd, som man ved dens Tilbagekomst til Engelland sikkert havde viist den i et falsk Lys. — Men aldrig saasnart var Skrivtet udkommet, førend man i Dagen anklagede Forfatteren, angreb hans Person og hans Skrivt med lige stor Lumpenhed, uden endog at anføre et eneste Bevis imod ham; paa dette Udfald fulgte en formelig Denunciation; paa denne fulgte atter, som et Tordenslag, en nedrivende Recension i lærde Tidender; paa denne igjen et Angreb i Dagen ꝛc. — Man skulde nu troe, at denne Donquixot-Cavalcade var tilende, men nei, Danske Tilskuer, hvis grandseende Øie ikke allene opdager de Lilier, der voxe lige for hans Fod, men endog de Soelsikker,

der groede paa Frederiksberg midt imellem Bjergskotter og Hottentotter, havde aldrig saasnart seet sig befriet for disse ubehagelige Gjæster, der i sex Uger havde berøvet hans Pegasus sin aandelige Føde, førend han, efter Kald og Pligt, foretog denne Recension, og leverede den opbyggeligste Commentair derover. Hans olympiske Øg græssede her i "Veteranens" critisk-politisk-polemiske Pjece i Klever op til Ørene, og fik efter nogle Ugers Græsning saa meget Kjød paa sig igjen, at det ordentlig begyndte at vrindske. Recensionen havde nu liig en Comet faaet en lang Svands efter sig, der udmærkede den blandt Millioner Smaastjerner og Smaaplaneter paa den Berlingske Litteraturtidendes askegraa Himmel.

Hvad skulde de i det Engelske Sprog og Litteraturens Cabaler uindviede Læsere nu vel tænke? Mange rystede i deres fromme Enfoldighed paa Hovedet og fordømte uden videre Betænkning den Engelske Pjeces Forfatter, sigende eenstemmigen: Hil være Dagen, Recensenten og den danske Tilskuer!

Denunciationen i Dagen forbigaaer jeg indtil videre; thi Ordet medfører, efter mine Tanker, i litterair Forstand, et saa forhadt afskyeligt Begreb, at jeg ikke vil trætte Deres Taalmodighed med at tale om en Gjenstand, der fornedrer Menneskets Værdighed og Litteraturens Agtelse lige dybt.

Men derimod maa jeg tale her nogle Ord om Recensionen og Danske Tilskuers Betragtninger derover.

Strax i Indledningen viser Rec. ikke allene hvad han fører i sit Skjold, og røber, som Tilskueren meget rigtig anmærker, aabenbar, at han paatog sig at bedømme dette Flyveskrift, ikke i Betragtning af hvad det selv sagde, men i Betragtning af hvad der kunde være at sige i Anledning af samme. Tilskueren vilde gjøre Rec. en Compliment, og han sagde ham her den djærveste Sandhed. Jeg forbigaaer Rec. forhadte Vink i Indledningen, der ere fremsatte paa saa yderst enfoldig en Maade. Ligesaalidet bør den inhumane

Beskyldning, at Pjecen "har sneget sig ud i Publicum" at ændses. Recensenten kunde i sin Gridskhed efter at ville nedrive Forfatteren, ikke oppebie Skriftets offentlige Anmeldelse, og derfor siger han, at det har sneget sig ud i Publicum. Det har været 6 Gange averteret. Efter at Recensenten nu har beskrevet Idealet til saadant et Værk *) fremrykker han med det egentlige svære Artillerie, som da skal skyde Forfatteren synder og sammen.

Paa den første Side af den Engelske Pjece siger Forfatteren: "Saa forsvarsløse og uforberedte som vi (Sjællændere) vare, kunde de Brittiske Vaabens tilsigtede Udfald (Success) ikke være tvivlsomt. Ved Success udtrykkes altid paa Engelsk det gode Udfald af en Sag, den være retfærdig eller uretfærdig. Saaledes kan man gjerne sige the Success of this robbery, denne Plyndrings heldige Udfald. Men Recensenten tager af denne uimodsigelige Paastand Anledning til at indvende: "Recensenten kan umulig istemme at de Brittiske Vaabens Held var indlysende, og ligesaa lidet, at Provindsen var forsvarsløs, dersom alles Hjerter og Mod havde samvirket med enkelte Mænds og Samfundets Bestræbelser (Sjælland har 300,000 Indbyggere)." Ingen kan negte Recensenten, at han, hvis dette lille dersom ikke stod her, havde Ret og Forfatteren Uret. Men da saa mange tusinde af disse 300,000 Indbyggere bleve ved deres Gaarde, og passede paa deres Gravenstener, Keiserinder og Svedskeblommer, og Udfaldet desværre beviste, at den Engelske Pjeces Forfatter havde Ret, saa falder Indvendingen bort af sig selv. Desuden modsiger Recensenten sig selv. I Anmærkningen Side 626 har han sagt at 25,000 Mand, Storbritanniens Kjærnetropper, havde nødt Kjøbenhavns Garnison,

*) Modsigelse paa Modsigelse! — Rec. siger selv S. 628, at Forfatteren af et saadant Værk bør oppebie den nationale Dommedag i det Engelske Ministerium, Bekjendtgjørelsen af alle authentiske og officielle Beretninger ꝛc., og her gjør han samme Fordringer af en Forfatter, der skrev nogle Uger efter Bombardementet og under Fiendernes Ophold her i Hovedstaden; ja Rec. gaaer endog videre og fordrer, at Forf. skulde have rettet Rapporter, som den Gang endnu aldeles ikke existerede.

af mindre end 3000 Mand til at drage sig tilbage indenfor Stadens Volde ꝛc. — Altsaa vare vi jo, i Forhold til Overmagten, forsvarsløse.

Efterat Rec. har gjort denne ligesaa enfoldige som intetsigende Indvending, raaber han i en ret hoverende Tone: "vilde jeg saaledes følge Forfatteren fra Side til Side, maatte jeg skrive en Bog over hans vrange Fremstillinger." — Jo, det vilde blive en rar Bog!

Da Recensenten nu ikke kunde finde noget mere at dadle, som Forfatteren har sagt, saa henvender han sig til det, som han ikke har sagt. Og her finder han da en viid Tumleplads. Han laster først Forfatteren fordi han ikke har fortalt Engellænderne hvad Tailor var for en Karl, og at denne var sendt som en Stridshandske. — Forfatteren handlede neppe urigtig i, ikke at berøre denne ømme Streng. Vor Regjering har ved ikke at antage Tailor, lagt for Dagen, at den ikke skjøttede om ham. En Undersaat tilkommer det hverken at tale i Hedens første Øieblik om saadanne delicate Gjenstande, eller at skumle over diplomatiske Personer, der ere Sagen selv aldeles uvedkommende.

Nu kommer jeg da til de store Anstødssteen, som især have ligget Rec. og Tilskueren i Veien. Det første Sted er nemlig det hvor Forf. førend Fiendtlighedernes Udbrydelse Side 9 siger, at de engelske Krigsskibe, der bedækkede vor Rhed som en Skov, vilde have undt os det skjønneste Syn af Verden, havde vi ulykkeligviis ikke været underrettede om, at disse prægtige Mindesmærker af britisk Vælde (Valor) *) vare bestemte til at ødelægge vor Hovedstad og tilintetgjøre vor gamle Sømagt. Denne høist uskyldige Yttring kalder den fine Recensent "en fiin, i ægte britisk Smag beregnet, Compliment". Men for at faae den til at klinge som en Compliment, over-

*) Ordet har, efter Johnson, to Bemærkelser: 1) personlig Tapperhed, og 2) Magt, Vælde. Sammenhængen viser, at det skal betegne Vælde, thi ellers havde Forf. betjent sig af det almindelige Ord Bravery.

sætter han superb med stolt, som her bør hedde pragtfuld; Valor, som her aabenbar betyder Vælde, med Tapperhed. Men det er ham ikke nok at saare Forfatterens Patriotisme; ogsaa hans Forstand vil han give et lille Puf. "Denne Compliment", siger han: "synes Rec. ligesaa uværdig fra en Dansk Pen, som Tanken i sig selv er falsk — thi" vedbliver han: "Skibes (Krigsskibes) store Antal bevise kun et Lands Overflod af Bygningstømmer". — Engelland har Overflod paa Bygningstømmer? Dette paastaaer en Veteran i Politiken og Litteraturen.

Nu gaaer Rec. videre og laster atter Forf. for noget han ikke har skrevet — nemlig Anmærkninger til de Engelske Befalingsmænds Opraab til Sjællænderne, og skjender ganske forfærdelig paa den arme Mand, "fordi han ikke har ladet Britterne erfare, at de ei maa holde os for det lettroende, tossede Folk, en Engelsk General skal have erklæret os for". — Hvor i al Verden kunde Forf. vide hvad en Engelsk General har erklæret os for — maaskee i Rec. Storstue?

"Fortællingen om Postfægtningerne, Søkampene, Udfaldene og endelig Bombardementet — siger Rec., men uden at anføre et eneste Bevis, — er den ufuldstændigste, uordentligste og svageste af alle de udkomne. Den er langt under Dagbogen." — Paa Fortællingen om Bombardementet nær, ere alle de øvrige Efterretninger fremsatte saaledes som de bleve os meddelte af den commanderende General, og alle indsigtsfulde Mænd ere enige om, at de Peymannske Proclamationer vare fortræffelig skrevne. Bombardementet kan og bør — det tør jeg frit paastaae — Rec. ikke bedømme; thi under hele Beleiringen var han paa sin Gaard paa Frederiksberg og der kunde man vel see Bomberne i Luften, men ikke deres rædsomme Virkninger i Kjøbenhavn.

En anden Anstødssteen, som fornemmelig har givet Rec. Anledning til at sige Forf. Dureteter, forekomme Side 29. Her hedder det nemlig, hvor Forf. begynder at beskrive Bombardementet: „Hvilken Skjændsel for Verden (Shame to the world) sagde jeg til mig selv, da jeg Kl. $7\frac{1}{2}$ om Aftenen hørte Morterernes Torden bryde løs og saae en stor Brandraquet komme flyvende og dræbe i sin Flugt et stakkels uskyldigt Barn, som stod i

et Vindue lige for min Bolig. O, Britannien! udraabte jeg i min Fortvivlelse, Nationers Dronning! Moder til saa ædle, mandige Sønner! Er dette dit Værk. Man behøver ikke at være Professor i Æsthetiken for at indsee, at disse Udtryk i den Forbindelse, de her staae, og jevnførte med de foregaaende Ord Skjændsel ere den bitreste Ironie. Enhver i den Engelske Litteratur ikke aldeles Ukyndig veed, at Digterne, især Thomson, har givet Britannien Epithet af Nationers Dronning; at Engelland gjør Paastand at være det; at Britterne i hele Aarhundrede have villet passere og virkelig ogsaa passerede for ædle, mandige Sønner, og endelig, at denne ironiske Maade at tale paa endog forstaaes af uciviliserede Mennesker. — Men Rec. har, som det lader, med velberaadt Hu udrevet dette Udraab af sin Sammenhæng, for at kunne fortælle de lærde Tidenders lærde Læsere, at Forfatteren har villet sige sine Britter (!) en Compliment!!!

For at krone Værket ender Rec. Side 639 sin Bedømmelse med den Forsikkring, "at den Strickerske Opmuntring til de Hannoverske Tropper ꝛc. var det eneste (?) Dansken værdige han har fundet i den hele (?) Pamphlet", uagtet Kongens, Kronprindsens og Peymanns Bekjendtgjørelser udgjøre denne Pieces væsentlige Indhold — — dog, nok om disse Usselheder! (Fortsættes.)

Oversættelse
af
Account of the Siege &c. of Copenhagen, by F. L. Sommer.

Efterretning om Kjøbenhavns Beleiring, Bombardement og Capitulation, ved F. L. Sommer.

Kjøbenhavns Beleiring og Bombardement ved de Engelske er een af de mærkeligste Begivenheder i de nyere Tider. Saa forsvarsløse og uforberedte som vi vare, var de brittiske Vaabens tilsigtede Udfald ikke tvivlsomt. Saa feigtelig og uventet en Magt, som den de Engelske bragte imod os, maatte nødvendigen overvinde et Folk *) uden Forsvar, der grundede sin hele

*) Nemlig Sjællænderne.

Storhed og Hæder paa den lykkelige Nydelse af en ærefuld Fred. Det var vor Øes og vor Hovedstads Guldalder. Ubekymrede for mere, indskrænkede vi vore Ønsker til vor Fødestavn og de lovlige Fordele, som vor Handel og den meest upartiske Neutralitet kunde yde os. Vore Bestræbelser velsignedes af Forsynet, og vor Lykke havde naaet sin høieste Pynt, da de Engelske truede vore Kyster. Vi satte aldrig Tro til det lydelige Rygte, at en stor Engelsk Expedition var bestemt imod Øen Sjælland og vort Riges Hovedstad. Tillidsfulde til Dannemarks retfærdige Sag, ventede vi aldrig nogen Fiendtlighed fra den Kant. Saaledes var vor Forfatning, da vi pludseligen erfarede, at Søndagen den 2. Augusti Admiral Gambiers Flaade, bestaaende af 14 Linieskibe og 6 Fregatter, lod sig see i Sundet. Næste Morgen ankrede den paa Helsingøers Rhed, og lagde sig i Slaglinie, men uden at røbe nogen fiendtlig Hensigt. Da denne Flaade første Gang lod sig see ved Cronborg, blev Fæstningens Commandant spurgt: om det var tilladt at Flaaden maatte passere Sundet. Han svarede, at han havde Befaling, ikke at gjøre noget Slags Modstand. Prindsen af Wales, Admiral Gambiers Flagskib, saluterede Fæstningen, hvilket denne igjen besvarede. Almuen var meget hoflig mod de Engelske. Flagskibets Saluteren og den Engelske Flaades venskabelige Optagelse i vor Havn, tilintetgjorde hver Tanke om fiendtlige Hensigter. De Engelske bleve forsynede med Levnedsmidler og Fornødenheder i Helsingøer, og bleve behandlede som Venner.

Uagtet man nu almindelig formodede, at de Engelske Tropper ombord paa Transportskibene, agtede at tage vor Øe i Besiddelse, var dog hidtil intet Skridt gjort imod et saadant Foretagende. Da H. K. H. Kronprindsen var med Armeen i Holsteen, vare vi aldeles uforberedte paa at gjøre Modstand.

Tailor, som var bestemt til afløse den Engelske Minister ved det Danske Hof, ankom den 1ste Augusti til Kjøbenhavn. Det hedte almindelig, at Hr. Garlick skulde gaae i et Statsærinde til det Preussiske Hof. Paa samme Tid afsendtes en Efterretning om den Engelske Flaades Ankomst, til H. K. H. Kronprindsen i Kiel. D. 6 Aug. ankom Jackson til Kjøbenhavn, og afreiste strax til H. K. H. Kronprindsen i Kiel, for at meddele ham Gienstanden for Expeditionen, som var de Danske Linieskibes Bortførelse til een af Kongen af Engellands Havne, som et Pant paa vor Neutralitet. Jackson ankom d. 8de til Kiel, men da hans Ærinde var frugtesløst, forlod han dette Sted igjen d. 10de.

D. 8de forlod H. K. H. Kiel, og ankom d. 10de paa Holmen, for at anspore Arbeidsfolkene, og fremskynde Forsvarsanstalterne. H. K. H. havde reist to Dage og to Nætter uden Ophold. Kammerherre Steen Bille, som havde udmærket sig i Slaget mod Tripolis, og som nyder Prindsens hele Fortrolighed, udnævntes til Anfører for Søforsvaret. General-Major Peymann udnævntes til commanderende General over Sjælland; General-Major Bilefeld til Næstcommanderende. Studenterne, som i Aaret 1801 havde ladet sig indskrive til Fædrenelandets Tjeneste, grebe til Vaaben i Følge denne Indbydelse. (Her følger Kronprindsens Opfordring til Studenterne, oversat efter Originalen.)

Intet Menneske kunde under disse Omstændigheder gjøre mere end Prindsen gjorde. Da han havde ordnet alting til Forsvar for Sjælland og Hovedstaden, vendte H. K. H. den 12te tilbage fra Kjøbenhavn til Kiel; men førend han forlod Hovedstaden, lod han udgaae følgende Bekjendtgjørelse. (Her følger H. K. Hs. Bekjendtgjørelse af 12te Aug.)

Stemningen blandt Hovedstadens Indbyggere var ædel og fortræffelig. Alle vare beredte til at opoffre deres Liv og Blod for deres Konges og Fædrenelands Sag. Men vore Bestræbelser vare frugtesløse. Vor hele Magt af regulaire Tropper i Hovedstaden bestod kun af 3,000 Mand, de øvrige bestode af Borgerligt Militair, Landværn ꝛc.; men vort Søforsvar overgik denne Magt i høi Grad. (Her opregnes Søforsvaret.) Men saa stærk som disse Forsvarsmidler vare, kunde de dog langt fra ikke sammenlignes med den Magt, som de Engelske bragte imod os, saavel til Vands som til Lands. (Her anføres i en Note den fiendtlige Styrke efter officielle Beretninger.)

Uagtet vi gjorde Anstalter til at modsætte os ethvert Slags Fiendtlighed, gave vi dog ikke de Engelske Leilighed til at miskjende vor Fremgangsmaade. De Engelske Tropper, der endnu behandledes som Venner, bleve indtil d. 14de forsynede med Levnedsmidler i Helsingøer. De Engelske Krigs- og Transportskibe bedækkede Kjøbenhavns Rhed som en Skov. De vilde have undt os det skjønneste Syn af Verden, dersom vi ulykkeligviis ikke vare blevne underrettede om, at disse prægtige Mindesmærker af britisk Vælde, vare bestemte til at ødelægge vor Hovedstad og tilintetgjøre vor gamle Sømagt.

D. 16de om Morgenen omtrent Kl. 4 landede adskillige Engelske Tropper ved Vedbek, uden nogen Modstand; thi det syntes at have været den Danske Regjerings første Grundsætning, ikke at være den angribende Part (Agressor). (Her følger Gambiers og Cathcarts Proclamation til Sjællænderne. Kongen af Dannemarks Bekjendtgjørelse i Glückstad d. 16de Aug. General Peymanns Proclamation af 22 Aug.)

Den commanderen General sendte nu Lieutenant Cederfeldt til den Engelske General, for at begjere et Pas til H. H. Prinds Ferdinand, som strax blev tilstaaet, og bragt af en Engelsk Officier, som tillige havde Befaling at opfordre Hovedstaden, erklærende, at de Engelske havde en større Magt end de Danske troe, men at de gjerne vilde spare en Hovedstad, som er det første Sæde for Videnskaberne og Handelen, og den første Stad i Riget. — Der blev svaret, "at

Hovedstaden vil forsvare sig af yderste Kræfter, og at enhver Dansk er beredt til at opoffre sit Liv og Blod for sit Fødeland". Den Engelske Officier begav sig igjen til Hovedqvarteret, ledsaget af adskillige Danske Adjutanter. Alle Portene bleve lukkede, paa Castelsporten nær. (Her følger Gener. Peymanns Proclamation af 27 Augusti.)

Den 29 Aug. angrebe 4 til 5000 Engelske det Sjællandske, Lollandske og Møenske Landværn, i Nærheden af Kjøge, under Gen. Castenskjolds Anførsel. Men da en stor Deel af disse Bønder manglede regulaire Vaaben, saavelsom Artillerie, og næsten var uexerceret, saa maatte Følgerne være meget uheldige for os Danske. 150 Mand blev saarede, General Oxholm, 56 Officierer af forskjellig Rang, og 14 til 1500 Mand bleve tagne til Fange. Men den hele Fægtning kan ikke betragtes som noget regulairt Slag. (Her følger General Peymanns Bekjendtgjørelse af 31 Aug. angaaende Fægtningen i Classens Hauge ꝛc. Sammes Erklæring til Kjøbenhavns Indbyggere d. 1 Sept.)

I næste Numer skal jeg levere Beskrivelsen over Bombardementet.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Da ingen Seilads endnu har Sikkerhed fra Fyen til Kjøbenhavn, har en Fyensk Jordegodseier, der ved mangen ædel patriotisk Handling saa ofte har udmærket sig, solgt sit Smør af 400 Køer, til Naboelaugets Kjøbmænd, for 50 Rdlr. Tønden, paa de Vilkaar, at de ærligen vilde overlade det Kjøbenhavnerne for saa mange Rigsdaler mindre, som dette er under den Priis, de have faaet det for af andre. 150 Tønder Rug har denne Hædersmand desuden sendt til Uddeelelse blandt Kjøbenhavns Brandlidte.

Steekul ere nu stegne saa meget i Prisen, at nogle Handlende begjere 70 Rdlr. for Læsten, uagtet den neppe har kostet dem 30 Rdlr.

I Gaar ankom her to Skibe fra Norge med Trælast og Salt. Underveis bleve de anholdte af Engelske Krigsfartøier, men da de vare forsynede med Passe fra Gambier, som de forhen havde forskaffet sig, fik de endelig Tilladelse til at seile til deres Bestemmelsessted.

Hs Majestet har under d. 18 Sept. for at forebygge de Uleiligheder, som Mangel paa mindre

Danske Courant-Pengesorter under de nærværende Omstændigheder kunde frembringe i Norge, allernaadigst besluttet, at lade udfærdige Repræsentativ af Dansk Cour. under Navn af Assignations Beviser, lydende paa 1, 5 og 10 Rdlr. D. C. De besørges udstædte af den Norske Regjeringscommission med den vedtrykte Beskrivelse. De skulle validere lige med den Kjøbenhavnske Courantbanks Sedler og Sølv; samt Kobbermynt, og ombyttes mod D. C. i Rendsborg og Aalborg ved de derværende Kgl. Casser.

En forholdsmæssig Summa Fireskillinger af 4 lødigt Sølv til 15 Rdlr. C. Marken fiin, skulle nu efter Kgl. Befaling af 25 Sept. udmyntes, for at afhjelpe den ved de nærværende Omstændigheder foranledigede Mangel paa Smaamynt.

Stadskæmneriet i Altona har under d. 26 Aug. skrevet en meget patriotisk Adresse til H. K. H. Kronprindsen, hvori det tilbyder Fædrenelandet sin Understøttelse. En ligesaa patriotisk Adresse har Staden Tønningens Magistrat og Deputerede tilskrevet H. K. H. — Paa den Altonaiske Adresse svarede Prindsen under d. 31 Aug. Staden Altonas Borgerskab har altid i enhver vigtig Begivenhed for Fædrenelandet, lagt sand Borgeraand og ægte Fædrenelandskjerlighed for Dagen. — Jeg tvivlede derfor aldeles ikke paa, at Engellændernes voldsomme og uretfærdige Angreb vilde opvække hos dette veltænkende Borgerskab som hos enhver tro Undersaat den høieste Grad af Harme, forenet med den faste Beslutning, ikke at spare noget Offer, som kunde bidrage til det elskte Fædrenelands Forsvar og hævde dets Selvstændighed. Desuagtet har jeg følet største Tilfredshed ved at see min Overbevisning om Staden Altonas uforanderlige gode Sindelav under nærværende tunge Tidsomstændigheder bestyrket ved Deres Skrivelse af 26 d. M. — Den er mig en meget behagelig Anledning til at gjentage min Forsikkring om min Tillid til og Velvellie for Staden Altona.

Med H. K. H. Kronprindsens Samtykke ere følgende frivillige Corpser oprettede i Hertugdømmene: i Kiel et Borgercorps under Hr. Thamsen og et Jægercorps, bestaaende af Studerende, Seminarister og Handelsbetjenter, under Kammerjunker v. Schacks Anførsel; i Oldenborg et Borgercorps

under Borgermester Møller; i Flensborg oprettes ogsaa et Borgercorps.

Efter Kgl. Resolution af 24 Aug. skal Gen. Vei-Commissionens Forretninger i Sjælland indtil videre besørges af Rentekamret.

Ogsaa Indbyggerne i Søndre-Ditmarsken ere blevne opfordrede at lade sig indskrive som Frivillige til Kystmilitsen. Det samme har været Tilfældet med Herskabet Pinneberg.

Maj. v. Grüner, Adjut. hos Kronprindsen, er i Altona indtraadt som Medlem af den til Udførelses-Passers Uddeling nedsat Commission.

I Sundet krydse to Engelske Cuttere, der forstyrre Farten meget.

Blandede Efterretninger om Staden Throndhjem (fortsat). 1705 havde Staden allerede 2de Bedemænd; Guldsmed Jens Rejmers fik kongelig Bekræftelse paa Magistratens Bestalling. Siden beskikkedes Flere. Alexander Wigant, Stads-Musikant, fik 1702 kongelig Konfirmation J. Dan. Berlin beskikket 1737 til Stadsmusikant. Herman Berentssen blev 1689 beskikket til Mægler, samme Aar beskikket Rejnholt Petersen som var tilforn konfirmeret af Kongen. 1734 gjorde Ole Leth Forslag til Artikle for Mæglerne i Throndhjem; samme Aar blev Carsten Henrichssen ene beskikket til Mægler, efter hans Død beskikkedes Jens Lund og Frid. Didrichssen, som 1747 fik kgl. Bekræftelse. Tilforn havde Staden, undertiden 3 Mæglere. Kongelig Ordre at Jens Munk, Vejer og Maaler, skulde betale sin Formand Krep Bertelssen 200 Rdlr. aarlig; Sidstnævnte angav at Tjenesten var omtrent 800 Rdlr. Men Magistraten erklærede: at alle Omkostninger fradragne, var den, efter Aaret 1686 ikkun 385 Rdlr. Endnu 1731 beskikkede Throndhjems Magistrat Vejer og Maaler i Foosen (nu Kristianssund) nemlig Jens Hersleb, og 1732 N. C. Bille til samme Embede i Molde Kjøbstæd. 1690 beskikkede Magistraten Sagførere. 1712 blev deres Tal bestemt til 4 og visse Artikle samt en vis Taxt dem foreskrevet. 1735 og beskikket Sagførere; 1753 og 1763 ligeledes. 1689 blev Poul Blichmann beskikket til Auktions-Forvalter i Throndhjems Omegn, uden for Staden. 1738 den 9de Maji udgik et kongeligt Reskript i Følge af hvilket det forbødes de Gejstlige at befatte

sig med Auktioner i Norge, enten over faste Ejendomme eller Løsøre. Samme er og igjentaget den 10de April 1762. 1752 er en ordentlig, examineret og oplært Gjordemoder af Dr. Henrici forskreven fra Kjøbenhavn til Throndhjem; de andre da forbudne at befatte sig med den Forretning, undtagen den forrige, almindelig brugte Gjordemoder. Af et af Kammerraad Hilmar Meincke stiftet Legat til Throndhjems Nytte er, af hans Arvinger, bestemt 50 Rdlr. til Gjordemoderens, aarlige, Løn. Joh. Fr. Fischer blev 1763 beskikket til Stadskirurg i Wasmuths Sted til hvem derfor givet 400 Rdlr. Stadsphysikus har nydt af Staden 200 Slettedalere aarlig eller 133⅓ Rdlr. (Fortsættes.)

Udenlandske Efterretninger.

Portugal har d. 20 f. M. erklæret, at det forener sig med Frankrige og Spanien, og at dets Havne skulle være lukkede for Engelske Krigs- og Coffardiefartøier fra d. 20 Oct. af.

Naar de Engelske Avisskrivere sige, at deres Land, siden den Tid, Sachserne stiftede der en Regjering, ikke har havt Krig med Dannemark, saa kjende de ikke deres egen Historie. Netop i den Sachsiske Periode førtes Krig med Dannemark. Men lader os forbigaae det 13de Aarhundredes Begivenheder, og kun holde os til det, som skede for et Aarhundrede siden. Under Wilhelm III. begyndte Engelland først, ret at agte paa den af Elisabeth betegnede Bane — Forbindelserne med Fastlandet: d. e. af Politik eller Handelsinteresse ret at blande sig i alle Europaiske Stridigheder. Vel havde Dannemark kun saa saadanne Stridigheder; blot med Sverrig og Holsteen-Gottorp var det i Uenighed, og siden Freden 1720, hvor det erholdt Øresundstolden og Hertugdømmet Slesvig, har det aldeles ikke ført Krig. Der var altsaa sjelden Leilighed for Engelland til at blande sig i dets Anliggender eller indvikle det i Krig. Da Ludvig d. 14de 1689 søgte at vinde de nordiske Magter, blev Dannemark formaaet af Engelland, men dog uden aabenbar Magt, til at forlade Frankrige. Men da 1700 Carl d. 12te ængstede Kjøbenhavn til Lands og Vands, understøttedes hans Søexpedition af en Engelsk og Hollandsk Flaade, som bombarderede den Danske Flaade. Og have Engellænderne da glemt deres Expedition mod Kjøbenhavn i Aaret 1801?

De Engelske ministerielle Blade sige: "dersom de Danske udøve den mindste Fiendlighed imod os, saa vil man definitiv bemægtige sig alle Danske Coffardieskibe, der hidtil (d. 29 Sept.) ere blevne anholdte i vore Havne, og deres Ladninger ville blive solgte til Fordeel for Regjeringen."

Helsingborg, d. 2 Nov. I Gaar, Hs. Majestæts Fødselsdag, var stor Dinée hos Kongen og Kl. 6 om Eftermiddagen Cour for Damer og Cavalierer. En paa Reden liggende Engelsk Fregat og mindre bevæbnet Fartøi saluterede Kl. 1 Eftermiddagen for at feire Dagens Høitidelighed. Staden var illumineret.

"Arndts Reisen in Schweden" oversættes nu paa Svensk. Den første Deel er allerede udkommen.

Ved at anføre den Efterretning, at Merry var sendt til Sverrig, anmærker Moniteuren: det er ikke sandt; han var virkelig sendt til Dannemark; men Kronprindsen har bortsendt ham paa samme Maade som han afviste Jackson. Prindsen har modtaget Engellands Forslag med største Foragt. Ligeledes er det gaaet Lord Paget i Constantinopel. Porten har svaret denne Gesandt: at siden den har seet Bosphor angreben uden Krigserklæring, et Ottomansk Skib brændes og Hovedstaden beskjæmmes, kunde den ikke have mere nogen Tillid til denne Nation.

I Engelland er man enig om, at der aldrig er blevet undertegnet en for Britanien, mere beskjæmmende Convention end den Gen. Wheitelock har undertegnet i Buenos Ayras. Næsten alle de Saarede ere døde, og blandt Tropperne hersker Sygdom.

Den Tenedos, som vexelviis er bleven ødelagt af Russer og Tyrker, befinder sig nu i en skrækkelig Forfatning.

Den Russiske Enkekeiserindes Fødselsdag blev d. 3 Aug. høitideligholdt i Petersborg paa en ualmindelig glimrende Maade. Til en fri Maskerade, paa det Keis. Palais uddeeltes 20,000 Billetter. Den Keis. Hauge var paa det prægtigste illumineret.

Den Franske Gener. i Hamborg har ladet bekjendtgjøre, at en Underofficier eller Soldat ikke tør forlange mere dagligen af den, han indqvarteres hos end $\frac{1}{2}$ Pd. godt Kjød, $1\frac{1}{2}$ Pd. Brød; Grønt eller Riis; 1 Flaske Øl, et Glas Brændeviin.

Det Engelske Cabinet har nu forbudet al Handel med Skibe under Pappenburger, Kniphauser, Oldenborgsk og Mecklenborgsk Flag, saafremt de ere bestemte til andre Havne end Engelske. De, som efter 6 Ugers Forløb (fra 19 Aug. af) træffes i Søen, condemneres.

I Paris tales om en nøiere Forening mellem de christelige Religioner. Især skal der forestaae den jødiske Gudsdyrkelse en Forandring, og ved vise Love skulde de bevæges til at forlade dens gamle Former &c.

Kongen af Engelland er ved en Parlamentsact bleven authoriseret, at suspendere Navigationsacten, og tillade neutrale Skibe at føre Beeg, Tjære, Bygningstømmer, Hamp, Jern og hvert Slags Skibsfornødenheder til Engelland.

Da Efterretningen om de Engelskes Angreb paa Sjælland ankom (d. 20 d. M.) til Bordeaux lod Chefen for det derværende Bureaux maritimes give sig en Fortegnelse over alle der i Havnen liggende Danske Skibe.

Ministeren for Gudstjenesten i Frankrige, Portalis, er død i sit 60de Aar.

Den berømte Cuvier fortsætter nu sine Undersøgelser af de ubekjendte Dyr, der ere blevne fundne i Gibs i Montmatre. Det er lykkedes ham, med uhyre Bekostning og Umage at sammensætte fuldstændige Exemplarer deraf. Beenradet af et af disse Dyr er omtrent 5 Fod langt og Halen omtrent 4 Fod. Det er en Mellemting af Tapiren og Rhinocerossen. Andre Exemplarer ere mindre. Benene udgraves meget omhyggelig af Steenværker med smaa Instrumenter, derpaa sammenføies de paa ny og indsættes i en blød Gibsmasse, hvorved Formen fremstiller sig ganske tydelig.

Kiel, d. 17 Nov. Hs. Høifyrstelige Durchl. Statholderen Prinds Carl, som tilligemed sin høie Gemalinde har været her i Besøg, er igjen reist tilbage til Slesvig. Statsministeren Hr. Geheimeraad Grev Bernstorff, der siden H. K. H. Kronprindsens Afreise herfra til Kjøbenhavn, er bleven tilbage her med 3 Departements-Secretairer, vil nu ogsaa om nogle Dage forlade Kiel, og begive sig med sin Familie til Kjøbenhavn. — Kirkeraad Hermes, een af Directeurerne ved det herværende Skoleseminarium, er død i sit 74de Aar. Hr. Genischen, der er ansat som Lærer ved dette Seminarium, nævnes som hans Efterfølger.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 13.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Hoeckes Enke.

Tirsdagen den 24 November, 1807.

Breve til en Ven paa Landet.

II.

Danske Tilskuers Betragtninger over det Engelske Skrivt fylde, om jeg mindes ret, henved fire Tilskuere. Alt hvad der skeer offentlig, bør ogsaa kunne drøftes offentlig, og ingen kan altsaa have noget imod at Tilskueren leverede en Commentair over Recensentens Meninger. Men hvor meget jeg end hylder Meningsfrihed, saa hylder jeg den dog kun, under den Forudsætning, at Agtelse for Sandhed og Publicums Dom aldrig tabes af Sigte.

Tilskueren siger S. 598 af sit Blad: "Tilskueren har allerede vedgaaet næsten aldeles "ikke at kjende de af Recensenten bedømte Smaa-"skrivter; han tilstaaer saaledes kun flygtigen, "at have havt Leilighed at kaste et Øie i første "Hefte af den sommerske Beretning." Men denne aabenhjertige Tilstaaelse uagtet, taler han dog i otte Numere eller fire Ark af sit Blad uafladelig om denne Piece. Endskjønt han tager Forfatteren paa adskillige Steder kraftigen i Forsvar, saa skeer det dog under saa mange Forudsætninger, at Forf. vil have ondt ved at bestemme Tilskuerens virkelige Mening. Man seer bestandig, at han ikke allevegne tør modsige Veteranen i Politiken og Litteraturen, for at bruge hans egne Udtryk. Men naar det, overensstemmende med hans Værdighed, som offentlig Skribent, virkelig havde været ham om at gjøre, at tage en uforskyldt angreben, og af uædle Hensigter offentlig krænket og forfulgt Forf. i Forsvar, saa havde han først med Eftertanke, ikke med et flygtigt Øiekast, læst Skrivtet, afholdt sig fra at gjøre Recensentens stundom vrangt fortolkede, og af deres Sammenhæng udrevne Ord til Forfatterens eller at underskrive Meninger, hvis Falskhed han ved mindste Overveielse vilde have indseet. Publicum kan altid fordre af en saadan Journalist, at han bør læse med et stadigt Øie en Piece paa tre Ark, hvoraf desuden den største Deel kun bestaaer af forhen i Modersmaalet bekjendte Sager, førend han indlader sig paa at skrive tre til fire Ark om et saadant Skrivt. Forf. kan med ligesaa megen Føie fordre, at han ikke bør mislede den offentlige Mening, ved bestandig at tale i en ubestemt Tone, eller ved at sige er det saa, at dette Skrivt giver vrange, urigtige, misledende Forestillinger om det Hele, forudsat at ꝛc. ꝛc. Skrives Tilskueren da paa Spidsbergen, eller var det paaankede Skrivt fastlænket i det pavelige Bibliothek i Rom og ingensteds at overkomme?

Da jeg skrev mit forrige Brev stod jeg i den Tanke, at denne litteraire Cavalcade nu var tilende, men nei, Hevnens Maal er endnu ikke fuldt. Det var i Skjebnens Bog besluttet, at det Engelske Skrivt og dets Forfatter skulde beskjæmmes i flere end eet Tungemaal — paa Dansk, Engelsk, Tydsk, og man kan maaskee vente, at det ogsaa snart vil skee paa Russisk.

De veed at Dagen, den første Aarsag til dette Spilop, ikke nøiet med at have leveret tre Angreb og Denunciationer, endog oversatte Angrebet paa Engelsk og solgte det for — 4 ß.

I dette Øieblik faaer jeg den Tydske Avis *) og deri finder jeg dette Angreb, forøget med de sorteste Beskyldninger, som en Djævel selv vilde rødme ved, indført paa Tydsk i Form af en Skrivelse fra Kjøbenhavn. I denne Anmeldelse, hvis Kilde er umiskjendelig, anføres tillige, at der hos K. H. Seidelin er udkommet et Engelsk Skrivt, under Titel af Admonition &c. mod det sommerske, og at en Dansk Mand (Hr. K. H. Seidelin) agter at udgive en Beretning om Beleiringen ꝛc. i det Tydske og Franske Sprog.

Jeg er fuldkommen overtydet om, at denne skjændige Anmeldelse ikke er kommen fra den Hamborgske Avisskrivers nærværende Correspondent i Kjøbenhavn. Denne Correspondent er en Mand af Ære, der aldrig vilde kunne beqvemme sig til saa sort en Handling — at brændemærke en uskyldig Landsmands Navn i hele Europa's Øine, fordi han i et partisk Blad har seet ham angreben og denunceret uden mindste Bevis. Han er, som jeg veed, een af Skilderiets Læsere, og jeg erklærer ham derfor her paa det høitideligste, at jeg ikke har den allermindste Tanke om, at dette Nidskrivt, hvis Qvintessence er Løgn og nedrig Bagvaskelse, i fjerneste Henseende kan være kommet fra ham. Nei, dets hele Form røber alt for tydelig sin Sammensætter.

Er nu vel nogensinde en Forfatter bleven nedrigere behandlet i Dannemark?

Nu kunde De maaskee spørge: hvad er Aarsagen til Alt dette? — Jeg skal søge at besvare det saa godt som muligt.

De veed, at Dagen altid har været en erklæret Animositet, som synes uforsonlig, mod de Boghandlere, hos hvilke den Engelske Piece udkom, og at dette Blad bestandig, hvor det

*) Det bør anmærkes her, at de Tydske Aviser indrykke enhver Bekjendtgjørelse uden Forskjel for Betaling — saavel Skandskrivter over andre, som Roes over sig selv. Man maa lade dem, at de slaae sig paa Munden igjen, naar det forlanges. Derfor vrimle ogsaa de Tydske Aviser af Løgn, som saa idelig maa tilbagekaldes.

finder Leilighed dertil, søger at nedrive disse Boghandleres Forlagsartikler. Et frappant Exempel herpaa havde man for nogle Aar siden. Brun Juuls geographiske Lexicon — det første Værk i sit Slags, vor Litteratur eier — blev i lærde Efterretninger meget fordeelagtig recenseret af Hr. Prof. Engelstoft. Men paa et enkelt Sted lastede Hr. Prof. en i Anledning af Jyderne fremsat Yttring. Hvad har Dagen at gjøre! Den river denne enkelte Yttring ud af sin Sammenhæng og anmelder: Et i Kjøbenhavn udkommet høist maadeligt geographisk Lexicon er nu blevet revset i lærde Efterretninger ꝛc. — Prof. Engelstoft saae sig nødsaget til at erklære i næste Numer af Dagen, at han, langt fra at laste Værket, tvertimod har erklæret det for fortræffeligt, uagtet han havde enkelte Ting at erindre derimod. — Ved denne Leilighed erfarede man Dagens aabenbare Animositet imod Værkets Forlæggere, thi jeg veed bestemt, at den aldeles ikke havde noget imod Forfatteren. Hver Gang De altsaa i Fremtiden seer noget i Dagen eller Politievennen mod Skrivter, der ere udkomne eller falholdes hos hine Boghandlere, uden at finde Beskyldningerne understøttede af gyldige Beviser, saa veed De omtrent hvad Klokken har slaaet.

Hr. F. L. Sommer, saavelsom hans Bogtrykkere have gjort meget vel i, at de ikke værdigede Dagens Opfordringer eller Angreb det allermindste Svar. Det vilde blive for tidsspildende, at svare paa alt hvad dette Blad saa øfte finder sin Regning ved at spørge.

Recensionen i lærde Efterretninger har været en umiddelbar Følge af Angrebet i Dagen. Recensentens Bevæggrund haaber jeg at kunne vise Dem i hele sit comiske Lys, naar bedre Tider tillade mig at spøge. Jeg har nu udviklet Dem den hele ligesaa usselt udtænkte, som usselt udførte litteraire Plan, og haaber, at De har intet imod, at jeg lader mine Breve over dette Æmne offentlig trykke. Jeg skylder det Sandheden, Litteraturen og den saa uværdigt angrebne Forfatter. Naar disse Breve, ledsagede af en Dansk Oversættelse af det nedrevne Skrivt, offentlig fremlægges for hele Publicums Domstoel, vil enhver tænkende, retskaffen og upartisk Læser lettelig indsee den hele elendige Plan i al sin Vederstyggelighed.

Men dette Exempel er et nyt Bevis paa min forhen yttrede Paastand, at intet er gavnligere i en Stat end Anonymitet. Antaget at Forfatteren af den Engelske Piece er en ung Mand, som staaer i Begreb med at træde ud i Verden, vilde da hans Lykke ikke paa den meest uforskyldte Maade være for evig spildt, dersom vi ikke heldigviis levede under en saa human og ædel Regjering som den Danske, der aldrig lader sig mislede af Skumlerie? Hvor tungt er det ikke, at en Forfatter, der har skrevet det uskyldigste Skrivt af Verden, ja som endog paa en vis Maade har gjort sit Fædreneland en Tjeneste derved, skal see sit Navn paa det uforsvarligste sværtet i tre Tungemaal, uden at hans Sværtere have fremført et eneste Bevis imod ham? — Desuden veed De, at enhver Ting, var det end den reneste og helligste, lader sig betragte fra to Synspuncter, og at Ondskab og Klaffer kan udlede Gift af Alting. Voltaire har meget vittigt beviist, at en Ildesindet endog maatte kunne udlede Blasphemie af Fadervor, ved at give Ordene en vrang Fortolkning. Iøvrigt vil De nu ikke undres mere over, at kun faa ønske at give sig af med litteraire Arbeider i et Land og i en Tidspunct, hvor de ere udsatte for, ganske uforskyldt at see deres Navn sværtet i forskjellige Tungemaal og Blade, og der behøves ikke flere end een, høist to erklærede Modstandere, til at udføre en saadan Plan.

Oversættelse

af

Account of the Siege &c. of Copenhagen, by F. L. Sommer.

Efterretning om Kjøbenhavns Beleiring, Bombardement og Capitulation, ved F. L. Sommer.

(Sluttet.)

Adskillige Skjermydsler fandt nu (imellem d. 1 og 2 Sept.) Sted imellem de Danske og Engelske Forposter, men uden Virkning paa begge Sider. (Herpaa følger den fiendtlige Generals sidste Opfordring og General Peymanns Afslag.)

Det er med den yderste Smerte, at jeg giver mig her til at beskrive de rædsomme Scener, Kjøbenhavns

Bombardement frembød. Vel veed jeg, at saadanne Rædsler ulykkeligviis ere uundgaaelige Følger af Krig; men ingen er Herre over sine Følelser, fornemmelig i det første Udbrud af sin Kummer.

Hvilken Skjændsel for Verden, sagde jeg til mig selv, da jeg omtrent Kl. 7½ om Aftenen hørte Morterernes Torden bryde løs og saae en stor Brandraquet komme flyvende igjennem Gaden og dræbe i sin Flugt et stakkels uskyldigt Barn, der stod i et Vindue lige for min Bolig. O! Britannien, udraabte jeg i min Fortvivlelse: "Nationers Dronning! Moder til saa ædle og mandige Sønner, er dette dit Værk?" *) — Forvirringen var nu almindelig. Menneskene løb ængsteligen igjennem Gaderne: Moderen til sine Børn, Faderen til sin Familie og hver, som havde en Post til sin bestemte Plads. Bomberne faldt i Mængde allevegne; Brandraquetterne gjennemkrydsede den mørke Luft; Canonerne paa Voldene blandede deres Torden med de Engelskes, og forøgede den gjenlydende og rædselfulde Bragen. Der udbrød strax Ild paa forskjellige Steder, men vore Sprøiter og vort hele Brandvæsen vare i saa god Orden, at Ilden blev allevegne snart slukket. Henved 500 Mand brugtes allene i dette Øiemed, og vare bestandig tilrede paa Gaderne og andre Steder, for at forekomme Følgerne af Ildebrand. Paa denne Maade var Bombardementet i Førstningen mere ødelæggende for Menneskene end for Husene. Folk saaredes og dræbtes saavel paa Gaderne som i Boligerne, og ingen troede

*) Tilskuerens virkelig humane Anmærkning over dette Sted fortjener her at anføres: "hvis man ved Nationers Dronning ikke forstaaer deres Selvherskerinde, men den ypperste og ædelste iblandt dem, og ved Britannien ikke det Øglerede, som man med Føie kan kalde Kongens onde Raad, men selve Folket, da har det paa mange Maader gjennem Aarhundrede beilet, og vedbliver endnu fremdeles at beile til denne Titel, hvortil ogsaa danske Tilskuer, forudsat at han i saa Fald var villig at erkjende noget saadant afgjort Fortrin, maaskee neppe selv vilde negte det sin Stemme. Og tænker man sig nu fremdeles ved Britanniens ædle og mandige Sønner, ikke Pophamerne, eller Dunbarerne, eller Castlereagherne, eller Canningerne, eller Percevalerne, men denne lange Række af brittiske Worthies fra Alfred til C. J. Fox, fra Edmond Ironside til Lord St. Vincent eller Sir Roger Curtis, kan man ikke andet end fristes at give Forfatteren Ret, om han ved at erindre disse Britanniens ædle og mandige Sønner, og deres Daad, med et undrende Udraab spørger deres Moder, om hun ogsaa vedkjender sig hine Vanartninger, og deres Udaad; men da er vist nok Complimenten, han gjør slige udartede Britter, meget maadelig."

sig sikker selv i den dybeste Kieldere. Bomberne gik igjennem alle Etager af Bygningerne, og ødelagde Alt hvad de stødte paa. Moderen, der gav sit Barn Die, blev dræbt tillige med dette af een og den samme Bombe. Qvinder, omringede af deres grædende Børn, ubekjendte med deres Mødres Jammerskrig, søgte Tilflugt i mørke Kieldere mod de grusomme Bomber. Henved 30 Bygninger stode i Lue, og Nattens Mørke forøgede disse ynkelige Optrins Rædsler. Henimod Kl. 8 om Morgenen ophørte Bombardementet. (Her følger Gen. Peymanns Bekjendtgjørelse af 3 Sept.).

Om Aftenen Kl. 7 begyndte atter Bombardementet, i Begyndelsen var det meget svagt, men efter Haanden tiltog det, og blev rædselsfuldt henimod Enden af Natten. Hvert Øieblik raabte Vægteren: Brand! De under Bombardementet Saaredes og Dræbtes Antal, var nu allerede meget betydeligt. Om Morgenen stod Kongens Hømagazin i Lue. Bomberne faldt nu igjen i Mængde, og forhindrede Folk fra at gaae over Gaden, uden Fare at blive dræbte eller saarede, endskjønt Ilden dog hidtil var bleven slukket i 64, saavel offentlige som private Bygninger, ved Brandfolkenes utrættelige Bestræbelser.

Under den anden Dags Bombardement, drog en stor Deel af Kjøbenhavns Indbyggere med deres bedste Eiendomme ud til Christianshavn, hvor de troede sig sikkre, og hvilket Sted kun faa Bomber hidtil havde naaet. Mange flygtede ogsaa i største Hast ud til Amager. Man kan ikke lettelig tænke sig en større Scene af Rædsel og Forvirring end man her saae. Vogne, som førte Familier med deres bedste Gods, udgjorde en Række uden Ende; de rigeste og anseeligste Folk, nøiede med at redde deres og deres Familiers Liv, gave Slip paa alle de Fordele, som Rang og Formue medføre. Henved 100 Mennesker boede i et eneste Huus paa Christianshavn, og mangen en elendig Hytte paa Amager var et Tilflugtssted for adskillige Familier af Rang fra Kjøbenhavn.

Sept. d. 4de begyndte Bombardementet igjen omtrent Kl. 7, og Tømmeret paa Tømmerpladsen, hvilket tilhørte adskillige Kjøbmænd og var af stor Værdie, blev sat i Brand med gloende Kugler. Paa samme Tid udbrød Ild i mange Bygninger og tog tilsidst fat i Frue Kirkespiir, som, da det faldt, udspredte Luerne rundt omkring sig, og forøgede Faren. Alle Sprøiterne og Brandredskaberne vare nu ødelagte, deels af Bomberne, deels ved det de saa idelig brugtes. De fleste af Brandfolkene bleve dræbte eller saarede, og de, som undgik Bomberne, vare saa udmattede af Anstrængelse, at deres Bestræbelser vare frugtesløse. Deres Kræfter aftoge i samme Forhold som Ilden og Faren tiltog. Saasnart der var udbrudt Ild paa eet Sted, blev den sædvanlig forøget ved Bomber, som altid kastedes mod samme Punct, og følgeligen tvang Brandfolkene til at forlade Stedet. Mange af disse

ulykkelige Mænd bleve dræbte paa deres Post, i deres ædle Bestræbelse for at opfylde deres Pligt.

Den uhyre Ild paa Tømmerpladsen, og de Bomber og Brandraquetter, der bestandigen kastedes mod Christianshavn, truede nu ogsaa denne Stad med Ødelæggelse, og tvang saavel dem, der flygtede did for at finde et Tilflugtssted, som Stedets egne Indbyggere, at tye hen til et andet Sted. Enhver flygtede nu til Amager, som foruden sine egne Indbyggere, talte paa den Tid, imellem 20 og 30,000 Mennesker fra Hovedstaden.

Alle de Scener af Rædsel og Elendighed, som man nu mødte i enhver Vraa, lade sig ikke beskrive. De Syge og Saarede bleve slæbte ud af Hospitalerne og kjørte paa Vogne, hvor de atter udsattes for Fiendens Bomber, som ogsaa saarede mange af dem paa ny. Frugtsommelige og nylig forløste Barselqvinder, bleve drevne ud af deres Boliger, og atter udsatte for samme Fare. Gaderne vare opfyldte med døde og sønderslidte Heste. Men her maa jeg standse; ethvert Menneske af Følelse vil gyse ved dette melankolske Maleri, uden at ønske at see det fuldført.

Ved Enden af denne Periode vare 305 Huse og Gaarde og een Kirke afbrændt til Grunden (I en Note anføres en kort Beskrivelse over de fornemste afbrændte Bygninger, og tillige Assurancesummen af det Hele). — Mangen en rig Mand var nu bragt til Bettelstaven, og det skjønneste Vare-Magazin af Verden var bleven et Offer for Luerne. Udsigten i Fremtiden var skrækkelig. Havde Bombardementet begyndt næste Dag, saa vilde Alt have været tabt, og hele Kjøbenhavns Ødelæggelse maatte have blevet en uundgaaelig Følge deraf. Her følge Capitulationsartiklerne, Gener. Peymanns Bekjendtgjørelse til Kjøbenhavns Indbyggere d. 7 Sept., den Strickerske Proclamation af 4de Sept. Da den sidste er udstædt paa Tydsk, og endnu ikke er leveret paa Dansk i noget offentlig Blad, saa tager Oversætteren ikke i Betænkning at anføre den her, da den tillige vil godtgjøre om den Engelske Pjeces Forfatter har frygtet for at sige Fienden Sandheder, medens hans Tropper endnu bespændte os fra alle Kanter).

Hvad Uret har det fredelig Dannemark tilføiet eder, eders Nation eller eders Regjering? Det Dannemark, som troede eller indbildte sig at leve i Fred med hele Verden? Eders Høvdinger have bekjendtgjort, at de komme til os som Venner, og alligevel behandle de os som de værste Fiender. De foragte Folkeretten og udøve Fiendtligheder, som vi aldrig kunde vente af civiliserede Nationer. De ansee allerede vort Land for en Erobring, endskjønt de aldrig ville underkue det. Indbyggerne paa denne Øe ville forsvare sig som Løver i deres Huler. Ikke I, men eders Regjering, fortjener at lastes for et saadant Forræderie, hvis Følger tidlig eller sildig dog vil gaae ud over dem selv. Eder, Hannoveranere! betragte vi som uskyldige Folk, der ere tvungne til at udføre eders Regjerings grusomme Befalinger. Men I ville blive opoffrede. Endnu

er det Tid for eder at redde eders Liv. Som Hannoveranere ere I allerede for længe siden fritagne for eders Troskab og Pligt mod den forræderske Engelske Regiering. Adlyder ikke dette umenneskelige og blodige Ministeriums Befalinger, at underkue et uskyldigt Folk. Lader os forene os sammen. De Danske ville altid modtage eder som Venner. I ville finde det sikreste Tilflugssted i Kjøbenhavn eller Cronborg. Iler herhid! Danske, trofaste Danske, vil yde eder Godhed, Venskab og Understøttelse; de love eder paa det høitideligste, at føre eder ved Enden af Krigen i Tryghed tilbage til eders Fødeland. Hannoveranere! lyder Venskabs og Fornuftens Stemme!

(Herpaa følger Side 45 til 48 det Danske Hofs Declaration imod Engelland.)

Nu opfordrer jeg enhver retskaffen, upartisk og tænkende Dansk Mand til at dømme imellem Forfatteren af det Engelske Skrivt og Dagen samt Recensenten!

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Prindsesserne Juliane Sophie og Louise Charlotte ventes i Dag eller i Morgen her til Staden.

Vor Charge d'Affaires ved det Engelske Hof, Hr. Rist, har nu forladt London, og tiltraadt sin Reise til Dannemark i Selskab med begge Greverne Reventlau

Efter de sidst ankomne officielle Breve fra London, var, paa den Tid disse bleve skrevne, et geheime Conseil forsamlet, för at bestemme, om der skulde erklæres Krig mod Dannemark.

Sognepræsten i Lyngbye Hr. Rønnes Forsvarsskrivt for sit Forhold under Krigen, sælges til Fordeel for Frue Sogns ødelagde Kirkeskole hos Hofbogtrykker Christensen i lille Helliggeiststrædet No. 57.

Ved Placat af 14 Novb. 1807 er der fra det Kongl. Danske Cancellie bekiendtgjort, at Hs. Kongel. Majestæt allernaadigst har behaget at resolvere: "At Øresunds Toldpas bør for de Skibe, som have passeret dette Sund, i Fremtiden henregnes iblandt de Skibspapirer, som efter den 6te og 8de §. af det under 14 Sept. d. A. udgivne Reglement for Kaperfarten udfordres til at godtgjøre Skibets Neutralitet."

Under d. 13 Nov. udkom i Rendsborg følgende Patent: "Vi Christian den Syvende &c. Gjøre vitterligt: At, da Fædrelandets nuværende Stilling opfordrer Os til, at sikkre Vor staaende Hærs muligst hurtige Recrutering i overordentlige Tilfælde; saa have Vi funden nogle Afvigelser fra de gjeldende Anordninger nødvendige, i Henseende til den Udskrivning for Vor Landtjeneste, som i dette Aar bliver at foretage; Ligesom Vi og, paa det at hiint Øiemed, uden føleligt Tab for Landbruget, kan vorde opnaaet, have været betænkte paa, hvorledes de, for hvilke Krigstjenesten maatte blive meest besværlig, kunne, efter Muelighed, tilstaaes Fritagelse for samme. Vi befale derfor, saaledes som følger: §. 1. Ved den Session, som begynder den 1ste i næste Maaned, skulle alle Reserver indkaldes fra det 19de til det 36de Aars Alder, begge iberegnet. §. 2. De 19 og 20aarige Reserver skulle allene paa den sædvanlige Maade maales og synes. §. 3. Derimod skulle samtlige tjenstdygtige Reserver fra det 21de indtil det 26de Aar iberegnet udskrives til Tjeneste ved den staaende Krigshær. §. 4. Dog undtages fra denne Udskrivning alle Gaardbeboere og Jordbesiddere, som holde egne Heste og Vogne til at drive deres Avling, saavelsom og de Sønner af 60aarige Gaardbeboere og af Gaardbeboeres Enker, som hidtil have været fritagne. §. 5. Af det Mandskab, der efter den 3 §. skal udskrives, skulle først de ældre sættes i Nummer og afleveres til de forskjællige Regimenter og Corps. Men fra denne Udtagelse til Tjenesten skulle imidlertid de være frie, hvilke førend dette Patents Bekjendtgjørelse have været gifte og boesatte, saafremt der maatte findes ugifte af den samme Alder eller saadanne, der ere eet Aar yngre. §. 6. De af Mandskabet, der udskrives, for at tjene som Landsoldater, og efter den nu meddelte Forskrivt ikke strax kunde sættes i Nummer, skulle i Sessionsprotokollen og Lægdsregisteren betegnes som Reservesoldater. §. 7. De Reserver, som holde 60 Tommer eller derover, men dog ikke fulde 61 Tommer, skulle ikke udskrives til at tjene som Landsoldater, men som virkelige Landeværnsmænd. §. 8. Ligeledes skulle samtlige Reserver fra det 27de til det 36de Aar, begge iberegnede, udskrives til at gjøre Tjeneste ved Landeværnet, som virkelige Landeværnsmænd. §. 9. Ved den nærværende Ud-

skrivning til Landeværnstjenesten maae dog af de i den forestaaende 7 og 8 §. omtalte Reserver saadanne forskaanes, hvilke beboe Gaarde eller i Almindelighed besidde Landeiendomme, og drive disse med egne Heste og Vogne, saavelsom og de, der tjene Præster, eller Kongelige Betjente paa Landet som Avlskarle. §. 10. De paa denne Maade udskrevne Landeværnsmænd skulle strax efter Udskrivningen forsøie sig til de Garnisoner, som for et hvert Distrikt i Særdeleshed vil vorde nærmere bestemt, og forblive der i 6 til 8 Uger for sammesteds at øves i Vaaben. §. 11. Saasnart disse Folk ere tilstrækkeligen Vaabenøvede og derefter afleverede til de vedkommende Landeværns-Regimenter, skulle strax alle de Folk forløves til deres Hjem, hvilke henhøre til disse Regimenters ældre Landeværns-Reserver, og desuden, saavidt muelígt, alle de Landeværnsmænd af de yngere Reservers Classe, saavelsom af det virkelige Landeværn, der paa nærværende Tid have Landeiendomme i Besiddelse.

Paa Stiftamtmandens Opfordring og ved hans personlige Indflydelse have de fleste Handlende i Christiansand, Arendal og Østerrisser, Eierne af Næs og Egelands viist den Patriotisme, at anskaffe paa egen Regning og Risico flere end 22,000 Tdr. Kornvarer fra Dannemark, med det Tillæg, at udsælge dem, Rugen til 7½ Rdlr., Byget til 5 Rdlr. og Havren til 3 Rdlr. pr. Tde. Ser af de i dette hæderlige Ærinde afsendte Skibe ere allerede lykkelig vendte tilbage.

I Christiania Avis No. 72, findes følgende anført: "Advarsel til Lodserne: I Torsdags den 3die September saaes i Nærheden af Jomfrueland en engelsk Tredækker, som betjente sig af følgende listige Konstgreb: Han strøg alle sine Stænger, lod samme med Stortakkelagen slæbe agter ud, satte Nødskou til, og tonede russisk Flag, og saaledes forestillede Vrag, alt i den Hensigt at forskaffe sig Lodser ombord, og i dem kystbekjendte Folk til sine uden Trivl forehavende Røverier i Havnene. Tvende Lodser, forledede ved Bedrageriet, lagde ogsaa virkelig ud, men da de noget nærmere kunne tage Skroget i Øiesyn, og saae at samme var engelsk Bygning, vendte de om, og strax lod Røveren sine Canoner — skjønt, Himlen være Tak! forgjeves — spille paa Lodsbaaden. — Denne Efterretning er tilforladelig."

Hr. Consul West's Malerisamling, som under Beleiringen stod henflyttet i en dertil indrettet Hvelving under det afbrændte Slot, er nu atter aaben paa det sædvanlige Sted for Konstens Elskere.

Udenlandske Efterretninger.

I Moniteuren af 13 Nov. læses følgende: Siden 2 Aar har Engelland gjort 4 Expeditioner. Den første var mod Constantinopel. Den faldt ud til dets Skjændsel; Forliset af adskillige Skibe, alle dets Varers Confiscation og dets Handels Udelukkelse fra alle Levantiske Havne var en Følge deraf. Lord Duckworth og hans Escadre maatte prise sig lykkelige, at de fandt deres Frelse i Flugten. — Engellands anden Expedition var imod Ægypten. Den var endnu mere skjændselsfuld, skadelig og vanærende. Dets i Rosette slagne, underveis omringede Hær, har mistet over 4000 Kjernetropper. Forgjeves have Engellænderne gjort Diger, gravet Canaler, og oversvømmet dette ulykkelige Land, for at sætte sig i Sikkerhed i Alexandrien. Den 22 Sept. ankommer Paschaen af Cairo, slaaer dem, og tvinger dem at overlevere ham Alexandrien, hvor Paschaen d. 24de holdt sit Indtog. Det er vanskeligt at tænke sig en Expedition, der var mere ydmygende. — Den tredie Expedition var imod Montevideo og Buenos Ayras. For en aaben Stad strandede 10,000 Engellændere! Det er sandt, at det Had, som disse Fiender af den Catholske Religion indgjød Spanierne, har tilveiebragt ny Midler imod dem og besjelet den hele Befolkning med ny Iver, og 10,000 Engellændere have endog været meget lykkelige, at man tillod dem at drage tilbage. Denne Expedition, der har kostet Engellænderne uhyre Summer, har altsaa ikke tjent til andet, end at tilintetgjøre den Indbildning, at bemægtige sig de Spanske Besiddelser. De Portugisiske Besiddelser ville gjøre samme Modstand. Overalt, hvor der er Catholiker, ville de intolerante Engellændere mode Fiender. Ved denne forulykkede Expedition mistede Engellænderne over 5000 Mand. — Deres fjerde Expedition har gjort meest Opsigt. Det er den mod Kjøbenhavn, den afskyeligste Expedition, som Historien kan bevare Mindet om; den Skjændsel, hvormed den bedækker den Britiske Regjering, er uudslukkelig. Hvorfor rømme Engellænderne Sjæl-

land og Kjøbenhavn, da dog den Danske Regjering ikke vedkjender sig Capitulationen, og da dens forbindende Kraft ophører? Hvorfor droge Engellænderne bort, da dog Kronprindsen negtede at antage deres Gesandt, da han sluttede med Frankrige en Of- og Defensiv-Alliance, da han kun har besvaret deres Forslag ved at tilbagekalde sine Agenter i London, endelig da han i sine politiske Underhandlinger ikke giver Engellænderne nogen anden Benævnelse end Rovere: en Benævnelse, som de saa fuldkommen have fortjent? Fordi de tilfulde indsee deres Svaghed og Udueligbed til Lands; det Oieblikks Nærmelse, hvor Frosten gjorde de Danske Troppers Ankomst muelig, bestemte dem til den kloge Beslutning, istedet for at oppebie Fienden, som de havde overfaldet og gjort vaabenløs, og som de snart maatte kunne overvinde: at vælge en skjændig Flugt, paa hvilken man nu ikke noksom kan kaste Foragt! — Efter disse fire Expeditioner, der bestemme Engellands moralske og militaire Fald, ville vi tale om den Forfatning, hvori det lader Portugal. Prinds Regenten af Portugal mister sin Trone; han mister den, fordi Engellændernes Intriguer har havt Indflydelse paa ham; han mister den, fordi han ikke har villet bemægtige sig de Engelske Varer i Lissabon. Hvad gjør da Engelland, denne saa mægtige Allierede? Det er ligegyldigen Vidne til hvad der foregaaer i Portugal? Hvad vil det gjøre, naar Portugal er taget? Vil det bemægtige sig Brasilien? Gjøre Engellænderne dette Forsøg, saa ville Catholikerne forjage dem? Huset Braganzas Fald vil være et nyt Bevis paa at enhver, der hænger ved Engellænderne, ikke kan undgaae sin Undergang. — Men hvad ville da egentlig de Engelske Ministre under saa ugunstige Omstændigheder? Vi tale ikke om Engelland: Engelland *) vil kun hvad alle Nationer ville: Freden, og endelig nyde Rolighed under Moralens og Lovenes Regjering. Men hvad vil Oligarch-Committeen, som styrer dets Regjering. Den har erklæret: evig Krig. Dette System af evig Krig vil ikke vare længer end hiin Crisis, hvori vilde og overspændte Mennesker overtræde

*) Man seer her, at den oplyste Franske Regjering meget vel veed at gjøre Forskjel imellem Britannien (det britiske Folk), og dets nuværende skjændige Ministerium. Overs.

Folkeretten, og vilde bringe alt til det Yderste. De Londonske Oligarchers System bevæges af samme Følelser, som besjelede vore revolutionaire Committeer. De, som lede det, ere ligesaa afskyelig som Marat. Har denne begaaet nogen større Afskyelighed end at give Verden et evigt Skuespil paa Krig? Disse Anførere ville ende deres Bane som alle rasende og overspændte Mennesker: de ville vorde en Skamplet paa deres Land og en Afsky for Nationerne. — Vægringen ved at antage Keiser Alexanders Mægling og Expeditionen mod Kjøbenhavn, aabenbare tilfulde det Engelske Ministeriums Sindelav og dets System at føre en evig Krig; ogsaa har det første Resultat af denne Begivenhed været, at bevæge de Fastlandsmagter, som endnu levede i Fred med Engelland, til at afbryde al Forbindelse med det. Østerrige har ikke dvælet længe: aldrig saasnart havde Keiser Franz den Anden faaet Efterretning om hvad der var forefaldet ved Kjøbenhavn og Engellændernes Vægring at antage Ruslands Mægling, førend han erklærede Engelland Krig. Blocaden sammentrækkes allerede paa alle Kanter; den fra Wien afreiste Lord Pembroke, har paa Reisen til London maattet indskibe sig i Triest; Engellands Brevvexling med hele Fastlandet opsnappes; man har over 100,000 Engelske Breve og for adskillige Millioner Vexler i Depot, hvilke ere blevne anholdte som en Følge af Blocaden. — Disse Foranstaltninger trykke den Engelske Nation, og deres Følge vil være, at den vil bringes i en heftig Forfatning. Men hvad bekymre de overspændte Mennesker, der regjere denne Nation, sig herom? Hvad have de tilfælles med det Engelske Folk? Lykkeligviis ville de ikke være til mere den Dag, de kastes ud af Ministeriet? De kunne endnu en Tidlang følge deres Grundsætninger; men en Catastrophe er uundgaaelig. Uretfærdigheder og Yderligheder kunne stundom drive deres Spil med Nationerne; men Erfaringen har lært, at dette Onde kun kan vare en Tid. Freden, Nationers første Gode, maa være Hovedøiemedet for alle Regjerendes Handlinger. Et Ministerium, der erklærer sig for evig Krig, forraader sit Lands dyrebareste Interesse; det har tabt dets Tillid; dets uundgaaelige og nær forestaaende Fald vil tilfredsstille Nationalinteressen og den offentlige Moral.

Den berømte Cherubini er død i Paris.

Af de særegne og sædvanlige Understøttelser, som den Franske Regjering forunder store videnskabelige og Konstforetagender, fortjener følgende især at nævnes: Den til Spanien afsendte medicinske Commission, der skal undersøge den gule Feber, koster aarligen 45 tusinde Franker (12 tusinde Rdlr.); for Udarbeidelsen af det store Værk over Aegypten, udbetaltes i afvigte Aar 142 tusinde Fr. (40 tusinde Rdlr.); til de Pragtværkers Befordring, som Regjeringen understøtter med Subskription, nemlig Redoute's Afbildninger af Planter, der høre til Lilieslægten; til Kobberstykker, der forestille Monumenter i Paris og til Peranesis Kobberstikofficin udbetalte Skatkamret i det Hele 130,900 Fr. (36 tusinde Rdlr.); Nationalinstitutets Forflytning fra det Kongel. Slot til sit nuværende Forsamlingssted, kostede 141 tusinde Fr. (40 tusinde Rdlr.).

Den berømte Naturforsker Bomare, hvis naturhistoriske Ordbog vi eie paa Dansk, er død i sit 79de Aar.

Uhrmager Gabriel i Paris har opfundet et Penduluhr uden Vægt, der fuldkommen har samme Skikkelse som en Kugle. Ziferbladet er gjennemsigtigt og formedelst en med en Gjenskinsplade forsyner Lampe viser det Tiden i en stor Frastand. Ved en meget snild Indretning kaster hverken Uroen eller Viseren nogen Skygge paa Perpendikelen. Lysningen kan formindskes saaledes, at den kun bliver som Skinnet af en svag Lampe, og følgelig kan dette Uhr bruges i Sygestuer. Som Kirkeuhr kan det tilkjendegive Tiden baade om Dagen og Natten.

Keiseren af Rusland har foræret Keiser Napoleon to Peltse af sort Ræveskind og saa kostbart Zobel, som man hidtil aldrig har seet i Frankrige.

Torsdagen d. 3 Dec. om Eftermiddagen Kl. 4½ holdes General-Forsamling i det Asiatiske Compagnie, hvori Interessenterne blive bekjendte med: hvad der har gjort Udsættelsen af Sept. Maaneds Gen. Forsamling nødvendig; de siden sidste Gen. Forsamling fra Compagniets Factorer og Skibe indløbne Efterretninger; hvilke Regnskaber der i samme Tid ere deciderede; at bifalde de Beviser

paa Hengivenhed og Deeltagelse for Konge og Fædreneland, som fra Compagniets Side ere givne i Anledning af de Byrder og Besværligheder, som det Engelske Overfald i Augustii Maaned, og den Storbritannien derefter erklærede Krig har medført og medfører; at tage Beslutning angaaende Compagniets bestandige Commissions Forslag til, efter Compagniets Sædvane, at medvirke ved passende Bidrag til at afhjelpe den i Augustii og Sept. Maaned d. A. formedelst Kugler og Bomber, samt Ild i og omkring Staden bevirkede Nød og Trang; at vælge en Revisor i afg. Qvæsthuus-Directeur Becks Sted; at beslutte, naar Commissionens Betænkning er hørt, angaaende Urtekr. Zimmers Tilbud; at lade sig forelægge Balancen til 11 April d. A. til Veiledning ved Udbyttets Bestemmelse for Handelsaaret fra 1806 til 7.

Onsdagen den 4de Novbr. blev en Engelsk Fiskerslup fra Harwich, bestemt til Gothenborg, som formedelst stormende Veir maatte søge ind til Oxefjorden, da dets Capitain var gaaet overbord og dets Bom var brækket, taget af Lodserne. Skibet var fragtet af et Engelsk Handelshuus i London, og havde foruden Folkene en Handelsbetjent ombord, hvis medhavende Papirer formenes blot at have angaaet Handelssager.

Den af Englænderne bortførte danske Canonbaad Holbek, er bjerget og indbragt til gamle Hellesund; nok En er bjerget i Lister Amt.

Bekjendtgjørelse.

Det i Kjøbenhavns Skilderie af 14de d. M. betræffende min Opbringelse til Yarmouth, maa følgende anmærkes: 1) at det ikke var min, men Lodsens Skyld ene og allene, at Skibet blev beskadiget, hvorover jeg har nedlagt Protest, som af Skibets Mandskab er beediget, hvilket Havarie foraarsagede et Ophold af 22 Uger; 2) dernæst at den foraarsagede Havarieskade ikke er 597 Rdlr, men 597 Pd. St. eller omtrent D. C. 3600 Rd. 3) og at det ikke var 1000 Skipp., men 100 Skipp. Stangjern, som med mig var afsendt.

P. N. Lousen.

Trykfeil.

S. 179. Lin. 27. Matto læs: Motto.

Tillæg til nyeste Skilderie af Kjøbenhavn No. 13.

Tirsdagen den 24 November 1807.

Indenlandske Efterretninger.

En Reisende, som i disse Dage er kommen fra Sverrig, beretter, at Handelen i dette Land er aldeles standset, formedelst Krigsforholdene imellem Dannemark og Engelland, og at der i Sverrig ligger et uhyre Forraad af Jern, som ikke kan afsættes. Engellænderne benytte sig af de Svenske Kjøbmænds Forlegenhed og byde dem den halve Værdie. — Samme Reisende beretter, at det var Engelland, som vilde formaae Sverrig til at modtage Engelske Tropper i Skaane, imod at det betalte det Subsidier; men at den Svenske Regjering skal have svaret, at eftersom det ikke har sine egne Tropper paa Feldtfod, saa kunde det heller ikke tilstede, at de Engelske skulde være det i Sverrig.

En Oberst og Baron Boje var for nogle Dage kommen hertil fra Helsingborg i et Statsærinde for sit Hof, og er i Dag reist tilbage igjen.

Ved Bombardementet ere ialt 25 Gader brændte, som indbefattede 305 Huse og Gaarde, nemlig: Amagertorv 1, Dyrkjøb 1, Frederiksborggaden 5, store Fiolstræde 45, lille Fiolstræde 3, Graabrødretorv 8, St. Gjertrudstræde 3, Hyskenstræde 2, Kultorvet 13, Klosterstræde 10, lille Kjøbmagergaden 17, Klædeboerne 5, store Kannikestrædet 6, lille Kannikestrædet 4, Landemærket 12, Larsleistrædet 20, Nørregaden 35, Nørrevold 10, Pustervig 9, Pederhvidtfeldsstræde 22, Rosengaarden 19, St. Pederstræde 11, Skindergaden 24, Skidentorvet 6, Skidenstræde 14. Iblandt disse Gaarde og Huse vare 26 Bryggergaarde, 5 Bagergaarde og 21 Brændeviinsbrænderier.

Til Fædrenelanders Tjeneste lader den patriotiske Grev Ahlefeld Laurvig paa egen Bekostning bygge store Baade af Tømmer, fældet i hans egne Skove, til Fædrenelandets Tjeneste. Ti saadanne Baade staae allerede færdige paa Stabelen. De vil især være af stor Vigtighed ved Overfarten imellem Lolland og Falster.

Den fiendtlige Capitain Fraser har nu forladt vor Rhed.

Udenlandske Efterretninger.

London d. 31 Oct. Denne Aften ankom Admiral Gambier med Resten af Tropperne fra Kjøbenhavn. Krigsskibene saluterede ved deres Bortseiling fra Kjøbenhavns Rhed med 21 Canonskud, hvilke de Danske Batterier besvarede med ligesaa mange Skud (?) — Der var Lieuten. Brun af den Tydske Legion, som overleverede den Danske Officier Nøglerne til Citadallet. — Parlamentet skal være udsat til d. 17 Dec. — I alle Manufacturer er det i denne Tid meget uroligt. Kjøbmændene i adskillige Districter have holdt Forsamlinger, for at opsætte Addresser til Kongen, hvori de forestille ham deres Manufacturers sørgelige Forfatning, som er foranlediget ved Standsningen af al Samqvem med Fastlandet, og hvori H. M. bedes om at benytte sig af den første gunstige Leilighed til at slutte Fred. — Man forsikker at det nu er afgjort, at den Danske Flaade og alle i Kjøbenhavn borttagne Sager, skal betragtes som andre Priser, og at følgelig de sædvanlige Præmier skulle udbetales til de Land- og Søtropper, som have tjent ved denne Expedition. Lord Cathcarts Andeel bliver 100,000 Pd. St.

Anføreren for den Engelske Fregat, som bloquerer Kjøbenhavn, har i en Skrivelse af 5 d. M. til Consul Gram meldt, at han har havt den Frihed at formilde Blocaden saaledes, at alle Skibe under 100 Td. med Provision, Brændmaterialier, Salt og Bygningsmaterialier skulle have Tilladelse til at løbe ind, saasnart Cronborg vilde lade Engelske Skibe passere uforhindret, men da dette paa Forespørgsel blev negtet, saa maa han iagttage den strængeste Blocade. I Henseende til Svenske Skibe, da skal det naar de forevise en Certificat, være dem tilladt at gaae fra Kjøbenhavn eller Helsingøer til enhver Svensk Havn; at intet Svensk Skib tør indtage i Kjøbenhavn andet end Svensk, Engelsk og neutral Eiendom; ballastede Skibe kunne afgaae frit. Dernæst melder Fraser, at Svenske Undersaatters Handel og de Svenske Kysters Beskyttelse udgjør en væsentlig Deel af hans Befaling.

Da de Silkehandsker, som man har fundet ved Pave Innocenz den Fjerdes Lig, ere strikkede, saa seer man heraf, at Strikkekonsten allerede var bekjendt i Italien 1254. I Frankrige lærte man først at kjende den i Franz den I. Tid.

Ved de Neapolitanske Kyster bruge de Engelske Krigsskibe samme Fremgangsmaade som ved de Danske. En Engelsk Fregat satte d. 4 Oct. omtrent 50 Mand i Land, ved Kysten af Capitello, for at plyndre Saltoplagene. Men Anføreren for et Compagnie Franske Grenaderer mødte dem med 25 raske Franskmænd. Elleve af Røverne bleve paa Pladsen og de øvrige maatte flygte til Fregatten, som dog havde fyret 150 Canonskud med Kugler og Skraa.

Under den store Canovas korte Ophold i Neapel har Kongen underholdt sig meget med ham. Han skal egentlig være kommet did i det Forsæt, at udsee en passende Plads til Keiser Napoleons colossalske Billedstøtte af Bronze, der skal opreises her.

Det hedder at Moreau vil paatage sig en Americansk Commando i Krigen mod Engelland og at America vil udruste 4—500 Capere.

I denne Tid kan man med Føie sige om Kongen af Engelland: "hans Haand er mod alle og alles Haand imod ham." Ogsaa Frankrig befandt sig engang i den Forfatning, at det næsten havde hele Europa imod sig; men med den Forskjel, at Europa den Gang vilde have Krig med Frankrige, og Engelland derimod nu vil have Krig med Europa. Frankrige med en Befolkning af 30 Millioner og med en Jordbund, der gjør de fleste udenlandske Producter unødvendige, kunde udholde Kampen. Men Engelland med 15 Mill. og en Jordbund, som kun Konsten kan aftvinge det, Naturen frivillig yder hiint Land — indsluttet paa sin Øe og afskaaret fra al den Forbindelse med Fastlandet, som er saa nødvendig for et handlende Land, kan umuelig i den Henseende sammenligne sig med Frankrige. Dets sidste Time er slaaet, og det maa nødvendig segne i sin krampagtige Kamp. At det har mistet i Portugal sin sidste Allierede er et ubodeligt Slag. Dets Handel paa dette Rige var dobbelt saa stor som alle andre Nationers tilsammentagne.

Portugal skal for de foranstaltede Udrustninger betale Frankrige 30 Mill.

Telegraphen melder under Artiklen London d. 25 Oct følgende: Ved overordentlig Leilighed er over Holland indløben den Efterretning: at Oppositionspartiet i London har seiret over det nuværende Ministerium. Kongen har givet Lord Moira, Wellesley og andre Personer af almindelig erkjendt Redelighed og Duelighed adskillige Privat-Audiencer, og har opfordret samme at forelægge ham en Plan til et Ministerium, der kunde være passende til nærværende Tidsomstændigheder. Dette skal ogsaa allerede være skeet, og Kongen skal have viist største Beredvillighed til at samtykke i en gavnlig Forandring i Statsembedernes Besættelse, da det er klart og aabenlyst beviist, at Regjeringens hidtil værende Forfatning uundgaaelig vilde drage Storbritanniens og dets Handels fuldkomne Ødelæggelse efter sig. Har man nogensinde havt Beviser paa den Modbydelighed, hvormed det Brittiske Folk har betragtet de hidtil valgte Forholdsregler, saa var den første Efterretning om Oppositionens gode Fremgang, der, skjønt blottet for al Authoritet, opvakte hos hele London et Slags Henrykkelse; de Engelske Fonds stege og Handelshusene bleve ligesom oplivede. Prindsen af Wales, der nylig ved den offentlige Menings meget tydelige Ytring i Dagens Blade, er bleven særdeles bevæget, skal have gjort adskillige virksomme Skridt til denne følgerige Forandring Han har, i Følge Indbydelse, aflagt Besøg hos Kongen i Windsor, og er er bleven modtagen med stor Ømhed. Der paafulgte siden en Conference der varede 2½ Timer i Overværelse af to berømte Statsmænd, der under den nærværende Administration have negtet at tage Deel i alle offentlige Anliggender. Her skal være udkastet en Plan til en ny, veludtænkt, af Kjernen af den høiere og riigere Classe af Nationen organiseret Regjering, som meget snart skal sættes i Virkelighed. — Denne Beretning afsendtes i største Hast endnu samme Dag da den blev bekjendt i London.

Den nylig i London afdøde Hr. Russel har efterladt to Planisphærer af Maanen, der ere forfærdigede efter de nyeste Jagttagelser. Hans Søn vil lade dem stikke i Kobber og udgive dem paa Subskription.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 14.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 27 November, 1807.

Hvad er Fædrenelandskjerlighed?

An's Vaterland, an's theure Vaterland schliess
dich an,
Das halte fest mit deinem ganzen Herzen,
Hier sind die starken Wurzeln deiner Kraft!

Aldrig synes Besvarelsen af det Spørgsmaal, jeg her agter at undersøge, at have været mere overeensstemmende med Øieblikkets Tarv, end i denne Tid. Ligesom Navnet Fader er eet af de første Ord, Barnet i sin Uskyldighed stammende udraaber, saaledes er Ordet Fædrenelandet, det første Ord, der bør besjele Ynglingen, naar han forlader Barndommens blomsterrige Tryllebane, og begynder at føle at han er bestemt til et høiere Maal end den blotte sandselige Nydelses indskrænkede Enemærker. Denne Følelse bliver dobbelt stærk, naar det elskte Fædreneland lider, naar mørke Tordenskyer fordunkle dets Himmel, naar dets Fare fordrer Ynglingens stærke Arm og Mandens kraftige Bistand med Raad og Daad. Men hvor herlig og skjøn denne guddommelige Følelse, denne ædle Drivt end er, saa gives der dog mange, der misforstaae og miskjende den, fordi de ikke har dannet sig noget lyst Begreb om den.

Fædrenelandskjerlighed (Patriotismus) bestaaer ikke i den blinde, uvilkaarlige Forkjerlighed för den døde Jordplet, hvor vi første Gang saae Lyset, den Jordplet, der er blevet os kjer fordi vi der have seet vor første Ungdoms brogede Drømmebilleder, fordi vi lærde at elske den, førend vi endnu kjendte nogen anden, fordi Vane, Forhold og Forbindelser har gjort os den dyrebar. Ogsaa Irokeseren og Grønlænderen elske deres Fødeland; ogsaa de føle en blind, dyrisk Forkjerlighed for alle de Gjenstande, der fra deres tidligste Barndom af have foraarsaget dem Glæde. Men den sande Fædrenelandskjerlighed hos det cultiverede Menneske har en langt ædlere og renere Kilde end denne blinde, uvilkaarlige Kjerlighed til Jordpletten eller

de Gjenstande, der ved Vane ere blevne ham dyrebare.

Sand Fædrenelandskjerlighed kan kun tænkes hos et oplyst Folk og under en oplyst Regjering. I et Land, hvor kun Lovene regjere, og Folkets Tarv er Regentens høieste Formaal, hvor enhver redelig Næringsvei befordres og understøttes, hvor Sandheden hyldes og Hyklerie afskyes, hvor Lasten i Purpur straffes og Fortjenesten i Laser opmuntres og belønnes — i et saadant Land, er Fædrenelandskjerlighed en Spire, der blomstrer og omsider bærer de skjønneste Frugter. Men kun under saadanne Omstændigheder lader sand Fædrenelandskjerlighed sig tænke.

Vi have nu saaledes bestemt Forskjellen imellem Kjerlighed til Jordpletten og Kjerlighed til Fædrenelandet. Nu opstaaer det Spørgsmaal: hvorledes yttrer denne Kjerlighed sig? Var Curtius, der styrtede sig i Afgrunden, nogen sand Fædrenelandsven? Ingenlunde! Higen efter Navnkundighed og Udødelighed var maaskee ligesaa mægtig en Drivefjeder hos ham som Kjerlighed til Fædrenelandet, endskjønt man ikke kan negte, at den første, rigtig styret, kan blive en mægtig Spore til den sidste. Jo visere Fødelandet regjeres, des større maa ogsaa den Kjerlighed blive, vi bære til det. Fædrenelandskjerlighed er ingen medfødt Drivt; enhver Regjering kan fremkalde, nære og befordre den.

Kaste vi et Øie paa vort Dannemark, saa maae vi tilstaae, at Alting forener sig her om at gjøre os det dyrebart. Hvilken Stat i Europa har vel midt under de Revolutioner og Krige, som ødelagde de fleste andre Lande, i saa uafbrudt en Række af Aar, høstet flere Frugter af Fredens Lyksaligheder? Hvilken Regjering har vel mere bestræbt sig for at fremme sine Undersaatters physiske og moralske Tarv end den Danske? Og netop dette gjør os Fædrenelandskjerlighed til en saa sød og hellig Pligt.

Men ægte Fædrenelandskjerlighed bestaaer ikke i Ord. Hvad nytte Ord naar Staten trænger til Daad? og kun ved Daad bør vi vise, at vi ikke ere vanslægtede fra vore Fædre.

Da Corinth rustede sig til Krig og alle Indbyggerne vare sysselsatte med at øve sig i Vaaben, rullede den dovne Diogenes sin fredelige Tønde op og ned ad Gaden, for, som han sagde, ikke at være den eneste Ørkesløse i Staten. Mange af vore Samtidige synes at følge denne Cynikers Exempel; de hvæsse deres Tunge istedet for deres Sværd. De handle ligesaa urigtigen som hiin. Der hvor Staten byder os at handle er det ubilligt at afspise den med Ord. — Ædle Medborgere! i hvis Barm Fædrenelandskjerlighedens hellige Flammer lue! Betænker, at det ikke er nok, at yttre sine Følelser ved tomme Ord, men at kun sand patriotisk Daad stempler den sande Patriot.

Hædersminde. *)

Da Skilderiets Forfatter smigrer sig med det Haab, at hans Blad vil nyde et længere Liv end almindelige Aviser, og han ønsker at bevare Mindet om de Hædersmænd, der, besjelede af sand Fædrenelandskjerlighed, have tilbudet sig at bidrage til atter at ophjelpe og forøge Dannemarks Søværn, saa anseer han det for hellig Pligt, at bekjendtgjøre disse Hædersmænds Navne og Tilbud: Grev Danneskjold Samsøe har tilbudt 30 af de bedste Eger og 30 af de bedste Asker paa Samsøe; Stiftsamtmand Thygesen Betaling for 4 af de ved Christiansand byggede Canonbaade; Grev Knuth til Knuthenborg de Egetræer, som behøves til Tømmer til 10 Canonchalouper, samt paa egen Regning at lade det bringe til Strandkanten; Asiatiske Compagnie 1 fuldstændig Canonchaloupe; Agent Dunzfeldt & Comp. 2 fuldstændige Canonchalouper; Commerceraad v. Deurs til Frydendahl alt det Egetræ i hans Skove, som maatte findes tjenlige til Kongens Tjeneste, samt at lade opføre, dersom det findes tjenligt, et Vaabenhuus i Holbek Amt, og levere Materialier dertil af sit eget Teglværk; Kammerjunker Petersdorff til Kjørup et-

*) Enhver, som vil beære Skilderiet med Efterretninger, passende under denne Rubrik, ville særdeles forbinde dets Forfatter. Man behage at indsende dem til Bogtrykker Höeckes Enke, i store Helliggeiststrædet No. 144.

hvert ham tilhørende Egetræ, tjenligt til Skibstømmer; Kammerherre Stampe har indsendt 7 Dosin Sølvtallerkener og tilbudet 25 af de bedste Egetræer paa Jungshoved.

Ædle Dannemænd! saaledes anstaaer det Frederiks Medborgere — dette stolte Navn har han jo selv givet eder — at nedlægge deres Skjærv paa Fædrenelandets Altar. Saaledes hengave fordum vore Mødre deres Guldsmykker, for at befrie deres Land fra Vanære og deres Konge fra Lænker. Hvad hiint Olds Qvinder gjorde, ville vor Tidsalders Mænd heller ikke efterlade. Da en ulykkelig Brand havde lagt vor Konges Borg i Aske, ilede enhver, fra Stormanden indtil den jevneste Borger, frem med sit Offer; da saa mange hundrede af vore kjække Brødre faldt og saaredes i hiin Hæderskamp den anden April, kappedes vi alle om, at lønne i Enken og den Faderløse den Faldnes Daad, og at gyde lindrende Balsom i den Saaredes hæderfulde Vunder. O, den samme Aand besjeler os endnu! Hvad der den Gang skede, vil ogsaa skee nu. Norges Gruber ville aabne deres rige Aarer; Dannemarks stolte Egetræer ville bøie deres ældgamle Kroner til det elskte Fødelands Forsvar; Manden og Ynglingen ville tilbyde deres Arm og Formue, Qvinden sit bedste Smykke. Fælles Stræben efter at forøge vor svækkede Kraft, ville gjøre den dobbelt frygtelig for vore Fiender. Ja, Brødre! i dette Øieblik gjelder det om at vise Dannemarks og hele Europas Fien-

de, at Dannerfolket vel kan overrumples og forraades, men aldrig underkues. Hvad ere hiin Røverstats femten udsugede, mishandlede, kuede og til Oprør beredte Millioner, der kun vente paa en Leilighed til at afkaste Tyranners Aag, mod det fri redelige, tappre Danske og Norske Folk, hvis Løsen er Gud og den retfærdige Sag! Lad kun hine Røvere beholde en ved Mordbrand aftvungen Flaade; allerede har Havet opslugt adskillige af vore plyndrede Skibe tilligemed de Ransmænd, der skulde bortføre dem, og Himlens Forbandelse hviler paa saa skjændig en Erobring. I kortere Tid end vore Fiender maaskee troe vil vor Konge igjen eie et Søværn, der vil være ligesaa skjønt et Mindesmærke om hans Undersaatters Fædrenelandskjerlighed som en varslende Skræk for Havets usle Tyranner. Da vil Frederik kunne sige til hiin Røverstats kronede Høvding: du har ladet rane min Flaade med mine Borgeres Blod; jeg har gjenkjøbt den med deres Kjerlighed!

Ligesom der gives et Liv efter dette, saaledes gives der og en Hæder efter denne. Ogsaa Efterverdenen gjemmer en Løn, som Nutiden ikke kan yde. Hvilken Tanke er herligere end den, at leve og velsignes i Fædrenelandets Aarbøger?

Overdrevne Priser paa Livets første Fornødenheder.

Athenienseren Demandes straffede en Haandværksmand, fordi han lod sig betale sine Ligkister for dyrt, og paa denne Maade søgte at drage Fordeel af sine Medborgeres Død. Saa oplyst tænkde Nationer, som vi kalde Hedninger. Ganske anderledes handler og tænker man i vore Dage. Aldrig saasnart hjemsøges et Land med store Plager, førend Speculanter pønse paa at drage ubillige Fordele af disse, uden at nogen Demandes straffer dem. I dette Dieblik, hvor fælles Nød burde stemme Menneskene til fælles Følelser, hvor en uretfærdig Fiende har banet sig Veien til vor Flaade over Ruinerne af vindskibelige Borgeres Bolig, over den sønderknuste Værgeløses Liig, over saa mange hundrede Retskafnes ødelagde Velfærd — i dette skrækkelige Dieblik, hvor de fleste Næringskilder ere stoppede og Udsigten til Fremtiden mørk og rædsom — seer man endog meget formuende Folk benytte sig af deres Medborgeres almindelige Trang til at opskrue Priserne paa Livets første Fornødenheder.

Der kan ikke være mindste billige Grund til at tage mere for disse Fornødenheder efter end førend Krigens Udbrud, da de ere indkjøbte førend og ikke efter den Tid, og skulde der endelig betales noget mere end sædvanlig, saa kunde det dog aldrig blive 50 til 150 PC.

Vel bør al Handel være fri for utidige Baand. Men dette kan i det høieste dog kun gjelde for undværlige Artikler. De uundværlige ere en Undtagelse fra Regelen. Her maa der tages Hensyn til Tiden og Omstændighederne. Det er Synd for Gud og Menneskene, at adskillige af vore Rige, der have høstet gyldne Frugter af Dannemarks Neutralitet, ikke allene forsage deres ulykkelige Medborgere i Trængselens Dieblik, men endog saa uværdigen benytte sig af Almeentrang.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

I Aaret 1785 erholdt H. K. H. Kronprindsen en Lystfregat til Present af Kongen af Engelland. Baade indvendig og udvendig var denne Fregat meget prægtig. Kahyten var af Mahagonie, Kakkelovnen af poleret Staal og alt det øvrige meget elegant. Den var offentlig til Skue, og hele Skarer af Mennesker begave sig hen til Holmen for at tage den i Øiesyn. Da de Engelske Voldsmænd nylig udplyndrede de Danske Sø-Arsenaler og bortslæbte Dannemarks stolteste Eiendom, dets Krigsflaade, lode disse Ransmænd denne Lystfregat allene blive tilbage, formodentlig for ikke at beskjæmme deres egen Konge ved at *rane* i hans Navn som *Venner*, hvad han selv havde foræret en Dansk Prinds som *Ven*. H. K. H., som ved sin Tilbagekomst til Kjøbenhavn, kun fandt i denne allene levnede Lystfregat en bitter Erindring om det venskabelige Forhold, der tilforn heldigen havde bestaaet imellem det Danske og Engelske Hof, og en harmfuld Paamindelse om den under Venskabs Maske bortranede Flaade, besluttede derfor at denne Fregat skulde dele Skjebne med Flaaden, og lod den til den Ende, bemandet med 16 krigsfangne Engelske Matroser og forsynet med fornødne Provisioner, samt alle dens halv ødelagte Inventariisager, afgaae til det Land, som gjemmer den ranede Flaade. Den krigsfangne Engelske Coffardie-Capitain William Patterson blev sat til at hjemføre den, for at overlevere den til det Engelske Admiralitet, og i dette Øiemed meddeltes ham et i det Danske, Franske og Engelske Sprog forfattet Pas, underskrevet af Admiralitets- og Commissariatscollegiet.

Blandt de Videnskabsmænd, der især have lidt ved de Engelskes Mordbrand, maa endnu regnes Hr. Prof. *Becker*. Hans ypperlige Samling af chemiske og physiske Instrumenter og Apparater bleve aldeles ødelagde af to Bomber, der faldt ned bag en Hylde. Ogsaa endeel af Hr. Professorens Bøger bleve fordærvede.

I det Kongelige Bibliothek, hvor til Ære for de ved denne Nationalskat ansatte Mænd, blev holdt under hele Bombardementet Vagt, faldt adskillige Bomber, men dog uden at gjøre synderlig Skade. En stor Bombe faldt lige ved Tøihuset,

sønderslog Skilderhuset, men tilføiede ingen af begge Skildvagterne nogen Skade. En anden Bombe, som er faldet i Bibliotheket, har man hidtil endnu ikke været istand til at finde.

Til Hjelp for Frue Sogns ved Bombardementet ødelagte Kirkeskole har Stiftsprovst Plum i denne Uge modtaget 51 Rdlr., hvoraf 30 Rdlr. tilsendtes ham af den for sine almeennyttige Anlæg bekjendte Hædersmand i Malmøe, Commerceraad Suell. Det nu grundede Skolebibliothek er ogsaa ved Universitetsboghandler Profts Gavmildhed bleven forøget med en Bogpakke af henimod 40 Rdlrs. Værdie. Den indeholdt blandt andet 26 Exemplarer af Børnens gode Skolebog: Veiledning til at kjende Gud af Naturen, og ellers Bøger som: Niemeyers Grundsætninger for Opdragelse og Underviisning, Daubs og Boisens catechetiske Lærebøger, Campes Robinson, Theophron &c.

Man erfarer nu efterhaanden alt mere og mere, hvilken overordentlig en Skat, de Engelske have franet os. De have allene bortslæbt fuldstændig *Takkelage*, som især i de senere Tider er saa overdreven dyr, til 28 Linieskibe!

Grev v. *Baudissin*, som har været ansat ved vort Gesandtskab ved det Kongel. Spanske Hof, er nu af Hs. Majestæt udnævnt til Legations-Secretair ved dette Hof.

Et Svensk Skib, ladet med Tran og Sild, kom nylig paa Grund ved Castrup. De kastede, for at lette Skibet, 120 Tønder Tran overbord, men da det ikke hjalp, fik de Folk fra Amager, som hjalp det at blive flot.

Caperen, som føres af Capitain Lind, tog i Torsdags et tremastet Engelsk Coffardieskib. Et fiendtligt Krigsfartøi ville forjage vore Folk fra deres Bytte ved at fyre nogle tyve Skud paa den, men da det saae, at det aldeles ikke kunde naae den, holdt det inde.

Af Danske og Norske Capere er der nu allerede opbragt ialt 60 Engelske Skibe. Mandskabet paa eet af disse Fartøier, som blev taget i disse Dage, har berettet, at de Engelske Skibe have faaet Ordre at forlade de Russiske Havne saa hastig som muligt. Ligeledes har en Reisende berettet, at Keiseren af Rusland virkelig har erklæret Engelland Krig, og at Krigserklæringen allerede er trykt. Dersom denne Efterretning er grundet,

vil man snart faae nøiere Stadfæstelse desangaaende.

Blandt vore raske Caperanførere udmærker især Hr. Capitain Wulffsen sig. I Torsdags havde han opbragt sex Skibe, hvoraf det ene vel var et Svensk, men hvis Papirer fandtes betænkelig. Et af disse Skibe, som han opbragte samme Dags Aften, var et stort Engelsk Skib med en rig Ladning, for det meste bestaaende af Seildug. Men det kom fast paa Middelgrunden. Nogle fiendtlige Krigsskibe ilede det til Hjelp, og udsatte strax sex Barcasser med Folk, der toge noget af dets indehavende Gods med sig og vilde slukke den Ild, der var bleven paasat. Men man fyrede paa dem fra vor Side med Skraasække, og de maatte trække sig tilbage. Skibets Ladning skal have været 100 til 150,000 Rdlr. værd. Endnu i Aftes brændte Skroget meget stærkt.

Blandt de Bomber, der fortjener at bevares som et evigt Mindesmærke af Engellændernes blodige Fremfærd i Kjøbenhavn, kan regnes den, der findes indmuret i et Huus i Christenbernikovstræde lige for Antoniestræde. Den kom ind over Vinduet, slog begge Laarene af en gammel syg Kone, der sad i sin Lænestoel, anrettede skrækkelig Ødelæggelse i Værelset, og foer igjen ud af Vinduet over Gadedøren.

I Bergen har man allerede længe klaget over de ulykkelige Følger af de mange Vertshuse, hvori der udskjænkes Brændeviin og stærke Drikke til Almuen. Antallet af disse Steder var steget til 400. For at skjønne hvilke der til saadan Udskjænkning vare berettigede, bleve deres Borgerbreve eller hvad anden Hjemmel de havde, paa Raadstuen efterseete, og nu befandt man, at ingen dertil ere berettigede, enten efter Borgerbrev eller andre særskilte Bevillinger, undtagen de indrullerede Søfolk. Politiemesteren advarer nu offentlig mod saadant uberettiget Vertshuushold og Skjænkerie.

I Bordeaux laae d. 11 Sept. 30 Danske Skibe, som ikke vilde afseile.

I Bergens Avis læses følgende: Det er en sørgelig Følge af nærværende Krigsuroligheder, at saa mange fattige Familier, af Mangel paa Arbeide, nedsynke i en uforskyldt Armod, endog i den Grad, at de ere udsatte for Nød og Hunger. Enhver Tænkende seer med Bekymring Følgerne af dette Onde imøde, og Øvrigheden, hvis Pligt det er

at udfinde og anvende Midler til at sætte disse mange Arbeidsløse i Virksomhed, kan intet udrette, naar den ikke understøttes af retsindige Medborgeres patriotiske Opofrelser. Hertil frembyde sig i nærværende Tidspunct mange Leiligheder. Blandt Haandværksstanden er især Bødkernes og Rebslagernes Arbeide standset. Til at give dem og deres Folk, som allerede for det meste ere afskedigede, Leilighed til at fortjene noget, sees intet andet Middel, end at de Handlende, som have Leilighed dertil, lade gjøre Bestillinger af Arbeide hos disse Professionister, hvilket, under heldigere Omstændigheder, letteligen og uden Tab vilde blive afsætligt. — En anden talrigere Classe af Arbejdsløse er afskedigede Tjenestefolk, Sjouere, med flere deslige; for saadanne har man troet at kunne forskaffe Arbeide paa forskjellige Maader: Bergens Gaders slette Brolægning er noksom bekjendt. Brolægningen kunde vel ikke paa denne Aarstid foretages, men Stene kunne dog anskaffes og tildannes, for siden at overlades Huuseierne, hver for sit Vedkommende: den ny i Sandvigen indrettede Kirkegaard kunde ogsaa beskjæftige en Deel Mennesker; men til alt dette behøves Forskud, hvortil samtlige Byens Borgere, hvis Kaar gjør det muligt at bidrage til denne Sags Fremme, herved indbydes at tegne sig. Det er endelig bragt i Forslag, at lade den Mængde Hampegarn, som Kjøbmændene hidindtil have ladet spinde paa Landet, her forfærdige, hvorved ligeledes mange ledige Hænder vilde sættes i Arbeide. Dertil udfordres Rokke af en særdeles Indretning, som ved en liden frivillig Gave vel kunde tilveiebringes. — Overbeviste om, at enhver ved nøie Overlæg vil finde, hvor nødvendige disse Forslage ere, bør man ikke tvivle om, at der blandt Bergens talrige Publicum findes mange ædelsindede Mænd, der kraftigen ville bidrage til sammes Udførelse; til den Ende have nogle af Byens mest agtede Borgere paataget sig, med førstkommende Uges Begyndelse, at omgaae med Subskriptioner, for at enhver derpaa kunde tegne, hvad han agter at give, enten som Forskud, eller Gave. For hvad der saaledes maatte indkomme, skal offentligt Regnskab i sin Tid vorde aflagt.

Bergens Raadstue, den 7 Novbr. 1807.

Hs. Exc. Statsministeren Grev v. Bernstorff er d. 18 d. M. afreist fra Kiel til Kjøbenhavn. Hans Gemalinde er bleven tilbage.

Ogsaa i Fridericia har Magistraten begyndt at indsamle frivillige Bidrag til Understøttelse for Kjøbenhavns Brandlidte.

Fra en Unævnt er til Amtmand Kammerherre Baron Adler sendt en Forskrivning paa 4000 Rdlr. med Indstaaelse af Landværnslieuten. Fribert, der selv har forøget Gaven med 200 Rdlr, til Isefjordens Forsvar.

H. K. H. Kronprindsen har tilkjendegivet Major Classens Enke og afskedigede Capitain Wulff ved det borgerlige Artillerie Corps, begge i Helsingøer, sin særdeles Tilfredshed og Velbehag fordi de ikke allene have samtykket i, at de ny ved Helsingørs By anlagte Batterier, maatte opkastes paa deres Marker, men endog overladt Værelser i tvende dem tilhørende Bygninger til Opholdsted for Besætningen ved disse Batterier, og fordi især den sidste har tilladt, at Jord og Græstørv til Opførelse af det paa hans Mark opkastede Batterie maatte tages paa hans Jord uden Vederlag.

Den patriotiske Kjøbmand L. Götting i Flensborg har aabnet en Subskription blandt Kjøbmændene, hvorved der allerede er indkommen 3000 Rdlr., der anvendes til i Marsken at indkjøbe Øxne, som siden føres til Hovedstaden. 12 saadanne Øxne er allerede den 13de afgaaede til Nyborg, hvorfra de befordres videre efter allerhøieste Foranstaltning. — Dr. Theolog. og Sognepræst til Thiirstrup, i Aarhuus Stift, Hr. H. F. Nordam, har ved frivilligt Bidrag tilveiebragt 37 Tdr. 2 Skpr. Rug og 2 Tdr. Byg, samt 14 Rdlr. i Penge til Understøttelse for Hovedstadens trængende Familier.

Ved en Skrivelse af 21 d. M. har Directionen for Quarantaine-Commissionen erklæret, at der herskende farlige Sygdomme paa forskjellige Steder i Preussen, og at de Skibe, der komme fra Søhavnene paa den Preussiske Kyst fra Memel til Grændserne af Preuss. Pommern, skulle underkastes 14 Dages Quarantaine.

Fra Hs. K. H. Kronprindsen have Udgiverne af Collegial-Tidenden modtaget følgende naadigste Skrivelse:

"En Dannequinde, Hedevig Smith, har til Mig indsendt vedfølgende Skrivelse, hvormed fulgte endeel Sølvtøi, som frivilligt Bidrag til Fædrenelandets Tarv. Da hun ikke har angivet sit Opholdssted, maa Jeg paalægge Udgiverne af Collegialtidenden at offentliggjøre hendes Brev tilligemed dette, for at hun paa denne Maade kan erfare, hvormeget Jeg paaskjønner et saa roesværdigt patriotisk Offer"

Hovedqvarteret i Kjøbenhavn, d. 26 Novbr. 1807.

Friderik C. P.

Den medfulgte Skrivelse var af følgende Indhold:

Naadigste Kronprinds og Herre!

Tillad i Naade, at en Embedsmands taknemmelige Kone nedlægger for Foden af Fædrenelandets Alter det, der er hendes, og som før har været hende meget kjert, et lidet Sølv Thee- og Kaffeservice, men som nu, da hun troer, at det kan behøves til en værdigere Brug, har aldeles ingen Værdie for hende, dersom ikke Deres Kongelige Høihed vil naadigst værdige at kalde det en Skjærv paa Alteret, til at bidrage et Lidet til at mindske Deres Bekymring for Midler til en ny Flaade. Jeg nærer det glade Haab, at Deres Kongelige Høihed ikke vil forskyde et Offer, som vel er ringe, men som dog aldrig kunde skee mere velmeent.

Deres Kongelige Høiheds, naadigste Herres underdanigste

Hedevig Smith.

Scheen d. 6 Nov. I Gaar ankom hertil Skibene Emanuel og Porsgrund kaldede, efter faa Dages Reise, fra Engelland, hjemmehørende i Fjorden. De have været opbragte, men ere blevne frigivne uden nogen Caution, kun paa Grund af, at de i de sidste Tider have ført Ladninger til de Engelske Dokker. Efter Capitainernes Udsigende fortryder det Engelske Ministerium høiligen sin Opførsel mod Dannemark, og ønsker Nationen paa det inderligste Fred.

Skibet Petronelle, ført herfra af Capit. Joh. Blom, bestemt til Bristol, men opbragt til Engelland og senere afgaaet til Bristol med Ladningen, er total forliist paa Downs.

Udenlandske Efterretninger.

I Madrid er opdaget en Tron-Sammensværgelse. Prindsen af Asturien (Kronprindsen), Vicekongen af Pampelona og flere ere arresterede. Kongen har kundgjort det i en Bekjendtgiørelse, hvori det hedder, at en ubekjendt Haand har aabenbaret ham det uhyre og uventede Anslag, der blev smeddet i hans eget Slot mod hans Person; at hans Liv var hans Efterfølger til Byrde, og at denne har fattet det Anslag, at styrte ham fra Tronen; at han ved at overraske Prindsen i hans Apartement forelagde ham de Efterretninger i Chifre, han havde faaet fra hine Ildesindede.

I Riga ankom d. 11 Novbr. fra St. Petersborg den Befaling: "ikke at tillade noget Skib, hvad Flag "det end maatte føre, at indtage Ladning. og at lægge "alle de Skibe, som ikke inden 4 Dage havde clareret "og gik til Søes, under Embargo"

Det hedder, at der skal foretages en ny — formodentlig Mordbrænder — Expedition, under den berygtede Brand-Capitain Sidney Smiths Anførsel. Den Engelske Regjering har allerede fragtet mange Transportskibe, og S. Smith har havt en lang Conference i Admiralitetet. Man paastaaer, at det Engelske Handelscollegium vil forbyde al Indførsel af Franske Manufacturvarer og Producter i Engelland.

Man kan ikke gjøre sig et bedre Begreb om den nuværende Franske Søhandel end ved at tænke sig de Franske Havnes forskjellige Forfatning. Havnene i det Atlantiske Hav, fra Brest til Bajonne, saavelsom Havnene i Nordsøen, blogueres mere eller mindre strængt af Engellænderne, der krydse med en anseelig Magt, fornemmelig ved Fliessingen, Brest, Mundingen af Loire, Den Aix og Girondes Udløb. Deres Hovedøiemed derved er især Flaaderne i Havnene af Rochefort, Brest og Fliessingen, som de ville forhindre i at udløbe. Men de Franske Havnes og Kysters strænge Bevogtning paa de anførte Puncter er overordentlig skadelig for Søhandelen, thi paa Kapere og Kystfarere nær, vover intet Skib at løbe ud. Lykkeligere ere derimod i den Henseende siden en kort Tid Kjøbmændene i Havnene ved Middelhavet; thi siden Begyndelsen af afvigte Foraar, da de Engelske gjorde en Expedition til Constantinopel og siden til Ægypten, have de bortdraget alle deres Krigsfartøier fra Vandene ved Toulon, Genua, Marseille &c. og i det mindste stiltiende givet Slip paa disse Havnes Blocade. Fra den Tid af er Handelen i det sydlige Frankrige kommen i Veiret, og man gjør der allerede igjen Speculationer, der i det mindste ere store i Sammenligning med dem, der gjordes for 4 Aar siden. Selv til Levante, hvor efter det Tyrkiske Ministeriums Foranstaltning i Fremtiden kun Franske Fabricata tør indføres, befragtes Skibe, men som sædvanlig iagttage stor Forsigtighed, for ikke at falde Engellænderne i Hænderne ved Malta og Sicilien. I øvrigt gjør Regjeringen Alt hvad der staaer i dens Magt, for at ophjelpe den Levantiske Handel. Ved de nylig føiede Foranstaltninger, at der i hver Havn er udnævnt en Verifications-Commentair, for at undersøge de til Levante bestemte Varer, vil Regjeringen udvirke, at kun udsøgte Varer komme til Levante.

Et Schweizer Blad har under Dr. Galls Ophold i Zürich udtrykt sig paa følgende Maade: Hr. Dr. Gall holder nu offentlige Forelæsninger. Hans anatomiske Tilhørere beundre her hans methaphysiske Indsigter og hans methaphysiske Tilhørere hans anatomiske Indsigter.

Den Lumpenhed, som i denne Tid styrer de Engelske Avisskriveres Pen, overgaaer næsten al

Forestilling. I Gazette de la grand Bretagne — som skrives af en leiet og nederdrægtig Emigrant — siges under d. 4 Aug., da man i London erfarede den imellem Frankrige og Rusland sluttede Fred, veddede man 5 Guineer mod 100 paa, at Keiser Alexander inden en Maaneds Forløb ikke vilde være mere i Live. — Hvad skal man vel tænke om en Regjering, der ikke allene taaler, men endog lønner saadanne Skurke, for ved dem at drive sine nedrige Hensigter igjennem?

I Lyon har en vis Thiloir gjort d. 22 Sept. et Forsøg med en Machine, formedelst hvilken han med de største Skibe kan seile imod Strømmen. I 50 Minuter gik han over 600 Fod opad, hvilket er saa meget mere beundringsværdigt, som man ikke kan udrette saa meget med Heste, og endskjønt der gik noget itu deraf, hvis Reparation udfordrer Tid. Han kalder sin Machine Dykker-Flaaden.

Den under Navn af Stilling bekjendte Sværmer Dr. Jung, som man næsten kunde kalde Tydsklands Hauge, har udgivet et periodisk Skrivt, under Titel af: der christliche Menschenfreund, hvori han reent ud paastaaer, at den yngste Dag vil indtræffe i Aaret 1836. Og denne Mand er Professor i Statslæren ved Universitetet i Heidelberg. Her er altsaa ikke Ordsproget, "en Prophet gjelder ingensteds mindre end i sit eget Fædreneland" anvendeligt.

Det Keiserl. Russiske Videnskabsacademie har efter den lærde Grev Potockis Forslag, besluttet, at sende et af sine Medlemmer, i historisk og antiquarisk Hensigt til Persien. Expeditionen er overdraget til Hofr. Klaproth, som allerede i Aug. har tiltraadt sin Reise. Klaproth har været i China med det sidste Russiske Gesandtskab.

Paa Seglhuset i Augsburg befandt sig i en Tid af 200 Aar en Ørn af Bronce, der veiede 2,100 Pund og var meget smukt bearbeidet af den berømte Architect Elias Zoll, som har bygt det derværende prægtige Raadhuus. Den er nu bleven nedtagen og ført til Paris, hvor den skal pryde et offentligt Monument.

Den Beresiniske Canal i Rusland er nu bleven færdig. Den forbinder Dneper med Düna, og formedelst samme det sorte Hav med det Baltiske,

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 15.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 1 December, 1807.

Hvor meget kunne vi af vor Seier tilregne os selv?

En Præken,

holden i Admiral Gambiers Capel paa Skibet Prince of Wales, Søndagen efter Kjøbenhavns Capitulation.

Bøn.

Uendelige, vise, uforanderlige, Britanniens Gud! Du, hvis Øie allevegne seer den Onde og den Gode; du, som har kronet vore Vaaben med Seier og nedstyrtet vor stormægtigste, høimodigste Konges Fiender i Støvet af hans Fødder! Du, som har lagt din Velsignelse i vore Bomber, Granater og Raquetter; du, ved hvis Bistand vi i mindre end tre Dage have sat Kirker, Fattighuse og Hospitaler i Brand; du, ved hvis Naade og Miskundhed vi have myrdet saa mange hundrede Oldinger, Qvinder og Diende; barmhjertige Fader! skue fra din himmelske Trone ned til dine andægtige, trofaste og taknemmelige Tjenere, der paa denne høitidelige Dag takke dig med rørt Hjerte for din store Godhed. Velsign Georg, hans hele Huus og hans troe Raadgivere: Gambier, Cathcart, Canning, Castlereagh, Percewal, Wellesley, Popham og Dunbar! Giv hans tappre Sø- og Landkrigere Mod og Styrke til at sætte Stæder i Brand og bortføre Flaader! Indgyd alle andre Stater en blind Tillid til hans Retfærdighed! Gjør ham til Havets Eneherster og Fastlandets Svøbe! Besjel hans vise Raad med ny Kraft til at udtænke ny Expeditioner, der kunne forherlige Storbritanniens Ære; til at stifte Sammenrottelser, der kunne styrte vore Fiender, til at tænde Krigsluen i fredelige Stater! til at væbne Sønnen mod Faderen, Nationer mod Nationer! Vi have havt umiskjendelige Beviser paa din store Naade i Dannerkongens luende Hovedstad, og de Saaredes Hvinen og Jammerskrig. Uden din Bistand havde vore Bomber og Raquetter kun været af svag Virkning. Vi takke dig her paa denne hellige Dag for din store Hjelp og Naade. O, maatte dog vor Taksigelse være dig til Velbehag! Amen!

Text.

Han gjøre sine Engle til Storm og sine Tjenere til flammende Ild. Psalm. 104, 4.

Da vi sidste Gang vare forsamlede her, mine andægtige Tilhørere! bade vi alle enstemmigen, at Himmelen maatte skjenke vore Vaaben Lykke og Seier. Vi ere blevne bønhørte. Hvilke Nætter have vi ikke oplevet! Hvo af eder, mine andægtige Tilhørere! har ikke glædet sig ved de velsignede Virkninger af vore Bomber og Raquetter! Hvo af os har ikke med sammenfoldede Hænder seet det høie, stolte Taarn

i Luer? Hvo har ikke med glad Hjerte istemt sin Jubel, da dets trefolde Krone faldt! Men lader os for Alting ikke være hoffærdige! Lader os ikke forfængeligen troe, at det ene har været vort Værk! Lader os betænke, at vi kun ere svage Dødelige, som uden høiere Bistand aldrig vilde kunne udrette noget! Vel kunne vi ikke negte, at vort vise Statsraad, vore store og vidtberømte Høvdinger, vore tappre Sø- og Landtropper have udrettet forfærdelig meget; vel have vi seet de herligste Virkninger af vore kostbare Bomber og havt Aarsag til at beundre vor store Congreves eminente Genie; vel have vi alle, fra Generaler og Admiraler, lige indtil Bombardereren og Stykknegten taget den ødelagde Kongestad i Øiesyn, og personlig overtydet os om vore Hænders Gjerninger; men lader os tillige ydmygst bekjende for Herren, at vi uden "Forsynets Bistand", som vor Admiral har sagt, ikke havde udrettet saa meget; at det stod i dets Magt at tilintetgjøre Virkningerne af vore Raquetter, om de end "i Lugt og Virkning nok saa meget havde lignet Tordenfaldet eller Lynstraalen." Lader os huske paa Mændene i den gloende Ovn — paa Daniel i Løvekulen. Med Føie siger vor Text: "han gjør sine Engle til Storm og sine Tjenere til flammende Ild." Vi kunne i det høieste kun betragte os som Guds Tjenere, og det vilde være en Forargelse at troe, at det er vor Visdom, Tapperhed og Duelighed, som vi ene have at takke for denne vor Seier.

I denne Andagten helligede Time ville vi søge at besvare, m. a. T., det Spørgsmaal:

"Hvor meget kunne vi af vor Seier tilregne os selv?"

Inden vi gaae videre maa vi undersøge vor Sags Retfærdighed, thi "Uretfærdigheds

Gods hjelper ingen". — Det er en Almeensætning i Religion og Moral: "at man er sig selv nærmest". Fra denne hos alle Nationer og til alle Tider hyldede Grundsætning udspringe alle øvrige Moralprinciper ligesom fra en eneste Kilde. Vel siger Skriften: "du skal elske din Næste som dig selv!" men det er kun de samme Ord under en anden Form. Det forudsætter langt fra ikke, at man skal elske sig selv mindre end sin Næste, og kan man vel have en nærmere Næste end sig selv? Kongen, vor allernaadigste Herre, har i de sidst henrundne femten Aar, bestandig handlet efter denne Grundsætning. I en Række af Aarhundrede har han altid levet i den bedste Forstaaelse med Dannemark; men da de seneste Tractater have gjort Frankrige saa mægtigt, da han havde hørt fortælle, at Frankrige maaskee kunne faae i Sinde at bemægtige sig den Danske Flaade; da han tillige indsaae, at denne Krigsflaade kunde især i denne Tid være ham yderst gavnlig, saa har han af Ridkjerhed for at opfylde hiint Bud, sendt os til Sjælland, for at fordre den Danske Flaade paa den allervenskabeligste Maade. Foruden det anførte Bud gives der endnu et andet, der ligeledes er een af Hoved-Grundstotterne for al Moral, nemlig den store, af alle Folkeslag hyldede Sætning: "enhver er en Tyv i sin Næring". Da det hører til vor stormægtigste Monarks Næring og Bjering at have saa mange Krigsskibe som muligt til at underkue hele Verden, saa har Hans Majestæt i Følge den anførte Grundsætning, "seet sig nød"saget til at fuldføre et for Hs. Majestæts "Staters Sikkerhed nødvendigt Skridt, hvor "megen oprigtig og smertelig Bekymring det "end foraarsagede ham". Vor allernaadigste Herre gik frem paa den venskabeligste, menneskekjerligste og retfærdigste Maade. Han sendte

først en for sin "Redelighed" i hele Europa bekjendt Minister, for at bede Kongen af Dannemark om, at sende sin Flaade til en Engelsk Havn, hvor den skulde gjemmes indtil en almindelig Fred blev sluttet, under det bestemte Løvte, at den skulde blive tilbageleveret i lige saa god Stand som den blev modtagen, forudsat at den imidlertid ikke raadnede. Men da man afslog ham denne billige Begjering, — jeg burde sige: høist billige; thi hvad kunde det vel hindre Dannemark, for Svogerskabs Skyld at laane os sin Flaade? — saa sendte Hs. Majestæt, men paa den venskabeligste Maade af Verden, 20,000 Bomber og Raquetter ind i det Danske Riges Hovedstad, for i Mindelighed at formaae den Danske Regjering, at udlevere ham Flaaden og Alt hvad der laae paa Holmen. Og selv efter at tre hundrede Bygninger laae i Aske, henved tusinde Mennesker vare dræbte, Flaaden tiltaklet af vore tappre Krigere og Arsenalerne udtømte af vore ærlige Bjergskotter, tilbød vor høimodige Konge endnu Dannemark "en fredelig Overenskomst", ja erklærede i hele Europa's Aasyn, "at det endnu stod til Dannemark, at bestemme, om "Krigen" skulde vedblive." Kunne I vel tænke eder, mine andægtige Tilhørere! et større Exempel paa christelig Dyd og Ædelmodighed? At Kongen, vor allernaadigste Herre, ikke erklærede Dannemark Krig, var især eet af de høimodige Træk, der gjøre Ham og Hans Ministerium stor Ære. "Hvo som skiuler Synden, han gjør Venskab". En Krigserklæring, m. a. T., røber altid et ufredsommeligt, fiendtligt Sindelav, og hvad strider vel mere mod en god Christens Pligter end et fiendtlig Sindelav? "Forlad Vrede," siger Psalteren: "og Hastighed. Fortørne dig ikke at du gjør ilde." Kunde det vel anstaae vor stormægtigste Arveherre, at erklære sin kjødelige Svoger Krig? Hs. Majestæt afveg derfor fra den imellem Regenter ellers sædvanlige Maade, at fremkomme med en Krigserklæring, hvori haarde og stødende Udtryk umuelig kunne undgaaes. Som Ven fordrede han Dannemarks Flaade; som Ven lod han sin Hær betræde sin kronede Frændes Territorium; som Ven lod han sætte hans Hovedstad i Brand; som Ven lod han bortføre hans Flaade og udtømme hans Arsenaler; som Ven tilbyder han ham endnu endelig, efter alt dette — Fred! Er vel, siden Verdens Skabelse, nogensinde en Krig bleven ført paa en venskabeligere Maade end denne? Men I see altsaa, m. a. T., at vor allernaadigste Konge baade har handlet efter Skriftens Bud: "du skal elske din Næste som dig selv", og efter Moralens: "enhver er en Tyv i sin Næring." Dersom vi ikke havde taget Flaaden, saa havde de Franske taget den, og "det, som den Ugudelige frygter, det skal komme paa ham." Vel siger Skriften: "du skal ei stjele!" men naar og under hvilke Omstændigheder skal man ei stjele? Saalænge man seer sin Næstes Gods i Sikkerhed; men naar man er vis paa, at det alligevel vil blive stjaalet, saa er det altid bedre at det stjeles af en ærlig Mand end af en Tyv.

(Fortsættes.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

En Baad med nogle Favne Bøgebrænde, hentet fra Esserums Skove, solgte samme i Gaar i Nyhavn for 15 Rdlr. Favnen. Paa Stedet skal Favnen kunne kjøbes for 6 Rdlr. 3 Mk.

Det Engelske Blad the Star leverer nu en heel Lovtale over Marquis Wellesley, hvori det hedder: "at man har hans Genie at takke for Expeditionen mod Kjøbenhavn; at hans Adfærd i Ostindien ikke allene bør være fri for Da-

del, men endog er beundringsværdig; at han allerede for længe siden havde været udnævnt til Kongens Præmierminister, dersom han ikke havde havt Bagvaskere; og at Ministerne i alle vigtige Sager raadføre sig med ham." — Den Danske Læser vil det ikke være ukjert at læse nogle Træk af denne Statsmands Opførsel i Ostindien, som tillige viser hvilke afskyelige Mennesker det Engelske Cabinet har betroet det skjønne Ærinde, at frarane Dannemark sin Flaade. Strax efterat den gamle Nabob af Carnatik i Aaret 1800 var død, indbød Wellesley den Afdødes Søn, et ungt Menneske paa 16 Aar, under Venskabs Maske, til et Besøg. Den unge Første indfandt sig, og Wellesley erklærede nu, at han maatte nedlægge Regjeringen, eftersom man havde opdaget, at hans Fader havde staaet i strafværdig Brevvexling med Tippo Saib. Den unge Prinds, bestyrtet ved denne ligesaa fripostige Anmodning, som nedrige Beskyldning, svarede, at han ikke indsaae nogen Grund, hvorfor han skulde nedlægge Regjeringen, og erklærede Beskyldningen mod sin Fader reent ud for falsk. Men hvad har Wellesley at gjøre? Han lader Prindsen kaste i Fængsel, bemægtiger sig paa det Engelsk-Ostindiske Compagnies Vegne hans Lande og Eiendomme, og efter at han havde ladet ham vansmægte tretten Maaneder i Fængsel, sendte han det Budskab til London, at Prindsen var død. At han ikke døde nogen naturlig Død er meget rimeligt. For nogle Aar siden opstod i Parlamentet den ædle Lansdown, fremstillede hele Sagen i sit hele afskyelige Lys, og fordrede Hevn over dette Umenneske. Men endnu er Sagen ikke afgjort. — Hiin ulykkelige 6 September var denne Wellesley her i Staden, for at udvexle Capitulationen. Anmelderen saae ham ved denne Leilighed. Det er en Mand paa nogle og 40 Aar med et skummelt, magert Ansigt, hvis Træk fuldkommen vidne om, at han er en Mand, der godt kan bruges til slige Forretninger.

Den Elephant, som i Sommer har været at see paa Vesterbro og opholdt sig der under hele Beleiringen, er nu ankommen til Odensee. Men den har havt det Uheld at faae sit ene Been beskadiget af en Bombe.

Hr. Munthe Morgenstjerne udgiver nu i Christiania et periodisk Skrivt, under Titel af: **Politik og Historie.**

Stubbekjøbing d. 26 Nov. Man har Grund til at formode, at adskillige Skippere med det første afgaae herfra til Kjøbenhavn med Brænde; i det mindste vil det sikkert skee inden Juul. Mangelen paa adskillige Urtekramvarer, Salt, Sæbe og andre til Huusholdning nødvendige Ting er dog nu for en stor Deel bleven afhjulpen, da flere Kjøbmænd og Landmænd have bragt disse Fornødenheder hid fra Kjøbenhavn over Land, imod igjen at overlade Kjøbenhavnerne Hvede, Smør ꝛc. — Posterne afgaae og ankomme endnu meget uordentligt og aldrig paa de bestemte Dage. I Almindelighed faae vi vore Breve med Estafetter. Det her under Blocaden oprettede Feldtlazaret lader til at blive permanent; i det mindste saalænge Krigen varer. Dette Lazaret, der har daglig Tilsyn af en Over- og en Underlæge, bestaaer, foruden af Feldtapotheket, af 6 rummelige Sygestuer, en Ligstue, et Værelse til Proviant og et meget stort Kjøkken. De Syge nyde her det bedste Tilsyn og den bedste Pleie, de kunne ønske sig. Maden koges og tillaves paa Lazarettet, og 4 militaire Sygevægtere, under en Overjægers Opsyn, ere ansatte til at opvarte de Syge. De Sygdomme, som have været hyppigst, ere Koldfeber og Gigt, uundgaaelige Følger af det raa og fugtige Efteraarsveirligt. Af den Mængde Syge, vi have havt paa Lazarettet, er dog hidtil kun død een af Brystsyge.

I Christiania er, i Følge Kongel. Befaling af 14 Sept., sammentraadt en Prise-Ret for Aggershuus Stift, der bestaaer af Hr. Capitain F. L. Lassen og Hr. Politiemester Wulfsberg.

Politiemester Wulfsberg har nu udlovet en Belønning af 50 Rdlr. for den, der kan opdage den af Christiania Politiearrest undvigte Tyv Erik Lindberg og den med ham bortrømte J. M. Thorsdatter.

Hr. Provst Luitkes i Kolvereid har under 7 Sept. tilskrevet Biskop Bugge et Brev, hvori han klager over, at d. 1ste s. M. hans Præstegaards øvre Hovedbygning er bleven lagt i Aske ved en Skomagers Uforsigtighed, som uden hans Vidende kogte Beeg i Kjøkkenet. Næsten hele Provstens Bohave er brændt. Fire af hans Børn og syv af hans Tyender ere i alle Henseender nøgne. Han anraaber sine Embedsbrødres ømme Deel-

tagelse, og Biskoppen, som er beredvillig til at modtage ædelmodige Giveres Understøttelse, har ladet det hele Brev indrykke i Trondhjemsavisen.

En Gjestgiver J. S. Overgaard paa nordre Nummedalsleidet har i Trondhjemsavisen seet sig vefsiet til offentlig at tage til Gjenmæle mod et i endeel af Nordlandene og Trondhjem udspredt Rygte, at hans hele Huus skulde være opfyldt med en smitsom og farlig venerisk Sygdom, der afskrækker Reisende fra at tage ind til ham, og Kiøbere fra at handle med ham om Trælast. Han har nu ladet sit Huus og sine Folk besigte af tre Læger, og ved samme Leilighed ladet een af Lægerne bevidne, at det Tilfælde i hans ene Kind, der en Tid har været hovent, paa ingen Maade kan ansees for venerisk.

I Følge Privatbreve fra Norge har Capit. Jessen, som hidtil har ligget i en Norsk Havn med et Linieskib, nu forladt samme. Han skal i Forveien have sammenkaldt Mandskabet paa Skibet og erklæret det: at han uforfærdet vil møde ethvert Engelsk Skib, som han muligen kunde støde paa, og opbyde alle sine Kræfter, for at hevne de Fornærmelser, som de Engelske have tilføiet den Danske Flaade og andre Danske Skibe. Han føiede til, at det Skib, som han nu commanderede, skulde i intet Tilfælde kunne tages, ligesaa lidet som dets Mandskab skal kunne gjøres til Krigsfanger, var det end af en overlegen Magt; at han havde besluttet, i yderste Nødsfald at tænde Ild paa Krudkamret og hellere at lade Skibet flyve i Luften end overgive det til Fienden; at det var enhver, der ikke besjeledes af samme Mod til at dele fælles Skjebne med ham, tilladt, at forlade Skibet og vende tilbage. Capitain Jessen havde den Fornøielse, at see hele Mandskabet brænde af Begjerlighed efter at tage Hevn paa de fiendtlige Skibe. Alle svore som een Mand, at ville dele Fare, Lykke og Ulykke med deres Chef. Saaledes besjeler endnu Hvidtfeldts Aand vore raske Sømænd! — Ogsaa de to andre Krigsskibe, der hidtil laae i Norske Havne, skulle ligeledes være afseilede derfra, og baade Cheferne og Mandskabet ere besjelede af det Mod og den Fædrenelandskjerlighed, der altid har været et Hovedtræk i Danske og Norske Søkrigeres Caracteer. Vi ville meget snart kunne vente Efterretninger fra disse Skibe.

Adskillige Engelske Coffardieskibe skulle i disse Dage være komne fra Østersøen og have lagt sig for Anker ved Gothenborg. Nogle skulle kun have halv Ladning inde og andre befinde sig i en slet Forfatning.

Den 25 d. M. ankom Hs. Exc. Geheimeraad og Statsminister Grev Bernstorff med Gemalinde her til Hovedstaden, og agte at forblive der Vinteren over.

Grosserer Societet har underdanigst ansøgt H. K. H. Kronprindsen om: at de af vore Capere hidtil opbragte Engelske Skibe endnu ikke maatte blive condemnerede, efterdi Fienden endnu ikke har condemneret vore til Engelske Havne opbragte Coffardieskibe, og at Caperne indtil videre maatte faae Forstrækning af den Kongelige Casse. Mandskabet af nogle Capere har hidtil virkelig faaet noget i Forskud paa de Priser, det have gjort. Denne Ansøgning maa nu falde bort, da Engelland har erklæret Krig.

I Cuxhaven er ankommen en Engelsk Paquetbaad, under Parlamentairflag, som havde vor tilbagekaldte Charge d'Affaires Hr. Rist om Bord.

Det hedder nu atter, at den Engelske Regjering vil anordne en almindelig Fastlands-Blocade.

Rendsborg, d. 28 Nov. D. H. Prindsesserne Juliane Sophie og Lovise Charlotte ankom her i Forgaars. De toge ind i Dørffs Gjestgivergaard og havde en Æresvagt. De spiste til Middag hos Hs. Maj Kongen, og fortsatte i Gaar tilligemed deres Følge deres Reise til Kjøbenhavn. — Angaaende den i offentlige Blade anførte Efterretning, at H. M vil blive her Vinteren over, vides intet.

Under 27 Nov. er for Hertugdømmerne udkommen en Placat, hvorved befales, at alt Forraad af Svovl, skal angives for Øvrigheden. — Under 28de Nov. er ligeledes udkommen for Hertugdømmene et Cancellie-Patent, hvorved Caper-Reglem. af 14 Sept. 1807 nærmere bestemmes i Henseende til de Skibe, som passere Øresundet.

Man vil paastaae, at den nylig affendte Present-Fregat er opbragt til Gothenborg.

I Gaar prøvedes paa Amager de Caronader, der have været bestemte til Skibet Christian d. 7de.

I Christiansands Adresse-Contoirs-Efterretninger læses følgende: Den 11te Septbr. havde vi den haarde Skjebne at see 3de engelske Røverskibe ankomme og ankre i Flekkerøe Havn; for ikke at blive personligen erobrer, og for at forekomme, at min Broder og jeg ikke skulde blive bragt ombord som Lodser og bekjendte Mænd, tog vi den Resolution ved deres Ankomst at forlade vore Huse. Strax efter deres Ankomst sattes Slupper ud fra Skibene, hvormed de reiste til Castellet og til vore Huse, brækkede alle Dørre, Kister og Skabe i Huset istykker, røvede og stjal Senge- og Gangklæder, Linned, Sukker, Thee, Smaacreature, Provisioner, Kobber, Messing, Geværer, Octanter, Søekort, Skibsredskaber, Seil, Tougværk og Baade rc. rc. Dette Røverie vedblev Natten saavel som Dagen fra den Dag de indkom i Flekkerøe til den 18de de bortseilede. — Vort halve Boe er saaledes bortranet af disse Røvere. Flekkerøe, d. 19 Sept. 1807.

A. Kielland. J. Kielland.

I Continuation af Anmeldesserne af 27de November om patriotiske Tilbud og Opoffrelser, som skee til Søe-Etaten, anmeldes følgende siden skeete:

Hr. Kammerherre Morgenstjerne til Gammelgaard tilbudet det Eeg og Ask, som findes i hans Skove, tjenlig til en Canon-Chaluppe, uden Betaling, ifald en maae bygges ved Nakskov.

Hr. Baron C. U. D. von Eggers offereret uden Betaling 14 Eeger, som ere udseete paa Godset Crisebuy.

Fransk Bager Casper Martin Müller indleveret en Sølv Themaskine.

En Borger af Kjøbenhavn tilbudet paa sin Regning at lade bygge en Canon-Chaluppe; han har sluttet sit Tilbud saaledes: "at gjøre alt for at vedligeholde Nationens Hæder og vor værdige Regjerings Ære, bør hver Dansk Borgers Hjerte besjæles af, og da jeg anseer det jeg her tilbyder som en Pligt, saa ønskede jeg at mit Navn ei nævntes i de offentlige Blade."

Hr. Kammerherre Lerche til Lerchenborg tilbudet 100 af de bedste og til Skibstømmer meest tjenlige Eeger i hans Skove, samt at bidrage efter yderste Evne til Tømmerets Transport.

Frue Kammerherreinde Leth til Steensgaard og Egelykke Gods paa Langeland tilbudet 20 gode og til Skibbyggerie tjenlige Eeger i sine Skove.

Hr. Bogholder M. Sibbern tilbudet et Bidrag af 25 Rdlr.

(Af Christiania-Avisen.) Siden General Commandoens Bekjendtgjørelse af 21de d. M., er bleven til samme indmeldt efterfølgende Bidrag, som ere givne til Armeen og Landets Defension: Af Beboerne og Almuen i Laurdals Præstegjeld efter Sognepræsten Hr. Gustav Klems Skrivelse til Commissariats-Commissionen, 11 Slagteqvæg og 100 Faar. — Af Kjøbmand Hr. Peder Andreas Heuch i Kragerøe, efter Hr. Justitsraad og Sorenskriver Kløckers Anmeldelse af 15de Septbr., 6 Tønder gule Erter, 6 Tønder saltet Kjød, 2 Tønder hele Byggryn, 1 Tønde Smør. — Af Beboerne og Almuen i Ejdanger, Bamble, Sannikedal og Drangedals Præstegjelde, efter Hr. Justitsraad Kløckers Skrivelse under 21de Sept., 35 Køer og 135 Faar. — Fra Kjøbmand Hr. T. O. Bache paa Bragernæs, endeel Victualier. — Undertegnede griber atter med Fornøielse denne Leilighed, at bevidne disse sine Medborgere og fornemmelig Hr. Justitsraad Kløcker sin Taknemmelighed og udmærkede Høiagtelse. Christiania, d. 30te Sept. 1807.

Christian, Prinds til Slesvig-Holsten,
commanderende General Søndenfjelds.

I Bladet Bellona af 16 Oct. meldes, at det Danske Orlogsskib paa 74 Canoner, som den 27 Sept. blev af den fiendtlige Capit. Stopford opfordret i Christiansands Havn til at overgive sig, er i god Behold ankommen til Frederiksstad, hvor Fienden sandsynligviis ligesaa meget vil betænke sig paa Udførelsen af sit Løvte, som det synes at vore med mere end magisk Kraft her daglig fremtryllede Forsvarsanstalter, aldeles berettige ham til at bringe hiint Ordsprog i Erindring: "ikke at sælge Huden førend Bjørnen er skudt."

I Christiania-Avisen læses et Hædersminde over den for Fædrenelandet faldne Livjæger Lieutenant Brunn.

Det i Christiania oprettede frivillige lette Artillerie, der har Hr. Ludvig Mariboe til Anfører, bestaaer nu af omtrent hundrede Frivillige.

Til at anskaffe og befordre de under nærværende Omstændigheder fornødne Levnetsmidler for Søndenfjelds forsamlede Tropper og de i Fæstningerne forstærkede Garnisoner, er i Christiania nedsat en Commissariats-Commission, bestaaende af const. Hr. Gen. Krigs-Commiss. Birch, Hr. Oberst-Lieuten. Bang og Capit. Vagtm. ved Aggersh. Fæstning Hr. Juell. Commissionen indbyder enhver Patriot til at yde et større eller mindre Offer paa Fædrenelandets Alter ved at bidrage, uden Betaling, Levnetsmidler til Armeen.

En i disse Dage her ankommen Coureer fra Paris skal have medbragt vigtige Depecher. Den Danske Legationssecretair Hr. Guillonot ventes hertil fra Paris.

Udenlandske Efterretninger.

Man forsikkrer, at General Cathcart skal anføre den ny Engelske Expedition, som skal bestaae af 5000 Mand. Sidney Smith skal anføre Escadren, der kommer til at bestaae af 10 Linieskibe. Bestemmelsen er endnu en Hemmelighed.

De Hamborgske Lister over ankomne og afseilede Skibe see i denne Tid snurrig ud. Man finder næsten ingen andre Havne nævnte deri end Russiske.

Kongen af Spanien har tilgivet Prindsen af Asturien, da denne har angret den Forbrydelse, han agtede at begaae, bedet om Forladelse og tillige angivet sine Medskyldige.

General-Consulen i Livorno har under d. 3 d. M. befalet, at man inden 24 Timer skulde opgive alle de i Magazinerne liggende Varer, der hidrøre fra Øerne Maltha og Sicilien, under Straf af Godsets Confiscation og en tredobbelt Betaling af dets Værdie.

Natten imellem d. 31 Oct. og 1 Nov. begav General-Capitainen af Madrid sig med et Detachement Infanterie til Infantado Palaiet og forlangte at tale med Hertugen; men der blev svaret, at Hertugen var reist. Hans Papirer bleve derpaa forseglede.

Den Engelske Oberst Wilson er ankommen som Coureer i Petersborg. — Hr. v. Novosilzow er indflyttet i det Kuschelefske Hotel; han boede hidtil i det Keiserl. Vinterpalais.

Gothenborg d. 6 Nov. Gothenborgs Stad har undergaaet en Forandring ligesaa mærkværdig som den i Fremtiden lover at blive Staden paa

flere Maader gavnlig. Kongen har fundet Gothenborgs Fæstning utjenlig til sit Øiemed, og desaarsag forordnet, at denne Fæstning for største Delen bør raseres. Da Iværksættelsen heraf bliver Staden overladt, har H. M. tilladt, at den ved Raseringen blivende Tomte, maa anvendes til Stadens Udvidelse og ny Anlæg paa den Maade og de Vilkaar, som den paa Kongens Vegne imellem Landshøvdingen og Overcommandanten, Frih. J. F. Carpellan, med Staden afsluttede og d. 19de undertegnede Contract foreskriver. Da i Følge heraf alle de Fæstningsværker, som skulle raseres, d. 27 Oct. bleve af Commandanten overleverede Staden, lod Magistraten og Borgerskabet anrette et Middagsmaaltid paa Raadhuset, hvor man drak de Kongel. Skaaler under Canonernes Løsen samt Musik af Pauker og Trompeter. — Ogsaa Kongens Fødselsdag høitideligholdtes d. 1 Nov. med Canonskud og Musik fra Kirketaarnet, og Bal paa Raadhuset. — En Eiendomsherre i Skaane har den 1ste Nov. høitideligholdt sin Konges Fødselsdag paa en værdig Maade. Han indbød alle Fattige i sit Sogn til et Maaltid. Over 30 Trængende indfandt sig. En Præst oplæste en aandelig Tale om Pligterne mod Gud og Øvrigheden, hvilken sluttedes med en Psalme, som alle Tilstedeværende istemte. Under Maaltidet uddeelte den ædle Godseier Penge blandt de Fattige.

Hamborg, d. 27 Nov. Den Nød, som Danmark befinder sig i, føle vi hundredefold. Al Communication i Handel er standset, Skibsfarten og alle Handelsforretninger ligge ganske, og under alle disse Gjenvordigheder trykkes vi endnu af byrdefulde Contributioner og Indqvarteringer.

Imellem Sverrig og Jylland lade nu en Mængde Sild sig see. Den store Hob Søfugle, der vise sig imellem Skjærene, er et gammelt Tegn paa at der kan ventes mange Sild.

Den Efterretning, at de til Luthers Mindesmærke indkomne Penge ere blevne brugte til Krigsskattens Afbetaling, gjendrives nu offentlig som aldeles falsk.

Keiser Napoleon er reist til Mailand og Venedig, hvor han agter at opholde sig nogle Dage.

Rusland har igjen frigivet Seilgdsen paa det sorte Hav.

I den Londonske Hoftidende er nu følgende formelige Krigserklæring mod det Danske Hof bleven bekjendtgjort: I Kongens Palais d. 4 Nov. Da Kongen af Dannemark har ladet udgaae en Krigserklæring mod Hs. Majestæt, Hans Undersaatter og Folk, og da Hs. Majestæts ivrige og gjentagne Bestræbelser for at udvirke denne Erklærings Tilbagekaldelse og Fredens Tilveiebringelse have været frugtesløse, saa har det behaget Hs. Maj. med Geheimeraadets Samtykke at befale og befales herved: at almindelige Repressalier mod Kongen af Dannemarks Skibe, Gods og Undersaatter skulle forundes (alle de Skibe undtagne, som H. M. har bevilget Tilladelses-Beviser (Licencer) eller som ere blevne befriede for Embargo, og siden den Tid endnu ikke ere ankomne i nogen fremmed Havn), saaledes, at saavel Hs. Majestæts Flaader og Skibe, som og andre Skibe, der ved Caperbreve eller General-Repressalier, eller en til Udførelsen af Hs. Majestæts Tjeneste udnævnt Lord-Storadmiral af Storbritanniens Befuldmægtiget, ere berettigede til, lovligen at bemægtige sig alle Skibe, Fartøier og Gods, der tilhøre Kongen af Dannemark, hans Undersaatter eller andre Indbyggere paa hans Territorium, og da i Henseende til Afgjørelsen at henvende sig til een af Hs. Majestæts Admiralitetsretter i Hs. Majestæts Besiddelser; til den Ende har Hs. Majestæts General-Advocat og Admiralitets-Advocat ufortøvet at gjøre et Udkast til en Befaling (Commission) og at indlevere det til H. M. ved een af disse Retter, igjennem hvilke de til Udførelsen af en Lord-Stor-Admirals Tjeneste Befuldmægtigede eller enhver af ham befuldmægtiget og udnævnt Person, authoriseres til at bevilge Hs. Majestæts Undersaatter eller og Andre, som bemeldte Befuldmægtigede finde qvalificerede dertil, Caper- og Repressaliebreve til at borttage og bemægtige sig alle Skibe, Fartøier og Gods, som tilhøre Dannemark, Kongen af Dannemarks Vasaller og Undersaatter, eller Indbyggerne i hans Lande, Territorier eller Besiddelser (paa ovenanførte nær), og at saadanne Fuldmagter og Clauseler indrykkes i benævnte Befalinger, som det har været brugeligt og stemmer overeens med tidligere Proceduerer. Fremdeles har Hs. Majestæts General-Advocat samt Admiralitets-Advocater ufortøvet at opsætte et Udkast til en Befaling, som i denne Ret indleveres til H. M.,

hvorved benævnte Befuldmægtiget authoriseres til at udføre en Lord-Stor Admirals Tjeneste, at forlange, at den høie Admiralitetsret i Storbritannien og Lieutenanten og Dommeren i bemeldte Ret, hvis Befuldmægtiget eller Befuldmægtigede, ligesom og de forskjellige Admiralitets-Retter inden for Hs. Majestæts Besiddelser, i Henseende til alle og alle Slags Borttagelser af Priser og Repressalier af alle Skibe og Eiendomme, der ere tagne eller tages, endnu skulle indhente Kundskab om og gaae lovlig frem, examinere og fælde Kjendelse angaaende samme, og i Følge Admiralitets Ordenen og Folkeretten (?) dømme og condemnere alle saadanne Skibe, Fartøier og Eiendomme, der tilhøre Dannemark eller dets Vasaller, Kongen af Dannemarks Undersaatter og enhver anden Indbygger i hans Lande, Territorier og Besiddelser (paa ovennævnte Undtagelser nær), og at saadanne Fuldmagter og Clauseler indføres i bemeldte Befaling, saaledes som de have fundet Sted ved tidligere Proceduer. Et Udkast til saadanne Instructioner, der egne sig til at sendes til Hs. Majestæts Admiralitetsretter i udenlandske Gouvernements og Colonier, for heri at kunne tjene samme til Rettesnor, have de endnu fremdeles at opsætte og indsende til H. M. ved denne Ret; ligesom og et andet Instructions-Udkast for saadanne Skibe, der skulle befuldmægtiges til ovenanførte Hensigt.

Eldon. C. Camden. P. Westmoreland. C. P. S. Winchelsea. Cathcart. Hawkesburry. Mulgrawe. Perciwal. Nat. Bond.

En lignende Krigserklæring mod Syvøernes Republik og Toscana er samme Dag bleven udstedt i den Londonske Hoftidende.

I Hamborg havde man d. 27 d. M. Breve fra Memel af d. 17de hvori det hedte, at Rusland har erklæret Engelland Krig, men da man hverken fra Riga, Königsberg ic. havde nogen Stadfæstelse desangaaende, saa formodede man at den i Russiske Havne befalede Embargo er bleven antagen for en Krigserklæring mod Engelland.

Det hedder at et fra Calais til Dover nylig afgaaet Parlementairskib har havt en Østerrigsk Courer ombord, som har taget Veien fra Wien over Paris.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 16.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 5 December, 1807.

Hvor meget kunne vi af vor Seier tilregne os selv?

(Fortsat.)

Det første af vor Seier, m. a. T. vi kunne tilregne os selv er altsaa vor Sags Retfærdighed. Kunde Dannemark vel fordre, at vor Konge skulde behandle det naadigere, kjerligere, ømmere end han behandler sit eget Folk? Vi have ladet vore Bomber dræbe mange Danske, det er sandt; men have vi i Buenos Ayras ikke ladet Spanierne dræbe langt flere Engelske? Vi have standset Dannemarks Handel, men have vi ikke ligeledes standset vor egen Handel? Vi gjøre altsaa intet andet mod andre, end det andre gjøre imod os og vi mod os selv. Det andet af vor Seier, som vi med Grund kunne tilregne os selv, er vor store Ædelmodighed, thi det er ikke nok at Krigeren er retfærdig, han bør ogsaa være ædelmodig. Vel paastaaer Dannemark, at det ikke veed "hvor meget Kongen, "vor allernaadigste Herre, har været beredt til "at anvende store Bestræbelser og store Op-"offrelser, som han selv i det bestemteste Fiendt-"ligheds Øieblik ikke tabte af Sigte". Men ikke at tale om at Hs. Storbritanniske Majestæt umulig kunde lade optage Tingsvidner for at bevise sin Paastand, saa vide vi jo alle, at Hs. Maj. aldrig har sparet store Bestræbelser og store Opoffrelser for at fremme sine Bundsforvandtes Tarv. Hvad har han ikke gjort for Østerrige, Sardinien, Neapel, Preussen og endnu tilsidst for Sverrig og Portugal? Hvor kraftigen har han ikke understøttet den Svenske Armee i Pommern? Hvor mange røde Guineer har han ikke sendt til Tydskland? At disse store Bestræbelser og Offre ikke altid lykkedes, det laae i Tingenes uforudseete Løb, og var langtfra ikke Hs. Majestæts Skyld. Alle de Prindser, der hidtil kastede sig i Storbritanniens Arme, lige fra Ludvig den Attende indtil Ferdinand af Neapel, fandt der bestandig evig Hvile og befriedes fra Regjeringens tunge Byrder. Hvorfor fulgte Dannemark ikke disse glimrende Exempler, da vor Konge tilbod det: "Understøttelse af Skibe, Tropper og Penge?" Hvorfor kastede det sig ikke i Britanniens Kjæmpearme, der ere saa duunbløde, at det aldrig behøvede

at frygte f.r at krammes ihjel? Men Dannemark trodsede vort Venskab, foragtede vore ømme Tilbud og søndersled som et overmodigt Barn sit Seiebaand, for at kunne gaae allene, uagtet det meget vel vidste at det ikke kunde staae paa sine egne Been. Kongen, vor allernaadigste Herre, vilde gribe dette Barn under Armene, men det stødte ham fra sig; han kjelede for det, men det vilde ikke høre ham; han truede det, men det smilede til hans Trudsler. Ulykkeligviis fik nu Hs. Maj. den bestemteste Underretning om, "at Frankriges nuværende "Herskers Beslutning var, at besætte Holsteen "med en Krigsmagt, at afskjære os al Forbindelse "med Fastlandet, og at gjøre med den Danske "Flaade et Indfald i Storbritannien og Ireland". Dersom I spørge m. a. T., hvor havde vor allernaadigste Konge faaet den Efterretning fra? saa svarer jeg med Prædikeren: "Himmelens Fugle føre Røsten og den vingede Mand siger det efter". Dersom I nu atter spørge: hvo ere disse Himmelens Fugle — denne vingede Mand? saa svarer jeg: vore udenlandske Agenter, Speidere og Ministere. Hvilke Sendinger have vel viist større Iver for deres Konges Tjeneste end en Drake, Tailor og Jackson? Hvilken Stat kan vel opvise større Mænd i dette Fag? Dersom det ikke havde behaget Forsynet at lade Forsøget med Helvedsmachinen mislykkes, saa havde den da med Føie fortjent Navn af Paradismachinen og foreviget sin Opfinders Minde. Disse Himmelens Fugle — disse vingede Mænd vare de authentiske Kilder, hvorfra vor Konge hentede sine Efterretninger. Hvad skulde nu Majestæten vel gjøre? "Han udholdt længe en høist ulige Kamp af ængstelig Overbærelse med haardnakket Voldsomhed og Undertrykkelse", men han segnede tilsidst under denne Kamp. Han havde den 2den April viist Europa, hvor

inderlig godt han meente det med Dannemark; han vilde ogsaa nu gjøre Alt for det, naar det ikkun vilde laane ham sin Flaade; hans ømme Hjerte bar over indtil det yderste. "Men ogsaa Overbærenhed har sine Grændser; vær ikke for retfærdig, at du ikke fordærver" siger Salomon (Pr. 7, 16.). Gjennemtrængt af den dybeste Smerte lod nu vor Monark paa det venskabe'igste forlange den Danske Flaade, til "Underpant paa, at Frankrige ikke skulde besætte "Holsteen, eller lukke Sundet for vore Skibe, "og overlod det iøvrigt til Kongen af Danne"mark at fastsætte, hvilke Bestemmelser og Vil"kaar han maatte fordre"? Han sendte een af Himmelens Fugle — Ministeren Jackson, til det Danske Hof, og lod ham af Agtelse og Venskab for Dannemark escorteres af 250 Skibe og 30,000 Soldater, som tilbøde Huldskab og Troskab. Kunde vel et Tilbud være fornuftigere, billigere og ædelmodigere? Men "døv for Fornuftens og Venskabs Stemme", negtede Dannemark at udlevere os sin Flaade paa de først tilbudne Vilkaar. Vi landede altsaa i Sjælland, "ikke som Fiender, men for vor Selvforsvars Skyld, ikke som raa Krigere, men som høimodige Venner". Vi kunde have dræbt Barnet i Vuggen, voldtaget Qvinder, ødelagt og plyndret Alt hvad vi stødte paa, men vi lode os nøie med at faae af Landmanden de fornødne Levnedsmidler, fælde Træer og skyde Vildt i Kongens Skove, og respecterede iøvrigt Privateiendom, for saavidt vedkommende Eiere havde Øie med vore brave Skotter og vore tappre Tydskere. Uagtet vi havde gjort alle muelige Anstalter til at "plage Kjøbenhavn med hvert mueligt Ødelæggelses-Middel", saa skede dog intet Skud fra Hs. Majestæts Batterier førend vi havde opfordret Commandanten og lagt ham paa Hjertet, at han "for Guds Skyld" maatte

indgaae en venskabelig Overeenskomst; uagtet vore tappre Matroser og Tømmermænd, forsynede med Pigger og Oxer som Venskabstegn, allerede vare opstillede og længselfuldt ventede paa at løbe Storm paa den luende Kongestad; uagtet vi ved at fortsætte Bombardementet en eneste Dag kunde endnu have dræbt mange hundrede Mennesker og lagt mange Bygninger i Aske, lod vor høimodige General dog ikke fyre et Skud saasnart han fornam, at Commandanten yttrede Tilbøielighed til at capitulere. Og under Bombardementet selv anvendte vi Alt for at gjøre Pinen saa kort som mueligt; vore Bombarderere fik ikke Søvn i deres Øine i tre Dage og fire Nætter; uophørlig maatte de kaste Bomber paa de Puncter, hvor der var udbrudt Ild, for ved Slukningens Standsning at forekomme enhver Forhaling. Men selv da vore af Himlen saa velsignede Bomber og Granater havde "plaget" Kongestaden paa det eftertrykkeligste, da Hospitaler vare opfyldte med Lemlestede, og en stor Deel af Staden forvandlet til Steenhobe, selv i dette for os saa lykkelige Øieblik, hvor vi kunne begjere Alt, tage Alt, faae Alt, viste vor General Brittisk Høimodighed, paa det de Danske ikke skulde sige: det er bedre at falde i Guds Hænder end i Menneskers. Endskjønt Flaaden nu var fuldkommen i vor Magt og vor store General kunde i Spidsen af sine seiervante Tropper marchere med klingende Spil ind i den bombeerobrede Stad, saa søgte han dog — disse ere hans egne Ord — saa meget som mueligt at undgaae Alt hvad der kunde ægge Nationen og saare dens Følelser. Han tænkde her: "en Taalmodig er bedre end en Stærk, og den, som er Herre over sit Sind, han er bedre end den, der vinder Stæder". Han saae Staden i største Gjæring og Uorden, og samtykkede derfor med Fornøielse i

den Begjering, at vore Tropper ikke skulde indqvarteres i Kjøbenhavn. Ikke bør vi troe, at vor General var bange for denne Gjæring og Uorden; nei, en Hærfører, der med 30,000 Mand tør vove at gaae ind i et Land, hvis Fæstning er besat med 3000, eller at udsætte sig den store Fare, at indtage en saadan indsluttet Stad med 48 Morterer og 24 firetyvepundiger, han er heller ikke bange for at marschere ind i den under rygende Ruiner, var end Gjæringen og Uordenen nok saa stor. Lader os tilstaae, at det var den rene christelige Høimodighed, som afholdt ham derfra. — Alt hvad der foretages paa Holmene skeer inden for lukte Døre, og vi lade med Flid ingen Dansk Undersaat, paa nogle faa nær, komme derind, for ei at fornærme den Danske Delicatesse; ja vore Officierer have endog faaet den udtrykkelige Ordre, at afstumpe Halen paa deres hos Bønderne erobrede Heste, for ikke at give Hovedstadens Indbyggere Anledning til at troe, at de ere af Sjællandsk Extraction. Hvor ydmygen ride disse Helte ikke igjennem Kjøbenhavns Gader? De trave afsted, ikke som Seierherrer, men snarere som Overvundne. Mangle deres Klepperter vel andet end lange Øren, for at være Ydmyghedens udtrykte Billede? — Strax efter Stadens Erobring tilbøde vore kjekke Krigere sig, at skyde Penge sammen for de Brandlidte; selv vore gemene Artillerister vilde læge her med den ene Haand hvad de havde saaret med den anden. Hvilken Høimodighed! Hvilken Gavmildhed! — For at vedligeholde den gode Stemning, lade vore Commanderende hver Eftermiddag opføre Tyrkisk Musik og spille Rule Britain! Kort, vi gjøre alt for at vise Folket, at vi ere komne som Venner.

Det tredie og sidste, som vi af vor Seier med Grund kunne tilregne os selv,

'ere vore Heltedaad ved Kjøge, da Anføreren stod paa Kirkemuren allene udi to Timer og sloges med den hele Garnison. Kjøge er en frygtelig Fæstning, m. a. T. men for Herrens Tjenere er ingen Porte stærke, ingen Sabel hvas, ingen Hær mægtig. "Han gjør sine Engle til Storm og sine Tjenere til flammende Ild". Lader os aldrig glemme disse Ord. Da en gunstig Storm førte os fra Yarmouth til vor hæderfulde Bestemmelse, da var denne Storm Guds Engel, og da vore Bomber, Raquetter og Granater tændte Ild paa Kirker, Fattighuse og Hospitaler, qvæstede og dræbte Værgeløse, da vare vi blot hans Tjenere. A. T.! Lader os aldrig tilregne os mere af vor Sejer end der virkelig tilkommer os! Britanniens Gud vil da fremdeles høre vore varme Bønner. Som en flammende Ild vil vor Medtjener i Troen Sir Sidney Smith, udbrede Luerne fra Lissabon til Constantinopel og fra Memel til Vardøhuus; Englene ville forvandle sig til Storm og oppuste denne uudslukkelige Ildmasse; Congreves Genie vil som en anden Archimedes opfinde et Brandspeil til at ødelægge alle Sømagters Flaader, og blive lovpriist i alle Blade; vore Helvedsmachiners Virkninger ville lykkes; Britannien vil vorde den eneste Handels- og Manufacturstat i Verden, og hele Jordklodens Nationer ville blive nødsagede til at hente alle deres Fornødenheder hos os; vore Skibe ville bloquere alle Havne lige fra Sukkertoppen i Grønland til det grønne Forbjerg. Velsignet være vort Ministerium, dets Ildstøtte Sidney Smith, dets Bombe Cathcart, dets Tunge Canning og dets Svøbe Popham! Amen!

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Den 3die d. M. holdtes General Forsamling i det Asiatiske Compagnie, hvor Interessenterne bleve underrettede om følgende: at General-Forsamlingens Udsættelse var bleven foraarsaget ved den Standsning, som var en Følge af Bombardementet, Accepters Udeblivelse 2c.; at Directionen har anseet det for Pligt mod Fædrenelandet, at tilbyde Kongen til Søeetatens Tjeneste sit Forraad af Tømmer, sine Pramme og Baade, og at laane Hs. Maj. sin Mudderpram til Kalleboes Oprensning; at den har tilbudet sig at laane tre Skibe til Landets Forsvar, men at den i forbindtlige Udtryk har faaet til Svar, at Regjeringen for det første ikke kan benytte sig af dette Tilbud; at den har tilbudet at lade bygge en Canonchaloupe paa Compagniets og 3 paa Kongelig Regning og aflevere disse, uden Armatur, i seilfærdig Stand. Interessenterne bifaldt ikke allene enstemmigen dette Tilbud, men samtykkede endog i, at disse under Bygning tagne Chalouper skulle alle fire bygges paa Compagniets Bekostning og saaledes for Compagniets Regning tilbydes H. M. Kongen. Den, som man især bør takke for, at denne Gave blev saa anseelig, er Hr. Com. Capit. Krieger ved Søeetaten. Det var allerede afgjort, at der kun skulde bygges en paa Compagniets og 3 paa Kongel. Bekostning, da Hr. Capitainen, medens Valgstemmerne for en ny Revisor samledes, forestillede en deel af Interessenterne med Nidkjerhed og Varme for Fædrenelandets Sag, hvor overeensstemmende det vilde være med Compagniets Værdighed, at tilbyde Kongen 4 Canonchalouper. General-Forsamlingen bifaldt ligeledes Directionens Beslutning, at anvende 3000 Rdlr. af Compagniets Midler til lige Deling mellem: 1) de under Beleiringen saavel til Søes som til Lands i Aug. og Sept. Faldnes Enker og Børn; 2) de, som ved Fiendens Vaaben have faaet Meen paa Førlighed; 3) dem, som ved den i Bombardementet opkomne Ildebrand have mistet deres Eiendom. — Udbyttet for hver Actie er bestemt til 30 Rdlr. — Hr. Grosserer Lapang valgtes til Revisor.

Et fiendtligt tremastet Skib, som ligger ved Fladstrand, sendte d. 27de f. M. 5 Mand i Land. Da man bemægtigede sig disse, truede Fienden at ville beskyde Staden, dersom de ikke bleve udleverede igjen. Han gav os kun 5 Dages Betænkningstid!

Alle Lods- og andre Mærker langs Kysten i Christiansands District ere blevne borttagne og Fyrene paa Lindesnes og Markøe slukkede.

Efter Breve fra Mallaga er det blevet Spanierne under Livsstraf forbudet, at correspondere med Gibralter, og saaledes er da al Communication ophævet.

Af Livjægercorpset, som ialt havde 30 Saarede, ere 12 døde. De øvrige ere paa nogle faa nær fuldkommen helbredte igjen. Kun en eneste af disse Helbredede har mistet noget Lem. Den store Strabads, som disse brave unge Mænd udholdt næsten under hele Beleiringen, har bidraget meget til at de Saaredes Constitution var svag, og at Dødeligheden blev forholdsmæssig saa stor.

Kongens Livjægere have nu besluttet at tilbyde Hs. Maj. en Canonbaad, som de ville lade bygge paa deres egen Regning. En Subskriptionsplan ligger til Paategning i Corpsets Vagtstue paa Rosenborg. Saaledes agter dette af Fædrenelandet saa høilig fortjente Corps, at gjøre sig end mere værdigt til den Hæder, det med saa stor Føie kan gjøre Fordring paa

Adskillige Skibstømmermænd i Kiel have forpligtet sig til at levere 12 Canonbaade færdige indtil Martii Maaneds Udgang. Vi kunne altsaa haabe, til næste Foraar at faae et tilstrækkeligt Antal af disse smaa Fartøier til vore Kysters Forsvar.

Et fra London ankommet Skib, som havde en rig Ladning inde, er for nogen Tid siden strandet ved Øen Amrum og blevet bjerget tilligemed Ladningen. Mandskabet er gjort til Fange, og det formodes, at Ladningen bliver prisdømt, siden Skipperen siges at have været forsynet med falske Papirer.

De tvende Orlogsskibe, som hidindtil have ligget i Norge, ere nu lykkelig ankomne paa Kjøbenhavns Rhed. Vigtigheden af disse Krigsskibe i et saa critisk Øieblik er let at indsee. Der skal nu noget mere end en Brig eller Cutter til at blocquere vor Havn.

Kjøbmændene have ansøgt om Tilladelse til at tilbagekjøbe de af Fienden opbragte Skibe, men deres Begjering er ikke bleven bevilget.

De Danske Skibe, der ere blevne brugte af Engellænderne til at bortføre Tyvekosterne fra Holmen, indbefattes ikke under de confisquerede Danske Skibe.

For otte Dage siden toge Dragøerne en Portugisisk tomastet Brig, hvis Besætning ikke bestod af andre end Matroser. Der fandtes hverken Capitain eller

Skibspapirer. Skibet er nu bleven bragt herind, og Folkene arresterede. Sagen skal nu undersøges ved Retten, for at erfare hvor Capitainen og Papirerne ere blevne af.

Vore hjemkomne to Orlogsskibe ere igjen afgaaede til Stege, hvor der ligger en Engelsk Convoy af 50 Handelsskibe, under 1 Fregats og 1 Cutters Beskyttelse.

Ved Can. Pl. af 14 d. M. er indeværende Aars 11 Dec. Termin forlænget en Maaned, dog saaledes at 11 Jan. 1808 ansees som den sidste Dag, og at Skyldnere, som til den Tid udbetale Capitalerne bør erlægge de paaløbne Renter for en Maaned.

Udenlandske Efterretninger.

Admiralitets-Collegiet d. 31 Oct. 1807.

Gjenpart af et Brev fra Adm. Gambier, dat. ombord paa Skibet Prince of Wales paa Kjøbenhavns Rhed d. 20 Oct. 1807.

Jeg har den Ære at melde Dem til Efterretning for Admiralitetets Lord Commissionairer, at, eftersom den hele Danske Flaade (paa 2 ubrugbare Linieskibe og 2 Fregatter, der ere blevne ødelagde nær) er tiltaklet, og Arsenalets Forraad udtømt, Armeen igjen har indskibet sig, og jeg med første gunstige Vind vil efterkomme de Instructioner, jeg har faaet af L. Castlereagh. Efterat jeg nu for saavidt har forrettet den mig paalagde Tjeneste, anseer jeg det for min Skyldighed at bevidne den store Virksomhed og Iver, som Vice-Adm. Stanhope og Contre-Adm. Sir S. Hood har lagt for Dagen ved de Danske Skibes Tiltakling og Indskibningen af Arsenalets Forraad; (her følger en Lovtale over Revernes Plyndrings-Nidkjerhed). I 6 Uger ere 16 Linieskibe, 9 Fregatter, 14 Krigschalouper og mindre Fartøier, foruden Canonbaadene, gjorte seilbare, og alle de store Skibe blevne ladede med Master, Bygningstømmer og andre Forraad fra Arsenalet, hvoraf ogsaa 92 Ladninger ere blevne indtagne af Transportskibe og andre dertil bestemte Fartøier, hvis Last udgjør tilsammen over 20,000 Tønder. Et betydeligt Antal Master og Tømmer ere blevne bragte paa Skibene, Leyden og Insexible, der ere meget skikkede til dette Brug; jeg kan heller ikke undlade at anmærke, at der iblandt de Søfolk, der skulle tiltakle de Danske Skibe, herskede en saadan Kappestrid, at 14 Linieskibe inden 9 Dages Forløb vare bragte ud af Havnen, uagtet adskillige af dem undergik betydelige Forbedringer i vore Hænder. Af 3 paa Stabelen værende Skibe ere to tagne fra hinanden og de nyttige Træstykker deraf bortførte; det tredie, som allerede var temmelig nær færdigt, blev paa forskjellige Steder gjennemsauget og derpaa lod man det falde. (Her følger atter en Lovtale over Officiererne, Matroserne &c.; dernæst over Adm. Essington, der har havt den almindelige Opsigt over de mange Transportskibe og Armeens Gjenindskibning &c. Contreadmiral Keats, der har bevogtet Beltet, Home Popham, og Capit. Mackenzie).

J. Gambier.

Det Kongel. Svenske Commerce-Collegium har ved Circulairbrev til vedkommende Magistrater af 2 Oct. ladet underrette de Handlende i Rigets Stapelsteder, at, paa det Svensk Ladning, som under Dansk Flag allerede var eller kunde blive opbragt af Engelske Krydsere, maatte unddrages Confiscation, edelige Vidnesbyrd bør aflægges hos den Engelske Consul eller der, hvor en saadan ei findes hos Magistraten i den Stad, hvor Varene losses, at samme Varer virkelig ere Svensk Eiendom, samt førend Kundskaben om Fredsbrudet imellem Dannemark og Engelland bleve indtagne, dernæst at alle disse Vidnesbyrd paa det hastigste skulle tilstilles den Engelske Consul i Gothenborg, for af bemeldte Consul behørigen at legaliseres og videre forsendes. Commercecollegiet har under d. 18 Nov. gjentaget denne Erindring.

Den afdøde Hertug af York efterlader en stor Formue, men den vilde have været endnu større, dersom han ikke i Aaret 1796 havde hengivet en stor Deel af sine Klenodier, og deriblandt en overordentlig smuk Rubin, der vurderedes for 60,000 Gylden, for at betale den Contribution, der paalagdes Pave Pius den Sjette.

Fra Paris meldes, at den Audience, som Hr. Gener. Adjutant Lindholm havde hos Keiser Napoleon, varede længe og holdtes meget hemmelig, da ingen var tilstede derved. Man formoder, at de Engelskes Overfald paa Kjøbenhavn har været Aarsag til at Keiserens Reise til Italien blev opsat, da han først agtede at føie de fornødne Anstalter til snart at hævne den mod Dannemark udøvede Vold. De Franske Tropper havde allerede i September Maaned faaet Ordre, at møde i Neapel, førend Keiserens Ankomst.

Det gamle Ostindiske Compagnie i Gothenborg lader d. 14 Dec. holde Auction over en Deel Ostindiske Vare, hvoriblandt endeel Theer, Rhabarber, 285 Stykker sort Atlas og Taft af 27 og 45 Alens Længde, 3104 Stkr. Nankiner 2c.

I Carlscrona holdes d. 9 Dec. Auction over 2000 Kuhl (hver Kuhl 14 til 17 Lisp.) Russisk Rugmeel, som sælges for den Kgl. Preuss. combinerede Immedent-Commission i Memel.

I Kongeriget Neapel indførtes tilforn hvert Aar for et Par Million udenlandsk Klæde, endskjønt Ulden paa adskillige Steder i Provindserne

næsten er saa god som den Spanske. Engellænderne opkjøbte Ulden, og de Neapolitanske Klædemanufacturer kom i Staa. Kongen understøtter nu disse Manufacturer saa kraftigen, at Neapel i nogle Aar ikke behøver udenlandsk Klæde. Ved de af Douglas opfundne Spindemachiner gjøre Klædemanufacturerne i Frankrige stor Fremgang. I en Tid af to Aar ere 400 saadanne Stole kommen i Gang. Med denne Spindemachine kan man spinde to Gange saa meget om Dagen som med en Rok. Naar alle Engellands Fiender saaledes ville bestræbe sig for at ophjelpe deres egne Fabriker, saa vilde denne for hele Europa saa skadelige Fabrikstat snart falde sammen af sig selv.

I Frankrige tiltager Faareavlen, som er bleven forbedret ved Spanske Vædere, med hvert Aar. Det fornemste Skjæferie af dette Slags er i Rambouillet, og tilhører Keiserinden. I Aaret 9 anlagdes et Nationalskjæferie i Perpignan, 1803 tre i Arles, Trier og Nantes, 1806 et i Mont a Marsan og 1807 et i Clermont og et andet i Ville Franche. Der gives endnu andre Skjæferier i Malmaison, Chambor og andre Steder, tilhørende Privatpersoner. Fra Regjeringens Skjæferier kunne allerede nu sælges aarligen 1200 forbedrede Faar, og Landmanden begynder nu at indsee, hvor vigtig Faareavlen er, saavel for Uldens som Agerens Skyld.

Da man for fire Aar siden foreslog i det Engelske Parlament at udbetale Kokoppernes Opfinder Dr. Jenner en Belønning af 20,000 Pd., modsatte adskillige sig Forslaget, og tilsidst enedes man om at betale ham 10,000 Pd. Men da Sagen nyligen bragtes paa Bane igjen, blev man igjen enig om, at tilstaae ham endnu 10,000 Pd. paa Grund af, at en Belønning af 10,000 Pd. aabenbar er for ringe for en Opdagelse, der er saa velgjørende for hele Menneskeslægten.

Portugals Trone skal nu være reddet, efterdi dette Hof ikke allene har frasagt sig al Forbindelse med Engelland og opgivet den foresatte Reise til Brasilien, men endog alvorlig har besluttet at tage Fransk Partie. Kongen af Spanien skal i en Skrivelse have bedet Keiser Napoleon om, at det Portugisiske Kongehuus maatte vedblive. Keiserens Beslutning vides endnu ikke. Den Junotske Armee vedbliver imidlertid at rykke frem i Spanien.

Tre Expeditioner, hvis Bestemmelse ei vides, ere hidtil blevne udrustede i Engelland. Den ene skal have 12 Linieskibe til Ledsagning og Medvirkning.

Den Americanske Gesandt Monroe er virkelig afreist fra London d. 30 Oct.

Man formoder, at Keiser Napoleons Reise har en politisk Hensigt. Mange Tropper ere siden en rum Tid efterhaanden rykkede ind i Italien, og trække sig for det meste til det Neapolitanske, hvoraf man slutter, at der vil skee en Landgang paa Sicilien. Til Bajonne marchere mange Tropper og i det indre Frankrige samles anseelige Corpser.

Man har nu det Rygte over Sverrig, at Engelland vil bloquere alle Havne fra Lissabon til Constantinopel og Memel (formodentlig vil det tildeels betjene sig hertil af de fra Dannemark ranede Skibe). Intet Skib tør da løbe ind eller ud i Havnene med mindre at det kommer fra eller gaaer til Engelland, eller er bestemt til Allieredes Havne. Disse ere nemlig: Sverrig, Sicilien, Maltha og Gibralter. De Neutrale kunne vel handle paa Franske og Spanske Havne, men maae udlosse i deres egne Lande; dog er det dem formeent, derfra at seile til fiendtlige Lande, men de maae ankre i Engelske Havne, udlosse og betale Toldafgivter der; siden kunne de tage Ladning ind igjen og faae Tilladelse til at seile til fiendtlige Havne. Alle Skibe, som virkelig allerede have indtaget Ladning i neutrale Lande, favoriseres for saa vidt, at de blot behøve at løbe ind i Engelske Havne for at faae paategnet paa Ryggen af deres Papirer, at de have været der, og derpaa kunde de seile til deres tilladte Bestemmelsessted. De Afgivter, der lægges paa udenlandsk Caffee, Sukker, Tobak, Vine ꝛc. vil blive saa betydelig, at Engellænderne ville beholde Fortrinet. — Man seer heraf tydelig at Engelland vil tilegne sig al Handel, og være en General-Toldbod for hele Europa. Men denne ligesaa taabelige som gigantiske Plan vil det aldrig kunne udføre. Tvertimod vil det tvinge derved Europa til at lære den gavnlige Konst at undvære, og imod sin Villie anspore andre Folkeslag til Konstflid og Vindskibelighed.

Danzig har hidtil kun afbetalt en Million paa sin Contribution. Der bliver derfor gjort et

tvunget Laan af 2 Mill. 50,000 Fr. hos rige Privatfolk og Professionister, der ved Armeens Ophold her i Staden have vundet meget.

Det Franske Academie er ivrig sysselsat med Bearbeidelsen af et nyt Lexicon i det Franske Sprog.

Til den Fest, som det Franske Senat giver den Keis. Garde indrettes Borde for 7000 Mand i Luxembourgs Slotshauge.

Linners, Buenos Ayres's tappre Befrier, er født 1753 i Niort. Hans Fader var Marineofficier. Han var først Page hos Stormesteren af Maltha, traadte derpaa i Spansk Tjeneste og var 1782 med ved Gibralters Beleiring. Han befandt sig paa Prindsen af Nassaus svømmende Batterie, da det blev skudt i Brand og fløi i Luften. Han skaffede en Baad frem, hvori de øvrige Folk paa Batteriet frelstes.

Gall finder i Paris mange Modstandere. Journal de Paris gaaer løs paa ham med Satirer, een af de uværdigste Midler til at bestride et nyt System. Det medicinske Societet har udnævnt en Commission, der skal undersøge den Gallske Lære.

I forrige Maaned trak i Egnen af Angers en stor Flok fremmede Fugle forbi, der gave et gjennemtrængende Skrig fra sig. Man skjød een af dem, og fandt, at den veiede 17 Pund, havde en rød Fjerkrands paa Hovedet, en lang Hals og Snabel, sorte, 15 Tommer lange Been med 3 Sporer paa hvert, en kort Stjert, brogede, men for det meste askegraa Fjer. Dens hele Længde var fra Snabelspidsen til Kloen 4 Fod 10 Tommer.

London, den 3 Nov. Udtog af en Depeche fra General-Lieutenant Lord Cathcart til Lord Castlereagh, dateret ombord paa det Kgl. Skib Africaine d. 21 Oct. 1807. — Da Capitulationen i ingen Henseende var bleven brudt af de Danske, som tvertimod handlede ærefuldt i strængeligen og paa det nøiagtigste at opfylde Overeenskomsten, blev det ogsaa paa vor Side besluttet, at opfylde den Capitulationsartikel, at gjøre d. 10de Begyndelse med Armeens Indskibning. Derfor blev endnu samme Dag den Kongel. Tydske Legions otte Liniebatailloner indskibede i Arsenalet; og d. 14 de to lette Batailloner af den Kongel. Tydske Legion samt Brigader-General Mackfarlanes Brigade, nemlig det 7de og 8de Regiment Britter, der

indskibede sig i de samme Skibe, som de havde bragt fra Hull. Dette Corps og Legionens Depot og Garnisonscompagnie, saavelsom Armeens Syge og Saarede, indtoges af alle Troppeskibe, bestemte saavel til indenlandsk som udenlandsk Tjeneste, som endnu ikke vare blevne brugte til at bortskaffe Marineforraadet. Efterat disse Skibe vare gaaede ud paa Rheden, kom Heste-Skibene i deres Sted. Samme Dag bleve Forposterne ved Rolhavn, Werdenberg (Wordingborg?), Corsøer, Kallenberg (Kallundborg?), Frederiksberg, Hirschholm og Naboegnene trukne bort og efter en March igjennem en Kjæde af Cavallerieposter, naaede de Egnen omkring Kjøbenhavn i tre Dage. Det Kongel. Artillerie med sine Feldt- og Stormstykker indskibedes efterhaanden ved Kalkbrænderiet; Cavalleriet og det ridende Artillerie indskibedes paa Holmen; de Britiske Regimenter gik fra Citadellet ombord paa Krigsskibene, og om Eftermiddagen d. 18de var kun endnu Garde-Brigaden i Land, som samme Dag rykkede frem fra Frederiksberg Slot til Strandkanten ved Hellerup med en Brigade af det lette Brit. Artillerie, Flankcompagnierne af 32te og 50de Reg. samt det 82de Reg. under Gen. Maj. Spencer; ogsaa det 4de Reg. med et Detachement af det Kgl. Artillerie i Citadellet under Oberstlieten. Wynch, efterdi det 4de eller Kongens Reg. havde været der hele Tiden som Besætning. Gener. Lieut. Georg Ludlow udnævntes til at commandrre Armeens Arriergarde. Om Aftenen d. 18de reiste der sig en heftig Storm, der varede 24 Timer og gjorde al videre Indskibning umulig og enhver Communication fra Strandkanten med Skibene meget besværlig. Strax da man saae, at Hens Rømming d. 19de var ugjørlig, verledes Breve imellem det Britiske og Danske Hovedqvarteer, hvis Udfald ikke opvakte nogen Bekymring for, at der efter den berammede Tids Forløb paa nogen af Siderne vilde udbryde Fiendtligheder, endskjønt den Danske General i stærke Udtryk protesterede imod, at vi skulde blive i Besiddelse af Citadellet, som vi paa den anden Side ikke fandt raadeligt at rømme. — Om Morgenen den 20de var det stille, og saasnart det begyndte at dages, sloge alle de Kgl. Regimenters Tamboure Generalmarch ved Strandkanten, og da Transportskibene og de Britiske Fartøier ganske havde rømmet Holmene og Havnen, saa roede det under Gener. Maj. Spencer staaende Corps under Citadellets Ca-

noner fra Arsenalet ved Strandkanten til Hellerup, for at være i Beredskab til at forstærke Garden. Da den Kgl. Chaloupe ogsaa var halet ud af Havnen, og de under Batteriet Trekroner liggende Skibe havde lettet Anker, marcherede det 4de Reg. ud af Citadellet, og rykkede, under Bedækning af sin egen Flankcompagnie og en Gardepiquet frem til Garden. Saasnart de vare paa March bleve Broerne trukne op, og den Britiske Fortadjutant sendt til det Danske Hovedqvarteer, for at berette Generalen, at det stod ham nu frit for at lade Citadellet besætte af en Dansk Vagt, og derfor blev et lidet Detachement af det Kongl. Artillerie og 4de Reg. afløst af en Vagt Danske Tropper, og efterat Artillerie-Inventarierne og Nøglerne vare blevne de dertil udnævnte Officierer overleverede ved Maj. Bodecker og Capit. Patterson, af det Kgl. Artillerie, indskibede det Britiske Detachement sig med sine Officierer ved Citadellet, og begave sig til Hellerup. Saasnart det 4de Reg. var stødt til Garden, begyndte Gen. Lieut. Ludlow Indskibningen, der fuldførtes med stor Orden og Hurtighed. Der lod sig ingen af Fiendens Tropper see, og der var intet Sammenløb af Indbyggerne. Folkene af alle Stænder i Staden, Landsbyerne og paa Landeveiene vare yderst høflige. Men dersom der var forefalden Uroligheder, vilde Indskibningen dog have været ligesaa sikker. Den Indretning, hvorfra Tropperne indskibedes, var med megen Klogskab og Skarpsindighed saaledes indrettet af S. Popham, at den baade kunde tjene til Indskibning og Forsvar. Et lidet Fartøi, en Pram og et svømmende Batterie bleve befæstede ved hinanden ved Strandkanten; de to første bleve belagte med Bræder, og de sidste vare besatte med adskillige store Canoner til Fægtning i en skjæv Retning. De flade Baade kom paa begge Sider af Prammene, og Canonbaadene, som ogsaa indtoge Tropper, bleve posterede oven for det svømmende Batterie, saaledes at Tropperne, saasnart Artilleriebrigaden havde indskibet sig, marcherede til deres Baade, og alle afseilede til deres Skibe.

Trykfeil.

I nogle Aftryk af forrige Numer S. 240. L. 10: endnu maatte skulle de ic. læs: endnu skulle de indhente Kundskab om ic.

Tillæg til nyeste Skilderie af Kjøbenhavn No. 16.

Niels Moes

Handels-Operationer og besynderlige Hændelser 1806 og 1807.

De fleste Skibe jeg eiede 1806, vare deels ude paa Reiser, deels under Reparationer; Vindene og Tilfældene vare dem contraire og ugunstige, Skibene bleve opholdte, Reiserne forlængede, deres Ladninger, hvoraf endeel vare Fiskevare rc., bedærvede, og hvad Naturens Ugunst ikke gjorde Hindringer i og Skade paa, blev fuldbyrdet ved Engelændernes egennyttige, egenraadige Opbringelser af mine og andres Skibe uden lovlig eller billig Skinret, hvorved alt ei allene tabtes med forventede Indtægter af de resiquerede Capitaler, men mange tusinde Rigsdalers Udtælling med nogle totale Forliser, alt dette blev og maatte bestrides i Haab at indhøste Frugter næstkommende Aar. Et Skibs hele Værdie med betydelig Fragt mistede jeg i London, fordi en alt for øm Fader for sin medhavende syge Søn forglemte sine Pligter som Tjener og Skipper, han blev ei straffet, men engelsk Egennytte fratog mig Eiendommen for hans Forseelse. Et andet nyt Skib mistede jeg dobbelt, formedelst en nederdrægtig Skippers Skyld, den jeg havde hjulpet til Brød, eftergivet ham første Forbrydelse, reddede ham ud af sine Omstændigheder og satte ham i ny Vei; men min Belønning var: han kastede min Eiendom bort i Frankrige, forødede desuden circa 2000 Rdlr., i Portugal lige saa meget, og i Irland næsten 4 Gange saa meget, alt ved nedrig slet Levnet og Indgreb i min Eiendom, og til Slutning blev han som Kjeltring frajaget Skibet af Lastens Eiere, Skibet berøvet mig og bragt til London. Denne Skyrk har turdet lade sig see igjen her, men kom ei for mine Oine, og er reist. Adskillige Gjeldbundne, som beklagede sine Uheld og søgte grædende Hjelp, kunde jeg ikke afvise; jeg tog Penge op hos frivillige tilbudne agtede Folk, og jeg hjalp disse Trængende. Jeg calculerede min Formue, befandt mine Kilder tilstrækkelige baade at hjelpe disse og at kunde bestride min Handel, Skibsbyggerie og Skibsfart m.m. — 1807 begyndte haardt med Storm og contraire Vinde for Søefarten: et Skib fik Skade og kom sjunken tilbage, 3 opholdte saa længe paa Reisen, at deres Ladninger Fisk bleve bedærvede, fik ei saa meget for alle Ladninger, som kunde betale Udgivterne. Vor Trælasthandel fik et haardt Knæk ved Aabningen af Memels Havn; man continuerede som før i det bedste og næsten [illegible] Forandring. — Jeg erviderede ud til St. Croix mit nye Skib Niels & Belle og Tornebusken, 120 og 113 Commercelæster, med Part Ladninger (maae anmærkes, at fra Kjøbenhavn og kyndige Venner blev mig tilmeldt, at dette var og blev den sikkreste Fart); disse to Expeditioner kostede mig mange Penge. Mit Skib Harmonien gik fra Irland til St. Ubes at lade Salt, kunde ikke faae Salt der, gik til Terrevechia, kjøbte Ladning der og trasserede paa mine Commissionaires i London. To Engelske fik Eiendomme af mig og lode mine Vexler gaae med Protest tilbage; mit Skib Godt Nyt fik Skade i Skotland, fortærede dobbelt sin Fragt, kom med Salt rc. for min Regning, gik til Kønigsberg, maatte løbe derfra, gik til Riga, hvor Lasten blev slet solgt og næsten fortæret. Dette Skib med noket, Borgeren kaldet, som kom fra Stockholm, begge med gode Fragter, kom paa Kjøbenhavns Rhed den 11 Aug. at faae Passer, som de efter Mæglernes Sigende ikke kunde faae hastig, og isteden for at seile hertil, lode de tossede Capitainer sig forlede at hale ind i Kjøbenhavns Havn, for der at fortære paa min Bekostning det meeste af Eiendommen, da andre, som laae paa Siden af dem, gik ubehindret hertil. Skibet Mercurius kom tidlig i Sommer til Kjøbenhavn fra Bordeaux, gjorde sig klar at seile i Ballast derhen igjen, men fordi Skibet var et engelsk Skib, skjøndt tilhørt i Kjøbenhavn i mange Aar, her som ny fortømret med Magistratens Reconstructions-Attest, som efter deres Sigende var i lovlig Form, men som de Herrer i Kjøbenhavn ei vilde antage, blev Skipperen negtet at faae Pas, og maatte seile hertil med Ballast, laae her med god østen Vind 8 Dage, fik sit Pas her (hvilket lader contradictorisk, men er Sandhed), seilede derefter, men fik contraire Vinde, og havde en lang isteden for en kort Overreise, kom til Bordeaux, fik Ladning for Kjøbenhavn igjen, seilede her forbi directe, for ei at opholde Skibet og Lasten; men i Sigte af Sjelland blev taget af de Engelske, uden at han vidste et Ord om Fredsbrud; havde han faaet sit Pas i Kjøbenhavn, isteden for at nødes at komme her for samme, havde han været en Maaned før i Bordeaux og losset, og borte før Røverbanden præsenterede sig. Tung Skjebne. Briggen Fornøielsen fra Bordeaux blev indbragt paa Mistanke den 25de August sidstleden til Dover, skulde strax være fri, men blev opholdt, formodentlig i Haab af Røverbytte, ligesaa Skibet Harmonien, med en Ladning Salt, paa samme Maade, og nu formodentlig fordømmes af nedrig sindede Despoter. Mit Skib Tornebusken skulde være færdig 2 a 3 Dage efter at Captain Prosgaard seilede fra St. Croix og kun skulde været opholdt for Folk, da han havde nogle Syge og hans friskeste

bedste Mand blev taget fra ham til Fregatten Fylla. Capt. Prosgaard ankom her først i Aug., min har jeg ventet med Længsel hver Dag, men nei! den kom ikke; endelig fik jeg fra Kjøbenhavn at vide, at han laae der paa Rheden som Prise, tagen den 27 eller 28 Aug. 4 Mile fra Næsset, efter at være stoppet i Engelland og frigivet. Skibet assureret for Søskade, men ikke for Fiendtligheder, altsaa et totalt Tab for mig (saa nær sit Hjem). Skib, Fragt og Varer for min Regning

ansættes for gode . .	28000 Rd.
Skibet Mercurius, med Fragt i mindste	10000 -
Dito Fornøielsen . .	10000 -
Dito Harmonien, med Ladning .	15000 -
Bekjendt Tab til Røvernes Fordeel .	63000 Rd.

Skulde den bortagne Mand være medvirkende eller virkelig Aarsag til mit Skibs Ophold i St. Croix, og Følgen deraf dens Erobring, blev mit Uheld dobbelt smertelig og beklagelig.

Efter Brev fra St. Croix skulde mit prægtige Skib Niels & Belle, Capit. Sande, være færdig at seile fra St. Croix den 25 Julii. Længselfuld har jeg kikket ud efter det; thi dets lykkelige Hjemkomst vilde dog give en liden Støtte med min haarde Skjebne. Men, nei! det kommer ikke (skjøndt andre Norges Medborgere har, Gud skee Lov! i disse Dage faaet nogle frelste); jeg maae opgive alt Haab, og ansee det med de andre som Offer til Nederdrægtigheden. Dette Skib, som var udisputerlig det smukkeste og bedste Skib i Norge, var af Værdie med Skrog, Fragt og medhavende Gods for mig, i det mindste . 42000 Rd.

Summa Summarum af Søeulvene opsluget fra mig . . 105000 Rd.

Aparte alt dette, mister jeg Fragterne og Udgivterne paa førnævnte to Skibe i Kjøbenhavn, item af Skibet L'Aimable Lovise, 300 Watt, Fragt circa 9000 Rdl., og Min Ven, 230 Watt, Fragt circa 7000 Rd., begge i Frankrige arresterede af Consulen, og alle disse forventende Indtægter savner min Casse. Det maae anmærkes, hvor stærkt jeg har arbeidet paa min Hverv, og hvor mange contante Penge ere medgaaede i senere Tider. Sidst i Sept. 1806 lod jeg Niels & Belle, 120 Commercelæster, løbe af Stabelen, blev tiltaklet og expederet til St. Croix i April, og først i Julii Maaned løb Skibet L'Aimable Lovise af Stabelen, stor 93 Commercelæster; dette blev cito tiltaklet og expederet for Bordeaux først i Julii, og af samme Bankestok samme Sommer først i Aug. udløb Briggen Pax med sin Takkelage, engageret for en høi Fragt at seile den 30 Aug., var færdig; men Engellændernes Foretagende paa Sjelland standsede dens Bortgang. For at bestride disse Ting, maatte optages flere Penge end ellers udfordredes, men skeede efter sikker mercantil Calcule, at høste gode Frugter efter al menneskelig Sandsynlighed; men desværre, Haabet og min Calculation har skuffet mig og flere. Mange vil desværre lide derved, og jeg bliver et extraordinair Offer for gode Bestræbelser, alt ved de grusomme Mægtiges Handlinger. Jeg lider med Taalmodighed, som enhver der seer mig, taler med mig, kan bevidne. Jeg har endnu ingen Debitor stevnet til Tinge, mindre taget Dom over ham. Jeg gjør det ikke uden ved Trang. Gud veed, om samme Tænkemaade vil finde Sted imod mig, om behøves; hidtil er hver retmæssig Fordring klareret. Efter min Beregning har jeg endnu meer end dobbelt nok for at betale enhver Creditor, naar ei Landets Producter og andre Eiendomme skal reduceres til Nul, det Gud i Naade forbyde! og jeg selv kan og maae realisere Tingene i handelsmæssig Orden (anderledes hverken bør det skee eller maae det skee). Mit Lastebrug med Tilbehør er et af de ypperligste og bedst fournerede i Landet, langt bedre i Aar end i Fior, og da havde jeg deraf circa 15000 Rdlr. Indtægt. At tale om dets Værd er nu ei Tid; det kan hverken afsættes eller udføres for nærværende; men og i denne Vinter og dette Foraar er kjøbt Trælast i Landet for over 20000 Rdl., som alt er betalt med contante Penge. Mine Pakhuse ere vel forsynede med mange gode Varer, som ved Tid, om Gud bevarer dem fra Røverhaand og Ildens Luer, vil levere betydelige Capitaler af sig. — Mine Herrer Venner og Creditorer! De maae altsaa ikke frygte for mig endnu! jeg kan kun falde ved Overlast og ved andres Fald; aldrig ved eller for mig selv, eller og ved mine Eiendommes Tilintetgjørelse; thi uden at kunne realisere hvad man har betalt og eier, og uden at faae Penge hvor man har tilgode, kan man ikke heller tilveiebringe Penge, især nu, da al Credit hos Fremmede er nedsablet og Correspondencen spærret. Med Veemod og Smerte maae jeg aftakke mange Folk og Arbeidere, som jeg har givet Næring, og det skjær mig i mit Hjerte jeg maa afvise de Folks Koner, som have faret med mine røvede og arresterede Skibe, deres Mænds halve Gage, som ellers saa villig og fornøielig blev dem betalt. Gud hjelpe disse Elendige. Jeg har endnu Kraft nok at taale mine egne Lidelser; men naar jeg seer og maae tale med disse bedrøvede Søefolks Koner med deres Seddel i Haanden, saa føler jeg meer end jeg kan udholde længe. Min rolige Sindsforfatning midt i de haardeste Ulykker er den Hjelper, der understøtter mig meest. Venner, Correspondentere, Creditorer og Debitorer! rækker mig Deres Hænder, at jeg kan vedligeholde samme, og alting vil vist blive behagelig og falde vel ud, om end det meeste (maaskee al min Formue) skal forsvinde. Modet og Haabet er min Eiendom, som jeg haaber aldrig skal rokkes.

Jeg græmmer mig kun, at være ved Røverne betaget Formue og Midler til, ret at kunde hevne mig over deres Vold og List efter Lyst og Indsigt. Jeg skal dog gjøre hvad jeg kan, og bidrage alt muligt til andres meer Formuendes Udførelse, naar forlanges. Den Gud som gier har Ret at tage; hans Villie skee!

Christiansand, den 14 October 1807.

Jeg maa desværre endvidere bekjendtgjøre, at mit skjønne kostbare Fregatskib Niels & Belle, efter circa 40 Dages Seilads fra St. Croix, den 8 Septbr. uden for Næsset blev anholdt af et Engelsk Orlogsskib, forkyndt Krigens Udbrud og gjort til Prise. Capitainen med 8 Mand taget ombord paa Orlogskibet og en Lieutenant og 14 Mand Engelske tog mit Skib rc. i Possession og seilede til Yarmouth med deres Rov, og hvorved Landet og jeg i Fællesskab taber over To Tønder Guld. Kunde jeg ved disse kostbare Eiendommes Tab see Enden paa Ulykken, skal jeg søge at forglemme de vare mine!

Den 24 October 1807. Niels Moe.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 17.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 8 December, 1807.

Min første Udvandring fra Hovedstaden efter Bombardementet.

(Fortsat, see No. 5.)

Paa Frederiksberg saae man ingen andre Tropper end virkelige Engelske. Disse bestode af Garden og Bjergskotterne. Alle Huse og Gaarde, paa nogle ganske faa nær, vare opfyldte af dem. Ikke sjelden fandtes 3 til 500 indqvarterede i en eneste Gaard. De fleste af dem, som vare blevne ved deres Boliger, havde ingen synderlig Uleilighed; men de, som Angesten havde drevet til Hovedstaden, vare i en dobbelt Forstand komne af Dynen i Halmen. Bjergskotterne vare især meget vrede paa disse Emigranter, fordi de meente, at denne Flugt røbede Mistillid til den Skotske Redelighed.

Man har hørt meget tale om Bjergskotterne, og mange ansee dem maaskee for sande Cannibaler. Man gjør dem uden Tvivl Uret. Disse Skotter ere et høist uccultiveret, men intet mindre end ildesindet Folkeslag, af hvis enfoldige og blinde Hengivenhed Storbritanniens blodtørstige Politik herlig veed at benytte sig. Det synes, at den med Forsæt lader dem blive i et Slags uciviliseret Stand, og qvæler enhver Lysstraale, der kan trænge ind i deres Land, for i Krigen bestandig at kunne sætte dem i Spidsen for de meest forvovne Angreb. De vare de første, der gik i Land i Egypten, hvor der faldt en Mængde af dem, og de af dem, der have været paa denne Expedition, have derfor, som et Slags Seierstegn, en Sphinx paa deres Hueplade. Man havde ogsaa bestemt dem til at aabne Stormen paa Kjøbenhavn, dersom den nogensinde var bleven foretagen. Disse ulykkelige Slagtoffere sammenslæbes fra Scotlands og Irlands fjerneste Fjeldegne, og ere virkelig tvungne, ikke kjøbte, til at udføre Engellands blodige Planer. De staae under en despotisk Subordination, og Karle med dybe Furer i Panden, bæve som et Espeløv for en Officier paa femten Aar. Men hvor despotisk de end behandles, har man hidtil dog ikke kunnet tvinge eller overtale dem til, at forandre det allermindste i deres Klædedragt eller Vaabenøvelser, ja end ikke til at tage ordentlig Buxer paa, og det er de hoffærdige Britter til ikke liden Forargelse, at de maa stride i Selskab med saadanne Sanscoulotter. I deres

Exercise ere de sande Træmænd, og intet er latterligere, end at see disse By-Soldater, hvis hele Figur er lige saa stiv som den Dolk, de bære i Nakken, øves i Vaaben af en ikke mindre stiv Corporal. Til deres Musik hører især et Slags Sækkepibe, hvilken frembringer en Lyd, der — for at bruge Pfalzgrevens Udtryk — klinger ligesom man kneb nogle Katte i Halen. De have Navn for at være meget forvovne, og have overdrevne store Tanker om sig selv. Men de ere, ligesom de fleste Engelskmænd, yderst vankundige i Alt, hvad der ikke kaldes Engelsk. En, som stod Skildvagt lige ved mit Huus, spurgte med en vigtig Mine: om ikke Kongen af Sverrig var i Holsteen? da der blev svaret nei, spurgte han atter: om da Holsteen ikke tilhørte Kongen af Sverrig?

En Scotsk Kjelling, der smøgede af en stumpet Tobakspibe, havde placeret sig tilligemed en rødhaaret Bjergskot i min Port. Denne Kjelling havde været med paa Expeditioner i Holland, Ægypten og Pokker i Vold i America. Hun havde samlet ved sin Vask en Capital af 160 Guineer, som hun havde staaende hos Compagniechefen, og vidste at fortælle syv lange og syv bredde om de Engelskes Heltegjerninger. Bjergskotten, som understøttede hendes Prat med en heel Hob Løgn, svor høit og dyrt paa, at han i Ægypten havde seet 8000 Engelskmænd slaae 70,000 Franske!!!

Officiererne vare i det Hele yderst stolte og opblæste. Imidlertid kan man dog inddele dem i tre Classer. Den første Classe bestod af Folk, der, opdragne i Krigsstanden og vante til at stride for Engellands Herskesyge, betragtede Sagen ganske haandværksmæssigen, og troede at de maatte slaae, plyndre og røve for Gammelengellands Ære, naar Canning og Castlereagh vinke. Den anden Classe bestod af

unge, tildeels overhaands rige Adelsmænd, der fulgte med denne Expedition, fordi de forud vidste, at her kun var lidet at vove, og fordi de troede at det dog kunde være saa rart at have havt Deel i et saa glimrende Tog. Den tredie Classe bestod af Hannoveranere og Tydskere, der i adskillige Aar have spadseret omkring i Engelland som Pensionister, uden at have udrettet det allermindste. De sendtes vel til Rügen, for at understøtte de Svenske i Pommern, men de gik som de kom — som Narre. Denne sidste Menneskeclasse havde her den herligste Leilighed til at gjøre Erobringer og indlægge sig i Engelland Navn af Helte, uden at vove noget.

Man kan ikke negte, at mange, ja endog de fleste af disse Helte rødmede selv over deres Seier; men alle anførte de til Undskyldning for denne Blodsgjerning: "dersom vi ikke havde taget Flaaden, saa havde de Franske taget den." Det lod som man i Forveien havde indprentet dem alle Snydenstrups Grundsætning. En Dansk Mand bebreidede to Hannoveranske Officierer Engellands Stiemandsgjerning. Den ene Officier gjorde den Indvending: "naar vi ikke havde taget Flaaden, saa havde de Franske taget den." I det de saaledes talde om denne Gjenstand, bad Manden om Officierens Stok, lod som han vilde see paa Knappen, og blev ved at tale. Da de vilde skilles ad, siger Officieren: "maa jeg bede om min Stok?" — "Deres Stok?" svarer Manden, "den faaer De ikke igjen, thi dersom jeg ikke havde taget den, saa havde Deres Ven der taget den." — "Men min Ven er ingen Tyv," sagde derpaa Officieren noget hidsig. "Frankrige ikke heller" tog Manden til Gjenmæle — dog, ligemeget, jeg vil være ærligere end Deres Ministere; her er Deres Stok!"

Man har talet meget for og imod de Engelskes Opførsel her paa Landet. At de holdt stræng Krigstugt kan ikke negtes; men paa visse Steder hjalp denne Krigstugt kun lidet; thi Officierne og Underofficierne rapsede selv, naar de saae deres Snit. Saaledes havde en Mand paa Frederiksberg, førend han forlod sit Huus, nedgravet sine bedste Sager, som vare adskillige Hundrede Rigsdaler værd. Da han ved Portenes Aabning kom derud igjen, havde et Pigebarn peget paa det Sted, hvor hans Sager laae nedgravede. Dette lagde Fienderne Mærke til. Næste Dags Morgen blev altsammen opgravet af de tappre Brittiske Helte, som endog brugte vore egne Bønder til at kjøre Tyvekosterne bort. — Imidlertid maa man tilstaae, at man kan male Fanden sortere end han er, ja i enkelte Tilfælde gjøre ham stor Uret. At Engelland, som Stat betragtet, fortjener hele Menneskehedens Afsky, derom tvivler vel neppe nogen, der har været Vidne til, hvorledes det har behandlet Dannemarks Hovedstad og Flaade; ikke mindre fortjene alle de, denne skjændige Expedition var sammensat af, som et heelt Corpus betragtet, Navn af Stiemænd, Mordere og Røvere. Hvorfor skulde man vel af utidig Delicatesse undsee sig ved at kalde en Ting ved sit rette Navn? Som Stiemænd snege de sig, under Venskabs Maske, igjennem Sundet; som Mordere opførte de sig i Kjøbenhavn; som Røvere droge de bort med vor Flaade. Men ikke saaledes bør man kalde enhver, der har havt den Ulykke at fødes i Engelland eller som, bunden til strænge militaire Pligter, var tvungen til at følge et Røvertog, hvis egentlige Hensigt blev holdt saa hemmelig; at hiin lumpene Engelske Minister med Grund sagde, "at selv det Folk, som den gjelder, ikke vil erfare den, førend Slaget har rammet det." Man vogte sig

for at forbytte Mennesket med den lænkebundne Kriger, Nationer med Cabinetter. Lader os ikke glemme Patriarkens Ord: vil Du ødelægge den Retfærdige med den Ugudelige? Lader os ikke glemme, at der i Engelland gives et Oppositionsparti, der afskyer og forbander Ministrenes Niddingsværk. At en Cathcart og Gambier ikke havde paataget sig at være Røvercapitainer, dersom de havde havt mindste Følelse for Retskaffenhed og Menneskelighed, derom er ingen Tvivl. Men de hører selv med til Ministerialpartiet, og hvo kan altsaa undres over, at den ene Ravn ikke hugger Øinene ud paa den anden?

Men Nationalhad er en afskyelig Lidenskab, og vanærer enhver oplyst Nation. At det Engelske Cabinet, til Menneskeslægtens Ulykke, regjeres af en Canning, Castlereagh og Perceval, er jo hverken den ædle Fox's, den tappre St. Vincents, den menneskekjerlige Wilberforces eller den brave Roger Curtis's Skyld? Kan Ministernes Udaad vel betage disse Hædersmænd et Soelgran af den Ære, der med saa stor Ret tilkommer dem? Hvor mange retskafne Folk have ikke levet og leve endnu blandt Engellænderne? Ingensinde har jeg kunnet fordrage den Engelske Nationalcaracteer, og med dobbelt Harme har jeg seet mange af mine Landsmænd efterabe og forgude Alt hvad der kom fra hine Øeboere. Hvo kunde vel endog førend det sidste Overfald agte en Nation, der lader haant om Alt hvad der frembringes uden for dens Øe, der seer alle andre Folkeslag over Skuldrene, der i de sidste Decennier har ladet sig henrive af ussel Kjøbmandsaand? Men alt dette er for det meste dog kun Regjeringens Skyld. Under en bedre Regjering vilde Engellænderne ogsaa være et bedre Folk.

Men det gaaer med hele Nationer som med det enkelte Menneske. Man kan ægge, kue, mishandle det til en vis Tid; men ogsaa Undertrykkelse og Mishandling behøver en vis Modenhed. Der kommer Øieblikke, hvor selv den fødte Træl føler Mod til at sønderslide sine Lænker. Hvor længe bleve de Franske ikke mishandlede og vanærede under Ludvigernes despotiske Regjering? Man foragtede deres Slavesind saalænge Aaget holdt, men de opvakte Verdens Beundring, da det brast.

Ogsaa Britannien forestaaer aabenbar samme Skjebne som Frankrige. Dets Constitution, dets Ministerium, dets Opposition, alting vil bidrage dertil. Snarere end vi maaskee troe, vil det bryde sine Trældomslænker, og vee da de Elendige, der have smeddet dem! Udbryder der en Revolution i Engelland, saa bliver den frygteligere end den Franske. Lader os derfor hellere ynke end forbande denne ulykkelige Nation, hvis Lænker vel kunne overfiles, men ikke med eet sønderbrydes! — Hevn over dens nuværende blodtørstige Regjering! Død og Skjændsel over enhver af de tvungne eller leiede Røvere, den skulde faae i Sinde at sende til vore Kyster! — men Agtelse for Mennesket, Menneskeheden og Nationer være vort Løsen!

Man har af ubegribelige Grunde aldrig offentlig omtalet den Tydske Legion med den Foragt som de Engelske Tropper, der bleve brugte til dette Røvertog, uagtet de dog udgjorde næsten en Halvdeel af Landtropperne og altsaa have paadraget sig Halvdelen af denne Foragt; man har rost deres Opførsel, uagtet adskillige af dem, jeg stødte paa, vare afskyelige, følesløse Skrydere. De ere altid forekommet mig i det Hele ligesaa foragtelige som de Engelske. Sandt er det, de have solgt deres Liv og Blod til Engelland, fordi mange af dem ere

ulykkelige og uden Fædreneland. Men have de da ogsaa solgt Engelland deres — Ære? Det er æreløsere at lade sig leie end tvinge til et Røvertog. De, som have dræbt saa mange af vore, til Røveroverfald uvante Bønder ved Kjøge, bestode dog for det meste af Hannoveranere.

(Fortsættes.)

(Indsendt.)

Indsenderen heraf staaer i den Formening, at utidig Roes er ligesaa skadelig som utidig Dadel. Med Skoggerlatter har jeg og enhver her læst Lovtalen over Hendrik Færgekarl og David Widt i Dagen No. 196. Udgiveren af dette Blad siger: "at han nu er sat istand til at berette denne Sag (!) omstændelig". Den, der har sat ham istand til denne Beretning har vist nok været istand til at sige den meest utidige Usandhed, og maa ikke have kjendt disse efter Dagens Udtryk "ægte Danske Sømænds Meriter," der kunde gjøre dem værdige til saadan en Roes. De to offentlig roste Personer ville vist selv føle, at de roses paa en Maade, der ikke kan andet end forekomme dem latterlig. Andre af mere oplyst Forstand ville endog finde sig fornærmede derved. Da jeg ikke agter at begynde nogen Pennekrig, saa har jeg heller ikke i Sinde, at gjendrive de mange latterlige Usandheder, denne Lovtale indeholder, saasom at den tappre Widt blev ført i Jernlænker til General Linsingen, og andet mere, der er ligesaa latterligt, som usandt, men jeg og enhver finder det besynderligt, at en Mand, som Hans Olsen i Bakkebølle her ved Vordingborg, aldeles ikke bliver omtalet paa en Maade, han har fortjent. Enhver, der veed hvad denne Mand har øvet her under den Engelske Blocade, maa forundres over, at man aldeles har forbigaaet den Fortjente, og derimod rost Ufortjente. Ligeledes er Kjøbmand Staal her paa Stedet en Mand, der med langt større Føie har fortjent offentlig Roes. Saavel ved de Engelskes Nærværelse, som ved vore egne Troppers Gjennemmarch har han gjort meget for at lette Indvaanernes Byrde. Jeg kjender Manden, og veed at han ikke har gjort godt, for at vinde Roes.

Jeg forbigaaer derfor Alt, og vil kun anføre følgende: for nogen Tid siden var næsten aldeles intet Smør eller Ost at faae her paa Stedet; det første betaltes med 2 Mk. Pundet. Staal kjøbte en betydelig Deel af begge Slags Fornødenheder, og solgte Smørret for 20 ß. Pundet og Osten for 6 ß. Pd., og sælger det endnu i dette Øieblik for Indkjøbsprisen. — Hvorledes han blev belønnet for denne uegennyttige Handling vil jeg ikke undersøge. Vordingborg, d. 29 Nov. 1807.

(Indsendt.)

Under 4 hujus fik jeg fra en Ven i Helsingøer et Brev der iblandt andet indeholder disse Ord, der have forvoldet mig, og vil vel ogsaa forvolde flere en af disse navnløse Glæder, som man mangler Ord til, for at kunne udtrykke: "I Gaar fik vi da vore 2de Orlogsskibe fra Norge. Jeg var just paa Skibsbroen, da de passerede Cronborg, og fik Salut for Salut. De bleve desuden imodtagne af et i Luften skingrende Hurra fra Fæstningen og den forsamlede Mængde ved Toldkammeret og paa Broen. Følelsen for Fædrelandet overgaaer dog alle andre. Jeg fandt det for trangt, skjøndt jeg var i den fri Luft, og jeg bemærkede hos mange, som hos mig selv, Taarerne at staae i Øinene. Det var en Blanding af Harme og Glæde, som disse Skibes Syn frembragte". — Saaledes tænker og saaledes føler hver ærlig Dansk. Kun den Usling, hvis Vindesyge er hans eneste Formaal, og som skjælver ved at beregne Tab og Gevinst i nærværende Øieblik, kan det falde ind at fremsætte Qvæstionen om Kaperes Moralitet. Han har ingen Følelse uden for sin Pengepung. Stedse har jeg været ubekjendt med de vellystfulde Fornemmelser, der beruse den lykkelige Speculant, i det Øieblik en rig Indiefarer ankrer velbeholden i hans Fædrenehavn, men at de maa være store, kan jeg begribe, af de Følelser, der gjennemstrømmede min hele Sjel, ved de første Ord: vore Skibe ere komne. Beskrive dem kan jeg ikke. Jeg kunne ikke græde, ikke lee, ikke lydelig glæde mig. Jeg var som forstokket, kort jeg var mig ikke selv mægtig. Jeg løb strax paa Toldboden, jeg vilde kysset Forstavnene, og var nødt til blot at kunne kysse det Hav, der havde bragt dem mit

elskede Land saa nær, at jeg endnu før jeg døde kunde see det stolte Syn: to Danske Orlogsskibe. Enhver, der elsker sit Fødeland forstaaer mig; om Resten ikke forstaaer mig er mig ligegyldigt. Kun for hine og mig er Fødelandets Vel, den høieste, eneste Vinding.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Bekjendtgjørelse fra Commissionen for Sjællands, Lollands og flere Øers Providering, d. 7de Dec. 1807., angaaende Assurance mod fiendtlig Opbringelse og Søemolest for Skibe med Korn, Fedevare og andre Fødemidler, samt Brænde, som i dette Efteraar, saalænge Søen er seilbar, fare fra Danmark, Sjælland undtagen, og fra Hertugdømmene, til Kjøbenhavn: Ved høieste Befaling er Commissionen autoriseret til at bekjendtgjøre, at en Assurance er aabnet for Kongelig Regning, hvor alle og enhver i Danmark og i Hertugdømmene, som i dette Efteraar og i denne Vinter, medens Søen er seilbar, ville føre Korn, Fedevare og andre Fødemidler, samt Brænde, til Kjøbenhavn, kunne forsikkre saadanne Ladninger, ligesom og Skibene der føre dem, for fiendtlig Opbringelse og Søemolest, imod en Assurance Præmie af 6 Procent fra Jyllands og Hertugdømmenes vestlige Kyst, 4 Procent fra Jyllands og Hertugdømmenes østlige Kyst, 3 Procent fra Fyen, Langeland, Lolland, Alsen, Ærøe, Femern og øvrige omliggende Øer, og 2 Procent fra Falster og Møen. — Enhver, som vil tegne saadan Assurance, kan, ved Skibets Udgang fra Indladningsstedet, henvende sig til Stedets Toldforvalter, hos hvem han anmelder Summen, for hvilken Skib og Ladning, hver for sig, assureres, og til hvem han da erlægger Præmien, hvorom ham meddeles Beviis, der ansees som Police. Assurancen gjelder fra den Dag, da den er tegnet og Præmien betalt.

I Kiel er ankommen en Coureer fra Constantinopel.

Ved det 9de Assurance-Aars Slutning den 30 Sept. 1807 var det almindelige Brand Assurance-Compagnies Tilstand saaledes, at dets Capi-

kalfond var 878,108 Rdlr. 56½ ß. Dets Indtægt var 66,144 Rdlr. 77 ß. og dets Udgivt 83,804 Rdlr. 77 ß. Det havde altsaa 7148 Rd. 60 ß. større Udgivt end Indtægt. Det havde udbetalt i ovenanførte Aar 76,656 Rdlr. 17 ß. i Erstatning for Brandskader.

I Følge Efterretninger fra Sverrig er H. M. Kongen reist tilbage til Stokholm.

De Feldtpræster, som vare ansatte ved de forhen i Holsteen cantonerende Tropper, ere nu afgaaede med Vartpenge.

H. M. Kongens Fødselsdag vil i Aar rimeligviis blive høitideligholdt i Kjøbenhavn og i Rendsborg. Maatte der tillige til samme Tid fra Kiel indløbe den glade Efterretning om en Tronarvings Fødsel, og alle gode Undersaatters Glæde vilde fordobles derved!

Ved Christiansøe skal der ligge endeel tagne Engelske Skibe.

Caper-Actierne stige for nærværende Tid betydelig. En Mand, der har een paa 500 Rdlr., har kunnet faae den betalt med 1800 Rdlr.

I Gaar ankom et Skib med Brænde fra Sverrig, og et andet fra Vordingborg med Provisioner.

Efter H. K. H. Kronprindsens Befaling skal Livgarden til Fods en Gang om Ugen øves i Undervisningen om Feldtjenesten. Denne Øvelse skeer i Livvagtscasserne.

I Gaar ankom hertil Briggen Lougen. Den skal i Storm være bleven skilt fra de to Linieskibe, den fulgte med.

Vore hjemkomne to Orlogsskibe skulle bruges til at beskytte Søfarten til og fra indenrigske Havne. Sundet er nu frit for fiendtlige Krydsere.

De Danske Skibe condemneres i London i største Hast.

Et af de Transportskibe, som skulde hjemføre de Engelskes Syge og Saarede fra Sjælland, er gaaet under.

Continuation af foregaaende Anmeldelser om patriotiske Bidrag til en ny Flaade: Appenrade Byes Indvaanere subscriberet en Sum af 2200 Rdlr. til en Canon-Chaluppes Bygning. — Hr. Kammerjunker Lerche tilbudet 10 af de dueligste Eger i Agerswolds Skove, samt at hjelpe med Transporten af Tømmeret. — Hr. Kammerherre Morgenstjerne udvidet sit Tilbud om Tømmer til en Canonchaluppe (see Anmeldelsen 1ste Dec.) til det der i hans Skove findes tjenligt til flere, — og til en Brig – alt som det i dette Øieblik kan ansees gavnligt; han tilføier: "at uagtet Skov er hans Pension — saa vil det dog" glæde ham at hans sidste Eeg falder naar det gjelder om "at skaffe Dannemark en Flaade." — S. T. Regine Jessen indsendt 4 Sølv

Armstager, 2 smaae Spillestager, 1 Calotskee med 6 Spiseskeer, 18 Desertskeer, 1 Sukkerskaal og 14 forskjellige Skuemynter. — Seilmager Hr. Kock tilbudet at forfærdige Seilene til 2 Canon-Chalouppher saaledes: at han leverer Arbeidet med Tougværk og alt færdigt uden Betaling, blot at Seildugen leveres ham. — Mægler Hr. Behrend J. Joachim indsendt 6 Stkr. Sølvtøi af Vægt 139 Lod. — Hr. Major Post af Landeværnet tilbyder uden Betaling de Eger og Asker, som i Broxøe Gaards lille Skov maatte findes tjenlige til Flaade-Skibbyggeriet. — Det 1ste jydske Infanterie-Regiments Mandskab har sammenskudt en Summa af 697 Rdlr. og igjennem dets Regiments Chef yttret det Ønske, at den maatte modtages til Hjelp til Canonbaades Bygning. — Hr. Major Baron Selbye indsendt en Sum af 10000 Rdlr. — Hr. Doctor Hammer, Præst i Herlufmagle, tilbudet 20 til 30 Eger til Skibstømmer, uden Betaling, af Benzons Eies Godses Skove. — Frue K. Juell Wind Friis fød Gram til Boller opofret de Eger som hun har i Behold i sine Skove, tjenlige til Skibstømmer. — En Mand hvis dybe Indsigter og hvis varme Fædrenelands Kjerlighed ere lige erkjendte af H. K. H. Kronprindsen — har som Bidrag til en Orlogs-Flaades Tilveiebringelse indleveret for det første et Guld Kaffe Service saubert Arbeide af circa 300 Lods Vægt — men har forbeholdt sig — allene for H. K. Høihed at vorde nævnet for denne Daad. — Hr. Kammerherre Rosenkrantz tilbudet uden Betaling: 1) Alle de Egetræer i Barretskovs Skove i Jylland, der i næste Aar maatte findes tjenlige og brugbare til Skibes eller Fartøiers Bygning, til Kongens Tjeneste, samt at bidrage efter Evne til Træernes Nedførelse til Stranden. 2) Af Ryegaards Skove ved Isefjorden 20 Eger og 20 Bøger, samt ethvert Asketræ, som der maatte findes nyttigt til samme Brug; hvorhos Hr. Kammerherren har tilsagt, med egne Vogne og Folk at bidrage til Træernes Nedførsel til Stranden. — Interessenterne i det octroierede Brandassurance-Compagnie paa Varer og Effecter i Kjøbenhavn, indsendt 30,000 Rdlr. — Greve Wind Friis offereret 50 gode Ege af sine lollandske Skove, og tilbyder endvidere af sine Skove under Grevskabet Friisenborg, hvad der kunne af Eger findes tjenlige til 1 Canon-Chaluppe. — Dhrr. Eiere af Isselinge Gaard og Gods: Bech, Qvistgaard, Aagaard, Schutz og Wassard, tilbudet 20 af de bedste Eger til Krigsskibs-Tømmer, samt at lade disse Eger fælde og bearbeide samt transportere til Indskibningsstedet paa egen Regning; endvidere har velbemeldte Herrer tilbudet 500 Rdlr. til en Canon-Chaluppe. — Eieren af Bredehauge Hr. Christensen tilbudet 20 Eger af sine Skove. — En Patriot, som ikke har navngivet sig, har indsendt en moderne Sølv Terrin med Fad, i Vægt 645 Lod, samt en Guld Snustobaksdaase. — Hr. Christian Gotwald Newer indsendt 50 Rdlr.

Udenlandske Efterretninger.

Keiser Napoleon har d. 13 Nov. udgivet i Fontainebleau et Decret, hvori det under d. 6 Aug. udstedte nærmere forklares, og i Følge hvilket de i det forrige Decret anførte Certificates d'origines maa forfattes endnu nøiagtigere. I dette Decret befales desuden, at den ved Elben og de Holsteenske Grændser opstillede Douaner &c. &c., skal forstærkes med 100 Mand. Ogsaa ved Mundingen af Weser skal der oprettes Douanerer, og have Øie med ethvert Skib, der lader sig see.

London, d. 10 Nov. Admiral Cochrane er d. 5 Oct. seilet med Skibene Belisle, Ramilies, Ethalion, Acasta og Melampus til Barbados, hvorfra han, som det hedder, ufortøvet igjen skal afseile med en Magt, for at angribe de Danske Øer i Vestindien. — De Skibe, der skulle bruges til den hemmelige Expedition, udrustes med største Ilfærdighed. Der skal være taget forskjellige flade Baade ombord paa samme. — Hr. Rose er sendt til America, for at foreslaae det: at vi, dersom det vil opgive den Franske Tilførsels-Handel, ville suspendere vor Navigations-Lov mod Americanerne, og tillade dem, at handle uindskrænket med vore Vestindiske Øers Producter. — Der udrustes en stor Flaade af Transportskibe med Tropper, Provision og Krigsforraad, som i største Hast skal sendes Gibralter til Hjelp. — Et Kgl. Statsbud afreiste i Søndags Nat med meget vigtige Depecher til St. Petersborg. Han gaaer ombord paa en hurtig seilende Cutter i Yarmouth, der venter paa hans Ankomst. — Paa det Transportskib, som er forulykket paa Reisen fra Kjøbenhavn til London, er hele Mandskabet omkommet, paa en Mand nær, som man endnu fandt paa Vraget. Men han var saa ganske fra sig selv, at han aldeles ikke kunde give nogen Efterretning om Skibbrudet. — De Tydske Regimenter skulle, som det hedder, strax marchere til Plymouth.

Den berømte Konstnerinde Angelica Kaufmann er død i Rom i sit 60de Aar.

Den Engelske Regjering har udgivet 3 Ordres angaaende neutrale Skibes Skibsfart. Den første erklærer alle Havne og Pladse i Frankrige og dets Allieredes Lande, saavelsom ethvert med Engelland i Krig værende Land, og alle andre Havne og Pladse i Europa, fra hvilke, uagtet de ikke ere i Krig med Engelland, det Brittiske Flag er udelukket, saavelsom alle Havne og Pladse i Colonierne, som tilhøre Kongen af Storbritanniens Fiender, i Henseende til Handel og Skibsfart, i strengeste Blocadestand, og erklærer tillige, at al Handel med Artikler, Producter eller Manufacturer fra benævnte Lande eller Colonier, skulle ansees for ulovlige; at ethvert fra eller til benævnte Lande og Colonier seilende Skib skal tages og prisdømmes. Fremdeles: at alle Engelske Krigsskibe skulle advare alle de Skibe, som forend denne Ordre, have tiltraadt deres Reise til Franske Havne &c., paa det de

kunne seile til en Brittisk Havn eller Gibralter eller Maltha. De, som denne Advarsel uagtet fortsætte deres Reise, skulle condemneres. Fremdeles skulle alle de Skibe, der antræffes med Gods, forsynet med saakaldte Certificates d'origines ombord, efter at de kunde have faaet Underretning om denne Ordre, condemneres, ligesom den Eiendom, der tilhører dem, til hvis Bedste et saadant Certificat er kommet ombord. Ved den anden Ordre tillades Indførslen af alle fra fiendtlige Lande kommende Varer &c., som i Listen af den i Kongens Regjerings 43de Aar antagne Act. Alle Skibe, der i Følge denne Ordre indløbe i en Engelsk Havn &c., skal det være tilladt at udklarere alle indehavende Artikler, paa Sukker, Caffe, Viin, Brændeviin, Snus- og Røgtobak nær, til hvilke Artiklers Udførsel der udfordres egen Tilladelse. Den tredie Ordre bestemmer, at Salget af Engellands Fienders Skibe til Neutrale, og deslige Skibseiendommes Overdragelse, ansees for lovstridig; at saadanne Skibe, der ere solgte efter den Tid, de med denne Ordre kunde være bekjendt, skulle prisdømmes.

Det Petersborgske Hof har ladet udgaae følgende Erklæring mod Engelland:

Declaration.

Jo større Priis Keiseren sætter paa Hs. Brittiske Majestæts Venskab, des mere har han med Smerte maattet see, at denne Monark afviger ganske derfra.

To Gange har Keiseren grebet til Vaaben for en Sag, som var forbunden med Engellands meest umiddelbare Tarv. Forgjeves paastod han, at det skulde medvirke til sin egen Interesse. Han forlangte ikke, at dets Tropper skulde støde til de Russiske. Han ønskede kun, at det skulde gjøre en Diversion. Han forundrede sig over, at det ikke selv agerede i sin egen Sag. Som en kold Tilskuer til Scenerne af en Krig, der begyndtes efter dets Sindelav, sendte det derimod Tropper til at angribe Buenos Ayres. En Deel af dets Armeer, der syntes at være bestemt til en Diversion i Italien, forlod endelig Sicilien, hvor den havde forsamlet sig. Man havde Grund til at troe, at disse Tropper vare bestemte til de Neapolitanske Kyster, og man erfarede, at de vare sysselsatte med et Forsøg, at tilegne sig Egypten.

Men hvad der smertede Hs. Maj. Hjerte meest, var den Omstændighed, at Engelland mod al Tro og mod Handels-Tractaternes udtrykkelige og bestemte Indhold, molesterede Hans Undersaatter; og til hvilken Tid? — da Russernes Blod var bleven udgydet i hæderfulde Fægtninger, som opholdte og droge mod Hs. Keis. Majestæt hele Hs. Majestæt den Franske Keisers Krigsmagt, med hvem Engelland var og endnu er i Krig.

Da begge Keisere sluttede Fred, frasagde sig Hs. Maj. ikke det Forsæt, at gjøre Engelland Tjeneste, uagtet Hans retfærdige Besværinger imod det. Han stipule-

rede i Tractaten selv, at Han vilde være Mægler mellem Engelland og Frankrige. Siden tilbød Han Kongen af Storbritannien sin Mægling. Han tilkjendegav, at Hensigten var, at forskaffe ham ærefulde Betingelser. Men det Brittiske Ministerium, som aabenbar fulgte en Plan, der skulde opløse og slappe Baandene imellem Rusland og Engelland, forkastede Mæglingen.

Freden imellem Rusland og Frankrige skulde forberede en almindelig Fred; pludselig vaagnede nu Engelland af hiin tilsyneladende Sovesyge, som det havde overladt sig til; men dette skede for at kaste ny Tønder i det nordlige Europa, der skulde atter opflamme og underholde Krigsluen, hvis Slukning det ikke ønskede.

Dets Flaader, dets Tropper ankom til Dannemarks Kyster, for at udføre der en Voldsgjerning, hvortil Historien, der er saa rig paa Exempler, ikke kan opvise Mage.

En rolig og moderat Stat, der ved en lang og uforanderlig Visdom har forskaffet sig blandt Monarkier en moralsk Værdighed, seer sig overfaldet og behandlet, som om den lønlig smedede Complotter, som om den pønsede paa Engellands Undergang — altsammen for at retfærdiggjøre dets fuldkomne og hurtige Udplyndring.

Krænket i sin Værdighed, i sine Undersaatters Tarv, i sine Forpligtelser mod nordiske Hoffer ved denne Voldsgjerning, udøvet i Østersøen, der er en lukket Sø, for hvis Rolighed de ved dette Hav grændsende Magter saa længe og med det Engelske Cabinets Vidende have været Borgen, skjulte Hs. Majestæt ikke sin billige Harme for Engelland, og tilkjendegav det, at han ikke kunde forblive ligegyldig derved.

Hs. Maj. forudsaae ikke, at Engelland, efter at have brugt sin Magt med Held, og da Øieblikket, hvor dets Rov skulde bortføres, nærmede sig, vilde tilføie Dannemark en ny Krænkelse, og at Hs. Maj. skulde dele denne Krænkelse.

Der blev gjort ny Forslag, hvoraf det ene var snedigere end det andet, der skulle atter knytte det undertrykte, nedværdigede Dannemark til den Engelske Magt, som om det bifaldt hvad man havde tilføiet det.

Endnu mindre forudsaae Keiseren, at man vilde foreslaae Ham, at garantere denne Underkuelse, og indestaae for, at denne Voldsomhed ikke vil have nogen ufordeelagtig Virkning for Engelland. Den Brittiske Ambassadeur ansaae det for mueligt, at anmode Keiserens Ministerium om, at Hs. Maj. skulde forsvare og forfegte hvad han saa lydelig havde lastet!

Keiseren værdigede dette det Brittiske Cabinets Skridt ingen større Opmærksomhed end det fortjente, og indsaae, at det var høi Tid at sætte Skranker for sit Maadehold.

Kronprindsen af Dannemark, der besidder en Caracteer fuld af Energie og Ædelmodighed, og som Forsyner har forundt en Sjeleværdighed, der svarer til Hans Rangs Værdighed, har tilkjendegivet Keiseren, at Han med billig Harme over det, der er forefaldet i

Kjøbenhavn, ikke har ratificeret den desangaaende sluttede Convention og betragter den som uskeet.

I denne Tid har Han ladet Keiseren underrette om de nye Forslag, der gjordes Ham, der æggede Hans Modstand istedet for at formilde den, eftersom de sigtede til at stemple Hans Handlinger med Fornedrelse, som de aldrig ville bære Præg af.

Bevæget af den Tillid, Kronprindsen sætter til Keiseren, har Hs. Maj. — efter at han har taget sine Besværinger i Overveielse, efter at han med modent Overlæg har undersøgt sine Forpligtelser mod de nordiske Magter, Forpligtelser, som Keiserinde Catharine og den afdøde Keiser, Høisalige Ihukommelse, ere blevne indgaaede — besluttet, at opfylde samme.

Hs. Keis. Maj. afbryder al Samqvem med Engelland. Han tilbagekalder sit hele derværende Gesandtskab og vil ikke beholde Hs. Brit. Majestæts Gesandtskab hos sig. Intet Forhold skal fremdeles finde Sted mellem begge Lande.

Keiseren erklærer, at Han for bestandig ophæver enhver Act, der forhen er sluttet mellem Storbritannien og Rusland, fornemmelig den d. $\frac{5}{17}$ Junii 1801 oprettede Convention.

Han proclamerer paa ny Grundsætningerne af den bevæbnede Neutralitet: dette Mindesmærke af Keiserinde Catharines Visdom, og forpligter sig til, aldrig at afvige fra dette System.

Han forlanger af Engelland, at det skal tilfylde erstatte Hans Undersaatter deres retmæssige Fordringer af Skibe og Varer, der mod de under Hans egen Regjering sluttede Tractaters udtrykkelige Indhold ere blevne borttagne eller tilbageholdte.

Keiseren erklærer, at intet kan komme imellem Rusland og Engelland paa den gamle Fod igjen, forend det sidste giver Dannemark Satisfaction.

Keiseren haaber, at Hs. Britiske Maj., istedet for at tillade sine Ministere, saaledes som endog nylig skeet er, at udsaae ny Sæd til Krig, vil lyde sine egne Følelser og være tilbøielig til, at slutte en Fred med Hans Majestæt de Franskes Keiser, der vilde udbrede Fredens uskatterlige Velsignelser saa at sige over hele Jorden.

Naar Keiseren seer sig tilfredsstillet i Henseende til alle de foregaaende Puncter, og fornemmelig angaaende Freden imellem Frankrige og Engelland, uden hvilken ingen Deel af Europa kan love sig nogen sand Rolighed, vil Hans Maj. gjerne igjen træde i venskabelige Forhold med Storbritannien — Forhold, som Han, ved den billige Misfornøielse Han maatte føle, maaskee for længe har vedligeholdt.

Givet i St. Petersborg, d. 26 Oct. 1807.

Trykfeil.

S. 195. L. 11 nedenfra: været læs: næret.
Paa første Side af No. 14 er under Mottoet udeglemt Schiller.
S. 228. L. 14: han læs: Engelland.
S. 248. L. 10 nedenfra: Lapang læs: Larpent.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 18.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 12 December, 1807.

Nogle Efterretninger om de saakaldte Defensions-Skibe.

(Af Krigsbiblioteket for 1797. 1ste Hefte, udgivet af Justitsraad og Professor Rawert.)

Defensions-Skibe vare armerede Coffardie-Skibe, udrustede med 60, 50, 40 til 6 Canoner, alt efter Kjøbstædernes Seilads og Formue, hvorpaa adskillige Friheder ved Told og Consumption bleve forundte. Kong Christian den Fjerde bevilgede disse til Handelens Forfremmelse ved de oprettede Ostindiske, Islandske, Østersøeske- og Salt-Campagnier, dog med den Forbeholdenhed, at bemeldte Skibe skulle i Krigstider imod maanedlig Fragt assistere ved den Kongelige Orlogsflaade.

I Aaret 1621 den 10 Decbr. er desangaaende udstedt en Forordning om Privilegier, angaaende Defensions-Skibe til den Spanske og Franske Handel, og siden forandret ved adskillige Anordninger.

1642 blev til den Kongelige Flaade af 15 Orlogsskibe eqviperede 12 Norske Defensions-Skibe, men saasom de ikke gjorde den Tjeneste, de kunde og burde, alt efter Kong Christian den Fjerdes Besværing, bleve de dem forundte Friheder ophævede 1645, indtil 1671 den 24 Maji, da de igjen efter Kong Christian den Femtes Anordning bleve oprettede, og bevilget dem som vilde bygge Defensions-Skibe af 36 Canoner, Toldfrihed til 5 Rdlr., og af 24 Can. til $8\frac{1}{2}$ Rdlr. af en Læst Spansk Salt; samt Toldfrihed af alt til deres Udrustning behøvende Amunition, saa og, at de Matroser og andre, der fore med samme Skibe, skulle være fri for al borgerlig Tyngde. Derimod maatte bemeldte Skibe ikke sælges til Fremmede udenrigs, forend efter 10 Aars Brug i Dannemark eller Norge; det blev og fastsat, at de af Lüneborger Salt ikkun skulle betale 1 Rdlr. Told af Tønden, andre Skibe derimod 1 Rdlr. 64 ß. Desuden var der forundte dem andre Friheder paa Vare paa Holland, Engelland, Frankrige ꝛc.

Aar 1676 var Defensions-Skibenes Antal som følger: I Aalborg 1 Skib paa 36 Can. og 6 Basser; Aarhuus 1 paa 46, Bergen 16 paa 60 til 16, Christiania 6 paa 58 til 22, Christiansand 6 paa 64 til 30, Frederikshald 4 paa 34 til 12, Frederiksstad 1 paa 36, Kjøbenhavn 19 paa 60 til 6, Kjøge 1 paa 6,

Laurvigen 1 paa 22, Scheen 2 paa 36, Strømsøe 1 paa 36, Stavanger 1 paa 40, Trondhjem 1 paa 24 Canoner, i alt 61 Defensions-Skibe. Af disse bleve i Aarene 1677, 78 og 79 eqviperede af de Norske 12 og af de Danske 5, hvilke i den Kongelige Flaade rangerede med de øvrige Skibe. Men da der idelig af de commanderende Flagmænd blev klaget over deres slette Forhold i Tjenesten, i det Skibs Officiererne, deels af Frygt, deels for ikke at udsætte deres Skibe for Skade, holdte sig tilbage, hvilket ofte var hinderligt i et eller andet vigtigt Foretagende, som de ikke efter Ordre ville udføre, og hvorom indkom Besværing af Oberst Johan Wibe, i Anledning af den Escadre, hvormed han 1676 bloquerede Gjothaborg; blev 1570 den 12 Febr. ved Forordning, til Opmuntring forsikret dem som ville anskaffe Skibe paa 34 Canoner, at maatte indføre 200 Læster Salt, hvorfra og med hvad Skib de lystede, og desuden at nyde ovenmeldte Told-Moderation; og Skibe af 24 Canoner at maatte indføre 150 Læster Salt.

1696 den 28 Januarii er atter udstedt Forordning om Defensions-Skibenes Sorter og Rustning. Den fastsætter at de Skibe, som skulle fare paa Spanien, Portugal og det Middellandske Hav, maatte ei bygges mindre end paa 30 Canoner, men vel større; og naar saadant Skib af 30 Can. med 60 Mands Besætning, samt behørig Proviant og Rustning, blev efter 3 Maaneders Ansigelse eqviperet til Kongelig Orlog, skulde derfor godtgjøres maanedlig Fragt 850 Rdlr. Kongen skulde selv forskaffe Krud og Kugler; og hvis samme blev erobret af Fienden, da derfor at betale 14560 Rdlr.; men naar Skibets Rustning af Kongen blev anskaffet, da ikkun 675 Rdlr. maanedlig Fragt, og 12000 Rdlr. hvis det blev erobret.

Efter de fra Kjøbstæderne paa den Tid til Admiralitetet indsendte Angivelser, befandtes Defensions-Skibe at være, nemlig: I Aalborg 1 Skib paa 36 Can. og 6 Basser, i Bergen 9 paa 30 til 60, i Christiania 6 paa 22 til 40, i Christiansand 3 paa 50 til 64, i Friderikshald 4 paa 12 til 34, i Friderikstad 1 paa 36, i Kjøbenhavn 16 paa 30 til 60, i Scheen 2 paa 36, i Stavanger 1 paa 40 og i Strømsøe 1 paa 36 Canoner, i alt 44 Skibe i Dannemark og Norge.

I Aaret 1700 vare endnu i Behold: i Aalborg 1 Skib paa 36 Can. og 6 Basser, Arendal 1 paa 50, Bergen 6 paa 36 til 40, Christiania 4 paa 48 til 58, Christiansand 6 paa 30 til 64, Friderikshald 4 paa 12 til 34, Kjøbenhavn 10 paa 30 til 40 og i Strømsøe 1 paa 36 Canoner, i alt 33 Skibe. Hvoraf de 7 største bleve fragtede til Kongelig Orlog Aar 1700, da Kjøbenhavn blev bloqueret af de allierede Engelske, Hollandske og Svenske Flaader.

Siden den Tid formindskedes Defensions-Skibenes Antal. Efter General Baron Løvendahls Project af 19 Nov. 1710, skulle 4 Norske Defensions-Skibe paa 50 til 70 Can. eqviperes, som tilligemed 2 Kongelige Orlogsskibe og 4 Fregatter skulle beskytte Coffardiefarten, og indslutte Gothenborgs Escadre.

Fra den Tid af findes intet mærkeligt i Henseende til denne Sø-Armade, undtagen hvad der i de senere Tider er beslutter. Man finder kun 1715, at der blev contraheret med et Bergens Defensions-Skib, imod 400 Rdlr. maanedlig Fragt, for at conjungere sig med den Kongelige Flaade. Desuden vare der i hele Krigens Tid 4 Caper-Fregatter i Nordsøen fra Bergen, nemlig: 2 af 24, 1 af 22 og 1 af 16 Canoner. Ellers findes intet at være passeret, undtagen at der ofte er bleven moveret angaa-

ende Defensions-Skibenes Opkomst, til Styrke for Orlogs-Flaaden, men ventelig har Formindskelsen af Kongens Indkomster, ved Moderation af en eller anden Toldfrihed kommet i Betragtning i denne Sag.

I Anledning af Stykket om en ny Befæstningsplan for Kjøbenhavn i Fremtiden, m. m., i Politievennen No. 489 og 497.

(Indsendt.)

Den sørgelige Erfaring, som Dannemark i afvigte Sommer har gjort, synes at lede enhver tænkende Mand til den Formening, at Kjøbenhavn i mange Dele ikke bør være hvad det hidtil har været, enten det bliver stærkere befæstet eller ikke; thi hvilken Fæstning er uindtagelig naar al Undsætning af Tropper er den afskaaret? naar hele Provindsen, hvori den ligger, er blogueret?

Hvad een Gang er skeet, kan skee oftere, og heraf følger temmelig indlysende: at den Kongelige Residents, de Kongelige Collegier, den største Deel af Depots for Søe- og Landmagten samt af Arsenalerne, de Kongelige Casser og Banquen ikke burde være i Kjøbenhavn eller Sjælland.

Smaavexler paa Norge.

En tilsyneladende mindre vigtig, men i sig selv stor Ubehagelighed, som Standsningen af Handelsforbindelsen imellem Dannemark og Norge har foraarsaget, er den store Vanskelighed, der nu er forbunden med at faae Smaavexler og Anvisninger paa Norge. Man har i denne Tid næsten aldeles ikke været istand til at faae saadanne Smaasummer anviste paa noget af Hovedstadens Handelscomptoirer. Den, som i Norge venter saadanne Remisser fra Dannemark eller ogsaa omvendt, kan derved let komme i stor Forlegenhed. Dette Onde kunde let raades Bod paa, deels om nogle bekjendte Handelshuse i begge Rigernes Hovedstæder vilde forene sig om, at overlade saadanne Smaavexler mod en billig

Provision, deels om der oprettedes en Assurance, der paatog sig mod en vis Præmies Erlæggelse, at assurere de Pengesummer, der med Posten forsendes over Fladstrand til Norge.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Et caracteristisk Træk af den Lumskhed, som udmærkede Fienden under hans hele Skjændselsfærd mod Dannemark, var følgende, der bør bevares for den tilkommende Historieskriver. Da Jackson var kommen med uforrettet Sag tilbage til Kjøbenhavn fra Kiel, kjørte han alt hvad Tøiet kunde holde til sit Logis. En Mængde Mennesker stimlede imidlertid hen til hans Vogn, for at erfare, hvorledes hans Ærinde var faldet ud. I sin Betuttelse raabte han nu gjentagne Gange ud af Vognen: all is settled! (alting er bilagt!). Denne Løgn, hvoraf han betjente sig af Frygt for Virkningerne af et saa høilig fornærmet Folks billige Forbittrelse, gav derpaa Anledning til et Fredsrygte, som snart gjendrev sig selv.

I Gaar udløb en Caper paa 26 Canoner, som føres af Capit. Jørgensen.

I det almindelige Brand-Assurance-Compagnies Værelse paa Børsen staaer den afdøde Grev Bernstorffs Brystbillede paa en Piedestal med følgende Omskrivt: "Hans Liv var Dydens Fred. Og Landets Fred hans Daad."

Den 10de holdtes General-Forsamling i det almindelige Brand-Assurance-Compagnie for Varer og Effecter. De Herrer Justitsr. Klingberg, Grosserer Prætorius og Grosserer Thomsen bleve atter valgte til Directeurer. Ballancen udviser, hvorfor Compagniet i Aar ikke kan udbetale mere end de sædvanlige 4 PC. Men dets Underballance reiser sig ei allene af den Skade, det har havt afvigte Aar, men deels af ældre Erstatninger, det har maattet udbetale; deels af Posternes Standsning og Udeblivelse, hvorved de til Directionen indløbne Efterretninger kun gaae til Sept. Maaned. I det 9de eller sidste Assurance-Aar ballancerede Udgivterne med Indtægterne. — Compagniet forestaaer en Proces i Anledning af de under Beleiringen afbrændte Bygninger paa Broen, som af os selv bleve satte i Brand.

Af de færdig trykte Ark af Olafsens Supplement til Ihres Glossarium, som i den ved Bombardementet opkomne Ildebrand bleve et Offer for Luerne, har man lykkeligviis saavel Udhængs- som Correcturarkene. Det var altsaa kun Trykkeomkostningerne og Papiret, som i egentlig Forstand tabtes, da Værkets Trykning nu strax kan tage sin Begyndelse igjen. Det vilde være at ønske, at enhver, der lader noget vigtigt trykke, vilde forsyne sig med Udhængsark eller i det mindste gjemme Correcturarkene. I den forrige store Ildebrand tabtes adskillige Værker ganske for Litteraturen, fordi man ikke havde iagttaget denne Forsigtighed.

Aalborg, d. 4 Dec. I Dag bleve atter 8 Engelske Krigsfanger, bestaaende af en Lieutenant, en Proviantsforvalter, en Midshipmand og 5 Matroser, som vare gaaede i Land paa Skagen, og der gjorte til Fanger, transporterede herfra ad Randers til.

Det er nemlig de paa Frederiks Hospital indbragte saarede Livjægere, hvis Tal var ialt 30 og hvoraf 12 døde, og for saavidt er denne Efterretning authentisk. I et af de forrige Numere stod ved en Feiltagelse, at dette Corps havde ialt havt et saadant Antal Saarede og Døde. Efter en løs og uauthentisk Efterretning skal det have havt ialt 65 Saarede og 22 Døde. Det Sande heri vil Anmelderen kunne meddele Læseren med det allerførste.

I London ere 80 Danske Skibe blevne condemnerede paa eengang.

I vore Sygehuse ligge Børn paa to til tre Aar, som af de brittiske Mordbrænderes Bomber ere blevne saaledes qvæstede, at man har maattet afsætte dem hele Lemmer.

Kongens Livjæger-Corps, som nu er betydelig forøget, har Hs. Majestæt Kongen allernaadigst bestemt nu at skulle inddeles i 4 Compagnier, og da i allerunderdanigst Følge heraf tvende nye Compagnier skal oprettes, saa har Hs. Majestæt allernaadigst approberet følgende Avancement ved Corpset, og udnævnt Capitain C. H. v. Stibolt til virkelig Major, Stabscapitain v. Jensen og Capitain samt Adjutant v. Tronier til Compagnie-Chefer for de ny oprettede Compagnier; Compagnier; Premierlieutenant C. F. v. Carlsen til Stabscapitain; Secondlieutenanterne v. Bonnesen, v. der Lyhe, v. Mangor og v. Hemert til Prem. Lieutenanter; dog erholder den sidste ingen Anciennitet førend han har taget den befalede Examen; Commandeersergenterne A. Top og R. Schmidt, samt Overjægerne C. E. Hasse og C. F. Kipnasse til Secondlieutenanter, og Overjægerne C. Top samt M. v. Holstein til Fændrikker. Hs. Majestæt Kongen har videre allernaadigst resolveret, at da bemeldte Livjæger-Corps stedse har udmærket sig ved Tjeneste-Iver og militair Orden, men i Særdeleshed i denne Krig under Kjøbenhavns Beleiring udviist megen

Bravour og Kappelyst, til den Ære at stride som brave Stridsmænd for Kongen og Fædrenelandet, saa skal Korpset til Belønning herfor samt til Opmuntring i Fremtiden at gaae frem, ad denne hæderfulde Bane, gives Anciennitet i Armeen, saaledes at ethvert Korps Linie-Tropper, som herefter oprettes, skal rangere som yngre efter dette, og at i Følge heraf, bemeldte Livjægercorpses Officierer fra nu af, enhver efter sin Grad, skal have Rang med Officiererne af Linie-Tropperne; Hans Majestæt har ogsaa allernaadigst bestemt, at dette Corpses Major, Compagnie-Chefer og Stabs-Capitainer skal have samme Gage som Kiøbenhavns borgerlige Militaire af samme Grad; Corpsets Adjutant haver ogsaa erholdt aarlig Gage. — Under 4de Decbr. d. A. er den ved det Kongelige Livjægercorps staaende v. Wilde, ansat som virkelig Fændrik ved danske Livregiment, dog uden Anciennitet indtil han haver taget sin Officier-Examen.

Reisende, som nylig ere ankomne fra Sverrig, berette, at Hs. M. Kongen først har forladt Helsingborg d. 9 d. M. og tiltraadt Reisen til Stockholm over Gothenborg. Ogsaa vil man have lagt Mærke til adskillige militaire Bevægelser i Naboeriget, og iblandt andet have hørt, at der har været Spørgsmaal om at opkaste nogle Batterier ved Kysten.

Det Forraad af Korn og andre Fødevarer, som for nærværende Tid oplægges i Siælland, skal være fuldkommen tilstrækkeligt til Øens Proviantering i mere end to Aar.

Allene Bornholmerne have til deres Øe indbragt 13 Engelske Priser, hvoraf een angives at være af 100,000 Rdlrs. Værdie.

I Følge en Skrivelse fra Rendsborg, er sammesteds den med det Franske Hof sluttede Alliance-Tractat bleven d. 20 undertegnet af H. M. Kongen.

Den 3 Dec. forelæste Prof. Saxtorph det Kongl. medicinske Selskab en Afhandling om Meelbær-Riis (Uva Ursi) som et nyt Lægemiddel mod Svindsot.

Politiemesteren i Kiel, Justitsr. Christensen har ansøgt H. K. H. Kronprindsen om at renoncere paa sin Løn 150 Rdlr. saalænge Krigsurolighederne vare, og at de maatte anvendes som Bidrag til de forøgede Statsudgivters Bestridelse. H. K. H. har naadigst modtaget dette patriotiske Tilbud.

Frederiksværks frivillige bevæbnede Corps ophæves nu, paa Afdelingerne af Artillerie og Søfolk nær, hvilke indtil videre vedblive at gjøre Tjeneste.

En Danneqvinde, som blot har navngivet sig Marie, har indsendt endeel Sølvtøi til H. K. H. Kronprindsen som Bidrag til vor Forsvarsvæsen.

Den forhen værende Kgl. Charge d'Affaires i London Hr. Rist er afreist fra Kiel, hvortil han havde begivet sig efter sin Ankomst fra Engelland, og ventes i disse Dage her til Staden.

Stedse kappes endnu Rigernes Indbyggere i Gavmildhed mod deres ulykkelige Medundersaatter i Kjøbenhavn, som have liidt ved Engellændernes mordbrænderske Overfald. Allene det lille Amt Neumünster i

Holsteen har i dette Øiemed indsendt 326 Rdlr. 44 Lß., og det er at formode, at flere af de større Amter ville følge et saa roesværdigt Exempel.

Der tales atter om, at de Kgl. Collegier, som nu befinde sig i Rendsborg, snart igjen ville vende tilbage til Kjøbenhavn.

Foruden de forhen bekjendtgjorte Gaver til Brandlidte eller ved Bombardementet ødelagde Medborgere, har jeg i de sidste 14 Dage havt den Glæde at modtage følgende: I. Gaver til Kjøbenhavns Brandlidte i Almindelighed: d. 24 Nov. fra Hr. Provst Engelbreth, efter foranstaltet Indsamling i hans Sogne Lyderslov og Fereslov i Sjælland 135 Rd. 1 Mk.; d. 27 i en Billet uden Navn, fra 3 Tjenestepiger 5 Rdlr., dermed fulgte 1 større og 6 mindre Skjorter, 2 større og 2 mindre Særker, og en Stuv Kattun; d. 30 fra en Ubenævnt 50 Rdl.; d. 2 Dec. i et anonymt Brev 5 Rd.; s. D. et dito, undertegnet B. 1 Rdl.; d. 5 fra M. 5 Rd.; d. 7 fra Hr. Student Nic. Koch, indsamlet ved et Bal i Stubbekjøbing, efter Hr. Pastor Kochs Opmuntring, 41 Rdlr. II Gaver, bestemte til de trængende Familier i Huset No. 121 i St. Pederstrædet: d. 26 Nov. af en Unævnt 4 Rd.; d. 27 i et Brev med Fodposten, undertegnet A. B., 10 Rd.; d. 28 i et dito, underskreven D., 25 Rd.; s. D. i et dito, men uden Mærke, 5 Rdl.; d. 29 ved Vennehaand fra en Unævnt 10 Rdl.; s. D. fra A. B. leveret ved C. 10 Rdl.; d. 30 i et Brev, undertegnet M. og J. 6 Rdl.; d. 1 Dec. i et dito fra S. 5 Rdl.; d. 3 i et Brev fra Eleverne i et ubenævnt Pigeinstitut 18 Rdlr. III. Til Frue Kirkeskoles Lærer Hr. Holst: d. 2 Dec. fra 2 Velgjørerinder 15 Rdlr. Kærer takkede, ædle Venner, christeligsindede Fædre og Mødre, Huussinder og Børn, for hver af disse Gaver, hvorved jeg sættes i Stand til at glæde og gavne lidende Medmennesker! — ogsaa for hvert et Beviis paa Tillid og Velvillighed, Eders Breve indeholde! — Kirkeskolens Lærer Holst har erkjendtlig modtaget, hvad der var ham tiltænkt. Vi leede alle, mere eller mindre, i hine Trængselsdage; men denne Mand maatte ret udtømme Lidelsernes Bæger. Da han med Sine flygtede fra den gjennemskudte Skolebygning, var et Barn dræbt for ham paa den saarede Moders Skjød, et andet paarørende qvæstet, han selv stivslagen af Bomber, og plyndret af Tyve. Hvad han tabte kan ikke oprettes, men hans Sorg kan lindres ved ædelmodig Deeltagelse; og denne fortjener han, ikke blot som lidende Menneske, men som god Mand og trofast Huusfader, som duelig og samvittighedsfuld Lærer; denne fortjener hans huld Ægtefelle, som maatte bringe Fædrenelandet dette blodige Offer i sin Førstefødte, og nu bærer sin Byrde saa beskeden standhaftig. — De Fattige i Huset 121 i St. Pederstræde udgjøre henimod 40 Familier. Deres Trang er desværre ikke afhjulpen endnu — dertil ere de for mange — men den er lettet meget ved de tilsendte Gaver, deels med Pengehjelp, deels ved Naturalunderstøttelse. Paa Søndag tildeles dem af disse Gaver det sidste styrkende Middagsmaaltid, efter sluttet Accord med en Slagter og Bager. — Ogsaa af andre ved Bombardementet ødelagte Familier ere mange hjulpne ved de øvrige indkomne betydelige Summer. En og anden Huusvild har derved faaet Bopæl, og mangen en Haandverksmand sit Verktøi igjen; endeel nøgne Børn ere ogsaa blevne klædte. Jeg har anseet det for Pligt, især at opsøge den uanseelige Armod; at hjelpe, hvor det lod sig gjøre, ved Anskaffelse af Nødvendighederne selv, eller dog at have Tilsyn med Pengenes Anvendelse, og overalt at see Nøden med egne Øine, for des sikkrere at kunne afhjelpe den. Og hvormegen Nød har jeg ikke paa denne Maade faaet at see! Hvormegen Trang er endnu uafhjulpen! Men at meget, saare meget dog ogsaa er virket herved til at formilde vore Huusarmes ubeskrivelige Jammer, det er Eders Verk, værdige Mænd, ædle Qvinder i og udenfor Hovedstaden, som nu og forhen, eene eller ved Sammenskud, have udredet Hjelpen. Himmelens rige Velsignelse være Eders Løn! Kjøbenhavn den 10 Dec. 1807.

Plum,
Vimmelskaftet No. 16.

Bergen d. 6 Nov. Vinterfiskerierne, saavel af Torsk som Sild, ere i dette Aar, som i en Række forbigaaende Aaringer, aldeles mislingede. Sommerfiskerierne af alle Sorter have vi ligeledes savnet. Kun Laxefiskeriet har været temmelig godt.

Memel d. 20 Oct. I Handelen er det for nærværende Tid ganske stille. De smaae Danske Skibe, som ligge her, har under deres Ophold fortjent noget ved Landingsvagter af de store for preussisk Regning hertil ankomne Meelskibe fra Archangel; de større Danske Skibe have derimod ikke kunnet profitere deraf.

Dünkirken d. 21 Nov. Den 9de d. M. har du Hammel, Chef for den 4de Esqvadron af det Keiserlige Gensd'armerie, som commanderer de Engelske Krigsfanger i Arras, ladet overbringe til den Danske Consuls Disposition, 28 Danske Søefolk. Den 13de s. M. har Hr. l'Epinan, Chef for den 37te Esqvadron af Gensd'armeriet, som commanderer de Engelske Krigsfanger i Valenciennes, ladet Consulen bringe 9 andre, efter H. M. den Franske Keisers Ordre, som han, efterat have faaet dem ud af denne Byes Arresthuus har ladet, 6 Syge undtagne, i 2de Divisioner tage Veien gjennem Bruges, Gent og Antwerpen til Altona over Amsterdam.

Udenlandske Efterretninger.

I Caen har en vis Desetables opfundet en Indretning, hvorved Formen ved Papirforfærdigelsen selv øser Massen, ryster den, aflægger Bladet, og derpaa dukker under, for at øse paa ny.

I Cornwall vindes nu ikke mere saa meget Tin som for 15 Aar siden; Hovedproductet er nu Kobber. De derværende Bergværker og Fabriker sysselsatte 60,000 Mennesker.

Lord Cathcart og hans to Sønner havde den 2den Nov. Audience hos Kongen af Engelland i Windsor.

Efterfølgende kraftfulde Manifest, som blev udstædt af Vicekongen af Peru i Anledning af de Engelskes Proclamationer, vil, under Fædrenelandets nuværende Stilling, læses med Deeltagelse af enhver Dansk:

"Skjønt jeg er forvisset om, at Gjennemlæsningen af de trende Proclamationer, som den Engelske General Beresford udstædte i Buenos Ayras, har fyldt enhver af Hs. Majestæts tro Undersaatters Bryst med Harme, især deres, som nyde den Lykke at beboe denne af vor Souverain saa meget yndede og udmærkede Hovedstad, kan jeg dog ikke undlade at følge min Tilbøielighed, at vise mine Landsmænd den under Fiendens hykkelske Forsikkringer skjulte Gift, i hvilken Henseende jeg, uden at holde mig til andre Beviser, skal indskrænke mig til et Tilbageblik paa de senere skjændige Forhold, som denne Nation har viist i enhver Verdensdeel. Henrundet er Aar efter Aar, under hvis Løb hele Europa har seet den Engelske Regjering anvende hvert et Middel, den kunde udfinde, for at befæste og udbrede sit afskyelige Tyrannie, nyttende enhver Omstændighed, der kan fremme et saadant Formaal, tilsidesættende Menneskerettighedens hellige Grundsætninger, og trædende med Fødderne de Vedtægter og Skikke, som i mange Aarhundreder have været almindelige, fulgte og antagne af alle civilicerede Nationer. Langtfra enten at fortsætte Krig eller underhandle Fred med hiin ædle Aabenhed og Redelighed, der caracteriserer høimodige og kjekke Nationer, giver den sig af med Opdigtelsens og Forførelsens skumle Konstgreb, for at blænde og forføre den Uagtsomme, der er svag nok til at stole paa dens troløse Løfter. Gjenstanden for de tre anførte Proclamationer er altsaa at søvndysse Buenos Ayras Indbyggeres Forstand, og ved at give dem Haab om en indbildt Lykke, at gjøre dem blinde for den Ulykkes Afgrund, der omringer dem, at skjule som med en Blomsterkrands de Jernlænker, deres Undertrykkere have beredt for dem; at sløve disse virksomme Spaniere medfødte Kraftfuldhed; at fortrænge, om muligt, fra deres Hjerte den Kjerlighed, den Troskab og Taknemmelighed, de skylde den bedste og retfærdigste Regent; at bringe dem til, for evig at nedlægge deres Vaaben, uden at tænke paa at hevne sig og gjenvinde deres tabte Ære, men ene

at hige efter den Lykke, at see sig regnede blandt Havets Tyranners usleste Trælle. — — Overeensstemmende med disse Hensigter tale de om de store Fordele, der flyde af en Forbindelse med Engelland — under hvis Regjering — saa sige de — Undertrykkelse er ubekjendt. De love strax at befri deres Handel fra de tunge Afgivter og Paalæg, som den har været underkastet; at holde den Catholske Religion og dens ærværdige Forkyndere i Agtelse, og lade Stedets Love og Folkeskikke blive urokkede. De slutte endelig med den høitidelige Erklæring, at deres eneste Formaal er, at beskytte Sydamericas østlige Kyster og gjøre dem til det lykkeligste Land i Verden. Men hvilken Mand af sund Forstand og Dømmekraft opdager ikke strax i disse affecterede Udtrykke Forstillelsens og Opdigtelsens nederdrægtige Sprog, der er den kjekke Soldat ligesaa fremmed som disse nedrige Oebeboeres feige Legioner naturligt! Hvilket Menneskes Blod koger ikke ved at høre en Regjering, brændemærket med friske Røverier, Troløshed og Drab, nævne de hellige Navne Beskyttelse, Menneskelighed og Velvillie? — en Regjering, som aldrig ophører at udstrøe Oprørs og Uenigheds Sæd overalt! — en Regjering, som saa nyligen lige for vore Øine tændte Ild i den skjønneste Deel af vor Jordklode (Europa), hvis Lande saa nyligen ere blevne vædede med Strømme af dens Beboeres Blod! — en Regjering, som saa nedrigen forlod sine Allierede ved hurtigen at bortdrage sine Tropper fra hver en Kant, hvor Bonapartes uovervindelige Legioner lode sig see! — en Regjering, hvis Venskab har været saa skadeligt og fordærveligt for saa mange mægtige Førster og udbredt Sorg og Ødelæggelse over saa mange frugtbare Lande mellem Adigens frugtbare Bredder og Böhmens iisklæde Vande! — endelig en Regjering, der saalænge har søgt at opreise sin tyranniske Trone paa alle andre Folkeslags Grave og Rov, og som endog for faa Aar siden i hele Verdens Aasyn ikke har undseet sig ved at antage som Grundvold for sit machiavelske politiske System, den Plan, at føre evig Krig: en Plan, hvorved Menneskeheden gyser; en Plan, som Efterslægten vil mindes og overlevere vore sildigste Efterkommere som et mærkeligt Mindesmærke paa den Vildhed og det Bar-

barie, hvori Egoisme og Monopol-Syge kan nedstyrte en Nation, der ikke vil lyde andet end sin egen anmassede og unaturlige Gjerrighed! — — Limas ædle Indbyggere! Lader os bortslænge de æreløse Proclamationer, hvormed den Engelske General søger at overrumple vore ved Plataflodens Bredder boende Landsmænds medfødte Troskab, med fortjent Foragt; lader os betragte dem som en Haan mod vor Ære, som et Angreb paa vor Lykke, og en Plan til vort Fødelands Forstyrrelse! — — Handelsmænd! De samme, som nu foregive at have sat sig i Besiddelse af Buenos Ayras blot for at beskytte eders Handel, ere netop de, der have styrtet den i den for eders indbringende Speculationer saa krænkende Ødelæggelses-Grav, hvori I nu see den! Det er netop de samme, som begyndte de nærværende Uroligheder ved at opbringe tre af de Kongelige Fregatter og lade en fierde gaae i Luften. Det er netop dem, som bemægtigede sig eders værgeløse paa Havet seilende Skibe, i den tillidsfulde Tanke, at det Spanske Flag de lode veie, skulde beskytte dem mod enhver Fornærmelse af et Folk, som vi paa den Tid ikke havde Krig med. Alle Europas Cabinetter yttrede en almindelig Mishag; men selv denne formaaede ikke at bringe disse gjerrige og grusomme Øeboere til at tilbagegive de Skatte, de saa uretfærdigen havde anmasset sig med saa mange uskyldige Offeres Blod! — — Spaniere! Denne troløse Nation, som nu vil ansees af Buenos Ayras Indbyggere som overalt, for den humaneste, er netop den selvsamme, som for neppe 6 Aar siden sendte en Flaade og Armee for Cadix, paa en Tid da Pesten rasede inden for dets Mure og udbredte Skræk og Ødelæggelse. Den Engelske Admiral, som fra sine Kahytsvinduer kunde mætte sine Øine ved Synet af hele Dynger af endnu ubegravede Liig og Gravbaalenes sørgelige Skin, havde dog endnu Mod nok til at opfordre vor kjekke Commandant til Overgivelse eller berede sig paa alle Krigens Rædsler. En morisk Corsar-Capitain stødte paa en Convoy, som bragte Provision og Medicin paa Pavens Bekostning til det af en ødelæggende Pest hjemsøgte Cadix, afholdt sig ikke allene fra at tage disse Skibe, men ledsagede dem frivillig til deres bestemte Havn; den Engelske Admiral kastede derimod, ved en lignende Leilighed, Bomber og Kugler ind i Cadix, for at forvandle det til en Askehob! — — Spaniere! De samme, som nu bekjendtgjøre en Lov i Buenos Ayras, indskjærpende Slaverne Lydighed mod deres Herrer, ere netop de, som nærede og endnu vedblive at opflamme paa Øen St. Domingo det rædsomste Oprør, som Nationernes Aarbøger have at opvise. Det er os alle bekjendt som en Kjendsgjerning, at medens den blodtørstige Dessalines i Spidsen for talrige Morderhobe, marcherede langs Kysterne med et dræbende Sværd i den ene Haand og Morderfakkelen i den anden, udbredende ved Ild og Sværd Død og Ødelæggelse, hvor han satte sin Fod, bloquerede en Engelsk Flaade Hovedstaden strængeligen, paa det ikke et eneste Offer skulde undgaae den Africanske Blodtørstighed! — — Indianere! I, som ere vigtige Gjenstande for vor elskværdigste Monarks ømmeste Omhu! Den Nation, som har taget Buenos Ayras i Besiddelse, har bestandig behandlet Americas og Asiens oprindelige Beboere med den umenneskeligste Grusomhed. Da de i de sidste Aarhundreder fandt det ugjørligt ved Vaaben at undertrykke Floridas kjekke Indbyggere, sluttede de en udvortes lovende Fred og opvartede dem under denne med forgiftet Viin og Klæder, hvilket fremkaldte Døden i Tusindetal. — Deres Ostindiske Compagnie har allerede udryddet den største Deel af Malabars, Bengals og Coromandelkystens blide Indbyggere, og vilde ved et eneste Slag udrydde dem alle, dersom det ikke trængte til deres Arbeide og til deres kostbare Tøiers Forfærdigelse. — Hiin rædsomme Hunger er endnu i frisk Minde, da Millioner Indianere omkom, som de Engelske Factorier forudsaae og derfor i Forveien indsamlede alle de Levnetsmidler, som Aarets knappe Høst ydede. Indianere! Hvor den Engelske Nation har faaet Fodfæste, ere I blevne Slaver, underkuede og ødelagte uden Barmhjertighed. — — Lader os da, Perus Indbyggere! uden Undtagelse, ved denne vigtige Leilighed, vise al vor Hengivenhed og Mod; lader os hurtigen afstyrte den vanærende Plet, som Buenos Ayras Overgivelse har paaført de Spanske Vaaben; lader os ufortøvet ile vor hellige Religion og vor elskede Konge til Forsvar, og lader os nedstyrte i Plata-

Jodens dybe Strømme dette Udskud af Smuglere og Søerøvere, som, efterat have ved Overrumpling sat sig i Besiddelse af een af Americas vigtigste Egne, nu mistvivlende om deres Vaabens Magt og frygtende vor retfærdige Hevn, søge igjennem Forførelsens afskyelige Konstgreb at bringe os til at glemme Opfyldelsen af vor helligste og ubrødeligste Pligt, og lukke vore Øren for den høitidelig indtrængende Stemme, hvormed vort Fædreneland anraaber os om Bistand!"

De paa America handlende Engelske Kjøbmænd have i Anledning af Cabinetsordren af 11 Nov. sendt en Deputation til Ministerne, og denne blandt andet faaet til Svar: at Americanske Skibe kunne ikke seile directe til nogen fiendtlig Havn i Europa; at de kunne seile til fiendtlige Colonier og tilbage til America, og fra Engelland til fiendtlige Havne med Colonieproducter, naar Parlamentet har bestemt hvilke Afgifter de skulle erlægge i Engelland; at de kunne seile fra Engelske og til fiendtlige Havne og fra fiendtlige Havne til Engelland, men ikke fra fiendtlige Havne til Engellands Allieredes Havne med Colonieproducter. Der skal ikke svares Told af neutrale Landes Producter, undtagen af Bomuld.

Bladet the Merciantile-Adviser indeholder en Dagsbefaling fra Rebelhovdingen Christoph paa St. Domingo, hvori han bekjendtgjør, at den Engelske Regjering har erkjendt ham. Ordren lyder saaledes: "Hs. Exc. Præsidenten tilkjendegiver Armeen, at han fra Europa har faaet den behageligste Efterretning angaaende Staten Hayti, og han tilføier her et Sted af en officiel Depeche til Regjeringen: "Jeg tilkjendegiver Dem her officiel, at den Brittiske Regjering erkjender Hs. Exc. Præsidenten Heinrich Christoph af Hayti, for Regjerings-Chef i Hayti, og er beredt til at hjelpe at grundfæste hans Souverainetet." — Store Forraad af Krudt, Geværer, Krudtvogne, Munderinger og Equiperingsartikler af hvert Slags ankomme dagligen i vore Havne, og vor Regjering har den Beroligelse at see, at [illegible] Bestræbelser og Anstrængelser for at istandsætte A[illegible] krones med største Held; inden føie Tid vil den [illegible] istand til at bestride alle sine Fornødenheder." [illegible]vet paa Cap d. 24 Aug. 1807 i Uafhængighedens 4de Aar.

Et Par Engelske Skibe, som vovede at ville løbe ind i Memel, ere kraftigen blevne viste tilbage.

Over 24 Franske Courerer ere i nogle Dage passerede igjennem Frankfurt ad Militairveien. — Det Soultske Corps har paa sin Tilbagemarch til Frankrig, faaet Befaling at gjøre Holdt.

Königsberg d. 22 Nov. Efter Forlydende har vor Gesandt i London faaet Befaling, at forlade denne Residence.

Breslau d. 28 Nov. En i Gaar ankommen Coureer har bragt den Bayerske Gener. Lieuten. Baron v. Wrede fra Paris en Ordre, at alle i Schlesien endnu staaende Tropper, der beløbe sig til henved 16,000 Mand, skulle marchere tilbage. Disse Tropper skulle bryde op d. 30te og fortsætte deres March over Dresden i 5 Colonner. Den 1 Dec. ere ogsaa de Bayerske Tropper allerede rykkede op fra Breslau, og fra Schlesien til Sachsen.

De i Cronstadt liggende Lübekker Skibe tør ikke vove at afseile.

De i Petersborg bosatte Engelske Handelshuses Varemagaziner ere blevne forseglede, men man har kun forefundet der saa Varer.

Politiet i Augsburg lader forfatte en Fortegnelse over alle Børn fra 3 til 15 Aar, som kunne vaccineres. For enhver Fortielse eller urigtig Opgivelse maa der betales 10 Rdlr. i Mulct.

Det hedder, at Paven vil reise til Venedig, for der at holde en Samtale med Keiser Napoleon. Et Rygte taler om, at en yderst vigtig Sag er i Gjære. Keiseren var allerede d. 20 Nov. paa Veien til Turin.

Den 20 Nov. bleve alle i Havnen af Bordeaux liggende Americanske Skibe besatte med dobbelt Vagt, deres Mønsterroller undersøgte, Mandskabet mønstret og Papirerne fratagne. Nogle mene, at man søgte efter en Spion, en fornem Person ꝛc. og andre, at man blot vilde efterforske om disse Skibe virkelig have været i Engelland.

London d. 12 Nov. Ministerne have hyppige Conferencer, hvortil alle indbydes overordentlig, og hvori der underhandles om Ting af største Vigtighed. — Den Østerrigske Minister gjør Anstalter til sin Afreise, hvilket opvækker store Bekymringer. — Alle til Østersøen bestemte og til Afseiling beredte Skibe, have faaet Befaling fra Admiralitetet at blive tilbage i vore Havne. — Sidney Smiths Expedition, som gjeldte Portugal, skal nu forstærke Garnisonen i Gibralter, som frygter et Fransk-Spansk Angreb. — Canning og den Russiske Charge d'Affaires have mange Conferencer. I Lloyds Caffehuus gik det Rygte, at Hr. Stogonow har faaet Befaling fra sit Hof, at forlange et hastigt og afgjørende Svar angaaende Londons Cabinets Hensigter i Henseende til den af Keiser Alexander tilbudne Mægling. — Den Danske Flaade har paa sin Overfart til Engelland mødt en heftig Storm, hvorved adskillige Skibe have sat til. Mange af vore egne Skibe ere ligeledes forulykkede i denne Storm. — Man troer, at America vil kunne udruste 4 til 500 Capere, som vilde tilføie vor Handel stor Skade. — Irlænderen Emmet søger at forene omtrent 9000 Irlændere, der ere i America, for med dem at trænge ind i Canada, naar Krigen udbryder. I Halifax ere nu, foruden Fencibles, to nyligen i Irland recruterede Regimenter, der i Krigstilfælde for største Delen gaae over til Americanerne. Af alle vore Americanske Besiddelser er Quebek det eneste Sted, der kan holde sig.

Den Engelske Ambassadeur Lord Gower har den 16 forladt Petersborg. Men han har efterladt sin Secretair, der, efter Sigende, er syg.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 19.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 15 December, 1807.

Betragtninger over nuværende Krig.

Adskillige af vore Forfattere have i denne Tid fremsat deres Tanker om den ligesaa uforudseete som mageløse Krig, Engellands blodige Politik med Vold har paaført os. Men de fleste af disse Tanker synes deels at være for umodne, deels at mangle det umiskjendelige Præg af Sagkundskab, der især til et saadant Æmnes Behandling er saa høilig nødvendigt. Et Skrivt, som derimod ganske er skrevet med stadig Hensyn til Dannemarks og Europa's Sag, uden andre Bevæggrunde eller Formaal end Sandheden, med al den Sagkundskab og Circumspection, som Æmnets Vigtighed og Gjenstandens Natur kræver, er i disse Dage kommet hertil. Det er forfattet paa Tydsk under Titel: "Ist es England gelungen seinen Raubzug gegen Dännemark zu rechtfertigen? Eine Untersuchung veranlaßt durch die englische Declaration von 25 Sept. 1807." Hr. Prof. Guldberg har lovet os en Oversættelse deraf, og Indtægten er, som bekjendt, bestemt for Kjøbenhavns Brandlidte.

Forfatteren af dette Skrivt har indklædt sine Betragtninger i Form af Bemærkninger over det Engelske Hofs Declaration, og har paa denne Maade fundet noksom Leilighed til at vise Engellands Skjændselsfærd i sit rigtige Lys. Vist er det, at Diplomatikens Historie neppe kan opvise et større Chaos af Modsigelse og Usands, Løgn og Hyklerie, Underfundighed og Nedrighed end denne saakaldte Declaration. Ikke findes der en Periode i den hele Sammensætning, som jo enhver tænkende og følende Læser maa studse og harmes ved i lige høi Grad. Skridt for Skridt forfølger Forf. Declarationens Sammensættere, og viser med ligesaa megen Sagkundskab som Sandhedsiver paa hvilken ussel Grund dette Korthuus er bygt. Aldrig er maaskee saa megen Sands blevet anvendt paa at gjendrive Usands. — Dette vigtige Skrivts Læsning har foranlediget efterfølgende Betragtninger.

For ret at indsee det politiske System, Engelland i en Række af femten Aar har fulgt, synes det nødvendigt at gaae længere tilbage i Tiden og betragte Bevæggrundene til Engellands nuværende Fremfærd i sit oprindelige Udspring.

I de senere Decennier har det Engelske Ministerium bestandig antaget den Grundsætning, at Engelland aldrig blomstrede mere, end naar endeel af det

øvrige Europa var indviklet i Krig. Een af dets første Forsattere, om jeg mindes ret, Smollet i sin Fortsættelse af Humes Historie, har endog offentlig fremsat og søgt at bevise denne Paastand. Muelig troede man, at Grundpillen for Britanniens Nationalmagt, Handelen, nødvendigen maa vinde ved Krig, og neppe er der nogen Tvivl om, at en handlende Stat, som Engelland, der, uden at agte paa Moralens første Grundsætninger, kun lyder Egennyttens Bydende, nødvendigen maa kunne berige sig, ved bestandig at sætte de øvrige Stater i Uenighed, og benytte sig af den Handels-Uvirksomhed, som enhver Krig nødvendig medfører, til at tilrive sig den Handel, der ellers er deelt imellem andre Nationer.

Som Handels-Nation har Engelland ogsaa i de senere Decennier bestandig udmærket sig ved lav Egennytte og en umættelig Tørst efter Guld. Da den Franske Revolution udbrød, troede det Brittiske Cabinet, at her var den bedste Leilighed til at fiske i oprørte Vande, til at udvide sine Colonialbesiddelser og til at gjøre hele Europas Handel til et Brittisk Monopol. Til Paaskud for dette Skridt betjente det sig af det falske Foregivende, at det vilde sætte Dæmninger for et tøileløst Frihedssystem, hevne Ludvigs Død og opreise Bourbons sønderknuste Trone; men bestandig viste det ved sin Fremfærd, at det førte noget ganske andet i sit Skjold. Europas øvrige Cabinetter vare troskyldige eller enfoldige nok til at lade sig blænde af Engelland, til at frygte en Fare, som ikke var til, og stride for en Trone, som, selv gjenopreist, vilde forøget det Onde. Det snedige Engelland vidste bestandig at oppuste Ilden ved sit Guld og sine Rænker. Det opnaaede derved et dobbelt Øiemed: det ranede og ødelagde Frankriges og Hollands Flaader og Colonier, medens dets Allierede bortødslede deres Kræfter i unyttige Krige, uden at faae nogen anden Erstatning end de usle Blodpenge, som det sendte dem, ja stundom endog kun blot lovede dem. At arbeide sig frem til den eneste Sømagt i Europa, at holde sine Bundsforvandte bestandig sysselsatte i frugtesløse Krige mod Frankrige og mod enhver, der vilde lade sig kjøbe eller lokke til at føre sine Undersaatter til Slagterbænken for Engellands Handelsfordeels Skyld, var Ministeren Pitts sataniske Plan, der lidt efter lidt kom til Modenhed. Troner styrtede sammen, hele Landstrækninger indlemmedes i det Frankrige, som skulde søndersplittes, de største Krishære smeltede bort til intet, og dette System blev desuagtet paa det urokkeligste fulgt. Man studsede over en saadan Halsstarrighed; man kaldte denne Fremfærd politisk Enfoldighed. Forladt af alle sine Allierede saae man Engelland endnu være ligesaa paastaaelig som ved Krigens første Udbrud; kun faa ahnede den store Røverplan, der laae til Grund for en Fremfærd, som ved første Øiekast synes saa høist enfoldig. Selv medens Ruslands Kjæmpehær var trængt tilbage og Preussens mægtige Monarkie styrtet sammen i Ruiner, sendte Engelland endnu en afmægtig Armee til Rügen, for at understøtte en svag Allieret mod en tidobbelt saa stærk Fiende. Først nu droges Sløret bort fra et Gjøglerspil, hvormed Engelland, ved at opoffre Millioner i en Række af Aar har forblindet Europa; først nu begyndte man ret at indsee, at det ikke var et skadeligt Frihedssystem, ikke Bourbons Trone, ikke Europas Rolighed, men en skjændig Begjerlighed efter Rigdom, Magt og Enehandel, der bestandig har bevæget Engelland til at kaste ny Tønder i den Krigslue, der fortærede Europa. Det listige Brittiske Cabinet følte fuldkommen, at de fleste af de Stater, det æggede og lokkede til at føre Krig

mod Frankrige, vilde segne i Kampen, og forudsaae alt for vel Preussens Skjebne. Men som en egennyttig Kjøbmand tog det bestandig kun Hensyn til sin egen Fordeel. Det vidste, at dets Røversystem umueligen vilde kunne bestaae i Fred, og det ansaae det derfor for overeensstemmende med sin herskesyge Politik, at forlænge Krigselendighederne saa meget som mueligt. Det tænkde formodentlig, at der altid blev det een Vei aaben, om ogsaa hele Europa forenede sig imod det — nemlig Sørøverhaandværket. At være et Algier midt i Hjertet af Europa, er altid en meget indbringende Post, og maatte blive det saa meget mere, naar den Brittiske Regjering ved sine Rænker og Blodpenge havde udvidet sine Coloniebesiddelser, tilranet sig andre Nationers Handel og Skatte, og svækket deres Sømagt i lige saa høi Grad som det havde forøget sin egen. Det havde udseet de fleste af Europa's Magter til sine Offere, og Erfaringen har lært, at det ikke har skaanet en eneste.

At Dannemark hidtil blev befriet for Britanniens Tyrannie, laae fornemmelig i den Urokkelighed, hvormed vort Hof forsvarede sit ligesaa vise som ædle System. Engelland havde alt for tidt erfaret, at Dannemark hverken lod sig lokke, true eller tvinge, og kun ved at træde Menneskeligheden, Moralen og Folkeretten med Fødderne, har man kunnet tvinge det til at forandre sit System. Ingenlunde troe man, at det var Tilsiter Freden, der fremavlede et af de sorteste Anslag, Historien kan opvise Mage til; ikke indbilde man sig, at det var blot Frygt, der bevægede det Engelske Ministerium til at sætte en Kongestad i Brand, myrde tusinde Uskyldige, og brændemærke det Brittiske Cabinet med evig Skjændsel. Nei, det var en Plan, som længe tilforn udtænkt og bragt til Modenhed, uafhængig af andre Omstændigheder nu

skulde udføres, fordi den Engelske Blod-Politik, der hidtil har ædt om sig som et Kræftsaar, nu endelig havde naaet det eneste uangrebne Sted i Europa — vort Dannemark.

At den 2den April var et Forspil til den 2den September, det tvivler vel neppe nogen om, der veed, hvor ængsteligen man efter hiint Slag undersøgte vore Grunde og Farvande, og især det store Belt. Heller ikke var det den blotte Tilfældighed, der i afvigte Aar førte saa mange saakaldte Hannoveranske Officierer og deriblandt Engellands bedste General, Hutchinson, til Kjøbenhavn, eller som bevægede Spioner, under Navn af Americanere 2c. at opholde sig her, eller som lod en Dunbars Fregat just strande saaledes, at den kunde blive istandsat paa vor Dokke. Man skimter her aabenbar en bestemt og beregnet Plan.

Den Tid var nu kommen, hvor det Engelske Cabinet indsaae, at det maatte gribe til den sidste Udvei — Søerøverie i det Store. Det følte, at her var ingen flere Stater at lokke, bestikke eller true; Dannemark var den eneste Stat, som dets Hyænekløer endnu ikke havde rørt ved. Urokkelig i sine Grundsætninger var den ikke paa nogen Maade at lokke. Det Engelske Ministerium havde længe nok loggret og truet, for at lokke det fredelige Dannemark i Snaren og gjøre det til sin Vasal. Det havde ikke ladet noget Middel blive uforsøgt, hvorved en saadan Plan under noget mueligt Skin af Retsskin lod sig udføre. Men "udræk din Haand" — sagde nu Canning som Satan om Hjob — "og tag fat paa alt det, som han eier, og hvad gjelder han skal signe dig i Ansigtet!" — Den Engelske Regjering havde ved Enden af sit Maal saaledes bidt Hovedet af al Skam, at end ikke den sorteste Gjerning kunde være den for sort. Et af to skulde her

opnaaes; enten skulde Dannemark tage Engelsk Partie, og da var Østersøen i Engellands Vold, eller det skulde see sin Hovedstad ødelagt, sin Flaade bortført, sit Arsenal udplyndret, og Frugten af saa mange vindskibelige Handlendes Flid falde som et Offer for Brittisk Rovsyge. Lumskhed forenet med Grusomhed maatte nødvendig kunne bane Veien til et af disse Formaal. Men overbeviist om det Danske Cabinets Retskaffenhed og Standhaftighed beredte det Brittiske Ministerium sig mere til det sidste end til det første Øiemeds Opnaaelse. En Armee og en Flaade, forsynede med de frygteligste og tildeels forhen ubekjendte Mordervaaben, bleve sendte til et fredeligt Land, som ventede intet mindre end et saadant Stiemands-Overfald *).

(Fortsættes.)

*) I det omtalte Tydske Skrivt anføres adskillige Exempler paa den Lumskhed, hvormed det Engelske Cabinet dulgte sit Røverforsæt mod Dannemark. Ved en almindelig Embargo, der blev anordnet den 22 Julii og først ophævet den 31te s. M. da Expeditionen var afseilet, tilbageholdtes den Indberetning, som vor Charge d'Affaires, Hr. Rist vilde have indsendt til vort Hof, og gjordes det aldeles umueligt at affende nogen Efterretning fra Engelland. Dertil kommer endnu, at det Engelske Ministerium lige til det sidste Øieblik søgte med de varmeste Venskabsyttringer, og de bestemteste Forsikkringer, at denne Expedition ikke havde nogen fiendtlig Hensigt mod Dannemark, at skuffe det Danske Gesandtskab.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

I Aaret 1800 havde Helgoland 420 Huse og 1320 Beboere, der vare over 12 Aar gamle og betalte Extraskat. Regnes hertil i hvert Huus 2 Børn under 12 Aar, saa var Befolkningen den Gang i det mindste

2200 Sjele. Blandt andre levede her 350 Lootser. Her fandtes ligeledes tre Verfter for Chalouper, 3 Tranbrænderier og en Tobaksfabrik. Samme Aar eiede Indbyggerne 11 saakaldte Schnigger og 97 Chalouper, som de brugte til Lodsning og Fiskefangst, samt 80 Joller til at fange Hummer 2c.

Efter Hr. Landsdommer Rogers Beretning har Bornholm i rundt Tal 1000 Bondergaarde, deraf drives 600 med 2 Plove og de øvrige med een. Bonden pløier med 4 og 6 Heste, holder i det ringeste 10, og som oftest flere. Hestene ere usle; om Sommeren næres de paa Lyngen og om Vinteren med Halm, i Vaaren faae de noget Kjerne. — Af Tobak, hvis Avl for 30 Aar siden har været her i saa god Gang, er nu intet Spor tilbage, man har ophørt at dyrke den, fordi den hverken var god eller havde synderlig Afsætning. — Bornholm eier 8 Galeaser, 1 Skaanert, 1 Galliot, 2 Smakker, 3 Chalouper, 32 Jagter, 3 Jagtbaade, 19 Fiskerbaade, tilsammen 567½ C. Læst drægtige, desuden 28 Eger, hvis Drægtighed er fra ½ til 1 Læst.

Som Beviis paa, hvor slet de Engelske, uagtet deres strenge Forbud om at komme over til Øerne, passede paa, tjener følgende: En ung Mand af Kronprindsens Livcorps forlangte netop i den Tid, Passagen mellem Sjælland og Øerne var spærret, Pas fra Kjøbenhavn til Falster, der, under daværende Omstændigheder, rimeligviis negtedes. Desuagtet begav han sig paa Reisen. Ved hans Ankomst til Vordingborg hørte han, at de fiendtlige Husarer paa det strengeste forbøde Overfarten. Henimod Aften reiste han fra Vordingborg til en Fisker, Hans Olsen, et Par Mile fra Vordingborg, ligeover for Farøe. Fra Vordingborg medtog han den Falsterske Brevpost, der i nogen Tid havde overligget her. Da det var bleven mørkt, gik Fiskeren ud med ham og Postsækken i en lille Jolle; men af Frygt for en fiendtlig Barkasse, som nærmede sig Vesten fra, gik de tilbage igjen, indtil Barkassen var seilet forbi og de havde tabt den af Sigte. Nu satte de, uden mindste Fare, over til Bogøe. Her fik han Pas af den vagthavende Officier, under Præstens Caution, som kjendte ham, og, da det ikke var forbudet nogen fra Bogøe at lande paa Falster, uden foregaaende Visitering, kom han saaledes, uden Vanskelighed, til Stubbekjøbing. Da imidlertid den herværende overstcommanderende Officier erfarede, at han var kommet fra Sjælland, formaaede han ham strax til at reise til Hovedqvarteret paa Nebelle Gaard, hvor han blev modtaget paa det venskabeligste af den commanderende General, der udspurgte ham om hans Reiseroute o. a. m. Især glædede han Indvaanerne med den medbragte Post, den de saa længe havde maattet savne.

En lille Flaade med Provisioner fra Jylland, ligger her paa Reden, og man kan vente den herind i disse Dage.

Med d. Pakker, der forsendes med Agepostten, maa følge Afsenderens Attest, at de ikke indeholde andet,

end det Adressen lyder paa, og at deri hverken findes Breve eller Vare, som i Følge Forordn. af 9 Septbr. d. A. ere ufri og utilladelige.

Blandt det borgerlige Infanterie er nu aabnet en Subskription til en Canonbaad, som skal tilbydes Hs. Maj. Kongen.

I Forgaars præsenteredes Prinds Christian Friderichs Regiment for H. H. i Anledning af de ved samme foregaaede Avancements.

Staten har mistet een af sine fordums virksomste og talentfuldeste Embedsmænd i Geheime-Conferentsraad Baron Diede til Fürstenstein, Ridder af Elephanten, der i disse Dage i en høi Alder er afgaaet ved Døden. Han havde med udmærket Hæder beklædt adskillige Gesandtskabsposter, og tilsidst den i Regensburg, hvorfra han blev kaldet tilbage i afvigte Aar, formedelst den Tydske Statsforfatnings og Rigsdagens Opløsning.

I Frederiksberg By er nogle og 60 Artillerie-kudske blevne indqvarterede. De skulle kjøre Materialier til Batterierne.

Blandede Efterretninger om Staden Throndhjem (fortsat). I en Skrivelse af 1ste April 1667 af Lehnsherre og Canceller Ove Bielke til Dr. Dider. Echoff er denne lovet aarlig til Løn af Geistligheden i Fredstider 50 Rdlr.; af de civile Betjente 91 Rdl.; af Magistraten, i det første Aar, 36 Rd., og siden som han dertil vilde vise sig værdig; af 10 Borgere 20 Rdlr.; af de Militaire eller Officiererne 65 Rdlr., og af Lehnsherren selv 50 Rdlr. 1749 blev Rob. Steph. Henrici Stadsphysicus. Brandcompagniet bestaaer af 1 Overbrandmester, 1 Brandmester som Lieutenant, 1 Underbrandmester, 12 Rodemestere, (desuden ere 12 Straalemestere, som Underofficierer), 2 Tambourer, 120 Brandsvende nyde Løn af Staden; herforuden ere 144 Mænd som Reserve. Desuden ere 4 Brandmestere, 1 Fændrik, 1 Kompagnie-Skriver. I Forstaden Ihlen er 1 Lieutenant, 1 Fændrik, 4 Rodemestere, 1 Tambur, 50 Brandsvende. Paa Forstaden Baklandet er ligesaa og det samme Tal. Af Staden nyde Løn: 1 Underfogd, 1 Kjæmner, 1 Stadsmusikant, 2 Raadstuetjenere, 1 Vagtmester, 1 Skarpretter, 4 Raadstuevægtere. 1752 den 6te April blev Kjøbmand Ernst Wensel antaget til Forstander over Stadens Bygninger. Tilforn nu en, nu en anden dertil brugt. Han skulde være det for det første i 15 Aar, fra 1750 af at regne, imod at være befriet fra alle andre Stadens Forretninger. 1684, den 5te August, er oprettet

et Liigbærerlaug i Throndhjem; der blev da for det beskikket 2de Oldermænd af 24 Borgere. Laugsartiklerne ere forfattede den 3die Januarii 1709 og bekræftede af Kongen den 3die Maji, samt 24 Marts 1747. 1769 beordrede Stiftamtmanden Brandvagten til at bortbære den døde Natmand og Magistraten til at følge ham til Graven; hine negtede; derpaa blev udvirket en Kongelig Ordre. Da Brandvagten ei vilde bære Natmandens Liig, tilsagde Magistraten de 2de Liigbærer-Lauge til at bortbære ham. Det sidst oprettede, eller Snedker-Lauget, var villigt; det ældre, som og kaldes Blanklauget, negtede, da det anseer sig fornemmere end hine yngre, tager og større Betaling. Een af dem: Feldtbereder Hartmann, reiste til Kjøbenhavn. Udfaldet blev, efter Kongelig Ordre, at Liget blev bortbaaret af 16 Slaver. 1772 blev, af Magistraten, sat Taxt for Natmandens Arbeide. 1771 blev antaget en Staaderfogd imod at nyde, som aarlig Løn, 30 Rdlr. De 4 Raadstuevægtere havde tilforn den Forretning at opbringe Staadere for Tugthusets Regning, men de frasagde sig den. Natmandens Løn er nu aarlig henimod 50 Rdlr. foruden hans Told. 1698 blev, af Kongen, sat Taxt for Skarpretterens Arbeide. 1721 blev, for Skarpretteren, som og kaldes Mestermand, bygt et Huus i Forstaden Ilen; Huset kostede 187 Rdlr., hans Told af Throndhjems Stift er, aarlig, 147 Rdlr. 2 Ort og 22 Skill. 1727 var hans Løn af Throndhiem 130 Rdlr., hans Huus blev siden solgt eller bortleiet. 1744 nød Skarpretteren af Fogderierne 95 Rdlr. 2 Ort i Løn, og af Throndhjem 30 Rdlr. I Told af denne Stad, omtrent, 90 Rdlr. Af Nordlands Amt er Intet beregnet.

Throndhjems Stifts Landskyld var, ved Aar 1720,
omtrent - - 7497 Spand, og 1754 Vaager.
Nordlands Amts - - - 4523 —
3 Spand, eller 6 Vaager, regnes paa en fuld Gaard.
1751 vare i Strindens og Sælbo Fogerie 852 Gaarde.
Deriblandt øde 41.
I Inderøens - - - - 1031 —
Deriblandt øde 40.
Fin-Liernes Gaarde, i Sneaasens Præstegjeld, 25.
I Stør- og Værdalens - - 1165 —
I Namdalens omtrent - - 1000 —
I Storfosens omtrent - - 1000 —
I Nordmørs - - - 1743 —
Deriblandt endeel kun paa 3 Mk.
I Romsdalens - - - - 681 —

(Fortsættes.)

Lolland, d. 2 Dec. Salt have vi da faaet først ved Øvrigheden, hvoraf enhver Tde. Hartkorn fik en Pot, for 12 ß. Potten, og siden ved Kjøbmændene,

hvor Skjeppen kostede 2 Rdlr. og nu 9 Mk. Sæbe er her en skrækkelig Mangel paa: den bedste 4 Mk. Pd. og ingen er at faae, ligesom paa alle andre Fornødenheder, Kornvare undtagen. Smørpugerne tage 2 Mk. for Pd. af deres Smør og isteden for at den ene skulde være den anden og det almene Bedste til Hjelp, søge de kun deres Interesse uden at tænke paa de Lidende. Hvede koster kun 4 Rdlr., Byg 2 Rdlr. à 10 Mk., Rug 21 Mk., Hoven 8 à 9 Mk., Erter 3 Rd. 3 Mk. Dersom Regjeringen vilde modtage Kornvare for en Middelpris af de sidste 10 Aars Capitelstaxt i Steden for Skatternes Beløb, blev Landet beviist en stor Lettelse, thi Penge er nu ikke at tænke paa, og skal Bonden, der dyrt har kjøbt sin Gaard af vore parcellerende Herskaber, sælge sine Kornvarer til denne Priis, for at faae Penge, er det efter al Sandsynlighed ude med ham. — Engelske Krigsskibe have vi siden ikke seet, men endeel andre, formodentlig Danske Coffardieskibe, passere Beltet. Her er samlet nogle 100 Tdr. Hvede til de Brandlidte i Kjøbenhavn, af geistlige Embedsmænd i deres Sogne. Men hvorledes de skulle komme til Kjøbenhavn, for der at sælges, er ikke saa let at sige. Ligeledes har Grev Reventlov til Pederstrup, for Nørre Herred, og Grev Friis til Juulinge og Frysenborg, for Sønder Herred, indsamlet en betydelig Deel Linned og Sengeklæder, som ere bestemte for Kjøbenhavns Brandlidte. Havde vi det kun bare i Kjøbenhavn hos vore lidende, og for hele Landet lidende Brødre! Veiene ere rædsomme; man er, som bekjendt, i Lolland i saadanne fugtige Efteraar blokeret, i Sommer af Engellænderne, nu af Søel og Skarn. Vi haabe, at Naskovs Volde, der tilforn saa kjekt have trodset Fienden, i denne Krig igjen skulle sættes i Stand og dens fortræffelige Havn for middelmaadige store Skibe lukkes med et Par alvorlige Batterier.

Caperen Perlen, som føres af Capit. Klink, havde i Fredags indbragt et saakaldt Svensk Skib, ladet med Tømmer, Seildug ꝛc. Dets Papirer sagde, at det var bestemt til Vesterhavet. Det blev frigivet, fordi man ikke kunde overbevise Skipperen om, at Ladningen var Engelsk.

Da den Tid nærmede sig, hvor de Engelske Tropper skulde forlade Sjælland, lod Canning vor Charge d'Affaires Hr. Rist i London kalde, og foreslog ham: at Talen nu ikke skulde være mere om, hvad der var skeet, men at Dannemark havde Valget imellem: 1) at forblive neutral, eller 2) indgaae en nøie Alliance med Engelland. I første Fald lovedes os Ruslands Garantie, vor Flaades Tilbagelevering tre Aar efter en almindelig Fredsslutning; men derimod skulde vi afstaae Øen Helgoland. I sidste Fald lovedes os Engellands kraftige Medvirkning til Lands og Vands, Ga-

rantie for alle Kongens Stater, eller et Equivalent for dem, der mueligen kunde mistes i Krigen, og en passende Udvidelse af vore Colonialbesiddelser. Men det Engelske Ministerium paastod iøvrigt, at vi skulde samtykke i at dets Tropper forbleve, under hele Underhandlingen, i Sjælland, og truede med at Sverrig vilde kraftigen deeltage i Fiendtlighederne mod Dannemark, at alle Danske Skibe, og al Dansk Eiendom i Engelske Havne, skulle confisqueres og vore Colonier erobres. — Vor Regjering forkastede dette skjændige Tilbud med Foragt.

Continuation af foregaaende Anmeldelser om patriotiske Bidrag til en ny Flaade:

De Hrr. Kjøbmænd Andr. Christiansen senior, Peter Bendixen Møller, Brokløf Jngwersen og Lorentz Lassen m. fl. i Flensborg, attraae ved Hjelp af en frivillig Subskription at lade bygge i Vinter og udruste 2 Canon-Chalupper.

Hr. Kammerjunker Neetz til Palsgaard, tilbudet af sine Skove, Egetømmeret til 2 Canon-Chalupper, samt at levere det frit ombord, naar Skibe komme for at afhente det, og at give de Folk, som herfra sendes for Træernes Udarbeidning, fri Kost og Logis.

En Godseier, som har frabedet sig nævnet i de offentlige Tidender, tilbudet 400 Lpd. Blye.

Hr. Baron Reedtz Thott, tilbudet uden Betaling af Lindersvold og Strandegaards Skove 100 Træer, af Eeg, Ask og Bøg.

De Herrer Stadshauptmand Wiegelsen og Kjøbmand Lars Kiellerup i Aalborg, tilbudet at levere til Statens Tjeneste 10 Ruller Petersborg Seildug og 5 Skpd. reen Hamp.

Hr. Viinhandler Haagen Hagen leveret 12 Stkr. Petersborg Seildug uden Betaling.

Hr. Coffardie-Capitain Tostrup leveret til Holmen uden Betaling, 15 nye Trosser, slagne af bedste Hamp, veiende circa 10 Skpd. 4 Lpd.

Hr. Greve Dethlef Reventlow til Brahe Trolleborg tilbudet til Søe-Etatens Tjeneste der brugbare Tømmer, der maatte findes i 146 Eege Træer, som staae afbarkede i Brahe Trolleborgs Skove.

Lille Mine Feddersen indsendt 10 danske Ducater i et saalydende Brev:

"Af mine Forældre har jeg faaet hvert Aar til

min Fødselsdag en Ducat, og alle disse Ducater vilde jeg nu saa gjerne forære til Ham, der er Fader for alle os Danske, og som de fæle Engelskmænd har taget saa meget fra. Tør jeg bede Admiralitetet være saa god at skye Kongen eller Kronprindsen disse 10 Ducater fra mig."

Mine Feddersen.

Hr. Greve Danneskjold Samsøe tilbudet det Skibstømmer, der kan udbringes af 25 udsøgte Alme-Træer og 194 udsøgte Bøge-Træer i Næsbycholms og Bavelse Skove.

En hædret Olding, som har forlangt at hans Navn ikke maatte nævnes offentlig ved denne Leilighed indleveret 260 Lod dansk Sølv, i et Par trearmede og et Par enkelte Lysestager.

Hr Baron Holsteen til Holsteenhuus tilbudet 40 Eeger af Baroniets Skove.

Hr. Peter Hersleb indsendt en dansk Guldmedaille af $8\frac{3}{4}$ Lods Vægt.

Eierne af et Gods i Sjælland, tilbudet af deres Skove 50 af de bedste Eeger, men derhos anmodet deres Navne ei offentlig bekjendtgjorte.

Admiralitets- og Commissariats-Collegium modtog d. 14de Dec. et Brev uden Underskrivt, saa lydende: "Som et høist ubetydeligt, men efter vor Evne afpasset Bidrag til Bygningen af en ny Brig, indsendes underdanigst til det høie Collegium fra 4 Søe-Lieutenanter en Maaneds Gage hver, som udgjør 73 Rdlr. 2 Mk. D. Cour."

Hr. Baron Holck til Holckenhavn tilbudet af sine Skove 20 a 30 Bøge, som kan være tjenlige til Kjøl-Træer, og al muelig Assistence ved sammes Skovning.

Hr. Stiftamtmand Gyldencrone melder, at han med Aarhuus Kjøbsteds Indvaanere har aabnet en Subskription til 1 eller 2 Canonbaades Bygning.

Hr. Capit. Eggers til Dyrehovedgaard tilbudet af denne Gaards Skov 30 af de bedste Eeger til Skibstømmer.

Fru Geheimeraadinde Scheel Plessen tilbudet alle de Eeger i Stamhuset Tousingøes Skove, som findes tjenlige til Kongens Skibbyggerie.

Hr. Generalmajor Greve Ahlefeldt Laurvig tilbudet at levere det fornødne Egetømmer til 5 Canon-Chalupper.

Hr. Geheimer. Greve Rosencrone indsendt 6000 Rdl.

En lille Pige indleveret en Pung, indeholdende: 2 Danske Spec. Ducater, 1 Napoleon d'Or, 4 Holl. Ducater, en stor Polsk Myndt, 1 Frid. d'Or og

3 Guineer, og derved et Brev, saa lydende: "Min Fader har sagt, at det er et Tyverie mod Fædrenelandet i denne Tid — dersom man ikke leverer til Kronprindsen, i det allermindste det, der er overflødigt; — jeg beder derfor at disse Guldpenge maa blive snart leverede til Prindsen, thi de ere overflødige for mig." Christine.

Fra Menigheden i Christiansfeldt indsendt D. C. 1200 Rdlr.

Fra A. B. i Kjøbenhavn, der ei ønsker at hans Navn skal offentliggjøres, indsendt D. C. 200 Rd.

Fra 19 Gaardmænd, 13 Huusmænd og de unge Karle i Hjallese Bye ved Odense 75 Rdl., samlede og indsendte af Byens Skolelærer Jens Rasmussen, som tillige selv har bidraget til fornævnte Sum.

Fra en Dannequinde, navngivet Marie, indsendt 2 Ragoukfade med Laage, 4 Souceskaaler med Laage, 2 smaae Fade, 1 Thedaase, 1 Kalotskee og en forgyldt dobbelt Tumling, alt af Sølv.

Udenlandske Efterretninger.

Det Wienske Hof, siger independent Whig, tager Deel i den af Bonaparte udkastede store Plan, at lukke alle Fastlandets Havne for os, og den Østerrigske Charge d'Affaires skal have indleveret en i de kraftigste Udtryk forfattet Note angaaende Expeditionen mod Kjøbenhavn. Denne Stads frækkelige Plyndring har ulykkeligviis opbragt alle de Magter, som ikke havde erklæret sig mod os, især Ruslands, hvis Mægling vi maaskee havde at takke for en Fred, som den hele Nation saa inderlig ønsker.

Øvrigheden i Riga har tilkjendegivet Indbyggerne, at de maae opgive al Engelsk Eiendom hos en dertil udnævnt Commission; ogsaa de der bosatte Engelske Kjøbmænds Eiendom er bleven tagen under Beslag og al Communication med Engelland forbuden.

Hamburg d. 11 Dec. Efter de seneste Efterretninger fra Lübeck er Skibsfarten igjen aldeles frigiven. De der fra Østersøen kommende Skibe berette, at alle Engelske Skibe have forladt denne Sø. — Samtlige Mecklenborgske Lande, paa Rostock nær, hvor der bliver en Bataillon, der skal vaage over, at ingen Engelske Varer indføres, rømmes af de Franske Tropper.

I Wien forfærdiges to Klædninger af Kniplinger for Keiserens tilkommende Gemalinde, af hvilke den ene koster 24,000 og den anden 16,000 Fl.

Det Engelske Admiralitet har offentlig betakket sig hos alle de Officierer og Matroser, der frivillig have hjemført den ranede Danske Flaade. Den Engelske Hoftidende indeholder et Reglement, hvorledes Beløbet af de Danske Skibe, der ere anholdte forend Krigserklæringen, skal deles.

I Engelland ere Dampemachinerne nu saa almindelige, at Besparelsen for hele Nationen anslaaes til 20,000 Pd. St. aarligen. Blandt dem, der bruges til at øse Vand, koster den fra Polyooth 20,000 Pd. St.; de sædvanlige store 10,000 Pd. og de smaa 1000 Pd.

Ogsaa i Tydskland har man ikke i Mandsminde havt saa stor en Overflødighed paa Frugt som i Aar. I Østerrige havde mangen en Landmand og Godseier over 2000 Spande Most, og da man manglede Kar, bedærvedes meget deraf under aaben Himmel. Især havde man i hele Tydskland en saa usædvanlig Overflødighed af Blommer, at man fedede Svin dermed. Disse bekom de imidlertid meget ilde, thi mange døde deraf. Man troer, at Stenene var ene og allene Aarsag heri.

I Archenholz's Minerva læses en skiøn Allegorie, som er betitlet: "Krokodillens Bedrivter," hvortil Nøglen er let funden. Den ædle Pelikan — fortælles der — levede et fredeligt Liv ved et nærsomt Vand. Selv den rovgjerrige Krokodil, som ellers var vant til at opsluge Alt, forstyrrede længe ikke dens Roe, medens et gammelt Fiendskab imellem den og Løven, den saakaldte Dyrekonge, kom den til at opirre alle andre mægtige Dyr imod samme. Saaledes opbød Bjørnen længe forgjæves sine Kræfter, for at sætte Løven Skranker. Ørnen, som med Ligegyldighed havde været Tilskuer til de smertelige Saar, der tilføiedes Bjørnen, begyndte siden selv Strid med Løven, da denne igjen vilde have Hesten (en Vasal af Krokodillen, som var givet Ørnen i Forvaring,) tilbage. Men Løven forekom Ørnen, og ruskede den saaledes, at den knap beholdt Fjer tilovers i sine Vinger til at naae tilbage til sin Allierede Elefanten. Dette stærke og høimodige Dyr, stormede nu, med den næsten skaldede Ørn paa Nakken, løs paa Løven og kjæmpede med stor Tapperhed. Ogsaa Ørnen opbød heltemodig sine sidste Kræfter, og Løven fandt til sin Forundring, første Gang en Modstander, som den ikke kunde faae reent Bugt med. Endskjøndt Krokodillen udgav Elefanten og Ørnen for sine Bundsforvante, frydede den sig dog hemmelig over det meget Blod, som udøstes, og istedetfor at tage Deel i Kampen mod Løven, gik den paa Rov imod andre Dyr, saasom imod den blodtørstige Hyæne, som dog paa Løvens Raad fordrev den. Alt hvad den gjorde, bestod i at den formaaede Nordrommen, Pelicanens Naboe, til at give store Skrig fra sig, og gjøre Miner imod Løven, medens den tillige pikkede den i Halen. Midt i den hidsigste Kamp udsoneds Elefanten sig med Løven. Da denne Fred var sluttet forleder den sorte Fantasie og onde Samvittighed Krokodillen, til at overfalde den redelige Pelikan og afbryde dens Næb. Selv den haardføre Løve ræddes over slig en Udaad, og Elefanten opbyder nu Alt, for i Forening med den, at hævne den Pelikanen tilføiede Fornærmelse.

Gothenborgs Fæstningsværker, som nu skulle sløifes, ere temmelig svage og kunne ikkun afholde det første Angreb. De bestaae af to befæstede Taarne med Skandserne Kronen og Løven, og af et Citadel i Staden. Den lille Fæstning Elfsborg, som ligger paa en Klippe i Søen, beskytter Floden og Kysten. — Gothenborgs Garnison bestaaer for det meste af Artillerie og boer for største Delen i Casernerne. Det staaer under Fæstnings-Commandantens Befaling. I Aaret 1788 vilde denne Fæstning upaatvivelig have faldet i den fremrykkende Danske Armees Hænder, dersom Omstændighederne ikke havde standset Fiendtlighederne. Fra Bohus — siger Coxe i sin Reise — havde de Danske Tropper kun en March af nogle faa Timer til Gothenborg. Hverken Gustavs Nærværelse eller Mod kunde have reddet Staden, dersom de Danskes Fremrykken ikke var bleven standset af den Engelske Minister.

Skrivelse fra Stokholm d. 4 Dec. Den 6 Sept. omtrent Kl. 11 om Formiddagen hørtes over Skenninge et langvarigt Drøn i Luften, som stod paa i nogle Minuter og lignede en Canonade af en Mængde paa en lang Afstand fra hinanden afløste Canoner. Dette Drøn hørtes fra Sydvest til Nordost og kunde ikke være Torden; thi det blev paa samme Tid hørt paa adskillige Steder 2, 3 og flere Mile fra Skenningen. Veirliget var regnagtigt med tykke Skyer. Ingen Ild kunde formærkes, men fra andre Steder meldes, at man førend Drønet saae Ildskin i Luften. Drønet var saa stærkt, at de, som ved Begyndelsen deraf stode uden for Kirkedøren ikke troede andet end at Kirketaarnet vilde styrte ned. I Anledning af den i Fyen seete Ildkugle, har man troet at burde meddele denne Naturbegivenhed, paa det det ved Naturforskernes nærmere Undersøgelse maatte blive oplyst, om det muligen kunde hidrøre af benævnte Ildkugle.

Af fire Malerier, som den Franske Keiser har bestilt hos David, som skulde forestille Kroningsceremonierne, er nu det ene færdigt. Det er 25 Fod langt og forestiller det Øieblik, hvor Keiseren sætter Kronen paa Keiserindens Hoved.

St. Deniskirken er nu saa godt som færdig.

London d. 17 Nov. Sidney Smith er afseilet med 5 Linieskibe, hvortil der i Cork skulle støde flere. — Den Escadre, der efter Troppernes Bortgang fra Sjælland, var bleven tilbage i Østersøen, er nu kommen hjem. — De sidste fra Kjøbenhavn komne 40 Transportskibe have mistet alle de Heste, de havde ombord. — I Dünerne er ankommen en Fransk Parlamentair med en Coureer, som ikke turde komme i Land, og hvis Depecher strax bleve sendte til Admiralitetet. Man paastaaer, at han kommer fra Østerrige.

Nyeste

Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 20.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 19 December, 1807.

Betragtninger over nuværende Krig.

(Sluttet.)

Medens man i Engelland med ligesaa stor Eftertryk som Hemmelighed smeddede den giftige Piil, der skulde saare det fredelige, lykkelige og uforberedte Dannemark paa det ømmeste Sted, lode Ministerne den Danske Politik rose i offentlige Blade og frigave endog Danske Skibe, som man havde opbragt til Brittiske Havne. Denne Sirenesang skulde gjøre os trygge og bortvende vor Opmærksomhed fra Oppositionens tydelige Vink om et forehavende Røvertog. Ministerne vare saa sikkre i deres Sag, at den trædske Castlereagh endog offentlig turde sige om os: "Lynstraalen ville de ikke ahne førend det Øieblik, den sønderknuser deres Isse!" Saaledes kunde disse Niddinger drive Spot med Alt hvad der er civiliserede Nationer helligt; saaledes kunde Tigeren endog være stolt af, at det fredelige Lam ikke mærkede hans Overfald. — En saa skjændig Plan maatte bebudes vort Hof ved en ligesaa skjændig Minister. Tailor, denne Herostrat blandt alle Hoffers Sendinger, fredløs i Europa og tegnet med Cains Stempel, et Menneske, der i det Høieste fortjente at være Minister hos Engellands værdige Allieret, den sorte Røverhøvding Christoph, var den Mand, som det agtværdige Danske Hof skulde erkjende for Minister.

Neppe kan man med det anførte Tydske Skrivts Forfatter antage, at denne Tailor just var sendt for at sætte Splid imellem os og Frankrige. Ved at antage dette, vilde man tillægge det troløse Engelske Cabinet en Fiinhed, som selv i Nedrigheder, er saa ganske fremmed for det. Det følger af Sagens Natur, at Engelland aldrig kunde overfalde os med en saadan Magt og i en saadan Hensigt, uden at indlede os i Frankriges Interesse. Hvad behøvede det altsaa at sende os en Tailor som Stridshandske i det Øieblik, det sendte os en Armee og Flaade? Men denne uagtværdige Minister blev uden Tvivl sendt, fordi Garlick var for vetskaffen til at lade sig bruge til Nederdrægtigheder, fordi det Brittiske Ministerium i de senere Aar bestandig har betjent sig af uværdige Ministere til at udføre uværdige Statsærinder, og endelig, fordi man med Føie her kan sige: som Herren er saa er Tjeneren. Canning og Castlereagh

kjende deres Folk, og vide af egen Erfaring alt for vel, at Niddingsfærd bedst lader sig udføre af erkjendte Niddinger. — Fra det Øieblik af, Tailor kom hertil, udfoldede den hele afskyelige Røverplan sig. Ligesom hidtil Anslaget blev smeddet i Londom, saaledes dyngedes nu den ene Løgn, Rænke og Underfundighed paa den anden; man vilde indbilde os, at Ministeren Garlick skulde til Berlin; Gambier og Cathcart snege sig som Stiemænd med Dolken under Kappen ind i Sundet, og først da de havde snoet sig lig en Slange omkring Sjælland, toge de Dolken frem, for at gjennembore det Dannemark, der nu, skjønt forseent, indsaae, at det havde forsynet sine Sønners, Qvinders og Værgeløses Mordere med Levnedsmidler og Forfriskninger. Engellændernes Konge, der i sin Declaration vilde fortælle Verden: at han længe har udholdt en høist uvis Kamp mellem alt for samvittighedsfuld Eftergivenhed og stedse fortsat Vold og Undertrykkelse — lod nu sine vilde Horder oversvømme et Land, som han ikke havde andet imod, end at det eiede en Flaade, hans Ministere vilde tilrane sig, lod blandt Sjællands lykkelige Indbyggere uddele et Oprørsskrivt, hvori to Røverhøvdinger ikke undsaae sig ved at betjene sig af den gudsbespottende Løgn: "at det uskyldige Blod der maatte spildes, og en bombarderet og beleiret Stads Rædsler vilde komme over dem selv og deres grusomme Raadgivere". Men tre Millioner lykkelige Undersaatter vidne høit mod denne Djævle-Løgn, og Europa, ja Engelland selv, afskyer og forbander nu et Cabinet, som vilde opløse de hellige Baand, der knytte et trofast Folk til den ædleste Regjering. Dette Oprørsskrivt vil være en evig Skjændsel for den Brittiske Politik, og skulde det engang lykkes en Erobrer at styrte Georg fra Tronen ved at tænde

Oprørsfaklen i hans Lande, da behøver han kun at sige: "Konge! husk paa dine Høvdingers Proclamation i Sjælland!" og enhver vil tilstaae, at denne Skjebne var fortjent. — Saaledes kan man bestemt paastaae, at de fleste Skridt, som Engellands Røvertropper have foretaget sig i Sjælland, brændemærke deres Caracteer og vise, at selv deres saakaldte Høimodighed var beregnet efter den allerlaveste Egennyttes Grundsætninger. De Syges og Afsindiges Forflyttelse fra St. Hans Hospital var, ikke, som Cathcart vilde indbilde os, nogen Menneskeligheds Gjerning, thi hvor kunde man vel ogsaa vente den af Stiemænd, der endog dræbte den Værgeløse, der nærmede sig deres Forposter? men det var en ussel Krigslist, for at udvirke en Stilstand og paa samme Tid desto tryggere at anfalde vort Landværn ved Kjøge. Dog, Lumskhed og Feighed ere Søstere, og Engellænderne have ved deres trædske Venskabsforsikkring, deres lumske Angreb, deres blodtørstige Grusomhed vanæret sig selv lige saa meget, som ved deres elendige Frygt for de efter deres Mening i Sjælland skjulte Franskmænd, den Paastaaelighed, hvormed de, efterat have lagt tre hundrede Bygninger i Aske og dræbt fire Gange saa mange Mennesker, ved Capitulationens Slutning, fordrede Østerport og Amagerport besatte af deres Tropper, og endelig den Ængstelighed, hvormed de indskibede sig, da de som Røvere forlode vor Ø.

Europa har nu kun et eneste Alternativ tilbage: enten maa det erkjende disse Tyranner for et nyt Algier, og tilkjøbe sig Fred og Venskab hos dem, ligesom hos deres Staldbrødre i Africa, eller det maa med forenet Mod og Kraft fælde dette Sø-Uhyre. Den nærværende Slægt bør gjøre Opoffrelser for den tilkommende. Det Øieblik er kommen, hvor man kan bekrige, ja endog overvinde Engelland uden andre Vaaben, end dem vi alle —

Oldinger, Qvinder og Børn — besidde. Disse Vaaben ere den første Spore til saa store Dyder — Konsten at undvære. Lader os frivilligen give Slip paa hine selvskabte Fornødenheder, som disse grusomme Øeboere tilføre Europa; lader os benytte os af de Natur- og Konstfrembringelser, som vor egen Jordbund og vore egne Landsmænd kunne forskaffe os; ikke behøve vi da at sende vort Jern til Bretland, for at tilbagekjøbe det i Dyrebomme som poleret Staal, eller bortødsle Frugterne af vor nordiske Kraft og Flid til begge Indiernes Overflødigheder. Som ægte Nordboer lader os ære vore Fædres hæderlige Skikke og foragte fremmed Tant. Naar Europa har bragt det saavidt, at det kan undvære Brittiske Producter, vil Britannien falde sammen af sig selv. Den saa ofte gjentagne Indvending, at det hidtil har staaet sig, uagtet man allerede saalænge har spaaet dets Undergang, gjendriver nu sig selv, thi aldrig var det endnu kommet saavidt med denne Røverstat, at næsten alle Nationers Havne vare lukkede for den, og at Sverrig, Algier og Domingo vare dens eneste Bundsforvante.

Forslag til to ny Medailler.

Der gives Gjenstande, som alt efter Maaden, hvorpaa de anvendes, baade kunne tjene til Hæder og Vanhæder. Af Steen forfærdiges Æresstøtter og Skamstøtter. En Medaille maatte ligesaa godt kunne tjene til at forevige en Skjændselsdaad som en Hædersdaad, og intet er mere skikket til at vedligeholde Minder om en Sag igjennem hele Aartusinder end en præget Mynt. De Romerske Mynter, som Nero og Caligula have ladet præge, ville endnu efter mange Aarhundreder, naar de Skrivter, hvori disse Tyranner omtales, ikke ere

til mere, vedligeholde Erindringen om deres Skjændsel hos den sildigste Efterverden. Skjændselsdaad og Hædersdaad bør, skjønt paa forskjellige Maader, holdes i lige frisk Minde; de første for at opvække Rædsel og Afsky, de sidste for at opvække Efterligneisesslyst og Beundring.

Britanniens Skjændsel fortjener at foreviges. Saalænge der flyder Dansk Blod i Danskes Aarer; saalænge Skjoldunger sidde paa Skjolds Trone; saalænge Dyden agtes og Lasten afskyes, bør Engellands Stiemandsfærd i Aaret 1807 erindres og forbandes. Neppe kan dette Øiemed bedre opnaaes end ved to Medailler til Engellands Skjændsel. Den ene kunde forestille paa Aversen Kjøbenhavn i Luer, med Underskrivt d. 5te Sept. 1807, paa Reversen: Georg den Tredies Brystbillede, med Underskrivt: Aar 1807 efter Guds Byrd lod Georg den Tredie, de tre forenede Engelske Røverstaters Konge, under Venskabs Maske, det Danske Riges Hovedstad bombardere, brænde og ødelægge. — Den anden Medaille kunde forestille paa Aversen Skibet Ditmarskens Ødelæggelse, og paa Reversen Gambiers, Cathcarts og Pophams Portrait, med Underskrivt: Aar 1807 efter Guds Byrd lod Georg den Tredie, tre forenede Røverstaters Konge, tre Røvere rane den Danske Flaade. — Saadanne to Medailler behøvede ikke at være af noget ædelt Metal, thi dertil er Gjenstanden for uædel, men man kunde betjene sig af en Composition, der ikke vilde blive synderlig bekostelig. Paa endeel Exemplarer kunde Underskrivten være Dansk, paa andre Latinsk og atter paa andre Engelsk. Naar disse Medailler bleve sendte omkring blandt alle civiliserede Nationer, vilde Engellands Skjændsel kunne foreviges paa den meest beskuelige Maade.

Under mit Ophold paa Vestkysten af Jylland forekom det mig, som Bovbjerg i Ferring Sogn ved Lemvig indeholdt Steenkul. I den Side af Bjerget, hvor Havet aarlig gjør Indbrud, sees, at det indeholder forskjellige bundtede, og deriblandt et sortglindsende Jordlag, som jeg dog maa tilstaae jeg ikke nøie nok undersøgte, til med Vished at kunne sige, om det var en Steenkulsmine. Imidlertid erindrer jeg med Vished, at der paa Havbredden langs med Bjergfoden fandtes Steenkul i Sandet, hvilket bestyrker denne min Formodning. Ifald en Undersøgelse desangaaende faldt heldig ud, vil Liimfjorden, af hvilken en Arm gaaer op i Ferring Sogn, kunne lette Transporten, og Landets Mangel paa denne nødvendige Artikel tildeels maaskee vorde afhjulpen, i hvilket Øiemed dette bekjendtgjøres.

Graulund.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

En Flensborger Skipper, som d. 23de f. M. afseilede fra London, forsynet med en saakaldt Livence (Fribrev), og nu er ankommen til Kjøbenhavn, beretter, at Grossererne i Engelland have forenet sig om, at give de krigsfangne Danske Coffardiecapitainer et Tillæg af 1 Shilling daglig, da disse ikke vare istand til at leve i Engelland, hvor Alting er saa overdreven dyrt, af den Shilling, som den Engelske Regjering giver dem; at de krigsfangne Danske Matroser derimod desværee lide stor Nød, og faae saa liden Kost, at de neppe kunne opholde Livet, fordi de Engelske Røvere paa denne Maade troe at kunne tvinge dem til at tage Engelsk Tjeneste; at der, hver Gang nogen Dansk Matros klager over denne nedrige Medhandling, svares: "ja, tag Engelsk Tjeneste, saa faaer du 8 Pund St. i Haandpenge!" at adskillige have ladet sig lokke og tvinge, men at de fleste, som brave Danske Sømænd, have foragtet et saa skammeligt Tilbud, og foretrukket Hunger og Fængsel for den Skjændsel, at forraade Fædrenelandet; at hele Baade fulde af saadanne brave Danske, der

trodsede de Engelskes nedrige Grusomhed, ere blevne førte fra London til North, og at Baadene vare saa propfulde af dem, at man hvert Øieblik befrygtede de skulde synke; at der d. 23de f. M. efter Lloyds Listerne ialt var opbragt 600 Danske Skibe i Engelland, Skotland og Gibralter; at deraf allene af Flensborger er opbragt 100, hvoraf hvert i Gjennemsnit fører 80 C. L. og at det lille Aabenraa mister 9 Skibe; at Misfornøielsen blandt de Engelske er saa stor og almindelig, at man hvert Øieblik venter, der vil udbryde et Oprør, og at det paa visse Steder i Skotland virkelig allerede er udbrudt; at Parlamentet skal prorogeres (opsættes) til d. 17 Januarii.

Hr. Prof. T. Bruun har nu udgivet et interessant lille Skrivt, under Titel: "Toget til Sjælland og Kjøbenhavns Beleiring" som er skrevet med ædel Varme. Af dette Skrivt erfares adskillige forhen ubekjendt Data, saasom, at Adm. Gambier, overeensstemmende med sin Caracteer som ægte Britte, forlangte, at vi skulde udløse de paa Fregatten Frederiksværn tagne Qvæstede med ligesaa mange Engelske Søfolk, men at han, da vi gjorde ham opmærksom paa Forskjellen imellem tjenstdygtigt Mandskab og lemlæstede Saarede, dog lod sig nøie med en halv Snees fra et Par nylig tagne Engelske Kjøbmandsskibe, skjønt med det Tillæg: at Føieligheden kunde tilskrives Medlidenhed, ikke Overbevisning; at Steen Bille sagde, da Capitulationen var sluttet, til Admiral Winterfeldt: "i Dag have vi jordet vor Fader"; at Popham ved Underhandlingerne i Hovedqvarteret sagde: man give mig et Stykke Papir, og jeg skal strax med min Blyantspen opsætte Hovedpuncterne (at Flaaden med alle dens Arsenaler og Tilbehør skulde udleveres som Britisk Eiendom, og at Regjeringen skulde til Udrustningen give det fornødne Mandskab, for at den kunde forlade Havnen, naar de Engelske Høistcommanderende maatte finde det for godt); at samme Popham, paa Spørgsmaalet: om der ved Flaaden kunde forstaaes andet end Orlogsskibene? svarede: hver Baad! og paa Spørgsmaalet: ved Sø-Krigs-Sager kan dog vel ikke menes uden hvad der hører til hvert enkelt Skibs Udrustning? — "hver Stykke i Arsenalet!"; at Commandeur

Bille

Bille ikke vilde samtykke i Capitulationen, men at han stemmede for at gjøre et Udfald med hver vaabendygtig Mand af Staden og Defensionen, sigende: "lader os falde, men lader os døe med Ære!"; at Popham sagde, medens Underhandlingerne stode paa: "det er en Lykke for Kjøbenhavn, at just Underhandlingerne nu sluttes. Vi have seet fra Frederiksberg en utrolig Mængde Vare henflyttes til Christianshavn og Amager, og den Deel af Staden var just bestemt at bombarderes i Nat". Efter Hr Forfatterens Beretning døde fra Fiendtlighedernes Begyndelse til d. 5te Septbr. i ærefuld Kamp 183, og saaredes 350. Af 116 Mand Herskabsskyttere dræbtes 16 og qvæstedes 32; Kongens Livjægere havde 14 Døde og 51 Saarede; Sødefensionen 53 Døde og 50 Qvæstede. — De under Bombardementet Dræbtes og Lemlæstedes Tal angives ikke, og kan vel heller ikke endnu nøiagtig bestemmes. Men ønskeligt vilde det imidlertid være, om der blev optaget officielle Lister over samme. Det vilde være et vigtigt Bilag til den store Proces, som Menneskeligheden og Europa fører mod Snigmorderen John Bull. Sikkert har han dræbt og lemlæstet flere af vore ulykkelige Medbrødre og Medsøstre, end vi i dette Øieblik formode.

Ved Parolbefalingen d. 26 f. M. rostes især Hr. Concertmester Depuis for det uforfærdede Mod, han under Fægtningerne med Fienden udviiste, og den Rasthed, hvormed han opmuntrede sine Medstridere ved Livjægercorpset til at kjæmpe for Konge og Fødeland.

Ogsaa det Skib, hvorpaa den Franske Minister befandt sig, efter sin Afreise fra Kjøbenhavn, blev paa Beltet anholdt af en Engelsk Chaloupe, men det fortsatte sin Fart uforhindret. Man gjorde blot een af de andre Passagerer nogle Spørgsmaale.

Da den snedige Lord Cathcart forlangte Capitulationsterminen forlænget 12 Dage fra 19 Oct. til 1 Nov. hedte det i hans Skrivelse: "Der vil i Løbet af denne og Begyndelsen af næste Uge bestemmes Ting af største Vigtighed for Dannemark og de Nordiske Magter. Men skulde vi i dette Øieblik bortreise, da er Frygten for de Franskes Oversvømmelse af Sjælland saa stor, at man ikke maatte undres over at Øen vilde strax igjen blive

overfaldet af en Hær, endnu mere talrig end den, som er i Færd med at forlade samme." I Hr. Conferenceraad Colbiørnsens Svar, som Hr. Prof. Bruun oversatte, anførtes: at man ikke tvivlede paa Lordens Ordholdenhed i Henseende til Capitulationens Betingelser; men dens Forlængelse betræffende, da havde han selv som en oplyst Hærfører erkjendt Nødvendigheden af Regjeringens Hjemmel for et saadant Skridt, siden han selv tilmeldte, at denne omhandlede Udvidelse af Capitulations-Terminen var bleven Hs. K. Maj. foreslaaet. Han indsaae følgelig, at Generalen, som sin Konges Undersaat og Tjener, maatte handle uforsigtig, dersom han dristede sig til at afgjøre en Sag, der var indstillet umiddelbar til Hs. Majestæts egen allerhøieste Bestemmelse. Men foruden denne vigtige Grund, der var uimodsigelig, fremstillede sig mange flere. Imellem andre den Ængstelse og Urolighed, en saadan Forlængelse vilde udbrede over hele Øen; ligeledes Forøgelsen af Hovedstadens Indbyggeres Frygt, for at komme til at lide Mangel paa Levnedsmidler i den forestaaende Vinter. Dog, alle disse Betænkeligheders Anførelse gjordes overflødig ved det til Regjeringen indstillede Forslag angaaende Capitulationens Forandring, siden deraf naturligviis fulgte, at ingen anden end samme kunde være bemyndiget til at bestemme noget desangaaende. Iøvrigt bad man om Tilladelse at forsikkre ham, at Kongens Armee var tilstrækkelig til at forsvare Sjælland uden fremmed Hjelp, naar den ikke blev overfaldet uventet."

Blandt Herregaardsskytterne, der vare med i alle de Udfald, der gjordes mod Fienden, var ogsaa en brav Blaamand, der fra sin Barndom af har tjent hos en Herremand i Sjælland. Han var bestandig i Spidsen, men blev ulykkeligviis saaret i Benet i et af de sidste Udfald. Da Udfaldet ved Ladegaarden skulde foretages, sagde han ganske naiv: jeg har skudt saa mangen en gammel Ræv, og haaber ogsaa at ramme nogle Engelskmænd.

Alle Kongelige Forordninger, som vedkomme Hertugdømmene, trykkes nu i det Tydske Sprog paa den ene Colonne og i det Danske paa den anden.

Bekjendtgjørelse fra Commissionen for Sjællands, Lollands og flere Øers Providering, den 15 Dec. 1807. I Anledning af indkomne Fore-

spørgseler og Ansøgninger, er, efter høieste Befaling, den under 7 December bekjendtgjorte Assurance imod fiendtlig Opbringelse og Søemolest, bleven saaledes udvidet: 1) at for Kornvare, Fedevare og andre Fødemidler, samt Brænde, som føres fra Sjællandske Søesteder til Kjøbenhavn, ligesom og for Skibene, der føre disse Vare, kan tegnes Assurance paa de Indladnings Steder, hvorfra de udgaae imod en Assurance-Præmie af 2 PC. 2) At naar Skibe udgaae fra Kjøbenhavn, eller fra andre indenlandske Steder, for at hente Vare af forbemeldte Slags, og at bringe samme til Kjøbenhavn, eller og de, efter at have bragt saadanne Vare til Staden, seile tilbage, kunne de ogsaa for saadan Reise blive assurerede mod fiendtlig Opbringelse og Søemolest, imod at de for hver saadan Reise erlægge samme Præmie for Skibet, som den, der i Forhold til Stederne er bestemt i Bekjendtgjørelsen af 7 Decbr. d. A., og for saavidt Sjælland angaaer, i denne Bekjendtgjørelses første Punct, men for Varene, som Skibene paa disse Reiser maatte medføre, assureres ikke. — I Kjøbenhavn tegnes Assurancen for Skibe, som herfra udgaae, for at hente bemeldte Vare, hos vedkommende Toldinspecteurer.

Viborg den 11te Dec. I Aftes kom hertil som Krigsfanger en Engelsk Capitain, en Styrmand og 5 Matroser, som vare strandede ved Vixøe under Thy; der ere i denne Tid endnu strandede 3 Engelske Skibe der, altsaa i alt 4, hvis Ladninger ventes bjergede, og bestaae de trendes af Hamp og Hør og den enes af Egeplanker og Skibstømmer. Fangerne ere siden førte til Randers. En haard 3 Dages Frost har atter endt sig med Tø. Torvepriserne ere i Dag: Rug Td. 4 Rdlr., Byg 2 Rdlr. 64 ß., Kartofler 1 Rdlr., Oxekjød Pd. 5 a 6 ß., Smør Pd. 16 ß.

En af Fyens Dannequinder har i et Brev til Hr. Hempel yttret offentlig det Ønske, at det ogsaa for de ei Formuende, men dog Taknemmelige og Patriotiskſindede af hendes Kjøn, maatte gjøres muelig at tage Deel i den Velvillighed, som fra saa mange sande Danske iler vor elskede Kronprinds i Møde, og at der i Fyen maatte aabnes en Subskription blandt Fruentimmere.

Der er givet Befaling, at det Skib, med hvilket den forhenværende Engelske Ambassadeur i

Petersborg, Lord Gower, vender tilbage til sit Fædreneland, saavelsom de ham tilhørende Effecter, ikke anholdes af vore Capere.

Da hertil er indløben Efterretning, at der paa Hveen skal herske et Slags Epidemie, som angives at være Blodgang, saa er i Følge den Kgl. Quarantainedirections Foranstaltning al Samfærsel imellem denne Øe og Sjælland indtil videre bleven spærret.

Baron v. Eggers, Overprocureur i det Kgl. Slesvig-Holsteenske Cancellie, som for kort Tid siden var kommen hertil fra Rendsborg, er nu reist tilbage til denne Stad, hvor benævnte Cancellie endnu befinder sig.

Den ved det Kgl. Hof accrediterede Keiserl. Franske Gesandt Hr. Didelot, er i Forgaars ankommen her til Staden fra Kiel, hvor han for det meste havde opholdt sig siden Fiendtlighedernes Udbrud imellem Dannemark og Engelland.

Mandagen den 7de Decbr. høitideligholdtes i Regents-Kirken Reformationsfesten ved Universitetet. Forfatteren til Programmet og Taleren var Justitsraad Schow. — Derefter besteg Hr. Prof. Abraham Kall, som Decanus for det philosophiske Facultet, Kathedret, og i en kort Latinsk Tale berettede den nyligen tilendebragte første Examens Udfald. De som i Aar vare blevne optagne i de academiske Borgeres Tal havde erholdt følgende Caracteer:

	Udm.	Mg.	Godt	Temm.	M.	Slet	Tall.
Dansk .	9	21	35	26	:	:	91
Latinsk Overs.	10	33	28	20	:	:	91
Latinsk Stiil	5	14	44	21	7	:	91
Græsk .	18	26	16	18	6	:	84
Hebraisk .	5	15	13	10	3	:	46
Tydsk . .	4	17	22	29	9	:	81
Fransk .	5	14	30	13	6	3	71
Religion .	7	22	38	17	6	:	90
Geographie	15	34	26	14	1	1	91
Historie .	10	25	33	20	3	:	91
Arithmetik	6	22	31	12	7	1	79
Geometrie	16	16	21	7	8	:	68

Derpaa proclameretes de meest udmærkede af Aarets Candidater; i den første Classe af de Udmærkede optoges Friderich Wilhelm Friis og Christian Rothe, hvilke derfor erholdte Universitetets Prismedaille i Sølv; i den anden Classe kom Rasmus Emil Bruun; i den tredie Classe Hans Ol. Fremming Heyerdahl.

Paa Mandag Formiddag Kl. 9½ jordes Studiosus Kjerulf af Kronprindsens Livcorps med de ham tilkommende militaire Honneurs. 32 Mand af Corpset skulle fyre tre Salver ved hans Grav.

Skrivelse fra det Holsteenske af 15de Dec. 1807. Et af de mangfoldige Kneb, hvoraf Englænderne betjene sig, for at tilsnige deres Skibe og Varer Adgang til Danske og andre Havne, hvorfra de ere udelukte, er dette: at de fabrikere falske Skibsdocumenter, ved hvis Hielp de søge at dække deres Handel. Saaledes er vor Regjering nyelig kommet i Besiddelse af en Deel falske Skibspapirer, f. Ex. Qvarantainepasser, Certificater o. d., som ved første Diekast synes at være udstædte af vedkommende Øvrigheder i Husum, Tønningen og flere Steder i de Kgl. Stater, men som ved nøiere Undersøgelse, samtlige ere befundne falske. Underskrifterne og Seglene ere for største Delen eftergjorte med yderste Nøiagtighed; ikkun Stemplerne og Haandskrifterne ligne de ægte, skjønt ikke fuldkommen; men uden at betragte dem med Opmærksomhed, kan man lettelig skuffes derved.

I Følge en Beretning fra en Husumsk Skipper, som sidst i November flygtede fra London paa et i Kniphausen hjemmeherende Skib, blev Mandskabet paa de til England opbragte Danske Skibe i September Maaned borttaget fra deres Fartøier og hensat i Arresthusene. Den samme Skipper har berettet, at adskillige Koffardieskibe ere strandede paa Helgoland, men at Øen selv er rigelig forsynet med Levnetsmidler; at der i London tilstages de Oldenborgske og Kniphausenske Skibe meget høi Fragt, og at den største Deel deraf befragtes til Weseren og til Stokholm; at man i London ogsaa talte om at befragte adskillige Skibe til Norge, men at de til denne Reise skulde forsynes med dobbelte Papirer.

De i Kongl. Søetjeneste staaede Lieutenanter Krieger og Raasløff, som for nærværende Tid opholde sig i Husum, have til denne Havn indbragt et fra London kommende Skib, der var bestemt til Veseren, men ved Uveir inddrev til Haverstrømmen ved Husum. Denne Prises Værdie anslaaes til henimod 40,000 Rdlr.

Det forhen i Kjøbenhavns Skilderie omtalte Skib, som strandede paa Amrum, og som blev udgivet for at være neutralt, kom directe fra London, og var forsynet med dobbelte Papirer, saa at det ogsaa kunde have Udseende af, at være kommet fra Lissabon. Cargadeuren var en Tydsker fra Rostok; han er bleven ført som Arrestant til Flensborg. Denne og den forbemeldte Prisesag ere de to første, som skulle undersøges og paakjendes af Priisretten for Hertugdømmet Slesvig, der er nedsat i Flensborg.

I Holsteen vil man have den Efterretning, at Englænderne 100 til 150 Mand i Tallet, ere landede paa den lille Øe Süderoop, som ligger henimod halvanden Miil fra Husum; dog mangler denne Tidende endnu officiel Bekræftelse. Den omtalte Øe har i alt kun 4 til 5 Huse, hvis Beboere ikke drive nogen Agerdyrkning; der findes intet andet Qvæg end Faar, og Øen er næsten ganske blottet for drikkeligt Vand.

Udenlandske Efterretninger.

Fra Calais meldes under d. 2 d. M., at den fra London tilbagevendte Østerrigske Coureers overleverede Fredsforslag ere blevne antagne, og at Underhandlingerne ville begynde ufortøvet.

I Lissabons Havn ligge 9 Russiske Linieskibe og 2 Fregatter, under Vice-Adm. Seniawin, sikkre mod hvert Angreb.

Fra Wien meldes under d. 2 d. M., at det hedder, at Østerrige vil lukke sine Havne for Engelland; at den Engelske Gesandt, Adair, laver sig til Afreisen og sælger sine Meubler; at imidlertid intet officielt desangaaende er bekjendtgjort; at Coursen paa London endnu noteredes s. D. paa Børsen; men at nogle Familier allerede flygte fra Triest, af Frygt for et Bombardement fra Engelsk Side.

Det hedder, at Engelland vil paalægge alle neutrale til Fastlandet bestemte Skibsladninger en Afgivt af 15 PC.

Sidney Smiths Escadre skal være bestemt til at tage den Portugisiske Flaade.

Paa det strandede Danske Linieskib Neptunus var en Svensk Loods ombord.

Popham faaer en Commando ved den Expedition, der udrustes i Portsmouth.

Angelica Kaufman blev bragt til Jorden i Rom med samme Æresbevisning som den uædelige Raphael. Kisten blev baaret af Canova og Pacetti og Directeurerne for det Franske og Portugisiske Academie. Alle indenlandske og udenlandske Konstnere og Lærde, saavelsom en stor Skare af Enker og Forældreløse, som den Afdøde har testamenteret store Gaver, fulgte med Fakler hendes Liig.

London, d. 27 Nov. En Fransk Parlamentair er afgaaet med Depecher fra London til Frankrige. Ministerne bestemte 8 Mellemdage fra Depechernes Antagelse til deres Besvarelse, og holdt lange Conferencer, hvoraf man slutter, at disse Depecher ere yderst vigtige. — Adskillige Americanske Skibe bleve, da de ville løbe ind i Hollandske Havne, anholdte og underrettede om den Proclamation, der erklærer Europa i Blocadestand. Capitainerne vare meget misfornøiede og vilde hellere seilet til America end til Engelland, dersom an

af vore Fregatter ikke havde escorteret dem. — — Efter den Russiske Escadres Ankomst til Lissabon blev der lagt Embargo paa de der endnu liggende Engelske Skibe. — En Deputation af Handelsstanden, som nu er i stor Forlegenhed, begiver sig i Morgen til Admiralitetet for at aftale hvorledes de mange Inconveniencer, som de Brittiske Øers Blocadestand foranlediger, kunne afhjelpes. — Den Østerrigske Gesandt laver sig virkelig til Afreisen. — Vor Gesandt og Consul i Lissabon vente paa Sidney Smiths Ankomst. — Contre-Adm. Hood er afgaaet med 3 Linieskibe og 1 Fregat til en hemmelig Expedition. General Beresford følger ham med det 11te Reg. — Ogsaa fra Dover er afgaaet et Parlamentairskib til Calais. — De af vore Kjøbmænd, som de Danske borttage Skibe, skulle, efter en af vore Tidender, holdes skadesløse af Danske Priser. — Der er nu 3 Escadrer i Søen; Hoods er bestemt til Madera.

Italienske Blade melde, at den nuværende Storsultan hverken kan skrive eller læse og er en ivrig Tilhænger af Janitscharerne.

I Dresden er aabnet et Laan af 1 Mill. 500 tusinde Rdlr.

Den vigtige Sag angaaende Religionernes Forening kommer nu atter paa Bane i Frankrige, og det hedder endog, at Keiserens Reise til Italien har Hensyn dertil.

I Argus siges, at Engelland ikke har kunnet gjøre Frankrige og dets Allierede en større Tjeneste end ved sin Proclamation af 17 Nov. Medens det saa ivrig arbeider paa sin Ruin, tiltager Forbundet mod Søedespotismen i Kraft og Enighed. I Spanien ere alle Love mod Engelske Varer paa det strængeste indskjærpede; i Italien vil Keiserens Nærværelse skabe ny Hjelpekilder; i Holland er al Handel med Engelland ganske forbuden.

Den 1 Nov. vare paa Tagus 8 Portugisiske Linieskibe, nogle Fregatter og 30—40 Kjøbmandsskibe færdige at afseile til Brasilien.

London d. 19 Nov. General Whitelock var neppe kommen tilbage fra Buenos Ayras til London, førend han blev arresteret. Han har tilforn været Sergeant ved et Mariner-Regiment. — Den i Yarmouth givne Befaling, at aftakle de fra Kjøbenhavn tilbagevendte Transportskibe er pludselig bleven tilbagekaldt, og syv Regimenter skulle nu med det første indskibes. Den Tydske Legion, som

Ministerne i hvert Tilfælde synes at ville bortfjerne, skulle ogsaa bruges til denne Expedition. — Priserne paa Silke og Silkevare ere siden Livornos Besættelse stegne meget i hele Engelland. — Mod nordamericanske Skibe er anordnet en Quarantaine, eftersom den gule Feber har yttret sig i Nordamerica. — Blandt de Engelske Tropper i Sicilien hersker en Epidemie. — I en af vore Indiske Hovedfæstninger have Seapoys atter rebelleret, og myrdet 30 Europæiske Officierer, nedrevet det Engelske Vaaben og Flag, og opsat Tippo Saibs. — Til den ny Parlementsforsamling har der dannet sig et nyt Partie (en Mellemting af Oppositions- og Ministerialpartiet), som allerede har mange Tilhængere, og som Ministerne ere meget utilfreds med, fordi det ikke er nogen Ven af Neutrale. — I en skrækkelig Storm Natten imellem d. 10de og 11te ere mange Skibe forliste. Blandt andre det Danske Linieskib Waldemar paa 98 Canoner, 5 Transportskibe og et Kulskib, alle med Mand og Muus. Paa et andet Transportskib vare 240 Soldater. — Den Efterretning, at Østerrige deeltager i Frankrigs Militairsystem mod os, har opvakt her stor Sensation. — Man er meget bekymret for 54 fra Kjøbenhavn tilbagevendte Transportskibe. Capitainerne paa de Skibe, der afgaae under Sidney Smith, skulle først aabne deres Forskrivter naar de ere i rum Sø. — Uden den Franske Consuls Mellemkomst i Cairo vilde Tyrkerne have solgt alle vore Landsmænd som Slaver. — Da Danmark ikke har villet antage vor Gesandt og har bestemt sig for Krig, saa have Ministerne erklæret, at den Danske Flaade og Munitionerne skulle ansees for lovlige (!) Priser. — Det hele Beløb af hvad der er bortført fra Kjøbenhavn anslaaes, som det hedder, til 1 Mill. Pd. St. og skal deles imellem de øverst Commanderende, Generalerne, Capitainerne, Lieutenanterne, Matroserne og Soldaterne, efter enhvers Rang. — De talrige Capere, der udløbe fra Franske Havne, og sværme omkring vore Kyster, tilføie os utrolig stor Skade.

Det hedder, at Canning vil tage sin Afsked, og at Engelland har antaget Østerrigsk Mægling.

Fra Stockholm meldes under d. 8 Dec., at den Danske Skibsfart til denne Havn har været i Aar saa levende, som den neppe har været tilforn. 57 Danske Skibe ere ialt ankomne der.

Nyeste

Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 21.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 22 December, 1807.

Capere.

Man har i denne Tid paastaaet, at der gives Adskillige, som opkaste Tvivl om Caperes Moralitet. Uagtet man kan antage, at disse Tvivlere umuelig kunne have noget tydeligt Begreb om Forskjellen imellem en lovlig Caper og en almindelig Corsar eller Sørøver, saa synes det dog, at være Pligt, at sætte disse Ideer tydelig ud fra hinanden i et Dieblik, hvor denne Green af Krigsvæsenet fortjener den største Opmuntring.

En Caper, Armateur, Prædator maritimus, er et bevæbnet Skib, hvis Mandskab, med Regjeringens udtrykkelige Tilladelse, søger at tilføie Landets Fiender al muelig Skade, bemægtige sig deres Skibe og Gods, og paa denne Maade at virke til Søes, som Landtropperne til Lands. En saadan Caper, som er bunden til sin Regjerings Sølove og den almindelige Folkeret, kan, ligesom enhver anden Undersaat, kræves til Ansvar for sine Handlinger. En Corsar derimod, som f. Ex. de Tyrkiske Fribyttere, har intet bestemt Hjem, sværmer omkring paa Søen nu i denne, nu i hiin Verdensdeel, uden sin Regjerings Tilladelse, og plyndrer baade Venner og Fiender.

Fra den Synspunct betragtet kan et lovligt Caperskibs Mandskab ligesaa godt kaldes Fædrenelandsforsvarere, som de Matroser, der tjene paa ordentlige Krigsskibe, eller de Soldater, der fegte i Marken. Deres fælles Bestræbelser gaae ud paa at skade og svække en Fiende, som vil skade og svække deres Fædreneland.

I nærværende Krig mod Engelland, som det selv har begyndt paa saa underfundig og grusom en Maade, er det Pligt mod Fædrenelandet, at hevne den Krænkelse, der er tilføiet os, og betage vore Fiender Lysten til at fremture i deres troløse Planer. Vi kunne ikke føre Landkrig mod disse røveriske Deboere, og maa altsaa søge at skade dem paa det Element, til hvis Tyranner de have opkastet sig. Ikke nøiet med at have ranet vor Flaade, plyndret vort Arsenal, ødelagt vor Hovedstad, have disse Troløse endog førend Krigserklæringen bemægtiget sig vore forsvarsløse Kjøbmandsskibe; kunne vi da vel gjøre mindre end give dem Lige for Lige, og bemægtige os deres Skibe? Hvilken Gjengjeldelsesret kan vel tænkes retfærdigere?

I en Krig som denne og mod en Regjering som denne er Caperskibes Udrustning ikke allene høist retfærdig, men endog høist patriotisk. Der-

som hele Verdens søfarende Nationer bleve enige om at capere alle Engelske Skibe, vilde den Brittiske Sø-Hydra, som udspyer sin Gift over hele Menneskeheden, dræbes i sin egen Hule, og hvo tvivler vel paa, at denne Kjøbmandsstat *) er hele Menneskehedens Fiende? — at Europa aldrig vil faae Fred, saa længe det mindste Led i den store Kjæde ikke anvender sin sidste Kraft paa at tilintetgjøre denne Hydras Indflydelse paa Fastlandet?

Ved at røve vor Flaade har Engelland villet røve os vore Forsvarskræfter til Søes; ved at blokere vor Havn har det villet afskjære os alle muelige Fornødenheders Tilførsel. Dersom det stod i den Brittiske Regjerings Magt, vilde den gjerne sulte os, ligesom den sulter vore ulykkelige Sømænd, der ere faldne i dens Kløer. Og en saadan Stats Skibe skulde man gjøre sig mindste Betænkning ved at borttage? — Man indvende ikke, at de Kjøbmandsskibe, der tages, i Almindelighed ere vaabenløse. Ere vore Kjøbmandsskibe, eller vare Kjøbenhavns Qvinder, Oldinger og Børn, som Engelænderne bombarderede, da bevæbnede?

Men ligesaa retfærdigt som Capersystemet er, naar det udøves af et uskyldigt angrebet Folk, saa skjændigt og fornedrende for Menneskeheden er det, naar det udøves af Britterne mod Dannemark. Den Engellænder, som, efter at han har seet sin Regjering handle saa troløst og grusomt mod den fredeligste Stat i Verden, blot af lav Egennytte udruster Capere mod Danske Skibe, gjør sig skyldig i en Forbrydelse, der kun under en Regjering som den Engelske kan have Lovens Medhold og undgaae offentlig Foragt.

*) Det er egentlig Kjøbmandsaanden, der caracteriserer den Engelske Nationalcaracteer. Naar vi Danske sige: "den Mand eier 10,000 Rdlr.", saa siger Engellænderen: "han er 2000 Pund værd" (he is 2000 Pounds worth). I Engelland gives derfor kun faa Mennesker, som ikke kunne kjøbes for Penge.

Den politiske Smitte.

(En Skrivelse til Udgiveren.)

Kjere Hr. Udgiver!

Jeg er en ulykkelig Mand. Min Forfatning bliver Dag for Dag værre, og jo mere jeg grubler paa at forbedre den, desmere forstyrret bliver jeg i Humeur. De maa vide, jeg er ingen Kramsfugl; min Kone kunde allerede for ti Aar siden have været Frue, dersom jeg havde villet tracteret og gjøre Credencer, og den Gang vare Fruetitlerne just ikke saa let at løbe til som nu til Dags. Men hvad kan alt dette hjelpe mig? Min huslige Lyksalighed, som Folk kalde det, er nu reent forstyrret, og mit Huus er befængt med en Smitte, som hidindtil ingen Quarantaine har sørget for at udrydde. Tilforn spiste og drak man, spillede sit Slag Kort og gjorde Løier, og snakkede om Comoedianter og Linedansere, og røgede Tobak, og gik halvperialiseret til Sengs — og gav Politiken, som alt andet af samme Surdei, en god Dag — men, ak! nu har Bladet vendt sig! Denne lykkelige Tid er forbi. Man forfølges af Politik paa alle Gader og Stræder, og kommer man hjem til sit Huus, saa er man der ikke bedre faren. Skal jeg barberes, saa hedder det strax: "hat der Herr was neues gehört? — die Franzosen stehen bey Finland". — Skal jeg friseres, saa hedder det: "har Mester hørt om de store Søslag imellem Engellænderne og Russerne?" — Skal jeg tages Maal af til et Par Buxer, saa spørges: "hvorledes mener Mester Sivert det vil gaae Engelsk-

manden i Portugal?" — Vil jeg kjøbe et Par Jydestrømper, saa opvartes jeg med en heel politisk Discours, som skal bevise, at Jydestrømperne, efter Europas nuværende Politik, maa komme paa tre Rigsdaler. Saaledes plages man med Politik hvor man gaaer og staaer. Husfred og Nøisomhed var tilforn altid mit Valgsprog; men Husfreden er fløiten og Nøisomheden er gaaet samme Vei. Mit Huus er bleven til en reen politisk Klub, og jeg er færdig at blive ør i Hovedet, naar jeg kun har været en halv Time hjemme. Min Svoger Erik Madsen, som ellers pleiede at sige: "en Embedsmand har andet at tænke paa end at læse Aviser", og som kun anvendte sit Otium, eller hvad Pokker det er, de kalde det, til at passe sine Østers, hænger nu hele Dagen i Aviser. Han staaer op med Courerer, gaaer i Seng med Landgangs- og Bombardementsprojecter, drømmer om Feldtslag, og er bleven saa politisk, at han ingen Tanke har til at Arbeide mere. Han er færdig at tage Livet af mig med politiske Projecter, og gjør intet andet end bander Engelskmændene. Min Kone har ogsaa faaet en politisk Orm, og forsømmer alle sine Huusholdnings Sager derover. Hun læser hele Dagen i Berlingsavisen, og bryder sin Hjerne med at gjette hvilke Lande Engellændernes hemmelige Expeditioner gjelde. Hun har udspeculeret, at een af dem skal bombardere Shetland eller Hetland, en anden tage Lissabon, og en tredie gaae lige til Paris. Hun kjender intet til Landkortet og snakker derfor saa godt som hun kan om slige Sager. Min ældste Søn er reent forstyrret i sine Concepter. Han har altid været en Nar efter at klæde sig paa sin Engelsk og følte sig aldrig mere smigret, end naar Damerne i Klubben kaldte ham: den lille Engelskmand. Han lod alle sine Klæder sye hos den

Engelske Skræder, og tog aldrig et Par Støvler paa, som ikke vare forfærdigede af den Engelske Skomager, lod sig bestandig lave Rost Bif, og var aldrig gladere end naar han hørte: jis og veri vel! Han er, som De seer, engelsksindet af Princip, som Folk kalde det, og ganske det modsatte af min Datter, thi hun er siden den Tid Madame Furie eller Fouree, som Folk kalde hende, har været her, saa forfransket, at hun ikke allene idelig forandrede sine Klæder efter hver narrisk Fransk Mode, men nu ligeledes ganske er indviet i den Franske Politik og ikke snakker om andet end samme. Denne politiske Smitte har grebet saa stærkt om sig i mit Huus, at selv min lille Mette har faaet Snus om Politiken, og aldrig kommer hjem fra Institutet uden at medbringe en eller anden politisk Nyhed. Tøsen er neppe sex Aar gammel, og sludder allerede Ting af Skolen, som man i mine Drengeaar ikke turde tale om i Mesterlectien. Men nu omstunder er det jo Skik og Brug, at voxne Folk tale som Børn og Børn som voxne Folk. Min Gaardskarl ligger hele Timer i Kjelderen og fører politiske Discourser, og fik forleden et blaat Øie, fordi han havde talet for hidsig om det gemene Bedste og Borgerskabet og Stadshauptmandskabet, og mine to Tjenestepiger sidde hele Aftenen og spaae af Kort hvad der vil blive af Krigen. Mit Huus er reent confus og Maden kommer næsten hver Dag kold paa Bordet. Naar jeg om Aftenen kommer hjem kan jeg ikke udholde det et Øieblik. Jeg finder her næsten bestandig et heelt politisk Collegium. Min Kone med Berlingsavisen i Haanden, min Svoger med Dagen, min Datter med en Fransk Avis, som hun kalder: la Ballie du Nord *), men som nok rettere burde hedde: la Ballie du Løgn, thi den gode

*) Brevskriveren mener formodentlig l'Abeille du nord.

Franskmand sender os, som jeg mærker, hele Ballier fulde med Løgn. Hver Postdag skulde de bare høre en Hurlumhei! Der disputeres bestandig med Aviserne i Haanden. Min Svoger, der troer paa Dagen som paa Sybillæ Spaadom, berigtiger og fuldstændiggjør bestandig min Kones politiske Efterretninger. Dette giver nu, som De let kan formode, Anledning til tusinde Spectakler. Min Kone havde i Forgaars Aftes paa et hængende Haar nær, i sin politiske Iver, stukket Diet ud paa Hr. Erik Madsen med Lysesaxen. Sagen var den: Hr. Erik Madsen paastod, at de Engelske havde fem Ting i Sinde; de ville tage den Portugisiske og den Russiske Escadre i Tajo eller Troja, ødelægge den og canonere og bombardere Lissabon, proviantere Gibralter, og ødelægge Algesiras eller Algier, tage underveis Madera og Portugals andre Øer i det atlaskes Hav, eller hvad Pokker det er, de kalde det, erobre Brasilien, jage Franskmændene Fanden i Vold fra Sicilien, blokere Corfu, og gjøre paa Hjemveien et eller andet Brandtog til de Franske, Hollandske eller Danske Kyster. Jeg traadte just ind i Døren, da min Svoger var i Færd med med afsende Sidney Smith til det atlaskes Hav, og skulde da sige om han ikke havde Ret. "Ih, hvad bryder jeg mig om Sidney Smith" — svarede jeg — "jeg har Ulykke nok med vor Skræder Christen Smith" — tog min Hat og Stok og gik hen i Klubben. Men her var jeg kommen af Dynen i Halmen. Ogsaa der pinede man Folk med Politik. Gothard Fiskebløder, som, mellem os sagt, har saa godt som sneget sig ind i vor Klub, var i en heftig Strid med vor Justitssecretair Morten Blytækker. Fiskebløderen paastod, at Engelskmanden kunde udholde at føre Krig til Verdens Ende og Morten svor og bandte derimod paa, at han ikke kunde udholde

det i tre Maaneder, og blev derhos saa rød i Hovedet som en arrig Kalkun. Jeg blev bange for at kræves til Vidne, dersom Fiskebløderen skulde komme her til at bløde, luskede mig ganske ubemærkt bort og besluttede nu at gaae op til min Søster Barbara Nielsens; hun, tænkde jeg, er en gammel enfoldig Kone, som giver Politiken en god Dag. Der kan du dog forslaae Tiden, uden at pines af politisk Snak. Men, ak! da jeg træder ind hos hende, finder jeg hele Stuen fuld af Gjæster. Øverst ved Bordet sad Tydske Skomager, som ellers ikke kan tage Maal af et Par Støvler, og maalte Staten baade paa Langs og paa Tvers, og raabte ganske ivrig: "Hatte jeg barest Generallissimus veret — jeg skulde schmurt de engelske Hallunker, saa de skulde skeet en allandsens Unglück." — Nu da, tænkte jeg ved mig selv — saa er du da reent fordømt til at pines ihjel af Politik, og gik min Vei, uden engang at sige god Nat.

Kjere Hr. Udgiver! der gives jo Midler nok for hver anden Smitte, kunde de ikke opgive mig et probat Middel for den politiske?

Deres forbundne

Sivert Rokkedreier.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Hr. Timoni er nylig ankommen fra Constantinopel til Kiel med et Firman, hvori Storsultanen Mustapha notificerer H. M. Kongen sin Tronbestigelse.

En i Randers hjemmehørende Skipper havde paa sin Reise erfaret, at Engelland havde begyndt Krig med Dannemark. Han løb derfor ind i en Fransk Havn, solgte der Skib og Ladning for 30,000 Rdlr., og bragte sin Reder disse rede Penge. Rederen belønnede Skipperen efter Fortjeneste.

I Gaar jordedes Studiosus Kjerulf. Følget bestod af nogle hundrede Personer. Corpset har nu faaet en Tambour og en Piber, der tilforn have staaet ved et af Regimenterne, og som ved denne Leilighed holdt Sørgemusik.

Den 24de Oct. lagdes i Maltha Embargo paa alle Danske Skibe.

De ranede Danske Linieskibe ere nu blevne indlemmede i den Engelske Marine.

I Altona ere i Aar 880 Mennesker fødte, døde 797 og viede 193 Par; i Herskabet Pinneberg ere 857 fødte, 750 døde og 192 Par viede.

I Franske Blade hedder det, at Frankrige garanteuret de Danske Besiddelsers Uforkrænkelighed (Integritet).

Til Understøttelse for Kiøbenhavns Brandlidte har Hr. Hempel i Odensee nu ialt indsamlet 386 Rdlr. 18 ß. Kammerjunker Cederfeldt de Simonsen har bidraget 100 Rdlr., og Sognepræsten Hr. Strøyberg har indsamlet i Sønderbroby Sogn 53 Rdlr. 18 ß.

Udenlandske Efterretninger.

Det hedder, at den til Lissabon ankomne Russiske Flaade har bemægtiget sig den Portugisiske.

Den forenede Fransk-Spanske Armee under Gener. Junot, er d. 19 Nov. rykket ind i Portugal.

Kongen af Spanien har erklæret, at Staden Buenos Ayras skal føre Titel af Excellence, og Magistraten af deres Naade; at Liniers skal forundes Patent som Feldtmarchal med en Vicekonges Functioner og at alle Officiererne skulle forfremmes en Grad.

Admiral Keats skal bevogte den fra Middelhavet tilbagevendte Russiske Flaade.

Den Engelske Oppositions Repræsentant Lord Milton har fraraadet adskillige Indbyggere i Yorkshire at ansøge Kongen om Fred, efterdi der vilde sætte Regjeringen i Forlegenhed.

I Venedig ere i denne Tid over 50,000 Fremmede.

Da der i Cronstadt lagdes Beslag paa Engelske Skibe, fandtes kun 4. 20 havde skyndt sig bort Dagen i Forveien. Alt hvad der hører til det Engelske Gesandtskab har forladt Petersborg.

Det lader til, at den Portugisiske Flaade ikke saa let vil falde i de Engelskes Hænder; thi den til Lissabon indløbne Russiske Flaade bestaaer af 13 Linieskibe, og udgjør altsaa med den Portugisiske en Magt, som Sidney Smith neppe tør binde an med. Den sidste har derfor ingen Befaling at begynde Fiendtligheder med Portugal, men skal kun passe paa, at intet bevæbnet Skib løber ud eller ind, skjønt 21 Linieskibe, som hans første Division bestaaer af, dog synes at være for betydelig til en saadan Hensigt. Meningen er nok, at Mr. Smith skal indebrænde disse Flaader, saafremt det tillades ham. Den Russiske Flaade dækkes af Forterne og i Belem opkastes Batterier.

Engellænderne have erklæret alle Havne i Kirkestaten i Blocadestand og behandle alle pavelige Undersaatter fiendtligen.

Fredsryaterne i Engelland ere nu aldeles forsvundne. Ministerialbladene sige, at den sidste Parlamentair kun var sendt i Anledning af den Østerrige Charge d'Affaires huuslige Anliggender.

Da Paquetbaadene imellem Engelland og Portugal endnu gaae og komme regelmæssig, saa ansee Engellænderne det for et Tegn paa en god Forstaaelse imellem deres og Lissabons Hof.

Regjeringen i Livorno forestaaer en Forandring. Dronningen reiser med sin Søn til Florenz, for, som det hedder, at tage til Portugal. En midlertidig Regjering er allerede indført.

Hertugen af Mecklenborg har bekjendtgjort en Skrivelse fra Førsi Alexander til Gener. Laval, hvori han tilkjendegiver den Franske Keisers Villie, at ingen Samkærsel mellem Fastlandet og Sverrig skal taales, og at alle did adresserede Breve skulle anholdes.

Deyen af Algier har erklæret de Americanske, Svenske, Danske og Hollandske Consuler, at dersom deres Regjeringer ikke snart sende de Foræringer, de saalænge have været skyldige, skulle de komme til at føle Virkningerne deraf.

Da Keiser Napoleon d. 29de f. M. reiste fra Venedig til Fusine, var Fusines Havn bedækket med prægtige og paa det skjønneste prydede Barker. En smagfuld og prægtig Peotte (lang Chaloup) var bestemt for Keiseren. Overfarten varede en halv Time. Ved Indløbet af den store Canal var der

opreist en Triumphbue, som kun Keiseren seilede igjennem; de øvrige Gondoler fordeelte sig paa begge Sider. Canonernes Torden, Musik og Frydeраab gjenlød fra alle Kanter.

Nyyork d. 23 Oct. Vor Regjering har modtaget Depecher fra sine Agenter i London, og efter den Mening, Præsidenten Jefferson har yttret angaaende samme, synes Forholdene imellem begge Stater at have taget en ugunstig Vending. Amnistie=Decretet for Deserteurerne er ledsaget af en Proclamation, efter hvilken man anseer Krigen med Engelland for nær. — Vor Handel paa Europa, især Engelland, har i en Tid af nogle Uger taget betydelig af, og Skibs=Assurance=Præmierne stige dagligen. — Indbyggerne i alle Nord=Americanske Stater have aldrig været saa opbragte som nu. De offentlige Embedsmænds Udvælgelse og deres Grundsætningers og Opførsels Prøvelse er Gjenstande for de ivrigste Undersøgelser. "Enighed er nødvendig!" gjenlyder fra alle Kanter, og i samme Øieblik følge Partiernes gjensidige Beskyldninger hurtig paa hinanden. Alle, som have erklæret sig mod Engelland, og mere frygte for dets troløse Venskab end dets Vaaben, ansee Føderalisterne for de farligste Folk, og man viser Borgerne en Afgrund af Elendighed og Jammer, naar de i deres Valg ikke ere yderst forsigtige, og skaffe Føderalisterne bort fra Regjeringsroret. Saaledes bebreide Democrater, i Spidsen for hvilke Jefferson staaer, Føderalisterne alle de urigtige Forholdsregler, der have fundet Sted, og Eventyreren Mirandas Begunstigelse, hvorved vi kunde have indviklet os i en Krig med Spanien. Føderalisterne gjøre igjen modsatte Beskyldninger, og bebreide Democraterne eller Republicanerne at de kun søgte at holde sig paa deres Post, for at hindre retskafne Mænd i at aabenbare Regjeringens Misbrug. — I Europa befrygter man maaskee at vi under denne indvortes Splid, ikke ere istand til at opbyde tilstrækkelige Kræfter mod Engellands indvortes og udvortes Operationer; men vore Venner kunne være rolige i den Henseende. Engellands Hensigter ere nu alt for vel lagte for Dagen, til at dets List kunde være synderlig farlig. Vi veed, at det ikke vil taale nogen anden Marine, noget andet Flag end dets egne; at dets Venskabsforsikkringer kun er Veien til at forberede dets Forræderier, og at det, dersom det kunde forsamle alle Kjøbmandsskibe i een Havn, vilde ødelægge dem alle. — I Canada vise Indbyggerne sig bestandig kun lidet gunstige for Engelland. I Vermonts Districter have Indbyggerne bestemt erklæret, ikke at gribe til Vaaben mod Nordamericanerne. Den Engelske General lod 14 af dem arrestere.

Lübek, d. 11 Decbr. Da den hidtilværende Spærring af Trave, i Følge den fra Fransk Side føiede Foranstaltning, i Gaar er ophævet, saa ville de fleste af de her liggende Danske Skibe endnu afgaae, og der vil i største Hast skee flere Expeditioner til Kjøbenhavn med Salt, Brænde, Havefrøe, Humle og deslige Varer.

Fra Lissabon meldes under d. 13 Novbr., at dette Lands Havne ere lukkede for Engellænderne, og at en Paquetbaad, som kom dertil d. 11, er bleven afviist, uden at man har villet modtage Brevsækken.

I Triest opkastes ny Batterier og mange Canoner bringes did.

Efter Tilsiter Freden blev den i Graudenz commanderende General Courbiere opfordret af de Franske til at overgive Fæstningen, med de Udtryk: at alle Preussiske Stater sandsynlig ere besatte af Franske Tropper, og at Kongen ligesaa sandsynlig vil gaae til Rusland, og aldrig komme paa Tronen igjen. "Det vilde være en Ulykke" svarede Generalen, "som jeg imidlertid tvivler paa; men skulde det være saa, da vil jeg for min egen Fornøielse saalænge som muligt være Konge i Graudenz."

Academie de jeux Floreaux har efter høiere Befaling maattet bekjendtgjøre, at dens udlovede Præmie for den bedste Ode om Slaget ved Friedland og Napoleon, ikke maa udsættes.

Paven har reent ud erklæret, at han ikke kan tillade Giftermaal mellem Catholiker og Reformeerte, fordi Kirkelovene aldeles forbyde det.

Hamborg d. 10 Dec. Næringsløsheden stiger her med hver Dag, og alle dens sørgelige Følger for en saa folkerig Stad blive bestandig føleligere. Mange drives af virkelig Brødmangel til de største Excesser. De kraftigste Anstalter før-

maae ikke at sætte Skranker for dette Onde. Nylig greb man en liden Dreng i en afsidesliggende Hauge, hvor han vilde stjele de faa Effecter, der fandtes der. "Hunger driver os dertil" raabte han; "i fire Dage have mine Forældre ikke havt Brød i Huset!" — Til denne Nød kommer endnu Indqvarteringsbyrden af 16 til 18,000 Spaniere!

I det Skandinaviske Litteraturselskabs Møde d. 12 Decbr. forelæste Seminarielærer Hr. C. L. Strøm en Afhandling om Opdragelse til Mandighed.

En Engelsk Orlogsescadre med mange Transportskibe skal være ankommen for Marstrand, og have forlangt denne Fæstning og Havn indrømmet.

Den nylig meldte Efterretning, at Engellænderne vare landede paa Øen Süderoog i Nærheden af Husum, har ikke stadfæstet sig, men er formodentlig foranlediget derved, at de med to Chalouper fra Helgoland have sat 28 krigsfangne Danske Søfolk i Land der paa Øen, efterat have frigivet dem paa Parole. Disse Søfolk hørte til nogle af det Altonaiske Sildefiskeries Fartøier, som ere opbragte af Engellænderne, og havde maattet tilbringe et Fjerdingaar i Fangenskab paa Helgoland. Ved deres Ankomst til Süderoog blev de førte til Husum, hvor de indtil videre forblive under Bevogtning. Efter deres Udsigende bestod den Engelske Besætning paa Helgoland kun af 170 Invalider og 20 Artillerister, og man ventede med det første 5 Skibe fra London med Proviant der til Landet.

Udtog af en Skrivelse fra Rendsborg af 19 December. Det forhen omtalte og længe bebudede Blanckske Skuespillerselskab er nu ankommet hertil for omtrent 8 Dage siden, og giver 4 Forestillinger om Ugen. Indgangsbilletterne betales med 20 og 10 Lß. For os Rendsborgere er det et Særsyn, at saa mange tildeels unge Herrer blandt Tilskuerne, som betjene sig — af Briller og alle muelige Slags Øienglas. Vi indsee fuldkommen, at denne Skik kan have sin store Nytte paa Hovedstadens Skueplads, hvor Theaterets eller Logernes Skjønne ellers maaskee vilde undgaae Parterrets speidende Blik; men dette er ikke Tilfældet her, da vort Theaters Locale er saa lidet, at det neppe rummer 200 Tilskuere, og altsaa uden Vanskelighed kan oversees, i det mindste af os. At der altid er

fuldt Huus, hvorledes der end spilles, kan man lettelig tænke sig.

En Paarørende af Mechanicus Riffelsen er ankommen hertil og har medbragt den af denne Konstner opfundne Melodica, hvorpaa han agter at lade sig høre. Vi vente denne Concert med Fornøielse, da Instrumentet endnu ikke er bekjendt her.

I Gaar ankom en Kieler Paquetbaad, Capit. Hansen. Ogsaa en Lübecker og endeel Jydske Skibe med Levnedsmidler ere komne hertil.

Continuation af foregaaende Anmeldelser om patriotiske Bidrag til en ny Flaade:

Hr. Biskop Hansen i Fyen indsendt 1 Caffekande med Fad, 4 Lysestager, 36 tregrenede Gafler og 36 Knivskafter, alt Sølv.

Fra en Dannemand, der har underskrevet sig J. G. R. det R. L. S. B. indsendt en Sølv Caffekande, Fuglekonge-Gevinst for Aaret 1794.

Hr. Landvæsens-Commissair Niels Lassen til Kongsdahl indsendt en Sølv Theemaskine og et Familie Sølvkruus af Vægt 293 Lod — desuden har Hr. Lassen tilbudet, at i hans Skove maae til Statens Tjeneste uden Vederlag udsøges de Egetræer, som kunne ansees tjenlige til Skibbyggeriet — samt at bidrage til et Vaabenhuses Opførelse i Holbecks Amt 30,000 Muursteen ved Kongsdahls Teglværk.

Hr. Kammerherre og Amtmand Baron Adler tilbudet 100 af de bedste Eger af Baroniet Adelersborgs indfredede Skove, samt ethvert Asketræe, alt uden Vederlag.

Gaardmand Nicolay Pedersen i Wærum Bye og Sogn, Galten Herred, Randers Amt, tilbudet som Offer med et rørt Hjerte 10 Lispd. Ost eller 10 Rdlr., 3 Lispd. Flæsk eller 5 Rdlr., 2 Lispd. Smør eller 5 Rdlr., en Tønde Byggryn eller 5 Rdlr., og 25 Rdlr. i Bancosedler, samt at bringe det til nærmeste Kjøbstæd.

Frue Generalinde H. von Schimmelmann tilbudet de Eger-, Asker-, og Elle-Træer, som paa hendes Eiendom Skovsborg maatte findes tjenlige til Skibsbyggeriet.

Hr. Dahl til Mørchegaard tilbudet 600 Alen 2, $2\frac{1}{2}$ og 3 Tommer tørre Aske- og Almeplanker, leverede til Udskibningsstedet i Holbek. (Fortsættes.)

Som noget Mærkværdigt anføres nu følgende Sted af Rousseaus Contract social i Enden af ellevte Capitel, som endes med en Roes over Den Corsicas Beboere: J'ai quelque pressentiment qu'un jour cette petite Isle étonnera l'Europe. (Jeg har en vis Anelse om, at denne lille Oe engang vil sætte Europa i Forbauselse).

Kongen af Sverrig har tilskrevet det Svenske Academie i Stokholm, at han har modtaget dets Undersøgelse angaaende det begjerte Forslag til at forekomme den overflødige Forandring af Svenske Ords Stavelsesmaade og til Bestemmelse af en Forskjel imellem saadanne i det Svenske Sprog antagne udenlandske Ord, hvilke formedelst visse Omstændigheder mere kunne høre Sverrig til og saadanne, som vel benyttes i Sproget, men som ikke desmindre burde som fremmede Navne og Benævnelser bibeholdes uforandrede. Kongen erklærer, at uagtet han paa den ene Side med Velbehag har seet, hvilken Moie Academiet har anvendt paa at udvikle dette Æmne, saa finder han dog paa den anden, i Henseende til udenlandske Ord, endeel af det, der er foreslaaet til Forandring i hvad der forhen har været almindelig brugt, underkastet nogen Tvivl, og at det følgelig er bedst, at Academiet, under en fortsat Bestræbelse for, at berige Sproget med egne Ord, og Omhyggelighed for at undgaae fremmede Ords Indførsel saavidt muligt er, disse indtil videre maatte bibeholdes og at den almindelige Stavelsesmaade maatte fremdeles bruges. Inden Forandringer heri antages og følges som Grunde for Sprogets Skrivning, skal dette Æmne tilstrækkeligere udvikles og en nøiere Undersøgelse anstilles, hvorvidt de indførte fremmede Ord kunne mod Svenske bortbyttes og paa denne Maade forsvinde.

Den Svenske Handelsagent, J. E. Zechrichson i Riga, har under d. 8. Dec. indberettet til det Svenske Commerce-Collegium, at den Embargo, som det Russiske Hof har ladet lægge paa alle i Rigas Havne liggende Fartøier, kun strækker sig til Engelske Fartøier og Engelsk Eiendom, og at alle andre Nationers Skibe kunne ligesom forhen løbe frit ud og ind.

I det fulde Qvantum Salpeter, som i Aar skulde leveres den Svenske Regjering, mangle 1104

Lispd. som der skal holdes Licitation over i Upsal d. 27de Jan. n. A.

D. 19 Decbr. lader det Kongel. Krigscollegium i Helsingfors holde Licitation over 1500 trekantede og ligesaa mange flade Bajonnetbalge af Skind.

Der tales om en Alliance imellem Rusland, Frankrige og Østerrige. Den Engelske Minister er imidlertid endnu i Wien.

Ved en Overenskomst af 8 d. M. har Senatet i Hamborg afstaaet alle Stadsposterne til St. Hertugen af Berg, fra 1 Jan. n. A. af paa 25 Aar og kun forbeholdt sig Bremer og Lübecker Agepost.

Fra næste Aar af skal den Hamb. Correspondent ogsaa oversættes paa Spansk, efter det Spanske Militairs indstændige Begjering.

Navigationsactens Suspension er bleven saaledes udvidet, at neutrale Skibe kunne indføre Hamp, Lærred, Huder, Bomuld og Uld, naar de betale samme Afgivter som Brittiske Undersaatter.

Engelske Blade sige, at Frankrige har forlangt af America at erklære sig bestemt for eller imod Engelland. Præs. Jefferson har udlovet Pardon til de Americanske Deserteurer, som inden fire Maaneders Forløb indfinde sig ved deres Regimenter og Corps.

Til Frue Kirkeskoles Istandsættelse er siden de sidste Bekjendtgjørelser indkommet: Fra det venskabelige Selskab, efter Hr. Justitsraad C. L. Lassens Anmodning ved Directionen de Herrer Harboe, Schiøtt, Førstsen, Schousboe, Holm og Bendz 77 Rdlr. Fra nogle Medlemmer af Drevers Klub ved Hr. Professor Sander 17 Rdlr. Fra det borgerlige Eenigheds-Selskab ved dets Directeurer de Hr. Qvist, Verner, Söht, Topp, Gudmand og Riis 42 Rdlr. Fra nogle Medlemmer af Kongens Klub ved Hr. Procurator Brønlunds og øvrige Directeurers Velvillighed 50 Rdlr. Foruden disse Velgjørenhedsbidrag, hvorved Stadens hæderværdige Klubber, uden Hensyn til Sogndistrictet, vedblive at ophjelpe Frue Menigheds ved Bombardementet forstyrrede Skolevæsen, har Hr. Viinhandler Bianco, som ellers deeltog i sidstmeldte Sammenskud, endnu skjenket 8 Rdlr. Hr. Professor Engelstoft 10 Rdlr. Hr. S...e 5 Rdlr. Ogsaa mod Skolens Lærer, den haardt hjemsøgte Hr. Holst, har Menneskekjerligheden siden mine sidste Anmodninger viist sig ædelmodigen virksom. Hans Excellence Hr. Geheimeraad Greve Rosenkrone har sendt mig 50 Rdlr., og Hr. Proc. Brønlund 5 Rdlr. til hans Opmuntring. Plum.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 22.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 26 December, 1807.

Om Assurancen for Meubler og Effecter.

Der brave Mann denckt an sich selbst zu letzt,
Vertrau auf Gott und rette den Bedrängten!
Schiller.

Vi have nylig seet et herligt Bevis paa dette Compagnies ægte Fædrenelandskjerlighed. Frivillig have dets Medlemmer offret 30,000 Rdlr. paa Nationalerkjendtlighedens Altar, og denne Uegennyttighed er ogsaa efter Fortjeneste bleven paaskjønnet. Kun en saadan Omstændighed kunde bevæge Forfatteren af disse Linier til at fremsætte nogle Yttringer om ny Opoffrelser; kun af et saa høimodigt Interessentskab kan man vente, at det i det mindste vil værdige nogle velmeente Erindringer sin Opmærksomhed.

Førend Forfatteren gaaer videre, maa han her forsikkre ved alt hvad der er ham helligt og dyrebart, at han ikke i den allerfjerneste Henseende ledes af nogen anden Interesse, end den Sagens Natur medfører. Vor Tidsalder er Miskjendelsens Aarhundrede. Ved hvert Pennestrøg maa Skribenten vogte sig for Mistolkning. Ondskab og Avind sværme omkring ham liig infernalske Bier, der forstaae at suge Gift af de uskyldigste Blomster.

Af ethvert Interessentskab kan man ikke fordre mere end dets indgangne Pligters nøiagtige Opfyldelse, og ingen kan negte, at Assurance-Compagniet har fuldkommen opfyldt, hvad man med streng Ret kan fordre af det. Som blot Interessentskab, der kun har Hensyn til Compagniets Fordeel, har jeg altsaa intet at tale til det; men som et Selskab af patriotiske og ædelsindede Mænd, der føle, at der uden for Enemærkerne af de Pligter, som strænge og af Staten selv hævdede Overenskomster bestemme, endnu gives andre, som hverken Moralen eller Lovene i egentlig Forstand befale os at opfylde; men som dog henhøre til Menneskekjerlighedens og Ædelmodighedens blide Bud, hvis Efterlevelse saa hoiligen hædrer Mennesket og af den seneste Efterslægt erindres med Taknemmelighed. Den Landmand, der dyrker sin Ager og røgter sin Avling med Held, opdrager sine Børn til retskafne Mennesker og svarer sine Afgivter med samvittighedsfuld Nøiagtighed, handler som brav Borger, og gjør Alt, hvad man kan fordre af ham som Pligt; men den, som foruden alt det, endnu optager den Ulykkelige i sit Huus, rækker den Nødlidende en hjelpsom Haand, deler sin Overflødighed med den uforskyldte Fattige, og planter Træer uden for sit Huus, hvor den trætte Vandringsmand kan finde Ly og Skygge — den Mand handler ædelmodigen. Saaledes som Assurance-Compagniet nu handler, synes det at ligne den første, saaledes som det maaskee kunde handle vilde det derimod ligne den sidste.

Tre hundrede Steenhobe ere talende Beviser paa, hvad vor Kongestad har lidt. Mangen en stræbsom og retskaffen Familie har seet Frugterne

af sit Arbeide og sin Møie i nogle Timer forvandlede til Aske. Dog — hvortil udmale en Skildring, der endnu staaer saa levende for Alles Øine? Hvo er den, der ikke har en Ven eller Paarørende, som jo har lidt ved denne store Ødelæggelse? Leiligheden til at gjøre vel imod uforskyldt Armod har aldrig været større end i denne Tid. Der gives forhen velhavende Folk, der have mistet alt, lige indtil den allersidste Fornødenhed. En tungere Skjebne lader sig neppe tænke, end saaledes at see sig fordreven fra sit Huus paa den strængeste Tid af Aaret, udkastet af sin Næringsvei og blottet for Alt, hvad der ved Vanen er bleven til Uundværlighed. Velsignet være de, der have gydet Balsom i disse blødende Saar, og i Trængselens Øieblik været hjelpende Engle for den Lidende!

Assurance-Compagniet har fuldkommen holdt sig sin Octroy efterretteligt. Det indestaaer for enhver Brandskade, kun ikke for den, der foranlediges ved Krig, og Forord bryder ingen Trætte, siger et gammelt, ærværdigt Ordsprog. Men det er hverken en Trætte, som her skal brydes, eller nogen streng Pligts Opfyldelse, Forfatteren her taler om; det er ene Menneskekjerlighedens blide Bud, han appellerer til.

Compagniets gode Forfatning er almindelig bekjendt. Til Held for sig, og til ikke mindre Held for Staten, har der lige indtil den sidste store Brand kun været yderst sjelden Ildsvaade i Kiøbenhavn. Compagniets Casse har bestandig høstet store Præmie-Summer, uden at det behøvede at udbetale synderlig mange Erstatninger for Brandskader. Uagtet dets Octroy udtrykkelig siger, at Brandskade i Krigstilfælde ikke erstattes, saa gives der dog mange, som i det mindste ikke ansaae et saadant Tilfælde for sandsynligt, den Gang de lode deres Sager assurere. Alle disse Mennesker have nu betalt deres Præmier i den feilslaane Forventning, at de i Ildebrandstilfælde vil faae deres Brandskade erstattet. Deres Uheld bliver imidlertid en Vinding for Compagniet.

Men antaget, at denne Bestemmelse ikke havde staaet i Octroyen; antaget, at Cassen ikke havde været istand til at udbetale al den Skade, der var skeet, saa havde Compagniet med Føie kunnet sige, saaledes som før har været Tilfældet, at de, som have ladet deres Varer og Effecter assurere, bør dele Tab med Assurandeurerne eller Actierierne, og at

man, uagtet det forhen ikke udtrykkelig er bestemt, ved at forhøie Præmien maa søge at bøde paa Cassens Mangel. Nu er Tilfældet omvendt. Det er de Brandlidte, som befinde sig i Forlegenhed, og Compagniet, som ved den anførte Bestemmelse seer sig fritaget for Skadeserstatning. Burde Compagniet altsaa ikke række disse Ulykkelige Haanden? Burde det ikke tænke, at den Opoffrelse her gjøres, er reciproque? Skal da disse Brandlidte aldeles ikke nyde mindste Fordeel af de Præmier, de lige indtil den sidste Brand have betalt? — Dersom Compagniet befandt sig paa svage Fødder, kunde man indvende, at det maa sørge for sin egen Vedligeholdelse, at det ikke kan forudsee hvilke Ildsvaader, der muligen endnu kunne indtræffe, og at et saadant Interessentskab kun bør søge at opfylde sine virkelig indgaaede Forpligtelser og de Grundlove, hvorpaa de ere byggede. Men da dets Tilstand aldrig har været saa blomstrende som i denne Tid, saa kan man dog ikke negte, at det vilde handle ædelt ved at anvende i det mindste noget af sin Overflødighed til saa værdigt et Brug, og dette maatte kunne skee uden at det behøvede at forandre nogen af sine Grundlove. Hvor mange vilde ikke af Taknemmelighed mod Forsynet, der har skaanet deres Liv og Eiendom i denne almindelige Trængsel, med Glæde betale et saa ubetydeligt Tilskud? Og hvor mange Trængende kunde paa denne Maade ikke hjelpes? Hvo vilde vel undslaae sig for i visse Aar at betale $\frac{1}{2}$ PC. i Tilskud, for derved at understøtte Compagniets Bestræbelser? Vilde end Actierne for Øieblikket tabe noget af deres Værdie, saa maatte den Understøttelse, der gaves de meest trængende Brandlidte, dog snart kunne indhentes igjen. Desuden bør et Brand-Assurance-Compagnie betragtes som en velgjørende Indretning til det almene Bedstes Fremme, ikke som et Handelscompagnie, hvis eneste Formaal er Vinding.

Et saa almindeligt og stort Uheld indtræffer neppe to Gange i et heelt Aarhundrede, thi ellers vilde ikke saa mange føle Lyst til at lade deres Eiendom assurere hos et Compagnie, der udtrykkelig betinger sig ei at indestaae for Ildskade, der forvoldes ved fiendtligt Overfald. Under vort Brandvæsens nuværende gode Forfatning kan en almindelig Ild sjelden gribe saa stærkt om sig, at

jo meget Gods kan reddes. Det er kun de store Ildebrande, man frygter for; og een af de nærmeste Aarsager til en stor Ildebrand er dog vel et Bombardement. Efter Forfatterens individuelle Mening burde der aldrig existere noget Assurance-Compagnie, som ikke indestaaer for enhver Skade, der er en bevislig Følge af virkelig Ildsvaade, Aarsagen dertil være iøvrigt hvilken den være vil. Kan Søassurancen indestaae for Skade, der foranlediges ved fiendtligt Overfald, saa maatte en Brandassurance ogsaa kunne paatage sig samme Forpligtelse.

Poul Vendekaabe.

Een af de første Lærde i Dannemark, som gav Luthers Lære Bifald, var Paulus Eliæ, født i Wardberg i Holland, og opdraget i et Kloster. Han kom fra et Carmeliterkloster i Helsingøer til Kjøbenhavn og blev Prior i det nylig oprettede Carmeliterkloster i St. Pederstræde paa det Sted, hvor Walkendorfscollegium nu er. Da den fra Wittenberg indforskrevne Mester Morten Reinhard prædikede paa Tydsk mod Pavedømmet i Nicolai Kirke, var Paulus hans Tolk. Men et fedt Canonicat, som Bisperne forskaffede den gode Poul, bevægede ham strax til at sadle om, og nu forfegtede han af alle Kræfter den papistiske Religion. En, skjønt usikker, Tradition siger, at han i sin Alderdom atter sadlede om, og antog Luthers Lære. Hans Samtidige gave ham Øgenavnet Vendekaabe. — Salig Paulus Eliæ er bleven Stammefader til en utrolig Mængde Vendekaaber. Man kan nu næsten ikke nævne et Fag, hvori der ikke findes af den Salig Afdødes Familie.

Man har critiske, politiske, geistlige og verdslige Vendekaaber, som der lod sig forfatte en heel Stammetavle over.

Men blandt alle Vendekaaber ere ingen farligere end de, der blot af egennyttige Hensigter vende Kaaben efter enhver Vind, som nu ere Democrater, nu Aristocrater, nu Frihedsprædikanter, nu Hofkrybere, nu Religionsspottere og nu Fanatiker. Vel udfordres mere i vore Tider end simpel Hykkerie til at forskaffe en Poul Vendekaabe et fedt Canonicat, men saa findes der og nok, hvis Meninger man kan kjøbe for en langt — langt ringere Priis end et Canonicat.

Continuation af foregaaende Anmeldelser om patriotiske Bidrag til en ny Flaade.

Fru Scheel til Müllerup i Fyen tilbudet 20 Stkr. Eeger paa Roden i bemeldte Gaards Skove.

Hr. Litterains og Lieutenant Seidelin indsendt 100 Rdlr. dansk Courant.

Hr. Baron Rantzau Lehn tilbudet af Baroniet Lehns Skove 50 Træer, Eeger eller af hvilket andet Slags som maatte findes tjenlige.

Hr. Baron Stieglitz Brockdorff tilbudet af Schelenbergs Skove alle de Asker og Eeger som der maatte findes tjenlige til Skibstømmer.

En Patriot, som ikke ønsker sig nævnet, indsendt 147 Lod Sølv udi 1 Calotskee, 1 Potageskee, 1 Fiskeskee, 10 Spiseskeer, 1 Theedaase, 1 Sukkertang, 2 Thee-Sier og 2 Engelske Sølv Bægere.

Hr. Baron Løvenskjold tilbudet af Løvenborgs Skove 25 Eeger, 25 Bøger og 20 Asker, samt adskillige Eller, som han vil lade fælde for egen Regning.

Hr. Søe-Krigsprocureur Weidemann indsendt 480 Species Rigsdaler.

Brødrene Fränckel i store Grønnegade indsendt noale Stkr. Tømmermands-Redskab.

Holmens Seilmagermester og Holmens faste Seillæggere tilbudet at forfærdige i deres Fritid Seilene til 8 Canon-Chalupper, uden Betaling for deres Arbeide, kun at Materialet dertil bliver dem leveret.

Holmens Compasmager-Mester Nyested tilbudet sig at forfærdige og levere uden Betaling de fornødne Compasser og Glas til 8 Canon-Chalupper.

Hr. Kammerjunker Juel til Nordruplund tilbudet 25 Eeger og 25 Bøger af de bedste, som haves i Skovene til Skibstømmer, og at være behjelpelig med Tømmer-Transporten til Corsøer.

Hr. H. Chr. Hammeleff indsendt 1 Sølv Sukkerspand, 6 Theeskeer og 2 Sølv Spænder.

Hr. Grosserer Staal Hagen indsendt 25 Stykker Petersborg Seildug.

Hr. Kammerjunker Ahrensdorff til Overgaard tilbyder 50 af de største, bedste og til Skibstømmer meest tjenlige Egetræer i hans Skov, hvilke han vil, naar de ere udsøgte, for egen Regning besørge leverede til Ladepladsen i Mariager Fjord.

En Patriot, som ikke vil være nævnet, indsendt sin Forpligtelse at betale 2000 Rdlr. 11te Junii 1809 til en ny Flaade.

Professor Engelstoft tilbudet en Sølv Kaffekande med Fad af circa 130 Lods Vægt.

En Patriot i Altona, som har frabedet sig nævnet, indsendt Sl. Holst. Courant 100 Rdlr.

En meget hædret fraværende Embedsmand indsendt 1 Sølv Theemaskine.

Fru Conferentsraadinde Engelke Colbiørnsen indsendt 750 Lod Sølv forarbeidet i et Thee-Servise m. m.

En velsindet Borger af Kjøbenhavn tilbudet 1 Malm Skibsklokke, 1 stor Skibslanterne, 2 Flage, 1 Jern Ambolt og 1 dito Sparhage.

Hr. Greve Holstein til Lethraborg tilbudet af sine Skove 100 Eeger og 100 Bøger, samt hvad af andre Slags Træer der maatte findes i Grevskabets Skove som ansees tjenlige til Skibsbygning. Hr. Greven har videre tilbudet at biedrage til Transporten herof hvad der staaer i hans Magt; og end videre at yde af sit Teglværk til Kongens og Landets Tjeneste, hvad det kan frembringe, ifald et Vaabenhuus skulle befales opført ved en af Kjøbstæderne Holbek, Roeskilde eller Kiøge.

En Folkelærer, der ikke ønsker sit Navn nævnet her, indsendt 1 Sølv Presenteer-Tallerken af omtrent 60 Lods Vægt.

De fleste af Lyngbye Sognemænd have ved deres Præst Hr. Rønne gjort dette, for Øieblikket dobbelt gavnlige Tilbud, at udkjøre det i Jægersborg Dyrehauge til Skibsbyggeriet udarbeidende Tømmer, deels gratis og deels for en billig Betaling, saaledes at hver giver en Vogn med 2 Heste i en, to eller fire Dage til dette Brug.

Hr. Stiftamtmand Kammerherre Gersdorff i Odense tilbudet i næste Viborg Omslags-Termin dansk Courant 4000 Rdlr.

Hr. Kammerjunker Jens Benzon i Odense tilbudet 1500 Rdlr. i næste Junii Termin.

Hr. Justitsraad Ole Lange til Castrupgaard tilbudet 10000 Rdlr. at erlægge i 5 paa hinanden følgende Aar med 2000 Rdlr. aarlig.

Hr. H. C. Colbiørnsen til gammel Kirstineberg paa Falster opofret de for Kongens Skibbyggerie tjenlige Egetræer i 61 i bemeldte Godses Skove udsøgte Eeger.

(Fortsættes.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Foruden Konstforvalter H. L. Sprengler have vi i disse Dage mistet en anden fordeelagtig bekiendt Konstner i Medailleur P. L. Gianelli, som døde i sin bedste Alder.

Paa een af de Priser, som Caper-Briggen Pauline, Capit. Grønberg, bragte herind d. 12te d. M. befandt den forrige Engelske Minister ved vort Hof, Hr. Garlick sig som Passageer. Da dette blev indberettet til H. K. H. Kronprindsen, befalede H. K. H. at et Fartøi strax skulde afhente Hr. Garlick, som ved sin ædle Opførsel, medens han var Gesandt, erhvervede sig saavel Regjeringens som Publicums Agtelse, og bringe saavel ham som hans Betjenter og Effecter til Helsingborg, hvor denne Minister nu er ankommen.

Ladningerne af tre af Capit. Birch opbragte Priser ere nylig blevne solgte paa Bornholm for 60,000 Rdlr. Adskillige ville paastaae, at de vare over 150,000 Rdlr. værd.

Priserne paa Colonialvarer stige daglig. Rosiner, Corender og Olie ere næsten ikke at faae. For 100 Pd. Rosiner, som forend Krigsurolighederne, kunde kjøbes for 9 Rdlr., betales nu 42 Rd. Canel søges meget begjerlig. Da Ostindiske Varer for en rum Tid siden aldeles ikke vare i Priis, saa besluttede det Asiatiske Compagnie, at de 200,000 Stykker hvide Cattuner og 6000 til 7000 Pund Indigo, det har liggende ikke skulle sælges inden i Martii Maaned 1808, men, efter adskilliges Begjering og formedelst den nærværende store Mangel paa disse Artikler, er Auctionen nu berammet til d. 20. Jan.

Efter Hamb. Correspondent er H. H. Prindsesse Charlotte Friderike, Prinds Christians Gemalinde, syg af Skarlagensfeber.

Et Americansk Skib har d. 22 Sept. faaet Efterretning fra en Engelsk Brig i Vestindien, at denne og de øvrige Danske Øer bloqueres af de Engelske Skibe. (Altsaa tre Dage førend Engellands Krigserklæring af 25 Sept!)

I Archangel laae d. 23 Oct. tre Danske Skibe, som overvintre der.

Carl Fr. Ferdinand, Hertug af Brunsvig-Bevern, Kongel. Dansk Feldtmarchal ꝛc. er en

(Nyeste Skilderie af Kbhavn, No. 22. 1807.)

ædel Olding paa 78 Aar, hvis hele Liv er et Mønster paa Velgjørenhed. Blandt mange ædle Træk af hans Caracteer fortjene især følgende at nævnes: efter sin Formæling med Hertuginden af Holsteen-Glücksborg drog han fra Kjøbenhavn, hvor han som Gouverneur havde erhvervet sig Alles Høiagtelse, til Glücksborg. Ikke desto mindre bleve de Fattige i Kjøbenhavn en Gjenstand for hans Ædelmodighed, og hvert Aar sendte han Fattigvæsenet en anseelig Sum. Men Flekken Bevern, hvor det førstelige Residentsslot ligger, har fortrinlig nydt hans Gavmildhed. Han stiftede der 1793 et Fattigvæsen, og dernæst en Hjelpe-Laanecasse, hvor de af Stedets Indbyggere, der vare i Forlegenhed, kunne faae en Understøttelse af 5, 10, 15 indtil 20 Rdlr., hvilke inden et Aars Forløb tilbagebetales uden Renter. Ogsaa et Arbeidshuus for Fattige stiftede han der, hvor fra 1805 til Paaske 1807 kogtes Rumforsk Suppe for 24 Personer. Med Vemod har den ædle Hertug, formedelst den regjerende Hertug af Brunsvigs ulykkelige Skjebne, siden Junii 1806 deels seet sig skilt ved sin Appenage, deels ved de Rentepenge, han nød af 100,000 Rdlr., som han havde arvet som Prinds og i Syvaarskrigen overladt det regjerende Huus til at afbetale den Gjeld, det var kommet i. Han saae sig nu ikke mere i Stand til at udbetale sine Pensionister og øvrige troe Betjenter, den Understøttelse, han hidtil havde givet dem. Nogle af dem ere 97, 76 og 70 Aar gamle, og raabe om Brød. En svær Sygdom fængsler i denne Tid denne saa høist agtværdige Olding til Sengen.

Vor Gesandt ved det Franske Hof, Geheimeraad v. Dreier, er d. 21de d. M. optaget til Medlem af det Kongel. Danske Maler-, Billedhugger- og Bygningsacademie.

Blandt de af Fienden opbragte Skibe fandtes ogsaa den Islandske Kjøbmand Hr. Petræ's Fartøi, ombord paa hvilket ikke allene han selv, men ogsaa hans høifrugtsommelige Kone, hans 5 Børn og 3 Tjenestepiger befandt sig. De sidde nu alle arresterede i Edimbourg som Krigsfanger, og have kun 24 ß. hver om Dagen at leve af, paa et Sted, hvor Levemaaden er saa dyr. Fiern fra sit Fædreneland og afskaaret fra al den Hjelp, der kunde sendes den fra Slægt og Venner, befinder denne ulykkelige Familie sig i en høist beklagelig Forfatning, som maa falde den saa meget tungere,

som Hr. Petræ skal være Eier af 80,000 Rdlr. Den Engelske Haardhed mod Fremmede skal overgaae al Beskrivelse, og man føler nu tilfulde det Sande i Kants Paastand: "For sine egne Landsmænd opretter Engellænderen store, og hos alle "andre Folk uhørte velgjørende Stiftelser, men en "Fremmed, som af Skjebnen føres paa Engelsk "Grund, og kommer i stor Nød, kan gjerne vansmægte paa et Møddingsted, fordi han ingen Engellænder, d. e. intet Menneske er."

Det Rygte, at de Engelske have besat Marstrand, som Skilderiet har anført efter et andet Blad, skal, som man nu med Vished veed, være aldeles ugrundet. Saadanne Rygter opdigtes deels af mercantilske, deels af upatriotiske Grunde. Ogsaa den udspredte Efterretning, at en Engelsk Kjøbmandsflaade er indløben i Norge, skal ligeledes være uden Grund.

Vor Litteratur vil snart igjen beriges med adskillige interessante Værker. Digteren Ohlenschlæger har udarbeidet to ny dramatiske Stykker. Det ene er et Sørgespil, hvortil Æmnet er taget af Saxo 10de Bog, nemlig den Danske Wilhelm Tell Toke, der roste sig af, at intet Æble skulde være saa lidet, at han jo vilde skyde det af en Stang med det første Skud, og som af den haardhjertede Harald Blaatand paalagdes det grusomme Bud, at gjøre et saadant Forsøg paa sin egen Søn. Det andet Stykke er et Syngestykke i tre Optog under Titel af Sovedrikken, som sættes i Musik af Hr. Weisse. — Hr. Cruse har udarbeidet et nyt Lystspil, som endnu i Vinter kan ventes opført. — Hr. Prof. Nyrup skjenker os en antiqvarisk Reise i Aaret 1807. — Hr. Justitsraad Steffensen har en Beskrivelse over Island aldeles færdig til Trykken.

Hr. J. P. Busch i Ulstrup forsikkrer, at foruden Gjestgiver Folmer i Kjøge have mangfoldige andre Familier i denne Stad liidt meget ved de Engelskes Plyndring, og blandt disse nævner han Birkeskriver Sther, Provst Tønnesen i Herfølge, som Fienderne fratoge Sølvtøi m. m. Hos Forstander Rohr sloge de næsten alle Meublerne itu, Præsten Hersom og Kirkesanger Unger fraranede de, ved Opbrækning, Sølvtøi og Gangklæder. Ingen Gaard eller Huus blev der i Byen sparet for Plyndring. Gjestgiver Borebye i Gjørslev leed ved disse Besøg en Skade af nogle 1000 Rdlr.

Efter Kgl. Res. af 4 d. M. skal den 4de Bataillon af Marine-Regimentet indgaae fra 1 Jan. 1808 af og Regimentet kun bestaae af 3 Batailloner.

Hs. Maj. har under d. 18 d. M. befalet Biskoppen over Lollands og Falsters Stift, P. O. Boysen at indtræde i Amts Skoledirictionen for Maribo Amt, og at Amtsprovstiet i dette Amt imidlertid henstaaer ubesat.

Maj. P. L. v. Røepstorff har renonceret paa den ham ved hans Afgang fra Prinds Frederiks Regiment til Fods tillagte Pension, 275 Rdlr. aarligen. Hans patriotiske Tilbud er bleven modtaget af Hs. Kgl. H. Kronprindsen med naadigst Velbehag og Tilfredshed.

I Følge Cancellie-Plac. af 21 Dec. skal Forordningen af 9 Maji 1806 om den extraordinaire Indqvartering, for saavidt Underofficierers, Spillemænds og Gemenes Qvarteer angaaer, under nærværende overordentlige Troppesamling, ogsaa ansees gjeldende for Kjøbenhavn. I den Anledning er der nedsat en extraordinair Indqvarteringscommission.

Sjællands 5 Amter have nu hver især faaet en Amtsprovst. Provst E. Hammond er bleven udnævnt til Amtsprovst i Kjøbenhavns Amt; Domprovst M. Herz, i Roeskilde Amt; Provst F. E. Gutfeldt, i Frederiksborg Amt; Sognepræst P. H. Mønster, i Sorøe Amt; Sognepræst M. F. G. Bygh, i Præstøe Amt; Sognepræst S. Warthoe, i Holbecks Amt.

C. R. Cramer, forhen Prof. i Kiel, er død i Paris af en tærende Syge.

Til den Commission, som under 17de Sept. d. A. blev anordnet i Kjøbenhavn, for at komme de Brandlidte sammesteds til Hjelp, ved at forskaffe Disse Huuslye og Midler til Arbeide, var til den 19 d. M. indkommet 20,492 Rdlr. 74 ß. i milde Gaver, blandt hvilke 3,000 Rdlr. ere skjenkede af Hs. K. H. Kronprindsen, og 2,000 Rdlr. af Høistsammes Gemalinde.

Den 17de Dec. forelæste Hr. Doctor Willemoos i det Kongelige Medicinske Selskab en Afhandling om Jernets Virkning paa Organismen, i Særdeleshed med Hensyn til Jern Carbonatets Virksomhed i Skrofler.

Udenlandske Efterretninger.

Et Americansk Skib fra Philadelphia, som allerede havde en Loots ombord og vilde løbe ind i Gironde, er blevet anholdt af en Engelsk Fregat,

som har underrettet det om Befalingen at sende alle Americanske Skibe til Engelland.

London d. 1 Dec. Siden Kjøbenhavns Capitulation ere vore uldne og Bomulds Varer faldne 15 PC. i Prisen. — Vore Tidender ere nu opfyldte med Epigrammer over Adm. Gambier og Lord Cathcart. Blandt andet er der forfærdiget en Ode over dem, under Titel af: "de store Mænd i Lilleput."

Moniteuren tilbagekalder nu den Efterretning, at det Engelske Hospitalskib Haabet, paa sin Hjemreise fra Sjælland skulde være forliist. Det er indbragt i en Hollandsk Havn. Af Saarede havde det kun 30 ombord. Tre medfulgte Læger ere blevne frigivne paa deres Æresord.

Gener. Junot *) er d. 30 Nov. rykket ind i Lissabon.

Hr. Lacepede har nylig leveret en omstændelig Beskrivelse over et firefoddet Dyr, som lægger Æg, som Naturforskerne endnu ikke kjende. Dyret findes i det naturhistoriske Museums Samling i Paris. Dets Længde er 12½ Tommer, Hovedets 2½, Halens 4½, hver Fod 1¼ Tomme. Hovedet er fladt, den øverste Kjæve staaer lidt frem nedenfor den underste; begge ere besatte med to Rader Smaatænder, Tungen er kort, flad og rundladen. Næseborene, som staae lidt fra hinanden, findes paa den yderste Ende af Snuden. Øiet er synligt igjennem den Overhinde, der bedækker det. Hver Side af Halsen er bedækket med tre Kjæber, som er besat med buskede Fryndser. Huden har ingen Skjæl, er klæbrig og rynket paa tvers, som Salamanderens. Lacepede henregner dette Dyr til Salamander- eller Protens-Slægten. Han formoder af Halens Skikkelse, at det sædvanlig lever i Vand.

*) Denne General har fra simpel Sergeant svinget sig op til denne høie Post. Den første Grundsteen til sin Lykke lagde han ved sit udmærkede Mod under Toulons Beleiring. Chefen for hans Corps behøvede en Dag en Soldat, som midt igjennem den fiendtlige Ild vilde bringe en vigtig Depeche til et afliggende Batterie. Junot udførte dette Ærinde. Han naaede Batteriet under en Regn af Canonkugler. Ved hans Tilbagekomst sagde Chefen: "Junot, du er nu kun simpel Sergeant; men jeg spaaer dig, at du engang vil blive Anfører for dette Compagnie. Under denne Beleiring blev han bekjendt med Bonaparte, som tog ham med til Italien 2c., og blev hans Lykkes Skaber.

Oppositionsbladet the Star siger: Efter alle Efterretninger fra Fastlandet er det endelig Tid at kalde Folket til Vaaben og foranstalte en Opstand en masse. Vi befinde os nu i samme Forfatning som den, hvori vi i Aaret 1795 havde sat Frankrige, den Gang var hele Europa mod Frankrige, nu er hele Europa mod Engelland; men hvor ulige er vor Anstrængelse, vor Befolkning og vort Forsvar mod hiin store Magt! Naar Fienderne nu gjorde Landgang paa vore Kyster (og kun Daarer kunne negte sammes Muelighed), hvad havde vi da at modsætte dem? Desuagtet følge paa vankende Expeditioner kun bestandig fjerne og usikkre Foretagender. Man veed sandelig ikke hvad man meest skal beklage, Nationens Forblindelse eller Ministernes Haardnakkenhed. — Magistraten i Edinbourgh har givet sin Stemme til en Taksigelses-Addresse for sin Landsmand Lord Cathcart *), i Anledning af hans heldige Tog mod Kjøbenhavn; saaledes handle stakkels Kjøbstædsfolk, der ikke vide andet af offentlige Anliggender, end det Ministerne ville bekjendtgjøre desangaaende. Magistraten i Edinburgh kunde gjerne have sparet denne Umage, dersom den vidste, hvad man i London tænker om dette Togs glimrende Udfald. Naar man paa Børsen, Lloyd's Caffehuus eller i Londonske Selskaber vil tale om en Fornærmelse mod Delicatessen, om en Troløshed, kort om en skjændig Handling, saa siger man almindelig: det er æreløst som Toget til Kjøbenhavn.

Den 25 f. M. ankom til Lissabon en Parlementairfregat, som overleverede de neutrale Consuler en af Sidney Smith undertegnet Proclamation, hvori Tajo erklæres for strængt blokeret. De øvrige Portugisiske Havne blive imidlertid fri, saa at Skibene endnu uforhindrede kunne gaae til St. Ubes, Piniche og Cascars, og losse der. – Naar man betænker, at Tajofloden strækker sig 110 Spanske Mile førend den falder i det Atlantiske Hav, saa er vel intet latterligere end at erklære en saadan Flod i stræng Blocadestand. Tilsidst kommer det nok saavidt, at England erklærer Jishavet for blokeret.

I Nyköping existerer et Selskab, som til evig Erindring om Gustaf Adolphs Fødsel har sammenskudt en Capital, hvoraf aarligen Renterne paa

*) Han boer egentlig i Skotland, hvorfra han i April Maaned blev kaldet til dette Heltetog.

denne Konges Fødselsdag, efter Lodkastning anvendes til at udstyre to dydige og flittige Piger af simpel Stand. To saadanne unge Piger tilfaldt i Aar hver 16 Rdlr. 32 ß.

Endnu 14000 Mand, især af den Tydske Legion, skulle indskibes til en stor Expedition *). — Den i Tajo ankomne Russiske Escadre opvækker her ikke mindre Bekymring end Rustningerne i Rusland. Den 2 Nov. bestod den Russiske Flaade i Cronstadt af 16 Linieskibe og d. 24 Oct. kom 125 Canonchalouper ned ad Neva, for at forene sig med denne Flaade. Garnisonen i Cronstadt er forstærket til 8000 Mand. — Hoftidenden indeholder en Liste over 16 Banquerotter. — Statsbudet Ruffes Ankomst fra Petersborg med Depecher fra Lord Gower har foranlediget et Cabinetsraads Sammenkaldelse, som alle i Staden værende Ministere skulde bivaane. Hr. Merry (der har været i Kjøbenhavn) har i disse Dage havt en lang Conference med Ministeren for de udvortes Anliggender. — I Stormen ved den Irlandske Kyst er et stort Transportskib total forlist, med endeel af det 97de Reg. Maj. O. Gormozon, 2 Lieuten., 6 Underoff., 2 Trompetere, 173 Soldater, 49 Soldaterkoner og 34 Børn druknede, og ingen af dem kunde reddes uagtet Skibet strandede nær ved Søkanten. Samme Skjebne havde samme Dag et Transportskib med 130 Mennesker, som alle druknede. — Ikke i Mandsminde har man i Scotland og Irland havt saa stærk Snee som i afvigte Maaned. Posten blev derved standset. Den 25 Nov. var Staden Dublin bedækket med en saa tyk Taage, at adskillige Karether væltede paa Landeveien og at Fodgjængere ikke kunde finde hjem. — Sir W. Hill er bleven udnævnt til Gesandt ved det Sardinske Hof, og det hedder, at man har overdraget ham, at tilkjendegive det Petersborgske og Wienske Cabinet, at vort Hof endelig har seet sig nødsaget at antage den af begge disse Hoffer tilbudne Mægling imellem Engelland og Frankrige. Denne, skjønt authentiske Efterretning, har havt betydelig Indflydelse paa de offentlige Fonds. — I Følge Kongens sidste Declaration have vore Krydsere anholdt adskillige Americanske Skibe, der skulde gaae til Frankrige, og sendt dem til Engelland. — Et Coffardieskib, der vilde afseile fra Lissabon med 80 Passagerer til Engelland, blev med Canonskud tvunget til at vende tilbage, og ligger nu under Embargo. — London, d. 1 Dec. Der er udnævnt 4 ny Statscommissairer. — Hertugen af Portland er udnævnt til Ridder af Hosebaandsordenen, og vil, som det hedder, formedelst sit svage Helbred, forlade Ministeriet. — Den Russiske og Østerrigske Ambassadeur have bestandig Conferencer med Canning. Engelland har aldrig befundet sig i en skrækkeligere Crisis. Handelen standser aldeles, og fra alle Kanter høres Klager over Ministerne. Omsider maa de dog antage Ruslands Mægling.

*) Det synes ikke usandsynligt, at denne Expedition gjelder Buenos Ayras, som Engellænderne, som det lader, ikke ville give Slip paa. De staae i den Tanke, at de foregaaende Expeditioner ikke vare mislykkede, dersom de havde sendt flere Tropper did.

I Stockholm skal der indkjøbes 40 Skipp. 18loddige og 8 Skipp. 12loddige Jernkugler til Brug for Orlogsflaaden. Sælgerne skulle melde sig inden den 9 Januarii.

Bekjendtgjørelse.

I Følge høieste Befaling bekjendtgjøres herved, at en Assurance er aabnet for kongelig Regning, hvor Alle og Enhver i Jylland, Fyen og de mindre omliggende Øer, som endnu i dette Efteraar og i denne Vinter, imedens Søen er aaben og seilbar, ville føre Kornvarer, Fedevarer og andre Levnetsmidler til Kongeriget Norge, kunne forsikkre saadanne Ladninger, ligesom og Skibene, der føre dem, for fiendtlig Opbringelse og Søeskade, imod en Assurance-Præmie af 7 Procent for de Skibe, som ere bestemte til de søndenfieldske, og 8 Procent for dem, som ere bestemte til nordenfieldske Havne. Enhver, som vil tegne saadan Assurance, kan, ved Skibets Udgang fra Indladningsstedet, henvende sig til Stedets Toldkasserer, hos hvem han anmælder Summen, for hvilken Skib og Ladning hver for sig assureres, og til hvem han da erlægger Præmien, hvorom ham meddeles Beviis, der ansees som Police. Assurancen gjælder fra den Dag, da den er tegnet og Assurance-Præmien betalt. Og forstaaes det af sig selv, at slige forsikkrede Skibe med Levnetsmidler forskaanes for at stille nogen saadan Caution, som forhen engang, med Hensyn til fiendtlig Opbringelse, har været befalet.

Rentekammeret i Rendsborg den 9de Decbr. 1807.

Reventlow.

Hoë. Fridsch. v. Essen.

Kongslew.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 23.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 29 December, 1807.

Om Krig.

Krigens Historie synes at være Menneskeslægtens, og i den fjerneste Oldtids tykkeste Mørke opdager Granskerens Øie Spor af blodige Feider. Aartusinder henrandt; Nationer og Lande gik under, men Menneskeslægten blev sin Caracteer tro. Indhyllet i Vankundighedens Taage og omstraalet af Oplysningens Soel, aflagde den ikke Vanen eller rettere Lysten til at føre Krig. Denne besynderlige Tilbøielighed synes at være et Hovedtræk i vor Slægts Caracteristik, som fælles for alle Nationer og Aarhundreder, paa det høieste og laveste Culturtrin, er den egen. Hver Tidsalders Vise have søgt at forklare dette Særsyn paa forskjellige Maader, men alle ere de enige om, at evig Krig er det store Drivehjul i hele Verdensmachinen; at den ene Dyreart er skabt til at opsluges af den anden, og at Naturen selv, efter sine evig urokkelige Love, har nedlagt hos de fleste Nationer den Drivt, at bekrige hinanden. Selv i de nyere Tider har Gall villet opdage et eget Organ for denne Myrdelyst, og mange Theologer ere endog gaaede saavidt, at de ordentlig have villet bevise Nytten af Krig.

Ubegribeligt er det, hvorledes Menneskene i hele Aarhundreder have kunnet antage saa urimelige Sætninger for uomstødelige Sandheder. Hvor falsk er ikke den Tanke, at Dyrene ligge i en evig Krig med hinanden? Høgen opsluger ikke Duen, Ulven ikke Faaret, fordi de ville bekrige eller fordi de hade hinanden; men fordi Naturen ikke har anviist dem nogen anden Føde end Rov.

Ingen Dyreart dræber hinanden indbyrdes saaledes som Menneskene i Krig, og i egentlig Forstand er Krig et Onde, som kun lader sig tænke blandt Mennesker. Intet er urimeligere end at Philosopher ville sammenligne hiin evige Gjæring i Naturen, hiin uafbrudte Afvexling imellem Liv og Død, med det Myrderie, som Menneskene have givet Navn af Krig. Enhver Strid imellem modsatte Naturkræfter avler bestandig en ny Kraft, selv paa Ruinerne af de tilintetgjorte; Virkningen af den unaturlige Forstyrrelse, Menneskene kalde Krig, er altid Tilintetgjørelse. Det vilde være en Forbrydelse mod Guddommen at ansee det, som ene er en Følge af Menneskenes Herskesyge og Hevngjerrighed for en Virkning af en medfødt Naturdrivt. Menneskene have altid ført Krig, fordi de

altid have været herskesyge og hevngjerrige; de ville aldrig ophøre at føre Krig, fordi de aldrig ville ophøre at være herskesyge og hevngjerrige. Men ikke burde man tilskrive Naturen hvad der saa aabenbar er Menneskets eget Værk *).

I vore Dage koster det Cabinetterne kun saare lidet Hovedbrud at finde endog den billigste Aarsag til den grusomste Krig. En Engelsk Minister kan en Nat ikke falde i Søvn. Han vælter sig fra den ene Side til den anden, og mønstrer i Tankerne Korter over Europa. Han finder i en Afkrog i Norden et Land, som i hundrede Aar ikke har havt Krig, som i Fredens trygge Ly har ophjulpet Konster, Videnskaber og Handel, som eier en anseelig Flaade, der er bestemt mod Landets virkelige Fiender. Han finder end videre, at den Øe, hvor denne Flaade ligger, tænker paa intet mindre end et Overfald; at dens vigtigste Forsvar staaer i en fjern Provinds, for at afholde Krigsluen fra Landets Grændser. Han pønser og pønser, og tænker endelig hos sig selv: "hvad om man uventet overfaldt denne Øe, indsluttede den til Lands og Vands, og aftvang den værgeløse Hovedstad sin vigtigste Skat? Hvad om man bemægtigede sig dette Lands rige Handelsskibe førend de endnu anede nogen Ufred? Glad over sit Indfald falder han i Søvn, og drømmer om Feldtslag, Seiere og Erobringer. Han vaagner op og er neppe i sine Klæder, førend han gaaer til sine Colleger og meddeler dem sit Indfald. Kongen og hans Conseil samles, og man finder Indfaldet guddommeligt. Man giver Befaling til en hemmelig Rustning. Man arbeider Nat og Dag paa at tilkalde Skibe, fylde

*) Det falder af sig selv, at her kun tales om uretfærdige Krige, ikke om nødvendigt Selvforsvar.

Bomber og Granater, tillave Raquetter og Brandpile, og bringe Hjulbør, Spader, Hakker og Sandsække ombord. Man sammenkalder i største Hast 4000 tappre Bjergskotter og 14000 Hannoveranere, som have intet at tabe og tørste efter Laurbær. Man udsøger de største Spitsbuber af Officierer ved Armeen, som ikke undsee sig ved at stjele Offret fra Alteret; man sammenkalder Klerke, der skulle præke Religion for alt dette Sammenskrab. Man anholder alle Skibe uden Forskjel og befaler dem at bringe disse Helte til deres Bestemmelse; commanderer: høire om! frem ad! og marcherer Ærens Maal i Møde. Man kommer til Helsingøer, hilser Fæstningen, fylder sine Madposer med 10,000 Pd. Kjød daglig, seiler til Kjøbenhavn og lader sig anmelde som Venner. Man gaaer i Land, under Canoners Bedækning, fordi man nu omstunder ikke kan troe sin bedste Ven, jager fredelige Folk ud af deres Huse, stjeler Høns hos Bonden og Vildt i Dyrehaugen, opkaster Batterier omkring Staden og skyder enhver for Panden, som vil forlade den, tager Hovedqvarteer paa Frederiksberg Slot og skover i Søndermarken, fælder Frugttræer, som skulle bruges til Faschiner, og tvinger Bønderne til at kjøre Bomber, hvormed deres Landsmænd skulle dræbes. Man skriver et Brev til Commandanten, erklærer ham, at man er kommen som Venner, og fordrer Flaaden udleveret; beder Vedkommende at gjøre det, om ikke for andet, saa dog for de uskyldige Indbyggeres Skyld, erindrer dem om at huske paa Gud og deres Pligter. Man faaer Afslag og begynder at bombardere, dræber og lemlester Værgeløse, sætter Kirker, Fattighuse og Hospitaler i Brand, og lader Armeen raabe Hurra! Man bortslæber Flaaden, udplyndrer Arsenalet, hverver for gode Haandpenge alle de Løsgjængere, man kan overkomme, alle de Troløse, som

ville bryde deres Eed, og drager hjem med Rovet. Man affyrer Canoner og afsynger Te Deum, illuminerer og holder Bal. Man spørger atter: "skulle vi være Venner?" man faaer intet Svar. Man lader som man er vred, giver Befaling at borttage alle Fiendens Handelsskibe, slæber Qvinder og Børn i Fængsel, giver dem hver 2 ß. om Dagen at leve af, opfordrer Kjøbmændene at udruste Sørøvere mod et uskyldigt Folk, samler alle glubske Døgnigter, man kan faae fat paa, giver dem Canoner, Hukkerter, Gevære og Sabler, lader dem anfalde værgeløse Skibe, og lover dem en Part af Plyndringen, kalder deres Hærværk Heltedaad og giver deres Rov Lovens Stempel. Man retfærdiggjør sig i Europas Øine, og kalder alle disse Nederdrægtigheder Nødvendighedsgjerninger og Selvbevarelsesmidler, finder Lovtalere, der berømme disse Skjændigheder, og Skjalde, som besynge dem. See! dette er Maaden at føre Krig paa i vore Dage.

Hvad mon en Irokeser vilde sige, dersom man fortalde ham, at en Nation, der vil kaldes oplyst og sender Missionairer til fjerne Lande for at omvende Hedninger, handler saaledes? Maatte han ikke grues for en saadan Oplysning og en saadan Omvendelse?

Men det, som Menneskevennen meest maa harmes over er det skjændige Hyklerie, som alle den nyere Tids Tyranner betjene sig af i deres Proclamationer. I Menneskehedens Barndom ansaae man Krig for Menneskets vigtigste Kald, og Scandinaverne kunde ikke tænke sig nogen større Lyksalighed efter dette Liv, end i Valhal at drikke Mjød af deres overvundne og dræbte Fienders Hjerneskal. De vare ingen Hyklere. I vore Dage gjør man sig aldeles ikke Regning paa en saadan himmelsk Belønning. Engellands meest blodtørstige

Ministere kalde Krigen "et Onde", og selv Cathcart og Gambier talde om "at spare Blod og forekomme Krigens Rædsler". Men desuagtet tænde de Krigens Morderfakkel i fredelige Lande. Er dette ikke Gudsbespottelse, saa existerer der ingen Gudsbespottelse. Ingen Tiger er saa grusom, at den hykler Medlidenhed, naar den staaer i Begreb med at sønderslide sit Rov. Den er Tiger og fornegter ikke sin Tigernatur. Kun Mennesket ene er istand til at tale om Forsyn, Religion, Medlidenhed, i det Øieblik han træder Alt hvad der er helligt under Fødderne.

Sulla Morte

del Sig^re PIETRO LEONARDO GIANNELLI.

Sonetto.

Placido, eterno sonno il ciglio preme
E grave il plumbeo scettro Morte posa
Su Lui, ch'or lieto in porto più non teme
Di questa vita l'onda procellosa.
Natura or piange, che, a Lui madre e sposa
Fugli compagna infin all' ore estreme,
E presa dal dolor, di Lui gelosa
Il burin spezza, e lo scarpello insieme.
Sul freddo marmo che le care spoglie
Racchiude, al lume di funerea face
Che fioco schiara di Morte le soglie,
Stassi Ella in bruno ammanto involta, e tace,
Alto silenzio i sensi in se raccoglie:
O quanto quel tacer, quanto è loquace!

Enrico Virgilio Mocenni.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Borgermesteren i Apenrade stod nylig Fare for, at miste Livet i sine Kaldspligters Udøvelse. En bekjendt uroelig Karl, som allerede eengang tilforn havde bragt hele Borgervagten til at vige, og som Borgermesteren vilde lade arrestere, løsnede et Gevær imod ham, hvorved han blev saaret. Udentvivl havde det kostet ham Livet, dersom Gjerningsmanden ikke havde ladet Geværet med saa mange Kugler, at Krudtet ved Affyringen ikke kunde drive dem ud med tilbørlig Kraft. Borgermesteren er nu uden for al Fare, og kan igjen forrette sin Tjeneste. Den omtalte Karl holdes for afsindig; imidlertid er han dog strax bleven bragt i Arrest, og Sagen foranstaltes undersøgt.

Den Kongl. Spanske Minister ved det Danske Hof, Hr. Grev Yoldi, er i disse Dage igjen kommen hertil fra Kiel, hvorfra flere Medlemmer af det diplomatiske Corps ligeledes ventes tilbage endnu i Vinter.

Ogsaa de Officierers Fruer, som havde fulgt deres Mønd til Holsteen, komme nu efterhaanden tilbage her til Staden.

Hr. Grev Carl Moltke, der for en Tid siden er bleven udnævnt til Kongl. Dansk Gesandt ved det Svenske Hof, tiltræder i disse Dage Reisen til sin Post.

I Følge Kongl. Resol. af 12 d. M. er 18 §. af Caperreglementet forandret didhen: "at Overadmiralitetsretten i Kjøbenhavn skal sammesteds, i Sjælland og omliggender Øer, saaledes som den for Kongeriget Norge anordnede Overadmiralitetsret, der har sit Sæde i Christiania, dømme for Norge i anden og sidste Instance i alle Priissager.

Ogsaa i Tydske Blade har man nu faaet indsneget den Opdigtelse, at de Engelske have besat Marstrand.

I Kammerherre og Baron Juel Winds og hans Fru Moders Tid er der paa Grevskabet Frisenberg i Aarhuus Amt bleven opbygget tre ny Skoler, i Aidt, Thorsøe og Gjerning Byer, som forhen manglede Skoler, paa Eiernes egen Bekostning. Hver Bygning bestaaer af 10 à 12 Fag med lyse, og rummelige Skolestuer, og beqvemme Indretninger for Skolelærerne. Efter Forordningen have de henlagt Jord til disse Skoler. De have ogsaa ladet indhegne Urte- og Kjøkkenhauger, og tillagt Skolelærerne passende Løn og Ildebrændsel. Ligeledes have de i Leerberg ladet indrette et ordentligt Skolehuus og tillagt Skoleholderne en aarlig Løn. Foruden disse er der stiftet Skoler i sex andre Byer. Greven contribuerer aarligen til disse rosværdige Indretningers Vedligeholdelse.

Paa Jødekirkegaarden uden for Nørreport have de Engelske ranet Fattigbøssen, som var lænket fast med en Jernkjæde, og hvori der fandtes nogle Penge. Af adskillige skjønne Ligsteene have de afbrækket Marmorfriserne og brugt dem til at polere deres Knapper ꝛc.

Den 19 Sept. blev Briggen de tvende Søstre fra Island opbragt tæt under Lindenæs af en Engelsk Cutterbrig. Skibet tilhører Kjøbmand Sivertsen, som selv var ombord. Foruden ham var der 22 Passagerer, hvoriblandt de Herrer Justitsraad og Justitsiarius Stephansen, Opmaalingsofficier Lieuten. Smith, Kjøbmand Westi Petræus med Familie, Factor Haldorsen og forskjellige andre. Skibet blev opbragt til Leith ved Edingburg. Hr. Justitsraad Stephansen udbad sig Tilladelse hos den i Edingburg residerende og paa Stationen commanderende Engelske Admiral, at reise til Kjøbenhavn med eet af de Krigsskibe, som kort derefter skulde afgaae, hvilket blev ham tilstaaaet. Noget derefter udbad Hr. Lieut Smith sig samme Tilladelse, som ligeledes blev ham tilstaaet. Men de øvrige fik siden ingen Tilladelse. Paa den Tid ventede man i Engelland, at Alting skulde blive bilagt. — I forrige No. stod ved en Feiltagelse, at Kjøbmand Petræus og hver af hans Familie og medhavende Tyende faaer daglig 24 ß. Det skal hedde: Hr. Petræus faaer 24 ß. dagligen, men hans Familie og Tyende faaer aldeles intet. Kan der vel tænkes et større Exempel paa Grusomhed?

Uhrskiven paa den Side af Fruekirketaarn, der vender ud til Nørregade, er bleven ubeskadiget, og mærkeligt er det, at Viseren peger paa 12, og at altsaa Uhret netop ved dette Klokkeslæt ophørte for sidste Gang at gaae. Ikke mindre mærkeligt er det, at kun de øverste Zirater af den prægtige Danske Krone oven for Uhret ere afbrændte, og at denne

denne Krone, om det gjaldt meget, godt kunde sættes istand igjen.

Da de Engelske i afvigte Augusti Maaned forsynedes med Levnedsmidler i Helsingøer, fik de i en Tid af 14 Dage hver Dag 10,000 Pd. færsk Kjød.

Wrørboeren have 10 Fartøier, hvert paa omtrent 10 Comerce-Læster, med hvilke de for det meste fare paa Norge 2c. De have desuden nogle store Baade. I den senere Tid skal deres Skibsfart have aftaget, fordi de lægge mere Vind paa Agerdyrkning.

I Kjøbenhavn haves i denne Tid saa stor en Overflødighed af Hvede, at man kun byder 6 Rdlr. til 6 Rdlr. 2 Mk. for Tønden. Adskillige Fynboer, der ligge her med fuld Ladning, og som selv have ved Indkjøbet betalt 8 Rdlr. for Tønden, have derfor seet sig nødsagede til at oplægge her denne Artikel, i Haab om bedre Priser.

Skibet General Mühlenfels fra St. Croix er opbragt til Dünerne.

Man fortæller, at, da Caperen Røvervennen, under en overordentlig stærk Søgang, vilde tage den Engelske Brig, blev Baaden stødt af en Bølge fra Skibet, hvorved to Mand bleve hængende derved, i det de vilde entre. De maatte saaledes blive hængende den meste Tid af Natten, indtil Caperen kom og tog den fiendtlige Brig.

Hakon Jarl, Sørgespil i fem Acter af Ohlenschlæger, er bestemt at opføres til Kongens Fødselsdag. Hr. Frydendal kommer til at spille Hakons Rolle.

Skibet der Schwan, Capit. Tob. Blank, er den 21de lykkelig ankommen fra Kjøbenhavn til Colberg.

Magistraten i Kjøbenhavn har hidtil ved Lodkastning afhændet 1920 Favne Brænde.

Ogsaa det borgerlige Artillerie har nu aabnet Subskription til en Canonbaad, som skal offereres H. M. Kongen. — I Anledning af den ved det borgerlige Infanterie aabnede Subskription til en Canonbaad, har Stadshauptmanden modtaget en meget naadig Skrivelse fra H. K. H. Kronprindsen, hvori H. K. H. har yttret sin største Tilfredshed med dette patriotiske Foretagende.

Al Passage paa den saakaldte lange Linie ved Søen ophører indtil videre.

(Nyeste Skilderie af Kbhavn, No. 23. 1807.)

Under den 12 Dec. er i Rendsborg udkommen en Placat af følgende Indhold: Vi Christian den Syvende, 2c. 2c. Gjøre alle vitterligt: At Vi, med Hensyn til Omstændighederne, ville herved have det i Vore Riger Danmark og Norge ved Vor Placat af 29de Maji dette Aar anordnede Forbud imod Brændeviinsbrænden af nogen anden Kornsort, end Hvede med den fornødne Tilsætning af Malt, saaledes indskrænket: at det vel fremdeles indtil videre skal i fornævnte Vore Riger være forbudet at brænde Brændeviin af Rug eller Havre, enten malet eller umalet, under den ved forbemeldte Vor Placat fastsatte Straf saavel for dem, der befindes herimod at handle, som for de Møllere, der betrædes at grutte eller skraae Rug eller Havre til Brændeviinsbrænden, men at det derimod herefter skal være tilladt til dette Brug at anvende alle andre Kornsorter.

Under 11 Dec. er i Rensborg udkommen en Forordning af følgende Indhold: Vi Christian den Syvende, 2c. 2c. Gjøre alle vitterligt: at Vi, efter nærværende Tids Omstændigheder, finde det nødvendigt, foruden den ved Vor Forordning af 22de August dette Aar udskrevne extraordinaire Korn-Leverance af Ager og Engs Hartkorn i Vort Rige Dannemark endvidere at udskrive en extraordinaire Rug- og Havre Leverance af bemeldte Hartkorn i Vore Provindser Jylland og Fyen til Vor Tjeneste i det næstkommende Aar 1808, for hvilken Udskrivning Vi ville tilstaae Yderne en billig Betaling. Thi byde og befale Vi: 1) Af hver Tønde, saavel contribuerende Ager og Engs Hartkorn, som privilegerede Hovedgaardstaxters, Grevers og Friherrers privilegerede Godsers, de Rettens Betjente og Skovriderne tillagte Gaardes, Præstegaardes, Kiøbstæd-Jorders og Vore egne Færgegaardes, samt alt andet privilegeret Ager og Engs Hartkorn, af hvad Navn nævnes kan (Degneboligers alene undtaget), i fornævnte Vore Provindser Jylland og Fyen skal leveres, foruden den ved Vor Forordning af 22de August dette Aar udskrevne Korn-Leverance, 3 Skiepper 3 Fierdingkar Rug og 4 Skiepper Havre. 2) Betalingen, som Vi for de Kornvarer, der saaledes leveres, ville tilstaae Yderne, skal i sin Tid af Os nærmere vordes bestemt; dog bevilge Vi dem derpaa et Forskud af 4 Rigsdaler pr. Tønde Rug og 1 Rdlr. 48 ß. pr. Tønde Hav-

re, der kan godtgjøres dem ved Liquidation i Vore Skatter. 3) Kornvarerne skulle være gode, sunde, dygtige og vel rensede, saaledes at de for forsvarlige Kjøbmandsvarer kunne passere. Og leveres samme overalt med løst og strøget Maal, samt uden noget Opmaal, enten det skeer med heel eller halv Tønde, Skieppe eller Fierdingkar. 4) Kornvarerne skulle af Yderne holdes i Beredskab til at kunne udredes, naar det af vedkommende Oppebørsels-Betiente, i Følge de Ordrer, som dem derom tillægges, maatte paafordres. Og blive da til den Tid, som saaledes bestemmes, de af det contribuerende Hartkorn udskrevne Kornvarer af Yderne at afleveres paa de Steder, som dem af Oppebørsels-Betientene anvises. Men de af det øvrige Hartkorn udskrevne Kornvarer afhentes hos Yderne ved Kongereiser. 5) Skulde nogle af de udskrevne Kornvarer ikke behøves modtagne, ville Vi derom til sin Tid lade Vedkommende underrette, hvilke da derfor heller ingen Betaling erholde. 6) I øvrigt forholdes i Henseende til den herved udskrevne extraordinaire Rug- og Havre-Leverance og dens Modtagelse, med videre, efter Vore i lige Anledning forhen udgangne Forordninger.

Continuation af foregaaende Anmeldelser om patriotiske Bidrag til en ny Flaade:

Hr. Prof. Guldberg indsendt endeel moderne Sølvstykker, vog 122 Lod;

og Professorens Børn Emmerich, Eline, Christian — samt Kjøbmand P. A. Heuchs Søn, Johan Christian Heuch, fra Kragerøe, der er i Opdragelse hos Professoren, indsendt deres Sparebøssepenge, bestaaende udi: 1 Rosonobie — 10 Hollandske Ducater — 7 Sølvmedailler, vog $22\frac{1}{8}$ Lod, og 2 Piastre.

Hr. General Major Castenskjold til Frederikslund tilbudet 50 Eger i sine Skove til Flaadens Fremme.

Ved et Brev uden Navn indsendt: en Sølvkaffekande v. $119\frac{1}{2}$ Lod fra A. H, en dito Sukkervase v. $30\frac{3}{4}$ Lod fra P. J.

Ved et Brev undertegnet Enken A. C. indsendt: 2 Sølvterriner v. $259\frac{1}{4}$ Lod.

En Kjøbenhavnsk Borger indsendt: en Sølvthemaskine, v. 196 Lod, med Begjering, at hans Navn ikke i de offentlige Tidender maa derom vorde nævnet.

Hr. Birkedommer Lemvigh tilbudet, at dersom der i hans lille Skov skulle findes noget til Skibsbygning tjenligt Træe, saa maae samme ikke allene dertil tages; men han vil endog efter Anviisning for egen Regning lade det tildanne og transportere til nærmeste Ladeplads.

Hr. Greve Wedel til Wedelsborg har tilbudet af sine Eiendomsskove 50 Træer, tjenlige til Skibstømmer, og efter Anviisning at besørge dem behuggede og førte til nærmeste Ladested.

Fru Generalinde Sehested til Krogerup, som var bleven opmærksom paa, hvor beqvemt at et Skibbyggerie kunde anlægges paa hendes Godses Forstrand, gjorde øiebliklig følgende betydelige og saavel for Nutiden, som for Fremtiden gavnlige Opoffrelser: Hun anviiste beqvem Plads paa Strandkanten til Skibbyggeriets Anlæg, saa stort, at 4 smaae Fartøier kunne staae jevnsides; hun foranstaltede et Huus bygget paa hendes egen Regning strax ved Byggepladsen, hvorudi Fartøierne kan afslaaes og Arbeiderne staae og tildanne Tømmeret; hun føiede Anstalt til Logie, saavel for den Mand, der skal forestaae Fartøiernes Bygning, som for Arbeiderne derved, og efter Mulighed vil hun foretrække de Mænd til Huusfæstere herefter, som kan være gavnlige Haandværkere for dette Anlæg; — hun opofrer alle de i hendes Skove for Tiden værende undværlige Træer, som ere tjenlige til Flaadens Skibsbyggerie, hvilke hun endog paa egen Bekostning vil lade behugge og transportere til Stranden.

(Fortsættes.)

Udenlandske Efterretninger.

Prinds Regenten af Portugal har forladt Lissabon med de fornemste Familier, og ikke allene medtaget alle sine Skatte, men endog 8 Linieskibe og 2 Fregatter. Man bebreider ham, at han har ladet fornagle Canonerne paa Fortet Belein, for at forskaffe Engellænderne fri Adgang, og at han er stødt til deres Skibe. Man haabede, siger Argus, at Prinds Regenten, da han endelig indsaae sine Staters Tarv, havde forenet sig med det store Europæiske Forbund. Men alle hans Demonstrationer vare kun en List, for at vinde Tid. Og hvorledes har han benyttet denne Tid? Han

har forladt Tronen, der kunde have gjort ham fri. Resultatet af hans Manoeuvre er, at sikkre sig en Vicekonges eller Gouverneurs Post paa en Engelsk Colonie. Hans Adfærd har beviist, hvor nødvendig Expeditionen til Portugal var. Engellændernes Tog vil snart overbevise ham om deres Taknemmelighed for en saa herlig Opoffrelse. Men Europa erkjender med Fornøielse, at aldrig en Allians ce, der forener de to mægtigste Souverainer, kunde knyttes fastere i en saa critisk eller saa passende Tidspunct. Dette Forbund allene kunde betrygge det mod en krydsende Sødespotismus, hvis sikkreste og rigeste Bytte ere Ruinerne af den Trone, som den foregav at ville beskytte.

Førend Prinds Regenten forlod Lissabon, lod han udgaae en Bekjendtgjørelse, hvori det hedder, at han vil trække sig tilbage til sine Besiddelser paa hiin Side Havet (Brasilien), indtil en almindelig Fred sluttes, og at Undersaatterne skulle behandle de Franske paa en fredelig Maade. — General Junot har ved sin Ankomst blandt andet ladet bekjendtgjøre, at den Franske Armee kommer for at beskytte Landet og Prindsen mod Engelsk Indflydelse, men at Ildesindede have forledt den sidste til at kaste sig i Engellands Arme.

Brasilien er omtrent 500 Mile fra Østen til Vesten og 550 Mile fra Norden til Vesten. Luften er især i den sydlige Deel reen og sund, men i den nordlige mere udsat for Regn og heftige Vinde. Jordbunden er overmaade frugtbar, og leverede Indbyggerne, indtil Guldminerne bleve opdagede, alle Livets Fornødenheder. I de senere Tider har man bedre lært at agte Jordbundens Rigdomme. Landet leverer nu Fernambuktræ, Sukker, Rom, Riis Indigo, Cochenille, Ingefær, Cacao, Vanille, Bomuld, Tobak. Men Guldminerne og Diamantgruberne give dog endnu det rigeste Udbytte. Begge Dele vaskes i Mængde ud af Havets Sand. Kronen Portugal faaer ⅕ Deel deraf, foruden Udførselstolden, og denne Indtægt allene skal beløbe sig til 2 Millioner Rdlr. aarligen. Til at dyrke Plantagerne, og til at indsamle Guldet og Diamanterne bruge Portugiserne Negerslaver, som de hente fra deres egen Colonie i Angola paa de Africanske Kyster. De indføre hvert Aar omtrent 16,000 Slaver. Forhen var San Salvador Hovedstaden, nu er Rio Janeiro det,

og fra dens Havn udgaae alle Brasiliens Rigdomme, hvis Værdie, som oftest er 14 Millioner Rdlr. om Aaret. — — Prinds Regenten af Brasilien er født d. 13 Junii 1767, og modtog Regjeringen af sin Moder d. 15 Julii 1799. Han blev formælet med Kongen af Spaniens Datter den 9 Jan. 1790.

Det hedder, at Engellænderne have bemægtiget sig Penicha*).

Det hedder, at den Russiske Flaade vil overvintre i Lissabon.

I Valencia er den 23 Novbr. bekjendtgjort følgende: For at ophæve al mercantilsk Samqvem med Storbritanniske Undersaatter, og forhindre, at samme indføre deres Varer paa Elbe og Weser, har den Franske Keiser befalet, at alle Skibe, de Franske selv ikke undtagne, som indløbe i benævnte Floder, skulle anholdes, og naar Ladningerne bestaae af Colonialvarer eller andre Varer, der ere af den Art, at Engelland kan frembringe dem, skulle de seqvestreres og tages i Depot, indtil en tilstrækkelig Undersøgelse udviser, hvem de tilhøre. Da nu Hs. Exc. den Franske Gesandt har anholdt om, at samme Fremgangsmaade maa bruges i Spanien, saa tilkjendegiver jeg Dem, efter høiere Befaling, at De i Henseende til det, der i vore Havne bemeldte angaaende er at foranstalte, vil udfærdige de fornødne Befalinger ꝛc.

Fra Petersborg meldes under d. 31 Novbr., at Isgangen paa Newa er saa stærk, at man ikke længere vil kunne seile i Baad mellem begge Dele af Staden.

Den Franske Keiser har foræret det Russiske Gesandtskab i Paris et fuldkommen meubleret Hotel.

Det Franske Hofs Foræringer, som for det meste bestaae af kostbart Porcellain fra Sevres, ere ankomne i St. Petersborg.

Den nylig afdøde Zarinde af Georgien, som siden dette Lands Besættelse har levet i Petersborg, er den 27 Nov. bleven jordet med Kongelig Pragt. Keiser Alexander og Storførste Constantin fulgte Liget.

*) En befæstet Stad med en Havn i Estramadura, 11 Mile fra Lissabon. Den ligger paa en Halvøe, med et Citadel og et Fort, samt 3000 Indbyggere.

Til Luthers Mindesmærke er ialt indkommen 23,000 Rdlr., men Bestyrerne for dette Foretagende have forvandlet disse fra de fleste Europæiske Lande samlede Bidrag til Landsobligationer, som svare 4 PC., for, som de paastaae, at hjelpe deres ulykkelige Fædreneland. Den Selvraadighed, som saa mange Bestyrere ofte tillade sig, kan let betage mange Mennesker Lysten til at understøtte store Nationalforetagender. Hensigten var at bidrage til Luthers Mindesmærke, ikke til at ophjelpe forfaldne Financer.

Moniteuren siger, at Havnen Triest sættes i frygtelig Forsvarsstand, og at der føres Canoner did fra det indre Østerrige.

Den 9 d. M. er en Russisk General af høi Rang reist i strængeste Incognito fra Brüssel til Paris.

Den Levantiske Handel er endnu i Staa. Kun Franske og Italienske Skibe vove stundom at løbe ind i Triest, hvor Handelen florerer. Hidtil have Tyrkerne tilstedt Sicilianske Skibe Adgang, fordi de Varer, de have ombord, ere sikkre for Engellænderne. De Spanske Kjøbmænd, især i Barcelona, fortsætte deres Handel paa Archipelagus, uagtet Krigen med Engelland. Spanierne have overalt stor Nytte af det Sicilianske Flag. Skibsfarten i Middelhavet var i Sommer og Efteraaret meget levende, skjønt imellemstunder farlig. Da de Franske eller under Fransk Flag seilende Capere have gjort mange betydelige Priser i dette Hav, saa have Engellænderne siden nogle Maaneder faaet udrustet en Mængde Sardinske og Maltheser Capere, der krydse under Engelsk Flag, men for det meste opholde sig langs med Kysterne af det sydlige Italien, og tilføie den derværende Handel stor Skade.

Et Statsbud er i største Hast ankommen fra Petersborg til London med Resultatet af de sidste og definitive Conferencer mellem Lord Gower og Romanzow, som holdes meget hemmelige og i Anledning af hvilke Ministerne have havt en Sammenkomst. — Et andet Statsbud er kommen fra Sverrig, og Ministeren Pierrepoint er paa Hjemveien. — Sidney Smiths Flaade for Ferrol bestod d. 14de f. M. af nogle Fregatter og 6 Linieskibe. — Oportofloden er kommen lykkelig hjem. — Kysterne fra Dublea (en Havn omtrent 1 Miil fra Dublin) og indtil den sorte Klippe vare nylig

bedækkede med Liig af Mandfolk, Qvinder og Børn, som omkom i den sidste stærke Storm.

Videnskabelige og Konstefterretninger.

En ny Opera, la Vestale, forfattet af de Jong og sat i Musik af Sponlini, er opført i Paris med stort Bifald.

Det Franske Academie har overdraget Chenier Udarbeidelsen af dets Historie, da François de Neufchateaus svage Helbred ikke tillader ham at fuldende dette af ham begyndte Arbeide.

Geoffroy, Medlem af Institutet og Prof. i Gravstikkerkonsten rc. ved de Døvstummes Institut, har overleveret den Franske Keiserinde Napoleons Portrait i en Medaillon.

Humboldt er ankommen til Paris, hvor han nu vil udgive sin Reisebeskrivelse.

Den dyriske Magnetismus bringes nu paa Bane igjen i det almindelige Sygehuus i Bamberg. Man har anstillet mange Forsøg, som overgaae al Forventning. Den er bleven anvendt i Ledesygdomme med og uden Feber og i haardnakkede Brystsygdomme med største Held. Ved samme Leilighed har man gjort her den Erfaring, at man med en Blanding, hvis Hovedbestanddeel var Blysukker, har fuldkommen helbredet en Lungesot, som allerede havde naaet den høiste Grad.

Nu saa de Franske Læger begynde nu at rose den Opdagelse, som den berømte Rasori i Kongeriget Italien har gjort. Ved mange Forsøg og Erfaringer har han fundet, at Caffepulver, som tages paa samme Maade og i samme Dosis som China, er i vedholdende Vexelfebere et vigtigt Lægemiddel. 2 til 3 Unzer pulveriseret Caffe kan fuldkommen læge en Patient af stehniske Anlæg. Rasori har ligeledes paa denne Maade i kort Tid cureret de stærkeste Betændelsesfebere, især naar han gav den Syge Føde af Planteriget.

Det physiske og medic. Selskab i Lüttich har udsat 200 Franker for den bedste Besvarelse af det Spørgsmaal: hvilke Sygdomme kunne meddeles Barnet af Moderen eller Moderen af Barnet ved Dien? I hvilke Tilfælde man maa vænne Barnet fra Brystet, og i hvilke Tilfælde kan Dien betragtes som Cur? Afhandlingerne maa være skrevne paa Latin eller Fransk og indsendes inden d. 1 Oct. 1808.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 24.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 2 Januarii, 1808.

Det henrundne Aar 1807.

De fleste af dette Blads Læsere erindre uden Tvivl endnu de Betragtninger, jeg under Overskriften: "det henrundne Aar" i Enden af afvigte Aar anstillede over Europas store og rædsomme Begivenheder og de Følelser jeg den Gang yttrede over vort Dannemarks Lykke midt under hine voldsomme Storme. Jeg skildrede hiint Aar som det ulykkeligste for andre store og mægtige Stater og som det lykkeligste for vort Fødeland. Men hvilken Evighed er ikke et enkelt Aar? Hvilken Dødeligs Øie formaaer at see ned i det urandsagelige Svælg, der adskiller Begivenhederne af saa kort et Mellemrum? Hvor uklogt handle ikke de, der udkaste Planer, til hvis Udførelse der udkræves hele Menneskealdere og ere stolte af deres Værk førend de endnu have oplevet dets Fuldendelse? Fra Vuggen til Graven more vi os alle med Fremtidens Drømmebilleder. Som Lygtemænd lede de os igjennem Livet fra den ene Mose til den anden, og jo mere vi skuffes, desto troskyldigere følge vi dem. Men ligesom med et Pust kuldkaster ofte Virkeligheden vor Indbildnings største Kjæmpeværk. Den Beskedne er derfor yderst varsom i sin Paastand, naar Talen er om at bedømme store Begivenheder, om at see ind i Fremtiden og at drage Fligen af dens hellige Teppe tilbage, for at forekomme store Almeenuheld. Kan det end ikke negtes at den Vises Øie seer langt, at det ofte kun koster ham liden Umage at opløse Gaader, hvis Nøgle skjules bag Fremtidens Slør, saa maa man dog tilstaae, at Begivenhederne ofte krydse hinanden saa stærkt og at tilsyneladende Ubetydeligheder ofte forvandles til saa store Betydeligheder, at det vel er muligt, at gjette sig til hvad der vil og kan skee, men at det bestandig dog ikke bliver andet end Gjetteværk. Vi bør i dette Tilfælde mere beundre hos de fleste udmerket store Mænd deres Lykke end deres Skarpsindighed og Forudseenhed. De største Foretagender paa Jorden ere alt for afhængige af Ubetydeligheder. Var det end muligt at forudsee de betydelige, fordi de falde lettest i Øine, saa bliver det dog umueligt at forudsee de mindre betydelige. Men det er de smaa Stene, som i Almindelighed vælte de største Læs.

Det henrundne Aars Begivenheder kunde i flere end een Henseende give Stof til Betragtninger, men vi ville drage et Slør over enhver

Tilbageerindring, der muligen kunde svække det Mod og den Tillid, som især i denne Tid bør besjele os Alle. Den uforfærdede Søfarende gaaer midt under Bølgernes Brusen bestandig kun fremad; har han tabt Mast og Raa, saa tænker han kun paa at hjelpe deres Savn, men ikke paa Savnet selv. Den Uforfærdede seirer næsten i de fleste Tilfælde, og ofte bliver Aarsagen til hans Ulykke en Spire til hans Lykke.

Vi have i det henrundne Aar mistet et af vore ældste og kostbareste Klenodier; det er sandt; men er Tabet end stort, saa er det dog ikke ubodeligt. Vor Flaade har Fienden kunnet berøve os, men ikke det, som er langt vigtigere end en Flaade, hiin stolte Borgeraand, der under enhver Fare i Aarhundreder har opholdt det Danske Monarkie, og fremkryllet ukjendte Kræfter. Hvor sand Borgeraand hersker, der er intet Almeenuheld saa stort, at det jo kan afhjelpes; intet Tab saa betydeligt, at det jo kan oprettes. Vi have seet hvilke patriotiske Offere nogle faa Maaneder have frembragt; hvor mange flere kunne vi ikke vente os? Aarhundreders Erfaring har overalt lært, at intet kan knække det Danske og Norske Folks Mod, at det under de meest overhængende Farer har været Tronens tryggeste Støtte, og at det aldrig har agtet noget Offer for stort, hver Gang det gjaldt om, at understøtte Konge og Fødeland. Vi tænke derfor heller ikke paa det, der er tabt, men kun paa det, der bør, maa og skal oprettes; vi indlade os ikke paa at drøfte hvad der er skeet, men tænke kun paa hvad der bør, maa og skal skee. Vort Aarhundredes politiske Begivenheder ere virkelig saa indviklede, dets Politik i visse Cabinetter saa slibrig og vanskabt, det Hele i et saa gjærende Oprør, at man næsten kunde paastaae, det var umueligt for Dannemark, at

vogte sig paa dette stormfulde Hav for alle aabenbare og blinde Skjær og Klipper, om end en Cæsar selv havde siddet i Raadet. Intet uden Fremtiden kan lære hvilken Vending Tingene i Europa ville tage. Engelland ligner en fortvivlet Spiller, der har tabt saa meget, at han i sin Fortvivlelse sætter sin hele Guldbørs paa Spil, og vil vinde eller tabe alt. I dets Øine gjelder Folkeretten kun for den Stærkere og er Retfærdighed kun en tom Lyd. Det har fremstillet sig som det første Folk i Historien, der ønsker hele Verden til Fiende. Det har gjort Forsøget; Tiden vil lære om det vil kunne holde det længere ud end Verden. Man har havt Stater, som havde næsten alle deres Tids bekjendte Nationer under sig, men ingen eneste der saaledes som Engelland havde alle imod sig. Det har skilt sig ved alle andre Nationers Tillid; det vil i Fremtiden betragtes som en Mindremand blandt Staterne; dets Løfter vil ikke blive troet og dets Ord være uden Kraft. Dette er den store Lykke, som Engelland nu i femten Aar har udgydet saa mange Strømme af Blod og opoffret saa meget Guld for!

Alt det Onde, Engelland har kunnet tilføie os, har det tilføiet os; det har skjændigen tilrevet sig vor Flaade og forstyrret vor Handel. Men dermed har det rimeligviis ogsaa endt sit Hærværk mod Dannemark. Hvor meget det end tørster efter at krone sine Skjændselsgjerninger med ny Skjændselsdaad, saa er det med al sin Magt dog for svag dertil. Dets Ministere selv føle nu, hvor skadeligt det er for dem at have Dannemark og Rusland til Fiender. At de ikke kunne undvære Farten paa Østersøen sees noksom deraf, at deres Kjøbmandsskibe endog udsætte sig for den største Fare, for at kunne løbe derind, og Pral er det, at de, naar Aarstiden tillader det, kunne have

Blocadeskibe og Krydsere i alle Farvande. Antaget at Engelland virkelig eiede 1000 store og smaa Krigsskibe, hvilke dog umuelig alle bestandig kunne være i brugbar Stand, kunne de med disse bloquere hele Verden? Og kan der vel tænkes en større Ydmygelse for det stolte Britannien, der vil foreskrive hele Verden Love, end at dets forroste Flag endog maa stryge for en simpel bevæbnet Fiskerbaad? Og dette vil altid blive Tilfældet saalænge den Brittiske Regjering ikke har erstattet Dannemark Alt hvad den i Ordets egentlige Forstand har fraranet det?

Betragte vi vor Forfatning i sit rette Lys, saa finde vi ikke allene Trost i den beroligende Tanke, at vor Sag er den retfærdige, men vi lære endog at indsee, at vi i Hedens første Dieblik maaskee have seet vore Trængsler i et Huulspeil. Det klinger underligt, men synes derfor ikke mindre sandt, at det mægtige Storbritannien i Grunden ikke har kunnet gjort det mindre Dannemark andet end hvad enhver, selv den Afmægtigste, kan gjøre, naar Pligt og Æresfølelse ere ham ligegyldige, hvad Algier og enhver anden Røverstat kunde gjort naar den vilde følge det Engelske Cabinets Grundsætninger. For slige Misgjerninger kan ingen Stat, saalænge der i Europa endnu existerer nogen Tillid til den mindste Skygge af Folkeret, ligesaalidet vogte sig, som den troskyldige Vandringsmand for Stiemandens skjulte Dolk. Det Uheld, som er tilstødt os, havde sikkerlig rammet os allerede for en Snes Aar siden, dersom den berygtede Benzonstjerna havde udført sit Forsæt, at stikke vor Flaade i Brand. Mod ethvert Slags Mordbrand er selv den Mægtigste vaabenløs. Mod Engelland er man nu dog nogenlunde sikker; thi alle Nationer ere enige om, at man maa være dets Fiende, naar man vil betrygge sig mod dets Trædskhed.

Skulde vor Flaade eengang blive et Rov for Brittisk Herskesyge, saa kunde Ulykken aldrig indtræffe i et gunstigere Dieblik end nu, hvor hele Europa er mod Engelland, hvor det i sine politiske Krampetræk griber de meest afsindige Midler for at udføre sin begyndte Rolle. Skal man endelig anfaldes af et Udyr, saa er det altid bedre, at anfaldes naar det er udmattet, end medens det endnu er ved sine fulde Kræfter. En frelsende Skytsengel har fra de ældste Tider af vaaget over vort Fædreneland, og rakt det Haanden, naar Hjelpen syntes fjernest. Hver Gang det sank, reiste det sig igjen med fornyet Glands af sin Afmagt. Ogsaa det sidste Stød vil, hvor føleligt det end var, opflamme den gamle Danske Nationalfølelse og Nationalaand, og vække hiin i lykkeligere Dage ofte slumrende Kraft, som under store Nationaluheld viser sin fulde Virkning. Tidlig eller sildig seirer dog den gode Sag.

I øvrigt bestaae de vigtigste Danske Provindser af Landstrækninger, der rigeligen kunne forsyne sig selv med Livets vigtigste Fornødenheder. Hvilket herligt Land Sjælland er, det indsee vi nu ret tilfulde. Trods Krigsurolighederne, trods den uhyre Mængde Levnedsmidler, som leveredes 50,000 Fiender i en Tid af 2 Maaneder, ere de vigtigste Artikler, i det Hele betragtede, mere faldne end stegne i Prisen. I Kjøbenhavn mærker man i den Henseende aldeles ingen Spor af Krig. Hvad Jylland, Fyen og Holsteen ere for velsignede Lande veed enhver, og den Deel af Norge, der trænger til Korn, kunne faae mere end nok tilført fra de Danske Provindser. Collonievarer ville vi, omendskjønt Forraadet er overmaade stort, komme til at lide Mangel paa, men denne, næsten havde jeg sagt velgjørende Mangel, vil bringe os den saa længe landflygtige Tarvelighed et Skridt nær-

mere igjen. Vi ville lære at indsee, at Naturen har forsynet Dannemark med Alt hvad det til sit Udkomme behøver. Have vi end ingen Druer, saa have vi derimod Æbler og Pærer, hvoraf der kan perses den herligste Most. Ved at lægge lidt mere Vind paa Bieavlen maatte vi kunne forskaffe os vore Forfædres Champagner: herlig Mjød. Ved at beflitte os mere paa at brygge godt Øl maatte vi let kunne erstatte os Savnet af slappende Caffe og Thee, som vore Oldfædre og Oldmødre ikke engang kjendte af Navn, og alligevel vare stærkere og karskere end vi. Ved lidt Eftertanke og passende Opmuntring maatte der let kunne findes virkelig anvendelige Surrogater for Sukkeret. Kort, i dette Tilfælde kunne vi sige: man kan hvad man vil, naar man kun vil hvad man kan. Yppigheds-Artiklerne være bandlyste fra vore Grændser, thi Danske Mænd og Qvinder bør intet kunne pryde eller behage, som ikke Dansk Bund eller Danske Hænder have frembragt.

Forrige Nytaar endte jeg mine Betragtninger over det henrundne Aar med de Udtryk: gid enhver af dine Efterfølgere maatte vorde dig liig, denne Gang maa jeg desværre vende Sætningen om og sige: "gid ingen af dine Efterfølgere maatte vorde dig liig!"

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

(Blandede Efterretninger om Staden Throndhjem (fortsat). Af Christianssunds Stad faaer Skarpretteren aarlig 5 Rdlr.; formodentlig ligesaa af Staden Molde. 1761 blev Skarpretterens Løn af Throndhjem tillagt 20 Rdlr. og 1769 er ham tillagt 20 Rdlr. som Huusleie. 1704 blev de 4re Raadstuevægteres Løn forøget med 5 Rdlr. for hver, saa de da fik 25 Rdlr. 1659 d. 22 Maji, er af Magistraten udgivet en Vagt- og Mønstrings-Forordning for Throndhjem, bekræftet af Lensherre Hans Hansen 1660. 1662 er udgivet en Anordning om Borger-Vintervagt, som blev holdt fra 1ste December til Kyndelmisse; da vare fire Stads-Capitainer. 20 Mand hver Nat af Borgerne at holde Vagt efter Tilsigelse. $\frac{1}{4}$ Deel af dem at have Sidegevær; $\frac{1}{2}$ Deel at være forsynede med Øxer, og den anden halve Part være til at bære Læderspande eller Bøtter. Den ene halve Part at være i Stadens Corps de Garde, mens den anden, henved 2 Timers Tid, at gaae igjennem Staden; siden at afløses af hine. Hver Borger at maatte gaae personlig. En anden Vagtordonantse er udgivet 1672; derved beskikket 1 Vagtmester, 8 eedsvorne Borger Vægtere; disse at skulle samles hver Aften hos Vagtmesteren med Hellebard, Spyd, eller Degen; 4 at være i Domkirkens og 4 i vor Frue Kirkes Sogn; raabe for Øvrighedens Døre og for alle Korsgader hver Time; 2 af de mandigste med Vagtmesteren at gaae igjennem Gaderne. 2 Vægtere at vaage i Frue Kirketaarn, den ene før, den anden efter Midnat; ringe af Vagt Klokken 4, raabe hver Time. Vagtmesterens Løn at være 50 Rdlr. 1688 er atter udgivet en Vagtordonanse; deri bestemt at være 16 Vægtere til Staden maatte vorde mere bebygget; disse at samles paa Raadhuset, have Morgenstjerne eller Gaffelhage og Vægterhorn. 2 vaage i Raadstuetaarnet, raabe fra 9 til 4; hver Vægter have sin Gade, samt have af hvert Huus 2 til 1 Skill. hver Løverdag. 1712 udkom en Instrux for Vagtmesteren, hvilket Embede og 1793 fik Instrux. 1766 er en Vægter-Inspecteur, med 60 Rdlr. Løn aarlig, beskikket. 1690 var Raadstuetjenernes Løn 30 Rdlr., men 1708 40 Rdlr. og 1725 var den allerede voxet op til 50 Rdlr. Tilforn var aarlig af Magistraten udnævnt 2 Borgere til Kjæmnere. 1740 er Hans Brun dertil beskikket, med 80 Rdlrs aarlig Løn; i hans Sted blev 1760 beskikket 2de; derpaa atter kun een. 1686 er beskikket en Underfogd, eller Underbyefogd, som tillige skulde have Tilsyn med Politievæsenet, samt med Privilegiernes Haandhævelse især med Hensyn til Handelen; hans Løn var 50 Rdlr., blev 1756 60 Rdlr. 1766 vare Vægternes Antal 20 og 4 Reserve. 1767 22 Vægteres

tere; men 23 i Aaret 1771. 1686 er Frideric Pincier, Ingenieur og Auditeur, antagen til Capitajn for Brandcompagniet, som af Stadens Compagnier skulde udtages og oprettes. I Compagniet skulde være 100 Svende. Vægterne maatte ei førend sidst i April Maaned ophøre at gaae. Ingen Bræder (Bord) at maatte opstables paa Gaderne og hver Indvaaner at maatte forsyne sig med Lædertspande. Det blev befalet — men ei efterkommet — at plante Træer midt paa Gaderne, da man i den forrige Ildebrand havde erfaret, at Kirsebærtræer i Haverne havde beskjermet Husene. Paa Torvet at skulde bygges en Corps de Garde; Pincier fik derpaa 1687 Kongelig Bestalling. 1711 blev Wissing antaget til Brandinspecteur; 1734 blev denne aarvaagne og duelige Mand Brandmajor. 1750 blev Christian Collin Vicebrandmajor og antaget af Magistraten allerede 1748. Collin blev oplært af forrige Brandmajor for 100 Rdlr. 1763 er J. Daniel Berlin antaget til Overbrandmester; en Fortegnelse over Throndhjems Sprøiter m. v. er trykt i Throndhjem 1764, 16 Sider i 4to, hos Winding.

(Fortsættes.)

De sidste Breve fra Sverrig melde, at Hs. Maj. Kongen nu igjen er indtruffet i Stokholm.

Den Kgl. Danske Gesandt ved det Svenske Hof Hr. Grev Moltke er nu afgaaet til sin Bestemmelse. Hans Gemalinde ledsager ham til Stokholm.

Den Russiske Capitain-Lieutenant Dodt, som forhen stod i Dansk Tjeneste, og nylig udmærkede sig saa meget i et Søeslag mod Tyrkerne, at han af Hs. Maj. Keiseren af Rusland blev benaadet med St. Georgs Ordenen af tredie Classe, er i disse Dage indtruffet her i Staden som Coureer fra Petersborg, hvorhen han med det første vender tilbage.

Adskillige af de meest anseete Familier her i Staden, der besjeles af en Tarveligheds Aand, som i nærværende Øieblik fortjener dobbelt Hæder, have vedtaget, ikkun at lade servere med koldt Kjøkken ved deres Aftenselskaber, og derved iblandt andre at spare det Brænde, som vilde medgaae til varm Anretning.

(Nyeste Skilderie af Kbhavn. No. 24. 1807.)

Hele Armeen skal nu herefter have anlebne Geværer.

Fra den 20de December 1806 til den 19de December 1807 ere her i Staden copulerede 888 Par; fødte Drenge 1869, Piger 1847, tilsammen 3716; døde Mænd 1404, Qvinder 1000, Drenge 978, Piger 925, tilsammen 4307. De Døde ere bortrykte af følgende Svagheder: Afsindighed 4; Alderdom 283; Barselseng 60; Betændelsesfeber 25; Beenbrud 2; Beenskade 6; Blodgang 7; Blodstyrtning 12; Bombeslag, som her voldt Døden enten strax, eller efter nogen Tid 282; Brækning 3; Brok 2; Brystkrampe 2; Brystsyge 735; Bylder 8; Druknede 29; Dræbt sig selv 10; Dræbt ved andre 1; Durkløb 22; Dødfødte 178; Engelsk Syge 3; Falden til Døde 5; Feber 56; Flækfeber 1; Flod 1; Forraadnelsesfeber 80; Forstoppelse 7; Galdefeber 12; Gevært 1; Gigt 68; Guulsot 8; Halssyge 9; Hastig død 19; Hovedpine 1; Hoste 5; Hævelse 1; Indvortes Svaghed 18; Kighoste 24; Kirtelsvaghed 5; Koldbrand 3; Koldfeber 1; Kopper 2; Krampe 109; Kræft 13; Langvarig Svaghed 15; Mavepine 5; Meslinger 166; Moersyge 2; Nervefeber 78; Nervesyge 178; Nyefødte 2; Orm 3; Ringorme 1; Rosen 1; Skarlagensfeber 15; Skiørbug 2; Skoldekopper 1; Skræk 9; Skudte 32; Slag 508; Slagflod 30; Steen 7; Stikflod 5; Sting 8; Svindsot 267; Trødske 17; Tænder 117; Ulykkelig Hændelse 12; Vattersot 168; Venerisk Syge 13; Uangivne Svagheder 522.

Commandeur-Capitain Kofoed er udnævnt til Gouverneur over Bornholm.

Efter General-Commandoens Foranstaltning i Norge er Færder Fyr blevet tændt og vedbliver at brænde indtil videre.

Den 10 Dec. blev en vigtig Engelsk Prise taget af Trekroners Batterie. Maaden, hvorpaa den blev taget, fortælles saaledes: Skibet førte Russisk Flag og foregav at komme fra en neutral Havn, som dens Papirer løde paa. Da en Officier fra Trekroner kommer ombord, seer han en Matros staae foran paa Dækket, hvis Ansigt røbede at han var Dansk. Da han paa Spørgsmaalet om han var Dansk, svarede jo, spurgte Officieren

endvidere: "Hvor komme I fra?" Matrosen svarede: Fra London. Nu havde man nok. Ved videre Undersøgelse opdagede man i Cahyten, ved at trykke paa en Fjeder, et Lukaf, hvori de ægte Skibspapirer gjemtes i en Flæskeskinke af Blik. Ladningen bestod for det meste af Klæde og Cassimir, og vurderes for over 100,000 Rdlr. Det hedder, at den skal deles i fem Parter.

Under d. 4 Septb. er udkommen en Placat, hvorved de Kornsorter, af hvilke der efter Placaten af 29 Maji 1807 indtil videre ikke maae brændes Brændeviin i Kongerigerne Dannemark og Norge, indskrænkes til Rug og Havre.

General-Toldkamret lader efter høieste Befaling kundgjøre: 1) At Placaten af 30te October d. A., i Henseende til Levnetsmidlers og Provisioners Udførsel fra Sjelland, Lolland, Falster og Møen, bliver i Kraft indtil April Maaneds Udgang næste Aar, saaledes: a) At alle Kornsorter saavelsom de Levnetsmidler, hvis Indførsel belønnes med Præmier, ikke maae udføres fra fornævnte 4 Øer; ei heller de Provisioner, som blot ved Forædling frembringes af hine, saasom Kornbrændeviine, Øl, bagt Brød; ei heller ferskt Kjød. b) At Udførsel til fremmede Steder ikke maae skee af Sukker, Vine Viinedike og Druebrændevine, vestindisk Rom, Talg, Tran, Linolie, Bomolie, Hampolie, Roeolie, og af Risengryn og Sirup i Almindelighed, men fra Kjøbenhavn kun for endeel og til et bestemt Qvantum; og at disse Varer ligesaa lidt som de under Litr. a anførte maae til fremmede Steder udføres fra de øvrige danske, ei heller fra de slesvigske og holstenske Steder og Havne; dog bliver Handelen med de i denne Post opregnede Varer mellem Statens Dele uindskrænket, ligesom og den landværts Handel mellem de holstenske og de tilgrændsende fremmede Districter. 2) At Præmierne for Tilførsel af Levnetsmidler til Norge i Følge Placaten af 2den October og til Sjelland i Følge Placaten og 3 te October d. A. maae vedblive indtil førstkommende April Maaneds Udgang.

Continuation af foregaaende Anmeldelser om patriotiske Bidrag til en ny Flaade:

Den 10de Bataillon af det søndre sjællandske Landværnsregiment indsendt en Sum af 425 Rdlr., som af Bataillonens Officierer, Underofficierer, Spillemænd og Gemene frivilligen er sammenskudt, for efter Evne at biderage til Fædrenelandets Tarv.

Aarhuus Amt sammenskudt en Sum, stor 7373 Rdlr. og Aalborg Bye 3070 Rdlr., som de begge have tilbudet at ofre paa Fædrenelandets Alter.

Hr. Capitain Olesen i Westerborg indsendt en Skrivelse fra Freslew Bønder i Lolland, hvorudi de tilbyde alle de Træer, som findes i deres betydelige opfredede Freslew Skove af Ege og Bøge, som kunne være tjenlige til Kongens Skibbyggerie.

Hr China-Capitain Fuglede indsendt 100 Rdlr. og 156 Lod forarbeidet Sølv.

Hr. Major Wichfeldt til Engeltofte indsendt 1 Annuitet, stor 1000 Rdlr.

Hr. Kammerherre Stemann i Sorøe indsendt fra en Proprietair, som har frabedet sig navngivet offentlig, en Kongelig Obligation paa 500 Rdlr.

Enkefrue Tabitte Sophie Munk indsendt 150 Lod forarbeidet Sølv.

(Fortsættes.)

Det Asiatiske Compagnie venter følgende 5 Ostindiefarere hjem: Kronprindsen, dets Retour-Cargaison 288,000 Rdlr., Casque med Inventarium 96000 Rdlr. — Norge, Ret. Carg. 288,000 Rdlr., C. m. J. 72000 Rdlr. — Prindsen af Augustenborg, Ret. Car. 432,000 Rdlr., C. m. J. 102,000 Rdlr. — Kjøbenhavn, Ret. Carg. 360,000 Rdlr., C. m. J. 64,000 Rdlr. — Holsteen, Ret. Carg. 360,000 Rdlr. C. m. J. 93,600 Rdlr. — Det sidste har formedelst svær Orcan maattet søge ind til Mauritz, hvor det er kjendt udygtig; desaarsag skal Reisen derfra, efter Expeditionens Bestemmelse, fortsættes med et andet der kjøbt Skib.

Udenlandske Efterretninger.

I et Opløb i Constantinopel bleve nyligen nogle Franske og Italienske Undersaatter fornærmede. General Sebastini fordrede strax en fyldestgjørende Satisfaction, men da denne Begjering ikke strax blev opfyldt og de to arresterede Ophavsmænd ikke paa Stedet bleve straffede, saa befalede Gen. Sebastini alle Franske og Italienere, der

opholde sig i Constantinopel, at gjøre sig færdige til Afreise inden 3 Dages Forløb. Han forlangte tillige af Porten de fornødne Passe og anførte i en officiel Note Aarsagen til sin Afreise. Ogsaa de Hollandske og Spanske Ministere forlangte Reisepasse. Men Porten lod de Skyldige i største Hast straffe, og efter at den havde underrettet den Franske Minister derom, blev Sagen bilagt.

Det Portugisiske Hof skal adskillige Gange førend dets Afreise have begjert hos den Franske General Pas for en Minister, der kunde sendes som Underhandler til Paris. Men Generalen, som nok mærkede Hensigten, svarede, at han ingen Ordre havde dertil.

Paa den store Napoleons-Canal, der skal forene Rhinen med Rohne, er der i afvigte Sommer og Efteraar bleven arbeidet meget stærkt. Betydelige Summer ere allerede anviste til dette Brug for næste Aar. — Der er ogsaa forelagt den Franske Regjering en Plan til at forene Sar med Rhinen, og istandsætte den af Vauban i Aaret 1703 anlagte Selzer-Canal.

Admiral Keats har nu faaet sine sidste Instructioner og er afgaaet til Portsmouth. Fra Woolwich sendes en Mængde Brandraquetter ombord paa hans Escadre. Det synes ikke aldeles urimeligt, at denne Branderpedition er bestemt til Lissabon.

Den Engelske Regjering har, for ret at lægge sin Retfærdighed for Dagen, under d. 25 Nov. udgivet en Befaling, efter hvilken der bestemmes visse Terminer, inden hvilke man kan være forvisset om, at de forskjellige Havne have faaet Kundskab om Cabinets-Ordren af 11 Nov. — Det morsomste er, at d. 21 Dec. var bestemt som den yderste Termin for Havnene i Østersøen, uagtet intet Engelsk Skib tør gaae did, uden Fare for at falde i vore aarvaagne Caperes Hænder.

Liverpool d. 21 Sept. Efterretningen om Kjøbenhavns Capitulation kom til Liverpool i Fredags, men opvakte ingen af saadanne glade Følelser, som vi have yttret ved Tidender om gammel Englands Fienders Nederlag. Kirkens Klokker ringede vel, men det forekom os som om det ringede for Liig og til Erindring af Storbritanniens

afdøde Hæder; dog Klokkernes fortrædelige Kimen ophørte snart: Folkets ædelmodige Sindelav og gode Forstand bevarede det fra at tage Deel i Ministrenes og deres Creatures grusomme Glæde. Dersom kun Halvdelen af den Rigdom havde været taget i en aaben og ærefuld Feide, da skulde vort Fædrelandssind viist sig ved almindelige muntre Lykønskninger og prægtige Illuminationer i hver Byens Gade; men nu var Alt mørkt og stumt. Øret hørte kun eenstemmig Deeltagelse i de forurettede Danskes Harme. Dette kjække og redelige Folks Fornedrelse, nogle Tusinde uskyldige Slagtofferes Myrden, denne fredsommelige Stads Ødelæggelse, vare ikke Sager, der kunde glæde et ædelmodigt og retfærdigt Publikum, omendskjønt de vel kunde forlyste en slettænkende Regjering. Regjeringen bør ansee Folkets Mistykke — og dette holde vi for almindeligt — som en Protest mod dets Handling.

Man bør lægge Mærke til, at Admiral Gambier i hans Depecher til Regjeringen taler ikke et Ord om Sir S. Hoods, Kommandeur Keats og Capitain Stopfords Fortjenester: Sir H. Popham opsluger allene hele Prisen, og virkelig en har han samme nødig. Folket vil let gjette Aarsagen til, at ingen Ros gives disse brave udmærkede Officierer, naar det erindrer, at de havde Mod til at gjøre Indvendinger imod, at blive satte i den Tilstand, at de maatte tage Forholdsordre fra en Mand, som endnu ikke er frikjendt fra de vanærende Beskyldninger, som foraarsagede en Krigsret sat over ham. (Af the Statesman.)

Sidney Smith ledsager Prinds Regenten med 8 Linieskibe til Brasilien. Naar man lægger til disse de 8 Linieskibe, han har medtaget, saa beskyttes han af 16 Linieskibe. De i Lissabon indrykkede Franske Tropper bestaae af 20,000 Mand. Den offentlige Rolighed er aldeles ikke forstyrret, men Handelen ligger ganske og Pengemangelen er stor.

Den Franske Keiser har under d. 17 Dec. udgivet et Decret, der kan ansees som en Modgift mod det Engelske Manifest af 14 Nov. Det bestemmer: 1) at ethvert Skib, af hvilken Nation det end er, som har ladet sig visitere af et Engelsk Skib, eller underkastet sig en Reise til Engelland

eller betalt den Brittiske Regjering nogen Afgivt, erklæres for denationaliseret, har mistet sit Flags Garantie og er bleven Engelsk Eiendom; 2) naar saadanne denationaliserede Skibe indløbe i Franske eller Frankriges Allieredes Havne, eller falde i Franske Krigsskibes Hænder, saa erklæres de for gode Priser. 3) De Brittiske Øer erklæres i Blocadestand til Lands og til Vands. Hvert Skib, af hvilken Nation det end er, og hvilke Ladninger det end har, som kommer fra Engelske Havne eller Colonier, eller expederes fra Lande, der ere besatte af Engelske Tropper, erklæres for gode Priser. De skulle tages af de Franske Krigsskibe og Capere, og tilkjendes Borttageren.

Prindsen af Benevents Indberetning til Keiser Napoleon af 20 Nov. 1806 indeholder følgende Caracteristik over Engellands Blocadesystem, som især i denne Tid fortjener at læses: "Engelland, siger han, vilde gjerne, at der ikke skulde existere nogen anden Industrie eller Handel end dets egen. Det har indseet, at det ikke kunde opnaae dette Maal, blot ved at forstyrre Forbindelse imellem Nationerne, men at det ogsaa maatte søge ganske at afbryde den. I dette Øiemed har det under Navn af Blocade, ret opfundet og iværksat den meest ubyre Theorie. Efter alle cultiverede Nationers Begreb og Vedtægt strækker Blocaderettigheden sig blot til faste Pladse. Engelland har anmasset sig, at udvide dette til ubefæstede Handelspladse, Bugter og Mundinger af Floder. En Plads kan kun kaldes bloqueret, naar den er saa stærkt indsluttet, at man ikke tør prøve paa at nærme sig den, uden at udsætte sig for en øiensynlig Fare. Engelland har erklæret Stæder for bloquerede, for hvilke det ikke har et eneste Krigsskib. Det er endog gaaet videre. Det har formastet sig til at erklære Egne i Blocadestand, som det med hele sin forenede Magt ikke var istand til at bloquere, nemlig vidtløftige Kyster og et heelt stort Rige. Da det af en chimærisk Ret og et forudsat Factum uddrog den Slutning, at det med Rette kunde gjøre til Bytte, og virkelig ogsaa gjorde alt til Bytte, hvad der gik til eller kom fra Steder, hvortil Adgangen kun var forbudet ved en Declaration fra det Brittiske Admiralitet, saa har det skræmmet de neutrale Skibe og forjaget dem fra Havne, som deres Tarv bød dem og Folkeretten berettigede dem til at besøge. Saaledes har det til sin Gavn

og Europa's Skade betjent sig af den Formastelighed, hvormed det sætter sig bort over al Ret, og haaner Fornuften selv." — I sit sidste Manifest har Engelland udvidet denne saakaldte Blocaderet til en fuldkommen Røverret.

Thomas Jefferson er født i Virginien, og omtrent 56 Aar gammel. Han blev opdraget i sit Fædreneland, og forlod det, da han blev ansat som Minister ved det Franske Hof. Han er høi og smekker af Legemsbygning, har en frisk Ansigtsfarve, og en venlig, beskeden Physiognomie. Hans Haar er rødladent. Uagtet hans Formue er saa betydelig, at han kunde leve ganske uafhængig deraf, saa bestemte han sig dog til at være en practisk Lovkyndig; men den offentlige Stemme, som anviste hans Talenter en høiere Virkekreds, lod ham kun liden Tid til at udvikle sin Veltalenhed for Rettens Skranker, og han kunde ikke drive den sædvaalige Praxis, fordi Fædrenelandet allerede tidlig gjorde Fordring paa hans Tjeneste. Uden at forsømme sit egentlige Studium fandt han endnu Tid nok til at lære i sine Fritimer Geometrie, Astronomie, Naturhistorie, Musik og Tegnekonsten, gjorde udmærkede Fremskridt i samme; især lagde han sig efter Historien og Statsvidenskaben. Han blev tidlig gift med en Datter af Wayly, en berømt Advocat i Virginien, men hans lykkelige Ægteskab varede kun kort, og hans Kone efterlod ham to Døttre, som han opdrog under sine Øine og som fulgte ham paa hans diplomatiske Sendelser. — Efter de Americanske Constituenters Ønske blev han et af de gavnligste Medlemmer af Lovgivningen i Virginien, og aflagde ved sine Skrivter Prøver paa sine heldige Bestræbelser. — I den Revolutionsperiode, da America blev løsrevet fra Moderlandet, steg han trinviis til høiere Poster. Han sad to Aar i den berømte Congres, som styrede Revolutionen. Hertugen af Liancour har leveret en Skildring af hans Caracteer. Han deelte med Washington, Franklin, J. Adams og et lidet Antal Andre alle Revolutionens Farer og Arbeider, og det var ham, som i Aaret 1792, da det opblæste Engelske Ministerium vilde misbruge de forenede Staters Svaghed, førte et ædelt, frimodigt Sprog, der vilde gjort den frygteligste Magt Ære. — 1774 udgav Jefferson en summarisk Oversigt over det Engelske Americas Love.

(Fortsættes.)

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 25.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 5 Januarii, 1808.

Lars Pedersen.

En Selvbiographie.

Blandt alle muelige Biographier er neppe nogen interessantere for Menneskegrandskeren end Selvbiographier, naar de ere forfattede saaledes, som de bør være. Hvor ulige Meningerne om Rousseaus Confessions end ere, saa tvivler dog ingen om, at de ere et vigtigt Bidrag til Menneskestudium, og det menneskelige Hjerte er et Slags moralsk Kattegat, som man ikke kan faae for mange Søkort over. Der bliver altid Skjær, Banker og Rev nok tilbage at mærke. Efterfølgende Biographie havde neppe seet Lyset, dersom Udgiveren ikke havde draget det ud af det Mørke, hvori det laae indhyllet. Lars Pedersen var ikke saa mærkværdig en Mand, at man nogensinde kunde ventet at see hans Contrefei i Kobber eller hans Levnedsbeskrivelse paa Prent.

Min Herkomst er meget uvis. Blev jeg engang Konge eller General (thi hvad kan man ikke blive til naar Skjebnen vil?), saa vilde denne Uvished kunne give Anledning til mange lærde Undersøgelser. At jeg hedder Lars Pedersen, er opdraget i Peder Hvidtfeldtsstrædet indtil mit femte Aar, og deraf har faaet Tilnavnet Pedersen, det veed jeg temmelig vist; men hvo min Fader eller Moder har været, det maa Himmelen vide. Saa meget kan jeg huske, at en ung, smuk og velklædt Dame kom hver Søndag og saae til mig, og puttede den gamle tandløse Pimpernille, jeg var i Huset hos, og som jeg kaldte Moder, nogle Penge i Haanden. Men siden blev jeg bragt ud til Opfostringshuset, hvor jeg fra Top til Taa blev klædt saa grøn som en Kaalorm, og havde man ikke heldigviis givet mig et Par blaa uldne Strømper paa, skulde overtroiske Folk i en Hast have troet, at jeg var een af Niels Klims Træ-Mænd. Fra den Tid af saae jeg hverken min saakaldte Moder eller den smukke Dame mere. Da jeg havde staaet til Confirmation, blev jeg sat i Lære hos en Tydsk Parykmager, hvor man vilde prygle mig til at gjøre lange Alongeparyker, hvilket har indgydet mig en saadan naturlig Aversion for Paryker, at jeg uden Betænkning kunde rive Borgermesteren selv Parykken af Hovedet, naar jeg tænker tilbage paa mine Læreaar. Jeg pønsede nu paa at forbedre min Tilstand. Ei, Lars! tænkte jeg ved mig selv,

du est født fri, ligesom din Mester, og du kan lade dig saaledes drille? En St. Hansdags Aften, da jeg havde faaet Lov til at gaae til Dyrehaugen, tog jeg Flugten og styrede min Kaas lige til Corsøer. Min Mester skraalte i alle Aviser, at ingen skulde huse eller hæle mig, beskrev mig fra Top til Taa, ret ligesom jeg havde slaaet et Menneske ihjel, og lovede den, der kunde opdage mig, en Douceur af 5 Rdlr., uagtet han ellers altid truede med at jage mig paa Døren, og svor paa sin Hamburgske Salighed, at jeg ikke var Føden værd. Men jeg lod min gode Urian kun skraale. Der var saa mange, som hedte Lars Pedersen; jeg gav mig ud for at være Kudsk af Profession, og klinede mig en Knævelsbart under Næsen, saa jeg saae ud som en livagtig Djævel. Jeg fik snart Condition hos en Procurator, som jeg maatte age Landet rundt fra det ene Ting til det andet. Uagtet jeg ikke havde lært at kjøre, saa gik det i Begyndelsen dog godt. Men en Dag skulde jeg kjøre ned af en forbandet Bakke, og bardus laae min gode Hr. Procurator i en stor Pøl; det ene Hjul af Vognen var gaaet itu. Nu skulde man bare hørt Procuratoren skjænde! Han svor paa sin Bestalling, at han skulde faae mig i Slaveriet. Jeg flæbede og bad om Naade, men her var ingen Pardon. Uagtet Procuratoren, som jeg siden erfarede, lod sig betale for det knækkede Hjul af den Principal, jeg skulde kjøre ham til, 11 Rdlr. 2 Mk. 12 ß. og Hans Hjulmand kunde gjøre sin Salighedseed paa, at det kun havde kostet 4 Mark at sammensætte, saa jog han mig dog bort, uden at betale mig en eneste Skilling i Løn for al den Tid jeg havde tjent hos ham. Jeg vovede aldrig at søge ham, thi hvad Ret, tænkde jeg, kan en stakkels Kudsk vel faae over en Procurator? Jeg huskede nu paa Parykmagerens Ord: man kan lettere faae den ene Kra-

ge til at hugge Øinene ud paa den anden, end den ene Procurator at ågere mod den anden. Jeg tog altsaa Knævelsbarten af og reiste til Kjøbenhavn. Her læste jeg i Adresseavisen: at en anstændig Tjener kunde faae en god Condition hos et fornemme Herskab. Men uden superbe Skudsmaal nyttede det intet at melde sig. Een af mine forrige Cammerater henviste mig hos en Mand i Adelgaden, der skrev Skudsmaal for 14 ß. Stykket, og tog ikke mere end 2 ß. for hver Underskrivt. Jeg lod mig skrive et med otte Underskrivter, som kostede mig ialt 30 ß. Forsynet med dette gik jeg nu hen til det fornemme Herskab, som boede i et Huus i St. Peders Stræde paa tredie Sal. Det var tre gamle Frøkener, der kaldte sig v. Lapidarius. Deres gamle Tjener, som havde conditioneret hos dem i 19 Aar, sagde de, var død af Alder og Svaghed. Jeg tog Tjeneste hos dem, og fik nu et Liberie af hjemmegjort Tøi, kantet med gule Barattesbaand, som man i en Hast skulde anseet for Guldgaloner. Her erfarede jeg hvad det betyder at opvarte fornemme Damer især Frøkener v. Lapidarius. Parykmageren var slem med sine Prygl, men Frøknerne vare langt værre med deres Mund. Især havde den mellemste en Tunge, der skjar som en Ragekniv og skrallede som et Pebergvern. Fra tidlig om Morgenen til sildig om Aftenen havde jeg Slid og Slæb. Saa raabte den ene Frøken, saa den anden, saa den tredie. Den ældste havde en Papegøye, som hun holdt af ligesom det kunde være et Barn, og den skulde jeg lære at fløite Tappenstregen, synge Hou Vægter og sige du Gavtyv! Men baade Lærlingen og Læremesteren vare lige kjede af den Spøg. Frøkenen vilde imidlertid, at Papegøyen skulde lære sine Lectier, og naar jeg vilde undskylde mig med Mangel paa Lærelyst hos Dyret og Mangel paa Capa-

citet hos Læreren, blev hun arrig og raabte: hvad føder man jer Slyngel for? — Den mellemste havde en Canariefuglhække, der bestod af circa 30 Fugle af begge Kjøn. Uagtet hun selv havde Overopsigten over Hækkeburet, saa var jeg dog anseet som et Slags Doctor ved dette Institut. Jeg maatte, f. Ex., bestandig sørge for at Fuglene fik et Laxativ af Safran, naar de havde Forstoppelse, operere dem, naar de havde faaet en Byld paa et vist Sted o. s. v. Hændte det sig imellemstunder at een af Fuglene crepered, saa skjændte Frøkenen mig Huden fuld, ja truede endog med at jage mig paa Døren. — Den tredie havde en heel Hundefamilie, der bestod af de fæleste Carricaturer og hvis Familiemoder var en gammel, lurvet, blind Mops. Vel var Frøkenen selv Pleiemoder for disse Dyr, men jeg maatte dog, som Tjener, kjæmme, klippe og tumle dem. Værst havde jeg det, naar vi skulde vaske, thi saa havde alle tre Frøkener den Vane, at ligge til Sengs indtil Tøiet var tørt. Jeg maatte da baade være i og uden for Huset. Naar vi skulde have Selskab maatte jeg rende fra Herodes til Pilatus, saa for at laane Sølvtøi, saa for at aflevere Tiggerbreve, og somme Tider tiggede og inviterede jeg i et Huus paa en og den samme Dag. Men jeg blev snart kjed af dette Liv, opsagde mit Herskab og tog nu Tjeneste hos en meget rig Mand. Her var det ligesom jeg fra Helvede var kommen ind i Paradiis. Istedet for at jeg tilforn tjente tre Herskaber paa engang, havde jeg nu tre Medtjenere. Men det var heller ikke saadanne Finkeriddere af Herskab som de tre gamle Frøkener. Her vare Sportlerne, som ved saa mangt et Embede i Staten, langt anseeligere end Gagen. Den Gang var den forbistrede Indretning med Fodposten endnu ikke kommen op, og saa kunde jeg og mine Lige fortjene

en Haandskilling ved at besørge Billetter. I min ny Condition var jeg saa at sige en lille Postmester. Jeg besørgede alle Billetter og Breve for Fruen, Frøkenen og vor ældste Søn. Og saadant et Postvæsen var ikke ubetydeligt for mig. Jeg havde min Tro ikke bortforpagtet det, om nogen havde givet mig 30 Rdlr. om Aaret. Hver Gang Frøkenen havde været paa Bal, Masquerade, o. s. v., expederedes det ene Brev efter det andet, og hvert Brev kastede 10 ß. af sig, — det var nu engang Taxten. Fulgte en Pakke med, saa betaltes den efter Vægten. Men nu, da Fodposten er kommen i Gang, gaaer slig en Profit forbi min Næse. Nu leveres Brevet kun til Manden med Messingkjedelen, og ingen Djævel veed hvor det kommer fra eller hvor det gaaer hen, uden den, der skal vide det. Saaledes bliver nu alle Næringsveiene efterhaanden forgvaklede. Og hvad er Skyld deri? Intet, min Sjel, uden den fordømte Oplysning. — Kortpenge og Nytaar gave ogsaa en god Skilling af sig. Jeg var Oeconom og holdt paa Pengene, og derved samlede jeg mig en lille Capital. Jeg havde hørt min Herre tale saa meget om at speculere, parcellere og participere, at jeg ogsaa fik Lyst til at lægge mig efter Speculationer. Jeg mærkede, at min Frue lod Alting kjøbe i Urteboderne i Skillinger, og anskaffede mig derfor selv et lille Oplag af Safran, Peber, Caneel, Muskatblomme 2c. og gjorde Skillings-, Toskillings- og Fireskillingsportioner deraf. Min Urtebod havde jeg i en Rullekjelder i vor Gade. Hver Gang, jeg skulde hente noget i Urteboden, hentede jeg det hos mig selv, for saavidt jeg havde Forraad deraf, og paa denne Maade fortjente jeg Aar ud og Aar ind over 15 Rdlr. — Ogsaa med Kortene drev jeg en lille Speculationshandel: jeg afkjøbte mine Medtjenere de casserede, udledte der-

af de bedste, svøbte dem i reent Papir, og leverede dem ind isteden for de ny, jeg skulde kjøbe i Urteboden.

(Fortsættes.)

Europas politiske Stilling i Begyndelsen af Aaret 1808.

Vi staae nu paa en Punct, hvor alle Kræfterne ere spændte paa det yderste, hvor Gjæringen i hele Europas Statslegeme har naaet sin høieste Grad og hvor der ikke existerer mere noget Rige, som kan siges at have undgaaet den almindelige Malstrøm, som nu i femten Aar har ødelagt den skjønneste Deel af Jordkloden. Kaster man et Øie paa Kortet over Europa, saa finder man, at Frankrige — denne Grundspire til alle de Krige og Omveltninger, der nu saa længe have hjemsøgt Tydskland, Italien, Ægypten og flere Lande — er opvoxet til en Colos, som opvækker Verdens Forbauselse. Mægtigt i sig selv, ved sin Beliggenhed, Størrelse og Befolkning, er det ved sine Erobringer blevet endnu tre Gange saa mægtigt. Et eneste Familiebaand har sammenknyttet dets Interesse paa det stærkeste med Italien, Tydskland og Holland. Den gamle Tydske Constitutions Kuldkastelse og Rhinforbundets Oprettelse har forvandlet dets fordums Fiender til Venner. Fra Tagos indtil Nordhavets Bredder møder det Bundsforvandte og Venner, og allevegne Fyrster af mindre Rang i Hobetal, der, opmærksomme paa ethvert af dets Vink, staae færdige til at handle efter dets Bud. Paris kan nu med Føie kaldes om ikke Verdens, saa dog Fastlandets Hovedstad. — Ved Siden af denne Kjæmpestat staaer en anden Colos, mægtig paa Havet, som hiin paa Fastlandet. Engelland, som siden Elisabeths Tid har stræbt efter Enevælde paa Havet, har deels ved uretfærdige, deels ved snedige Midler bragt sin Flaade til den uhyre Styrke af 1000 Skibe. Det har sat sig fast paa Maltha og udvidet sine Colonialbesiddelser overordentlig ved at indvikle Fastlandsmagterne i Krig. Men hvad det har vundet paa den ene Side, har det tabt paa den anden. Medens Frankrige har forvandlet alle sine Fiender til Venner, har Engelland forvandlet næsten alle

sine Venner til Fiender. Dets Guineer have nu mistet deres Tryllekraft, og ingen vil bide mere paa dets Guldkrog. Det maa nu anvende sine egne Kræfter, og kan ikke mere betjene sig af Andres Hænder til at rage Castanierne ud af den gloende Ovn. Dets Kamp er den Fortvivledes, dets Midler den Ryggesløses. Ved et uhørt Manifest har det reent ud erklæret sig for Havets Tyran og givet al Handel og Skibsfart sit Banesaar. Det synes at have besluttet, at tillade sig Alt, for at hevne det ubodelige Stød, Frankrige har tilføiet det ved at udelukke det næsten fra alle Fastlandets Havne. Begge disse Colosser har Naturen lykkeligviis adskilt ved et smalt Sund, og det synes at have forudseet, at dets Forening maatte drage Verdens Undergang efter sig. — Rusland, der efter sin Dyst, synes at have villet hvilet sig lidt, lig den trætte, men langt fra ikke matte Løve, er vaagnet op ved de Jammerskrig, som Engellands Rædselsdaad har opvakt i Arels fredelige Stad. Endnu har denne Løve kun ladet sin Tordenstemme høre; Fremtiden vil lære om den ogsaa vil bruge sin Manke. — Østerrige søger, som en Reconvalescent, at samle Kræfter igjen. Skjønt det endnu har Stater og Undersaatter nok, er dets Magt dog for liden i Forhold til Frankriget. Siden den ulykkelige Dag ved Austerlitz har det blandt Staterne kun spillet den Fortroliges Rolle. End ikke dets Forslag til at mægle Fred ere blevne ændsede. — Preussen har med Halvdelen af sine Lande mistet al sin Indflydelse, og kan nu kun betragtes som en Magt af anden Rang. — Sverrig er den eneste Stat, som mellem skibbrudne Riger vel ikke har undgaaet Skibbrudets Følger, Pommerns Forlis, men, som desuagtet, dog trolig holder sig til sin Bundsforvandte Engelland, og beviser ved sit Exempel, hvor ugrundet det Ordsprog er: at kun lige Børn lege bedst. Men betænker man, at Rusland altid har været den Stat, som Sverrigs Statsinteresse først og fremmest maatte raadføre sig med, saa falder det af sig selv, at de nuværende Forhold imellem Sverrig og Rusland umuelig længe kunne vedblive, saalænge Sverrig staaer i saa nøie en Forbindelse med Engelland. I Norden af Europa maa nu enten en almindelig Fred befæstes, eller en Krig, langt blodigere end nogen af de foregaaende,

gaaende, udbryde. — Porten svæver imellem Haab og Frygt, og har alt for mange indbyrdes Uroligheder at kjæmpe imod, til at den ikke med Glæde skulde ville afværge enhver udvortes Krig. Ængsteligheden, hvormed den nylig lod afstraffe de Slavonier, der havde fornærmet nogle Franskmænd og Italienere, viste noksom hvor meget den frygter Frankrige. Den Artighed, som den derimod bevidnede den Engelske Minister Paget, viser hvor bange den er for Engelland. — Portugal er nu en Fransk Provinds, og uvist er det endnu, om Frankrige af Venskab vil overlade Spanien nogle Dele deraf. Har end Engelland mistet her en gammel Bundsforvant, eller rettere Vasal, i Europa, som det især i denne Tid just ikke har mange at miste af, saa har det derimod faaet 8 Linieskibe og det rige Brasilien i sin Vold. — Paven synes kun at spille en Statist-Rolle i det hele Skuespil; hans Bandstraaler kunne nu i det høieste kun skræmme Tiggermunke, og hans Afladskram har næsten havt samme Skjebne som Engelske Artikler. — Ligesom man iøvrigt har Baroner uden Baronier og Grever uden Grevskaber, saaledes har man nu ogsaa i Europa Konger uden Riger, Churførster uden Churførstendømme og Hertuger uden Hertugdømme.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Udtog af en Skrivelse fra Rendsborg af 2 Jan. 1808. Man belaver sig her for nærværende Tid paa at celebrere Hs. Maj. Kongens Fødselsdag med saa megen Høitidelighed som mueligt. Dobbelt mærkværdig er denne Dag i Aar for vor Stads Indbyggere, der i Mands Minde ikke have havt den Lykke at høitideligholde deres Konges Fødselsfest paa en Tid, hvor han selv var nærværende. Der skal gives Baller, Maskerader og andre Forlystelser; men Høitidens skjønneste Pryd blive de inderlige Ønsker for hele Kongehusets Held, som Indbyggerne her i Staden paa denne Dag ville kappes om med deres øvrige Medborgere. — Om Collegiernes Tilbagereise til Hovedstaden høres i dette Øieblik intet hos os. — Hr. Etatsraad Knudsen, Deputeret i det Danske Cancellie, og Hr. Justitsraad v. Schmidt Phiseldeck, Committeret i

Commercecollegiet, tiltræde i disse Dage en Reise til Kjøbenhavn, men det er troeligt, at de begge snart igjen kunne ventes tilbage hertil. — Næste Foraar vil der udrustes Capere i alle Hertugdømmernes Havne. — Lieuten. Raasleff i Søe-Etaten, der for nogen Tid siden gjorde en riig Prise ved Husum, skal have faaet mere end 10,000 Rdlr. som Andeel af dens Værdie.

Det Danske Skib Constantia Maria, Capit. Holbeck, er blevet opbragt til Isle de France. Det er først blevet taget af Engellænderne, siden af de Franske og derpaa igjen af de Engelske.

Det Danske Skib: Die Sonne, Capit. Michelsen, fra Amsterdam til Neapel, er bleven condemneret i Engelland.

En vis Anton Otto Schellenberg i Ringenberg har opfordret til at subskribere paa en Glædesopfindelse, som han vil bekjendtgjøre, saafremt, inden October Maaneds Begyndelse, 120,000 Mennesker bestemme sig til at betale hver 6 Groschen eller 24 ß. Men disse 30,000 Rdlr. vil han have i rede Penge. De skulle deponeres i et sikkert Handelshuus og ikke udbetales Opfinderen førend den offentlige Stemme har bifaldt Opfindelsen. — Dersom Anmelderen ikke tager Feil, saa er denne Schellenberg nok den samme, som for en halv Snees Aar siden har været Underofficier ved den Danske Armee og som endeel Studerende i Kjøbenhavn understøttede med Penge, for hvilke han kjøbte sin Afsked, men som, efterat have nydt meget Godt her, skrev i Kiel den berygtede Libel: Bemerkungen über Copenhagen, hvori han behandlede de værdigste Danske Mænds Caracteer paa det skammeligste. — Sært nok, at en saadan Person tør vove at fremkomme med saadant Tøi, som ovennævnte Indbydelse, i et Land som Tydskland, og at han kan have Frækhed nok at gjøre Regning paa 120,000 Deeltagere.

I afvigte Aar ere 5 Æreminder over Rigskantsler Oxenstierna indkomne til det Svenske Academie, men hvoraf dog ingen vandt den hele udsatte Præmie. Eet af dem har Academiet tilkjendt den anden Guldmedaille, og iøvrigt atter for i Aar fornyet denne Prisopgave. — Det er ellers mærkeligt, at dette Academie belønner litteraire Arbeider paa en Maade, som i det mindste maa forekomme os Danske meget besynderligt. I Aar

har det f. Ex. udsat en Medaille af 26 Ducaters Vægt for en Oversættelse af fjerde Sang af Boileaus Art poetique, og første Stykke af Popes Essay on Criticism. — Selskabet for de skjønne Videnskabers Forfremmelse i Kjøbenhavn har kun udsat hundrede Rigsdaler for Griffenfeldts Biographie! — Samme Academie har i afvigte Aar ladet præge en Medaille over Rigsraad og Feldtmarskalk Greve H. C. Königsberg.

Hr. Kammerherre Wedel Jarlsberg har udgivet et lidet Skrivt under Titel: Fædrenelandske Betragtninger, hvori han især tager Landværnet i Forsvar mod de Beskyldninger, man har villet vælte paa det. Forf. forsikkrer, at Landværnet, selv saa uøvet som det var, havde kunnet afværge Landgangen i det mindste i den Kant af Landet, dersom det havde været samlet ved Landgangen og faaet Lov til at gaae Fienden i Møde. Han forsikkrer endvidere, at Corpset ikke kunde blevet angrebet paa en ubeleiligere Tid eller i en ubehageligere Stilling. Bataillonerne fra Øerne ankom først om Aftenen og om Natten til den 29; de havde om Dagen maattet tilbagelægge 9 Mile, og deraf de 4 til Fods. Da de kom seent, maatte de ligge paa Marken om Natten, og strax om Morgenen maatte de stille sig mod den angribende Fiende. Endeel af de Sjællandske Batailloner kom halvtrætte lige fra Exerceerpladsen, hvor de fra om Morgenen tidlig af havde øvet sig, og maatte stille sig op en Front mod Fienden. Paa ordentlig Retirade, Manoeuvrering og alt, som hører til Strategie var ikke at tænke, thi Fienden rykkede med sit Artillerie, dækket af Cavallerie lige imod, og hans Dragoner og Skarpskyttere havde allerede omgaaet venstre Flanke. Den høire stod lænet paa Stranden, og en Deel af Bataillonens tactiske Bevægelser maatte skee under Fiendens Canoner. Fienden kunde, og vilde sikkert ogsaa have sprængt hele Corpset i Stranden, dersom han havde været mindre frygtsom og ikke saa langt tilbage bag sit Artillerie. Gen. Linsingen, som siden indsaae denne Feil, foregav at det var skeet af Ædelmodighed!! At vort Cavallerie, som blev sendt til Bedækning af et Par smaa Canoner Fienden i Møde, maatte vige, var ikke dets, men Hestenes Skyld, som vare uvante til Skud. Oberst v. Alten skal have erklæret, at den Orden og Præcision,

hvormed det Danske Cavallerie fremrykkede, imponerede hans Folk, som først fik Mod, da de saae de fleste Heste vende sig og kom i Uorden. Af regulairt Cavallerie befandtes kun et et lille Detachement af Sjællandske Ryttere, som forhen var blevet sendt til Kronborg og udelukket fra Kjøbenhavn, og Regimentets Exerceerskole. Det Par smaa Canoner, der sendtes mod Fienden, gjorde fuldkommen deres Pligt saalænge de kunde. Nu stode endeel Batailloner opstillet, en Front for Fienden, isoleret, i en uafbrudt Cartesche-Ild. Fiendens Haubitser kastede Granater paa Mandskabet; Skarpskyttere og Dragoner havde han i Flankerne; derved at de stode, blev Cavalleriets Retirade dækket, ellers vilde hver Mand af Bataillonen blevet sprængt i Vandet. Nu først begyndte høire Fløis Batailloner, at retirere sig igjennem Kjøge; endnu stod venstre Fløi, og indtil det fiendtlige Artillerie en Front kom tæt paa Livet, der forgjeves havde taget en anden Stilling og der blev commanderet: omkring march march! stod sidste venstre Fløi urokket.

I Dag solgtes paa Børsen et Partie Engelske og Svenske Steenkul, hvoraf de første betaltes med 95 Rdlr. og de sidste med 55 Rdlr. hver Læst.

Continuation af foregaaende Anmeldelser om patriotiske Bidrag til en ny Flaade:

Landskabet Sønder-Ditmarsken har igjennem Landfogden Hr. Etatsraad Heinzelmann tilbudet at lade bygge for egen Regning 2de Canon-Chalupper.

Aarhuus Amts Beboere have frivillig sammenskudt til Regjeringens Disposition 7373 Rdlr. 28ß., som Hs. K. H. Kronprindsen har overdraget Admiralitets og Commissariats-Collegium at modtage og anvende til Krigsfartøiers Bygning; desuden har bemeldte Amt sammenskudt til Understøttelse og Husvalelse for de i nærværende Krig quæstede eller de Faldnes efterladte i Penge 1880 Rdlr. 12ß., samt Rug 5 Tdr. 2 Skpr., Byg 7 Tdr. $6\frac{1}{2}$ Skp., Havre 5 Tdr. 4 Skpr; videre til de Brandlidte i Kjøbenhavn og Sjælland 136 Tdr. Rug, 43 Tdr. 1 Skp. Byg, 11 Tdr. 3 Skpr. Havre; og end videre til Regjeringens Disposition Hvede 6 Tdr., Rug 419 Tdr. 7 Skpr., Byg 426 Tdr. $7\frac{1}{2}$ Skp., Havre 101 Tdr. $5\frac{1}{2}$ Skp., Erter 2 Tdr. 2 Skpr., Hvedegryn 2 Tdr. 3 Skpr., Byggryn 15 Tdr. $4\frac{1}{2}$ Skp., Smør 17 Lpd. 14

Pd., Oste 32 Lpd. 14 Pd., Flesk 7 Lpd., Kjød 1 Lpd.; men foruden det, som følgende Hædersmænd have ydet under ovenmeldte Rubrique, har de, nemlig Hr. Secher til Kjerbyegaard og Hr. J. B. Secher til Stougaard, frasagt dem Betalingen for det ved Forordningen af 22de Aug. 1807 udskrevne Korn; Præsterne Hr. Provst Birch i Schioldelef, Hr. Birch i Witthen, Hr. Provst Hexbroe i Lyngaae, Hr. Overgaard i Trige og Hr. Secher i Zeufter, frasagt dem Betalingen for den ved bemeldte Forordning udskrevne Korn- og Fourage-Leverance; Hr. Brinch i Grundsør frasagt sig den halve Betaling for bemeldte Leverance, og Mølleren Hr. Graae tilbudet Korn og Fourage af 10 Tdr. Hartkorn uden Betaling.

Endeel af Aalborg Byes Indvaanere tilbudet i Penge og Vare 3070 Rdlr., iberegnet Værdien af den Hamp og de Seilduger, som de Herrer Kjøbmænd Wiegelsen & Kiellerup forhen have tilbuden; og desuden har to Kjøbmænd tilbuden 150 Alen 2 Tom. Egeplanker og 100 Stkr. godt Ege Skibstømmer.

Hr. Greve Bille Brahe tilbudet:

a) at lade en Canon-Chaluppe bygge for egen Regning og levere i fuldfærdig Stand,

b) og at tillade udtaget i Grevskabets Skove uden Erstatning al den Eeg, Bøg og Ask, som udfordres til 2de Canon-Chalupper.

Hr. Kammerjunker Cederfeldt de Simonsen tilbudet uden Erstatning 10 Eger og 10 Bøge til Skibstømmer, som Hr. Kammerjunkeren vil paa egen Bekostning lade fælde, og saavidt muligt befordre til Assens Skibsbroe.

Hr. Kammerherre Hardenberg Rewentlow tilbudet uden Betaling endeel Ege Skibsplanker, som han paa sit lollandske Gods har i Behold og ere befundne tjenlige til Canon-Chalupper.

Hr. Greve C. A. Rantzau tilbudet uden Betaling 20 Eger og 20 Bøger af de største og bedste i Rosenvolds Godses Skove ved Weyle Fjord.

Hr. Proprietair Berg til Skjoldemose Gaard tilbudet af sine Skove uden Betaling de fornødne Træer til en Canon-Chalouppe.

Hr. Kammerherre Driberg i Odense tilbudet til førstkommende 11te Junii Termin at indlevere 400 Rdlr.

Fru Commandeurinde Pohlmann i Flensborg indsendt et Sølv-Kors med Diamanter.

En Patriot der har undertegnet sig: "Høit Bedager Elsker af Kongehuset og Fødelandet" indsendt 141 Lod forarbeidet Sølv.

Tvende Søstre Maria og Lovise indsendt en Pung med 19 Ducater, 5⅔ Specier, 6 Kroner, 2 Piastre og 2 Sølvmedailler.

En Proprietair i Jylland har tilbudet 100 Eeger til Canonbaades Bygning, men frabedet sig nævnet offentlig for denne Daad.

En Proprietair i Fyen, som ligeledes har frabedet sig nævnet, tilbudet uden Betaling 30 af de bedste og duelige Eeger til Skibstømmer.

Hr. Ruben Henriques, jun., leveret 200 Rdlr.

Hr. Kammerjunker Jacob Bentzon i Fyen indsendt 2000 Rdlr.

En Borger af Kjøbenhavn leveret 50 Rdlr., men frabedet sig nævnet.

De Herrer von Halle, Ree & Comp. leveret 400 Rdlr.

En Borger i Kjøbenhavn indsendt 28 Sølvmedailler, vog 128 Lod 1 Qvint., og 2 Guldmedailler, vog 2 Lod 2 Qvint. 1 Ort. (Fortsættes.)

Udenlandske Efterretninger.

London d. 5 Dec. Vore Krydsere opbringe daglig mange Americanske og andre Skibe. — Borgerne i Asthon og Stockporth have havt en stor Forsamling, for at opsætte en Ansøgning, hvori Regjeringen skal tilkjendegives hele Nationens Længsel efter Fred. De øvrige Pladse i Grevskabet ville følge dette Exempel. — S. Hoods Escadre er gaaet d. 30 Nov. under Seil. — Den Escadre paa 6 Linieskibe, som skal løbe ud fra St. Helena, har forseglede Befalinger, der først skulle aabnes 30 Mile V. for Lizard, og tager 15,000 Mand Tropper med, hvortil der udfordres 200 Førselsskibe. — Paa Madeira sættes Fæstningsværkerne i Stand og øves alle Vaabendygtige.

London d. 4 Dec. Oppositionspartiet, siger the Courier, tilskriver nu vor Expedition mod Dannemark den Krig, Rusland har erklæret os, og udvider endog Keiserens Utilfredshed til de Spanske Fregatters famøse Borttagelse. Man veed med Vished, sige Politikerne, at den unge Keiser bevidnede sin Misfornøielse derover, sigende, at vi kun ere en Sørøvernation, men et Bevis paa, at denne Omstændighed ikke har disponeret ham, er det, at den ikke har afholdt ham fra nøie at forene sig med denne Nation. Hvad det,

der er forefaldet imellem os og Dannemark, angaaer, saa troe vi fremdeles ikke, at det har foranlediget den Russiske Krigserklæring. Denne Krig er een af Betingelserne i Tilsittractaten, og det er alt. Det er en Grund mere til at ønske os til Lykke med Toget mod Dannemark, fordi det har havt den Følge, at det har skaffet os 20 (?) Linieskibe, som Rusland ikke havde undladt at bruge imod os. Desuden har Keiser Alexander hele Vinteren for sig, og vi kunne ikke forhindre, at hans Declaration fra nu til Foraaret vil have skadelige Følger for ham. — — Man har i Gaar modtaget her en Declaration fra den Russiske Keiser mod Storbritannien. Dette Actstykke opvækker mere Sensation end Forundring. Ruslands Klager og Bebreidelser ere fremstillede deri paa en meget tør og bitter Maade. Man taler deri, med Eftertryk, mod Engellands Egoismus; det beskyldes for ikke at have bidraget noget til den Krig, det har stiftet, og som blev ført for dets Skyld. En anden Bebreidelse, som gjøres Engelland deri, er, at det har afslaaet Ruslands Fredsmægling. Denne sidste Bebreidelse vil sige, at Engelland ikke har fundet for godt, at anbetroe sin Interesse til en Magt, der i denne Forfatning ikke besad nogen Egenskab til at gjøre sig til Mægler, og, efter at det havde nydt endeel af sin Bundsforvandts Rov ikke vilde have undladt at opoffre Storbritanniens Interesse for den Fordeel at vinde Frankriges Hengivenhed. Naar Vægringen for at antage Mægling er for Keiser Alexander en Bevæggrund til Krig, saa beviser dette, at vi ikke have Uret i, at sætte Mistillid til hans Retfærdighed og Maadehold. — Ruslands Declaration forkynder ikke tydelig en Krig uden Ende mellem denne Magt og Engelland, thi det er umueligt at Storbritannien nogensinde vil erkjende de Grundsætninger, som Keiser Alexander erklærer aldrig at ville forsage. Naar Hs. Keis. Maj. vil være tilfredsstillet i Henseende til de Puncter, han opgiver, og især alle dem, der angaae Freds-Stiftelsen imellem Frankrige og Engelland, lover han at fornye sine venskabelige Forhold til os. Dette er en formelig Erklæring af Keiser Alexander, at han har gjort fælles Sag med Frankrige; at han ikke kan begynde sine venskabelige Forhold med os forend vi have sluttet med Frankrige en Sø-Fred, der var bygget

paa en bevæbnet Neutralitets Grundsætninger; en Fred, som Bonaparte har erklæret om, at den maa sikkre Havets Frihed, det er med andre Ord: en Fred, der giver vort Overherredømme til Søes sit Banesaar og vil underkaste os Frankriges Hensigter. Nu, en saadan Fred vil aldrig blive sluttet, saalænge Engelland endnu har et eneste Skib eller en eneste Matros tilbage. Spørgsmaalet er nu: om vi ville fortsætte Krigen, for at forsvare vort Herredømme til Søes, hvorpaa vor Hæder, vor Uafhængighed og vor Tilværelse beroer, eller om vi ville slutte en Fred, hvis Betingelser nøde os til at frasige os Overherredømmet til Søes. (Her gjør en Fransk Journalist følgende Anmærkning): man kan opkaste det langt naturligere Spørgsmaal: om Keiser Alexanders formelige Tilstaaelse strider mere mod de almindelig antagne Retfærdigheds Grundsætninger end den formelige Tilstaaelse Engellænderne gjøre her, og om det opvækker mere Forundring, at see de to største Magters Bestræbelser for at forskaffe alle andre Havets Frihed, end at høre, hvorledes nogle rasende Skribenter reclammere Havets Souverainetet som et Gode, der er Engellands Eiendom. I en saa skrækkelig Forfatning, hvori Engelland befinder sig ganske ene mod hele Verden, ønske vi kun, at høre een Stemme og een Følelse, og ikke at see noget andet Skuespil end Patriotismens, der bevæbner Modet. Men her gives et Partie, der overalt slaaer Allarmtrommen, der overalt ikke seer andet end urolige og fortvivlede Undersaatter, der gjerne ville meddele alle andre Sjele deres Følesløshed og Angst, der ikke drømme om andet end Ulykke, og som endelig daglig proclamere i hele Europas Aasyn, at Engelland er i Fortvivlelse over sin Skjebne. Det er de forrige Ministere, der udbrede disse lede Anelser og Fortvivlelser. Men deres Efterfølgere ville modsætte sig det Slibrige i vor Forfatning.

De Engelske Ministere skryde nu med, at deres Paalæg have i det løbende Aar indbragt 14 Mill. 400 Pd., endskjønt de kun vurderedes for $11\frac{1}{2}$ Mill. — Hvor meget Engelland mangler Folk, sees nu noksom deraf, at Regjeringen har forhøiet de sædvanlige Haandpenge for en Matros 5 Pd. og for en Soldat 2 Pd. 10 Sh. For Opdagelsen af en tjenstdygtig Sømand gives en Belønning af 3 Pd.

Tillæg til Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn No. 25.

Fredagen, den 8 Januarii 1808.

Kjøbenhavn, d. 5 Januarii 1808.

Efterfølgende Brevverling vil vise, hvilke Midler den Engelske Regjering betjener sig af for at opnaae sine Hensigter.

No. 1.

Udtog af en Rapport fra Hr. Rist, forhen Dansk Charge d'Affaires i Engelland, til Statsministeren Grev v. Bernstorff. London, d. 27 September 1807.

. . . . Det var sandsynlig for at forøge Vægten af sine Erindringer, at Hr. Canning i Gaar, da han forelæste mig sit første Udkast til det herværende Hofs bestemte Forslag, at han har troet at burde tilføie en Fremstillelse af de Følger, som Vægringen for at forliges, vilde drage efter sig for os. Han forelæste mig derpaa følgende som Trudsler, som vare blevne bestemte:

1) Confiscation af alle vore Skibe, som ere anholdte eller maatte blive anholdte.
2) Vore Coloniers Borttagelse.
3) Vor Handels Forstyrrelse.
4) Muligheden at blive nødsaget til at lade Svenske Tropper rykke ind i Kjøbenhavn.
5) Den Nødvendighed, hvori man kunde befinde sig, at belønne og skadesløsholde Hans Svenske Majestæt med Besiddelsen af Norge.

Hr. Canning fandt det passende, at indskrænke disse Trudsler i Gjenparten af den verbale Note, som han har sendt mig.

No. 2.

Udtog af en Rapport fra samme til samme. London den 2 Oct. 1807.

Jeg havde Grund til at troe, at Hr. Merry var reist, da han i Gaar Middags kom til mig for at sige mig, at de nyeste Tidender, han fra Regjeringen havde modtaget, havde forhalet hans Afreise, og opvakt hos Hr. Canning det Ønske, at see mig endnu engang førend han affender ham. Jeg begav mig følgelig til denne Minister, hvor Hr. Merry fulgte mig hen. Gjenstanden for denne Samtale var, at der samme Morgen var ankommen en Coureer, som havde bragt Stadfæstelsen af Hans Svenske Majestæts Tilbøielighed til at virke med Hs. Britanniske Majestæt til fælles Tarv, i det Tilfælde at man behøver Hans Hjelp, eller med andre Ord, at Svenske Tropper vare beredte til at afløse den Engelske Regjerings i Sjælland, dersom de sidste skulde være nødte til formedelst Capitulationen eller en anden Bestemmelse, at rømme denne Øe . . . . . Hr. Canning endte med at sige mig, at han havde villet foreslaae mig endnu at benytte mig af Hr. Merry's Afreise, for at tilskynde min Regjering at indgaae en Overeenskomst, hvis Vægring ufeilbarlig vilde drage Sverrigs Medvirkning efter sig, og for at forestille den den bydende Nødvendighed i snart at komme i den Henseende til et præliminairt Forlig.

No. 3.

Brev fra Statsministeren Grev v. Bernstorff til Baron v. Wetterstedt, første Secretair i Hs. Svenske Majestæts Cabinet. Kiel, d. 17 Oct. 1807.

De vil tillade mig Hr. Baron, at henvende mig lige til Dem, for at begjere af Dem officiel Forklaringer, som det er vigtigt for mit Hof at forskaffe sig paa en authentisk Maade.

Den Engelske Regjering har fundet det passende at gjøre mit Hof en Erklæring, som den tildeels har troet at burde gründe paa Trudslen af Sverrigs Medvirkning i Storbritanniens fiendtlige Forholdsregler mod Dannemark. Londons Cabinet vover at paastaae, at Hs. Svenske Majestæt har tilbudt sig at lade afløse de Engelske Tropper i Sjælland med en Deel af sine, i det Tilfælde, at de første nødsagedes til at rømme denne Ø. Retfærdigheden af den Souverain, hvis Hensigter man tillader sig at bagvaske, og de Forholds Natur, der finde Sted imellem Dannemark og Sverrig, er os fuldkommen Borgen for det Falske i denne fornærmende Paastand.

Men vi vilde føle en stor Fornøielse i at være authoriserede af Hs. Svenske Majestæt selv til formelig og bestemt at benegte en Paastand, der er fornærmeligere for Ham end for os.

Det er den eneste Bevæggrund, Hr. Baron, der paalægger mig at forlange af Dem i den Henseende en aabenhjertig og bestemt Forklaring.

Jeg vover at bede Dem om at sende mig den ved Overbringeren heraf, Hr. v. Holsteen, Lieutenant ved den Kongelige Marine.

Jeg priser mig lykkelig, at have Leilighed til at kaldes i Erindring af Dem, og at forsikkre Dem om den Høiagtelse, hvormed jeg er &c.

No. 4.

Svar fra Baron Wetterstedt til Statsministeren Grev Bernstorff. Helsingborg, d. 27 Oct. 1807.

Jeg har havt den Ære at modtage i Eftermiddags ved Hr. Lieutenant v. Holsteen det Brev, som Deres Excellence har tilskrevet mig under d. 17 Oct. sidstleden.

Da min Posts Pligter ikke tillade mig at forlade den almindelige Vei af officielle Communicationer imellem begge Hoffer, saa vil Deres Excellence tillade mig, ene at indskrænke mig til at melde Deres Brevs rigtige Modtagelse, og at bevidne Dem, hvor meget jeg priser mig lykkelig at have her en Leilighed til at kaldes i Erindring af Dem, og forsikkre Dem om den Høiagtelse, hvormed jeg har den Ære at være &c.

No. 5.

Note fra Statsministeren Grev Bernstorff til Baron v. Taube, Hs. Svenske Majestæts Charge d'Affaires. Kiel, den 5 November 1807.

Vedlagte Gjenpart vil vise Hr. Baron v. Taube Hensigten af en Forestilling, som undertegnede Minister har havt Leilighed til at gjøre Hr. Wetterstädt, første Secretair i Hs. Svenske Majestæts Cabinet. Da den sidste har anseet en Communications Maade for uantagelig, som formedelst det Svenske Ge-

sandtskabs Fraværelse og Afbrydelsen af den directe Correspondence med det Svenske Hof er forekommet undertegnede som den eneste baade beqvemme og authentiske, saa staaer mig endnu kun tilbage at bede Hr. Baron Taube, behageligst at fortolke sit Hof det i Indlagte yttrede Ønske. Thi uagtet Udfaldet allerede tildeels har stadfæstet det Falske i St. James Cabinets fornærmelige Foregivender, er det dog i dette Øieblik endnu vigtigt for den Danske Regjering at sættes istand til paa en mere authentisk Maade at gjendrive en bagtalersk Beskyldning, der aabenbar er bestemt til at compromettere en Souverain, hvis Redelighed er ophøiet over al Mistanke, at gjøre Ham deelagtig i en Adfærd, der er ligesaa grusom som snedig, og til at nære Misforstaaelsen imellem Sverrig og Dannemark.

No. 6.

Note fra Baron v. Taube til Statsministeren Grev v. Bernstorff. Kiel den 5 November 1807.

Undertegnede, Svensk Charge d'Affaires, har modtaget den Note, som Hans Excellence, Hr. Grev v. Bernstorff, har beviist ham den Ære at tilstille ham i Dag.

Uagtet Begivenhederne saavelsom Aarstiden allerede længe synes at have opløst det Spørgsmaal, som er Gjenstanden for Deres Excellences Note, iler undertegnede dog med at meddele Kongen, sin Herre, Underretning derom, og smigrer sig med, snart at kunne give Svar derpaa. Undertegnede griber med Iver denne Leilighed, for at forsikkre Deres Excellence om sit ærbødige Sindelav 2c.

No. 7.

Note fra Baron v. Taube til Grev v. Bernstorff, Directeur for Departementet for de udenlandske Anliggender. Kiel, den 24 Nov. 1807.

Undertegnede har ikke undladt at meddele Kongen, sin Herre, Underretning om Indholdet af den Note, som Hs. Excellence, Hr. Grev v. Bernstorff, har tilskrevet ham under d. 5 Novbr. sidstleden, saavelsom den medfulgte Gjenpart.

Det er efter sit Hofs Befaling, at undertegnede iler med at erklære den Danske Minister, at da al Forklaring er overflødig i Henseende til den forhen nævnte Note, troer Hs. Majestæt ikke at burde bedømmes uden efter sine **Handlinger**, som Han altid vil vide at forsvare.

I det undertegnede har den Ære at meddele Hr. Grev v. Bernstorff, Directeur for Departementet for de udenlandske Anliggender, dette Svar, forsikkrer han Hr. Directeuren om sin største Høiagtelse.

No. 8.

Note fra Directeuren Grev Bernstorff til Baron v. Taube. Kiel den 4 December 1807.

Undertegnede Directeur for Departementet for udenlandske Anliggender har havt den Ære at modtage den Note, som Hr. Baron v. Taube har behaget at tilskrive ham under d. 24de f. M. for at erklære ham, at det Stockholmske Hof anseer det for overflødigt, at forsyne hans Hof med de Forklaringer, det har fordret af det med Hensyn til de Dispositioner, som den Engelske Minister

har troet sig berettiget til at tillægge H. Svenske Maj. angaaende Dannemark.

Den Danske Regjering har troet at gjøre det Svenske Hof en Tjeneste ved at tilbyde det en Leilighed til at gjendrive en Beskyldning, som det har behaget at ansee som bagtalersk, og, som saalænge den ikke benegtes, maa compromettere den, mod hvem den er stilet.

Den samme Regjering er saa meget mere forundret over, at den begjerte Forklaring er bleven den afslaaet, som dette Afslag alt for meget har den Egenskab, at det kan fortolkes som en taus Tilstaaelse af de Hensigter, der paa en officiel Maade ere blevne den tilkjendegivet af Sverrigs fortrolige Allieret.

Og da disse foregivne Hensigter ere aabenbar fiendtlige mod Dannemark, saa har dette troet at skylde sig selv, at begjere desangaaende den Svenske Regjerings Benegtelse, uden at bie indtil Handlinger kunne oplyse det om denne Gjenstand.

Da de Grunde, der have foranlediget denne Begjering, endnu i dette Dieblik finde Sted med deres hele Kraft, saa er undertegnede authoriseret til, at fornye den her, og at bede Hr. Baron Taube behageligst at understøtte den ved sit Hof.

Han har den Ære at gjentage ved denne Leilighed Forsikkringerne om hans meest udmærkede Hoiagtelse.

No. 9.

Note fra Baron v. Taube til Directeuren Grev Bernstorff.

Undertegnede har meddeelt Kongen, sin Herre, Underretning om den Note, som Hr. Grev v. Bernstorff har behaget at tilskrive ham under d. 4 December sidstl. angaaende de Forklaringer, som det Danske Hof ønsker over en formeentlig Tilmeldelse, man har gjort det, om Sverrigs Hensigter at besætte Øen Sjælland med Svenske Tropper.

Kongen har eengang undgaaet at forklare sig over dette Emne, men da den Danske Regjering har opfordret til et Svar, saa er undertegnede bleven beordret at tilkjendegive Ham paa en officiel Maade:

At dersom Hans Majestæt havde anseet det fornødent at besætte Sjælland med sine Tropper, i Forening med Sin Allierets, saa havde han gjort det, og Kongen ønsker, at han aldrig maatte faae Anledning til at fortryde, at han har handlet heri anderledes.

Undertegnede har den Ære, at gjentage for Hr. Grev Bernstorff sin Forsikkring om sit arbødigste Sindelav rc.

Trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 26.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 9 Januarii, 1808.

Lars Pedersen.

En Selvbiographie.

(Fortsat.)

Førend jeg gaaer videre maa jeg levere den gunstige Læser en Skildring af mit ny Herskab. Min Herre havde næsten et halvt Seculum paa Bagen. Men desuagtet var han dog meget vel ved Magt og havde et Par Kinder saa rødmosede som et Par modne Borstoffer Æbler. I de senere Aar havde han endog faaet et forynget Udseende ved at lægge sig en Paryk til med krusede Guldlokker, som en dygtig Poet maatte kunne have digtet de deiligste Vers over. I sin Ungdom havde han tient hos en Kræmmer i Aalborg, men Skjebnen, eller, som adskillige kalde den, Lykken, havde ført ham til Ostindien, hvor han blev en rig, og derpaa til Kjøbenhavn, hvor han blev en æret og agtet Mand, thi Penge og Ære følges sædvanlig ad. Da han forlod Jylland bar han en hjemmegjort Kjole, Calemankes Vest, sorte Jydestrømper, og en stiv Pidsk i Nakken, men ved hans Tilbagekomst fra Ostindien var hans hjemmegjorte Kjole forvandlet til Cassimir, hans Calemankes Vest og Jydestrømper til Silke, og hans stive Pidsk til en respectabel Merledon. Han havde temmelig tidlig givtet sig med en Smede-Datter fra Randers, som var opdragen og vant til Huslighed og Tarvelighed, men da hendes Mand blev rig og oven i Kjøbet kom ind i 9de Classe, saa fik hun med Fruetitelen Fruenoder. Denne Titelforandring foraarsagede en heel Forstyrrelse i Huset. Fra dette Øieblik skulde alle de gamle Meubler casseres og nye anskaffes i deres Sted. Alle de Modejournaler, der kunde faaes fat paa, bleve hentede, og en Fransk Decorateur vendte nu op og ned paa hele Huset. Stole og Sophaer med Crocodiller, Drager og Basselisker, som man sank ned i som i en Mose, Senge af Mahagonietræ, der saae ud som Tronen paa Høiesteret, med Gardiner af Kniplinger og Seler af Silke, bleve forskrevne fra Paris. Min Herre kunde ikke udstaae Alt hvad der var Dansk af Oprindelse, og naar han med et eneste Ord vilde udtrykke at en Ting var ussel, plump, smagløs, saa sagde han: "det er ægte Dansk!" Sine Meubler lod han derfor komme fra Paris, sit Sølvtøi fra Sverrig, sit Porcellain fra Sevre, og sine Gulvtepper Pokker i Vold fra Tyrkiet og

Siebenbürgen. Man kunde ikke engang beskylde ham for, at han spiste Dansk Brød, thi alt det Meel, vi brugte, lod han komme fra Frankrige, og jeg havde hørt ham tusinde Gange sige, at dersom det var muligt at lade komme udenlandsk Luft, skulde han nok vogte sig for den usunde Danske. Han var ogsaa fuldt og fast overbeviist om, at det Danske Vand var saa slet, at man ikke kunde vaske et ordentlig Stykke Linned deri, og lod derfor alle sine Strømper, Nathuer og Skjorter tvette i Themsen. Summa Summarum Alting i vort Huus var saa udenlandsk, at endog vor store Gaardhund, Sultan, var en Rostocker af Fødsel.

Ingen var gladere end vor Fru da hun blev Fru. Den gemene Madametitel havde allerede længe ligget hende som en tung Steen paa Hjertet, men hun maatte æde sin Kummer i sig, fordi det nu engang ikke kunde være anderledes. Om end Folk af Levemaade i den Henseende gik et Skridt uden for Lovene, og endog i hendes Madamestand kaldte hende af egen Drivt "Fru" endskjønt denne Titel endnu ikke var sanctioneret i Hof- og Stads-Calenderen, saa gaves der dog deels skadefro, deels ubehøvlede Mennesker nok, som tillode sig at kalde hende ligefrem Madame, ret som om hun var en Jordemoder eller Svøbekone. Min Fru havde heller ladet sig kalde jeg veed ikke hvad. Hun var derfor ligesom nyfødt, da denne Steen væltedes fra hendes Hjerte. "Tak lille Lars!" sagde hun med en Englemine, hvori den livagtige Glæde stod malet, da jeg gratulerede hende, og puttede mig i det samme en blank Ducat i Haanden. Hun trippede saa glad omkring i Huset og snakkede saa venlig til Pigerne, for, som det lod, at høre hvorledes det uventede Ord "lille Fru" klinger.

Den store Lykke, der var vederfaret vort Huus, blev ogsaa meget prægtig celebreret. Et stort Bæst af en Skildpadde, der veiede over 100 Pund, og som nær havde bidt Fingerne af mig, blev offret paa denne store Fest. Fyrgetyve Personer skulde spise hos os; og da Gildet skulde være overmaade brillant, saa maatte jeg løbe hele Byen rundt, saa Sveden dryppede ned af min Pande, for at faae opstøvet et Par Kammerjunker og nogle Officierer af Adel, thi min Herre meente, at en Cercle saae ud som ingen Ting, naar den ikke bestraaledes af nogle Adelsmænd. Vor Huusinformator fik et hemmeligt Vink, at han denne Gang ikke kunde spise ved Bordet, men at han nok skulde faae samme Mad som de Fremmede fik, op paa sit Værelse. Min Herre lod sig forstaae med, at han havde noget at tale om med Gjesterne, som han ikke kunde lade enhver være Vidne til. I Grunden var nok den sande Mening den, at saa simpel en Person let kunde kaste Skygge paa den Glands, som saa fornemme Herrer ved saa høitidelig en Lillighed udbrede over Familiekredsen. Desuden lod min Herre sig ofte mærke med, at en Huus-Informator dog kun var et Slags Tjener, som man aldrig bør gjøre sig for gemeen med. — Denne Gang erfarede jeg for første Gang, hvad det egentlig er at leve, og tænkde fra den Tid af ikke uden Rædsel tilbage paa de Hundedage, jeg havde henlevet hos Frøkenerne v. Lapidarius.

Prakkere kunde min Herre ikke udstaae for sin Død, og næst Viin og Kortenspil vare Penge hans Himmerige paa Jorden. Han kunde blive ondt i Humeur, naar der kom nogen til ham, som ikke i det mindste eiede en halv Tønde Guld. Jeg kunde perfect see hvo af dem, der besøgte os, var rig eller fattig. Naar min Herre snakkede

meget med nogen, saa kunde jeg vedde ti mod een, at han i det mindste havde Navn for at være rig. Om boglige Sager bekymrede han sig aldrig, thi han paastod, at der gaves ingen unyttigere Ting i Verden end Bøger og Bogskrivere. De eneste trykte Sager, han kjøbte, vare den ny Almanak og Hof- og Stadscalenderen. Den sidste især fordi han gjerne gad see sin fulde Titel paa Prent. I Klubben disputerede han imidlertid dog gjerne om Krig og Statssager.

Vor ældste Søn var netop 18 Aar gammel, da jeg kom i Huset. Han besad mange smukke Indsigter. Ikke at tale om, at han i Institutet havde lært meget, som han tildeels allerede havde glemt, saa kunde han ogsaa spille herlig Billard, klippe Silhouetter, lære Canariefugle at fløite, sye Skoe, lave Bonapartes Skosværte og agere Comoedie. Han bekymrede sig kun lidet om alvorlige Studeringer, thi i saadanne Tider, vi leve i, sagde han, kunne alvorlige Studeringer ikke være til synderlig Nytte, men han lagde sig desto ivrigere efter Pöesie. Han var slem i at recensere Acteurer og Actricer, Sørge-, Skue-, Lyst- og Syngespil, og Aristoteles og Lessing, som han bestandig raabte paa, havde kostet ham mere end een banket Trøie. Men paa Parterret gjaldt han ogsaa Alt, og man kan næsten sige: efter hans Pibe ped Alle. Naar han klappede, saa rystede Huset, og naar han hyssede, saa creperede tusinde Klap i Fødselen, kort sagt, fra hans Haand maatte Geniet og Konstneren modtage Krandsen, thi han havde altid en Kreds omkring sig, der betragtede ham som et Orakel og underskrev hans Domme. Hans Forretninger om Dagen vare mange og forskjellige. Hele Timer tilbragte han med at indsmøre sine Haar med Olie for at faae dem til at purre sig og glindse. Aftenerne vare Restaurationen, Klubben, Billarden, Comoedien helligede. Han havde allerede studeret tre Aar paa at tage den philosophiske Examen, men han blev aldrig færdig, og hver Gang Informatoren talte om at det var høi Tid at tage "philosophicum", klagede han over ham hos sin Fru Mama, og hun skjeldte da den stakkels Informator Huden fuld, fordi han kunde være saa enfoldig at gjøre saa ungt et Menneske til Philosoph. "Det er tids nok, sagde hun: naar vor Peter bliver de halvtredsindstyve. Jeg kan desuden ikke udstaae Philosopher." — Med den Besked maatte Informatoren lade sig nøie, og vor Peter fik aldrig hvad man kalder philosophicum.

(Fortsættes.)

Holbergs Tanker om Bomber.

Da man i den senere Tid desværre har havt Leilighed, at tale saa meget af Erfaring om Bomber og Moraliteten i saadanne Opfindelser, saa vil det neppe være Læseren ukjært at finde her den store Holbergs Mening om dette Ødelæggelsesmiddels Indførelse og Anvendelse. Efter at han har talet om Krudtes Opfindelse, siger han: "Den Invention, som med større Føie fortjener at fordømmes, er Bombers Brug; thi de samme bruges ikke saa meget til at bestorme, som at ødelægge Stæder: Hvorudover M. Blondel, som har skrevet en Bog om den Konst at kaste Bomber, synes at kunde have vendt sit Arbeide bedre an paa at undervise Mennesker udi andre nyttige Konster. Thi det er ikke meget anstændigt for en Philosopho at vise Mennesker de Maader, hvorved Stæder og Kirker i en Hast kan kuldkastes og lægges i Aske. Man holder for, at en Borger i Venlo udi Geldern ophittede den Konst at gjøre Bomber udi det Aar

1588, skjønt ikke til andet Brug, end at tjene til konstigt Fyrværk. Dog sige nogle, at Prøven til Krigs-Brug blev gjort til Horn af en Italiensk Ingenieur, og at Greven af Mansfeld betjenede sig deraf udi Beleiringen af Wachtendonck, som samme Aar blev foretagen. En Engelsk Ingenieur ved Navn Maltbus haver ex Professo viset Maade at tractere Bomber paa. Ordet haver sit Navn af det Græske Βόμβος eller det Latinske Bombus, som betyder et Knald eller Bulder, og fører den med rette saadant Navn, i Henseende til det Knald, som den foraarsager, naar den creverer. Der meenes, at Bombers Brug haver givet Anledning til Potentater at anlægge Castеller ved Stæder, og at besætte dem med reglerede Tropper, under den Prætext, at man som forhen ikke kunde betroe Stædernes Forsvar til deres egne Borgere og Indbyggere, efterdi de ved første Bombe-Kast vilde overgive sig, for at hindre en Stads Ødelæggelse. Man seer saaledes, at Bomber ere ikke gamle, skjønt der udi den Franske Konges Ludvig XI. Historie tales om en Machine, som haver Lignelse dermed, og som beskrives af Monstreles, saaledes, nemlig: at den havde et stort Rum, hvorudi man lagde Krud, og tilstoppede Rummet med en Tap, hvilket er ligesom nu skeer med Bomber. Thi endskjønt samme Machine da førte Navn af Canon, saa blev den dog ikke brugt til at skyde mod Muur eller Vold, men for at nedslaae Huuse, paa hvilke den nedfaldt. Men, saasom ikke tales om Bomber videre, førend mod Enden af efterfølgende Seculo, kan man ikke regne deres Brug førend fra den Tiid, som forhen er viset."

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Udtog af en Skrivelse fra Rendsborg af 6 Jan. 1808. Den bedste Efterretning, som kan meddeles herfra, er, at Hs. Maj. Kongen vedbliver at befinde sig vel, og at H. K. H. Kronprindsessens Helbred, i Følge Breve fra Kiel, ligeledes er i den ønskeligste Tilstand. Veiret er bestandig mildt, men tillige saa fugtigt, at det sjelden tillader os at gjøre Spadseretourer. Dette og det indskrænkede Locale er rimeligviis Aarsag i, at Byens Indbyggere ikkun sjelden have den Lykke at see Hans Majestæt paa Promenader. — Jeg har endnu at tilføie til mit forrige Brev, at H. D. Statholderen med høie Familie og flere Personer af Distinction ventes her til Byen til Hs. Majestæts Fødselsdag. — De Skuespil, som gives her, ere hidindtil ikke blevne beærede med Hs. Majestæts Nærværelse. — I det Slesvigholsteenske Cancellie ere Secretairerne Johannsen og Spies udnævnte til Cancellieraader, i Commercecollegiet Secretairerne Winther og Lawätz beskikkede til Kammerraader. Fuldmægtig Müller af Toldkammeret er udnævnt til Renteskriver i det Holsteenske Toldcontoir. Nogle troe, at Justitsraad Schmidt Phiseldeck ikke kan ventes tilbage hertil, men at der vil overdrages ham andre Forretninger i Kjøbenhavn.

Efter en i Aaret 1792 anstillet Licitation paa 6 Aar kostede Renovationerne af Gaderne og de offentlige Pladser aarligen 19,000 Rdlr. I den næste Licitation 1798 steg denne Sum til 23,389 Rdlr., og siden 1804 til 32,120 Rdlr. og for Besørgelsen af den publique Feining 2095 Rdlr. Gadereenlighed koster saaledes Staden for nærværende Tid 34,215 Rdlr.

Kjøbenhavns Folkemængde er fra 1796 til 1806 forøget med 13,843 Mennesker, ligesom den fra Aaret 1769, da den første Folketælling skede, indtil 1796, er stegen 26,735. I Aaret 1806 havde denne Stad ialt 97,438 Indbyggere, nemlig 47,602 Mandfolk og 47,767 Fruentimmer. Blandt dette Tal vare 2069 Jøder.

Man vil have beregnet, at der paa Nicolai Kirkegaard, siden Kirkens Bygning indtil dens Brand, skulle være begravede 100,000 Mennesker.

Naar man beregner, at Kirker og Kirkegaarde indenfor Kjøbenhavns Volde indtage et Rum af 156,009 Qvadratalen, saa kan man omtrent gjøre sig en Idee om, hvilken uhyre Mængde Levninger af døde Legemer Kjøbenhavns Mure hidtil have indsluttet.

Den 18 Jan. om Eftermiddagen Kl. $4\frac{1}{2}$ holdes Generalforsamling i det Asiatiske Compagnie, hvortil Interessenterne indbydes for at erfare hvorledes det har behaget H. K. H. Kronprindsen, igjennem Admiralitets- og Commissariats-Collegier, at tilkjendegive sit høieste Velbehag, i Anledning af de fra Compagniet til den Kongel. Tjeneste offererede 4 Canon Chalouper; — at modtage den i sidste General-Forsamling valgte Revisors Hr. Grosserer Larpents Eed; — at erholde Efterretning om Compagniets Penge-Væsen, samt i Anledning deraf, at give General-Forsamlingens Res. af 20 Maji 1805 den fornøden anseete Forklaring; — at authorisere Directionen til, uagtet Conventionens 41 §. M. 1. at foretage den til 20de hujus ansatte Auction over Ostindiske Vare; — at lade sig foredrage Udfaldet af det sidste Europæiske Regnskabs Revision og Decision, samt derefter at meddele Directionen og Betjenterne her conventionsmæssig Qvittering for Handelsaarene 1806—7; — at tage Beslutning angaaende en fra Capit. Toxwerd indsendt Proposition i Anledning af det Partie af Compagniets Hamp, som blandt Fleres ham betroede Hamp, tilligemed hans eget Forraad deraf, er opbrændt paa hans Reberbane under Krigsurolighederne; — at foretage Valg paa en Selvhandlende og handelskyndig Directeur blandt efterstaaende Herrer Interessentere; — at vælge, da Revisor-Valg i Følge Conventionens 49 §. denne Gang ikke finder Sted, to Lovkyndige, tre Handelskyndige, to sagkyndige Decisorer.

I Aalborg Stift ere i Aaret 1807 copulerede 654 Par, fødte af Mandkjønnet 1194, Qvindekjønnet 1165, ialt 2359. Desuden Uægte 169 og Dødfødte 86. Døde af Mandkjønnet 1022, af Qvindekjønnet 886, tilsammen 1908. Altsaa 620 flere Fødte end Døde. Blandt de Fødte vare 38 Par Tvillinger. Af Druknede vare 14, deriblandt 2 voxne Folk og 4 Børn, som omkom i en Brønd. Af Selvmordere fandtes kun 3,

(Nyeste Skilderie af Kbhavn. No. 26. 1808.)

hvoraf desuden de to toge sig selv af Dage i Vildelse. — I Jetemark Sogn døde 10 af Forraadnelsesfeber.

Efter Hamborger Correspondent har den Kgl. Bygmester Prof. Hansen allerede et Udkast til en Plan, efter hvilken den afbrændte Frue Kirke skal opbygges, under Arbeide. Da Murene ere stærke nok, saa hedder det, at der skal anbringes en Bue over hele den indre Deel af Bygningen, hvorved alle Søiler gjøres overflødige og baade Lysning og Rum vindes. Derved sættes ligeledes Prædikanten istand til at oversee hele Menigheden og høres af den. Den uafbrændte Deel af Taarnet, noget over Uhret, skal endes med en Kugle.

Den Russiske Capit. Lieutenant Dodt har i Forgaars tiltraadt Tilbagereisen til St. Petersborg som Coureer.

I Commissionen for bevæbnede Borgerfamiliers og trængende Brandlidtes første Nødvendigheder have meldt sig: 2 Familier med 8 Børn, 5 Familier med 7, 17 Familier med 6, 113 Familier med 3, 319 Familier med 2, 379 med 1 Barn, ialt 1069 Familier, som bestode af 2138 voxne Mennesker og 2424 Børn.

Skibet Capit. Meitmann & Büsack, bestemt fra Lübeck til Kjøbenhavn, er forlist.

I de Fyenske Aviser berettes, at man i Odensee venter den forrige Kongelige Danske Capelmester Wernickes Jomfru Datter, som skal have fattet den patriotiske Idee, strax at tiltræde en musicalsk Reise igjennem Hertugdømmene, Jylland, Fyen, Sjælland og maaskee Norge. Hun vil i de betydeligste Steder give Concerter, hvis Indtægter hun agter at indsende til H. K. H. Kronprindsens Disposition. Nylig har hun efter Indbydelse givet en saadan Concert paa Christiansfeld.

Under d. 5 Jan. er igjennem det Vestindisk-Guineiske Rente- og General-Toldkammer udfærdiget en Placat af følgende Indhold: Efter Høiest Befaling bekjendtgjøres herved: At Losningen af de Transit- eller andre tilladelige Udførsels-Varer, som til neutrale eller venskabelige Steder angives fra de danske og norske Havne, bør, forsaavidt Stederne, hvorfra de udføres, ligge uden for Sundet og Belterne, altid, og, forsaavidt de ligge i Østersøen og inden for Sundet og Belterne, da naar Varerne ere bestemte til Steder uden for

Østersøen, bevises med danske Consulers Attester, notariale Toldbod-Attester eller andre tilstrækkelige Dokumenter; og bør Afladeren stille Borgen for Losnings-Bevisers Indlevering inden de i Toldforordningens 301 og 303 §§. fastsatte Tidsrum, og forpligte sig til at tilsvare Varernes Markeds-Priis paa Udskibningsstedet, eller i Henseende til uaabnede Transitvarer den Sum, som General-Toldkamret ifølge af Toldforordningens 301 § bestemmer, naar Losningen paa et neutralt eller venskabeligt Sted ikke i Tide er bleven beviist.

Af Studiigaardsbygningerne brændte den ene Længde, hvori fandtes det store Auditorium og det nylig med en Bekostning af 3000 Rdlr. istandsatte Anatomiekammer. Af de tilstødende Bygninger brændte nogle Fag over Porten. Værdien var omtrent ⅔ Dele af det Hele, der er assureret for 37600 Rdlr. Assurancesummen for Professorboligerne var: Prof. Bangs 8200 Rdlr., Justitsr. Bugges 7300 Rdlr., Prof. Hornemans 9300 Rdlr., afd. Conferentsr. Obelitz's 9800 Rdlr., Etatsr. Risbrighs 7900 Rdlr., Prof. Weldikes 8300 Rdlr., Borkens Collegium 9800 Rdlr. — — Frue Kirke var vurderet til 288,000 Rdlr., og assureret for den høieste Sum, der modtages af Assurancen, 50,000 Rdlr. Provst Plums Residence var assureret for 9800 Rdlr., Pastor Clausens for 5300 Rdlr., Trinitatis Kirke Fattigskole for 5000 Rdlr. — Af Bomber beskadigedes meest Prof. A. Kalls og Etatsr. Moldenhawers Residencer, og for en Tid bleve Prof. N. Kalls og Münters ubeboelige. Communitetsbygningerne, især Procanzlerinde Pontoppidans og Conferentsr. Holtermanns Gaard, Regentsen, Universitetsbiblioteket og Pastor Fallesens Bolig, og det af Studiigaarden, Ilden ei fortærede, have lidt meget. Skaden er anslaaet for Universitetsbygningerne omtrent til 13080 Rdlr., og for Communitetsbygningerne til 2040 Rdlr. — Den afbrændte Cathedralskoles Bygning var assureret for 16,600 Rdlr., og dens af Luen fortærede Bibliothek vurderes for omtrent 6000 Rdlr. — Blandt de betydelige private Bibliotheker, der afbrændte, bestod Justitsr. Bugges af omtrent 8000 Bind, hvoraf han dog fik reddet 4000, foruden Land- og Søkort, Tegninger, mathematiske og physiske Instrumenter &c. Hans Tab anslaaes i det Hele til 11,400 Rdlr. Pastor Clausens Bibliothek bestod af 1800 Bind. Prof. Hornemanns af 2000, Justitsr. Kierulfs af 5000, Etatsr. Risbrighs af 12000, Prof. Sanders af 7000 Bind og Hefter (hans Tab anslaaes til over 10,000 Rdlr.), Justitsr. Seavenius's af 15000, Conferenceraad Treskovs af 2400, Prof. Wolfs af 5 til 6000. Foruden disse Bogsamlinger brændte endnu Assessor Bärens's, Pastor Clausens, Justitsr. Thorkelins, Stiftsprovst Plums, Prof. Barbergs, Woldikes &c. og endeel mindre Samlinger. Botanikeren Tonning mistede sit kostelige Herbarium. For Assessor Bärens brændte nogle og tyve

Aars juridiske Excerpter, en haandskreven Kundskabsbog for Almueskoler, og en næsten færdig Haandbog for Fattigforsørgere; for Justitsr. Kierulf Suhms Danmarks Historie med Resultaterne af hans eget Studium i Marginen, en Oversættelse af Sallust, og adskillige andre Oversættelser af Græsk og Latin; for Rector Nissen en Ledetraad ved Undervisning i Declamationen, bestemt til Skoleprogram for dette Aar, en udførlig Methodik for den første Sprogundervisning &c.; for Prof. Risbrigh mange Hefter, Excerpter og Udkast til philosophiske Undersøgelser; for Prof. Sander en stor Deel betydelige Tydske og Danske Udarbeidelser etc. Saaledes bleve Frugterne af mange Aars videnskabelig Flid og Eftertanke i faa Dage et Offer for Brittiske Vandalers Grusomhed.

Communitetscassen har i Anledning af Krigen havt følgende Udgivter: 1) til Chefen for Kronprindsens Livcorps, for deraf at meddele de trængende Studerende Hielp til Uniformer 1000 Rdlr.; 2) at betale til Middagsspise for trængende Studerende i Beleiringstiden og i de første Uger efter Capitulationen 647 Rdlr.; 3) til Studerende, som formedelst Posternes Standsning ei kunde faae Hjelp fra Hjemmet udlaantes mod Caution 417 Rdlr.; 4) til at understøtte 40 Studerende medgik 675 Rdlr.

Continuation af foregaaende Anmeldelser om patriotiske Bidrag til en ny Flaade:

Fru Conferentsraadinde Hansen indsendt 2 Sølv Fade, vægtige 400 Lod.

Hr. Kammerraad Wiimh tilbudet i Frydenlunds Skove, Skibstømmer af 20 Ege-Træer, 15 Elme-Træer, 4 Lærketræer og 1 Ask samt 20 à 30 Linde-Træer.

En Patriot i Fyen tilbudet uden Betaling 50 Tdr. Rug, men bedet hans Navn ikke ved denne Leilighed offentlig nævnes.

Hr. Th. Lang, Præst for Enderslov og Wraabye Menigheder i Sjelland indsendt endeel grov Courant, som beløb sig til 41 Rdlr. 35 ß. foruden Coursen.

Hr. Baron Kaas Lehn tilbudet 30 af de største og til Skibstømmer meest tjenlige Eger i Baroniet Guldborglands Skove.

Toldbetjent Hisler indsendt en Guldmedaille af 4¼ Lods Vægt.

Hans høigrevelige Excellence Hr. Statsminister Geheimeraad Greve Schimmelmann tilbudet 2000 Lod forarbeidet Sølv.

Hr. Kammerjunker Bertouch tilbuder i Søeholts Skove 30 Bøgetræer til Skibstømmer, uden Betaling.

Hr. Geheimeraad Raben tilbudet 50 Eeger i Grevskabet Christianholms Skove, uden Betaling.

De Herrer M. D. A. Meier & Trier tilbudet 120 Skpd. Hamp at levere i 3 Aar.

Hr. Exam. Juris Angersbak' indsendt endeel grov Courant, udbragt efter Coursen til 28 Rdlr. 69 ß.

En Kjøbenhavns Borger indleveret 100 hollandske Ducater, med Anmodning, ei at vorde navngivet offentlig for denne Daad.

En meget agtet Udlænding udbedet sig tilladt at levere frit i Kjøbenhavn uden Betaling noget meget ønskeligt Ammunition som er af Værdie circa 2500 Rdlr. Dansk.

Hr. Toldcasserer Hansen i Stubbekjøbing indsendt 8 Sølvmedailler.

En Embedsmands Kone indsendt 1 Sølv Kaffekande og 4 Sølv Lysestager vog 313 Lod 2 Qvintin.

En dansk Olding indsendt 350½ Lod forarbeidet Sølv, og tilbyder det tjenlige Skibstømmer af 25 à 30 Eeger, Alme og Asker hvilke han selv vil lade rydde og transportere til Stranden, men han har bedet at hans Navn maae for det offentlige blive ubekjendt.

(Fortsættes)

Udenlandske Efterretninger.

London den 13de Dec. Sam. Hoods Expedition er den 6te afgaaet fra Cork. — Forskjellige Russiske Fartøier, vare i Aarene 1803-4-5, og selv under den ved Tilsiterfreden endte Krig blevne anholdte og opbragte til vor Havn. Admiralitetet trak deres Proces i Langdrag, og vovede ikke at condemnere dem; men nu har den saakaldte Doctor Commons Ret igjen foretaget disse suspenderede Processer, og i Gaar condemneret adskillige Russiske Skibe; blandt andre det d. 20 Dec. 1803 opbragte Skib, Kindersoff kaldet. Sir Will. Scott præsiderer i denne Ret. — Adm. Keats Expedition har faaet Contraordre, siden man har erfaret, at den Russiske Escadre er indløben i Tajo.

Moniteuren forsikkrer, at der fra Frankrige ikke er afgaaet nogen ny Parlementair, og at man heller ikke veed, hvortil dette skulde gavne, da det nuværende Engelske Ministerium har erklæret sig for bestandig Krig. De fra Frankrige til Engelland afgaaede Franske Fartøier ere kun overladte

for den Østerrigske Gesandt, Grev v. Metternich, til at communicere med Engelland.

Ministeren for det Indere i Frankrige siger i en Indberetning til Handelskamret, at man bør bortcapere alle de Magters Skibe, der skjændigen adlyde den Brittiske Souverainetet og seile med dens Tilladelse, og at han anseer dette som et vigtigt Hjelpemiddel for den nu næsten standsede Søhandel; at man saa meget som mueligt bør tage sin Tilflugt til Hamp og Hør, for at skaffe Bomuldsarbeiderne noget at bestille; at man burde benytte sig af indenlandske Producter og ikke bruge udenlandske Tøier; at Farvematerialierne kunde blive sjeldne, men at Landets egen Jordbund kan frembringe nogle, og at man bør give Slip paa andre; at Øieblikkets Savn af Sukker og Caffe ikke vil føles af den store Hob, da Prisernes Forhøielse vil sætte Skranker for alt for almindelige Vaner.

Man venter Keiser Napoleon til Bordeaux. Over 33 Regimenter ere paa Veien did.

I Newyork vidste man d. 5 Nov. ikke bestemt om America vil faae Krig eller beholde Fred.

Den 1 Sept. rasede i Bugten ved Mexico en skrækkelig Storm. I Campeche omstyrtedes 50 Bygninger og forulykkedes næsten ligesaa mange Skibe. I Vera Cruz forliste 12 Skibe med Mandskabet.

Det hedder, at Crhistoph vil gjøre en Expedition til Charleston. — Petion siges at være meget yndet. Christoph hades derimod meget for sin Grusomhed.

Fra Memel meldes under d. 15de f. M. at Keiseren af Rusland, efter Forlydende, vil sammentrække der i Egnen en Leir; at en anden Leir af Russiske Tropper kommer til at staae ved Bialystock og en tredie, betydeligere, ved Kamienik Podolsky. Der meldes ligeledes med Bestemthed, at et anseeligt Russisk Troppecorps er rykket ind i Finland.

Franske Tropper marchere deels til Posen, deels til Warschau.

Det Engelske Ministerium har befalet, at alle Portugal tilhørende Skibe, som ere anholdte, skulle frigives.

Lige for Kysterne af Sables krydse i denne Tid mange Engelske Skibe.

Publicisten beviser i en udførlig Artikel, at den Portugisiske Trones Forflyttelse til Brasilien, vil især formedelst Luxusvarene, blive af stor Gavn for hele Europa og Frankrige, da man ligesaalidet vil kunne undvære disse som de andre Europæiske Land- og Industrieproducter. Den diplomatiske Forfatter af denne Artikel seer i Aanden allerede forud, at Regenten vil blive nødt til at erklære alle Europæiske Flag for neutrale, og at derved dette Lands Skatte ikke som hidtil ville flyde sammen i Engelland.

Den unge Konge af Etrurien har i Forening med Dronningen, hans Moder, i Følge en Tractat med Keiser Napoleon og Kongen af Spanien, afstaaet Kongeriget Etrurien, imod at han skal have andre Stater istedet. Divisionsgeneral Reille har taget dette Kongerige i Besiddelse, og Dronningen er afreist med sin Søn til Spanien.

Under d. 31 f. M. er Justitsr. og Stadsconducteur Ravert, Capitainerne ved Ingenieur-Corpset v. Rømeling og v. Christensen, Cancellieraad og Raadmand G. D. Lange og Major Hallander befalet at sammentræde i en Commission, for at bestemme hvilke Bygninger, Hauger, Indhegninger m. v. der nødvendigen bør nedrives og bortryddes forinden der kan begyndes paa Defensions Anlæg uden for Kjøbenhavn.

Det hidtil kun interemistisk oprettede Sjællandske Dragon-Regiment skal herefter høre til Linietropperne og føre Navn af Prinds Frederik Ferdinands Dragon-Regiment.

I det skandinaviske Litteraturselskabs Møde, den 2den Januarii, forelæste Assessor Bårens en Afhandling om: Hvorledes kan Regjering og Folk sikkerst og værdigen forskaffe de under dansk Styrelse forenede Stater fuld Erstatning for hvad, de ved Engellands uretfærdige Overfald have lidt, og længe endnu ville lide.

Bekjendtgjørelse.

Hans Mjestæt Kongen har under 22de December dette Aar, allernaadigst udnævnt General-Adjutant, Commandeur Georg Albrecht Koefoed, af Søe-Etaten, til Gouverneur over Bornholm og

Christiansøe, saalænge Krigen varer, samt befalet ham at føre dette Commando, under Hans Kongelige Høihed Kronprindsens Overbefaling; Ligeledes er bemeldte General-Adjutant Koefoed, ved Kongelig Fuldmagt, bleven bemyndiget at føre Commandoen over Bornholm og Christiansøe saaledes, at samtlige militaire og civile Embedsmænd, Øvrigheds-Personer, samt enhver Indbygger paa Bornholm og Christiansøe, uden Undtagelse, er pligtig at lyde og udføre enhver Befaling, han maatte finde for godt at give til disse Øers Forsvar. Endvidere er han bemyndiget til at beordre alle Kongelige og offentlige Kasser at udbetale Penge til Vedkommende, for hvilket alt han ikkun staaer Hans Majestæt Kongen til Ansvar, og er han i øvrigt befalet, ved sin Ankomst til Bornholm, at producere for Vedkommende sin Bestalling og Fuldmagt. Dette bekjendtgjøres herved til fornøden Efterretning og nøie Efterlevelse.

Det Kongelige Danske Cancellie d. 31 Dec. 1807.

Kaas.

Cold. Bülow. Monrad.

Berner. Lassen.

Schwartzen.

Spørgsmaal.

Kjøbenhavns Ildebrand i Aaret 1795 ramte især den Deel af Byen, som beboedes af den fattigste Classe af Indbyggere. Ved Bombardementet i afvigte Aar mistede ligeledes en Mængde Fattige deres Boepæl. Skulde det ikke være nyttigt, at der ved Byens Gjenopbygning blev taget mere Hensyn til at indrette Værelser for Folk af Middelstanden, og fornemmelig for den ringeste Deel af vore Medborgere? Især da de fleste, som byggede efter Branden 1795, kun indrettede deres Huse til Beboelse for Folk af de høiere og de meest velhavende Stænder.

Rettelser.

I Tillæget til No 25. Pille 1. Lin. 16 udelades: at han. L. 3: indskrænke læs: udelade. Sidste Pille Lin. 14: Ham læs: Den.

Med dette Numer sluttes 5te Aarg. 1ste Qvartal af Kbhavns Skilderie. Subscriptionen modtages hos Bogtrykker Höeckes Enke, i store Helliggeiststr. 144.

Tillæg til nyeste Skilderie af Kjøbenhavn, No. 26.

den 9 Jan. 1808.

Copenhague, le 5 Janvier 1808.

La correspondance ci-jointe fera voir de quels moyens le Gouvernement Anglois se sert pour parvenir à ses fins.

No. 1.

Extrait d'un rapport de Mr. Rist, ci-devant Chargé d'affaires de Dannemarc en Angleterre, au ministre d'Etat Comte de Bernstorff. Londres le 27 Septembre 1807.

. . . . C'etoit probablement pour renforcer le poids de ces considérations, que Mr. Canning me dit, en me lisant hier sa premiére minute du précis des propositions de la cour d'ici, qu' il avoit crû devoir y ajouter un apperçu des conséquences que le refus de s'entendre entraineroit pour nous. Il me lut alors les 5 menaces suivantes, qui y etoient indiquées:

1) La confiscation de tous nos vaisseaux détenus et à détenir.
2) La prise de nos colonies.

No. 3.

Lettre du ministre d'Etat Comte de Bernstorff au Baron de Wetterstedt, Premier Secretaire du cabinet de S. M. Suedoise. Kiel le 17 Octobre 1807.

Vous voudrez me permettre, Monsieur le Baron, de m'adresser directement à Vous, pour Vous demander officiellement des éclaircissemens, qu'il importe à ma cour de se procurer d'une manière authentique.

Le gouvernement Anglois a jugé à propos de faire à ma cour une ouverture qu'il a crû devoir fonder en partie sur la menace de la coopération de la Suede aux mésures hostiles de la Crande-Bretagne contre le Dannemarc. Le cabinet de Londres ose prétendre que S. M. Suedoise s'est offerte à faire remplacer les trouppes Angloises en Sélande par une partie des siennes, au cas que les premieres fussent obligées à évacuer cette isle. La loyauté du Souverain, dont on se permet de calomnier les intentions, et la nature des relations qui subsistent entre le Dannemarc et la Suede, nous garantissent suffisamment la fausseté de cette assertion insidieuse.

Mais nous éprouverions une grande satisfaction à être autorisés par S. M. Suedoise Elle même à répondre par un dementi formel et absolu à une insi-

---

avec celles de bon frère; Elle l'auroit fait, et le roi desire, de ne jamais Se trouver dans le cas de regretter, d'en avoir agi autrement.

Le Soussigné a l'honneur de renouveller à Monsieur le Comte de Bernstorff l'assurance de ses sentimens respectueux.

toujours justifier.

Ayant l'honneur de faire parvenir cette réponse à Monsieur le Comte de Bernstorff, Directeur du Departement des affaires étrangères, le Soussigné a encore celui d'offrir à Monsieur le Directeur l'assurance de sa plus haute considération.

de. Silke hente de fra det nordlige Italien, China og Bengalen, Bomuld, med hvis Forarbeidelse de aarlig sysselsætte 800,000 Mennesker,

Handelsaand, utidig Tryghed og blind Tillid til en evigvarende Fred gjorde Mængden døv for Fornuftens Stemme. "Hvortil behøver man inden-

net de S. M. Suedoise. Ce dernier ayant jugé inadmissible un moyen de communication, que l'absence de la mission Suedoise, et l'interruption de la correspondance directe avec Stokholm avoient fait envisager au soussigné comme le seul à la fois promt et authentique, il ne reste à celui-ci qu'à prier Mr. le Baron de Taube de vouloir bien se rendre auprés de sa cour l'inserprête du souhait énoncé dans l'incluse. Car bien que la fausseté des insinuations insidieuses du cabinet de St. James soit deja en partie constatée par l'événement, il importe encore aujourd'hui au gouvernement Danois d'être mis à même de confondre, d'une manière plus authentique, une accusation calomnieuse, ouvertement destinée à compromettre un Souverain, dont la loyauté est au dessus des soupçons, à lui faire partager l'odieux d'une conduite aussi atroce que perfide, et à fomenter la mésintelligence entre la Suede et le Dannemarc.

Le soussigné prie Mr. le Baron de Taube de recevoir l'assurance de sa consideration très distinguée.

No. 6.

Note adressée par Mr. le Baron de Taube au ministre d'Etat Comte de Bernstorff. Kiel la 5 Novembre 1807.

Le soussigné, Chargé d'affaires de Suede, vient de recevoir la note, que Son Excellence Mr. le Comte de Bernstorff lui a fait l'honneur de lui adresser aujourd'hui.

Malgré que les événemens aussi bien que la saison paroissent deja résoudre la question, qui fait l'objet de la note de Votre Excellence, le soussigné s'empressera de la faire parvenir à la connoissance du Roi, son maitre, et se flatte de pouvoir bientôt en rendre la réponse.

Le Soussigné saisit avec empressement cette occasion pour faire agréer à Son Excellence l'assurance de ses sentimens très respectueux.

No. 7.

Note adressée par le Baron de Taube au Comte de Bernstorff, Directeur du Department des affaires étrangéres. Kiel le 24 Novembre 1807.

Le Soussigné n'a pas manqué de porter à la connoissance du Roi, son maitre, le contenu de la note, que Son Excellence, Mr le Comte de Bernstorff, vient de lui adresser en date du 5 Novembre dernier, ainsi que la copie qui l'accompagnoit.

C'est par ordre de sa Cour que le Soussigné s'empresse de déclarer au ministere Danois, que tout éclaircissement devient superflu relativement à la note susmentionnée, Sa Majesté ne Se croyant devoir être jugée que d'aprés Ses *Actions*, qu' Elle saura

No. 8.

Note adressée par le Directeur Comte de Bernstorff au Baron de Taube. Kiel le 4 Decembre 1807.

Le Soussigné Directeur du Department des affaires étrangères a eû l'honneur de recevoir la note, que Mr. le Baron de Taube a bien voulu lui adresser en date du 24 du passé pour lui déclarer, que la cour de Stockholm croit superflu de fournir à la sienne les éclaircissemens, qu'elle lui avoit demandés par rapport aux dispositions, que le ministère Anglois s'est crû en droit de prêter à S. M. Suedoise à l'égard du Dannemarc.

Le gouvernement Danois avoit crû rendre service à la cour de Suede en lui offrant l'occasion de repousser une accusation, qu'il s'etoit plû à regarder comme calomnieuse, et qui, tant qu'elle n'est pas démentie, ne laisse de compromettre celui, contre qui elle est portée.

Ce même gouvernement est d'autant plus surpris que l' explication sollicitée lui soit refusée, que ce refus n'est que trop susceptible d'être interprété comme un aveu tacite des intentions, qui lui ont été denoncées d'une manière officielle par l'Allié intime de la Suede.

Et ces prétenduës intentions étant ouvertement hostiles contre le Dannemarc, celui-ci a crû se devoir à lui même d'en demander le désaveu au gouvernement Suedois sans attendre que des *actions* vinssent l'éclairer à ce sujet

Les raisons, qui ont motivé cette demande, subsistant encore aujourd,hui dans toute leur force, le Soussigné vient d'être autorisé à la renouveller ici, et à prier Mr. le Baron de Taube de vouloir bien l'appuyer auprés de Sa cour.

Il a l'honneur de lui renouveller à cette occasion les assurances de sa consideration très distinguée.

No. 9.

Note adressée par le Baron de Taube au Directeur Comte de Bernstorff. Kiel le 21 Decembre 1807.

Le Soussigné vient de porter à la connoissance du Roi, son maitre, la note que Monsieur le Comte de Bernstorff a bien voulu lui adresser en date du 4 Decembre dernier, touchant les éclaircissemens que désire la Cour de Copenhague, sur une prétenduë dénonciation, qui Lui a été faite, des intentions de la Suede d'occuper l'isle de Sélande par des trouppes Suedoises.

Le Roi a évité une fois de s'expliquer à ce sujet, mais puisque le gouvernement Danois a provoqué une réponse, il a été ordonné au Soussigné de Lui faire connoitre officiellement:

Que si Sa Majesté avoit jugé nécessaire d'occuper la Sélande par Ses trouppes, conjointement

Bekjendtgjørelse.

Hans Majestæt Kongen har under 22de December dette Aar, allernaadigst udnævnt General-Adjutant, Commandeur Georg Albrecht Koefoed, af Søe-Etaten, til Gouverneur over Bornholm og

Lin. 14: Ham læs: Den.

Med dette Numer sluttes 5te Aarg. 1ste Quartal af Kbhavns Skilderie. Subscriptionen modtages hos Bogtrykker Höeckes Enke, i store Helliggeiststr. 144.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 27.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 12 Januarii, 1808.

Om indenlandske Manufacturers Understøttelse og Engelske Varers Bandlysning.

Da Knud den Store plantede sit seierrige Banner paa Britanniens Kyst, anede neppe nogen, at hine overvundne og ydmygede Beboere engang vilde forstyrre Europas Fred og bringe mægtige Stater under deres Aag. Men har ikke Europa selv opammet denne Slange i sin Barm? Hvad havde Engelland været, dersom Konstflid og Almeenaand havde besjelet alle andre Staters Beboere? Intet uden deres Industrie have Britterne at takke for deres nuværende, saa ilde anvendte Magt. Naturen har behandlet deres Land som Stedmoder, og deres Jordbund er kun ved Konstens Hjelp bleven til hvad den er. Naar man undtager Steenkul, saa gives der kun faa Naturproducter, der egentlig kunne siges at have hjemme i Engelland, og næsten alle de raa Materialier til de Konstproducter, som de hidtil have overswømmet Europa med, faae de fra andre Lande. Silke hente de fra det nordlige Italien, China og Bengalen, Bomuld, med hvis Forarbeidelse de aarlig sysselsætte 800,000 Mennesker, fra Georgia i America, Jern, som de forvandle til Staal, og lade sig betale næsten saa dyrt som Sølv, fra Sverrig. Men Fordomme, Selvforagt og Yppighedssyge have hidtil forblindet Europa i saa høi en Grad, at dets største Skatte sammenfløde i Engelland, og at denne Fabrikstat efterhaanden fik saa stort et Forraad af Guld, at den uophørlig kunde undergrave Verdens Rolighed og forstyrre fredelige Staters Lykke. Men den Tid er nu kommen, hvor man har lært at indsee Virkningerne af Engellands Berigelse, egen Konstflids Forsømmelse og indenlandske Manufacturers Undertrykkelse.

Medens Fredens hulde Genius endnu hegnede om vore lykkelige Kyster, ivrede dette Blads Forfatter ofte nok mod den hos os næsten indgroede Ringeagt for alle indenlandske Frembringelser, mod den overdrevne Lyst til at benytte sig af udenlandske Konstproducter og den store Ligegyldighed, som ethvert Foretagende til Nationalflids Opmuntring hidtil mødte. Han blev ikke hørt. Handelsaand, utidig Tryghed og blind Tillid til en evigvarende Fred gjorde Mængden døv for Fornuftens Stemme. "Hvortil behøver man inden-

landske Artikler, naar man udenlands fra kan faae dem langt billigere?" var den almindelige Indvending, som endog Sagkyndige fremkom med. Ikke kan det negtes, at saalænge vor Neutralitet kunde hævdes, og vore Skibe kunde besøge alle Havne, maatte de fleste Producter ogsaa kunne faaes for lettere Priis udenlands fra end indenlands. En handlende Nation kan, saalænge dens Handel ikke forstyrres, virkelig tildeels undvære egne Fabriker, og endog ved Omsætning uden synderlig Skade benytte sig af udenlandske Luxusartikler. Det er i den Henseende næsten med Nationer som med det enkelte Menneske. En Grosserer kan have de fineste Vine for ligesaa let en Priis som den Ikkehandlende de simpleste. Det er egentlig af denne Aarsag, at Yppigheden lettest indsniger sig blandt handlende Nationer, og at derimod de Lande, som ingen Handel drive, maa indskrænke sig til de Producter, som deres egen Jordbund og Konstflid yde. Intet er altsaa naturligere end at Yppigheden tiltog hos os i lige Grad med Handelen, og at indenlandske Manufacturer maatte synke ligesom hiin steeg. Man kunde indvende: hvorfor sank da ikke Manufacturerne i Engelland tilligemed Handelen? Men herpaa kan svares: at Engelland var en Manufacturstat førend den blev Handelsstat, Dannemark blev derimod en Handelsstat førend det tænkde paa at blive en Manufacturstat.

Uagtet vi burde have erindret Digterens Ord:

es kann der Frömste nicht länger Frieden haben
wenn es dem bösen Nachbar nicht gefällt,

saa havde Handelslykken dog saaledes beruset mange af vore Medborgere, at de ikke allene alt for meget vante sig til udenlandske Luxusvarer, men endog undlode at understøtte og opmuntre Landets

egne Manufacturer. Regjeringens ivrigste Bestræbelser vare tildeels frugtesløse, thi hvor Almeenaand savnes ere de viseste Love og Foranstaltninger uden Nytte. Men imidlertid burde man dog have betænkt, at intet i Verden er bestandigere end Ubestandigheden, og at Tiden, som forandrer Alt, ogsaa maatte kunne forandre Conjuncturerne for os.

Det er en ligesaa ofte gjentagen, som hidtil kun lidet ændset Klage, at vi alt for meget benytte os af udenlandske Konstproducter. Kunne vi end ikke ubetinget indrømme, at alle vore Pennefjere ere Hollandske, vore Handsker og Strømper Engelske, vore Sild Flamske og vore Kjødvarer Lybske og Hamborgske; maa vi end tilstaae, at mange af de Engelske Varer, der ere blevne indførte, igjen ere udførte til andre Lande uden for de Danske Stater; kunne vi end ikke negte, at man i vore Dage ikke kan undvære mere Alt hvad vore Fædre for 60 Aar siden neppe kjendte af Navn, efterdi Vanen efterhaanden kan gjøre meget uundværligt for den ene Old, som var undværligt for den anden; saa er det dog vist, at vi hidtil have brugt alt for uhyre en Mængde Engelske Bomuldsvarer, Sirzer, Klæde, Cassimir og andre Luxusartikler, hvoraf den største Deel af velbekjendte Grunde maaskee endog ikke omtales i Toldbøgerne. Engellænderne have kun ilde lønnet os for den Skat, vi hidtil have ydet dem, ved at benytte os af deres Artikler med saa stor Begjerlighed. Pligt mod Fædrenelandet byder os at aflægge en Vane, som svækker Statens Kræfter og beriger vor grusomste Fiende. Hver Stat, hver Familie bør forene sig om at angribe den Brittiske Vælde paa sit ømmeste Sted: dens Nationalrigdom, og denne bestaaer ene og allene i det Brittiske Industrievæsen. Naar mange tusinde Hænder i Engelland mangle Arbeide og Engelske Manufactur-

artikler ikke finde nogen Afsætning mere, saa maa denne Handels og Manufacturstat falde overende som et usselt Korthuus, og kun paa Ruinerne af Britanniens Handelsflor kan Europas Fred og Lykke blomstre. Men naar dette skal skee, saa bør een Aand besjele os alle, saa bør vi ret levende føle, at den, som benytter sig af Engelske Varer begaaer en Forbrydelse mod Menneskeheden, hvis Fiende Engelland er, og at hver Skilling, der fra Dannemark føres til dette Rige, er Tønder i den Lue, der fortærer Europas Lyksalighed.

Der gives kun faa Engelske Artikler, vi ikke kunne undvære. Selv Steenkul, den første Kilde til den Brittiske Nationalrigdom, uden hvilken Engelland kun vilde spille en ubetydelig Rolle, er først i de nyere Tider komne ret i Brug. Engelland har siden Verdens Skabelse eiet denne Skat, uden at den blev synderlig benyttet. Skovenes Forfald i de sydlige Dele af Engelland, Londons og de tilgrændsende Stæders voxende Befolkning bragte dem i Brug. I Landet selv modsatte man sig deres Indførsel, og da de begyndte at blive almindelige udkom endog Parlamentsacter, der forbøde Brugen deraf, paa Grund af deres stygge og skadelige Damp. Den stigende Nød paalagde Loven Taushed, og i Enden af det syttende Aarhundrede begyndte Steenkul af ubegribelige Grunde ogsaa i andre Lande at blive uundværlige, især for Smedier og Sukkersyderier. Hvad man altsaa har kunnet undvære i 5400 Aar er nu bleven til en uomgængelig Nødvendighed. Hvad sand Trang tvang Engellænderne til at bruge som Brændsel, er ved Vane og Fordomme blevet andre Nationer, der ikke kjendte denne Trang, til Fornødenhed *). Dette er den vigtigste Engelske

*) Saaledes er det gaaet os med mange saakaldte Uundværligheder. Som Børn lade vi os frasnakke

Artikel. De øvriges Undværlighed fortjene næsten ikke at omtales. Hvilken Dansk Mand vilde ikke heller bære en Kjole af Klæde som hans egne Landsmænds Flid har frembragt, end sende sine Penge til hine Tyranner, der have myrdet vore Værgeløse? Hvilken Dannemø vilde ikke langt hellere bære ægte Dansk Sirtz, end prunke med Netteldug, som uskyldigt Blod klæber ved? Naar vore Folkelærere og Moralister kun ret tydeligen vilde lægge alle Danske Mænd og Qvinder paa Hjertet, hvor meget de kunde fremme den gode Sag ved at bandlyse alt hvad der er frembragt paa Engelsk Grund, saa ville kun meget faa unddrage sig for at samvirke til et Maal, som leder til Tyranners Fald og Menneskehedens Lykke.

Men det er ikke nok at vi undlade at benytte os af Engelske Varer. Vi bør ogsaa sætte vore egne Fabriker istand til at bøde paa hines Savn. Men uden Almeenaand lader dette sig ikke tænke. Denne Almeenaand, som Engellænderne kalde public spirit, har bragt det Engelske Fabrikvæsen til saa stor en Flor. "En Mand — siger Nemnich i sin interessante Reise igjennem Engelland &c. — som forstaaer sit Fag og har et godt Rygte, behøver ikke altid at eie egne Capitaler, for i Engelland at etablere en stor Entreprise og svinge sig i Veiret. Finder man at hans Plan lader sig udføre og er gavnlig, saa kan han gjøre Regning paa Capitalister, der tage Deel deri og understøtte ham med Pengesummer. Saaledes seer man Fabriker fremstaae, der have kostet 70 til 100,000

vore solide Producter, og modtage fremmed Tant i Betaling, som Vanen har gjort os til Fornødenhed. Hvor mange Rigdomme er der ikke gaaet til China for de visne Blade, man kalder Thee, og som hverken smage behagelig eller gavne Sundheden?

Pund, hvis Entrepreneur i en Tid af 5 eller 10 Aar er istand til at tilbageketale den laante Sum."
— Hvilke Fabriker maatte der ikke kunne fremstaae i Dannemark, dersom vore Capitalister saaledes bestræbte sig for at ophjelpe dem? Vore fleste Fabriker have maatte gaaet under af Mangel paa kraftig Understøttelse, thi den ringe Afsætning, de havde, tillod dem ikke at holde Priis med de udenlandske. Ugrundet er den Klage, at vi ikke kunne levere ligesaa gode Varer som Udlændingene. Erfaringen beviser det Modsatte. Vor Porcellainsfabrik f. Ex. kappes med de fleste udenlandske om Rangen, og Tilfældet vilde være det samme med alle vore øvrige Fabriker, dersom de ikke manglede tilbørlig Understøttelse. Men ved en ubetydelig Afsætning maa ethvert Manufactur bestandig synke istedet for at stige. Jøvrigt kan man ikke negte, at desværre alt for mange usle Projectmagere hidtil have misbrugt Regjeringens Godhed og svækket den offentlige Tillid til Fabrikers muelige Held i vort Fædreneland.

(Fortsættes.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Blandede Efterretninger om Staden Throndhjem (fortsat). Kapitelstaxten vorder aarlig sat, omtrent i November, i Stiftamtmandens Huus, eller og i Domkapitlet, af Stiftamtmanden, Biskoppen, Magistraten, 2de Kjøbmænd, samt Mæglerne, eller efter deres Priiscourant. — 1695 den 20de Maji er en Anordning udgivet for Loodsvæsenet; da var kun 6 Loodser. — 1720 er Jan Wessel beskikket til Overloods Nordenfjelds og tilladt vis Løn af hvert Skib; samme Aar er og givet Oldermanden for Loodserne Instrux. 1724 har Magistraten udgivet Instrux for Havnemesteren. 1734—36 arbeidet paa Pæling langs Niid-Elven. Gjort Forslag om flere Ringe at maatte nedsættes langs Skibsleedet hen ud til Valderhoug, paa Søndmør. 1743 skede et

stort Jordfald fra Elsæter, som nu kaldes Vollan. 1754 blev Havnemesteren givet Instrux; Havnecassens aarlige Indtægt var kun 130 Rdlr. I Følge Kongelig Ordre af 16de September 1735 blev 1737 foretaget en Forretnings-Reise af Capitain Ferry, Raadmand Hammer, med Havnemesteren og 2 Loodser, for at besee Skibsleedet. Throndhjems Magistrat foreslog at lade, paa alle de Steder, hvor Ringe befandtes at være nødvendige, dem indsætte, eller og fornye, imod en taalelig Afgivt af hvert Skib, ved hver Reise; derpaa ingen Resolution faaet. 1756 atter Forslag om nye Ringe. 1770 udkom Kongelig Ordre, at Ringene skulde overdrages Tugthuset i Throndhjem. 1775 begyndte Generalauditeur Fridrik Collin at anlægge en Mølle paa Baklandet, ved Siden af Niid-Elven, ligefor en i den liggende Klippe, imellem hvilken og Landet en Rende blev udmineret; dette Anlæg kostede Collin uhyre stor Pengesummer; en antaget, Svensk, Bygmester var en Fusker og fordærvede et Anlæg som, med Indsigt og Klogskab udført, vilde have været Staden til Gavn og Entreprenøren til Fordeel. 1719 yttrede sig i Throndhjem en smitsom Sygdom; de 12 Mænd deelte Staden imellem sig i 6 Afdelinger for at have Tilsyn med de Syge og Fattige; men til disse givet Forskud af 457 Rdlr. 173* blev i Jilsviken indrettet et Qvarantænehuus men som 1774 blev nedrevet. Ved Rescript af 27de April 1761 er enhver tilladt at forandre sit Borgerskab til den Næring som han selv finder for Godt. 1686 var der Vrager i Throndhjem; Klager indløbe saavel over Vragningen som over Tøndernes Urigtighed. 1693 er beskikket en Oldermand for Bødkerne, som her kaldes: Kippere, med 2de andre allene at gjøre Skruefade og dem med Jern at justere. 1708 var en Undervrager. 1733 bleve visse Mærker fastsatte at skulde i Throndhjem sættes paa Fisketønder, og samme Aar er, ved Reskript, befalet at Rogn- og Fisketønder skulde, isteden for 136 kun holde 120 Potter. Før 1708 havde Kipperne, eller Bødkerne, i Throndhjem Laug, men efter Ildebranden ikke. 1745 ere justerede Modeller anskaffede paa Landet, ved Leensmændene, hvorefter Tønder m. v. skulde gjøres; denne Foranstaltning er saa endnu. 1747 skulle en Vrager-Bro bygges langs med Aksisehuset paa Brat-Øren; derom Trette mellem Magi-

strat og Kommendant. Broen skal tilforn have været uden for bemeldte Aksisehuus. 1726 optoges et Kart over Stadens Forsvarsvæsen og derpaa bestemt et Værk, paa Bratøren, hvor Vragerbroen skulde være, af General-Qvarteermester Sundt. 1749 vedtaget at bemeldte Broe maatte bygges, paa det anviiste Sted, imod Beviis af Magistraten at overlades til Kongens Tjeneste om den skulde behøves til Stadens Forsvar; men der opkom Trette om Beviset, og et andet Sted udviist til Vragerbroe. 1756 indløb Klage fra Frankrig, og flere Steder, om Fiskevarenes slette Behandling i Bergen og Throndhjem og Tøndernes, ei fulde, Størrelse. 1764 Forbud paa fremmed Kruds Indførsel.

(Fortsættes.)

Den første Danserinde ved den forrige Svenske Opera, Mad. Brûlo, er ankommen til Kjøbenhavn.

Blandt de ikke ubetydelige litteraire Skatte, der ved Bombardementet ere blevne ødelagte, fortjene endnu følgende at anmærkes. For Justitsraad Thorkelin brændte blandt andre Sjeldenheder en plattydsk Oversættelse af Saxo, sjeldne Efterretninger angaaende Griffenfeldt; for Pastor Clausen mange Aars skrivtlige Udarbeidelser, hvoraf en ikke ubetydelig Deel var bestemt til Trykken; Professor Sander mistede af sine Manuskripter en Samling af Tydske Digte, Mela, en Feeroman, og andre Tydske Arbeider; af Danske Udarbeidelser: 7 Aargange af pædagogiske Forelæsninger: Ideer til et System af den videnskabelige Pædagogik, Collectanea til en historisk-critisk Oversigt over den pædagogiske Litteratur, en næsten færdig, begge Sprog sammenlignende Tydsk Grammatik for Danske; mange enkelte pædagogiske Blade og philosophiske Afhandlinger, en trykkefærdig Samling af Danske Digte med Melodier af Schulz, Kunzen, Grønland og Schall; et Qvartbind med Ideer og Udkast til alle Slags Skuespil, især Tragoedier, begyndte Stykker og første Acter, æsthetiske Afhandlinger, Bedømmelser, Breve og andre Smaating, en rig og interessant Correspondence i den ældre Tid med Gleim, Wieland Boie, Jacobi, Eschenburg, Matthieson og flere, i den sidste Tid med Danske. For Candidat Petersen brændte paa Borke's Collegium foruden henved 1000 Bind, Manuskripter til 3 af Universitetet belønnede Af-

handlinger og Udkast til Arbeider i Fædrenelandets Historie.

I Lønne Sogn, Ribe Amt, som i ældre Tider led saa meget af Sandflugten, er Eiendommene nu ved dennes Standsning blevne saa forbedrede, at der kan holdes ligesaa mange Kreature paa 1 Sk. Hartkorn som efters paa 4.

I Frederiksbergallee sees endnu Jordtrapper i Grøvterne, som de fiendtlige Jægere havde gjort for desto beqvemmere at kunne smutte ned deri.

Blandt alle vore Smaaøer er Fanøe een af de mærkeligste. Den er Beboernes egen Eiendom, thi i Aaret 1742 kjøbte de den af Kongen, ved Geheimeraad Gabels Hjelp, for 6000 Rdlr. Fra den Tid af har Øens Skibsfart mærkelig tiltaget, og fornemmelig reist sig i den nordamericanske Krig. Næst efter Ærøe, som har omtrent 300 Fartøier i Søen, har ingen flere end Fanøe. Deres Tal beløber sig til 180.

Den uden for Nørreport ved Ribe Bye opdæmmede Vase er et patriotisk Værk, der fortjener offentlig Omtale. Veien eller Vasens Længde er 1065 Alen og dens Bredde 18 til 20 Al. I den søndre Ende og paa den vestre Side af Veien er af hugne Steen opført et Steenbolværk, som er 275 Alen langt og 1¼ Alen høit. Dette Bolværk var fornødent, da Vand og Bølger der have meest Magt. Den øvrige Deel af Vasen er paa begge Sider bleven forsynet med Grøvter og opsatte Græstørvdiings med Kanten. Havfloden maatte blive overordentlig høi, dersom den nu skulde forhindre Folk i at komme til og fra Byen. Til Veiens Fyldning er medgaaet 42,180 Læs Sand, Grus og Grøntørv, samt 422 Læs Steen. Den hele Kjørsel er skeet frivillig og uden Betaling af Byens Borgere og Bønderne, hvorved Byens Casse sparede 2 til 3000 Rdlr. Ved den søndre Ende af Veien er over Aaen opført en Bro, som er 48 Alen lang, 6 Alen bred og har kostet 1429 Rdlr. 88 ß. Denne Vase er bleven anlagt fra d. 19 Maji 1800 til i Efteraaret 1801, da den var færdig. Dens Anlægning er et varigt Hædersminde for Byen, og viser hvad Enighed og Tillid mellem Borgere og Øvrighed formaaer at udrette. Byens Stiftamtmand, Hr. Kammerherre Moltke, fremmede dette Vaseanlæg. Hans Varme for Sagen besjelede Borgere og

Bønder til lige Iver, og ham har Ribe at takke for denne vigtige Vei. Den forrige gamle Vei eller Veile var tung og sandig, og ofte fuld af Vand. Den var farlig at passere ved smaa Havstoder og undertiden ikke fremkommelig førend Vandet faldt. Paa denne Vei faldt daglig megen Færsel af Kjørende, Gaaende, deels af Reisende, deels af Ribe Byes Indvaanere, som har den største og betydeligste Deel af deres Eng og Agermark liggende norden for Byen, og daglig skulde kjøre paa den Vei med Høe, Korn, Gjødske og Brændsel.

Ved Stormen den 10de d. M. var Vandet saa høit i Nærheden af Staden, at det naaede til Langebro, og skyllede op til de ved Strandkanten anlagte nye Batterier.

Endeel Landværnsofficierer, hvis Antal angives at være 80, ere i disse Dage blevne entledigede af Krigstjenesten.

Det Skib, som fører den nye Gouverneur over Bornholm, General-Adjutant Koefoed, til sin Bestemmelse, er i disse Dage gaaet under Seil.

Ogsaa den Dramatiske Skole giver til Kongens Fødselsdag et nyt Stykke i tre Acter, paa Vers, under Titel Hans Rostgaard og hans Hustrue, af Prof. Rahbek.

Det til Serampo bestemte Danske Skib Elisabeth, Capit. Knudson, ankem directe fra Batavia den 16de Maji ikke langt fra Calcutta.

Efter de Tydske Aviser ventes H. K. H. Kronprindsen midt i denne Maaned til Kiel.

I Altona er aabnet en frivillig Subskription til patriotiske Gaver.

Newyork, d. 12 Nov. Den her ankomne Capit. Johnson, der forlod Øen St. Thomas d. 10 Oct., beretter, at man den Dag, han afreiste, lod Allarmtrommen gaae paa de Danske Batterier, og at man har requireret alle de Matroser, der fandtes ombord paa Danske Skibe, til Tjenesten. Engellænderne have gjort Anstalter til Angreb paa Øen. Vel havde de paa den Tid kun en Fregat og en Krigsbrig for St. Thomas, men man havde allerede nogle Dage forhen seet 5 af deres Krigsskibe omringe Øen paa en Maade, der opvakte Mistanke.

Udenlandske Efterretninger.

Engellænderne skulle have ophævet Blocaden af Dardanellerne.

London, d. 16 Dec. (Over Frankrige.) I Gaar holdtes et stort Statsraad, hvori man undersøgte Udkastet til Krigserklæringen mod Rusland. Det hedder, at den om faa Dage vil blive bekjendtgjort. Det er vist, at der hersker en stor Misforstaaelse imellem Ministeriets første Medlemmer. Lord Hawkesbury ligger i aabenbar Krig med Canning, Perceival og Castlereagh. Den første er allerede længe bekjendt som en Tilhænger af dem, der prække evig Krig; den anden er bekjendt af sin Fanatismus, og har bestandig stiftet de heftige Forholdsregler, der blev tagne mod de ulykkelige Catholiker i Irland; om den tredie lader sig intet andet sige, end at han hører til det Partie, der har fremvirket den afskyelige Expedition mod Kjøbenhavn. Man tvivler ikke om, at Lord Hawkesbury, som understøttes af sin Fader, Lord Liverpool, der, som man veed, formaaer Alt i Dronningens Geheimeraad, vil udvirke en Revolution i Ministeriet, i hvilket Tilfælde Lord Grenville og Sidmonth ville indtræde deri. Den sidste fra Sverrig ankomne Coureer har bragt den Efterretning, at Kongen af Sverrig bestemt bliver vor Allierede. Ingen, selv Ministeriets meest erklærede Tilhængere, havde ventet denne Kongens Beslutning. Den Østerrigske Minister, Grev v. Stahrenberg, er endnu ikke afreist, og man forsikkrer, at han førend sin Afreise venter en ny Coureer fra sit Hof. Den Preussiske Minister er upasselig og vil forlade London saasnart hans Helbred tillader det.

Under Artikelen Engelland den 10de Dec. indeholder Nürnberg Avisen af 31de Dec. Cannings Svar paa den Russiske Note, angaaende Fredsmæglingen, hvori det blandt hedder, at Kongen af Storbrittanien kan paa ingen anden Betingelse underhandle med Frankrige, end at Hs. Majestæts Tydske Stater paa samme Maade og i samme Forfatning tilbagegives, som de Franske i Aaret 1803 toge dem i Besiddelse.

Gazette de France af 1ste Jan. indeholder følgende Efterretninger fra London: Den 19de Dec. leverede Hoftidenden et energiskt Svar paa den Russiske Declaration; Prinds Regenten af Portugal har afstaaet Madera til Engelland; Rygtet, at Canning vil forlade Ministeriet, vedligeholder sig endnu.

Lissabon den 13de Dec. Man har altid anseet det for umueligt at en Armee kunde marchere i Portugal fra de Spanske Kyster, fra Salamanka Siden, især om Vinteren. 15 Franske Mile i Spanien, og i det mindste 20 i Portugal, tilbyde intet Underhold for en Armee. Veiene bestaae neppe af mærkelige Fodstier, og Naturen har sammendynget der alle Slags Hindringer, der kunne standse Troppers March og især Artilleriets Befordring. Veiene ere især om Vinteren vanskelig at passere; stærk Skylleregn, der forvandle hver Bæk til en bred Strøm, forøge Vanskelighederne for en Armee, som er paa Marchen. Disse vare de Bevæggrunde, der gjorde Hoffet i Lissabon trygt; det ansaae sig for uangribeligt fra den Side og ventede vore Tropper kun fra den anden Side af Tajo. Men den Franske Armee, under General Junots Befaling, er imidlertid trængt ind over de utilgjængeligste Bjerge og i lige Linie, saa at man først erfarede i Lissabon den Franske Armees Indmarch i Portugal, da dens Avantgarde allerede vae ankommen i Abrantes, d. e. 20 Lieus fra Lissabon. Hoffet tænkte kun paa Flugten, endskjønt det havde sammentrukket hele Kongeri-

gets Magt omkring Hovedstaden; det flygtede i Norden, og opfyldte alle de Fartøier, det kunde finde til sin Tjeneste, med Kostbarheder og unyttige Folk. Disse Indskibninger vare saa lidet i Stand og havde saa faa Levnedsmidler med, at de fordt maae løbe ind i en Engelsk Havn for at sættes i bedre Stand end hidtil. Vi ere imidlertid rykkede ind i Lissabon under den Portugisiske Magts Bedøvelse, til Forbauselse for den største Deel af Nationen, og hidkaldte af det retskafne og oplyste Parties Ønsker. Vi kunne ikke overlevere Historien Mindet om noget Slag eller nogen Beleiring; men den, som overveier Vanskelighederne og Møisommelighederne i at stige op og ned af 30 snevre Bjergpasser, daglig at passere 30 Strømme, under uophørlig Skylleregn, som man hverken i det nordlige Clima eller midt i Europa kan gjøre sig noget Begreb om, den, der betænker hvilke utrolige Undværligheder en Armee maatte trodse, der i adskillige Dage har maattet leve af Castanier og i kolde og regnfulde Nætter være uden Huusly, den, som endelig undersøger Expeditionen til Portugal med Opmærksomhed, maa tilstaae, at den fortjener med Føie at sættes ved Siden af dem, der have gjort de Franske Armeer udødelige.

London d. 14 og 15 Dec. Et fra en Hollandsk Havn i disse Dage til Yarmouth ankommet Skib med Passagerer er blevet afviist, uden at det tillodes nogen af Passagererne at gaae i Land. — I Aftes ankom atter to Postsække fra Gothenborg. Den Svenske Minister skal have faaet vigtige Depecher fra sin Konge, og idelige Underhandlinger have fundet Sted imellem Rusland og Sverrig. — Der er givet Befaling, at lægge Embargo paa alle Russiske Skibe, som befinde sig i vore Havne eller maatte ankomme endnu; ogsaa alle Russiske Skibe i Søen skulle anholdes, men det befales tillige, at bære største Omsorg for deres Ladninger. — Efter en Beretning fra den Russiske Søminister af 9 Nov. bestaaer den nuværende Russiske Sømagt af 53 Linieskibe (hvoraf 10 ere under Bygning), 34 Fregatter, 59 Cuttere, Brigger &c. og 226 mindre Skibe. Af disse ere 20 Linieskibe og 4 Fregatter i det sorte Hav og 11 Linieskibe i Søen, hvis Stationer ikke angives. — Den Svenske Flaade bestaaer af 12 Linieskibe og 8 Fregatter, foruden Cuttere, Galioter &c.; paa 2 Linieskibe bygges endnu. — Den Russiske Keiser har udstædt en Ukas, hvori det hedder, at eftersom de nuværende politiske Omstændigheder nøde ham at afbryde al Forbindelse med Storbritannien, saa skal der 1) lægges Embargo paa alle Engelske Skibe, al Engelsk Eiendom ombord paa samme, og det i Børsmagazinerne og Douane-Hotellet Oplagte; 2) deres Immobiliar-Eiendom og det, som ikke bestaaer i Kjøbmandsvarer, skal forblive i deres Værge, men tør ikke sælges, pantsættes eller overdrages til andre; 3) i Henseende til Embargoen skal der nedsættes en Commission; 4) lignende Commissioner skulle nedsættes i Riga og Archangel; 5) de Bekostninger, der medgaae til disse Foranstaltninger, skulle udredes af vedkommende Toldkamre

og for de sequestrerede Skibes Regning. — Vore Americanske Papirer gaae til 12 Nov. Den Deel af Præsidentens Tale, som vedkommer Uenigheden mellem Engelland og America, er overladt til en Commité af Husets Repræsentantere. Discussionerne førtes med meget Maadehold. — I Gaar ankom en Coureer med Depecher til den Svenske Minister og til Admiralitetet. Samme Dag holdtes et Cabinetsraad, der varede 3 Timer. Der er givet Befaling at udruste alle i Portsmouths Havn liggende Danske Krigsskibe. Admiral Otways Escadre paa 7 Linieskibe bliver liggende seilfærdig.

En fra Sverrig til Kjøbenhavn ankommen Reisende beretter, at man i Stockholm ventede Kongens Ankomst til denne Stad d. 19 Dec. f. A., i hvilken Anledning hele Staden var to Aftener efter hinanden paa det prægtigste illumineret, og Deputerede fra Magistraten, Academiet i Upsal &c. samlede for at modtage ham, men det behagede Hs. Maj. først at komme dertil d. 23de om Morgenen ganske tidlig og i største Stilhed. — Paa Grændserne af Finland staae virkelig 20,000 Mand Russer, med 144 Canoner, men de have hidtil kun ligget i Cantonnering og ikke gjort nogen Bevægelse. — Det er vist, at de Engelske have forlangt at besætte Marstrand, men det er blevet dem afslaaet. — Den almindelige Stemme siger, at den Svenske Regjering vil forlade det Engelske Partie, og gjøre fælles Sag med det øvrige Europa. — Med Havnearbeidet ved Helsingborg gaaer det meget langsomt. Kun 40 til 50 Mand arbeide derpaa, og hidtil ere kun 3—4 Steenkister blevne færdige, endskjønt Bestemmelsen er, at der skal være 16. Dersom Arbeidet i Fremtiden ikke skal drives med større Iver, bliver det neppe færdigt i de første tyve Aar. — Den store Opera, som blev ophævet i Foraaret, har kostet Regjeringen aarlig 48,000 Rdlr., foruden det, som medgik til Decorationer, Dragter &c. — Handelen er ganske i Staa; uagtet de store Huse endnu temmelig godt holde sig, saa forbigaaer der dog næsten ingen Dag, hvor ikke mindre betydelig Handlende fallere. — Forraadet af uafsætteligt tilvirket Jern overgaaer al Forestilling. — Iøvrigt veed man i Sverrig ikke meget af Alt, hvad der foregaaer paa Fastlandet; thi der holdes en stræng Control med de udenlandske Aviser, og de, hvori der findes noget, som kan være ufordeelagtigt for Sverrig, tilbageholdes. Ofte udleveres der Aviser, hvoraf der er udskaaret hele Blade. — Hs. Maj. Kongen og Dronningen have begivet sig til Slottet Gripsholm, hvor de agte at tilbringe en Deel af Vinteren.

Den Spanske Fæstning Ceuta i Africa, som de Engelske have foresat sig at erobre, skal være uindtagelig. Den er ikke allene overmaade stærk, men tillige forsynet med alle muelige Forsvarsmidler. Desuden ligger den paa et Sted, hvor Havbugten er smallest og intet Skib kan opholde sig længe.

Kongen af Westphalen har svaret den Deputation, som den derværende Jødemenighed sendte til ham: "Siger til Deres Medbrødre, at der, efter min Villie og Rigets Constitution, ikke skal gjøres nogen Forskjel imellem alle mine Undersaatter, af hvilken Religion de end ere. Jeg haaber, at jeg ikke vil have Aarsag til at fortryde hvad jeg agter at gjøre for Jøderne, og at de ikke allene ville gjøre sig Navnet Borger værdige, men tillige opføre sig saaledes, at jeg kan anbetroe dem de Embeder, jeg har tiltænkt dem."

I Kongeriget Westphalen udkommer fra indeværende Aar af et officielt Blad under Titel Moniteur Westphalien, af samme Indretning som Pariser Moniteuren.

I Aaret 1702 var den hele Engelske Nationalgjeld kun noget over 16 Millioner; 1714 henved 54 Mill. Fra den Tid af Ebbe og Flod indtil 1756, da den udgjorde 65 Mill. 1763 var den henved 140 Mill. Den Americanske Krig forøgede Gjelden overordentlig, og 1793 var den stegen til den uhyre Summa 240 Mill. I Krigen med Frankrige fordobbledes den. I denne Tid er den Engelske Nationalgjelds Nominal-Beløb, Laanet fra 1806 iberegnet, henved 700 Mill. og vil inden ti Aars Forløb være 1000 Mill. De aarlige Renter heraf beløbe sig allene til 24 Mill. Pd. St. — For at afbetale denne mageløse Gjeld har man opfundet den saakaldte synkende Fond, (sinking fund), efter hvilken der aarlig henlægges 1 Mill. Pd. i Fonden. Der gives adskillige snurrige Beregninger, som bestemme til hvilken Tid den Engelske Nationalgjeld vil være aldeles betalt. I Monthly Magazin findes den nyeste Beregning af dette Slags, og efter samme skulde denne Gjeld være betalt i Aaret 1880. Den nuværende Generation maa altsaa opgive alt Haab om at blive befriet fra Taxternes trykkende Byrde, ja den kan endog gjøre Regning paa, at den efterhaanden vil komme til at betale dobbelt saa mange, blot til

Renternes Afbetaling. Thi ved den synkende Fond formindskes vel Capitalen, men ikke Renterne af den nuværende og tilkommen Gjeld.

Jeffersons Caracteristik (sluttet, see No. 24.) Aaret 1780, da han blev Gouverneur over Virginien, var en critisk Epoke for hans civile Bestyrelse. Han fulgte Patrick Henry, Lord Dummores Eftermand, som han maatte kjæmpe imod i aaben Mark. Man gjorde ham nu adskillige ugrundede Beskyldninger, og i Aaret 1781 skrev han Bemærkninger over Virginien, som siden bleve trykte, hvori hans politiske Sindelav fremsattes i Anhanget. Fra 1782—85 sad han i Congressen; 1786 reiste han til Engelland, men snart derpaa fremtraadte han ved Hoffet i Versailles som heldig Underhandler for den Americanske Handel. Ministeren Colonne tilstod de forenede Stater samme Rettigheder som Hansestæderne nøde. Da han 1789 kom tilbage fra Frankrige blev han udnævnt til Statssecretair. Efterat han havde tilendebragt mange vigtige Arbeider, nedlagde han sin Post, men blev kort derefter ophøiet til Vicepræsident. I Selskab er Jefferson blid, eftergivende, forekommende, skjønt kold. Naar han er fri for offentlige Forretninger, sysselsætter han sig med Agerdyrkning. Sine Negere behandler han ligesaa godt som sine blanke Tjenere. Paa hans Gods forfærdiges Alting: hans Negere ere Snedkere, Tømmermænd, Murere, Smedde &c. Deres Børn bruger han til en Sømfabrik. De unge og gamle Negerinder spinde de øvriges Klædebon. Han opmuntrer og understøtter dem alle paa den værdigste Maade. Den 17 Febr. 1801 blev han valgt til Præsidentens Adams Efterfølger, og den 17 Febr. 1805 valgtes han paa ny. Han har besluttet at trække sig tilbage fra alle offentlige Forretninger saasnart hans Præsidentskabs Tid er udløben.

Med dette Numer begynder femte Aargangs andet Qvartal af Kjøbenhavns Skilderie. Bladet udkommer to Gange ugentlig; det tilbringes Subscribenterne og betales qvartaliter med 6 Mark. Subscriptionen modtages hos Bogtrykker Höeckes Enke, i store Helliggeiststrædet No. 144.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 28.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 16 Januarii, 1808.

Om indenlandske Manufacturers Understøttelse og Engelske Varers Bandlysning.

(Sluttet.)

Man vilde virkelig gjøre vore Samtidige Uret, dersom man ligefrem paastod, at det er ene Mangel paa Opmuntring, som vi kunne tilskrive indenlandske Fabrikers Mislykke og udenlandske Varers hyppige Forbrug. Foruden de Aarsager, jeg allerede har anført, gives der andre, der ere af stor Vigtighed, og fortjene en nærmere Undersøgelse. At Interesse, der, som en Hoveddrivefjeder i de fleste menneskelige Handlinger, rigtig styret virker saa meget Godt, ogsaa i Henseende til Fabrikanlæg er en vigtig Bevæggrund, derom tvivler vel neppe nogen, der kjender noget til Verden og Mennesket. Men beklageligt er det, naar lav Egennytte stundom ene og allene er Hovedformaalet. Vi have seet Fabriker fremstaae hos os, der kun bleve anlagte i det Forsæt, at faae en Pengesum til Forskud. Naar dette Forskud var sat til, saa ophørte ogsaa Fabriken, ja man har endog seet Folk faae et saadant Forskud, uden at realisere det allermindste af det de projecterede. Dersom man vilde give sig den Umage at eftersee visse Protocoller, saa vilde man finde hvor betydelige Summer der er bleven anvendt til Fabrikanstalter, som enten aldrig toge deres Begyndelse eller som gik under faa Aar efterat de vare blevne oprettede, uden at Entrepreneuren nogensinde tilbagebetalte Forskuddet. Sædvanlig bestaae saadanne Entrepreneurer af Folk, der mangle Formue, og stundom endog Indsigter til at drive Værket paa den tilbørlige Maade. Naar de have Forskuddet i Hænderne, bekymre de sig kun lidet om Resten. Det er altsaa intet Under, at man efterhaanden ganske tabte al Tillid til de fleste indenlandske Fabrikanstalter, og at mange endog ansaae det for aldeles umueligt, at de kunde trives.

En anden ikke mindre vigtig Hindring er den producerende Classes Mangel paa Arbeidslyst og Virksomhed. Mueligen kan Aarsagen hertil tildeels ligge i Climatet, men vist er det, at de fleste Arbeider hos os drives med en Langsomhed, som altid maa være skadelig for Fabrikanstalters Opkomst. Kan man efter de paa Kjøben-

havns Observatorium anstillede Jagttagelser *) antage, at vi i et heelt Aar kun kunne gjøre Regning paa 71 Dage klar Luft, saa fristes man til at troe, at den Aandsmunterhed, som i de sydlige Lande ansporer Menneskene saa meget til Arbeide og Virksomhed, i høi Grad maa savnes i vort Norden. Vel maa man tilstaae, at Climatet i Engelland just ikke er meget forskjelligt fra vort, men man maa ikke glemme, at Machinvæsenets Brug bøder i hiint Land overordentlig paa det, som Climatet maaskee berøver Indbyggerne af den Aandsmunterhed og den deraf flydende Arbeidslyst, der er de sydlige Landes Beboere saa naturlig. Hvor mange Hænder spares i Engelland ikke allene ved Dampmachiner, som nu ere saa almindelige der og anvendes paa saa mangfoldige Maader? Man har beregnet, at Engellænderne vinde daglig derved 75,000 Pd. St. **).

En tredie Hindring er vor Ligegyldighed for at benytte og forædle vore egne Naturproducter. En fjerde er endelig den overdrevne Mængde Handlende, som staaer i alt for ulige et Forhold til de virkelig producerende Stænder. Alle ville handle, faa ville producere. Selv mange Professionister ere i de senere Tider blevne til et Slags Handlende, der deels forskrive adskillige af deres Varer udenlands fra, deels blot leve af at udsælge de Artikler, de lade forfærdige hos Andre. Denne Handelssyge medfører dobbelt Skade: først berøver den Staten for mange arbeidende Hænder, og dernæst forøges Forbruget af udenlandske Fabricata. Enhver Handelsmand specu|erer paa at forsyne sig med ny Overflødighedsartikler, og det store

*) See Etatsr. Callisens Betragtninger over Kjøbenhavn, S. 120.

**) See Nemnichs Reise, S. 68.

Forraad, som derved bringes ind i Landet, gjør, at saadanne Artikler komme hastigere i Brug og blive Nødvendigheder for Folk af alle Stænder.

Paa alle disse Hindringer maa der raades Bod inden der kan tænkes paa at bringe vore Fabriker i Flor og gjøre udenlandske Artikler, som ved Vane ere blevne til Fornødenheder, aldeles undværlige.

Først og fremmest bør man søge at sætte Skranker for Yppigheden, der er steget alt for høit. Vi maa virke paa Sæderne, førend vi kunne virke paa Manufacturers Ophjelpelse. Alting i vor Levemaade gaaer ud paa at hindre indenlandsk Vindskibelighed og forøge Forbruget af udenlandske Artikler. Hvorfor ere vore Cattuntrykkerier i Forfald? Fordi hver simpel Tjenestepige nu anseer det under sin Værdighed at klæde sig i andet end Engelsk Sirz. Hvorfor forbruges hos os saa uhyre en Mængde Steenkul og hvorfor er Brændeved saa dyrt? Fordi Hytter ere blevne forvandlede til Paladser, fordi den simpleste Borgerfamilie nu maa varme to tre Værelser, istedet for at man i gamle Dage lod sig nøie med at varme eet, fordi man i Kjøkkenet omgaaes med Brændsel, som med alt andet, yderst ødselt, og fordi vore himmelhøie Pragtstuer udfordre dobbelt saa meget Brændsel som vore Fædres lave Værelser. Vel har man opfundet brændesparende Ovne, Consurer ꝛc., men de havde gjort langt større Lykke, dersom de havde været brændeødslende, thi i vore Dage er Ordet sparende kun en slet Anbefaling. Enhver vil leve over sin Stand, og spille en fornem Rolle. Vil man forbedre vore Fabriker, saa forbedre man, som sagt, først vore Sæder, thi naar vi ikke fast beslutte, at give Slip paa Yppighed og tilsidesætte en taabelig Forkjerlighed for undværlige udenlandske Producter, saa kan det tilsigtede Øiemed umuelig opnaaes. Om vi end gjor-

de nok saa meget for at ophjelpe vore egne Fabriker, om end vore Capitalister trolig rakte Regjeringen Haanden, saa kunne vi dog ikke vente, at alle vore egne Konstproducter saa hastig vilde naae samme Fuldkommenhed og kunne sælges for samme Priser som de, der produceres i Engelland, hvor Fabrikerne ved en Forening af lykkelige Omstændigheder allerede have naaet den høieste Pynt. Men her bør Patriotismen være en Talsmand for vore egne Konstproducter. Om de end i Begyndelsen ikke i alle Henseender vare saa gode som de udenlandske, burde vi dog af Kjerlighed til Fædrenelandet og Lyst til at fremme dets Gavn hellere lade os nøie med de indenlandske. Ved en stigende Afsætning vilde de snart naae samme Fuldkommenhed som de udenlandske. Vore Fabrikører ville lægge mere Vind paa at betjene sig af Machiner og Indretninger, som lette Arbeidet saa meget for Engellænderne; og egne Naturproducters Forædling vilde efterhaanden sætte dem istand til at levere deres Artikler ligesaa billige som Udlændingene. Vi have seet et Exempel paa Straaarbeiders Fabrication. Førend Fattigvæsenet lod anlægge en Straafabrik maatte det mindste Straaarbeide forskrives udenlands fra. Nu kan man faae i Kjøbenhavn de fineste Straahatte, som endog de fineste Damer foretrække for de udenlandske. Hvor meget denne Fabrik har gjort udenlandske Straahatte undværlige sees deraf, at der, efter Toldbøgerne, kun er fortoldet fra 1804 til 1806 for 33 Rdlr. af denne ellers ikke ubetydelige Artikel. Saa meget kunne vi vinde ved en rigtig Anvendelse af Straa, hvor meget maatte der nu ikke kunne vindes ved en tilbørlig Anvendelse af de mange vigtige Naturproducter, som vi hidtil have ladet henligge ubenyttede?

Det er desværre en forældet Feil hos os, at vi fra umindelige Tider af have benyttet os for meget af udenlandske Artikler. Ligesom Engellænderne i de senere Aar have oversvømmet os med deres Manufacturvarer og Colonialartikler, saaledes have Hansestæderne i aldre Tider indført en Overflødighed af mange Slags Øl, Vin, Urter, Klæder, Silketøier, Fløiel, Damask og andre Industrievarer, ja endog alle Sorter Ammunition. Hansekjøbmændene opkjøbte disse Varer paa Markederne i Brygge, London og Rusland. Specerier tilførtes os af Tydske Kræmmere, der kaldtes Pebersvende, fordi de sædvanlig vare ugifte og siden gave Anledning til en Benævnelse paa Skabninger, man i Oldtiden ikke synes at have kjendt, nemlig, Ungkarle, der have Afsky for Ægtestanden. Den store Christian den Fjerde indsaae allerede i sin Tid det Skadelige i denne Tilførsel af udenlandske Varer, og Anlægget af Silkefabriken i Silkegaden, Tapetfabriken i Kjøge, saavelsom andre Manufacturer i hans Regjeringstid, vidne noksom om, at han ikke manglede Villie til at ophjelpe indenlandske Manufacturer. Men med denne vise Konge døde saa mange herlige Foranstaltninger til Fædrenelandets Gavn.

At Lysten til at betjene sig af Engelske Producter i de nyere Tider Aar for Aar er stegen, vise de Beregninger, som den troværdige Nemnich har leveret. Værdien af udførte Engelske Producter og Manufacturvarer beløb sig i Aaret 1785 til 1,031,810 Pund, fra 1786 til 1795 var den aarlig stegen fra 12 til 18 Mill. 1796 var den kun 10,102,320, men fra 1797 til nærværende Tid steg den aarlig til 27 Mill. og derover. Værdien af udførte Engelske Producter er saaledes siden 1795 voxen fra 5 til 20 Millioner aarlig *). Man kan antage,

*) Nemnichs Reise Side 55. Samme S. 54.

at der i det Hele udføres for 48 Millioner Pund Sterling. Men ikke nok at Udførslen er midt under Krigen stegen saaledes; Engellændernes Handels-Egoismus har tiltaget i samme Grad. Den gaaer bestandig alt mere og mere ud paa at gjøre sig udenlandske Artikler undværlige; at udelukke udenlandske Fabriker fra at bruge deres egne raa Materialier og derimod at oversvømme andre Lande med deres egne Fabricata. En større Besynderlighed kan neppe tænkes end den, at man i de fleste Lande er saa indtaget for alt hvad der bærer Navn af Engelsk Fabricata, medens man i Engelland foragter næsten Alt hvad der bærer Navn af udenlandsk.

Der behøves vel neppe flere Beviser for at godtgjøre, hvor høi Tid det er at aflægge Fordomme og Vaner, der svække vore egne Kræfter og berige vore Fiender.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

En Styrmand fra Capit. Holbeks Skib, der er opbragt til Engelland, som har fundet Leilighed at komme hertil, beretter, at man allerede i Julii Maaned f. A. formodede paa Isle de France, at Krigen imellem Dannemark og Engelland var uundgaaelig; at denne Formodning var Aarsag i, at Capit. Holbek ufortøvet forlod Isle de France; at der paa samme Tid laae forskjellige andre Danske Skibe i Havnen, hvis Capitainer besluttede at oppebie nærmere Oplysning om Tingene, inden de vilde bestemme sig til at forlade Stedet; at der blandt disse tilbageblevne Skibe skal have været eet, der føres af en Capitain Smidt, hvis Skib tilhører de Herrer Tuttein; at man paa Grund af ovennævnte Formodning lagde Embargo paa alle Danske Skibe, der befandt sig der i Havnen. — Skulde denne Efterretning blive bekræftet, saa kan man vente endeel Dansk Eiendom frelst fra Fiendens Kløer. — En anden i disse Dage fra Portsmouth ankommen Sømand, som har fundet Leilighed til at undkomme fra Capitain Finks Skib, der er bleven opbragt til en Engelsk Havn af en fiendtlig Caper, beretter, at man ved Skibets Afseiling fra vore vestindiske Øer allerede ymtede der om Fiendtligheder imellem Dannemark og Engelland.

Capit. Helsting, som fører et af de Asiatiske Compagnies Skibe, havde ved sin Ankomst til Isle de France leveret sine Papirer til en Commissionair. Men da han ikke kunde faae dem tilbage igjen, henvendte han sig i den Anledning til den Franske Gouverneur, som svarede ham: at eftersom man nu (d. 30 Aug.) vidste, at der var udbrudt en Misforstaaelse imellem Dannemark og Engelland, saa kunde han ikke tillade ham at afseile. Paa denne Maade blev baade Skibet og Ladningen reddede, og man smigrer sig med, at Compagniets øvrige Skibe ligeledes ere undgaaede at falde i Fiendens Hænder.

I Zeitung für die elegante Welt findes en velskreven Efterretning om Kjøbenhavns Beleiring og Bombardement. — I Moniteuren leveres de af Hr. Biørnsen udgivne Observations ꝛc. heel og holden.

De Engelske pralede hidtil med, at de havde Skibe nok, og at de kun havde ranet vor Flaade paa det, den ikke skulde blive brugt imod dem. De gjøre sig nu selv til Løgnere ved den sidste Befaling, ufortøvet at udruste alle Danske Krigsskibe i Portsmouth.

I Journal for Politik ꝛc. for Dec. f. A., findes den første Afdeling af Griffenfelds Levnetshistorie, forfattet af Dr. Wolff. Forfatteren havde udarbeidet den i den Tanke, at indlevere den til de skjønne Videnskabers Selskab, der, som bekjendt, har udsat en Priisbelønning for en saadan Biographie, men han blev forhindret fra at faae den ganske færdig til den bestemte Tid.

I Gaar solgtes paa Børsen 15 Læster Engelske Steenkul for 100 Rdlr. hver Læst.

Brigskibet Arethusa, Capit. Bail, hjemmehørende i Dundee og kommende fra St. Petersborg, er aldeles forlist ved Thisted. Et andet Engelsk Skib, bestemt fra Gothenborg til Dundee, er ligeledes strandet ved Thisted.

Udtog af en Skrivelse fra Rendsborg af 13 Jan. 1808. Iblandt Embedsmændene ved de Kongelige Collegier, som for nærværende Tid opholde sig her, er nu til Bedste for de brandlidte Familier

i Hovedstaden aabnet en Subscription, der allerede har en meget heldig Fremgang. Man haaber at tilveiebringe en Sum af omtrent 7 til 800 Rdlr, som skal tilsendes Hr. Stiftsprovst Plum i Kjøbenhavn til Uddeling. — Endeel af vor Byes baade faste og temporaire Indbyggere begynde allerede at forberede sig til de Maskerader, som ventes foranstaltede i Anledning af Hs. Maj. Kongens forestaaende Fødselsdag. Ikke allene her, men ogsaa i Glückstadt, Slesvig og Kiel skal der i Vinter gives adskillige Maskerader, hvortil Vedkommende allerede have erholdt Bevillinger. — Da vort borgerlige Artilleriecorps især i denne Tid har udmærket sig ved sin Virksomhed og Tjenstiver, saa har det behaget H. K. H. Kronprindsen at forunde det de samme Fordele, som ere tilstaaede det borgerlige Artillerie i Kjøbenhavn, hvorimod de samme Pligter ogsaa ere blevne det paalagte. — Hidindtil bleve alle Bekjendtgjørelser, der kunde interessere det almindelige f. Ex. om Auctioner, bortkomne og fundne Sager og desl. publicerede paa Gadehjørnene af en egen Opraaber, som pleiede at anmelde sin Nærværelse med en Klokke, men hvis Raab tillige var saa eensformigt og utydeligt, at Byens egne Indbyggere neppe, og de Fremmede saa godt som aldrig kunde forstaae ham. Denne Mangel er nu afhjulpen derved, at vi fra Nytaar af have faaet et eget Ugeblad, det første der nogensinde er blevet trykt i Rendsborg, og hvori Avertissementer indrykkes. Det udgives af Læreren Møller ved Militairinstitutet, og trykkes hos Bogtrykker Wandell, som har faaet Kongl. Privilegium til at anlægge et Bogtrykkerie her. Endnu er der kun udkommet eet Numer af Bladet. Fremtiden vil lære, om det vil finde Understøttelse nok til at fortsættes. — Committeret og Kammersecretair Stoud i General-Toldkammeret, reiser paa nogen Tid herfra til Kjøbenhavn.

Den 16 Dec. f. A. holdtes Dionysii Landemode i Roeskilde, som egentlig var berammet til 14 Oct., men i Følge en Cancellie Skr. af 14 Oct. var bleven udsat formedelst Fiendtlighederne. Stiftamtmanden havde overdraget Biskoppen sine Partes, og saavel Hs. Høiærv. som de fleste Provster var tilstede. De Kongel. Forordninger, som siden Landemodet ere udkomne, bleve som sædvanlig, anmeldte, og Til- og Afgang i de forskjellige Enkecasser bekjendtgjorte. Angaaende den Rachlowske Ildebrands

Sag erfaredes af en Skrivelse fra Hr. Justitsr. Klingberg, at Provst Rachlow havde valgt sig Etatsr. Schønheider til Sagfører, men at, eftersom det ikke tilkom Societetet at stevne Provsten, men denne at gjøre Sagen afhængig, hvilket endnu ikke var skeet, saa ere begge komne overeens om, at indgaae med allerunderdanigst Ansøgning om et Commissorium til de to Mænd, hvilke de respective Parter have valgt til Dommere i første Instance; at Etatsraaden skulde sende Justitsr. Klingberg Concept til en saadan Ansøgning, paa det han kunde gjøre sine Erindringer derved. — Da alle Interessenterne fra alle Herreder befandtes at have udmeldt sig paa 3 eller 4 nær, som intet Societet kunde udgjøre, saa fandt Landemodet ingen videre Fortegnelse over Udmeldelser nødvendig og det geistlige Brand-Societet i Sjællands-Stift allerede fra 14 Oct. 1807 sat ud af Virksomhed, med den tillagde Bestemmelse, at al Forbindelse med dette Societet ophører d. 14 Jan 1808 Kl. 12 om Middagen. — Biskoppen foreläste en Ansøgning fra Provsten og samtlige Præster i Tudse-Herred, om ikke den aarlige Contingent kunde blive nedsat saa meget som muligt, nu da Hjelpecassens Fond er steget til 20,000 Rdlr. Men Landemodet fandt det endnu betænkeligt, især da Kaldspensionerne i de senere Tider betydelig forhøies og at Fonden ved Mangel af det sædvanlige aarlige Tilskud let kunde blive angreben.

Sognepræsten Hr. Ole Bork har fremsat det Forslag, at lade Seminaristerne for Landsbyskoler lære saa megen Chirurgie, at de kunne aarelade og læge et Beenbrud eller Forvridning, og give dem nogen Underretning saavel om den simpleste Methode at curere de blandt Almuen gængse Sygdomme: Sprinkler, Blodgang, Brokskade og Mæslinger, som om Kokoppernes Indpodning og dens Følger. — Forslaget fortjener virkelig Vedkommendes Opmærksomhed. Hos de Militaire er den gode Skik nu indført, at hver Soldat maa lære at forbinde.

Under d. 30 Oct. f. A. er udkommen en Placat, hvori befales at indtil videre ingen, hvo det end maatte være, i Dannemark og Norge, uden Admir. og Commiss. Collegiets foregaaende Indvilgelse, maa sælge enten tildannet Egetømmer, der til Skibsbyggerie kan være anvendeligt, eller i Al-

mindelighed noget til Skibstømmer tjenligt Egetræ, hvad enten samme staaer paa Roden eller er skovet; under Straf af det Solgte. Dersom dette ikke kan tilveiebringes, er Værdien deraf forbrudt til Kongens Casse, og Sælgeren endnu desuden underkastet en Mulct af samme Beløb.

London, d. 21 Dec. De Danske, som i Plymouth ere under et Slags streng Opsigt (Surveillance), have i Mandags opvakt en stærk Allarm i denne Stad ved en Opstand, der udbrød imellem dem. De truede med at stikke alle Fartøier i Havnen i Brand, og de vilde sikkert have opfyldt deres Trudsel, dersom ikke i Tide Bevæbnede havde modsat sig dem. Man har arresteret mange af dem og bragt dem som Fanger ombord paa Skibet the Prince.

I en Cancelliesskrivelse af 2 d. M. bestemmes, efter høieste Befaling, at den blotte Mangel af Øresunds Toldpas ikke kan allene begrunde et opbragt Skibs Priisdømmelse, men at Mangelen af dette Pas bør i hvert Tilfælde foranledige at Caperen, som opbringer Skibet til Undersøgelse, erholder sine Omkostninger godtgjorte, hvorhos ham endvidere tilfalder den dobbelte Toldafgivt, som Skibet erlægger i Mulct foruden den ordinaire Toldafgivt.

H. K. H. Kronprindsen har i en Skrivelse af 3 d. M. tilkjendegivet den patriotiske Kammerjunker Sehested Juel til Raunholdt, der vil lade hugge 1000 Pallisader til Nyborg Fæstning, sin Tilfredshed og Velbehag.

H. M. Kongen har sanctioneret, at de 3 i Sjælland, Fyen og Jylland interemistisk oprettede Jægercorps, og tilladt dem at føre Navn af: det Sjællandske ridende Jægercorps, det Fyenske ridende Jægercorps og det Jydske ridende Jægercorps. H. M. har ligeledes tilladt, at der maa oprettes 2 Jægercorps: et paa Øen Als under Navn: H. K. H. Hertuginde Lovise Augusta's Jægercorps, og det andet paa Øerne Lolland, Falster og Møen, under Navn af det Lollandske Jægercorps.

Hr. Commandeur-Capit. T. C. Stibolt foreslaaer i Berlings Avisen 3 Midler at skade Fienden, nemlig: 1) Engelske Manufacturvarers Bandlysning, 2) en Nationaldragts Indførelse og 3) et Capercompagnie, der kunde udruste 20—30 Capere. Af disse maatte 7 til 9 holde sig sammen ved hinanden, saaledes at de ved et Canonskud kunde nærme sig, for i paakommende Tilfælde at angribe og borttage et convoyerende Krigsskib og derpaa alle de Skibe, det havde under Convoy. Dette lod sig gjøre ved at beskyde et saadant Skib paa eengang for ind, agter ind og tvers paa begge Sider, hvortil just saa mange Capere ere nødvendige samlede. De Priser, der gjordes, kunde efter Omstændighederne, sikkrest indbringes i Norske Havne.

Udenlandske Efterretninger.

I Morning Chronicle findes et Stykke, hvori det hedder: man har, efter Kjøbenhavns Bombardement og Borttagelsen af den Danske Flaade, der var belæsset med Rovet fra dens Arsenaler, villet indbilde Publicum, at den Danske Nation ikke vilde begaae den Daarlighed, at erklære Engelland Krig. Men man maatte mangle al menneskelig Følelse for at troe, at en Nation ikke vilde søge at hevne en saa blodig Fornærmelse mod dens Rettigheder og dyrebareste Interesse. En af den Danske Regjerings første Foranstaltninger ved dens Tilbagekomst til Kjøbenhavn var Forordningen, at de, som correspondere med Engelland, skulde straffes paa Livet.

Paa de Barbariske Kyster har der været et stærkt Jordskjelv, som især har anrettet stor Skade i Algier, hvor det i en halv Time fornyedes 3 Gange.

I Engelland troer man, at den Engelske Regjering vil anstrænge sig paa det yderste for at foretage noget mod Constantinopel, og tiltvinge sig Farten igjennem det sorte Hav. Man anseer heller ikke en Expedition til Lands til Indien for umulig, og troer at den kan befordres ved at standse Farten til Vands fra Europa.

De Engelske ere nu saa yderst høflige mod Americanerne, at de paa Jamaica Stationerne ikke visitere mere Americanske Skibe.

Der paastaaes, at de i Tajo liggende Russiske Skibe ere fulde af Franske og Spanske Tropper; at de ere overladte til den Franske Generals Disposition; at de ligge saaledes for Anker, at de kunne tjene til Batterier, dersom Engellænderne skulde gjøre et Forsøg fra den Side, og at Dækkene ere belagte med Cork og Skind, som Elliots berømte svømmende Batterier.

Gibralter d. 12 Dec. Den 1 Dec. ankom her 2 Engelske Linieskibe med 40 Transportskibe og 9000 Mand Tropper under Gener. Moores Befaling. De skulde forblive der i 14 Dage, men den er saa slet provianteret, at den har foraarsaget Mangel paa Levnetsmidler, og vilde, om den

blev der længe, forvolde Hungersnød. Nogle paastaae, at denne Expedition er bestemt til Ceuta, og andre til Madera. Den 5te Dec. havde General Moore en Samtale med den Engelske Admiral ved Cadix og Sidney Smith ved Lissabon. — Armeen fra Ægypten er d. 18 Nov. ankommen til Messina. Tyrken har frigivet alle Engelske Fanger. — I Vandene ved Cadix har der raset stærke Storme og Adm. Purvis's Escadre er bleven adspredt. — De her ankomne Tropper indskibes paa andre Fartøier.

London d. 21 Dec. Til Bedste for de Kjøbmænd, der dreve Handel paa Rusland, har Regjeringen besluttet, at alle Russiske Coffardieskibe, der ere afgaaede fra Russiske til Engelske Havne eller, som inden 1 Jan. skulle afgaae did, frit skulle kunne aflevere deres Ladninger til deres Consignatairer, og siden kunne vende tilbage til hvilken Havn de behage, som ikke holdes bloqueret af vore Escadrer, uden at blive foruroligede eller molesterede. — I et Brev, som Prinds-Regenten for to Maaneder siden tilskrev Kongen af Engelland, ombedes denne ikke at sende nogen Flaade eller Expedition til Tajo, førend det var vist, at Misforstaaelsen mellem Frankrige og Portugal ikke tillod mere noget Forsoningsmiddel.

Paris d. 4 Jan. De 4 Linieskibe og 4 Fregatter, som den Franske Armee har forefundet i Lissabon, udrustes. — Huset Braganza har mistet Portugal. Det frister samme Skjebne som alle Førster, der sætte Lid til Engelland. — For Frankrige er det en meget vigtig Fordeel at have frataget Engellænderne de fortræffelige Havne Lissabon og Oporto 2c. — Den Engelske Handel troede at finde en Hjelpekilde i Kniphauser og andre Flag, men Frankrige har forbudet Benyttelsen deraf; det har paa samme Tid ved Hs. Majestæts nye Decret gjort Brug af retfærdig Gjengjeldelsesret. — Selv naar Americas Underhandlinger med Engelland ikke lykkes vil Francrige rigelig forsynes med de Artikler, der ere nyttige for det. — Den, som har de fleste Forbrugere (Consomateurs) er Handelens Herre, og Frankrige vil, i Nydelsen af sin fuldkomne Uafhængighed, den første Betingelse i Fald det slutter Fred, i Fremtiden fastsætte i sin Toldrolle saadanne Bestemmelser, at de der ville indføre Varer i vore Havne, skulle være nødsagede til at tage for samme vor Jordbunds og Industries Producter tilbage. — Vi have

i Frankrige endnu Sukker og Caffe for 3 Aar; vi have forarbeidet Bomuld for henved 1 Aar; maae vi undvære Colonialvarer, saa ville vi i nærværende Omstændigheder finde en herlig Erstatning. Naar Konstfliden tager en anden Vending, naar den lægger Vind paa at forfærdige Gjenstande, som Fastlandet leverer de første Materialier til, saa maa man endnu takke Engelland fordi det har aabnet os Øinene i Henseende til vor egen Interesse. — Europa vil altid blive Europa, om end dets Bønder og Bønderqvinder bære mindre Bomuldstøi og klæde sig i Ulden- og Lærredstøi. Handelen til Lands vil vedvare, om end Søhandelen er aldeles tilintetgjort. Men Engelland vil ikke være Engelland mere, naar dets Colonialvarer, dets Fabrikers Producter og Fabricata og dets umaadelige Handel bliver til intet 2c. (Af Moniteuren). — I Gaar førend Messen har Keiseren givet det diplomatiske Corps Audience i Thuillerierne. — Fra d. 28 til 29 Dec. f. A. har der i Brest raset en yderst heftig Storm og anrettet stor Skade. — Kongen af Spanien har under d. 18 Nov. f. A. tilkjendegivet den Franske Gesandt i Madrid, at han vil tillade, at den fra Portugal til Frankrige gaaende Bomuld saavelsom Klæde og andre Franske Varer, der ere bestemte til Portugal og hvis Indførsel ikke er forbuden i Spanien, maa gjennempassere.

I den Engelske Declaration mod det Fransk-Russiske Manifest siges: at Ruslands Mægling ikke er bleven formelig afslaaet, men tværtimod under visse Betingelser antagen; at Expeditionen til Kjøbenhavn ikke har havt andet Øiemed end at forhindre Fuldbyrdelsen af den hemmelige Artikel i Tilsiter Tractaten, i Kraft af hvilken den Danske Flaade skulde bruges mod Engelland, at iøvrigt denne Expedition ikke har kunnet tjene Rusland til Bevæggrund at bryde med Engelland kan bevises deraf, at den gode Forstaaelse imellem begge Magter netop kunde tilveiebringes igjen i det Øieblik, hvor man i St. Petersborg fik Efterretning om Kjøbenhavns Beleiring. Den som en Anke mod Engelland anførte Krænkelse af Østersøen, fremsættes i Declarationen som et besynderligt Raisonnement af Rusland, der anseer Østersøen som ukrænkelig for Engelland, medens det finder for godt, at den ikke er det for Fienden. Kongen af Engelland proclamerer paa ny Sølovenes Grundsætninger, som den bevæbnede Neutralitets System er rettet imod; Grundsætninger, siger Declarationen, der endnu ere det eneste Bolværk, som er tilbage for Frankriges Usurpationer; den eneste Tilflugt, som andre Nationer kunne søge i lykkeligere Tider.

London, d. 20 Dec. Det er overdraget Samuel Hood, at tage Madera i Besiddelse. — Ogsaa Tyrkiet vil nu blive Engellands Fiende. Sir Arthur Paget har maattet forlade Constantinopel med uforrettet Sag. — Capit. Yeo har overbragt Depecher af 6 Dec. fra Sidney Smith, der melde: at Prinds Regenten af Portugal med den Kongel. Familie, 15 Personer i Tallet, har indskibet sig til Brasilien. Den afseilede Portugisiske Escadre bestaaer af 7 Linieskibe, 5 Fregatter, 3 Brigger og over 30 af det Brasiliske Compagnies Handelsskibe. Den convoyeres af 4 Engelske Linieskibe. I Tajo er der kun bleven 1 tjenstdygtig og 3 aftaklede Portugisiske Linieskibe tilbage. Ogsaa 8 Russiske Linieskibe ligge der, men kun 3 af dem ere istand til at stikke i Søen. Sidney Smith har igjen begyndt at bloquere Havnen i Lissabon med 5 Linieskibe, og vil i dette Øieblik have faaet en Forstærkning af Krigsskibe. Vor Gesandt i Lissabon, Lord Strangford, er kommen tilbage til London. — Da Capit. Yeo forlod Flaaden, havde Sidney Smith i Sinde at anvende alt, for at ødelægge de Portugisiske Skibe, der vare blevne tilbage i Tajo, og brænde den Russiske Flaade i Lissabon. — Vor Regjering skal have faaet Efterretninger af største Vigtighed angaaende Fiendens Projecter. — Admiralitetet har afsendt en Coureer med Depecher til Ostindien. — Lord Collingwood ligger med 8 Linieskibe for Toulon. — I Vandene ved St. Croix og St. Thomas have vore Krydsere taget mange Danske Skibe. — Parlamentet er udsat til den 21de og da Ordene "til Forretningers Besørgelse" ere udeladte i Prorogations-Acten, saa slutter man heraf, at det vil blive atter udsat.

I een af de Svenske Kjøbstæder er nylig død en Fændrik ved Navn C. O. Wibbing i sit ni og tredsindstyvende Aar!

Den Franske Keiser er d. 1 Jan. ankommen i Thuillerierne.

Riga d. 23 Dec. Man befrygter her, at ogsaa Udførslen af al fremmed Mynt vil blive forbuden. Al Brevvexling med Engelland er paa det strængeste bleven forbudet.

En til Maltha ankommen ny Engelsk Flaade, som har Linietropper ombord, formodes at være bestemt til at gjøre et nyt Angreb paa Ægypten.

I Canada søge de Engelske Agenter at ægge de Folkestammer, der boe paa Grændserne af de forenede Stater, til Krig mod samme. Adskillige Familier af disse Vilde ere blevne myrdede. Gouverneurerne i adskillige Districter have faaet Befaling at opfordre Militsen til at afværge disse Stammers Indfald.

Moniteuren siger, at Keiseren af Østerrige ved den første Efterretning om hvad der var forefaldet i Kjøbenhavn, har forlangt Erklæringer af Engelland og, ligesom Rusland spurgt: hvor længe det vil plage Verden med den nuværende Krigs Ulykker, og om det gjør Regning paa, at alle Fastlandets Regjeringer endnu længere ville taale den Fornærmelse og Uret, der tilføies deres Flag og Handel? Men denne en stor Souverain værdige Erklæring besvarede Engelland med sit Manifest af 11 Nov.

I Westphalen blev d. 19 Sept. en Morder og Stratenrøver ved Navn Bechtold halshugget. En Dr. og Pastor Bährens og Dr. Müller, befandt sig tæt ved Skaffottet, for at see, hvorledes den blottede Rygmarv pirredes af den udvortes Luft. Efter deres Beretning saae de, at Læberne bevægede sig og talde pantomimiske Ord; at Ansigtet, med Øiets Bevægelse, udtrykte den høieste Grad af Smerte; at Øiet kjendelig dreiede sig blidt; at disse Bevægelser ophørte med det af Hovedet efterhaanden udflydende Blod, og først efter 8 Minuters Forløb gik over i Hovedets virkelige Død. Man finder i denne Iagttagelse en ny Stadfæstelse af Sømmerings Paastand, at et nylig afhugget Hoved vilde tale, dersom man kunde give det en konstig Lunge, og at Strikken er en langt lemfeldigere Straf end Halshugning.

I Arnau ved Never lever en Enke, der er bekjendt for sit Skjørlevnet. Fem Koner, hvis Mænd hun havde forført, foretog sig at tugte hende. De trængte om Natten ind i hendes Huus, og gav hende dygtig Riis. Tyve andre ærbare Ægtekoner toge Deel i denne Execution, som den Skyldige dog omsider befriedes fra ved Gens d'armeriet. De fem første Koner bleve arresterede, men de øvrige toge Flugten. Man frygter meget for den Tugtedes Liv.

Subskriptionen paa dette Blad modtages hos Bogtrykker Hoeckes Enke, store Helliggeiststr. 144.

Tillæg til Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn No. 28.

Løverdagen, den 16 Januarii 1808.

Continuation af foregaaende Anmeldelser om patriotiske Bidrag til en ny Flaade:

Species-Banken indsendt 50,000 Rdlr.
Bødker Fisker ved den Glückstadske Søe-Equipage indsendt en Maaneds Gage 10 Rdlr.
En Godseier i Fyen tilbudet at levere Kjøl-Bøge til i det mindste 10 Canon-Chalupper samt alt det Tømmer, som af 60 à 80 Eger maatte findes tjenlige til Brug.
Fuldmægtig Hr. Weidemann tilbudet en Ege Skibs-Chaloupe med complet Tilbehør.
Hr. Tracteur Ottos Tjenestekarle Joseph König og Hans Jacob have viist det gode Overlæg at indsende til Holmen de Canon-Kugler som ere oppløiede af deres Huusbondes Jord, da de meget rigtig have skjønnet, at enhver heel Kugle kan bruges som den er, og er for god til at sælge til Omsmeltning.
Hs. Excellence Statsminister Grev Schimmelmann har igjennem Hr. Kammerherre Amtmand Pentz tilbudet uden Vederlag alle de Eger i Grevskabet Lindenborgs Skove som ikke til Bygningers og Slusers Vedligeholdelse paa Grevskabet ere uomgjængelig fornødne.
Hs. Exellence Hr. Geheime-Conferenceraad Rabe Lewetzow har ligeledes igjennem velbemeldte Amtmand tilbudet uden Vederlag alle de Eeger og Bøger i Stamhuset Restrups Skove, som maatte findes tjenlige til Skibsbyggeriet.
Fru Bille Brahe Raben til Egeskowgaard, tilbudet 50 til Skibstømmer tjenlige Eger.
Det Fyenske Infanterie-Regiments Officierer og Mandskab have sammenskudt en Sum af 1000 til 1100 Rdlr. til Hjelp til en Canonbaads Bygning.
Hr. Grev Schaffalitzky de Mukadell til Aneskow, tilbudet 50 Ege-Træer, og til førstkommende 11te Juni Termin en Sum af 2000 Rdlr.
Hr. Etatsraad Lawætz i Altona anviist af sit Oplag i Kjøbenhavn af Linnede og uldne Vare for 1000 Rdlr. dansk Courant saadanne som maatte være tjenlige til Saarede og Syges Pleie saavelsom til Inventarium for udrustende Defensions Fartøier.
En Godseier i Fyen tilbudet af sine Skove de for Skibsbyggeriet tjenlige Træer — men har frabedet sig navngivet i de offentlige Blade.
Hr. Søekrigs Commissair Jessen i Altona tilbudet en Livrente af 100 Rdlr. til Bedste for Forsvarsvæsenet fra 1808 af og saa længe Krigen varer.
Kattunfabrikanterne Bendix Hertz Schiff & Sohn i Altona indsendt 100 Rdlr. til Fordeling imellem Mandskabet paa Orlogskibet Prinds Christian Friderik.
Hr. Stiftamtmand Greve Moltke tilbudet af Glorup Skove 100 store Bøgetræer.
Hr. Proprietair Monrad til Skierildgaard tilbudet 50 Rdlr. eller Egetræer af samme Værd.
Hr. Adjunct Sinding ved Latinskolen i Randers indsendt forarbeidet Sølv af Vægt 19¼ Lod.
Hr. Regiments-Qvarteermester Capitain Wachs indsendt 100 Rdlr. Schl. C.
Fra en geistlig Embedsmand i Fyen, der ei ønsker sit Navn offentliggjort, indsendt 5 Ducater, 1 Par Guld Ærmeknapper, 1 Guld Halsknap, 1 Guldring og 100 Rdlr. i Penge, hvilket sidste Bidrag denne Patriot aarligen vil fornye saalænge Krigen varer.
Madame Karen Mülertz i Kallundborg indsendt 300 Lod Sølvtøi.
Fra Hr. Lieut. H. P. Buchwald i Norge indsendt: 1 Sølv Kaffekande, 1 dito Thepotte, 1 Par dito Lysestager, 1 Gulddaase med 1 Gulduhr, 1 Guldring med Diamant og Perler og 1 dito med Perler.
Fra en lille Pige Ingeborg 16 Ducater.
Fra 2 Drengebørn Fritz og Wilhelm, deres Sparebøssepenge 14 Rdlr., deels Species, deels i grov dansk Courant.
Hr. Land-Inspecteur Schytt i Sorøe har ved Hr. Kammerherre Amtmand Stemann indsendt 4 Fr.d'orer, 16 hollandske Ducater og 12 danske Kroner.
En Sognepræst har ogsaa ved velbemeldte Hr. Amtmand indsendt 43 Lod forarbeidet Sølv samt 1 dobbelt August-d'or, 1 Fr. d'or, 2 hollandske Ducater, 4 Sølvmedailler og hans Børns Sparebøssepenge, bestaaende af 22 danske Kroner, 8 halve dito, 1 Specie-Daler, 2 Marien Groschen, 7 Stkr. 15 Skillinger, 3 Markstykker og 6 Stkr. 8 Skillinger, samt 1 engelsk Skilling.
Hr. Assessor Zeuthen til Tølløse tilbudet uden Betaling de i hans Skov udsøgte 50 Eger til betydeligt Orlogs-, Skibs og Fregat-Tømmer.
Hr. Capitain C. C. v. Holck indsendt dansk Courant 500 Rdlr.
En fraværende Embedsmand indsendt en Sølv Kaffekande og en Sukkerskaal, begge af Vægt 121 Lod; men bedet sit Navn fortiet for enhver anden end Hs. Kongel. Høihed Kronprindsen.
Den samme Patriot som ofrede Guld-Servicet har leveret 2044 Rdlr. i Kongelige Obligationer.
Residerende Capellan Hr. Mehl indsendt, som Taarnborg Sogn i Sjælland har sammenskudt, til Hjelp til 1 Canonbaads Udrustning 137 Rdlr., deraf har Selveier Hans Wedell i Swerdskup for sin Deel allene ydet 20 Rdlr.
Hr. Cancellieraad Holberg begjert at hans Gage som Told- og Consumtions-Casserer 108 Rdlr. aarlig maae fra 1ste Januarii f. A. og saalænge denne Krig varer, inddrages i den Kongelige Casse.

(Fortsættes.)

Neppe gives der et Rige, som har lidt mere under den sidste Krig end Østerrige. Man skulde formode, at Yppigheden snarest maatte flygte fra et saadant Land. Men at dette ikke er Tilfældet, i det mindste med Wien, det beviser en vis Hr. Wolfssohn. Denne Mand har fundet sin Regning ved at lade bygge i hiin Stad en Selskabssal, uden Mage, der har kostet ham 200,000 Fl. (100,000 Rdlr.) Han kalder den Apollo-Salen. Dens Belysning udforder 5000 Voxlys, Orchestret bestaaer af 50 til 60 Spillemænd, og Opvartningen besørges af 50 eensklædte Folk, hvoraf 12 ere i Spisesalen, 12 ved Credencen (Skjenkebordet) og 26 i og uden for Salene. Paa bestemte Pladse i Staden holde Vogne, som befordre Gjesterne frem og tilbage. Hver Billet koster 5 Fl. (15 Mk.)

Øen Madera eller Madeira, i det Atlantiske Hav, paa den vestlige Kyst af Africa, som Portugal har afstaaet til Engelland, bestaaer af to beboede Øer: Madera og Porto santo, og nogle mindre ubeboede. Den er 12 Mile lang, 4 Mile bred og henved 36 i Omkreds. De vigtigste Producter ere: Korn, Viin, Sukker, allehaande Træfrugter, Oranger, Citroner, Pommerantser, Ananas, Vox, Honning, Drageblod, Vildt og Fisk. Af den berømte Madera-Viin gives adskillige Sorter. Øen frembringer over 40,000 Piber om Aaret, af hvilke ⅕ Deel forbruges i Landet og den øvrige for det meste gaaer til Vestindien og Engelland. De fra Madera aarligen udgaaende Varer anslaaes til 1,765,000 Rdlr. Indbyggernes Tal er 64,000. Portugiserne have siden 1431 været i rolig Besiddelse af denne Øe.

Lloyd er et Navn, som saa ofte nævnes i offentlige Blade, at en nærmere Oplysning derom ikke synes overflødig. Det saakaldte Lloyds Caffehuus, der har faaet dette Navn efter sin Stifter, er egentlig en Samleplads for Kjøbmænd, Assurandeurer og Mæglere i London, men der drikkes hverken Caffe eller nydes andre Ting her. Bestyrelsen er overdraget til en Deputation af 10 Medlemmer. Ethvert Medlem maa proponeres og approberes førend sin Indtrædelse, og betaler da i Indskud en Silver Ticket (Sølv Adgangs-Skildt) og 4 Guineer aarlig til den almindelige Fond. Subskribenternes Tal er omtrent 150. Indretningen har den bekjendte Kjøbmand Julius Angerstein ladet udvide og forskjønne. Den bestaaer af to sammenhængende store Sale; paa hver Side indvendig ere Afdelinger med Borde og Bænke, som i alle andre Engelske Caffehuse. Naar nogen, som ikke er Abonnent begjerer at tale med et Medlem, saa henvender han sig til Portneren, og lader Navnet opraabe. Her haves ikke allene de nyeste Handels- og Skibsefterretninger, men her vides ogsaa de vigtigste politiske Nyheder. Det besynderligste er, at Regjeringen selv betjener sig af dette Sted for at meddele Kjøbmændene de første Efterretninger om Alt hvad der angaaer Nationen. Naar det derfor hedder om et Rygte: vi have det fra Lloyds, saa har det største Troværdighed. Alt hvad der forefalder til Søes, Coursen &c. trykkes under Navn af Lloyds Lister, og forsendes vidt og bredt. I Lloyds Caffehuus aabnes ogsaa sædvanlig de første Subskriptioner til Statslaan &c.

En Regjerings-Secretair Thomas i Stralsund er bleven arresteret, fordi han beskyldes for at have villet tilføre de Svenske en vis Casse.

I det nylig udkomne 3die Bind af vertraute Briefe üb. die innern Verhältniße Preussens læses følgende Anecdoter: I det samme en Barberer ragede en Fransk General i Staden Auma, saae han igjennem Vinduet sin sidste Ko føres bort af en Soldat. Af Forskrækkelse tabte han Kniven af Haanden. Man spurgte ham om Aarsagen, og han forklarede sig. Generalen løber nu halvraget og indsæbet ned i Gaarden, tager Koen fra Soldaten, trækker den ind i Stalden og binder den til Baasen. — I Kuhla havde en Krokone 5 Franske Generaler i Qvarteer. Med disses Betjentere maatte hun kjævles og drages om sin Eiendom. Forbittret herover sprang een af Generalerne med dragen Kaarde ud i Kjøkkenet og raaber til hende: "hold Mund, Qvinde!" Konen blotter sit Bryst og raaber: "stød til Hr. General! Det rammer en Moder til 8 Børn." Generalen bevægedes, bragte hende et Glas Viin og et Stykke Kage fra sit eget Bord, og skaffede hende Fred. Konen var siden saa overtydet om at denne General maa have været Napoleon selv, at det inderlig fortrød hende, ikke at have udbedet sig en Naade. Da man spurgte hende, hvilken Naade hun da vilde have udbedet sig, svarede hun "Tilladelse at skjænke Bamberger Øl, thi det har den tykke Kjeldermand lige over for ganske allene Lov til."

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 29.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 19 Januarii, 1808.

Anmærkninger over den diplomatiske Correspondence imellem det Danske og Svenske Hof.

Pilate lui dit alors: Vous êtes donc roy? Jesus lui répondit: Vous dites que je suis roi, c'est pour cela que je suis né & que je suis venu au mond, afin de rendre témoignage à la vérité; tout homme qui est de vérité écoute ma voix. Pilate lui dit: Qu'est-ce que verite? & ayant dit cela il sorti &c. (Jean, Chap. XVIII.) — Il est triste pour le genre-humain, que Pilate sortit sans attendre la réponse.

Voltaire.

En berømt Philosoph i Berlin recenserede engang et anonymt Skrivt, forfattet af Frederik den Store, temmelig strængt. Den kronede Skribent følte sig fornærmet, og Recensenten blev sat under Tiltale. I sit Indlæg til Retten sagde denne meget naiv: "vi Recensentere maa betragtes med samme Øine, som den Dreng, der paa en Keglebane reiser Keglerne op. Keglereiseren siger ligefrem, hvor mange eller faa Kegler der er falden, uden at bryde sig om, enten det var en Konge eller Bonde, der slog dem.

Forfatteren af disse Linier befinder sig næsten i samme Stilling som hiin Recensent, og dersom nogen spørger, hvorledes han tør vove at gjøre Anmærkninger over et saa vigtigt Actstykke som den anførte Correspondence? saa gjør han hiins Svar til sit. Man har jo gjort Anmærkninger over Bibelen; man har jo nylig i den Kielske Litteraturtidende recenseret Codex Napoleon. Skulde hiin Brevverling, som er fremlagt for hele Europas Øine, ligge mindre uden for Publicitetens Værneting? Jeg siger med mit Motto: c'est pour cela que je suis né & que je suis venu au monde, afin de rendre temoignage à la vérité.

Intet oplyser det Engelske Cabinets trædske Fremfærd tydeligere end Cannings Fremstillelse af de Følger, som Vægringen ved at indgaae Forlig vilde paaføre Dannemark, og de fem Trusler, hvormed han troede at kunne skræmme en Nation, hvis Menneskerettigheder den blodige Engelske Politik saa uhørt har krænket. Man betænke, at det var d. 26 Sept. tyve Dage efter at Engellands vilde Horder havde banet sig Veien til vor Flaade over saa mange Uskyldiges Liig, saa mange fredelige Boligers rygende Ruiner, at denne ryggesløse Minis

ster saaledes vovede at haane Sandheden og tale om Forlig fra vor Side, som om vi havde været den angribende Part; at det derimod var d. 25 Dec., Kongen af Engelland erklærede for hele Europa i hiint rabulistiske Manifest, "at han beklager den grusomme Nødvendighed, der tvang ham til at tage sin Tilflugt til fiendtlige Handlinger imod Dannemark". — Hvilken Lumskhed! Hvilket Hyklerie! Canning bar sig her ad som en Stratenrøver, der, efter at have plyndret og mishandlet den fredelige Reisende, truende vil tvinge ham til at indgaae Forlig. — Ubegribeligt er det imidlertid, hvorledes et Cabinet kan synke saa dybt, at det, ikke nøiet med, under Venskabs Maske at have overfaldet og herjet en aldeles uskyldig Stat, endog tør vove at krone sin Skjændselsfærd med Trusler, der indeholde aabenbar Løgn.

Imidlertid see vi dog af disse Trusler Britanniens tiltagende Afmagt saavel i moralsk som politisk Forstand; vi see, at det ordentlig har maattet udtænke løgnagtige Opdigtelser, for, om mueligt, at afskrække Dannemark fra at erklære Krig.

Den første Trusel: "Confiscationen af vore Skibe, der ere anholdte eller endnu maatte blive anholdte", kunde Mr. Canning gjerne have sparet. Hvo tvivlede vel et Dieblik om, at den Regjering, som ikke tog i Betænkning at liste sig ind i Sundet, bombardere vor Hovedstad, rane vor Flaade og plyndre vore Arsenaler, vilde gjøre sig nogen Samvittighed af at confisquere vore forsvarsløse Handelsskibe? Hvo kunde vel vente andet af en Stat, der endog opbringer Fiskerbaade og berøver fattige Fiskere deres sidste Næring? der bombarderer Stæder, hvori der grasserer Pest og hvis ulykkelige Indbyggere falde døde hen paa Gaden? — Den anden Trusel: "Borttagelsen af vore Colonier", var ikke mindre overflødig. Har ikke Engelland i Aaret

1801 udstædt en Befaling, at borttage vore Vestindiske Øer paa samme Tid, da det lod os forsikkre om sit fredelige Sindelav? Gjorde det ikke den Gang det samme mod den Svenske De Barthelemy? Vor Regjering kjendte tilfulde Engellands Troløshed, og, efter alle de Excesser det havde ladet begaae i Sjælland, kunde den ikke vente sig mere Redelighed af det nu end for syv Aar siden. — Den tredie Trusel: "Ødelæggelsen af vor Handel", er i sig selv en Latterlighed, thi ikke at tale om, at den umuelig kunde gjelde andet end Søhandelen, saa har Engellands grusomme og afsindige Krigssystem bragt Alting i Europa til en saadan Yderlighed, at end ikke Sverrig, Sardinien og den sorte Lord Præsident Christoph, som Engellands trofaste Allierede, kunne, under nærværende Conjuncturer, undgaae en almindelig Forstyrrelse i deres Handel. Antaget, at vi virkelig havde været svage nok at lade os true eller lokke til at tage Deel i den Engelske Regjerings uretfærdige Sag, kunde denne Regjering da, under nærværende Omstændigheder, skaffe vor Handel Sikkerhed? Vare ikke de fleste Europæiske Havne spærrede for dens egne Skibe, længe førend den anfaldt os?

Den fjerde Trusel om Muligheden at bringe Svenske Tropper ind i Sjælland, var ligesaa taabelig som i sig selv ugjørlig. Det Svenske Cabinet kunde ikke, uden at begaae en Vold, en Forbrydelse mod Folkeretten og de mellem det og os bestaaende Tractater, uden at paadrage sig alle Fastlandsmagternes forenede Hevn, have beqvemmet sig til et saadant Skridt, thi som Allieret af Engelland kan dette vel fordre al den Medvirkning, der er en civiliseret Stat værdig, men aldrig tvinge en anden Nation til at begaae Nederdrægtigheder, som den nyere Historie ikke vilde have kunnet opvise Mage til. Den femte

Trusel, som taler om den mulige Nødvendighed at belønne (?) og skadesløsholde Sverrig med Besiddelsen af Norge, røber ligesaa megen Dumhed som Nedrighed og Plumphed. Dumhed, fordi Norge først maatte have været taget, førend det kunde bortgives *), Nedrighed, fordi ingen ærlig Mand belønner og skadesløsholder sin Ven med det, som han stjeler fra andre, Plumphed, fordi den blotte Anmodning om en saadan Belønning og Skadesløsholdelse, maatte, hvis den end kunde tænkes muelig, være den største Krænkelse for Sverrig. Eller troer Engelland for Alvor, at kunne paa en saa vanærende Maade holde den Svenske Regjering skadesløs for sit tabte Pommern, for sine tappre, men ulykkelige Sønner, der faldt som Offere for det Brittiske Cabinets Troløshed? Hvo tænker ikke her paa den hellige Augustinus, der stjal Læder for at give det til de Fattige? At disse fem Truseler indeholde meget Løgn sees tillige tydelig deraf, at Canning, der just ikke pleier at tage det saa nøie, naar det kommer an paa at svige Sandhed og Retsind, følte sig nødsaget til at udelade dem af den verbale Note, som han sendte vor Charge d'Affaires. Dette havde han ikke gjort, naar han ei selv havde indseet, at saadanne Truseler umuelig kunde andet end opvække hele Europas største Latter og dybeste Foragt.

Den sidste Sætning af Forsikkring om en ankommen Coureer, der har bragt Bekræftelsen af Hs. Svenske Majestæts Tilbøielighed at samvirke

*) Men Ordsproget: "at sælge Huden førend man har skudt Bjørnen", er dog ikke anvendeligt her; thi at Canning er den Mand, der ikke er bange for at sælge Huden førend han har skudt Bjørnen, naar han kun kan træffe nogen, der er enfoldig nok til at kjøbe den, det har Erfaringen tilfulde lært os.

med Hs. Brittiske Majestæt til fælles Tarv, i Tilfælde at man behøvede hans Hjelp, eller, med andre Ord, at Svenske Tropper stode rede at afløse den Engelske Regjerings i Sjælland, dersom de sidste, formedelst Capitulationen eller en anden Bestemmelse, skulde være nødte til at rømme denne Øe, synes at være et Canningsk Paafund; thi hvad behøvede Kongen af Sverrig at sende en Coureer med en saadan Efterretning? Det ligger jo i Tingens Natur, at han, som Engellands Allierede, har forpligtet sig til at medvirke til fælles Tarv, i det Tilfælde det behøver hans Hjelp. Men af denne simple Forudsætning, som aldeles ingen Courer-Bekræftelse behøvede, følger jo langtfra ikke: "at Svenske Tropper skulde være rede til at afløse den Engelske Regjerings i Sjælland, dersom de sidste skulde være nødte til, formedelst Capitulationen eller en anden Bestemmelse, at rømme denne Øe". Disse to Sætninger ere saa ganske forskjellige, at ingen uden Canning kunde betjene sig her af Udtrykket "med andre Ord". Sverrig har ved sin Alliance vel forpligtet sig til at samvirke med Engelland til fælles Tarv, men aldrig i æreløse Handlinger. Desuden er det jo meget naturligt, at den Svenske Regjering vilde have indvendt, dersom en saadan Anmodning virkelig var blevet den gjort: hvorfor forblive de Engelske Tropper ikke i Sjælland? Paa en Tid, da Capitulationen var den fuldkommen bekjendt, kunne Sverrig heller ikke falde paa at sige: "dersom de Engelske Tropper, formedelst Capitulationen eller en anden Bestemmelse skulde være nødte til at rømme denne Øe? *)" Det vidste jo bestemt, at Engellænderne maatte rømme

*) Hvorledes kunde det sømme sig for en saa liberal Regjering, som den Svenske, at spille en saadan Rolle?

Sjælland til den i Capitulationen berammede Tid, saafremt de ikke vilde fragaae deres egen Haand og Underskrivt.

Af Agtelse for den Svenske Regjering nødes man altsaa til at antage Cannings Paastand for en ondskabsfuld og ugrundet Beskyldning, om hvilken Grev Bernstorff med Føie siger, at den aabenbar er bestemt til at compromittere en Souverain, hvis Retsind er ophøiet over al Mistanke, og gjøre ham deelagtig i det Forhadte af en ligesaa grusom som snedig Fremfærd. — Vel har Baron Taube i sin Note til Directeuren Grev Bernstorff erklæret i sin Konges Navn, "at dersom Hs. Majestæt havde fundet det fornødent at besætte Sjælland med sine Tropper, i Forening med sin Allieredes, saa havde han gjort det"; men dette maa nok forklares saaledes: at dersom Hs. Maj. havde anseet Engellands Fremfærd for retfærdig, og da fundet det moralsk fornødent at besætte Sjælland (forudsat, at dette ogsaa havde været politisk muligt), saa havde han gjort det. Paa ingen anden Maade lade disse Ord sig forklare, thi kan man vel troe om den oprigtige Svenske Regjering, at den blot for at tjene en utaknemmelig Allieret, der saa ofte har skuffet den, kunde have fornedret sig til at besætte en venskabelig Stats Provinds med sine Tropper i et Øieblik, da den saa lumskelig var bleven anfaldet af en troløs Stat? Derfor anføres ogsaa i Baron Taubes Note af 24 Nov.: "at Hs. Maj. ikke troer at burde bedømmes uden efter sine Handlinger".

Vist nok havde det maaskee været at ønske, at Hs. Svenske Majestæt havde paa en bestemt Maade gjort den Canningske Beskyldning til Usandhed, men formodentlig har han havt sine vise

Grunde, hvorfor han lod sin Minister d. 21 Dec. erklære: at Han eengang har unddraget sig for (le Roi a évité une fois) at forklare sig over dette Emne.

Iøvrigt lod der maaskee sig anmærke meget i den Anledning, men Fontenelle pleiede meget rigtig at sige: at dersom han holdt alle Sandheder i Haanden, vilde han vogte sig vel for at aabne den, for at vise Menneskene dem.

Indem- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

De Danske Krigsfanger paa Parol, der hidtil have været i Reading, ere nu afreiste til Danemark, da de indbefattes i Kjøbenhavns Capitulation, som bestemmer, at de for den Tid gjorte Fanger paa begge Sider skulle tilbagegives.

Etatsraad Baron v. Vogth blev den Franske Keiser forestillet ved Audiencen i Thuillerierne d. 3die d. M.

Hr. Boghandler Hempel i Odensee havde d. 13de d. M. ialt indsamlet 1382 Rdlr. 4 Mk. 2 ß. til Understøttelse for Kjøbenhavns Brandlidte. Det er en Glæde at finde paa Fortegnelsen over Velgjørerne Tjenestekarle, Tjenestepiger og andre Folk af simpel Stand.

I Følge en hertil indløben Efterretning er der fra Stokholm afgaaet en temmelig stor Convoy af Engelske Handelsskibe, blandt hvilke tre Fartøier ere blevne armerede. Men da netop endeel af vore Capere i disse Dage have lagt ud, er det at formode, at de ville støde paa nogle af disse Skibe og derved erholde en ny Leilighed til at gjøre Fienden Afbræk.

Caffebønnernes Priis er i disse Dage bleven forhøiet indtil 4 Mk. pr. Pund, og vil formodentlig med det første endnu stige.

Kort førend den sidste Storm var en Barcasse, hvorpaa der befandtes en Lieutenant og 20 Mand, afgaaet fra Prævestenen, og man frygtede allerede for at den var forlist. Nu har man er-

holdt den behagelige Efterretning, at den er ankommen til Møen, hvorhen den var dreven af Stormen. Man har ogsaa Grund til at troe, at Commandeur Kofoed, for hvem man ligeledes ikke havde været uden Bekymring, lykkelig har naaet Bornholm.

Fra Sverrig meldes, at den Kgl. Danske Gesandt ved det Svenske Hof, Hr. Grev Moltke, er ankommen til Stokholm.

Hs. Maj. har allernaadigst behaget at optage General-Adjutant Lindholm og Commandeur Krieger i den Danske Adelstand.

En hertil ankommen Reisende, som har gjort Touren fra Lübeck over Kiel og Rendsborg, beretter, at der i Lübeck endnu ligger et Corps af 5000 Mand Franske, og omtrent 500 Heste, der høre til disse Tropper. Efter hans Fortælling gaaer det hidindtil meget godt med Pengeomsætningerne ved nærværende Omslag i Kiel. Antallet af de Personer, som i Pengesager reise derhen næsten fra alle Stæder i Hertugdømmene, tager aarlig til. Nogle iblandt dem have imidlertid neppe anden Hensigt end at prøve deres Lykke i Hasardspil, som det paa den Tid er tilladt at spille offentlig.

Da Handelen under nærværende Omstændigheder for det meste maa drives til Lands, saa er Fragtkjørselen endnu stedse meget betydelig i Hertugdømmene. Fra Rendsborg meldes, at hele Rækker af 5 til 6 svært belæssede Fragtvogne hvert Øieblik passere der igjennem Byen. — Endskjønt Skibsfarten igjennem den Slesvigholsteenske Canal naturligviis har maattet aftage i de senere Tider, saa er den dog intet mindre end standset. Fra 24 Dec. til 8 Jan. ere omtrent 12 Skibe passerede Canalen. De fleste ere bestemte fra eet indenrigs Sted til et andet. Tre af disse Skibe, hvoriblandt eet fra Kniphausen, vare befragtede til Kjøbenhavn med Havre, og det sidste havde ligeledes endeel Smør og Steentøi inde.

Man vil paastaae, at Salget af Capt. Birchs Priser paa Christiansøe skal ansees for ugyldig, deels fordi de endnu ikke skal have været priisdømte og deels fordi de i Følge Kaperreglementet ikke ere solgte i en Kjøbstæd. Imidlertid skal Interressenterne, for at undgaae Proces, dog have budet Kjøberen 15000 Rdlr., dersom han vil afstaae samme.

Den forhenværende Kongel. Charge d'Affaires i London, Legationsraad Rist, er i disse Dage reist herfra til Holsteen.

Af nogle Regimenter er der udsendt 12 Mand af hvert Compagnie for at skove Brænde. De faae foruden deres Tractement Dagløn i Forhold til deres Arbeide.

Hos en Guldsmed her i Byen er et Diadem under Arbeide, der skal koste 12000 Rdlr.

I Stokhuset sidder en Person arresteret, som er Smed af Profession, og sigtes for at have stjaalet de paa Rosenborg Slot i Sommer bortkomne Medailler. Han skal have udladt sig med, at han, hvorledes det end maatte gaae ham, har nok at leve af. Hans Familie er ligeledes arresteret.

Om otte Dage skal der bortsælges paa Holmen endeel gammelt Brænde af et ophugget Skib.

I Morges blev en Morder halshugget paa Amager. Hovedet blev sat paa en Stage.

Udenlandske Efterretninger.

Brüssel d. 31 Dec. I de Belgiske Havne udrustes nu mange Capere, som bekostes af Actiefæller *). Hidtil have de Hollandske Capere været meget lykkelige. Ingen er bleven tagen og de fleste have gjort Priser. Capersystemet begunstiges meget af Regjeringen fordi det, som Erfaringen har lært tilføier den Engelske Handel den største Skade. — Ogsaa her er Colonialvarene siden den Tid stegne anseelig og vil maaskee komme til en i Europa forhen ukjendt Priis. Thi den neutrale Skibsfart ligger ganske, og for Skibe, der behandles af Engelland fiendtlig, er Faren alt for stor. Selv Handelen med Americanerne maa siden de sidste Foranstaltninger aldeles standse, om end America ikke erklærer sig mod Engelland. I vore Havne er i rum Tid intet Americansk Skib indløbet, og efter alle Efterretninger fra Holland har Tilfældet været det samme. Den Hollandske Handel standser ganske, og Indførslen af Colonialvarer, som i den senere Tid dog ofte fandt Sted, vil ikke længe kunne fortsættes, da den Strænghed, hvormed den Hollandske Regjering hæver Anordningerne mod alle Engelske eller fra Engelske Colonier kommende Varer, tager daglig til. Hollænderne bliver derfor nok snart nødsagede til at indskrænke sig til Caperspeculationer. Det er nu meget vanskeligt at faae Colonialvarer fra den Kant, thi de der have Forraad deraf ville til ingen Priis skille sig ved dem, i den Tanke, at de endnu ville stige.

*) Ordet Fælle kunde og burde bruges i Sammensætninger istedet for Interessent, Compagnon ic.

Moniteuren siger: det skrækkelige Tog til Kjøbenhavn bevægede den mægtigste Allierede, Engelland endnu havde paa Fastlandet, til at falde fra, fordrev Engellænderne fra Østersøen og har aldeles spærret Sundet for dem.

Wheitebread, Ponsouby og Lord H. P. Petry nævnes som Anførere for den Engelske Opposition.

I en Ildebrand i London Dokes, som dog snart blev slukket, brændte 9000 Sække med Peber.

I Lissabon har der været nogen Urolighed blandt Pøbelen, men den blev snart igjen dæmpet.

Til Congressen i Washington indgaves d. 24 en Bill, hvorved Præsidenten bemyndigedes til at forbyde alle fremmede Skibe, især Engelske, at løbe ind i de derværende Havne, uden i Nødstilfælde. Dersom et saadant Skib skulde vægre sig ved at afseile, skal det behandles som fiendtlig og tilkjendes Borttageren som Prise.

Moniteuren af 7 Januarii indeholder følgende Svar fra den Engelske Regjering paa Ruslands Declaration, med tilføiede Anmærkninger:

Declaration.

Den i St. Petersborg af Keiser Alexander udstædte Erklæring har hos Hs. Majest. opvakt den største Forundring og Bedrøvelse. — Hs. Maj. var ikke ubekjendt med de hemmelige Forpligtelser, som Rusland i Conferencen i Tilsit (1), nødsagedes til at underskrive. Men Hs. Maj. haabede, at en nøie Undersøgelse af denne ulykkelige Negociations Forhandlinger, og de Virkninger, som de vilde have paa det Russiske Navn og det Russiske Riges Vel, vilde have bevæget Hs. Maj. at unddrage sig disse nye Raadsførsler og Forbindelser, som Høistsamme i Bestyrtelsens og Modfaldenhedens Øieblik havde antaget, og at han igjen vilde vende tilbage til en Politik, der var mere overensstemmende med de Grundsætninger, han saa uforanderlig har bekjendt sig til, og med hans Krones Ære og hans Landes Vel. (2)

Moniteurens Anmærkning. (1) Vi ere bemyndigede at erklære, at der under Conferencerne i Tilsit ikke er indgaaet nogen Forbindtlighed, Engelland kunde beklage sig over, eller som i nogen Henseende vedkommer Engelland. Naar Cabinettet i London er underrettet om de hemmelige Forpligtelser, der stride mod Engellands Interesse, hvorfor bekjendtgjør det dem da ikke? Dets Manifest vilde da være unyttigt, og Meddelelsen af denne hemmelige Artikel allene vilde retfærdiggjøre dets Fremfærd i Europas Øine, og fordobble hver Engelsk Borgers gode Villie og Energie *). Men det er denne Regjerings Vane, at gaae ud fra en falsk Paastand, for at authorisere sine Uretfærdigheder og søge at undskylde de Undertrykkelser, den lader hele Verdens Nationer føle. Da den sandt for godt, ikke at fuldbyrde den Artikel i Amienstractaten, der forlangte Malthas Romning, lod den Kongen ved et Budskab til Parlamentet sige, at alle Franske Havne vare opfyldte med Skibe, der stode i Begreb med at gjøre en Landgang paa Engelland, og hele Engelland veed, at der den Gang i de Franske Havne ikke gjordes mindste Rustning. Da den Engelske Regjering vilde rane nogle Millioner Piastre, der kom i 4 Spanske Fregatter fra America, tillod den sig en ligesaa plump Løgn, for at retfærdiggjøre det skjændigste Angreb. Naar det endelig vil undskylde den uundskyldelige Expedition til Kjøbenhavn, tyer den til Opdigtelser, som hele Europa veed, at de ere aabenbar falske **). Men naar Ruslands og Frankriges formelige Benegtelse, naar den saa ofte fornyede Erfaring om Engellands Falskhed og Forevendinger, naar de Opfordringer, at det skal bekjendtgjøre den hemmelige Artikel i Tilsit-Tractaten, som er stridende mod dets Tarv, ikke ere tilstrækkelige til at overbevise den Upartiske, saa vil et lidet Antal Bemærkninger godtgjøre, at Engelland ikke troer paa denne af Rusland indgaaede hemmelige Forpligtelse imod det. Sandelig, naar det Londonske Cabinet troede, at saadanne Forbindelser virkelig fandt Sted imellem Frankrige og Rusland, hvorfor lod det ikke i samme Øieblik, da det havde gjort denne Opdagelse, der bevægede det til at angribe Kjøbenhavn, angribe den Russiske Escadre i Middelhavet, istedet for at tillade

*) Som Dansk Borger er det Oversætterens Pligt her at erindre, at om der end virkelig havde existeret en hemmelig Artikel af hvilketsomhelst Indhold og Engelland virkelig offentlig havde godtgjort dens Tilværelse, saa kunde det dog aldrig retfærdiggjøre sit Rovertog til Sjælland.

**) Her vilde uden Tvivl Moniteuren have tilføiet, dersom den diplomatiske Correspondence med Sverrig var kommet den til Hænde: naar den samme Regjering vil true Dannemarks Første til at ratificere en Capitulation, som blev aftvungen med en Stratenrovers List og en Snigmorders Vaaben, saa fortæller det, at Sverrig har tilbudet sig at afløse dens Tropper i Sjælland; at den i Vægrings Tilfælde fra Dannemarks Side seer sig nødsaget til at belønne og skadesløsholde Sverrig med Norge o. s. v. — Blandt alle Engelske Manufacturer synes dets Ministeres Løgn-Fabrik i denne Tid at være i største Flor.

Den Danske Overs.

den at gaae frit igjennem Strædet ved Gibralter? Hvorfor seilede tre Skibe, der kom fra Nordsøen, frit igjennem den Engelske Escadre, der bloquerede Kjøbenhavn? Hvorfor tog det Londonske Cabinet, naar det var sandt, at hemmelige Betingelser til Englands Skade vare stipulerede i Tilsit, sin Tilflugt til Rusland, for at forlige sin Strid med Dannemark? Maatte dog disse Ministere i det mindste være enige med sig selv, og ikke nogle Sætninger længere ned sige: "og desuagtet havde Hs. Maj. indtil den Russiske Declarations Bekjendtgjørelse (d. e. i November Maaned) ingen Aarsag til at frygte, at, af hvilken Mening end den Russiske Keiser maatte være i Henseende til det, der er forefaldet i Kjøbenhavn, at denne ikke kunde hindre Hs. Keiserl. Maj. fra at paatage sig Mægler-Rollen". Engellænderne have altsaa taget deres Tilflugt til Ruslands Mægling, for at indgaae Forlig med Dannemark, længere end 3 Maaneder efter Tilsit-Freden, og de paastaae, som man endnu vil see længere nede, blot at have gjort Expeditionen til Dannemark for at modsætte sig Fuldbyrdelsen af Foranstaltninger i Tilsit, og for at tilintetgjøre een af Gjenstandene for disse Overenskomster. De have bemægtiget sig Danske Skibe for de Overenskomsters Skyld, som Keiseren af Rusland har gjort i Tilsit; de have ladet den Russiske Keisers Skibe passere frit; de vare i Fred med Rusland, fordi de havde taget deres Tilflugt til dets Mægling: det er altsaa ikke sandt, at de den Gang troede, at Rusland havde indgaaet Overenskomster imod dem; det er altsaa ikke sandt, at de nu troe, at disse Overenskomster have existeret. Hvor vanslægtet er ikke denne ulykkelige Nation! Ved hvilke elendige Raad styres dens Anliggender! Dens Ministere have, naar de forfærdige et Manifest paa nogle Sider, ikke engang Forstand og Eftertanke nok til at undgaae saa plumpe Modsigelser.

* * *

Det var dette Haab som bevægede Hans Majestæt til at vise største Taalmod og Maadehold i alle sine diplomatiske Underhandlinger med det Petersborgske Hof siden Freden i Tilsit. — Hs. Maj. havde stor Aarsag til Mistanke og billig Aarsag til Klage; han afholdt sig fra al Bebreidelse *). Men Hs. Maj. ansaae det fornødent at fordre Oplysning i Henseende til de med Frankrige

sluttede Overenskomster, hvis Hemmeligholdelse maatte bestyrke Hoisamme i den Forestilling han havde gjort sig om deres Beskaffenhed og Øiemed. Hs. Maj. vilde desuagtet at Begjeringen om denne Oplysning hverken skulde skee med Bitterhed eller Trusel om fiendtligt Sindelav, men med den tilbørlige Agtelse for den Russiske Keisers Tænkemaade, som grundede sig paa Erindringen om et gammelt, afbrudt, men ikke tilintetgjort Venskab (3).

Den Russiske Declaration beviser, at Hensigten af Hs. Majestæts Taalmod og Maadehold ikke er opnaaet. Den beviser ulykkeligviis, at Indflydelsen af den Magt, der baade for Rusland og Engelland er lige fiendtlig, har beholdt en afgjørende Overvægt i det Russiske Cabinet, og at det er falden den let at yppe et Fiendskab uden Grund mellem to Nationer, hvis tidligere Forbindelser og gjensidige Tarv fordre en fast Forening og Samvirkning. — Hs. Maj. beklager hjerteligen Krigens videre Udbredelse *), men da han virkelig er opfordret til at forsvare sig mod Fiendligheder, han ikke har givet Anledning til, saa finder Hs. Maj. sig bevæget til at gjendrive for hele Europa de Forevendinger, under hvilke en saadan Fremfærd begyndtes og forfegtes. — Declarationen siger, at Hs. Maj. Keiseren af Rusland to Gange har grebet til Vaaben for en Sag, der mere gjaldt Storbritanniens end hans egen Tarv, og grunder derpaa mod St. Britannien den Beskyldning, at det har efterladt at understøtte Ruslands Militair-Operationer. — Hs. Maj. lader villigen de Bevæggrunde, der oprindelig have indviklet Rusland i den store Strid med Frankrige vederfares Ret. Hs. Maj. paaskjønner med lige Beredvillighed den Deel, Rusland har taget i Fastlandsmagternes Held og Uheld; men desuagtet vilde det dog være meget vanskeligt at bevise, at St. Britannien, der selv befandt sig i en Tilstand af Fiendtlighed med Preussen, da Krigen mellem Frankrige og Preussen udbrød, havde nogen Interesse i eller Forpligtelse paa sig at antage sig den Preussiske Sag mere end Keiseren af Rusland, Hs. Preuss. Majestæts Bundsforvandt, det nordlige Europas Protector og den Tydske Constitutions Garant (4).

*) De Engelske Ministere lade her deres Konge ordentlig rose sig af den Underfundighed og Stiemandspolitik, de saa mesterligen have vidst at bruge. Vist nok bør man afholde sig fra Bebreidelser, naar man bagfra vil gjennembore sin Ven. Det Slags Politik kunde det Brittiske Cabinet have lært af Katten. Ogsaa den er ganske sagtmodig, naar den lurer paa sin Fangst. Den Danske Overs.

*) Dette hykkelske Sprog er et Caracteertræk i alle senere Engelske Manifester.

Hs. Majestæt kan ikke indlade sig i en offentlig Declaration over den Politik, hvorfor man ikke til en vis Tid under Krigen, har udskibet Tropper paa Kysten af Neapel, eller hvorfor man har forsømt at udskibe samme; men Krigen med Porten er endnu besynderligere valgt til Forklaring over Beskyldningerne mod Storbritannien. Den skildres som ubetydelig for dets Bundsforvandts Interesse, skjønt den dog efter Ruslands Raad, blev begyndt af Storbritannien, for at haandhæve Ruslands Tarv mod Frankriges Indflydelse. (5) — Men desuagtet Freden i Tilsit betragtes som en Følge af og Straf for St. Britanniens foregivne Uvirksomhed, saa kan Hs. Maj. kun beklage, at Keiseren af Rusland deeltog i en saa overilet Forholdsregel i et Øieblik, hvor han havde faaet de udtrykkeligste Forsikkringer om, at Hs. Maj. vilde gjøre de største Anstrængelser for at opfylde sine Bundsforvandtes Begjering og Forventning — Forsikkringer, som Hs. Keis. Maj. modtog med tilsyneladende Tillid og med Tilfredshed — og da Hs. Maj. virkelig gjorde sig beredt til, at naae Krigens fælles Øiemed ved at gjøre Brug af de Vaaben, som han efter Tilsit-Freden blev tvungen til at anvende, for at virke mod en Forening, som sigtede imod hans egen virkelige Tarv og Sikkerhed. — Den Russiske Handels Forstyrrelse ved Storbritannien er virkelig kun en indbildt Besværing. Efter en nøie Undersøgelse, der er bleven foretagen, efter Hs. Majestæts Befaling ved den Brittiske Admiralitetsret, har man, under den hele nuværende Krig kun fundet det eneste Tilfælde, at et virkeligt Russisk Skib, der havde ført Skibsfornødenheder til een af den fælles Fiendes Havne, er blevet condemneret, men ikke et eneste Tilfælde hvor man har negtet dem, der tilbørlig havde klaget over et Skibs Anholdelse, deres Ret. Det er derfor en Gjenstand af Forundring for Hs. Maj. at det har behaget Keiseren af Rusland at føre en Anke, som ikke har foraarsaget dem, den fremføres for, nogen væsentlig Skade, men kun synes at være anført, for at formere de Declamationer, ved hvilke Frankrige altid søger at opflamme andre Landes Skinsyge, og at retfærdiggjøre sit indgroede Had mod Storbritannien. (6) — Paa Freden i Tilsit fulgte et Mæglings-Forslag fra Keiseren af Rusland, for at

udvirke Freden imellem Storbritannien og Frankrige, hvilket man foregiver, Hs. Maj. har vægret sig ved at antage. — Hs. Maj. har ikke vægret sig ved at antage Keiseren af Ruslands Mægling, endskjønt Forslaget var forbundet med Hemmeligholdelses Omstændigheder, som vilde have billiget Vægringen. Tilsit-Tractatens Artikler bleve ikke Hs. Maj. meddeelte, og især ikke den Artikel i Tractaten, der angik Mæglingen, og som bestemte en vis Tid for Hs. Majestæts Svar paa dette Forslag. — Hs. Maj. var saaledes aabenbar paalagt en for en uafhængig Monark uværdig Forpligtelse; desuagtet var det af Hs. Maj. givne Svar ingen Vægring, men en betinget Antagelse. De af H. M. fordrede Betingelser vare: en Bestemmelse af den Basis, hvorpaa Fienden er villig at underhandle, og Meddelelsen af Tilsit-Tractatens Artikler. Den første af disse Betingelser var netop den samme, som Keiseren af Rusland selv 4 Maaneder forhen bestemte i Henseende til sin Antagelse af den Østerrigske Keisers tilbudne Mægling. Den anden Betingelse havde Hs. M. Føie til at fordre, selv som Hs. K. Majestæts Bundsforvandt, og det vilde været høist uforsigtigt at forbigaae den, naar han var nødt til at anbetroe Hs. K. Maj. Omsorgen for sin Ære og Interesse. (7) — Men, selv naar Betingelserne (hvoraf ingen er opfyldt, endskjønt deres Opfyldelse ofte blev fordret af Hs. Maj. Gesandt i St. Petersborg) i sig selv ikke vare ganske naturlige og nødvendige, manglede der ikke paa Betænkeligheder, som opvakte hos H. M. stor Bekymring, i Henseende til Udsigterne og Keiseren af Ruslands Hensigter, og formedelst de af H. Keis. M. indgangne nye Forbindelsers væsentlige Natur og Virkninger. — Den fuldkomne Tilsidesættelse af Kongen af Preussens Interesse (som to Gange forkastede Forslagene til en særskilt Fred, formedelst en nøie Overholdelse af sine Forpligtelser med H. Keis. Bundsforvandt) og Caracteren af den Selvomsorg for egen Interesse, som Keiseren af Rusland havde antaget ved Underhandlingerne i Tilsit, aabnede ingen smigrende Udsigter for Udfaldet af Anstrængelser, som Hs. K. M. kunde være villig at gjøre til Storbritanniens Bedste (8).

(Fortsættes.)

Tillæg til Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn No. 29.

Torsdagen, den 21 Januarii 1808.

Den Engelske Regjerings Svar paa den Russiske Declaration med Moniteurens Anmærkninger (fortsat).

Declaration.

Det er ikke medens en Fransk Armee besatte og herjede de Lande, Kongen af Preussen endnu havde tilbage, trods den Preussiske Tilsit Tractat; det er ikke medens Frankrige fordrede af det Preussiske Monarkies Levning vilkaarlige Contributioner, som det, da det endnu var i en blomstrende Tilstand, ikke vilde have kunnet tilveiebringe; det er ikke medens man i Fredstid opfordrede Preussiske Fæstninger, der ikke vare indtagne i Krig, til Overgivelse; det er ikke medens den Franske Magt udøvede mod Preussen et Tyrannie, der endog forlangte, at særegne Personer, Hans Preussiske Majestæts Undersaatter og Landsbeboer, paa Grund af Beskyldningen, at have viist Ringeagtelse for den Franske Regjering, skulde overleveres til Døden; det er ikke medens alle disse Ting foregik og taaledes, under Keiseren af Ruslands Paasyn og uden hans Mellemkomst til Fordeel for sin Bundsforvandt, at Hs. Maj. seer sig forbundet til, at berette Europa, hvorfor han har gjort Vanskeligheder ved at sætte ubegrændset Tillid i Styrken af Hs. Keiserlige Majestæts Mægling (9). — Men om end Mæglingen havde havt en fuldkommen Virkning, og Freden under samme var bleven sluttet og garanteret, skulde da H. M. have kunnet sat uindskrænket Lid til en saadan Overenskomsts Urokkelighed, efterat han havde seet, at Keiseren af Rusland offentlig havde overdraget den Joniske Republiks Souverainetet til Rusland, uagtet Hs. Keiserl. Maj. for ikke længe siden høitidelig har garanteret dens Uafhængighed. — Men i det Afslaget af Keiseren af Ruslands Mægling mellem Storbritannien og Frankrige anføres som Aarsag til Hs. Keiserl. Maj. billige Vrede, saa fremstilles H. M. Begjeringen om Mægling til at gjenoprette Freden imellem Storbritannien og Dannemark, som en Fornærmelse, Hs. Keiserl. Majestæts Maadehold ikke tillader at taale? (10) — Hs. Maj. anseer sig ikke forpligtet til, at retfærdiggjøre sig for Keiseren af Rusland angaaende Expeditionen mod Kjøbenhavn. Det tilkommer ikke dem, der vare Parter i hemmelige Aftaler i Tilsit, at fordre Erstatning for en Forholdsregel, som hine Aftaler gave Anledning til, og ved hvilken een af Gjenstandene for disse Overeenskomster lykkelig er bleven tilintetgjort. — Hs. Maj. Retfærdiggjørelse for Expeditionen mod Kjøbenhavn ligger for hele Verdens Øine. Keiseren af Ruslands Declaration udfylder hvad den endnu manglede, dersom der endnu kan mangle noget i at overbevise selv de meest Vantroe om den overhængende Nødvendighed, der bød Hs. Maj. at handle saaledes. — Men lige indtil den Russiske Declaration blev udstædt, havde H. M. ingen Grund til at formode, hvad endog Keiseren af Rusland maatte tænke om Begivenhederne i Kjøbenhavn, at den skulde hindre H. Keis. M. fra, at paatage sig, efter Storbritanniens Anmodning, samme Rolle som Mægler, som han med saa megen Beredvillighed udførte til Fordeel for Frankrige. H. M. kan heller ikke glemme, at de første Tegn af ny Tillid, siden Freden i Tilsit, yttrede sig netop i det Dieblik, da Efterretningen om Kjøbenhavns Beleiring ankom til Petersborg.*) (11) — Østersøens Uforkrænkelighed og de ved samme liggende Magters gjensidige Garantier, om hvilken man foregiver, at den er bleven bestemt med den Brittiske Regjerings Vidende, anføres som Besværinger mod H. Majestæts Fremfærd i Østersøen. Man kan ikke have havt den Hensigt, at tillægge Hs. Maj. nogensinde at have samtykket i de Grundsætninger, paa hvilke man grunder Østersøens Uforkrænkelighed. H. M. kan vel til visse Tider af visse Aarsager, der især bestemte hans Fremfærd, have undladt at handle imod disse Grundsætninger, men

*) En absurdere Usandhed lader sig vel neppe tænke. Rusland, som Engelland beskylder for at have været een af Parterne, der sluttede den foregivne hemmelige Artikel i Tilsit, for hvis Skyld Dannemarks Flaade blev ranet, skulde have yttret ny Tillid, da det erfarede Engellands troløse og grusomme Fremfærd i Sjælland!!

Den Danske Overs.

en saadan Handlemaade kunde dog aldrig finde Sted uden i Fredstider og under en virkelig Neutralitet i Norden; og man kan sikkerlig ikke vente af H. M. at handle paa samme Maade, efter at man har taalt, at Frankrige har tilaget sig fuldkommen Enevoldsmagt over hele Kysten af Østersøen, fra Danzig til Lübeck. (12) — Men jo større Værd Keiseren af Rusland sætter paa de Forpligtelser, der angaae Østersøens Rolighed, hvilke han siger, at have arvet efter sine Forgjængere, Keiserinde Catherine og Keiser Paul; desto mindre kan H. Keis. M. troe sig fornærmet over Anmodningen at være Borgen for en Fred imellem Storbritannien og Dannemark. H. Majestæts Hensigt med denne Opfordring, der skede med største Oprigtighed og Tillid, var ikke at fornærme Keiseren af Rusland, og han kan heller ikke tænke sig, at han har fornærmet ham derved. — H. M. kan heller ikke begribe at han, ved at foreslaae Kronprindsen Fredsvilkaar, som Dannemark neppe efter den lykkeligste Krig med Storbritannien havde kunnet erholde, skulde have udsat sig for den Beskyldning, at have forbittret Dannemark eller fornærmet dets Værdighed. (13) — Hs. Maj. har saaledes besvaret de forskjellige Beskyldninger, ved hvilke den Russiske Regjering søger at forsvare Brudet af Opløsningen af de Forbindelser, der i nogle Aarhundrede have bestaaet til gjensidig Fordeel for Storbritannien og Rusland, og hvormed den søger at lægge Skjul paa Virkninger af udvortes Indflydelse, der drager Rusland ind i en ubillig Krig for en Sag, der ikke er dens egen (14). Den Russiske Declaration fremsætter fremdeles de Vilkaar, som ene kunne gjøre Ende paa Fiendtlighederne og tilveiebringe disse Forhold imellem begge Stater. — H. M. har allerede havt Leilighed til at forsikkre, at Retten ingensinde er bleven negtet H. Keis. Maj. Undersaatter. — H. M. har gjort saa meget, for at ende Krigen med Dannemark, at al Forsikkring fra hans Side vilde blive overflødig i den Henseende. H. M. har imidlertid Møie ved at rime Keiseren af Ruslands Omsorg for dette Forlig med H. K. Majestæts Vægring ved at anvende sin gode Tjeneste at opnaae et lignende (15). — H. Keis. Majestæts Fordring at slutte umiddelbar Fred med Frankrige, er i Grunden ligesaa overordentlig som fornærmelig i Formen. H. M. har aldrig vægret sig ved at underhandle med Frankrige, naar det yttrede det Ønske at underhandle paa en antagelig Grund. Keiseren af Rusland maa endnu kunne erindre, at de sidste Underhandlinger mellem Storbritannien og Frankrige bleve afbrudte formedelst Puncter, der ikke vedkom H. Majestæts egen, men hans Keis. Allieredes Tarv. Desuden vil H. M. aldrig føie eller taale Keiseren af Ruslands Fordringer, der foreskriver ham Tiden og Maaden, han skal underhandle om Fred med andre Magter. H. M. vil aldrig taale, at nogen Regjering søger Skadesløsholdelse for sin Fornedrelse mod Frankrige i at antage en fornærmende og bydende Tone mod Storbritannien. H. M. proclamerer paa ny de Søloves Grundsætninger, mod hvilke den bevæbnede Neutralitet i Keiserinde Catherines Regjeringstid oprindelig indførtes og mod hvilke Ruslands nuværende Fiendtligheder ere stilede. Disse Grundsætninger ere erkjendte og hævdede i Europas lykkeligste Tider, og ingen Magt har nøiere overholdt dem end Rusland under Keiserinde Catharines Regjering (16). — Det er H. Majestæts Pligt, at forsvare disse Grundsætninger mod enhver Confoederation, og H. M. har besluttet at hævde dem med Guds Bistand. — De have paa enhver Tid væsentlig bidraget til at understøtte den brittiske Magt paa Havet (17); men de ere blevne af en endnu uberegneligere Vigtighed nu, hvor Storbritanniens Sømagt er det eneste Bolværk mod Frankriges overalt herskende Usurpation, og den eneste Tilflugt, hvor alle andre Nationer i lykkeligere Tider kunne vente Bistand og Beskyttelse. — Naar der tilbyder sig Leilighed til Fred imellem Storbritannien og Rusland, vil H. M. gribe den med største Beredvillighed. Forberedelserne til en saadan Underhandling ville hverken være vanskelige eller vidtløftige. Da H. M. har intet at eftergive, saa har han heller intet at fordre, men han vil være tilfreds naar Rusland viser sig villig til at vende tilbage til sit gamle venskabelige Sindelav mod Storbritannien; naar det tager sin egen Tarv og Følelsen for sin egen Værdighed som uafhængig Stat i billig Overveielse.

Westminster, den 18 December 1807.

Moniteurens Anmærkninger.

(2) Det Londonske Cabinets Redelighed viser sig her i sit fulde Lys. Det haaber, at Keiseren af Rusland, efterat have indgaaet Forpligtelser mod Engelland, ogsaa strax vil overtræde dem. Den Engelske

Regjering kommer uden Tvivl efter sin egen Tænkemaade. Den aabenbarer, hele Verden sin Hemmelighed. De Tractater, den undertegner, ere blot muelige (eventuelle) Handlinger; de Forpligtelser, den indgaaer, ere blot tilsyneladende Forpligtelser, som den, efter sit eget Tykke, holder eller overtræder. Vi gjentage her, Keiseren af Rusland har i Tilsit ikke undertegnet noget, der strider mod Engellands Tarv. Men om han havde gjort det, saa berettiger hans Caracteer og Redelighed Engelland ikke til at troe, at han strax vilde have overtraadt sine Forpligtelser. Vi ville ikke dadle Tonen i den hele Paragraph, hvor man forestiller Rusland: "at det har givet efter i Bestyrtelsens og Modfaldenhedens Dieblik." Russerne vil besvare det bedre end vi. Vi ville kun anføre Forskjellen imellem Ruslands Declaration og Engellands Svar. Man finder i den første det ædle Sprog af en Første, der har Agtelse for Nationernes Rang og Værdighed; naar han fremfører Kjendsgjerninger, der ere vanærende for en Stat, saa skeer det blot fordi han er nødsaget til at fremsætte Grunde for sin Anke. Vi see derimod i Engellands Svar en oligarkisk Klubs plumpe Grovhed, som ikke har Agtelse for noget; som søger at fornedre ved sine Udtryk; som af Mangel paa gode Grunde tyer til bagtalerske Angivelser og skjændige Sarcasmer.

(3) To store Nationer af lige Magt og Mod udgøde Strømme af Blod blot for Hav-Undertrykkernes Tarv. Disse Trængsler rørte begge Souverainer. De vilde at de skulde ophøre; og Keiseren af Rusland ønskede, selv da han besjeledes af en saa ædel Bevæggrund, endnu at yttre sin gamle Hengivenhed for Engelland. Han forlangte, at Frankrige skulde antage hans Mægling: en Betingelse, som Keiseren af Rusland gjorde de Franskes Keiser mindre vanskelig. Den kunde imidlertid dog være det, fordi Mæglingen kom fra en Første, som først nylig var bleven forsonet med Frankrige; men istedet for at antage denne saaledes foreslagne og antagne Mægling, har Engelland gjengjeldet denne Høimodighed med fornærmelig Mistanke. Det forlangte, at man skulde meddele det de hemmelige Engelland vedkommende Artikler af Tilsit-Freden; man svarede det: der gaves ingen hemmelige Artikler, som angik det, og den Russiske Keiser havde maattet ladet nogle smedde, for at betage Engelland sin forhadte Mistanke, han, som, under Underhandlingen, lod sig være det saa magtpaaliggende, at lade Veien til Forsoning staae aaben for Frankrige og Engelland. Han havde ingen Grund til at vente saa slet en Belønning for sine høimodige Bestræbelser.

(4) De Engelske Ministere mangle paa en besynderlig Maade Hukommelse. Naar de ville indbilde Europa, at de ikke havde nogen Forbindelse, da Krigen udbrød mellem Frankrige og Preussen, saa maatte man tilintetgjøre alle de Documenter, som de lode trykke angaaende Begivenhederne fra 1805. Thi disse bevise, at Engelland, for at unddrage sig den Storm, der ved Bologne trak sammen over samme, sluttede en Tractat med Rusland og Østerrige. Det stred imod Prinds Carls og alle oplyste Mænds Mening, at en Armee skulde vove sig over Iller. Den Engelske Faction i Wien undersøgte ikke, om det var bedre at oppebie Russerne. Denne Opsættelse af 3 Maaneder forskrækkede Engelland, og Coblenz oversendte Noten, der bestemte Krigen, i et Dieblik, hvor Armeen fra Bologne allerede var indskibet. Mack havde allerede ved Ulm oplevet sin Skjebne, da Russerne endnu vare i Polen. Østerrige sluttede strax Fred, men ikke Rusland. Efter den Tid undertegnede en Russisk Underhandler en Fredstractat i Paris. Rusland ratificerede den ikke. Følgelig har Rusland, efterat det har ført Krig for Engelland, ogsaa for dets Skyld ikke allene undladt at slutte Fred, men endog atter fortsat Krigen for det. Det var ikke for Preussen, thi Rusland havde ikke indgaaet nogen Forbindtlighed med Preussen. Preussen har, efter at det havde undertegnet en Corperations-Tractat i Berlin, næsten lige saasnart misbilliget den i Wien. Det forlod de Allierede, og indgik med Frankrige en særskilt Overeenskomst. Besiddelsen af Hannover, som Preussen ønskede, stred imod Ruslands Tarv og Villie. Det er ligeledes en historisk Sandhed, at Preussen rustede sig, da Rygtet om den i Paris af Hr. Oubril undertegnede Fredstractat udbredte sig, og efter den af Marquis Lucchesini givne Forsikring, at Polen, i Følge en hemmelig Artikel, skulde gives til Storførste Constantin. Det ubegribelige Preussiske Cabinet blev, efter at det havde skuffet hele Europa, endelig fanget i sin egen Snare. Det er derfor sandt, at Preussens Rustning i Aaret 1806 var stilet baade imod Frankrige og Rusland. Den Preussiske Armee var allerede ved Jena tilintetgjort, de Franske vare rykkede ind i Berlin og befandt sig allerede ved Oder, da der endnu ikke var sluttet nogen Tractat imellem Preussen og Rusland. Rusland skulde marchere til Weichsel, formedelst den Krigstilstand, hvori det siden 1805 befandt sig mod Frankrige og for at forsvare sig selv. Denne Forvirring og Uvished i de nyeste Begivenheder er Engellands nuværende Bestyrelse værdig. Den hele Adfærd blotter endelig dette Cabinets Egennytte og Machiavelismus.

(5) Keiseren af Rusland har altsaa ingen Aarsag til at klage over at det Londonske Cabinet medens han kjæmpede mod den Franske Armee, anvendte den Brittiske Magt ene til Engellands Fordeel. Dersom den Engelske Armee, der forcerede Dardanellerne, havde villet forene sig med de 10,000 Mand, der bleve sendte til Ægypten, dersom den havde forenet sig med de 12,000 Russer i Corfu, saa havde Angrebet paa Constantinopel været en eftertrykkelig Diversion. Engelland bar sig ganske anderledes ad. Efter at have paadraget sig ved Constantinopel en uudslettelig Skam, gjorde det sin Expedition til Ægypten, der ikke kostede Storvizirens Armee en eneste Mand, og som havde intet tilfælles med den Strid, det indviklede Rusland i. — Den Russiske Keiser maa saaledes kun tilskrive sig selv Skylden, fordi han ikke har villet oppebie den Und-

sætning, Engelland var villig at sende ham. Men denne Undsætning maatte man have ladet fremrykke medens Danzig endnu var i Kalkreuths Hænder. Dersom Engelland havde forenet de 12,000 Mand, der maatte strække Gevær og capitulere i Buenos Ayras's Gader, med de 15,000, som siden satte Kjøbenhavn i Brand, saa havde denne Magt vel ikke forskaffet den Engelske Armee Seier; thi Frankrige havde valgt sine Forholdsregler; det ansaae Engelland stor nok til at regne paa større Anstrængelse; men Rusland havde da ikke havt Grund til at føre Anke. Det var det Londonske Cabinet ligegyldigt, om to store Nationer af det faste Land myrdede hinanden ved Weichsel; Monte-Videos og Buenos Ayras Skatte opvakte dets Graadighed, og Danzig blev ikke undsat. — "H. M., sige Ministerne, gjorde de største Anstrængelser, for at opfylde sin Bundsforvandts Forventning." Og hvilke Følger havde disse store Anstrængelser? 6000 Hannoveraneres Ankomst til Øen Rügen i Julii Maaned, det vil sige en Maaned efter at Striden var endt. Er det ikke aabenlyst, at denne usle Expedition ene blev foretagen i den Hensigt, at occupere Hannover, dersom den Russiske Armee havde seiret? Er det ikke aabenlyst, at i Julii Maaned den Franske Armee enten maatte have seiret eller være slaaet? Er det ikke aabenlyst, at de 20,000 Mand Spaniere, de 40,000 Franske, der kom fra den Italienske Armee, og hvoraf endeel stode til Dispositíon, ved den Sikkerhed, som Expeditionerne til Ægypten og Buenos Ayras gave Frankrige, i Forening med de 24,000 Mand Hollændere, der stode ved og omkring Hamborg, udgjorde i Julii Maaned en Armee, der var tilstrækkelig til at tilintetgjøre alle Engellands Anstrængelser? — Det var ikke i Julii, men i April Maaned at man burde have sendt Undsætning. Men den Gang var den Hannoveranske Legion endnu ikke oprettet, og inden man kunde lade denne Hob af fremmede Deserteurer marchere, havde Ministerne kun Nationaltropperne til deres Disposition, og vi ville anføre hvorfor de ikke skjøtte om at gjøre Brug af disse. De 15,000 Mand fra Buenos kunne i Forening med de 10,000 Mand Brittisk Milits, i April have udgjort en Armee af 30,000 Engelske. Men det Engelske Cabinets Øie stod ikke derhen. Fastlands Nationernes Blod allene maatte flyde for Engelland. Man læse med Opmærksomhed Parlements-Debatterne, og man vil finde der Udviklingen af denne Politik; det er den Politik, som Rusland med Føie klager over. Det havde Grund til at see 40,000 Engelske lande i April Maaned i Danzig eller Stralsund. Har Engelland giort det? nei; har det kunnet giort det? Dersom det svarer nei, saa er det en meget svag og meget ussel Nation; den har da kun meget liden Føie til at være saa paastaaende mod sine Allierede. Men det, som mangler Ministerne, er Villie; de skjøtte kun om Sørøver-Operationer; de beregne Krigen efter Pro Center; de tænke kun paa at vinde Penge, og Polens Marke tilbyde kun Farer og Hæder. Og havde Engelland omsider taget Deel i nogle Fægtninger, saa havde Engelsk Blod maattet flyde.

Det Engelske Folk vilde, ved at erfare hvilke Offere, Krigen fordrer, have ønsket Fred. Fædres Sorg, Mødre, der begræde deres Sønner, som faldt paa Ærens Kampplads, havde omsider i Ministernes Hjerte, opvakt samme Følelser, som en lang Krig har indgydet Franskmændene, Russerne og Østerrigerne. Det Brittiske Cabinet havde paa sin Side ikke kunnet forsvare at føre en evig Krig, eller med andre Ord, de blodtørstige Mennesker, det er sammensat af, vilde have blevet en Afsky for Nationen. Det er ikke med Landkrig som med Søkrig. Den største Escadre behøver neppe 15,000 Mand, som ere fuldkommen forsynede med Levnedsmidler og ikke lide Mangel; det største Søslag kan ikke sammenlignes med en Skermydsel til Lands; det koster lidet Blod og ikke mange Taarer. Frankrige, Rusland og Østerrige behøve i Krig Armeer paa 400 tusinde Mand, der ere udsatte for alle muelige Slags Farer og slaaes daglig. Fredsønsket fødes midt i Seirens Skjød, og hos Souverainer, der ere deres Undersaatters Fædre, blev dette Ønske snart een af deres kjæreste Følelser. Blandt alle Regjeringer er den olygarkiske den haardeste; men ogsaa den bevæges imidlertid til Fred, naar Krigen koster saa mange Offere. Det System, der bevægede Engelland til ikke at hjelpe sine Allierede, er en Følge af dets Egoisme, og Virkningen af den barbariske Grundsætning, at ville føre evig Krig. Det Engelske Folk harmes ikke over denne Idee, fordi man omhyggelig søger at undrage det Krigens Offere. Det er derfor, at vi i fire Coalationer have seet Engelland lee ved Synet af Fastlandts Lidelser, nære sin Handel med Menneskeblod, og gjøre sig lystigt over de Blodsoptrin, det ikke tog Deel i. Det vil faae Europas Agtelse igjen, det vil blive værdigt til at have Allierede naar det stiller 80,000 Mand i Marken; Udfaldet blive hvorledes det end vil, saa vil det dog ikke ønske en evig Krig; dets Folk vil ikke underkaste sig en uordentlig Ærsyges Luner; dets Allierede ville ikke være dets Offere. Det er i Kampen at Russerne, Franskmændene og Østerrigerne lærte at agte hverandre; det er i Kampen at de have lært at lade hadske og grusomme Lidenskaber vige for Attraaen efter Fred. Engelland har forskaffet sig sin Overlegenhed paa Havet ved Forræderie i Toulon og i Vendee; det har ikke udsat andet end nogle Skibe og nogle 1000 Mennesker for de Convulsioner, det har opvakt; det har hverken følt Trang til Fred eller Krigens blodige Tab. Men det er naturligt, at Fastlandet vil have Fred, og at dets Magter afskye Engellands Politik.

(6) Det er sandt, at Admiralitetsretten kun har prisdømt et eneste Russisk Skib, men dette Raisonnement er desuagtet ikke mindre falsk: over 100 Russiske Skibe ere blevne standsede i deres Fart, underkastede forhadte Visitationer og Anholdelser i Engelland. Siden det Londonske Cabinets Manifest, ere over 12 af hine Skibe, som anholdtes medens Russerne fægtede for Engellands Sag, allerede blevne prisdømte. Det er ikke til Admiralitetsretten, man maa henvende sig for at bevise Aarsagen til Ruslands Klager; det er

Capernes Lister; det er Havne-Capitainerne, man maa raadføre sig med. Det er en besynderlig Maade at overtyde andre om at man ikke har Uret, ved at søge Beviserne for denne Uret der, hvor de ikke findes.

(7) Sophisterie og Hyklerie forøge endnu den Modbydelighed, man føler ved at læse saadanne Urimeligheder. Hvor afskyelig Grundsætningen at føre evig Krig end er, vilde den dog være mindre skjændig, dersom man tilstod den. Der ligger et Slags Storhed i, offentlig at proclamere Ryggesløshed. Engelland siger, at det ikke har afslaaet den af den Russiske Keiser tilbudne Mægling, og samme Dag da den Note, hvori det besvarede dette Tilbud, udkom, rykkede dets Tropper ind i Kjøbenhavn, og erklærede saaledes, ikke allene Rusland, men Østerrige, ja hele Fastlandet, Krig. Dets Svar til Cabinetet i Petersborg læstes ved Lysning af Branden i Kjøbenhavn. Hvad sagde dette Svar? at Engelland vilde kjende Grundvolden for Underhandlingen: en ussel Udflugt, naar det gjælder om saa vigtig en Sag. Lord Yarmouth, Lord Lauderdale kjende denne Grundvold; man spørge dem om Frankrige ønskede Fred? Den ønskeligste Grundvold fandtes i Ruslands Noter; thi det tilbyder sin Mægling til en retfærdig og hæderlig Fred. Engelland fordrede en Garantie, og Keiseren af Rusland tilbød sin. Gives der paa Jorden en mægtigere og stoltere Garantie? Hvad de hemmelige Artikler angaaer, der vedkomme eder, hvad kan I da begjere, naar de ikke existere? Og hvad vilde I da egentlig? afslaae Mæglingen? I have jo afslaaet den, og den Haand, der har underskrevet dette Afslag, drypper af Ruslands ældste og dyrebareste Allieredes, Danskes Blod.

(8) Preussen havde tabt alle sine Stater. Memel stod paa Nippet at mistes af Kongen. Det Londonske Cabinet var een af Aarsagerne til denne ulykkelige Stilling, fordi det havde været een af Aarsagerne til Krigen, da det gav Frankrige hemmelig at forstaae, at det vilde tilbagegive Engelland Hannover. Er det ved Engellændernes Hjelp, at Kongen af Preussen er kommen ud af denne fortvivlede Forfatning? Det er Keiseren af Rusland, der har kjæmpet for ham og skaffet ham sin Krone igjen. Engellands gamle Bundsforvandte vilde have været meget lykkeligere, dersom de ikke havde andet at klage over, end at de havde ladet dem eengang i Stikken. Vist nok har Frankrige to Gange tilbudet Preussen en særskilt Fred, men, da det manglede Ruslands ædle Mellemkomst, paa det Vilkaar at det Preussiske Territorium ikke skulde rømmes, forend Engellænderne havde sluttet Fred.

(9) Denne Paragraph indeholder intet uden falske Paastande. Ingen ny Contribution blev de Preussiske Stater paalagt, men de, der bleve udskrevne under Krigen, maae erlægges. Alle Landene imellem Niemen og Weichsel, som have en Befolkning af en Million, ere blevne rømmede. De øvrige ikke; de skulle heller ikke rømmes, fordi Tractaten ei bestemmer nogen Tid; fordi de foreløbige Overeenskomster med Kongen af Preussen ikke ere endte, fordi Expeditionen i Kjøbenhavn har bragt ny Uvished i det nordlige Europa's Anliggender, fordi den Preussiske Minister, der, efter sit Cabinets gamle Politik, har saare vel underrettet det Brittiske Cabinet ved falske Indskydelser, endnu er i London; fordi de Engelske Skibe ere blevne anholdte i Memel, fordi endelig i det overordentlige Tilfælde, i hvilket Storbritanniens Uretfærdigheder har sat Europa, Rusland og Frankrige maa være i Forstaaelse. — Hvad der angaaer Individuer af Hs. Preuss. Majestæts Undersaatter, der ere blevne overleverede til Døden, og Overgivelsen af Fæstninger, der ikke under Krigen kunde indtages, da ere disse Paastande aldeles falske: Frankrige har tvertimod endnu desuden givet Preussen to Fæstninger, Cosel og Glatz, tilbage. De Franske føre redelig Krig, og de dræbe virkelig ikke fredelige Undersaatter i erobrede Lande; de tage ikke Privatpersoners Eiendom; de beskytte den. Fastlandets Nationer! læser Engellands Sø-Codex, og I ville see, hvorledes dets Land-Codex vilde være beskaffen, dersom det var ligesaa mægtigt til Lands som til Søes. Det bemægtiger sig ikke allene Skibe, der tilhøre Førster, det fører Krig med, men ogsaa de Coffardieskibe, der have Privateiendom inde. Billigheden gjør ingen Forskjel paa Varemagaziner, der tilhøre Privatpersoner i erobrede Provindser, og de Varer, der tilhøre Kjøbmænd og befinde sig paa Coffardieskibe; naar der tages Hensyn til Billigheden er der ingen Forskjel paa Coffardieskibe og de Convoyer, der føre Varer landværts fra Hamborg til Berlin, eller fra Triest til Tydskland; har man nogensinde seet den Franske Armee anholde disse Convoyer? Har man derimod ikke seet, hvorledes Lord Keith vilde i Genua bemægtige sig de Skibe, der laae i Havnen, og de Varer, der fandtes hos denne Stads Kjøbmænd? Han anvendte her paa Fastlandet den Engelske Sø-Codex's Grundsætninger. Østerrigerne og Førsten af Hohenzollern, der commanderede dem, harmedes over denne Undertrykkelse; de modsatte sig den, og da Slaget ved Marengo nogle Dage derefter førte de Franske til Genua, medbragte de ogsaa Sikkerhed for Privateiendom. Hvad er nu Aarsag til saa ulige en Adfærd? Det ene er Resultatet af Engellands galdefulde og uretfærdige Politik; det andet er Frugten af en liberal Politik og Frankriges Civilisation. Naar det paa sin Side beherskede Havet, saa skulde man aldrig see det angribe andre end bevæbnede Skibe; man vilde endog see det beskytte den Eiendom, der tilhører Undersaatter af de Stater, det fører Krig med. Naar man vil sammenligne Aanden i begge Nationers Liberalitet og Civilisation, saa maa man anstille en saadan Sammenligning imellem de Franskes Codex til Lands, og dens Anvendelse paa Individuer og Eiendom, og de Engelskes Sø-Codex og dens Anvendelse paa Eiendom, der findes paa Havet. — Men hvad er Aarsagen, der bevægede Ministerne i London til i dette Manifest at nævne Preussen? Er det Preussens Interesse? Men dersom Preussens Interesse havde rørt dem, saa havde de jo antaget Ruslands Mægling.

Hvorfor just nu bekjendtgjøre denne indiscrete Paragraph, der tydelig røber, at den Aand, der har ladet Preussen gjøre saa mange Feilgreb, endnu er virksom? Skeer det for at blive Preussen nyttig og forskaffe det Frankriges Interesse, som det under disse Omstændigheder trænger saa meget til? — Frankrige har rømmet mange Lande, men Engelland ikke et eneste, og den foreløbige Grundvold for alle dets Underhandlinger er Besiddelsesstanden (Uti possideris). Naar de Franske underhandle med deres Fiender eller forandre Regjeringer, fordi de forenede sig imod Fastlandet, eller naar de rømmede de erobrede Lande, saa er det blot i Følge en fast Fred, hvoraf alle Stipulationer holdes. Man seer dem ikke angribe deres Allierede uden Krigserklæring, overrumple deres Hovedstæder ved Forræderie, man seer dem fremdeles ikke forlade en Plads, førend Underhandlinger have bestemt dens Skjebne. De Engelske angribe, for at rane, og efter fuldendt Ran og Brand drage de bort. Denne Krig behager dem, thi den er en Sørøverkrig. Da de engang vare rykkede ind i Kjøbenhavn, maatte de forblive der indtil Freden. De have ladet Skjændselen i et afskyeligt Foretagende ledsage af Vanæren i en skjændig Flugt. — Om det var sandt, at de Franske fordrede meget af deres Fiender, saa maatte man sige: hvorfor skulde de ikke gjøre det. De have 800,000 Mand paa Benene, og de ere beredte til alle Opoffrelser, naar det kommer an paa at fordobble deres Magt; ikke fordi Krig er deres Haandværk, og saa mange Arme, der unddrages Agerdyrkningen, koste dem deres Opoffrelser. Som Besiddere af et skjønt Land vilde de hellere beflitte sig paa Handelens og Konstflidens Erobringer. Men eders Tyrannie hindrer dem deri. I have vækket en Kjæmpe, og ægge ham bestandig mere. I en Tid af 15 Aar har eders Uretfærdighed forøget hans Magt. Han vil ikke blot undlade at nedlægge sine Vaaben, men han vil tvertimod formere dem, indtil han har erobret Havets Frihed. Naar Krigens sørgelige Følger forlænges, naar de Franske Tropper ere de Lande, de have besat, til Byrde, saa ere I Aarsag dertil. Naar I vil have Fred, saa ville I finde Frankrige villigt dertil. I veed det. I den Henseende kan man anføre en bekiendt Anecdote. Da den Keiserlige Garde marcherede til Jena, og man vidste, at Keiseren ligeledes vilde afreise nogle Dage derefter, spurgte Lord Lauderdale Hr. v. Champagny: dersom Engelland slutter Fred, vil da Keiseren lade sine Tropper gjøre Holdt paa Marchen? Keiseren svarede ja. Med et eneste Ord havde I reddet Preussen. Naar I havde forekommet denne Magts Fald, havde I erholdt den for eders Interesse saa vigtige Elbe, som I aldrig kan vente mere.

(10) Keiseren af Rusland maatte fornærmes over den Communication, som Canning gjorde Hr. Ryder, og hvori den Engelske Minister bestemt siger, at Rusland vil tage Dannemark i Beskyttelse mod Frankriges billige Uvillie, naar Dannemark, efterat det har ladet krænke sin Grund og rane sin Flaade, vilde have teet sig som Engelsk Provinds. Denne Løgn opbragte Kronprindsen. Engelland vilde, at Rusland skulde være Dannemark Borgen for Frankriges Uvillie, medens det erklærede, at det kun har behandlet Dannemark voldsomt, for at betrygge sig mod de af Rusland og Frankrige i Tilsit indgaaede hemmelige Forpligtelser. Man veed formodentlig ikke om det er her det Londonske Cabinets Fornuft eller Umoralskhed, som er meest paafaldende.

(11) Naar den Russiske Keiser, først efter Freden i Tilsit har yttret Tegn paa ny Tillid, saa er det jo ikke sandt, at han i Tilsit har indgaaet hemmelige Overenskomster, der have sat ham i en fiendtlig Tilstand mod Engelland. Naar denne Demonstration har fundet Sted i samme Øieblik, da man i Petersborg fik Efterretning om Angrebet paa Kjøbenhavn, saa vil dette ikke sige, at den Russiske Keiser ikke harmedes derover, men fordi han endnu havde noget Haab, at formilde Engellændernes Grusomhed ved Lempelighed, ønskede han at redde sin ulykkelige Allierede; fordi han heller ikke kjendte Aarsagen til Kjøbenhavns Expeditionen, da han vidste at han hverken havde givet directe eller indirecte Anledning dertil, saa kunde han en føie Tid troe, at Engelland havde Aarsager til et saadant Skridt. Men han underrettedes snart herom af Kronprindsen, og selv af de Engelske Communicationer og den Engelske Generals Manifest, som forklarer sin Regjerings forhadte Anmasselser; derpaa forlangte han, at Angrebet paa Kjøbenhavn skulde ophøre. Engelland svarede med: at brænde Kjøbenhavn og bortføre Flaaden. Efter denne Operation, den sørgeligste af alle Foretagender, Engelland nogensinde har stiftet, kunde det kun vedblive at occupere Kjøbenhavn, og dette vovede det ikke, eller rømme det, og da følte det, at Sundet for bestandig var spærret for det. Nu var det saa nederdrægtigt at tye til Ruslands Mægling. Det stillede sin Caracteer ganske blot. Det troede at kunne skuffe Keiser Alexander; men det kunde ikke vente noget af et Skridt, som denne Mening gjorde fornærmeligt. Rusland svarede det med taus Foragt, medens det i Cronstadt rustede sig ved sine Kyster. Denne Engellands Adfærd beviser, at det ikke troer, at Rusland i Tilsit har bestemt Artikler stridende mod dets Tarv. Disse i nærværende Noter paa saa mange Maader beviste Sandheder, ryste det Engelske Manifests hele Stillads.

(12) Hvorfor kan Engelland ikke indrømme Østersøens Uforkrænkelighed? Dersom denne Sø ikke er en lukket Sø, hvorfor betaler det da Told i Sundet?

(13) Europa dømme, om disse Vilkaar virkelig ere saaledes, "at den lykkeligste Krig for Dannemark neppe kunde have forskaffet det samme". Engelland fordrede: 1) at den Danske Flaade skulde blive i Depot indtil Freden. 2) at den billige Harme over den grusomme Vold mod Kjøbenhavn, skulde forvandles til venskabeligt Sindelav mod Engelland. 3) at

den Danske Armee skulde tage Partie mod Frankrige og føre Krig for Engelland. — Man maa føie til alle de Fordele, som saa skjønne af Engelland tilbudne Vilkaar love, Tabet af de Danske Besiddelser i Tydskland, som Frankrige vilde have taget, og paa hvis Grund det havde slaaet de Engelske, dersom det havde tilladt dem at lande. — Man vil forgjeves søge Spor af nogen Calcul, eller noget Skin af Fornuft i saadant et Raisonnement. Det Sande er, at Overilelse og Uvidenhed herske i det Brittiske Raad, og at man i Alt hvad denne Regjering gjør eller vil, hverken kan finde Øiemed eller Bevæggrund.

(14) Altsaa har Rusland ingen Interesse i at føre Krig med Engelland; thi Handelens og Søfartens Interesse vedkommer ikke Russerne; de have ingen Interesse i Østersøens Uafhængighed; thi en Befaling fra det Brittiske Conseil har skilt Østersøen ved sin Uafhængighed; en anden Kjendelse fra samme Conseil kan bestemme, at de ikke have nogen Interesse i Seiladsen paa Newa. Det Formaal, at gjenoprette Havets Frihed, som attraaes af alle Magter, for derved at forskaffe Europa Fred, er et fremmed Formaal for Engelland. Rusland har i et heelt Aarhundrede høstet en saa stor Fordeel af sine Forbindelser med Engelland, at det har intet at ønske mere. Denne store Fordeel bestaaer i en Handelstractat, som har standset og ødelagt Industrien og Handelen i Rusland; men da denne Tractat har bidraget overordentlig til Engellands Velstand, saa er det jo ligemeget, om den er for Rusland det samme som en evig Iis.

(15) H. Brit. M. føler her en besynderlig Forlegenhed, og hans Conseil er ikke frugtbart paa Udflugter. Frankrige, Østerrige, Rusland forlangte, at den Danske Flaade skulde tilbagegives; at Kronprindsen skulde have Erstatning. Maatte dog det Engelske Folk følge det Romerske Folks Exempel ved en lignende Leilighed, og overgive til Kronprindsens Disposition den, der har tilraadet Kongen af Engelland Kjøbenhavnsexpeditionen; maatte de afbrændte Bygninger i Kjøbenhavn blive gjenopbygte paa Engellands Bekostning; maatte Kongen vise, at han misbilliger den store Fornærmelse, der er tilføiet alle Souverainer. Dette er langtfra de Forslag, Engelland gjør.

(16) Naar man vil forsvare en Sag der strider mod al Retfærdighed, al Sandhed, saa maa det i det mindste skee med Talent, og dette Talent røber ikke den saa mærkelige Tilstaaelse, som indeholdes i Paragraphen: "den sidste Underhandling mellem Frankrige og Engelland er bleven afbrudt formedelst Puncter, der ikke umiddelbar vedkomme Hs. Brit. Majestæts Tarv, men H. Keis. Allieredes". Europas Folkeslag! I høre det! det er ikke Frankrige, som modsætter sig Freden; det er ikke en for Engelland vigtig Tarv, der har forhindret Freden, det er ene Rusland, der har lagt Hindringer i Veien for den. Nu vel! hvorfor afslaaer da Engelland Freden, naar disse Hindringer ikke existere mere? hvorfor spørger det, istedet for at negociere, paa hvilken Grundbetingelse Frankrige vil underhandle? hvorfor vedbliver det at krænke alle Flag? hvorfor holder det hele Verden i en saadan Irritations og Voldsomheds Tilstand, som undertrykker alle Nationer? Alle Engelske burde rødme over at regjeres af saadanne Ministere. — Vi ville ikke critisere den Phrase, hvormed denne Paragraph endes. Naar den ene Souverain fører et fornærmeligt Sprog mod den anden, saa fornedrer det kun den, det tillades af. Keiseren af Rusland foragter Engellands Fornærmelser; men den Russiske Nation vil ikke undlade at huske dem. Man indseer ikke hvad Manifestet havde tabt ved denne og mange andre Phrasers Udeladelse. Den største Agtelse forener Frankrige og Rusland. Deres Forening udgjør Engellands Fortvivlelse, og vil blive sørgelig for det. Dersom Engelland havde villet, at den ikke skulde finde Sted, saa burde det ikke have gjort Expeditionen til Kjøbenhavn; det burde have begyndt Underhandlinger, for at opnaae den Fred, der er saa meget lettere at slutte, som den, efter de Engelske Ministeres Forsikkring, "kun er bleven brudt formedelst Puncter, der umiddelbar vedkom H. Keis. Majestæts Tarv".

(Fortsættes.)

Continuation af foregaaende Anmældelser om patriotiske Bidrag til en ny Flaade:

Hr. Kammerherre Major Benzon tilbudet 2000 Rdlr. til 11te Junii 1808.

Fra en Deel af Kallundborg Bye og Sogn indsendt 1518 Rdlr. udi Banco Sedler, 35 danske Ducater, 50 danske Kroner og 275 Lod Sølv, foruden de under 11te d. M. anmeldte 300 Lod fra Madame Mülertz.

Hr. Capitain Witzendorff indsendt 175 Rdlr. Sl. H. C., som det 4de Musqveteer Compagnie af Dronningens Liv-Regiment havde sammenskudt.

En Præst fra Landet indleveret 50 Rdlr., men derhos forlangt, at hans Navn ikke nævnes offentlig ved denne Leilighed.

De Hrr. M. P. Kierkegaard, M. N. Royen i Hillerød, A. Kierkegaard, N. S. Aabye, M. A. Kierkegaard og C. Agerskov indberettet: at de lade for egen Regning bygge paa Tronsøe til Stadens Tjeneste en Canon-Chaloupe.

Hr. Grosserer Nicolay Nisson indsendt 400 Rdlr.

Adskillige af Roeskildr Byes Embedsmænd og Indvaanere indsendt ved de Herrer J. Brünniche, J. Kornerup, Müller, Albrecht Fischer, Borch, S. Bruun, H. Kornerup: 405 Lod Sølv, 336 hollandske Dukater, 62 Frideriksd'or, 5 Guineer, 64 Piastre, 140 Kroner og 206 Rdlr. 80 ß. i dansk Courant.

Sognepræsten for Gadstrup og Lye Menigheder Hr. Münster frasagt sig Godtgjørelsen for den paabudne Leveranee af Foder og Sædevarer i afvigte Aar og fremdeles saalænge Krigen varer.

Forvalteren ved Grevskabet Frysenborg Hr. Thommesen har indberettet, at han tilligemed de Herrer Provst Secher, Provst Birch, Pastor Flensborg og over 100 Gaardmænd af Grevskabet have bestemt dem til i Foraaret at saae fra ½ til 4 Skiepper Hampefrøe, og at levere Productet deraf i Efteraaret til Søe-Etatens Disposition.

Fru Kammerherinde Adeler til Hindsgavl tilbudet 20 Eger og 10 Bøger.

Fra Beboerne af Øen Romøe under Ribe Stift, indsendt ved Sognepræst Hvenssel og Capellan Holm 184 Rdlr. d. C.

Fra en meget agtbar Embedsmand, der for Tiden opholder sig i Rendsborg, indsendt 3000 Rdlr. d. C.

Fra en meget agtbar Dame, som boer i Nærheden af Christiansfeldt, indsendt 1000 Rdlr. d. C.

Fra en ungavngivet Patriot i Rendsborg indsendt et halvt Aars Gage 50 Rdlr. S. H. C.

Fra Hr. Capitain Langeland, Told- og Consumtions-Inspecteur i Thisted, indsendt en Sølv-Pocal, for at bruges som Kalk paa det første Krigsskib, samt i Contant 20 Rdlr. d. C.

Fra Hr. Lauritz Ploug af Oust Mølle ved Randers, indsendt en Sølv Terrin med Fad circa 200 Lods Vægt.

Fra Hr. Doctor Hensler paa Rundhoff indsendt et Sølv Mund-Bestik, som for dets forrige Eiers Skyld har særdeles Værd.

Fra Handelshuset Henrich von der Smissen Söhne i Altona indsendt 1500 Rdlr. d. C.

Sognepræst Hr. Krarup til Vivild og Veilbye ved Randers tilbudet Søeværnet 100 Rdlr. til 11te Junii indeværende Aar og ligesaa meget til 11te Junii næstkommende Aar. Desuden har han tilbudet, at ville eventualiter bidrage 30 Rdlr. til Præmier for Landeværnets Skydeøvelser, 30 Rdlr. til Riflers Anskaffelse for de bedst Skydende, 30 Rdlr. til Feldtcanoner til Jyllands Kystforsvar, og 10 Rdlr. til danske Krigsfangers Underholdning.

Handelshuset Stoppel & Daaeløzen i Altona tilbudet til Krigs-Fartøiers Bygning 1000 Rdlr. S. H. C., som de paa Anfordring ville udbetale der paa Stedet.

Grosserer Bernhard Andreas Limpricht i Altona, tilbudet 500 Rdlr. d. C. paa Anfordring at udbetale her i Staden.

I Følge Indberetning fra Landfogd Etatsraad Johannsen, har Landskabet nordre Ditmarsken ved frivilligt Bidrag fra de forskjellige Kirkesogne, sammenskudt en Sum af 9365 Rdlr. 21 ß. S. H. C.

Hr. Kammerherre Fabritius Tengnagel i Odense tilbudet 1200 Rdlr. til næstkommende 11te Junii Termin.

Hr. Cancellieraad Dons, Eier af Frederichsdahl i Lolland tilbudet uden Erstatning 20 Ege- og Bøgetræer af de bedste, som findes i hans Skove ved Hesselager i Fyen, tilligemed endeel der liggende Egeplanker; han vil desuden besørge Træerne skovede og førte til Stranden.

Staden Slesvig tilbudet for egen Regning at bygge, saasnart mueligt, en Canon-Baad.

Hr. Capitain v. Mylius til Estruplund tilbudet uden Erstatning 10 Ege- og 10 Bøgetræer af de bedste til Skibsbrug, som findes i Estruplunds Skove.

Afdøde Landsdommer de Mylius Enkefrue tilbudet uden Erstatning 10 Ege- og 10 Asketræer af de største og bedste, som findes i hendes Skov ved Katterup.

Hr. Lars Terpager Staal i Wordinghborg indsendt 300 Rdlr.

En Patriot, som ikke ønsker sig nævnet ved denne Leilighed, indleveret d. C. 500 Rdlr.

(Fortsættes.)

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 30.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 23 Januarii, 1808.

Til Dannemarks og Norges Patrioter.

Til Held og Hæder for Fædrenelandet anføre vore offentlige Blade næsten dagligen patriotiske Mænd, der i denne Tid bidrage meget til det almindelige Bedste. Deres ædle Daad berettiger dem unegtelig til deres Medborgeres største Agtelse og Taknemmelighed. Men naar vi ville nævne Patrioten i den ædleste Forstand, saa have vi i Særdeleshed Grund til at nævne de Hædersmænd, som ved deres Forstand, Hjerte og Evne virke med deres Patriotisme paa Efterslægten i mangfoldige Led. Med Agtelse og Taknemmelighed bør vi da erindre den Hædersmand, der har foreganet andre med det skjønneste og følgeværdigste Exempel, ved at udsætte af egen Formue en Præmie for Steenkuls Gravning og Steentøis Forædling i vort Fædreneland. Ikke mindre Taknemmelighed skylde vi Fædrelandsvennen, Hr. Justitsraad Rafn, der ved sin Gavnelyst vil opmuntre flere Hædersmænd til at virke for Fædrenelandets Sag, og fremme Konstflid og Virksomhed iblandt os. Vi bør ønske Hr. Justitsraaden Held til sin Bestræbelse for at vække den neddyssede og indslumrede Kjerlighed til Landets egne Arbeider. Aldrig var noget Dieblik saa beqvemt til at lægge Haand paa et saa patriotisk og stort Værk som det nærværende. Dobbelt Held bør vi ønske dette herlige Diemed, og de værdige Mænd, der paa denne Maade have gjort Begyndelse med at aabne en sand Rigdomskilde for Landet.

Det være mig tilladt at fremsætte her et simpelt, men fatteligt Exempel i den Anledning. Den Huusfader, der tilholder og opmuntrer sin Familie til at forfærdige Alt, hvad der forbruges i Huset, kan lægge de Penge op, som paa denne Maade spares, hvorimod den, der forsømmer denne Sparsommelighed, bliver bestandig alt fattigere og fattigere. Som det er med den simple Huusholdning saaledes er det ogsaa

med Statshuusholdningen. Den Stat, der søger at behjelpe sig med sine egne Producter og selv forædler alle muelige Fabricata, sparer ikke allene mange Millioner, men forskaffer sig ogsaa Udførselsartikler, hvoraf en Stat ikke kan have nok. Disse ere de sande Rigdomskilder og have været Aarsag til Engellands og hvert arbeidsomt Folks Opkomst. At vi hverken mangle Hjerte eller Villie til at fremme Fædrenelandets Vel, derpaa aflægge saa mange patriotiske Medborgere dagligen de største Beviser. — Intet Onde er iøvrigt saa stort, at det jo medfører noget Godt. Saaledes ere under nærværende Omstændigheder Enighedens og Kjerlighedens Baand paa det fasteste blevne knyttede imellem Regjeringen og Undersaatterne. Denne Harmonie har bragt nyt Liv i Alting. I dette lykkelige Oieblik midt i vore Uheld bør vi af vort ganske Hjerte ønske, at Kjerlighed til vort Fædreneland, vore Konstnere og vore Fabriker maatte med hver Dag stige til Held for os selv og vore Efterkommere. Himlens Velsignelse lønne derfor de ædle Mænd, der med deres Indsigter ville veilede Nationens gode Villie og oprigtigste Ønske. Førsterne og de fattige Arbeidere ville i mange Led hædre deres Daad.

Ved at meddele Læseren ovennævnte Betragtninger, der ere Skilderiet tilsendte af en agtet Medborger, som i den Henseende taler af Erfaring, glæder det os, at atter her en Stemme lader sig

høre i en for Fædrenelandet saa høist vigtig Sag. Skal der skee noget for denne Sag, saa bør det skee nu, og skeer det ikke nu, saa skeer det aldrig. Maatte dog ret mange af Nationens agtede Mænd opløfte deres Røst og tale til Folket med Vægt og Varme medens det endnu er Tid; medens en saa herlig Aand endnu besjeler alle, og Virkningerne af egen Konstflids Forsømmelse og taabelig Forkjerlighed for alt Udenlandsk vise sig i deres fulde Lys. Det er i Nødens Dage, hvor ofte de herligste Forslag udførtes og hele Staters Flor grundfæstedes. I Lykkens og Rigdommens brændende Solstraaler visner sædvanlig Stræbsomhedens, Opfindelsens og Konstflidens Træ, der i Nødens Skygge blomstrer og bærer gyldne Frugter.

Den Sammenligning, som foranførte Betragtningers Forfatter anstiller imellem Huusholdninger i det Smaa og Huusholdningen i Staten, leder os paa den Tanke, at den i de senere Velmagts-Aar saa aldeles forsømte huslige Industrie ogsaa kunde bidrage meget til at fremme egen Konstflid og gjøre adskillige vigtige udenlandske Fabricata undværlige. De Dage ere forbi, da en Huusmoder af Borgerstand sad i Kredsen af sine Døttre og Tyender og spandt tilligemed dem alt det Garn Huset behøvede. Hvor mangen en Huusmoder findes vel nu i Hovedstaden, om hvilken man kan sige med hiin østerlandske Vise: "Hun gaaer om med Uld "og Hør og arbeider gjerne med sine Hænder; Hun "rækker sin Haand til Tenen og hendes Fingre tage fat paa Rokken; Hun gjør sig selv Tapeter; "hvidt Silke og Purpur er hendes Klæder". Saadan en dydig Qvinde henhører nu til Tusind og en Nats Historier. Man finder Skildringen skjøn, men ikke passende for vore Dage. Imidlertid see vi dog heraf, at man allerede for tre Aartusinder siden var enig om, at huslig Vindskibelighed endog

kan forskaffe Silke og Purpur. Er det saa, at Omphale tvang Hercules til at spinde, saa viser det i det mindste, at endog Dronninger i Oldtiden havde en Spinderok i Huset. Nu finder man maaskee hos hele Skræder- og Skomagerlauget i Kjøbenhavn ikke ti Spinderokker. Husmoderen af Borgerstand har andet at tænke paa end at spinde, og hendes Døttre beflitte sig paa ganske andre Sysler. Men hvad taber ikke Staten ved denne Mangel paa huslig Industrie? Det er ikke allene at Husmoderen ved at spinde forsyner sin Familie med alt det Linned, den behøver, og faaer det bedre og stærkere end hun kan kjøbe det, men hun sparer ogsaa derved mange Penge, som ellers maaskee vilde bortklattes til unyttige Ting; hun beriger sit Huus med et Forraad af Linned, som hun ikke altid saa let vilde kunde anskaffe sig, dersom det ikke skede paa en saa umærkelig Maade; hendes Døttre afholdes derved fra at søge Tidsfordriv i forførisk Romanlæsning og hendrive Tiden med Fjas og ussel Flaneglæde; Staten høster deraf den betydelige Fordeel, at store Summer for udenlandskt Linned og Linnedarbeide ikke gaae ud af Landet. Men denne indlysende Nytte uagtet møder man dog sædvanlig den Indvending: "man kan jo kjøbe Linned for ligesaa godt Kjøb, som man selv kan spinde Garn og lade det væve". Til den egentlige Gavn, som Huusspind medfører, tages sjelden Hensyn. — I China er det Skik, at Keiseren hvert Aar aflægger sit Diadem, og pløier et Stykke Jord i hele Folkets Paasyn, for at vise det Agerdyrkningens Vigtighed. Vore fornemme Damer burde følge dette rosværdige Exempel; de burde anskaffe sig Spinderokker, hvert Aar offentlig udstille alt det Linned, der er blevet spundet i deres Huus, og paa denne Maade anspore deres Medborgerinder af simplere Stand til at lægge mere

Vind paa denne store Green af huuslig Industrie. De bidrage saa meget til at indføre forfængelige og skadelige Moder fra Paris og London blandt de simplere Classer. For nogenlunde at bøde herpaa burde de ogsaa søge at indføre Moder, hvorved huuslig Vindskibelighed fremmes.

12te Fortsættelse af Regnskabet for de mig i Anledning af Bombardementet betroede milde Gaver.

I. Til den ødelagte Kirkeskoles Istandsættelse.

	Rdlr.	Mk.	ß.
Den 22 Dec. fra M. S. . . .	10	"	"
1 Januarii fra Biskoppen i Viborg Hr. Doctor Bloch . . .	50	"	"
5 Jan. fra en Ubenævnt . .	10	"	"
Ogsaa er Skole-Bibliotheket siden sidste Bekiendtgjørelse betydelig bleven forøget ved Hr. Bogtrykker Popps Godhed. Han har skjenket af sine Forlagsskrifter: Campes Revisionsværk, Werfels Brevbog, Nielsens Lærebog i Naturhistorien, Thiemes Gutmann, Biographen rc. Den hele anseelige Gave er af Værdie.	130	"	"

II. Til Skolens Børn.

	Rdlr.	Mk.	ß.
22 Dec. fra nogle Tjenestepiger i Kronprindsensgade	8	"	"
1 Jan. Sædvanlig Aarsgave fra Hr. F.	8	"	"

Disse 16 Rdlr. kom især tilpas i en Vinter, som nærværende, og ere anvendte til Fodtøi for de meest trængende Børn.

III. Til Skolens Lærer Hr. Holst.

	Rdlr.	Mk.	ß.
d. 22 Dec. fra en Ubenævnt . .	5	"	"
5 Jan. ligesaa . . .	5	"	"
6 --- fra J. A. M. . . .	5	"	"
7 --- fra A. W. C. . . .	15	"	"

Hr. Pastor Holst vil selv i Avisen bevidne Modtagelsen og sin Taknemmelighed.

IV. Til Brandlidte og andre ved Bombardementet ødelagte Familier.

	Rdlr.	Mk.	ß.
d. 14 Dec. i en Billet, undertegnet Hr.	5	"	"
— 2 Tjenestepiger . . .	4	"	"
— B.	1	"	"
16de en ubenævnt Kone paa Landet	5	"	"

		Rdlr.	Mk.	ß.
d. 17de	Decbr. 1807. N. P. . .	10	=	=
—	en Unævnt . . .	8	=	=
18de	S.	5	=	=
21de	en Unævnt . . .	50	=	=
22de	ligesaa . . . . hvormed fulgte en Pakke Børnelinned.	5	=	=
—	en Unævnt . . .	5	=	=
28de	Mad. S. . . .	4	=	=
29de	ved Vennehaand fra Frue M.	3	=	=
30te	en Velgjører paa Landet 44 Lisp. 8 Pd. nedsaltet Kjød.			
—	M. A. F. 4 Par blaaarlærreds Lagen.			
31te	borgerlig Artillerist A. F. P.	10	=	=
d. 1	Jan. 1808 en Ubenævnt . .	2	=	=
2den	ved Hr. Glerup . .	50	=	=
—	en Menneskeven i Slagelse	20	=	=
4de	S. B. en Bylt Linned.			
6te	A. U. V. paa Landet ved J. A. M.	40	=	=
—	J. og S.	15	=	=
—	J. M.	10	=	=
—	Hr. Provst M. Bredsdorf, Bidrag fra ham og Familie, og Beboerne af hans Sogne Vesterskarninge og Ulbølle i Fyen	152	3	1
—	ved Samme fra Hr Pastor Waidlov og Beboerne af dennes Sogn, Havne i Fyen	154	=	4
7de	A. W. C. . . .	10	=	=
8de	Hr. Pastor H. C. Flemmer, som Bidrag fra ham selv, Degnen og den største Deel af Menigheden Knapsted i Sjælland .	63	2	9
	og 4 Sølvmedailler af Værdie	3	=	=
9de	i et Brev fra Nestved, undertegnet D. B. . . .	10	=	=
—	ved Vennehaand til en trængende Familie af 8 Børn .	5	=	=
12te	A. X.	15	=	=
15de	en Unævnt . . .	10	=	=
—	L.	2	=	=
18de	C.	20	=	=
20de	en Ubenævnt . . .	5	=	=
—	fra Vester-Jylland til de Brandlidte i St. Pedersstr. 121 ved Student Hr. C. Lytken .	3	5	=
21de	ved Hr. Capitain Aagaard fra Hr. Pastor L. M. Lund, indsamlet i hans Menighed Brande i Riber-Stift. . .	6 62	=	=

Nogle hundrede Mennesker ere hjulpne ved disse Gaver: en Deel med Penge, hvor ingen Grund var at frygte for Anvendelsen; men de fleste med Naturalier af Brød, Kjød, Linned og Arbeidsredskaber.

For adskillige er ogsaa det pantsatte Tøi bleven indløst, Huusleien betalt, og anden Gjeld til Verterne afgjort. — Ved Uddelingen er saavidt mueligt henseet til dem, som ellers havde ingen eller utilstrækkelig Hjelp af det Offentlige, og som med nogen Understøttelse kunde og vilde hjelpe sig selv. — At den Syge og Svage ikke er glemt, den beskedne Armod troligen opsøgt, at huuslig Orden, neisom Vindskibelighed og omhyggelig Børneopdragelse ofte ved disse Besøg er opmuntret, dette er mig Belønning nok for den Tid og den Umage de have kostet mig. Dette er ogsaa den bedste Tak jeg veed at yde de ædle og virksomme Menneskevenner i og udenfor Kjøbenhavn, som have betroet mig deres Gaver. Himlens rige Velsignelse være deres Løn!

Kjøbenhavn d. 21 Januarii 1808.

Plum,
Vimmelskaftet No. 16.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Under 29 Dec. f. A. er i Rendsborg udkommen følgende Patent: Vi Christian den Syvende, rc. rc. Gjøre vitterligt: I Overensstemmelse med de, ved Vort Patent af 8de Febr. 1805 bestemte Grundsætninger, have Vi fundet fornødent, i Henseende til Kjøbstæds-Politiet i Almindelighed, herved at anordne følgende: §. 1. Alle Bygninger og Jordstykker, som ligge paa en Kjøbstæds-Grund i Vore Hertugdømmer, skulle i ethvert Tilfælde, som vedkommer Politievæsenet, henhøre under Kjøbstædens Politiebestyrelse, uden Hensyn til, enten om slige Bygninger og Jordstykker maatte, i andre Henseender, være underlagte en anden Jurisdiction end Kjøbstædens; eller om deres Eiere og Besiddere have, i andre Tilfælde, noget særdeles Værneting. §. 2. Denne Forskrift skal ligeledes gjelde i Henseende til alle de Bygninger og Jordstykker, som ligge i de en Kjøbstæd paagrændsende Districter, saafremt der i disse drives borgerlig Næring, eller det i andre Henseender, befindes upassende, at de henhøre under en anden Politiebestyrelse end Kjøbstædens. I hvilken Anledning Vi, ved Vores Overdicasterier, ville lade bestemme ethvert saadant Politiedistricts Grændser. §. 3. Ovenstaaende Forskrifter, angaaende Bygninger, skulle ogsaa uden Undtagelse, gjelde i Henseende til alle og enhver, som boer eller opholder sig i saadanne Bygninger. §. 4. Denne

saaledes udvidede Politie-Myndigheds Udøvelse ville Vi, for Fremtiden, overdrage i hver Kjøbstæd til en eneste Politieadministration. §. 5. Politiets Myndighed og Pligter skulle af Os, i Overeensstemmelse med ethvert Steds Forfatning, vorde bestemte ved særdeles Instructioner, for saavidt saadant ikke allerede maatte være skeet. §. 6. Det skal ved Vores Overdicasterier, efter Omstændighederne og hvert Steds Forfatning fastsættes, efter hvilket Forhold Besidderne af saadanne Bygninger, som i andre Tilfælde henhøre under en anden Jurisdiction end Kjøbstædens, skulle bidrage til de Udgifter, som forefalde i Anledning af Politievæsenet. §. 7. Forskrifterne, som indeholdes i dette Patents §. 1—4 skulle ligeledes gjelde i Henseende til dem, som henhøre under den academiske Jurisdiction i Kiel. §. 8. I Henseende til de Militaire skal det have sit Forblivende ved de Forskrifter, som indeholdes i Vores Forordning af 11te Maji 1798 dens §. 1 og 28.

I Gaar hændte sig paa Kjøbmagergaden en besynderlig Begivenhed. En fattig Kone med et lidet Barn paa Armen falbød en forbigaaende Mand en Almenak. Manden tog een, gav hende en Guld Johanneser, og forsvandt. Man bød hende paa Stedet 10 Rdlr. 2 Mk. for denne Mynt.

Onsdagen d. 20 d. M. holdtes General-Forsamling i det forenede Begravelses-, Enke-Understøttelses- og Brudegave-Selskab for alle Stænder, oprettet 1794, hvorved der med 77 Stemmer mod 33 blev vedtaget, at de Interessentere, som ere indtraadte i Selskabet fra dets Oprettelse indtil 1 April 1799 skulle betale i Efterskud $\frac{3}{4}$ Part eller 75 pC. af det, der nu betales i Qvartal-Bidrag. De, der ere indtraadte fra 1 April 1799 til 1 April 1803, $\frac{2}{3}$ Dele eller 66$\frac{2}{3}$ pC., og de, der ere indtraadte siden 1 April 1803 og Overgangs-Interessenterne, 1 Rdlr. aarlig af hver Portion. Hr. Prof. A. Kall fremlagde en Protest mod ovennævnte Bestemmelser, underskreven af 16 Interessentere.

For en Grosserer her i Staden skal der allene være opbragt 6 Vestfarere.

Skibs-Capitain Jansen og Ahrentzen ere med deres Skibe lykkelig ankommen til Christiania.

Chin. Nankiner, som man i Fjor kjøbte for 5 Mk. 8 ß. Stykket, gjelde for nærværende Tid 13 Mk.; Caffe 5 Mk, 8 ß. til 6 Mk., Sago 17 ß. Pundet.

En Nordamericaner er ankommen hertil fra Middelhavet med en Ladning Salt.

Det var Hr. Ritmester Düring, som overbragte Efterretningen om Hendes K. H. Kronprindsessens lykkelige Forløsning. Ved Canonskud fra Volden blev den bekjendtgjort for Byens Indbyggere. Alle Skibe i Havnen lod deres Flag vaie, og i Forgaars Aftes anstilledes Illuminationer i Byen. Ved Hoffet var samme Aften en meget talrig Cour og Apartement. — Den Dag, da denne glade Begivenhed indtraf, var Staden Kiel illumineret, og den følgende Dag blev i samme Anledning opført en Cantate i Slotskirken. Og saa i Rendsborg blev der illumineret ved denne Leilighed.

Skrivelse fra det Holsteenske af 20 Jan. 1808. I afvigte Aar ere 1596 Skibe passerede den Slesvig-Holsteenske Canal. I Julii Maaned er det største Antal gaaet derigjennem, nemlig 352 Fartøier. — Skuespillerselskabet i Rendsborg gav nylig en Forestilling til Bedste for Stadens Fattige. Efter Omkostningernes Fradrag beløb Indtægten sig til 101 Mk. L. 4 ß. — I afvigte Kirkeaar ere i Provstiet Rendsborg Fødte 1015, Døde 959, hvoriblandt 40 Dødfødte, og ægteviede 239 Par. Som et Særsyn fortjener at bemærkes, at allene i Sognet Schenefeldt 17 Børn ere blevne et Offer for de naturlige Kopper. Næsten skulde man troe, at Vaccinationens Nytte ikke var saa almindelig erkjendt her i Landet, som den dog unegtelig fortjener. — Kieler Omslag er denne Gang udfaldet langt bedre end i endeel af de sidste Aar. Alle Debitorer have nøiagtig efterkommet deres Forpligtelser, og Pengemangel sporedes saa lidet, at Adskillige endog ikke kunde faae deres Capitaler udlaante paa de billigste Vilkaar. — Den Elephant, der i Kjøbenhavns Bombardementstid var paa Vesterbroe, underholder i denne Omslagstid det Kielske Publicums Nysgjerrighed. — Flere Virtuoser, hvoraf nogle forhen have været bekjendte i Kjøbenhavn, ere ogsaa tyet derhen: iblandt disse ere Brødrene Kauffert fra Riga, som forevise optiske Illusioner og Aander. De Hunde, som i Dyrehaugen og hos Chiariny moerede Kjøbenhavns Indbyggere ved deres Konster, aflægge nu ligeledes Prøver paa deres Færdighed i Kiel.

I Viborg er een af de tre derværende Engelske Krigsfanger død.

H. K. H. Kronprindsen tiltraadte i Gaar Morges Reisen til Kiel, og ventes om fjorten Dage tilbage hertil. De Herrer Gen. Adjutant Lindholm, Kammerjunker von der Maaße, Major Friboe og Capitainerne Rømer og Brock ere i Høistsammes Suite.

I Følge allerhøieste Befaling er den Kongel. interimistiske Regjeringscommission for Norge bleven bemyndiget til, at lade aabne en Assurance for Kongel. Regning, hvor de Skibe, som, efterat have ført Levnetsmidler til Norge, derfra inden Midten af næstkommende Martii Maaned seile tilbage til deres Hjemsted i Jylland, Fyen og de mindre omliggende Øer, samt Hertugdømmene, eller, som inden samme Tid fra Norske Havne udseile, for at hente Fødemidler fra ovennævnte Danske Provindser og Hertugdømmer til Norge, kunne for saadan Reise blive forsikkrede imod fiendtlig Opbringelse og Sømolæst, imod at der ved Afseilingen fra Norge for hver saadan Reise erlægges i Assurance-Præmie 7 PC. for de Skibe, der udgaae fra det søndenfjeldske og 8 PC. for dem, som udgaae fra de nordenfjeldske Havne, men for Varerne, som Skibene paa disse Reiser maatte medføre, assureres ikke.

Overretsadvocat F. J. Jacobsen i Altona har fra H. K. H. Krondprindsen modtaget følgende naadigste Skrivelse i det Tydske Sprog:

Allerede ved adskillige Leiligheder har jeg med Tilfredshed seet, at De besjeles af en hæderlig Aand og sand Kjerlighed til Fædrenelandet. Med samme Tilfredshed har jeg ogsaa læst Deres Anmærkninger over den fiendtlige Declaration, som De har havt den Opmærksomhed at tilsende mig, og takker Dem her for samme.

Hovedqvarteret i Kiel d. 29 Oct. 1807.

Frederik C. P.

En Lieutenant fra Prøvestenens Batterie skal med 20 Mand have taget en rig Engelsk Prise.

Ved Rescr. af 27 Nov. er det tilladt Interessenterne i det lille Vognmandslaug, i Kjøbenhavn, som udføre Natte-Renovationen, at lade sig betale indtil næstkommende Septbr. Maaneds Udgang, 1/8 mere for hvert Læs end ved Placat af 2 Junii 1779 er dem tilstaaet.

Triest d. 21 Dec. Et eneste af vore Skibe ved Navn Havnefjord, Capitain Jens Krog,

fra Reikavik i Island, hjemme i Norburg og tilhørende Hr. J. Thomsen, er lykkeligen indtruffet her i Havnen. Det blev anholdt af en engelsk Krigsfregat i det adriatiske Hav, men strax frigivet fordi Krigserklæringen endnu ikke var Fregatten bekjendt. — Al Handel staaer her aldeles stille, fordi Tilførslen fra alle Egne mangler, hvorved enhver Artikel er kommen i overdreven høi Pris.

Udenlandske Efterretninger.

St. Petersborg d. 6/18 Dec. 1807. Ifølge en Ukase af 15de d. M. er det forbudet i det hele russiske Rige at indføre Svovlsyre (Vitriololie), for at opmuntre denne Green af Fabrikflid. — Ogsaa hedder det, at en Ukase er udkommet for Oprettelsen af et Liqvidations Contoir for engelsk seqvestreret Eiendom. Medlemmerne deraf skulle vælges af Kjøbmandskabet, men Presidenten indsættes af Regjeringen. — Siden sidste Tirsdag modtages ingen Breve til Engelland paa det keiserlige Postamt. Det hedder, at de, som ere ankomne heller ikke blive uddeelte. — Paa Speculation og for fremmed Regning har man alt begyndt at kjøbe Hampolie efter Contract til 450 pr. Pud. Potaske til 48 Rub. pr. Berkowitz. Priserne paa disse Artikler ville udentvivl stige inden kort Tid. Coursen noteres: Hamborg 18 3/8 : 1/2. Amsterdam 19 3/4. London 21 3/4.

Rostock d. 4 Jan. 1808. I Rostock er formedelst Ankomsten af flere Skibsladninger med Caffe, Sukker og Stykgods, Prisen paa Caffe bleven lavere. Skeer ingen Søgning derom fra fremmede Steder, saa vil Prisen endnu falde mere. Ogsaa ere Priserne faldne paa Caroliner Riis, Sirup og Sukker. Manglen paa grovt Melis er fuldkommen afhjulpen. — Fransk Brændeviin kan for nærværende Tid haves til 66 Rdlr.; for kort siden betaltes den med 75 Rdlr. — Formedelst den i de sidste 14 Dage indtrufne stærke Tilførsel af Kornvare ere Priserne derpaa mærkeligen faldne, Ærter undtagen. — I Vismar er af Lands-Regjeringen al Brevvexel og Handel med Sverrig aldeles forbuden. Førend dette Forbud indtraf der 2 Laduinger med Sild, Tran, Caffe og Steenkul fra Gotheborg, saa Mangelen blev nogenlunde afhjulpen. Desuden ankom et Skib med Stykgods fra

Amsterdam. — I Kornhandelen hersker der kun lidet Liv. Priserne faide, uagtet den ringe Tilførsel. — I Forgaars Aften indløb i Warnemunde Havn den Ordre til den der commanderende franske Officier for Havne-Piqvetten, ikke at tillade noget Skib at løbe ud af Havnen, hvis Papirer ikke vare blevne undersøgte i Stralsund i Herr Divisions General Molitors Hovedqvarteer.

General Moore er, efter 13 Dages Reise, kommen med 9—10,000 Mand Tropper tilbage fra Gibralter til Portsmouth.

Den Østerrigske Gesandt skal have faaet Ordre fra sit Hof at forlade London.

General Moreau har uventet forladt Philadelphia. Hans pludselige Afreise har gjort stor Opsigt.

Randolphs Tale i de Americanske Repræsentanters Huus er ganske imod Engelland. Han siger deri, at det havde været Præsidenternes Pligt, strax efter Cheasepeaks Undersøgelse, at bemægtige sig de Engelske Besiddelser i Nordamerica, ja endog at gjøre Landgang paa Jamaica, ikke for at beholde dem, men for strax at kunne faae Godtgjørelse af Engelland.

Moniteuren af 9de d. M. melder fra London under d. 29 Dec.: man forsikkrer, at Ministerne have bekjendtgjort en Kongelig Erklæring, hvori Caperne bevilges Hs. Majestæts Andeel i alle Priser, som tilhøre Keiseren af Rusland eller hans Undersaatter.

I en Declaration af 1 Dec. f. A. erklærer Kongen af Preussen, at alle hans Havne og Stater, i Følge den 27de Art. af Tilsittractaten skulle spærres for Engelland og at imellem ham og denne Magt aldeles intet Samqvem skal finde Sted. Kongen erklarer deri, at han føler, hvor skadeligt dette vil være for hans Undersaatter, men, at han, da hine Forholdsregler bestemtes, ventede, at Ruslands tilbudne Mægling vilde fremskynde Freden, og at han er bleven skuffet i sin Forventning.

Der er afsendt fra Stettin en Estaffette til Paris i Anledning af de Svenske Varer, som nylig ere ankomne der.

Fra Hamborg meldes under d. 18 d. M. efter adskillige Pariser Tidender af 10 d. M., at i

Bordeaux er indløben den Efterretning, at den Americanske Congres har beslüttet, at alle Handelsforhold med Engelland fra 25 Dec. f. A. af skulle afbrydes. Franske Tidender af d. 11te tale intet herom.

Privatbreve fra Guadeloupe melde, at en Storm i September Maaned skal have anrettet der stor Skade, og at to Engelske Fregatter paa samme Tid begyndte at krydse for St. Pierre, og opfange adskillige Skibe, hvoriblandt Danske og Americanske.

Skatkammerkantsleren har ved Circulaire indbudet alle Medlemmer af det Engelske Underhuus at forsamle sig i London d. 21 d. M. fordi der i Anledning af de offentlige Anliggenders nærværende Tilstand nødvendig vil begyndes med Forhandlinger af største Vigtighed.

Det hedder, at General Oudinot er ankommen med 12,000 Mand til Astrakan.

Petion har leveret sin Modstander Christophs Armee et blodigt Slag, ved Saint Marc, slaaet den med stort Forlis og tvunget den til at trække sig tilbage. Man venter at det stærkt befæstede St. Marc, snart vilde falde i Petions Hænder.

Af Lloyd's Evening-post sees nu: at den Franske Keiser, for at udvirke Fred, havde ladet Lord Lauderdale ved Fredsunderhandlingen tilbyde: at Hannover skulde tilbagegives; at Engellands Besiddelse af Maltha skulde stadfæstes; at Keiseren vilde formaae Holland til at sikkre Engelland den uindskrænkede Besiddelse af Cap; at det skulde beholde Pondichery, Chandernagor, Mahe og andre af samme afhængige Contoirer, og endelig at ogsaa Tabago skulde afstaaes det. Derimod skulde Sicilien igjen aftrædes og til Skadesløsholdelse skulde Kongen af Sicilien have de Baleariske Øer og en Pension af Spanien. Tilsidst føiede den Franske Minister endnu til, at den fulde Souverainetet over Corfu skulde tilstaaes Rusland. Samme Tidende siger: at saalænge Frankrige ikke rømmer Portugal vil Engelland ogsaa vægre sig ved at tilbagegive de Danske Skibe. — Her kunde med Føie spørges: i hvad Forbindelse staaer Portugal med de Danske Skibe? Disse bleve jo ranede førend Frankrige besatte Portugal.

Moniteurens 17de Anmærkning til den Engelske Declaration.

Engellands Magt til Søes er ikke bleven vedligeholdt ved tyranniske Maximer og Grundsætninger, men ved eders Fædres Politik, Energie, lyse Indsigter og gode Opførsel, og de Trvistigheder, de ofte vare snilde nok til at stifte paa Fastlandet. Men deres Efterfølgeres Ubetænksomhed, Overilelse, Voldsomhed og taabelige Overmod ville væsentlig bidrage til Engellands Undergang. Keiseren af Rusland ønsker Sø-Freden; Østerrige, Frankrige og Spanien nære samme Ønske. I have sagt, at Underhandlingerne med Frankrige kun ere blevne afbrudte formedelst Puncter, der vedkomme Ruslands Tarv; hvorfor, spørge vi her atter, fortsætte I da Krigen? Hvorfor? fordi I ikke skjøtte om Fred. — I opkaste unyttige Spørgsmaale, fordi I ikke skjøtte om Fred. Frankrige, Østerrige, Spanien, Holland og Neapel sige med Keiseren af Rusland, at de paa ny proclamere den bevæbnede Neutralitets Grundsætninger. Disse Magter ere uden Tvivl berettigede til at erklære de Grundsætninger, der skulle udgjøre en Rettesnor for deres Politik; de ere berettigede til at sige, paa hvilke Vilkaar det anstaaer dem, at være neutrale eller fiendtlige. I, I proclamere paa ny eders Søloves Grundsætninger. Velan da! Denne Modsætning af Grundsætninger vil ikke være nogen Hindring i at slutte Freden. De ere paa begge Sider af ingen Virkning i Fredstider; de kunne kun gjøres anvendelige naar I ere i Krig mod en Sømagt, men saa har jo ogsaa enhver Magt Ret til at betragte den første mod dens Flag udøvede Vold som en Fiendtlighed. De Omstændigheder, I befinde eder i, ville da bestemme den Fremgangsmaade, I ville bruge. Naar I ere i Krig med Frankrige, ville I ikke ansee det for saa svag en Magt, at det skulde være eder ligegyldigt at paadrage eder andre Fiender, og I ville handle skaansomt mod den øvrige Deel af Europa. I ere kun komne saavidt, at kunne beskjæmme alle Flag, efterat I have været saa snedige at væbne hele Fastlandet mod Frankrige. Eders Sø-Grundsætninger have siden forandret sig, og ere blevne voldsommere og uretfærdigere, ligesom eders Forbindelser med Fastlandet efterhaanden aftoge eller eders Allierede vankeligere udholdt den Kamp, I indviklede dem i. Paa denne Maade have I, medens Rusland var tvunget til, at forene i Polen alle sine Kræfter mod de Franske, beskjæmmet dets Flag; I have negtet at tilstaae det i dets Handelstractat Eftergivelser, I forhen viste eder villige til at indrømme, da det ikke havde nogen Fiende mere at bekjæmpe. Fastlandsmagterne gjøre ved at proclamere paa ny den bevæbnede Neutralitets Grundsætninger, intet andet end fremsætte de Grundsætninger, de i næste Søkrig agte at antage. I kunne ikke forhindre dem at styre deres Politik saaledes som de behage; de gjøre heri

Brug af en Ret, som alle Regjeringer have, og hvis Usurpation de kun vilde kunne modsætte ultima ratio regum. Paa eders Side proclamere I eders Søloves Grundsætninger, d. e. de Grundsætninger, I i næste Krig ville følge. Fastlandet har ingen Interesse ved at fordre desangaaende Erklæringer eller Frasigelser af eder. Erklæringerne vilde være unyttige fra det Øieblik af, I troede at kunne glemme dem ustraffet. Frasigelserne ere uden Øiemed, thi man kan ikke frasige sig Rettigheder, som man ikke har. Naar man skal bedømme, hvad I ville gjøre, efter det I hidtil have gjort, saa vil man kun uddrage deraf den Slutning, at I af Fastlandsmagterne hverken ville forlange Erklæring eller Frasigelse, og da de ikke ville forlange den af eder, saa bliver intet Spørgsmaal mere at undersøge, ingen Knude at løse; der gives altsaa intet som kan forhale Fredens Velgjerninger en eneste Dag. Men hvis I desuagtet gjorde den ny og besynderlige Fordring, ved eders egen Villies Lov, at paalægge Frankrige og andre Fastlandsmagter den Forpligtelse, at underskrive eders Sølove, saa vilde det være det samme som om I forlangte, at Ruslands, Frankriges og Spaniens Souveranetet og Lovgivning skulde forflyttes til London: en skjøn Forret for eders Parlament. Det vilde være det samme som om I proclamerede en evig Krig, eller i det mindste som om I bestemte Grændsen for Krigen i det Øieblik, hvor eders Vaaben havde bemestret sig Petersborg, Paris, Wien og Madrid. Men naar dette ikke virkelig er eders Tanker, saa er der jo intet mere i Veien for Freden; thi efter eders egne Ord: "ere Underhandlingerne kun blevne afbrudte formedelst Puncter, der ikke umiddelbar vedkom Hs. Britt. Maj. men sin Keis. Allieredes; thi den Keis. Allierede Hs. Britt. Maj. har ladet eder vide, at i Fremtiden vil Freden være Hovedøiemedet for hans Ønsker og den fortrinligste Gjenstand for hans Interesse.

Berigtigelser.

I No. 29. paa 1ste Side 2den Pille Lin. 7: den Kielske læs: den Hallieske. Side 452 Lin. 15: Sardinien læs: Sicilien.

I Moniteurens 15de Anmærkning til den Engelske Declaration Linie 3 istedetfor: forlangte læs: forlange. L. 3 til L. 9, som begynder med: "Maatte dog &c." læses som uafbrudt Fortsættelse af det Foregaaende saaledes: ; at det Engelske Folk skal følge det Romerske Folks Exempel ved en lignende Leilighed, og overgive til Kronprindsens Disposition den, der har tilraadet Kongen af Engelland Kjøbenhavnsexpeditionen; at de i Kjøbenhavn afbrændte Bygninger gjenopbygges paa Engellands Bekostning, og endelig at H. M. viser, at han misbilliger den store Fornærmelse, der er tilføiet alle Souverainer.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 31.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 26 Januarii, 1808.

Breve fra Kjøbenhavn til en Ven paa Landet.

Kjøbenhavn, den 25 Januarii 1808.

Jeg har mere end eengang smilet over de Forestillinger, De gjør Dem om vort Kjøbenhavn. De seer alting i et Huulspeil, alting fra en overdreven Side. Tilgiv, bedste Ven, at jeg søger at berigtige her Deres Ideer. — Hvad vi have lidt i Bombardementets Rædselsdage, veed De tilfulde af mine foregaaende Breve; men De maa betænke, at det er med store Stæder som med smaa Børn. De falde, slaae sig Ansigtet i Blod og skrige jammerlig; men ti Minuter derefter lee, spøge, synge og hoppe de igjen. Det er i visse Henseender godt. Hvad vilde Verden være for en Jammerdal, dersom denne Barnagtighed og Letfærdighed ikke udgjorde et Hovedtræk i vor Slægts Caracteer? Hvad vilde Mennesket være, dersom Himlen ikke lykkeligviis drog et Slør for det Forbigangne som for det Tilkommende; dersom vi paa Reisen igjennem Livet ikke saae de steile Fjelde, lyngfulde Heder og uigjennemtrængelige Moradser vi have overvundet, efterhaanden forsvinde ligesom vi nærme os det Maal, som vor Phantasie viser os i det herligste Lys. Med Uheld, der ramme en stor Stad, gaaer det sædvanlig som med et Feldtslag. Tusinde falde og lemlæstes, Resten drager stolt og glad Maalet for sin Seier i Møde. Alles Øine ere heftede paa Seierherrerne, faa tænke paa de Ulykkelige, der endnu i samme Øieblik vaande sig paa den blodige Valplads. Saalænge Slaget staaer paa frygter, skjelver og ynkes enhver, men er det eengang endt, saa forsvinder Deeltagelsen. Göthe siger: "enhver, der med levende Kræfter stræber lige for vore Øine at opnaae en Hensigt, kan, enten vi rose eller laste hans Forehavende, love sig vor Deeltagelse; men naar Sagen er afgjort, vende vi strax vore Øine bort fra ham; alt hvad der ligger endt, fuldbragt for os, kan ingenlunde fængsle vor Opmærksomhed ɔc." Det er en Sandhed, som denne store Menneskekjender har vidst at fremdrage af det menneskelige Hjertes hemmeligste Vraa. "Alt hvad der ligger endt fuldbragt for os, kan ingenlunde fængsle vor Opmærksomhed"! Det har man hvert Øieblik Grund til at sande i Kjøbenhavn. Bombardementet med alle sine Rædsler er nu kun en Drøm for dem, der have været saa heldige at undgaae det. Naar De gaaer igjen-

nem de afbrændte Gader og seer Skoler, Fattighuse, Fabriker og vindskibelige Borgeres Boliger forvandlede til Steen og Gruus, saa gyser De, saa føler De, at Brittiske Vandaler have gjestet os, saa bløder Deres Hjerte over de mange Ulykkelige, der under disse Steenhobe have efterladt Frugterne af mange Aars Stræben. Men naar De er kommen forbi disse Ruiner, saa møder De kun faa Gjenstande, der minde Dem om de store Gjenvordigheder, vor Hovedstad har undergaaet. Gaaer De paa Comoedie, saa finder De Billetprangeriet i største Flor og Huset fuldt ligesom før; kommer De i Klubber saa møder De Concerter og Baller ligesom før; kommer De hos Modehandlerne, saa ere alle Hænder sysselsatte med at forfærdige Stads, ligesom før; kommer De paa Kongens Nytorv, saa kjører man i Kane ligesom før; kommer De hos Restaurateurerne, saa drikkes der Punsch ligesom før; kort De finder endnu næsten Alting ligesom før, paa Masqueraderne nær; men ogsaa de ville snarere end man maaskee tænker indfinde sig igjen i deres hele Glands.

Hvad Livets sande og første Nødvendigheder angaaer, da føle vi virkelig heller ikke saa meget at vi have Krig. Her ere Kornvarer og Smør i Overflødighed, og fersk Kjød ville vi neppe komme til at mangle; Provideringscommissionen allene har indkjøbt 12000 Høveder. Vel have adskillige egennyttige Speculanter prøvet paa at ville drive Priserne paa visse indenlandske Artikler dygtig i Veiret; men det lykkedes dem ikke. Saaledes ere vi temmelig vel forsynede med Salt, som man saa skrækkelig har aagret med, og for nogle Dage siden er der endog ankommen en Americaner med en heel Skibsladning af denne vigtige Artikel.

Men vi ere langtfra ikke saa heldige med Ost- og Vestindiske Producter. Uagtet vore Kjøbmænds Pak-

kehuse gjemme en uhyre Mængde af Caffe, Sukker, Riis, saa ere Priserne dog blevne drevne ganske utrolig i Veiret. Som Aarsag til denne pludselige Forhøielse, anføres at Hamborgerne lade opkjøbe her saadanne Producter*). At der sikkert gaaer endeel af disse Artikler til Hamborg, derom er neppe nogen Tvivl, men at det Hele nok for det meste grunder sig paa Speculanteres Konstgreb, derom er der vel ikke mindre nogen Tvivl. Jeg vil kun anføre Dem et eneste Exempel. Nankiner, som næsten ingen skjøttede om at kjøbe for nogle Maaneder siden, og solgtes for 6 til 7 Mk. Stykket, søges nu med en saa grændseløs Begjerlighed, at man endog betaler dem med 13 til 14 Mk. Stykket. Spørger man om Aarsagen til denne ubegribelige Stigen, saa svarer man, at fremmede Tropper, der skulle gaae til Bengalen, skulle have Nankins Buxer, og tusinde andre lignende Absurditeter.

Den Fattige maa imidlertid lide meget ved saadanne Speculations-Operationer, der uden at grunde sig paa noget Virkeligt, drive Priserne paa Colonialvarer saa høit i Veiret. Vist nok er f. Ex. Caffe ingen nødvendig Artikel, og bedre vilde

*) I 19 Dage steg i Hamborg Prisen paa Caffe saa betydelig, at det fineste Slags, som kostede d. 1 Jan. 26 à 26½, betaltes d. 19de med 32½ Bco. Gaarsposten bragte den Efterretning, at den var steget endnu mere og at den blev betalt d. 22de med 32 à 33 ß. Banco. Dersom der nu virkelig var saa store Commissioner fra Hamborg, maatte Prisen jo nødvendig være steget endnu mere. Men paa Kjøbenhavns Børs i Gaar vilde alle sælge, og ingen kjøbe. Det svage Fredsglimt, man skimtede i Aviserne, havde indjaget de graadigste Caffekjøbere en saa panisk Skræk, at Caffeen sank med eet ned til 70 ß.! Behøves der vel mere til at indsee, at al den Støi, der gjordes, kun grundede sig paa Spilsægterie?

det være at de fleste Mennesker, nu da den betales saa dyrt, ville vænne sig reent af med at drikke den; men den Fattige har nu engang desværre vant sig til at nyde den som en daglig Drik, der for det meste maa holde ham skadesløs for et ordentligt Maaltid varm Mad, som Tiderne ikke tillade ham at forskaffe sig. Mange hundrede fattige Familier i Kjøbenhavn faae næsten daglig ikke andet end et Par Kopper tyndt Caffe og Smørebrød eller Tvebakker. Det er disse Ulykkelige, som især trykkes ved saadanne ugudelige Priser. Den Formuende bryder sig deels intet om at betale Caffeen dyrere end sædvanlig, og bør deels ganske kunne undvære den under saadanne Omstændigheder. Men den Fattige, som savner en varm Stue, varme Klæder, varm Mad, han maa i saa forvendte Tider tage sin Tilflugt til hiin falske Livsbalsom, der dog i det mindste bringer noget Munterhed i hans Sind og Varme i hans Blod for en kort Tid. — O, I, som gjøre Penge til eders Afgud! I, der tørste efter at opdynge Guld, som om I skulde leve et heelt Aartusinde! Betænker, at det er den Fattige, den Usle, den Brandlidte, som eders Begjerlighed her fornemmelig trykker!

De spurgte i Deres sidste Brev, om der gives nogen klækkelig Understøttelse til de Brandlidte. Jeg nødes til at svare nei, og gid, at jeg kunde udraabe dette nei saa lydeligt, at det maatte høres fra Nordkap til Elbens Bredder. Vel kan det ikke negtes, at endeel ædle Menneskevenner have rundelig offret paa Gavmildhedens Altar; men disse Offere ere kun en Draabe i Verdenshavet. Prof. Guldbergs sidste Erklæring, at han formedelst Mængden af Breve, der tilsendes ham, seer sig nødsaget til at bekjendtgjøre, at han slet ikke er istand til at hjelpe nogen mere, beviser noksom min Paastand. Vore Millionairer og Tøndeguldsmænd

burde rødme i deres Hjerte over denne Følesløshed for Brødres Lidelser. Deres Skibe ere opbragte, men endnu ikke aldeles tabte; de have mistet endeel ved Krigen, men de have vundet tidobbelt ved Freden. Den ulykkelige Haandværksmand, der har maattet forlade sit brændende Huus, uden at kunne redde det mindste, har mistet alt ved Krigen, uden at have vundet det mindste ved Freden.

Jeg har engang tilforn klaget over den ringe Understøttelse, som den offentlige Gavmildhed har ydet de Brandlidte. De har indvendt: at f. Ex. mange af vore rige Handlende, i en Tid, hvor deres hele Velfærd staaer paa Spil og deres Næringsvei er standset, umuelig kunne være saa runde i deres Gaver som i bedre Dage. Men De maa undskylde, at jeg ikke ubetinget kan underskrive denne Mening. Jeg paastaaer ikke, at de, hvis hele Formue staaer paa Spil, skulle vise sig saa gavmilde som før. Men gives der ikke dem, der, uagtet de have mistet meget, have beholdt nok tilovers, uden at hidtil, saa vidt man veed, have gjort det mindste for de Brandlidte? Antaget at en Mand paa adskillige Tønder Guld seer sin Formue hensmelte til det halve, bliver han derfor ikke ligefuldt en rig Mand? Skulde Tabet af hans halve Formue kunne gjøre ham døv for Menneskelighedens Stemme? Hvad om Krigen var udbrudt allerede for otte Aar siden? Hvad om hele Kjøbenhavn var blevet ødelagt under Bombardementet og vi alle vare blevne til Staaddere? Dog, det er ikke allene handlende Rige, ogsaa andre store Capitalister vise sig temmelig kolde ved denne Leilighed. Det er Tjenestepiger og Tjenestekarle, som, mindende at den Lynstraale, der rammede andre, kunde ogsaa have rammet dem, føle den himmelske Drivt at gjøre vel, lue i deres Bryst; men i glimrende Høiloftssale, ved Skildpaddegilder og Bostonborde glemmes den sødeste af

alle Følelser, den helligste af alle Pligter *). Gives der imidlertid en ubetydeligere Skabning end den, paa hvis Gravsteen man med Sandhed kun kan skrive: "Han sammendyngede Rigdomme og — døde!"

*) Muligt at disse frimodige Yttringer kunne mishage enkelte af dette Blads Læsere. Men lige meget! Hver redelig Skribents Pligt er det, at blive Sandheden tro, og tale overensstemmende med sin Overbevisning, om han end tydelig forudsaae, at det vil koste ham nogle Læsere. For dem, der ønske at læse ussel Hykleie, beregnet efter Øieblikkets og Omstændighedernes Tarv, ere disse Breve ikke skrevne. De, som søke Morskab ved at see deres Smaaheder og Daarligheder lovtales, ville i vore hykkelske Tider ikke behøve at søge længe efter den rette Mand.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Blandede Efterretninger om Staden Throndhjem (fortsat). Om Brandvæsenet. 1711 var 8 Brandrodemestere; for disse var Lønnen 16 Rdlr. — 64 Brandsvende. 1714 en Underbrandmester, hvis Løn var 40 Rdlr. 80 Brandsvende. 1686 kom kgl. Ordre til Magistraten om at oprette en Brandordning. 1688 havde Brandvagten Corps de Garde hos en Borger. 1689 er anordnet: at Vægterne skulde raabe hver Time, fra Kl. 10 til 3, fra Michelsdag til Paaske. 1708 var 2 Brandmestere. Brandredskaber anskaffede for 1000 Rdlr. En Branordning konfirmeret af Kongen den 30 Nov. 1689. Efter den skulde der være 2de Brandmestere, 1 for hvert Sogn; i 19 Aar var der kun 1. Før Branden 1708 var kun een Slange, og en dito næsten ubrugelig. 1717 brændte 21 Gaarde og 3 Brygger ved Stranden. For de Skadelidte ıngik Kollekter i Norge. Ilden begyndte den 18de Julii, imellem 1 og 2 Slet. 1717. Til Brandkompagniets Formerelse bleve 3 Sprøitehuse opbyggede. For 12 Brønde at grave er paalagt Staden en Skat af 1200 Rdlr., samt desuden 300 Rdlr.

1721. 3 Vægtere antagne til at gaae rundt om Bryggerne (Søe- og Pakboder), hver i 2de Timer. Brandredskaber findes paa Tøihuset, i Toldbodens, i Raadstuens, i Søgadens, i Strandgadens, i Ravnkloens, i Bybroens, i begge Kirkers, i Hospitalets, i Ilens og i Baklandets Sprøitehuse. 1736 i Forslag at oprette en Brandkasse for Throndhjem og kgl. Ordre, derom, at gjøre Forslag. 1740 er, af Magistraten, gjort Plan til en ny Brandanordning. 1742 Natten til 9de August, Kl. omtrent 4, opkom Ildebrand i Munkegaden og i Enkelskilling-Veiten. 14 Gaarde brændte. Kollekt samlet i Throndhjem af omtrent 900 Rdlr. 1742 er en Sprøite-Pram bygt paa Niid-Elven. 1743 er Ild paasat den under Arbeide staaende, eller ny opbygde, Thomas Mølmann's Brygge, men det blev opdaget. 1746 Natten til 5 Jaauarii opkom Ildebrand paa Baklandet. 1756 var der 15 Sprøiter. 1757 beskikkedes 12 Straalemestere. Tugthuset, Sukkerhuset, St. Jørgens Huset, har og hver sin Sprøite; ligesom og Munkholmens Fæstning. I Strandgaden er nu 2de Sprøitehuse. 1765 opkom Trætte mellem Magistraten og Politiemesteren, som paastod Bestyrelsen over Brandvæsenet; bestemt 1766 saaledes: at den skulde tilhøre, som før, Magistraten; men Politiemesteren at have Opsyn over Vægterne. 1751 var Throndhjems Huses Tal saaledes: i Domkirkens Sogn 536; i Ilens Forstad, under samme Sogn, 88; i Vor Frue Sogn 505; paa Baklandet (under Strindens Præstegjeld) 153, ialt 1282. (Fortsættes.)

Fra Aaret 1806 var i Søe-Etatens Hospital i Kjøbenhavn ved Aarets Udgang Syge 91. I Aaret 1807 er indkommen 982, deraf udgaaede 891 og døde 86. Igjen Syge den 1 Januarii 1808: 96. Foruden ovenstaaende er i 1807 født 5 Børn.

Odensee d. 21 Jan. I et Huus her i Odensee er i disse Dage, paa en Tid af omtrent 2 Timer, 16 Duer døde, og en Hest bleven syg, som uden hastig anvendte Hjelpemidler ogsaa neppe havde rekolligeret sig, da der vistes Kjendetegn paa at den havde faaet Gift. Man formoder deraf, at Nogen i Naboelauget maa have lagt Gift for Rotter, som havde udspyet det imellem Werterne og Havren. — Dette anføres kun for at vise Publikum hvad skadelige Følger det kan have endog for Men-

nesker, at lægge Gift for Rotter. — Det var overalt ønskeligt, om alt Salg af Gift fra Apothekerne var forbudet, saavel som Brækpulvere ere det uden Lægers Forskrivt. Følgerne af det første ere endda nok saa farlige. Overalt er det forseglede Raad hin Kammerjæger gav en Herremand, og ikke maatte aabnes førend efter en vis Tid, det allersikkreste: "Narr halt' Katzen, so hast du weder Mäuse noch Ratzen!" — Hvert Huus har gjerne et Par unyttige Hunde; nogle flere Katte istedet vilde meget formindske det Utøi, som især i Odensee saameget formerer sig, der overalt er Tilfældet i gamle Kjøbstæder, som længe have været fri for Ildebrand.

Forrige Tirsdag solgtes ved Auction Alt hvad de Engelske have efterladt sig i Kjøbenhavns Amt og hvortil ingen Eier fandtes. Allerede Søndagen forud mødte en Mængde Bønder med Heste, Stude, Køer, Vogne rc., som befandt sig i deres Værge. De vare til Eftersyn i Gjestgiver Langes Gaard, hvor Auctionen holdtes.

I General Forsamlingen d. 18 Jan. i det Asiatiske Compagnie oplæstes en Skrivelse fra H. K. H. Kronprindsen, hvori H. K. H. tilkjendegiver Compagniet sin største Tilfredshed og Velbehag med dets patriotiske Opoffrelser.

Det Kongel. Danske Cancellie har under d. 14 d. M. tilskrevet Kherre G. Moltke i Christiania saaledes: I Følge allerhøieste Befaling skulde Cancelliet herved anmode Hr. Kammerherren om, at tilkjendegive samtlige Dem underordnede Embedsmænd: at ethvert Brev, som ikke ankommer paa den sædvanlige Vei med de Kongelige Poster, bør, som mistænkeligt, anholdes, og dermed i alle Dele forfares paa lige Maade, som i Henseende til engelske Breve er foreskrevet.

Hr. C. Fayes Seildug-Fabrik i Drammen, har i afvigte Aar forarbeidet Seildug 22099½ Alen, solgt 22099½, heglet Hør og Hamp 19434 Pd, spundet Hør og Hamp 14199 Pd. — Men som en Følge af Skibsfartens Standsning mangler han Afsætning paa sine fabrikerede Seilduger, og for nærværende Tid væves ingen andre Numere end No. 5 og 6, som han anbefaler til Brug for Canonbaade. Mangel paa Hør og Hamp har nødt ham til at forhøie Prisen 2 ß. for Alen.

I Christiania havde der udbredt sig et Rygte, at en afdød Soldat skulde være kommen til Live igjen i Graven, og, efter at have gjort megen Allarm opgraven, og ved Kistens Aabning befunden at have mishandlet sig selv. Det 1 Aggerhusiske Infanterie-Regiment har udsat en Belønning af 10 Rdlr. for den, som kan opgive hvem der har opgravet et saadant levende begravet Menneske, og bevislig godtgjøre at have seet samme i den beskrevne mishandlede Tilstand.

En unavngiven Patriot i Egnen af Christiania har tilsendt denne Stads militaire Sygehuus et Oxhoved god Rødviin til Vederqvægelse for de Syge.

I Kjøbenhavn betales nu for et maadeligt Læs Tørv 8 Rdlr.!

I Christiania er aabnet Subskription til patriotiske Bidrag.

General-Gouverneur Røepstorff har udgivet djærve Bemærkninger i Anledning af de Engelskes Niddingstog til Kjøbenhavn. Hele Indtægten, uden mindste Afdrag af Omkostninger, tilfalder Kjøbenhavns Brandlidte.

Ligesom Hs. Kgl. Høihed Kronprindsen naadigst igjennem General Major v. Tellegvist har tilkjendegivet det fyenske Infanterie-Regiment sin Tilfredshed med det af dem gjorte Sammenskud til en Canonbaad, saaledes har Han og naadigst behaget i Anledning af det frivillige Bidrag, som den under Kammerjunker Capitain v. Adelers Commando staaende 10de Bataillon af søndre sjællandske Landværns-Regiment gjorde i November Maaned, at lade samme gjennem Hr. Oberst v. Varendorph tilstille følgende naadige Skrivelse:

"Fra den 10de Bataillon af det søndre sjællandske Landværns-Regiment er indsendt en Sum af 425 Rdlr., som af Bataillonens Officierer, Underofficierer, Spillemænd og Gemene frivilligen er sammenskudt, for efter Evne at bidrage til Fædrelandets Tarv, og da Hs. Maj. Kongen efter at være foredraget denne Sag, allernaadigst har befalet at denne Sum, som et Beviis paa Bataillonens patriotiske Sindelag, i at ville som troe og brave Undersaatter bidrage til Fædrenelandets Tarv, maa antages og anvendes til Søe-Etatens Fornødenheder, og Bataillonen tilkjendegives Allerhøistsammes Velbehag, saa vilde Hr. Obersten i Overeensstemmelse hermed tilkjendegive Bataillonen det Fornødne og derhos forsikkre samme min Erkjendtlighed, og

er Admiralitetet i øvrigt ved at tilsendes denne Sum, tillige paalagt, at foranledige denne patriotiske Handling offentlig bekjendtgjort.

Hovedqvarteret i Kjøbenhavn den 23 Dec. 1807.

Frederik, C. P.

Natten imellem d. 17 og 18 d. M. blev ved tvende fra Møen udsendte armerede Fiskerbaade, et, en Miil fra Landet liggende, Brigskib entret og taget, og eftersom Papirer ei havdes, og Capitainen, der talede Engelsk og Tydsk, var modsigende i hans Udsagn, saa blev Skibet af den just tilstedeværende Søe-Lieutenant Langemark ført til Kjøbenhavn. Da saavel Skibets Bygning, som og Ladningen, der bestod af Koboltfarve, Klude og Kornvare, lader formode det var engelsk, vil det formodentlig blive erklæret som god Prise.

I Borgervennen No. 4. anmærkes af Hr. Admiral Vinterfeldt, at Canonbaade allene ikke ere nok til at værne om Dannemarks Kyster og forurolige Fiendens Coffardieskibe; thi hver af de Canonbaade, vi have, fører 2 Canoner og behøver 60 til 80 Mand Besætning, altsaa udfordres til 100 saadanne Canonbaade 6 til 8000 Mand, hvilket er 30 til 40 Mand til hver Canon. Vore store Linieskibe fordre, i Forhold til deres Canoners Antal, ikke tredie Parten saa mange. I visse Tilfælde ere Canonbaade meget nyttige; men kunde Landet end taale at afgive saa mange Mand, som nogle 100 Canonbaade udfordre, uden at savne dem paa andre Steder, saa havde man dog i saadanne Baade ikke andet end en Flaade, der hverken kunde nytte i Søgang eller aaben Sø. I Sverrig høre de til Skjærbaads Flaaden og udgjør en fra den store Marine forskjellig Flaade. Dannemark behøver til sine Provindsers og Farvandes Forsvar andre Fartøier, og de, som ville offre paa Fædrenelandets Alter, gjøre derfor bedre i at yde Træer, Tømmer, Jern, Hamp, Penge eller andet, som kunde bruges hvortil det maatte agtes tjenligt.

Paa Løverdag gives Hakon Jarl, et Sørgespil i 5 Acter, af Ohlenschlæger. Til Slutning opføres en Epilog, hvori Guden Braga kommer ned og holder en Tale til Oluf Trygvesøn, som har Hensyn til Tidsomstændighederne. Formedelst denne Epilog udelades den allersidste Scene i Stykket.

H. K. H. Kronprindsen afseilede fra Corsøer Fredag Eftermiddag Kl. 3, ankom til Nyborg Kl. 8 om Aftenen og passerede det lille Belt imellem Middelfart og Snoghøi, Løverdag Morgen fra Kl. 7—8. Hoistsamme indtraf i Apenrade Løverdag Eftermiddag Kl. 5½ og afreiste igjen derfra Kl. 6.

Udenlandske Efterretninger.

General Miranda er ankommen til Portsmouth.

En Ukase af 30 Dec. forbyder Udførslen af Salt fra alle Havne i Østersøen og Landgrændsen lige til det sorte Hav, og fritager derimod alt det udenlandske Salt, der bringes paa Dnister til Rusland for at betale Told.

Siden d. 29 April til 28 Nov. er igiennem Ladoga-Canalen gaaet for 56 Mill. 992000 Rubler Varer.

Den forrige Chouans Anfører Armand Victor Lechevalier, der blev benaadet ved Amnestien, er nylig, efter en Militair Commissions Dom, bleven skudt, ved Grenelle. Han var bleven overbevist om, som Hovedet for en bevæbnet Bande, at have ranet Regjeringens Penge paa Landeveien ved Caen.

En Fransk Caper har opbragt et Svensk Skib.

Den Engelske Fregat Anson er total forlist paa Høiden af Falmouth.

General Moore er ankommen med 9 til 10,000 Mand til Portsmouth, og det hedder, at General Spencer, som nylig er gaaet under Seil, skal virke i Forening med disse Tropper.

I den Tydske Concordat skulle især 4 Puncter være modificerede. 1) Pavens Ufeilbarhed, 2) Geistlighedens ugifte Stand, 3) Sacramentets Uddeling; 4) Ørebigt.

I de Tydske Aviser berettes fra Kjøbenhavn: "vort Publicum harmes meget over Sverrig, som forunder de Engelske Krigsskibe, der ved Gothenburg lure paa at gjøre vor Skibsfart Afbræk, Beskyttelse og Sikkerhed mod al Fare i denne Aarstid."

I de Svar, som de Franske Commerce-Kamre have tilsendt Departements Præfecterne fremsættes Midler til at gjøre Undværelserne taalelige. Ønske at udfinde indenlandske Planter, der kunne tjene istedet for de Farveplanter, der hidtil hentedes fra Colonierne, især Indigo. For end mere at oplive Capervæsenet ønsker Kamret i Havre, at man vilde lette Capernes vanskelige Bestræbelser, for-

nemmelig ved at tilstaae Priserne Indførsel, og efter Engellands Exempel, ikke lægge Salget af samme Hindringer i Veien.

Blandt de Kostbarheder, der gjemtes i Slottet i Lissabon og som Prindsen har medtaget, findes ogsaa den berømte Diamant af flere end 1600 Gr. og er den største blant alle bekjendte Diamanter. Den blev fundet for 70 Aar siden i Brasilien og derfra bragt til Lissabon. Kongerne af Portugal bar den hidtil som en Hatteknap.

Franske Blade paastaae, at talrige Russiske Troppecorps skulle til Foraaret sendes paa den Cronstadske Flaade til Sundet.

Algierske Sørøvere lure i Strædet paa Americanske Handelsskibe og have hidtil opbragt 9 af dem.

Til Foraaret agte de Engelske atter at prøve deres Lykke ved Monte Video, uagtet de slap saa ilde fra denne Expedition sidste Gang.

Man troer nu for vist, at Expeditionen under General Spencer og Adm. Cotton er bestemt til at bemægtige sig Ceuta, som man anseer nødvendigt for at kunne forsvare Gibralter. Det synes ogsaa at være vist, at Sidney Smith er bestemt til at understøtte dem.

Alle Engelske Tropper paa Øerne Antigua og Grenade have d. 23 Oct. faaet Befaling, at indskibe sig til en hemmelig Expedition.

Der skal herefter afgaae en regelmæssig Paketbaad fra London til Brasilien.

I Havnen af Cadix befinder der sig 11 Linieskibe, saavel Franske som Spanske, der ere beredte til at gaae i Søen, og ere provianterede for 6 Maaneder.

Den ringe Beskyttelse, sige Engelske Blade, som vor Regjering giver sine Coffardiefarere, gjør fiendtlige Capere dristigere end nogensinde før. Den ubetydelige Handel, der er bleven os tilovers, og som indskrænker sig til Kysterne af Irland, er overladt til sig selv. Man lader Caperne bestandig tage Priser i St. Georgs Canalen og en af dem gjorde nylig Jagt efter Waterforder Paketbaaden, og tog, da han ikke kunde indhente den, en Coffardiebrig.

Fra alle Kanter indløbe nu Klager mod Acten om Negerhandelens Afskaffelse til den Engelske Regjering. Den lovgivende Magt i Jamaica har udmærket sig ved en meget eftertrykkelig Beslutning, hvori den beraaber sig paa sin gamle Ret, selv at

kunne give Colonien passende Love, og hvori den formelig modsætter sig Negerhandelens Afskaffelse som stridende mod Indbyggernes Velfærd og Sikkerhed. Denne Bill har overalt blandt Negerne opvakt Uroligheder.

I Engelland troer man almindelig, at Ministerne i næste Parlamentsforsamling vil faae en haard Nød at knække. De ministerielle Blade tale meget om, at man har opdaget vigtige Hemmeligheder, som skulle bestaae i, at have bevæget Paven til at gjøre Irlænderne oprørske og at de agte godvillig at optage de Franske hos sig. Oppositionsbladene vedblive at laste Kjøbenhavnstoget, søiende til, at den Russiske Contra-Erklæring ikke i ringeste Henseende er bleven gjendreven og at den Engelske Nation aldrig vil kunne udslette igjen den Skamplet, som den ved Kjøbenhavns Bombardement og Brand har paadraget sig.

Indførslen af alle muelige Slags Bomuldsvarer, saavel hvide som farvede, i Kongeriget Italien, er bleven forbuden.

Ved Ostre By Præstegaard paa Vikbolandet i Sverrig saaes d. 14 f. M. Kl. 5, 20 Minuter om Aftenen en Ildkugle af Fuldmaanens Størrelse. Den kom fra N. O. og de høiere Regioner, og gik derpaa et Par hundrede Alen paa søndre Siden, forbi Præstegaarden, dalede hastig ligesom i en noget lang Bue, slukkedes i Farten og syntes som en noget aflang mørk Plet i det svage Maanskin. Den var af stor Skjønhed og Glands, havde en Svands af Regnbuens Farver, og dens Længde var, som det lod, en Alen. Man har siden den Tid atter seet der en anden Ildkugle, der skal have bestaaet af tre, fire Stjerner, som hang sammen.

Fra London meldes under d. 4 Jan., at de Engelske Krydsere og Capere, efter en Admiralitetsbefaling, nu bemægtige sig alle neutrale Skibe uden Forskjel, at de nylig have taget 2 Americanere, og at den Americanske Congres har forkastet en Ansøgning fra Kjøbmandene i Philadelphia om at suspendere Forbudet mod Engelske Varer, med 80 Stemmer mod 50.

Carl den 12tes Scepter, Rigsæble og Marchalstave, der hidtil gjemtes i Stralsund, er allerede ankommen til Stettin, hvorfra de gaae til Paris.

Venedig, d. 7. Jan. Efterspørgslen om Bomolie fra Tydskland og hele Norden bliver daglig større. Den forsendes derfor nu fra Kongeriget Neapel, hvor der ligger et overordentligt stort Forraad deraf, til Ancona til Lands, og derfra igjen deels paa Barker, der kunne holde sig nær til Kysten, deels ogsaa herhid og til Triest til Lands.

I Triest er Mangelen paa Sukker allerede saa stor, at det betales med 240 til 250 Gylden (Papirpenge) hvert Centner. Man lader derfor opkjøbe Sukker i det sydlige Tydskland til dyre Priser.

Triest, d. 4 Jan. I vore Farvande befinder der sig allerede Franske Capere, der borttage Skibe, som ere bestemte til vor Havn, og føre dem til Italienske Havne. — Alle Vestindiske Producter stige overordentlig. Fernambuc-Bomolie koster hvert Wiener Centner i Papirpenge 500 Gylden, Middelsort 400, ordinaire 390 Gyld. Sukker, fiin raffineret, 320, Middel dito 310, Melis 300, Holl. Peber 255 Gylden.

Schwaben, d. 14 Jan. Schweizerne og Franskmændene opkjøbe al den Levantiske og Vestindiske Bomuld, som forefindes i Regensburg, Salzburg, Augsburg og andre Stæder. Et Augsburger Centner Fernambuc betales med 230 Gylden Guldmynt.

Midt imellem de mørke Tordenskyer, som Europas politiske Himmel er overtrukket med, fremglimter dog nu nogle svage Fredsstraaler. Fra London meldes under d. 2 Jan. at Grev Meyer er ankommen med Depecher fra den Østerrigske Gesandt ved det Franske Hof til Grev Stahremberg, og at han tillige har overbragt Førsten Esterhazy adskillige Breve og den Russiske Gesandt Depecher. En adelig Polak, der er ansat ved det Russiske Gesandtskab i Paris, ledsager ham. Den 31 Dec. havde Meyr en lang Conference med Canning. Thorton, Mellish og Hill vente hvert Dieblik deres Instructioner, for at begive sig som overordentlige Gesandter til Rusland (?), Sverrig og Sardinien.

I de Departementer af St. Domingo, der stade under Pethions Herredømme, anslaaes den forestaaende Caffe-Høst til 22 Mill. Pund.

En Naturforsker i Paris, Hr. Lamark, vil ved mange Aars Erfaring have fundet, at Veirliget er afhængigt af Solens og Maanens Indvirkning paa Jorden. Deres Virkninger paa vor

Atmosphære er hverken i Kraft eller Intensitet altid lige, men maa bestemmes efter alle trees forskjellige Stilling mod hinanden. Men uagtet han endnu ikke nøie kan bestemme denne Afvigelse, saa troer han dog at besidde de Hovedregler, der bestemme denne Indvirkning.

I Schlesien frygter man for, at denne Provinds neppe vil blive rømmet i Vinter, og der tales endog om ny Contributioner. Man hører intet til diplomatiske Underhandlinger eller Ruslands Mægling.

Det ny Kongerige Westphalen indbefatter paa et Fladerum af 683½ □ Mile en Befolkning af 1,893,000 Indbyggere. Lægges hertil Førstd. Korvey, Herskabet Schmalkalden og den Preussiske Andeel af Lippstadt og de 3 Lippske Amter, saa udgjør dets Fladeindhold 696 □ Mile og en Befolkning af 1,922,000 Indb. Statsindkomsterne beløbe sig til omtrent 7 til 8 Mill

Da Keiser Franz i April f. A. var i Raab i Ungern, besøgte han det derværende Gymnasium og fandt en Discipel siddende ganske allene paa en Forhøining. Paa Keiserens Spørgsmaal: hvorfor denne sidder allene? svaredes: han er en ung Greve. Keiseren svarede: I Skolen maa ligesom i Kirken ingen borgerlig Rang finde Sted. Den unge Greve bør sidde blandt de øvrige, saaledes som Ordenen udfordrer det; den udmærkede Plads tilkommer altid den Fortrinligste. Denne blev fremkaldt og fik Grevens Sæde.

Samlingen af Konstskatte i Villa Borghese ved Rom, er bleven solgt. Samlingen gaaer til Paris og Prindsen af Borghese, den Franske Keisers Svoger, faaer, som det hedder, 2 Mill. Tydske Domaingodser og en Mill. Livres i rede Penge. Ogsaa de gamle Reliefer i de anseelige Haugebygninger skulle brydes løs.

I Kintail i Schotland lever en Bjergboer der er født 1687 og altsaa nu 120 Aar gammel. I hans 96de Aar avlede han sit sidste Barn; siden 12 Aar er han ved en hidsig Feber bleven contract, og har mistet Synet og Hørelsen; men hans Hukommelse er endnu temmelig god. I sin Seng repeterer han hele Dagen Ossians Digte i det Galliske Sprog, men saa hurtig at man ikke kan følge ham, og, naar man forstyrrer ham, maa han begynde forfra igjen. Han seer endnu godt ud, og maa have været en fiirskaaren Karl.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 32.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Høeckes Enke.

Løverdagen den 30 Januarii, 1808.

Forventninger for Aaret 1808.

Aldrig synes hele Europas Forventninger at have forenet sig mere i en eneste Punct end i dette Øieblik. Fred er det almindelige Ønske, som gjenlyder fra alle Munde, og hele Fastlandet arbeider med fælles Kræfter paa at bringe dette store Ønske i Opfyldelse. Kun det rovgjerrige, blodtørstige og umættelige Albion trodser, bag sine svømmende Træfæstninger, Menneskelighedens blide Bud og Nationers forenede Raab. — Et Tilbageblik paa hvad der i det henrundne er skeet og en Udsigt over hvad der i det indeværende kan skee vil overtyde os om, at denne frygtelige Spænding nødvendig maa være snart tilende.

Vort Aarhundredes Helt lykkedes det ved sine seierrige Vaaben at bygge en almindelig Fastlands Fred paa Ruinerne af omstyrtede Riger, og de mægtigste Stater ere nu enige med ham om, at tvinge Europas fælles Fiende til at nedlægge sine Vaaben og erkjende Folkerettens Grundsætninger. Han bød: der vorde Fred, og fra Tajo til Niemen blev Fred. Mange Tusinde Offere maatte bløde, mange Landsbyer, Stæder og Provindser ødelægges, Millioner Uskyldige maatte bære Krigens Trængsler, førend blidere Følelser formildede de Lidenskaber og Fordomme, der vare Anstødsstene for Freden, førend Jordens to mægtigste Regenter rakte hinanden en forsonende Haand paa Tømmerflaaden ved Tilsit. Men hvilke herlige Forventninger lover os ikke denne lykkelige Forsoning?

Det ulykkelige Preussens vældige Saar bløde endnu. Endnu staaer Seirherrens Fod paa dets Nakke; endnu formaaer det ikke at yde alt hvad dets Befrielse skulde koste. Men hvad det har tabt i udvortes Glands og Vælde vil indvortes Lykke og sand Borgerhed erstatte det i Fremtiden. Friedrich Wilhelm har allerede ved en Lov befæstet den hidtil indskrænkede Eiendoms-Frihed; han har tilintetgjort den sidste Levning af Livegenskab og gjort alle sine Undersaatter til fri Mennesker. Han straffer dem, der som Forrædere have overgivet hans Fæstninger, og belønner de Trofaste, der selv i Nydgang hævdede Preussens Ære. Han formindsker Skaren af skrivende og befalende, eller blot figurerende Lemmer i Staten, og forøger Tallet af de Arbeidende. Ingen Wöllner undertrykker mere Tankefriheden, ingen litterair Inquisi-

tion knækker mere den frimodige Skribents Mod. Hvilke skjønne Forventninger love ikke disse Forandringer?

Keiser Alexander sluttede Fred med sin seierrige, mægtige Broder. Han erkjendte i ham den erhvervede Ret til Keiserkronen for ligesaa kraftig som den medfødte. Han overtydede sig om at de to Vældigste paa Jorden kun havde et eneste Maal: det Brittiske Hav-Tyranties Undertrykkelse og Nationernes Beskyttelse mod dets Vold. Hvilke Forventninger love ikke en saa lykkelig Forening?

Keiser Franz tog ingen Deel i den blodige Kamp, der gav Europa en ny Skikkelse. Han befæstede Fredens Velsignelser i sine Stater, og slukkede den sidste Gnist af ulmende Tvedragt ved et nyt Forbund med Napoleon. De trofaste Ungerere virkede trolig til dette Øiemed ved deres tilbudne Bidrag til Statsfinancernes Forbedring. Hvilke herlige Forventninger love ikke en saa lykkelig Forandring?

Rhinforbundet, som, i politisk Henseende, lover de Tydske at blive en Nation igjen, kunde ikke naae sin fulde Modenhed, fordi eet af dets Hovedlemmer, Kongeriget Westphalen, endnu ikke var ordnet, og nogle mindre Stater, der hørte til dets Lemmer, endnu ventede Regenter. Førsteprimas arbeidede i Paris, under sin store Beskytters Øine, trolig til dette Statsforbunds Fuldendelse. Contingenten til den fælles Krigshær leveredes hastigere og fuldstændigere end under den forrige Rigsforening. I Kongeriget Westphalens mange forskjellige og nu forenede Stater, hvilke tilforn hver især havde en egen Lovgivning, Mynt, Maal og Vægt, er al Forskjellighed nu med eet ophævet ved Indførelsen af den Franske borgerlige Ret, Mynt-, Maal- og Vægtforfatning, ja man venter endog, at det

samme snart vil skee i de øvrige forbundne Stater, og at der med det første vil aabnes en fælles Overret.

Kun det overmodige Britannien kronede sine Uretfærdigheder i det henrundne Aar ved sin Skjændselsfærd mod det uskyldige og lykkelige Dannemark. Det luende, ødelagte Kjøbenhavn, den uovervundne Danske Flaades røveriske Bortførelse gjorde det ny Carthago til en fuldkommen Afsky for alle civiliserede Nationer. Nu ere alle Europæiske Havne uden Forskjel lukkede for dets svømmende Fæstninger og Vareoplag; alle Nationer er det formeent at have Omgang med Britter, ingen Bundsforvandt er Engelland tilbage mere end Sverrig, Algier og den sorte Christoph af Haiti. Skulde man nu ikke formode, at en Nation, hvis Velstand beroer paa dens fredelige Samqvem med andre Stater, i denne fortvivlede Stilling vil tvinge sin Regjering til at afstaae fra sine mod Folkeretten saa aldeles stridende Anmasselser, og tage Deel i en almindelig Fred?

Det paa store Daad og store Lidelser lige frugtbare henrundne Aar frembragte ogsaa betydelige Forandringer i den moralske Verden, som aabne de herligste Udsigter i Fremtiden.

Den Engelske Regjerings skjændige Fremfærd mod Dannemark blev ved offentlige Documenter paa det yderste misbilliget af Europas største Magter. Det Franske Regjeringsblad Moniteuren erklærede for hele Verden, at Frankrige, Østerrige og Rusland forlange, som Fredsbetingelser, "at den, der har tilraadet Kongen af Engelland Kjøbenhavnstoget, skal udleveres til Kronprindsen; at Kjøbenhavns afbrændte Bygninger skulle opbygges igjen paa Engellands Bekostning, og at Kongen af Engelland offentlig skal misbillige de store Fornærmelser, der ere tilføiede alle Souverainer". Kjøben-

havnstoget og Carl den Førstes Mord ere to Pletter i den Engelske Nationalcaracteer, som aldrig ganske ville kunne aftvettes; men til Lykke for det Engelske Folk er der i Europa nu kun een Stemme om den Brittiske Regjering, og det henrundne Aar har knyttet det store Baand, der skal tvinge, ydmyge og tæmme denne politiske Kjæmpeslange.

Betynget af en Gjeld af syv Millioner Pund Sterling, afskyet af alle Nationer, bandlyst fra alle civiliserede Stater, kjæmpende mod ulmende Tvedragt i Skotland og Irland, stager Britannien nu næsten ganske ene mod Fastlandets Kjæmpeforbund. America, som det allermindst kan undvære, ønsker kun en Leilighed til at bryde med en Stat, som hidtil har krænket dets Rettigheder og vanæret dets Flag. Vel søge Engellands snedige Ministere at loggere for denne deres sidste Ven og Støtte, men Jefferson kjender alt for vel hiin Sirenesang, og vil sikkerlig ikke lade et saa heldigt Øieblik forbigaae, hvor hans Fædreneland seer sig fuldkommen istand til at afryste den sidste Pind af Britanniens foragtelige Aag.

Offentlige Blade talde engang om, at Kjøbenhavn skulde være Samlingspladsen for en almindelig Fredscongres. Dette Forslag vil i næste Aar maaskee blive udført. Dannemark synes at være det sidste Land, som den af alle Stater nu hadede og afskyede Krigsfurie tyede til. Her vil den ende sin Bane, her vil den finde sin Grav. Vel have vi tabt og lidt meget, men hvilken Lykke og Hæder vilde det ikke være for os, dersom en almindelig Fred i Europa kunde blive sluttet og undertegnet i Skjoldungernes fredelige Borg?

Iblandt de flere Forslage i denne Vinter, og især Politievennens sidste No. 508: "Uforgribelige Yttringer i Anledning af Sneens Bortførelse fra Fortogene og Gaderne i Kjøbenhavn;" vover sig Undertegnede, at fremsætte sine Tanker til nærmere Betragtning og Overveielse.

Fra, for mange Aar siden, har jeg ofte med Harme seet, de til Landeveienes Vinterfærsel anskaffede Sneeplove, at staae næsten aldeles uafbenyttede ved Hovedlandeveien, jeg troer var det, paa hver halve Miil fra Kjøbenhavn til Roeskilde — og fremdeles til Corsøer, indtil en ny og bekjendt virksom Amtmand, ikke lod det ankomme paa enten en beskjenket Bonde eller Kalvekudsk, eller andre, som lagde et skjævt Traad for de efterkommende Kjørende, ind og ud over Grøvter og Diger, hvis Spor da blev fulgt; men han lod og lader afbenytte, dette meget velindrettede og brugelige Redskab igjennem Ringsted, Sorøe og Andtvortskov Amter, saasnart Snee var falden, — og Vinterveien fandtes desformedelst god, naar man derimod i andre Amter, tørnede næsten Vrag paa Vrag af alskens Kjøretøi, som havde forlist paa en kostbar og Kongelig Landevei.

Min uforgribelige Mening i Hensyn til Kjøbenhavns Gaders Vinterfærsel, naar megen Snee falder, er altsaa, at kunne med nogen Modification efter Omstændighederne, afbenytte saadanne Landeveies Sneeplove, i Kjøbenhavns, saavel brede som smallere Gader, samt dens Torve og offentlige Pladser, og det med megen ringere Bekostning, end naar den besværlige og meget kostbare Ophugning, og seendrægtige Bortførsel skal skee.

Jeg fremsætter altsaa denne min kortfattede Hypothese saaledes:

1) Man antage en Gades Bredde af 12 à 14 Al. i Kjøreveien, og en anden af ikkun 8 Al., da maa Sneploven indrettes derefter, og i al Fald være vertical — eller for oven udheldende, for desbedre med de høie Meier, at lægge Sneen til Siderne. Plovene maae altsaa til de brede Gader, Torve 2c. være saa brede som muelig, at hvis ikke 2, da 4 Heste beqvemt kan trække dem.

2) Disse Sneeplove maae ikke forsømmes at bruges naar Snee er falden, i det høieste et Qvarteer tyk i Gaderne; og, naar en kjører op ad til høire, maa en anden kjøre ned ad og hver beholde høire Haand, for immer at skubbe Sneen til Fortogs Siderne i en passelig Afstand fra Rendestenene; derfor bør der stedse med den første Plov begyndes i Midten af Gaden, og siden fortfares til Siderne. Rendestens Iis og Snee kunne da kastes oven paa den lagde Sneevold, men ikkun saa meget af Fortogenes, at Brolægningen ikke blev ganske synbar, som gjør den slibrig og gladt, og farlig for Fodgjængere.

3) Paa hver 15 til 20 Al. bør Snevolden være igjennembrudt til Fortogene, og helst der hvor der er Rendestensbrædt, paa det at Gaaende, kan ved mødende Færsel af Vogne eller Slæder, have en sikker Retirade.

Vil man indvende, at denne Vinterrensningsmaade for Snee og Iis, medfører især i smaae Gader, hvor ikkun een Plov kan anbringes, som med eet lægger Sneen til begge Sider, da erindrer man sig hvad skeer, naar enten Brolægning er for Haanden, eller en Vandrende under Reparation, som undertiden kan vare i flere Dage, og som da ved Tegn og Afvisningspæle anmærkes. Derimod en Sneevei gjort paa den formeentlige Maade, som til Ex. den lange Gothersgade, bør Arbeidet være færdig i en halv Dag eller maaskee skee i nogle Timer, naar det betimelig foretages; det forstaaes af sig selv, at Snevoldene ved begge Sider, derefter skynsomst af Vedkommende maae besørges bortført, førend alt bliver til Jisklumper. Findes mit Forslag en Prøve værd, i Tilfælde af mere nedfaldende Snee i denne Vinter, da tør formodes, som ikke saa meget bekostelig, at det skeer.

Kjøbenhavn d. 29 Jan. 1808.

J. With,
Kammerraad.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Hs. K. H. Kronprindsen ankom til Kiel d. 24 d. M. Samme Aften var Staden illumineret og den følgende Dag var stor Cour ved Hoffet.

D. 4 Febr. ventes H. K. H. Kronprindsen tilbage til Kjøbenhavn.

Det Skuespillerselskab, som hidindtil har spillet i Itzehoe, er nu ankommet til Kiel, og giver Forestillinger hver Aften.

Ingen Residence har nogensinde i det korte Tidsrum af 14 Aar lidt saa meget ved Ildebrande som vort Kjøbenhavn. Christiansborg Slot skal have kostet at bygge 15 Millioner Rigsdaler; de i Ildebranden 1795 afbrændte Bygninger vare assurerede for 4,629,550 Rdlr. og de ved det Engelske Bombardement afbrændte offentlige og private Bygninger for 2,403,850 Rdlr. Dette udgjør tilsammen den uhyre Sum af 22,033,400 Rdlr. Men deriblandt er hverken regnet alt det rørlige Gods, der brændte saavel paa Christiansborg og i den store Ildebrand 1795, som under Bombardementet, eller den store Skade, som anrettedes ved fiendtlige Bomber og Kugler paa offentlige og private Bygninger. Man maa tillige betænke, at alle de afbrændte Bygninger og Effecter vare mere værd end de vare assurerede for. Uden Overdrivelse kan man antage, at det, som Luerne have fortæret og ødelagt for Kjøbenhavn i det anførte Tidsrum, var 30 Millioner værdt.

At Sjællands Stifts Arkiv under Bombardementet blev reddet, bør man takke den ærværdige Olding Biskop Balle. Hans Bolig rammedes af mange Bomber og Granater, men uden at tænke paa at redde sin egen Eiendom, især sit udvalgte Bibliothek, sørgede han først og fremmest for at henflytte Arkivet i en hvælvet Grav i Frue Kirke. Da midt ud paa Natten d. 2 Sept. Faren blev stor, ilede han, trods de nedfaldende og springende Bomber, ud af sin Gaard, og overgav sine Børnebørn til en Vens Omsorg. Han vendte derpaa tilbage igjen, og blev ved sin Bolig saalænge eet Værelse endnu var i beboelig Stand. Havde mange andre af vore Medborgere fulgt dette skjønne Exempel, saa vilde mangen en Bygning, som nu ligger i Aske, maaskee have staaet endnu. Men en, skjønt meget tilgivelig, Angest drev de fleste ud paa Christianshavn og Amager, medens deres Boliger enten vare ganske overladte til sig selv eller i det mindste til ligegyldige Tjenestefolk.

I Gaar Morges fandtes et nyfødt Drengebarn paa Nicolai Kirkegaard. Det var saa voldsomt indpræsset i en Æske, at Rygraden var knækket.

Præsten Hr. N. Wulffsberg i Christiania agter nu at udgive et Ugeblad under Titel af Tiden. Om det vil svare til sin Titel, det maa Tiden lære.

Odensee, d. 26 Jan. Paa Jyllands nordvestlige Kyster er der skeet mange Strandinger, med og uden levende Engelskmænd, dog alle formodentlig af Engelsk Oprindelse. Saaledes er der ankommen 3 Skibe med Hør, Hamp og Jern i stor Mængde, som blev solgt til taalelige Priser. Af disse Skibe kom 2 til Klitmøllen og 1 til Vixøe. I Lid Sogn strandede en Engellænder med Tømmer og Fjæle. I Hanherred, Leerup Sogn, forgik et stort Skib med Top og Tagl. Det indeholdt en kostbar Ladning af den meest udsøgte Damepynt af fine Tøier og Kniplinger, som Havet siden opskyllede. Den første Auction varede i 5 Dage, og der skal endnu være usolgt for 20,000 Rdlr. Landet er nu opfyldt med Stads og Luxusvarer. — Havfiskeriet har været næsten intet i Aar, deels formedelst Havets Urolighed, deels ogsaa formedelst Strandingerne, der sysselsætte mangfoldige med Bjergning; men Heltefiskeriet i Strild og Tømmerby Sogne har været godt. Kornhøsten har været god og Priserne ligesaa, men ikke i Forhold til det, der skal kjøbes. — I Thisted Amt indsamles nu Bidrag til Statens Tjeneste, efter en velskreven Opfordring af Amtets retskafne og virksomme Amtmand, og som skulle overlades til vor ædle Kronprindses Disposition. Præsterne forestaae hver i sine Sogne Indsamlingen, og det lader til, at noget Betydeligt vil komme ind.

Den 1ste Dec. f. A. tildrog sig den Ulykke, at Hr. N. Wind og Kone, to af deres Børn samt Jomfru Gørvell og 3 Søfolk kuldseilede omtrent 2 Mile fra Molde med en Baad, hvorpaa de vilde seile til Sundmøer. Ingen af dem blev reddet.

Kongsberg, den 21de November. Den 17de d. M. blev hertil indbragt som Fanger en Kgl. brittannisk Søe Lieut. Longchamp tilligemed en Matros. Lieutenanten havde været for Kjøbenhavn under Bombardementet, og gik siden med Fregatten the Fury til Beltet, hvilken tog et Dansk Saltskib, destineret for Aalborg. Paa denne Reise blev Lieutenanten sat med tre Matroser til de tre andre, som vare Skibets egne Folk. Da Fregatten tabtes af Sigte, tog Skibets Matroser Mod til sig, og med dem forenede sig den Ene af de Engelske,

som var en fød Nordmand, navnlig Monrad, formodentlig presset. De bemægtige sig Lieutenantens Krudt, og efterat have qvæstet en ung Skotte, kastede de ham over Bord i Søen, som tvang Lieutenanten og den anden Matros at give dem Raadighed over Skibet, hvilket de førte til Langesund. Skibets tilhørende Skipper maatte med et Par andre følge Fregatten. — Foruden de faa Engelske Fanger, som leve her paa egen Bekostning, underholdes af Regjeringen 227 Engelske Kjøbmænd, Skibscapitainer, Styrmænd og Matroser.

Udenlandske Efterretninger.

I America skal Alting være stemt til Krig mod Engelland. Aviserne, Flyveskriverne og Klubberne gjenlyde af Harme over Engelland.

London d. 11 Jan. Den største Deel af de i Engelland liggende eller fra Kjøbenhavn tilbagevendte Tropper, har faaet Befaling at marchere til Irland, hvor der inden en Maaned skal staae en virkelig Magt af 60,000 Mand i 4 Leire: den ene i Athlone, den anden i Augnaghcloy, den tredie i Bandon og den fjerde i Strabane. Desuden skulle endnu de ved de Irlandske Kyster stationerede Krigsskibe betydelig forstærkes. — Den Russiske Ambassadeur, v. Alopeus, er afreist herfra. — Til alle Toldkamre i Kongeriget er der sendt Befaling, at fordre af ethvert Americansk Skib, der vil seile til een af Fastlandets Havne, en antagelig Caution for den Afgivts Erlæggelse, som Parlamentet i næste Forsamling maatte vilde lægge paa disse Skibes Ladning. — Lord Gower er ankommen her fra Petersborg.

Den Franske Keiser og Keiserinde besøgte d. 4de d. M. Maleren Davids Værksted, for at tage det Malerie, der forestiller Kronings-Ceremonien, i Oiesyn. Maleriet er 10 Fod høit og 30 bredt, og indbefatter 200 Personer i Legemsstørrelse. Da Keiseren fik Øie paa det, sagde han: "hvor det er stort! Hvilken Smag! Det er meget skjønt! Det er intet Konstværk; man vandrer i dette Malerie." Da Keiseren blev den gode Vien vaer, sagde David: "Ja, Sire, jeg vilde hædre min gamle Lærer ved at anbringe ham paa et Malerie, hvis Gjenstand gjør det til mit vigtigste Værk." Keiseren bifaldt denne Tanke, og bevidnede Konstneren i det Hele sin største Tilfredshed.

Kongen og Dronningen af Sverrig tilligemed deres Prindsesse Datter ankom paa deres Hjemreise fra Helsingborg d. 12 f. M. til Gothenborg, hvor de blev modtagne af en Deputation uden for Porten. Da de kjørte ind i Staden løsnedes 128 Canonskud, og fra Kongeportens Altan afsang Gymnasii og Skoleungdommen en Folkesang, under Accompagnement af Pauker og Trompeter. Paa Torvet var Göta-Artillerie-Regim. opstillet. Quayerne og Broerne vare illuminerede. Om Søndagen bivaanede Majestæterne Gudstjenesten. Kl. $4\frac{1}{2}$ om Efterm. modtog Kongen en Deputation fra Stadens Indbyggere, som især takkede for Beslutningen at Fæstningsværkerne skulle sløifes. En anden Deputation fra Staden Uddevalla takkede H. M. for Kongens Naade i Henseende til Stadens Gjenopbyggelse. Directionen for Frimurer-Børnehuset aflagde sin Taksigelse for Kongens Bifald at Børnehusets Indkomster for Pengeafgiverne ved Stadens Porte skulde vedblive, uagtet Fæstningsværkerne sløifes. Derpaa var Cour. Magistraten og Borgerskabet gav i Frimurerkselskabets Gaard et Bal, som begge Majestæter og Prindsessen beærede med deres Nærværelse. Ved at tage Stadens ny Bygninger i Diesyn yttrede Kongen sin Tilfredshed over den Hurtighed og gode Smag, hvormed de ere blevne opførte.

Følgende er en kort Oversigt over Engellands Handel med Rusland, Dannemark og Sverrig. — Rusland faaer fra Engelland: Vestindiske Producter, forskjellige Ostindiske Sager, og Engelske Fabrikvarer. Derimod udføres fra Rusland Hamp, Hør, grovt Lærred, Huder, Talg, Brænde, Korn, Potaske, Jern, Børster o. s v. I den senere Tid har denne Udførsel aftaget; thi hvad Jern angaaer, da aftager Udførslen deraf i ligesaa høi Grad som udenlandsk Jerns Tilvirkning i Engelland tiltager. De øvrige Russiske Artikler har America tilfælles med Rusland. Det samme er Tilfældet med Hør og Hamp. Men derimod feiler ogsaa den Engelske Fabricant til Rusland, hvor hans egne Landsmænd anlægge Fabriker, der ikke give de Engelske noget efter, og til hvis Opmuntring Indførslen af Engelske Varer deels ere forbuden, deels vanskeliggjøres og formindskes. Til Sverrig, Dannemark og Østersøen fører Engelland ovennævnte Artikler og modtager for

samme: Korn, Brænde, Tjære, Hør, Hamp, Garn og mange andre Fornødenheder. Hvor betydelig Handel Østersøen hidtil har drevet paa Engelland, sees deraf, at der indførtes fra samme til Engelske Havne i Aaret 1798 for 3 Mill. Pund St. Til Storbritannien kom i Aaret 1803 fra Preussiske Havne 1784 Skibe, hvoraf over det halve Antal var Engelsk, fra Sverrig 424, hvoraf $\frac{1}{4}$ Engelsk, fra Dannemark og Norge 1536, hvoraf $\frac{2}{5}$ Engelsk.

Hell. Trekongers Fest ansees i Rusland for en af de fornemste Høitider. Den blev meget glimrende høitideligholdt i Aar. 30000 Mand Tropper paraderede derved.

Over-General Burhøvden har nu formeret en stor Armee af 180 Regimenter, som er fuldkommen complet, klædt og bevæbnet. Keiser Alexander ankom nylig ganske uventet i Burhøvdens Hovedqvarteer i Witepsk i Litthauen, hvor han med største Tilfredshed tog den i Diesyn.

Den Østerriaske Gesandtskabs-Secretair Neuman er afreist fra Paris til London. Hidtil har den Østerrigske Regjering ikke kunnet communicere med sin Gesandt i London, uden over Calais, hvortil den havde den Franske Regjerings Tilladelse.

Nogle Engelske Blade ville nu forklare, hvorledes deres Regjering har faaet Kundskab om den foregivne hemmelige Artikel i Tilsit-Tractaten. De fortælle: at Robert Wilson, der befandt sig i Lord Hutchinsons Følge, havde overværet Conferencen i Tilsit som Vagthavende, under Forklædning af en Cosak. Dersom det Hele ikke er en Satire, saa er dette Foregivende alt for taabeligt, til at nogen Fornuftig skulde kunne fæste mindste Tro dertil. Naar en hemmelig Artikel skal holdes hemmelig, saa opsætter man den ikke i Cosakkers Nærværelse.

Garnisonen i Gibralter skal forstærkes, og dens Commandant, General Hugues Dalrymple, synes at belave sig paa en Beleiring. Intet Brev tør afsendes til Spanien, forend det er forevist Gouverneurens Secreteriat, og de, som overtræde dette Bud, skulde behandles som Spioner.

Den Engelske Regjering, som i denne Tid idelig flikker paa sine Decreter, har under d. 18 Dec. f. A. erklæret, at dens Cabinetsordre af 11 Nov. ikke indeholder nogen Clausul, hvoraf man kan slutte at det er tilladt et Skib, der kommer med

Producter og Manufacturvarer fra fiendtlige Colonier i Vestindien directe til en Engelsk Havn, at indføre disse Varer, men at imidlertid dog ethvert Skib, der fra benævnte Colonier kommer directe til en Engelsk Havn, skal frigives, naar det godtgjøres, at det havde indtaget sin Ladning førend det havde Kundskab om denne Forordning.

Adm. Cotton, der hører til Gener. Spencers Expedition, er af Stormen bleven dreven til Torbay med Minotaur og 20 Førselsskibe. Man frygter ogsaa at den til Vestindien afseilede Flaade har lidt i Stormen.

Imellem Cork og Bantry skal der i Vinter opslaaes en Leir. Det lader som Engelland frygter meget for en Landgang.

Keiser Napoleon har i et Decret af 11 Jan. befalet: at den af Equipagen eller Passagererne paa et i en Fransk Havn eller af Franske besat Land indløbende Skibe, som erklærer for Douanechefen, at samme Skib kommer fra Engelland, Engelske Colonier eller Lande, der ere besatte med Engelske Tropper, eller at det er blevet visiteret af Engelske Skibe, skal have en Trediedeel af Skibets og Ladningens Beløb, naar Udsagnet befindes grundet; og dernæst at enhver af Regjeringens Embedsmænd eller Agenter, som overbevises om at have overtraadt Decretene af 23 Nov. 1807 og 17 Dec. 1807, skal straffes som Majestætforbryder.

I Paris er udkommen et Fransk Digt, som fører Titel af Kjøbenhavns Brand.

Dronningen af Hetrurien ankom d. 8de d. M. til Lyon. Man vidste endnu ikke om hun reiste til Paris eller Montpellier.

I Paris hedder det at Keiseren vil tiltræde sin Reise til det sydlige Frankrige og Spanien. Der føies store Anstalter til hans Modtagelse. — Keiserens Moder havde hidtil ingen Vagt for sit Palais, men nu besørger et Detachement Garde ogsaa der Tjenesten.

De Franske Capere vedblive at gjøre betydelige Priser.

Den Engelske Sømagt havde d. 1 Jan. 1808 795 Skibe i Brug, nemlig 144 Linieskibe, 20 Skibe paa 50 Canoner, 178 Fregatter, 226 Krigschalouper og 227 bevæbnede Brigger, Cuttere og andre Fartøier uberegnede. — Man har paastaaet, at Expeditionen til Kjøbenhavn kostede Engelland 1

Tøndeguld daglig. Deraf vil man omtrent kunne slutte sig hvilke uhyre Summer hele den Brittiske active Marine maa koste, og man kan bestemt antage, at ingen Stat, end ikke Frankrige, har nogensinde havt en bekosteligere Bevæbning i Virksomhed. Engelland er nødt til at have saa mange Skibe i Søen, naar det kun halvveis skal udføre sit afsindige Krigsystem. Men det vil gaae det som det gaaer Silkeormen: dets egen Konst og Anstrængelse vil dræbe det.

I Oldham i Grevskabet Liverpool, er nylig bleven holdt en Forsamling, hvori der opsattes et Bønskrivt om Fred. Over 10,000 Personer vare tilstede. Der blev enstemmig voteret for adskillige Resolutioner, der alle sigtede til at bevise Fredens Nødvendighed, og det blev bestemt, at Bønskrivterne skulde forfattes efter disse. — En anden Forsamling holdtes i Calvesley i Yorcshire, hvor man enstemmig besluttede, at Engellænderne under nuværende Omstændigheder ikke allene vare berettigede, men endog forpligtede til at føie Foranstaltninger, der synes hensigtsmæssige for at faae en sikker og varig Fred.

Keiser Napoleons Decret af 17 Sept. som Repressalie mod det Engelske Decret af 11 Nov., har opvakt stor Sensation i London, og de Engelske Ministere føle nu, at alle neutrale Cabinetter ville bevæge Østerrige og de forenede Stater til at erklære sig definitiv mod Engelland.

Krigen imellem Rebelhøvdingerne Christoph og Phetion synes at vedvare. Efter de seneste Efterretninger havde den sidste atter mistet de Fordele, han havde forskaffet sig over sin Modstander.

Kong Hieronymus vil gjøre en Reise til Brunsvig, og derfra til Magdeburg, hvor han vil tage Fæstningsværkerne og Saltværkerne ved Salza i Øiesyn. Der gjøres store Tilberedelser til at modtage ham. Den Magdeburgske Magistrat lader bygge en Æreport, som skal koste 13,000 Rdlr. Kjøbmandsstanden og Borgerskaber oprette Æresgarde til Hest, som skal modtage Majestæten uden for Staden.

Blandt Indbyggerne paa hiin Side Elbbredden er Nøden nu paa det yderste, formedelst et anseeligt Corps Fransk Cavallerie, til hvis Afmarch der endnu ikke er gjort mindste Anstalt.

I Holland skulle alle Svenske Skibe nu behandles paa samme fiendtlige Fod som Engelske.

I Glasgow er officielt bekjendtgjort, at der til Handelen paa Brasilien udstedes Licencer (Fribreve) paa de Vilkaar, at Fribrevet maa undersøges af den Portugisiske Minister i London; at en Fortegnelse over Ladningen overleveres ham; at Skibene anholdes ved St. Catharine, Sønden for Rio Janeiro, hvor de oppebie den Portugisiske Regjerings Befaling. Ingen andre Varer end de, der tilforn have været tilladt i Portugal, tillades, og de maae betale samme Indførselstold.

De offentlige Blade tilkjendegive de fortrinlige Bidrag vore danske Medbrødre give til Canonbaades Bygning, og den væsentlige Skade deres Capere tilføie vor Fiende. Ligesom Hine have Tønsbergs og Langesunds-Fjordens Borgere udmærket sig ved at tilbyde Regjeringen Canonbaade, som de agte at bygge paa egen Bekostning, og i den senere Tid ved deres udmærkede Activitet i denne Henseende, hvortil betydelige Summer allerede ere sammenskudte, og iblandt andet Kjøbmændene i Holmestrand Hr. F. og Hr. H. Holst have givet Tømmer til 400 Rdlrs. og Hr. Christensen til 200 Rdlrs. Værdie til dette Øiemed. — Efter vor Flaades smertelige Tab, er Canonbaade unegtelig et af Hovedforsvarsmidlerne for den danske og norske Kyst, og Caperes Udrustning et af de hensigtsmæssigste Midler, væsentlig at skade vor Fiende. Det er urigtigt, naar man anseer Egennytte for den fortrinligste Drivefjer til Caperes Udrustning. Hæderfuld er den frivillige Søkrigers Kald; heldig er han ved oftere at finde Leilighed at hævne sit Fædreland, og derved at læge dets Saar. Nordmanden, som af sine Forfædre har arvet ægte Fædrelands-Kjerlighed og Mod, behøver ei at opmuntres; det er overflødigt at tilkjendegive ham vor Frederiks Ønske i denne Henseende; men jeg holder det i min Stilling for Pligt, at lede mine Medborgeres Opmærksomhed paa en Gjenstand, der er saa vigtig for Fædrelandets Vel og Hæder. Hvad vilde Capere paa vor saa fordeelagtig beliggende (men fortrinlig den vestlige) Kyst, besatte med ægte Nordmænd, ei kunne udrette mod en Fiende, som saa smertelig har krænket os, tilsidesat alle ved Folkeretten helligede Grundsætninger, og endnu i dette Øieblik ei hører Retfærdighedens, men ikkun Egennyttens Stemme. Hvilken dansk og norsk Undersaats Hjerte maatte, ved at føle den bittre Harme over vort uforskyldt lidte Tab, ei tillige føle den meest brændende Lyst at hævne samme: — det eneste Middel ved Enighed og Kraft at vinde det Tabte tilbage. — General-Commandoen er bemyndiget, forsaavidt Landets øvrige Forsvarsmidler det tillade, at understøtte dem, som agte at udruste Capere, med Armatur og Ammunition, og det vil glæde samme, naar Anledning gives at benytte denne Tilladelse. Christiania d. 26de Dec. 1807.

Christian, Prinds til Slesvig Holsteen,
commanderende General.

13de Fortsættelse af Regnskabet for de mig i Anledning af Bombardementet betroede milde Gaver.

	Rdlr.	Mk.	ß.
23 Jan. Hendes Kongel. Høihed Kronprindsessen . . .	100	=	=
til Uddeeling imellem Hr. Holst og de 41 Brandlidte (i St. Pedersstr. 121).			
24 — Til Hr. Holst fra A. B. leveret af E. . .	2	=	=
— P. R. S. til 2 trængende Familier med Børn . .	6	=	=
— Til Brandlidte fra Hr. Pastor J. P. Mynster, indsamlet i hans Menigheder Spjellerup og Smerup i Sjælland	163	2	=
25 — Til samme ved Hr. Pastor Bull, sendt ham til Aflevering i et Brev, underskreven: ærlig Patriot .	15	=	=
— En ubenævnt Velgjører: til Frue Kirkeskoles Istandsettelse 20 Rd. og 20 Rd. til Brandlidte . .	40	=	=
Endnu anmerkes følgende Gaver til Bradlidte, som ved en Afskrivningsfeil ikke ere indførte i forrige Regnskab:			
23 Dec. Arbeidsmand N. . .	10	=	=
24 — En ubenævnt Sømand i et Brev som indeholdt rørende Ønsker for H. K. H. Kronprindsens Vel . .	50	=	=
27 — En Unævnt	5	=	=

Kjøbenhavn den 27 Jan. 1808.

Plum.

Rettelse.

I nogle Aftryk af dette Numer Side 499 øverste Linie staaer: Carl den Andens læs: Carl den Førstes.

Nyeste

Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 33.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 2 Februarii, 1808.

Breve fra Kjøbenhavn til en Ven paa Landet.

Kjøbenhavn, d. 31 Jan. 1808.

Her er da den saa længselfuldt ønskede Hakon Jarl! Læs den, min Ven, og læs den atter, og ønske Deres Fædreneland til Lykke, at Evalds Aand endnu lever iblandt os. Forrige Gang sendte jeg Dem en Blomst fra Østerland, det fortryllende Phantasiespil Aladdin; denne Gang sender jeg Dem en Krands af Evighedsblomster, flettet blandt Norges stolte Fjelde og Grane. Her seer De igjen den gamle, herskesyge Jarl, som i vor Ungdoms henfarne Dage saa ofte sysselsatte vor Phantasie, leve op igjen, handle, virke og døe paa ny. Hvor mange Gange ønskede vi ikke begge lige ivrige at see Evalds skabende Aand fremmane os denne nordiske Cæsar? Vort Ønske blev uopfyldt. En yngre Skjald var det forbeholdt at følge dette skjønne Kald.

Neppe gives der i hele den nordiske Historie et frugtbarere, større og interessantere Æmne for det sande dramatiske Genie end Hakon Jarls Død og de Omstændigheder, der ledsagede den. Norges himmeltrodsende Fjelde, stolte Grane og tappre Sønner; Hakon, hvis Stræben ikke gik ud paa mindre end en Krone; Olaf, som plantede Christendommens første Banner blandt hine Fjeldboer; hvilket Land! Hvilke Tider! Hvilke Caracterer! Hvilke store, modstridende Kræfter! Læs hele Grækenlands og Roms Aarbøger, og De vil ikke finde et Tidsrum, hvor Alting saaledes som her, liig et stormende Hav, maa strømme ind paa Digterens Phantasie, og virke paa den med uimodstaaelig Kraft — ingen Caracteergruppe, der saaledes som denne, saa ganske egner sig for Sørgespillet.

Hvorvidt vor Digter har opnaaet det store Ideal, som her maatte kunne opnaaes, overlader jeg til Deres egen Bedømmelse. I Apollo's Rige bør enhver have jus patronatus, og det er ubilligt at foreskrive Andre Love der, hvor de ret godt kunne være deres egen Lovgiver. Men saavidt jeg kjender Deres Smag og Følelse for det Store og Skjønne, vil De indrømme mig, hvad man udenlands, ja endog indenlands saa ofte har negter, "at der, i det mindste i æsthetisk Forstand, ogsaa fra Norden kommer Guld." Jeg har endnu ikke seet Stykket opføres, men om jeg end havde

seet det, vilde jeg dog tilbageholde min Dom om Spillet. Saavidt jeg har hørt, er det i det Hele blevet ret godt udført.

Scenen imellem Audin og Olaf (Side 365) er af Grunde, som jeg hverken kjender eller begriber, bleven udeladt ved Opførelsen. Skulde den maaskee synes stødende? Hvor er det muligt? Hvad er naturligere end at en saadan Samtale maatte opstaa i et Stykke, hvor Kampen imellem Hedenskabet og Christendommen er saa stor og aabenbar? Eller skulde Hedenskabet ingen Forsvarer have? Skulde det fældes uden at høres? Lader os tænke os ind i Hakons Tidsalder; lader os ikke glemme, hvor tungt, hvor smerteligt det er at aflægge Fædres Tro, der, hvor vrang den end er, altid maa have fæstet dybe Rødder i Hjertet. Audin har maaskee ikke saa ganske Ret, naar han sammenligner Olafs Tro med velske Blomster, som han vil plante i Norges Klippe-Rifter, thi de maatte nødvendig visne der; men havde han derimod kaldet dem spæde Skud af Grane, for hvis Skyld man vil fælde det vældigste Træ, saa havde Nutidens ivrigste Rettroende ikke givet ham Uret. Hvor megen Tid udkrævedes der ikke førend disse spæde Skud kunde voxe op og blive saa store og stærke som de gamle Grane og Birke, der for deres Skyld fældtes? Eller med andre Ord, hvor mange Rader af Aar medgik og maatte ikke medgaae førend Olafs Tro kunde i Norge blive den sande, den luttrede? Hvad Under, at Audin frygtede for, at alle Nordens Lande skulle føle hvad Olaf følte og ei følte, om ikke ved andet, saa ved Kraften af hans Sværd?

Jeg sender Dem ved denne Leilighed en anden litterair Nyhed, som ikke vil være Dem mindre kjerkommen, nemlig Griffenfelds Levnet som

Statsmand, af Dr. G. L. Baden. Den er forfattet med al den Sagkundskab og grundige Indsigt i den Danske Historie, som denne Forfatters Arbeider altid bære saa tydelig Præg af, men dog uden at være bebræmmet med lærde Citationer: en Egenskab, som hos visse gjelder saa meget. Jeg havde ønsket, at Forfatteren havde været de utrykte Kilder saa nær, at han kunde leveret os en fuldstændig Levnetsbeskrivelse over denne store Mand, thi vist er det, at vi da havde faaet en Biographie, som kunde være hans Minde værdig. Imidlertid fortjener Forf. Tak for, at have leveret et saa vigtigt Bidrag til Griffenfelds Hædersminde, og man maa kun beklage, at den kommer for sildig for dem, der allerede have indleveret deres Arbeide til Selskabet for de skjønne Videnskaber.

I Fortalen siger Hr. Dr. Baden, at han ikke skulde troe, at nogen skulde have ladet sig skræmme fra at følge Indbydelsen fra Selskabet for de skjønne Videnskaber af de Erindringer, som derimod opkastedes i nyeste Kjøbenhavns Skilderie for 1806 No. 99. "Jeg i det mindste, vedbliver han, kan ikke indsee, hvi vor Tidsalder skulle være umoden til en saadan Levnetsbeskrivelse — hvi Griffenfelds Biograph ikke skulle turde vove at fremføre alt, hvad bør fremføres, for fordomsfri at kunne bedømme denne store Mand som Menneske og som Statsmand. Ei indseer jeg heller hvortil den yderste Varsomhed, — de Baand — den ængstelig Forsigtighed skal, som hine Erindringer paalægge Griffenfelds Biograph. Det er vel saa: Sandhed støder ofte: men det er og saa: at det oftest er mindre Sandheden selv, som støder, end Indklædningen og Tonen, hvori den fremføres og siges".

Først maa jeg erklære, at aldrig Forfatteren af hiint Stykke nogensinde har havt mindste Tanke om, at hans Erindringer skulde "skræmme" nogen

fra at følge Selskabets Indbydelse, og har nogen, som jeg ikke har Grund til at formode, ladet sig skræmme, saa er Forf. bleven misforstaaet, og for Misforstaaelse kan ingen vogte sig. Dernæst blev Stykket skrevet paa en Tid, da Forf. maaskee ikke ganske uden Føie sagde, at vor Tidsalder ikke var moden til en saadan Levnetsbeskrivelse. Hr. Dr. Baden har fuldkommen Ret, at det oftest er mindre Sandheden selv, som støder, end Indklædningen og Tonen, hvori den fremføres og siges. Men, ak! hvad er Sandheden, naar man ikke kan lade den fremtræde som en Engel fra Himlen, blottet for al Drapperie? Hvad er denne Guddoms Datter, naar den maa maskere sig efter enhver taabelig Tidsalders Luner? Og hvad er det, som man i Almindelighed forstaaer ved en ikke stødende Indklædning og Tone, som oftest andet end et Slør der kastes over Sandheden, for paa denne Maade at hjelpe den igjennem Verden? Indklædningen og Tonen blive altid relative til den historiske Skribents individuelle Følelser og Tænkemaade, og derfor er det saa meget mere at beklage, at man ofte seer mere paa den udvortes Dragt end paa de Sandheder, der fremsættes. Man vil maaskee sige, at Historieskriveren bør fortælle ukonstlet, koldt, ulidenskabelig; ja naar det blot gjelder om at fortælle! Men der, hvor man ved frit Raisonnement og Philosophiens lyse Fakkel maa bane sig Vei igjennem en Labyrinth af hele Seclers mørke Fordomme, og endog efterat have overvundet disse endnu maa kjæmpe med Tidsalderens, er det i det mindste høist vanskeligt, at vedligeholde denne kolde og ulidenskabelige Caracteer. Hvorfor skulde overalt Gjenstandens Storhed eller Afskyelighed gjøre mindre Indtryk paa Historieskriveren end Digteren? Hvorfor skulde hiin ikke ligesaa godt som denne kunne henrives? Hume, som

dog nok neppe nogen negter Navn af stor Historieskriver, siger: at alle Partier i Engelland vare imod ham, fordi han vovede at fælde en ædel Taare over Carl den Førstes og Grev Staffords Skjebne. Altsaa fældte han dog Taarer? og det burde han jo ikke, naar han skulde være den kolde, ulidenskabelige Historieskriver? Har Hume ikke kunnet skildre Carl og Staffords Levnet, uden Taarer, hvor skulde man da kunne skrive den store, ulykkelige Griffenfelds Levnet, uden at udbryde i uvilkaarlig bitter Harme over dem, der ikke blot grusomt miskjendte hans store Fortjenester af Fædrenelandet, men endog lod Bøddelens Sværd blinke for hans matte Oine, og Munkholms skumle Fængsel rane sexten Aar af hans dyrebare Liv? O, Griffenfeld! hvo, som enten ei tør eller kan sige frit, at dit Lands Væld igste ikke handlede ret imod dig, han vanhellige ikke dit Minde med sin Pen! din Skjebne kjende vi; det er ikke den, vi længes efter at høre; en fuldkommen Retfærdiggjørelse skylde vi dig, og til den er vor Tidsalder ikke moden!

De forlanger maaskee en Forklaring over hvad jeg forstaaer ved Udtrykket "ikke moden"; men skulde jeg give den, maatte jeg skrive en heel Bog.

I øvrigt maa jeg her erindre, at de i det omtalde Stykke i Skilderiet yttrede Tanker vare blot fremsatte, fordi dets Forf. altid har anseet det for nyttigt, at enhver Ting betragtes fra flere end een Side, og han kan med Føie sige med Rousseau: "den, som sender sine Blade ud i Verden, uden Udbasuner, ja uden endog at vide hvad man taler eller tænker derom, behøver ikke at frygte for, at man vil antage hans Vildfarelser, uden at drøfte dem".

Continuation af foregaaende Anmeldelser om patriotiske Bidrag til en ny Flaade:

Fra de Hrr. Brødre Johannes og Carl Hansen i grov Courant 7 Rdlr. 40 ß. og 7¼ Lod Sølv.

Hr. Bataillons-Commandeur Major v. Bildsted indsendt 120 Rdlr. og tilbudet at indsende en lige Sum aarlig saalænge Krigen varer.

Hr. Coffardie-Capit. Just Ludvigsen tilbudet 10 Skpd. første Sort reen Riga Hamp.

En dansk Embedsmand Udenrigs tilbudet 500 Rd.

Hr. Major Bornemann tilbudet uden Betaling de i hans lille Skov til Flaadens Tjeneste tjenlig befundne 24 Eger.

Hr. Kammerherre Sehested, første Deputeret i Commerce-Collegiet, indsendt 500 Rd. d. Cour. og 500 Rdlr. S. H. Cour.

De Hrr. Christensens Sønner & Harboe indsendt 1500 Rdlr. d. Cour.

Hr. Kammerraad Windersleff indsendt 239¾ Lod forarbeidet Sølv.

Sognepræsten Hr. Faber til Marvede og Hyllinge Menigheder i Sorøe Amt indsendt fra sig, Degnen og bemeldte Sogner, 100 Rd. d. Cour.

Det første jydske Inf. Regiments Mandskab har, foruden de forhen meldte af dem sammenskudte 697 Rdlr., endvidere indsendt 277 Rdlr.

Gjentofte Sogn har ved dets Præst Hr. Høgh tilkjendegivet, at hver Gaard vil kjøre 1 Dag med 2 Vogne Skibstømmer fra de omliggende Skove.

Helsingøers Skydeselskab indsendt d. C. 100 Rdlr og forarbeidet Sølv 226 Lod, og tilkjendegivet, at Selskabet har bestemt, aarlig at bidrage til Landets Søeværn 150 Rd. saalænge Krigen varer.

En militair Embedsmand indsendt 4 Sølv Lysestager, af Vægt 102 Lod.

Hr. Raadmand Hansen i Roeskilde indsendt 54 Lod forarbeidet Sølv.

Brændeviinsbrænder-Lauget indsendt 1014 Rd.

Taarnbye Menighed har ved dets Præst, Hr. Bruun, indsendt som frivilligt Bidrag til en ny Flaade: en Sølvkande, af Vægt 106 Lod, og i Penge 362 Rdlr. 60 ß. samt til de Brandlidte i Kjøbenhavn 366 Rdlr. 60 ß.

Viinhandler Hr. Bech indsendt 100 spanske Piastre.

Præsten Hr. Dyssel i Østofte indsendt en Sølv Terrin med Fad, af Vægt henved 8½ Pund.

Hr. Oberst-Lieutenant Severin Lautrup i Weile tilbudet 400 Rdlr. i 11te Junii Termin førstkommende.

Skomagerlauget i Flensburg indsendt den saakaldte "Velkomst", en stor Sølv-Pokal med Laag og Skildter.

En hædret Enkefrue her i Staden, der ikke ønsker sig offentlig navngivet, indsendt 5000 Rdlr.

Hr. Justitsraad Hansen til Bramstrup indsendt 400 hollandske Ducater.

En hædret Embedsmand her i Staden, der ikke ønsker sig offentlig nævnet, indsendt 1000 Rdlr.

Hr J. C. Schnelle i Altona indsendt 150 Lod Sølv, deels forarbeidet, deels i Skuemynter.

Proviantsforvalter Hr. Hertzes Kone indsendt 50 Rd.

Borger og Møller Lars C. Springberg i Aalborg tilbudet, uden Vederlag, 1000 Stkr. i Væxt staaende Egetræer, som han i 4 Aar vil lade staae til den Kongelige Tienestes Brug.

En Hufener under Klosteret Itzehoe tilbudet aarligen, i 5 Aar, at betale 150 Mk. Lybsk, hvilken patriotiske Gave han efter Omstændighederne vil fordoble.

Baron Blixen Finecke til Dallund tilbudet 3000 Rdlr. til Kieler Omslag 1809.

Landeværscapitaine Møller paa Gudumlund tilbudet at overlade alt tjenligt Skibstømmer i Bangsboe Skov for en Fjerdedeel mindre end den sædvanlige Priis; ligesom han og overlader Søe-Etaten selv at bestemme Betalingsterminerne.

Skibstømmermand J. E. H. indsendt 10 Rdlr.

(Fortsættes.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

I Hr. Prof. Begtrups Beskrivelse over Jylland, hvis 1ste Deel med det første vil forlade Pressen, læses følgende om Jyllands Tørvemoser, som især i denne Tid vil interessere enhver: "Jylland besidder i sine Tørvemoser en stor Rigdom, og langt mere end det selv kan forbruge. Man har ofte tænkt paa at skaffe Provindsen Afsætning paa dens Forraad af Tørv til Hovedstaden, men hidtil har det ikke villet lykkes. — I Hedeegnen er Tørv i stor Overflødighed, men Transporten til et Ladested er for kostbar. Man veed derfor ei paa bedre Maade at benytte Tørven, end til deraf at brænde Smedekul, eller som Brændsel i Teglovnen, hvilket er tilvisse det meest passende. — I Veile har man havt den Tanke for en Deel Aar siden at bringe Tørv fra Moserne ved Viuf til Kjøbenhavn, og i Horsens fra Mattrup Gods. Vesten for Grenaae gives betydelige Tørvemoser, beliggende ved Ryomgaard, de kunde tilvisse med Fordeel benyttes, naar Aaeløbet fra Collind Sund til Grenaae, og derfra ud i Stranden blev oprenset. I det mindste kunde Egnens Overflødighed af Tørv benyttes til at brænde Kalk ved, hvorpaa Forstranden er riig. — De mange Tørvemoser beliggende ved Gudenaae kan nu bedre benyttes end forhen, da Aaen gjøres seilbar til Silkeborg. Tørven føres paa Pramme til Randers til Byens Forbrug.

— De betydelige Moser i Aalborg Amt har man formeent kunde benyttes, naar Brydaae, som har sit Udløb ved Aalborg, blev gjort seilbar. Gudumlunds Vildmose ligger særdeles beqvem, da den har Aalborg Fjord mod Norden og Kattegatet mod Østen. Yderkanten af Mosen er ved Adamshof kun 700 Skridt fra Strandbreden. Langs Veien fra Adamshof til Vildmosegaarden er gravet en dyb Grøft ned til Sandet for at aflede Vandet. Herfra var det ei vanskelig at udskibe Tørven, da den kunde udskibes paa Forstranden med en stor Kog. Det var ei ugjørligt, naar Tørvematerien i Mosen ved Vandets Afledning vinder mere Modenhed. Imidlertid benyttes denne vidtløftige Moses rige Forraad paa Tørv paa en hensigtsmæssig Maade ved Fabrikkerne paa Gudumlund. Fra Hurup halvanden Miil fra Vildmosegaarden kunde Wisfersholms Tørveforraad udføres. Hr. Krigs-Commissair Testrup har der anlagt en Skibsbro, som benyttes til Udskibning af Korn og Brænde. Hr. Testrup skal have forsøgt at sende en Ladning af Tørv og Trækul til Kjøbenhavn, men det skal ei have betalt sig. — Den store Vildmose i Vendsyssel indeholder en tilstrækkelig Rigdom af Tørv, men Tørven kan ikke hidbringes til Vesterhavet, da Forstranden er farlig, og gjennem Ryeaae til Limfjorden er ei endnu passende Leilighed, forinden en Kanal blev gravet, og de tilstødende Lodseieres Andeel og Kongens blev bestemt. Mosen skal flere Gange have lidt Skade af Vandeild. — Tanken om Tørvehandel fra Jylland til Kjøbenhavn har længe været Nationens Ønske. Den er nærmere udviklet i Lütkens oekonomiske Tanker 7 Deel S. 38. I Borgervennen for 1791 findes Udtog af en Reisendes Dagbog over en i Aaret 1789 foretaget Reise for nærmere at undersøge denne Gjenstand."

Vor berømte Konstner Hr. Clemens har nu paa en ret beskuelig Maade foreviget Engellændernes skjændige Fremfærd ved en fortræffelig kobberstukken Forestilling af Orlogsskibenes Omvæltning paa Nyholm. Prospecten er tagen fra Arbeidshuset. Orlogsskibet sees liggende paa Siden, i Midten med en Indbøining, som det har faaet ved Faldet. Paa den ene Side sees Kilene og Stamperne af de to mindre ødelagte Skibe, og paa den anden Kranhuset og Altanen, hvorfra det

Kongelige Herskab pleie at see Orlogsskibe løbe af Stabelen. Pladsen er opfyldt med en Mængde Folk af den Engelske Sø- og Landetat. Det hele høitidelige Foretagende skeer i Overværelse og Paasyn af alle Admiraler og Generaler, eller hele General-Staben. Blandt disse sees i Forgrunden Gambier med sin lille Qvækerhat paa, General Cathcart med Stjerne paa Brystet, og Popham, pegende med den ene Haand paa Skibet og ladende stolt af sit Hædersværk; Gambier rækker ham Haanden for at takke ham for hans broderlige Medhjelp. Tre Canoner, som ikke bleve brugte, og et Corps Husarer, der for at hjelpe at trække dem i Land vare stegne af og siden have sat sig til Hest igjen. Nær omkring Skibet en Mængde Matroser, der svinge med Hattene. I Middelgrunden de ledige Pæle, imellem hvilke Orlogsskibene have lagt. I Baggrunden sees noget af Castelsvolden, Toldhuset, Pakhusene og Amalienborggade. Det historisk Sande i Stykket vil iøvrigt evig forblive sort nok i sig selv, uden at behøve mindste Hjelp af Konsten. — Det faaes hos de Herrer Blanckensteiner, Schubothe, Brummer, A. & S. Soldin, og hos Hr. Clemens paa Charlottenborg for 9 Mk.

Capit. Jørgensen har atter været saa heldig at gjøre en Prise i Østersøen.

Fra Petersborg blev i Aaret 1807 udskibet til Dannemark: Jern 9417 Pud, Hamp 1ste Sort 6351 Pud, 2den Sort 18736, 3die Sort 7654 Pud, Codille 1127 Pud, Hør 1ste Sort 796 Pud, 2den Sort 449 Pud, Codille 1295 Pud, Tougværk 13907 Pud, Talg 79752 Pud, Tællelys 31576 Pud, Sæbe 1370 Pud, Vox 5 Pud, Voxlys 65 Pud, Hampolie 26805 Pud, Linolie 32 Pud, Ruslæder 2227 Pud, Saalelæder 561 Pud, Potaske 96009 Pud, Husblas 35 Pud, Tobaks-Blade 4758 Pud, Caviar 6 Pud, Børster 3240 Pud, Krølhaar 400 Pud, Thee 20 Pund, Hestehaler 3618 Stykker, Anis 77 Pud, Maccarony 10 Pud, Fjer 89 Pud, Oxhorn 31500 Stkr., Oxetunger 200 Stkr., Hareskind 23000 Stykker, Bjørneskind 600 Stykker, Seildug 9101 Stykker, Ravndug 12461 Stkr., Flamsk Lærred 2165 Stkr., Calamink 40 Stkr., Borddug 6 Stkr., Servietlærred 5500 Arsch, bleget Lærred 600 Arsch, trykket og stribet Lærred 100 Arsch, Sækkelærred 20700 Arsch, Hampefrø 1 Ts., Skinke 30 Pud, Kjødpølser 7 Pud, Ca-

storerum 8 Pund, Tapeter 1150 Stkr., Servietter 20 Stkr.

Rendsborg d. 30 Jan. 1808. H. K. H. Kronprindsen ankom hertil Hs. Maj. Fødselsdag og vendte tilbage til Kiel samme Aften. Alle tilstædeværende Riddere af Dannebrog vare den Dag tilsagde til det Kongel. Taffel. De øvrige Rangspersoner i Staden spiste ved Marskalstaflerne. — Den første Borgermester her i Staden Hr. Junge er allernaadigst udnævnt til Justitsraad. — Vi have i denne Tid afvexlende Frost- og Tøeveir, men i det Hele er Vinteren intet mindre end streng. Brændet betales med 5 til 5½ Rdlr. Favnen, hvilket dog er noget mindre her end i Kjøbenhavn. For Resten sælges de fleste Artikler her for temmelig godt Kjøb, ja selv Colonialproducterne og Vinen ere ikke stegne synderlig i Prisen. — Mechanicus Paulsen fra Kjøbenhavn foreviser i denne Tid endeel mekaniske, physicalske og optiske Experimenter med almindeligt Bifald.

Af en Bekjendtgjørelse fra Hr. Justitsraad og Prof. Bugge sees, at ved Kjøbenhavns Bombardement og den deraf fremkomne Ildebrand henved 2000 Aftryk af Videnskaber Selskabets Danske geographiske Kort brændte og ødelagdes, at det Værelse, hvori de trykkes, blev gjort aldeles ubrugeligt, og endog Pressen noget beskadiget, og at man ikke har kunnet tilveiebringe ny Aftryk førend nu. I Betragtning af Stikningen, Papirets og Trykkerlønnens tiltagende Dyrhed, er Prisen forhøiet til 9 Mk. Stykket, Kjøbenhavns Amt undtagen.

I Gaar solgtes ved Auction-Huset No. 62. i Compagniestr. for 8500 Rdlr. til Marchandiser H. Glysen.

Joenstrups Ulden-Manufacturer, som drives af et Interessentskab under Hr. H. Branners Bestyrelse, kunde, efter dets locale Indretning, aarlig forfærdige Klæder for 60,000 Rdlr. Men Mangel paa Afsætning har hidtil gjort det umueligt at naae dette Maal. Manufacturet har vel af den Kongelige Casse en ikke ubetydelig Sum; men da der bestandig til Sikkerhed derfor skal være indleveret Klæder i Oplaget af lige Værdie, saa kan denne Sum, naar Afsætning mangler, ikke være Manufacturet til meget betydelig Nytte. Interessentskabets egen Capital af over 25,000 Rdlr. er tildeels

anvendt til en betydelig Aaes Udgravning og Rensning, til Bygningers Forbedring og hensigtsmæssige Indretning, til Redskabers og Inventariums Anskaffelse 2c. Fra 1804 til 1807 havde denne Fabrik forfærdiget for 85228 Rdlr. 11 ß. Klæde. I Begyndelsen af Aaret 1807 havde den liggende færdige Varer paa Oplaget til Udsalg for 11,180 Rdlr. 3 Mk. 9 ß., og af hele dette Forraad havde den i 3 Maaneder kun solgt for 578 Rdlr. 7 ß.!! Vare Urolighederne i Sommer ikke indtrufne, saa havde Joenstrups Manufactur i 1807 forfærdiget Klæder for 32000 Rdlr., istedet for at det nu kun har forfærdiget for 12,059 Rdlr. 8 ß. af indenlandsk Uld, og for 7412 Rdlr. 1 Mk. 6 ß. af fremmed Uld. Af det af Dansk Uld forfærdigede gik for 1040 Rdlr. 3 Mk. 6 ß. ud af Landet, men de Danske Materialier og de Udgivter, som blive i Landet, beløb sig til 11,018 Rdlr. 3 Mk. 2 ß. Den rene Gevinst for Landet er altsaa heraf 6891 Rdlr. 1 Mk. 12 ß., hvortil bør lægges, at de raa Materialier ikke ere gaaede ud af Landet og kjøbte af os forædlede tilbage, som det ellers ofte skeer. Joenstrups Manufactur er istand til at levere Klæder af Jydsk Uld og Sjællandsk-Spansk Race ligesaa gode som de Engelske af den bedste Spanske Uld. "Dette", sige Udgiverne af Handelstidenden, hvoraf denne Efterretning er tagen, "er ei allene Tilfældet med denne Fabrik, men ogsaa med Hr. Scheidtmans paa Brønsholmsdahl, Hr. Agent Hansens i Randers, Hr. Raadmand Bruuns i Fredericia, Hr. Kochs i Middelfart og mange flere".

Hr. Handels-Commissair Møller i Nantes har tilbudet den Danske Regjering at ville give 400 Rdlr. aarlig, som et Bidrag til Bestridelsen af Statens overordentlige Udgivter, saalænge Krigen med Engelland vedvarer. I Anledning af dette hans patriotiske Tilbud, er det Kongelige General Land-Oeconomie og Commerce-Collegium i Rendsborg indgaaet med en Forestilling til Hs. Majestæt, hvorpaa det har behaget Allerhoistsamme under 18de Dec. f. A. allernaadigst at resolvere saaledes: "Ved "herved Allernaadigst at antage det af Vor Han-"dels-Commissair i Nantes, Joachim Jansen "Møller, gjorte patriotiske Tilbud, at ville con-"tribuere 400 Rdlr. aarlig til Statens extraordi-"naire Udgivter, saalænge Krigen med Engelland

"vedvarer, ville Vi, at ham derfor tilkjendegives "Vort Allerhøieste Velbehag og Tilfredshed."

Følgende læses i Berlings Avis: Jeg har med Dagsposten modtaget flere meer eller mindre uartige Breve fra brandlidte Kjøbenhavnske Familier, som det har været mig umueligt at hjelpe. Ethvert Brev af den Natur, der herefter maatte vorde mig tilsendt, bliver offentliggjort ved Trykken; og at jeg er fuldeligen bemyndiget til dette Skridt, hvor haardt det end kan synes, skal og vil Enhver, der ei har tabt al menneskelig Følelse, tilstaae mig, naar mit Regnskab om fjorten Dage vorder mine Handlingers Fortolker. En saadan Behandling er af al Misløn, den jeg mindst fortjente.

Kiel, den 26de Januar 1808.

F. Høegh-Guldberg,
Professor.

Rettelser.

I forrige Numer: 1ste Side Lin. 11: henrundne er skeet læs: henrundne Aar ec. — Side 499. Lin. 8: syv Millioner læs: syv hundrede Mill.

Udenlandske Efterretninger.

Den smukke Billedstøtte af Bronce, som Borgerne i Stockholm havde ladet opreite til Erindring om Gustav den Tredies lykkelige Tilbagekomst fra Krigen 1791, er nu fuldkommen færdig.

Det kostbare Seletøi, som den nuværende Tyrkiske Sultan sender Keiser Napoleon, vurderes for 100,000 Pjastre. — Dette erindrer os om den med Diamanter og Perler besatte Saddel, som Storsultanen i sin Tid forærede Kong Christian den Fjerde og som endnu gjemmes paa Rosenborg.

I Triest er indløben en Russisk Escadre paa 15 Seilere, bestaaende af 4 Linieskibe, 3 store Fregatter, adskillige Corvetter og Cuttere. Den synes at ville overvintre der.

Kong Ferdinand af Sicilien, som nu lever meget ensomt i Palermo, har 6000 Mand Tropper, der commanderes af Prindsen af Hessen-Philipsthal. De Engelske tilligemed de Tydske, der staae i deres Sold, beløbe sig til 3000 Mand.

Engellænderne have ved Sicilien ikke flere end 1 Linieskib, 3 Fregatter, og 5—6 Canoneerchalouper.

Kongeriget Italiens sædvanlige Mynter skulle nu efterhaanden ompræges. De nye Mynter bestaae af Napoleons d'Orer fra 20 til 40 Lire med Napoleons-Hovedet og Navne-Omskrivt. Paa Reversen staaer Vaabenet med Ipskrivt: Kongeriget Italien. Paa Randen: Gud beskytte Italien. Sølvmynterne bestaae af Stykker paa 1, 2 og 5 Lire, dernæst 5, 10 og 15 Soldi ec.

Havnen Oporto blogueres nu af 2 Engelske Fregatter. Den indrykkede Spanske Garnison holder Strandbatterierne besatte, og al Samqvem med Engellænderne er strængt forbudet. De have maattet efterlade sig for 100,000 Crusader Varer.

Fra London skrives, at den almindelige Standsning i de Engelske Manufacturer, som er en uundgaaelig Følge af den Franske Regjerings Forholdsregler, vil snart frembringe en farlig Crisis. Der arbeides nu uafladelig paa at reparere Adm. Cottons hjemkomne Flaade, som har lidt meget i den sidste Storm.

Det hedder, at Triumphbuen paa Carousselpladsen i Paris, skal nedbrydes igjen, fordi den ikke staaer lige for begge de store Indgange til Louvres og Thuillerierne, og vilde være for liden, naar alle Bygningerne mellem begge Palladserne ere nedrevne.

Paa Mont Cenis skal der nu anlægges en Commune, bestaaende af 3 Landsbyer, for at gjøre Passagen fremkommeligere og sikkrere. Paa den øvre Deel af Bjerget skal der anlægges Tilflugtssteder, som paa det høieste kun maa være 200 Favne langt fra hverandre, og i samme skal der boe lønnede Kromænd. Klosterbygningen skal saaledes udvides, at den kan have Rum for Gensd'armerie, et Fængsel, en Stald for 30 Heste og Natteleie for 1200 Mand.

I den førstel. Hohenlohske Stad Ohrdruff, $1\frac{1}{2}$ Miil fra Gotha, udbrød Natten imellem d. 5te og 6 Jan. en Ild, hvorved 180 af Stadens bedste Bygninger, Sognekirken, den skjønneste i hele Omkredsen, hvis Opbyggelse, efter Branden for 54 Aar siden, havde kostet 30,000 Rdlr., Raadhuset ec. bleve lagte i Aske. Luerne havde allerede fem Gange taget fat i Slottet, men bleve lykkeligviis standsede.

I the independent Whig siges: at Frankrige nu vil benytte sig af Urolighederne i Irland til at gjøre en Landgang paa Engelland. Toulon-Flaaden er seilfærdig; i Carthagena ligge foruden Fregatterne 7 Linieskibe; i Cadix ligge 13 Spanske og Franske Linieskibe. — Portugal agter med Ruslands Hjelp at escortere et stort Troppecorps fra Lissabon til Irland, og skaffe det derover. I Ferrol ligge 4 Linieskibe, i Rochefort 6, i Brest 13 og i Antwerpen 7. Hollænderne have ligeledes en Flaade, og Rusland, Sverrig (?) og Dannemark ville i Forening, om just ikke transportere en Armee til Irland, i det mindste lande med een i Skotland, hvilket vil være en meget gunstig Diversion for Indfaldet i Irland. Vor Sømagt kan ikke udføre Umuligheder, og det er en sørgelig Bemærkning, at medens Landet kan angribes fra elleve Havne mellem Toulon og det Baltiske Hav, hvorfra Flaader af Linieskibe kunne gaae til Irland, ere Ministerne allene følesløse for den truende Fare; endog deres meest slaviske Tilhængere maae tilstaae, at Engelland, under nærværende Stemning, maatte tabe sit Herredømme over Irland, naar det lykkedes Fienden at sætte der 20,000 Mand i Land. — Samme Blad forsikkrer med Bestemthed, at hverken de Franske eller Spanierne have alvorlig i Sinde at gjøre noget Angreb paa Gibralter, men at dette blot er Forstillelse; da deres sande Hensigt er at gjøre en Landgang paa Irland, og, naar Omstændighederne tillade det, paa Engelland og Skotland, fra Kysterne lige over for, ja at der endog i dette Øiemed allerede er føiet Foranstaltninger med største Hurtighed og Hemmelighed.

Ogsaa Havnene Carthagena, Cadix, St. Lucar, saavelsom alle Havne imellem Carthagena og St. Lucar, ere nu af Engelland erklærede i strængeste Blocadestand.

To Russiske Fregatter og et Munitionsskib, som anholdtes i Portsmouth, ere blevne priisdømte, tilligemed de Penge, de havde ombord.

De Engelske Avisskriveres Uvidenhed om Fastlandets Anliggender er nu saa stor, at de sige om Prinds Benevent, som ikke har været ude af Paris, at han i Dec. Maaned var i Haag, og at de sende Gen. Oudinot, som ligger syg af et Beenbrud i Danzig, til Kysterne af det Caspiske Hav.

Natten mellem d. 14de og 15de f. M. har der været en uhørt stærk Oversvømmelse i alle Hollandske Søpladse. Vliesingen har især lidt meget; Oversvømmelsen var der 2 Fod høiere end den, der indtraf i Aaret 1682, og som forvoldede saa stor Ulykke i denne Stad. Mange Indbyggere have mistet saa mange Varer, at de ere for bestandig ødelagte. Den 17de havde man allerede fundet 27 druknede Mennesker; ogsaa meget Qvæg omkom, da Oversvømmelsen indtraf saa hastig.

Den Østerrigske Keiser har stiftet en ny Orden for den hellige Leopold. Den er bestemt for alle Stænder, men er hverken en Militairorden eller forbunden med Indkomster for Ridderne.

Fæstningen Hammeln, Forret George og Nienburg sløifes.

Den Engelske Regjering har bevilget de Svenske Kjøbmandsskibe, som vilde afseile fra Engelland, en egen Convoy.

Capelmester Reichard, som man en Tidlang ansaae for død, og digtede adskillige Historier om, skal nu, som det hedder, ansættes som Skuespil- og Musik-Directeur ved det Westphalske Hof.

De i Fransk Tjeneste staaende Schweitzere beløbe sig til 13,223.

Kongen af Spanien har nu ladet udgaae et lignende Decret som det Franske, hvorved de Britiske Øer erklæres i Blocadestand. Blandt Bevæggrundene nævner Kongen det skjændige Angreb paa Kjøbenhavn, som han kalder den meest uhyre af Afskyeligheder og Sørøverier, der har revet Masken af den Engelske Regjering.

Fra d. 20 Jan. til d. 31 Dec. 1807 havde man i hele Storbritannien 525 Banquerotter. Hvor mange kan man nu ikke vel vente i dette Aar?

Mange Engelske Manufacturister, Fabricanter og Konstnere ere udvandrede til Brasilien, for at nedsætte sig der. Dette beviser noksom, hvor tungt det maa falde dem at finde Brød i Engelland.

I det misfornøiede Irland er Høsten faldet meget slet ud, og Brødmangelen er saa stor, at Landboerne have truet med at reise til Dublin, for der at erobre Brød.

Den Franske Banks Capital bestaaer nu af 90,000 Actier, hver paa 1000 Fr. Bankactierne kunne ikke sælges til Fremmede.

Nyeste

Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 34.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 6 Februarii, 1808.

Oversætter-Frihed.

Blandt alle muelige Friheder er ingen bleven mere misbrugt end denne. I ældre Tider, da Oversættere ligesom alle andre Folk vare høist samvittighedsfulde, vovede man ikke engang at forandre en Toddel i en virkelig god Forfatters Arbeide, og Oversættere valgte sjelden andre end virkelig gode Originaler, hvilke de betragtede som sande Helligdomme, og som de aldrig vovede at forgribe sig paa. De fleste Oversættelser, som Bast, Riber og Wandal leverede, vare af classiske Værker, og de vovede end ikke at forandre et Ord i Titelen. Men ligesom Frihedssystemet og Samvittighedsløsheden bleve almindeligere i alle andre Fag, udbredte de sig og i Oversættelsesvæsenet. Man begyndte at oversætte løst og fast alt hvad der kunde behage en frivol Tidsalders Smag; man oversvømmede os med Tydsklands og Frankriges usleste Usselheder. Oversætterne tabte nu ganske deres gamle Agtelse for Originalforfattere, og istedet for at man tilforn alt for ofte var sin Originals Slave, opkastede man sig nu til dens Tyran. Den største Stymper af en Oversætter troede sig berettiget til at forandre og forkorte efter eget Tykke. Jo mere Oversætter-Uvidenheden og Oversætter-Uvæsenet tiltog, desmere voxte denne Uforskammenhed. Man bortskjar og oversprang hvad man ikke forstod, og lemlestede mangen en Original i saa høi Grad, at den, som i Tydskland, Engelland eller Frankrige var en Kjæmpe, maatte vandre omkring i Dannemark som en Krøbling eller Gjenfærd. Men man gik endnu videre. Man lod sig ikke nøie med at bortskjære, indknibe og forkorte de ypperligste Bøger og andre Nationers Mesterværker. Uforskammenhed er en frodig Væxt, der, som alt Ukrud, voxer hastig op. Istedet for at man tilforn tilføiede sine egne Tanker som Anmærkninger, begyndte man nu at indblande dem i Texten, og paa denne Maade kom Originalforfatteren ofte til at sige i et fremmed Tungemaal Ting, som han hverken kunde eller vilde vedkjende sig, dersom de vare komne ham for Øinene. Mangen en Forfatter, der gjeldte for en stor og klog Mand udenlands, kunde saaledes let komme til at gjelde for en lille og taabelig Mand i Dannemark, i det mindste hos dem, som ikke forstode Originalen. Jeg kunde anføre her adskillige Exempler, dersom Exempler ikke vare forhadte.

Men i vore Dage er det endog gaaet saa vidt, at berømte Danske Skribenters Arbeider ikke allene ere blevne forhutlede ved Oversætteres Uvidenhed, men endog besmittede af deres Ondskab. Hvad skal man vel tænke sig om et Værk af en i sit Fag berømt Mand, hvori en Oversætter ordentlig har formastet sig til at lægge Forfatteren Injurier i Munden? ja at lade ham sige Sottiser, der maa gjøre ham til Latter for enhver, der ikke veed, at Oversætteren har paadigtet ham dem? At dette virkelig er skeet, skulde ikke falde mig vanskelig at bevise. Vist nok gives der ingen større Fripostighed, end at bruge en bekjendt Mands Navn som en Skalkekappe, for under den at udtømme sin Galde og sit Ondskab, vist nok fortjener en saadan Oversætter hvert retsindigt Menneskes Foragt; men den Originalforfatter er at beklage, som ikke strax, naar han opdager en saadan Misbrug af hans Authoritet, ufortøvet søger at forekomme de Virkninger, den kan have paa hans Reputation. En Mand af Æresfølelse kan det umueligt være ligegyldigt, at hans Aandsproducter fremstille ham i andre Nationers Øine som en Dosmer eller Nidding.

For i det mindste at forekomme hos os saadanne Oversættelses-Forfalskninger vilde det maaskee være godt, at enhver Originalforfatter, der paa Dansk udgiver et Værk, som fortjente en Oversættelse, vilde lade den besørge under sin Opsigt, eller i det ringeste følge den Skik, at gjennemgaae den forend den publiceres, og sætte paa Titelen, at den er gjennemseet af Forfatteren. Dette vil tillige være en god Anbefaling for Oversættelsen.

Erlings Offring i Hakon Jarl.

Ingen, som har Følelse for hvad der er skjønt, høit og genialsk, vil negte, at Hakon Jarl er i sit Slags det første Stykke vor Litteratur eier, og at dets Digter har een af de første Pladse paa Dannemarks Olymp, uden at nogen behøver at tage ham ved Haanden eller under Armen. Men een Ting have mange ønsket noget forandret ved dette Sørgespils Opførelse, og jeg kan umuelig forbigaae dette Ønske med Taushed.

Erlings Offring er en græsselig skjøn Scene. Den gjør al den Virkning, som Digteren kan fordre. Rædsel og Medlidenhed henrive Tilskueren i lige høi Grad. Hvad kan tænkes rædselfuldere end at see en Fader offre sit eneste kjereste Barn, for at forsone Guderne? Hvad kan opvække større Medlidenhed end at see Uskyldigheden bløde for vildt Sværmerie? Men ogsaa det Rædselfulde og Smertelige har sine Grændser. "Ligesom der altid," siger Blair i sine Forelæsninger over Rhetoriken *), hvor han taler om Sørgespillet, "gives en Blanding af Smerte i Fornøielsen (nemlig, den der føles ved Sørgespillet), saaledes kan denne Smerte blive forhøiet saa meget, ved Fremstillingen af overordentlig rædsomme Begivenheder, at vore Følelser stødes derved, og at de opvække Modbydelighed hos os for enten at læse saadanne Tragoedier eller see dem opføres."

Digteren har selv fuldkommen følt det Rædselfulde, Nerverystende i dette Optrin, og lader derfor Hakon forrette Offringen bag Skuepladsen. Man seer den ikke, men hører kun Barnets Skrig. Efter Stykket skulde Hakon fremtræde med blodige Hænder, men dette undlades dog ved Opførelsen.

*) Lectures on Rhetoric &c, Tom. III. Pag. 295.

Den, som ikke har seet Stykket opføres, skulde formode, at Handlingens Udførelse bag Skuepladsen, maa formilde det Rædselfulde deri. Men det er ikke Tilfældet; Barnets alt for stærke Skrig gjennemskjærer Hjertet, og hele det græsselige Billede maler sig med lyse Farver for Tilskuerens Phantasie. Den grusomme Blodmand forekommer os dobbelt afskyelig; hans Handling ryster Nerverne dobbelt stærkt, netop fordi han saa at sige lister sig til sin Drabsgjerning og søger at undflye vore Øine. Ligesom halvskjulte Yndigheder opflamme lettest Phantasien, saaledes virke halvskjulte Græsseligheder ogsaa stærkere paa Hjertet end virkelig aabenbare. Erlings Skrig opvækker ikke Rædsel, men Afsky for Hakon. Man gider fra dette Øieblik af næsten ikke see ham mere. Paa nervesvage Mennesker har denne Scene havt en ubeskrivelig Virkning. Uden Tab for Stykket kunde Erlings Skrig nedstemmes; ja han behøvede næsten kun at give en svag Lyd fra sig; man kunde jo tænke sig at Offringen skede langt inde i Lunden. De fleste vilde uden Tvivl langt hellere see Hakon fremtræde med blodige Hænder, end høre hans Offers lydelige Jammerskrig, som truer at sønderrive hver Nerve.

En Bemærkning af Lichtenberg.

"At Bogtyve ere saa foragtelige," siger Lichtenberg, "kommer deraf, at de begaae deres Plagium i det Smaa og hemmeligen. De skulde bære sig ad som Erobrene, hvilke man nu regner blandt honette Folk; de skulde reent ud trykke andre Folks hele Værker under deres Navn, og naar nogen in loco gjorde Bevægelse, slaae ham paa Øret, saa Blodet sprøitede ham ud af Næse og Mund; og udenlands kalde ham i Aviserne Spitsbub, Cabale-

mager og deslige — sige at han skal skee en Ulykke &c. Paa denne Maade skulde jeg indbilde mit Fædreneland, at jeg har skrevet Sebaldus Nothanker".

Man kan ikke negte, at Engelland fuldkommen følger denne Klogskabsregel. I hvilket Land paa Jorden straffes vel smaa Tyve strængere end netop i dette Land? Den, som stjeler saa meget, som Strikken er værd, hænges sans façons. Men i hvilket Land i Verden slippe de store Tyve vel lettere end der? Fortjente vel nogen med større Føie at hænges end de nuværende Engelske Regjeringsmænd? Men det skeer ikke. Hvorfor? Fordi de følge den store Regel, at stjele og rane hvor de kunne komme til, og true med at slaae den paa Øret, som vover at paatale sin Ret, ja kalde dem, de bestjele, Røvere, Tyve, Cabalemagere og Skjelmer. Hvad er den nuværende Engelske Flaade, Britanniens Stolthed, vel andet end et reent Plagium? Ligner den ikke fuldkommen en Bog, som er stjaalet sammen af Franske, Spanske, Hollandske og Danske Værker, og hvis Plagiarius er uforskammet nok til at sætte sit Navn paa Titelen? Men der vil snart komme en Tid, hvor de retmæssige Forfattere ved en høiere Domstoel ville faae deres ranede Gods tilbage, og Plagiaren vil staae beskjæmmet i sin hele Nøgenhed.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Paa Frysenberg Administration i Toldby Sogn, Riis By, der og kaldes Norring Riis eller Naarning Riis, boede fordum Niels Ebbesen, der i Aaret 1340 dræbte Grev Geert, og hvis Daad Prof. Sander har foreviget ved et skjønt Sørgespil. Den vestre Deel af Volden og Graven om hans Borg er endnu at see, og en Bondegaard er bygt paa det øvrige deraf, som er

sløifet. Kun Naturen har sat Tyrandræberen her et Minde i en stor Eeg, som er opvoxen paa Voldens øverste Kant. At Niels Ebbesen har boet der, er ikke allene blandt civiliserede Folk der i Egnen en almindelig Mening, men ogsaa Stedets Beboere vide at forevise den Plads, hvor han boede. Dette er formodentlig ved Tradition kommet til deres Kundskab. Byen bestaaer af tre hinanden fraliggende Gaarde, hver med to Beboere, og ligger ved en Skov. Af denne og den i Nærheden liggende større By Norring eller, som den nu skrives Naaring, har hiin formodentlig faaet sit Navn. Norring Riis ligger tæt øster for Landeveien imellem Schanderborg og Randers, $3\frac{1}{2}$ til 4 Miil fra det sidste Sted. — Denne Efterretning er meddeelt af Hr. Forvalter Tommesen paa Grevskabet Frisenborg, og der er altsaa aldeles ingen Tvivl om dens Authenticitet.

I Slotshaugen ved Lovisenlund er opreist en Gravsteen med Runeskrivt, fundet for to Aar siden i en Kjempebegravelse ved Danevirke. Ved Siden af denne Steen er opreist en Marmorsteen, hvorpaa en Tydsk Oversættelse af Inscriptionen er udhuggen.

Blandt de stræbsomme Borgere, der i den senere Tid have lidt ved Ildsvaade, bør især Slagter Cort Stavning paa Vesterbro nævnes. Denne Mand er saa at sige bleven forfulgt af Ilden. Medens han boede i Byen brændte det tre Gange for ham; da han derfra flyttede ud paa Vesterbro No. 11 var hans Gaard een af de ulykkelige, som vi selv satte Ild paa, og da han endelig flyttede derfra igjen til en anden Gaard paa Broen, lagdes atter denne tilligemed det meste af hans Bohave i Aske.

Ved en i Aaret 1804 igjennem det Slesvig-Holsteenske (den Gang endnu Tydske) Cancellie udstædt Forordning er angaaende Anvendelsen af det Schassiske Stipendium for Philologer (stiftet 1675 af Hollænderen Samuel Schaß, der til denne Hensigt testamenterede Universitetet 10,000 Gylden) den nærmere Bestemmelse gjort, at en Sum af 300 Rdlr. Slesv. Holst. Courant aarlig uddeles til Dyrkere af Philologien i tre forskjellige Stipendier paa 80, 100 og 120 Rdlr. Udlændinge, som studere i Kiel, ere ikke ved noget Forbud udelukte fra Deeltagelse deri. Stipendiet kan nydes i 3 Aar.

I næste Hefte af Universitets- og Skoleannaler, agter Hr. Prof. Engelstoft at levere fuldstændige og sammenhængende Efterretninger om den Indflydelse de seneste Krigsbegivenheder have havt paa Universitetet.

Ved Gyldenlunds Skov skulle Engelskmændene i Sommer have kastet endeel Canoner overbord, af hvilke man allerede skal have fundet 16.

Caffeen er atter steget i Hamborg $1\frac{1}{2}$ ß. Bco. Pundet. Den 2 Febr. kostede det fineste Slags $32\frac{1}{2}$ à $33\frac{1}{2}$ ß. Bco. Ogsaa i Amsterdam er den stegen $1\frac{1}{2}$ à 2 Styver.

Man skal have Efterretning om, at Capit. Christensen, som fører et af det Asiatiske Compagnies Skibe, er løbet ind i Isle de France med Alting vel inden Borde.

Fredagen den 29 Januarii Kl. 10 om Formiddagen forkyndte en Artilleriesalve fra Rendsborg Fæstnings Volde, at Høitidelighederne i Anledning af Hs. Maj. Kongens høie Fødselsdag toge deres Begyndelse. Om Middagen behagede Hs. Maj. allernaadigst at modtage Cour, hvorefter Allerhøistsamme begav sig til Taffels. Da Hs. Maj. Skaal blev drukket, affyredes Canonerne atter. Garnisons-Hautboister opførte Taffelmusik. Det Kongel. Taffel bestod af 34, og Cavaleertaffelet af 32 Couverts. Høitideligheden forøgedes ved Hs. K. H. Kronprindsens og Hs. D. Landgreve Carls Nærværelse. Hs. Kongel. Høihed havde forladt Kiel samme Dags Morgen Kl. 9, og indtraf i Rendsborg Kl. $11\frac{1}{2}$. Om Eftermiddagen Kl. 6 reiste Høistsamme tilbage til Kiel. Samme Aften var Paradepladsen i Rendsborg oplyst med Beegkrandse, og hele Byen illumineret. Endog i den ringeste Hyttes Vinduer fandtes Lys. Endeel Indbyggere havde tillige anbragt meget smukke Transparenter. Paa mangfoldige Steder læstes et Vivat, og Kongens, Kronprindsens og Kronprindsessens Navne. Jøderne havde prydet Forsalen til deres Synagoge med mange Lys og Verk. Det borgerlige Artillerie havde anbragt Retfærdighedens og Fredens Tempel i Forstuen til sit Forsamlingshuus, og i Baggrunden saae man en straalende Sol. At der iblandt mange heldige Ideer til Transparenter ogsaa fandtes een eller anden, som vist var bedre meent end udtrykt, er ikke at undres over. Saaledes havde f. Ex. en Barbeer forestilt en Dansk Landværnsmand, som med sin Sa-

bel slog en Engelsk Soldat saa drabelig paa Hovedet, at Blodet strømmede til alle Kanter. For at ingen skulde tage Feil af Figurernes Betydning, havde Maleren neden under sat den Inscription: "En Dansk og en Røver", og derpaa kom de kraftfulde Vers:

"Ein braver Däne ist nicht faul,
"Er schlägt dem Engländer auf das Maul".

Med Metrum bør man ikke regne det saa nøie. — Ogsaa endeel af de i Rendsborg tilstedeværende Embedsmænd af de Kongel. Collegier havde forenet sig, for at hædre Hs. Maj. Fødselsdag med et Bal og Souper i Gjestgiver Dørrs Huus. Endeel Fremmede fra Byen og Omegnen vare indbudne, og hele Selskabet bestod omtrent af 150 Personer. Det forsamledes Kl. 8, Ballet begyndte Kl. $9\frac{1}{2}$ og vedvarede til Kl. 1, da enhver førte den Dame til Bords, som ved Lodkastning var tilfaldet ham. Kl. $3\frac{1}{2}$ var Soupeen til Ende, hvorpaa der atter blev danset indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ om Morgenen. Hs. D. Hertugen af Augustenborg, de Herrer Statsministere Greverne Schimmelmann og Reventlou, og mange flere Personer af Distinction beærede denne Høitidelighed med deres Nærværelse. Ridderne bare Baandet uden paa Kjolen; Amtmændene fra Omegnen, hvoraf 7 til 8 havde indfundet sig, vare alle i Uniform, og Damerne udmærkede sig med smagfuldt broderede Klæder. Foruden Dansesalen vare endnu 4 Conversationsværelser og ligesaa mange Spisestuer bestemte for Selskabet. Anretningen var glimrende, og den almindelige Munterhed bidrog ikke lidet til at forskjønne Høitiden. — Endeel Menneskevenner i Rendsborg havde forenet sig for at lade de Børn, som opdrages paa Fattigvæsenets Bekostning og hvis Antal beløber sig til 60, ligeledes deeltage i den almindelige Glæde, som Hs. Majestæts Fødselsdag opvakte. Kl. 1 bleve Børnene forsamlede og der holdtes en liden Tale til dem, hvori de gjordes opmærksomme paa de Velgjerninger, som de skyldte Landsfaderens og saa mange agtværdige Borgeres Understøttelse, og opfordredes til at vise deres Taknemmelighed ved Flid og Lydighed. Efter Talens Slutning fremsagde een af Drengene en høitidelig Bøn, hvis Hovedindhold siden blev udførligere udviklet for hans Meddisciple. Derpaa satte Børnene sig til Bords; under Maaltidet blev en passende Sang afsjunget, som var forfattet til denne Høitid, og ved Slutningen istemte Børnene en Takkepsalme. Efter Bordet blev der opført Musik for dem et Par Timers Tid. Alle Børnene udmærkede sig ved ligesaa megen Anstændighed og Orden, som de viste en sand og uforstilt Glæde.

Fra Kiel meldes, at H. K. H. Kronprindsessen og den nyfødte Prindsesse begge befinde sig i ønskeligste Velgaaende.

Den 31 Jan. blev ved Hoffet i Rendsborg anlagt Sorg paa 10 Dage for den afdøde Hertuginde af Meklenborg-Schwerin, og baaret tilligemed Hofsorgen paa 7 Dage for afgangne Prinds Friedrich Franz Joseph af Anhalt-Bernburg-Schaumburg.

Hs. K. H. Kronprindsen ventes her til Staden nogle Dage senere end det først var bestemt.

Odensee d. 2 Febr. Hs. Majestæts Kongens og Hs. Kgl. Høihed Kronprindsens høie Fødselsdage ere her atter i Aar høitideligholdte, saavel i Klubberne, som ved et stort offentligt Bal paa Raadhuset, hvilket over 600 Personer fra Byen og Lander bivaanede. — Indbydelsesskrivtet til de Høitideligheder, hvormed Odensee Chatedralskole helligholdt disse Nationens Festdage paa Gymnasiet, var af Overlærer T. Trøiel og indeholdt en "Udsigt over Nordens Forfatning mod Slutningen af 14de Aarhundrede, som Indledning til nogle Bemærkninger over Aarsagerne til Kalmar-Unionens Ophævelse". Talen som holdtes af Hr. Overlærer Bjørn, skildrede den gode Fyrste som Statsopdrager, Lovgiver, Velgjører og Forsvarer.

Udenlandske Efterretninger.

Den Franske Lugger le Glamur af Dünkirchen, commanderet af Capit. Merleer, Medlem af Æreslegionen, førende 16 tre a fire Pundige Canoner og 54 Mands Besætning, som var afgaaet fra Vliessingen d. 24 Dec., har indbragt til Stavangers Havn tre Engelske Skibe, nemlig: Briggerne Andalusia og Edmund & Merry, samt Galeasen Berry Castel, ladede med Steenkul.

Ved den Russiske Armee tjener en Ridder d'Eeon, som er et — Fruentimmer. Man vilde tvinge hende til et Givtermaal, hun forlod hemmelig sine Forældre, lod sig hverve, tjente ved Austerlitz som Gemeen, var med i sidste Feldtog som Underofficier, og belønnedes med St. Georgs Korset. Forældrene opdagede hende omsider, og hun befinder sig nu, efter Keiserens Befaling, i Petersborg.

Fra Paris er sendt Befaling til Douanerne i Calais og Dieppe at lade den Østerrigske og Russiske Gesandts Gods passere uforhindret. Det sidste Fredsglimt fra den Kant er altsaa nu forsvundet.

Ved det Franske Senats Beslutning, som Keiseren har gjort til en Lov, er fastsat, at 80,000 Conscriberede skulle overlades til Regjeringens Disposition for Aaret 1809; at de skulle bestaae af de unge Mennesker, som ere fødte fra 1 Jan. 1789 til 1 Jan. 1809, og at de skulle, naar det findes fornødent, bruges endnu i Aar til at fuldstændiggjøre Reserve-Legionen i det Indre og de forskjellige Regimenters Cadres, hvis Depots ere i Frankrige. I den Tale, som Statsministeren Regnaud holdt over Bevæggrundene til denne Conscription, siger han: at Engelland, fordreven fra een Verdensdeel, maa trues i alle andre. Det maa ikke vide, hvor det skal bruge sin lille Krigsmagt. Vore Armeer maae være frygteligere end nogensinde før, og beredte til at føre vore seierrige Ørne til deres Besiddelser. Vore Legioner kunne endnu naae de Engelske Militser. Irland kan endnu haabe at faae Bistand mod Undertrykkelse; Ostindien kan endnu vente Befriere.

Kehl, Castel, Wesel og Vliessingen ere blevne forende med Frankrige. Kehl er slaaet til Nedre-Rhin-Dep., Castel til Donnersberg-Dep., Wesel til Roer-Dep. og Vliessingen til Schelde-Dep.

Den Franske Ambassadeur i Constantinopel Gen. Sebastini, har fra den Russ. Feldtmarchal Første Porsorowsky i Jassy modtaget Depecher af største Vigtighed. Han har, efter at han har havt adskillige Conferencer med Reis Effendi, sendt en Coureer til Wien, som nok derfra gaaer til Paris. Første Porsorowsky ligger farlig syg.

I London indløbe idelige Efterretninger om den Skade den sidste Storm har anrettet. Over det halve Antal af Transportskibe, der hørte til den Spencerske Expedition, savnes ganske, og de øvrige, som ere tyede ind i Havne, ere meget ilde tilredte.

Gener. Miranda skal have tilbudet de Engelske Ministere at erobre alle Spanske Besiddelser i America med 7000 Mand Tropper og 4 Linieskibe!

Kongen af Engelland har ladet bekjendtgjøre, at han, i Betragtning af de Omstændigheder, der have bevæget ham til at fortsætte en retfærdig og nødvendig Krig, og i Tillid til, at den Høieste vil understøtte hans Vaaben til Lands (?) og Vands, har berammet d. 15 Febr. en Bededag i de forenede Kongeriger, paa det han og hans Folk ved Alterets Fod kan bede Gud om Tilgivelse for Feiltrin og anraabe ham om den kun alt for vel fortjente retfærdige Straf maatte afværges og bede den guddommelige Majestæt ydmygst om at krone hans Vaaben 2c. — Sært nok, at Kongen af Engellands hykkelske Ministere ikke engang kunne opsætte en saadan Bekjendtgjørelse, uden at gjøre den til en reen Modsigelse. Først siger Kongen "at Krigen var retfærdig og nødvendig", og nogle Linier længere ned vil han anraabe Gud om at afværge "den alt for vel fortjente Straf". Saaledes spotte Britterne det høieste Væsen, saavel i Templet som i Marken og paa Søen!

Kongen af Holland har ved et Decret af 24 Jan. befalet, at alle hans Havne skulle være lukkede for alle Skibe uden Forskjel, paa hans Allieredes bevæbnede Fartøier nær, som frit skulde kunne opbringe der fiendtlige Priser; at de Allieredes og Neutrales Skibe, der formedelst Sø-Farer søge Beskyttelse i disse Havne, skulle aldeles ikke have noget Samqvem med det Indre af Riget, og sættes under Quarantaine og strængeste Opsigt; at Fiskerne skulle staae under den ved Kysterne stationerede borgerlige og militaire Magts umiddelbare Opsigt, og at enhver udgaaende Fisker-Schuyte saa meget som muligt skal have en Militair ombord, der skal meddele Efterretning om dette Forbud ikke er blevet overtraadt. — I Indledningen siger Kongen blandt andet: "at hvert Folk er under nærværende Omstændigheder forpligtet til at medvirke til Fastlandets Seier i en Strid, der ikke kan vare længe og hvis Udfald ikke er tvivlsomt.

En til Wismar ankommen Fransk Tirailleur-Capitain, der har været blandt Krigsfangerne i Stockholm og nylig er bleven udvexlet, forsikkrer, at man i Sverrig inderlig ønsker at faae Fred med Frankrige, og at en Russisk Armee, som staaer paa Grændserne, naar det gjøres fornødent, skal rykke ind i Finland.

I Dec. f. A. bestod den Svenske Armee af 45,000 Mand Infanterie, 8000 Mand Cavallerie

og 3700 Artillerister, tilsammen 56,700 Mand, uden Officierer, Generaler 2c.

Aftagelsen af Gustav den Tredies Statue i Stockholm d. 24de f. M. var forbunden med stor Høitidelighed. Statholderen Grev Uglas holdt en skjøn Tale, hvori han udviklede Gustav den Tredies Fortjenester. Statuen er opreist paa det Sted, hvor Gustav steg i Land ved sin Tilbagekomst efter Freden ved Werelæ. Den er forfærdiget af den berømte Sergel og støbt af Mechanicus Avelqwist, under Sergels Opsigt. Den forestiller Kongen i Søofficieruniform med Kaabe, ubedækket Hoved, den ene Fod i fremtrædende Stilling, i høire Haand en Oliegvist og i den venstre en Laurbærkrands, støttende Armen paa et Skibsroer. Paa Piedestalen, som er af sleben Porphyr, læses: Åt Gustaf III. Lagstiftare, Segerwinnare, Fredens Återställare. Af Stockholms Borgerskap MDCCXC. — Af Taknemmelighed for sin høie Stifter har det Svenske Academie udsat en Præmie af 200 Speciducater for en Sang i Anledning af Kong Gustav den Tredies Statues Aftagelse.

Ridder v. Högelmüller i Wien, der agtede at gjøre en Reise til Orienten, har, formedelst Veienes Usikkerhed, anseet det for raadeligt, at opsætte sin Reise til der viser sig fredelige Udsigter.

Den Embargo, der i Bordeaux har været lagt paa neutrale Skibe, er bleven ophævet og to Americanske Skibe ere allerede afseilede.

Danzig d. 19 Jan. Handelen ligger her nu ganske; Penge-Omløbet standser og med samme Crediten i lige Forhold. — Vor Havn er vel allerede siden September Maaneds Begyndelse ikke mere bloqueret, men saalænge som Skibsfarten ikke er aldeles fri, kunne vi ikke vente her bedre Tider. For alt hvad der nu forsendes søværts, skal Afsenderen deponere hos den herværende Franske General-Consul Ladningens virkelige Beløb, som Borgen for, at samme ikke gaaer til Engelland, og han faaer Pengene ikke tilbage førend han fremlægger en Certificat paa Ladningens virkelige Ankomst til sin Bestemmelse. Kan han ikke det eller bliver Ladningen opbragt af en Engelsk Caper, saa staaer han Fare for at miste det Deponerede.

I America forsvinder alt Haab om en Forsoning med Engelland. En Bill foreslaaer at anlægge Magaziner med Vaaben og Levnedsmidler for en Armee paa 100,000 Mand. Hvert Dieblik ventes en Embargo paa Engelske Skibe. — Man troer, at det Americanske Ministerium vil gjøre et Laan af 20 Mill., endskjønt det strax kun behøver 14 til 15.

I Ministeren Chempagny's anden Indberetning til den Franske Keiser findes blandt andre følgende mærkelige Yttringer: "forgjeves har Hoffet i Lissabon, for at skuffe Deres Maj. Opmærksomhed erklæret Engelland Krig, tyve Dage efter at dets Minister havde forladt Portugal og dets Charge d'Affaires var reist hjem; det var aabenlyst, at denne Forholdsregel skede efter Aftale med Engellænderne; forgjeves befalede det at lægge Beslag paa deres Varer; en Befaling til hvis Fuldbyrdelse det aldrig havde føiet Anstalt førend Engelske Varer af nogen Værdie og Engellænderne vare sikkrede med enhver Forholdsregel, der gjeldte dem; dets Troløshed var aabenbar. Det drev den saavidt, at det afsendte en Gesandt (der rigtig nok aldrig er kommen over Portugals Grændser), som i det Dieblik, hvor han var overtydet om, at Deres Maj. ikke kunde skuffes, gjorde Aftale om sin Flugt med den Engelske Minister og Anføreren for den Engelske Escadre, og nogle Dieblik forhen, da man fik Efterretning om denne uventede Begivenhed, bragte en Portugisisk Coureer Der. Maj., i Italien, ny Bekræftelse paa Portugals Deeltagelse i hiint fælles Anliggende; han berettede Hr. v. Limas Tilbagekomst, som ikke havde forladt Lissabon, og en overordentlig Gesandt, Hr. v. Merialvas Ankomst, der, formodentlig ligesom Coureren, var bleven skuffet ved sit Hofs Troløshed. Denne ulykkelige Coureer fornam efter sin Ankomst til Italien, efterat alle hans Hjelpekilder vare udtømte, med Fortvivlelse, at ingen Regjering var til mere. Portugal, Engellands Sag hengiven, fordrede Hjelp af det, og vilde vinde Tid; men Engellands Hjelp har stedse været ulykkelig for dets Bundsforvandte; den har ikke tjent Prinds Regenten til andet, end til at dække hans Flugt og forvisse ham om Tabet af hans Stater.

Der skal nu anlægges en ny Canal, som skal forene Po med Middelhavet.

Den i Dag ankomne Estaffette har medbragt følgende Nyheder: Correspondencen imellem Frankrige og Østerrige er endnu bestandig stærk. Den Coureer, der har bragt det Østerrigske Ultimatum til London og derfra er vendt tilbage til Wien, er d. 20 passeret Nancy. — Argus siger: at det nu er aabenlyst, at Engellands nuværende Ministere ikke ville have Fred, men ønske at fortsætte Krigen og drive Sagen til det yderste. — De Engelske Stocks falde. — Kongen af Holland har ladet overlevere Kongen af Spanien fire Æreslegionsordener, og denne har igjen sendt Kongen af Holland fire Carl den Tredies Ordener. — Den Storm, der i Dünkirchen har anrettet saa stor Skade, har strakt sig lige til Nantes. — I Paris gives nu intet glimrende Aftenselskab, hvor man ikke ønsker Dr. Gall, ingen talrig Diner, som han ikke indbydes til. Damerne tale om intet uden Organer, og man bærer Bonnets og Toques à la Gall. — Storførste Constantin ventes til Jassy. — I det Adriatiske Hav er ankommen en Engelsk Escadre. — De Juveler, som vare forenede ved Supeen i Anledning af den Østerrigske Keisers Formæling, vurderes for 130 Mill. Gylden! — Hertugen af Chablais, Kongen af Sardiniens Oncle, er død i Rom 67 Aar gammel. — De mange Tusinde modtvillige Fattige i Lissabon skulle nu indspærres i Arbeidshuse. Ogsaa den overordentlige Mængde, for det meste meget rige Klostere forestaaer en Forandring. — Viinhandlerne i Portugal, som ellers sendte mange 1000 Fade Viin til Engelland, ere nu i stor Forlegenhed. Allene af Citroner gik hver Maaned 2—3 Mill. til Engelland. — De forenede Staters Indtægt i afvigte Aar var 15 Mill. 800,000 Dollars, og Udgivten 12 Mill. 600,000 Doll. Den resterende Nationalgjeld af 57½ Mill., og kan være afbetalt i 16 Aar. — Keiser Napoleon skal paa sin Tilbagereise fra Italien have havt en Samtale med Mairen i Maynz, hvori der, efter adskillige Spørgsmaale om Coursen paa Rusland, blev bestemt, at indkjøbe en stor Deel Russiske Natural-Varer, der tildeels indtil videre, skulle oplægges. — Den Danske Minister i Petersborg, Kherre Blohme, har havt en særegen Audience hos Keiseren. — Kongen af Svetrig har udnævnt den Svenske Gener. Handels Agent Kanzow i Lissabon til sin Charge d'Affaires og Handelsagent ved det Portugisiske

Hof i Rio Janeiro i Brasilien. — I Altona er udkommen en Placat, som under en Mulct af 10 til 50 Rdlr. paalægger alle Stadens Indbyggere og Gjestgivere at opgive alle ankommende Fremmede i det seneste inden en Time efter deres Ankomst. — I Lissabon har man fundet 25,000 Baller Brasil. Bomuld. — Keiser Napoleon arbeider stærkt med sine Ministere og Statsraader.

I Iversens Avis læses følgende: Skulle den gode Mand, som i de berlingske Aviser No. 4 opgiver det Raad, at Landets Godseiere, som nogenlunde havde Evne dertil, skulde opkjøbe deres egne Bønders Kornvare, have taget i Betragtning: a) hvorledes Pengeforfatningen er i Staten; b) hvor stor en Sum for hver enkelt til slig Indkjøb kan udfordres; c) hvormegen Loftsrum udfordres til disse Kornvares Oplag; d) hvorledes disse Kornvare i Tiden skal blive førte til Udskibningsstederne; e) hvor stort Godseierens Tab og Hazard ved dets Udsalg kan blive, især om han selv skal fragte Skib til dets Bortførsel. Disse Betragtninger gjør, at mangen Godseier, ja de fleste, vel mueligt med et blødende Hjerte, maae oppebie Udfaldet af nærværende Landets Forfatning, og sige hos sig selv, den Steen man ikke kan løfte, maae du lade ligge, og den som ikke kan staae, maae falde. De 2de opgivne Exempler, Christiansædes Eiere og Justitsraad Neergaard, kan paa ingen Maade i denne Handel komme i Betragtning, den første formedelst hans Stilling i Staten og den sidste formedelst hans anseelige Formue. — Skulde derimod Dannemark i nærværende Forfatning ikke tydelig lægge for Dagen: 1) at Bondestanden ikke bør trække alle sine Indtægter af Plougen; 2) at alt ikke bør beregnes ham til Udgift i rede Penge; 3) at Kreatur-Tillægget, især paa Øerne, er i en ringe Forfatning; 4) at Øerne for største Deel mangle Græsning til Kreaturers Tillæg; 5) at denne Artikel muligen i Tiden mere indskrænkes, og 6) at den Græsning nu haves, ikke alle Tider paa bedste Maade anvendes. — Et endnu maae jeg erindre, Opgiveren af omhandlede Forslag taler ikke om Selveierbønder, hvis Opretholdelse er magtpaaliggende.

Rettelse: Side 520 Lin. 13: trække dem i Land læs: trække paa Skibet.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 35.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 9 Februarii, 1808.

Om Handelsfrihed og Toldafgivter.

Det er med Handelsfriheden som med enhver anden Frihed: intet er vanskeligere at bestemme end dens rette Grændser. Dobbelt vanskeligt bliver dette i et Land som Dannemark, hvor indenlandsk Industrie og indenlandske Manufacturer umuelig kunne bestaae med en uindskrænket Handelsfrihed. Man har ogsaa fuldkommen følt denne Vanskelighed, og intet har undergaaet flere Forandringer og Modificationer end de Love, der skulle fastsætte disse Grændser, eller Bestemmelsen af Toldafgivterne og de Artikler, hvis Indførelse og Udførelse kan og bør tillades. Der gaves Tider, hvor de fleste Artikler, der nu mod en bestemt Toldafgivts Erlæggelse kunne indføres, vare forbudne som reent Contrebande, og hvor man kun behøvede en saakaldt Kammerordre, for at inqvirere hos enhver, som hemmelig eller aabenbar var bleven angiven for at have Contrebande i sit Værge. Den sidste Toldanordning gjorde Ende paa alt Inqvireringsvæsen, Speiderie og Angiverie af den Natur. Der gives i egentlig Forstand nu kun faa Artikler, der ansees for Contrebande, og enhver kan nu sove rolig i sin Seng, uden Frygt for, at man pludselig skal inqvirere hos ham paa den første den bedste pengegjerrige Angivers Denunciation.

Men hvor godt det end var, at dette forhadte Væsen blev hævet, saa bliver det dog endnu et Spørgsmaal: om Nationalvelstanden og den indenlandske Industrie have vundet noget ved denne Forandring. — Ikke kan det negtes, at vort Fædreneland paa den Tid, hvor denne Forandring foregik, havde naaet den høieste Pynt af Handelsflor. Det var een af de faa Handelsstater, som lykkelig undgik Krigens Malstrøm; det hævdede sin Neutralitet; dets Flag respecteredes af alle Nationer uden Undtagelse; dets Skibsfart og Transithandel kunde forskaffe det paa en saare let Maade de Nødvendigheder, som kun med langt større Møie kan frembringes ved egen Konstflid og Industrie. Toldanordningen kunde umuelig udkomme i et gunstigere Øieblik end dette; dens tildeels ubehagelige Virkninger kunde umuelig blive umærkeligere end under saadanne Omstændigheder. Først nu, da hine lykkelige Canaler til vor Handelsflor ere stoppede, kunne vi tilfulde bedømme disse Virkninger. Det er Patriotens Pligt, at veie, prøve og drøvte dem, og

det Øieblik er kommet, hvor end ikke den mindste Sandhed, der kan bidrage til Landets Held, bør dølges for en ædel og menneskekjerlig Regjering.

I Indledningen til Toldforordningen af 1ste Februarii 1797 fremsættes Grundene til denne Anordning. Blandt andet siges S. 4: "Ved ældre og nyere Forbude mod Varers Indførsel eller Udførsel have mange og vigtige Varesorter været udelukte fra Handelen ind til, eller ud fra Vore Riger. I lige Grad, som disse Forbud, have tvunget Handel og Skibsfart, have de ikke forfremmet Varers Frembringelse i Landet selv. Smughandel er da jevnligen indtraadt i redelig Handels Sted, har berøvet Vor Statscasse en Indtægt, som den kunde behøve, og saaledes, samt i andre Maader, virket til Skade for det Almindelige. Vi have derfor villet indskrænke de hidtil værende Forbude til saa lidet et Antal, som Vi efter Tider og Omstændigheder endnu have fundet muligt".

Førend vi gaae videre, være det os tilladt at anstille her nogle Betragtninger over Toldafgivter i Almindelighed.

Man maa tilstaae, at ingen Afgivt lader sig vanskeligere bestemme end Tolden af Indførsels- og Udførselsartikler. Den skal svares af inden- og udenlandske Artikler, af Luxusvarer og Livets første Fornødenhed. Filangieri kalder saadanne Afgivter med Føie: "en sammensat Machine, hvis Hjul ikke lade sig tælle, hvis Kraft er usikker, hvis Bevægelse er uordentlig; som følgelig lettelig fordærves og drager med sin Ruin Agerdyrkningens, Industriens og Befolkningens Undergang efter sig." — Vist er det, at Toldafgivter i det Hele sjelden kunne staae i noget virkeligt Forhold til Værdien af de Artikler, de skulle svares af. Hvad er vel underkastet flere Forandringer end Varepriser? Aarstidens Frugtbarhed og Ufrugtbarhed, og mange andre

Omstændigheder kunne bringe Jordproducternes Værdie til at falde og stige; ligesom disse falde og stige, maae ogsaa Haandværksfolkenes Underhold blive lettere og dyrere, og efter dette retter sig forholdsmæssig Priserne paa Manufacturvarer. For at undgaae denne Ubestemthed i Toldafgivterne maatte man altsaa hvert Aar gjøre nye Bestemmelser i Toldanordningerne, hvilket ikke lader sig udføre, eller ogsaa udsætte sig for den store Ulighed imellem Toldafgivterne og Varernes sande Værdie. Naar et Oxhoved Viin f. Ex. kostede 50 Rdlr., vilde en Told af 10 Rdlr. være $\frac{1}{5}$ Deel af Værdien, og naar det derimod kostede 100 Rdlr., vilde Tolden kun være $\frac{1}{10}$ Deel. Denne Ubestemthed og Uregelmæssighed vil man møde ved de fleste Artikler. Men i en handlende Stat og hos en handlende Nation kunne disse Vanskeligheder nu eengang ikke lade sig aldeles forebygge. En stor Deel af sine nødvendige Udgivters Bestridelse maa Staten søge at udlede fra den Kilde, der bringer de fleste Rigdomme ind i Landet, og som i en handlende Stat bestaaer i Handelen. Men jo færre disse Afgivter imidlertid ere, des mindre Misforhold imellem Afgivterne og Varepriserne maa naturligviis finde Sted.

(Fortsættes.)

Bemærkninger over Justitsraad Rafns Indbydelse til alle Dannemarks og Norges Mænd.

Hr. Hospræst Christiani har nu udgivet virkelig læseværdige Bemærkninger over Hr. Justitsraad Rafns Indbydelse til alle Dannemarks og Norges Mænd rc., hvori han fremsætter de Indvendinger, som kunde gjøres og tildeels virkelig gjøres der-

imod. De vigtigste ere: 1) at Forpligtelsen er for ubestemt, og at derved mueligen een, som uden modent Overlæg er indgaaet den, siden let kunde fristes til at overtræde den; 2) at en stor Deel Medborgere vilde forarmes derved, da der i Kjøbenhavn gives Handlende, som for det meste og maaskee ene og allene handle med Engelske Varer; 3) at Iveren for levende at drive Caperie vilde svækkes, naar ingen Dansk Patriot skulde turde tillade sig at kjøbe Engelske Varer; 4) at en saadan Forpligtelse, naar den skulde vedvare for bestandig, vilde være uhensigtsmæssig og upolitisk; 5) at Formaalet for Opfordringen: "at skade Fienden" ikke stemmer med Moralloven, da Pligten: "endog at ville sin Fiende vel" er uadskillelig fra denne Lov. — Efter de Bestemmelser og Indskrænkninger Hr. Christiani har gjort, for at betrygge Indbydelsens Forf. mod muelige Mistydninger, mener han den foreslagne Forpligtelse vil være: 1) at understøtte indenlandsk Fabrication i alle dens Grene, alle Haandværk, Manufacturer og Konster; 2) saalænge den nærværende Krig med England varer, ikke at kjøbe Engelske Varer, undtagen: a) saadanne, som for nærværende Tid findes inden for den Danske Stats Grændser og ere Dansk Undersaatters Eiendom; b) saadanne, der i Foreningen selv udtrykkeligen ere blevne bestemte som tilladelige Undtagelser eller herefter maatte erklæres derfor, og c) saadanne, som Regjeringen selv — enten til Caperiets Opmuntring eller af nogen muelig anden Grund — vil have undtaget fra den Forpligtelse, som attraaes indgaaet.

Uden at negte disse Indskrænkninger deres Værd, maa man dog tilstaae, at der med de fremsatte Indvendinger selv atter kan gjøres adskillige Indvendinger. Indbydelsens Forfatter har vel aldrig forudsat, at den foreslagne Forening skulde være et Slags Frimurer-Forpligtelse, eller at et aldeles frivilligt Løvte skulde indgaaes under saa strænge Betingelser og høitidelige Forsikkringer, at det jo maatte kunde overlades til enhver at gjøre en Undtagelse fra Regelen, naar Omstændighederne krævede det. Saaledes vilde det jo være en reen Absurditet at antage, at den, som ved et Skibbrud henkastedes paa en ubeboet Oe hellere skulde vilde omkomme af Hunger og Kulde end modtage det Engelske Brød og Ost, eller den Casimirs Vest, som hans Engelske Medreisende vilde give ham. Hensigten af Indbydelsen er, at forene saa mange Danske og Norske som mueligt til, frivillig at forpligte sig, at forvise Engelske Producter og Fabricater, for saavidt "de ikke ere uundgaaelig nødvendige for vort Helbred eller Næringsbrug." Det er umueligt at bevæge alle til at indgaae en saadan Forpligtelse; det er endnu umueligere at forebygge, at jo en Enkelt overtræder den, thi det maatte under andre Omstændigheder ogsaa kunne være Tilfældet; men det er allerede nok, naar Fleerheden indgaaer og overholder en for Fædrenelandets Vel saa vigtig Forening.

Til den ubehagelige Virkning et saadant Forbund muligen kunde have paa enkelte Medborgere, der handle med Engelske Varer, kan umuelig tages Hensyn her, hvor det gjelder om det Heles Bedste. Desuden vilde det nok blive vanskeligt at bevise, om nogen af hine just vilde forarmes ved en saadan Indskrænkning. — Iveren for at drive Caperie kunde umuelig svækkes derved, thi deels findes der ikke altid lutter Engelske Varer paa de Skibe, der opbringes, deels kan Caperen ikke i Forveien vide, hvilke Varer han vil forefinde der, deels kan Varernes forringede Værdie,

forudsat at en saadan Forringelse virkelig vilde være en Følge af hiin Forening, aldrig gjøre et saa afskrækkende Indtryk paa ham. Desuden er en saadan Forening ikke Øieblikkets Værk.

Det er ikke let at indsee, hvorfor Foreningen ikke skulde kunne vedvare endog naar Fienden har ophørt at være Fiende. En saadan Forening er jo ikke hele Landet eller Regjeringen; et Forbund af Medborgere kan jo gjerne indgaae en Forpligtelse, der ikke behøver at gjelde for Staten, og en Forpligtelse, at forvise Engelske Producter fra Huus og Hjem, forudsætter jo ikke "ingensinde paa ny at træde i Handelsforbindelse med Engelland." Indbydelsens Formaal er jo kun at forekomme Forbrugen af Engelske Varer indenlands, ikke Handelen dermed. Aldrig kunde det skade den indenlandske Konstflid, om man, i Fredstider, lod komme Engelske Artikler og solgte dem igjen til andre Nationer.

Udtrykket, at "skade" Fienden, kan aldrig misforstaaes, thi man kan i Handelen skade en Anden paa to Maader: enten ved uretfærdigen atgjøre ham Afbræk i sin lovlige Næringsvei, eller og ved at formindske hans Fordeel i det man unddrager ham sin Søgning. Naar vi ophøre at benytte os af Engelske Fabricater, saa skade vi unegtelig Engelland, ved at formindske dets Indtægtskilder, men vi handle ikke umoralsk. Den Pligt: "endog at ville sin Fiende vel" er ikke anvendelig her og kan heller ikke forklares lige efter Ordene. At skade Engelland paa den her anførte Maade vilde, selv under de fredeligste Forhold imellem os og denne Stat, aldrig kunne kaldes umoralsk.

(Fortsættes.)

(Indsendt.)

Man læser i Dagens 22de Numer en Berømmelse over et ved Sorøe-Academie udgivet dansk Indbydelsesskrivt til en Tale, som Hr. Prof. Nissen sammesteds holdt paa H. M. Kongens Fødselsdag. I hvor varmt Indsenderen af dette føler for sit Modersmaal, i hvor passende han troer det at være, ved et dansk Program at indbyde til en dansk Tale: saa kan han dog ikke indsee, at man, for at rose Hr. Prof. Nissens Program, behøver at nedsætte de latinske Indbydelsesskrifter, som her ved Universitetet udstedes, og som med Opfyldelsen af en blot Ceremonie, tillige forene videnskabeligt Værd; eller at det vilde være overeensstemmende med en rigtig Smag at indbyde til en latinsk Tale i et dansk Program. Heller ikke troer han, at Forfatteren af det i Dagen indrykkede Indbydelsesskrift — der i øvrigt ogsaa ved lige Leilighed har skrevet latinske Programmer — kunde troe sig beføiet til i materiel Værd at sætte det ved Siden af noget af de Programmer, der i de sidste Decennier af Kjøbenhavnske Professorer ere skrevne.

Hvad angaaer Dagens Foregivende: at Hr. Prof. Nissen er den føste, som indførte den Skik, at skrive danske Programmer, eller, efter Dagens Udtryk, at han er den første, som viiste, at slige Indbydelser værdigen og mere passende kunne skrives i det danske Sprog: da er Udgiveren heel uvidende og slet underrettet. Danske Indbydelsesskrifter have, i de seneste 20 Aar eller flere, været ganske almindelige ved Sorøe-Academies Høitideligheder. Indsenderen, selv Soraner, har læst danske Programmer af 5 eller 6 forskjellige Professorer; ei at tale om, at det ogsaa ved Skoler, Gymnasier og flere deslige Stiftelser er beviist, at andre, foruden Hr. Prof. Nissen, vare i Stand til at skrive et Program paa dansk. Den komiske Vigtighed, som Dagens Udgiver tillægger det indførte Program falder derfor reent bort.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Fra Kiel meldes under d. 6 d. M., at den nyfødte Prindsesses Døbeact var berammet til d.

gde i d. M., og at H. K. H. Kronprindsen agtede at reise derfra midt i denne Uge.

Mæslingerne grassere for nærværende Tid stærkt i Kiel.

I Kjøbenhavn har man et Forraad af 5 Mill. Pund Caffe.

D. 2 d. M. er i Tønningen ankommen en Befaling, at ingen Varer mere skulle fritages mod Caution. De Varer, der mangle de tilbørlige Reclam-Documenter, skulle sælges og Beløbet deponeres i Kongens Casse.

Onsdagen d. 10 d. M. bliver i Skippernes Laugshuus General-Forsamling for Interessenterne i Sø-Assurance-Compagniet. Man mener, at Udbyttet for hver Actie bliver 50 Rdlr. og at 40 Rdlr. for hver Actie vil blive henlagt til Fonden. Denne skal nu være 7 til 8 Tønder Guld. Den Risico, Compagniet har tegnet sig for, skal beløbe sig til 19 Tønder Guld.

Blandt de Interessentskaber, som have lidt ved Engellands troløse Fremfærd mod Dannemark, kan især regnes Sukkerhuset paa Nørregaden. Før Krigen var dets Gjeld 60,000 Rdlr., men derimod var Gaarden med Inventarium og Vareforraad assureret for 131,000 Rd. og hver Actie gjeldte da 600 Rdlr. Udbyttet var i det mindste 5 PC. Under Bombardementet brændte Gaarden med alt hvad der fandtes deri. Interessentskabet har saaledes ikke allene mistet den Sum, Eiendommen var mere værd end 60,000 Rdlr., men er endog nu Skyldner for den sidstnævnte Sum.

I Gaar solgtes ved Auction paa Børsen det prisdømte Engelske Brigantinskib: Hambro Packet, til Consul Gram for 3250 Rdlr. — S. D. solgtes Huset No. 218 i store Kongensg. til Hr. Inspecteur Bie for 4060 Rdlr.

Høiesterets Dom: Hartvig Georg Adolph Grenel bør bøde sine 3 Mark og hensættes til Arbeide i Kjøbenhavns Tugthuus hans Livstid. Assessor Jens Kragh Høst bør have sit Embede, som Assessor i Lands Over- samt Hof- og Stadsretten, forbrudt. Saa bør og den Jens Kragh Høst forhen forundte Procurator-Bevilling fremdeles være ugyldig. I Henseende til Georg Andreas Kyhn, og de idømte Omkostninger, bør Commissions-Dommen (Fortabelse af Haand, Ære, Boeslod) ved Magt at stande. I Salario og Omkostninger til Justitsraad Rottbøll,

for Høiesteret, betale de Tiltalte, een for alle og alle for een, 500 Rdlr.

D. 6te Febr. høitideligholdt Kjøbenhavns Universitet Hs. M. Kongens Fødselsdag i Trinitatis Kirke. Det var formodentlig første Gang siden Frederik den Tredies Tid, at Rector Magnificus ved en saadan Leilighed ikke havde Purpurkaaben paa. Baade denne og begge Pedel-Sceptere ere, som bekjendt, brændte. — Følgende Priisspørgsmaale udsættes for Aaret 1808:

IN THEOLOGIA.

Præmissa disquisitione de origine et varia apud varias gentes opinione de vatibus deorum rerumqve futurarum interpretibus, enarretur ortus, historia, character et in populum israëliticum merita ordinis prophetici, qvi in republica judaica viguit.

IN JURISPRUDENTIA.

Qvomodo contumacia rei, in causis cum civilibus tum criminalibus, secundum leges exteras celebriores atqve patrias interpretanda est? qvidqve statuendum videtur, ut justitiæ distributivæ ab omni parte satisfiat?

IN MEDICINA.

Num bilis et hepatica et cystica ex sangvine rubro arteriæ hepaticæ (ut nostro ævo quidam crediderunt), an ex sangvine nigro venæ portarum, an ex utroque horum liqvidorum flumine secernuntur?

IN PHILOSOPHIA.

Exemplis et lingvarum nominumqve diversorum comparatione instituta doceatur, cum qvâ ratione ex iis sæpe errores exstiterint gravissimi, tum qvare nonnullæ gentes de multis rebus et rectius senserint qvam aliæ, et plura noverint. Deinde regulæ tradantur hinc derivandæ, ex qvibus sermonis ipsarumqve lingvarum virtutes æstimari possint.

IN MATHESI.

Exponere theoriam percussionis fluidorum in datum planum tam verticale, qvam inclinatum, eamqve cum recentioribus experimentis comparare.

IN HISTORIA.

Per partes eundo ostendatur, Polybio inprimis auctore, qvibus opibus præsidiisqve, et internis et externis, post deletam Carthaginem niteretur imperium Romanum.

IN PHILOLOGIA.

Tetralogiæ Græcæ indoles omnisque ratio ex ipsis, qvæ habentur, Græcis dramatibus, dramatumque fragmentis, qva fieri poterit, accurate exponatur.

IN ÆSTHETICIS.

At udvikle Elegiens oprindelige Beskaffenhed, og bestemme dens Væsen og Værd, med Hensyn til ældre og nyere Nationers Forsög i denne Digteart.

Udenlandske Efterretninger.

I Mailand skal der nu indrettes en Handelsbørs.

Prisen paa Caffe vedbliver bestandig at stige i Hamborg. D. 5 Febr. gjeldte Pundet af den fineste 35½ à 36 ß. Bco.

Efter en Skrivelse fra Bordeaux af 23 d. M. have Franske Capere allerede taget nogle Pappenburger og Bremer Skibe, som vare forsynede med Fribreve.

Alle Engelske Escadrer, der ligge for fiendtlige Havne, have faaet Befaling at forstærke Blocaden og lade de i Havnene liggende fiendtlige Skibe tælle ved smaa Recognoiseer-Fartøier.

Et fra Newyork d. 18 Dec. afseilet og til Liverpool ankommet Skib har bragt den Efterretning, at Acten mod Engelske Varers Ikke-Indførsel i America er sat i Kraft.

Den Østerrigske Ambassadeur i London Grev Stahremberg er over Calais ankommen til Paris. — Grev Stahrembergs Afreise fra London og de svundne Fredsforhaabninger, siger Argus, have frembragt der en Sensation, der er yderst forurolígende for Regjeringen. Der existerer nu i Engelland imellem Oppositioners og Ministerialpartiet et tredie Partie, som er stærkere end begge hine. Det bestaaer af Godseiere, der ere opbragte over Parlaments- og Ministerial-Intriguerne, af Capitalister, der befrygte Følgerne af et Financesystem, der skal dække Nationalgjelden ved endnu mere trykkende Paalæg og større Gjeld; af religieus Intolerances Fiender, der skrækkes ved den Crisis, der truer Irland; af Kjøbmænd, der gaae til Grunde ved Fastlandshavnenes Spærring, af Forretningsmænd, der ved Manufacturernes Standsning ere bragte til det yderste, og af alle uinteresserede Borgere, som allerede siden 10 Aar have maattet lide for Partiesplid, og ingen Begunstigede have at forsvare, ingen politisk Forbrydelse at undskylde. Dette Partie er ikke det støiende, men unegtelig Nationalpartiet. Factionernes Skrig bliver farlig paa en Tid, hvor ethvert Individuums Sikkerhed er paa Spil: det er en frygtelig Orcan, som blot en Gnist kan sætte i Lue. — Den af Ministerne endnu bestandig afficterede Fatning røber snarere deres haardnakkede Uvidenhed end Villien til at vise en Modstand, der svarer til Farerne. Deres Svar paa Keiseren af Ruslands Erklæring, er en Gjenstand for Haan og Fordømmelse. Troer St. James Cabinettet ved Krigens Fortsættelse at bevæge

nogen stor Fastlandsmagt til at gjøre fælles Sag med det mod Frankrige? Dette er saa meget mindre sandsynligt, som dets sidste Vægring har fremvirket den Østerrigske Gesandts Tilbagekaldelse og som en naturlig Følge heraf Brudet imellem Østerrige og Engelland og Fastlands-Forbundets Completering. Ville Ministerne beklage sig over de haarde Vilkaar, Frankrige foreskrev dem? De ventede ikke engang indtil noget kunde tilbydes dem. De skyndte sig at afbryde den begyndte Underhandling uden Tvivl af Frygt for, at det Retfærdige i disse Forslag tilfulde vilde bevise Nationen og Verden, at de den hele Tid have fortsat en unødvendig Krig. Ville de tale om den Russiske Erklæring og Sørettighedernes Bekjendtgjørelse, som alle Fastlands-Magter maa fordre. En simpel Anmærkning i Moniteuren har kuldkastet det Bolværk, som hine Herrer have oprettet til deres Forsvar. Det er blevet dem sagt, at denne Ret er for naturlig til at bestemme dem i en Tractat; at i Fredstider enhver Stipulering af den Natur er unyttig, og at de Engelske Ministere, i Tilfælde af en Krig, selv naar de havde indrømmet disse Grundsætninger for Neutraliteten, uden Tvivl ikke vilde respectere samme mere end Amienstractaten, saasnart de følte, at de vare de Stærkere. Denne Anmærkning var en Lysstraale for det Engelske Folk. Fra dette Øieblik af bortfaldt den stolte Ordprunk, der saa ofte var bleven gjentagen, for at smigre den gemene Hobs Stolthed og forfegte en grundløs Sag. Man saae tydelig, at Frankrig hverken havde noget i Sinde mod Storbritanniens Ære eller Velstand, ligesom man nu seer, at en, for Handelens Interesse mod Kjøbmændenes enstemmige Forestillinger vedligeholdt Krig er en reen Modsigelse. Den Maske, som Ministerne have taget paa, er afrevet; vi ville snart erfare, hvad Parlamentet dømmer om deres Ansigter.

I Wien hedder det, at adskillige i Ungern staaende Regimenter have faaet Befaling at begive sig til de Tyrkiske Grændser, og at der er sluttet en Tripelalliance imellem Frankrige, Rusland og Østerrige.

Den 23de havde Østerrige endnu intet besluttet mod Engelland.

Madera har d. 24 Dec. overgivet sig ved Capitulation til Engellænderne under S. Hood.

I Engelland arbeides atter paa en ny Expedition, som efter de fordrede Transportskibes store Antal at dømme, maa være meget vigtig.

I Petersborg falde Sukkerpriserne; Mangelen paa Specerier er stor, men der ventes et Partie over Reval.

Det Engelske Ostindiske Compagnie har tilbudet at levere Regjeringen aarlig 20,000 Tønder Hamp i 3 Aar.

Indepedant Whig indeholder en kraftig Opfordring til det Engelske Folk, som vidner om den forbittrede Stemning mod Ministerne.

I Aachen arresteredes i Dec. Maaned f. A. en Person, navnlig Otten, som drev et besynderligt Haandværk. Han lod Folk i den Landsby, hvor han boede, og i Egnen deromkring, skrivtlig vide, at dersom man ikke udbetalte ham visse Penge som kunde henlægges paa et vist Sted i Skoven, saa vilde han sætte Ild paa Huset, og dersom man lod sig forlyde for nogen med denne Trusel, saa skulde det samme skee. For at frelse sit Huus betalte enhver Pengene, og Otten drev uforstyrret i 20 Aar denne Haandtering. Man havde ham vel mistænkt, men ingen vovede at angive ham. Endelig truede han en Mand, som besluttede at gjøre Ende paa denne skammelige Misbrug. Manden forsynede adskillige Bancosedler med et vist Mærke i Vidners Nærværelse, og lod dem henlægge paa det bestemte Sted i Skoven. Dagen derpaa kom Ottens Datter og vilde bytte een af disse Sedler. Siden kom ligeledes han selv med een. Han maatte nu tilstaae Forbrydelsen, og blev derpaa dømt til at brændemærkes og arbeide 24 Aar i Jern.

Fra Rotterdam meldes under d. 27 Jan., at d. 26 ankom til Helvoetsluis et Engelsk Parlamentairskib og Skibene Capit. J. Gerden fra Philadelphia og E. Teunisen fra Norge. Det første blev, efter Commandantens Befaling sendt i Søen igjen, uden Communication, og de sidste ligge under strængeste Quarantaine, og skulde, efter Commandantens Befaling, saasnart Vinden er gunstig ligeledes gaae i Søen igjen.

Det Hamborgske Senat gjør et Laan af 1 Mill. 500 tusinde Mk. Bco., som hele Staden er Borgen for.

Den Østerrigske Ministers Afreise fra London ledsagedes af en Declaration fra den Østerrigske

Regjering til Engelland, hvem Samqvemmet med Triest og Fiume allerede er forbudet.

De krigerske Anstalter i Persien have opvakt i Engelland stor Frygt for Besiddelserne i Ostindien. Adskillige af de første Embedsmænd i disse Besiddelser reise til London, for at besørge det Fornødne.

Bekjendtgjørelse
fra
den Kongelige Direction for Qvarantaine-Foranstaltningerne.

I Følge Forordningen af 8de Februar 1805, dens 4de §., erklærer undertegnede Direction herved, at den gule Feber er udbrudt i Staden Charlestown, beliggende i Staten Syd-Carolina i Nordamerica.

Til nærmere Bestemmelse af den under 29de Maji 1807 herfra skeete Bekjendtgjørelse erklæres tillige, at Staden Corinth, paa Halvøen Morea og Øen Candia ikke længere skulle ansees som mistænkte.

Følgeligen ere, indtil videre, at ansee:

1. Som smittet Sted.
   Staden Charlestown, i Staten Syd-Carolina i Nordamerica.
2. Som mistænkte Lande:
   a) Staden Syd-Carolina, i Nordamerica.
   b) De vestindiske Øer; dog fritages for Qvarantaine de fra de danske-vestindiske Øer ankommende Skibe, saafremt de medbringe behørige, af Vedkommende under Embeds Autoritet, udstædte, Sundheds-Attester.
   c) Nordamerica; dog fritages de fra Nordamericanske Stæder (de i Staten Sydcarolina beliggende Stæder undtagne) ankommende Skibe for Qvarantaine, saafremt de ere forsynede med behørige Sundheds-Attester fra de derværende Kongelige danske Consuler eller disses Vice-Consuler.
   d) Alle Tyrkiets og det africanske Barbaries Havne og Stæder.

Alle andre Stæder, Lande og Øer, i og udenfor Europa, blive at ansee som aldeles umistænkte.

Den Kongelige Direction for Qvarantaine-Foranstaltningerne, den 6te Februar 1808.

Bille. Malling. Cold. Janssen. Lange.
v. Schmidt-Phiseldek.

Christie.

(Indsendt.)

I Anledning af det, som var indført i Kjøbenhavns Skilderie No. 32, om at bortføre fra Stadens Fortoge og Gader, finder Forfatteren af disse Linier endnu dette at tilføie:

Kjøbenhavns Gaderenovation er for Stadens Beboere meget byrdefuld, baade i Henseende til den Skat, som paalignes dem, som og for hvad det koster næsten dagligen om Vinteren at betale Folk for at ophugge og kaste det Ophugne i Bunker til Bortkiørsel. I Henseende til Gaderenovationen om Sommeren, er den vel det ene Aar som det andet, saa at Entrepreneurerne, der lode sig tilslaae dens Bortførelse, kunne med nogenlunde Vished gjøre Regning paa denne Kiørsel. Men for Vintermaanederne er det derimod meget usikkert. Da man altsaa ved en Licitation maa tage Hensyn til, at een Vinter kan falde ind med megen Snee, og den megen Kjørsel denne forvolder, calculeres paa saadant Tilfælde. Indtræffer mindre Kiørsel, er Fordelen Entrepreneurens, og Staden maa betale efter det forudsatte ugunstige Tilfælde.

Sneen vilde aldeles ikke uleilige ved Færsel paa Gaderne, hvis hver Mand, som holdt Hest og Vogn var forbunden til at anskaffe sig Slædemejer eller Kielker, baade til Arbeidsvogne som og til Kareter. Disse Mejer gjøre Gaderne baade jevne og faste, istedet for at Hiulene skiære dem op og gjøre ujevne og hullede, saa Gaderne ere farlige at kiøre paa. Det samme maatte og gielde for Landmanden; thi ellers vilde Bondevognene kiøre Gaderne op. Landeveiene vandt og derved, og man vilde da, paa jernbeskoede Mejer kunde kjøre dobbelt saa stort Læs som nu paa Vogne, allerhelst naar Veiene ere hullede. Ved en dybfalden Snee maatte Sneeploven skyde den meste løse Snee til Siden af Gaden, og den paa Fortouget skuffes hen i de Sneebunker der da vilde blive ved hver Side af Rendestenen. Faldt dyb Snee en Nat, kunde jo denne nyfaldne Snee uskadt kiøres paafølgende Morgen ud i Kanalerne. Der maatte haves Opsigt med at der intet Ureent kastedes ud paa Gaderne. Antages at der nogle Gange imellem faldt usædvanlig me-

gen Snee, saa at den ikke kunde blive liggende i de smalle Gader, og at man desformedelst maatte kiøre den bort, var dog Kiørslen ikke saa stor. Fortogene maa heller være belagde med Iis og Snee, end ophugges, da Fodgængerne glide mere paa de glatte vaade Stene end paa Isen. Holdes kun Rendestenene ophugne, sier Vandet fra Fortoget og Gaden, efterhaanden som Sneen tøer op.

I Henseende til Anskaffelsen af de mange Mejer, som en Hyrekudsk og Vognmand kunde behøve, da var den første Udgift vel følelig for mange, men med Tiden ville de betale sig, da Hiul paa saalunde ujevne og hullede Gader, lide meget, brækkes snart, ej at tale om, at man ofte seer en heel Karet at vælte. Endnu en Omstændighed kan komme i Betragtning i Henseende til disse Mejers Forvaring om Sommeren, da mange have saa lidet og snevert Lokal, saa at de ikke kunne rummes, allerhelst de optoge megen Rum. Hertil maatte det Offentlige assistere. Paa Lofterne af de hæslige Brandskure, som ere bygde ved Ingangen til Kongens Have, langs ned ad Gothersgaden, ville mange Slædemejer og Kielker kunne forvares. Der fandtes saaledes ogsaa andre Steder. Hver havde Mærke og Numer paa sine Mejer, hvorefter de bleve udleverte.

En i Eftermiddags ankommen Estaffette har medbragt Tydske Aviser, men som intet synderligt Nyt indeholde. De melde: at der skal udnævnes en General-Gouverneur over Departementerne paa hiin Side Alperne, med Titel og Rang af Prinds og Rigets Stor-Dignitair; — at Dronningen af Hetrurien er ankommen til Montpellier; — at en Fransk Caper i Farvandene ved Maltha har opbragt et Americansk Skib paa 16 Canoner, med 150 Centner Caffe, 2000 Pd. Sukker rc. ombord. Det har været visiteret af en Engelskmand. — Fra Kjøbenhavn meldes over Sverrig under 2 Februarii: at Engelland har afslaaet Østerriges Mægling, men har erklæret sig villig til at træde i umiddelbar Underhandling med Frankrige. — I Posen gjøres et Laan af 3 Mill. Gylden.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 36.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 13 Februarii, 1808.

Bemærkninger over Justitsraad Rafns Indbydelse til alle Dannemarks og Norges Mænd.

(Sluttede.)

Jeg har i det Foregaaende anført hvad jeg troede der kunde siges mod de S. 547 fremsatte Indvendinger, foruden det, som Hr. Christiani allerede har sagt. Men man maa derfor ikke antage, at jeg ubetinget bekjender mig til disse Grundsætninger. — Inden man bedømmer de enkelte Fordele og Ubehageligheder, som en saadan Plans Udførelse kan føre med sig, bør man, efter min Mening, først og fremmest være enig om det store Spørgsmaal: "kan en saadan Forening vel realiseres under nærværende Omstændigheder?" Men naar et saadant Spørgsmaal skal besvares paa en fyldestgjørende Maade, maa man undertrykke hver lidenskabelig Følelse, hvor retfærdig og grundet den iøvrigt end maatte være.

At forene alle Dannemarks og Norges Mænd til at understøtte indenlandske Manufacturer, er en stor og værdig Tanke; men en saadan Understøttelse maa først søges hos Dannemarks og Norges rige Mænd, førend det kunde gavne noget, at forene sig om at skade Fienden, ved høitideligen at forpligte sig til, ikke herefter at kjøbe Engelske Varer. Vore Manufacturer maatte først sættes i den Stand, at de kunde gjøre Engelske Varer aldeles undværlige, førend man kan tænke paa, herefter ikke at ville kjøbe dem. Det er ikke ved alle sine Indbyggeres forenede Kræfter at England har seet sine Fabriker naae saa høi en Pynt; det er det mindre Antal Rige og Formuende, som understøtte, ophjelpe og befordre dem. Det synes derfor, at det maaskee havde været naturligere, først at indbyde alle formuende Patrioter til at understøtte vore Manufacturer, og siden at opfordre hver Dansk og Norsk Mand til at indgaae Forpligtelsen, ikke at kjøbe Engelske Varer. Saalænge som mange af vore Fabriker ikke ere i den Stand, at de kunne levere deres Fabricater ligesaa gode og billige som de Engelske, uden at en øjeblikkelig Afsætning just skal være Grundstøtten for deres Flor, ligesaa længe vil det ogsaa falde vanskeligt at bevæge Mængden til blot at kjøbe indenlandske Manufacturvarer og forvise de Engelske. Dersom alle

vare Patrioter og besjeledes af Almeenaand, saa ville vore Manufacturer let kunne bestaae ved sig selv. Men da desvære de fleste kun see paa deres egen umiddelbare Gavn, og da Fordomme have saa stor en Magt over Mennesket, saa er det naturligt, at den indenlandske Fabrik maa have faaet et Navn, maa være kommen i Flor, førend den kan vente tilbørlig Afsætning. — Men det er endnu ikke nok at formuende Patrioter understøtte indenlandske Manufacturer i den Grad, at de kunne vorde hvad de bør være; vi bør ogsaa først søge at forædle Materialierne, og gjøre de indenlandske, der kunne og burde fortrænge de udenlandske, mere almindelige. Saalænge vi hente de fleste techniske Jern- og Staalredskaber fra Engelland; saalænge vore Smede sige ikke at kunne undvære Engelske Kul; saalænge de fleste Farvestoffer bringes udenlands fra, er det ikke nok, at man høitidelig forpligter sig til ei at kjøbe dem. Det er billigt, først at overtyde sig om, hvorvidt man i Tiden troer sig istand til at kunne holde sin Forpligtelse. — I Indledning til Told-Anordnidgen siges, at i lige Grad, som ældre og nyere Forbud mod Varers Indførsel og Udførsel have tvunget Handel og Skibsfart, have de ikke forfremmet Varers Frembringelse i Landet selv. Her er altsaa et officielt Bevis for, at vore Manufacturer, trods Forbudene mod endeel udenlandske Varers Indførsel, ikke have kunnet trives i Dannemark. Vel kan man indvende, hvad Forordningen ogsaa selv anmærker, at det var Smughandel, som frembragte denne skadelige Virkning, men herpaa kan atter svares, at dette bestandig vil blive Tilfældet saa længe som vore Fabriker ikke see sig istand til at holde Priis med de udenlandske. Mængden kjøber sine Varer der, hvor den faaer dem billigst. Naar vore Fabriker ere komne i den Stand, at de

kunne levere deres Artikler ligesaa billige og gode som de Engelske, saa er der ingen Tvivl om, at de bestandig ville finde Afsætning. Det er altsaa vist, at vore indenlandske Manufacturer først maatte bringes i en ypperlig Stand, førend en tilbørlig Afsætning kan tænkes rimelig, og at de aldrig kunne bringes i en saadan Stand, uden ved Capitalisters kraftige Understøttelse. Naar dette store Maal er opnaaet, vil hiin Forening saa meget lettere kunne realiseres.

Men lader os for et Øieblik antage, at der til indenlandske Manufacturers Befordring ikke udkræves andet, end at alle høitidelig forpligtede sig til, ikke at kjøbe Engelske Varer, saa bliver Spørgsmaalet dog: paa hvilken Maade skulde en saadan Forening indgaaes? Hvad forstaaes der ved høitidelig Løvte? Indbydelsens Forf. siger selv, at det er nok naar enhver har givet sit Ord.

Men af hvilken Kraft kunde vel en saadan Forening være, naar den ikke grundede sig paa andet end et simpelt Løvte? Uagtet Indbydelsen nævner Ordet høitidelig, kan man dog ikke antage, at man til en frivillig Forpligtelse, der umuelig altid kan holdes i vidtløftig Forstand, vil fordre nogens Eed; thi ingen kan eller bør edelig forpligte sig til noget, som han umuelig seer sig istand til i alle Tilfælde og til alle Tider at holde. Mon den hele Forening ikke vilde blive uden fast Grundvold?

Fra den Synspunct betragtet er det maaskee vanskeligere at godtgjøre, om Planen, naar den skal forklares lige efter Ordene, strax lader sig udføre, end at fremsætte grundede Indvendinger mod dens Følger, naar den allerede var udført.

Efterat ovenstaaende Linier allerede vare leverede til Trykken, seer jeg af Adresseavisen, at Hr. Christiani ikke har oppebiet mine Erindringers Fuldendelse, men

> "at han offentlig beder Publicum, ikke uden "Prøvelse at antage, at han har tænkt og sagt, "hvad Kiøbenhavns Skilderie har begyndt at "fremsætte som hans Meninger og Erklæ-"ringer".

Herimod har jeg nu intet at erindre. Det har altid været mit ivrigste Ønske, at Publicum aldrig maatte antage uden Prøvelse noget af hvad dette eller noget andet Blad fremsætter. Men naar Hr. Christiani strax derefter siger:

> "ikke nok at disse (hans Meninger og Erklærin-"ger) ere fremsatte i flere Henseender urigtig, "er der endog tillagt mig netop det Mod-"satte af hvad jeg virkelig har sagt";

saa gjør det mig inderlig ondt, og dette maa tjene til Beviis paa, at man i den uskyldigste Hensigt af Verden og med det redeligste Hjerte ikke kan vogte sig for Misforstaaelse. Jeg forsikkrer her, ved Alt hvad der er mig helligt og dyrebart, at intet uden Iver for Sandhed har ledet min Pen. Men dobbelt smerter det mig, at Hr. Christiani ikke har anført hvilke af mine Yttringer, der ere urigtige. Saalænge dette ikke er skeet eller skeer, kan jeg hverken fralægge mig eller vedgaae Beskyldningen. Min egen Samvittighed siger mig, at det i det mindste ikke har været min Villie at sige noget urigtigt; har min Evne sveget min Villie, saa har jeg intet at bebreide mig fra den moralske Side. Iøvrigt vil jeg ikke stride med Hr. Forf. om den Punct. Hans Skrivt ligger for hver Mands Øine, og enhver dømme selv. Havde han oppebiet Enden af mine Erindringer, saa havde Tonen i hans Avertissement maaskee været mindre hæftig.

Stykket i Skilderiet begynder saaledes: "Hr. Hofpræst Christiani har nu udgivet meget læseværdige Bemærkninger over Hr. Justitsraad Rafns Indbydelse rc., hvori han fremsætter de Indvendinger, som kunde gjøres og deels virkelig gjøres derimod". Jeg har saaledes ikke med et eneste Ord sagt, at Hr. Christiani selv gjør disse Indvendinger, eller at de ere hans Tanker, hans Erklæringer. Ubegribeligt er det derfor, at Hr. Christiani alligevel hentyder det, jeg har anført imod dem, paa sig selv, og besvarer det i Adresseavisen ligesom det kunde være fremsat imod ham selv. Hans egne Tanker har jeg næsten afskrevet ordlydende, saaledes som de findes Side 13 af hans Skrivt, og alligevel siger han, at jeg har sagt det Modsatte af hvad han har sagt.

De Exempler, der i Avisen formodentlig skulle godtgjøre, at jeg har tillagt Hr. Christiani netop det Modsatte af hvad han har sagt, ere følgende:

> "Om Caperiet f. Ex. siges i mine Bemærknin-"ger: Vel ville mange, af Danske Capere op-"bragte Skibe, ikke saa meget føre Engelske, "som snarere kun udenlandske, i fremmede "Havne indkjøbte Varer, og for saavidt vilde "den her fremsatte Betænkelighed bortfalde. — "Disse ere mine Ord, og alligevel fremsættes i "Skilderiet, som en Indvending mod mig, at "der ikke altid findes lutter Engelske Varer "paa de Skibe, der opbringes rc."

Denne Indvending er fremsat mod enhver uden Forskjel, der troer, at Iveren for at drive Caperie, kunde svækkes ved hiint Forbund. At Hr. Christiani antager samme Mening, som jeg, er mig meget kjert.

> "Flere Gange har jeg i mine Bemærkninger an-"ført, men i Særdeleshed Pag. 22—25 nøiere "udviklet de Grunde, formedelst hvilke jeg an-"seer det ikke allene for ingensinde umo-"ralsk, men tvertimod for en Menneske- og "Borgerpligt, at skade Fienden paa den "Maade, der omtales i Justitsraad Rafns Ind-"bydelse. Alligevel skrives herom i Skilderiet "saaledes, at enhver, der ikke selv har læst mine "Bemærkninger, maa troe, at jeg har erklæret "Justitsraad Rafns Indbydelse for umoralsk."

Jeg kan umulig indestaae for, hvad enhver, der ikke selv har læst Hr. Christianis Bemærkninger, fristes til at troe. Den, som bedømmer en Forfatters Tanker efter en Anmeldelse i et periodisk Blad, uden at give sig Tid til at læse Skrivtet selv, hans Tro er ingen Tro. De Yttringer i Skilderiet, som skulde kunne opvække denne Fristelse, lyde saaledes (S. 547): at Formaalet for Opfordringen: "at skade Fienden", ikke stemmer med Moralloven, da Pligten ikke at ville sin Fiende vel er uadskillelig fra denne Lov. Denne Indvending er allerede forhen gjort af adskillige. Naar Hr. Christiani troede, at Øiemedet, at "skade Fienden", ikke kunde forekomme nogen umoralsk: hvortil da Forklaringen derover fra S. 21 til 24? hvortil forandre Udtrykkene (S. 24) til: ikke at begunstige Fienden? Naar det er sand Menneske- og Borgerpligt at skade Fienden paa den omtalde Maade, saa handler jo den, der ikke indgaaer et saadant Forbund, imod sand Menneske- og Borgerpligt? Ønskeligt havde det været, at Hr. Christiani havde fuldstændig besvaret det af adskillige, skjønt uden Grund opkastede Spørgsmaal: om det i Henseende til Individuet, som Individuum betragtet, kan være Menneske- og Borgerpligt, at skade Fienden ved et saadant Forbund, og om det ikke tvertimod er dets Pligt, at overlade Regjeringen Anvendelsen af Midler, som ved Borgeres indbyrdes

umiddelbare Forening med Tiden saa let kunne udarte og misbruges? Kræver Statens Vel, kunde man maaskee sige, at Engelske Varer ikke skulle bruges, saa kan jo Regjeringen forbyde deres Indførsel, saaledes som Tilfældet er nu.

"Nogle Indvendinger mod mig grundes paa "Referentens Mening, at hiin Indbydelse ikke "attraaer en høitidelig Forpligtelse af "alle Dannemarks og Norges Mænd, "ei heller en Forpligtelse til ikke at kjøbe, men "kun til ikke at bruge engelske Varer".

Jeg bliver endnu ved min Paastand: at Indbydelsens Formaal kun kan være Brugen af Engelske Varer; thi aldrig kunde det, som jeg i Stykket selv har anført, skade den indenlandske Konstflid, om man i Fredstider lod komme Engelske Artikler og solgte dem til andre Nationer, d. e. til Udførsel. Desuden lod en saadan Forpligtelse, forklaret lige efter Ordene, sig aldeles ikke tænke. Antaget, at een af dem, der var indgaaet et saadant Forbund, havde 10,000 Rdlr. tilgode i Engelland, og han paa ingen anden Maade kunde faae sine Penge, uden at tage Engelske Varer i Betaling, skulde han da ikke kunne afkjøbe sin Debitor samme? Iøvrigt er der vel neppe nogen Tvivl om, at jo Indbydelsens Forfatter har forstaaet ved dette Udtryk Kjøbet af Engelske Varer til egen Brug. Naar jeg siger, jeg vil kjøbe mig en ny Hat, saa forstaaes derved, at jeg vil anskaffe mig en ny Hat, men det forudsætter ikke bestemt, at jeg vil sælge den igjen.

"Mon ikke en Forening, der indgaaes af mange "og bekræftes indbyrdes ved en høitidelig For-"pligtelse, med Rette kaldes et Forbund? Og "naar et saadant Forbund, efter det fremsatte "Ønske (S. Indbydelsen Pag. 13), var indgaaet "af alle eller dog et meget stort Tal "af Statens Borgere, kunde man da an-"tage med Ref. i Skilderiet, at et saadant For-"bund ikke vedkommer Staten, eller, som det "hedder der, at den saaledes indgangne Forplig-"telse: „ikke behøver at gjelde for Staten„."

Der gives forskjellige Slags Forbund — lovlige og ulovlige, ædle og uædle. Formaalet allene kan bestemme dets Tilladelighed eller Utilladelighed. Saaledes gaves der engang i Kjøbenhavn et vist Selskab, der ogsaa kunde kaldes et Forbund, men som Staten saa lidet vilde vedkjende sig, at den tvertimod forbød dets Sammenkomster. Det Forbund, som skulde høitidelig forpligte sig til, ikke at kjøbe Engelske Varer, vilde naturligviis aldrig forbydes af Regjeringen, men det er tillige af den Natur, at dets Functioner, i politisk Henseende, ikke kunne betragtes som Re-

gjeringens umiddelbare Handlinger. Jeg har derfor ikke uden Grund sagt: en saadan Forening er ikke hele Landet, eller Regjeringen. Men aldrig har jeg sagt: "at et saadant Forbund ikke „vedkommer„ Staten". Alt hvad der foretages i Staten maa naturligviis ogsaa vedkomme Staten.

Jeg har endnu havt adskilligt at erindre i Anledning af hiin Indbydelse, men jeg afbryder her, fordi Miskjendelse og Mistolkning er noget, jeg mindst føler Kraft til at taale. Jeg agter og ærer Hr. Hofpræst Christiani og Hr. Justitsraad Rafn i lige høi Grad for deres sande Fortjenester af Fædrenelandet, og det har aldrig været min Hensigt at fremsætte den mindste Ytring, som nogen af dem med Grund kunde føle sig fornærmet over.

Den, som med Opmærksomhed læser nærværende Stykkes Begyndelse i No. 35 vil finde, at jeg hverken har villet skrive nogen Recension eller Relation over Hr. Christianis Bemærkninger, at jeg hverken offentlig har villet lede andres Mening om hans Grundsætningers Værd eller tillægge ham Erklæringer, der endog sige det Modsatte af hvad han har sagt. Jeg har valgt de i hans Skrivt fremsatte Indvendinger, som Vehikel for min Undersøgelse, fordi jeg altid har troet at Sandheden aldrig vinder mere end naar den betragtes fra forskjellige Synspuncter, men det var mig aldeles ligegyldigt af hvem disse Indvendinger gjordes. Hvor liden Værd Hr. Christiani end synes at sætte paa mine Meninger, saa er jeg dog overtydet om, at han ved mednere og koldere Overlæg vil finde, at disse Meninger ikke ere skrevne uden Eftertanke. Jeg har efter Humes Forskrivt vant mig til at betragte Tingene i Verden fra deres fordeelagtigste Sider: en Egenskab, som man, efter denne store Mands Forsikkring føler sig lykkeligere ved, end at besidde en aarlig Indtægt af 10,000 Pund. Jeg antager derfor ogsaa gjerne, at Hr. Christiani alt for flygtig maa have læst de første Linier af mine Bemærkninger, og at den hele Strid grunder sig paa en Misforstaaelse.

Continuation af foregaaende Anmeldelser om patriotiske Bidrag til en ny Flaade:

Hr. Conferentsraad Bauer i Altona leveret S. H. Cour. 2000 Rdlr.

Hr. G. F. Bauer i Altona leveret S. H. Cour. 1000 Rdlr.

En geistlig Embedsmand i Sjælland indsendt 41¼ Lod forarbeidet Sølv.

En Godseier i Fyen, som ikke ønsker sit Navn offentlig nævnet, tilbudet 20 af de bedste Eger i sine Skove, og omtrent 100 Stkr. mindre, tildeels ophugget, Ege Krumtømmer.

Hr. General-Major Bardenfleth i Eckernførde tilbudet et Bidrag af 1000 Rdlr. d. C., i 11te Decbr. Termin d. A.

Hr. General-Majorens Sønner indsendt 180 Rdlr. d. C.

Hr. Premier-Lieutenant von Rist ved det nordre sjællandske Landværns-Regiment indsendt 50 Rdlr.

Hr. Secretair Walsøe tilbudet fra en Jordbruger i Randers Amt 100 Rdlr. d. C. til 11te Junii d. A.

Sognepræsten Hr. Clausen til Woen og Estruplund Menigheder i Randers Amt frasagt sig Betalingen for den i Forordningerne af 22de August og 11te Decbr. 1807 befalede Korn- og Fourage-Leverancer, samt tilbudet 100 Rdlr. d. C. til 11te Junii d. A. og 100 Rdlr. til 11te Junii næste Aar.

En patriotisk Forstbetjent tilbudet 100 Rdlr. af sin Gage i indeværende Aar, og forlangt at hans Navn ikke maae blive offentlig nævnet.

Sognepræsten Hr. Biørn C. Lund til Hellested Menighed indsendt 75 Lod forarbeidet Sølv, og frabedet sig Betaling for den udskrevne Leverance af 7 Tdr. 2½ Fdkr. Rug, 7 Tdr. 3 Fdkr. Havre og øvrige Fourage.

Til Hs. Kongel. Høihed Kronprindsen er i Kiel indleveret S. H. Cour. 1000 Rdlr.; men den veltænkende Giver ønsker ikke sit Navn bekjendtgjort.

(Fortsættes.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Begge Nabosogne Ramløse og Annise ligge ved Arresøe i Holbo Herred, Frederiksborg Amt. Et Mageskifte, som ikke vides naar eller i hvad Anledning, er gjort mellem Alterkalkene i disse to Kirker. Kalken, som bruges i Ramløse Kirke har under Foden Navnet Annise indgravet, og den paa Annise Alter tilhøre Ramløse Kirke. Den sidste Kalk er Sølv, forgyldt, Bægeret uden og inden, Foden kun uden paa. Foden og Skaftet er sexkantet, men Bægeret rundt og lidet, saa det ikke kan holde uden trefjerdedeel Pægel, hvilket nok vidner om, at det er fra de Tider, da Kalken var Lægfolkene forbuden. Paa Foden læses følgende med Munkebogstaver: Dtidericus Friis cū. ore. fua mettæ dedit hūc caticē. eccl. rālö. Paa de sex Fiirkanter der staae ud fra Skaftet, staae følgende Bogstaver, eet paa hver: i h e s u s. Hr. Capit. Abrahamsen mener, at Skriften bør læses: D. Tidericus Friis cum uxore sua Mette dedit hunc calicem ecclesiæ Ramlös, og at de enkelte Bogstaver skal læses sammen Jhesus, saaledes som man den Gang jevnlig skrev Jesu Navn. Det hele Arbeide er tyndt. Bægeret synes at være af eet Stykke, men Skaft og Fod at være sammenloddede af sex

Plader. I hvor skrøbeligt det end er bruges det dog endnu ved Altergangen, men har allerede tidt været repareret ved Lodninger. Stykkets ei ubetydelige Alder kan man nogenledes slutte til at gaae op til Enden af det 15de Aarhundrede. Det har da holdt sig over de 300 Aar.

Beregning over Søe-Assurance-Compagniets Tilstand til ultimo December Anno 1807.

	Rdlr.	ß.
Af de tegnede Assurancer løbes endnu Risico:		
1) Paa 9 til og fra Ostindien og China destinerede Skibe .	145,626	;
2) Paa 13 til og fra Vestindien og Guinea destinerede Skibe .	132,820	;
3) Paa diverse til og fra adskillige Steder i Europa destinerede Skibe	791,226	;
Tilsammen	1,069,672	;
Ved Aarets Udgang Ao. 1806 var Cassens Netto-Beholdning .	324,908	60
Foruden de til samme Tid paa Rente staaende Rd. 861,169.		
Altsaa var den Generale Netto-Beholdning 1,186,077. 60 ß.		
Foruden den hos uvisse Debitorer til den Tid tilgodehavende Sum Rd. 6080 29 ß.		
Fra primo Januarii til ultimo December Anno 1807 er assureret den Capital Rd. 3,542,273		
Hvoraf Præmien beløber sig til Rdlr. 231,175 14 ß.		
og for 1029 Stkr. Policer . . 779 48 ß.		
Tilsammen	231,954	62
Endvidere er beregnet til Indtægt:		
1) som paa de udlaante Capitaler er afbetalt	294,970	;
2) som Rente af de udlaante Capitaler	40,902	22
3) som Rente for Premie-Restancer .	1530	94
Tilsammen Indtægt .	894,266	46

	Rdlr.	ß.
Derimod har været til Udgift:		
1) som Udbytte . Rd. 30,000		
2) som udsat paa Rente 335,950		
3) som udbetalte Skader, Havarier, Ristourno ꝛc. . 242,726 43 ß.		
Tilsammen Udgift	608,676	43
Altsaa bliver Casse-Beholdningen .	285,590	3
Naar nu dertil lægges de paa Rente staaende	902,149	,
saa bliver den generale Beholdning	1,187,739	3
følgelig bliver den generale Netto-Beholdning til ultimo December Anno 1807 den Summa	1,187,739	3
Foruden denne Beholdning har Compagniet tilgode hos uvisse Debitorer Rdlr. 6080 29 ß.		
De bekjendte indfaldne og uafgjorte Skader kan beregnes til . .	171,288	,
Foruden dubieuse Skader . . .	51,985	,
Og endnu desuden adskillige Havarier, som man Tid efter anden er bleven underrettet om, at være indtruffen, for hvilke ei noget vist kan bestemmes eller anføres.		
Hvortil endnu kommer de gamle hidtil uafgjorte Opbringelses Sager, hvorpaa Assurancerne beløbe sig til omtrent . .	170,000	,
Af den løbende Risico 1,069,672 Rdlr., skal, efter Beretning, være opbragt af de Engelske for omtrent	500,000	,
eller derover.		

Resolv. d. 10 Febr. 1808. Udbytte 5 PC. eller 50 Rdlr. pr. Actie. Hr. Conferenceer. Schütz vedblev som Deput. Hr. Capitaine Thostrup ligesaa som Committ. — Ligeledes blev af de fleste Tilstædeværende den af Directionen fremsatte Proposition bifaldet, nemlig: at de i Casse værende 600,000 Rdlr. tilligemed de øvrige 587,739 Rd. 3 ß. ialt den Summa 1,187,739 Rdlr. 3 ß. skulle henlægges til de gamle Skaders Afgjørelse, og saaledes en ny Fond oprettes, dog uden at Interessenterne derved forbindes til at gjøre nye Indskud m. m.

Capelmester Wernekes tvende Døttre, der ere meget fordeelagtig bekjendte for deres musicalske Talenter, opholde sig for nærværende Tid i Rendsborg, hvor de have givet tre Concerter til Bedste for de Brandlidte i Kjøbenhavn. Efter hver Concert har der været stor Assemblee og Souper, og efter det sidste tillige et glimrende Bal. Begge Konstnerinder have vundet almindeligt Bifald ved deres fortreffelige og udtryksfulde Spil. Fra Rendsborg agtede de at gaae til Kiel, og derpaa at fortsætte deres Reise, som har et saa ædelt Formaal.

Hofcavaleer v. Revenfeldts Ægtefælle er nylig afgaaet ved Døden i Rendsborg. Dette er det første Dødsfald, som er indtruffet iblandt de af Hovedstadens Indbyggere, som have deres temporaire Ophold i førstnævnte Stad.

I hvor kjendelig en Tilvext Indbyggernes Antal i Rendsborg end har faaet i den senere Tid, saa ere Priserne paa de nødvendigste Levnedsmidler dog meget billige. Smørret koster 12 ß. Pundet, Oxekjødet 8 ß., Kalvekjødet 12 ß., og der betales kun 24 ß. for 1 Pd. Karper, uagtet denne Fisk spises meget almindelig der i Staden. Alt hvad der hører til Klædedragten, er ligeledes at faae for meget billig Priis. Ikkun Sukkerpriserne ere stegne betydeligt: 1 Pd. af det hvide Sukker, som for kort Tid siden kun kostede 2 Mk., betales nu med 3 Mk.

En Canonade, der i disse Dage skal være hørt i Nordsøen, har givet Anledning til endeel Rygter, som dog nu for største Delen ere forsvundne, da man hverken i Helsingøer eller paa Cronborg har hørt Canonaden, og da en Skipper, der for tre Dage siden er ankommen fra Nordsøen, heller ikke vide noget derom.

I Trondhjemsavisen læses en Bekjendtgjørelse fra Biskop Bugge, hvori han indbyder sine Medborgere til at understøtte det Kgl. Norske Videnskaber Selskab, hvis gavnlige Virksomhed i at uddele Præmier en Tid lang er bleven standset, med Pengebidrag til Præmiers Uddeling for 1808. Subskriptionen var bestemt at aabnes paa Kongens Fødselsdag i Selskabets Høresal. Dette skal herefter skee hver Kongens Fødselsdag. Enhver der til dette Brug giver 10 Rdlr. eller og eengang for alle 300 Rdlr. til en Fond, hvis Renter anvendes til Præmier, bliver efter sin Død som en værdig Patriot, hædret ved en Mindetale af Vicepræses

paa Selskabets Høresal, saafremt han indleverer til Selskabet i levende Live sine Levnetsomstændigheder beskrevne. Manuskriptet til denne Tale overleveres Arvingerne, der, hvis de ville, kunne lade det trykke.

Efter General v. Kroghs Anmodning er i nogle faa Dage indsamlet i Trondhjems By ved frivillige Bidrag over 13000 Rdlr., som ere bestemte til Canonbaades Bygning og Fædrenelandets Forsvar. Fra høiere Haand er paa Adressecontoiret sammesteds indlagt en Subskriptionsplan, hvorpaa enhver kan tegne sig.

I Aggershuus Stift er i afvigte Aar copuleret 2609, født: 5752 af Mandkjønnet og 5502 af Qvindekjønnet, 905 uægte og 245 dødfødte, altsaa 2288 flere fødte end døde; døde af Mandskjønnet 4521, af Qvindekjønnet 4545, ialt 8966. — Mærkeligheder. En Kone i Asker Sogn har født 4 Børn paa eengang, som alle døde efter faa Dage. — 3 Sæt Trillinger, 132 Par Tvillinger. I Næs paa Ovrerommerige har en Kone i eet Aar født 5 Børn, nemlig eengang Trillinger og eengang Tvillinger; 70 druknede af Vaade, 11 omkom sig selv, 3 døde af Stank i Gruberne paa Kongsberg. Under Tellemarkens og Bamble Provstie er der angivet 15 at være døde af Børnekopper.

Udenlandske Efterretninger.

Præsidenten Jefferson har forelagt den Americanske Congres en Indberetning, fuld af bittre Betragtninger over Engellands Fremfærd, som blev undersøgt indenfor lukte Døre. Acten angaaende Indførselsforbudet er traadt i Kraft, med tilføiede Clausuler, der indskrænke Engellands Handel. De ere saa strænge, at de formodentlig komme til at ligne en Krigserklæring.

Lucian Bonaparte fører i Rom et stille Liv, og er yndet af Folket, fordi han stundom uddeler Penge blandt Fattige. Han har efterhaanden kjøbt i Kirkestaten for 200,000 Scudi Jordegodser.

I Menageriet i den botaniske Hauge i Paris findes en Bengalsk Stork, der paa Kysten af Africa er bekjendt under Navn af Marabou. Dens Snabel er tyk, stærk, meget lang og spids. Naar den har strakt Halsen ud er den saa høi som et Menneske. En Kjøbmand Valantin bragte den fra Senegal og pleiede den paa det omhyggeligste paa Reisen. En anden Mand forærede det Naturhistoriske Museum denne Stork. Efter sin Tilbagekomst

vilde Valantin, efter to Aars Skilsmisse besøge sin Marabou. Da han d. 10 d. M. kom til Menageriet, fandt han Fuglen, omgiven af mange Personer, som af Frygt holdt sig bort fra den. Hvor stor var ikke deres Forundring, da de saae Valantin gaae ind i Buret. Alle vare bange for ham, og bade ham vogte sig vel for, at blive hugget af den med Snabelen. Men Storken lod Valantin komme hen til sig, og kjæle for sig; den gjenkjendte sin Vens Stemme. Den bevidnede Valantin sin Hengivenhed og Taknemmelighed ved at kaste sig dybt sukkende i hans Arme, og strax derefter at strække ærefrygtfuldt Hovedet hen til ham, og lægge det paa Ryggen af ham under Skrig og Klappren med Snabelen.

De fra Berlin til Paris ankomne Medailler, 14000 i Tallet, ere nu bragte til Myntcabinettet i det Keiserlige Bibliothek. Dette Cabinet mangler Rum til at opsætte alle de Kostbarheder, det nu eier.

En uhyre Marmorblok fra Carrara, hvoraf Traver vil forfærdige Keiser Napoleons colossalske Statue, er ankommen til Genua.

Det Engelske Parlament har været forsamlet d. 21 Jan. Det aabnedes ikke af Kongen, men af Lord Cantsleren. Efter temmelig heftige Debatter, der især angik Kjøbenhavnetoget, og Vægringen ved at modtage den Russiske og Østerrigske Mægling, blev der stemt for den sædvanlige Takadresse til Kongen.

I Anledning af det Sted i Lord Cantslerens Tale ved det Engelske Parlaments Aabning, hvor det hedder: at H. B. Majestæt vil belønne Kongen af Sverrig paa en værdig Maade, anmærker Moniteuren: H. B. Maj. som, naar man skal troe hvad Ministrene lægge ham i Munden, bestandig besjeles af stor Deeltagelse for sine Bundsforvandte, vil forsikkre Kongen af Sverrig samme Fordele som Prinds Regenten af Portugal, det vil sige: et Etablissement i den ny Verdensdeel med forøget Magt og Glands. Han lover ham i Sandhed en Colonie, som kan slaaes til Besiddelsen af St. Barthelemy. Alting er conseqvent i Systemet af den Engelske Administration. Det paastaaer virkelig ikke at det besidder Midler til at frelse Sverrig fra Ruslands, Dannemarks og Frankriges Fiendtskab (Inimitié). Det besidder alligevel eet Middel d. e. Freden.

I Louvre sees nu Gustav Adolfs Scepter, og den Pommerske Marchalstav, som Kongen af Sverrig ved sin sidste Afreise fra Stralsund har efterladt sig der. De ere fundne i een af de 28 Kister, som de Svenske ikke fik Tid til at bringe ombord.

Fra London skrives under d. 20 Jan. Blandt de vigtige Gjenstande, i Anledning af hvilke Parlamentet forsamler sig, hører og de til Krigens Fortsættelse fornødne Midlers Tilveiebringelse. I afvigte Aar bevilgede Parlamentet til Landets Forsvar og de forskjellige offentlige Tjenester 71,010,718 Pd. St. Statsgjelden var i dette Aar 533,076,124 Pd. Den funderede Gjelds Renter vare 19,157,196 Pd. og den ikke funderede 1,310,685 Pd. Saaledes have Udgivterne, ikke at tale om de Renter, der ere betalte til Statscreditorer, i afvigte Aar oversteget 50 Mill. Pd. St. Hjelpekilderne til at dække disse uhyre Udgivter, bestaae i Indkomsterne af Tolden, Accise, Stempel- og Krigsskatter, og 10 PC. af al Eiendom. Hidtil have disse Indtægter været klækkelige til Udgivternes Bestridelse. Herpaa beroer Engellands Tilværelse. I samme Aar have Landtropperne, de Frivillige uberegnede, kostet 15,111,490 Pd. Søetablissementer 16,034,027 Pd. Artilleriet 4,511,064 Pd tilsammen 35,656,601 Pd. Formodentlig ville Udgivterne til disse tre Gjenstandes Underhold forøges istedet for at formindskes. Den Gjenstand, der, efter det af vore Ministere antagne System synes at være udsat for, at formindskes endnu mere, er Indkomsterne af Tolden, Accise og Stempling. Beløbet af disse tre Indtægtsgrene har i afvigte Aar været 37,050,396 P. St. Denne Sum maa nødvendig formindskes, naar vi ligge i Krig med hele Verden og ny Paalæg ville ikke dække det Manglende. — Fra 1791 til 1807 er i Liverpool indført 1,694,611 Baller Bomuld. Udførslen af forarbeidet Bomuld til America er langt stærkere end til Europa, og tiltager bestandig. — Den Østerrigske General Mack skal i 10 Dage have opholdt sig i London, og havt hyppige Conferencer med Lord Castlereagh og Hertugen af York. — Admiralitetet har ladet i alle Havne, hvor der bygges Skibe, forlange en Liste over alle de Skibe, som inden 3 Maaneder kunne støde til Orlogsflaaden. — Banquen har tilbudet Regjeringen et rentefrit Laan af 10 Mill., som den imidlertid har afslaaet.

I en ny Tydsk Journal: Lichtstralen, oder Beyträge z. Gesch. d. Jahre 1805—6—7, anføres følgende snurrige Exempel paa Formalitetsvæsenet i Preussen. I Staden K..... var en Kongelig Bygning beskadiget paa Taget. Forvalteren indberettede det i August Maaned til Kamret og vedlagte en Muurmesters Overslag, efter hvilket Reparationen skulde koste 12 Rdlr. Kamret communicerede Bygningscommissionen det, og denne approberede det. Efter Formaliteten maatte det nu sendes til Departementet i Berlin, som atter skulde approbere det. Efter at det nu var blevet nedsat nogle Groschen, ankom sidst i Nov. Approbationen. Først i Nov. havde imidlertid en Storm nedrevet hele Taget. Det ny Overslag beløb sig nu til 340 Rdlr. Men da det maatte gaae igjennem samme Canaler som det forrige, saa kom det først tilbage i Maji. Imidlertid raadnede Bjelkerne under det aabne Tag, og der maatte nu gjøres et tredie Overslag, der virkelig udførtes om Efteraaret, og kostede nu 3500 Rdlr. Dette Formalitetsvæsen havde altsaa kostet Staten 3488 Rdlr.!

14de Fortsættelse af Regnskabet for de mig i Anledning af Bombardementet betroede milde Gaver.

27 Jan. Til Brandlidte af en Ubenævnt 100 Rdlr. — En Pakke Linned fra Hr. Pastor J. P. Mynster fra hans Menighed Spiellerup og Smerup i Sjelland. D. 29de Ved Hr. Provst M. Bredsdorf leveret Bidrag fra følgende Sognepræster og deres Menigheder i Fyen: a) Hr. Schønberg til Espe og Vantinge 39 Rdl. b) Hr. Westergaard til Vesterhæsinge og Sandholts Lyndelse 101 Rdl. 3 Mk. 11 ß. c) Hr. Svitzer til Østerhæsinge og Hillerslev 103 Rdlr. d) Hr. Ammentorp til Vesteraabye og Aastrup 79 Rdlr. — i et Brev, undertegnet: Øllegaard Sophie 6 Rdlr. Den 30te Hr. Pastor B. H. Knap fra hans Menighed i Brahetrolleborg (hvori dog Godseierens Bidrag, som ellers leveret, ikke er indbefattet) 465 Rdlr. 3 Mk. — I et Brev fra Norge, undertegnet H. P. 15 Rd. (hvoraf 5 Rdlr. bestemtes til Hr. Holst og Resten til Brandlidte). — Hr. Capitain Hans Peter Kofoed 100 Rdlr. D. 31te X Y til Brandlidte 40 Rdlr. — Hr. Grosserer Wassard 20 Rdlr. D. 2 Febr. Hr. Provst Krunse 32 Rdlr. (indkommet ved Salget af hans Digt: Dannemarks brudte Fred).

Kjøbenhavn d. 2 Febr. 1808.

Plum,
Vimmelskaftet No. 16.

Nyeste

Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 37.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 16 Februarii, 1808.

Skrivelse fra Deyen af Algier til Hs. Maj. Kongen af Storbritannien.

(Oversat af det Arabiske.)

Til den Frygteligste blandt Frygtelige, den Vældigste blandt Vældige, Kong Georg den Tredie. Lykkens Vinger beskytte Din Trone og Viisdommens Skjold værge Dit Scepter. Gud allene Æren!

Med inderlig Glæde sende vi Dig her, kjere Cousin, ved vor Vezir, Ibrahim Ali, den Alliance-Tractat, der skal trykke Seglet paa det Venskabsbaand, som lige Grundsætninger, lige Tænkemaade og lige Følelser have knyttet imellem Algier og Storbritannien. Maatte Vort Venskab blomstre evig, lig hine tusindaarige Cedere paa Libanons Top! Maatte aldrig nogen Tvedragtsaand forstyrre den lykkelige Samdrægtighed imellem begge Stater! Propheten lægge sin Velsignelse i Vor hellige Pagt, og udøse sit rige Overflodighedshorn over vore Hoveder!

Med ligesaa stor Glæde have vi fornummet, at Ali har kronet Dine Vaaben med Held i Dannemark, og forøget derved Din store Glands, der udbreder sine Straaler, lig Solen, over den halve Jordklode. Propheten understøtter og velsigner ethvert af Dine Ministeres Skridt, hvad enten de lade afbrænde Stæder, for at bortføre Flaader, eller springe Helvedsmachiner, for at udrydde Vældige fra de Levendes Tal. Med største Føie har Du anordnet en almindelig Bededag i Dine Stater, baade for at takke Din Gud for hans Velgjerninger og bede ham om Forladelse for Folkets Synder. Hvad Du gjør er godt gjort, men for Folkets Gjerninger kan Du ikke indestaae. Vi have ladet os forelæse de offentlige Tidender, som udkomme i Din Hovedstad, ved vor Dragoman, og med største Velbehag fundet, at Storbritannien i den senere Tid har gjort sig værdigt til at være det mægtige Algiers og den store Christophs Bundsforvandt.

Hvad Dannemark angaaer, saa maae Vi tilstaae, at Vi ikke kjende den Europæiske Statslære

og Folkeret saa fuldkommen, at Vi kunne bedømme det Retfærdige i Din Fremfærd. Men Dine Ministeres bekjendte Redelighed og Din store Agtelse for deres Meninger er os Borgen for, at Du sikkert har handlet ligesaa billig som viselig.

Vel er det efter den Algierske Stats- og Folkelære en urokkelig Grundsætning, at erklære Krig førend en Stat angribes; vel har ingen Sultan saalænge Algiers Trone har staaet ladet opbringe nogen Europæisk Pæreskudde førend en formelig Krigserklæring var bleven gjort; vel er der ved det Algierske Universitet opstaaet blandt Professorerne i Rets- og Statslæren en heftig Strid: om det, efter Alcoranens Forskrivter kan være tilladt at angribe en Stat, bombardere dens Hovedstad og bortføre dens Søværn under foregivne Venskabsforsikkringer; men da den nyere Brittiske Statslære og Folkeret skal i adskillige Puncter afvige fra den Algierske, i hvor vel den i Hovedsagen er den samme, saa tvivle vi aldeles ikke paa, at jo Du og Dit Raad har handlet i fuldkommen Overeensstemmelse med hiin Lære og hiin Ret, hvilket er alt hvad man kan fordre af en Regent. Desuden har Du jo offentlig erklæret, at Du har ladet tage den Danske Flaade, fordi Du var bange for at andre skulde tage den, og det er i Vore Øine, en Grund, som den hellige Muhamed selv vilde antaget for gyldig; ja, Vi maa reent ud bekjende, at Vi, naar saa er, heller ikke havde gjort Os nogen Samvittighed af at tage den. Du er saa meget mere at undskylde, som Dannemark, efter at dets Hovedstad paa det venskabeligste var bleven bombarderet, dets Flaade paa det venskabeligste bragt

i Sikkerhed, dets Handelsskibe anholdte, paa det ingen anden skulde tage dem, undslog sig for at træde i Venskab og fredelige Underhandlinger med Dig.

Af Portugal har Du erhværvet Dig store Fortjenester. Du har oprettet et nyt Kongerige i en Verdensdeel, der, uagtet den er langt større end Europa, hidtil har manglet en souverain Konge; Du har reddet den Portugisiske Flaade fra at falde i Vantroendes Hænder; Du har givet Brasiliens Trone ny Glands og Værdighed. Lykkes det Dig ogsaa at gjenoprette Haitis omstyrtede Keisertrone, saa er Du i Europa den første Monark, der kan sige, at han har givet den ny Verden en Keiser og Konge paa eengang. Du lover i Fremtiden at oprette endnu flere Kongetroner i America, og Din Glands vil altsaa naae sin høiste Pynt, naar Du kan kalde Dig Americas Over-Keiser.

Dine Ministeres vise Beslutning, at anholde alle neutrale og venskabelige Staters Skibe, og fordre Told af dem, hover os især overmaade meget. Den stemmer saa ganske overeens med den Algierske Statskonst. Vi haabe, Hr. Cousin, at det ikke vil vare længe førend alle Europas Nationer ville blive nødte til, ogsaa at tilkjøbe sig Fred hos Dig for Foræringer.

Det af alle Dine Fiender saa misundte Herredømme over Havet bliver nu alt mere og mere udbredt og befæstet. Havet er ingens Eiendom, sige Dine Modstandere, men Jorden var jo heller ingens egentlige Eiendom førend der, som den vise Abulfeda siger, kom een, som satte en Pæl i Jor-

den, og sagde: "dette Jordsmon hører mig til"! Den, som kommer først til Møllen, faaer først malet. Du har nu oprettet et Rige paa Havet, og Prophetens Miskundhed beskytte det.

Saaledes række det gamle og ny Carthago hinanden Haanden. Algier, Britannien, Haiti, Sicilien og Brasilien være det store Forbund, som skal gjengive Europa den Fred, det saa længe sukkede efter, befæste Britanniens Herredømme paa Havet, og sætte Skranker for Frankernes tiltagende Magt.

E. Sk. Ved samme Leilighed sende Vi Hs. Excellence Stats-Secretairen Canning et giftig Daggert og to Sække fulde af Øren, hvilke han kan lade opslaae paa sit Palads, som et Tegn paa Vor Gunst og Bevaagenhed.

Continuation af foregaaende Anmeldelser om patriotiske Bidrag til en ny Flaade:

Til H. K. H. Kronprindsen er i Kiel indsendt, som Hoiistsamme hertil har nedsendt, 1 Kasse, hvori var et Gulduhr, to engelske dobbelte Pistoler og 100 Rdlr. d. C.

Præsten Hr. Schade i Nyekjøbing paa Mors indsendt 22 Lod forarbeidet Sølv og 29 Rdlr. 61 ß. i grov Courant.

Tobakspinderlauget i Kjøbenhavn indsendt d. C. 1000 Rdlr.

Hr. General-Auditeur Lindahl tilbudet 9 Eger i Aunsborg Skov, og 1 Eegestamme, som ligger ved Harbeck.

De grevelige Schimmelmannske Fidei-Commis Arvinger indsendt 17104 Lod 8te lodig Sølv.

Hr. Sub-Rector Decker i Husum indsendt paa Hs. Majestæt Kongens Fødselsdag fra sig og Skole Eleverne S. H. C. 35 Rdlr. og 2de Sølvmedailler.

Selveierbonden L. Christensen af Horserød i Tikjøb Sogn tilbudet uden Betaling 10 Stkr. af de bedste Egetræer.

Hr. Provst Grundtvig til Torkildstrup paa Falster tilbudet fri Leverance af det ved Forordningen af 22de Aug. f. A. paabudne Qvantum Rug og Havre,

samt Høe og Halm af Torkildstrups Præstegaards fri Hartkorn, hvilket Bidrag Hr. Provsten har forpligtet sig til aarlig, saalænge denne Krig varer, at levere frit og uden nogen Godtgjørelse.

En agtet Folkelærer indsendt 300 Lod forarbeidet Sølv.

Hr. Mithieur Frontin, 1ste Maire i Elbeuf, indsendt 100 Livres i 25 Rdlr. d. C.

Hr. Grosserer Jens Johansen indsendt d. C. 400 Rdlr.

Hr. Kjøbmand A. Borch i Holbek indsendt 400 Rdlr. d. C.

H. Martin Christian Gydesen i Hadersleb indsendt 2de 2 p. C. Annuiteter, begge til Beløb Sp. Rdlr. 300.

(Fortsættes.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

I Gaar jordedes Kongel. Livjæger J. S. Theilmann, der døde af sine hæderlige Saar i Kampen for sit Fødeland, med de ham tilkommende militaire Honeurs. Ligfølget var meget stort. Hr. Prof. Brorson holdt en skjøn og rørende Tale. Følgende Gravsang af Hr. N. T. Bruun, med Musik af Hr. Dupuy, blev afsjungen:

Før Talen.

Ved Fødelandets Alter segned
Du, Theilmann, i Din Alders Vaar;
først seent Din Kind i Døden blegned!
Du faldt! Dit Hædersminde staaer!
Den Gloria, Du tilvandt Dig,
Omstraaler nu Dit kolde Liig!

Hvi hjemdrog Gud ei før Din Aande,
som livnede Din kjække Barm?
Hvi skulde Krigeren sig vaande
saa langsomt piint i Dødens Arm?
Tilgiv, o Gud, Din Skabnings Graad!
alviist er selv Dit strenge Raad!

Ven! Dine Lidelser paaskjønner
taknemmeligt Dit Fædreland!
som en af Kampens tappre Sønner
velsigner Dig hver nordisk Mand!
I Danmarks Værn Du fandt Din Død,
i Danmarks Jord Din Søvn er sød!

Efter Talen.

Vor faldne Broder Graven dækker;
Fra Himlen skuer os hans Sjel!

Med Fryd den seer vi Haanden rækker
til Borgerpagt for Danmarks Held.
Henfarne! Eders rundne Blod
til Hævn opflammer nordisk Mod!

Til Bedste for Kjøbenhavns Brandlidte have nu ogsaa endeel af den Jødiske Nation i Rendsborg forenet sig for at opføre et Skuespil paa Byens Theater.

Da Jfr. Werneke, som er omtalt i Skilderiets forrige Numer, vægrede sig ved at modtage Indtægten af hendes tredie Concert i Rendsborg, der blev tilbudet hende, som Benefice, saa forærede endeel af Byens Musikelskere hende en smagfuld Brillantring, for derved i nogen Maade at bevidne, hvormeget de vidste at paaskjønne hendes Talenter og Uegennyttighed.

I dette Øieblik, hvor der hos alle Patrioter viser sig en fordobblet Lyst til at ophjelpe indenlandsk Konstflid, fortjener Fajancefabriken i Rendsborg fortrinlig at bemærkes. Den leverer for nærværende Tid meget gode Arbeider, som i Fiinhed og Smag kappes med de Engelske, og hvis Priis forholdsviis er meget billig.

I disse Dage ere to Courerer ankomne her til Byen, een Fransk fra Paris og een fra Stockholm.

En af Livvagten, navnlig Bindstrup, Møllebygger af Profession, har opfundet en Machine i Form af en Fisk, hvormed han mener at kunne ødelægge ethvert Orlogsskib. Machinen er saaledes indrettet, at der kan sidde 7 Mand deri, og at den kan styres efter Behag under Vandet. Han agter i sin Tid at gjøre en Prøve dermed for H. K. H. Kronprindsen.

I sidste Tallotteries-Trækning er i Madame Schiønnings Collection vundet en Terne af 35,000 Rdlr.

Udenlandske Efterretninger.

Den til Sydamerica bestemte Engelske Expedition, under Gen. Lieut. Prevost, er færdig til Afseiling og har 4 Regimenter med.

Det hedder, at der i de forenede Stater skal lægges en almindelig Embargo paa alle Skibe.

Ved Lissabon krydse mange Engelske Skibe, og man befrygter, at de ville angribe den Russiske Flaade.

To ankomne Franske Reisende opkjøbe Bomuld i Lissabon.

I Augsburg skulle nu alle uden Forskjel, Læger, Advocater ec. tjene ved det borgerlige Militair.

Den Franske Flaade i Rochefort, bestaaende af 6 Linieskibe og 2 Fregatter, er udløben, uden at Adm. Strachan mærkede det. Adm. Duckworth gjør Jagt efter den, men hans Skibe ere kun provianterede paa kort Tid. Alle seilfærdige Krigsskibe i Portsmouth have maattet løbe ud, for at opsøge dem. — Man seer heraf, at Engellands almindelige Blocadesystem er Hjernespind. Kan dets Krigsskibe ikke passe bedre paa en heel Flaade, hvorledes ville de da kunne passe paa enkelte Skibe?

Ogsaa de i Garonne liggende 4 Franske Linieskibe skulle være løbne ud.

De i Italien staaende Russiske Troppers Etappemarch var allerede aftalt, da Regjeringen i Triest uventet har faaet den Efterretning, at Keiser Napoleon, formedelst indtrufne Omstændigheder, har fundet fornødent, at de ikke forlade Italien.

I Danzig udbrød Natten imellem d. 1ste og 2den d. M. en skrækkelig Ild, som først efter 24 Timers Forløb blev standset, efterat den havde lagt over 100 Huse og Gaarde i Aske. Den 2den om Middagen udbrød en ny Ild i det saakaldte Cameel-Magazin.

Carlscrone, d. 23 Jan. Deels for at bevidne denne Stads Indbyggere deres Agtelse og Taknemmelighed, deels af undersaatlig Glæde over Prinds Regenten af Portugals Beslutning at forflytte sin Trone under Europas Voldsomheder og Uordener til Brasiliens lykkelige Kyster, have fem her i Havnen liggende Portugisiske Søecapitainer, saa snart de fik Efterretning om Prinds Regentens lykkelige Afreise til deres ny Fædreneland d. 20 d. M. anstillet en Høitidelighed. Stadens Embedsmænd, Officierer, Magistrat og Borgerskab med deres Fruer og Børn, tilligemed endeel Herskaber og andre Standspersoner fra Landet vare indbudne Dagen forhen til et Bal. Alle Værelser vare illuminerede, og Salen var prydet med den Portugisiske Nations mangefarvede Flag og Vaaben, øverst omgiven af Svenske Vimpler, ophængte i Festoner. Over Bordet afsang man i de Portugisiske Capitainers Navn en til denne Leilighed forfattet Sang, hvori der forekommer følgende mærkelige Steder:

Tolk om den Monarks Berøm,
Som iblandt de faa paa Jorden,
Endnu modstaaer Vældens Strøm!
Skaal for Hævneren i Norden!
Chor. Vældens Hævner i vort Norden,
Du som modstaaer end dens Strøm
Ene blandt de faa paa Jorden.
O, forsmaa ei vort Berøm!
Vor Regent os elsker lige.
Svensken, Britten er hans Ven
De fra Ærens Bud ei vige.

Det Engelske Parlements Aabning.

Endelig er da den saa længe ventede Dommedag kommen. Lord Cantslerens Tale, hvormed Parlamentet d. 21de f. M. aabnedes, indeholder næsten intet uden en Gjentagelse af de Grundsætninger, Ministerne allerede saa længe have lagt for Dagen. Brandtoget til Kjøbenhavn retfærdiggjøres med Nødvendigheds-Grundsætningen og understøttes af hine bekjendte Absurditeter, at Kongen forgjeves har stræbt at slutte en Overeenskomst med Dannemark, at han imod sin Villie og blot af Pligtsfølelse lod sine Høvdinger bruge Magt, men nu føler den meest levende Glæde over dette nøvendige Togs lykkelige Udfald. Portugal har erhvervet sig ustridig Fordring paa Majestætens Tillid, fordi det ligesaa nøiagtig som aabenbar har meddeelt ham Frankriges Fordringer og Forslag. Den Portugisiske Flaade er i Sikkerhed mod Frankriges Angreb, og bringer det Portugisiske Monarkies Haab (!) og Skatte til Brasilien. Frankrige har stiftet Fiendskab imellem Engelland og Keiserne af Rusland og Østerrige. Kongen har, uden at afslaae Ruslands Fredsmægling, ikke villet antage den førend han forhen var overtydet om at Rusland kunde vise sig som fuldkommen upartisk Mægler, og førend han havde lært at kjende de Grundsætninger, efter hvilke Frankrige vilde underhandle. Hverken Østerrige eller Preussen har ved nogen Forevending søgt at retfærdiggjøre Tilbagekaldelsen af deres Ministere, uden at man har givet nogen af dem Grund til Klage. Kongen har befalet, at forelægge Parlamentet Gjenparter af den imellem Engelland og Rusland, under Underhandlingerne i Tilsit førte Correspondence og endnu andre officielle Noter angaaende Ruslands Mægling. Krigen med Porten kunde ikke blive endt formedelst Frankriges Cabaler. Efterat Lord Cantsleren havde viist, hvorledes de fleste Souverainer have forenet sig mod Engelland, fremstiller han Kongen af Sverrig som den, der med Standhaftighed og Trofasthed har modstaaet alle Fristelser, at bryde sin Alliance med Kongen af Storbritannien, og at denne derfor vil søge at sætte ham i Stand til at opfylde sin Forpligtelse paa en for Landet værdig Maade. Americas Præsident, siges endvidere, har vægret sig

ved at ratificere Handels- og Venskabs-Tractaten. Kongen har tilbudet Erstatning for en mod et Americansk Krigsskib udøvet egenmægtig Voldsomhed, men den Americanske Regjering vilde ved denne Leilighed gjøre Fordringer gjeldende, som strede mod H. Majestæts Sørettigheder, og som han aldrig vil indrømme, men han haaber dog at Venskabet imellem begge Stater alligevel vil blive vedligeholdt. Mod Frankriges Blocade-Decret og Befaling at confisquere alle Brittiske Varer, brugtes i Førstningen lempelige Repressalier, men da de ikke svarede til Øiemedet, tyede man til strængere Forholdsregler. Uagtet Standsningen i Handelen, have Hjelpekilderne dog i afvigte Aar været saa store, at Indkomsterne endog have været betydeligere end i de foregaaende. Lord Cantsleren ender med, at dersom en Krig nogensinde kunde kaldes national, saa er det den, som H. M. nu seer sig nødsaget til at fortsætte, og som egentlig kun er en Forsvarskrig. Freden ønskes, men kun en saadan Fred, hvis Grundvold er en fuldkommen Lighed. — Dette er omtrent Hovedindholdet af denne mærkelige Tale, og intet uden en tom Gjenlyd af Ministernes elendige Udflugter. — — Efterat Kongens Tale var oplæst, fremstod i Overhuset Grev v. Holleway, for at foreslaae en Takadresse. Han udtrykte sig paa følgende Maade. De har nylig hørt, Mylords, at strax da Rusland efter Tilsit-Freden forlod den Sag, det forsvarede, Ministerne bestemt underrettedes om, at Fienderne havde den Hensigt, at tvinge Hofferne i Kjøbenhavn og Lissabon til, at forstærke med deres Skibe det fiendtlige Forbund, der var i Værk mod os. Ministerne anvendte alt for at tilintetgjøre dette Anslag. Deres Herligh. veed, at man i Henseende til Magten maa betjene sig af Vaaben. Det af Dannemark gjentagne Gange yttrede fiendtlige Sindelav gjorde hver anden Fremgangsmaade unyttig *). Jeg tilstaaer, at den Danske Flaades Beliggenhed i Midten af Staden af Hovedstaden **) maatte foraarsage stor Ulykke,

*) Hele Tiden hedte det, at de vare komne som Venner, men at Dannemark afslog Venskab, nu siger een af Ministerialpartiet selv, at de maatte komme som Fiender.

**) Efter Mr. Holloways Mening skulde den Danske Flaade have ligget paa Amagertorv eller Slotspladsen, thi der vil man omtrent finde

som Menneskeheden allerede forhen sukkede over. Men dog er det rosværdigt af vore Officierer og Soldater, at de gjorde den saa liden som muelig *). — Resultatet af dette Tog sætter os istand til, Mylords, at bedømme dets Vigtighed, for at indsee Regjeringens Forudsigelse. De Skibsmaterialier, som det Danske Arsenal var opfyldt med; den Ammunition, som fiendtlige Agenter havde opkjøbt, Flaaden, som man vilde udruste **), befinde sig i vore Havne og sikkre tildeels Storbritanniens Uafhængighed. Man siger med Føie, at det var Hs. Maj. uomgængelige Pligt, at forhindre de Danske og Portugisiske Skibe fra at falde i de Franskes Hænder. Jeg har imidlertid erfaret, Mylords, at der hersker herover forskjellige Meninger, ikke blandt Publicum, men blandt eder. Hvor er det mueligt, at en upartisk Dommer ikke kan erkjende disse Grundsætningers Sandhed eller denne Expeditions Nødvendighed ***)? Antaget at Ministerne, stolende paa Tractater, ikke havde bemægtiget sig den Danske Flaade, hvad havde nu været Følgen deraf? Havde de Forholdsregler, der maatte have været valgte, for at modstaae en Flaade paa 40 Linieskibe, ikke været Gjenstanden for Kongens Tale? Vilde ikke alle Britter harmes over deres Regjerings Sorgløshed? — Ogsaa den Portugisiske Flaade er bleven reddet fra de Franskes Graadighed. Det er et skjønt Foretagende, at en Europæisk Regjering foretrækker Udvandring for Trældom. Naar Hamps og Hørs Dyrkelse opmuntres ved Præmier i vort eget Land og vore Colonier, saa trænge vi ikke til Rusland. Mod interesserede Americanere vil vor Regjering ikke være mere eftergivende. Fiendtlighed med America er ikke at ønske, men heller ikke at frygte. Vi kunne ikke tænke paa Fred forend Fienden viser mere Maadehold. Vi maa blive urokkelige; thi give vi efter, saa er det umueligt

Middelpunctet af Kjøbenhavn. Saadanne uvidende Mennesker raade over Engellands Skjebne.

*) De have rigtig nok ikke lagt flere end 305 Bygninger i Aske og dræbt over 1200 Mennesker.

**) En aabenbar Løgn, som man kun bør tillade sig i et Engelsk Parlament og som ingen Gjendrivelse fortjener.

***) Nødvendighed og atter Nødvendighed! Naar denne Undskyldning skulde kunne gjelde, burde Engelland aldrig straffe sine Tyve eller Mordere.

at forudsee det Tilkommende. Vor Hovedstrid er med Frankrige. Enkelte Individuer ønske Fred. Frankrige har imidletid erklæret sine Hensigter. Det har i sin officielle Journal sagt, at det ikke vil nedlægge sine Vaaben, førend det har erobret Havets Frihed, alle Nationers første Rettighed. Det foreslaaer os en Vaabenstilstand, som det kalder Fred 1). — Hertugen af Norfolk sag-

1) Moniteurens Anm. Man kan ikke finde mindste Spor til Politik i alt hvad de nuværende Engelske Ministere sige eller lade sige. De foregive, de skjøtte ikke om en Vaabenstilstand, og de skraale over de slette Virkninger af Amiensfreden. Men er en Vaabenstilstand vel nogensinde skadelig? For Frankrige, for Engelland er den nyttig. — Hvem var Amiensfreden nyttig for? For Engelland, og for hvem skadelig, for Frankrige. Der gives intet fornuftigt Menneske, som ikke er overbeviist om denne Sandhed. I Tillid til Amienstractaten blev Expeditionen til St. Domingo foretagen. Krigen brød ud og Expeditionen mislykkedes til stor Skade for Frankrige. Marseille, Bordeaux, Nancy, Havre, St. Malo, Dünkirchen oversvømmede Havet med deres Skibe. De fleste af disse Skibe bleve et Rov for Engellænderne, og Tabet af flere end 100 Millioner gav Kjøbmændene det sidste Stød, paa en Tid, da Revolutionen allerede havde udtømt deres Kræfter. Denne Paastand er saa sand, at Marseille, Havre, Dünkirchen kun have een Stemme: enten en fast Fred eller en eftertrykkelig Krig, thi intet skader den Franske Handel mere end en Vaabenstilstand. Frankrige begik ikke allene den Feil, at indlade sig i Expeditionen til St. Domingo, og authorisere Kjøbmændene til at anbetroe en Skin-Fred deres Formue, men det satte ogsaa sin Armee paa Fredsfod. Over 200,000 Mand droge hjem, og dersom den Gang efter Engellands Erklæring, denne Bestemmelse havde været beregnet efter Fastlandets Interesse, istedet for at det var Virkningen af Hadskhed og Svaghed, saa havde Frankriges Skjæbne været truet. Men den tredie Coalation begyndtes 2 Aar senere, og Frankrige havde vundet Tid til atter at completere sin Armee, og at tilintetgjøre denne tredie Coalation med eet Slag. Hvilke Følger kunde en Fred paa 2 til 3 Aar, eller, som Engellænderne kalde det, Vaabenstilstand, have for Frankrige? Det vilde være en Fred uden Handel; thi hvilken Fransk Capitalist vilde give sin Formue til Priis for det nuværende Engelske Ministeriums Oprigtighed? Det vilde være en Fred uden Sikkerhed; thi den Franske Armee maatte gaae tilbage over Rhinen. 800,000 Mand, som nu ere under Vaaben, maatte nedsættes til 300,000; thi Fredsetaten kan ikke være større. Ogsaa i det Indres Financeers er ingen større beregnet. Naar nu Armeen var reduceret saaledes, og Nationen ikke havde høstet nogen Fordeel af Handelen,

de, at han havde ventet noget mere Fyldestgjørende angaaende Anliggenderne med Dannemark, og ønsker derfor at det, som har Hensyn til dette Land, maatte udelades af Takaddressen. Grev Addington (Lord Sidmouth) søgte at understøtte Hertugens Forslag, og sagde reent ud, at den Danske Flaades Borttagelse hidtil endnu ikke var retfærdiggjort. De Danske vilde sikkert ikke angribe os, thi den Danske Armee stod paa Grændserne af Holsteen og den Danske Flaade var endnu ikke engang udrustet. Denne Tilstand vidnede om ingen fiendtlig Hensigt mod os. Man paastaaer, at de Franske vilde have bemægtiget sig Sjælland. Sømænd saavelsom andre Militairpersoner, jeg har spurgt derom, ere af andre Tanker; de sige, man kan ikke komme derover uden Sømagt, selv om Beltet var tilfrossen, efterdi man ved Strandkanten kan ise op. Men naar man taler om Nødvendigheden af dette Tog, saa havde det været billigt at sammenligne det Onde, vi vilde afværge, med det, vi lode dem føle, der ikke havde fornærmet os. Den Engelske Marines Hæder tillader ikke at 16 Linieskibe skulde komme i Fiendens Hænder og udsætte os for væsentlig Fare. Thi førend vore store Seiere have tilintetgjort de fiendtlige Skibe var den Franske Flaade langt større end den vilde været nu ved Foreningen med den Danske. Man siger, at Fredsbestemmelserne i Tilsit havde gjort de Danske Skibes Borttagelse nødvendig. Men hvi lod man da en Russisk Flaade krydse ustraffet i Middelhavet og 3 Russiske Skibe seile igjennem Escadren for Kjøbenhavn? Er det ikke at skaane den mægtige Angriber og lade Hevnens Vægt falde paa den Svage? — Lord Hawkesbury paastod, at Ministerne ikke turde opgive de Kilder, hvorfra de have faaet Fredsstipulationerne i Tilsit, efterdi de derved vil spærre sig Veien til lignende Communicationer i Fremtiden, og de Personers Liv, hvorfra Efterretningen hidrører, vilde

og Engelland angreb paa ny, og dets Angreb stod i Forbindelse med en femte Coalition, i hvilken Forfatning vilde da Frankrige være? De faa Skibe, der vare løbne ud, vilde blive opbragte. Man maatte da i al Hast oprette en Landarmee, og hvad der allerede er afgjort paa Fastlandet, vilde blive tvivlsomt. Det er altsaa sandt, at en kort Fred vilde være nyttig for Engelland og ødelæggende for Frankrige. Monit.

komme i Fare 2). Man har foreslaaet den Portugisiske Regjering at gjøre fælles Sag med Fastlandet 3) mod Engelland, og forene sine Flaader med den Franske, Spanske og Danske, paa det Confoederationen desto stærkere kunde angribe de Brittiske Øers forskjellige Puncter. De Russiske Skibe ere ikke blevne angrebne af os, fordi man ikke kunde lade 16 Danske Skibe blive i Ryggen. Desuden vare de ikke saa let seilfærdige, og kunde ikke saaledes som de Danske begunstige det fiendtlige Anslag. Det Russiske Folk er misfornøiet med adskillige Artikler i Tilsit-Tractaten, og Keiseren selv har været tilbøielig til at begynde sine gamle Forhold med Engelland, da Kjøbenhavns Indtagelse blev bekjendt i Petersborg. 4) — — Takadressen blev omsider besluttet, efterat alle foreslagne Forbedringer, uden Stemmesamling vare blevne forkastede. — I Underhuset sagde Lord Hamilton, jeg lykønsker Engelland til dets nuværende Stilling. Det har i en fjortenaarig Krig havt alle Slags Fordele og ikke lidt noget Tab. Krig er for Storbritannien en Kilde til Velstand. Nu, efterat Rusland ogsaa er faldet fra, maa vi kun forlade os paa os selv. — Lord Milton: Jeg har undret mig meget over, at høre Ministerne tale om vor blomstrende Handel og vort Lands Lykke, uagtet hele Fastlandet er lukket for os og vi ikke see der andet end Fiender. Istedet for at Mini-

2) Her anmærker Monit. at Efterretningen altsaa kommer fra en Forræder; at den Engelske Regjerings lettroende Tillid til alskens Forrædere er ubeskrivelig, og at Europa om nogle Maaneder vil see ny Prøver derpaa.

3) Denne Paastand er urimelig og ganske falsk. Mon.

4) Hvilken elendig Grund. Hvo havde da hindret eder fra, at lægge Beslag paa den Russiske Flaade indtil det Russiske Cabinet havde gjort Forræderens Efterretning til Løgn, men I sige: Tilsit-Tractaten har gjort den Russiske Nation misfornøiet; hvilken Urimelighed! Naar saa var, saa tilstaaer dog, at det var Toget til Kjøbenhavn, som fuldkommen har oplyst eders Tilhængere i Petersborg, og meddeelt det Russiske Folk den Harme, der besjæler de Danske. Det nuværende Ministeriums Anklagelsesdecret indbefattes i denne Lord Hawkesbury's Sætning; thi den siger: at dersom Keiseren af Rusland var indgaaet Forpligtelser med Engelland, saa var det Engelske Partie i Rusland saa stort, at han ikke kunde fuldbyrde dem. Toget til Kjøbenhavn har ordnet Alt, forenet og jevnet Alt. Denne Tilstaaelse er naiv. Monit.

sterne skulde have tilkjendegivet deres Attraa efter at medvirke til Fredens Gjenoprettelse og benytte hver Leilighed dertil, aander Kongens Tale intet uden Krig. Mod Kjøbenhavnstoget taler Dannemarks bestandige fredelige Adfærd. Denne Magt har ingen Gavn af at frasige sig sin Neutralitet og kaste sig i Frankriges Arme. Vi ere nu i Krig med Dannemark, Rusland og Østerrige; snart vil America ogsaa træde over til vore Fiender. Hr. Ponsonby sagde: Angrebet paa Kjøbenhavn vil stedse blive en Skamplet i vor Historie, naar Ministerne ikke bevise, at det var retmæssigt og politisk. Ministerne tale med saa megen Vigtighed om Sverrig. Men vil dette være istand til at opfylde sine Forpligtelser imod os endnu i 3 Maaneder? Hr. Whitebread. Ved eders Angreb paa Dannemark har I erobret (?) 15 usle Skrog!! gjort det øvrige Europa til eders Fiender og bragt Dannemark paa Fransk Side. En Fransk Armees Nærværelse paa de Holsteenske Grændser skal være et Beviis paa den Forstaaelse, der tidligere skal have været imellem Frankrige og Dannemark. Men Kronprindsens Yttringer modsige denne vore Ministeres Paastand, og hans Vidnesbyrd maa være af stor Vægt. Denne Prinds har viist megen Bravour og Værdighed, og med stor Smerte har jeg hørt den ædle Lord, som foreslog Adressen, føre et fornærmeligt Sprog imod ham. Holder Folket for, at Ministerne modsætte sig Freden, saa maa det forlange, at de afsættes og fredelige Ministere ansættes i deres Sted. (Hører! Hører!). Vel bør man heller omkomme end indgaae en vanærende Fred. Men i Spidsen for det frygtelige Forbund imod os, staaer det overordentligste Menneske, Jorden nogensinde har frembragt. — Canning: Man skjende længe nok paa Ministerne over Toget til Kjøbenhavn; aldrig vil man aftvinge dem den Hemmelighed, som Ære og Pligt byde, ikke at bekjendtgjøre. Ministerne vil paa en anden Maade bevise, at deres Fremfærd er angerløse, uden at de nederdrægtig behøve at opoffre Personer, der have gjort Fædrenelandet saa store Tjenester. — — Det er besynderligt, at vor Adfærd mod Dannemark lastes af de samme Personer, som 1804 paastode, at man skulde bemægtige sig Madera uden Portugals Samtykke. Tilsidst anfører Canning blandt andet, at Expeditionen til Constantinopel var skeet efter Ruslands Anstiftelse, og at den mislykkedes

fordi man ikke havde medsendt Landtropper; at han snart vil forelægge Huset et Budskab fra Kongen angaaende Subsidier til Sverrig, med hvilken Magt man var i Begreb at slutte en Tractat. — Windham sagde: Resultatet af Kjøbenhavnstoget vare nogle Skibe, der snart ville være ubrugbare, og vi have paadraget os Dannemarks Fiendskab i det mindste for et halvt Aarhundrede.

Saaledes endtes det mærkelige Parlamentsmøde, som hele Europas Opmærksomhed var henvendt paa, og som man lovede sig saa meget af. Man seer deraf at den nærværende Opposition selv synes deels at være kjed af at ivre længer mod Ministerne, deels at være smittet af deres troløse System. Addington kan ikke ganske billige Toget til Kjøbenhavn; Grenville har intet stort andet at indvende, end at der kunde lukke Døre for Freden; Whitebread beraaber sig paa, at man kun har erobret 15 elendige Skrog. Den eneste ædle Ponsonby kalder dette Røvertog ved sit rette Navn — en Skamplet i den Brittiske Historie. — Man havde ventet, at Ministerne havde fremlagt den indtil Væmmelse paaberaabte hemmelige Artikel i Tilsit-Tractaten, men i dens Sted fremsatte Canning det usle Paaskud, at den, som havde meddeelt Efterretningen vilde compromitteres derved. Altsaa ville Ministerne heller ansees for Stiemænd end compromittere Kilderne! Nederdrægtighed er i de ministerielle Debatter parret med Dumhed. Grev v. Galloway siger, at man ikke behøver at frygte Rusland — naar man opmuntrer Hampens og Hørrets indenlandske Dyrkelse ved udsatte Præmier, og det skal Engelland vente paa! Hamilton paastaaer, at Engelland i sin 14 aarige Krig intet Tab har lidt, uagtet det har paadraget sig hele Europas Fiendskab; han ønsker det til Lykke med dets Forfatning, uagtet dets Manufacturister ere tiggefærdige. Man kan her ikke sige andet end, vee det Land, der som Engelland regjeres af Partiegængere, og hvis Indbyggeres Blod, Velfærd og Ære saaledes sælges til den Høistbydende!

Facolto medico-chirurgia Lucchese har optaget den berømte Dr. Hufeland til corresponderende Medlem.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 38.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 20 Februarii, 1808.

Om Hakon Jarl, hin Rige, af Adam Oehlenschläger.

Det kunde ikke letteligen falde Forfatteren af dette ind, at ville bedømme dette Digterværk under en enkelt Synspunct. Dertil er Digteren alt for stor og betydningsfuld.

Den sjeldne, store Digter bedømmes altid urigtig, naar man vil bedømme ham blot i et af hans Arbeider. Hans Mangfoldighed er stor. Man maae opsætte sin egentlige Dom over ham indtil han har fuldendt sin Bane; da skaber den frie Betragtning af alle hans Arbeider et Punct, fra hvilket man i en høi Betydning skuer hans Aand og er istand til at fatte det sande Begreb om ham. Digteren — og kun om den sande er her Talen — indeslutter i sig en Betydning, der saa meget stemmer overeens med Naturens egen Virken. Naturens første, simpelste Grundlove kjende vi ikke. Hvad Geniet i dets hele Virken vil, er det sig vel bevidst; men Maaden paa hvilken det, i det Hele, vil udtale sig, kan det ikke gjøre sig selv Rede for. Denne er saa meget herligere som dets individuelle Natur er herlig. I dets lykkeligste Øieblikke formaaer det allermindst at forklare sig selv. Det skuer først sig selv naar det har fuldendt sin Bane. Ogsaa dette beviser den Uendelighed, der er indsluttet i den menneskelige Natur.

Hvo vilde altsaa, for at bedømme en Digter som Hr. Oehlenschläger, falde paa, at rive et enkelt Led ud af hans Kjæde? Og har ikke det enkelte Led Betydning blot i den hele Kjæde? Resultaterne vilde paa denne Maade vorde, om just ikke altid skjæve, saa dog langt mindre betydende end de ellers kunde blive.

Forfatteren af dette troer altsaa, korteligen at have angivet sine Grunde, hvorfor han ikke her vilde forsøge paa, at levere en Kritik over Hakon Jarl. Han vil blot tillade sig, at nedskrive nogle fragmentariske Bemærkninger med Hensyn til Emnet og Maaden paa hvilken vor Digter har behandlet det.

Vi have en Digter for os, som, for saavidt vi hidtil kjende ham, har den fuldeste Evne til at indhylle sig i det gamle Nordens Mulm. Hvorledes have vi seet ham paa denne Vandring? Som den Mand, der med dristige Fjed betraadte de steileste Klipper og de skummelste Huler. De Syner, han aabenbarede os, rystede ofte vort Inderste; men endnu førend vi kjendte ham, førend vi vare ret fortrolige med de sælsomme Toner, som løde fra hans Harpe om Nordens Oltid, hvilken vi kun havde seet i sin Plumphed og engang kun havde lært at gyse for — lærte vi dog i det Hele at ane en Harmonie i hans Virken, der ikkun af den ei kunde fattes, som enten ikke kunde eller ikke vilde erkjende dens Tilværelse. Det gamle

Nord staaer for Digteren som en djærv Kjæmpe med en forunderlig Klarhed i sit Blik. Digteren seer med et ganske andet Øie end den agtværdige philosophiske Oldgrandsker. Vi ere overbeviste om dette og vende os mod Hakon Jarl.

Æmnet til dette Arbeide indeslutter maaskee den største og rigeste tragiske Ide, som findes i den nordiske Historie. Det Vendepunct i Historien tilbyder sig for Digteren paa hvilket den christelige Religion fortrænger den odinske, da en levende og hellig Kamp fremstilles. Den staaer her, denne graae, stive Oldtid, kraftfuld og stærk, og maa vige for en anden Kraft, som er den ganske modsat. Hvilke Karakterskildringer hos de Individuer som Digteren her lader fremtræde, hvilken Storhed i disse indeholder ikke Æmnet. Digteren er her istand til at kunne anvende sin hele Kraft.

Den Aand, som skulde gaae igjennem dette Arbeide, maatte være den, som Friheden — den christelige Religion — frembragte; i Modsætning til den Nødvendighed Tiden stod under — den hele odinske Lære — og de Personer som skulde opføre dette store Drama, maatte være ganske nødvendige Midler for denne Aand. Himlen var med Olaf, den christelige Religions Forfægter; Hakon, den gamle Læres Forsvarer, indeslutter i sig det onde Princip. Hakon maatte derfor gaae til Grunde. Han var efter sin Natur fuldkommen tragisk.

Til dette Digterværk forudsætte vi, ved disse Bemærkninger, et saadant Kiendskab, at vi stedse see det Enkelte i det Heles Forbindelse og ikke tillægge dette nogen Betydning uden for det Heles Aand. Planen, Digterens hele Udviklings-Linie af hans Arbeide forudsætte vi altsaa at have en saadan Beskuelse af, at vi værdigen kunne træde dette Digterværk nærmere.

Vor Betragtning leder os til det Spørgsmaal: om dette Digterværk har den religiøse Betydning i sig som det kunde have?

I Hakon finde vi en snild og stolt, en ærekjær og herskesyg Mand. Han erkjendte, at han ikke var Norges retmæssige Behersker og dog — "at beherske, at styre Norges gamle Rige, var hans høieste, hans største Tanke."

"Hans Dag, saa taler han selv med den lumske, snedige, efter Guld og Magt higende Thorer, begyndte at graane; det sorte Haar begyndte hist og her at afbrydes med hvide Lokker." Hans Sol maatte synke i Purpur; hans Lokker forgyldes af den kongelige Krone. Men Norges brave Mænd havde en ingroet Kjerlighed til den retmæssige, den sande Konge.

Denne Følelse frygtede han for. Olaf var nu landet i Norge. Hakon vidste dette. Ved List vilde han bringe ham op i Landet og der møde ham. Ved Hjelp af Olafs egen Slægt og den sledske Thorer, forsøger han paa, at udføre sin Plan. — Hakon havde ved Vold og Vellyster gjort sig forhadt blandt sine Nordmænd. Han tog Landets Døttre og Koner til sig, beholdt disse hos sig — og lod dem omsider gaae, som Offere for hans Vellyst.

Ædlere, ømmere, med høiere Følelser end nogle af de andre drog ogsaa Thora til ham. Ogsaa hun blev forskudt. I alt dette ligger mere gjærende Spirer til Hakons Fald end deri, at han var sin Religions Forsvarer.

Vi opdage hos Hakon en vis Svaghed, en individuel Kraftløshed, som han ikke burde have. Han kjæmper for Norges Krone; rigtig nok ogsaa for den gamle Religionslære, men denne Følelse er dog virkelig underordnet hiin.

Paa sit høieste Punct ofrer han den sidste Draabe af hans Manddoms Blod, sin egen Søn, til Guderne. Vi gyse for hans Raseri; men vi see ham ikke indviklet i nogen egentlig Kamp før end i det Øieblik han har tabt Alt.

Det havde maaskee interesseret os mere for Hakon, at have seet ham i en længere og større Kamp; at have seet ham som et af de Fjelde, der omgave ham, der, længe vaklende i sine Grundvolde — endelig langsomt og majestætisk styrtede ned i det brusende Hav. Og vilde da ikke Solen efter dette Fald smile blidere over de af Dalens Blomster, som før stode sygelige i Fjeldets tunge Skygger?

Vi møde Olaf Trygvesen og see en herlig christelig Helt.

Han drog Norge forbi; det elskede Fødeland vinkede ham huldt med sine aabne, moderlige Arme. Han vilde blot see sin Moder; at gjæste Norge som Uven — den Tanke var aldrig vaagnet i hans Sjel.

Himlen ledte hans Fjed hid. Hakons Plan imod Olaf glippede. For den ærlige frihedelskende Træl, for Gribs Haand faldt Thorer, som et Offer for sin egen Ondskab. Sværdet begyndte at vende sig imod Hakons eget Bryst.

Den store Tanke, at christne Norge; ved Hakons Fald at hævde sig en Ret til Tronen, som han var født til — beruser hans Hjerte. At forfølge denne Tanke, denne Ret — bliver hos ham Beslutning. Han lander med sit hele Følge paa Norges Grund. Høitidelig planter han sit christne Banner og indvier Landet med Sang.

Christi Religion fremtræder ved ham i sin milde Glands. Han er Christi sande Apostel. Den dybeste Følelse for Religionen aander fra hans Læber. For den lever han; med den til Ledsager staaer han, seirende, kongelig, paa Tingets Steen, omringet af sit Folk, medens de gamle Guders Billeder synke hen i Grus.

Olaf staaer ved sit Maal, men Hakon fremskyndede ved alle sine Handlinger selv dette. Vi see ham betegnet som den gamle, trødskede Eeg. Den knækker snart; den svaier ikke saaledes for Stormen, som den frodige Gran paa Norges Klipper.

Hakon faldt for den usle Trællehaand, som strax paa Scenen vakte en ubehagelig Forestilling om sig selv, naar han nævner sin "brede, lave Pande, sine korte, tykke Fingre, sin flade Næse." Vi anede noget Ondt af ham. Han viste sig sit Billede værdig. Ved Hakons Død gyse vi blot. Er der intet ved hans Grav, der aflokker hans Minde vor Taare? Thora, den ædle, elskende Thora, er den grædende Blomst paa Hakons Grav. Hun forkyndte selv sin Skjebne. "Hun var den lille blaa, den kjerlige Blomst, som op var voxet i hans Egerod, som suged alt sit hele Liv fra den, som maatte gaae til Grunde, da den ei fik Lov at spire i sin lille Krog, i Skyggen af sin Stamme." Vi føle Medlidenhed med Hakon, fordi hun elskede ham. Hakon tabte Slaget med Olaf Trygvesen. Norge faldt ham af Hænderne. Han var forladt af alle. Han flygtede for sine Fiender i Nattens Mulm. Hvorhen? Til hvem? Et Hjerte stolede han endnu paa; det var Thoras. Hun aabnede sine Arme for ham, hun "tørrede Sveden af hans Pande," hun stræbte "at bringe Livet i hans

Blik" — men Hakon var kun en Skygge. Vi see hende at yde ham sit Hjertes sidste Suk; den sidste Hæder. Hun forlader hans Grav. Vort Hjerte zittrer for den arme Thora. Lampen brænder i Gravhvælvingen; den blusser og gaaer ud. Det varsler: snart er Thora ikke meer!

Forfatteren af dette har her yttret hvorledes Hakons Karakteer stemte ham. Det er hans ganske individuelle Dom. Han er overbevist om, at vor Digter med fuldt Overlæg har iført sin Helt det Klædemon, som han troede bedst at passe ham, men deraf følger ikke andet, end at det kan være tilladt, at tale om dettes Beskaffenhed.

Saameget kan det være os tilladt, at dømme om vor Digters Aand i Almindelighed, at han i sine Arbeider stræber efter en Raphaelsk Klarhed. Det Store i den menneskelige Natur forædler han og det Gode fremstiller han under yndige Former i en høi Glands.

Enhver Konstner, der stræber efter i ethvert hans Arbeide at udtømme blot dettes Aand i sig selv; at være saa enkelt som muligt, at udvikle Eenhed i det Hele, uden at tabe sin Kraft; i sine store Omrids at lade ethvert Led staae i harmonisk Forbindelse med Væsenet selv: — staaer nerop paa Konstens herlige Bane. Vandrer han enten ikke denne Vei, eller følger ikke hans Genius ham i dette Konstens Mysterium, saa bliver han lettelig mat og vaklende i sin hele Fremstilling, eller forfeiler endog ganske denne af sit Object. Et antikt Tempel reiser sig ved Siden af et chinesisk Lysthuus og hans Konstarbeide er tabt. Ingen dramatisk Digter har i den nyere Tid mere beviist dette end Kotzebue.

Af Tusinde er Hakon Jarl læst med større Fornøielse end den er seet paa Skuepladsen. I disse Betragtninger at udvikle Theatrets Krav hører ikke herhid. Vor Digter har aldeles ikke lagt an paa, at gjøre Theatererobringer. Det hele Sørgespil udvikler sig, efter den Grundtone det er givet, fuldkommen skjønt. Ethvert Led har Betydning i det Hele. Dets Skjønhed virker inderligt paa det forædlede Menneskes Gemyt. Et Konstarbeide i Almindelighed klapper man ikke lettelig i Hænderne for. Det toner ved sin Harmonie for vor Aand og vort Hjerte og det dannede Menneske nyder det med en ophøiet, rolig Betragtning.

Med Hensyn til Skuepladsen vil det maaskee være Hakon Jarls største Hæder, at Huset altid vil være fuldt ved Opførelsen, uden noget larmende Bifald.

Jeg slutter disse faa Betragtninger over et Sørgespil, hvis Væsen er at fremstille Himlens Villie, hvert ædelt Menneskes største Trøst, Menneskehedens helligste Kamp: det Godes Seier over det Onde.

Poul Dons,

Copiist ved den Kgl. Enkekasse.

(Meddeelt.)

Andonæss Sognekald, nu ledigt, er det nordligste Præstegjeld i Nordlands Amt og hører under Throndhjems Stift; ligesom man, i Danmark, anseer Hirtsholmens Sognekald, i Aalborg Stift, for at være det mindste og ringeste Sognepræsteembede saa er og dette et lignende Tilfælde i Nordland hvor der tales om Sognekaldet paa Andonæss; dets Folketal var, den 1ste Februar 1801, 201, men! henimod 400 Rdlr. opløbe dog de aarlige præstelige Indkomster til, som man ikke holder for at være tilstrækkelig til en Familiеs Underholdning i Nordland, der, hvor vidtudstrakt, hvor riig paa Naturprodukter, denne mærkværdige Landstrækning end er — Kjøbstæder — tæller den dog, desværre! ikke endnu inden sine Grændser; Staden Bergen, hvor Indbyggerne i Nordlandene drive Handel, er endnu disse under Handels-Aaget sukkende Menneskers — Hyæne. Modent Korn voxer ikke paa Andøens Agre — de Mennesker, hvilke der bygge og boe maae tilhandle sig det i Bergen; hvorhen det føres fra Østersøen og Danmark; men desto mere mærkværdig er Andøen for sin Qvæg- og Faare-Avl som er af stor Betydenhed og indrenter Meget; neppe kan begge Kongeriger opvise en fiskerigere Kyst end som Andøens, omkring hvilken, Nordhavs, O talrige, i Handelen begjerlige, Fiskesorter, til hver Aarstiid, vrimle; naar lidt Løvskov undtages, voxer ingen Skov af Savntømmer paa Andøen, som overalt og allevegne har ypperlige Torvmyrer (Mooser) fulde af Molter og andre, nyttige, Bær. Land- og Vand-Fugle gives og Eendeel af. Sognepræsten paa Andonæss har til sine Indkomsters Forbedring en aarlig Pengehjelp af det kongelige, norske, Missionskollegie i Kjøbenhavn, en i Henseende til Qvæg- og Faare-Avl og sin beqvemme Beliggenhed for Havfiskerier fordelagtig Præstegaard, til hvilken og hører et Laxefiskerie, hvilket, drevet med Indsigt, afgiver ikke ringe Fordele. Sognepræsten i Nabosognekaldet Dvergberg nyder, som erhøist ubilligt, endnu alle Præstetiender af Andonæss Sognekald; et kongeligt Reskript giver vist Haab og Løfte om at Tienderne skal tilhøre Andonæss Sognepræst saasnart som at Dvergbergs Sognekald maatte vorde ledigt. Og det fortjener at anmærkes: at oftnævnte Andonæss har

kun en Kirke, er altsaa et i Norge mageligt Præsteembede, og da alt Sognefolket boer nærved Kirken og Præstegaarden saa har og en gavnelysten og virksom Folkelærer her en, i Nordland, ualmindelig Leilighed til at fremme Skolevæsenet.

Man anseer det og for at være hensigtsmæssigt her at afskrive den Efterretning om Andøens Præstegjeld som indeholdes i den haandskrevne, endnu utrykte, Reformatz angaaende Kaldene i Throndhjems Stift, forfattet 1589 da Jamptland, Herdalen og Søndmør, laae under samme Stift. "I Andøens Præstegjeld er 2 Kirker og 1 Korshuus, som af 2 Præster skulle betjenes; til Dvergberg Hovedkirke sogner 20 Bønder og 57 Strandsidder- og Huusmænds-Familier. Bjørnskinds Korshuus (Kapel) ligger 2 Miilsvej fra Hovedkirken i Sydvest; i dette Annex-Sogn bor 30 Bønder og 24 Huusmænd. Disse 2 Kirker skulle betjenes af 1 Præst. Andonæss Kirke ligger fra Hovedkirken 1 stor Miilsvej hen i Nord; til den sogner 7 Bønder og 55 Strandsidderfamilier; disse skal betjenes af en Kapellan der paa Stedet boende.

Den aarlige Indkomst for Sognepræsten paa Dvergberg er — intet Mensalgods; Dvergberg, som Præsten boer paa, er Kongens Jord og gives deraf aarlig Landskyld 6 Vaager Fisk, til Kongen, hvilke Kirken betaler for Præsten; her ydes ingen Korntiende; omtrent 80 Vaage Tiendefisk; Tiende-Ost: 2 Vaage; Tiende af Lax og Hval betales naar dette Fiskerie drives. Som Offertold betales 1 B.Pd. (12 Mk.) Fisk af hver formuende Bonde. Kirkegang (naar Barselqvinder, ved en Tale, af Præsten indledes i Kirken) Udfær m. v. betales efter Recessen. Paa Dvergberg-Gaard kan holdes 10 Melkekjør. Af forovennævnte Indkomst skal Sognepræsten give den residerende Kapellan paa Andonæss: dette Sogns Udfær, samt Aksidentser, ved Barselqvinders Kirkegang m. v., Sognets Offer til de 3 Høitider, Betaling for Barnedaab, Brudevielse; desuden Gaver for Trolovelser, Jordspaakastelse, Liigfølge o. s. v. foruden det som Almuen efter Løfte godvilligen ville give til ald hans Underholdning med fri Vee (Brænde), Fisk o. s. v.; det, synes som Præstens Indkomst er saare ringe."

Følgende Oplysninger, som, om de end ikke kunde være for alle dette Blads Læsere vigtige, for nogle af dem kunde de dog være kjerkomne: ved den Landskyld: 6 Vaage Fisk, som Aar 1589 betaltes af Dvergberg Præstegaard forstaaes Vintertorsk tørret, saaledes som den udføres til Bergen og derfra som Handelsvare til Middelhavets Sø- og Handels-Stæder; Prisen for en Vaag (36 Pund) har været som de bergenske Kjøbmænd have fundet for godt at give fra 20 ß. til $2\frac{1}{2}$ Rdlr. — Landskyld, $6\frac{1}{2}$ Mk., danske, af hver Vaag Fiskeleje, betales nu, i Nordlandene, med Penge og ikke in natura, siden det, ved aabet Brev, den 7 Julii 1721 i Norge begyndte, men først 1724, i Nordlands Amt sluttede, nye Matrikul-Arbejde. Ved Offertold forstaaes den ellers i Norge

bekjendte Offerskjeppe som i Nordlandene ikke ydes med Korn men! deels i Penge, deels med, tør, Fisk; de fleste Steder bestaaer den af 1 Vaag, somme Steder 2 Vaager; Prisen for den, naar den sælges i Kjøbstæderne, er sædvanlig 1 eller 1½ Rdlr. Ved Udfær forstaaes den Betaling, der sædvanlig var og er en levende Ko som gives for Liigprækken efter en Mand eller Kone. Folketallet i Overgberg Præstegjeld var — 883 den 1ste Februar, 1801.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

For Historieskriveren vil det ikke være uinteressant at optegne efterhaanden de mærkeligste Tilfælde ved Kjøbenhavns Bombardement, som Bidrag til dets Caracteristik. Exempler paa underlig Redning ere: i Springgaden faldt en Bombe i et Værelse, hvor en apoplectisk Kone laae i Sengen; den sprang og Stykkerne fløi ud af Vinduet, uden at tilføie den sengeliggende Kone mindste Skade. — En Karl holdt med sin Vandsluffe i Amaliegaden. I det han vil række sin Cammerat en Priis Tobak, borttager en Bombe dennes Hoved. Han kjører derpaa strax derefter til St. Peders Stræde og hans Tønde slaaes itu af en nedfaldende Bombe, men han selv beskadiges ikke i mindste Henseende. — En Kobberskilling, som endnu gjemmes af en Mand her i Staden, kan tjene til Beviis paa den ubeskrivelige Kraft, hvormed Bomberne sloge ned. Den laae i et Vindue, hvor en Bombe faldt lige paa den, og trykte den flad. Et lidet Stykke af Bomben er trængt saa dybt ind i den, at det lader som den var sammensmeltet dermed, og at Præget paa den anden Side er ganske borte. — Som en Mærkelighed anføres, at i St. Petri Kirkes Capel, hvor Bomberne anrettede saa overmaade stor Skade, er den Engelske Minister W. v. Titleys prægtige Begravelse af Widewelt, bleven aldeles skaanet. Titley havde været i 40 Aar Minister ved vort Hof, og elskede Dannemark som sit andet Fædreneland.

Stabschirurg Tholstrop har opfordret alle Norske Huusmødre til at samle og aflevere gammelt Linned og Charpie til Armeen.

Capit. P. N. Sølling har i Christiania Aviser meddeelt en Efterretning om de kantrefri Dæks-Lots-Fartøier, hvis Brug H. K. H. Kronprindsen og Admiralitetet have ladet indføre i Norge til Handlendes og Søfarendes Sikkerhed. I Efteraaret og Vinteren 1806—1807 fandtes paa den langstrakte Norske Kyst ialt 12 saadanne Fartøier, som ialt havde indlosset 411 Skibe. Efter Rapporterne ere alle disse Skibe indlossede i stormende Veir og endeel befriede fra Læger-Vall. Lotsernes aabne Baade kunde sjelden og ikke uden med den øiensynligste Fare have kommet ud betids nok til endeel af disse Skibes Redning. Ligeledes berettes, at ingen Lots, som brugte Dæksbaaden, er bleven borte. Ikke heller har nogen af disse Fartøier ved Boring i Storm taget den ringeste Skade, hvilket nogle have befrygtet af disse Baade. Under Capit. Søllings Bestyrelse er hidtil bygt 25, hvoraf 12, som meldt, ere fordeelte paa Kysten, 11 nedsendte til Sø-Etatens Brug i Dannemark, og to bruges til Postjagter. Et saadant Fartøi er af Eeg, i Kjølen 25 Danske Fod langt, 34 Fod over Stavnen og 14 bredt, 7¼ Commercelæst drægtigt, behøver 9000 Pd. Baglast og har Cabys &c. Det er taklet som en Kutter og har en liden Pram, for at roe til Skibene fra Baaden i Stille. De ere alle indrettede til at kunne føre otte 1punds eller fire 2punds korte Canoner. Dersom Freden havde vedvaret, vilde den vestlige og nordlige Kyst i næste Aar været blevne forsynede med en halv Snees saadanne ny Baade, som skulde været stationerede ved Skudesnæs, Vittingsøerne, Søndmør og Christianssund, hvilket mærkelig vilde have forbedret Fiskeriet og formindsket Antallet af ellers Forulykkede. To Patrioter i Bergen lade imidlertid bygge hos Capit. Sølling to saadanne Baade for deres Lotser og Fiskere i Udhavnene. Amtmand Wiibe har Commissionen. Paa sin Reise fandt Capitainen, for det meste omkring Lindesnæs, foruden de anførte 12, ni Dæksbaade, af hvilke 8 ere anskaffede af Lotserne selv i Aar. Mellem Frederiksværn og Sognedal findes saaledes ialt 21 Dæksbaade. Nogle af de ny Baade have fisket i Nordsøen paa Revet, og i en Maaneds Tid fanget for 1000 Rdlr. Cabliau, som er virket ombord og ligesaa god som Terre Neuves Fisk.

Det første Numer af Pastor Wulfsbergs Ugeblad Tiden er nu udkommen. Christiania kan nu snart i Henseende til politiske Blade kappes

med Kjøbenhavn om Rangen. Hr. Munthe Morgenstjerne udgiver sammesteds, som bekjendt, ogsaa et politisk Blad, under Titel af Politik og Historie.

Man har i Litteraturen længe havt Veirhaner, som ikke gjorde synderlig Opsigt, men nu er der kommen en virkelig Veirhane, i Form af en Guldsmed, paa Blikkenslager Irgens Huus paa Kjøbmagergaden, som opvækker stor Sensation. Med sine guldstribede Vinger bevæger den sig efter Vinden og gjør god Virkning, naar de oplyses af Solen. Den er anbragt paa en Vindrose, som viser Vindens Direction. Under Gavlen er anbragt et brillant Tyrkehoved, som ikke gjør mindre Opsigt. I disse Dage saaes hele Dagen Tilskuere i Mængde, der med største Forbauselse betragtede denne Veirhane og dette Tyrkehoved.

Det Danske Skib Margaretha, bestemt fra Gibralter til London, er d. 28 Jan. bleven opbragt af en Fransk Caper og d. 31te indsendt til Nantes.

Den 7 Febr. døde Geheimeraad Ove Høgh Guldberg i sit 77de Aar. Han var født i Horsens d. 1 Sept. 1731. 1749 deponerede han fra Horsens Skole. Han omtales allerede af den lærde Daſs i et Brev til Kammerherre Suhm (1761) paa en hæderlig Maade. Han kalder ham en lærd og duelig Person, som han baade elsker og ærer. Guldberg vandt paa den Tid en af Smagens Selskab udsat Prisbelønning for en Afhandling om de smukke Videnskaber ꝛc., som tydelig røbede hvad Videnskaberne engang kunde love sig af ham. Samme Aar blev han Professor Eloqventiæ & Historiarum ved Sorøe Academie i Professor Lysholms Sted. Hans første offentlige Arbeide var en omvendt Fritænkers Beskrivelse, Kbh. 1760. Hans Oversættelse af Plinii Lovtale var udarbeidet efter Daſs Opmuntring, for at gjendrive Michaelis, der i en Fransk Piece havde beskrevet det Danske Sprog som saa aldeles fattigt, at intet net eller fiint kunde skrives deri. 1764 blev han Informator hos Arveprinds Frederik, 1770 Etatsraad og 1772 Medlem af det Kongel. Norske Videnskabers Selskab og Cabinets-Secretair hos Arveprindsen. Den 29 Jan. 1773 blev han optagen i den Danske Adelstand, under Navn af Høgh Guldberg, og Geheime-Cabinets-Secretair hos Kongen, 1776 Stats- og Geheime-Cabinets-Secretair med Over-

Secretairs Rang. 1779 blev han Ridder af Dannebrog-Ordenen med Ancienniteet af 29 Jan. 1777; 1780 Geheimeraad og Membrum Honor. i det Kongel. Landhuusholdnings Selskab. Hans vigtigste litteraire Arbeide er hans Verdenshistorie, som især, i Henseende til Stiil, ansees for classisk, og hvis eneste Feil er, at den blev ufuldendt. Ogsaa hans Oversættelse af det ny Testament er classisk. Den er udarbeidet efterat han havde forladt den ministerielle Bane. Hans Ministerium udgjør et af de vigtigste Tidsrum i vor Konges Historie. Hans Fortjenester af Videnskabeligheden i Dannemark vil forevige hans Minde i Fædrenelandets litteraire Annaler.

Fra Rendsborg meldes, at H. M. Kongen i nogle Dage har været upasselig, men at Allerhøistsamme nu igjen er i Bedring.

I en Skrivelse til Magistraten i Rendsborg har H. K. H. Kronprindsen naadigst overdraget samme, at bevidne samtlige Stadens Indbyggere sin Tak for deres frivillige Bidrag til Fædrenelandets Bedste.

Landeværnsofficiererne fra Hertugdømmet Slesvig, fra Secondlieutenanter af indtil Majorer, møde for nærværende Tid i Rendsborg, for at øve sig theoretisk og practisk i Tjenesten. De høre tillige Forelæsninger over Feldtjenesten.

I Rendsborg Avis findes følgende besynderlige Bekjendtgjørelse: "Ein Mann sucht eine Frau mit 1000 Rdlr. Geld und 4 Betten, selbige muß ohne Fehler seyn, so wie auch der Mann es ist. Nähere Nachricht ertheilt der Buchdrucker Wandell."

Etatsraad Knudsen, Deputeret i det Danske Cancellie, som har opholdt sig her i nogen Tid, reiser i disse Dage tilbage til Rendsborg.

Quarantaine-Væsenets-Indkomster i Aaret 1806 vare 27,525 Rdlr. 48 ß., dets Udgivter 20,425 Rdlr. 24 ß. Dets Casse har altsaa til Erstatning af de i de foregaaende Aar skete Udgivter indvundet 7,100 Rdlr. 24 ß.

Cancelliet har i Anledning af modtagne Forespørgsler angaaende Reglementet for Caperfarten og Prisernes lovlige Paakjendelse tilskrevet Stiftsamtmanden over Lolland og Falster: at almindelig Forening i Capersager ikke kan finde Sted; at Procuratorer ikke kan tilstedes Adgang til Priisretten; at Dommeren for Besigtelser bør nyde 2 Rdlr. og hver af de to eedsvorne Mænd 1 Rdlr.

for 6 fulde Arbeidstimer, og at Salarium for Rettens Betjenter bør bestemmes efter hvad der er fastsat for Gjesteretssager.

Fra nogle Danske Sømænd, hvis Skibe ere blevne opbragte til Gibralter, meldes, at de bleve indtil d. 22 Dec. f. A. ombord paa deres egne Skibe, men at alle Folkene derpaa bleve satte i Prisen, hvor de lide meget, og kun faae 3 Pund Brød om Ugen; at 11 Capitainer, som, efterat Skibene vare condemnerede, ingen Underholdning fik, og 8 Styrmænd, flygtede i deres Baade til Algeziras, hvor der laae 28 Danske Skibe, og at de agte at gaae derfra til Mallaga, for over Land at reise hjem.

Efter sikker Beretning af en hertil fra Norge ankommen Reisende ligge for nærværende Tid i Gothenborg af Engelske Krigsskibe: 1 Linieskib, 4 Fregatter og 3 Kutterbrigger; desuden var did ankommen 3700 Mand Engelske Landtropper og 500 Heste og man ventede flere. De vare bragte dertil paa 35 Transportskibe. Af Officierer saaes en stor Mængde. Ved Marstrand skal ligge 7 Linieskibe i Udhavnen. Den stærke Iis imellem Skjærene hindrede dem fra at komme længere ind.

I Videnskabernes Selskabs Møde den 12te Februarii blev af Hr. Dr. Scheel forelæst en af Hr. Dr. Albert i Bremen forfattet Afhandling om Narhvalens Hjerte; hvoraf medfulgte en Aftegning. — I samme Forsamling blev Hr. Professor O. J. Mynster tilkjendt som et Agtelsestegn Selskabets Medaille for en indsendt Afhandling, indeholdende microelectrometriske Undersøgelser. — Ligeledes blev Hr. Professor H. C. Ørsted tilkjendt Selskabets Medaille som et Agtelsestegn for hans Forsøg om Klangfigurerne.

Aalborg, den 12 Februarii. I Gaar afmarcherede herfra til Randers, og derfra videre til Samsøe, 40 Mand af de den 15 Jan. til Exercerskolen indkomne Rekruter af 1ste Østre Jydske Landeværns Regiment. Dette Mandskab skulde efter høie Ordre tages af de Unge og Ugifte ved Lodkastning; men 34 Mand meldte sig frivillig, hvilket viiste deres Mod og Lyst til Fædrenelandets Forsvar.

Udenlandske Efterretninger.

Lübeck d. 15 Febr. I dette Øieblik faae vi per Estafette fra Riga den Efterretning, at Rusland har erklæret Sverrig Krig.

Kongen af Sachsen har under sit Ophold i Warschau udgivet en mærkelig Forordning angaaende de Militaire. Alle Militairpersoner uden Undtagelse ere i Forseelser, de begaae uden for Krigstjenesten, underkastede den borgerlige Justits. I Forordningen siges, at dersom man hidtil har handlet anderledes, saa var det en Misbrug, som kun kan undskyldes med Krigen. I Gjeldssager kan Creditoren paastaae, at man skal indeholde og udbetale ham den Fjerdedeel af Soldatens eller Officierens Lønning.

I London bryder man nu sin Hjerne med at udspeculere, hvor den Rochefortske Flaade, som er seilet lige forbi Næsen af de Engelske, egentlig gaaer hen. Den er udløben d. 17de d. M. og gjorde Jagt efter den Engelske Fregat Euridice, som først bragte Duckworth Efterretning om, at den var gaaet under Seil. Duckworth satte strax efter den med 5 Linieskibe og 2 Fregatter. Ogsaa den forsultne Strachanske Flaade er ude paa denne Jagt. Det Franske Admiralskib fører 120 Canoner. Det hedder at en Afdeling af Brester Flaaden er udløben med Landtropper ombord. Den Rochefortske Flaade skal ligeledes have Tropper ombord.

Ogsaa for de Sø- og Landofficierer, der ere blevne brugte ved Expeditionen til Kjøbenhavn, have Ministerne udvirket en Takadresse i Over- og Underhuset. De svage Levninger af Oppositionen, som nu bør hedde Mock-Opposition, talde vel, for et Syns Skyld derimod, men uden Virkning.

Prinds Heinrich af Preussen skal nu forestille den Franske Regjering Preussens Ønske, at optages i Rhinforbundet.

I Holland vil man vide, at man endnu har Haab om Tvistighedernes Afgjørelse imellem America og Engelland.

Den berømte Componist Paesiello i Neapel, nød af den Russiske Enkekeiserinde en aarlig Pension, som da Krigen begyndte udeblev. Strax da Freden var sluttet, fik han sit Tilgodehavende sendt med Renter.

De Irlandske Catholiker have i Dublin holdt en Forsamling. De ville atter indlevere en Ansøgning til Kongen.

I London ansees nu en Fransk Expedition til Ostindien ikke for umuelig.

Staden Danzig befinder sig i en ulykkelig Forfatning. Af de 30 Mill. Franker, den skal betale i Contribution, er der hidtil kun betalt 2½. Vel har man leveret Klæde, Viin, Kjød ꝛc. for omtrent 15 Mill., men disse Varers Eiere skulle ogsaa betales. Indqvarteringen var saa trykkende, at mangt et Huus staaer ledigt. Soldaterne skulde derfor indqvarteres i Casernerne, men da man manglede Penge til at indrette dem, saa skulde 80 Borgere betale hver inden 4 Maaneder 4000 Rdlr. imod Statsobligationer, som have tabt det halve af deres Værdie. Soldaternes Underhold koster daglig 1000 Ducater. Mange Slags Varer maa hentes i dyre Domme over Land. — De fleste Børn, som ere fødte under eller efter Bombardementet døe *). I afvigte Aar døde 7207 Mennesker, foruden de Militaire. I Aaret 1804 var de Forddedes Tal derimod kun 1853. Ogsaa blandt Qvæget har Dødeligheden været meget stor, og Bønderne have i mange Landsbyer ikke kunnet arbeide af Mangel paa Heste.

En Riddergodseier i de Sachsiske Erzgebirge holder en Ørn, som han bedser med levende Katte. Dette Umenneske lade de Katte, han faaer fat paa i Førstningen godt pleie, paa det de kunne døe desto pinefuldere. Naar Dyret har faaet tilstrækkeligt Kjød paa sig, lader han det kaste ind i Buret til Ørnen. Denne styrter da løs paa det, slaaer begge Kløerne om det, udsuer Blodet i Nakken, og sønderslider det siden. Øvrigheden har vel i offentlige Blade ladet bekjendtgjøre, at den, som stjeler nyttige Huusdyr og overbevises om at have solgt dem til saadanne vilde Dyrs Hedsning, skulde straffes med at staae i Gabestokken, men der gives vindesyge Folk nok blandt den laveste Pøbel, som stjele Katte og sælge dem til den omtalde Godseier. Sært nok, at denne Dyreplager skal

*) Det vilde være at ønske, at een af vore indsigtsfulde Læger maatte levere os en videnskabelig Efterretning om de Virkninger, som Kjøbenhavns Bombardement har havt paa Fødslerne. Man vilde deraf kunne udlede vigtige Resultater. Anm. troer ikke at hine Virkninger vare saa slemme som i Danzig. Han kjender Fruentimmer, der have født midt under Bombardementet, men baade Møderne og Børnene befinder sig vel. Angesten og Skrækken havde ikke mindste skadelige Indflydelse paa deres Sundhed.

være en religiøs Mand og ofte sysselsætte sig med at læse Bibelen. — Ogsaa i Kjøbenhavn er det ikke usædvanligt, at Katte, for Skindets Skyld, stjeles og dræbes.

Til Brug for Servierne er nu udkommen en Calender for 1808 i det Illyriske Sprog med Czerny Georges Brystbillede paa Titelbladet.

Couvier fortæller følgende psychologiske Mærkværdighed om den i sit 47 Aar nylig afdøde Botaniker Broussonet. Han havde faaet en svag Rørelse, som han imidlertid blev fuldkommen helbredet for, og kunde derpaa tilfulde bruge sine Sandser. Men han kunde ikke erindre sig et eneste Substantiv eller Nomen proprium. Han udtrykte sig ved Omskrivninger og Beskaffenhedsord og maatte pege paa Planterne i Bøgerne!

Den Svenske Provinds Finland har en Befolkning af 705,620 Indbyggere. Det er 92 Mile langt og 71 bredt. Paa hver Qvadratmiil har det kun 179 Mennesker. Endskjønt Befolkningen er saa ringe, er det dog een af Sverriges frugtbareste og kornrigeste Provindser, men idelige Krige med Rusland har meget hindret dets Opkomst. Det er fuldt af tykke Skove, store Søer og Moradser. Korn frembringer det mere end det selv behøver, og Græsgangene ere herlige. I Aaret 1748 erobrede Rusland den største Deel af Svensk Finland, og disse erobrede Landstrækninger høre nu under Gouvernementet Wiburg. Det er især for Stockholm en Provinds af største Vigtighed.

Det gaaer med Meninger, som med Klæder. Disse ville ikke passe til alle Legemer; hine ikke til alle Hoveder. I dette Ugeskrifts 33 Numer har Udgiveren yttret en meget fordeelagtig Mening om Dr. Badens Skrift over Griffenfeld, som slet ikke vil ind i Undertegnedes Hoved. — Det er vitterligt nok, at mange have for Skik, at dømme om Skrifter allene efter andres Mening: noget, som bringer megen Fordærvelse ind i Litteraturens Rige. Dr. Badens Bog bør man læse selv, for at skaffe sig Kundskab om et af de særligste Phænomener i vor historiske Litteratur. Undertegnede troer imidlertid at burde gjøre det læsende Publikum opmærksomt paa, at med det allerførste en udførlig Kritik over hiint badenske Arbeide fra hans Haand vil komme for Lyset.

Christian Molbech,
Amanuensis ved det Kongelige Bibliothek.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 39.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 23 Februarii, 1808.

Om Caffe.

Hvo iblandt os kjender ikke denne Drik? I Stormandens Borg frembæres den i glimrende Sølvkar; i den Fattiges Hytte flyder den af en sortskorpet Kjedel. Man kan undvære Alt, kun ikke denne castaniebrune Ambrosia. Den har ganske fortrængt Nordboens gamle kraftfulde Drik — varmt Øl. End ikke den simpleste Arbeidsmand kan om Morgenen forlade sit Huus, førend han har nydt tre, fire Kopper Caffe. Aldrig saasnart er om Middagen Dugen fra Bordet, førend atter den sorte Caffekjedel præsenterer sig. Man har ordentlig ingen Ro paa sig, førend man atter har faaet tre Kopper Caffe til Livs. Ved Tractementer har man for Skik, at Gjesterne, efter at have overfyldt sig med ti tolv forskjellige Retter og tilhørende Vine, ufortøvet tage to, tre Kopper stærk Caffe til sig, "for Sundhedens Skyld". — Saaledes er da Caffe nu bleven til en reen Nødvendighed baade for Rige og Fattige.

Vor Tode siger: "At nyde Caffe hører nu til Livets Nødtørftighed, til det daglige Brød, hvorom vi bede Gud i vort Fadervor. Fra Thronens Føder ned til den usleste Hytte higer man efter Caffe, ja den Tiggerkjelling, som synes at være det sidste Led, hvor de to Kjæder af Mennesker og Fæ forenes, drikker sin Caffe. Den Hyrde, som bereder Veien for Kongen og hans Mænd, maa endelig have tre Vederqvægelser tilfælles med dem — Luften, Caffe og Snustobak. Den Matros, som ikke har mere Linned paa Kroppen end en Capuciner, og der, som Shakespear siger, har flere Fødder end Sko, gaaer til Gjest paa en Kop Caffe hos en Fiskerkjelling, og regellerer sin Kammerat med en Prise Islandsk."

I Europa har Caffe været temmelig almindelig over i 150 Aar, men blandt Tyrkerne over i nogle hundrede. Dens Oprindelse vides ikke med Vished. Nogle paastaae, at en Prior i et Munkekloster, som havde hørt af en Faarehyrde, at hans Faar adskillige Gange havde spist af Caffebærene, og vare blevne muntre deraf hele Natten, prøvede Caffeens Kræfter ved at give sine Munke den, for at holde dem vaagne om Midnat. Andre paastaae, at den er opdaget af Gemaleddin, Mufti i Aden, en Stad nær ved Mundingen af det røde Hav, som, efter at han selv havde prøvet Caffeens

Kraft, anbefalede den til sine Dervischer, i hvis Selskab han tilbragte Natten med at holde Bøn. Det være nu som det være vil, saa ere dog de fleste enige om, at Munkene, som man har at takke for Krudt, følgelig ogsaa for Bomber, Granater og Raquetter, have været de første, som have indført dette Onde. Jeg skal bedre hen søge at godtgjøre, hvorfor jeg kalder denne Drik et Onde. — Fra den Tid af blev Caffe almindelig i Aden. Derfra gik den til Mecca, hvor først de Andægtige og siden andre Folk nøde den. Fra det lykkelige Arabien gik den til Cairo. Khaie Beg forbød den, i den Tanke, at den opvakte utilladelige Begjerligheder; Sultan Causou ophævede igjen Forbudet, og den gik nu til Syrien og Constantinopel. Dervischerne paastode, at en saadan Nydelse stred imod Religionen, fordi Alcoranen siger, at Kul ikke hører blandt de Ting, Gud har bestemt til Føde, og Mufti befalede strax, at Caffehusene skulde lukkes; hans Eftermand erklærede, at de ikke vare Kul, og strax bleve de igjen aabnede. I Krigen i Candia voxte Bremenfeldernes Tal saa stærkt, at Storvizinen Crupoli befalede, at Caffehusene i Constantinopel skulde lukkes igjen. Uagtet Forbudet endnu ikke er ophævet, besøges Caffehusene dog lige fuldt. — Til Engelland bragtes Caffe 1652 ved en Tyrkisk Kjøbmand, Dan. Edwards. — Det er uvist at sige, til hvilken Tid den indførtes hos os. I den politiske Kandestøber, som blev opført for 86 Aar siden, opvarter Geske allerede sine Fremmede med denne Drik. I Barselstuen maa Corfitz male Caffe. Det er altsaa i de første Decennier af det henrundne Aarhundrede at den allerede maa have været temmelig almindelig blandt alle Stænder; men neppe er den den Gang bleven saa daglig brugt som nu omstunder. Saare naturligt er det, at vore Colonier i Øst- og Vestindien have

bidraget meget til at den er bleven indført langt tidligere, end det under andre Omstændigheder havde været muligt. — I Sverrig har den en Tidlang været forbudet. — Man stjal sig til at koge den om Natten, og skjenkede den i Vertshusene ganske hemmeligen. Politiet inqvirerede ofte paa de Steder, hvor man formodede, at der brændtes Caffe. Men da man tilsidst mærkede, at dette ikke nyttede noget, blev Forbudet hævet.

Der har baade udenlands og hos os været skrevet meget om Caffeens Skadelighed. Tode har i sin Sundhedstidende især ivret imod den. Høist beklageligt er det, at denne Tyrkiske Drik er bleven saa almindelig, og nydes saa umaadelig. At Naturen snarere har bestemt den til en Lægedom end til en daglig Drik, derom er der vel aldrig nogen Tvivl. Den Hjerteklappen, Rystelse, Næseblod o. s. v. som den frembringer hos enhver, der ikke er vant til at nyde den, viser noksom, hvor heftig den virker paa hele Nervesystemet. Vist nok ophører disse Virkninger hos dem, der efterhaanden vænne sig dertil, ligesom Tyrkerne til deres Opium; men dette beviser endnu ikke, at dens hyppige Brug bliver mindre skadelig ved denne Vane. Hildebrand forsikkrer, at han har seet de værste hæmorrhoidal og andre Tilfælde fremkomme af alt for stærk Caffes Nydelse, og blandt andre besøgt en Mand, som havde drukket saa stærk Caffe, at han kom til at hoste Blod.

Caffens virksomme Egenskaber som Lægemiddel kan ingen negte. Naar den drikkes uden Fløde, skal den være et godt Middel for Hovedpine og Trangbrystighed, der kommer af Opblæsninger, og befordrer overalt Fordøielsen. Men hvad er urimeligere end at bruge et Lægemiddel som daglig Drik? Hvad vilde være latterligere for et sundt Menneske, end daglig at drikke Chinadecokt?

Saa idelig som Caffe nu nydes, maa den blive skadelig baade for den Rige og den Fattige. Den første drikker den saa tyk som Olie, fordi han har Raad dertil; den sidste saa slap som Vand, fordi han ikke har Raad til at drikke den stærk. Caffe uden Fløde er i og for sig allerede skadelig; men tusinde Gange skadeligere bliver den ved den forfalskede sure Fløde, som i Almindelighed kjøbes i vore Kjeldere. Denne er spædet med Vand førend Kjeldermanden faaer den, og han gjør atter Experimenter dermed, for at faae den til at sætte Skind. Dette, der ofte smager som gammelt Fidt, bruges som en Sminke paa den tynde Fløde, og er et sandt Billede paa en Svindsotig med et Par Couleur de Rose Kinder. Betænker man nu, hvilken elendig Føde den Fattige i disse dyre Tider maa nyde, saa maa man tilstaae, at en saadan Caffe med en saadan Fløde maa nødvendig frembringe skadelige Følger. Hvilke Revolutioner maa den ikke foranledige i Maven oven paa en Ret Velling og halv fordærvede Fisk? Den alt for umaadelige Nydelse af Caffe og Brændeviin er uden Tvivl en Hovedaarsag til, at Slag er saa meget almindeligt blandt simple Folk i Kjøbenhavn.

De studerende Classer, især Digtere, betjene sig meget af Caffe, for at spore deres Pegasus, naar Bæstet ikke vil ret afsted. Men stort kommer der sjelden ud af en saadan Gallop. Dyret løber med deres Fornuft, som en gammel, stiv Hyrekudskhest, der paa eengang bliver løbsk, over Phantasiens Bjerge og Dale. En vis skrivende Fransk Dame skrev engang til Voltaire, at hun var saa dum som en Østers, saalænge hun ikke har faaet sin Caffe. Voltaire selv drak og tyggede Caffe, for at kunne kjøre i Ring med sine Livsaander, og skal man troe Poeter paa deres Ord,

saa har Evald ogsaa været en stor Caffe-Elsker; han siger:

Som Venskab, saa din Saft, du ædle Mokkafrugt,
Bør være reen og stærk og varm og umisbrugt.

For en Voltaire og Evald har denne Begeistringsdrik vel ikke været egentlig nødvendig, og den, som er en Østers førend han har drukket sin Caffe, bliver det nok ogsaa efterat han har drukket. Vee det Genie, som Minerva ikke vil indfinde sig hos, uden at han inviterer hende paa en Kop Caffe! For en enkelt Gang kan et saadant konstigt Opmuntringsmiddel vel ikke være skadeligt, men naar man gjør Vane deraf kunne Følgerne altid blive ubehagelige.

Ligesom Priserne paa Livets første Fornødenheder daglig stige, saaledes bliver Caffe blandt menig Mand alt mere og mere almindelig. Man forundrer sig over at en pjaltet Tigger kan betale 4 ß. for et Lod Caffe? Men denne Forundring maa ved nøiere Eftertanke snart falde bort. Naar man ikke har Penge til varm Mad, saa laver man Caffe, og med 2 Lod Caffe kan en heel Familie regelere sig. Caffen forjager Madlysten og opmuntrer Sindet for et Øieblik. Rigtig nok har denne Maade at forjage Sulten paa, stor Lighed med Financierernes Methode, at ophjelpe en Stats forfaldne Financer ved Papirspenge og Statsobligationer. Det hjelper for et Øieblik, men forvolder siden desstørre Skade. Man burde anvende alt for at vænne fattige Folk til at nyde varmt Øl istedet for Caffe. Baade deres Financer og Sundhed vilde vinde derved. At vænne sig reent af med Caffe naar man i endeel Aar har været vant dertil, falder maaskee lidt vanskeligt, men under nærværende Omstændigheder burde man i det mind-

ſte ikke vænne Børn dertil, og enhver fornuftig Husmoder burde vaage over, at den ikke blev drukket mere end engang om Dagen.

Inden- og udenlandſke Efterretninger.

Indenlandſke Efterretninger.

Den 15de Februarii er i Rendsborg udſtædt følgende Kongelige Forordning: Vi Chriſtian den Syvende, af Guds Naade Konge til Dannemark og Norge, ꝛc. ꝛc., Gjøre vitterligt: At, ligeſom Vi have draget Omſorg for, med Næringsbrugenes muueligſte Skaanſel, at ſikkre Udſkrivningen til Vor ſtaaende Hær; ſaa have Vi end videre paa det nøieſte overveiet, hvorledes Landets Sønner bedſt kunde foreene deres Kræfter til Landets Værn; og det er i Overeensſtemmelſe med den Plan Vi dertil have lagt, at Vi herved ſaaledes befale: 1. Den hidtil gjeldende Indretning af det danſke Landeværn, i Følge hvilken ſamme har været fordeelt i ſærſkilte, uden Forbindelſe med Vore Linietropper beſtaaende Regimenter, ſkal herefter være ophævet, tilligemed alle derom udgangne Anordninger og Befalinger. 2. Derimod ſkal der af det Mandſkab, ſom tilforn hørte under Landeværnet i Vort Rige Danmark, og ſom ikke allerede er eller bliver udtaget, blandt de udtjente Cavalleriſter i de 2de Sjællandſke Diſtricter, for Hs. Høihed Prinds Friderich Ferdinands Dragon-Regiment, oprettes 19 Batailloner Infanterie, 1 Bataillon Jægere, 2 Batailloner lette Tropper, og 10 Compagnier Artillerie, hvilke Batailloner og Compagnier, paa den Maade, ſom i denne Vor Anordning foreſkrives, blive at complettere og recrutere. 3. Af forommeldte 19 Batailloner Infanterie, ſkulle tvende forbindes med ethvert af de 9 Infanterie-Regimenter, ſom udſkrives i Vort Rige Danmark, under Navn af diſſe Regimenters 3die og 4de Bataillon; hvorimod den Bataillon, ſom paa Øerne Langeland og Taaſinge oprettes, ſkal udgjøre en Afdeling for ſig, under Navn af den Langelandſke Infanterie-Bataillon, med hvilken det paa Ærøe anordnede Auxiliair-Compagnie ſættes i Forbindelſe. 4. Infanterie-Bataillonerne inddeles til 4 Compagnier, hvert paa 200 Mand; og naar en

Bataillon, ſaaledes beſtaaende af 800 Mand, er ſamlet, udtages af hvert Compagnie de 40 mindſte og behændigſte Karle, af hvilke dannes et 5te Compagnie, og ſom blive Jægere. Men foruden ovennævnte faſte Styrke, bør end videre for hvert af de 4 Compagnier anſættes 50 Overcomplette, paa det at ſamtlige Compagnier, ved indtræffende Vacancer, ſtrax igjen kunne gjøres fuldtallige. 5. Den nye oprettende Bataillon Jægere, ligeledes beſtaaende af 800 Mand faſte og 200 Overcomplette, ſkal forbindes med det Sjællandſke Jæger-Corps; og de 2de nye Batailloner lette Tropper, hver af ſamme Styrke, med den første og anden Sjællandſke Bataillon let Infanterie. 6. Af de ovennævnte 10 Compagnier Artillerie, ſkulle de 8, ſom udtages i Sjælland, formere een Bataillon, og denne, ſaavelſom de øvrige 2de Compagnier, fra Nørre-Jylland, forbindes med Vor danſke Artillerie-Brigade. Ethvert af diſſe 10 Artillerie-Compagnier ſkal beſtaae af 160 Mand, og desuden tillægges 40 Overcomplette, ſom ved forefaldende Vacancer ſtrax kunne indtræde i de faſte Nummere. 7. Under forommeldte, til Vore danſke Regimenter og Corps annecterede Batailloner og Compagnier, blive, af det tjenſtdygtige Mandſkab, følgende nu og i Fremtiden, at anſætte: a) Alle de, ſom, efter at have tilbagelagt den foreſkrevne Tjeneſtetid, under 1ſte eller 2den Bataillon, ved noget Regiment eller Corps, være ſig Cavallerie eller Infanterie, fra ſamme have erholdet Afſkeed; b) De, ſom i Følge Vor Placat af 6te November f. A. ere udſeete til, at anvendes ſom Landeværnsmænd; og endelig, for den tilkommende Tid, c) Alle de tjenſtdygtige Reſerver, ſom ikke forinden de have fyldt det 27de Aar, ere udſkrevne til Vor ſtaaende Hær. 8. For ſaadan Anſætning til Tjeneſten blive dog, ſaavidt mueligt, følgende at fritage: a) Alle Gaardbrugere og Huusmænd, ſom med egne Heſte og egen Plov drive deres Jord; b) Alle ſom ere gifte; c) Enhver 60 aarig Gaardmands, og enhver Gaardbrugende Enkes, eeneſte hjelpende Søn; og endelig d) De Landsbye-Smedde og Hjulmænd i ethvert Sogn, ſom af Amtmanden ſkjønnes at være nødvendige for dette, og ſom af Ham meddeles Bevilling til der at drive deres Haandtering. I øvrigt bør

den Ældre stedse fritages for den Yngre, saalænge der haves Mandskab nok til at complettere det i det foregaaende bestemte Antal; hvorved dog tillige bør paasees, at Halvdelen, eller i det mindste ⅓ Deel, af dem der saaledes udtages til Tjenesten, have forhen tjent ved Armeen. 9. Enhver der udskrives, enten som fast Mand, eller som Over-Complet, og ikke allerede har erhvervet Øvelse i de Vaabens Brug, hvorved han skal tjene, bør strax, i Exerceerskolen, dertil dresseres. 10. Tjenestetiden for enhver, der ansættes ved disse til Vore Regimenter og Corps annecterede Bataillоner og Compagnier, som fast Mand eller Overcomplet, bestemmes til 8 Aar. 11. Endskjønt det er Vor allernaadigste Villie, at de, som paa nogen af disse Maader forbindes med den staaende Hær, ikkun i Krigstider skulle fremkaldes til Tjenesten; saa skal det dog være Pligt for enhver af dem, at indfinde sig til samme, naar han dertil af sin Øvrighed eller sine Officierer opfordres, ligesom han og, saa ofte det befales, bør møde ved Mandskabets Vaaben-Øvelser. 12. Naar dette Mandskab indkaldes til Tjenesten, og for den Tid det i samme forbliver, staaer det paa lige Maade under de militaire Love, og nyder lige Rettigheder, Godtgjørelser og andre Fordele, som Vore øvrige udskrevne Krigsmænd. Dog, dersom Tiden til en saadan Indkaldelse ikke overstiger de 28 Dage, som ere bestemte til Linie-Troppernes Samling, nyde de Indkaldte ikke den dem ellers tilkommende Douceur. 13. De, som, i Følge denne Forordning, ansættes ved Vore Regimenter og Corps, overgaae, efter den i 10de §. bestemte Tids Forløb, i en særskilt Reserve-Klasse, og blive deri staaende, indtil de have fyldt det 45 Aar, hvorefter de aldeles udgaae af Rullerne. 14. De, som efter 8de §. ikke ansættes i Tjenesten, indtræde strax i fornævnte Reserve-Klasse, hvori de ligeledes blive staaende til de have fyldt det 45de Aar, da de udgaae af Rullerne. 15. Reserve-Klassens Mandskab fritages aldeles for at møde i Exerceerskolen og ved Vaaben-Øvelserne. Der skal ei heller nogen af denne Klasse indkaldes til Tjenesten, med mindre det Compagnies bestemte Stykke, til hvilket Reserven hører, skulde lide en saadan Afgang, at samme ei ved de i 4de, 5te og 6te §. omhandlede Overcomplette kan erstattes;

eller og Vi Selv, foranledigede af Nødvendigheden, paabyde Reservernes Indkaldelse. 16. I Overeensstemmelse med disse Grundsætninger, blive samtlige i Vort Rige Danmark nu oprettende Bataillоner og Compagnier saaledes at fordele, til de Regimenter og Corps, med hvilke de skulle forbindes: I Sjælland. Til Vort danske Liv-Regiment 2 Bataillоner. Til Vort norske Liv-Regim. 2 Bat. Til Vort eget Regim. til Fods 1 Bat. Til Vor danske Artillerie-Brigade, 8 Comp., som formere 1 Bat. Paa Møen, i Laaland og paa Falster. Til Hs. Høihed Prinds Christian Friderichs Regim. 2 Bat. I Fyen. Til Vort eget Regim. til Fods 1 Bat. Til Hs. Kongelige Høihed Kronprindsens Regim. 2 Bat. Paa Langeland og Taasinge. Til den Langelandske Infanterie-Bataillon 5 Comp. I Nørre-Jylland. Til Vort Fyenske Infanterie-Regiment 2 Bat. Til Vort 1ste Jydske Infanterie-Regim. 2 Bat. Til Vort 2det Jydske Infanterie-Regim. 2 Bat. Til Vort 3die Jydske Infanterie-Regim. 2 Bat. Til Vort Sjællandske Jæger-Corps 1 Bat. Til Vor 1ste Sjællandske Bataillon let Infanterie 1 Bat. Til Vor 2den Sjællandske Bataillon let Infanterie 1 Bat. Til Vor danske Artillerie-Brigade 2 Compagnier. 17. Det skal ikke være nogen af dette Mandskab formeent, hvad enten han er udseet til Tjenesten eller staaer i Nummer som Reserve, at forandre sit Ophold, og paa kortere eller længere Tid at begive sig andetsteds hen i Vore Riger og Lande. Dog bør ingen, som endnu staaer i Rullerne, forandre Opholdsted, uden at have anmeldt sin Bortreise for Stedets Øvrighed og for den høistcommanderende Officier ved det Compagnie, hvortil han hører, samt af disse erholdet skriftligt Beviis for, at saadan Anmeldelse er skeet. Med dette Beviis har han, inden 4 Dage efter sin Ankomst til det Sted, hvor han agter at opholde sig, at melde sig hos dette Steds Øvrighed og hos den høistcommanderende Officier ved det nærmeste Compagnie i Districtet, hvorom disse skulle meddele ham deres Tilstaaelse paa det medbragte Beviis. 18. Skeer saadan Flytning ikkun paa ½ Aar, eller kortere Tid, da bliver den Flyttende staaende i Rullerne for det District, hvor han tilforn opholdt sig. Forandrer han derimod Opholdssted paa længere Tid end et halvt Aar, da bør han

indføres i Rullerne for det Bataillons District, hvori hans nye Opholdssted er beliggende, eller som er samme nærmest; hvorimod han, naar dette bevises at være skeet, udslettes af de Ruller, i hvilke han tilforn var antegnet. 19. De, som tilforn hørte under Landeværnet, og ved denne Vor Forordnings Bekjendtgjørelse opholde sig i nogen Kjøbstæd, uden at have der vundet Borgerskab, skulle ligeledes strax anmelde sig for Øvrigheden og vedkommende høistcommanderende Officier, for at indføres i nærmeste Bataillons og Compagnies Ruller. 20. Forlader nogen sit Opholdssted, uden at være forsynet med den her ovenfor befalede Rigtighed, da straffes han, efter Omstændighederne, med Bøder til Stedets Fattige, fra 2 Rdlr. til 4 Rdlr., eller med Fængsel paa Vand og Brød fra 4 til 8 Dage. Lige Straf skal ogsaa den være undergiven, som ikke inden 4 Dage efter Ankomsten til sit nye Opholdssted anmelder sig hos vedkommende Øvrighed og høistcommanderende Officier. Begaaes Forseelsen oftere, bør Straffen fordobbles. 21. Alt hvad der vedkommer den her omhandlede Udskrivning til Vor Tjeneste, saavelsom Mandskabets Af- og Tilgang og dets Overførelse i Reserve-Klassen, bør forhandles ved de aarlige Landmilice-Sessioner.

Den 18de i d. M. gav Capelmester Werneckes Datter den forhen i disse Blade bebudede Concert i Kiel til Bedste for Hovedstadens Brandlidte. Den talrige Forsamling af Tilhørere ydede hende et ligesaa almindeligt som fortjent Bifald.

Nogle hertil ankomne Reisende berette, at der i det store Belt findes en Mængde Drivijs.

Den Efterretning, "at Rusland har erklæret Sverrig Krig", er hidtil ikke bleven bekræftet, og man troer nu, at den blot grundede sig paa en Kjøbmands-Speculation.

Paa en Opfordring af Provst Callisen afvigte Nytaarsdag, er der i Kirkesognene i Provstiet Hütten i Hertugdømmet Slesvig indsamlet henved halvtredie Tusinde Rigsdaler til Understøttelse for dem, der ved Kjøbenhavns Beleiring have mistet deres Forsørgere, Sundhed eller Formue.

I Jægersborg have de Engelske især holdt meget ilde Huus. Generalen og Regimentsqvarteermesteren, som begge vare med vore Tropper i

Holsteen, have de fraranet alle deres Sager. Den sidste har mistet sin udvalgte Bogsamling, og hans Tab beløber sig i det Hele til 1500 Rdlr. Intet Plankeværk eller Hegn have de skaanet. Alt blev nedhugget og brændt. Ligesaa slet og næsten værre have de opført sig paa Charlottenlund, hvor der var stærk Indqvartering. Ogsaa der nedhuggede de hvert Plankeværk rc., for at bruge Træet til Brændeved. Efter et til Rentekammeret indleveret Overslag beløber den Skade, de allene der have anrettet, sig til 6000 Rdlr. I eet af Værelserne paa Slottet have de blandt andre kostbare Sager stiaalet 12 Portraiter af den Oldenborgske Stamme, indfattede i Sølvrammer.

Af H. H. Hr. Biskop Balles Præken paa sidstafvigte 20de Søndag efter Trinitatis, hvoraf Indtægten er bestemt til trængende Brandlidtes Understøttelse, ere endnu 768 Exemplarer usolgte tilbage. Hs. Høiærværdighed har overleveret Hr. Provst Plum disse Exemplarer "til Anvendelse ved Tid og Leilighed paa hvad Maade skee kan rc." Den udsælges nu til de Brandlidtes Bedste for 1 Mk. Exemplaret til enhver, som i dette Menneskelighedens Anliggende henvender sig til Provsten, i Vimmelskaftet No. 16.

Hr. Apotheker Eilschou har nu i Ribe Avis erklæret, at den ny Vei ved Ribe By, som har været omtalet i Skilderiet, fortjener ikke mindre Dadel end Roes. Veien kunde have været anlagt fornuftigere og paa et beqvemmere Sted til langt større Fordeel og med langt mindre Bekostning for Byen.

I Odensee forfærdiges nu ypperligt Uhrmagerarbeide, især store Spilleuhre ved Uhrmager Schmidt paa Flakhaugen. For nogen Tid siden saaes et meget smukt Spilleuhr af hans Arbeide anbragt i et elegant Meuble, der nok syntes at være 1000 Rdlr. værd, dersom det havde været fra Engelland. Næsten færdigt sees nu hos ham et endnu større og skjønnere Værk, der forestiller et meget smagfuldt decorerende Skrivemeuble i Form af et Tempel, af Mahagonie med et Uhr som gaaer i en heel Maaned, og spiller, naar det slaaer, hele Concerter paa Fortepiano. Schmidt har ogsaa den Fortjeneste, at foruden Uhret, alt til Meublets Sammensætning hørende Metal- og Træar-

beide, saavel som de accurate musicalske Valser, forfærdiges af ham selv, hvorved han daglig syssel-sætter en Halvsnees Mennesker.

Man regner, at der i den sidste Tid er udført fra Kjøbenhavn 2½ Mill. Pd. Caffebønner.

Af Hr. Prof. Guldbergs Regnskab for de ved ham indsamlede Penge til Understøttelse for vore lidende Brødre sees at hele Indtægten for de patriotiske Digte, som for 5 Gevinster, Hr. Prof. lod bortspille ved Lotterie for 10 Rdlr. Billetten, (og af hvilke han selv foruden anseelige Bidrag til Digtene, offrede de 3, nemlig: en kostbar astronomisk Kikkert betalt med 120 Rdlr., en Engelsk Pragtudgave af Virgil til Værdie 30 Rdlr., og et Par Sølvforgyldte Modekopper til Værdie 21 Rdlr.) beløber sig til 4694 Rdlr. Disse Penge ere blevne udbetalt til 174 lidende Familier. I alt var der indløben 711 Breve fra Ulykkelige. 537 Ulindrede ere altsaa endnu tilbage, som Prof. erklærer sig villig til at uddele de Gaver iblandt, man fremdeles vil levere ham.

I Morgen ventes H. K. H. Kronprindsen her til Staden.

Udenlandske Efterretninger.

Til Charleston ankom den 24 Dec. et Skib fra Buenos Ayras. Det beretter at blandt andre Skibe ogsaa et Dansk, Fortuna Capit. Petenor, som indtog en Ladning for London, var bleven tilbage. Omtrent otte Dage førend dets Afseiling havde alle Neutrale faaet Befaling fra den derværende Regjering inden 40 Dage at forlade Plata Floden med eller uden Ladning. Man troede der almindelig, at Americanerne og Portugiserne vare Engellændernes Spioner. Inden 2 Aars Forløb tør intet neutralt Skib under intet Paaskud, selv naar det er forsynet med Kongel. Fribrev, indløbe i nogen af Plata Flodens Havne. — General Lieners har sluttet en ny Tractat paa 6 Maaneder med Anføreren for den Engelske Flaade, som krydser der i Floden og bestaaer af 1 Fregat, 1 Krigschaluppe og 1 Cutter. De Engelske forpligte sig deri, ikke at krænke Flodhandelen, lige fra Montevideo til Buenos Ayras og enhver paa hiin Side Montevideo; den Spanske Regjering lover derimod at forsyne den Engelske Escadre, og hvert Engelsk Skib, som maatte indløbe der, med alt det Fornødne.

De forenede Staters Befokning har i en Tid af 20 Aar vundet 3 Millioner Mennesker. Vaaningshusenes Tal har fordobblet sig og beløbe sig nu til 1,225,000; det dyrkede Agerland indbefattede for 20 Aar siden 1,120,000 Acres, nu indbefatter det 2,400,000; den sædvanlige Priis paa en Acre Land er stegen fra 2 til 6 Piastre; Tallet af Heste fra 600,000 til 1,200,000 og af Horngvæget fra 1,200,000 til 3 Mill. De indførte Varers Værdie er stegen fra 11 til 80 Mill. og Qvantiteten af udførte indenlandske Producter fra 9 til 42 Mill. De i Omløb værende Penge ere stegne fra 10 til 17 Mill. Pd.

Det hedder, at der i Aar skal holdes i Frankfurt et Concilium, hvortil de berømteste Religionslærere skulle indbydes.

Keiser Alexander har foræret den Franske Rigsmarchal Kellermann og Marchal General Duprat hver en kostbar Daase med sit Portrait. Lægen Wettekind i Maynz har han ligeledes foræret en Ring med Diamanter.

Den 20 Jan. døde i Moscau Grev Alexis Orlow. En gammel 80 Aars Sergeant Isoloff, som engang havde reddet Grevens Liv og allerede i 30 Aar havde nydt en Pension i hans Huus, indfandt sig ved hans Jordefærd i Salen, hvor Liget stod. Han bar sin forrige Uniform, og sin Hædersmedaille og hjalp at bære Liget ned af Trappen og ind i Ligvognen. Ved Vognen tog han Afsked fra den Afdøde med Taarer i Øinene, og sagde: at han ikke havde troet, at han vilde overleve ham. Men han faldt, formodentlig af for megen Anstrængelse, afmægtig hen paa Stedet, og døde nogle Minuter derefter. — Grev Orlov efterlader sin eneste Dotter 5 Mill. Rubler i Contanter og 32,000 Bønder. — Han var en Broder til Catharines berømte Yndling Gregorius Orlov, og af Legemsbygning en Goliath. I Optrinet 1762 spillede han en vigtig Rolle. Han gjorde sig siden efter berømt ved sine Expeditioner i Archipelagus og især i Slaget ved Tschesme, hvor han brændte den Tyrkiske Flaade, og hvoraf han fik Tilnavnet Tschesminsky. Den Handling, han engang udøvede i Italien er ham, trods de mange Laurbær, han som Kriger har indsamlet, kun til liden Ære.

Publicisten indeholder et interessant Stykke, hvori det bevises, at nærværende Krig er af den Natur, at der snart maa blive Fred. Det 18de Aarhundredes Krig, siges deri: endtes med den offentlige Credits sidste Skilling; den nærværende vil ophøre med Handelens sidste Skilling. Engelland vil som en Stat, der lever af Handel og Manufacturer, mindst kunne udholde den Forstyrrelse, nærværende Krig har bragt i alle Nationers Handel. Herpaa følger en Beregning, hvormed dette godtgjøres. Gentz i sit Forsøg over Storbritanniens Forvaltning anslaaer Engellands Territorial-Indkomster til 87 Mill. P. St. Men da denne Sum er overdreven, saa maa den nedsættes til 69,600,000 P. St. De i udenlandsk Handel og Manufacturerne staaende Capitaler kunne anslaaes til 42 Mill. Efter denne Forudsætning var Engellands Indtægt af sin udenlandske Handel 42 Mill. Men den nærværende Krig reducerer denne Sum til $\frac{1}{10}$, altsaa 4,200,000 Pd. Lægges hertil Territorialindtægten af 69,600,000 Pd. saa ere Engellands Indkomster under nærværende Omstændigheder 73,800,000 Pd. Hvorledes kan det med disse bestride sine offentlige Udgivter og en Befolkning af 11 Mill. Individuers Fornødenheder? Dets offentlige Udgivter ere 60,866,000 Pd. Drages disse fra de 73,800,000 Pd. der udgjøre Landets almindelige Indtægt, saa bliver til Bestridelsen af Individuernes Fornødenheder kun 13,800,000 Pd. tilbage. Men af de offentlige Udgivter anvendes rigtig nok til Privatfolks Underhold; og naar disse 40 Mill. lægges til ovennævnte 13 Mill. bliver altsaa det Hele 53,800,000 Pd. Men fordeelte iblandt 11 Mill. Individuer, udgjør det omtrent kun 5 Pd. for hvert, hvilket ikke er det Halve af det, som alle Engelske Skribenter ansee for uomgjængelig nødvendigt.

Kongen af Vestphalen har befalet, at alle de Engelske Varer, der ere blevne tagne under Beslag i et Vertshuus i Marburg, skulde strax brændes paa offentlige Pladse i denne Stad.

Hertugen af Meklenburg har nu paa samme Maade som Frankrige ophævet alt Samqvem med Engelland.

I Königsberg er Dyrtiden nu saa stor, at 28 Lod Rugbrød koster omtrent 10 til 11 ß. Dansk.

Dr. Gall har nu allerede begyndt sin tredie

Forelæsning i Paris, og Journalisterne begynde at tale skaansommere om ham. Saaledes er det gaaet ham paa de fleste Steder, Kjøbenhavn inclusive. Inden man havde hørt ham drev man offentlig Spot med hans System.

En Architect Fournier i Lyon projecterer nu at varme et Værelse uden Ild, ved Hjelp af et Tinkar, hvis Hede han gjør en Hemmelighed af. Han forsikkrer at man ved denne Opfindelse kan i 12 Timer varme en Stue for 2 ß.!

I afvigte Aar indførtes i Petersborg og Cronborg for 15 Mill. 303483 Rubler Varer, og udførtes for 28 Mill. 945545. Udførslen oversteg altsaa Indførslen 13 Mill. 642061. Af Danske indførtes for 11380 Rubl. og udførtes for 76555. Af Danske Skibe ankom 68, og af alle Nationers ialt 851.

De to Engelske Regimenter, der ere afseilede fra Madera, skulle, som det hedder, tage Havnen Praya paa Øen St. Jago i Besiddelse.

I Triest er ankommen et Americansk Skib med 1200 Sække Caffe.

I et Keiserl. Fransk Decret af 7 d. M. befales at 60,000 Mand af den sidste Conscription, skulle sættes i Virksomhed, og at 20,000 Mand deraf skulle danne Reserven.

(Indsendt.)

I nærværende Tidspunkt, hvor der tales og skrives saa meget for og imod Canoneerbaades Anskaffelse til Forsvarsvæsenets større Betryggelse, vil det sikkert interessere Patrioten og den for sit Fædrenelands Forsvar ivrige Deeltager, at blive underrettet om hvad en Dansk Søe-Officier i den Anledning har skrevet. Bemeldte Søe-Officiers kortfattede Afhandling er betitlet: "Forslag til det hensigtsmæssigste Kystværn", og findes indført i Politievennen No. 388. for Aaret 1805 d. 28de September. — Hvad der især gjør denne Afhandling læseværdig er det Forslag, at forbinde de militaire Operationer til Lands og til Vands saaledes, at hele Landet kan nyde lige Sikkerhed imod fiendtligt Overfald.

Trykfeil.

I nogle Aftryk af forrige Numer, S. 595. L. 8: beviser hans Hjerte læs: beruser hans Hjerte.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 40.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 27 Februarii, 1808.

Om Handelsfrihed og Toldafgivter.

(Fortsat fra No. 35.)

Hvor nødvendige Toldafgivter i og for sig ere til en stor Deel af Statsudgivternes Bestridelse, saa er det dog vist, at de medføre megen Ulempe. Forholdene imellem Afgivterne og Vareprieserne maae, som forhen er viist, bestandig blive yderlig ubestemte. Dertil kommer endnu, at det altid maa blive vanskeligt, at bestemme Forskjellen paa Værdien af Artikler, der i Hovedsagen ere hinanden lige. Jeg vil kun anføre et eneste Exempel. I Toldrullen S. 191 bestemmes Indførselstolden af Tyrkisk Papiir til 29¾ ß., og af farvet Papiir til 1 Rdlr. 22 ß. for hvert Riis. I Placat 1 Febr. 1797 nævnes igjen marmorerede og malede Papirer, hvoraf der svares 29¾ ß. Hvor ulige er nu ikke Forholdet imellem Tolden af marmoreret og saakaldt farvet Papiir, og hvad er Forskjellen imellem malet og farvet Papiir? Som det er med disse Papirer er det formodentlig ogsaa med flere Slags Varer.

Men nu komme vi til to Hovedspørgsmaale: 1) vinder en Stat som Dannemark noget ved en næsten uindskrænket Handelsfrihed, og 2) kan den indenlandske Industries Flor bestaae med en saadan Frihed?

De Grunde, som Toldanordningen anfører for Indskrænkningerne i nyere og ældre Forbud mod Varers Indførsel eller Udførsel, ere: a) at disse Forbud, i lige Grad, som de have tvunget Handel og Skibsfart, ikke have forfremmet Varers Frembringelse i Landet selv, b) at Smughandel er jevnligen indtraadt i redelig Handels Sted, og har berøvet Statscassen en Indtægt, den kunde behøve, og saaledes, samt i andre Maader, virket til Skade for det Almindelige.

Mod den første af disse Grunde, at hine Forbud ikke have forfremmet indenlandske Varers Frembringelse, kunde maaskee indvendes, at de allene umuelig kunne virke til dette Maal; da der udkræves mere end saadanne Forbud til at ophjelpe indenlandske Manufacturer, d. e. med andre Ord: det er ikke nok, at udenlandske Varers Indførsel forbydes, men de indenlandske Fabriker maa tillige sættes i den Stand, at hine kunne undværes, og naar dette er skeet, vil Forbudene mod undværlige udenlandske Varers Indførsel ogsaa være et kraftig medvirkende Middel til deres Fremme. Det er ingen Under, at saadanne Forbud

ikke have fremmet den indenlandske Industrie, saa længe de væsentligste Midler til dens Opmuntring manglede. — Den anden Grund er: "Smughandels Indtrædelse i redelig Handels Sted". Men er Smughandel ophørt med Forbudene? Dette er et Spørgsmaal, hvis Besvarelse vilde lede mig for langt bort, men som neppe af Sagkyndige vil besvares bekræftende. Statscassen har rigtig nok directe vundet endeel, thi man regner, at Toldafgiverne i de senere Aar have indbragt aarlig omtrent 2 Millioner. Men mon Staten, som Stat betragtet, ikke paa den ene Side taber her, hvad den paa den anden vinder? Filangieri siger i sit herlige Værk om Lovgivning, der hvor han taler om saadanne Afgiver: "Disse Paalæg kunne enten lægges paa Udførslen og den indere Circulation af indenlandske Handelsvarer, eller Indførslen af fremmede. Det ulykkelige Stød, som ved det første bibringes Industrien, falder strax i Øinene. Hvad Udførslen angaaer, da veed enhver, at det er Sælgeren, men ikke Kjøberen, som betaler Tolden. Da han maa indrette sine Priser efter de hos andre Nationer gjængse Priser, saa kan han ikke forandre dem saaledes, at Tolden falder paa den Fremmede. Om end en saadan Afgivt lægges paa en Varesort, som Nationen er den eneste Besidder af, saaledes at den fri for al Concurrence med andre, kan bestemme Prisen, efter eget Tykke, saa ophører Paalægget derfor endnu ikke at være skadeligt, efterdi Sælgeren, naar han vil tvinge Udlændingen til at betale Afgivten, formindsker ved Prisens Forhøielse Søgningen; Forbrugen bliver ringere og Staten taber efterhaanden en Rigdomskilde, som den var ene i Besiddelse af. Spanien leverer et Beviis herpaa. Barilla *) er

*) Et uundværligt Product i Glashytterne, uden hvilket intet fiint Speilglas kan forfærdiges.

et Product, som denne Nation næsten eier allene. I intet andet Land kunde det trives. Stolende paa den udelukkende Besiddelse lagde Regjeringen paa denne Artikel en Toldafgivt, som udgjorde næsten den halve Værdie. Udlændingen kjøbte den dyrt, og betalte uden Tvivl denne Afgivt; men hvad var Følgen deraf? Paa den ene Side aftog Consumtionen af dette Product uendelig meget, og paa den anden blev Landmanden, der ikke havde nogen Fordeel af denne Priisforhøielse, som blot grundede sig paa Toldafgivten, modløs ved den Vanskelighed, der lagdes Forbrugen i Veien, og efterlod at avle Barilla. Saaledes kan et Folk berøves en Gave, som Naturen har forundt det". (Fortsættes.)

Publicums Bifaldsyttringer.

Blandt de Friheder, som næsten til alle Tider og i alle Lande, ere blevne ubeskaarne, hører unegtelig den, at tilkjendegive offentlig sin Mening om Forfattere, Konstnere og Virtuoser. Selv i de Stater, hvor endog en Fattigfogeds Embedshæder holdes i Hævd, er det enhver uden Forskjel tilladt, at nedrive hine saa meget han kun ønsker. Det er alle uformeent at sige om en slet Embedsmand at han er en slet Forfatter, men ikke, uden at komme under Tiltale, tør man sige om en slet Forfatter at han er en slet Embedsmand. Man kan meget gjerne sige offentlig om en Major, at han har skrevet som et Aalehoved, men ikke at han har commanderet som et Aalehoved. I Grunden kommer det dog paa eet ud enten man skriver eller handler som Dosmer. Men man troer nu eengang for alle, at en Forfatters Ære kan taale hele

Skaaller, men Embedsmandens derimod ikke det allermindste Blekstænk.

Publicum har tre Maader at tilkjendegive Forfattere, Konstnere og Virtuoser sit offentlige Bifald: enten ved 1) Klap, 2) Hurraraab eller 3) Recensenter. Man klapper naar den første Sanger eller Sangerinde henrykker Tilhørerne med sine Trylletoner; man klapper naar Giornevich eller Romberg lade sig høre; man klapper naar en stor Skuespiller eller Skuespillerinde fremstille en frappant Scene med Liv og Kraft; man klapper for en heldig dramatisk Digter, naar hans Stykke er tilende; man klapper for en Skuespiller, Danser eller Danserinde, som ved en Beneficeforestilling betakker sig hos Parterret, fordi det har undt dem sin Søgning; man klapper for Scenen imellem Hakon og Olaf; man klapper for Badskjæren og Signekjellingen i Barselstuen, naar de falde omkuld med Skjærmbrædtet; man klapper for en Kat, som faaer det Indfald at recognoscere Theatret; man klapper endelig for en Skjøge, som følges ud af Rosenborg Hauge.

Hvor er den Linneus, som kan ordne alle disse forskjellige Slags Klap i et eget System, med alle deres Over- og Underafdelinger?

Det gaaer, som forhen engang er sagt, ikke et Haar bedre med Hurraraab. Man raaber Hurra for høie Personer; man raaber Hurra for dramatiske Digtere; man raaber Hurra af Glæde; man raaber Hurra af Harme; man raaber Hurra efter beskjenkede Kjerlinger og Lommetyve.

O, fattige Tungemaal, som kun kan yttre saa høist forskjellige Følelser med to Udtryk!

Publicum, i Ordets egentlige Forstand, maa altsaa i dette Tilfælde betragtes som en umælende Skabning, der mangler et ordentlig Organ til at udtrykke sit Bifald og Mishag, sin Glæde og Sorg. Konstdommerne have herlig vidst at benytte sig af denne Svaghed. De tale i Publicums Navn, og paa dets Vegne, som om de vare Formyndere for dette umyndige Barn, thi de vide, at det ikke kan tage til Gjenmæle. De kunne paabyrde det de største Urimeligheder, og det tier. Saaledes hopper Kidet paa den døde Løves Ryg. Men hvad koster det ikke for Umage i Verden før man kan forskaffe sig dette umælende, vægelsindede, fordomsfulde Væsens tvetydige Klap og Hurra? Hvor mange Feldslag maa der ikke vindes, førend Helten ved sin Indtrædelse i Logen kan blive modtagen med de Klap, som tilforn ødsledes paa en Kat, eller med de Hurraraab, som tiljubledes mangen en beskjenket Kjerling, uden at hun endog nogensinde higede derefter? Hvor mange søvnløse Nætter, hvor mange sønderbidte Penne, hvor megen Ærgrelse og Forfølgelse koster det ikke Digteren, førend han kan høste de Klap og Hurraraab, som Badskjæren og Signekjerlingen i Barselstuen faae, blot ved at kaste et Skjermbrædt omkuld?

Tilskriften til Læserne, foran min Historie om Griffenfeld, frikænder mig hos enhver Upartisk for med mindste Arrogantse at have anmældt dette literære Produkt. Aabenhjertig har jeg p. X bekændt Rimeligheden i, at mit Arbejde vil blive overgaaet af dem, der — som ikke var mig muligt — kunne øse af Historiens utrykte, i Kjøbenhavn opbevarede, Kilder. Hos Den, der ikke allene uden al Belønning, men og med betydelig Opofrelse, nu henved to Desennier har utrættelig arbejdet i dansk og nordisk Historie, kan Humaniteten ikke miskændes i den Tilstaaelse jeg sammestads gjør: at jeg dybt følende for Alt hvad der angaaer og kan

"udvide mit Fædrelands Historie, ser med inderlig "Glæde dette mit Arbejde overgaaet af en fuld-"stændigere Levnetsbeskrivelse." Den mig som Menneske og Videnskabsmand ganske fremmede Hr. Amanuensis Kristian Molbech modtage derfor min oprigtige Forsikring om uskrømtet Forbindtlighed for hver en Berigtigelse, Han med sin Adgang til det store kongelige Bibliotek kan frembringe i den over mit Arbejde udførlige Kritik, Han bebuder i dette Skilderies 38 No. Men imidlertid er jeg — afvartende denne Kritik — overbevist om: at det sagkyndige og upartiske Publikum aldrig skal kunne anse min griffenfeldske Historie for et saa løjerligt Fænomen, som Hr. Molbechs i Skilderiet truende og uartige Bebudelse om sin Kritik er. Thi løjerligt er det at se en i et Videnskabsfag for Publikum ganske ubekændt Yngling truende bebude, hvorledes han agter at slaa Sig til Ridder paa en Mand, der ikke ved Patroner eller disses Partigængere, men ene ved egne Arbejder har maaske skaffet sig i Faget et Navn, der dog neppe kan være den unge Molbech ivejen. Løjerligt end er det at se, hvorledes denne Yngling hel uartig angriber, for min Skyld, Skilderiets Redaktør, som Den, der uden Selv at læse Skriverne skal dømme om dem efter Andres Mening. Dog Hr. Werfel plejer at kunne staa paa sin egen Fod. Han vil Selv kunne belære den ubeskedne Yngling om, at have Nogle for Skik at dømme om Skrifter efter Andres Mening, saa bruge Nogle igjen at læse Bøger med de forudfattede Fordomme, der kunne smigre og vinde en eller anden Mesen. Men — hver i Verden har sin Skik, Hr. Molbechs er det at ville paa sit Hjertes Bekostning debutere som dansk Historiegrandsker, og jeg ønsker ham Lykke hertil. Miskænder jeg Ham, saa tilskrive Han denne Miskændelse sin egen et ungt

Menneske især usømmelige Bebudelse af en Kritik, Han jo uden al Forudkyndelse kunne være kommet frem med. Jeg staar med Kjøbenhavns nyeste Skilderies mig personlig ganske ubekændte Udgiver i ingen Forbindelse, hverken direkte eller indirekte, hverken ved Ven eller Vens Ven. Skilderiets fordelagtige Dom over mit griffenfeldske Arbejde var mig saa meget mere uventet, som jeg i Fortalen p. V og X djærvt havde modsagt de Erindringer, der i Skilderiets No. 99 for 1806 vare opkastede imod den for Griffenfelds Levnetsbeskrivelse af de skjønne Videnskabers Sælskab udsatte Prisbelønning. Thi slig Tollerantse er i vore Tider just ikke saa almindelig. I øvrigt føle Ingen mere end jeg de med min Stilling — langt fra Bogsamlinger og Arkiver — uadskillelige Mangler, mine mangeaarige historiske Arbejder maa have. At disse Arbejder alligevel have tilvundet mig vore Lærdes, ja endog tyske og svenske Lærdes Bifald har hidtil været min eneste Belønning, der, om end nok saa smigrende for mig, dog synes ganske umisundelig for Andre.

Odense d. 23 Febr. 1808.

Dr. Gustav Ludvig Baden.

(Indsendt.)

Saavel i Anledledning af de opgivne Spørgsmaale i Dagen No. 32, som og ved at kjende hvad Kjøbenhavn efter sin Beliggenhed, Rigdom og udmærkede Privilegier burde have gjort frem for Rigernes øvrige Stæder, til vor bittre Fiendes Afbræk, bevæges man til at gjøre følgende velmente Spørgsmaal:

1) Hvilke Stæder laae ved Krigens Udbrud beqvemmest til Kaper Udrustning, med Hensyn til sikker og hastig Fordel; hvilke havde alle Krigs Fornødenheder nærmest ved Haanden; hvilke kunde hastigst, i det beleilige Øieblik efter Engelændernes Afreise, erholde Kaper Bevilgning; og

endelig hvilken af dem havde de asseilende Engelske Skibe som i en Fisk-Ruse, i de snævre Farvande fra Saltholmen til Helsingøer; enten Kjøbenhavn eller Rigernes øvrige Stæder?

2) Har den store Handelsstad Kjøbenhavn, som har saa mange rige Kjøbmænd, og hvis Handels Privilegier ere saa afstikkende mod Rigernes øvrige Kjøbstæders, allerede udredet 200 Kapere, eller maaskee 20?

3) Hvis Handel lider meest ved Krigen, enten Kjøbenhavn, som, uberegnet nationale Producter, ene er i tilladelig Besiddelse af alle Ost- og Vestindiske Varers Oplag, der nu ere saa overdrevne dyre og begjerlige, eller Rigernes øvrige Stæder, som kun have nationale Producter til Udførsel; og hvilken af dem bør og kunne, i Hendhold hertil, vise sig meest virksom og kraftfuld til Fiendens Skade, uden just derved at berettiges til nogen udmærket Berømmelse eller til at fremsættes som et særdeles Exempel?

4) Er Kjøbenhavns Kapere udrustede af denne Stads bekjendte Rigmænd?

5) Hvor mange Engelske Skibe ere vel til Dato tagne af de fra Kjøbenhavn udrustede Kapere? og har Kjøbenhavn herved udmærket sig frem for Helsingør og Bornholm i Forhold til sine Kræfter?

6) Ere Kaper-Udrustninger frivillige Handlinger, og maae det ene overlades enhver enkelt Borgers Skjønnende, hvorvidt de med hans Omstændigheder ere passende; eller ere de underkastede andres Bestemmelse, og da hvis?

Continuation af foregaaende Anmeldelser om patriotiske Bidrag til en ny Flaade:

Eieren af Nesstrup Peter Berg tilbudet at levere uden Godtgjørelse 10 af de bedste og største Egetræer i hans Skov og 5 af de største og bedste Elletræer, og er villig til at befordre disse Træer med egne Folk, Heste og Vogne til Weile Ladested.

Skydeselskabet paa Cronborg Geværfabrik indsendt 100 Rdlr. d. C.

Hr. Kammerherre Witzendorff i Glückstad indsendt 200 Rdlr. d. C.

Indvaanerne i Clauxbüll i Wreding Herred, Amt Tøndern, indsendt af Stedets Præst 53 Rdlr. 36 ß. S. H. C.

Fra Hosim...jægerne i Amtet Cismar indsendt 45 Rd. S. H. C.

Hr. Hempel i Odensee indsendt:
fra sig selv 100 Rdl. d. C.
fra en unavngiven norsk Pige en Guldpenge.
fra hendes Søster et Par emaillerede Guld Ermeknapper og et Par Guld Ørenringe.
fra en unavngivet, underskrevet sig E., nogle Lod forarbeidet Sølv og 3 Sølvmynter.
fra Beboerne i Allested og Weile Sogn ved dets Præst Hr. Friis:
5¼ Lod forarbeidet Guld.
70 Lod dito Sølv.
34 Rdlr. 2 ß. grov Courant.
40 Rdlr. i Bancosedler.

Sognepræsten for Karebeks Menighed Hr Brasen indsendt, som Sognet har sammenskudt, 74 Rdlr. 72 ß. d. C., og har Præsten desuden tilbudet uden Betaling at levere til Foraaret 4 Tdr. Byg og 10 Tdr. Havre, og Degnen 6 Tdr. Byg.

For Selskabet der Todten Belebung i Tønningen indsendt 182 Lod forarbeidet Sølv.

Det fyenske Infant. Regim. indsendt 1300 Rdlr. d. C.

Sognepræsten Hr. Korn til Wallensved Menighed sendt fra sig og Sognets øvrige Beboere 60 Rdlr.

Fra Landsbyerne Bergenhusen, Wohlde, Bünge og Bormerkoogs, indsendt 50 Rd. S. H. C.

Hr. Assessor Zeuthen har endvidere af sine Skove tilbudet 20 udsøgte svære Asketræer.

Efter Indberetning fra Hr. Stiftamtmand Morgenstierne vil følgende Nachskovs Embedsmænd og Borgere bidrage til en Kanonchaluppes Bygning, nemlig Hr. Assessor Tøttrup 50 Rdlr, strax og 100 Rdlr. 11te Junii, Hr. Raadmand Sønderup 30 Rdlr., Præsten Hr. Obel til 11te Junii 30 Rdlr., Hr. Byefoged Svendsen 24 Rd., Hr. Byeskriver Dons 20 Rd., Hr. Overmaaler Smith 5 Rd., Kiøbmændene Hr. Didrichsen 20 Rd., Hr. Winckel 6 Lpd. Beeg., Hr. Engell 8 Rdlr., Hr. Clausen 20 Rdlr., Hr. Tønne Rasmussen 10 Rdlr., Hr. Dorph 30 Rdlr., Hr. Raahauge 30 Rd., Mad. Didrichsen 30 Rd., Hr. Bolt 30 Rd., Hr. Wachmann 5 Rdlr., Hr. Høier 5 Rdlr., Hr. Resmer 5 Rd., Hr. Herz 10 Rdlr., de Herrer Elkan & Levin 12 Rdlr., Bager Hr. Lehm 6 Rdlr., Reebslager Hr. Løv 10 Rdlr. Herforuden have Byens Borgere skiænket det, de maatte tilkomme for endeel af de Tropper, som have været der i Kantonering.

Staden Altonas respectable Indvaanere have, foruden de forhen anmeldte frivillige Bidrag, end videre subskriberet en Sum af 15071 Rdlr. 40 ß.

Det slesvigske Infanterie-Regiments Grenadeer Compagnies Underofficerer og Grenaderer sammenskudt og indsendt en Sum af 52 Rdlr. 44 ß. S. H. C.

Hr. Etatsraad Koefoed i Odensee tilbudet alle de for Flaadens Skibbyggerie tienlige Træer i Weistrup Gaards Skove, og saa meget deraf, som kan vurderes til 800 Rdlrs. Værdie, uden nogen Betaling.

Enkefrue Grevinde Reventlov paa Trolleborg indsendt en stor Guldmedaille. (Fortsættes.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Den 26 d. M. om Aftenen Kl. 6½ indtraf H. K. H. Kronprindsen hertil i høieste Velgaaende. De Herrer General Haxthausen, Generaladjutant Bülow o. fl. vare reiste H. K. H. imøde. I de Gader, hvorigjennem Høistsamme passerede, havde Beboerne ved Illuminationer tilkjendegivet deres Glæde over vor elskede Prindses Tilbagekomst.

I Kiel er nu udkommet et Tydsk Blad paa 8 Sider imod de Anmærkninger over Dr. Bielefelds Prolog, som man har læst i Dagen No. 23. "Indsenderen af denne Artikel, siges i dette Flyveblad, synes at være een af de Danske Skribentere, som gribe eller tilveiebringe enhver Leilighed til at gjøre os tydsktalende Undersaattere af vor Konge forhadte i de dansktalende Undersaatteres Øine ved at paadigte os overdreven Tydsk Nationalstolthed, Anmasselse mod vore Danske Medborgere, ja endog, saaledes som det her har været Tilfældet, Fornærmelser mod Nationens Ære. Derpaa fremkommer Forfatteren med sine egne Anmærkninger, hvori det blandt andet hedder, at dersom Holstenerne og Danske vare to forskjellige Nationer, saa var Kronprindsen ikke blot Dansk, men ogsaa Holstener. Naar denne Forfatter (Side 6) anfører, at man i hundrede Flyveskrivter (Danske) siger Holstenerne, at den Danske Nation er langt ædlere end den Tydske, saa paastaaer han en Usandhed, som enhver Dansk man harmes over. Ikke en eneste Dansk har, saavidt Anmelderen mindes, nogensinde fremført en saa fornærmelig Absurditet, og det er høist ubilligt, at en Holstener, som Forf. af hiint Blad synes at være, vil opvække i Holsteen saadanne Fordomme mod os Danske. At Danske i det mindste i de første 25 Aar ikke have troet sig ophøiede over Holstenerne og at de tvertimod have anseet dem for deres Landsmænd, sees tydelig af O. Mallings Bog, som hedder: Store og gode Handlinger af Danske, Norske og Holstenere. I vore Geographier henregnes Holsteen under Dannemark." Hvortil altsaa den evige Klage, at Holstenerne betragtes af deres Danske Medundersaatter som Tydske?

Paa Assens Apothek sælges brændt og malet Sundhedskaffe pundviis for 24 ß. og lodviis for 1 ß. Den tillaves af Agne-Nødder.

Et Dansk Skib, Spitsberg, Capit. Løven, kommende fra Ostindien, har d. 12 Frbr. lagt sig for Anker ved Poimboeuf, en Havn i Nedre-Loire-Departement.

Ved Landsoverretten samt Hof- og Stadsretten er nu afsagt Dom i den Sag, der for en rum Tid siden blev anlagt mod en fremmed Consul, en Grosseret og en Skipper, i Anledning af uforsigtig Adfærd under den fiendtlige Escadres Ophold i vore Farvande. Consulen er dømt til at betale en Mulct af 3000 Rdlr., Grosseren 1000 Rdlr. og Skipperen 300 Rdlr.

Den 25 d. M. døde Justitsraad og Borgermester Jens Bang. Baade hans Kundskaber, og hans Fortjenester af det Offentlige ere almindelig bekjendte. Ham bør man især takke for de Forbedringer, der deels allerede ere foretagne, og deels, efter de af ham gjorte Forslag endnu ville foretages, ved St. Hans Hospital.

I Hamborg vil man nu ikke kjøbe Verler paa Kjøbenhavn. Vor Cours staaer paa 50 PC. Den bliver uden Tvivl endnu slettere; thi en heel Slump Kjøbmænd fra Hamborg have ligget her og opkjøbt Colonialvarer, og hele store Læs med Caffe ꝛc. afgaae ugentlig herfra til denne Europas almindelige Høker-Rede. Hvad Under altsaa, at Hamborgerne i denne Tid saa meget som muligt søge at nedsætte vore Bancosedler?

Torsdagen d. 3 Martii aabnes Høiesteret med de sædvanlige Høitideligheder. Den Sag, som skal foretages, er en Skiftetvistighed imellem Landværns-Lieutenant Fribert som Citant, og afg. Major C. V. Bangs Arvinger. For Citanten møder Hr. Justitsr. Rottbøll og for de Indstevnte Hr. Justitsraad Klingberg.

Efter sikker Beretning fra Skagen er d. 20 Febr. seet et betydeligt Antal Krigsskibe, som syntes at styre Coursen til Kattegattet.

Cancelliet har tilskrevet Kjøbenhavns Søret, at det i Almindelighed maa ansees som en Følge af den Tilladelse, som gives Nogen til at ansættes som Procurator paa Prøve ved Landsoverretten her i Staden, at han ogsaa maa føre Sager ved Søretten.

Justitsr. Torkelin og Renteskriver Boesen have indsendt til Cancelliet et Exemplar af et nye Oplag af det ny Testamente paa Islandsk, som en Prøve af den ny Udgave, der er foranstaltet paa

5000 Exempl., som ere bestemte for største Delen til Uddeling uden Betaling blandt Landets fattige Almue og Resten til Salg imod en nedsat Betaling.

D. 19 Febr. er Doct. Theologiæ Hr. N. E. Balle, efter Ansøgning, i Naade og med Pension entlediget fra sine Embeder, som Biskop over Sjællands Stift og tredie Prof. Theologiæ ved Kjøbenhavns Universitet, saavelsom fra alle andre ham paalagte Bestillinger og Forretninger, fra 1 April d. A. at regne, og er han tillige, med Hensyn til hans mangeaarige, troe, virksomme og udmærkede Embedsførelse og som et Beviis paa, at H. M. har paaskjønnet hans Værd som Embedsmand, givet allernaadigst Tilsagn om en passende Understøttelse for hans Børn, naar han ved Døden maatte afgaae.

Den 5 Febr. forsamlede et talrigt Selskab Danske sig i Bordeaux, for at høitideligholde ved et glad Gilde vor Konges Fødselsdag. Den Danske Consul drak følgende Skaaler: H. M. de Franskes Keiser vor Prindses mægtigste Bundsforvandt; Verden vil takke denne Alliance for Havets Frihed. Det ophøiede Oldenborgske Huus, vort Fædrenelands Stolthed; det har givet os Konger, der vare store som Konger og store som Lovgivere. Vor dyrebareste Kronprinds Frederik, den store Napoleons Ven; snart vil han vorde vor Hevner.

H. K. H. Kronprindsen har ved Overpræsidenten i Altona ladet tilkjendegive denne Stads Indbyggere Høistsammes Tak for deres betydelige Bidrag til Fædrenelandets Tarv.

En fra Slaveriet undvigt Slave, Andreas Kisser, som under Engellandernes Ophold her i Landet overfaldt Spadserende i Charlottenlund Skov, er ved Høiesteret dømt til at have sit Liv forbrudt.

Correspondencen med Engelland var i Riga kun forbudet i 4 Dage, eller fra een Postdag til en anden.

Biskop Balle har indsendt som Bidrag til en ny Flaade $692\frac{1}{2}$ Lod Sølv, og en Patriot i Sjælland et Guldbæger paa $147\frac{1}{2}$ Lod.

Fra Stockholm er afsendt en Legations-Secretair til Kiel.

Man vil have Efterretning, at Kongen af Sverrig agter at begive sig fra Stokholm til Gripsholm for at opholde sig der i nogen Tid. Andre

ere derimod af den Mening, at Hs. Maj. har i Sinde, at foretage en Reise til Gothenborg.

Udenlandske Efterretninger.

Kong Joseph af Neapel lader, for at hædre Torqvato Tassos Minde, anlægge en Landevei fra Neapel til Sorrento, denne udødelige Digters Fødested. Foran det Huus, hvori han fødtes, opreises en Mindesteen, og Original-Haandskriftet tilligemed alle de forskjellige Udgaver og Oversættelser af hans Værker nedlægges i dette Huus. Een af Digterens Paarørende skal have nærmeste Opsigt derover *).

Natten imellem d. 29de og 30te f. M. sammenstyrtede det ene Floi af Krigs- og Politieministeren Salicettis Palais i Neapel ved Explosionen af en Hob Krudt. Det Værelse, hvori Ministeren var, er ved et Slags Underværk blevet reddet, men han saaredes, da han vilde ile sin Datter og Hertuginden af Lavilla til Hjelp. Man har fundet hende og hendes Gemal midt under Ruinerne. Hun er stærkt saaret, men man haaber dog at hun vil komme sig. En Betjent dræbtes. Mistanken er faldet paa en Apotheker, der har været indviklet i den sidste Sammenrottelse, men som var bleven benaadet. Han havde en Bod tæt ved Palaiet, som kun var skilt derfra ved en Muur, og man troer, at han har sammendynget Krudt i Kjelderen. Han er strax bleven arresteret.

Det hedder, at kun 25 eller 30 Russiske Regimenter ere tilbage af de 180, som Gen. Buxhøvden har oprettet i Russisk Polen, og at Resten er paa Marchen til Moldau eller Finland.

*) Tasso er født 1544. Hans Biographer fortælle om ham adskillige vidunderlige Ting. Da han var 6 Maaneder gammel kunde han tale tydelig og udtrykke godt alt hvad han ønskede. I hans Ungdom saae man ham aldrig lee, og meget sjelden græde. Han fik aldrig nogen Revselse, thi han begik aldrig nogen Feil. Da han var tre Aar gammel gik han allerede i Skole, og i sit fjerde begyndte han sine Studeringer under Jesuiterne. I sit tolvte fuldendte han sit Studium i de skjønne Videnskaber, og forstod fuldkommen Græsk og Latin. I sit 17de Aar holdt han en Disputats. Han lagde sig med Iver efter Digtekonsten, uagtet hans Fader forbød ham det. I sit 38te Aar fuldendte han sit befriede Jerusalem. Han døde under sit korte Ophold i Rom, medens man gjorde Tilberedelser til hans Kroning, 51 Aar gammel.

Stokholm d. 19 Febr. Af en ubekjendt Giver har det Svenske Academie modtaget fuldkommen Sikkerhed for en Sum af 100 Specieducater, til Belønning for den bedste Tragoedie paa Vers, hvortil Emnet er taget af den Svenske Historie, som enten af Academiet opgives eller af Concurrenterne selv vælges. Kongen har givet sit Samtykke til den Priisudsættelse og ved denne Leilighed erindret sig, at der i Gustaf den 3dies trykte Arbeider (Franske Udgave 5te Deel S. 292) findes to saadanne Emner opgivne til Behandling af den afdøde Konge, nemlig Dronning Blanka og Rigs-Marsk Knutson. Academiet foreslaaer derfor disse Emner, men lader imidlertid Concurrenterne beholde Valget imellem dem og andre, som de selv finde passende. For at forekomme unyttig Tidsspilde indbydes Concurrenterne til at indsende inden d. 24 Junii næstk. een eller to Acter til Bedømmelse, og Academiet vil da udmærke dem blandt disse Prøvestykker, som det troer at burde opmuntre til at vedblive. Den egentlige Concurstermin er bestemt til d. 10 Sept. 1809. Præmien skal da uddeles blandt de øvrige udsatte Belønninger paa Academiets Høitidsdag. De Love, der ere blevne fulgte, hedder det, af Grækerne og de Franske (?) — som i denne Digteart ere de to berømteste Folkeslag — anbefales Forfatterne som Rettesnor. — NB. Mon det ikke havde været passeligere, at udsætte denne Præmie for et Drama, hvortil Emnet var taget af den nuregjerende Konges beundringsværdige Liv og overordentlige Bedrivter?

Ogsaa Kongen af Spanien har nu ligesom den Franske Keiser befalet, at ingen af hans Allieredes Skibe maa forlade Havnene i hans Rige.

Den Svenske Øe i Vestindien, St. Barthelemy er bleven tagen d. 12 Nov. af omtrent 100 Mand Franske. En Corporal og 2 Mand faldt paa Svensk Side. De Franske besatte Batterierne og Hovedvagten. Efterat de havde taget 70,000 Pund Caffe, en Svensk Brig paa 16 Canoner og en Skaanert, seilede de bort igjen. — Den Barthelemy er kun $1\frac{3}{4}$ Mile lang og omtrent $\frac{1}{2}$ bred. Den har henved 1000 Indbyggere. Sverrig tilhandlede sig den 1784. Den er af Naturen ufrugtbar og mangler Vand, men frembringer dog nogen Bomuld. Det Sukker, Caffe, Pokkenholt, Mahagonie, Rom og Tobak, som derfra udføres, er ikke Øens, men Naboøernes og Fastlandets Producter.

Den Russiske Flaade er ankommen til Venedig. Af de mindre Krigsskibe skulle 8 til 9 overvintre der, men de 3 Linieske og 2 Fregatter skulle seile til Porte Ré ved det Ungerske Littorale og oppebie en bedre Aarstid. I Triest's Havn havde denne Flaade ikke været sikker for Engellænderne.

Divisions-General Miollis rykker med et Troppecorps fra Hetrurien frem mod Kirkestaten. Det synes som der forestaaer denne Stat en stor Forandring.

I Wien har man d. 13de d. M. tilkjendegivet Handelsstanden, at alt Samqvem imellem Engelland og Østerrige er ophævet, og at man hvert Øieblik kunde vente, at Krigen imellem disse to Magter vil udbryde. — Den Engelske Gesandt Adair har forladt Wien, og vil i Grätz oppebie den sidste Coureer fra London.

Efter Breve fra Marseille er den Rochefortske Flaade ankommen til Toulon.

En Fransk Caper har i Farvandene ved Maltha taget et Americansk Skib paa 6 Canoner, fordi det er visiteret af en Engelsk Brig.

Fri Underviisning.

Erfaring lærer os, hvor ofte mange Mennesker, til deres og Families største Skade, endog mangle det mindste Begreb om de for enhver saa uundværlige Kundskaber. En Mand, som ønsker at bidrage til sine Medmenneskers Lykke, og om Aftenen har nogle Timer tilovers fra sine øvrige Forretninger, tilbyder sig, uden Hensyn til Fordeel, at give enhver af hvad Stand det end maatte være, Underviisning i Skrivning, Orthographie, Regning og Geographie m. m. — Underviisningen gives aldeles gratis, og saasnart Sex have tegnet sig, tager den sin Begyndelse; nærmere Underretning faaes hos Hr. Pastor Bull paa gl. Amagertorv 47.

Trykfeil.

I forrige No. S. 611. Lin. 6: Caffe uden Fløde læs: Caffe med Fløde 2c.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 41.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 1 Martii, 1808.

Til Dannemarks og Norges Qvinder.

I en Tidspunct, som den nærværende, hvor Fædrenelandets Tarv og Hæder er et Almeenanliggende for hver Alder, hver Stand og hvert Kjøn, hvor alle, der fødtes paa Dansk Jordbund, kun hige efter at staae, kjæmpe og falde for det elskede Land, i saadan en Tidspunct er det den offentlige Skribents første Pligt, at tale til eder, ædle Dannequinder! at minde eder om eders store Kald og den uimodstaaelige Vælde, Naturen har forundt eder over Mandens Hjerte. I Oldtiden grebe Nordens kjekke Qvinder til Vaaben, kjæmpede for deres Fødestavn og bleve Heltinder. De forsvandt med Hedenoldet, og Qvindens Daad indskrænkedes til huuslige Dyder. Men i hvert Aarhundredes senere Historie glimrer dog endnu udmærkede Dannequinders Daad. Hvo kan tænke uden hellig Ærefrygt paa Thyre Dannebod, der formildede den haarde Gorms Hjerte og raadede ham til Landets Bedste, — paa Margarethe, der med en Qvindehaand styrede tre Rigers Scepter, — paa Colbjørnsens værdige Hustru, der, som Husmoder, frelste sin Fødestavn fra Fienders Hænder, — paa Niels Juels Ægtemage, der, hver Gang han gik til Kamp, sagde: "jeg vil heller see dig død, Niels, end overvunden"? Hvo kan opregne alle de ædle Danske Døttre, der hædrede det Danske Navn ved deres Daad, der pønsede paa Dannemarks Frelse i Trængslens Dage, og understøttede dets synkende Kræfter naar Faren var størst? De leve endnu, disse stolte Navne, i hver Dannemands Bryst, og vore sildigste Efterkommere ville velsigne deres Minde.

Dannemarks og Norges Qvinder! Mindes hvad eders Mødre vare, hvad de virkede, hvad de fuldbragte, naar det gjaldt om Dannemarks Ære og Gavn! Saa ganske kan fremmed Ganteværk endnu ikke have berøvet eder de nordiske Følelser, der egne Danske Mødre og Møer. Nei, kun faa blandt eder mangle Evne og Villie til at afkaste Forfængelighedens og Blødagtighedens foragtelige Lænker, og ene at tænke paa Fædrenelandet. Eders Indflydelse paa Staten er større end I maaskee troe. Med Kjerlighedens og Ømhedens Rosenkjæder kunne I styre eders Ægtemænds Id til Landets Bedste og opflamme dem til Daad, der ere Dannemænd værdige. Saaledes regjerede

fordum Qvinderne i Dannemark, saaledes regjerede de i Sparta, saaledes fortjene I at regjere os! — Det store Øieblik er kommet, hvor I bør lære at kjende eders Herredømme, hvor I ved eders kraftige Medvirkning bør bortlede mangen en Lynstraale, der svæver over Dannemarks Isse, hvor I ved eders ømme Raad og Opmuntring kunne fremlokke mangen en slumrende Spire til Fædrenelandskjerlighed og Almeenaand. — I vide alle hvilken Fiende der er staaet op imod os. Ikke skaanede han det diende Nor, ikke den syge Olding, ikke Templets Altar, ikke Elendighedens sidste Tilflugtssted. Som Tigeren overfaldt han vor lykkelige, fredelige Øe, traadte alt hvad der var helligt under Fødderne, og betegnede ethvert af sine Fjed med Drab og Blod. Vore dræbte Brødres og Søstres blege og blodige Skikkelser svæve endnu for vore Øine. De raabe om Hevn, og de Jordpletter, som have indsuet deres Blod, istemme deres Raab. Saa vist som der er et Forsyn til! den vil, den kan ikke udeblive. Nordens Mænd ere ikke vanslægtede fra deres Fædre.

Men I, ædle Danneqvinder! i hvis Lod det ikke faldt, at hevne ved eders Arm Fædrenelandets krænkede Ære og dets myrdede Børn, I have en anden Fiende at bekjæmpe, og til at fælde ham er Dannemarks Qvinder stærke nok. Denne Fiende er Yppigheden og Forfængeligheden. Den er fledsk og grusom som Britterne; den udsuer Landets bedste Marv, undergraver dets Held, nedværdiger vor Danskhed og gjør os til Slaver af Fremmedes Luner. — Vore Sæder ere i de nyere Tider blevne til en besynderlig Sammenblanding. Fremmede Vedtægter have fortrængt eders Mødres hæderlige Skikke. De have fordærvet Nordboens Caracteer, der fordum var jernfast som hans Legemsbygning. Hvad have vi beholdt tilbage af vor Danskhed uden det blotte, tomme Navn? Hvad vilde Thyre Dannebod og Anne Colbjørnsen sige, dersom de levede op igjen, og saae deres forkjelede Æt? Vilde de vel vedkjende sig den? Vilde de ikke forbauses over at see en Kjæmpeslægt forvandlet til Dverge? Vilde de ikke rødme over at være Moder til saa mangen en Qvinde, der svækker sin Sundhed ved Flaneglæder og Statens bedste Kræfter ved sin Overdaad? Dog — bort med Bebreidelser i et Øieblik, hvor Samdrægtighed er den første Kilde til Almeenheld. Nødvendighedens grusomme Jernhaand tvinger nu Forfængeligheden og Yppigheden selv at vende tilbage til vore gamle tarvelige Sæder og aflægge Vaner, som kun kunde avles i Fredens og Lykkens Skygge. Søfartens og Handelens Standsning vil snart gjøre det umueligt, at tilfredsstille forfængelige Begjerligheder, og har allerede udtørret mangen en Kilde, hvorfra disse hidtil hentede deres vigtigste Næring. — Men dersom Savnet ikke skal blive os alt for trykkende, saa lader os i Tide vænne os dertil. Den Konst at undvære er vel let, men den læres langtsomt, naar den først er glemt. Yppigheden nærmer sig med Ynglingens Kjæmpeskridt, Savnet sniger sig med Oldingens Afmagt bag efter. Lader os derfor gjøre nu hvad vi agte at gjøre om et Aar. Ædle Danneqvinder! fordømmer fra eders Huus, saa meget som mueligt, enhver fremmed Natur- og Konstprodukt! Himlen har givet hvert Land ligesom hvert Menneske alt hvad det til Nødvendighed behøver, skjønt ingen Skabning i Verden, fra Løven indtil Myggen, finder sin Føde uden Anstrængelse. Midt imellem Grønlands Iisfjelde leve Mennesker af samme Stof som vi, og, tilfreds med deres Kaar, savne de intet, som hører til Livets Ophold. Skulde den Algode have sørget mindre for os, som han har hensat under en langt lykkeligere og blidere Himmelegn? Nei, han har skjenket os alt hvad vi behøve, alt hvad der stemmer overeens med vor Na-

tur. Men vi foragte hans herligste Gaver og søge hos andre det, som vi meget lettere og ofte bedre kunde finde hjemme. Vi hente Vine fra fjerne Lande, glemmende, at denne Drik ikke er skabt for vort Norden og at Øl er vor sande Nectar. "I Nicolai Kirke *)", siger den uforglemmelige Tode, "see vi Exempler nok paa den Sundhed, som der er ved Øl fremfor Viin. Hvilken Forskjel imellem de gode hæderlige Danske Mænd, som staae skildrede paa Epitaphierne, og de andre, som staae i Stolene! Hvor runde og sunde, hvor føre og friske, hvor mandige og kjekke see hine ikke ud? Uagtet deres andægtige Stilling, deres foldede Hænder, kan man dog læse Dannemanddom i hvert et Ansigt. Man kan ret kjende enhver, som har været med at forsvare Kjøbenhavn. Og de have drukket Øl. De have ikke sluttet deres Maaltider med Madera, Samos eller Constantia. De have ikke forsmaaet en lædskende og oplivende Skaal af deres eget Lands Grøde."

Vore Skibe maa seile tre til fire Tusinde Mile for at hente Thee. Denne for os Nordboer unaturlige Plante er bleven til en reen Nødvendighed. Vore gamle Danske Kroner have i en Række af Aar maattet vandre til China, og hvad have vi faaet andet tilbage end visne Blade, og andre Undværligheder? Hvilken Utaknemmelighed mod Skaberen, der i vor egen Jordbund har ladet voxe Planter, hvis Blade kunne gjøre samme Nytte? Den saakaldte Læge Ærenpriis, der voxer i aabne Skove, kan fuldkommen sættes ved Siden af hine Chinesiske Blade. Den har en styrkende Kraft; Bierne trække af dens Blomster, og det beviser noksom dens herlige Egenskaber. Men vi træde den med Fødderne og overlade den til Qvæget, som, skjønsommere mod Naturens Gaver, om Foraaret nyder den med Velbehag. Naar dens afplukkede unge Blade sammenrulles, tørres og indpakkes i Daaser, kan den Chinesiske Thee ikke gjøre den Rangen stridig i andet end at den ikke er voxen paa Dansk Grund. Ogsaa de unge Blade af Jordbærplanten ere, behandlede paa samme Maade, efter Lægers Forsikkring, langt sundere end Chinesisk Thee. Saaledes kunne vi endnu opregne saa mange fortræffelige indenlandske Producter, der kunde gjøre de udenlandske aldeles undværlige.

*) Som den Gang endnu ikke var afbrændt.

Vi hente Citroner fra Italien, og betale denne Frugt, især om Vinteren, i dyre Domme, medens den herlige Berberisse, hvis Bær yde ligesaa behagelig en Syre, blomstrer uændset og falder af ubrugt.

Dannemarks og Norges Qvinder! Det Øieblik er kommet, hvor Omstændighederne selv opfordre eder til at lære at kjende eders Lands Velsignelser og eders Herredømme over vore Hjerter. Opelsker og fremmer alt hvad der er Dansk og alt hvad der fordum udgjorde Dannequinders Stolthed! Værer hvad I bør være, og der vil igjen komme en Tid, hvor hver Dannemand kan sige om sin Hustrue: hun er dydig som Thyre Dannebod og danskfindet som Anne Colbjørnsen!

Svar paa Hr. Dr. G. L. Badens Tiltale i No. 40 af Kiøbenhavns nyeste Skilderie.

Die Critic läßt sich nicht irre machen durch Autoritäten, Vorliebe, Mode, vorübergehenden Enthusiasmus, Schwärmerey und Ansehn großer Nahmen.

Knigge.

Undertegnede, der har den Ulykke, baade som Menneske og Videnskabsdyrker at være fremmed for Hr. Doctor og Landsdommer Gustav Ludvig Baden, der end videre har den Ulykke, endnu ei at have fyldt sit femte Femaar, og — hvad som er

værre end alt andet — er dristig nok til at torde tænke selv, uden slavisk at eftertænke andre — vovede nyligen i Kiøbenhavns Skilderi at yttre sin Mening om bemeldte Hr. Dr. Badens Skrift om Griffenfeld. Dette blev af een af Hr. Doctorens navnløse Consorter anseet som et Slags Majestætsforbrydelse. Nogle hexametriske Linier i et af vore Ugeblade, hvilke ved deres Usselhed caracteriserede deres Forfatter, som hørende til Skummet af vore Skriblere, bleve den kraftløse Bandstraale, der slyngedes mod den dristige Trivler, som torde vove at ville giøre Brud paa den Badenske Infallibilitet. Mit Svar herpaa kunde ikke blive andet end taus Foragt. Hr. Dr Baden har nu selv i No. 40 af Kiøbenhavns Skilderi villet tugte den ubeskedne Yngling, der troer at ingen — naaede han end Hr. Doctorens Alder ti Gange — kan skrive sig det Privilegium til, at være ufeilbar i sine Skrifter. Følgende holder jeg for at burde svare paa denne Hr. Doctorens Lovtale over sig selv og sit seneste Skrift.

Min Hensigt med at udgive en Kritik over Hr. Dr. Badens Skrift om G. er ikke, at slaae mig til Ridder paa ham; thi den Ære at slaae sig selv til Ridder overlader jeg gierne enhver, som dertil trænger saa meget og deraf giør saa beskeden en Brug, som Hr. Doctoren. Mit eneste Øiemeed er, efter min ringe Evne, at bidrage til Sandheds Oplysning, hvortil enhver, der skiøtter om dette lidet taknemmelige Arbeide, uden Hensyn paa Alder, Stand eller Navn, er lige berettiget. At Hr. Dr. Baden saa tidt behøver at beraabe sig paa sine mange Aar, og sine Opoffrelser, og sit Navn, og sine Berømmelser, for at hævde sine litteraire Fortienester, giør mig ondt. Hvad mig angaaer, da veed jeg ikke af nogen Ancienneter eller Laugsindretning i Litteraturens Rige; og neppe vil det lykkes Hr. Doctoren at faae denne indført.

Min Skik er ikke at læse Bøger for at vinde en Mæcen (eller Mesen, som Hr. Dr. B. skriver), men for at lære noget af dem; den vil heller aldrig blive at skrive slette, svulstige og smigrende Dedikationer paa hele Ark, som nogle have for Skik. At grandske i den danske Historie paa mit Hjertes Bekostning, forstaaer jeg mig slet ikke paa; og neppe veed Hr. Dr. Baden selv hvad han

mener med denne Beskyldning. Hr. Dr. Badens Navn har aldrig været, og kan aldrig blive mig i Veien; hans Roes paa dansk, og paa tydsk, og paa svensk, misunder jeg ham ikke; men glæder mig over den saa ofte han fortiener den. Hvad min Ungdom angaaer, der synes at være Hr. Doctoren en slem Torn i Øiet, siden han endog finder den usømmelig: da giør det mig for hans Skyld ondt, at dette er en Feil, som kun dagviis og lidt efter lidt lader sig aflægge. For Resten vil Hr. Doctor Baden aldrig ved sit blotte Navn, ligesaa lidt som hans feige Haandlangere ved deres usle Epigrammer, kunne skrømme mig fra, offentlig at yttre min Mening med al tilladelig Frihed.

At Hr. Dr. Baden paa sit litteraire Rygtes Bekostning har debuteret som Biograph; skal jeg stræbe at vise i de Bemærkninger over Historieskrivning, som jeg, i Anledning af Skriftet om Griffenfeld, tænker at udgive. Hans tidligere Fortienester af vor historiske Litteratur, for hvilke jeg har al vedbørlig Agtelse, kunne ei berettige ham til selv at bestemme sit Skrifts Værdi, eller til at fordre, at Kritiken skulde holde ham hans Feil tilgode. Skrifter pleier man ei at bedømme efter det Præg, deres Forfatter vil give dem; men efter deres indvortes Gehalt. Hr. Dr. Baden vil søge at undskylde sine Mangler med Fraværelse fra Hovedstadens videnskabelige Skatte; en Undskyldning, som var meget værd, ifald det havde været ham paalagt som en Nødvendighed, at skrive noget over Gr. inden en vis Tid. Men naar han bebuder at ville skildre Gs. Fortjenester af Kongehuus og Fædreneland, og at ville redde hans Minde og Navn; naar han lover Griffenfelds Historie som Minister og Statsmand og fuldstændige Efterretninger om hans ministerielle Liv; naar han selv giver sig Navn af Griffenfelds Historieskriver og vil fortælle denne Ministers hele Statsliv *) — og alt dette uden at have hast et eneste offentligt eller privat Document, et eneste Brev til Afbetiening, uden at have benyttet tiende Delen af de trykte Bøger, der kunne være Hielpekilder for Griffen-

*) Jævnfør Titelen, S. III VI. X. XI. i Fortalen, S. 88. 159. 160 o. fl. St. i Hr. Dr. Badens Skrift om Griffenfeld.

felds Biograph: da frygter jeg meget, at det sagkyndige og upartiske Publicum, som Hr. Doctoren beraaber sig paa, vil finde hans Skrift bebudet i en meget for høi Tone, og hans Løfter større end hans Ordholdenhed. Naar herpaa tages Hensyn vil man vel og finde det undskyldeligt, at jeg i det Øieblik, jeg skrev hine Linier i No. 38 af Kiøbenhavns Skilderi, saae det Badenske Skrift fra dets løierlige Side. Det fødende Bierg og den fødte Muus har jo altid været betragtet som et komisk Æmne. Men sandt er det, naar man seer hen til Historiens alvorlige Fordringer og hvor lidet Hr. Dr. Baden har opfyldt disse: da kan man ogsaa betragte hans Skrift over Griffenfeld fra en meget alvorlig Synspunkt.

Videre har jeg intet at svare Hr. Dr. Baden, og vidtløftig, unyttig Pennekrig har jeg ingen Tid at indlade mig i. Mod hans Person kan jeg ikke bære mindste Nag, da han er mig ligesaa fremmed, som jeg er ham; ja endnu mere; thi jeg veed ikke engang hvor gammel han er, i dets Sted min Alder synes at være det, Hr. Doctoren allerbedst er underrettet om. I øvrigt er jeg forsikkret om, at intet fornuftigt Menneske vil følge Hr. Doctorens Exempel i at laste min Kritik over hans Skrift førend den endnu er udkommen.

Redactøren af Kiøbenhavns nyeste Skilderi har jeg aldrig, mindst paa nogen uartig Maade, villet angribe; og er hans Tænkemaade sikkerlig alt for human, til at han skulde regne mig det til Last, at jeg over det Badenske Skrift om Gr. ikke er af samme Mening som han. Det har aldrig været dette Ugeskrifts Tendents, at ville indføre eller befordre litterair Despotisme eller Laugstvang, hvortil visse Forfattere og Recensenter helde saameget.

Kiøbenhavn den 29 Febr. 1808.

Christian Molbech.

Continuation af foregaaende Anmeldelser om patriotiske Bidrag til en ny Flaade:

Fru Brigadeerinde Halling indsendt 756 Lod forarbeidet Sølv.

Hr. Landinspecteur Rønnov d. C. 30 Rdlr.

Indvaanerne i Wandsbeck sammenskudt og ve Præsten Hr. Schrøder indsendt forarbeidet Sølv $30\frac{15}{16}$ Lod og S. H. C. 252 Rdlr. 14 Lß.

Hr. Kammerherre og Amtmand Bertouch indsamlet i Tønderns Amt 500 Mk. $10\frac{1}{2}$ Lß.

Det samtlige Borgerskab i Rendsborg 1931 Rdlr. 27 Lß.

Det oldenborgske Infanterie-Regiment indsendt fra endeel af de Hrr. Officierer og fra Mandskabet S. H. C. 927 Rdlr. $14\frac{1}{2}$ Lß.

En Kongelig Embedsmand i Altona indsendt en Transportable Stats-Fond stor Sp. Rdlr. 320, og i dansk Courant 20 Rdlr.

Hs. Høiærværdighed Hr. Biskop Balle indsendt $692\frac{1}{2}$ Lod forarbeidet Sølv.

Lyngbye Sogn, som ikke blot har tilbudet at vise Søe-Etaten den for Øieblikket vigtige Hjelp at køre Skibstømmer ud af Skovene, men med den høieste Grad af Nøiagtighed og Velvillie opfylder dette Tilbud, har indsendt som endvidere Bidrag til en ny Flaade: fra Kattuntrykkersvend Reimer 1 Rdlr., Smed Eggersen 5 Rdlr., Slotsforvalter Schoumann 10 Rdlr., Mad. Nielsen 10 Rdlr., Postmesteren 50 Rdlr., Kattun-Fabriqveurerne Schleisner & Knoop 10 Rdlr., B. F. R. 15 Rdlr. og fra Glarmester Mønnich 10 Lpd. Blye.

Hr. Kammerjunker M. v. Scheel Plessen tilbudet 50 af de bedste Eger i Harrested og Saltøe Skove, og endvidere at lade transportere Tømmeret deraf til Stranden.

Hr. Justitsraad Engelstoft tilbudet 12 Stkr. af de bedste Eger i Rørbecks Skov.

Til Hs. Kongelige Høihed Kronprindsen er i Kiel indleveret 150 Rdlr. d. C. fra en veltænkende Dansk, som tillige har tilbudet sig at indsende en lige Sum hvert Aar.

Hr. Landsfoged Carstens i Ærøeskjøbing meldt, at Staden Ærøeskjøbing og Sognene Marstal, Rise, Tranderup, Bregning og Søebye have frivillig sammenskudt Sølv 446 Lod, d. C. 1172 Rdlr. 41 ß., og S. H. C. 36 Rdlr. 40 ß.

En dansk Consul indsendt 2de Anviisninger til Beløb 74 Rdlr. 3 Mk. 6 ß. d. C.

Sognepræsten for Gunslev Menighed paa Falster Hr. Dr. Zimmermann opofret Betalingen for det Qvantum Korn og Fourage, som Forordningen af 22de Aug. f. A. paabyder leveret af Gunslev Præstegaards fri Hartkorn, samt ligeledes uden nogen Godtgjørelse at levere aarligen dette Bidrag saalænge Krigen varer.

En Godseier i Fyen tilbudet $140\frac{1}{2}$ Lod forarbeidet Sølv.

En Patriot i Sjælland indsendt et Guldbæger af $137\frac{1}{2}$ Lods Vægt.

(Fortsættes.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Man har nu opdaget et nyt Slags Bryggerie, hvor der prepareres et Slags Citronsaft, hvis Hovedbestanddeel er Svovlsyre. Tracteur Otto i Lundehuset har gjort sig fortjent af Almeenheden ved at opdage denne skadelige Svig, da et Anker af denne Citronsyre blev ham tilbudet og han, efter anstillet chemisk Undersøgelse gjorde Politiet opmærksomt derpaa. Sælgeren har havt for Skik, at lade et Fruentimmer gaae omkring i Husene og tilbyde denne Composition i Flasker.

Odensee d. 26 Febr. En fattig Mand her af Odensee, Fader til 4 Børn, fandt forleden Dag paa den frosne pløiede Jord i Nærheden af Byen, ved at lede efter Pjalter, et Guldstykke, af fineste Guld, hvis Bestemmelse i Oldtiden bliver uvis at gjætte. Det bestod af 2 Stænger sammenhængende ved et Lænkeled, og veier til omtrent 300 Rdlr. — Det er nu sendt til Kjøbenhavn, og hans Ærlighed bliver han vist belønnet.

Doctor Medicinæ og Landphysicus H. Munk i Frederiksstad har opfordret Norges Medici, Chirurgi og Pharmaceutici til at forene sig i et Selskab under Navn af det norske medicinske Selskab. En saadan videnskabelig Forening anseer han i denne Tid for saa meget mere nyttig, som Landets Forbindelse med den øvrige cultiverede Verden nu næsten er afbrudt.

Den Kongel. interemistiske Regjeringscommission i Norge har ladet bekjendtgjøre en Kongel. Resolution af 29 Dec., efter hvilken Commissionen, i Betragtning af de særdeles locale Omstændigheder i Norge, authoriseres til, efter Overenskommelse med vedkommende General-Commando, at bevilge at gavnlig privat Forbrug af Krud, Bly ꝛc. som ei findes at være uomgjængelig fornødent til den Norske Armees eller Søkyst-Defensionens Forsyning.

Bergen, d. 6 Febr. Man læser fra de fleste Rigets Stæder hvorledes Fædrenelandskjerlighed, forenet med den oprigtigste Hengivenhed for vort ædle Kongehus, hædrende udmærke sig allevegne; og fra Bergen læser man intet. Skulde man der være kold mod Alt hvad der i denne Tid bør være vort Hjerte og vor Ære saa helligt og dyrebart? Nei! den samme Følelse, den samme Aand hersker ogsaa der; kun falsk Beskedenhed kan være Aarsag i, at

Bergenserne ikke give sine Handlinger det Lys, som de skylde Publiciteten. For at formindske Krigens Ulykker, der i det mindste ere ligesaa følelige for denne By som for enhver Anden, da Handelshjulet, som der især sætter Alting i Bevægelse, er ganske standset, tænkte man paa Midler, for at give den arbeidende Classe, som nu savner Alt, den daglige Underholdning; der blev altsaa igjennem den respective Magistrat aabnet en Subskription, som fandt den billigste Velvillie hos Byens Indvaanere. De herved indsamlede Penge anvendes især deleshed til en ny Kirkegaards Anlæggelse, Gadernes Brolægning og Veienes Forbedring, til hvilken Udførelse Aarets Mildhed hidindtil har været temmelig gunstigt. Dog, disse Penge vilde endda ikke være tilstrækkelige for at skaffe den hele Vinter igjennem de mange Brødløse Brød; derfor tilbøde strax det hæderlige dramatiske og musikalske Selskab sine Talenter til denne gode Sags Fremme. Det første af disse Selskaber havde allerede gratis bortlaant sine rummelige Værelser til Brug for de syge Militaire; men da disse bleve henflyttede til Seminarium Fridericianum, blev Selskabet derved sat istand til at bidrage til det almindelige Vel. Allerede ere i Skuespilhuset opførte 4 Comedier, hver to Gange, og 3 Concerter, hvorved omtrent 3000 Rdlr. ere indkomne til de Trængendes Bedste. Disse Forestillinger vedblive fremdeles. — H. K. H. Kronprindsens Fødselsdag blev paa flere Steder i Byen meget høitidelig erindret, samt om Aftenen ved en Concert af det musikalske Selskab. — Hs. Majest. Kongens Fødselsdag blev ligeledes udmærkende hædret af det dramatiske Selskab. — Foruden dette, gjøres alt hvad Krigserfarenhed og moden Klogskab formaaer til Landets og Byens Forsvar; og man smigrer sig med, ved de Offere, som Borgerpligt nedlægge paa Fædrenelandets Altar, at kunne inden kort Tid byde den stolte Fiende et Værn af 8 veludrustede Canonbaade.

Udenlandske Efterretninger.

De Inspecteurer, som den Engelske Regjering har overdraget, at undersøge de ranede Danske Orlogsskibe, have erklæret, at de alle ere tjenstdygtige.

I Petersborg hedder det, at en vis udenlandsk Minister med det første vil reise derfra.

Da Paven har taget i Betænkning at gjøre fælles Sag mod Engelland, saa have de to pavelige

Gesandter, der hidtil opholdt sig i Paris i Anledning af det tydske Concordat, efter Keiserens Befaling, faaet Reisepasser til at vende tilbage til Rom. Nunzius Genga har allerede forladt Paris, men Cardinal Bayanne er det bleven tilladt at forblive der indtil videre for sin svagelige Sundheds Skyld.

De Tydske Aviser melde fra Skaane, at Alliance-Tractaten imellem Sverrig og Engelland er sluttet, og at efter denne Sverrig faaer af Engelland 20,000 Mand Subsidietropper, og 100,000 Pd. hver Maaned.

I Følge Efterretninger over Skaane, have Russerne betraadt Svensk Finland, Krigen kan altsaa ansees som erklæret. Alle Svenske Tropper have faaet Befaling i stærke Marcher at begive sig til Grændserne.

Nogle troe nu, at den Rochesortske Escadre er bestemt til Vestindien, og andre mene, at den seiler til Plata-Floden.

Admiral Collingwood bloquerer Toulons Havn og har taget 5 Danske Skibe.

Den under General Spencer afseilede Engelske Expedition skal være bestemt til Kysterne af Barbariet.

To Linieskibe, der afsendtes med nogle Levnedsmidler til den Strachanske Flaade, har fundet den i saa forsulten en Tilstand, at den nu snart istedet for, efter Bestemmelse at opsøge den Rochefortske Flaade, maa seile med uforrettet Sag hjem igjen. Den Tilførsel, den har faaet, var yderst ringe. Denne Efterretning meddeles fra London selv, og man kan heraf slutte i hvilken ussel Forfatning de øvrige Engelske Flaader maa befinde sig, hvormed det truer at bloquere hele Fastlandet og erobre Herredømmet over Havet.

Man tvivler nu heller ikke mere i Engelland paa, at Rusland har erklæret Sverrig Krig.

I Farvandet ved Bordeaux har en Engelsk Fregat anholdt et Americansk Skib, ladet med Colonial- og Ostindiske Varer. Efter den strængeste Undersøgelse erklærede den Americanske Capitain: "at han var bestemt til Hamborg, men at Stormen havde drevet ham ind paa den Franske Kyst." Jeg veed nok hvad jeg skal dømme om Deres Erklæring, svarede Engellænderen; men fortsæt kun Deres Reise. Jeg har Befaling, ikke mere at anholde Deres Nations Skibe.

D. 18 Febr. ankom et Engelsk Cartelskib for Texel, men det blev tilbageviist.

Det Hollandsk-Ostindiske Compagnie lader d. 5 April offentlig sælge i Amsterdam: 400,000 Pd. Nelliker, 11000 Pd. sunde Muskatnødder, 4000 Pd. stukne dito og 8400 Pd. Macie.

I Malmøe afbrændte d. 30 Jan. Commerceraad og Ridder Snells og Medinteressenteres Klædefabrik Concordia, med alt tilhørende kostbare Machinerie. Værkets hele Uldforraad blev et Offer for Luerne.

Stockholm d. 23 Febr. Det Kongel. Collegium Medicum i Stockholm har under d. 15 Febr. ladet bekjendtgjøre, at alle Doctorer, Candidater ꝛc. i Medicin og Chirurgie, saavel i Hovedstaden som i Kjøbstæderne, kunne strax blive employerede, efter deres Grader og erkjendte Duelighed til Søes eller Lands, naar de melde sig hos Collegiet eller dets Secretair. — Ved D. M. Kongens og Dronningens Reise igjennem Marieholm d. 16 Dec. var Landeveien igjennem Korsgaards Skov, henved $\frac{1}{4}$ Miil, stærkt oplyst med Begkrandse. Midt i Slotsgaarden saaes en Offerlund, og i samme en illumineret Grotte, hvis øverste Deel indbefattede en Transparent med Indskrivt: Gustavum incolumem Germania reddit Adolphum. Quod Patriæ quondam nocuit, sic expiat æqua. Paa den ene Side af et Altar læstes:

Min Kung! ei Skiftets Mængd, ei Tidens Makt skal tåra
De Bånd som med Ditt Folk saa fast förena Dig;
Nei, maa en Efterverld af Håfderne få låra
At Göders kärlek nalkat sig
Til höiden af Din Dygd, Dit Mannamod, Din Åra.

Prindsen af Borghese har d. 15 Febr. i det Franske Senat aflagt Eed som Stor-Dignatair og General-Gouverneur over Departementerne paa hiin Side Alperne. Ved samme Leilighed fremlagdes to Consultus-Forslag, hvoraf den ene paa en ubestemt Tid bemyndiger Regjeringen til, at forunde alle Udlændinge, der have beviist Riget Tjenester, eller udmærket sig i Videnskaber, Konster og Manufacturer, og som ville nedsætte sig i Frankrige, Borgertitelen.

Prindsen af Esterhazy har d. 1 Febr. forladt London, hvor man endnu ikke d. 2den havde nogen Efterretning angaaende Rochefort-Escadren.

I politisch. Journal anføres som et Bevis paa, hvor ubetydelige Handelsforretninger og Handelsspeculationerne i Hamborg for Tiden ere, at 182 Fallissementer i afvigte Aar kun beløb sig til 3 Mill. 441,244 Mk. og at den Sum har været langt større i de foregaaende Aar. Det er morsomt nok at Hamborgerne ansee deres Snyderier som Maalestok for deres Handelsflor!

Videnskabelige og Konstefterretninger.

Kong Joseph har befalet, at alle de Viingaarde og andre Jorder, som ligge paa Staden Pompeji skulle taxeres og overlades ham. De hidtil værende Eiere skulle holdes skadesløse med Grunde, der høre til de Kongelige Godser. Kongen har besluttet, at lade Pompeji ganske opgrave. Man haaber endnu at finde der mange Oldsager og Konstværker, og det vil desuden være høist interessant at kunne vandre i Stadens Gader, som endnu ere i samme Stand som for 1800 Aar siden, da den blev begraven under Vesuvs Askeregn.

I Nationalinstitutet har Hr. Burkhard foreslaaet en Forandring i den Newtonske Teleskop. Han vil nemlig ikke stille Planspeilet under en skjæv Vinkel, men gjøre det mindre. Han troer derved at kunne gjøre Teleskoperne halv saa store og anstille bedre micrometriske Jagttagelser. Der gjøres nu Forsøg dermed. — Hr. Bourverts har bekjendtgjort, at han nu har sine Jupiter- og Saturnus-Tavler færdige — og Hr. Prisson, at Lyden forplanter sig i kugleformige Bølger

Mad. Catalani faaer i Vinter af Directionen for Operahuset i London 5250 Pd. (henved 35,000 Rdlr.) foruden to Beneficer. Men for denne Betaling maa hun fremtræde ugentlig to Gange.

I et gammelt Romersk Bustum paa Landeveien imellem Regensburg og Kumpfsmühl, har man ved Gravning fundet adskillige Urner af en egen Form, hvoriblandt saavel Ossuaria som Cineraria. (I de første gjemtes de Afdødes Aske, i de sidste deres Been), Lamper, Potter med Laage, hvori Lamperne vare, Fade, Knive, Fruentimmer Arm- og Ørenringe, Mynter af Antonius Pius, som levede 131—161 efter Christi Fødsel. Den berømte Oldgrandsker Stark, som har ladet disse Sager opgrave, fortsætter sine Undersøgelser i Egnen af Regensborg, som skal være meget rig paa Antiqviteter.

Kjøbmændene og Fabricanterne Deloge, Lapard & Comp. i Montpellier have ansøgt om et Patent paa at trykke ægte Farver paa Lærredsvaar. Hidtil har man kun kunnet trykke disse Farver (saasom Rødt, Violet, Bruun og Guult) paa Bomuld.

Engellænderen Davy har gjort nogle høist interessante Erfaringer, der love en forestaaende Revolution i Chemien. Han vilde gjentage Prachianis's Forsøg angaaende Basis for Kogesaltsyrens Sammensætning, og forsøgte ved denne Leilighed Actionen af en stærk galvanisk Syre paa fast Potaske og Soda. I Øieblikket mærkede han skjønne Gnister og saae tilsidst en liden metallisk, som Qviksølv flydende, Kugle danne sig paa Enden af den galvaniske Traad. Han lagde den tilside, og strax fulgte en anden, kort, Potasken forvandledes ganske til Metal. Han undersøgte dette ny Legem og fandt at det var af en lettere specifisk Tyngde end Vand (Forholdet var som 6 til 10), at det hurtig trak Oxygenen til sig af Atmosphæren og blev igjen til Potaske og gjorde Vandet alcalisk. Det af Sodan uddragne Metal synes lidet mindre forbrændeligt, men har iøvrigt samme Egenskaber. De Franske Chemikere Gay-Lussac og Thenard have gjentaget Forsøget og fundet samme Resultater. Altsaa ere Alkalierne ingen ensformige og uadskillelige Legemer mere, og Jordarterne ville nu formodentlig levere ny Elementer.

Anekdot.

Man fortæller, at Congreves Enke skal have indgivet en Ansøgning til Kongen af Engelland om en Pension, hvori det blandt andet hedder: Stormægtigste Monark! Min salig Mands Tjenesteiver og Fædrenelandskjerlighed er bekjendt. Hans hele Liv har været Deres Majestæts Hæder helliget. Ikke fordi han var min Mand, men fordi er Sandhed, vover jeg her at forsikkre Deres Majestæt, at hans ny opfundne Raquetter have anrettet større Ødelæggelse i Kjøbenhavn baade blandt Bygninger, Mennesker og Dyr, end hele Deres Majestæts tappre Landarmee. Havde det ikke behaget Himmelen at standse ham midt paa hans hæderfulde Bane, saa havde han bragt sin Opfindelse til endnu langt større Fuldkommenhed, til Ære og Gavn for Deres Majestæt og hele Landet.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 42.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 5 Martii, 1808.

Om vor ny Flaade.

(Indsendt.)

Man har i et af vore Blade paastaaet, at Capitalværdien af de bortførte Danske Krigsskibe beløber sig til 13,476,000 Pund, og til Grund for denne Beregning har man anført, at et veludrustet Krigsskib koster 1000 Pund for hver Canon. Denne Beregning blev derpaa, efter Sædvane, indført i mange inden- og udenlandske Blade uden videre Prøvelse. Sagkyndige Udlændinge kunne imidlertid ikke andet end smile, naar de læse en saadan Efterretning fra Dannemark, som er en saa gammel Søstat. At beregne et Skibs Værdie efter Canonerne er omtrent det samme som at beregne en Bygnings Værdie efter Vinduernes Antal. Det er Størrelsen, ikke Canonernes Tal, der bestemmer et Skibs Værdie. Skulde man antage, at et Krigsskib koster for hver Canon 1000 Pund, saa maatte en Caper paa 16 Canoner koste 96,000 og en Baad paa 2 Canoner 12,000 Rdlr. *).

*) En heel udrustet Canonbaad koster i det Høieste 5000 Rdlr.

Desuden ere Canonerne jo af forskjellig Caliber; man har 4pundinge indtil 36pundinge. Efter en officiel Beregning af Burchett, Secretair ved den Engelske Marine, ere Bygningsomkostningerne af et Skib paa 100 Canoner, med tilhørende Master, Raaer, Takkelage ꝛc., 35,553 Pund; efter hiint Blads Beregning derimod maatte det være 100,000 Pund, altsaa tre Gange saa meget. Efter vore egne officielle Beretninger *) kostede et Krigsskib paa 74 Canoner i Aaret 1782, 180,000 Rdlr. at bygge; efter hiint Blads Beregning skulde det derimod koste, heel udrustet, 74,000 Pund, altsaa 444,000 Rdlr. Efter Burchett's Beregning koster et heel udrustet Krigsskib paa 74 Canoner kun 23,638 Pund, d. e. 141,828 Rdlr.; efter hiint Blad skulde det koste 74,000 Pund, altsaa tre Gange saa meget. Lad nu end være at Priserne paa Materialierne og Arbeidslønnen ere stegne, saa ere de dog ikke stegne tre Gange saa meget og desuden bliver det i Fremtiden kun Danske Ege, der skulle værne om Danske Kyster og Dannebrogs Ære. — Der be-

*) See Prof. Nyerups Beskrivelse over Kjøbenhavn, S. 286.

høves vel neppe flere Beviiser for at godtgjøre, at hiin Beregning, som indirecte skulde gjendrive det i No. 1 af dette Skilderie anførte løselige Overslag af hvad de bortførte Danske Krigsskibe omtrent kunde have kostet os at bygge, er ligesaa falsk som den grunder sig paa urigtige Forudsætninger. — Værdien af den bortførte Danske Flaade lader sig i egentlig Forstand ikke beregne; thi en Flaade, som engang er bygt, kan næsten ikke betales med Penge. Materialierne kunne kjøbes, men ikke den Tid, der udfordres til at bygge Skibene. Om Engelland end betalte os 50 Millioner for vor Flaade, saa vilde denne Erstatning dog være utilstrækkelig for en Nationaleiendom, som syv Konger med saa megen Omhyggelighed have samlet paa, ikke at tale om den skjændige Maade den blev os franet paa. Hvad vi have mistet paa Holmen er næsten uvurdeerligt. Britterne have allene bortført over 4000 Metalcanoner, hvilke, naar hver beregnes til 500 Rdlr., udgjør en Sum af 2 Millioner Rdlr.

Den, som imidlertid uden Sagkundskab eller nøiere Eftertanke læser hiint Blads Beretning, efter hvilken vore 76 bortførte Skibe vilde koste, naar de igjen skulle anskaffes, 13,476,000 Rdlr., kunde let blive modfalden og tænke, hvor skal vi faae saa mange Penge fra! Det er derfor Pligt at møde enhver saadan Fremstilling, der kan svække Nationens Mod og Tillid, og at gjøre enhver Dansk Mand opmærksom paa, at vi især nu, hvor sande Patrioters Bidrag daglig voxe saa betydelig, ere fuldkomne istand til at faae et tilbørligt Søværn for en langt ringere Sum end hiint Blad paastaaer.

I Aaret 1757, da den Engelske Sømagt allerede stod paa en høi Pynt, havde Engelland følgende Krigsskibe:

Skibe.	Canoner.	Omkostninger for hvert.	Total-Omkostninger.
6	100	35,553	213,318 Pd.
12	90	29,886	358,632
12	80	23,638	283,656
43	70	17,785	764,755
35	60	14,197	496,895
40	50	10,606	424,240
45	40	7,558	340,110
58	20	3,710	215,180
85 Chalouper, Bombardeergallioter, Brandere, à 2000			170,000
		Summa	3,266,786
Hertil kommer endnu for Canoner		. .	233,214
		Total-Sum	3,500,000 Pd.

Efter denne Beregning kunde vi altsaa have 125 virkelige Krigsskibe og 42 Smaaskibe for 1 Mill. 75,000 Pund, eller 6 Mill. 450,000 Rd. Efter det løselige Overslag, som er anført i Skilderiet No. 1, har vor Flaade kostet os 5 Mill. 222,000 Rdl. i Bygningsomkostninger. Man følge nu hvilken af disse Beregninger man vil, saa vil man dog finde, at vi med en Bekostning af 5 til 6 Millioner kunne forskaffe os igjen et meget respectabelt Søværn.

Mange have hidtil staaet i den vrange Tanke, at vi ikke have Sømænd nok til at bemande vore Skibe med. Men kan man end paa den ene Side ikke negte, at maaskee 10,000 Danske Matroser ere nu udenlands, saa maa man paa den anden ogsaa tilstaae, at ikke den Fjerdedeel af et Krigsskibs Besætning behøver nuomstunder at bestaae af egentlige Matroser. Det have vi havt et tydeligt Exempel paa den anden April. Faa duelige Matroser kunne snart lære endog usøvante Folk de fornødne Forretninger, og at affyre en Canon

læres snart. Vi have seet, at det aldeles ikke er vanskeligt i nogle faa Dage, endog allene i Kjøbenhavn, at sammenbringe adskillige tusinde Mand, der kunde bruges paa Krigsskibene.

Engelland praler vel med sine 1000 Krigsskibe; men ikke den tiende Deel deraf er tjenstdygtig. Mange af dem ere aldeles ikke til mere. Deres Navne prunke paa Listerne lige indtil der er en Planke tilbage af dem. Ikke en Femtedeel af de tjenstdygtige kan nogensinde blive paa en Station. Og paa hvor mange Puncter maa Engelland ikke nu fordele disse Skibe? De skulle i dette Øieblik saa godt som være fordeelte i fire Verdensdele. Denne store og nødvendige Adspredelse er ogsaa Aarsag i, at Engellænderne med deres hele uhyre Sømagt, ikke have kunnet forhindre den Rochefortske Escadre at løbe ud.

Engellands Sømagt er under dets nuværende politiske Forhold, hvor det har hele Europa imod sig, aldeles ikke saa frygtelig. Det et ikke istand til mere at udruste saadan en Expedition som det sendte imod os i afvigte Aar. Hverken vi, Frankrige, Spanien eller Rusland behøver nu forholdsviis mere saa betydelige Flaader, for at modstaae Engelland, thi det er det umueligt at concentrere mere sine Kræfter. Jo flere Puncter, det maa fordele dem paa, des mindre behøver den Kraft at være, der modsættes dem. At Engellænderne aldrig ville faae Lov til mere at concentrere deres Flaader, det vil den store Napoleon nok sørge for ved en forestaaende Fredsslutning. Hans kloge Krigssystem har vidst at fordele Engellands Magt i den Grad, at det ved at nødsages til at virke allevegne, ikke kan virke nogensteds med synderlig Eftertryk.

Thomas Paine har i sit berømte Skrivt Common Sense gjort sit Fædreneland, America, et

Forslag, som i denne Tid kunde meget vel udføres i Dannemark. Der burde nemlig udsættes Præmier for de Kjøbmænd, der til egen Brug og Anvendelse bygge Skibe paa 20, 30, 40 eller 50 Canoner. Præmiernes Størrelse maatte bestemmes i Forhold til det, som Kjøbmændene tabe af Skibets Størrelse. 50 til 60 saadanne Skibe ville i Forening med endeel bestandig tjenstgjørende Kystforsvarere, selv i Fredstider, være et anseeligt Søværn, dersom man iøvrigt ansaae det fornødent, bestandig at have saadan en Flaade i Beredskab. — At forbinde Handelens og Værnets Flig, siger Paine, med hinanden, er sand Politik.

(Meddeelt.)

Et Udtog af Throndhjems Stifts Matricul, samt af en anden Jordebog af Aar 1654, og af Præsternes 1665 og 1666 afgivne, Erklæringer, leveres her forsaavidt som de 2de ved Christianssund paa Nordmør, i Throndhjems Stift, nu ledige Sognekalde Oure og Sønddalen vedkomme: "Oure Sognekald indbefatter 5 Sogne: Oure, Edøen, Odden, Bratværr og Vejen; de betjenes af to Præster; Sognepræstens Indkomster bestaae af 14 Spande, 2 Øres og 6 Mkers Mensalgods som ligger inde i Landet og tre Spands, 10 Markers Mensalgods som ligger ude ved Havsiden. Tiender: Korn, 83 Tønder; Ost, 10 Vaag; Torfisk, 135 Vaage og 7 Mk.; Lax $2\frac{1}{2}$ Vaage. Som Offer = Skjeppe betales 2 B. Pd. Korn af hver Bonde som boer paa Landsbygden, og 1 Kande Lyse (Tran) eller 16 Mk. Torfisk af hver Bonde som boer ved Havkandten. Præstegjeldet har 387 Bønder og 52 Strandsidderfamilier. Paa Præstegaarden kan saaes 19 à 20 Tønder, holdes 40 Kjør, 6 Heste og 50 à 60 Faar og Gjeder." 1749 er dette Sognekald deelt og Edøen, med Hoopen og Bratværr, blevet et Sognekald for sig selv. Over Oure Præstegjeld, hvis Folketal den 1 Febr. 1801 var 2233, har afdøde Sognepræst Godsche From leveret en temmelig nøiagtig Beskrivelse i Topographisk Journal for Norge, 19de Hefte, Christiania 1797, Side 98 og

følgende. "Sønddalen har 4 Kirker: Løken, Mausgjær, Hof og Ørendalen; disse Kirker betjenes af 2 Præster. Sognepræstens Indkomster bestaae af 21 Spands, 1 Øres og 5 Markers Mensalgods; i dette er Præsteenkens Gaard (skyldsat for 2 Spand) ikke beregnet. Tiender: Korn 83 Tønder, 5 Skjepper, 2⅔ Fjerdinger; Ost 8 Vaager, 2½ B. Pd. 1⅓ Mk. Paa Præstegaarden kan holdes 8 Kjør og 2 Heste, saaes 24 Tønder. Paa Ørendalens Annexgaard Erstad kan saaes 16 Tønder, holdes 12 Kjør og 2 Heste. 2 B. Pd. Korn ydes, som Offerskjeppe, af hver Bondemand. Tiender svares af 200 Bønder." Sønddalens Præstegjeld, beskrevet af Justitsraad G. Schøning i hans Reise i Norge, Kbh. 1778, 4to, 1ste Hefte, S. 68 og følgende, havde den 1 Februar 1801 et Folketal af 2197.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Af et Brev, skrevet sidst i Januar 1808, i Throndhjem. Handelen ligger her saa stille som havde den ingen Tilværelse; Posternes Gang ere og saa uregelmæssige: at deres Ankomst indtreffe ofte efter flere Dages forgjeves Venten. Paa det private Theater er i Vinter spillet 2de Gange og paa det offentlige er kun givet een Forestilling.

Thiested, d. 22 Febr. De Engelske Krigsskibe have i denne Maaned ladet sig see i Nordsøen, og for omtrent fjorten Dage var en Engelsk Fregat og Caper paa Jagt efter en Skudde, paa Hjemreisen fra Norge til Nordstranden her i Thiesteds Amt. Men Skudden seilede ind paa Landet og undgik derved at blive tagen. Senere ere to af disse Fartøier afgaaede til Norge med Korn, og andre Levnedsmidler, og 7 ligge færdige for ved første føielige Vind at indtage Ladning.

Januarii Hefte af Pastor Fallesens Theologiske Maanedsskrivt indeholder en Afhandling af Hr. Past. J. H. Larsen, med Overskrivt: Liturgiske Aphorismer, hvori det S. 56 hedder i en Note: Tvende af Dannemarks skjønneste Kirker ere ved Kjøbenhavns Bombardement ødelagte. Man gjør sig al Umage for at samle Penge, ved Subskription, til de ødelagte Skolers Opbyggelse. Men paafaldende, høist paafaldende er det tillige, at der om

disse Kirker, hvoraf den ene skulde være Dronningen for alle Kirker i Dannemark, er en Taushed, lig Gravens. Gud veed Aarsagen. Men de ere Kirker.

De fra Gibraltar bortflygtede Danske Capitainer og Styrmænd, ere d. 18 Jan. ankomne til Mallaga, efter at have siddet til Hest i 3 Dage, som for disse ubevante Ryttere falder noget besværligt, men er den eneste Befordringsmaade de kunne vente lige til Bayonne. I Mallaga vilde de oppebie Understøttelse fra den danske Minister i Madrid, for at fortsætte Reisen over Madrid, Bayonne, Bordeaux, Paris, Maynz og Cassel til Hamborg. "Kjerlighed til Fædrelandet — skrive de — fordrer os, om der kan gives Leilighed til at revangere os paa vor Fiende." Deres Skibsfolk, som blev dem frataget d. 22 Decbr. f. A., blive meget slet behandlede. I et Brev fra en af disse melder han, at de faae 3 Pd. blødt Brød om Ugen og ½ Pd. Kjød om Dagen. Denne smalle Kost gives dem, for at tvinge dem til at gaae i Engelsk Tjeneste, hvilket Officiererne gjøre sig al muelig Umage for, og love dem i saa Fald fuld Rançon, da ovenstaaende kun er halv; han troer at Nøden vil drive en Deel af dem til at gaae over; men skriver, at saalænge han kan berge Livet, gjør han det ikke.

Det Asiatiske Compagnie har havt Efterretning fra Capit. Holm, dateret Batavia d. 14 Julii. Han var ankommen der d. 14 Junii. Man formoder, at han, inden han var seilet derfra, havde faaet Nys om Fiendtlighedernes Udbrud. Det er altsaa det fjerde af Compagniets Skibe, som man har Efterretning om.

Caperen Aurora gjorde nylig paa Høiden af Bornholm Jagt efter et Engelsk Skib, som den sikkert havde taget, dersom uheldigviis Stormen ikke havde knækket dens Bougspryd, i det den vilde vende. Det fiendtlige Skib fik imidlertid Leilighed til at undflye.

Uagtet den store Skade, som Engellænderne have tilføiet vor Handel, ved Opbringelsen af vore Skibe &c, ere vore Kjøbmænd dog paa andre Magder blevne temmelig skadesløsholdte. Aldrig har der været et større Forraad af Ost- og Vestindiske Varer i Kjøbenhavn end netop i denne Periode. De ere blevne betalte dobbelt, ja tredobbelt saa dyrt som ellers. Der gives kun faa Artikler, der

ikke ere stegne 100 PC. og derover. Congo=Thee f. Ex., som solgtes før Krigen for 3 Mk. 8 ß. blev betalt med 6 Mk. Pundet; Caffebønner, som strax efter Bombardementet kunne faaes for 3 Mk. Pundet, betaltes siden med 5 Mk. 8 ß. En overordentlig stor Mængde af disse Varer er gaaet til Provindserne og Hamborg, hvorfra de forsendes over hele Fastlandet. Det Asiatiske Compagnie har ved sidste Auction faaet dobbelt, ja tredobbelt saa meget for sine hvide Varer, Indigo ꝛc., som ved den forrige Auction.

Det hedder, at det Asiatiske Compagnies Auction, som er berammet til d. 18 Martii, indtil videre vil blive udsat. Tilstanden af vor Cours og Hamborgernes Konstgreb skal iblandt andet have givet Anledning dertil.

I Moniteuren siges, at der paa det Kongel. Danske Theater gjøres store Tilberedelser til at opføre det af Kammerherre Wedel Jarlsberg indleverede Stykke, og at det skal gives med største Pomp.

De deputerede Borgere i Kiel have aabnet en Subskription der i Staden til en Canonbaads Bygning. Endeel Personer have allerede tegnet sig, og man venter inden kort Tid at tilveiebringe den Sum, som udfordres dertil.

Paa det Kielske Theater gives en stor Maskerade i det forestaaende Fastemarked, som indfalder Ugen efter Fastelavn.

Flere Medlemmer af Collegiernes Personale i Rendsborg, som i nogen Tid have opholdt dem her i Staden, hvoriblandt de Herrer Justitsraader Schmidt, Phiseldek og Bertelsen i Commercecollegiet og Stoud i General-Toldkammeret, tiltræde i disse Dage Tilbagereisen til Rendsborg.

Den 29 Febr. havde Hr. Hempel i Odensee indsamlet 5411 Rdlr. 4 Mk. til Bedste for Kjøbenhavns Brandlidte.

En Vestindisk Brevsæk, som sluttedes i Midten af October, er ankommen hertil over Norge.

En brav Dansk Mand ved Navn Jørgen Dallin, som boer i Amsterdam, har indsendt en Gave til Gjenopbyggelsen af Frue Kirke, hvori han er døbt.

Under d. 1 Martii er Udførslen af Riis bleven forbuden.

I Kiel er den Befaling, at ingen Varer tør forsendes derfra, førend deres Værdie nøie er opgivet og der er stillet virkelig Borgen for, at de ikke ere bestemte til en fiendtlig Havn, forandret didhen, "at alle Varer, der forsendes til Vogns, maa være fritagne derfor, og at en Toldattest fra det sidste Grændse-Toldsted skal være nok."

Det Engelske Admiralitet har modtaget Depecher fra Alexander Cochrane, daterede St. Croix d. 27 Dec., som melde at de Danske Øer St. Thomas og St. Jean med Tilbehør have capituleret d. 22 Dec. og St. Croix d. 25 Dec. — Det er General Bowyer, som har taget disse Øer i Besiddelse. — Det synes ikke afgjort, siger Morning Chronicle, at disse Øer ville være til Fordeel for Engelland, fordi derved det til Øernes Forsvar fornødne Antal Tropper maae forøges og deres Producter ville proppe vore Magaziner endnu fuldere. Alting bidrager til at fremskynde Coloniernes Crisis; deres Forfatning synes os virkelig bedrøvelig, naar vi betænke, at det er reent umueligt for vore Plantere, at forskaffe Negerne Levnedsmidler og Klæder, og at besørge de fornødne Arbeider ved deres Vaaninger. De Danske Øers Indtagelse er formodentlig bleven Ministerne tilraadt som en nødvendig Følge af Kjøbenhavnstoget.

Udenlandske Efterretninger.

Førend den sidste Krigs Udbrud toge Engellænderne mange Skibe, uden at Caperbreve vare udstædte. Disse Priser, som hjemfalde til Kongen, der betaler Caperne en Deel deraf, beløbe sig fra 7 til 10 Mill. Pund St. 20,000 Pd. af disse uretfærdige Penge har Kongen foræret Hertugen af York.

Fra Marseille meldes under d. 29 Jan. at Vine og Brændevine ere godt Kjøb der af Mangel paa Udførsel; at man kun har modtaget der en eneste Ladning Dansk Stokfisk, men at adskillige Americanske Skibe have nedsat Prisen; at man foretrækker de Americanske sønderhugne og Smaafisk, fremfor de Danske, skjønt disse skal have Fortrinet for de andre i Henseende til Qvaliteten. — Næsten alle nordiske Artikler mangle, og man er nødsaget til at tage sin Tilflugt til dem, som disse Egne tilbyde. Bomolien er temmelig godt Kjøb; en Deel er bleven sendt over Land, over Lyon og Strasborg til Hamborg. Fra Vest- og Ostindien kan næsten ikke faaes nogen Artikel. Uldén stiger ligeledes. Mandlerne ere meget dyre, men man kan dog vente en god Høst deraf.

Lord Hawkesbury sagde i Parlamentet, at han, for saa meget som muligt at hindre at den Motion, han agtede at gjøre, skulde møde Modsigelse, vilde han afholde sig fra, at sige sin Mening om hvad der har givet Anledning til at stemme for en Takadresse til Kjøbenhavnstogets Høvdinger. Dersom dette Tog var ligesaa uretfærdigt som det syntes ham retfærdigt, ligesaa ufornødent som det syntes ham fornødent, saa kunde han dog ikke vægre sig ved at samtykke i en Takadresse til Officiererne og Tropperne, der have erhvervet sig saa grundet Ret til Landets Taknemmelighed ved at udføre et Foretagende til dets Tarv. Denne Opfyldelse af deres Pligt hjemler dem Ret til Parlamentets Tak, naar Expeditionens Vigtighed og Storhed tydelig godtgjøres.

At en af Ministerialpartiets hoved- og hjertelose Tilhængere, kan undskylde Folkerettens Krænkelse, Drab og Mordbrand med "Nytten og Nodvendigheden" er meget begribeligt, men at han kan sige, at de, der have udøvet denne Handling som lumske Stiemænd og uden anden Anstrængelse end at kaste Brand- og Mordredskaber ind i en indsluttet Stad, have erhvervet sig Ret til deres Fødelands Taknemmelighed, overgaaer alt Begreb. Lader os engang see hvad disse Helte egentlig have gjort. De have med 60,000 Landtropper og Matroser indsluttet en Stad, med neppe 5000 Mand Garnison, til Lands og til Vands; de have sat 30,000 Mand Landtropper i Land ved Vedbek og Kjøge, som ikke fandt allermindste Modstand; de have med deres Armee leveret tre Fægtninger med et Corps, som ingensinde var større end 600 til 800 Mand; de have derpaa indsluttet Staden paa nogle 100 Skridt, og, bombarderet den, efterat have anlagt alle deres Batterier i største Magelighed endog ved Hjelp af Sjællandske tvungne Bønder, i 3 Dage og Nætter. Sandelig, mod saadanne Helte er Alexander og Cæsar kun Skrællinger.

Lord Holland var dog af andre Tanker. Vigtigheden og Storheden, sagde han, berettiger ikke altid til en Belønning, hvorpaa en Armee sætter en saa stor Priis, men som ikke bør ødsles med. Det er uden Tvivl Expeditionens Gjenstand, der maa bestemme Parlamentet, thi det takkede Lord Hood, da han tog Bastia, men brød sig intet om Toulons Indtagelse. Angrebet paa Kjøbenhavn var af det Slags, at der ikke behøvedes stort Mod og stor Anstrængelse af vore brave Sømænd og Soldater. Dersom den ædle Lord havde

indskrænket sin Motion til Landtropperne, saa havde han maaskee givet sit Bifald dertil. Men da Søfolkene kun brugtes til at tiltakle de Danske Skibe, saa seer han ingen Grund til Takadresse.

Lorden finder det ikke upassende, at give sit Bifald til at takke Landtropperne. Men dersom han havde kjendt det mindste til Kjøbenhavnstoget, saa havde han uden Tvivl dog nok betænkt sig. Skulde endelig nogen have Tak for dette Hærværk, saa er det Artilleristerne, og disses Tal beløb sig maaskee til tusinde Mand. De øvrige 30,000 Mand laae hos Bønderne omkring i Sjælland, drak Brændeviin, smøgede Tobak og spillede Styrvoldt, medens de tappre Bombarderere erobrede Kjøbenhavn. Sømagten har under hele Beleiringen ikke gjort andet end været Vidne til, hvorledes Kjøbenhavn brændte, og derpaa i Forening med de brave Bjergskotter plyndret Holmen, og bortført vore Krigsskibe. Dertil behøvedes ingen Tapperhed; det kunde Schinderhannes's Folk have forrettet ligesaa godt, dersom de havde været saa talrige som Engellænderne i Sjælland. I Fægtningerne med vore Canonbaade beskjemmede de deres eget Flag ved sand Feighed. Da der var kommen Ild i et af deres Fartøier, flygtede alle de øvrige tilbage, og fra det Øieblik af turde ikke et eneste Skib af den uhyre Engelske Armade nærme sig vore Canonbaade. Mange Tusinde have været Vidne hertil og kunne bekræfte Sandheden deraf.

I Underhuset gjorde Lord Castlereagh samme Motion, og bemærkede derved, at Takken til Tropperne ingenlunde stod i Forbindelse med Parlamentets Dom over Nødvendigheden og Retfærdigheden af Handlingen selv. — Windham samtykkede i Motionen, men holdt for, at Expeditionen selv ikke fortjente Parlamentets Tak. — Brand, Whitebread og Tierney talde mod Motionen. Ved Stemmesamlingen fandtes 100 Stemmer for og 19 mod Motionen.

Et Londonsk Ministerialblad havde nylig paastaaet, at Storbritannien kunde, saalænge det beherskede Havet, næsten forhindre al Samfærsel paa Fastlandet, i det mindste gjøre den saa vanskelig, at Priserne paa de fleste Varer maa stige tifold. Andre Londonske Journaler gjendrive denne Paastand og bevise, at trods alle de Hindringer, som Engellænderne maatte lægge Skibsfarten paa Østersøen i Veien, kan dog Kjøbmandsgods transporteres paa de Russiske, Polske og Preussiske Canaler fra det østlige Europa til det vestlige, og saa-

ledes omvendt. Weichsel og Niemen (Memel) ere ved Canaler forenede med Pripetzfloden, som falder ud i Dnieper og paa denne kunne Coffardieskibe seile til det sorte Hav, Constantinopel og Persien, og bringe Europæiske Producter til Levanten. I Henseende til Samfærsten med Indien, da er den Russiske Grændse kun 1500 Weyster (200 Mile) fra Indus. De Orenborgske Tatarer gjøre ofte denne Reise og medbringe Candissukker, der taaler den længste Landtransport, til meget billig Priis. I det Russiske Rige seer man ofte om Sommeren en uhyre Mængde Floder og Canaler, og om Vinteren danner Sneen et Ocean, som om Vinteren kan befares med lige saa ringe Omkostninger som det virkelige Hav. Fra Solanginsk ved de chinesiske Grændser kan man næsten fare uafbrudt til Vands. Paa den uhyre Vei af 1000 Mile afbrydes Samfærdselen kun ved to smalle Landstrimler af 12 Mile, over hvilke Skibsladningerne maa bringes paa Axen. I de fleste Russiske Egne lettes Varetransporten ved næsten 6 Maaneders Slædefart, som tager den korteste Vei i lige Linie over Moradser, Floder og Søer. Alle store og vanskelige Transporter opsættes til om Vinteren, og Fragten er da saa billig, at den i adskillige Provindser ikke overstiger Omkostningerne af Befordringen til Vands. Kjøbmandsstanden i Riga har siden 1780 oprettet i Petersborg et Befordringsvæsen, hvor Fragten er meget billig. Hvert Skippund koster fra Riga til Petersborg kun ti Rubler.

Stockholm d. 26 Febr. Følgende er her offentlig blevet bekjendtgjort: Da der til den Kongel. Orlogsflaade udfordres 850 Alen Bandagelærred, 600 Alen Plasterdug og 700 Lisp. Svensk Smør, samt senest d. 14 næstk. Marts ligeledes her leverede, 980 Alen Bandagelærred, 680 Plasterdug, 37 Lisp. gammelt fiint Linned, 30 Lisp. gammelt grovt Lærred, og 3300 Lisp. Smør, saa behage Vedkommende at indlevere til Forvaltningen af Søanliggenderne d. 29 d. M. Kl. 12 deres forseglede Tilbud, hvori nøiagtig bør opgives hvor stort et Partie der kan leveres og hvor meget der inden d. 14 Martii kan leveres.

I det Kongel. Lazareth i Stockholm ere i afvigte Aar 1390 Syge blevne behandlede. Af disse ere udgaaede friske og helbredede 1147 og døde af begge Kjøn 141. Mærkeligt er det, at 353 af

disse Patienter, (altsaa over ¼ Deel) vare Veneriske af alle Grader: et Beviis paa, at denne afskyelige Sygdom er ligesaa almindelig i Stockholm som i Kjøbenhavn. Næst efter den Veneriske Syge synes Vatersot at være den almindeligste Syge i Sverrig. I Lazarethet allene behandledes 142 Vatersotige.

En opmærksom Reisende, som d. 27 Febr. er kommen over Sverrig fra Norge, beretter, at der i Sverrig ikke var gjort mindste krigerske Bevægelse; at der i Gothenborg kun laae 2 Engelske Linieskibe, 1 Fregat, og nogle mindre Fartøier, ialt syv; at Sverrigs Indvaanere vare i stor Frygt for de Franske; at man har havt i Sinde at trække en Cordon af 1200 Mand paa Grændserne af Norge, men at man af Frygt for Misforstaaelse har opgivet dette Forsæt; at adskillige have været i Begreb med at forlade Helsingborg, men at de efterlode det, da der ankom en Estafette med den Efterretning, at den Russiske Armee havde gjort Holdt i Finland; at alles Udsagn stemmede overeens deri, at der aldeles ikke var tænkt paa nogen Bevæbning og at ingen Engelske Tropper fandtes i hele Sverrig; at Kongen, efter Sigende, opholder sig med den største Deel af Armeen i Finland. — Imidlertid synes dog Indbydelsen til alle Læger og Chirurger (see forr. No.) og Licitationen over Bandage, Lærred ꝛc. at vidne om krigerske Tilberedelser.

I Lissabon har Keiser Napoleon under d. 23 Dec. udstædt et Decret, hvis Indhold er, at der skal paalægges Kongeriget Portugal en overordentlig Krigs-Contribution af 100 Millioner Franker, som skal anvendes til at tilbagekjøbe al Eiendom af enhver Benævnelse, som tilhører Privatfolk; at denne Krigsskat skal lignes af Armeens Over-General paa alle Provindser og Stæder, og at der skal føies de fornødne Anstalter til dens Inddrivelse; at der skal lægges Beslag paa alle de Eiendomme, der tilhøre Dronningen af Portugal, Prinds Regenten, de apanagerede Prindser, samt alle de Store, som have forladt Landet med Prindsen, og inden d. 15 Febr. 1808 endnu ikke vare vendte tilbage. — Tilligemed dette Decret har Over-General Junot ladet udgaae en Bekjendtgjørelse af 24 Artikler, hvorledes man skal forholde sig i Henseende til Bidragene til denne Contribution. I den 4de Arti-

kes hedder det: at det Guld og Sølv som tilhører alle Kirker, Capeller og Broderskaber i Staden Lissabon og dens District, skal sendes til Mynten og modtages der af Skatmesteren. Kirkerne skulle kun beholde de til Gudstjenesten nødvendige Sølvkar 2c.

General Miollis er d. 2 Febr. i Spidsen for 5 til 6000 Mand rykket ind i Rom. Portvagterne og Hovedvagten paa Pladsen Colonna bleve strax besatte af de Franske Tropper ligesom og Engelsborg. Alt dette skede med Rolighed og Orden. Paven lod udgaae en Proclamation til Indvaanerne. Den 3 Febr. bleve Portene, paa 3 nær, igjen besatte af pavelige Tropper.

Breve fra Toulon melde, at den derværende Flaade, forstærket ved en forenet Fransk-Spansk Flaade, sandsynlig den fra Rochefort og Cadix, er d. 7 og 8de udløben fra denne Havn og har med en gunstig Vind styret sydost til ad Sicilien. Linieskibenes Tal beløber sig til 30.

Kjøbmændene i Wien vilde ikke mere acceptere Engelske Verler. Men de have endnu ikke fattet nogen almindelig Beslutning, eftersom Advarslen fra Regjeringens Side endnu var ubestemt.

Fra Stockholm meldes under d. 16de Febr.: vore Tropper, der skulde gaae til Finland, ere blevne nødsagede til at tage den lange Vei igjennem Lapland. De have deelt sig i 2 Corps. Kulden er nu 15 Gr. Reaum. — Til vore Grændsers Forsvar er nu vor Armee deelt i forskjellige Divisioner. Den i Sønden staaer under Feldtmarchal Baron v. Tolls Befaling, den i Vesten, paa Grændserne af Norge, under General Baron v. Vegesack, og den i Norden under Hr. Bergenstråle. Desuden have vi endnu en stærk Reserve-Division, som er bestemt til, at begive sig hen, hvor Omstændighederne kræve det. Anføreren for samme er endnu ikke udnævnt. — Kongen er i Løverdags reist til Gripsholm, hvor han ikke agter at opholde sig længe; det hedder, at han tager til Skaane.

Ogsaa det Østerrigske Hof har under d. 18 Febr. udstædt en Erklæring mod Engelland, hvori Østerriges frugtesløse Bestræbelser for at formaae Engelland til at indgaae Fred med Frankrige, og de Engelske Ministeres æreløse System ret tydelig lægges for Dagen.

En Skipper beretter, at 26 store og smaa Engelske Krigsskibe vare ankomne ved Øen Corfu, formodentlig for at angribe den, men at de igjen have forladt den, da de fandt den i god Forsvarsstand. Øen Tenedos, som Tyrker, Russer og Engellændere have besat efter hinanden, er ganske øde og forladt af de fleste Invaanere. Deyen af Tripoli har sluttet med den Engelske Regjering i Maltha en Alliance- og Handelstractat, og han leverer nu Øen Korn og Levnedsmidler.

I Spansk America skal der være en saadan Overflødighed af myntet Sølv og Sølvstænger, at man ikke veed hvor man skal gjøre af det.

Fra Philadelphia meldes under d. 27 Dec. f. A., at Americas Forhold til de krigsførende Magter har foranlediget Embargoen paa alle Americanske Skibe; at den ikke vil blive ophævet førend Alting er bragt paa en fast Fod; at Cabinettet ikke har valgt dette Skridt uden efter to Aars Overveielse. Den Act, som befaler denne Embargo, er nu bleven forøget med et Tillæg af 3 Artikler, der bestemmer Straffene i Overtrædelses-Tilfælde, og paalægge Caperne og andre med Caperbreve forsynede bevæbnede Fartøier samme Forbindtligheder som Kjøbmandsskibe.

Den Franske Keiser skal i Sevres-Fabriken have bestilt et Dessert-Service af Biscuit, efter de skjønneste Figurer i Museum Napoleon.

Marchal Victor skal have faaet en Bestemmelse til Portugal.

Den Russiske Minister i Paris nyder samme Udmærkelse som den Franske i Petersborg. Han er hver Uge paa Jagt med Keiseren, og sidder ved Taffelet paa hans høire Side.

Regjeringen i Stralsund har ladet bekjendtgjøre, at eftersom Tilladelsen at udføre visse Kornsorter let kunde blive misbrugt i den Grad, at de Franske Troppers og Fæstnings Forsynelse kunde lide derunder, saa skulle de, der ikke levere hvad der paalægges dem, behandles med største Strænghed, og Leveringen skal inddrives, om end den Leverende ikke skulde beholde Udsædskorn tilovers.

Det hedder, at den Svenske Charge d'Affaires vil snart forlade Wien, og at alle Landmagter vil afbryde deres Samqvem med Sverrig.

Corsica frembringer i Aar saa stor en Mængde Bomolie, at man mener dens Udførsel kan indbringe 13 Mill.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 43.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 8 Martii, 1808.

Noden driver nogen Kjerling til at spinde.

(Indsendt.)

Jordens første Beboere levede længe som blotte Naturmennesker. Ukiendte med den Evne, Skaberen havde nedlagt hos Mennesket, ved Flid og Anstrængelse at erhverve sig de Kundskaber og Færdigheder, hvorved det hæver sig over Dyrene, og at gaae frem til Fuldkommenhed. Noden, som er Moder til Opfindelser og Bestræbelser; Mangel paa Alt, aftvang det sorgløse Menneske, at udfinde Midler, hvorved det kunde forskaffe sig de første Nødvendigheder. Og i denne udannede Tilstand, da man allene tænkte paa at et Skiul i Jordens Huler, og i Klippernes Kløfter, for at beskjærme sig mod ublide Aarstider, og glubske Dyrs Anfald; da det blotte Livsophold var det nok, forblev alting ukunstlet, simpelt, og havde Præget af Raahed. Forinden et høiere Øiemed end det, at tilfredsstille Livets første uundværlige Fornødenheder, tænkte man ikke paa Anstrængelser til at udvide deres Virkekreds, for at opnaae Behageligheder i Livet.

Ligesom de første Mennesker forlode deres Raahed, og indgik i selskabelige Forbindelser, og de ophørte med det omflakkende Hyrdelevnet, lagde man sig, istedet for Jagt, efter Jordbruget. Ved udvidet Kundskab og mere Erfaring, blev man mere vindskibelig og lærte at benytte en og anden Naturprodukt. Ved nærmere selskabelige Forbindelser, og ligesom Befolkning tiltog, tiltog ogsaa gienſidig Handel og Vandel mellem adskilte Selskaber, og derved tiltog Kultur og Formuenhed; og ligesom Vellevnet tiltog, formertes Nødvendighederne.

Menneskets Attraa og Grunddrift til at nærme sig Fuldkommenhed alt meer og meer er grændseløs; saaledes ogsaa dets Tragten, Rigdom, Magt og Vælde. Forstandens Oplysning forfiner vore Sæder, vor Klogskab staaer i Forhold til vor Opdragelse, og dermed vor Virkekreds; jo større denne bliver, desto større vore selskabelige Forbindelser og Forpligtelser; desto nøiere sammenknyttes de Baand, der forene Selskaber, Slægter og Stater, og disses Forbindelser ere nødvendige for at befordre jordisk Lyksalighed. Forfængelighed og Egenkierlighed tilskynde det ene Menneske til at hæve sig over det

andet, til at overgaae hinanden i alle Livets Handlinger.

Mangel, Trang, indbyrdes Forsvar, der forenede de første Selskaber, forenede omsider disse til Stater. Disse tiltoge og Mængden forøgede Nødvendighederne, og disses Tilvejebringelse befordrede Industrie, der udvidedes alt meer og meer, ligesom Begiærlighed efter Fordeel tiltog; saaledes lagdes en Grundvold til Formue og Rigdom, og Virksomhed og Bestræbelser blev da en Nødvendighed.

Industrien forædlede og forfinede de mange tiltagende Nødvendigheder, og derved opkom Kunsterne, som igien affødte, ved Erfaringer og spekulative Undersøgelser, Forsøg og Opfindelser, Videnskaberne.

Ved overhaandtagende Velstand, tiltager Vellyst, Yppighed og Ødselhed; men ved Enkeltes Overflødighed leve Tusinde. Ærgierrighed, Stolthed, Forfængelighed er Aarsag til Pragt og Overdaad. For at opnaae eller tilveiebringe alt det Meget der udfordres for at tilfredsstille Alles Begiærligheder efter at vise sig, paa en eller anden Maade; for at hæve sig over Ligemænd; for at udmærke sig paa en glimrende Maade, ansporer Mennesket til Anstrængelser i Tænkning og Handling. Handel, Vandel, Industrie i alle deres forskiellige Grene vinde og udvides derved, og fremvirke idelige ny Opfindelser, som en Tilvext for Kunster og Videnskaber. Det Punkt, til hvilket den menneskelige Fuldkommenhed og jordisk Lyksalighed kan naae, er meget fiernt, og hvilken Dødelig stræber ikke efter at nærme sig det. Er ikke ogsaa denne Stræben en rosværdig Anstrængelse? bestaaer ikke vor Lykke og Borgerheld deri?

For at tilveiebringe og fremvirke de mange Slags Fornødenheder og Nødtørftigheder der ansees for uundværlige, fra den Ringere til den øverste Borger, maa den ene række den anden Haanden. Den ene ved Arbejde, og den anden til at vedligeholde Arbejdet. Forarbejdede Varers Afsætning befordrer Arbejdet; Mangel paa Afsætning standser det, og Mængden, som er den arbejdende Del, lider derved.

Saaledes som det gaaer imellem Mand og Mand, gaaer det og imellem Stat og Stat. Den ene Stat har Mangel paa Mangt, som en anden har Overflødighed af; ogsaa disse række hinanden Haanden. Produktionen maa standse, naar de fornødne Vareartikler mangle. Ved disses Tilvejebringelse florerer Handelen, og ved deres Forædling lever Fabrikanten. Meget kunde vi vel undvære af det Meget vi behøve; men er det ikke en Lykke for Menneskeligheden, at Fornødenhederne ere saa mange, at Een behøver Meget, og en Anden kan nøjes med Mindre. Det hele Borgersamfund bestaaer jo derved; og vi særskille os jo derved fra de første raa Mennesker; at undvære Alt, var at gaae tilbage.

Kunde enhver forarbejde hvad han forbrugte, var han da for sig og Staten derved lykkeligere? Huusfliid, i en vis Henseende, er rosværdig, og dertil bør opmuntres; men er det fordeelagtig for hver især og for det Hele i alle Henseender? Hvad som fabrikmæssig kan fremvirkes ved mekanisk Hielp, ved Ferdighed af daglig Øvelse, giøres bedre og lettere end af Enkelte, der mangle og savne Alt.

Kan enkelte Familier ikke lettere kiøbe de Lærreder og Tøjer, de virke? unægtelig. Fordelen bestaaer nok kun deri, at man uformærkt efter Haanden anskaffer det Fornødne, som ved Kiøb hos Fabrikanten vilde være, for mange, føleligere paa engang at udrede. Den, der ikke giør det af

Nød, er ingen god Borger, saasom han intet vinder derved, men skader dem, der leve deraf, eller hvis Haandværk det er.

Maatte Bonden ikke hellere kiøbe af Kiøbstædmanden mange af sine Klædesorter? Er hans indskrænkede og nøisomme Levemaade ikke skadelig for Borgersamfundet? Har han ikke for faa Nødvendigheder? Vilde han ikke anstrænge sig mere ved Fliid og Arbejde i Jordebruget, som egentlig er hans Fag, behøvede han mere til Livets Begvemligheder og Behageligheder? Har Dovenskab ikke meget sin Grund deri, at mange nøjes med lidet. Han behøver kun at arbejde den halve Dag, for at skaffe sig det lidet, han nyder og behøver. Vidner ikke Akkord Arbejde herom. Man skulde troe at det var det kraftigste Middel til Flid, naar Fortienesten stod i Forhold til samme. At egen Fordeel drev enhver til Flid: kun sielden er dette Tilfældet. Arbejderen attraaer ofte ikke mere end tørt Brød og Brændeviin, og naar han har fortient saa meget giør han Fejerabend. Derom haves Erfaring.

Kiøbstædmanden og Landmanden staae i Samqvemmet ikke i et godt og rigtigt Forhold. Sidste afsætter sine Varer til Første, uden at behøve synderlig meget af Førstes. Her har Varers Afsætning og ikke Omsætning Sted. Kunne vi ikke her ansee Bonden som i sin Raahed? Der gives Bønder paa enkelte Steder, hos hvilke der hersker et Slags Overdaad. Ved deres Bord opvartes med Viin, og deres Børn lære at danse; med alt dette spores Velstand. Stræbsomhed forskaffer dem Midlerne til at kunde leve anderledes end andre, der nøjes med et karrigt Livsophold.

Men alting har eller bør have sine Grændser. At gaae tilbage til de første Menneskers Raahed, for at undvære det Meget, vi nu behøve, den Tanke

røbede Afsindighed, og at drive Overdaad og Ødselhed hos Alle til det Yderste, vilde røbe Mangel paa sund Forstand. Lad dem være ødsel og forfængelig, som uden Afsavn kan være det; den Enkelte, som forledes til at følge disses Exempel, og ikke formaaer det, han straffer sig selv. Vi trænge alle til andres Hielp og Understøttelse, men vi hielpe os selv først og fremmest, og andre saa meget mueligt, uden egen Skade. Vi behøve Mangt fra andre Stater, men hvad vi kunne giøre og fremvirke selv, er en Gienstand for vore Bestræbelser. Udvid Fabrikantens og Manufakturistens Virkekreds, men stands ikke Andres Forbrug af Alskens Varer, endog til Ødselhed. Første lever da af de sidste, og disse vil vide at forskaffe sig Midler til at erhverve sig det Fornødne for at fyldestgiøre deres Begiærlighed og Forfængelighed efter Pragt og Ødselhed.

Lad Handel florere for saavidt egen Industri ikke lider og qvæles derved. Vanskeligt er det altid at finde den rette og sikkre Vej til Velstand, man ansee det heller ikke umueligt at finde den. Hvo der vil bane sig ny Vej til Vinding for sig og det Hele, vil altid finde mange Anstødsstene; men at rydde disse afvejen, derved viser man sig stor af Fortieneste; derved har Manden af Genie og Talent Anledning til at udmerke sig. Al Begyndelse er svær; dette føler især Fabrikanten, der foretager denne eller hiin Entreprise, og som umuelig kan holde Priis med Andre, der have overvundet alle de Besværligheder der møde, og som Begynderen først har at hæve; fornemmelig fattes ham Afsætning, formedelst hines fremmede Varers Indførsel.

Mængden søger de bedste og billigste Varer, naar han har Valget, ubekymret om hvor de ere fabrikerede, følgelig undersælge de Fremmede Os;

men ved indenlands Industri kunde Prisen holdes lige. At vi ikke drikke Øl og Miød som vore Forfædre, har sin gode Grund. Ophielp vore egne Fabrikata, og lad enhver ødsle ved Forbruget efter Behag.

Stolte Dannequinder! Ved at overskue den menneskelige Bane giennem Aartusinder, have vi seet, at Forbrug og Erhverv har staaet i Forhold til Oplysning og Kultur; og hvorledes man gradviis ere stegne til den Høide vi nu have naaet. Vedbliver at række Industrien Eders hielpsomme Haand. Indskrænker ikke eders Nødvendigheder og Forbrug af al Slags Fabrikata, Patrioten vil nok sørge for, at intet uden det, som kan bestaae med Landets Interesse falbydes. Vindskibelighed paa Alles Sider vil stræbe for at alle leve derved. Vi leve og leve lade.

Som Bilag til Forordningen af d. 26 Febr. 1808 er igjennem det Kongel. Danske Cancellie udstædt: Regler til Jagttagelse ved Kystmilicen i Danmark, af følgende Indhold:

Om Kystmilicens Øvelser, og dens Forhold i Tilfælde af fiendtlig Landgang. Da Kystmilicens Bestemmelse er, at forebygge Overrumpling fra Søesiden, og enten at forhindre fiendtlig Landgang, saafremt den dertil havende Magt er tilstrækkelig, eller, i Tilfælde af at saadant ikke er gjørligt, da at lægge Fiendens videre Fremgang de mueligste Hindringer i Veien, indtil de regulaire Tropper kunne komme Kystbeboerne til Hjelp; saa bør ogsaa alle Øvelser, der ikke sigte til dette Maal, som unødvendige og tidsspildende bortfalde. — Til denne Milices Dannelse udfordres derimod, at den vænnes til med Fordeel at bruge sine Vaaben, og at den gjøres opmærksom paa, hvorledes den har at forholde sig i Tilfælde af fiendtlig Landgang. — Dertil meddeles her en kortfattet Anviisning; ligesom det og paalægges Kystmilicens Overbefalingsmænd at vaage for, at samme af de dem underordnede Befalingsmænd og Underbefalingsmænd nøiagtigen følges. — A. Øvelser med Skydegeværer og andre Vaaben. De Kystbevogtere, som ere forsynede med Skydegevær, men, efter den af deres Foresatte anstillede Prøve, befindes at mangle Færdighed i at skyde med Kugle-

Bøsse, bør hver Søndag efter Gudstjenesten, paa et dertil beqvemt Sted, øves i at skyde til Skiven, og de som ei skyde godt, anvises at skyde med Rendekugler, som lettere træffe. De af disse Skytter, hvis Gevæ-rer ere forsynede med Bajonetter, øves tillige i at fælde Geværet, for saaledes at kunne gaae løs paa Fienden. Tempo og Trit ere just ikke fornødne, men Nødvendigheden af, ved deslige Angreb, at blive tæt sluttede til hinanden, og holde nogenlunde lige Linier, bør nøie forklares Mandskabet, og Efterlevelsen af denne Bestemmelse overholdes. Ved disse Øvelser maae Mandskabet ei stilles paa mere end 3 Geleder. Det til Øvelserne fornødne Krudt og Blye til Kugler, for saavidt Mandskabet selv ei dermed maatte være forsynet, leveres fra de Kongelige Arsenaler, efter Ordre af den i Provindsen commanderende General. Den Deel af Kystbevogterne, som er bevæbnet med Landser, Høegafler, Stænger med Pigge paa o. s. v. øves ligeledes om Søndagen: men ikkun til, i større eller mindre Hobe, eller Linier, at fælde disse Vaaben, og i tæt sluttede Linier, Arm ved Arm, at gaae rask og uforfærdet løs paa Fienden. Linierne, hvori de opstilles, maae være nogenlunde lige; og paa høiere end 3 Geleder bør en Linie ikke stilles, siden de bageste Geleder ellers vilde blive uvirksomme; ligesom det og nøie bør paasees, at de Kystbevogtere, som have de korteste Vaaben, komme i forreste, og de, som have de længste Vaaben, i bageste Geleed. For at kunne paa Plainer beskytte sig mod Cavallerie-Angreb, maae Folkene øve sig i at løbe sammen og formere Kredse om deres Befalingsmænd eller Underbefalingsmænd, hvorved iagttages, at slige Kredse maa være tæt sluttede, Folkene strax fælde deres Vaaben, og sætte deres høire Fod noget tilbage, for destobedre at staae fast og at kunne modstaae et Angreb eller Choc. Naar Mandskabet formerer Kreds, bør Skytterne staae inderst, eller i de bageste Geleder, for at skyde ud igjennem Lukkerne paa Fienden; over 100 Mand bør ikke komme sammen i een Kreds. Kredsene bør staae saaledes, at den ene ikke er den anden i Veien, men at hver Kreds stedse beholder Fronten frie, til at kunde skyde paa den angribende Fiende. Saalænge man er paa Plainen, og har det fiendtlige Cavallerie i Nærheden, bør enhver Retraite, som befales, skee i Kredse, og disse først brydes, naar man kommer til en Gjenstand, der kan dække Folkene for det fiendtlige Cavallerie. Indtil en Kystmiliee Trop skal angribe, maae man søge at dække den, saavidt mueligt, bag Gjærder, Huse, Bakker, o. s. v. for Fiendens Ild. Naar Kystbevogterne ere opstilte i Linier, staae de, som ere bevæbnede med Skydegevær, almindeligviis paa Fløiene, og sendes ud mod Fienden, for at harcellere, opholde eller forurolige ham, førend det kommer til Attaqve; og under Actionen selv søge de ved Ommarscher at vinde Fiendens Flanker eller Ryg. Naar Kystmilicen trækker sig tilbage, dække Skytterne Retraiten og søge

at lokke Fienden i Baghold. Alle Attaqver med fældede Vaaben ledsages med et stærkt Skrig af alle Mand, da saadant ofte forvirrer og indjager Fienden Skræk, og ved slige Attaqver maa man stedse søge at overfløie Fienden, og derved komme en Deel af hans Magt i Ryggen. — B. Jagttagelser ved fiendtlig Landgang. Naar det formodes, at Fienden vil lande, da sendes strax, fra den paa nærmeste Allarmplads forsamlede Kystmilice, stærke Patrouiller frem imod Kysten, og haves Skytter, da følge disse med; af hine udsendes mindre Patrouiller, som gaae frem med Varsomhed, og saa skjulte som mueligt. Sees det, at Fienden er for stærk til, at man med Fordeel kan binde an med ham, da meldes det til Allarmpladsen; Patrouillerne skyde imidlertid paa Fienden i Baadene, og søge, ved at udbrede sig, lade sig see af Fienden, og gjøre at muelig Støi, at indbilde ham, at de ere meget stærke. Have de Trompeter eller Trommer med sig, da lade de, i nogen Frastand, Folk blæse eller slaae derpaa; lander Fienden desuagtet, trække de sig, efter Omstændighederne og Terrainets Beskaffenhed, langsomt eller hastigere tilbage mod de til Soutien fremilende Linie-Tropper, eller Kystmilice-Corps, og søge at drage Fienden til et Baghold, for saaledes at omringe og afskjære ham fra Baadene, som derefter, ved Detaschements, der sendes paa Omveie, tages i Besiddelse. Finde de udsendte Patrouiller derimod, at den landende Fiende er svagere end de, og troe de med Fordeel at kunne angribe ham, da skydes ikke, men alt Mandskabet holder sig skjult, til Fienden er i Land, og rykker frem; hvorpaa han angribes fra flere Sider med Raskhed; og naar han er taget til Fange eller dreven op i Landet, da bemestrer man sig Baadene, som strax trækkes paa Land, hvorhos Aarer, Seil og Roer tages af dem og bringes i Sikkerhed. Kan man ikke bemestre sig Baadene, da maae man søge at ruinere, eller, som er bedre, at opbrænde dem. Hvor Terrainet giver Anledning dertil, bør Kystmilicen i Særdeleshed øves i at lægge sig i Baghold, for paa denne Maade at lokke Fienden i Snarer. I store Plainer maae Kystmilicen ikke engagere sig med Fienden, med mindre den er understøttet af Linie-Tropper, eller den er meget stærkere end Fienden. I modsat Fald bør den retirere, dækket af Skytterne, indtil den støder paa andre Tropper, som den da forener sig med, og derefter rykker frem, for at tilbagedrive Fienden. En af Kystmilicens Hovedpligter er, at avertere de bag ved staaende Tropper eller stærkere Kystmilice-Corpser, om Fiendens Landgang, hans videre Foretagender, Styrke, Marsch-Direction, og hvorledes han er bevæbnet. Der, hvor Linie-Tropper ere tilstæde, maae disse, som allerede er befalet, stedse understøtte Kystmilicen. Den høistcommanderende Officeer udkaster Dispositionen, og afgiver de fornødne Ordres til de Bevægelser, som, efter Terrainets Beskaffenhed, samt Fiendens Styrke og Foretagende, findes meest passende til det fælles Øiemed: at slaae og fordrive Fienden. Naar det ei, ved særdeles Leiligheder, anderledes befales, bør Mandskabet, saavel ved Patrouilleringer, som naar Fienden er landet og skal fordrives, være særdeles stille og taus, da al Støi og Allarm kun tjener til Advarsel for Fienden, og desuden kan have den Følge, at denne desto hastigere faaer Forstærkning fra de Fartøier, hvorfra Mandskabet er udsendt.

Om Kystsignalernes Indretning og Brug. Hensigten med at anlægge Signaler langs Kysterne er: at kunne hastigen underrette dem, som skulle forsvare Kysten, om, hvorhen de bør ile naar Fiendtligheder forefalde fra Søesiden, enten i deres eget District, eller i Nærheden deraf. Derfor bør de til Signaler udsøgte Puncter være af den Beskaffenhed, at man derfra ei allene overskuer Kysten, men tillige kan correspondere med Hovedpuncter længere inde i Landet, der ligeledes bør vælges med Hensyn til Fiendtligheder fra Søesiden, nær ved Kystmilicens Allarmpladser, eller andre vigtige Steder. Foretages Signaleringen ei efter hensigtsmæssigt Overlæg og forsigtig, vil den let kunde mislede Kystbevogterne, bringe dem fra deres Poster, og sætte hele Districtet uden Nytte i Allarm; altsaa skade, istedet for at gavne. Da det Locale paa enkelte Steder, f. Ex. i skovrige Egne, kunde lægge Hindringer i Veien for Forplantningen af de Signaler, der ellers ere synlige i lang Afstand, hvorimod andre Hjelpemidler, som allerede haves, kunde afbenyttes, f. Ex. forskjellige Gradationer af Ringning med Kirkeklokker, saa foreskrives ikke bestemte almindelig gjeldende Regler for Signaleringen, hvilken bør indrettes passende til det Locale; dog kan en systematisk Overeensstemmelse finde Sted imellem de forskjellige Signaler, ved at iagttage følgende: De ved Kysterne af de Commanderende befalede Observations-Patrouiller af Kystmilicen, være sig til Hest eller Fods, ville, saavel om Dagen som om Natten, strax kunne bemærke, naar Fienden forsøger Landgang. Naar Antallet af den landende Fiende er saa ubetydeligt, at den tilstædeværende Kystmilice eller anden militair Besætning er stærk nok til at seire over Fienden, saa gives intet Signal om Bistand. Er den fiendtlige Magt noget større, saa at den tilstædeværende Besætning behøver Understøttelse, da antændes et enkelt Røg- eller Ildsignal, og hvis der signaleres med Kirkeklokker, slaaes dermed enkelte Slag, som da opfordrer Vedkommende til at sende Forstærkning. Kommer Fienden med en stor Magt, saa antændes to Signaler i 5 a 6 Alens Afstand, i stille Veir ved Siden af hinanden, men i Blæst over hverandre, (med Kirkeklokkerne ringes Storm) hvorved Egnens hele Forsvar opbydes. Naar der signaleres paa en af de ved Kysten anlagde Stationer, og Repetitioner til Siderne, eller paa Mellemstationer, ei ere fornødne i Communication, saa gjentages Signalet kun paa den længere inde i Landet anlagde Hovedpunct, da de, der ere ved Kysten, paa begge Sider

af den først signalerende Station, ville om Dagen selv kunde see, hvorvidt det er raadeligt at concentrere sig; om Natten forbyder Forsigtighed dem, at forlade det Sted, de bevogte. Til Dagsignaler, som kunde sees i lang Afstand, tages store Knipper af veltørret Halm, som bindes fast oven til, men ere løse og noget spredte for neden; paa det at de ikke strax skulde fænge Ild overalt, befugtes de udenpaa, til hvilket Øiemed der stedse bør være Vand ved Haanden; indvendig maa ethvert Halmknippe derimod være saa tørt, at det brænder villigt; derved fremkommer en stærk, mørk Røg, tjenlig til Varsel om Dagen. Til Natsignaler antændes gamle Tjæretønder, hvis øverste Bund er slaaet ud, og paa hvis Sider ere borede nogle Huller, som give Træk, for at Ilden kan brænde levende og lyse stærkere. Medens Tønderne holdes i Beredskab, bør de staae med den lukkede Bund opad, for ei at blive vaade indvendig af Regn. Halmknipperne gjemmes i de Vagthytter, som enhver Station maae være forsynet med; og bør der i samme opbevares et godt Fyrtøi med Tilbehør, for hastig at kunne antænde Signalet. Saavel Dag- som Natsignalet maae ikke antændes for nær ved Huse eller ildfængende Ting. Da stærk Regn og Stormveir m. v. muligt kunde gjøre Signaleringen usikker, ja endog uanvendelig, saa bør i Nærheden af hver Signalstation stedse holdes en Hest i Beredskab, for at Ridende kunde melde det Forefaldne; ligeledes bør enhver Ordre, Rapport eller Efterretning, som hastig skal afsted, altid sendes ved ridende Bud. Paa de Kyster, hvor der ligge Militaire, forrette disse de langs Stranden fornødne Patrouiller; men, hvor ingen militaire Tropper ere, besørges Patrouilleringen af Kystmilicen, hvortil helst bør vælges øvede Skytter, eller i det mindste de, som ere forsynede med Skydegevær, og som øves i at omgaaes med Vaaben. Saavel denne Patrouillering, som alle andre Kystmilicen paaliggende personelle Byrder, bør af enhver Afdelings Befalende, efter rigtig Omgang, reparteres paa ethvert Sogns Kystmilice Mandskab. I øvrigt overlades det til den Høistcommanderende, i Krigstid, at foreskrive, hvad der i ovennævnte Henseender ansees passende, saavel til Omstændighederne, som for det Sted, hvor den ham anbetroede Deel af Kystmelicen skal virke.

Om Kystmilicens Uniform. For Kystmilicen er anordnet et fælles Udmærkelses-Tegn, bestaaende af en rød Hatte-Kokarde med et hvidt Kors i Midten. Denne Kokarde bør, i Tjeneste-Forretninger, stedse bæres saavel af Mandskabet som af alle dets Foresatte. Mandskabet møder i øvrigt til Tjenesten i dets sædvanlige Dragt. Men skulde det selv ønske at anlægge en Uniform, da bør denne være: en mørkeblaa Kjole eller Trøie med hvide Opslage og Krave. Underbefalingsmændenes Uniform bliver herefter: en mørkeblaa Kjole med Overslag af samme Farve, hvide Opslage og Krave, glatte gule Knapper; hvid Vest; lange mørkeblaa Buxer; rund Hat med en bred Guldtresse om Pullen, og op-

hæftet med en Guldkrampe. De bære Sidegevær med Feldttegn af Sølv og grøn Silke, og paa høire Skuldre een civil Guld-Epaulet uden nedhængende Qvaster. Befalingsmændenes Uniform bliver som Underbefalingsmændenes, dog med tvende civile Epauletter af Guld, uden nedhængende Qvaster; en bred Guldtresse om Opslage og Krave; og paa Hatten en hvid Fjer. Deres Feldttegn er af Guld og grøn Silke, saafremt de ikke tilforn have været Officerer og i Naade ere afgaaede fra Krigstjenesten; thi da bære de Armeens Feldttegn. Amtmændene bære, som Kystmilicens Overbefalingsmænd, deres sædvanlige Embeds-Uniform, med denne Milices Kokarde. I øvrigt skal Overbefalingsmændenes Dragt og Feldtegn i Almindelighed være som Befalingsmændenes, med den Forskjel: at de bære trekantet Hat med Guldkrampe, og hvid Fjer; samt tvende civile Guld-Epauletter, hver med 2de nedhængende Guldqvaster foran. De militaire Overbefalingsmænd, som i Krigstider foresættes nogen Kystmilice-Afdeling, bære til forommeldte Uniform Armeens Cordon og Feldttegn, og paa de civile Epauletter det Distinctions-Tegn, som tilhører deres Grad i Armeen. Det tillades forresten samtlige til Kystmilicen henhørende Personer, at benytte den for enhver hidtil approberede Uniform, saa at den, som ved dette Reglement er bestemt, ikkun anlægges efterhaanden, ligesom den forrige bliver ubrugbar.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Uagtet det nylig er bleven meldt fra Stokholm, at Kongen af Sverrig agtede at begive sig til Skaane, saa erfares dog af senere Efterretninger, at Hans Maj. fra Gripsholm er reist tilbage til Stokholm.

I Sverrig skal det være bleven forbudet at udføre inden- og udenlandske Producter i Svenske Skibe.

Fra Eutin meldes, at H. D. Hertugen af Oldenborg nylig er reist til Paris.

Da Bygningerne paa Blaagaard have taget en saa betydelig Skade ved Engellændernes Stimandsadfærd, saa er Seminariet for Skolelærere indtil videre bleven henlagt derfra til Sorøe. Aldrig kunde et saa almeennyttigt Institut have været forflyttet til et mere passende Sted, end til en Bye, der i saa lang Tid med Rette er bleven anseet beqvem til Videnskabernes Sæde, og hvorhen der endog flere Gange er bleven talt om, at forlægge Kjøbenhavns Universitet, baade efter Hovedstadens Ildebrand 1795, og efter den Ulykke som overgik den i Fjor.

Magistraten i Christiansand har ladet bekjendtgjøre en Skrivelse fra den interimistiske Regjerings-Commission, som indeholder en Anmodning til vedkommende Embedsmænd, at opmuntre Indvaanerne til Salpeters Fabrication, efter Apotheker Maschmanns trykte Anviisning, da Landets Forsvarsvæsen og Frygt

for Mangel paa Salt kræver det. Som Præmie for hver 50 Pd. Salpeter, der leveres, og af een Mand paa een Gaard er frembragt, betales 2 Rdlr. for den ringere, og $2\frac{1}{2}$ Rdlr. for den bedre Sort.

Under d. 4de d. M. er i Følge Høieste Befaling Udførsel af Droggerie, Medicinal- og Apothekervarer indtil videre bleven forbudet.

Følgende frivillige Bidrag til Fædrenelandets Tieneste, ere for Regjeringscommissionen i Norge blevne anmeldte: Efter H. H. Hr. Biskop Keisers Skrivelse af 8de Jan. d. A., har Sognepræsten Hr. Jacob Hansen indsendt til ham 86 Rdlr., som Findøe og Falkøe Præstegjelds Almue i Stavanger Amt have sammenskudt til de mest Forarmede ved Kjøbenhavns Bombardement. Niels Anker og Comp. i Frederikshald have indsendt en Vexel paa 5000 Rdlr., last Blacks Enke og Comp., til Canonbaades Bygning. Efter Sorenskriver Buddes Skrivelse af 15 Jan. har Almuen i Hoffs Præstegjeld sammenskudt 423 Bspd. Blandkorn. Efter Hr. Provst Berghs Skrivelse af 19de Jan. har Lands Præstegjelds Almue sammenskudt 293 Rdl. 4 ß., som han, tilligemed 100 Rdlr., som han selv giver, og 10 Rdlr., som er skjenket af Personel Capellan Hr. Meldahl, forbinder sig til at betale i de 3 første Terminer af indeværende Aar. Hs. H. Hr. Biskop Bech har, i Skrivelse af 21 Jan., fremsendt 100 Rdlr., som han selv skjenker, og et Guld Armbaand, v. $2\frac{1}{8}$ Lod, samt en Landhuusholdningsselskabs Sølvmedaille, v. 8 Lod, hvilke han, som en Gave, har modtaget fra Sognepræsten Hr. Dreier i Kragerøe. Efter General-Commandoens Skrivelse af 23de Jan., har Capellanen til Froen, Hr. Moss, indsamlet 312 Rdlr. 20 ß. af Almuen i bemeldte Præstegjeld. Toldprocureur Omsen i Christiania har tilbudet sin Gage som Toldprocureur, 300 Rdlr. aarlig, saalænge Krigen varer, og et Aar efter at Freden er sluttet, samt bestemt, at bemeldte Gave for indeværende Aar maatte anvendes til een eller flere af de ulykkelige Familier, som meest leed ved Kjøbenhavns Bombardement; for den øvrige Tid ønsker Hr. Toldproc. den anvendt til begge Rigernes Forsvarsvæsen. Hr. Raadmand og Byfoged Dahl i Frederikshald, har tilbudet 400 Rdlr. aarlig saalænge Krigen vedvarer og han selv er i Live, hvilken Sum han har forpligtet sig til aarlig ult. Decbr. at erlægge i en af de Kongl. Casser. General-Commandoen har, under 4 Februar, indsendt 849 Rdlr. 75 ß., som, efter Opmuntring af Foged Schultz, er sammenskudt af Indvaanerne i Totens Fogderie. Albrechtson paa Kongsvinger, har under 5te Februar indsendt 150 Rd. til Canonbaades Bygning. Ved Skrivelse af 3die Februar har General-Commandoen tilmeldt Commissionen: At Strømsøe og Tangens Borgerskab har indberettet at der til Canonbaades og Jollers Bygning er sammenskudt 3295 Rdlr. At Bragernæs Byes Borgere ligeledes til en Orlogsbrig have sammenskudt 13,720 Rdlr. At Hr. Provst Krogh i Arendal har tilbuden sin Pakbod til Afbenyttelse, uden Godtgjørelse. Christine

Marie Støren har skjenket 315 Lod $3\frac{1}{2}$ Qvint. Sølv.

Følgende ere de fornemste Artikler i Øerne St. Thomas og St. Jeans Capitulation: Art. 1. Øerne St. Thomas og St. Jean med Tilbehør overgives til den Brittiske Krigsmagt. Art. 2. Alle Indvaanere, der ere virkelige Danske, skulle for deres Person og Eiendom nyde fuldkommen Sikkerhed og fri Gudsdyrkelse, naar de paa ingen Maade skjule eller søge at skjule Storbritanniens Fienders Eiendom. Art. 3. Øernes Handel skal være underkastet samme Love som de Brittiske Vestindiske Øer. Art. 4. Al Dansk Eiendom, paa saadanne Producter nær, som siden Øernes Blocade atter maatte være lossede ud af de Skibe, der havde indladet dem (Caffe fra St. Domingo, som her maatte været oplagt, undtagen) skulle Eierne blive i rolig Besiddelse af. Art. 5. Coloniens Handel skal være de paa de Brittiske Vestindiske Øer gjeldende Love underkastet, og Colonierne skulle nyde alle de Fordele, der ere de meest begunstigede Brittiske Colonier tilstaaede. Art. 6. Da visse Personer, Danske af Fødsel, have indladt sig i en farlig Sammensværgelse, der sigter til, endog ved mordiske Midler at kuldkaste den offentlige Orden, saa skal den begyndte Undersøgelse af de heftede Personers Forhold, saavelsom af deres, der i Fremtiden maatte opdages som Medskyldige, fortsættes paa samme Maade som om Colonien var forbleven under Dansk Flag. Naar denne Undersøgelse er endt, skulle disse Personer sendes til Dannemark; men efter den Tid skulle alle Retsforhandlinger være underkastede Kongen af Storbritannien &c. — Paa St. Thomas fandtes 89 Stykker Artillerie og paa St. Croix omtrent 143, foruden Forraadet af Krudt, Patroner, Kugler, Bomber, Geværer &c. — Af Skibe fandtes paa St. Thomas: 53 Danske, 8 Engelske, 3 Americanske, 3 Hamborgske og 1 Svensk; i St. Croix: 21 Danske, ialt 89.

D. 5 d. M. afmarcherede en Division Franske Tropper fra Lübeck, til en anden Bestemmelse, i tre Afdelinger, under General Dupas's Commando. Den 1ste Colonne bestaaer af det 5te lette Infanterie Reg. 1590 Mand og 18 Heste; det 14de Reg. Chasseur à Cheval 458 Mand og ligesaa mange Heste; den anden Colonne bestaaer af det 19de Infanterie Reg. 1621 Mand og 21 Heste, Artilleriet 371 Mand og 288 Heste; den tredie af det 18de Infanterie Reg. 1399 Mand og 21 Heste, ialt 5439 Mand og 996 Heste.

Udenlandske Efterretninger.

Det hedder endnu bestandig, at den udløbne Rochefortter Flaade ligger i Toulon.

Man siger, at Prindsen af Neufchatel vil formæle sig med en Prindsesse, der er meget nær beslægtet med det Bayerske Huus.

Engelske Krigsskibe krydse bestandig i Archipel, standse Handel og Skibsfart, og holde især Syvøerne strængt bloquerede.

En Ildsvaade har d. 20 Jan. i Galatha, een af Constantinopels Forstæder, lagt adskillige hundrede tusinde Bygninger i Aske. Næsten paa samme Tid ødelagde en anden Ild bagtil Arsenalet og et Par Districter ad den Asiatiske Kant til.

Den 1ste f. M. have de Franske Tropper indtaget Reggio, ved hvilken Leilighed de tog 900 Fanger og 14 Canoner. Fortet Scylla beleires nu.

Den 27de Jan. landede 600 Engelske ved San Giovanni, men bleve drevne tilbage med Forlis. En Engelsk Brig paa 22 Canoner strandede ved Porticello og faldt i de Franskes Hænder.

Da Fortet Napoleon ved Cherbourg nylig ødelagdes ved Stormen og kostede over 400 Mand Livet, reddede Hr. Trigan over 50 Mennesker. Til Belønning er han bleven Medlem af Æreslegionen.

Østerrige har bestemt en Cordon af 70,000 Mand til at bevogte Grændserne mod Tyrkiet, i det Tilfælde, at der udbryder Krig imellem Rusland og Porten.

I Berlin er der i forrige Aar født 941 uægte Børn — altsaa hvert sjette Barn uægte!

Den store Strid om de Ossianske Digtes Ægthed er nu afgjort. Det Skotsk-Høilandske Selskab i London har nylig udgivet de Gaeliske Originaler til Ossians Digte. Af disse sees, at Mackpherson langt fra ikke har besiddet de fornødne Indsigter i det Gaeliske Sprog, at hans Engelske Oversættelse er intet mindre end ordret tro, at han ved Svulst og ikke sjelden laante Tanker og Usands har vanskabt sin Original, og udslettet den høie Aand, der hersker deri etc. Titelen er: The poems of Ossian in the original Gaelic, with a literal translation into Latin, by the late Robert Mackfarlan. A. M. together with a Dissersation on the Authenticity of the poems, by Sir John Sinclair, Bart. and a translation from the Italian of the Abbé Cesarotti's dissertation on the controversy respecting the authenticity of Ossian, with notes and supplemental essay, by John M. Arthur L. L. D. published under the sanction of the Highland Society of London,

1807. 3 Voll. 8vo. I Anhanget findes blandt andre Stykker et Brev fra vor Landsmand Hr. Rosing, Præst ved den Danske Menighed i London, tilligemed et Udtog af Suhms Historie. — Prof. Ahlwardt i Oldenburg har udgivet en Prøve af en Tydsk Oversættelse af dette Værk, og lover at levere det Hele oversat.

En Papirmager, navnlig Otto, i det Sachsiske, har nu fundet paa at lime Papir medens det endnu er i Massen. Derved er han sat i Stand til, ikke allene om Vinteren, men ogsaa om Sommeren at forfærdige limet Papir. Han benytter sig aldeles ikke af Spaaner eller Affald af Skind og andre klæbrige Materier.

I et ophævet Kloster i Tydskland har man fundet en Udgivts-Bog fra 1454, hvori anmærkes, at man i samme Aar havde Dyrtid. Den Gang kostede en feed Oxe $3\frac{1}{2}$ Gylden (10 Mk. 8 ß.), en Ko 2, en Kalv $\frac{1}{2}$, 25 Faar 8, 1 Sviin 1, 25 Høns 1, 600 Æg $\frac{1}{2}$, 13 Pund Smør $\frac{1}{2}$, et halvt Pd. Caneel $\frac{3}{4}$, 1 Pd. Peber $\frac{3}{4}$, 1 Pd. Sukker $\frac{1}{2}$, et Oxehoved Viin 10 Gylden. Tyendeløn var 6 Gylden aarlig. En Hengst betaltes med 90 Gylden.

De rede Penge, som Friedrich den Store efterlod 1786, beløb sig til 72 Million. Rigsd. Den Gjeld, som derimod Friedrich Wilhelm II. efterlod sig, skjønt han ikke førte synderlig store Krige, udgjorde 28 Mill. Efter en Sparer kommer en Øder!

I Wien vil man nu ikke kjøbe mere Engelske Vexler.

I et meget vidtløftigt paveligt Brev til Canton Luzern af 1 Febr. f. A. siger Paven: "eders første Begjering angaaer Klosteret Rohthausen, som I med apostolisk Samtykke ville ophæve, for i dets Sted at oprette et Vaisenhuus. Men dette Kloster er allerede stiftet 1245 og skal nu ophæves! Vel har det stor Gjeld, men der bliver det dog altid endnu nok tilovers at betale den og bestride sine Omkostninger. Men Fader- og Moderløses foreslagne Optagelse og Pleie er langt fra ikke saa vigtig, at den skulde være Grund nok til at ophæve et saa berømt Kloster. — Denne Ansøgning blev reent ud afslaaet. I Slutningen af Brevet hedder det: at saadanne Ting unegtelig sigte til at omstyrte den catholske Religion.

Tillæg til nyeste Skilderie af Kjøbenhavn. No. 43.
Tirsdagen den 8de Martii 1808.

Under 20 Januarii d. A. er i Rendsborg udkommen følgende Forordning angaaende nogle Forandringer og nøiere Bestemmelser i Forskrifterne for Landmilitairetatens Indretning:

Vi Christian den Syvende af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, 2c. 2c., giøre vitterligt: At da Vi have besluttet nogle, deels Forandringer, deels nøiere Bestemmelser, i Forskrifterne for vor Landmilitairetats Indretning; saa er det, at Vi til Iværksættelse deraf, herved allernaadigst anordne og befale følgende:

I. Angaaende Armeernes Inddeling.

§. 1. Paa Fredsfod skal den danske Armee inddeles i tre, og den norske i to Divisioner. Hver Division har et eget District, og staaer under en Generalpersons Commando.

§. 2. Til hver Division hører: alt Artillerie, Cavallerie og Infanterie, samt alle lette Tropper, som vorde henlagte i dens District, ligesom og alle deri værende Fæstninger, Skandser og Batterier.

§. 3. De militaire Læreanstalter henhøre ikke til nogen Division, men staae indtil videre, umiddelbar under Vor høistcommanderende General.

§. 4. Divisionernes Districter skulle være: A. Den danske Armees 1ste Divisionsdistrict: Siælland, Lolland, Falster, Møen og Bornholm med Christiansøe. 2det Divisionsdistrict: Nørre-Jylland, Fyen, Samsøe, Langeland, Taasinge og Ærøe. 3die Divisionsdistrict: Hertugdømmene Slesvig og Holsten med tilhørende Øer, Ærøe undtagen. B. Den norske Armees 1ste Divisionsdistrict: Aggershuus, Christianssands og Bergens Stifter. 2det Divisionsdistrict: Trondhjems-Stift.

§. 5. Hver Division inddeles i saa mange Brigader, som dens Styrke udkræver.

§. 6. Vor høistcommanderende General er, naar Opbrud skeer, ikke bunden til Fredsfodens Inddelinger; men samler de marscherende Corps i Divisioner og Brigader, efter Omstændighedernes Krav, som han selv bedømmer.

§. 7. Generalspersonernes Inddeling i Generaler, Generallieutenanter og Generalmajorer, vedbliver i Vor Landmilitairetat; men Benævnelserne: "af Cavalleriet" og "af Infanteriet" bortfalde fra nu af. Vore Generaler skulle alle være bekiendte med ethvert Vaabens Brug og Anvendelse, og skulle rangere imellem hinanden, efter Grad og Anciennitet, uden Hensyn paa, ved hvilket Vaaben de forhen have tient, eller endnu tiene.

§. 8. Inspecteurer af de forskiellige Vaaben, vedblive i vore Armeer. De vælges af Generalsclasserne, uden Hensyn paa Grad eller Anciennitet. De ansættes af Os, og virke i det dem ved Ansættelsen anviiste Inspectionsdistrict, efter de Instructioner og Befalinger Vi have tildeelt, eller herefter maatte finde for godt at tildele dem.

§. 9. Armeens høistcommanderende General, de fem Divisionsgeneraler, Inspecteurerne og øvrige i Funition værende Generalspersoner, skulle kaldes og udgiøre Armeens Generalitet; ved hvilket Vi ville, at Commandovæsenet i Freds- og Krigstid skal bestyres.

§. 10. En Generalstab skal indrettes under eet for begge Vore Armeer. Den skal, forsaavidt den er samlet, staae umiddelbar under Vor høistcommanderende General. Dens Standqvarteer er Kiøbenhavn.

§ 11. Hver Divisionsgeneral skal tildeles en egen Divisionsstab, hvis Personale med de Undtagelser, som herefter (§. 64) anføres, opholder sig ved hans Generalsqvarteer.

§. 12. Roflottiller skulle indrettes og sættes i Forbindelse med Vore Landarmeer, for i Krigstid at virke i Fælledsskab med disse.

II. Angaaende Armeernes Bestyrelse.

§. 13. Under Vor høistcommanderende General skal Vor Landmilitairetats Commando- og Justitsvæsen staae, samt af det saa kaldte Gratialvæsen, alt hvad der er egentlig militairisk og paa nogen Maade under Commandosaget kan henføres. Til ham gaae alle Lister, Meldninger og Forslage, i Commando-Tieneste- og militairvidenskabelige Sager; alle Ansøgninger og Forestillinger om Rettens-Pleie, og alle Domme, hvorpaa Vor Resolution udkræves; alle Forslage og Ansøgninger angaaende militaire Ansættelser, Afskeder, Pensioner, Pardoner, Giftes- og Reisetilladelser, o s. v. Han har i alle deslige Sager umiddelbar Forestilling til Os, imodtager Vore Befalinger til Udførelse, og afgiør selv, hvad som Vi, ifølge den ham meddeelte Instruction, ei ville have Os forelagt. Han staaer ingen, uden Os Selv, til Regnskab og Ansvar.

§. 14. Divisions-districterne ere tillige Generalcommando-Districter. Divisionsgeneralerne skulle imodtage, videre befordre, og efter erholdt høiere Befaling udføre, alt hvad der i deres Districter vedkommer Commando- og den ovenmeldte Deel af Gratialvæsenet. De rette dem heri efter de Instructioner, som Vi for dem alt have givet, eller herefter finde for godt at give.

§. 15. Over det militaire Justitsvæsen skulle Vore Generalauditeurer, som hidtil, efter Krigslo-

vene og deres Instructioner, vaage. Enhver Dom, hvorpaa Vor Resolution udkræves, skulle de med Acterne og deres Relation, indsende til Vor høistcommanderende General, som i Fredstid, samt i Krigstid naar Vi Selv ere ved Armeen, forelægger Os det Hele. Ere Vi i Krigstid ikke Selv ved Armeen, da haver Vor høistcommanderende General paa Dommene at resolvere, eller desangaaende at giøre Os Forestilling, alt efter Medfør af den større eller mindre Magt Vi tilligemed den høieste Commando have overdraget ham. Generalauditeurerne indrette herefter deres Relationer, og stile dem enten til Os Selv eller til Vor høistcommanderende General. I øvrigt skal for Fremtiden Sagens Natur, og ikke Dommens Udfald, bestemme, om høiere Resolution udkræves; og paa det Generalauditeurerne desbedre kunne have Indseende hermed, og med Justitsens Forvaltning overhovedet, skulle de dem underordnede Auditeurer, ved hvert Qvartals Udgang, tilsende dem tabellariske Fortegnelser over alle i Qvartalet behandlede Sager, efter et Schema, som hver Generalauditeur selv giver.

§. 16. Vort Generalitets- og Commissariats-Collegium i Kiøbenhavn, som herefter skal kaldes: Det Kongelige General-Commissariats-Collegium, og som altid skal have en Generalsperson til Præsident, beholder fremdeles under Bestyrelse: Landmilitairetatens Oeconomie- og Forsørgelsesvæsen i dets videste Udstrækning, samt alt Regnskabsvæsen, og den Deel af Gratialvæsenet, som kan kaldes den borgerlig-militaire. Til dette Collegium gaaer alle Lister, Meldninger og Forslage, Munderings- og Forpleiningsvæsenet vedkommende; alle Regnskaber, alle Ansøgninger om Testamenters Confirmation, facultas testandi, Myndighedsbevillinger, om at sidde i uskiftet Boe, m. v. Det har i alle deslige Sager umiddelbar Forestilling til Os, imodtager Vore Befalinger til Udførelse, og afgiør selv de Sager, hvilke Vi, ligesom hidtil, ikke ville have Os forelagte, for saavidt de endnu henhøre under dets Ressort.

§. 17. Dette Collegium skal og fremdeles udfærdige, og Os, forsaavidt befalet er, til Underskrift forelægge, samt paa sædvanlig Maade paraphere, ei allene de Expeditioner der vedkomme dets eget Fag, men endog alle Forordninger, Bestallinger, Paritionspatenter, Afskeder, Pardoner, Bevillinger, m. v., hvorom Vor Resolution og Befaling gives Vor høistcommanderende General, og af denne Collegiet meddeles til Udfærdigelse.

§. 18. End videre skal det, som før, sørge for alle Gebyrers Indfordring, samt decidere paa de Ansøgninger som indkomme, om Udsættelse med Betalingen, deelviis Betaling, Eftergivelse, o. s. v., eller efter Omstændigheder forelægge Os saadanne Ansøgninger til Resolution.

§. 19. Endelig skal Vort Generalcommissariats-Collegium beholde dets Archiv udeelt, og deraf, saavelsom af de ældre, under dets Opsyn værende Landmilitairetatens Archiver, meddele Vor høistcommanderende General de Efterretninger, som han forlanger.

§. 20. Vort norske Generalitets- og Commissariats-Collegium, som fra nu af skal kaldes: Det Kongelige norske Commissariats-Collegium, vedbliver i samme Forbindelse med Vort Generalcommissariats-Collegium som hidtil, og indskrænker sig til de Fag, som for dette ere anviiste.

§. 21. Naar der i Norge forekommer Tilfælde i Commissariatsfaget, som ikke ere lovbestemte, men hvis Afgiørelse ei heller kan opsættes, uden Vor Tienestes Skade, skal Vort norske Commissariats-Collegium, uden foregaaende Forespørgsel, tage de fornødne Beslutninger; men derefter, saasnart mueligt, tilmelde Vort Generalcommissariats-Collegium, hvad der er skeet.

§. 22. Foruden disse (§ 16. 20.) benævnte Collegier, skal, naar Vor høistcommanderende General med nogen Deel af Vore Armeer gaaer i Feldten, et Feldtcommissariat ved hans Hovedqvarteer indrettes. Dette Collegium overtager, for den marscherende Armee, Forsørgelsesvæsenet eller saameget deraf, som Vor Ordre hver Gang ved dets Oprettelse bestemmer. Feldtcommissariatet refererer til Vor høistcommanderende General, og staaer allene under ham.

§. 23. Regimenter, Corps og Commandantskaber have i enhver Sag, som under nogen af Commissariatscollegierne henhører, directe Forestilling til disse, uden at gaae igiennem Divisionsgeneralerne.

§. 24. Ethvert af disse Collegier er berettiget til at udfærdige Fribefordringspasse for militaire Personer og Sager. De meddele disse, enten ifølge almindelige Lovbestemmelser, eller efter speciel Bevilling af Os, eller af Vor høistcommanderende General. Vort Generalcommissariats-Collegium udsteder saadanne Passe i Danmark og Hertugdømmene; Vort norske Commissariats-Collegium i Norge; dog i Fredstid med den Indskrænkning, som Vor Forordning af 20de August 1784 bestemmer; og Vore Feldtcommissariater for deres, ved Vor Instruction, hver Gang anviiste Virkekreds.

III. Angaaende Generalstaben i Almindelighed. §. 25. Generalstaben inddeles i Generaladjutantstaben og Generalqvarteermesterstaben. Enhver af disse Stabe skal have en Chef, som staaer umiddelbar under Vor høistcommanderende General.

§. 26. Generaladjutantstaben skal bestaae af: 1 Generaladjutant som Chef, 2 Generaladjutant-Lieutenanter, 4 Overadjutanter, 4 Divisionsadjutanter.

§. 27. Generalqvarteermesterstaben skal bestaae af: 1 Generalqvarteermester som Chef, 3 Generalqvarteermester-Lieutenanter, 4 Overqvarteermestere,

4 Divisionsqvarteermestere, 10 Adjoints eller færre, men, indtil Vi anderledes befale, ei flere.

§. 28. De her benævnte Personer erholde Gage, Qvarteerpenge og Rationer efter en Betalingsplan, som Vi igiennem Vort Generalcommissariats-Collegium ville lade udfærdige.

§. 29. Fra den Dag af at nogen ansettes i een af følgende Poster i Generalstaben, erholder han, uden Hensyn paa hans foregaaende Stilling, Bestalling og Ancienneté i Armeen saaledes: den virkelig tienstgiørende Generaladjutant og Generalqvarteermester som Oberst; en Generaladjutant-Lieutenant og Generalqvarteermester-Lieutenant som Oberst Lieutenant; en Overadjutant og Overqvarteermester som Major; en Divisionsadjutant og Divisionsqvarteermester som Ritmester eller Capitain.

§. 30. Dog skulle de, saalænge de beklæde nogen af disse Poster i Generalstaben, staae à la suite i Armeen, og ikke nogensinde tillige have eller være ansat ved noget Regiment eller Corps. Herfra undtages blot Generalqvarteermesteren, som altid skal være Chef for Feldtjægercorpset, hvilket herefter skal føre Navn af Guidecorps, og under hans Stab henhøre.

§. 31. Generaladjutants- og Generalqvarteermesterposten ville Vi besætte med hvem Vi finde det tienligst, i eller udenfor Generalstaben, uden alt Hensyn paa Anciennetet.

§. 32. De forblive i deres Poster, indtil Vi finde for godt at bruge dem i andre Embeder, eller at meddele dem Afskeed af Vor Krigstieneste.

§. 33. Generaladjutant-Lieutenants- og Generalqvarteermester-Lieutenants-, Overadjutants- og Overqvarteermestersposter ville Vi ligeledes besætte med hvem Vi finde det tienlig, i eller udenfor Generalstaben. Skeer Besættelsen af Generalstaben, da ville Vi, at Anciennete ten, som gaaer under eet igiennem begge Generalstabens Grene, skal følges; skeer den ikke af Generalstaben, da skulle dog de, som forhen deri have tient, fortrinlig komme i Betragtning.

§. 34. Til Divisionsadjutanter og Divisionsqvarteermestere ville Vi lade Os foreslaae de dueligste af de ved Generalqvarteermesterstaben ansatte Adjoints, uden Hensyn til Anciennetet.

§. 35. De foregaaende (§. 33. 34.) benævnte Personer forblive i deres Poster, indtil vi finde for godt at beafskedige dem af Vor Krigstjeneste, eller forunde dem videre Befordring, enten i Generalstaben selv, eller til passende Poster i Armeen, nemlig: Generaladjutant-Lieutenanter og Generalqvarteermester-Lieutenanter til Regiments- eller Corps-Chefer; Overadjutanter og Overqvarteermestere til Oberst-Lieutenanter ved Cavalleriet, eller Bataillonscommandeurer ved Infanteriet og de lette Tropper; Divisionsadjutanter og Divisionsqvarteermestere til virkelige Majorer.

§. 36. Generaladjutant-Lieutenanterne og Generalqvarteermester-Lieutenanterne gaae med Armeens øvrige Oberst-Lieutenanter efter deres Anciennetet til at blive Chefer for Regimenter eller Corps. For de øvrige (§. 35.) benævnte Personer af Generalstaben ville Vi almindeligviis i den danske Armee, samt i de to gevorbne Regimenter- og Jægercorpset af den norske Armee, have hver tredie Vacance, af Oberst-Lieutenants- eller Bataillonscommandeurs- samt af virkelige Majorsposter, forbeholdet.

§. 37. Naar Vor høistcommanderende General maatte finde, at i Krigstid et større Antal af de (§. 33. 34.) opregnede Personer havdes fornøden, end forhen (§. 26. 27.) er bestemt, da haver han derom at giøre Os Forestilling. De som da extraordinair ansættes, blive, naar Krigen er forbi, staaende overcomplet i Generalstaben og à la suite, indtil de enten der kunne oprykke i virkeligt Nummer, eller paa anden passende Maade befordres, efter Vor høistcommanderende Generals nærmere Forslag.

§. 38. Adjoints ved Generalqvarteermesterstaben ansættes af Vor høistcommanderende General, og vælges imellem de Officerer ved Armeens Regimenter og Corps, som kunne formodes bedst skikkede til at dannes for Generalstaben.

§. 39. Adjoints forblive, imedens de giøre Tieneste ved Generalstaben, staaende i Nummer og Gage ved deres Regimenter og Corps, men kunne af disse til ingen Tieneste forretning commanderes.

§. 40. Divisionsgeneralerne og Inspecteurerne af Armeen skulle hver for sig, til hvert Nytaar, tilsende den høistcommanderende General Lister paa de Subjecter under deres Division eller Inspection, som formodes skikkede til at ansættes ved Generalstaben.

§. 41. For at kunne komme paa en saadan Liste, maae en Officeer have udmærket sig ved et af Academierne eller Militairinstituterne. Han maae have hurtigt Begreb, god Hukommelse og Dømmekraft, sund Legems Beskaffenhed, godt militairiskt Øie (coup d'oeil) og Lyst til Tienesten. Derhos maae han kunne tale og skrive Dansk, Tydsk og Fransk.

§. 42. Adjoints kunne igien afgaae fra Generalqvarteermesterstaben efter Vor høistcommanderende Generals Ordre. De træde da tilbage i deres Regimenter, og have ingen Fordring paa de Tillæg og Rationer, de som Adjoints have havt, eller paa nogen Godtgiørelse derfor.

§. 43. Naar vor høistcommanderende General finder det fornødent, kan han ogsaa ansætte Adjoints ved Generaladjutantstaben. Han commanderer dertil saa mange Officerer af Generalqvarteermesterstabens Adjoints, eller af Regimenter og Corps, som han behøver. Om disse gielder alt det samme, som om Generalqvarteermesterstabens Adjoints er foreskrevet og herefter foreskrives.

§. 44. Adjoints rangere i Tjenesten indbyrdes efter deres Anciennetet i Armeen.

§. 45. Generalstabens Personale, med Undtagelse af Adjoints bærer de for samme Stab reglementerede Uniformer. Generaladjutanten og Generalqvarteermesteren bære, naar de ingen høiere Grad have, Oberstes Distinctions-Epauletter, til Forskiel fra Vore øvrige Generaladjutanter og Generalqvarteermestere, som bære de Epauletter, der for disse Charger særskilt ere reglementeree. Adjoints bære deres Regimentsuniform, og til Distinction den røde Fiær, de af Generaladjutantstaben uden, de af Generalqvarteermesterstaben med guul Top.

§. 46. Officerer af Generalstaben skulle, naar yngere Officerer i Armeen avancere dem forbi, erholde deres Anciennetet reserveret.

IV. Angaaende Generaladjutantstaben i Særdeleshed. §. 47. Generaladjutantstabens Personer staae i fuldkommen militairisk Subordinatinsforhold til hinanden.

§. 48. Generaladjutantens Embedspligter bestemmes ved den Specielinstruktion, som Vor høistcommanderende General meddeler ham.

§. 49. Generaladjutantstabens øvrige Personales Tienestepligter rette dem efter de Befalinger, som Vor høistcommanderende General selv, eller Stabens Chef, enten i denne Generals Navn eller af egen Embedsmyndighed, giver.

V Angaaende Generalqvarteermesterstaben i Særdeleshed. §. 50. Generalqvarteermesterstabens Personer staae i fuldkommen militairisk Subordinationsforhold til hinanden.

§. 51. Generalqvarteermesterens Embedspligter bestemmes vel og ved den Specielinstruction, som vor høistcommanderende General meddeler ham; dog tillægge Vi ham end videre følgende Pligter og dermed forbundne Rettigheder; a) Han udsteder Fribefordrinspasse i Danmark og Hertugdømmene — samt i Norge, naar han der med Vor høistcommanderende General skulle være tilstede — for alle større og mindre Troppecorps, som han tildeler Marschrouter, samt for alle enkelte Personer, som af den høistcommanderende General eller af ham commanderes nogensteds hen, og Fribefordring kunne tilkomme. Han meddeler i Fredstid Vort Generalcommissariats- og i Norge Vort Commissariats-Collegium hvert Qvartal, og i Krigstid Vort Feldtcommissariat hver Maaned, Efterretning om, til hvem og paa hvilken Befordring han har udstedet Passe. b) Ved hastig paakommende Marscher udfærdiger han ligeledes, og med Marschrouterne afsender, Anviisninger paa Brød og Fourage; men dette indberetter han strax til det vedkommende Collegium; som, for at sætte ham i Stand til Udførelsen heraf, forsyner ham med Efterretning om, hvor Oplag af Rug og Fourage haves, og tilkiendegiver ham, hver Gang heri skeer Forandring. c) Ingen nye Veie maae anlegges eller gamles Gang forandres, førend det af Veicorpset i Danmark, Veiintendancen i Norge, og Overlandveiinspecteurerne i Hertugdømmene er tilmeld Generalqvarteermesteren, og denne har tilkiendegivet vedkommende Departement, at han bifolder Forslaget. Finder han sig beføiet af militairiske Grunde, at giøre Modforestilling, da maae Arbeidet ikke foretages, forinden alt er Os foredraget, og Vi derpaa have resolveret. d) Ingen nye seilbare Kanaler maae graves af Private, uden at det samme af dem forud er iagttaget, som for Veivæsenet er foreskrevet. Forslaaes nogen saadan Kanal gravet paa offentlig Bekostning, da maae vedkommende Collegium ikke forelegge Os Forslaget, uden at Generalqvarteermesterens Betænkning derved findes. e) Generalqvarteermesteren rapporterer Vor høistcommanderende General saadanne Forfald, forinden han indgiver sin Modforestilling eller Betænkning. f) Har Generalqvarteermesteren Formodning om, at Veie eller Broer, som ere i slet Forfatning, kunne behøves til Troppers Marsch, giør han Erindring om deres Istandsættelse til vedkommende Departement, som da er forpligtet til ufortøvet at see Manglerne afhiulpne. g) Generalqvarteermesteren skal, ved hvert Aars Udgang, indgive til Vor høistcommanderende General Forslag til de theoretiske og praktiske militaire Arbeider, hvori han troer, at hans Stabs-Personale i det paafølgende Aar bør øves, og derpaa forvente hans Resolution. h) Til samme Tid indlevere han omstændelig Rapport over Udfaldet af det forløbne Aars Arbeider, hvilke af Staben derved have udmærket dem, og hvilke der ikke have opfyldt hans Forventning.

§. 52. Generalqvarteermesterstabens øvrige Personales Tienestepligter rette dem efter de Befalinger, som Vor høistcommanderende General selv, eller Stabens Chef, enten i denne Generals Navn, eller af egen Embedsmyndighed giver.

§. 53. Ved Generalqvarteermesterstaben skal ansættes to Lærere i de militaire Videnskaber: en Lærer i Natur- og Folkeretten, og en Sproglærer.

§. 54. Adjoints skulle underviises og øves i de med deres Bestemmelse passende Videnskaber, efter en Forskrift, som derom af Vor høistcommanderende General gives.

§. 55. Det skal paasees, at enhver forstaaer at anvende det Lærte til Tid og Sted, da den blotte theoretiske Kundskab er for en Militair til liden eller ingen Nytte.

(Fortsættes.)

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 44.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 12 Martii, 1808.

Ossians Skygge.

Midnatten kaster sit dunkle Slør hen over Jorden,
Giennem brudte Skyer Maanen straaler fra Ætherens Hvelving,
Stiernerne slukkes; Stormen raser; paa Biergene Tordenen ruller;
Granen ryster, knager og styrter fra taarnede Fielde.
Vær mig hilset, dødssvangre Nat! medens du Kloden omhyller
Vil jeg Harpen slaae, stemt til Sang, og mindes de svundene Tider.

Hist paa Fieldet i Morven vandrer en Skygge i Natten,
Det er Ossians; hellige Skiald! forklaret paa Bierget du svæver.
Dine Sølverlokker bølges af Stormen og flagre om stærkseente Skuldre.
Hisset paa Fieldets Graner hænger din Harpe hyllet i Taager,
Brusten giennem Tidens Slør den herligen straaler
Som et natligt Glimt paa Himmelens udspendte Bue.
I den hvælvede Halle hænger din Rustning, Hielmen laurbæromslynget
Og dit blanke Skiold, bugled af Fiendens de dræbende Pile.
Hellige Skiald! da end du greb i Harpens Guld som vældigen bruste
Sig den styrtende Strøm, fra Klippens høitragende Tinde,
Da end du sang om Fingals Daad, om Bragelas martrende Qvide,
Om Temoras Fald, og Trenmors vældige Skioldklang,
Blomstred' en anden Slegt, seenestærk, øved i Sværdslag,
Den er svunden! Gravmuldet favner de herlige Kiemper,
Skialden kaster en Blomst, væded af Graad paa de siunkene Grave.

Skyggen fremskrider, Maanen fremstraaler, Heltenes Grave sig aabne,
Frem af Mulmet de stige og samles om sølverissede Barde
Smykket med Pandser og Skiold, med Bue og vajende Hielmbusk,
Giorded med Sværd om breden Lænd som russed til Kampfærd.

Stormen tier, Tordenen ruller langsom hen over Bierget,
Skyggen griber den borthængte Harpe og synger for Heltenes Sønner:

Tavshed hersker nu i Morvens Dale,
Ingen Skiold i Natten mere blinke,
Ingen Spiud i Luften mere hvine,
Roligen de hænge nu i Hallen.

Konas høie stormombruste Fielde,
Ei af Bardens Sange meer gienlyde,
Brusten hænger nu den gyldne Telyn,
Ingen Skiald forkynder Heltens Minde.

Sværdet hviler, ingen Helt fremstormer
Udi Kamp, naar Fingal slaaer paa Skioldet.
Heltelivet svandt — og Tavshed ruger
Over Morvens fieldomkrandste Dale.

Følger mig til mine Fædres Skygger,
Os Kruthloda vinker til sin Halle,
Over Skyen hist, hvor Stiernen straaler,
Der vort Liv foryngede vi skue.

Sangeren taug. Himmelens Porte sig aabned' i straalende Vesten.
Mindets Tempel i Nattens Mulm yndig fremstraaled,
Som den vaagnende Sol, ved Morgenens purpurne Dagglimt.
Hyllet i Glands, Ossian knæled' med brændende Andagt,
Medens Genier flettede Laurbærkrandse om Oldingens Tinding.
Englene hilsed med Harpesang den kommende Barde.
Nu han sidder laurbærkront i den festligstraalende Halle.

* * *

Stemme fra Kona![*]) Sangens Sol i min Barm du vaagned,
Mens jeg lyttende stod og fornam din Guldharpes brusende Toner
Lad din Aand mig omsvæve, naar jeg den gyldne Telyn
Stemmer til Sang; lad mig forklaret dig skue
Naar i Midnattens Stund Skygger af Graven sig hæve.
Da vil jeg tolke med Fryd Heltens de store Bedrifter,
Thi kun i Skialdenes Sang blomster den svundene Tiid.

N. Fürst.

Efterskrift.

Et Aar er henrunden siden jeg digtede denne Fantasie. Den er bestemt til et Indledningsdigt for en Samling af mine digteriske Forsøg, som jeg staaer i Begreb med at udgive. Saavel dette, som mange andre af mine utrykte Digte, have længe circuleret i Haandskrift, snart under mit eget og snart under et fremmed Navn; især har et Digt, betitlet Valpladsen i Midnatsskumringen, af Afskriverne faaet saadanne Modefikationer, at jeg neppe kunde gienkiende det da det kom mig for Øie. Dog, dette er almindelig de Digtes Skiebne, som skrevne gaae fra Haand til Haand, og aldrig ville jeg have paaanket dette, mindst offentlig, dersom jeg paa en Maade ikke saae mig tvungen dertil.

En Person, som jeg aldrig før har seet eller kiendt, forelæste nylig i et Selskab, Ossians Skygge, og sagde sig at være dets Forfatter. For ikke at prostituere dette Menneske, foreholdt jeg ham siden under fire Øine hans Uforskammenhed, i det jeg tillige er-

*) Ossian. Saaledes kalder han sig selv i sine Digte. The voice of Cona; the first among of thousand bards. (The Songs of Selma.)

klærede ham at være Digtets Forfatter. At denne Opdagelse ikke var ham behagelig, er let at begribe. Siden den Tiid hiemsøger mig dette Menneske uafladelig med sine Breve, overvælder mig deri med de usleste Grovheder, og søger paa alle muelige Maader at skade mig. En saadan plump Adfærd fortiente en offentlig Tugtelse. Men endnu vil jeg af Medlidenhed skaane dette Menneske for en offentlig Prostitution. Jeg har nu mod min Villie og Digtets oprindelige Bestemmelse, offentliggiort det under mit Navn tidligere end jeg ønskede det. Skulle dette Menneske dog endnu herefter vedblive, at bebyrde mig med sine skamløse Breve, da skal saavel hans Navn som hans Breve uden Skaansel stilles for Publikums Domstoel; thi mod Fiender af dette Slags har jeg ingen andre Vaaben. Hidindtil har det været min Fryd, roelig og uden Hindring, at kunne vandre ad den Bane, paa hvilken ikke Higen efter Roes, men en indvortes Drift har ført mig. At jeg har faaet en saa ussel Fiende, paa en saa uskyldig Maade, det havde mindst jeg vented. Imidlertid modtage han den Forsikring: at alle hans Grovheder og Pøbelvittigheder aldeles ikke krænke mig, thi de torne af paa Selvbevidsthedens Skiold.

Kiøbenhavn, den 6 Martii 1808.

N. Fürst.

Om Landeveie.

(Indsendt.)

Enhver offentlig Indretning, der i en Stat har det Almindeliges Tarv og Bedste til Formaal, maa nødvendig af enhver Patriot betragtes som en Eiendom, han har en forholdsmæssig Part i, og som han derfor ikke kan taale at see enten blive misbrugt af Enkelte, eller til Fordeel for nogle

Faa, forringet paa det Heles Bekostning. Alle ere enige om, at gode offentlige Veie er en herlig Indretning i en Stat. Dannemark har i sine lykkelige Dage heller ikke forsømt at bidrage til det Offentliges Vel ved denne Indretning. Nogle ere i Stand, og iblandt disse den herlige Chaussée fra Kjøbenhavn til Korsøer og fra Kjøbenhavn til Helsingøer. Med store Bekostninger ere disse Veie bragte i Stand, og Landmanden d. e. Bonden har fornemmelig med Arbeide og Penge følt, at de ere blevne det. Desuagtet maa han betale den, i Forhold til andre Lande, vist nok ringe befalede Bomafgift. Men er det billigt, er det gavnligt for Staten, nu at lade disse Veie ødelægge ved den svære Landtransport, som idelig, Dag og Nat, skeer paa dem, uden at derfor erlægges en eneste Skilling til deres nye Istandsættelse og Reparation? Nei, det synes saa meget mindre billigt, som det er Handelsstanden, der bortsender sine Varer over disse herlige Landeveie. Befordringsvæsenet og Posten, som intet betaler enten til Landeveienes Anlæg eller Vedligeholdelse, vinder, det er sandt, men det Offentlige taber særdeles meget derved. Vilde det ikke være billigt, at enhver Fragtvogn, ladet med Sendingsgods og Kjøbmandsvare, burde erlægge en Veiafgift for hvert 100 Pund, der kunde svare til det Tab, som det Offentlige lider ved Veienes Ødelæggelse? Kun Følelsen for hver Mands lige Ret og Skjæl har ledet mig til at fremsætte dette til nærmere og høiere Overveielse.

Surrogater.

(Indsendt.)

Ligesaa ønskeligt som det i denne Tid er, at gjøre uskyldige Surrogater saa almindelige som mue-

ligt, saa vigtigt er det tillige at vaage over, at ikke Egennytten gjør Misbrug deraf til Skade for det Offentlige. Vi have af en offentlig Bekjendtgjørelse fra Hr. Dr. og Stadsphysicus Scheel seet, at lav Vindesyge har forledet et Menneske til at fabrikere falsk Citronsaft af bedærvede Citroner og andre Syrer, især Svovlsyre. Hr. Doctoren siger, at denne Saft, skjønt ikke umiddelbar og i høi Grad skadelig, dog kunde blive ved en fortsat Brug skadelig for Helbreden; da det ikke let lader sig bestemme i hvor høi en Grad en aabenbar skadelig Ting kan virke paa høist ulige Constitutioner, saa kan man bestemt antage, at denne forfalskede Citronsaft maa betragtes, som en i høi Grad skadelig Ting, især da det ikke kan negtes, at een af dens vigtigste Bestanddele er Svovlsyre. I slige Tilfælde er det maaskee bedre at overdrive end at formindske Faren i Publicums Øine. Den lette Priis og Mangelen paa Citronsaft ere her begge lige forføriske. Hvad Ganen eengang har vant sig til giver den sjelden Slip paa, om det end skulde skee paa Sundhedens Bekostning.

Hr. Prof. Giesemann og Hr. Divisionschirurg Klingenberg have indberettet til Sundhedscollegiet, at to Personer hos en Brændeviinsmand i Kokkegaden have faaet Sygdomstilfælde, der formenes at kunne tilskrives en Kop Dansk Caffe, som Patienterne nogen Tid i Forveien havde nydt. Hr. Dr. og Stadsphysicus Scheel har i den Anledning offentlig opfordret enhver, der har kjøbt den Danske Caffe der falholdes i Farvegaden 141, eller som har kjøbt anden konstig Caffe, at opgive om de have sporet skadelige Følger deraf. Det være nu som det vil, saa kan Indsenderen dog ikke negte, at han helst havde ønsket, at man aldeles ikke vilde give sig af med at laborere "Dansk Caffe."

Den Levantiske Caffe er skadelig, den Sjællandske maa være det i endnu høiere Grad. Hører Caffe da til Livets Fornødenheder? Gives der nogen, som ikke kan holde sin Livslampe tændt uden at slaae et halvt Dusin Kopper Caffe deri om Dagen, saa gjør han nok uden Tvivl bedst i, at holde sig til den sande Caffe. Intet er urimeligere end en Caffe-Surrogat. Om man end kunde antage, at saadan en Surrogat lader sig sammensætte af uskyldige Ingredienser, saa kan den, der bevidner dens uskadelige Egenskaber, umuelig indestaae for, at den siden ved andre Tilsætninger bliver skadelig. Vore Læger burde derfor ikke allene være yderst sparsomme i at uddele Attester paa saadanne Surrogaters Uskadelighed, men Sundhedscollegiet burde ogsaa nøie paasee, at ikke enhver Projectmager, der ønsker at tjene nogle Skillinger, skal gjøre mange hundrede Menneskers Helbred til en Gjenstand for sine Projecter. Ingen burde det være tilladt at falholde nogen Surrogat til Fødemiddel, som ikke er forsynet med Sundhedscollegiets Segl og Stempel.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Da Tiden nu er kommen, hvor det sædvanlige Fastemarked pleier at holdes i Rendsborg, saa have allerede endeel Virtuoser og Konstnere af hvert Slags indfundet sig der i Staden for at høste Frugter af deres Talenter. Een af disse Herrer har anmeldt en Concert, som i det mindste har det Fortrin, at den bliver af det sjeldne Slags; den udføres nemlig paa Pauker. Imidlertid er Markedet af adskillige Aarsager bleven udsat nogle Uger, og det vil snart vise sig, om Virtuoserne finde deres Regning ved at vente derefter.

Den formedelst sine naturhistoriske Indsigter og Skrifter saa fordeelagtig bekjendte Professor Fabricius, er nylig død i Kiel.

I Hovedstaden ventes til næste Sommer et Fransk Skuespillerselskab.

I den Iversenske Avis læses følgende: I adskillige Danske Aviser har man i denne Tid læst den underlige Sætning, at den megen Udførsel af Colonialproducter skulle fordærve vore Bancosedlers Cours i Hamborg, som regnes Hamborgerne til Brøde *). Tvertimod maatte jo vore Bancosedlers Cours blive fordeelagtigere, naar Hamborgerne her kjøbte meget for Danske Bancosedler. Men, naar vore egne Handlende ikke ville sælge for Bancosedler til Hamborgerne, og derimod sætte Priserne efter Species eller Hamborger Banco, saa er det snarere vore egne Handlende, der nedsætte vore Banco-Sedler; thi jo mere Hamborgerne søge Danske Bancosedler, jo mere maae jo Coursen forbedre sig **). — Dette være imidlertid ikke sagt som Bebreidelse for Kjøbenhavns Handlende, (som det Spørgsmaal man forrige Postdag læste i et Kjøbenhavnsk Blad: "hvorfor Kjøbenhavns store Handlende kun have gjort saa lidet til Caper-Udrustning?" synes at være;) men allene for at drøvte den Sætning om Aarsagen til Sedlernes Falden. At man sammesteds kalder Hamborg en Høker-Rede er nok heller ikke rigtigt; Hamborgernes egen Handel er vist, naar Omstændighederne ikke forbyde det, altid Førstehaands Handel og altsaa ikke Høkrerie; — men desverre de fleste af vore Handlende, i det mindste i Provindserne, blive Hamborgernes og Lübeckernes Høkrere til evig Tid, saalænge Kjøbenhavn sluger al directe Handel ene

*) Den, som kjender det mindste til Handelsvæsenet, vil ikke finde denne Sætning underlig; men heel underligt er det, at Forf. af denne Anmærkning bebreider vore Handlende, at "de" sætte Priserne efter Species eller Hamborg Bco-Sedler. Er det da ikke netop Hamborgerne, der bestemme vore Varepriser, og er det ikke netop dem, der regulere vor Cours?

**) Netop fordi Hamborgerne søge dem meget, give de sig ogsaa Umage for at faae deres Værdie til at synke. Hamborgerne behandle vore Sedler ganske som en Vareartikel. Dersom de havde handlet redelig, saa maatte Udførslen af Colonialproducter rigtig nok have forbedret vor Cours. — Imidlertid kan man langtfra ikke paastaae, at Hamborgernes Konstgreb allene forderve den; der gives andre indvortes Aarsager, der bidrage lige saa meget dertil.

til sig, med mindre Handelsaand og Conjuncturer meget skulle forandre sig i Tiden.

(Slutning af Forordningen af 20 Jan. angaaende Forandringer i Landmilitairetatens Indretning; see Tillægget til forrige No.):

§. 56. Der skal ved Generalqvarteermesterstaben holdes en aarlig Examen, hvortil Adjoints indstille dem. Dens Udfald indberettes Vor høistcommanderende General. §. 57. Denne Examen skal skee i Overværelse af sex Dommere, hvoraf den høistcommanderende General udnævner to. De øvrige vælger Generalqvarteermesteren af sin Stab. VI. Angaaende Divisionsstaben. §. 58. Af Armeens Generalstab tildeler den høistcommanderende General hver Division een Officeer af Generaladjutantstaben, og een af Generalqvarteermesterstaben. §. 59. Officeren af Generaladjutantstaben forretter Generaladjutants-Tieneste hos Divisionsgeneralen, og er tillige Chef for hans Commandocontoir. Han følger med Nøiagtighed den Instruction, Vor høistcommanderende General for ham lader udfærdige, og udfører i øvrigt sin Generals Befalinger. §. 60. Officeren af Generalqvarteermesterstaben forretter Generalqvarteermester-Tieneste hos Divisionsgeneralen, og har til den Ende for hans Divisions Vedkommende, i hastig paakommende Tilfælde, de Pligter og Rettigheder, som (§. 51. Litr. a og b) tillægges Generalqvarteermesteren over det Hele. Han følger med Nøiagtighed den Instruction, som Vor høistcommanderende General for ham lader udfærdige, og udfører i øvrigt sin Generals Befalinger. §. 61. Den ældste af disse Officierer er tillige Commandeur for Divisionsstaben, og har som saadan at vaage over, at de givne Instructioner overholdes, og at alle Befalinger til rette Tid udføres. §. 62. Af sin Division maa Generalen selv vælge sig en Officier som Adjoint. Denne bærer Uniform og Distinction, ligesom (§. 45) for Generalstabens Adjoints er foreskrevet. Hans nærmeste Forretning er, at være Officieren af Generaladjutantstaben til Hjelp ved Forretningerne i Divisionens Commandocontoir; dog skal han, saavidt hans Tid tillader det, tillige gaae Officieren af Generalqvarteermesterstaben tilhaande med Skrivning og Tegningers Afcopiering. §. 63. Ved enhver Divisions Commandocontoir er end videre ansat en Commandoskriver, som ene staaer under Befaling af Contoirets Chef. §. 64. Vor høistcommanderende General vælger for hver Division en Søeofficier og en Ingenieurofficier af dem, som i Divisionsdistrictet ere ansatte. Disse tilforordnes Divisionsgeneralens Stab; dog forblive de i deres Stationer, og indfinde dem kun, naar og hvor Generalen befaler. §. 65. Søeofficierens Pligt er at gaae den Divisionen commanderende General tilhaande, med Oplysninger, i hvad der til Søevæsenet henhører, at udføre hans Befalinger i samme Henseende,

og at forsyne hans Archiv med paalidelige Søekort over de Vande, som stode til Divisionens eget, og til de nærmest angrændsende Districter. §. 66. Ingenieurofficierens Pligt er at forsyne Generalens Archiv med accurate Grundtegninger og Profiler af alle Befæstninger og Batterier i Districtet, give aarlig Rapport om deres Tilstand, Forslage til Forbedringer, Angivelse af de Puncter, hvor nye Værker med Fordeel kunne anlægges, tilligemed Overslag over Omkostningerne; hvilket alt Generalen haver at overveie, og overeensstemmende dermed affatte sin aarlige Rapport til Vor høistcommanderende General, over denne Green af Forsvarsvæsenet. Hvor Forslaget betræffer Søbatterier, skal Ingenieurofficieren forud overlægge med Søofficieren, og vedlægge dennes skriftlige Betænkning. §. 67. Den yngre af de fra Generalstaben til en Division detacherede Officierer, saavelsom den derved ansatte Søofficier og Ingenieurofficier have hver i sit Fag directe Andrag til deres General, og imodtage umiddelbar hans Befalinger. Dog skulle de underrette Divisionsstabens Commandeur om alt, paa det at denne bestandig kan kjende Kj den af Forretningernes Gang. §. 68. De Tillæg og øvrige Godtgjørelser, som Vi have bestemt de ved Divisionsstabene ansatte Personer, blive at anføre paa den Betalingsplan, som for Generalstaben (§. 28) udfærdiges. VII. Angaaende Roflotillerne. §. 69. Hvor Afdelinger af Roflotiller blive stationerede i en Divisions District, maae ingen af dem hverken i Freds- eller Krigstid forlade sin Station, uden Divisionsgeneralens Forevidende og Samtykke. §. 70. Hvor i Krigstid Divisionsgeneralen eller en anden Anfører af et Armeecorps staaer i Nærheden af en Roflotilles Station, maa han ikke gjøre nogen Forandring i sin Stilling, som kunde have Indflydelse paa Roflotillens Operationer, uden derom at underrette sammes Høistcommanderende, hvorved han da enten anordner, hvad denne haver at foretage, eller overlader det til hans egen Skjønsomhed, alt efter Omstændighederne.

General-Adjutant, Commandeur-Capit. Krieger er udnævnt til Chef for Orlogskibet Prindsesse Lovise Augusta; Capt. Koefoed ligesaa for det armerede Skib Hester Marie,
Capt. C. Wleugel = = = Krondprindsessen,
Capt. A. Gerner = = = Arveprindsen,
Capitain-Lieutenant Lillienskiold = = Samuel,
= Kruse = = Skjøtprammen Kjæmpen,
= Ucheleie = det armerede Skib Anne Jacobine,
= Nielsen = = Skjøtprammen Lindormen,
= J. Krieger = = = Sværdfisken,
= Lerche = det armerede Skib Prinds Frederik.

Professor Ørsted er bleven Medudgiver af den i Berlin udkommende Journal für die Chemie, Physik und Mineralogie.

Fra Skagen meldes, at tolv Skibe, der have overvintret i Bergen og som nylig løb ud, have været saa uheldige at møde en Engelsk Caper. To af dem undkom, to maatte løbe paa Land, men de øvrige otte bleve tagne af Caperen.

Hs. Maj. har allernaadigst tilladt, at de 927 Rdlr. 14½ ß., som det Oldenborgske Regiments Officierer og Mandskab have sammenskudt til Landets Forsvar, maa modtages, og tilkjendegivet Regimentet sin allerhøieste Tilfredshed. H. K. H. Kronprindsen har ved at meddele Feldtmarschallen, Landgreve Carl, denne allerhøieste Resol. til videre Bekjendtgjørelse for Vedkommende, tillige anmodet Hs. Durchl. at bevidne Regimentet Høistsammes Erkjendtlighed.

Cancellieraad Heiberg i Frederikshald har til de saarede Krigere her i Staden, skjænket 100 Rdlr., som efter høieste Befaling ere deelte imellem begge de militaire Etater, for at anvendes i Overeensstemmelse med Giverens ædle Hensigt.

De Keiserlige Franske Tropper, der skulle have Natteqvarteer i Rendsborg, ankomme i følgende Orden: (den 7de Martii) 1ste Colonne, bestaaende af 5te lette Infanterie Regim. 1648 Mand, 14de Chasseur Reg. 458 Heste 390 Mand; (8 Martii) 2den Col. 19de Infant. Reg. 1681 M., hele Artilleriet af General Dupas Division 288 Heste 379 M.; (9 Martii) 3die Col. 58de Infant. Reg. 1458 M., Generalernes og Stabsoffic Equipage; (10 Martii) 4de Col. let Cavallerie Reg. Belgien 793 Heste 822 M., 1ste Bataill. af Inf. Reg. Barcelona 1222 M.; (11 Martii) 5te Col. Cavallerie Reg. Villaviciosa 531 Heste 633 M., 1 Bataill. af Inf. Reg. Catalonien 1065 M.; (12 Martii) 6te Col. 23de Chasseur Reg. 753 Heste 707 M., 3die lette Infant. Reg. 1670 M.; (13 Martii) 7de Col. 93de Infant. Reg. 1737 M., Artillerie 314 Heste 208 M.; (14 Martii) 8de Col. 56de Inf. Reg. 2664 M., Generalernes og Stabsofficierernes Equipage; (15 Martii) 9de Col. Regim. Asturien 2021 M., hele det Spanske Artillerie 384 Heste 480 M.; (16 Martii) 10de Col. Reg. Zamora 1885 M., Reg. Algarbien 522 Heste 585 M.; (17 Martii) 11te Col Reg. Princesse 1826 Mand, Kongens Cavall. Reg. 540 Heste 653 M.; (18 Martii) 12te Col. Inf. Reg. Guadalaxara 1855 M., Cavall. Reg. Almanza 566 Heste 596 M.; 13de Col. Cavallerie Reg. l'Infante 599 Heste 618 M., Generalernes og Stabsofficierernes Equipage.

Udenlandske Efterretninger.

Det hedder, at adskillige Regimenter af den Russiske Armee i Moldau ere rykkede op for at nærme sig det Caspiske Hav og marchere igjennem Persien til Hindostan.

Den Persiske Schach har sendt en Gesandt til Paris, som blandt andre Foræringer overbringer Keiser Napoleon Tamerlans og Nadir Schachs Kaarde.

Et Tillæg til Inrikes Tidningen for 4de Marts har følgende mærkværdige Indhold: "Gripsholm Slot d. 3die Marts. Hs. Kongel. Majestæt erholdt igaar Eftermiddags Brev fra Gen. Lieut. Klercker med underd. Beretninger af 21de og 22de Febr. fra Helsingfors og Borgo, ifølge hvilke de Russiske Tropper paa 3 Stæder, eller ved Alborfors, Kjeltis og Anjala ere gangne over den finske Grændse d. 21 Febr. og ere efter nogle mindre Forpostfægtninger, hvorved de finske Tropper have

forholdt sig med sædvanlig Tapperhed, fremrykkede til Pernaa. Gen. Lieutn. Klercker, som ved første Tidender om det Russiske Indfald begav sig fra Helsingfors til Borgo, havde endnu ikke faaet nogen omstændelig Efterretning om Krigsbegivenhederne, og Brigadechef Oberst Palmfeldt opgiver blot et Tab ved Nylands Bataillon af 2 dødskudte og nogle saarede. — Den Russiske Gen. Grev Buxhövden har udgivet en Kundgjørelse til Finlands Indbyggere baade paa svensk og finsk. Den følger her bogstavelig aftrykt, og behøver blot her at gjennemlæses, for af hver tro og redelig Undersaat at ansees med Afskye. — Den russiske Proklamation er følgende: "Det er med den største Misfornøielse, at Hs. Russiske keiserl. Maj. min allernaadigste Herre og Stormægtigste Fyrste, seer sig tvungen at lade sine under min Befaling staaende Tropper, besøge Eders Land, gode Naboer og Indbyggere af svensk Finland! — Det er for hans keiserl. Maj. saameget mere ubehageligt, at skride til dette Skridt, hvortil de Begivenheder, der foregaae i Sverrige, nøde ham, som han nu vel mindes det ædle naboelige Sindelav, og den oprigtige, frie og utvungne Tillid til Ruslands Beskyttelse, som den Finske Nation i Begyndelsen af den sidste Krig saa uforskrækket lagde for Dagen, da den svenske Konge, uden mindste Anledning, og tvertimod Eders Grundforfatning, gjorde et ligesaa pludseligt, som ubilligt Indbrud paa vore Grændser — Men da Hs. Kongl. Svenske Maj., langtfra at ville forene sig med Hs. Russiske Keis. Maj., til den fredelige Bestræbelse, hvormed Hs. Keis. Maj. har søgt at gjenoprette den Rolighed, Europa saa længe savnede, og som det ene kan haabe af det mellem de to mægtigste Stater saa lykkeligen knyttede Forbund, ikke allene afsondrer sig mere og mere derfra, men forbinder sig endnu stedse nærmere med den fælles Fiende af Almeenrolighed, hvis trykkende System og uhørte Fremfærd imod Hs. Maj. og Kongens egen nærmeste Bundsforvandte, ikke med Koldsindighed kunne ansees af Hs. Keis. Maj. — Det er altsaa i Betragtning af disse Grunde, forenet med hvad Hs. Keis. Maj. skylder sine egne Landes Sikkerhed, at han seer sig nødt til at tage Eders Land i Besiddelse under sin Beskyttelse, for at skaffe sig behørig Fyldestgjørelse, ifald Hs. Kgl. Svenske Maj. fortfarer i det Forsæt, ei at antage de billige Fredsvilkaar, som under Hs. Ruff. Keis. Maj. Fredsmægling ere ham forelagte af Hs. Keis. Franske Maj., til Gjenoprettelsen af en lykkelig Fred, som stedse var og er Hs. Russ. Keis. Maj. vigtigste Formaal. — Forbliver rolige, fredelige og uden al Frygt i Eders Boliger, gode Naboer og Finske Mænd! Vi komme ei til Eder som Fiender, men som Venner og Beskyttere, for at gjøre Eders Tilstand lykkeligere, da vi derved sætte os i Stand til, fra Eders Land at afvende de Plager, som I, i Tilfælde af Krig, aldeles ikke kunde undgaaet at vorde Offere for. Lader Eder ei forføres til at gribe til Vaaben, eller paa mindste Maade forulempe Hs. Keis. Maj. mig i Naade betroede Tropper; hvo herimod forseer sig maa tilskrive sig selv Følgerne. Derimod ville alle de, der udmærke sig ved Hengivenhed i at fremme Hs. Keis. Maj. faderlige Omsorg for Landets Vel, gjøre sig fortjente til Hans høie Beskyttelse og Velvillie. — Og som det er Hs. Keis. Maj. Ønske, at alt hvad sig i Landet kan tildrage, maae gaae sin sædvanlige Gang, ifølge Eders Love, Skikke og Vedtægter, som alle forblive urokkede, saalænge hans Tropper nødes at forblive i Landet; saa stadfæstes herved enhver Embedsmand, civil som militair, i sit lovlige Kald og Embed, dog med Undtagelse af de Svenskfødte, der muelig heraf kunde betjene sig, for at forvilde og forføre Menigmand imod Landets Bedste. — Hvad til Troppernes Underhold og Forfriskning behøves, skal strax og med rede Penge betales; hver Levering godtgjøres efter Overeenskomst af vore og Landets Commissairer; og for at I ogsaa heri skulle erfare Hs. Keiserl. Majestæts Omsorg for Eders Vel, har han befalet, at flere end de allerede værende Magaziner skulle indrettes, hvorfra de Trængende af Landets Indbyggere, ligesaafuldt som hans egne Tropper, kunne blive forsynede med Fødemidler. — Da der alligevel kunde indløbe Omstændigheder, til hvis gode og naboelige Afgjørelse behøves gjensidig tillidsfuld Overlæggelse og Endrægtighed i Beslutninger, saa opbydes I herved, saa hastigt som skee kan, at indsende Eders Deputerede fra hver Provinds i den lovlige Orden, som ved Eders Rigsdage bruges, hvilke have at begive sig til Staden Abo, og at raadslaae om alt hvad videre kan gjøres til Landets Tarv. — Storførstendømmet Finland skal altsaa fra denne Stund af og indtil videre ansees lige med de øvrige erobrede Russiske Rigs-Provindser, som under Hs. Keis. Maj. Forfædres milde Regjering, og endnu under hans Septer, nyde en lykkelig Rolighed, med Behold af alle de Privilegier og deres frie Religionsøvelse (Friheder og Rettigheder), som de fra Arilds Tid eiede og endnu eie, med mere. — De sædvanlige Afgivter til Kronen skulle altsaa herefter uforandret udredes, blot efter gammel Jordebogs Medfør, foruden hvad som til vedbørlig Embedslønning hører, hvilket vedbliver paa den sædvanlige Fod. — Dette alt til Vedkommendes Efterretning, hvilke heri, som i alt andet, have at adlyde hvad fremdeles kan befales i H. Keis. M. Ukaser. — Givet i Hovedqvarteret i Fredrikshamn d. $\frac{18}{6}$ Febr 1808." — Originalen er underskrevet: Grev Buxhövden. — — Efter at Kongen af Sverrig var bleven underrettet om Fiendtlighedernes Udbrud ved en af sine Adjutanter, lod han den Russiske Gesandt Alopæus arrestere og Gesandtskabsarkivet forsegle. Gesandten er indstuttet i sit Huus tilligemed Familie og under Bevogtning. Adgangen til ham staaer kun aaben for hans Læge. Samtlige fremmede Gesandtskaber i Stockholm, det Engelske ikke undtaget, skulle forgjeves have søgt at bevirke hans Løsladelse. Det hedder, at en Coureer, som fra Petersborg var afsendt til denne Gesandt, er bleven anholdt i Abo og at man har frataget ham hans Depescher.

Continuation af foregaaende Anmeldelser om patriotiske Bidrag til en ny Flaade:

Fru Charlotte Rosenkrantz, fød Bentzen, i Kiel tilbudet 1000 Rdlr. til 11te Junii.

Hr. Provst Ørum indsendt til Hans Høiærværdighed Biskoppen i Wiborg 70 Lod forarbeidet Sølv

Det Kongelige Norske Landcadet-Corps sammenskudt en Sum af 1000 Rdlr. til en Canon-Chaluppe.

Det 3die jydske Infanterie-Regiment indsendt 1020 Rdlr.

Fru E. M. Friborg, sal. Borchs Enke, indsendt 201$\frac{7}{8}$ Lod forarbeidet Sølv.

Enkefrue Bardenfleth i Schleswig indsendt 1000 Rdlr. i Luis d'Orer.

En nordenfields Pige indsendt ved Biskop Bruun i Bergen 1000 Rdlr.

Skydeselskabet i Tøndern indsendt 130 Rdlr. d. C.

Forligelses Commissair Hr. Woydemann i Nyekjøbing paa Morsøe indsendt en Guld- og 1 Sølvmedaille.

En ubenævnt Patriot indsendt 10 danske Ducater.

En Godseier i Hertugdømmet Schleswig indsendt ved Hr. Generalmajor Bintzer 226 Lod forarbeidet Sølv, 1 Guld-Tabatiere og en Sølvmedaille

En ligeledes Ubenævnt indsendt ved velbemeldte Hr. Generalmajor 2de Sølv-Stager, af Vægt 51 Lod.

Fra en Patriot i Fyen, som ikke ønsker sit Navn offentlig bekjendtgjort, tilbudet 1321 Lod forarbeidet Sølv.

Directeuren i det Kongelige Departement for de udenlandske Sager Hr. J. Greve af Bernstorff indsendt 3000 Rdlr. d. C.

Det holsteenske Husar-Detaschement tilbudet til et nyt Søværn 600 Rdlr. S. H. C.

Stats-Ministeren Hs. Excellence Hr. Geheimeraad Greve C. Bernstorff indsendt 2000 Rdlr. d. C.

Hr. N. Ch. Nissen, Directeur ved Bank-Contoiret i Kjøbenhavn, indsendt endeel forarbeidet Sølv, hvoraf Sølvets netto Vægt er 257$\frac{1}{4}$ Lod.

De Hrr. Dultz & Sønner i Altona indbetalt ved Handelshuset Blacks Enke & Comp. 150 Rdlr.

Capellanen i Hellested Hr. P. C. Maaberg indsendt fra 40 Gaardbeboere af Bondestanden og en Møller der i Sognet 114 Rdlr., som er indsamlet ved Hr. Maaberg selv og Sognefogden Ole Jørgensen.

Hr. Capitain Holstein indsendt 10 Rdlr. 40 ß., som nogle Bønder i Haulow og Lille Heddinge have leveret ham.

Hr. General Krigs-Commissair von Schmidten indbetalt 4000 Rdlr.

Hr. General-Adjutant Major de Poulsen i Odense indsendt 2000 Rdlr. udi 2de Annuitets Beviser.

Aarhuus Stift har ved dets Stiftamtmand Hr. Kammerh. Gyldencrone indsendt, foruden de forhen anmeldte 7373 Rdlr. 28 ß., endvidere 2409 Rdlr. 48 ß., derforuden har endeel hæderlige Mænd i dette Stift tilbudet 1 Gulddaase af 80 Rdlr. Værdie, 28 à 31 Eger, 16 Bøgetræer og 6 Elletræer i deres Skove samt 139 Tdr. Byg og 31 Tdr. 1 Skp. 2 Fdkr. Rug, og Præstn i Adslev frasagt sig Godtgjørelsen for det ved Forordningen af 22de August 1807 udskrevne Rug og Havre, alt deels som Bidrag til en nye Flaade, og deels til H. K. H. Kronprindsens Disposition.

Til de formedelst Kjøbenhavns Bombardement Brandlidte har velbemeldte Stift hertil indsendt D. C. 130 Rdlr. 76 ß. og 3de Præster have tilbudet 3 Tdr. Byg og 4 Tdr. Rug.

Directionen for Støvringgaards Kloster har tilbudet de Egetræer i Klosterets Skove som maatte være tjenlige til Skibstømmer.

Præsten Hr. Balslow indsendt en Sølvskaal med Laag som Bidrag til Søe-Defensionen, desuden fra en Deel af Wærninge Sogns Gaardmænd, nogle Tjenestefolk, Degnen og Skoleholderen sammesteds 161 Rdlr. 40 ß. til de Brandlidte i Kjøbenhavn.

Det borgerlige Infanterie-Corps her i Staden har indsendt 14042 Rdlr. 88 ß.

En agtværdig Embedsmand i Hertugdømmene, der ei ønsker sig navngivet, tilbudet 100 Rdlr. aarlig saalænge Krigen varer.

En agtbar Embedsmand i Hertugdømmene, der ligeledes ikke ønsker sig navngivet, tilbudet 44 Rdlr. aarlig saalænge det gjøres nødvendigt.

Hr. Etatsraad Professor Callisen indsendt 1000 Rdlr.

En hædret Danneqvinde her i Staden indsendt 500 Rd.

En agtværdig Godseier i Fyen, der ikke ønsker sig nævnet, tilbudet 20 Stkr. Ege- og 30 Stkr. Bøgetræer samt 100,000 brændte Muursteen i Tilfælde der i Fyen skulle opføres et Tøihuus eller anden offentlig Bygning.

En agtbar Videnskabsmand her i Staden, der ikke ønsker sig nævnet, indsendt et Sølv Præsenteerfad, en liden Vandkande til Blomster, 1 Thepotte, 1 Sukkerdaase, 1 Peberbøsse, 1 Fiskeskee, 1 Kageskee, 1 antik Spiseskee og 1 Guld Halssmykke med Brillanter.

Hr. Capitain-Lieutenant Holtermann i Christiansand tilbudet et paa hans Værft under Bygning værende Krigs Kystfartei, efter den sidst i Nordamerica opfundne Bygnings-Maade, med Master og Rundholter.

Hr. Districts-Chirurg Stengel i Skive tilbudet 90 Rd. af hans Gage for indeværende Aar.

Hr. Geheimeraad, Ridder, Greve G. Moltke tilbudet Egetræer af Grevskabet Bregentweds Skove for 4000 Rdlr. og i Tilfælde der ikke skulle findes dygtige Egetræer til denne Sums Værdie da at complettere det manglende i Penge.

Sognepræst Hr. Chr. Krag tilbudet 100 Rdlr. til næstkommende 11te Junii Termin.

Hr. H. Juul til Wischum tilbudet 2000 Rdlr. til næstkommende Snapsting.

De Hrr. Løkke og Beyer tilbudet 3 Bøgestammer i Hestekjøbs Skove.

(Fortsættes.)

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 45.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Mandagen den 14 Martii, 1808.

Declaration.

Den Danske Regjering har med en billig Utaalmodighed oppebiet Virkningerne af de Bestræbelser, som Hoffet i Petersborg har anvendt, for ved venskabelige Midler at bringe Sverrig tilbage til den Interesse, som det har tilfælles med hele Norden, og til de Grundsætninger, som udgjøre de første Led i dets Forbindelse med Rusland og Dannemark. Da disse Bestræbelser bestemt ere mislykkede, befinder den Danske Regjering sig sat imod Sverrig i en Stilling, som ikke længer kunde tillade den at taale nogen Uvished i sine Forhold til det. Man kan ikke dølge sig hvad disse Forhold ere blevne til siden et lumsk Angreb pludselig har udrevet Dannemark fra den Bane, som det i en lang Række af Aar ikke har tilladt sig den mindste Afvigelse fra. Den af Storbritannien mod et neutralt og fredeligt Land udøvede Voldsgjerning har bragt hele Europa til at gjenlyde af et eneste Harme-Raab, og man bestræbte sig fra alle Sider for at bevidne den Danske Regjering Bevis paa den meest levende Deeltagelse. Hoffet i Stockholm ene, iagttog, trods de særegne Baand, der forene det med det Kjøbenhavnske, en bestemt Taushed, og har omsider ikkun brudt den, for at fremføre de mindst retmæssige Klager, og meget ildegrundede Bebreidelser i Henseende til de Uleiligheder, som middelbar fulgte for det af Krigsbegivenhederne, saavelsom de Strængheds Forholdsregler, som den voldsomme Stilling, den Danske Regjering paa

eengang saae sig bragt i, med Magt tvang den at antage, og som de Rænker og Drillerier (Tracasseries) uden Ende, de fra Sverrigs Side have foraarsaget den, kun lidet egnede sig til at bringe den til at afstaae fra. Det Danske Cabinet havde været meget forlegen med at forklare sig denne Adfærd af en Souverain, hvis Interesse, Grundsætninger og Følelser det havde ønsket at kunne betragte i lige Grad sagrede af en Afskyelighed, der pludselig har tændt Krigsluen i Norden, dersom det ikke snart havde havt Leilighed til at iagttage, at det Sindelav, som i dette Tilfælde har bestemt Kongen af Sverrigs Beslutninger, langtfra ikke var Ligegyldighedens. Den forunderlige Redebonhed, hvormed denne Monark, adskillige Uger førend Stralsunds Overgivelse, har samtykket i den større Deel af den Engelske Magts Afreise fra Pommern, hvor den ikke syntes at være ankommen uden for at oppebie Øieblikket, for at føres til Sjælland, og den Umage Hs. Svenske Maj. gjorde sig for at underrette sin Nation om, at denne Gjenindskibning skede i Kraft af en Artikel i hans Convention med Storbritannien, have givet de første Kjendetegn paa en lønlig Forstaaelse paa Dannemarks Bekostning.

Disse Kjendetegn have ikke tøvet med at forøge sig. Den Danske Regjering er uvidende om Beskaffenheden af de Tjenester og de Understøttelser, som hans Fiender have faaet i Sverrigs Havne; men den har følt deres Virkninger paa en for den sørgeligst Maade. Det Indtryk, som Forhold af hvert Slags og de uafbrudte Communicationer, som Engellænderne ikke fandt nogen Vanskelighed ved at underholde med Sverrig, maatte gjøre paa den Danske Nation, er let at begribe. Det kunde ikke blive ubemærkt af nogen, hvor meget Krænkende for Dannemark, der laae i den Glæde Kongen af Sverrig syntes at finde ved at være paa Kysten lige for Sundet personlig Vidne til alle de Uretfærdigheder og Forurettelser, der udøvedes mod dette Naboland, i de Smigrerier og de Udmærkelser uden Tal, der ødsledes paa Hovdingerne af den Engelske Krigsmagt, i den Ære, disse paa deres Side bestræbte sig for at bevidne med Affectation deres Souverains Bundsforvandt, og i de Agtelses-Beviser til Gunst for Hs. Svenske Maj. som de Danske Krigsskibe, bortførte med Magt fra Kjøbenhavns Havn, bleve paa deres Fart igiennem Sundet underkastede endog under Canonerne af den Fæstning, som deres Sa-

lutering skyldtes. Hvor lidet gunstigt det Lys var, hvori Samstødet af disse forskjellige Omstændigheder nødvendig maatte sætte Kongen af Sverrigs Sindelav mod den Danske Regjering, kunde denne dog ikke bebreide sig, uden Grund at have overdrevet de Sandsynligheder, som det Stockholmske Hof, langt fra at bestræbe sig for at bortfjerne, meget mere syntes at arbeide paa at frembringe, nære og bestyrke ved alt hvad der kunde staae i dets Magt. Men det blev snart andet end simple Sandsynligheder. Den Engelske Regjering var den første, der opdagede Dannemark Hs. Svenske Majestæts aabenbar fiendtlige Sindelav. Europa kjender allerede de Forklaringer, som denne Angivelse har foranlediget imellem Dannemark og Sverrig. Man har seet, at Kongen af Sverrig, opfordret paa den meest aabenhjertige og venskabelige Maade til at forklare sig over denne Gjenstand, har begyndt med at ville undgaae denne Nødvendighed, og, at Hs. Maj. endnu ivrigere paatrængt har endt med at give et skjævt, tvetydigt og fornærmeligt Svar. Da dette Svar imidlertid syntes i en vis Henseende at indeholde en Usandheds-Beskyldning mod Engelland, lod den Danske Regjering sig for Øieblikket nøie dermed, og troede at burde skjule sine billige Klagegrunde mod Sverrig under det Haab,

at dette, oplyst om sin sande Tarv, og modent overveiende Følgerne af sine Beslutninger, vilde ende med at føie sig efter de Forestillinger, som Hoffet i Petersborg har gjort det med ligesaa megen Skaansel som Taalmodighed, for at formaae det til at afstaae fra sine Forbindelser med Storbritannien, som aabenbar ere blevne unyttige og ufordragelige med Nordens Rolighed, og især med Dannemarks Sikkerhed.

Den Danske Regjering kjender kun meget ufuldkommen Beskaffenheden af de Forbindelser, Sverrig har indgaaet med Engelland. Men hvilken end Gjenstanden, hvilket end Øiemedet for samme imidlertid er, vilde ingen bedre end den vidst at indsee, eller agte den Modbydelighed, som Hs. Svenske Maj. undlod at vise de indgangne Forbindelser. Men Cabinettet i Kjøbenhavn er ikke uvidende om, at den Svenske Regjering selv er kommen overens om, at den for dens Forpligtelser bestemte Tid er ganske nyligen udløben, og efter at Cabinettet i St. James har aflagt Masken i hele Europas Aasyn, og det havde været en Fornærmelse mod det Stockholmske Hof at formode, at det i nærværende Tidspunkt vilde indgaae nye Forbindelser med en Magt, der har anvendt alt for at gjøre det kjed deraf og som har givet det de retmæssigste Bevæggrunde til at bryde sine For-

bindelser med den. I Sandhed, har man kunnet glemme i Stockholm, at Engelland har opoffret sine Allierede den ene efter den anden med blot Hensyn til sin troløse Egoisme, og at det, efter længe at have bedraget og misledet Sverrig ved falske Løvter, omsider kun har sendt det seen Undsætning for at lade dets Udheld gjøre end større Opsigt? Har den Svenske Regjering da virkelig ikke følet, at den, krænket eller forraadet ved de Communicationer, det Brittiske Ministerium har gjort Dannemark, seer sig udsat (compromis) af sin Bundsforvandt i hele Europas Øine? Kunde denne Regjering virkelig dølge sig, at den i Sundet udøvede Vold, at Østersøens Krænkelse, at en Brand kastet med grum Haand ind i Norden vilde æske af de fornærmede, krænkede eller truede Magter en Modstand, som ufortøvet og nødvendig vilde bringe Sverrig i det Alternativ, enten at medvirke til det fornærmede Nordens Forsvar og Hevn, eller at afsværge sin meest aabenbare Tarv, sine ældste Grundsætninger og sine lovligste Rettigheder, for at gjøre sig til det blinde Redskab for en Regjerings rasende Hensigter, der har vovet at gjøre Angreb paa de første Grundvolde for de nordiske Magters Sikkerhed, Velfærd og Værdighed? Kunne disse Betragtninger vel opvejes af den usle Fordeel af Subsidier, for hvis Priis det Londonske Cabinet bestandig viser sig redebont at kjøbe Allierede, som det paastaaer netop derved

at forbeholde sig Ret til at behandle som Leiesvende?

Da Kongen af Sverrigs Beslutninger imidlertid have skuffet hans Naboes sidste Forhaabninger, saa kan den Danske Regjering ikke længer være tvivlraadig om paa sin Side at tage det Partie, som dens Sikkerhed, Nordens almindelige Tarv, dens Hengivenhed for Rusland og Egenskaben af sine Forbindelser med denne Magt bydende foreskrive den.

I et Øieblik, hvor Sjælland paa ny trues af en Engelsk Magt, som allerede de Svenske Havne tjene til Forenings-Punct, hvor Nordens Fiender ville forsikkre sig det Stockholmske Hofs Afhængighed ved ny Pengeunderstøttelser, hvor det Engelske Ministeriums offentlige Taler noksom aabenbare de Forbindelsers Natur, der endnu existere eller ere fornyede imellem begge Magter, troer den Danske Regjering sig berettiget til at foretrække en aabenbar Fiendskabs Tilstand for precaire og tvetydige Forhold til en Nabo, hvis Sindelav er blevet mere og mere mistænkeligt og som den i en lang Tid ikke har kunnet ansee for andet end en maskeret Fiende. Hs. Maj. Kongen af Dannemark erklærer følgeligen, at Allerhøistsf. antager i det Hele Ruslands Beslutninger i Henseende til Sverrig, og at Hs. Maj. i intet vil adskille Sin Sag fra Hs. Maj. Keiser Alexanders, Hans ophøiede og tro Bundsforvandt.

Givet i Kjøbenhavn d. 29 Februarii 1808.

Tillæg til Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn No. 45.

Tirsdagen, den 15 Martii 1808.

P l a c a t.

Efter høieste Befaling kundgjøres herved: at Hs. Maj. har fundet sig bevæget til at erklære Kongen af Sverrig Krig. Med Hensyn dertil forbydes al Handel og Samqvem imellem de Danske og Svenske Stater, under den i Placaten af 30 October 1807 bestemte Straf; derhos erklæres de, i Følge Reglementet af 14 Septbr. f. A. udstædte, eller herefter udstædede Caperbreve, for gjeldende mod alle Landets Fiender: ligesom og Caperne opfordres til, i Overeensstemmelsen med bemeldte Reglement, at opbringe alle, den Svenske Krone eller dens Undersaatter nu tilhørende, Skibe og Fartøier.

Det Kongel. Danske Cancellie, d. 14 Martii 1808.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Prindsen af Pontecorvo indtræffer hertil den 15de i d. M. og skal logere paa Frederiksberg Slot. Kammerjunker Grev Holstein af Garden til Hest, der er udseet til hans Cavaleer, er for nogle Dage siden reist ham imøde.

Løverdagen den 12 d. M. ankom en Coureer fra Stockholm her til Staden. Samme Dag indtraf den Kgl. Svenske Charge d'Affaires Baron Taube fra Kiel, og fortsatte sin Reise til Sverrig Dagen derpaa. Med det første ventes vort hidtilværende Gesandtskabspersonale i Stockholm tilbage hertil.

Adskillige af Armeens Officierer have allerede anlagt de for dem anordnede nye Casker eller Tschakes, som see meget godt ud og tillige ere varigere end de hidtil brugte Filthatte.

Man vil vide, at de Svenske have opbrændt den Afdeling af Skjærgaardsflaaden der laae i Åbo, da Russerne nærmede sig Staden.

Efter Reisendes Beretning skal der i Gothenborg mangle otte Engelske Poster.

Endeel Handlende fra Hamborg, som i denne Tid havde indfunder sig i Helsingborg og Gothenborg for at opkjøbe Colonialproducter, hvoraf der skal findes et overmaade stort Forraad, ere nu ved Fredsbrudet imellem Dannemark og Sverrig hindrede fra at overføre deres Varer, og formodentlig tillige ikke i liden Forlegenhed hvorledes de skulle slippe bort for deres Person.

Det Guldstykke, der nylig er bleven fundet af en fattig Mand i Fyen, er nu afleveret til Konstkamret Vore Oldgrandskere vide ikke med Vished enten det har været en Bidselstang, eller og et Arm- eller Halssmykke.

Man fortæller her i Kjøbenhavn, at Dronningen af Sverrig har nylig med begge sine Børn ved Haanden knæfaldende bedet sin Gemal om at afstaae fra sine Forbindelser med Engelland, men at et tørt Afslag var Frugten af hendes Bestræbelse.

Fortegnelse over de ved det Engelske Bombardement Dræbte: 1807 fra 16 Aug., da Engellændernes fiendtlige Landgang begyndte, til 7 Septbr. er 23 Dage; fra 7 Sept., da Capitulationen begyndte, indtil dens Udløb den 19 Octbr., er 42 Dage. Ialt 65 Dage. I dette Tidsforløb ere i Krigen, Bombardementet, og ved Ildebranden af 305 Gaarde og Huse: dræbte og omkomne: af Mænd, største Delen af Militaire og Borgervæbningen 791, af Koner (Hustruer) 65, af Enker 52, af Tjenestetyende (Piger) 43, ialt af Qvindekjønnet 160; af Børn under 15 Aar: 43 Sønner, 34 Døttre, tilsammen 77. Det hele Dødetal 1028. — Endvidere bliver sandsynligen, af det manglende Folketal, at tillægge Mortalitet, isteden for Desertion, eller Overgang til Fienden, følgende: A) Af Mandkjøn, fuldvoxne, især Haandværkssvende, under Borgerskabets 2den Afdeling 150; B) af Søe Militaire fra Defensionsvæsenet, som ikke har kunnet føres i Land (hvoriblandt Canonbaaden Stubbekjøbing, af hvis Mandskab nogle og 30 sprang i Luften) 50; C) ligeledes af Land-Etaten, som ere dræbte og ei have kunnet indbringes fra Classens Have o. fl. Steder 40; D) under Ruinerne af de afbrændte 305 Gaarde og Huse, deels afbrændte og deels endnu i Grundene henliggende, især i Peder-Hvidtfeldtsstræde, Fiolstræde o. s. v. 30 Mandfolk, 50 Fruentimmer; E) af Qvæstede, der ere faldne i Canalerne og druknede, men endnu ei fundne,

15 Mandfolk, 10 Fruentimmer; F) Antallet paa de af Skræk, samt Hierneforrykkelse, især blandt Nervesvage, bortdøde, uden egentlig at være qvæstede, er vist nok betydeligt; men ansættes her ikkun til 80 Mandfolk, 100 Fruentimmer; de Dødes Antal under disse 6 Afdelinger udgjør 365 Mandfolk, 160 Fruentimmer. — General-Summa af det hele Dødetal 1553. — Man kan regne, at der af de Qvæstede efter den 19 October er død i Sygehusene ꝛc. 600.

Til Toldboden er der ankommen 13 Fyenboere med Victualier; de have været 3 Uger underveis, og havde nær begivet sig tilbage, men vare dog saa lykkelige, ei af Isen at forhindres at naae til Staden. Den Kongelige Premie opmuntrer til slig uforfærdet Seilads. Der er ligeledes ankommen en Nordmand og en Svensker med Sild.

Odensee, d. 11 Martii. Sidstafvigte Tirsdag ankom Skipper Claus Jensen Hansen, som farer for Kjøbmand L. P. Voigt i Faaborg, dertil fra Christiansand i Norge, medhavende som Passagerer 14 Søefolk, hvis Fartøier vare tagne af Fienden. Han beretter i denne Henseende følgende: Den 23de Febr. om Morgenen seilede paa deres Reise fra Bergen ud af Havnen Rasvog Skipperne Christian Iver Petersen, Peter Hay, Lars Kok jun., hjemmehørende i Ærøeskjøbing, Jens Madsen af Stubbekjøbing, hjemmehørende i Stege paa Møen og 4 Jagter hjemmehørende i Bergen og Stavanger. Omtrent Kl. 10 om Formiddagen, da de laae med Stille og Tykning ⅛ Miil fra Lister, klarede det i Veiret og en Engelsk Cutter-Brig, som kom fra Søen med Luft lod sig tilsyne. De bemærkede strax, at den paa et Øieblik lod sætte 5 Slupper ud for at gjøre Jagt paa dem, de fattede nu det Forsæt at sætte deres Fartøier paa Land; men Kulingen, hvormed Briggen kom fra Søen, vilde uheldigviis ikke række dem og snart vare de fem Slupper hver besat med 10 à 12 Mand dem saanær, at Kuglerne af deres Geværer sværmede paa de værgeløse Danskes Fartøier. Disse vare nu nødsagede til at forlade deres Eiendomme og retirere i Land paa deres Baade uden at være istand til at faae mere med sig end de Klæder som de bare. Da de kjekke Lodser fra Lister saae deres Landsmænds Nød, ilede strax 4 à 5 Baade fuld bemandede af hiine disse til Hjelp; de vare ogsaa en uophørlig Kugleregn uagtet heldige nok, til at befrie Skipper Lars Kok juniors Jagt af Fiendens Vold, fra hvilken Voldsmændene uforrøvet flygtede, da de kjekke Lodser med en levende Gevær-Ild nærmede sig. Foruden Jagten reddede disse en Baad, som forud var røvet af en Udhavn, men nu maatte lades i Stikken, formedelst den hurtige Flugt. Uheldigviis tog det nu til at lufte og de brave Lodser, som glade haabede ved deres uforfærdede Mod at kunne tilbagevinde de øvrige Fartøier for deres Eiere, maatte med billig Harme see dem tye under Brigens Canoner og saaledes afstaae fra deres ædle Forsæt. — Imellem Skagen og Marstrand skal krydse 2 Engelske Cutterbrigger. For en Uges Tid siden indkom til Hellesund en Fahrsunder Brig fra Engelland, som der var frigivet, fordi den havde losset til de Kongel. Værfter, og medbragte en anden Norsk Capitain, som berettede, at Rygtet var almindeligt i hiint Land om en stor Expedition til Norden.

I disse Dage bleve Artilleriets Hospitalsvogne henflyttede i den afbrændte Nicolai Kirke, som ved denne Leilighed blev gjort ryddelig. De Beenrader, der laae adspredte omkring, bleve samlede i fem til sex Kister. I et stort Gravmæle bag Alteret fandtes Hans Rosenkrantzes*) Liig, der

*) Paa Indskriften af hans Epitaphium, som staaer endnu, sees, at denne Mand havde Kand Ulfeld til Svenstrup og Ridder Holger Wind at takke for sin første Lykke; at den første holdt ham lige til sin Dødsdag i Krigen til adskillige Tjenester i Skaane, siden i Kjøbenhavns Beleiring, og at han har været med i det store Feldtslag for Nyborg og flere Expeditioner; at den sidste har først brugt ham til Skriver, siden til Foged og Forvalter paa 6 adelige Sædegaarde her i Landet; at han derpaa anbefalede ham for sin flittige og tro Tjeneste til Frederik den Tredie, der ansatte ham som Registrator i sit Rentekammer; at Christian den Femte beordrede ham dereftter til Renteskriver for 7 Aar; at samme Konge lod ham reise til Norge som Krigscommissarius og Bogholder der i Riget. Siden blev han udnævnt til Landcommissair for det hele Søndenfjeldske Distrikt og Justits- og Bergraad. Til Belønning for sin tro Tjeneste blev han nobiliteret. Frederik den Fjerde forskrev ham ved sin Regierings Tiltrædelse efter mange Aars Forløb fra Norge og udnævnte ham til Etatsraad og Deputeret ved Finanserne. Alle disse Embeder forvaltede han med Nidkjærhed i 51 Aar. Han døde i en Alder af

formodentlig havde været balsameret, temmelig ubeskadiget. Det saae omtrent ud som en Mumie. Ogsaa den berømte Niels Rosenkrantz's *) Epitaphium er nu aldeles ødelagt. Af hans Harnisk, som til Amindelse var ophængt i Kirken, har Anmelderen reddet Brystſtykket eller Pantseren af Jernblik, beslaaet med Messingsøm. De øvrige Stykker som Hjelmen &c. ere blevne sønderslaaede og begravede mellem Gruset. — Blandt de Oldsager, som Luerne havde sparet, var det forhen nævnte Harnisk, som indtil forrige Maaned hang paa en Jernstang, og nogle Ligkister af Kobber, belagte med Sølv. Blandt Ligstenene fandtes en overmaade prægtig Steen af sort Marmor, der har ligget paa en af Reventlovernes Grav. Da efter et Proclama i Avisen ingen Eier meldte sig til Kisterne, saa bleve de solgte efter Vægten. Kobberet veiede adskillige Skippund og Sølvet 288 Lod. Rosenkrantz's Harnisk skulde ogsaa have været solgt blandt gammel Jern, men da det er af Jernblik vilde ingen kjøbe det. Hans prægtige Ligsteen med Zirater af hvidt Marmor, er reddet og hensat paa Kirkegaarden. Ligkisterne med Levningerne af Ligene ere bragte ud paa Assistencekirkegaarden. Da Rosenkrantz har testamenteret Kirken saa betydelige Gaver, saa kan man vente at Vedkommende ville lade ham sætte et lidet Minde paa Assistencekirkegaarden.

64 Aar, og efterlod Nicolai Kirke, dens Skoler, Præster og Betjenter anseelige Capitaler.

*) Af hans Epitaphium erfaredes, at han var Herre til Stougaard, Holbeckgaard og Aldsted, Ridder, General Lieutenant, Oberst ved Livgarden til Fods, Assessor i Krigscollegiet og Commandant i Kjøbenhavn; at han var født 1627 i Skaane, og at han "med berømmelig Viisdom og "stor Erfarenhed i mangfoldige heroriske Actioner "troligen haver tjent sin Konge og Fædrenelan- "det, saa hans Ihukommelse og udødelige Efter- "mæle hos Indlændiske og Udlændiske høitforskyldt "efterbliver for sine Martialske Bedrifter han i "Nederlandene udi Printzen af Oranien udi Kon- "gens af Frankrige og Kongen af Spaniens og "sidst tvende af hans egne Herrers og Kongers "af Dannemark deres Tjeneste med største For- "nøielse og priisværdige Eftersagn altid haver la- "det see." Han blev nedlagt af Fienden i en Alder af 49 Aar under Helsingborg Slots Beleiring, som anførtes af Christian den Femte i egen Person.

I Søndags maatte alle Gaard- og Huuseiere i Frederiksbergby møde i afdøde Gjestgiver Hunæus's Gaard, hvor en Befaling fra H. K. H. Kronprindsen angaaende de Franske Troppers Indqvartering blev dem forkyndt. Denne Befalings Hovedindhold er følgende: enhver Infanterist og Cavallerist regnes for een Mand, 1 Underofficier for 2, 1 Officier for 4, en Stabsofficier for 8, en Brigadechef for 16, en General for 32; ethvert Værelse i Huset, hvori ingen Folk boe, regnes som undværligt, og benyttes til Indqvartering; Soldaten skal ligge paa Halm paa Gulvet med et Brædt paa Høikanten, som afdeler Sengen; han skal have et Lagen og en Dyne eller et Teppe over sig, som kan give et varmt Leie; i eet Værelse i Huset i det mindste skal der være Varme, paa det det kan tjene til Forsamlingsstue; alle Stalde gjøres ryddelige til Cavalleriet, og hvor der er Porte eller Skure i Gaarden indrettes Stalde med sammenslaaede Krybber af Brædder; til Hestene skaffes Strøelse af Tang eller Halm; kommer Tropperne til Byen om Natten, saa sættes strax Lys i Vinduerne.

Udenlandske Efterretninger.

Hamborg. Correspondent siger, at Kongen af Sverrig har ladet den Russiske Minister, Hr. Alopæus kalde til sig, og sagt, at han vilde gjøre det sidste Forslag: han vilde nemlig, dersom man vilde lade ham blive i Fred, give sin Gerantie for, at intet Engelsk Linieskib skulde komme i Østersøen, hvis ikke, vilde han forene sig med Engelland og, falde ind i Norge og bombardere den ene Havn i Østersøen efter den anden. Uagtet dette Sprog i visse Henseender ligner Kongen af Sverrig, saa er det Hele for taabeligt til ikke at være Digt. Hvor kan Sverrig, Engellands Vasal, forbyde sin Herre, som har kjøbt og betalt det med sit Guld, at sende Krigsskibe til Østersøen? Hvor kan en Stat, der har mistet sin vigtigste Provinds med et Tab af to Mand, tænke paa at falde ind i Norge? Mon Kongen af Sverrig ikke har nok at passe paa sit eget Rige til at han skulde kunne have Tid til at bombardere Havnene i Østersøen? Og naar han følte sig stærk nok til at gjøre saadanne Anstrængelser, hvorfor bombarderede han da ikke Havnene i Pommern, da Frankrige forjog ham fra den Tydske Grund?

I Moniteuren læses fra Sverrig, at enhver i dette Rige venter til Foraaret store Begivenheder og overordentlig mærkværdige Forandringer i Skaane.

Den Svenske Ambassadeur v. Städing er endnu bestandig i Petersborg, og har endog nylig været til Bal ved Hoffet. — Troppemarchen til Finland vedvarer endnu bestandig. General Første Bagration commanderer Avantgarden. Det hedder, at General en Chef Sprengporten afgaaer ogsaa til Finland.

Kongen af Sverrigs Overadjutant, Major v. Dannefeldt, er ankommen med Depecher til Stralsund, og, efter Keiserens Befaling, afreist til Frankrige.

Under d. 4 Martii 1808 er udkommen en Kongelig Forordning angaaende hvorledes i Henseende til de i Dannemark og Norge værende Svenske, og med hvad der sammesteds er den Svenske Krone eller dens Undersaatter tilhørende, bør forholdes, af følgende Indhold:

Vi Christian den Syvende, af Guds Naade Konge til Dannemark og Norge, ꝛc. ꝛc., Gjøre vitterligt: At da Vi have fundet Os bevægede til, at erklære Hans Majestæt Kongen af Sverrig Krig, saa ville Vi, at der i Henseende til de i Vore Riger sig opholdende Svenske, saavelsom med alt hvad der sammesteds maatte være den Svenske Krone eller dens Undersaatter tilhørende, skal forholdes paa følgende Maade: 1) Enhver sig her i Rigerne opholdende Mands- eller Qvindes-Person, der er svensk af Fødsel, eller paa nogen Maade staaer i Forbindelse med den svenske Stat eller dens Regjering, skal, inden 3 Dage efter denne Vor Forordnings Bekjendtgjørelse, personligen anmelde sig for en af de herefter nævnte Øvrigheder, og for denne opgive sin Bopæl og Næringsvei. 2) Anmeldelsen bør i Almindelighed skee for vedkommende Stiftsbefalingsmand eller Amtmand. Men for saavidt den nordøstlige Deel af Sjælland angaaer, have de i foregaaende §. nævnte Personer som opholde sig i Kjøbenhavn, samt paa Amager og Saltholmen, at henvende sig til Politiemesteren i Kjøbenhavn, Etatsraad Haagen; de fra Kjøbenhavns og Hirschholms Amter, til Politiemesteren paa Kjøbenhavns Amt, Justitsraad Nielsen; de fra Helsingøer og denne Byes tilliggende Grunde, til Byefogden sammesteds, Cancellieraad Schouboe; og de fra Cronborg Amt, til Birkedommeren over Cronborgs og Hellebeks Birker, Lemvigh. 3.) Det bør af dem til hvilke saadan Anmeldelse gjøres, strax undersøges, om og hvorvidt denne i Almindelighed er rigtig eller ikke, og tillige a) hvilke blandt de Anmeldte der her have vundet Borgerskab, eller have faste Eiendomme, eller nogen Fabriksdrivt, eller anden saadan lovlig Næringsvei; b) hvilke der ere i fast Arbeide eller stadig Tjeneste, og hvorlænge disse have opholdt sig her i Landet; og c) hvilke der ikke have nogen stadig Næringsvei, Profession eller Tjeneste, samt, hvorvidt disses Forhold hidtil

har været ustraffeligt, eller ikke. 4) De, som befindes at henhøre blandt dem der i foregaaende §., under a, ere omhandlede, opfordres til at aflægge deres Eed paa: At de ikke staae i Forbindelse med den svenske Regiering eller med nogen af den danske Stats Fiender, samt, at de hverken umiddelbar eller middelbar ville indlade dem i nogen Brevverling med samme, eller foretage noget, som i mindste Maade kunde skade den danske Stat, eller gavne dens Fiender. 5) Med dem, som i forommeldt 3die §. benævnes under b, indkaldes tillige deres Mestere, Hosbonder eller Madmødre. Hine adspørges da: om de ville aflægge en Eed af lige Indhold, som den i næstforegaaende §. foreskrevne; og, i Tilfælde at de hertil erklære sig villige, om de tillige ville forpligte sig til, at forblive i den Tieneste, hvori de nu ere, og ikke forlade samme, uden med den Øvrigheds Vidende og Tilladelse, for hvem de nu have anmeldt sig? 6) Alle de, som aflægge den befalede Eed, og opfylde de foreskrevne Betingelser, forsikkres rolig Besiddelse af deres Eiendomme, og kunne ubehindret vedblive det Arbeide og de Forretninger, hvortil de have bestemt sig. 7) De, som ikke kunne henføres til nogen af de i §. 3 under a og b, benævnte Classer, og desaarsag maae blive at ansee som løse og omvankende Personer; ligeledes de, der ikke ville aflægge den foreskrevne Eed, skulle henbringes til det eller de Steder, som af de i 2den §. nævnte Embedsmænd anvises dem, og der sættes under vedkommende Øvrigheders nøieste Tilsyn, af hvilke tillige bør drages Omsorg for, at de, som mangle Formue, forskaffes saadant Arbeide, hvorved de kunne ernære sig. 8) Koner og Børn dele, i alle foranførte Henseender, Mandens, Faderens eller Forsørgerens Skjebne. 9) Forlader nogen Arbeider, eller noget Tienestetyende, det Arbeide, eller den Tjeneste, hvori han eller hun, efter det foregaaende er tilladt at forblive, da bør saadant af Mesteren, Husbonden, eller Madmoderen, ufortøvet anmeldes for Stedets Politiemester, under Mulct fra 5 til 50 Rdlr. efter Politiemesterens Kjendelse og med Hensyn til de Skyldiges Vilkaar. 10) De, som befindes at handle mod den af dem aflagde Eed, eller at overtræde, hvad der i Følge samme foreskrives, maae vente sig at blive ansecte som Landets Fiender, og at vorde straffet efter Lovenes Strenghed. 11.) Paa alle de her i Rigerne befindende Eiendomme, Skibe og Varer som ved denne Forordnings Bekjendtgjørelse maatte være den svenske Krone eller dens Undersaatter tilhørende, lægges Beslag, i Overeensstemmelse med de Forskrivter, som indeholdes i Vor Forordning af 9de September 1807; og i Henseende til de af svenske Undersaatter herefter trasserede eller endosserede Verler, forholdes efter Placaten af 16de October samme Aar.

Trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 46.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 19 Martii, 1808.

Christian den Syvende.

Historiens Muse dvæler med Forbauselse ved de store Begivenheder, der i vor Tidsalder følge hinanden Slag paa Slag, uvis om hvad der engang vil fremspire af den forunderlige Sæd, Skjebnen har nedlagt i Nutidens Skjød. Det ulykkelige Dieblik er kommet, hvor selv det fredelige og nøisomme Dannemark er draget ind i den Malstrøm, der synes bestemt til at opsluge en heel Verdensdeels Rolighed og Lykke. Ogsaa Skjoldungernes Borg, hidtil Fredens sidste Tilflugtssted, gjenlyder af Vaabenbrag; ogsaa fra den har stille, huuslig Glæde maattet flygte tilligemed Freden. Men ikke nok med det; midt under Krigens Bulder og dens endnu halvlægte Saar, har Dannerkongen, fjern fra sin Hovedstad, forladt sin jordiske Bane. Fra Elbens Bredde til Østersøens Grændser gjenlyder: "Fredens Konge er ikke meer!" — Fremtidens Historieskriver være det forbeholdt at vise Efterverdenen hvilke store, herlige Egenskaber Naturen havde forundt Christian; hvorledes han i sit attende Aar besteg Tvillingrigets Trone, tilbedet af sine Undersaatter og beundret af sine Samtidige. Dieblikkets Omstændigheder tillade ikke at dvæle ved denne Gjenstand. Nutidens Annalist bør forbigaae den med Taushed, og lade sig nøie med at kaste nogle Blik paa Christians Regjeringshistorie. Denne er uimodsigelig een af de mærkværdigste i Dannemarks Aarbøger, ligesaa rig paa store Begivenheder som ypperlige Foranstaltninger. En Morgenrøde oprandt paa Dannemarks Himmel ved hans Tronbestigelse; mørke Skyer slørede den en føie Tid derefter; men de forsvandt snart igjen, og en Soel, der siden bestraalede den i en Rad af 34 Aar, fremstod i sin herligste Glands, og formørkedes kun af og til af enkelte Smaaskyer, indtil den ved Enden af hans Bane begyndte at dale.

Christian fik Livet den 29 Januarii 1749 af Frederik den Femte og af Lovise, Datter af Georg den Anden, Konge i Storbritannien, og besteg Tronen, efter sin Faders Død, den 14 Januarii 1766. Hans første Dannelse var i Særdeleshed overdraget til Conferenceraad Nielsen, en Mand af store Kunds-

skaber og lyst Hoved. Strax efter sin Tronbestigelse, i en Alder af nitten Aar, tiltraadte han sin Udenlandsreise. *) Selv i det fine og slebne Paris, denne Belevenhedens Hovedstad, ved Ludvig den Femtendes glimrende Hof, beundrede man den unge Dannerkonges Vid, Munterhed og behagelige Væsen. Hans aabne, majestætiske Udvortes, og hans fri Blik, hvori Godmodighed og Vittighed vare søsterlig forenede, indtog alle Hjerter. Man kappedes om at bevidne ham sin Hylding fra alle Sider, og i Paris talde man endnu længe derefter om hans attiske Vittigheder. **) Det var paa denne Reise, at Christian skjenkede Struensee sin Fortrolighed, og det er altsaa denne Reise, der kan betragtes som den første Grund til Statsforandringen 1772, een af de vigtigste Begivenheder i det

*) Reisen gik igjennem Tydskland til Holland og Engelland og derfra over Paris igjennem Frankrig hjemad. Allevegne blev Kongen modtagen med de Æresbevisninger, der tilkom ham, og allevegne tog han alt hvad der var mærkværdigt og lærerigt i Øiesyn. I Oxford antog han den juridiske Doctorgrad. I London skal han have stiftet et Hospital for fattige Danske.

**) Da han reiste igjennem Holland overleverede en Herre ham en Stamtavle, efter hvilken han troede, at være hans Paarørende. "Min Fetter, sagde Kongen, jeg er her incognito, gjør De ligesaa". — Da Ludvig den XV. sagde til ham: "jeg kunde være Deres Oldefader", svarede Christian "det mangler endnu i min Lykke. Da han en Aften spiste med samme Konge, spurgte denne ham: hvor gammel han meente, Fru v. Flavacourt, som syntes at behage ham saa meget, vel var? "Tredive Aar", svarede Christian. Hun er over 50, sagde Kongen. "Det er et Bevis paa, Sire, at man ikke bliver gammel ved Deres Hof", var Christians Svar.

henrundne Aarhundrede. Denne Forandring medførte unegtelig, ligesom enhver Revolution, meget Godt; den vakte Nationens Energie, blottede Mangler, som man maaskee ellers ikke saa let havde opdaget, lagde Spiren til mangen en god Indretning, der i roligere Dage bragtes til Modenhed, og overbeviste Verden om, at selv misbrugt Frihed kan frembringe gode Virkninger. Skrivefriheden, Bondefriheden og Negerfriheden vare tre Fortrin, som ene skyldes Christians Regjeringstid, og hvis første Aarsag tildeels bør søges i hiin Forandring.

Hvor sand Oplysning og Frihed findes fremstaae snart sande store Mænd, der ved deres Indsigter og Fædrenelandskjerlighed befæste Statens Held. Christians Regjeringstid tjener til Bevis derpaa. J. H. Bernstorff, Bondefrihedens første Skaber, indkaldte fremmede Lærde som Oeder, Rogger, Mallet, Cramer, Kratzenstein, og udbredte i Fædrenelandet Smag for Konster og Videnskaber. Gerner satte, ligesom Danneskjold Samsøe i sin Tid, Søværnet paa en stolt Fod; heldige Skribenter som Suhm, T. Rothe, Snedorff, K. Ancher, Langebeck, Guldberg og saa mange andre, bleve sande Prydelser for Videnskaberne, dyrkede, dannede og befordrede dem. Hvad Under, at man under saa lykkelige Omstændigheder saae Værker fremkomme, som Suhms Dannemarks Historie og Flora Danica, der, lig Islands gamle Sager, i Tider, som Himlen befrie os for! kunne tjene til Mindesmærker om, hvorledes Videnskaberne og Konsterne engang blomstrede i Dannemark? Under Christians Regjering fremstod den største Historieskriver, den største Digter, den største Maler, den største Billedhugger, den største Kobberstikker, *) Dannemark blandt sine Sønner nogensinde har seet,

*) Suhm, Evald, Abildgaard, Thorvaldsen, Clemens.

og kan dette vel tilskrives andet end den Beskyttelse og Opmuntring, der forundtes Videnskaberne og Konsterne?

Hvor Videnskaberne og Konsterne blomstre, der udbrede de deres velgjørende Virkninger over det Hele. Lovgivningen fik en ny og forbedret Skikkelse. Philosophiens Fakkel tændte Lys i en mørk Labyrinth af talløse Anordninger og forældede Love. Indfødsretten, der, hvor meget man end fra visse Sider kan indvende mod den, dog vidner om et ædelt Sindelav mod Landets egne Børn, er et evigt Hædersminde for Syvende Christians Dage, og Forligelses-Commissionen vil lære Efterverdenen hvor meget man i denne Konges Tid yndede Fredsomhed og Forsonlighed i Dannemark. — I Statens politiske Forfatning foregik to mærkelige Forandringer: Mageskiftet af den Russiske Storførstes Andeel i Holsteen, og dette Hertugdømmes fuldkomne Forening med Dannemark.

Men den vigtigste Periode i Christians Regjering kan regnes fra den 14 April 1784, da det forrige Cabinetsraad blev ophævet og et nyt Statsraad oprettet, hvori Kronprinds Frederik selv tog Sæde. Man begyndte nu ret med Iver, at gjøre vigtige Indretninger til Landets Tarv. Agerdyrkningen blev opmuntret, Stavnsbaandet brudt, Fælledskabet ophævet, Hoveriet bestemt, Bonden befriet fra Herremændenes vilkaarlige Behandling, Negerens Lænker knuste, den afskyelige Menneskehandel paa Africas fjerne Kyster alle Danske Undersaatter forbuden, Rettens bedre Pleie bestemt ved Love, det lærde Skolevæsen forbedret, Almueoplysningen fremmet, en ny og vigtig Canal gravet, Handelen ophjulpen, kort den hele Statsmachine fik ny Kraft og Selvstændighed. Den store Bernstorff bortfjernede ved sit vise Statssystem Krigsluen fra vort Fædrenlands lykkelige Kyster, medens den

rasede i de skjønneste Dele af Europa. Dannemark misundtes af alle Nationer, og Verden beundrede dets kloge Statsforfatning. — Men fra Aaret 1792 af, da den Franske Revolution satte alle Europas Magter i Bevægelse og Urolighed, begyndte Statens politiske Stilling at blive betænkelig. Allerede den Gang opfordredes den af Engelland og Preussen til at tage Deel i et Forbund mod Franske Grundsætninger, i hvor meget end en saadan Deeltagelse stred mod Dannemarks fredelige System. Bernstorffs Klogskab bortledte den truende Lynstraale, og han var saa lykkelig, at vedligeholde Neutralitetssystem indtil Døden bortrev ham fra hans store Bane. — Under Christians Regjering nød Landet Fredens Lyksalighed indtil Aaret 1801. Men nu havde Europas politiske Forfatning faaet en ganske ny Skikkelse og al Ligevægt var forsvunden. Engellands rovgjerrige Regjering vilde ogsaa lade det fredelige og uskyldige Dannemark føle Virkningerne af sin tilranede Vælde. Den anden April og dens Følger er bekjendt. Skjønt Dannemark blev tvunget til at afstaae fra sin Tractat med Rusland, blev dette Tog dog vanærende for Engelland og hæderfuld for os. Men den anden April var kun Løsenet til et langt blodigere og skjændigere Angreb. Kjøbenhavns Bombardement og Ranet af vor Flaade kronede Britanniens Skjændselsfærd.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Hans Majestæt Kong Christian den Syvendes Dødsfald i Rendsborg Søndagen den 13 Martii om Morgenen Kl. 7, blev Onsdagen den 16 Martii om Formiddagen Kl. 10 offentlig bekjendtgjort fra Altanen i det Kongel. Palais paa Amalienborg, ved Hans Exellence Statsministeren Geheimeraad Grev Bernstorff, og tillige blev Hans Majestæt

Kong Frederik den Sjette tre Gange udraabt, som af en Mængde forsamlet Folk paa Pladsen, tilligemed den Kongel. Livgarde til Hest, modtoges under Trompeters Lyd med almindeligt tre Gange Hurraraab. Hans Majestæt Kong Frederik behagede derefter at fremtræde paa Altanen og hilsede Folket, og blev Allerhøistsamme med Hjertets Fryderaab igjen tre Gange hilset af alle Tilstædeværende. Tvende Kongel. Herolder til Hest med en Commando af Livgarden reed derpaa fra Pladsen, for at igjentage paa alle Byens offentlige Pladser det fra Palaiet skedte Udraab. — Embedsmændene af de Kongel. Collegier, tilligemed en stor Deel af de herværende Civile og Militaire, mødte i det Kongel. Palais, for at lykønske Hans Majestæt Kong Frederik den Sjette til Hans Regjerings Tiltrædelse; ligesom Borgerskabet, begge Livgarderne, det Militaire af Land- og Søe-Etaterne, samt Kronprindsens Livcorps, samme Dag aflagde deres allerunderdanigste Troeskabseed. — Kammersorg blev anlagt. — I Byernes og Landets Kirker skal dagligt ringes i 4 Timer med Klokkerne.

De nylig fra Hamborg og Lübeck afmarcherede Keiserl. Franske og Spanske Troppers Antal anslaaes til 40,000 Mand. Cavalleriregimentet Belgien bestaaer deels af Franske, deels af Tydske, under Prindsen af Ahrembergs Commando, og er et meget smukt Regiment. Det Spanske Infanterie-Regiment Barcellonien tager sig ogsaa meget vel ud. Dets Uniform er blaae med gule Opslag. Især udmærker Cavallerieregimentet Villaviciosa sig. Det bestaaer af udsøgte Folk, og Hestene ere alle Andalusiske Hengste. Hele Regimentet har et modigt og fyrigt Udseende. Det commanderes af Marquis de la Romana, en Mand af mange Kundskaber, der har studeret i Leipzig, og foruden sit Modersmaal taler Tydsk, Fransk, Italiensk, Latinsk og Græsk. De franske Gensd'armes, som befinde sig i den omtalte Armee, ere ogsaa overmaade smukke Folk. Alle disse Franske og Spanske Tropper bære en stor Mængde skarpe Patroner hos sig.

Den 18de i d. M. eller igaar Eftermiddag ankom to Courerer fra Stockholm kort efter hinanden her til Staden.

Efter en i Torsdags ankommen Efterretning havde en Engelsk Fregat laat sig ved Sprogøe, men Reisende, som i Fredags Morges passerede Beltet ville forsikkre, at der paa den Tid intet fiendtligt

Skib var at see i dette Farvand — Postskibet har imidlertid faaet en Bedækning af 15 Mand med 180 Patroner med sig, for at afværge ethvert Angreb, dersom Fienden skulde sætte nogen Baad ud imod det.

Den Deel af Collegiets Personale, som hidindtil har opholdt sig i Rendsborg, har faaet Befaling at komme tilbage til Hovedstaden.

Under d. 16 d. M. er udfærdiget en Forordning, hvis Indhold er: at Hs. Maj., paa det at ingen Standsning skal finde Sted i Embedsforretningernes sædvanlige Gang, allernaadigst vil have befalet, at samtlige i Allerhøistsammes Riger og Lande af Kongens høisal. Fader, høil. Ihukommelse, beskikkede eller stadfæstede Embedsmænd skulle, indtil videre, vedblive deres Embedsforretninger, under den af dem forhen aflagde Troskabs- og Embedseed.

Fra Dronningens Livregiment er endvidere indsendt til Statens Tarv 1701 Rdlr. 25 Lß. En af Husar-Regimentet samlet og tilbuden Sum af 2577 Rdlr. til et nyt Søværn, er af Hans Maj. allernaadigst bleven modtagen.

Det norske Videnskabers Selskab har for Aaret 1808 blandt andre Præmier udsat 50 Rdlr. for den bedste Anvisning til Hornqvægets Forædling og rette Benyttelse, og lige saa meget for et passende Udtog af Schønnings Norges Historie, fortsat til Calmars Union, til Læsning for den Norske Almue.

Bergen, den 23 Febr. 1808. Den 21de dennes kom Jægtskipper Aslaksen her; han havde lagt fire Dage ved Egersund for god Vind, men vovede ikke at gaae forbi Jern, da et Engelsk Krigsskib lod sig see hver Dag; det heisede Dansk Flag m. m., og fik to Lotser ombord, hvilke ikke kom i Land igjen.

Fridericia, den 15 Martii. I Søndags kom et Dansk Brigskib, hjemmehørende i Flensborg, her igjennem Beltet, fra Engelland, med Danske Skibs-Capitainer, som af den Engelske Regjering ere paa Æresord frigivne. De havde i Søen ikke seet et eneste Engelsk Skib. — Et Par andre Danske Skibe ere ogsaa lykkelig komne hjem fra Norge.

Continuation af foregaaende Anmeldelser om patriotiske Bidrag til en ny Flaade:-

Fra Hr. Capitain von Madsen, Herre til Hjortholm paa Langeland, indkommet 499 Lod forarbeidet Sølv.

En af Holmens brave Mestere anskaffede strax for sine

egne Penge en Deel af de for hans Værksted paa Holmen nødvendigste Redskaber, istedet for de Kongen tilhørende, som de Engelske havde berøvet dette Værksted; og disse Redskaber har han nu ofret uden Betaling til Værkstedets fremdeles Brug.

Det borgerlige Artillerie-Corps indsendt dansk Courant 4581 Rdlr. 48 ß. og 2 Piastre.

Hr. Provst Bröchner i Bjerre Herred har paa egne og sit Herreds Præsters Vegne: de Herrer Sommerfeldt i Skjolde, Plesner i Glad, Binderup i Assens, Mehl i Barret, Mamme i Gammelbye, Worm i Ørum, Basse i Nebsager frasagt dem Betalingen for den ved Forordningen af 11te Decbr. 1807 befalede Havre-Leverance, 4 Skjepper af Tønde Hartkorn, og Hr. Bröchner har end videre erklæret, at ville levere saalænge Krigen varer aarlig uden Godtgjørelse et lige Qvantum Havre. Ligeledes have 3de Selveiere i Raarup Sogn frasagt den Betalingen for den ved Forordningen af 22de August 1807 paabudne Leverance af Høe og Halm, nemlig: Bonden Søren Nielsen af Hartkorn 6 Tdr. 1 Skp., Bonden Peder Rasmussen Møller af 2 Tdr. 5 Skpr. 1 Fdkr. 1½ Alb., Bonden Christian Jørgensen af 1 Td. 3 Skpr. 2 Fdkr. 1 Alb.

Udenlandske Efterretninger.

Directeurerne for Nationaltheatret i Berlin, Ifland og Jacobi, ere, efter Marchal Victors Befaling, blevne straffede med to Dages Stuearrest, fordi de offentlig have høitideligholdt Dronningens Fødselsdag, uden i Forveien at underrette den Franske Øvrighed derom.

Den Russiske General Lascarow skulde have havt en Samtale med den Tyrkiske Befuldmægtigede Gallib Effendi i Wesserowa, for at bestemme Indledningen til Fredsunderhandlingen. Men i det Øieblik, General Lascarow skulde reise did, bragte ham en Coureer fra Petersborg den Befaling, ikke at holde nogen Sammenkomst med den Tyrkiske Underhandler.

General Moreaus Kone skal være ankommen til Bordeaux. Hun er utrøstelig over at have mistet sit Barn og sin Moder, som hun næsten berøvedes paa een Tid, det første i America og den anden i Frankrige. Ved Efterretningen om sin Moders Død forlod hun i Nov. Maaned Ny-York, hvor hendes Gemal opholdt sig, og er efter mange overstandne Storme og Møisommeligheder ankommen i Bordeaux. Endnu ved Indløbet til Garonne saae hun et Skib synke lige for sine Øine. Endskjønt hun har faaet Tilladelse at komme i Land for nogle Dage, saa har hun hidtil dog endnu ikke faaet Lov til videre at fortsætte sin Reise og vil for det første blive under særdeles Opsyn.

Den Tyrkiske Staldmester, der skulde føre 20 Arabiske Heste til Paris, skal være paa Hjemveien, eftersom han ikke kunde faae Tilladelse at gaae over Rhinen.

I den Spanske Hofcalender for 1808 er det Portugisiske Hof reent udeladt baade af Gesandtskabernes og de kronede Hoveders Rubrik. Regentinden nævnes blot ved hendes Navn, Infantinde af Spanien, Kongens Datter. Keiseren af Marocco benævnes blot som Konge.

120,000 Mand Fransk-Spanske Tropper ere paa Marchen til Gibralter, for at beleire denne Fæstning, og 200 Canonchalouper ere istandsatte, for at understøtte Angrebet.

Den 11 Febr. erklærede Lord Sidmouth i Overhuset, at han næste Torsdag vilde gjøre et Forslag til en Adresse til Kongen, om at holde den Danske Flaade i en saadan Tilstand, som ikke forhindrer Muеligheden, engang ved Fredsslutningen at tilbagegive Dannemark samme. — Lord Greenville forlangte som een af de vigtigste Gjenstande for Engellands Tarv, nemlig Fredens Vedligeholdelse mellem de Americanske Stater. Det var væsentligt nødvendigt for Parlamentet, sagde han, at have den fuldkomneste og bestemteste Kundskab 1) om den Tractat, der indeholder de af begge Regjeringerne tilføiede Artikler; 2) om de særdeles Omstændigheder ved Forhandlingen, der i Henseende til andre Puncter, ere blevne ufuldendte; 3) om de Artikler, som man vel allerede var enig om, men som endnu ikke ere undertegnede. Han meente, at Freden kan vedligeholdes uden at gjøre Indgreb i Engellands Interesse, at Folket i de forenede Stater ikke vil tvinge Regjeringen til en Krig mod Engelland, naar det vægrer sig ved at opoffre sine Sø-Rettigheder, og at det i modsat Fald vilde være bedre at segne i Kampen, end skjændigen at give efter. — Lord Grey forlangte, at de endnu ikke fremlagte Papirer, der ere vexlede med det Wienske og Russiske Hof, skulde forelægges Parlamentet. Lord Hawkesbury svarede, at dette gjerne kunde skee, men at herfra maa undtages Copien af et Brev fra Lord Hutchinson, som indeholder den Samtale, Keiser Alexander har havt med ham, og Copien af Lord Gowers Correspondence med den Russiske Regjering angaaende Tilsittractaten.

London d. 22 Febr. En Parlamentair har d. 17 Febr. sat den Russiske Gesandt Alopæus over fra Dover til Calais. Parlamentairen, der kom tilbage d. 19 har meddragt en Pakke med Breve, som Alopæus selv havde leveret ham. Eet iblandt disse var adresseret til den Preussiske Minister, og man formoder, at det indeholdt en Befaling at denne skal forlade London. — Adskillige Engelske Tidender anføre en nylig mellem Engelland og Sverrig sluttet Of- og Defensiv-Alliance, hvis vigtigste Betingelser skulle være disse: at Øen Marstrand overleveres Engellænderne, for at tjene dem til Depot for den Sø- og Landmagt, de ville bruge i Østersøen; at Storbritannien vil give Sverrig, for at kunne sætte samme istand til at modstaae det mægtige Forbund, der er indgaaet imod det, 1) Sexten Linieskibe; 2) 20,000 Mand af Engellands bedste Tropper, hvortil det endnu vil lade støde 15,000 andre, og 3) en maanedlig Pengehjelp af 100,000 Pund St. saa længe Krigen mod Sverrig maatte vare. — Nogle bestemme General Moore, andre Lord Cathcart til den, der skal anføre den store Expedition, Engelland har udrustet mod Fastlandet. — 2000 Mand Tropper og 100 Førselsskibe have i Portsmouth forsamlet sig i forrige Uge, for at forene sig med den under Generalerne Spencer og M'Tarlane i Plymouth udrustede Expedition, der nu bestaaer af 9000 Mand. Denne Expedition havde i Fredags Morges lettet Anker for at løbe ud, men da Vinden, som kort tilforn var V., med eet dreiede sig til S. O., saa kunde den ikke gaae under Seil. — I en Tid af otte Dage mærker man en stor Troppebevægelse. Nogle marchere til de Havne, der ere bestemte for dem, andre forandre Cantonneringerne og afløses af Milits; atter andre marchere til Kysterne, for der at indlægges i Barakker. — Sam. Hood er ombord paa Centaur ankommen til Plymouth; hans Fregat Comus er bleven jaget af Rochefort-Escadren. Den 24 Jan. har S. Hood skilt sig fra J. Duckworth i Nærheden af Madera. Duckworth er nu i Begreb med at forfølge den Franske Escadre, som har ladet blive 1 Linieskib og en Fregat tilbage.

Efter Keiser Napoleons Befaling skulle de Franske Armeer faae en ny Indretning.

Man forsikkrer, at den Keiserl. Franske Livgarde, saavel de Gemene som Officiererne, skulle til Belønning for deres i sidste Feldtog udviste

Tapperhed anvises en Pension af Staten. Hver Lieutenant skal nyde 500 Fr., hver Capit. 1000 Fr., hver Oberst 3000 Fr., hver General 6000 Fr. og saaledes fremdeles efter Graderne.

Engellænderne begynde nu ogsaa at behandle det Østerrigske Flag fiendtligen, og have opbragt adskillige til Triest bestemte Skibe. Østerrigs Søhandel og Skibsfart ophører altsaa indtil Freden.

Rustan, Keiser Napoleons trofaste Tjener og Reisefælle, er paa følgende Maade bleven bekjendt med Keiseren. Bonaparte var engang med sine Generaler og Officierer hos en rig Ægypter af Chalifernes Stamme. En ung Mameluk var sysselsat med at lægge Maden for Gjæsterne, og alle de Tilstedeværende fandt Behag i hans aabne, ædle Væsen, og hans smukke Skabning. Bonaparte blev især opmærksom paa ham. Han spurgte Husets Herre: hvo denne Yngling var? Denne svarede, at det var Rustan, en ung Mand, som han sætter stor Lid til, og hvem han har bestemt sin Datter. Bonaparte betragtede ham endnu engang med Velbehag, og den unge Mameluk opvartede ham omhyggeligere end de øvrige. Da de Franske gik ombord fandt de Rustan. Hans Herre havde lagt Mærke til, at han hovede Generalen, og, efter gammel Orientalsk Skik havde han gjort sig det til Pligt, at forære ham hvad han i hans Huus syntes bedst om. Rustan forlod, let om Hjertet, sin Herres glimrende Borg og det rolige Liv i sin Hjemstavn, for at udsætte sig for Farerne til Søes, Reisens Besværligheder og en uvis Fremtid under en fremmed Himmel. Men hans fulgte uforsagt Bonapartes Stjerne. Han paatog sig strax det Kald at opvarte sin ny Herre, og hans ny Herre blev indtaget af hans Iver, Troskab og Duelighed. Paa Reisen og ved sin Ankomst til Europa lærde han med utrolig Lethed Fransk, Skriven og Regning. Bonaparte beholdt ham til sin personlige Tjeneste; Rustan har selv Opvartere; men sin Herre tjener han med største Omhyggelighed. Da Rustans Skjebne udviklede sig saa glimrende, tænkde han paa sin Moder, som Fattigdom og Tjenerstand havde skilt ham fra, og hvis Ophold var ham ubekjendt. Hans Bønner bevægede Keiseren at lette ham Midlerne til at finde hende igjen. Han opdagede ham hendes Bopæl i Alexandrien. Rustan sendte hende nu Penge og Foræringer, og sørgede omhyggelig for hende.

Seeland im Sommer 1807. In vertrauten Briefen an einen Freund in Berlin. Von einem Augenzeugen. Nebst dem Grundrisse von Copenhagen und den Actenstücken. Germanien 1808. — Man kunde vente, at Sjællands Skjebne i forrige Sommer ogsaa udenlands vilde sysselsætte adskillige Penne, i Særdeleshed da det nu er blevet Skik, at skrive "vertraute Briefe" over enhver vigtig Statsbegivenhed. Blandt de hidtil udkomne Efterretninger er unegtelig nærværende den fuldstændigste; men den røber fra Begyndelsen til Enden, at Forf. ikke har vidst mere end enhver anden, der i hiin Rædselstid befandt sig i Kjøbenhavn. Hans Raisonnement er Resultatet af hvad der blev talt og ivret baade offentlig og i Selskaber. Anmærkninger, som tusinde Gange bleve gjorte, vel at mærke, efter Capitulationen, saakaldte Actstykker, der ikke bestaae af andet end bekjendte Avisefterretninger, ere med megen Omhyggelighed opfriskede her. Det Hele er indklædt i Breve, som Forf. vil indbilde sine Læsere at have tilskrevet en Ven i samme Orden, som de her findes. Den, som vil troe ham paa hans Ord, maa deels antage, at han ikke allene taler i en sand prophetisk Aand, men at han endog har havt Adgang til Kilder, som vare skjulte for det hele Publicum. Saaledes anfører han under 1 Sept. Cathcarts Brev til Peymann, som først blev bekjendt adskillige Uger efter Capitulationen ved de ankomne Engelske Tidender. Bagefter at sige: "saaledes troede jeg man burde handlet, saaledes troede jeg Udfaldet vilde blive" er en let Sag. Hvo mindes ikke her Columbus med Ægget? For udenlandske Læsere kan Bogen have sit Værd, men neppe havde den gjort nogen synderlig Opsigt i Dannemark, dersom Forf. ikke, for at faae den til at glide bedre, havde krydret den med Udfald mod navngivne Personer *): en Egenskab, der saa ofte har bragt

*) Om en vis General fortæller han f. Ex. den urimelige Usandhed, at han, da Ilden allerede havde taget fat i hans Huus, talte Æggene i en Potte, førend han lod en Soldat af sit Regiment bære den bort. Om en vis Greve siger han den grove Ironie, at han skulde skrive en Afhandling om den bedste Maade at tage sig iagt for fiendtlige Kugler, og for Tydelighedens Skyld oplyse den med Exempler paa sin Adfærd ved Tømmerpladsen.

mangt et maadeligt Product i Ry. Forf. taler paa adskillige Steder i en Tone, hvoraf man næsten skulde troe at han var indviet i Cabinetternes Hemmeligheder; Side 17 vil han endog vide hvad Statsministeren Bernstorff under fire Øine sagde til Jackson, da denne talde om Frankriges Hensigter. — Side 13 finder han det meget upolitisk, at man i saa mislige Tider kun havde en Charge d'Affaires ved det Londonske Hof — og hvorfor? — "fordi han var en ung Mand, der formedelst sin lave Rang kun kom for lidet i de første Selskaber, som enten altsaa intet erfarer hvad der foregaaer i Cabinettet, eller først erfarer det fra tredie, fjerde Haand." Men mon man ikke i de første Stænder bedre veed at bevare Hemmeligheder end i de lavere, og er det overalt i Selskaber, hvor Ting af den Natur lettest erfares? Forf. er af samme Mening som den store Hob i Kjøbenhavn, at en Minister eller Charge d'Affaires ved et andet Hof bør betimelig kunde erfare Bestemmelsen af den Rustning, der er i Værk. Men var dette mueligt i London, hvor man, under Tilberedelserne til Kjøbenhavnstoget, havde fjorten Expeditioner i Værk? Var det mueligt med Bestemthed at vide mod hvilket Land hver især var stilet? Hvor ofte forandres ikke Planen endog under Tilberedelserne? Det hedte bestandig at Expeditionen mod os, gjeldte Pommern, og intet var rimeligere. Hvo skulde formodet, at det Svenske Cabinet spillede under Dække med Engelland? De Engelske Aviser omtalde vel Expeditionen, som Forf. Side 3 anfører, paa en Maade, der ikke lod nogen Tvivl tilovers om, at den gjeldte os, men de lode sig ikke forlyde dermed førend den allerede var afseilet, og da de vare sikkre paa, at vi ikke kunde faae denne Efterretning inden Krigsskibene vare ankomne paa vor Rhed. Men antaget, at vi nogle Maaneder i Forveien havde havt fuldkommen Vished om, at Expeditionen var stilet mod os, saa maatte en troløs Stat, der i femten samfulde Aar har ført uafbrudt Krig og bestandig har mægtige Flaader i Beredskab, langt hastigere kunne blive færdig med sine Angrebsmidler end det fredelige og paa Tractater stolende Dannemark med sine Forsvarsanstalter mod en saare overlegen Magt, der uden foregaaende Krigserklæring, anfaldt det.

(Fortsættes.)

Det Petersborgske Hof har imod Sverrig udstædt følgende Erklæring.

Da Keiseren erfarede de Voldsomheder, som Engelland tillod sig imod Dannemark, saa lod han, med Føie opbragt derover og stedse betænkt paa sit Riges Vel, Kongen af Storbritannien vide, at han ikke kunde blive ligegyldig ved den skjændige Fremfærd, og det mageløse Ran, som Engelland har tilladt sig mod en Konge, der er hans Frænde, hans Ven, og Ruslands gamle Allierede. — H. Maj. meddeelte Kongen af Sverrig denne Beslutning i en Note, som d. 24 Sept. f. A. blev overgivet Sammes Ambassadeur. — En i Aaret 1780 mellem Keiserinde Catharine og Kong Gustav den Tredie sluttet Tractat, og en anden, der blev sluttet 1800 imellem Keiser Paul og den nuregjerende Konge indeholdt den formelige Forpligtelse: at forsvare den Grundsætning, at Østersøen skal være en lukket Sø; at bevare denne Sø og dens Kyster fra alle Fiendtligheder og Voldsomheder og at anvende til den Ende alle de Midler, der staae i deres Magt. Ved at overveie begge disse Tractater holdt H. M. sig ikke allene beføiet, men endog forpligtet til at fremække Sverrigs Medvirkning mod Engelland. — Kongen negtede ikke de anførte Forpligtelser, men vægrede sig ved enhver Medvirkning, saalænge de Franske Armeer ikke havde forladt Østersøens Kyster og Tydsklands Havne ikke stode aabne for den Engelske Handel. — Spørgsmaalet var her om at undertrykke den af Engelland begaaede Voldsomhed, som har forbittret hele Europa. Keiseren forlangte af Kongen af Sverrig den paa hans Tractater grundede Medvirkning, men istedet for Svar, foreslog han denne Monark, at opsætte Opfyldelsen af den anførte Tractat til en anden Tidspunct, og nu at gjøre Forestilling om, at forskaffe Engelland Handelen paa alle Tydske Havne, med eet Ord, at tjene det samme Engelland, mod hvilket der skulde føies Forsvarsanstalter. Det er følgeligen vanskeligt at bevise Kongen af Sverrigs Partiskhed for Engelland kraftigere end det af ham selv skeer. — Under den 16 Nov. lod H. M. overlevere en anden Note, hvori Kongen paamindes om, at Allerhøistsamme havde brudt med Engelland, og hvorved man paa ny anmodede Kongen om hans Medvirkning. — Denne Note blev næsten to Maaneder ubesvaret, og Svaret, som overleveredes d. 9 Jan. H. Keis. M. Ministerium bærer Præget af det foregaaende. — Langtfra at bebreide sig sit Maadehold, er det ydermere Keiseren behageligt, hidtil at have udtømmet alle muelige Midler, for at bevæge H. Svenske Maj. til det eneste System, der er passende for Sammes Stater; men Keiseren skylder endelig sine Folkeslag den Sikkerhed, som er den høieste Lov, ikke at lade Sverrigs Medvirkning med Rusland og Dannemark blive længer et uafgjort Spørsmaal. — Keiseren af Rusland er bleven underrettet om, at Cabinettet i St. James har ved Frygt søgt at ville forbinde Dannemark igjen med sit System, og truet det med at Kongen af Sverrig vilde sende Tropper til Sjælland, hvorimod denne igjen skulde forsikkres Besiddelsen af Norge. — Da Keiseren fremdeles har erfaret, at, Kongen, medens han ikke gav ham noget Svar, underhandlede i London hemmeligen om en Alliance, saa har H. M. indseet, at Hans Riges Vel kun vilde være lidet sikkret, dersom Kongen af Sverrig, naar Kampen mellem Engelland og Rusland begyndte, under Neutralitetens Skin skulde en Tidlang skjule Sindelavet af hans bekjendte Hengivenhed for Engelland. H. Keis. M. kan ikke lade Sverrigs Stilling i Henseende til Rusland blive ubestemt, og følgelig ikke tilstede dets Neutralitet. — Da Kongens Sindelav tydelig er godtgjort, saa bliver Hs. Keis. Maj. intet tilovers mere end ufortøvet at skride til alle de Midler, som Forsynet har betroet Ham til at sikkre Sit Riges Vel, og han kun gjør dette for Kongen og hele Europa. — I det Keiseren saaledes opfylder de Pligter, som Hans Riges Vel paalægger Ham, er han beredt til at forandre de Forholdsregler, der skulde toges til en Klogskabs Forskrivt, naar Kongen af Sverrig ufortøvet vil forbinde sig med Rusland og Dannemark, og indtil Sø-Freden lukke Østersøen for Engelland. Han indbyder derfor selv og det for sidste Gang, sin Svoger med Venskabs hele Varme, til ikke længer at dvæle med at opfylde sine Forpligtelser, og at antage det System, der er passende for de nordiske Magters Interesse. — Hvad har isvrigt Sverrig vundet fra den Tid af, dets Monark har været Engellands Interesse hengiven? — Intet vilde bedrøve Keiseren mere end at see Sverrig og Rusland i Uenighed, og det beroer endnu paa Hs. Svenske Maj. at tage, men uopholdelig, et Partie, der vilde holde begge Stater i en nøie Alliance og i fuldkommen Samdrægtighed.

Givet i St. Petersborg d. 10 Febr. 1808.

Ovenstaaende Erklæring blev af Ministeren for de udvortes Anliggender, Grev Romanzoff meddeelt alle fremmede Ministere i Petersborg i det Franske Sprog. — Den Russiske Armees Hovedqvarteer i Svensk Finland er i Frederikshamn.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 47.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 22 Martii, 1808.

Et Par Ord til Indsenderen af Artiklen: Surrogater i No. 44.

(Indsendt.)

Ved at gjennemlæse Artiklen: Surrogater i ovenstaaende No. af disse Blade, faldt nærværende Liniers Indsender med Flere paa den vist nok grundede Formodning, at sammes Forfatter ikke af Patriotisme for Medborgeres Vel, men snarere af en Art Handelsinteresse har tilladt sig, at henstille sine inconseqvente Sætninger til Skue in publico. Om han selv er besjelet af Handelsaand eller skrev for Handelsmænd gjør intet til Sagen; Drivefjæren røber Egennytte. Dette gjorde, at disse Linier blev til. Han anfører: "at det er ønskeligt i denne Tid at gjøre uskyldige (uskadelige) Surrogater saa almindelig bekjendte som mueligt og vaage over Egennyttens Misbrug deraf, til Skade for det Offentlige." Hvorledes dette egentlig skal forstaaes, er vanskeligt at sige; thi hvor kan uskyldige Surrogater, der gjøres almindelig bekjendte, misbruges af Egennytten til at skade det Offentlige? Hvad den med Svovlsyre utilladeligen forfalskede Citronsaft angaaer, som Vindesygen har forledt et Menneske til at fabriquere, da er vel denne Syre ikke saa farlig for Helbreden som hiin Forfatter indbilder sig, eller skadelig i saa høi Grad, at den skulde kunne undergrave Sundheden, naar man just ikke gjør idelig eller umaadeligt Brug deraf, hvilket vel sjelden er Tilfældet med Syrer. Svovlsyren anvendes jo, som bekjendt, meget i Medicinen som et kjølende og forraadnelsemodstaaende Middel med fortrinlig Nytte. Imidlertid er Viinsteensyren (Acidum tartaricum) et behageligere og, ifølge Erfaring, ganske uskadeligt Sitronsaft-Surrogat i Tilfælde af Mangel eller høi Pris paa Sitroner. — Om den saakaldte danske Kaffe, som efter tvende Lægers Formening, skulde have forvoldt Sygdomstilfælde hos to Personer, yttrer Forfatteren af benævnte Artikel det Ønske — modsigende sit første — at man ikke vilde give sig af med at laborere den, Himlen maa vide hvorfor. De særegne Sætninger, han anfører som Beviis for sin Mening, beviser intet mindre end det de skulde bevise: f. Ex. "den levantiske Kaffe er skadelig, den sjellandske maa være det i endnu høiere Grad." Hvilken Inconseqvents? Om end den levantiske Kaffe i det Hele er skadelig, hvilket end-

nu ikke er afgjort, følger da deraf, at den sjellandske ligeledes er det? den kan endog være langt sundere. Mange, især nervesyge Mennesker, befinde sig ilde efter Brugen af levantisk Kaffe, men mange nyde den derimod med Velbefindende og Velbehag. Det gaaer med dette som med saa mange andre Fødemidler: En taaler ikke dette, en anden ikke hiint, ofte en Følge af de forskjellige Konstitutioner. At Kaffe for nærværende Tid ved Vanen, som er den anden Natur, er blevet til en Livsfornødenhed, kan man gjerne antage, især for den Fattige, der ikke i nærværende dyre Tider, har Evne til at anskaffe sig et varmt Maaltid Mad, i hvor maadeligt et saadant Restaurationsmiddel end er. Af hvad Aarsag hiin Forfatter vil, at man gjør bedst i, at holde sig til den sande (virkelige) Kaffe, og at intet — tænk engang — er urimeligere end et Kaffesurrogat, maa han ene vide. Indsenderen af disse Linier, er derimod af den Formening, at et ubekosteligt, velsmagende og uskadeligt Kaffesurrogat vilde for den mindre Formuende være til sand Vinding, saavel for hans Sundhed som hans Pung. Den Uformuende maa af Mangel paa Evne nøies med den ringeste Kaffesort, som ofte bestaaer af bedærvet Blandingsgods, er et sandt Skadeprodukt for Mave og Helbred og staaer langt under et godt Surrogat. Naar derfor en redelig og kyndig Mand, man kalde ham Projectmager eller ei, opfandt et hensigtsmæssigt Surrogat til Salg for taalelig Pris, vilde han gjøre sig virkelig fortjent af den rettænkende og uinteresserede Deel af Publikum. At sligt et Salgprodukt forsynes med Sundhedskollegiets Segl eller Stempel, synes at være overflødigt; det kunde alligevel forfalskes af en uredelig Præperatør, uden saa var, at det blev beredet under Sundhedskollegiets nøiagtige Opsigt, hvilket dog vist nok blev for omstændeligt.

Svar fra det paaankede Stykkes Forfatter.

Skribenten skylder ingen Regnskab for Hensigten af de Yttringer, han, i Overeensstemmelse med Lovene, offentlig fremsætter. Spørgsmaalet bliver kun: er det, han fremsætter, rigtigt og grundet? Forfatteren af ovenstaaende Indvendinger har imidlertid paataget sig at bedømme, hvad kun Gud allene kan bedømme — mine Hensigter. Denne Punct af hans Anke svarer jeg altsaa ikke et Ord paa. Ligeledes forbigaaer jeg hans Uhøfligheder. Men hvad der angaaer Sagen selv skal ikke blive ubesvaret.

Min Modstander kan eller vil ikke begribe, hvorledes uskyldige Surrogater, der gjøres almindelig bekjendte, kunne misbruges af Egennytten til Skade for det Offentlige. Velan! saa skal jeg da gjøre ham det begribeligt. Side 694 har jeg sagt: om man end kunde antage, at en saadan Surrogat (Caffe-Surrogat) lader sig sammensætte af uskyldige Ingredienser, saa kan den, der bevidner dens uskadelige Egenskaber umuelig indestaae for, at den siden ved andre Tilsætninger bliver skadelig. Disse Ord gjendrive allerede tilfulde hiin Indvending. Enhver maae tilstaae, at den Prøve, der forelægges Lægen og som hans Attest lyder paa, kan være aldeles uskadelig, uden at derfor det, der siden sælges af samme Surrogat, svarer til Prøven. Det er paa denne Maade, at det staaer i Egennyttens Magt at gjøre Misbrug af uskyldige Surrogater til Skade for det Offentlige.

Min Modstander siger: "hvad den utilladeligen forfalskede Citronsaft angaaer, som Vinde-

syzen har forledt et Menneske til at fabriquere, da er vel denne Syre ikke saa farlig for Helbreden som hiin Forfatter indbilder sig eller i saa høi Grad skadelig, at den skulde kunne undergrave Sundheden, naar man just ikke gjør idelig eller umaadeligt Brug deraf, hvilket vel sjelden er Tilfældet med Syrer. Hvortil alle disse betingede Udtryk: ikke saa farlig — ikke i saa høi Grad skadelig, eller, naar man just ikke gjør idelig eller umaadeligt Brug deraf? Røber ikke alt dette at Forf. føler hos sig selv, at den maaskee nok kan være skadelig? Enten er den forfalskede Citronsaft skadelig eller den er det ikke. Er den det første, saa bør og maa den ikke nydes. Graden af dens Skadelighed kan ikke komme i Betragtning. Ingen indestaaer os for, hvor idelig og umaadeligt Brug der gjøres af den. At Svovlsyre bruges meget i Medicinen er et bedrøveligt Bevis paa denne Citronsafts-Surrogats Uskadelighed; thi for det første bruges saa meget i Medicinen, der, nydt som Fødemiddel, i den sunde Tilstand nødvendig maa kunne blive skadeligt, og for det andet er ingen Patient saa enfoldig at tage Svovlsyre til sig, uden efter en Læges Forskrivt. Man maa disputere for Doctorgraden saa at Sveden drypper ned ad Panden eller forskaffe sig Bevilling paa at være Licentiat for at have Tilladelse til at ordinere Medicin, og det skulde være enhver upromoveret Laborant tilladt at sælge Svovlsyre offentlig som Citronsaft, naar han blander det med Saften af raadne Citroner?

Mit Ønske at man ikke vilde give sig af med at laborere Dansk Caffe er ikke, som min Modstander mener, modsigende det første: "at gjøre uskyldige Surrogater saa almindelige som mueligt". Naar man skal have Surrogater, saa bør det være af Ting, der ere gavnlige, men det er urimeligt at have Surrogater af Ting, hvis Skadelighed lettere lader sig bevise end deres Gavnlighed. Dette er omtrent Tilfældet med Caffe. Jeg har ønsket, at man aldeles ikke vilde give sig af med at laborere Caffe-Surrogat, fordi der, efter mine Tanker, aldrig kan komme noget godt ud af det. At sammenblande Agern, Malt, Chicorie og virkelig Caffe, give denne Miskmask et meget lovende Navn og fortælle, at den smager som Caffe, er neppe billigt. Det er denne Miskmask, som jeg kalder Sjællandsk Caffe og der er vel ingen Tvivl om at den er skadeligere end den Levantiske. At den kan have ubehagelige Følger for Sundheden, det sees jo af en offentlig Bekjendtgjørelse. Om det end kan godtgjøres, at de enkelte Bestanddele af saadan en Surrogat ere uskadelige, saa er det dog endnu ubevist, om saadan en Sammenblanding i Forening med ussel Fløde ikke maae frembringe ubehagelige Virkninger. Jeg har sagt at intet er urimeligere end Caffe-Surrogat fordi man næsten behører $\frac{1}{2}$ Deel virkelig Caffe og Chicorie dertil, og den anden Halvdeel ikke ligner Caffe i andet end Farven. Uden at tale om, at Chicorie sikker er skadelig for Helbreden, saa troer jeg dog, at den, der ikke har Evne til at give 1 Rdlr. for et Pund Caffe, og som alligevel maa, skal og vil drikke den, gjør langt bedre i at kjøbe sig et $\frac{1}{4}$ Lod istedet for et heelt Lod, det er med andre Ord, den Bestanddeel virkelig Caffe, hiin Surrogat bestaaer af. Paa denne Maade faaer han dog i det mindste denne Fjerdedeel ublandet, og befriet for Agern-, Malt- og Chicoriepulver.

Ved uskyldige Surrogater har jeg endvidere forstaaet f. Ex. Berberissaft istedet for Citronsaft, men ikke Svovlsyre, der sammensnerper Munden, og kan have de ubehageligste Følger for Sundheden. Har man først faaet Lov til at præparere Surrogater af det sidste Slags, saa vilde vi omsider

maaskee ogsaa faae en Brændeviins-Surrogat af Skedevand, og det vil ikke være vanskeligt at godtgjøre dens Uskadelighed, thi man behøver kun at beraabe sig paa Russerne. Sagens Natur kræver imidlertid Vedkommendes største Opmærksomhed, og det vilde være høist sørgeligt, dersom Speculationer, der undergrave den offentlige Sundhed, skulde være een af Krigens første Elendigheder.

Continuation af foregaaende Anmeldelser om patriotiske Bidrag til en ny Flaade:

Præsten Hr. Gottschalk indsendt fra Paarup Sogn i Odensee Amt 100 Rdlr.

Hr. Lassen Winther i Thisted tilbudet at levere i Aalborg 2 Malm Svingbasser af 200 Punds Vægt og en Skibsklokke af 80 Punds Vægt.

Stifts-Overrets-Advocat Hr. Omsen i Christiania har til begge Rigers Forsvarsvæsen tilbudet sin Gage som Told-Procureur fra 1809 Aars Begyndelse og saalænge Krigen varer, samt til et Aar efterat Freden er sluttet.

Skipperlauget i Kjøbenhavn indsendt 2de Kongelige Obligationer til Beløb 2000 Rdlr.

20 Landeværnsmænd af de 2 Møenske Compagnier og 10 Landeværnsmænd af de 2 Falsterske Compagnier have ved Hr. Kammerjunker Capitain Adeler indsendt 45 Rd.

Premier-Lieutenant Rasch bedet at maatte til 11te Junii d. A. betale af sine erhvervede private Eiendomme 832 Rdlr. 16 ß. som Beviis paa sin Kjerlighed til sin Metie.

Foruden de af Aalborg Bye forhen indsendte 2920 Rd. er end videre indsendt fra Hr. Provst Tetens i Gunderup 100 Rdlr., fra Hr. Procurator Ravnkilde 20 Rd., fra Hr. Niels Jensen Møller 20 Rd., som og fra en Forpagter 10 Rd.

Det harmoniske Selskab indsendt D. C. 3600 Rd., sammenskudt af dets Medlemmer, og hvoraf de Hrr. Etatsraad de Coninck, Consul F. de Coninck og Kjøbmand Jean de Coninck have bidraget de 2000 Rdlr.

Sognepræsten for Baarse og Beldringe Menighed, Hr. Hansemann, tilbudet at udrede den udskrevne og saa længe Krigen varer udskrivende Korn- og Fourage-Leverance af sit eget og Mensal-Godsets Hartkorn uden Vederlag for sit eget, og den Maade for Bønderne, at han paa egen Regning erstatter dem den Betaling, som for slige Leverancer maatte blive bestemt.

Fra en Dannequinde i Horsens, som har undertegnet sig M. M******g indsendt 20 Ducater og Louis d'Or.

Fra Magistraten i Kiel indsendt 117 Rdlr. 24 Lß. S. H. C., som Indtægt af den Concert, Jfr. Wernecke der har givet.

Hr. Kammerherre, Provst Ahlefeldt i Preetz anmeldt, at Flekken Preetz tilligemed Klosterets Underhørende have sammenskudt, som hos ham beroer 2297 Rdlr. 41 Lß. S. H. C. og 2 Par Sølv Skospænder, samt desuden tilbudet sig uden Erstatning at levere af det udskrevne Korn 514 Tdr. Rug og 842 Tdr. Havre.

Fra Sognepræsten Hr. Bering for Colding, Elstrup og Scharresøe Menighed i Jylland, indsendt 60 Rdlr., som han og Menigheden har sammenskudt.

Sognepræst Hr. Møller til Gram Menighed i Jylland indsendt 116 Rdlr. D. C. og 5 Rdlr. S. H. C., som denne Menighed har sammenskudt.

Bagerlaugets Oldgeseller her i Staden indsendt 254 Rd. 48 ß., som samtlige Bagersvende have sammenskudt.

Hr. Prof. Nissen ved Sorøe Akademie indsendt en Kgl. Obligation paa 500 Rdlr.

Sognepræsten Hr. Hjort til Hyllested og Resenis Menigheder tilbudet hvad Erstatning ham maatte tilkomme for udskreven Korn og Fourage af hans Præstegaards Hartkorn, som er 8 Tønder.

Borgermester Hr. Justitsraad Junge i Rendsborg, anmeldt, at hos ham beroe 180 Rdlr. 19 Lß. S. H. C, som er Indtægten af den Concert Jomfrue Wernecke der har givet.

Sognepræst Hr. Abel til Gjerrestad Menighed i Norge indsendt 480 Rdlr. pr. Vexel, som han og denne Menighed har sammenskudt.

Hr. Borgermester Richtsen i Tøndern indsendt 1000 Rdlr. S. H. C.

Hr. Etatsraad Møller anmeldt, at Landbesidderne i Landskabet Femern have erklæret, at ville til Søeværnets Bedste afstaae den Godtgjørelse, som tilkommer dem for udskrevne 936 Tønder Rug og 1362 Tdr. Havre.

De Hrr. Raadmand Bahnsen og Lehnsmand Abraham indsendt 320 Rdlr. S. H. C, som er sammenskudt af Landbeboerne og Landbrugerne i Staden og Sognet Tønningen.

Magistraten i Garding indsendt 808 Rdlr. 36 Lß. S. H. C. som denne Stads Borgerskab har sammenskudt.

Lehnsmand Hr. Peters i Coldenbüttel i Landskabet Eiderstedt indsendt 320 Rdlr. S. H. C., som Sognets Beboere, med Undtagelse af Hernhallig, have sammenskudt.

En Proprietair i Jylland, som ikke ønsker sig offentlig navngivet, indsendt 243 Lod forarbeidet Sølv, og han har tillige frabedet sig Betaling for det efter Forordningerne af 22 Aug. og 11 Dec. f. A. af hans Hovedgaard udskrevne Rug og Havre.

Hr. Hersch David Oppenheim i Behrenberg i det Pinnebergske indsendt D. C. 150 Rdlr.

Ved Sognepræsten Hr. Palludan Müller og Byefoged Hr. J. Bluhme er indsendt af dem selv og en Deel af Kjertemindes veltænkende Borgere og Indvaanere 266 Lod forarbeidet Sølv og 157 Rdlr. 66 ß. D. C. samt fra Sognepræsten Hr. Klog til Rünkebye og Revninge Menigheder 112 Lod forarbeidet Sølv.

Husar-Regimentets Officierer, Underofficierer og Husarer have sammenskudt 600 Rdlr. S. H. C. og 1977 Rdlr. D. C.

Den anden Bataillon af det forrige nordre jydske Landeværns Regiment sammenskudt 33 Rdlr., og Capitain v. Westerholtz offereret 2de Guldmynter.

Præsten Hr. Schak i Sengeløse Sogn indsendt, som velbemeldte Sogn har sammenskudt, 76 Rdlr.

(Fortsættes.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Under 18 Martii er i Kjøbenhavn udstædt følgende Kongelige Forordning: Vi Friderik den Sjette, af Guds Naade Konge til Dannemark og Norge &c. &c, gjøre alle vitterligt: at, da det har behaget Forsynet, den 13de d. M., ved Døden at bortkalde Vor elskelige kjere Hr. Fader, Hans Majestæt Kong Christian den Syvende, Konge til Dannemark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken og Oldenborg; Og da Vi ikke paatvivle, at jo alle Vore kjere og troe Undersaatter tage Deel med Os og Vort Kongelige Huus i Vor Sorg derover; samt at enhver, som dertil har Evne og Leilighed, til Beviis paa saadan Deeltagelse, klæder sig i Sørgedragt; saa ville Vi, for Vore Embedsmænd i Særdeleshed, og for dem som ere i Rangen, herved kundgjøre det Regulativ, som i denne Henseende bliver at følge: Sorgen anlægges Søndagen den 27de Martii næstkommende, og vedvarer i 6 Maaneder fra bemeldte Dag at regne. Mandfolkene klæde sig i denne Tid saaledes: I 3 Maaneder bæres sorte Klæder med Klædes Knapper, sort Kaarde og sorte Spænder, bredsømmede Manchetter, og Pleureuser for de 3 første Classer af Rangen. I 2 Maaneder sorte Klæder med Klædes Knapper, blaae Kaarde og blaae Spænder, samt smalsømmede Manchetter. I 4 Uger sorte Klæder med Silkeknapper og Knaphuller, blank Kaarde og blanke Spænder, Kammerdugs Manchetter med Fryndser, i de første 14 Dage, og i de sidste 14 Dage Kniplings Manchetter. — Fruentimmerne bære i samme Tid: I 3 Maaneder dybeste Sorg med Snip og Krepsflor med bred Søm. I 2 Maaneder Speilflor og Snip. I 14 Dage sorte Klæder med Fryndser, og i 14 Dage med Kniplinger. — De af den første Classe i Rangen,

give deres Domestikker sorte Livreer, destingverede ved Skulderbaand, som kunne være af alle Farver, kun ikke ganske røde eller røde og sorte. De lade deres Eqvipager overtrække med sort pigveret Klæde, samt Vaaben paa Siderne af Vognene, hvilke, saavelsom de sorte Livreer, ikkun bruges i de 5 første Maaneder.

Hr. Stiftsprovst Plum har nylig modtaget betydelige Gaver til Brandlidte, især fra Præster og deres Menigheder. Fra Præster i Sjælland: Hr. Kierulf i Slagelse for Sognet Heininge 40 Rdlr., Hr. Holst i Nestved, Indtægten af hans 2 Prækener 20 Rdlr., Hr. Flemmer 30 Rdlr. fra en Ubenævnt, Hr. Egede-Saabye for Sognene Wærsløv og Jordløse 75 Rdlr., Hr. Provst Kruse for Høielse og Lellinge 124 Rdlr., Hr. Amtsprovst Mønster for Gyrstinge og Flinterup 25 Rdlr., og Hr. Nyboe for Fodbye 42 Rdl. 24 ß. Ved Hr. Provst Bredsdorf er indsendt for følgende Menigheder i Fyen: a) 47 Rdlr. fra Hr. Bang og Sognemænd i Krarup, b) 27 Rdl. 34 ß. fra Hr. Aabye og Sognemænd paa Lyøe, c) 50 Rdl. 42 ß. fra Hr. Dahlstrøm og Menighed paa Avernakøe, d) 175 Rdlr. 20 ß. fra Hr. Leth og hans Menighed i Svaninge. Ogsaa fra en Præst i Jylland, Hr. Schmidt, og hans Menigheder Neuling og Sinding, er leveret 27 Rdlr. Sammenskud i Venneselskaber og paa Baller er indsendt: fra Møen 54 Rdlr., fra Helsingøer 25 Rdlr., fra Vordingborg 34 Rdlr., fra Kongens Klub her i Staden 200 Rdlr. Andre betydelige Gaver: 100 Rdlr. fra Hr. Grosserer J. Johansen, 92 Rd. fra nogle af Lyngbyes Indvaanere, 50 Rdlr. fra Baron Rosenkrantz, 30 Rdlr. fra en Unævnt &c. Stiftsprovsten havde til de Brandlidtes Bedste paataget sig at udsælge Hr. Biskop Balles Prædiken paa sidstafvigte 20 Trin. Søndag, og derved i 14 Dage vundet 71 Rdlr. til de 40 Rdlr., som 3 Maaneder i Forveien vare indkomne for samme Præken i Boghandelen. Det hele Pengebidrag, for denne Gang henimod 1400 Rdlr., tilligemed nogle indkomne Naturalier af Linned, Børneklæder og 17 Tønder Kartofler, er efter Bestemmelsen anvendt til en stor Deel ved Bombardementet ødelagde Familiers Understøttelse. Til Frue Kirkeskoles Istandsættelse var bestemt 41 Rdlr. af disse Gaver.

En, som kalder sig G. Hansen, har i Adresseavisen anmeldt en Tydsk og Fransk Oversættelse af den usle Vise Kongen af Sverrig, med Udsigt over det Svenske Rige ɛc., som kun synes at være trykt for at fralokke Folk 8 ß.

Fra Kiel skrives under d. 16 d. M. Uagtet Kulden, er Skibsfarten dog fri her, og den ubetydelige Iis, der findes i Havnen, hindrer ikke Skibene fra at løbe ind og ud.

Det var Statsministeren Geheimeraad Schimmelmann, som i Rendsborg udenfor det Kongelige Palais bekjendtgjorde den høisal. Konges Død, og udraabte Friderik den Sjette til Konge samme Dag, da det høie Dødsfald indtraf. Kammerjunker Stemann blev sendt i den Anledning som Coureer til Kjøbenhavn.

Efter en i Aftes indløben Efterretning, have to Engelske Linieskibe og en Fregat lagt sig ved Hornbek.

Flekken Marstal paa Ærøe, hvor nylig nogle enkelte Borgere sammenskjød 312 Rdlr. og 446 Lod Sølv, som Bidrag til en ny Flaade, har nu endvidere offereret 206 Rdlr. 1 Mk. 5 ß. til Kjøbenhavns Brandlidte.

Det er blevet Regimenterne kundgjort, at enhver Deserteur under nærværende Omstændigheder, ved Paagribelsen straffes med Galgen.

D. 22 d. M. solgtes paa Børsen 7 Asiatiske Actier for 431 til 440 Rdlr. Stykket, foruden Auctionsomkostninger.

I Frederiksberg By ere nu alle muelige Anstalter føiede til de Franske Troppers Modtagelse. Man mener at 2 til 3000 Mand ville komme til at ligge der. Ved Gjennemmarchen skulle Indvaanerne levere Tropperne et Maaltid Mad, 1 Flaske Øl ɛc. imod at faae 2 Mk. i Betaling. Naar den sidste Colonne er ankommen ophører denne Bespisning, og Tropperne faae da Mad fra Marketenteriet. — I Mandags Morges afreiste Prinds Ponte Corvo og de fleste Personer af hans medhavende Feldtcommissariat.

Christiansand d. 22 Febr. Silden har nu igjen indfunden sig i stor Mængde ved Skudesnæs og de omkringliggende Kyster, hvorfra den i fulde 25 Aar var udebleven. Sildefiskeriet har derfor igjen taget sin Begyndelse der i Egnen. Kyndige ere af den Mening, at Sild-Sværmene ville vedblive at søge ind til Kysterne sammesteds.

Fredagen den 11te Martii afgik fra Aalborg til Aarhuus 380 Matroser af Aalborg og

Hiøring Amter, for derfra videre at transporteres til Kjøbenhavn. Premier-Lieutenant Fontenay af Søe-Etaten ligger i Aarhuus for at bestyre Overfarten af disse med flere andre udskrevne Matroser af Jylland til Sjelland.

Livorno, d. 24 Febr. 300 Danske Sømænd marchere i næste Maaned over Augsburg og Nürnberg tilbage til Dannemark. Endeel af de Danske Skibe, der ligge her, er bleven solgt, og de øvrige blive liggende indtil Freden.

Vore Kobberstikkere kappes nu om at levere alskens Carricaturer, der ere Engellænderne værdige. Sir Popham er, som bekjendt, allerede bleven foreviget. Kobberstikker Hr. Fahrenholz har udgivet et allegorisk Stykke med Underskrivt: De Brittiske Røvere i Kjøbenhavn og Sjælland 1807. Den fredelige Dannerkonge forestilles under Billedet af en Hjort. En fæl Tigerkat — Sir Home Popham — afbrækker dens Prydelse. En Europæisk Jæger til Hest — Lord Cathcart — fører bag paa et Persisk Onzebuur, hvorfra han kan lade det slippe løs paa Byttet. En Crocodil — Admiral Gambier — begræder den Uskyldiges Skjebne, som Onzen har forgiftet og myrdet. — Med dette Kobber følger en Taksigelses-Prædiken til Mordbrænderguden Moloch paa Britternes Bededag, og en Forklaring af Bibliothek-Secretair Ekkard. I den sidste forsikkres, at foruden den Forgift, hvormed Ministrene havde ladet fylde Congreves Brandraketter, var ogsaa alt det Skind, hvormed Riffelkuglerne vare overtrukne, dyppet i en saa kraftig Forgift, at ingen af de Saarede, som vare trufne af disse Kugler, kunde læges, naar ikke Kuglerne ufortøvet blevø udskaarne.

Den i Formiddags (den 23) ankomne Post har maattet tage Veien over Langeland, formedelst Driviis i Beltet, hvor to Engelske Krigsskibe krydse frem og tilbage. De vigtigste Nyheder, den har medbragt, ere følgende: Stockholm, d. 8 Martii. Vi have her ingen ny Efterretninger fra Finland. Af de allerede bekjendte officielle Efterretninger sees, at vor Armees Hovedqvarteer var d. 29 f. M. i Tavastehuus. Det hedder, at den i Aabo liggende Afdeling af vor Skjærgaardsflaade er bleven brændt, da Russerne nærmede sig. Det synes ikke at vor Regjering har i Sinde at sende Forstærkning til Finland. Vor Hovedmagt trækker ad Skaane og Norge. Gen. Lieuten. Armfeldt har

faaet Commandoen over Reservearmeen, der bestaaer af omtrent 10,000 Mand, og trækker sig sammen ved Orebro. Gen. Maj. Tibull er udnævnt til Gener. Adjut. for hele Armeen. Kongen ventes her i Dag fra Gripsholm. — Fra Helsingfors meldes under d. 8 Febr.: Efterat den Efterretning var indløben, at de Russiske Tropper i stort Antal samles paa Grændserne af Russisk Finland, har Gen. Lieut. v. Clercker, som under Over-Generalen, Grev v. Klingspores Fraværelse fører Overcommandoen, givet Befalinger til samtlige Finske Regimenter at bryde strax op og forsamle sig paa forskjellige Puncter. — Fæstningerne ere i Hast blevne forsynede med forstærkede Garnisoner, Levnetsmidler og andre Krigsfornødenheder, og i Almindelighed er der føiet de kraftigste Anstalter til at sætte Provindsen i Forsvarsstand. — Under d. 4 d. M. meldes fra Stockholm, at den Russiske Charge d'Affaires Baron Nicolai, er ankommen der fra Engelland, for derfra at reise til Petersborg. — Fra London skrives, at Egnen ved Sundet og Østersøen snart vil blive en Skueplads for mærkværdige Begivenheder. — Det hedder, at de Engelske Landofficierers Uniform skal forandres. — De Engelske Krydsere i det Adriatiske Hav have taget et Russisk Skib, paa hvilket den sidste Regjering i den Joniske Republik var ombord. Mandskabet og Passagererne ere førte som Krigsfanger til Maltha. — Fra Petersborg hedder det, at den Russiske Keiser vil beholde alle Engelske Undersaatter i hans Stater som Gidsler for benævnte Passagerer og Mandskab. — En stor Deel af den Hollandske Armee skal vende tilbage til Holland. — Et Engelsk Krigsskib, som d. 6 jog en Dünkircher Caper paa Grund ved Landsbyen Katwek, har affyret henved 40 Canonskud paa Landsbyen, uden dog at bemægtige sig Caperen. — Den Svenske Ambassadeur, Baron Stedink, har d. 26 f. M. i Petersborg begjert Pas til sin Afreise. — Kongen af Preussen har under d. 6 d. M. udstædt mod Sverrig en Declaration, hvori han erklærer, at han, foranlediget af begge Keiserhofferne i Paris og Petersborg, efter de øvrige Fastlandsmagters System og den mod Engelland udstædte Declaration, ogsaa vil iagttage mod Sverrig, under dets fortrolige Alliance med Storbritannien, samme Grundsætninger som mod denne Magt. I Henhold til den Russiske Declaration af 10 f. M. afbryder han derfor alle Forhold med Sverrig, og befaler alle sine Undersaatter under haard Straf at afholde sig fra al Samqvem med dette Rige. Indtil videre skulle alle Preussiske Havne være aldeles lukte for de Svenske Skibe, og ingen Varer expederes mere fra Preussen til Sverrig, og ingen Svenske eller neutrale Skibe tilstedes mere Adgang til Preussiske Havne. — Engellænderne lade sig igjen hyppigen see ved Kysterne af Bologne, i hvis Havn Flottillen er i ganske complet Stand, og om en føie Tid kan være bemandet og udrustet. Engellænderne vente et Angreb fra Fransk Side, som tidlig eller sildig heller ikke vil udeblive. Flaaden ved Brest og Vließingn der danne begge Fløiene af Flottillen, ere i fortræffelig Stand, og Antallet af deres Skibe er nu allerede saa betydeligt, at de ved en eller anden Operation tilstrækkelig kunne dække de flade Fartøier. Franske Capere bedække hele Canalen, og tilføie den Engelske Handel stor Skade. — Trods 11 Engelske Skibe, der ofte lade sig see ved Cadix's Havn, er dog en Convoy paa 50 Skibe udløben fra denne og andre Havne, under Bedækning af nogle bevæbnede Fartøier. — Den første Chirurg ved den Keiserl. Franske Garde er reist til Spanien, hvorhen Divis. General Belliard ogsaa er reist. — Imellem det Østerrigske og Franske Hof ere Underhandlingerne meget levende. Begges Ministre komme meget ofte sammen. — I de sydlige Russiske Provindser gjøres store Tilberedelser; der udrustes et stort Antal Skibe og Fregatter og Flaaden fra Sebastopel (i Krim) skal ved den første gunstige Vind løbe ud. Man troer, ved en stor Magts Mægling, at seile igjennem Dardanellerne, for at angribe de der stationerede Engellændere, og derpaa maaskee at forene sig med den Fransk-Spanske Flaade til andre Foretagender. — I Tyrkiet ruster man sig meget stærkt baade til Lands og Vands. — Den Franske General-Consul i Livorno underskriver sig nu: Gener. Cons. hos H. M. de Franskes Keiser, Konge af Italien og Hetrurien etc.

Udenlandske Efterretninger.

Silkefabrikerne i Lyon have i denne Tid overordentlig meget Arbeide. Fra Rusland er der især bestilt mange Varer.

Garnisonen i Danzig koster denne Stad daglig 30,000 Gylden, men man anseer den for nødvendig, fordi man ellers maatte befrygte et Besøg af Engellænderne. Nogle Skibe med Viin og Stykgods fra Kjøbenhavn ere nylig komne did.

Rusland er endnu bestandig det Land, hvor Menneskene opnaae en usædvanlig høi Levealder. I Aaret 1806 fandtes blandt de Døde 4 paa 150 til 151, 4 paa 140, 4 paa 130, 8 paa 125, 24 paa 115 til 120, 25 paa 110 til 113, 71 paa 105 til 108, 164 paa 100 til 105, 1276 paa 95 til 100 Aar.

Seeland im Sommer 1807. (Fortsat). Side 21 klager Forfatteren over, at man i Helsingøer solgte Engellænderne 30,000 Pd. Kjød medens Priserne paa alle Levnetsmidler stege saa meget i Kjøbenhavn. "Det synes, siger han, som man ordentlig befrygtede at de stakkels Folk skulde ellers lide Hunger og blive tvungne til at gaae deres Vei". Mod denne Anke kan indvendes, da man ikke havde negtet Engellænderne Gjennemgangen gjennem Sundet, saa kunde man vel neppe formene dem at forsyne sig med Levnetsmidler i Helsingøer, og denne Gjestfrihed fra vor Side forøger end mere det Afskyelige i vore saakaldte Venners Skjændselsdaad.

Forf. fortæller (S. 25) at Engellænderne satte nogle 100 Mand, for det meste uden Vaaben, i Land ved Vebek, under det Paaskud at de vare Syge, der trængte til Bevægelse, men at de egentlige vare Spioner, med hvilke man vilde prøve, hvad Modtagelse de kunde møde. Da disse fandt, at ingen Moders Sjel satte sig dem imod, saa kom efterhaanden flere saadanne Pseudo-Patienter 2c. Anmeld. troer at være temmelig nøie bekjendt med den hele Landgangs-Historie, men det er første Gang han har hørt tale om dette Krigspuds. Desuden er det notoriskt, at de første Engellændere, der kom i Land ved Vebek, opførte sig meget uhøviskt, sloge Borde og Bænke itu, naar de ikke strax kunde faae hvad de begjerte. Neppe kunde de brugt en saadan Fremgangsmaade, dersom de skulde agere Patienter. At Oberst v. Holsteen uden synderlig Møie kunde have taget det hele landede Corps til Fange og at han havde tilbudet sig at give sit Liv og sin Ære til Pant paa, at et Angreb vilde lykkes, endskjønt Fiendernes Tal allerede havde forøget sig betydelig, er Anmeld. aldeles ubekjendt. S. 41 kan Forf. ikke begribe hvorfor de fem Batailloner Landværn, der betimelig havde reddet sig ind i Staden, ikke bleve brugte til at gjøre Udfald eller opkaste Skandser. Denne Ubegribelighed er begribelig for enhver, der veed, at Landværnet ligesom de øvrige Militaire, virkelig blev brugt baade til at besætte Bastionerne, opkaste Skandser og gjøre Udfald, endskjønt ikke til stor Nytte. Ulykken var at vi for meget beredte os paa at afværge en Storm og ikke tænkde saa meget paa at forhindre Fienden i at komme magelig i Land eller at bombardere os saa nær. Anmeld. er fuldkommen overbevist om, at Fiendens Anslag vilde have mislykket, dersom han havde indskrænket Angrebet til en Storm. Paa Volden vare Anstalterne langt fra ikke saa ubetydelige som mange maaske forestille sig. Ved Garder-Casserneme f. Ex. bragtes i meget kort Tid en fortræffelig Bastion istand. Havde Fæstningsværkerne ikke ulykkeligviis været omgiven med saa mange Bygninger, Hauger, Krat 2c. hvor Fienden kunde rolig anlægge Batterier, uden at nogen Dødelig kunde øine dem, saa er der ingen Tvivl om, at man jo fra Volden af maatte have gjort, om ikke deres Anlæg aldeles umueligt, saa dog yderst vanskeligt. Det havde kostet Engellænderne utrolig mange Mennesker. Vore Kugler kunde naae de fleste fiendtlige Batterier. Det har man ved St. Hans Hospital seet Exempler paa. Men det nyttede kun lidet at fyre paa dem, naar man bestandig maatte skyde i Blinde. Forfatteren dadler, som de fleste, Forstædernes Afbrændelse som en aldeles unyttig Ting. Engellænderne selv have ligeledes fundet den unyttig, og Erfaring har lært at den var det. Men naar man tænker tilbage paa Hovedstadens Stilling i hiin critiske Tid, og paa den Synspunct hvorfra man den Gang maatte betragte Sagen, saa vil man maaskee dømme lidt mildere. Da man eengang havde ladet Fienderne komme i Land, saa befandt man sig i den Forlegenhed, enten at lade dem roligen gjøre og lade hvad de vilde bag Bygningerne paa Broerne 2c. eller ogsaa at rydde disse af Veien. Vist nok var det sidste et sørgeligt Palliativ, men der vandtes dog maaskee saa meget derved, at man, i det minste noget bedre end før, kunde see hvad man fyrede paa og hvad Fienden foretog sig. Den, som er nær ved at drukne, griber efter et Halmstraa.

(Fortsættes.)

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Femte Aargang. No. 48.
Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.
Løverdagen den 26 Martii, 1808.

Breve til en Ven paa Landet.

I.

Fredsbrud mellem Dannemark og Sverrig. — Nationalhad. — Gustav den Tredie og Benzelstjerna. — Gustav den Fjerde. — Hans Fremfærd mod Dannemark 1801 og 1807. — Sverrigs politiske Stilling.

Deres Formodning er bleven opfyldt. Ogsaa Sverrig tælle vi nu blandt vore aabenbare Fiender. Det er det, som De længe og med saa megen Grund har ønsket. At have en Nabo, der under Venskabs Maske, udøver de fiendtligste Handlinger, er at skjule en Slange i sin egen Barm. Heller en aabenbar Fiende end en falsk Ven. For den første kan man vogte sig, mod den sidste er al Forsigtighed forgjeves. Hvor mange Gange have vi ikke lykønsket hinanden til den Danske og Svenske Nations Gjenforening og til det indgroede Nationalhads fuldkomne Udrøddelse under den bestandig stigende Oplysning? Ogsaa disse herlige Udsigter ere nu tilintetgjorte, i det mindste formørkede. Den Svenske Regjering har med grusom Haand sønderrevet det skjønne Baand, der skulde sammenknytte to Nationer, som lige Herkomst og lige Tænkemaade synes at have bestemt til at elske og understøtte hinanden som Brødre. Saaledes sønderslide Menneskene hvad Naturen søger at forene.

De kjender mine Tanker om Nationalhad. Intet Ord er upasseligere sammensat end dette. Det burde hedde Regenthad, Kongehad, Ministerhad, men aldrig Nationalhad. Hvorfor skulde hele Nationer vel hade hinanden? "Fordi Nabo-Nationer aldrig kunne forliges" — siger man — "fordi deres gjensidige Had forplanter sig fra Slægt til Slægt, fra Aarhundrede til Aarhundrede". Men intet er urimeligere. Skulde Naturen paa den ene Side have indpræntet os Broderkjerlighed og paa den anden have givet os en Drivt til at hade de Nationer, der ere saa ulykkelige at være vore Naboer? Det var Sverrigs Regenter, som fra de ældste Tider af bare et unaturligt Had til den Danske Kongetrone, og som for at naae deres Maal indviklede Dannemark i Krige, der nødvendig magtte avle gjensidig Forbittrelse hos begge Staters Undersaattere. Selv i Fredens Dage gjorde de sig Umage for at vedligeholde og nære den. Gustav den Tredie rødmede jo ikke ved at

lade Gustav Vasa opføre midt under de fredeligste Forhold til Dannemark? Han rødmede ikke ved at lade en Konge *), hvis Æt endnu sad paa et Naboriges Trone, behandles paa Skuepladsen paa den forargeligste Maade. Er det saa, at Gustav selv har forfattet dette Drama, saa viser det endnu tydeligere, at denne Konge, langtfra at bestræbe sig for at udslette det gamle Nationalhad mellem det Svenske og Danske Folk, meget mere søgte at forøge det. Aldrig har nogen Dansk Konge tilladt sig at handle saaledes mod Sverrig, og allermindst i Fredstider. Men det var kun en Gnist imod den Lue, som den nuregjerende Konge optændte. Hans Had mod Dannemark yttrede sig næsten ligesaa tidlig som hans Higen efter at spille en vigtig Rolle blandt Europas Førster og vise Verden en ny Carl den Tolvte. Medens han allerede som Yngling undertrykte Tænke- og Skrivefriheden i sine Stater, forbød han Danske Skrivters Indførsel i Sverrig. Og hvorfor? Fordi man i et Dansk Skrivt med beskeden Frimodighed havde talet om en Svensk Rigsdags Forhandlinger. Et fiendtligere Skridt har neppe nogen Konge af Sverrig midt under de fredeligste Forhold foretaget sig mod Dannemark. Den Danske Regjering taug og beklagede en Regent, der trak en heel Cordon mod dens Litteratur, uden anden Grund end at han i et Skrivt fandt noget, der ikke behagede ham. Det besynderligste af Alt var at han, endog efter at have bandlyst Alt hvad der var trykt i Dannemark fra sit Rige, paastod en Dansk Forfatter straffet, fordi han havde skrevet noget, vel at mærke, paa Dansk og i Dannemark, som ikke hovede ham. Men det var kun Forspillet til et langt alvorligere Skuespil. Aldrig saasnart havde det Svenske Hof stiftet et nøie Ven-

*) Christian den Anden.

skab med Engelland, førend Sverrigs Sindelav blev aabenbart. Selv under sin Alliance med Dannemark og Rusland i Aaret 1801 pønsede det paa vor Undergang. Roligen lod det den Engelske Flaade seile igjennem Sundet, og istedet for at understøtte sin Allierede stod endog Kongen selv paa en Bakke i Helsingborg og morede sig ved at være Vidne til Slaget paa Kjøbenhavns Rhed. Baade for og efter Slaget fandt de Engelske et sikkert Tilflugtssted i Hveen. Der havde de deres Sygehuus, der hentede de Vand, der fik de al den Understøttelse, de ønskede. Saaledes handlede Kongen som Dannemarks Allierede; hvad kunde man nu vel vente sig af ham som Engellands inderligste Ven? — Vor Flaade har altid været en Anstødssteen for Sverrig, især fra den Tid af, det havde mistet sin egen i Krigen med Rusland. Benzelstjerna kunde fortælle os, hvor meget Gustav den Tredie ønskede at see den Danske Flaade gaae op i Røg, om det ogsaa skulde have kostet adskillige tusinde Mennesker Livet og Kjøbenhavn forvandles til en Steenhob. Lykken var Mordbrænderen ikke gunstig, og Gustav saae ikke sit Ønske opfyldt. Men det var hans Tronfølger forbeholdt, at see en heel Hær af Mordbrændere fuldføre hvad Benzelstjernas Haand var for svag til at iværksætte. Hvor havde Gustav den Tredie ikke glædet sig, dersom han, saaledes som hans Søn, kunde have staaet i Helsingborg, og seet den Danske Flaade føres til Engelland? Sandt nok, et langt stoltere Syn havde det været, dersom det kunde have lykket Benzelstjerna at sætte den i Brand. Den luende Flaade havde taget sig langt bedre ud i Helsingborg end det luende Kjøbenhavn. Men at see den tabt for Dannemark var allerede en behagelig Tanke. De vil maaskee opkaste her det Spørgsmaal: hvad nytter det

Sverrig at Dannemark fraranes sin Flaade? Hvad vinder det derved i Glands og Værdighed? Havde det ikke været langt klogere for Sverrig at forene sig med Dannemark? Maatte begge i Forening ikke kunne være ligesaa stærke som de adskilte ere svage? Er det ikke rigtigere at to Stater af lige Kræfter forene sig, end at en mægtig og svag træde i et Forbund, hvor man bestandig erindres om Fabelen med Kjæmpen og Dvergen? Vist nok burde Sverrig have gjort sig selv alle disse Spørgsmaale, og ingen kan negte at en oprigtig Forening imellem begge disse Magter maatte endnu længe have holdt Krigsluen borte fra Norden. Men fjerde Gustavs Sjel tørster efter store Daad. Han har maalet sig med Frankrige, han vil nu ogsaa maale sig med Rusland. Om hans Undersaatter lide ved hans store Planer, det synes at være ham temmelig ligegyldigt, naar de kun lide som Helte. Han har mistet det Pommern, som kjøbtes med saa mange tappre Svenskes Blod. Men Engelland har jo lovet ham Skadesløsholdelse?

Medens Britterne i Sommer herjede Kjøbenhavn fandt de i Sverrig det oprigtigste Venskab. Kongen havde ligesom i Aaret 1801 begivet sig til Helsingborg, for at være sine Venner og Bundsforvandte saa nær som mueligt. Endnu førend de droge herfra sendte de to Officierer af første Rang til ham, for at complimentere ham. Dette inderlige Venskab gik endog saavidt, at han overlod dem Bomber og Granater til at beskyde vor Hovedstad.

Ingenlunde er Kongen af Sverrig bleven mægtigere, fordi vor Magt er bleven svækket. Men man maa formode, Gustav siger med Qvinden for Salomons Domstoel: "det skal hverken være mit eller dit, lader det dele!" (Kong. B. C. 3. V. 23). — De har læst den officielle Corespondence imellem det Danske og Svenske Hof. Den viser tydelig hvilken Rolle, det Svenske Cabinet under hele Krigen har spillet. Saaledes handlede det i sin Afmagt, hvad kan og bør man vel vente af en saadan Stat, dersom den var mægtig? — Sverrig har nu kastet sig i det Brittiske Søuhyres Arme; tidligere end det maaskee formoder vil den kramme det ihjel. Britterne logre for det, saalænge de trænge til dets Hjelp; men i Hjertet haane de dets Enfoldighed og Afmagt. Der vil komme en Tid, hvor den Svenske Nation vil bøde dyrt for den saakaldte Ære, som Engellænderne have beviist deres Konge og den bedrøvelige Lykke, at han kan kalde sig deres Allierede. Naar de først have faaet Castanierne ragede ud af Ilden, er det dem ligegyldigt om Kattens Poter ere brændte fordærvet. (Fortsættes.)

I Februarii Hefte af Maanedskrivtet Iris findes en historisk Lovtale over afdøde Konstforvalter Spengler af Pastor Mourier. Den indeholder adskillige vigtige Bidrag til denne fortjente Mands Levnedsbeskrivelse. Spengler, som i 64 Aar havde været vor Medborger, kom til Kjøbenhavn i Aaret 1743, og blev 1745 ansat af Christian den Sjette til Hof-Konstdreier med en aarlig Løn, som efterhaanden blev forøget til 400 Rdlr., men ethvert særskilt Stykke blev ham desuden betalt. Der blev indrettet for ham paa Christiansborg Slot et Værksted med alle fornødne Redskaber, hvor de fornemste Personer besøgte ham for at tale med ham og undervises af ham. Endog Christian den Sjettes Dronning Sophie Magdalena og hendes Søster Caroline, Førstinden af Ostfriesland og andre Personer af den Kongelige Familie underviste af ham i Dreier-Konsten. Kong Frederik den Femte og begge hans Gemalinder vare blandt hans Disipler. Her var det, hvor Spengler forfærdigede de fleste af sine Mesterstykker i Elfenbeen og Rav. Han havde ligeledes sit eget Værksted, til hvilket han indskrænkede sig, efterat han havde hørt op med at arbeide paa Christiansborg. Blandt

hans mange Konstarbeider beundrer man især adskillige anatomiske Efterlignelser, i Særdeleshed tvende Stykker, hvilke forestille nøiagtig det ene Øiets og det andet Ørets Mekanisme. Spengler sysselsatte sig i nogle Aar meget med Electriciteten og opfandt endog en ny Maade at electrisere paa, som gjordes anvendelig i Medicinen. En Dag om Ugen var bestemt til denne menneskekjerlige Forretning. Henved 60 Personer og derover indfandt sig undertiden i hans Laboratorium. 1753 og de følgende Aar strømmede saa mange, der ønskede at electriseres, ind til ham, at han i nogen Tid maatte have Vagt uden for sin Port. — Han correspondérede angaaende physiske og naturhistoriske Gjenstande med Reaumour, Linnée, Martini, Haller, Blok og Chais. Han samlede sig efterhaanden et kostbart Konkylie-Cabinet, som han i Aaret 1804, da Alderen ikke tillod ham længer at benytte det, afhændede til Kongen for 5000 Rdlr. Det gjemmes paa Rosenborg Slot og skal altid bære Navn af Spenglers Konkyliesamling.

Den 25de d. M. om Formiddagen Kl. 11 holdtes paa St. Ravnsborg en Tale af Hr. Petersen, Lærer ved Seminariet paa Blaagaard, i Anledning af Seminariets Stiftelse. Ved denne Høitidelighed vare Overhofmarchal Hauch, Kammerherre Kaas, Biskop Balle og adskillige andre Embedsmænd nærværende. I Slutningen af Talen takkede Hr. Petersen Hs. Høiærværdighed Biskoppen for hans mangeaarige kjerlige Omsorg for Stiftelsen. De afsiungne Sange vare af Professor Guldberg og Digteren Thaarup, og bleve udførte med den Harmonie og Precision, som man er vant til at beundre hos Zinks Elever.

General-Commando-Contoiret skal i Fremtiden hedde Generalstabens-Bureau.

Rygterne om den mellem Linieskibet Prinds Christian Friderich og flere Engelske Krigsskibe forefaldne Fægtning, ere endnu høist vaklende, skjønt de desværre alt for meget stemme overeens i det sørgelige Resultat. Capitain Jessen siges ikkun at være let saaret; han skal have afslaaet den første Entring, og saavel derved som under hele Actionen tilføiet Fienden et meget betydeligt Forlis. Flere Engelske Skibe skulle staae paa Grund. Ritmester v. Lützen er i Forgaars bleven afsendt til Kallundborg af Hs. Maj. Kongen, og formodentlig vil man derfor først efter hans Tilbagekomst blive nøiagtigere underrettet om den hele Tildragelse.

Man troer, at endnu 18 til 20,000 Mand Italienere skulle følge efter de Franske og Spanske Tropper, som nylig afmarcherede fra Hamborg og Lübeck. — Bag ved hvert Regiment Spaniere følger der paa Marchen en Deel Muulæsler og andre Æsler, som alle ere stærkt belassede. Ikke sjelden seer man dem bære Koner og Børn, de sidste tildeels endnu i deres Vugge.

Ved Kongel. Resolution af 18de Martii, som er bekjendtgjort ved Cancellieplacat af 21de samme M., er det indtil videre bleven forbudet alle Chirurger at forlade Landet, og paalagt Øvrighederne, at have Indseende dermed ved Reisepassers Udstædelse.

H. M. Kong Christian den Syvendes Død og vor nu allernaadigst regjerende Konges Tronbestigelse blev proklameret i Rendsborg af Statsminister Grev Schimmelmann fra Vinduet af det Kongel. Palais, først paa Dansk og derefter paa Tydsk. Ved Siden af ham stode H. D. Hertugen af Augustenborg og Statsminister Grev Reventlow. Det forsamlede Folk og Militair besvarede Proclamationen med et tredobbelt lydeligt Hurra.

En i Gaar ankommen Fiskerqvase fra Bornholm har bragt den Efterretning, at tre Orlogsskibe have lagt sig lige uden for Øen, men at man endnu ikke vidste enten det er Engelske eller Svenske Skibe.

I National Zeitung der Deutschen af 10 d. M. anføres det Rygte, at Sverrig i Forening med Engelland vil falde ind i Norge, give Finland til Priis for Rusland, og kun forhindre dem ved sin Skjærflaade at sætte over den Bothniske Bugt, i den Tanke, at Russerne rimeligviis ikke ville trænge over Lapland frem til det egentlige Sverrig. Samme Blad melder ogsaa det Rygte, at Danske Tropper med det første ville besætte det Lauenborgske og at Dannemark vil tage det under sin Bestyrelse.

I Dag er indløben den sikkre Efterretning, at den Svenske Flaade er udløben fra Carlscrone. Den skal være 17 Seilere stærk. Passagen ved Heiligenhafen vil formodentlig blive spærret.

(Naar den udeblevne Hamborger Post er ankommen, skal det manglende halve Ark følge.)

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 49.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøberhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 29 Martii, 1808.

Breve til en Ven paa Landet.

II.

Sverrigs Politik. — Gustavs hensigtsløse Krig. — Hans Riges ulykkelige Forfatning.

Gustav den Tredie har skrevet en heel Bog om den politiske Ligevægt i Europa. Han ansaae allerede for to Decennier siden dens Forstyrrelse som ødelæggende for alle Stater. Sikkerlig var den ogsaa Hovedkilden til alle de Ulykker, som nu i saa mange Aar have undergravet en heel Verdensdeels Fred og Lykke. Gustav betragtede den Gang Rusland som den Kjæmpestat, der omsider vilde ryste, knuse og opsluge alle Troner. Uden at ahne at der engang i Hjertet af Europa vilde opstaae en Stat, der kunde nærme sig det Ideal, han tænkde sig, anspændte han sine Overgekræfter mod Ruslands Vælde. Som en Muus gnavede Sverrig paa denne mægtige Stats Granitfod, og brækkede sine Tænder i Stykker paa Stenen, uden at afspille den mindste Flise. Freden i Verela var kun et sørgeligt Bevis paa, at Sverrig aldrig kan vinde noget ved at føre Krig med Rusland. Men hvad mon Gustav vilde sige dersom han stod op fra de Døde, og saae sin Søn, ikke allene arbeide mod det System, han saa ivrig vilde forsvare, men endog at ville kjæmpe mod Dannemark, Frankrige og Rusland, ja næsten hele det forenede Europa? Maatte han ikke forbauses over at see, at hans Tronfølger vil udrette mod saa mange, hvad han selv ikke har kunnet udrette mod een? Og hvad er Maaden for denne fortvivlede Anstrængelse? At gjøre Engelland mægtigere? Det er til Menneskehedens Ulykke allerede mægtigt nok. At svække Frankrige eller gjenoprette Bourbons Trone? Dertil vilde Sverrig være for afmægtigt, om ogsaa alle dets vidtløftige Landstrækninger vare ligesaa befolkede som de ere øde, og dets Konge ligesaa forvoven og halsstarrig som Carl den Tolvte. Inter Land har hidtil ført en mere hensigtsløs Krig end Sverrig. Til Unytte bleve dets bedste Troppper opoffrede i Pommern. Den stærke Fæstning Stralsund capitulerede paa den meest vanærende Maade, uden engang at oppebie et virkeligt Angreb. Man lod den civile Øvrighed overgive Hovedfæstningen i et Land, som Kongen kort tilforn havde givet en ny Constitution med en Bram, der opvakte hele Europas Latter.

Men alt dette var en uundgaaelig Følge af Gustavs Reise i Tydskland, og den Ridderaand, der fra hans tidligste Ungdom besjelede ham. Han vendte langt om længe tilbage til det Folk, som, midt under sine Jubelraab, Illuminationer og Æreporte, begrædte Forliset af det skjønne Pommern og de Millioner Svenske Dalere, der vare vandrede til det hellige Romerske Rige. Men Gustav var bleven ældre; man formodede at modnere Aar og modnere Overlæg vilde overtyde ham om det Ubesindige i hans Handlemaade. Men han blev ligefuldt sin begyndte Plan tro. Han tog Ludvig den Attende og Ludvig den Nittende og hele Emigranterhæren under sin høie Protection. Sin største Stolthed satte han i at være ubøielig som Jernet i Dalekarliens Gruber. Men med al sin Ubøielighed, med al sin Selvstændighed saae man ham dog tilsidst søge Beskyttelse under Engellands Ravnevinger. Det spadserer nu med ham i Haanden liig en lang Mand med sin lille Søn.

Man siger Gustav besidder en fast og urokkelig Caracteer. Jeg ærer en saadan Fasthed og Urokkelighed, naar den er forenet med Fornuft og Overlæg. Men vee den Regent, der stamper med Fødderne mod Maanen, og opoffrer sine Undersaatters Lykke for den forfængelige Tanke, at ansees for caracteerfast! Havde Gustav, uden at blande sig i uvedkommende Sager, forenet sig med Danmark, hans naturligste Bundsforvandte, saa havde Pommern endnu hørt til Sverrig og hans Krone ikke været paa Spil. Hvad kan han vente af det Engelland, i hvis Rævesax, han med saa stor Begjerlighed er løben? Maa han ikke dele fælles Skjebne med det i alle dets Gjenvordigheder? Udelukkes han ikke fra hele Fastlandet? Og antaget at Engelland, som en rig Røverstat, endnu en Stund kan undvære Fastlandsmagterne, kan derfor

det fattige Sverrig undvære dem? Nei, dette ulykkelige Rige maa bære tidobbelt saa meget af Krigens Byrder som Engelland. Britterne kunne rane andre Nationers Krigs- og Handelsskibe; det kan Sverrig ikke, om det ogsaa vilde. Det maa lade sig nøie med de usle Leiepenge, som den Brittiske Høimodighed slænger hen til det. O, ulykkelige Svenske Folk! hvor meget fortjener Du ikke vor Medlidenhed! Det blev Din tunge Lod, snart at regjeres af en Afsindig, der troede, at der ikke behøves mere end Forvovenhed til at erobre Europa, snart af en Svermer, der troede, at Snildhed og Overtalelsesgave, uden Magt, er nok til at styrte Ruslands mægtige Keisertrone, snart af en uerfaren Yngling, der troede, at et heelt Riges Vel er en Fjerbold, og at Kroner kun gives Konger til at lege med. Endnu bløde de Saar, Carl den Tolvtes rasende Planer have bibragt Sverrig; endnu føler det Virkningerne af Slaget ved Pultava. Istedet for at gyde Balsom i hine Saar, have baade tredie og fjerde Gustav ubesindigen oprevet dem paa ny. Hele Sverrig veed og føler det vel; men Sandhedens hellige Røst tør ikke lade sig høre i dette Land. Tunge Jernlænker fængsle Tankens Yttring, og lønnede Speidere bevogte Sandhedsvennens Skridt. Vee den Svenske Regjering, naar disse Slavelænker engang briste!

III.

Linieskibet Prinds Christian. — Rygterne om dets Skjebne. — Jessens Heltemod.

De veed, at Linieskibene Prinds Christian og Lovise Augusta undgik lykkeligen de Brittiske Hyænekløer, og havde begge reddet sig ind i Norske Havne. Forgjeves opfordredes de af en overlegen

fiendtlig Magt til at overgive sig. Britterne erfarede, at de havde med Danske Søkrigere at gjøre, og maatte drage bort med uforrettet Sag. Med Jubel modtoge vi disse Orlogsmænd — den sidste Levning af Dannemarks uovervundne Flaade — paa Kjøbenhavns Rhed. Vi følte hvad en Moder føler, som Døden kun sparede to Børn af en heel Flok. De mindede os om, at Britanniens Vandaler endnu ikke kunne opvise et eneste Dansk Linieskib, som de have erobret i ærlig Kamp *).

Orlogsskibet Prinds Christian afseilede igjen for otte Dage siden fra vor Rhed. Vi skiltes fra det som en Fader fra en elsket Søn. Vore varmeste Ønsker ledsagede det. Jessen, Rhote, Willemoes vare de Anførere, til hvis Kjekhed og Klogskab det var betroet. Vi kjendte Jessens og hans Folks heltemodige Beslutning: "hellere at døe som Hvidtfeldt, end at stryge Dannebrogs uplettede Flag for Bretlands Ransmænd". Hvilken beroligende, hvilken trøstende Tanke!

Men liig en undersordisk Ild, der rullende under Vesuvs Fødder bebuder et Jordskjælv, udbredte nu et sørgeligt Rygte sig. "Jessens Skib" hedte det: "er tabt". Dette Rygte gik fra Mund til Mund. Ingen vilde troe det; ingen kunde troe det.

Men endelig have vi faaet Visshed om denne sørgelige Begivenhed. Jessen blev anfaldet af fem Engelske Krigsskibe, der slyngede sig omkring ham

*) Den 2den April 1801 førtes vel Skibet Holsteen bort fra vor Rhed. Men det kom aldrig til Engelland. Engellænderne have siden givet eet af deres egne ny Skibe dette Navn, for at kunne indbilde de tre forenede-Rigers Pøbel, at de dog havde faaet noget for en Expedition, der kostede dem 2,700 Mennesker og mange ødelagde Skibe.

som Klapperslanger. Som sande Niddinger anspændte de fem Mands Kræfter mod een. De skjød og skjød; men til Trods for Britterne blev det Danske Flag ved at vaie; rasende over denne Modstand entrede de Skibet, og banede sig som Furier over deres egne Landsmænds Liig Vei til det Skib, som alle deres Ildsvælg ikke kunde overvinde. Tilsidst maatte denne sande Helteborg segne, ikke for Fiendens Canoner, men for hans vilde Horders Hukkerter og Sabler, til evig Hæder for det Danske Flag og uudslættelig Skjændsel for Havets usle Tyranner! Frugterne af Britternes blodigste Anstrængelse var et ødelagt Skrog. Et saadant Nederlag er den største Seier, Danske Søkrigere nogensinde kunde tilkjæmpe sig. "Fred med eders Aske, I som faldt! I døde Heltens Død og eders Minde vil leve evig i Efterverdenens Erindring. I har erhværvet os dobbelt Agtelse hos alle Nationer og indgydet vore Fiender dobbelt Skræk for Dannemarks Krigere. Nu først vil Britanniens Røverskare lære ret at indsee, hvad der udkræves til at kjæmpe med Danske Orlogsmænd i ærlig Kamp; nu først vil hiint skjændige Ministerium blive nødt til at indrømme, at man ved Troløshed og Stiemandsfærd vel har kunnet aftvinge Dannemarks Krone sin ældste og ypperste Prydelse, men at end ikke en femdobbelt Brittisk Magt kan erobre et eneste Dansk Krigsskib i aabenbar Feide. Lader os ikke fælde qvindagtige Taarer over de Hedenfarne. Hvilken Død er skjønnere end den at falde som Hvidtfeldt, velsignet af sine Samtidige, høiagtet af sin Konge og hædret af Efterverdenen? Hvad er et heelt møisomt Liv mod en saa ærefuld Død? Den Agtelse, Jessens Heltekamp har forskaffet Dannerfolket, er mere værd end en heel erobret Flaade.

Fra nu være Jessen og hans Medkjæmpere vort Løsen. Deres Aand hvile over os saa ofte Fædrenelandets Forsvar kræver vor Arm!

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Den høisalige Konges Liig skal i disse Dage foreløbigen bisættes i Garnisonskirken i Rendsborg.

Hans Majestæt Kongen har allernaadigst behaget at tilstille Selskabet for indenlandsk Konstflid en allernaadigst Skrivelse saaledes lydende:

Af Eders Allerunderdanigste Beretning have Vi med allernaadigst Velbehag erfaret, at I med sand Fædrenelandsaand have forenet Eder, for ved fælleds Understøttelse at samvirke til Opnaaelsen af det dobbelte Formaal, at udelukke Forbruget af Engelske Varer og fremme de indenlandske Fabrikers og Manufacturers Flor.

Dette Selskabs Formaal stemmer saa ganske overeens med Vore Landsfaderlige Ønsker, at Vi ikke kunne andet, end skjenke Selskabet Vor Allerhøiste Beskyttelse, saa længe det med alvorlig Iver vil arbeide fremad til Maalet.

Da Selskabets Grundvold er bygget paa Fædrenelandssind og Fædrenelandskjerlighed, saa have Vi den tilfredsstillende Overbeviisning, at enhver af Vore kjere Undersaatter efter Evne villigen vil understøtte dets Bestræbelser, og Vi ville med Landsfaderlig Omhu tage mueligst Hensyn paa, at bortrydde de Hindringer, som maatte lægge sig i Veien for Opnaaelsen af et Øiemed, Vi ansee saa vigtigt. Befalendes Eder Gud.

Givet i Vort Hovedqvarteer i Kjøbenhavn, den 22 Martii 1808.

Frederik R.

Til

Selskabet for indenlandsk Konstflid.

Efter allernaadigst Tilladelse havde en Deputation fra Kjøbenhavns Universitet, bestgaaende af dets Rector og de fire Fakulteters Dekaner, Audienz hos Hs. Maj. d. 19de Martii, i Anledning af Høisammes Tronbestigelse. Universitetets Rector sagde følgende: Tillad, allernaadigste Konge, at vi paa Universitetets Vegne allernaadigst bevidne vor Sorg

og dybtfølte Deeltagelse i Tabet af en Monark og Fader, under hvis milde Regjering Videnskaberne nøde Frihed, Rolighed og kraftig Opmuntring. Modtag i Naade tillige vor allerunderdanigste Hylding og oprigtige Lykønskning til Deres Majestæts Tronbestigelse. Allerede som Kronprinds har Deres Maj. givet de stærkeste Beviser paa Iver for almeennyttig og praktisk Kundskabs Befordring i alle Stænder; og da Universitetet stræber at virke til samme Maal, saa troer det forud at kunne være forsikkret om Deres Majestæts allerhøieste Beskyttelse. Vi ønske ingen Rettigheder uden saadanne, der staae i Forhold til vore Pligter, og sætte os istand til desto bedre at opfylde dem. Tillidsfuld nedlægger derfor Universitetet de Rettigheder, det hidindtil har havt, i Deres Majestæts Hænder, for af dem, ligesom af Deres kongelige Forfædres, at faae dem baade kjærere og skjønnere tilbage. — Hans Majestæt behagede i de naadigste Udtryk at tilsige Universitetet sin Beskyttelse.

Til Hs. Majestæt Kongens Chatolkasse er af en Patriot, som ikke ønsker sig navngivet, allerunderdanigst indsendt en Johannes og 10 Ducater, som Giveren allerunderdanigst har ansøgt om at maatte udbetales til den Underofficier eller Gemene af Sø- eller Landetaten, som ved første forefaldende Fægtning meest udmærker sig. Hvilket Hs. Majestæt Kongen ogsaa allernaadigst har bifaldet.

Under 1ste d. M. har det behaget Hs. Majestæt allernaadigst at resolvere, at de 3 til den danske Armee henhørende lette Infanterie-Batallioner skulle gives andre Navne, nemlig: den første sjællandske Batallion let Infanterie Navn af det sjællandske Skarpskytter-Corps; den anden sjællandske Batallion let Infanterie Navn af det jydske Skarpskytter-Corps, og den schlesvig-holsteenske Batallion let Infanterie Navn af det holsteenske Skarpskytter-Corps.

Hs. Majestæt har, under 2den d. M., allernaadigst befalet, at Artillerie- og Søe-Afdelingen af det forrige frederiksværkske frivilligt bevæbnede Corps skulle herefter formere et Corps under Navn af det frederiksværkske Corps.

Vor forhenværende Gesandt ved det Svenske Hof, Grev Moltke, er den 26 d. M. kommen tilbage fra Stockholm.

Den 3 Martii oplæste Doctor Castberg i det Kongel. medicinske Selskab en Afhandling om den medicinske Geographie i Almindelighed og Fædrelandets i Særdeleshed.

Kjøbenhavn, den 26 Martii.

Den ulykkelige Fægtning imellem Capitain Jessen og flere Engelske Krigsskibe, skal være forefalden omtrent 1 Miil fra Nykjøbing. Efter senere Efterretninger skal det Danske Orlogsskib først om Natten have stødt paa 3 Engelske Fregatter, som bestandig lod Raketter opstige til Signal. Morgenen derpaa fik det endnu Sigte paa to fiendtlige Linieskibe, og blev saaledes nødt til at indlade sig i denne høist ulige Kamp, som dog udholdtes i flere Timer. Alt hvad Tapperhed kunde formaae blev anvendt, men den maatte tilsidst vige for Overmagten. Da Capt. Jessen havde sat sit Skib paa Grund, forsøgte de Engelske at entre det; eengang bleve de drevne tilbage med stort Forliis; men da de stedse sendte Forstærkning, lykkedes det dem endelig at bemægtige sig Skibet, efterat der endnu var foregaaet en blodig Fægtning paa Dækket, som varede i 3 Qvarteer. Siden vil man have seet det Danske Skib brænde. To af de Engelske Fregatter siges at være meget ilde tilredte, og Fienden har været nødsaget til at kaste Canonerne paa den tredie overbord, for at faae Skibet fra Grund. Man vil ogsaa have bemærket fra Kysten af, at et af de fiendtlige Linieskibe har mistet sin Stormast og det andet sin Bogspryd. Om de Dødes og Saaredes Antal vides intet med Bestemthed, men de nærmere Efterretninger ventes endnu.

Blandt de med Telegraphen ankomne udenlandske Efterretninger, synes følgende at være de vigtigste. Keiser Napoleon har igjen indført Arveadelen i sit Rige. — De Franske have indtaget Fortet Scylla i Calabrien, som hidindtil endnu holdtes besat af Engellænderne.

Den, som har seet Kjøbenhavns Forstæder førend Krigen og seer dem nu maa forbauses over den store Forandring, de have undergaaet. Vesterbro især har ganske forandret sin Skikkelse. Strax naar man kommer ud af Porten har man paa venstre Haand den hele fri Udsigt til Amager, som forhen skjultes af Reberbanerne og andre Bygninger. Den smukke Hauge paa Glacieholm paa høire Haand er ganske sløifet. Kommer man nogle Skridt videre,

saa seer man den Bygning, som i adskillige Aar hele Sommeren igjennem Hovedstadens Tjenestepiger og Haandværkskarle strømmede ud til, for at faae sig et Svingom paa Salen eller en Luftfart i Gyngen, forvandlet til en Steenhob. Ødelæggelsens Spor strækker sig lige til Skydebanen.

I den afbrændte Nicolai Kirke, saavel i Kirken selv som paa Kirkegaarden, har man opsamlet to Vognlæs Bomber, Granater, Canonkugler &c. som Engellænderne have kastet did. Det er en Lykke for det hele Qvarteer at denne Kirke ikke er bleven opbygt efter den forrige store Brand.

I Kjøbenhavn skal der i denne Tid opholde sig henved 10,000 svenskfødte Personer. Der gives de Værksteder, hvor der arbeider 8 til 10 Svenske Svende.

En heel Deel Matroser er nu nedsendte til Corsøer for at opfiske Canonerne af Linieskibet Prinds Christian.

I Gaar Eftermiddags var Cour hos H. M. Kongen. — Den Franske, Russiske og Spanske Ministers Vogne var heel overtrukken med Sort.

Continuation af foregaaende Anmeldelser om patriotiske Bidrag til en ny Flaade:

Fra Apenrade Snedkerlauges Svende deres 73 Sølv Skildter, vog 111 Lod, med 15 Kroner.

Præsten Hr. Zahn indsendt fra Slaglille og Bjernede Sogne D. C. 44 Rdlr., S. H. C. 5 Rdlr. og grov Courant 3 Rdlr. 20 ß.

Præsten Hr. Sand til Førslef indsendt fra sig og Førslef Menighed D. C. 100 Rdlr.

Udi et Brev, d. d. 16 Martii, saalydende: "En liden Skjerv, bidraget til Statens Forsvar af et Ægtepar," fandtes 100 Rdlr. D. C.

En Embedsmand ved det borgerlige Militaire indsendt en Forskrivning paa 100 Rd. Decourt af sin Gage i Aar.

Hs. Excellence Hr. General-Lieutenant Greve Magnus Moltke indleveret 1000 Rdlr.

Stiftamtmand Hr. Kammerherre Moltke indsamlet af Ribe Amts Beboere 6300 Rdlr. 30 ß. og desforuden: 1 Sølvskaal, 1 Præsenteertallerken, 1 Par Lysestager, 1 Johannisd'or, 1 Par Guld Stangknapper, 1 Guld Medaille, 2 Sølv dito og 10 Danske Ducater, foruden et betydeligt Bidrag af Korn til Statens Tarv og til Understøttelse for de ved Bombardementet Skadelidte.

Hs. Excellence Hr. Statsminister Geheimeraad Grev Reventlow tilbudet 191 Egetræer af hans Skove, som kunne afgive 58 Stkr. Bygningstømmer til Orlogskibe og 255 Stkr. til Canonbaade.

Frue Grevinde Knuth Gyldensteen tilbudet 50 til 60 Stkr. Egetræer af Grevskabets Skove.

(Fortsættes.)

Den første Cour, som i Gaar var ved Hoffet efter Hans Majestæt vor nu regjerende Konges Tronbestigelse, var overmaade talrig.

Ogsaa den forhenværende Kongel. Legations-secretair ved det Svenske Hof, Kammerjunker Gyldenpalm, er nu kommet tilbage fra Stockholm.

Man vil vide, at den fra Carlscrone udløbne Svenske Flaade skal have taget en sydlig Cours.

For at undersøge Midlerne til at afhjelpe den nærværende Brændemangel i Hovedstaden, er nedsat en Commission, bestaaende af Kammerherre og Cancelliepræsident Møsting, Directeuren i Rentekammeret Grev Otto Moltke, Politiemesteren Etatsraad Haagen, Justitsraad Nielsen, og Justitsraad og Viceborgermester Bech.

Prindsen af Pontecorvo er lykkeligen ankommet til Fyen.

Linieskibet Prinds Christians sørgelige Skjebne synes nu ikke længere at være nogen Tvivl underkastet, da man vil have erfaret efter den som Parlementair afsendte Lieut. Dodts Tilbagekomst, at dets Master ere tilsyne over Vandet. Enten der er sat Ild paa Skibet eller det er forulykket paa anden Maade vides ikke med Vished. De herfra afgaaede Matroser skulde om mueligt søge at bjerge Levningerne. I øvrigt har Lieut. Dodt ikke kundet udføre sit Ærinde, thi da han havde faaet en Baad og var gaaet fra Land, lettede de fiendtlige Skibe Anker og seilede bort, førend han kunde naae dem. Rimeligvis have de ikke gjerne villet lade ham see, hvor ilde de vare tilredte.

Den Svenske Flaade, som siges at være udløben fra Carlscrone, skal foruden mindre Fartøier bestaae af 11 Linieskibe, men det forsikkres almindelig, at disse ere saa gamle og i saa slet Stand, at de neppe kunne holde Søen længe. Nogle ville endogsaa vide, at Flaaden allerede er løbet ind igjen.

Man har nu følgende authentiske Efterretning om, hvad Engellænderne i Ordets egentlige Forstand have ranet paa Holmen: Ballancerne fra Veierboden med tilhørende Veie-Lodder, af forskjelligt Slags, hvoraf den eene var til almindelig Brug for Kjøbmændene, naar de havde svære Gods, end de paa Byens største Vægt kunde veie. Desforuden ere alle Ballancerne med Metal-Veielodder tagne fra Hovedmagazinerne, Reberbanen og Bradbænkene, saavel paa Gammel- som Nye-Holm. — Alle Haandværkernes: Tømmermændenes, Smedenes, Dreiernes, Bødkernes og Seillæggernes private Haandredskaber bleve borttagne af deres Kister, som de uden Undseelse søndersloge. — Alle Chirurgi-Instrumenter, med alt videre, som hørte til Doctor-Værelserne, saavel paa Gammel- som Nye-Holm, borttoges. — I Kleinsmeddien udtoge de en meget vel indrettet Dreier-Maskine til Jern- og Staal-Arbeide, en Jern Skjære- og Boere-Maskine med tilhørende Mængde Redskaber; desforuden blev af samme Mesters Contoir borttaget hans Kakkelovn med Tilbehør. — Endeel Metal-Pjecer, den lille Damp-Maskine tilhørende, borttaget. — Alle Steenkloer af forskjellige Dimensioner, hvormed Stenene optoges af Grunden, ligesom de svære Holdhager til Dunkrafterne, til Brug ved Skibes eller Vrags Opletning af Grunden, bleve alle borttagne. — I Reberbanen ere alle Dreie-Krogene, Saxene til Garnenes Tsæring, Jernaxlerne og Garn-Klemmerne til den nye Slaae-Maskine, Topslæderne, alle Læderremmene til Hjulene, Jernbolterne til Garn-Rullerne, samt Gieløbere med Blokke, alt borte. — Døre og Porte, samt Vinduer 2c. til Huusbygning paa Peters-Værf, er alt bortragen. — Et Metal Rambukke-Slag, vægtig 4030 Pund, adskillige Rambukke-Slag fra 17,000 til 20,000 Punds Vægt, bleve borttagne. — Endeel af Blæsebælgene til den mindre Dampe-Maskine vare med Knive igjennemskaarne. — Fra Den Lunetten er borttaget 4 Stykker Metal-Haubitzer med tilhørende Lade-Redskab og Skarp, Geværer, Pistoler og Sabler, Papiir- og Lysesaxe, Ildtang og Skuffe m. m. — Ovenanførte er fra General-Commandoen tilmeldt Admiral G a m b i e r, som lovede at tilbagelevere samme; men leverede ingen af de anførte Dele, undtagen det benævnte Metal Rambukke-Slag, og nogle faa Dele tilhørende den mindre Dampe-Maskine. — Efter benævnte Anmeldelse, borttoge de følgende Dele: — I forskjellige Contoirer, saavel paa Gammel- som Nyeholm ere Rullegardinerne afskaarne, Skrivepulter opbrækkede, Laasene borttagne, adskillige Stole, Ildtænger, Ildskuffer, Papiir-Saxe borttagne; alle Blade udrevne, af Protokollerne, som de troede vare Regnskabs-Bøger, og lod Bladene strøe

hele Holmen rundt. — Alt Holmens Broelægger-Redskab, alle Holmens Vogne ere sønderslagne. — Gielsberne af Gammel- og Nyeholms Krahner ere borttagne. — Omtrent 10 Favne gammelt Brænde, opstablet til Salg paa Bodenhoffs Plads, for de Fattige, blev borttaget. — Een af Gammelholms Sprøiter og en Pram-Sprøite fra Nyeholm, med fuld Tilbehør, samt Kobber-Anbringerne og Straalerørene, og endeel af Slangerne til alle de øvrige Sprøiter ere borttagne, hvorved alle Sprøiterne ved de Danskes Modtagelse af Holmene vare ubrugelige. — De vare i Værk med at overskjære Axelen til Veirmøllen paa Nyeholm, hvormed Planker skjæres; men da de ikke kunde oversauge Jernstangen, som laae midt i Axelen, lode de det derved forblive. — Omendskjønt de Engelske, tilsyneladende, vare frygtsomme at borttage de til Alterens Sacramente brugelige saakaldte Sølvkalk og Disk; saa have de dog borttaget 5 Stykker complette, og desforuden 4 Diske. — Alle Bommene fra Maste- og Tømmer-Gravene bleve borttagne. — Private Skibsjoller, og store og smaae Baade, bleve borttagne om Natten fra Eiernes Skibe, som laae langs med Nyehavn op til Kjøbmand Larsens Plads. De bleve udbragte til de Engelske Skibe paa Rheden, hvoraf ikkun faa bleve tilbageleverede. — En liden Feldt-Canon paa Lavet, med tilhørende Faskiner, samt Brystværn, til Brug i forrige Tider for de Kongelige Prindser ved deres Forelæsning. — De svære gamle Slag-Sværd, som Antiquiteter, 58 Stykker. — En 18 pundig Metal-Canon, i fuld Størrelse, med Chiffre C7 og Brystbillede (var blot hensat som Zirat), borttaget. — Bestikker til Brug for Artillerie-Skolen, tilligemed alle Tavlerne, Regnebøger og Frihaandstegninger, ligeledes. — Adskillige Modeller og Instrumenter, saasom Krum-Passere, Kugle Skabeloner, et Fransk Batterie, Coronade-Batterie, smaa forgyldte Træ-Morterer, et lidet Morteer-Batterie, smaa Canoner, og Rapperter af Træ ꝛc., borttaget. — Søe-Artillerie-Underofficiererernes Liigcasse (hvori dog ingen Penge var), som efter Admiral S. Hoods Begjering blev dem laant, men som de Engelske medtog, formodentlig af Secretairen, der brugte samme. — Endskjønt de Engelske lovede, ei at ville røre det private Krud, som laae i Taarnene, er dog endeel deraf borttaget fra dets Eiere.

— Alle de Kongelige Kroner og Chiffrer, som stod i Tøihuset, vare deels igjennemhuggede, deels oversværtede. — Alle Drikke-Pengene til Uddeling blandt Haandværks-Stokken for betimelig Møde, alt Sølvtøiet, et Stykke over Bataillen den 2den April 1801, samt over Capitain Jessens Bataille, foruden endeel andet Inventarium fra Nyeholms Hovedvagt, som alt af de Engelske er borttaget.

Udenlandske Efterretninger.

Den Engelske Gouverneur paa Tabago, W. Young, siger i sin Westindia Common Placebook for 1807, at der burde være fri Handel imellem Vestindien og Nordamerica. Han beviser, at Storbritannien hverken kan forskaffe de Vestindiske Øer eller de Brittiske Colonier i America hvad de behøve af Meel til Brødbagning, Riis, Korn, Bræder og alle Slags Trævarer. Dette er ikke Fabrikvarer, men naturlige Producter, som aldrig kunne faaes fra Engelland, hvilket ikke altid frembringer saa meget Korn som det til egen Brug behøver. De Vestindiske Øer trænge til 200,000 Tønder Meel, og efter Lovene maa der fra Engelland ikke didsendes flere end 32,000. — Young mener, at en stærk Brittisk Flaade burde bestandig krydse i Vestindien; thi man kan neppe forestille sig, siger han, i hvilken Angest alle Folkeclasser i Vestindien ere, og hvor meget alle Personers huslige Fred lider, naar ingen Flaade er der. Man kiger bestandig i Tuber ud til Havet, og man lurer om Natten. Man har maattet indføre en Krigsret, som forbinder hver Planter, Betjent, Haandværksmand at gribe til Vaaben, hvilket utrolig hindrer Handelsforretningerne og Sukkerculturen. — Man har med Held forsøgt, at sætte de Vestindiske Øer i Forsvarsstand ved Sorte, men det bliver dog altid en betænkelig Sag. — Af alt dette see vi, at Storbritannien med al sin Storhed i dette Øieblik er en Vasal af Nordamerica, og at en Krig med denne Stat vilde under nærværende Conjuncturer tilintetgjøre dets hele Herredømme i Vestindien. Det har, som i Morning Chronicle nylig anmærkedes, kun vundet lidet ved at bemægtige sig de Danske Øer i Vestindien. Tilfældet er her omtrent det samme som naar en Mand, der allerede har ti Glutter, han ikke kan føde, endnu velsignes med et Par Tvillinger.

Siden den sidste Krigs Begyndelse er der ialt marcheret igjennem Staden Dorsten i Vestphalen 180,000 Mand frem og tilbage. Denne trykkende Indqvartering maatte bæres af 300 Huse!

Den Østerrigske Keisers Fødselsdag, d. 14 Febr. høitideligholdtes i Aar i Invalidhuset i Wien. Hele det Keiserlige Huus og Generalitetet var nærværende. Den ældste Invalid, en Olding paa 108 Aar, som har tjent i 69 Aar, overleverede Keiseren et Digt. Keiseren skjenkede ham en Guldmedaille. I Fremtiden skal enhver Invalid i hele Keiserdømmet paa denne Festdag have et Tillæg af 2 Kreuzer og desuden saa mange Gylden som han tæller Tjenesteaar.

Keiser Napoleon sysselsætter sig i denne Tid fortrinlig med Financerne. Han vil ikke, at man i Fremtiden, saaledes som Speculanterne hidtil have gjort, skal kjøbe de 5 consol. Proc. paa Børsen paa det Vilkaar, at de først til en bestemt Tid, og ofte nogle Maaneder derefter leveres. Ved denne Handel, som ligner et Hazardspil, ere hidtil allerede mange blevne ødelagte. Man venter med det første en Anordning desangaaende.

Seeland im Sommer 1807. (Fortsat). "Men, vil man maaskee indvende, er det klogt og rigtigt at gribe efter et Halmstraa fordi man er nær ved at drukne"? — Anm. har aldrig paastaaet at det var klogt eller rigtigt at brænde Forstæderne. Rigtigt havde det nok været saa meget som mueligt at afholde Fienden fra at komme Fæstningen saa nær. Imidlertid maa man tilstaae, at denne Afbrændelse ikke er uden Exempel i den nyere Krigshistorie. Saaledes lod en Preussisk Commandant Luerne fortære Danzigs herlige Forstæder, hvorved saa mange vindskibelige Borgere bleve ødelagte. Det maa dog nok være skeet efter Reglerne, siden alle de, der ikke kunne fordrive den beleirende Fiende med Vaaben, søge at kyse ham med Ild. Kjøbenhavns Forstæder kunde man maaskee have ladet staae i Fred; man burde have indseet, at man vel kan brænde Træværket, ikke Murene, og at Fienden havde et langt sikkrere Skjul bag Ruiner end i selve Husene, hvori det altid var meget farligt at opholde sig, naar der fyredes paa dem fra Fæstningen. Nedfaldende Tømmer, Splinter, Glasstumper &c. anrette større Skade end Kuglerne. Anm. drister sig ikke at bestemme, hvorvidt denne Afbrændelse skede efter nogen veloverlagt Plan. Rygtet sagde, at Commandanten saare nødig vilde gribe til dette Middel; men alle, baade Kyndige og Ukyndige, raabte jo i hine Dage, at det var uomgjængelig nødvendigt.

Fra S. 67 til 69 anfører Forf. et Udkast til en Forsvarsplan. Han vilde nemlig, at man skulde have forsvaret de vigtigste Passer omkring Kjøbenhavn med Batterier, og deri har han unegtelig Ret. Enhver havde med Glæde hjulpet at opkaste dem, og, under den herlige Aand, som den Gang besjelede alle Indbyggerne, havde de i faa Dage været færdige. At det ikke skede, at man roligen lod Fienderne rykke frem lige indtil Broerne, er noget, som enhver, der ikke er indviet i den under Beleiringen lagde Forsvarsplan finder høist ubegribeligt. Rigtig nok opkastede man enkelte Batterier, og henlagte Spanske Ryttere ved Steenhuggerhuset, som siden Engellænderne benyttede sig af; men mon dette skede med det Eftertryk og den Hurtighed, som den overhængende Fare gjorde saa nødvendig? — Man havde bestandig sin Opmærksomhed kun henvendt paa enkelte Puncter og fyrede derfor i hele Timer med gloende Kugler paa Classens Bygninger, for at fordrive Fienderne fra disse. Man havde sat sig i Hovedet, at de nødvendig maatte have et Batterie i Classens Hauge, og derfor hedder der ogsaa i Proclamationen af 31 Aug. at man havde fundet det fornødent at recognescere denne Hauge for at overbevise sig om Fienden ikke havde opkastet eller begyndt at opkaste noget Batterie, og at Hensigten er bleven fuldkommen opnaaet. Men behøvede da Fienden just at have Batterier i Classens Hauge? Kunde han ikke, som Erfaringen ogsaa har lært, have dem paa andre Steder? — En anden Ubegribelighed var den, at man lod Kongens Livjægere, Herskabsskytterne og Skarpskytterne d. 24 Aug. rykke ud ved høilys Dag. Fienden kunde skjule sig bag Plankeværker, i Husene, Grøvterne, Krattet &c. og fyre paa vore Folk, uden at de kunde blive ham vaer.

(Fortsættes.)

Tillæg til Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn No. 49.

Torsdagen, den 31 Martii 1808.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Nykjøbing, d. 25 Martii. Den sande Sammenhæng af den ulykkelige Fægtning i vor Odsherredske Vand, er denne: I Mandags Eftermiddag seilede Jessen her forbi ned ad Beltet, men da han der traf 3 Krigsfartøier, vendte han om, for at krydse tilbage omkring Sjellands Rif her ved Odden. En Hornbeks Jagt blev om Tirsdagen sendt efter ham, for at advare ham; thi strax som han om Mandagen seilede ned ad Beltet, blev man imellem os og Hesseløen en Svensk Baad vaer, som signaliserede mod Nord ved at kaste Raquetter &c. Men bemeldte Jagt havde allerede naaet Odden og troede at kunne signalere med Jessen, da den om Tirsdag Eftermiddag omtrent Kl. 4 fik Øie paa en stor Engelsk Tredækker og en Fregat, der kom Norden fra og styrede imod Odden. Jagten, der var besat med 21 raske Hornbekkere, smuttede nu igjennem den smalle Rende, der gaaer over Revet, og som intet Krigsskib kan seile igjennem, om paa den sydvestre Side af Oddens By og gik der i Land. Imidlertid havde en Brig fra Beltet fulgt efter Jessen, og to stive Timer sloges han med dem. De smaa Skibe skjød ham langsskib; men da hans hele Takkelage var sønderskudt og Seilene lutter Klude, holdt han ind paa Stranden, for, om muligt, at redde Equipagen. Det var lige uden for Oddens Præstegaards Lod. Han stoppede paa en spids Sand-Revle et godt Riffel-Skud fra Land. Var han kommen 10 Favne mere mod Østen, havde han undgaaet Revlen, og kommet Landet saa nær, at muligt Mandskabet havde været reddet; men nu strax sad han fast; Fregatten og Briggen kom hver paa sin Side, saavel som Barcassen fra Tredækkeren, og entrede; og man kunde paa Landet høre Slagsmaal og Skrig, fuldkommen i en Time. Det var mørkt, og nu blev Alting stille. Kun at der om Natten fra de Engelske Skibe kastedes Glandskugler og Raquetter, for at oplyse Egnen, at ingen skulde liste sig til Skibet. Kl. 1 om Natten gik Allarm-Trommen her; det herværende Borgerskab, 60 Mand Infanterie og 2 Feldtcanoner marcherede derud tre stive Mile. Strax derefter aabnede Engellænderne saavel deres som Prinds Christians Canonporte, satte Barcasser ud, og afhentede vore Folk. I Onsdags Aftes sprængte de vort Skib, som, i det det sprang, antændte ved et brændende Seil et Huus paa Landet, som opbrændte. —— Tredækkeren har mistet sin Stormast og er ilde ramponeret. Fregatten, vor forrige Najade, har mistet Raaer og Stænger, og der pompes uophørlig. De ligge endnu begge paa samme Sted. Der har ingen Engellænder været i Land. De gjorde i Gaar Mine med en Barcasse; men da vore Krigsfolk traadte frem, holdt de af. Der er meget at redde, som driver i Land. Vi kunne hindre Engellænderne og de os fra at komme til Skroget.

Nyborg d. 24 Martii. Her ligge to Engelske Krigsskibe, hvis Barcasser passe paa naar vore Iisbaade gaae herfra. Det ene af disse Skibe ligger Norden og det andet Sønden for Sprogøe, nemlig imellem denne Øe og Vresen. I Gaar Formiddags kom to Iisbaade fra Corsøer, som de Engelske gjorde Jagt efter med deres Barcasser, dog uden at naae dem. I Tirsdags kom en Baad i Land fra de Engelske, mellem Nordenhuse og Lysmose, med 3 Mand, som, efter deres Udsigende vare rømte fra eet af de Engelske Skibe, efter som de der havde liidt stor Mangel paa Livets Fornødenheder, og under Forhøret udsagde de, at Hensigten af hine Krigsskibes Ankomst i Beltet, var at stikke Ild paa vor Coffardieflaade, der skal overføre fremmede Tropper, naar Isen brækker op.

Mange Danske Matroser fra Spanien ere vendte over Paris tilbage til deres Fædreneland. Ogsaa tre Officierer fra en Dansk Fregat, som ligger i Carthagena, ere ankomne did, for at afgaae til Dannemark.

I det Franske Nationalinstitut forelæstes nylig en Afhandling af Prof. Pfaff i Kiel, om den fugtige Leder i det electriske Fluidum, som opvakte stor Opmærksomhed. Hr. Guylon Moreau og Gay-Lussac bleve udnævnte, at gjentage Professor Pfaffs Forsøg og gjøre Indberetning desangaaende.

Aalborg, d. 18 Martii. I Tirsdags d. 15 Martii, afgik atter her fra Aalborg til Aarhuus 340 Matroser af Aalborg og Hiøring Amter, for derfra videre at transporteres til Kjøbenhavn.

Aalborg, d. 22 Martii. I Løverdags Morges afgik herfra af 3die jydske Infanterie Regiments Depot Bataillon, 1 Underofficier og 20 Mand til Hals; og 1 Underofficier og 20 Mand til Egense. Samme Dags Eftermiddag ankom hertil en Kommando af Jydske Regiment lette Dragoner, bestaaende af 1 Vagtmester, 1 Corporal og

15 Dragoner, som i Gaar Morges fortsatte Marschen over Fjorden til Vensyssel.

Odensee, d. 22 Martii. Blandt flere Træk af Skjønsomhed og Veltænkenhed, som fremmede Tropper have viist iblandt os, fortjener ogsaa at anmærkes, at 2de franske Soldater, som vare indqvarterede hos en Vægter i Odensee, og strax indskrænkede deres Ønsker efter Husets Lellighed, veltilfreds med det lidet samme formaaede, bade Konen at skaffe dem nogle Æg. Deraf paanødte de Huusfaderen at spise 4 og lagde Konen 12 ß. paa Bordet, som de, uagtet hendes gjentagne Anmodning, paa ingen Maade vilde tage tilbage igjen. Med et trofast Haandtryk og hjertelig Tak forlode de deres Vert.

Odensee, d. 22 Martii. Ved Avisens Slutning indløber hertil fra sikker Kilde den Nyhed, at tre Engelske Personer i Dag ere annammede med samt deres Baad af den aarvaagne Kystanfører Hans Jensen Lysmose ud for hans Grund ved Nordenhusene i Bovense Sogn her i Fyen, 1 Miil Norden for Nyborg, hvor de vilde have gaaet i Land; men bleve stoppede i Isen. Den Eene skal forstaae flere Sprog, deriblandt ogsaa Dansk. Disse Speidere ere strax førte her til Odense, og ville nu maaske blive nødte til at tjene os med adskillige Oplysninger om Fiendens Hensigter i disse Farvande.

Den i Nat ankomne Norske Post har medbragt følgende Efterretninger:

Mandal, den 26 Febr. En Engelsk Kutterbrig har i disse Dage, udenfor Landet, taget fire Danske Jagter, som kom fra Bergen, destineret hjem med Fisk og Salt, og fire Jagter fra Stavanger, som var bestemt til Østlandet med Provision.

Med Glæde maa jeg tilkjendegive mine ærede Medborgere, som have sammenskudt til Canonchaluppers Bygning, at H. K. H. Kronprindsen, har egenhændig, naadigst befalet mig at takke dem, for deres saa betydelige Offer paa Fædrenelandets Alter, og derhos føiet de fornødne Anstalter til Canoners Opsendelse fra det Søndenfieldske, samt beordret en Søe-Officier herhid, som medbringer de fornødne Tegninger. — Omendskjønt kun faa Subskriptionsplaner ere mig tilbagesendte fra Landet, udgjør dog det mig nu bekjendte Bidrag allerede 16408 Rdlr. 71 ß.

Trondhjem, den 3die Martii 1808.

G. F. v. Krogh.

Publicum er blot bleven underrettet om det Ubehagelige af den paa Lister-Fjorden skede Tildragelse. Følgende officielle Indberetning vil kunne bidrage til, at formindske de ved ommeldte Anmeldelse i Intelligentsbladet foraarsagede ubehagelige Følelser, og tjene til et Beviis, hvor nyttig vor Kystværns-Indretning er og kan blive, naar Nationen viser sine Forfædres Mod og Energie. — Indberetningen lyder saaledes: Igaar Morges den 23de Februar Klokken imellem 7 og 8 udseilede fra Hitterøe 9 smaae Fartøier, nemlig 5 Danske, kommende fra Bergen, og 4 Norske Nord-Jagter. Vinden N. V. med tyk Luft. Da de kom paa Lister-Fjorden faldt Taagen, og en Engelsk Cutterbrig, som i det samme kom ind fra Søen og blev dem vaer, udsatte 5 armerede Baade og bemægtigede sig disse Fartøier. Folkene flygtede i Land, paa Mandskabet af 2 Nordjagter nær, som blev tagen. Rode-Anføreren Lars Reinertsen og Skipperen Jacob Tomstad opmuntrede derpaa Søkystværnets Mandskab, med dem at gaae i 5 smaae Baade, for at gjøre Forsøg paa at gjenerobre nogle af disse Skibe. De roede til en Jagt fra Ærøe, Elisabeth Maria kaldet, som blev bogseret til Søes af 2 Engelske armerede Baade. Da de kom paa Skud, blev gjort en levende Ild fra begge Sider, som tvang de Engelske til at kappe deres Bogseer-Tov og søge de andre Engelske Slupper. I dette Mellemrum gik de Norske, hvoraf hver Baad var bemandet med 6 Mand, ombord paa Jagten og begyndte at bogsere Fartøiet til Lands. Imidlertid kom de fiendtlige Fartøier, som havde faaet Forstærkning, tilbage; men de Norskes Mod affærdigede dem saaledes, at de med uforrettet Sag maatte søge Cutterbriggen, som satte Coursen S. V. til Søes. En forhen røvet Norsk Baad lode de Engelske drive, og i Dag er funden en Engelsk Baad, som er bjerget. Jagten fra Ærøe er ligeledes indbjerget i en Havn ved Lister-Landet. Af de Norske Folk ere Ingen dræbte.

Christiania, den 6te Martii 1808.

Christian, Prinds til Slesvig-Holsteen.

Hr. N. Anker & Comp. i Frederikshald ydede et frivilligt Bidrag af 5000 Rdlr. til Norges Søe-Defension. Efter høieste Befaling til General-Commandoen søndenfjelds er en af de fra Stabelen løbne Kongelige Canon-Schalupper i Christiansand givet Navnet Niels Anker, som et Minde paa denne agtværdige Borgers Tænke- og Handlemaade til Fædrenelandets Tarv og Kongens Tjeneste.

Christiania, den 6te Martii 1808.

Christian, Prinds til Slesvig-Holsteen.

Udenlandske Efterretninger.

Denon har nylig overleveret den Franske Keiser 15 ny Medailler som Fortsættelse af den Samling, som er bleven præget i Anledning af de sidste Feldtog.

I Rom er hidtil endnu ikke foregaaet nogen Forandring.

Jøderne i Westphalen have laant deres Monark en stor Pengesum.

Det var d. 1 og 2 Febr. at de Franske og Neapolitanske Tropper have indtaget Staden og Citadellet Reggio, og d. 17 ere de rykkede ind i Fortet Scylla, efterat de havde beskudt det meget stærkt i 6 Dage. De toge 1000 Fanger, 50 Artilleriestykker og anseelige Magaziner.

Alle Preussiske virkelig tjenstgjørende Officierer i Schlesien rc. have faaet Befaling, at begive sig til deres Regimenter.

D. 1 d. M. er i Stralsund bleven bekjendtgjort en Ordre, som indeholder de Forskrivter, som vedkommende Øvrigheder i Preussisk og Svensk Pommern saavelsom i Mecklenborg have at iagttage ved Skibes Ankomst rc. De sigte alle til at forekomme alt muligt Samqvem med Engelland og Sverrig.

Igjennem Bordeaux trække uophørlig Tropper. Ogsaa en Mængde Keiserl. Reisevogne er passeret derigjennem. Man troer, at Keiser Napoleon allerede er passeret denne Stad incognito. I Spanien gjøres alle muelige Anstalter til hans Modtagelse.

Efter det Keiserl. Franske Decret, som bestemmer Arveadelens Gjenindførsel, kunne Majorater (de Ældstes Fortrinsret i en Familie) kun bestaae af ubevægelige Eiendomme, der ere fri for alle Hypotheker, og Stats-Renter og Actier i den Franske Bank, naar de gjøres til faste Eiendomme. Men af Renterne af begge de sidste tilbageholdes aarlig $\frac{1}{10}$, og for samme kjøbes igjen ny Renter eller Actier, til Fordeel for den, der nyder Majoratet. De Undersaatter, som Titelen Hertug, Greve, Baron er bleven forlehnet, og som ville gjøre den arvelig ved et Majorat, henvende sig med en Ansøgning til Erkekantsleren. Titelen arves af retmæssige og antagne (adopterede) Børn, men kan ikke overlades uden med Keiserens Samtykke. Den, som er bleven forlehnet med Titel af Hertug, Greve, Baron eller Ridder, aflægger følgende Eed: "Jeg sværger at være Keiseren og hans Dynaster (Familieherskere), Rigets Constitution, Lovene og Anordningerne tro og lydig; at opdrage mine Børn til samme Troskabs og Lydigheds Sindelav, og hver Gang at marchere til Fædrenelandets Forsvar, naar dets Bund trues eller H. M. afreiser til Armeen". De Eiendomme, Majoratet bestaaer af, kunne ikke afhændes. Hvert Kjøb og Bortgivelse er ugyldig. Paa Majorats-Eiendomme kan ingen Hypothek hefte. De til et Majorat hørende Eiendomme uden for Frankrige, kunne erstattes af andre i Riget. Majorats-Eiendomme forunde i øvrigt i Henseende til andre Undersaattere aldeles ingen Privilegier rc.

I Constantinopel smigre Publicum sig med, at Porten i næste April vil faae Fred med Russland. Men Tilrustningerne til Lands og Vands have i Aarhundreder ikke været større end nu. Af Skatten i Seraillet er der taget betydelige Pengesummer.

Keiser Alexander skal have tilbudet den Svenske Minister i Petersborg, v. Stedenk, et Skib, der saasnart som muligt kan føre ham til hans Fædreneland

8000 Mand arbeide nu paa at sløife Hammelens Fæstningsværker.

Til Svensk Finland afgaae endnu bestandig store Afdelinger Russiske Tropper.

Fra Lucca meldes under 1 Martii, at de Franske Tropper ved Hjelp af Rocheforter Escadren ere landede i Sicilien. Landingspuncten var Mi-

lozzo, 1½ Mile O. fra Messina. — Da Messina ikke er befæstet fra Landsiden, saa vil det snart kunne tages fra den Side, og Armeen i Calabrien, som nu er i Besiddelse af Reggio, vil lette Siciliens Erobring.

Petersborg d. 5 Martii. Den 19 Febr. ere vore Tropper rykkede ind i Helsingfors, hvor de have taget 5 Canoner og 200 Fanger. — Man formoder, at Søfæstningen Sveaborg vil blive tagen med Storm, dersom den ikke skulde overgive sig. — Gener. Buxhøwden fortsætter sin March langs med Kysterne af Åbo og har i Helsingfors ladet blive adskillige Regimenter tilbage.

Paa de Tyrkiske Grændser opstilles en Østerrigsk Observationsarmee.

Fra Königsberg er afgaaet adskilligt Skyts til Pillau og Memel. De Preussiske Kyster ved Østersøen faae overalt en tilbørlig Besætning.

Til Bedste for den Preussiske Stats Finance-Tilstand skal der nu svares fra 1 April til sidste Junii d. A. visse Procent af alle Embedsmænds Indkomster i Riget.

General Gardanne, der affendtes som den Franske Keisers Gesandt til Kongen af Persien, ankom d. 4 Dec. 1807 til Theheran. Monarken modtog ham med udmærkede Æresbevisninger. Han skjænkede Generalen Soel-Ordenen af første Rang og adskillige af hans Følge den af anden Classe. Han erklærede, at det var en herlig Epoke for Persien, at begge Hofferne i Aaret 1807 have sendt hinanden Gesandter.

En Engelsk Escadre paa 11 Seilere, hvoriblandt 5—6 Linieskibe, er ankommen ved Triest, formodentlig for at angribe de i Havnen liggende 3 Russiske Linieskibe og 2 Fregatter. Man befrygter et Bombardement og meget Gods skal være flyttet til Wien. Handelen i Triest ligger aldeles. Ikke engang en Fiskerbaad tør vove sig ud eller ind. Over 15 meest med Olie ladede Fartøier have Engellænderne taget ved Kysterne af Dalmatien og bragt dem til Maltha.

De Russiske Tropper skulle allerede være rykkede saa langt frem i Svensk Finland, at de have

taget Helsingfors i Besiddelse. Keiser Alexander selv skal være afreist til Armeen.

En Skrivelse fra Borgo af 25 Febr., som indeholder en omstændelig Efterretning om Russernes Indrykken i Finland, melder, at de have maattet passere himmelhøie Granitklipper mellem hvilke smalle Stier kun føre over Afgrunde eller Snee-Have. Paa disse, som kun en Slæde med to Heste med Fare kan passere, transporteredes Artillerie. Kulden var stegen fra 13 til 21 Grader, og Sneefogen saa stærk, at man neppe kunde see de nærmeste Gjenstande. Den 21 Febr. marcherede Tropperne paa 5 forskjellige Steder paa een Tid over Grændserne. Fæstningsværkerne ved Åbersfors bleve tagne med Storm, 4 Canoner erobredes og Fienden forfulgtes 15 Verster fra Grændserne. Sildig om Aftenen gjordes hans Avantgarde megen Afbræk ved Skjermydsler. I Lovisa modtoge Indvaanerne Russerne med Jubelraab og Keiserens Navn gjenlød i Luften. Man kappedes om at bevise dem Venskab og Hengivenhed og der opførtes næste Dag endog Comoedie. D. 22 anlagdes allerede Batterier til at beskyde Fæstningen Svartholm. Ved Forsby bleve de Svenske fordrevne fra en Forhugning, hvor de havde forskandset sig. En Oberst Lieutenant, to Officierer og adskillige Gemene bleve tagne til Fange. Fienden blev dreven frem til Borgo, hvori han atter blev fortrængt af den Russiske Avantgarde. Efter at han i største Hast havde trukket sig tilbage til Helsingfors, toge de Russiske Tropper denne Stad i Besiddelse. Geistligheden med Biskoppen af Finland i Spidsen, og de høie Embedsmænd kom General Burhøvden i Møde. Nu var han, da de forskjellige Colonner, efterat de havde oprettet en fuldkommen Communication imellem sig, bestandig ere rykkede frem i lige Retning, i Besiddelse af hele Stykket indtil Linien af Borgo opad til Egnen af Tavasthuus omtrent parallel med Linien fra Frederikshamn til Nyslot.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 50.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 2 April, 1808.

Det Svenske Hofs Declaration mod Rusland, med Oversætterens Anmærkninger.

Russiske Tropper have gjort et fiendtligt Indfald i Finland, og den første Efterretning herom har H. M. faaet ved Telegraphen, og kort derefter ved en Proclamation, der præker Oprør og Frafald, udstrøet i denne Provinds i H. M. Keiseren af Ruslands Navn. Fiendtligheder uden foregaaende Krigserklæring (1) eller nogen muelig paaberaabt

(1) Burhöwdens Proclamation præker netop det ganske Modsatte. Det hedder deri: "forbliver rolige, fredelige og uden al Frygt i eders Boliger, gode Naboer og Finske Mænd. — Lader eder ei forføre til at gribe til Vaaben rc." Endog enhver civil og militair Embedsmand stadfæstede denne Proclamation i sit lovlige Kald og Embede; kort sagt, alting forblev paa den gamle Fod. Hvor i al Verden kan dette kaldes at præke Oprør? Keiseren har jo udtrykkelig sagt, at han tager Finland i Besiddelse, for at skaffe sig tilbørlig Fyldestgjørelse, dersom H. Svenske Majestæt vægrer sig for at indgaae de billige Fredevilkaar, der ere ham foreslaaede. Hele Verden veed, at Rusland kun bryder sig lidet om at frarive Sverrig denne Provinds. Havde det skjøttet om den, saa kunde det taget den for længe siden, uden at nogen Magt paa Jorden kunde hindre det deri. Det har nu indtil videre taget den, fordi dette er det eneste Middel til at tvinge Sverrig fra den Side til at finde sig i Billigheden. Iøvrigt tilkommer det ikke det Svenske Cabinet at klage over Fiendtligheder, begyndte uden Krigserklæring, ved Bestikkelse og Forrædere. Det er netop Grundsætninger, som det selv har hyldet for neppe syv Maaneder siden. Var Engellændernes Proclamation i Sjælland da andet end en Opfordring til Oprør? Skede deres Angreb ikke uden foregaaende Krigserklæring? Og modtog ikke Kongen af Sverrig alligevel i Sundet Anførerne for den Horde, der havde udført Angrebet paa Kjøbenhavn, med de største Æresbevisninger? — Sagde ikke Baron Taube i sin Note til Bernstorff af 21 Dec.: "at H. Svenske Maj. havde besat Øen Sjelland, i Foreningen med sin Allierede, dersom han havde fundet det fornødent?" Hvad han altsaa selv ansaae for tilladeligt mod Dannemark, uden at have anden Grund, end at hjelpe sin ryggesløse Bundsforvandte, det skulde ikke være Rusland tilladt, som kun har besat Finland i den Hensigt, at gjengive Europa den Fred, det saa høilig trænger til? Optog Kongen af Sverrig ikke Engelske Krigsskibe i sine Havne, efterat de havde hærjet Kjøbenhavn og bortslæbt vor Flaade, uden at der fra Svensk Side havdes mindste Anke imod os? Saaledes handlede Ruslands Keiser ikke imod Sverrig. Han opfordrede det først til at indgaae Forlig, og da det

Anke (2), begyndte ved Bestikkelse og understøttede af en Landsforræder (a) ved Overgeneralens Side, er allerede en Begivenhed, som kun har faa Exempler, og som maa opvække Harme. (3) Men sammenligner man den med de seneste Forbindelser mellem begge Hoffer, betragter man denne Handlemaade i sin hele mørke Contrast mod en Allieredes

(a) George Sprengtporten.

---

halsstarrigen vedblev at gjøre fælles Sag med Europas almindelige Fiende, saa lod han sine Tropper rykke ind i Finland. De stode længe nok paa Grændserne af Russisk Finland, og de betraadte ikke det Svenske Gebeet, førend Kongen af Sverrig havde udtømt Keiser Alexanders Taalmodighed.

(2) Hvad forstaaer da Kongen af Sverrig ved "nogen muelig Anke"? Behøves der da mere end den Anke, at han istedet for at beskytte de nordiske Magter mod Engellands mageløse Fremfærd, tvertimod bifaldt og fremmede den? Har han ikke forenet sig mod Fastlandet i det han forenede sig med Engelland? Har han ikke fornærmet hele Menneskeheden, i det han med aabne Arme modtog en Nations Skibe, der har begaaet et i Historien uhørt Ran, og istedet for at afskye den, endog end nøiere forenede sig med den?

(3) At Keiseren af Rusland tager Finland i Besiddelse, efter at Kongen af Sverrig paa en krænkende Maade havde undladt at svare paa Keiserens Note af 16 November, hvori han anden Gang anmodede ham om Medvirkning — det kaldes her "en Begivenhed, som kun har faa Exempler, og maa opvække Harme"; men at Engelland ved mordbrænderiske Midler, under hyklende Venskabs Maske, har ranet vor Flaade, og at Sverrig under Skin af Neutralitet gik det til Haande deri — det tales her ikke et Ord om. Burde Kongen ikke gribe i sin egen Barm, førend han taler om en Begivenhed, som kun har faa Exempler 2c.?

prøvede Oprigtighed og Trofasthed (4), da kan ingen Følelse og intet Ord udtrykke denne Uretfærdighed. Mageløs skal den staae i Historien som Kronen for denne Olds Rædsomheder.

I de Dage, da det Russiske Hof syntes at have Følelse for de undertrykte Førster og Staters Skjebne, da det øinede de Farer, der truede hele Europa, droges H. M. ved lige Følelser ind med samme i Forbindelser, grundede paa Tillid til en Nabo, en Frænde, en uafhængig Souverain. Hs. Keis. Maj., som havde knyttet Baand, der vare nyttige for fælles Tarv, havde at æske af Frankrige uopfyldte Forpligtelser, og Magt til at forsvare sine og alles Rettigheder. Kongen forbandt sig med ham, og nu seer han sig netop angreben fordi han har været hans Bundsforvandt (5).

---

(4) Hvad skal man tænke, naar man hører det Svenske Cabinet tale om "prøvet Oprigtighed og Trofasthed"? Prøvet er den rigtig nok, men Prøven er ikke faldet ud til Sverrigs Fordeel. Var det oprigtigt, at det lod Dannemark blive i Stikken, da det i Aaret 1801 blev voldsomt og uden Krigserklæring anfaldet af Engelland? Var det trofast, at Kongen paa hiin Side Sundet, baade i Aaret 1801 og 1807, var Øienvidne til de Voldsomheder og Plyndringer, der udøvedes mod et uskyldigt Naborige?

(5) Kongen maa have en underlig Idee om sine militaire Kræfter. Hans hele Armee, hvormed et Fladeindhold af 10,000 □ Mile skal forsvares, bestaaer kun af 40,000 Mand i det allerhøieste, og alligevel taler han her i en Tone, som om Rusland, der har en Armee af 600,000 Mand paa Benene, behøvede hans Hjelp til at bekrige Frankrige og forsvare sine og alles Rettigheder? Hvorfor forsvarede han da ikke det, der først og fremmest tilkom ham at forsvare — Svensk Pommern? Naar man ikke kan forsvare sin egen Eiendom, saa pleier man sjelden at være skikket til at forsvare Andres. — At Rusland forenede sig med

Aldrig har nogen Monark kunnet indgaae Forbindelser med større Haab om deres Ubrødelighed. Keiseren var personlig fremæsket ved Frankriges haardnakkede Vægring for at opfylde en sluttet og undertegnet Tractat, ved den ham under flere end een Leilighed beviste Mangel paa Agtelse. Fremæsket var den Russiske Nation (b), som man offentlig havde udskreget for Vilde og Barbarer (6).

(b) Folk, som ved sine Sædvaner og barbariske Skikke bør opvække Had hos alle dannede Nationer (af Dagsbefaling i Wien d. 23 Brumaire A. 14 ɔ: 14 Novbr. 1805). Disse vilde Horder, hvis ødelæggende Hjelp for sidste Gang skal fremkaldes af europæiske Regjeringer (af 25de Storarmees Bulletin d. 25 Brumaire A. 14 ɔ: 16 Novbr. 1805). Hvis den græske Tiara kneisede fra Østersøen indtil Middelhavet, skulde man i vore Dage see vore Provindser angrebne af en Sværm af Fanatikere og Barbarer (af Proclamation fra Hovedqvarteret Warschow d. 29 Januarii 1807 undertegnet N. Bonaparte).

Sverrig i Aaret 1800, skede fordi "Østersøen og dens Kyster skulde beskyttes mod Fiendtligheder og Voldsomheder." Dertil var Sverrig mægtigt nok. Dets "Oprigtighed og Trofasthed" kunde have afholdt Engelland fra at kaste en Brand ind i Norden. Det kunde i Forening med Dannemark have spærret Sundet, og derved sat Grændser for Krigens videre Udbredelse paa den Side. Men hvad det kunde gjøre vilde det ikke gjøre, og hvad det vilde gjøre kunde det ikke gjøre.

(6) Det gjør Keiser Alexanders Hjerte udødelig Ære, at han ikke vilde føre Krig og opoffre Millioners Vel for Ords Skyld. Det kunde maaskee være en Konge af Sverrig værdigt at føre Krig, fordi man ikke havde beviist ham eller hans Nation den tilbørlige Agtelse i offentlige Blade. Men Keiseren af Rusland er alt for ophøiet over saadanne Ubetydeligheder. Han tager ikke Hensyn til hvad man i Vredens og Fiendtlighedernes Øieblik har sagt. Han føler, at saa mægtig en Regent har en langt høiere og værdigere Bestemmelse. Hvilken Ulykke vilde det ikke være

Alt hvad der var en Regjering helligt forenede sig med den fælles Sag, og hvorledes kunde man andet end troe utilbagekaldeligt hvad Keiseren erklærede: "at han vilde forkaste enhver Fredsforening, den være mere eller mindre fordeelagtig, der ikke anstod det Russiske Navns Ære, Fædrenelandets Tryghed, Alliancers Hellighed og Europas almindelige Rolighed". (c)

Nutiden har allerede dømt og Fremtiden vil endnu bedre erfare, om disse store Hensigter ere opfyldte ved Tilsitertractaten. Kongen forblev paa Krigsskuepladsen, og tvertimod Betingelserne i Conventionen, (d) underrettedes H. M. hverken om Vaabenstilstanden eller om Freden førend efterat Tractaten var sluttet (7). Efterat Meddelelser, der ledsagedes af et ubestemt Tilbud om at bidrage til Freden, (e) var skeet, lod H. M. atter gjøre Forslag

(c) Manifest af 30 Aug. 1806.

(d) Ere Fiendtlighederne engang begyndte forpligte begge høie contraherende Parter, paa den bestemteste og formeligste Maade, sig til, ikke at nedlægge Vaabnene, eller handle om Forlig med den Franske Regjering, uden efter fælles Overenskomst (af Conventionen $\frac{2}{24}$ Jan. 1805 Art. 9.)

(e) Brev fra Gen. Budberg til Kammerj. og første Cabinetssecretair Baron Wetterstedt af 10 Juli 1807.

---

for Menneskeheden, dersom Monarker skulde handle efter deres personlige og individuelle Interesse, saaledes som Kongen af Sverrig vil, at Keiser Alexander skulde handle?

(7) Dette beviser tilfulde, at Kongen af Sverrig betragtedes som en Biperson i det hele tragiske Skuespil. Hans Medvirkning i hele Krigen bestod næsten ikke i andet end Ord, og var saa høist ubetydelig, at man ikke engang ansaae det Umagen værd, at underrette ham om Vaabenstilstanden eller Freden. Det Svenske Cabinet blotter her alt for meget sin egen Afmagt.

til en Vaabenstilstand, der burde have været bestemt som Vilkaar i Fredstractaten, men fik et benegtende Svar og indsaae nu strax Værdien af den tilbudte Fredsmægling. H. Svenske M. saae sig nu ikke istand til at forsvare sine Tydske Provindser og nødtes til at rømme dem (8).

Efter dette Tab, hvis Grund laae i Ruslands Frafald (9), fandt H. M. sig atter fortrængt fra Krigsskuepladsen, og søgte nu kun at nyde i sit Kongerige den Rolighed, sammes geographiske Beliggenhed syntes at love (10). Han havde lovlig opfyldt sine Forbindelser med Rusland, og ventede, at man, Systemernes Forskjellighed uagtet, vilde lade ham vederfares Ret for det Forbigangne. Kongen havde understøttet den Russiske Armees Foretagender med sine Krigsskibe, havde aabnet sine Tøihuse for Keiseren, havde forkastet

(8) Først følte han sig stærk nok til at handle offensiv og nu saae han sig paa eengang ikke engang istand til at forsvare sine egne Provindser!!

(9) Hvor kunde Pommerns Tab være en Følge af dette Frafald? Besad Kongen Magt nok til at forene sig mod det mægtige Frankrige, saa maatte han jo dog vel i det mindste kunne forsvare en Provinds, hvis Hovedfæstning, Stralsund, han med saa store Bekostninger havde sat i saa formidabel en Stand? Følte han sig for svag dertil, saa var det jo høist upolitisk af ham, at ville handle offensiv, hvor han end ikke saae sig istand til at handle defensiv.

(10) Han allierede sig nemlig med Engelland, og taalte ikke allene, at det udøvede den grusomste Uretfærdighed mod Dannemark, men understøttede det endog paa alle Maader. Og denne listige Tilbageholdenhed, dette fiendtlige Sindelav under Neutralitetens Maske kalder Kongen af Sverrig "en Rolighed, som hans geographiske Beliggenhed syntes at love ham?

og meddeelt de hemmelige Tilbud, som den Franske Regjering lod ham gjøre midt i Krigens Hede, da Ruslands Grændser og Hovedstad vare aldeles blottede; blandt andre det, at skaffe ham, dersom han vilde bryde med Rusland, de Provindser, Carl den XII. havde mistet, med saadanne Rundinger, Sverrig kunde ønske. (f) (11) (Fortsættes.)

(f) Tilbud om Norge, gjort af Gener. Bernadotte til en Svensk krigsfangen Officier i Nov. 1806. ---- Dito om Udrundinger ved den Franske Minister Bourienne til Charge d'Affaires Netzel d. 14 Novbr. 1806. ---- Dito om saadanne Grændser, som Sverrig ønskede, da det burde staae Rusland til Modvægt, gjort ved Gen. Grandjean til Oberst Baron Tavast d. 27 Maji 1807 o. s. v., o. s. v.

Telegrapher.

(Efter Indsendt.)

Telegraphers store Nytte, især i Krigstider, kan ikke negtes. Paa den Franske Kyst fra Calais til Brest, som er 90 Danske Mile, kan Telegraphen meddele Efterretning om hvad der foregaaer fra det første til det sidste Sted, og hvilke Skibe der er paa Kysterne, i en Tid af fire Timer. Om jeg ikke feiler, kan der, i klart Veir, raporteres fra Portsmouth til London, som er 15 Danske Mile, i $7\frac{1}{2}$ Minutter. Hvor gavnligt vilde det ikke være i denne og tilstundende Tid, hvor man kan vente at blive omgivet af større og mindre fiendtlige Skibe, at have paa vore Kyster Telegrapher, der i en Hast kunde meddele Efterretninger om fiendtligt Overfald paa eet eller andet Sted, for strax at kunne faae Undsætning? Naar Telegrapherne bestyres rigtig, saa ville Raporterne ogsaa være paalidelige.

Continuation af foregaaende Anmeldelser om patriotiske Bidrag til en ny Flaade:

Hr. Major og Toldforvalter Oertz indsendt 100 Rd. D. C.

Hr. Kammerherre Amtmand Baron Adeler indsendt 603 Rdlr. 54 ß. og 21 Lod forarbeidet Sølv, som er sammenskudt af Geistligheden og underhorende Menigheder i Artz Herred under Holbeks Amt.

Hr. H. F. Krahmer tilbudet i samtlige Indvaaneres Navn af Hasseldorff og Hasselauer Marschen uden Godtgjørelse at præstere de ved Forordning af 11 Dec. f. A. udskrevne Rug- og Havre-Leverancer til Beløb 219 Tdr. Rug og 318 Tdr. Havre.

Hr. J. Kloppenburg, Herredsskriver i Froes og Calslunds Herreder, tilbudet 100 Alen Skibsplanker.

En velsindet dansk Adelsmand indsendt en Kuffert med en betydelig Deel Sølvtøi, bestaaende udi: 2 store Terriner med Laage og Fade, 2 store aflange Fade, 4 runde dito, 1 stor Bouillonsskaal med Tallerken, 6 Sauceskeer, 8 Assietter, 8 Saltkar, 2 Platmenager, 1 Sukkerbøsse med Skee, 1 Senopskande med Skee, 2 Potageskeer og 2 Flasker med Sølvlaage.

En Godseier paa Øerne, som ikke har Skove, indsendt 200 Rdlr.

Enkefrue Grevinde Bernstorff indsendt DC. 800 Rdlr.

En Embedsmand ved det Kgl. Danske Cancelli indsendt 76 Lod forarbeidet Sølv og 14 Sølv Medallier.

En Deel af det borgerlige Selskabs Medlemmer sammenskudt, som Selskabets Formænd have indsendt, DC. 1100 Rdlr.

Et lidet Selskab i Helsingør indsendt ved Hr. Major Høst 2735 Rdlr.

Amtsprovst Hr. Warthoe i Nørre Jernløse tilbudet at levere uden Betaling den udskrivende Fourage af forskjellige Kornsorter, af Præstegaardens Hartkorn.

Hr. Kammerjunker Barner paa Vedbygaard tilbudet 20 af de bedste Træer i Vedbygaards Skove.

Hr. Konsertmester Schall indsendt 100 Rdlr. i Guld og Sølv Mynter

En Patriot indsendt en Kugelriffel af de saakaldte Franske med tilhørende Apparat.

Eieren af den adelige Sædegaard Tronstad i Norge, Hr. Ole Pedersen Farup, tilbudet 15 Stkr. af sine bedste og dueligste Ege.

Hr. Peter Felix Halsjer testamenteret til Hs. Maj. Søtjenestes Brug 5000 Rdlr. og endvidere efter Exekutor Testamenti, Hr. Justitsraad Hee Wadums Ønske, de for velbemældte Hr. Justitsraad bestemte 1000 Rdlr.

Hr. Geheimeraad, Kammerherre og Jægermester Warnsted, som Deputeret for det første Angelske Gods Distrikt, indberettet, at Besidderne af de i bemældte Distrikt beliggende Godser Svendsbye, Freienvillen, Boelschubye, Flarup og Priesholz have renonceret paa Godtgjørelse for de af samtlige Godser leverede $65\frac{5}{8}$ Td. Rug og 97 Tdr. Havre.

Sognepræsten Hr. Føns tilbudet at indbetale 261 Rd. 34 ß., som han og Feldballe og Nødager Sogns Beboere have sammenskudt, ligesom han ogsaa selv har frasagt sig Godtgjørelse for de af hans Præstegaard præsterede Korn- og Fourage Leverancer.

Præst og Sognepræst Hr. Steenstrup til Karlebye paa Falster tilbudet at renoncere paa den af hans Præstegaards Hartkorn præsterede Korn- og Fourage Leverance, saavelsom paa den Godtgjørelse der tilkommer ham for den militære Indqvartering han har havt, ligesom han ogsaa har tilbudet at ville skjenke den for hans Præstegaard holdende Artillerihest til Korpset, samt den aarlige Godtgjørelse for Hests Holdelse for Aarene 1806 og 1807 og den af ham i afvigte Efteraar stillede Dragonhest.

(Fortsættes.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Saare mærkelig er Contrasten imellem den nuværende Stilhed paa Vesterbroe og den Tummel, som allevegne hørtes der for neppe trefierding Aar siden. Det saakaldte Nationaltheater staaer øde og forladt; af den Bygning hvor Chiariny morede det Kjøbenhavnske Publicum med sine Ride- og andre Konster, seer man intet mere, uden den tomme Plads, hvorpaa den stod, og af det Huus der var bestemt til at Panorama, er blot nogle faa Levninger bleven tilbage. — Istedet for det Dreiekryds, der stod ved Indgangen til Frederiksberg Allee, er nu anbragt en anden Indretning, som er langt beqvemmere, naar mange Spadserende følge paa hverandre, og ikke udsætter de bageste for at faae følelige Stød af deres Formænd.

Christiania d. 18 Martii. Adskillige, som havde begivet sig herfra paa Reisen til Kjøbenhavn ere neppe komne nogle Mile ind i Sverrig, førend de bleve visiterede og da dette var skeet, vilde man ikke tillade dem at vende tilbage igjen.

I Portsmouth laae d. 20 Jan. 250 Danske og Norske Krigsfanger ombord paa et saakaldt Prison-ship (Fangeskib). Til deres Underhold faae de kun netop saa meget at de kunne opholde Livet.

Egset paa Sundmør d. 24 Febr. En nylig fra Engelland ankommen Skipper beretter, at man der udrustede 120 til 150 Krigsskibe, hvert paa 10 Canoner, som ere bestemte til at angribe Norge i næstkommende Martii og April Maaned. — Siden Posterne imellem Dannemark og Norge deels have været standsede, deels usikkre, er man bleven advaret her, ikke at sende Penge med Posten.

Man har faaet nogle Engelske Aviser, hvori Cannings Parlamentstale angaaende Kjøbenhavnstoget findes. Det Hele er et Væv af Spidsfindighed og Usandhed.

Følgende er den officielle Efterretning om den imellem Orlogsbriggen Lougen, under Commando af Premier-Lieutenant P. Wulff, og en større Engelsk Orlogsbrig forefaldne Træfning: En Engelsk Orlogsbrig havde i nogen Tid streifet Vesten for Lindernæs; dette foranledigede: at den Danske Orlogsbrig Lougen, som commanderes af Prem. Lieut. P. Wulff, blev fra Christiansand i Norge udsendt for at engagere sig med denne fiendtlige Brig. Efter at Briggen Lougen var kommen til Rasvaag Havn paa Hitterøen Kl. 5 Eftermiddag, blev derpaa den 14 Martii dette Aar observeret bemeldte fiendtlige Brig at jage en Galease. Lougen lettede strax og stod ud af Havnen; Kl. 7 var den paa Siden af den fiendtlige Brig, og gav den hele sit Lag af Canoner, hvilket strax blev besvaret; de vedbleve saaledes at slaaes med en vedholdende Ild til Kl. 11, da den fiendtlige Brig, ved en slet Manoeuvre, fik fra Lougen Laget ret forind paa Pistolskuds Distance, hvorpaa den holdt plat af med alt hvad trække kunde. Lougen forcerede øieblikkelig Seil efter den; men Fienden seilede bedst og undløb. Den Danske Brigs Takkelage har lidt endeel: 2 Hovedtouge, 4 Bardoner, Braser, Eietouge, Koplender 2c. bleve afskudte: Seilene ere meget beskadigede, ikke allene af Kugler og Skrage, men med Søm og Jernstumper. Næsten alle Fiendens Skud gik meget høit over Hovederne paa Lougens Besætning, saa ikke en eneste Mand derpaa er bleven skudt eller blesseret. Bemeldte Engelske Orlogsbrig har tilforn indskudt paa Landet Kugler, som veiede $29\frac{1}{2}$ Pd. Dansk Vægt, og skal være bevæbnet med 22 Canoner. Den Danske Brig er derimod kun armeret med 18 Stkr. 18 Pds. korte Canoner.

Hr. Prof. Müller har i lærde Efterretninger sat een af vore fortjente Medborgere følgende Minde: Den 23de Febr. døde Justitsraad og Lægekyndig Borgmester i Kjøbenhavn Jens Bang i sit 7 de Aar. En Mand, hvis Kundskaber og Virkelyst ikke blot indskrænkede sig til Lægevidenskaben, som han med Held i en Række af Aar havde anvendt, og ved flere udgivne Skrifter beriget. Han dyrkede tillige de tegnende Konster. I sin Ungdom havde han vundet den store Guldmedaille ved Konstakademiet i Kjøbenhavn; siden, da han fra Læge ved Sorøe ridderlige Academie blev kaldet til at indtage Plads blandt Kjøbenhavns Magistrat, holdt han Forelæsninger paa Charlottenborg over Anatomien for unge Konstnere, og havde selv vedblevet saaledes at dyrke Arkitekturen, at han blev istand til at udkaste de bedste Planer til de store offentlige Bygninger, der skulle opføres for at bevare Galne og Forbrydere, ved St. Hans Hospital op paa Christianshavn. Foruden hans i Vorms Lexicon 3 D. S. 48 omtalte Skrifter findes endnu tvende Afhandlinger af ham i Videnskabernes Selskabs Skrifter: om et Misfoster med Hjernen i en Pose, og om den af Cato beskrevne Viin- og Olieperse med tilhørende Plan og Profiltegninger af denne Maskine, især efter de af Cato opgivne Dimensioner.

Under 29de Martii har Hs. Majestæt Kongen allernaadigst befalet: Vore virkelige General-Auditeurer, General-Krigs-Commissairer, Vore Under-General-Auditeurer, Vore Stabs-Chirurger, Vore Ober-Auditeurer, Ober-Krigs-Commissairer, Regiments-Chirurger, Krigs- og Land-Commissairer, Regiments- og Garnisons-Auditeurer, Garnisons-, Battaillons- og Under-Chirurger, skal herefter bære sorte trekantede Hatte, og det saaledes, at de som have Tilladelse at bære Armeens Feldttegn bære paa deres Hatte en hvid Fier, Guldkrampe, sort Kocarde og Cordons af Guld og rød Silke, men de som ikke bære Armeens Fledtegn, skal derimod blot have en sort Hat med Guldkrampe og sort Kocarde, men ingen Fier og Cordons.

Paa de Hrr. Pastor Brahms, Proprietair Hvids og egne Vegne har Pastor C. N. Krarup i Vivild bekjendtgjort, at der i adskillige af Jyllands Egne hidtil er godmodigen tegnet i Bidrag

til de Krigsvaadelidte i Sjelland og Kjøbenhavn noget over 400 Tdr. Rug, næsten 900 Tdr. Byg og noget over 400 Rd. i Penge, hvoraf 150 Rd. allerede ere indsendte til denne ædle Bestemmelse at afhjelpe Brødres Nød.

Det Kongelige Admiralitets- og Commissariats-Collegium har i Skrivelse af 27de Febr. til Hr. S. Hempel i Odense anmodet ham om, "at bekjendtgjøre de velsindede Givere af de ved ham indsendte patriotiske Bidrag til en ny Flaade bemeldte Collegii Tak."

Den 25de Martii forelæste Justitsraad og Prof. Bugge i det Kongel. danske Videnskabers Selskab en Afhandling, som indeholdt Observationerne paa den sidste seete Comeet i October, Novbr. og Dec., anstillede paa Kjøbenhavns Observatorium, samt dens deraf beregnede Rectascensioner, Declinationer, Længder og Bredder og Elementerne til dens Bane. Tillige blev anført en kortere Maade til at rette observeerte Distancer for Refractionens og Paralaxens Virkninger, hvilket tillige blev anvendt til Cirkel-Micrometeret.

Søndagen d. 27de Martii havde det Kongelige danske Videnskabers Selskab den Lykke, ved en Deputation, bestaaende af Hr. Admiral Winterfeldt, Formændene i Classerne og Secretairen, allerunderdanigst at lykønske Hs. Kongel. Majestæt til sin Tronbestigelse, og at anbefale Selskabet til Hans allernaadigste Forsorg. Hr. Oberhofmarskalk Hauch, den physiske Classes Formand, førte Ordet i Selskabets Navn og holdt følgende Tale:

"Efter Deres Majestæts allernaadigste Tilladelse fremlægge vi paa Videnskabernes Selskabs Vegne vor allerunderdanigste Hylding og oprigtigste Lykønskning til Deres Majestæts Tronbestigelse, som De i Naade vilde behage at modtage. I en Række af Aar har Videnskabernes Selskab (og som det haaber ikke ganske uden Held) virket efter dets Bestemmelse. Den danske Ordbogs Fremme, saavelsom de Geographiske Karter henhøre imellem Frugterne af Selskabets Bestræbelser, som det fornemmelig skylder Deres Majestæts kraftfulde Opmuntring og naadigste Understøttelse. Ved fremdeles at virke til Selskabets Formaal og saavidt som det staaer i dets Evner, at bidrage til Videnskabers og Konsters Udbredelse, disse store Gjenstande, som Deres Majestæt i Deres Viisdom stedse har anseet som sikkre Midler til Deres Folks Lyksalighed, tør Videnskabernes Selskab vente fremdeles at fortjene Deres Majestæts allerhøieste Beskyttelse og Naade, som er det vi herved paa Selskabets Vegne vove allerunderdanigst at tilbede det."

Hs. Kongel. Maj. behagede allernaadigst at tilkjendegive Selskabet Sit høie Velbehag over de af Selskabet bestyrede Arbeider, den Danske Ordbog og de geographiske Carter, hvis Skjønhed og Nøiagtighed han allernaadigst behagede at berømme. Han behagede tillige at forsikkre Selskabet om Sin Beskyttelse ved disse og flere Foretagender i Fremtiden.

Dr. og Prof. Theologiæ Münter er udnævnt til Biskop i Sjællands Stift.

Selskabet for indenlandsk Konstflid bestaaer af 21 Personer, og er deelt i forskjellige Committeer. Dets Formand er Stiftamtmand Helfried, dets Vice-Formand Command. Løwenørn og dets Secretair Justitsr. Rafn.

Prindsen af Pontecorvo med sin Gemalinde og unge Søn boer nu paa Slottet i Odense.

Da der i dette Øieblik er megen Overflødighed paa Kartofler i Hertugdømmene, saa er deres Udførsel, som i nogen Tid har været forbuden, nu igjen tilladt.

Capelmester Kunzen afgaaer i disse Dage til Rendsborg, for at dirigere den af ham componerede Sørgemusik, som skal opføres i Anledning af den høisalige Konges Dødsfald. — Som det hedder, forfattes Sørgecantaten over Christian den Syvende af Hr. Prof. Sander.

H. M. Kongens hidtilværende Civildepartementscontoir skal herefter føre Navn af Cabinetssecretariat, og dets Chef er bleven udnævnt til Cabinetssecretair.

Udenlandske Efterretninger.

Valladolid i Spanien, hvor Keiseren af Frankrige og Kongen af Spanien ville mødes, er en gammel og stor Stad. Den ligger $20\frac{1}{2}$ Mile fra Madrid og har 20,000 Indbyggere.

Moniteuren melder, at der i Sverrig, trods de strængeste Presselove, er udkommen en Pjece, som har den Titel: "10 Svenske er ikke saa meget værd som en Oxe". Den sigter til den Alliance, hvorved Kongen overlader hver Soldat til det Engelske Ministerium for 14 Pd. St.

I Kønigsberg og Egnen der omkring er Nøden meget stor, og hele Skaarer af Tiggere strømme fra Landsbyerne der i Nærheden ind til Staden.

Kongen af Holland har udgivet en ny Rang-Forordning for Søetaten. Sømagtens Generalstab skal bestaae af et vist Antal Officierer af hver Rang, nemlig: Marchaller, Viceadmiraler, Escadre-Brigaderer, Sø-Oberster, Sø-Majorer, Sø-Oberstlieutenanter, første Lieutenanter, Lieutenanter, Flag-Junker og Elever.

Videnskabers- og Konst-Academiet i Dijon har for Aaret 1809 udsat to Præmier, hver paa 300 Franker, for Besvarelsen af det Spørgsmaal: Fortjener den Franske Nation med Føie at beskyldes for Letsindighed?

I det Franske Nationalinstitut oplæstes nylig et Brev fra den berømte Ritter i München, hvori han skriver, at han har været saa heldig at opløse Cali og Sode. Han har selv adskilt disse Alcalier ved Hjelp af den Voltaiske Støtte og under farvede Lysstraaler endog adskilt dem naar de vare forbundne med Kulsyre eller Saltsyre.

Manuskriptet til Fox's Historie om Staternes Regjering, eet Qvartbind, er bleven solgt for 4500 Pd. (27,000 Rdlr.) — Manuskriptet til Suhms Historie om Dannemark har man ikke kunnet faae trykt, uden at betale et Tilskud af 8 Mk. for hvert Ark!

Gibralter, som de Franske nu agte at beleire, er hidtil bleven betragtet som en uindtagelig Bjergfæstning. Indtil Saracenerne kom til Spanien 711 og 712 kaldtes Klippen Mons Calpe. Ved deres Ankomst blev der bygt paa den en Fæstning, som afvexlende tilhørte snart Spanierne, snart Maurerne, indtil den ved en Slumpelykke blev indtaget af en forenet Engelsk og Hollandsk Flaade 1704. Prindsen af Hessen landede med 1800 Mand paa Landtungen; men man fandt det umueligt at gjøre noget Angreb fra den Side formedelst Klippens Steilhed. Flaaden fyrede 15000 Skud, uden at de gjorde noget Indtryk paa Værkerne. Man troede nu, at den ikke kunde indtages undtagen ved at udhungres. Tilsidst fik endeel Matroser, der havde drukket dygtig Grog, det Indfald at seile i en Baad lige ind under Bolværket, og da de mærkede at Garnisonen, der kun bestod af 100 Mand, ikke var bleven dem vaer, fik de Mod til at lande. Da de havde besteget Bolværket, heisede de en rød Trøie, som et Løsen, at de havde taget Fæstningen i Besiddelse. Dette mærkedes i Dieblikket paa Flaaden, der strax udsendte flere Baade med Matroser, som efterat de havde besteget Værkerne toge et Batterie i Besiddelse, og tvang Byen til at overgive sig. Efter mange frugtesløse Forsøg at gjenerobre den, blev den Engellænderne indrømmet ved den Utrechtske Fred 1713. Fra den Tid af har man gjentagne Gange forgjeves prøvet paa at fratage Engellænderne samme. Spanierne beleirede den meget strængt 1782 baade til Lands og Vands. Hovedangrebet skede d. 13 Sept. s. A. under Hertugen af Crillons Anførsel. Ti flydende Batterier, der førte 212 sex og tyve pundige Metalcanoner, affyredes. Kuglerne og Bomberne regnede ned paa de Beleirende, og fra begge Sider spillede 400 Canoner paa eengang. Spanierne bleve tvungne til at opgive Beleiringen. Henved 300 Canoner, for det meste af Metal, som gik til Bunds med de flydende Batterier, der bleve skudte i Brand, fiskedes siden op igjen. Havnen behersker kun Indløbet til Middelhavet og de Levantiske Vande. Men Reden er hverken sikker mod Fiender eller Stormen. Havnen har et Bolværk, som er stærkt befæstet og besat med Canoner. Fra Landsiden er Gibralter kun tilgjængeligt ved et snævert Pas mellem Klippen og Søen; men dette er stærkt befæstet baade af Konsten og Naturen, og saa indknebet af bratte Fjelde, at man næsten ikke kan komme derop. Tvers over Landtungen have Spanierne trukket en befæstet Linie, for at forhindre alt Samqvem med deres Land i Ryggen; imidlertid have de dog drevet Smughandel der, især med Tobak. Jordbunden frembringer næsten intet og alt hvad Garnisonen behøver maa derfor bringes enten fra Engelland eller Ceuta. Byen har 4000 Indvaanere.

Den 12te April begynder et nyt Qvartal af dette Blad. Subscriptionen modtages hos Bogtrykker Høckes Enke, i store Helliggeiststræde No. 144, og gjelder kun for eet Qvartal, som betales med 6 Mk. Enkelte Numere sælges ikke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 51.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 5 April, 1808.

Om den Samling af Malerier og Tegninger, som er at see i Gottersgaden No. 125.

Fordybet i Betragtninger faldt min Vei forleden Eftermiddag igjennem Gottersgaden. Et Huus, imellem Brøndstræde og Slippen, tiltrak sig min Opmærksomhed. Det er et af de smukkeste i Gaden. I det jeg stod og betragtede det, sagde en Mand til mig, der stod i Døren, "jo det er her." "Hvad her?" spurgte jeg. "Stykkerne fra 2den Septemberdagene" svarede han. Jeg fik paa denne Maade at vide, at her var noget at see, og at det kun kostede 1 Mk. Jeg betalte den, og fik for denne Mark saa megen Sjeleføde, som jeg aldrig før fik i mit Liv for den Priis.

Husets Udvortes gjorde mig alt nysgjerrig efter at vide hvem der eiede dette Huus. Det er Kobberstikker Lahdes hørte jeg. Jeg kunde vel seet det paa Siderne af Døren. Men man er her ikke vant til denne gode Skik. Jeg kunde formodet, at Eieren var en Mand af Smag. Men hvor ofte nøde udvortes Kaar ikke Konstneren eller den smagfulde Mand til at boe i et Huus, der, som vore fleste Huse og Gaarde, snarere støde end behage Øier?

Nu kom jeg da ind i det Værelse, hvor Stykkerne vare at see Det var lidet, men net. Jeg saae hidtil ikke for Penge Seværdigheder i et nydeligere Lokale. Det, som ellers i dette strax tiltrak sig min Opmærksomhed, var Kakkelovnen. Jeg har ingen smukkere seet i Kjøbenhavn. Ovenpaa den ligger en af de Engelske Brandkugler. Noget mere passende Brug af disse Kugler saae jeg ikke. En god Indskrift er og anbragt. Men til Sagen.

Her vare udstillede til Skue nogle, vel sørgelige, men høist interessante Malerier og Tegninger. Det mig kjereste var, næst den i saa mange Henseender hæderværdige Restorffs Portrait, Kjøbenhavns sidste og meest rædselfulde Bombardements Nat, fra 4de til 5te September. Det gjør den allerede som Konstner bekjendte Eckersberg megen Ære. Seet i sit rette Lys er det et fortræffeligt Malerie. Det udmærker sig ved godt Valg, megen historisk Sandhed, rigtig Perspektiv og kraftfuld Pensel. Man seer Lue og Brand, og behøver ikke at tænke sig det.

Det brændende Frue Taarn, at see fra Slotsbroen, tilhørende Hans Majestæt Kong Frederik den Sjette, og malet af Müller, har ligeledes megen historisk Sandhed. Indsenderen gjenkalder sig dette Syn in natura.

Veien fra Svanemøllen, efter Kapitulationen, og Fiendens Aftog over Skidentorvet (men ikke Halmtorvet, som det ved en Trykfeil hedder i Bekjendtgjørelsen), tvende Tegninger i Tusk af en Konstner, ved Navn Gebauer, som har fortrinligt Talent til at male Heste, havde, endskjønt de, betragtede med Konstnerøie, have megen større Værd end det modige Udfald i Classens Hauge, tegnet af Eckersberg, for mig dog mindre Interesse. Noget af dette Udfald saae jeg; jeg syntes at gjenkalde mig samme liveligen; derfor yndede jeg det maaskee meest. Aftoget røber strax Geniet. Der er Rigdom i Kompositionen og gode Grupper.

Selv den Orden, Stykkerne ere opstillede i, er god. Det første Stykke er Prospekten af Nyholm, tegnet af Eckersberg, hvor Linieskibet Norge ligger imellem Kristian den Syvende og Kronprinds Frederik. Det sidste forestiller Gambiers, Cathcarts og Pophams Afsked med Sverrigs Konge paa Helsingborgs Skibsbroe, ogsaa i Vandfarve af samme Maler.

Endnu blev jeg paa en behagelig Maade surpreneret. Jeg fandt mere end den trykte detaillerte Beskrivelse, som sælges ved Indgangen, indeholder. Jeg saae, til min store Forundring, tvende Landskaber af Juel, og denne vor for tidlig tabte Konstners af ham selv, førend han reiste udenlands 1767, malede Portrait. De ere alle tre i Oliefarve. Landskaberne ere Situationer i Fyen. Portraitet er et af de bedst conserverede

Hoveder, jeg har seet af denne Mester. Det har Natur og Kraft.

"Den Mand burde betale dobbelt; han opholder sig her en Evighed" hørte jeg — det er at sige, det forekom mig saa — en lille høflig Person sige, der stod i Stuen, formodentlig for at controlere paa de Brandlidtes Vegne. Jeg gik min Vei, med Forsætter om at komme der oftere. Du vil more dig selv, og gavne de Brandlidte, tænkte jeg.

I Stuen følte jeg kun for Konsten og for Konstneren, og brændte af Harme over alt hvad der nær eller fjern er Engelsk. Jeg kom paa Gaden igjen, og en skarp Østenvind kjølede noget mit ved den sidste Tanke kogende Blod. Mange Betragtninger paatrængte sig. En af disse staaer her ikke paa uret Sted. Jeg tænkte mig Dyrehangen og Vesterbro, og Tusinde af Mennesker strømme did, for ikke eengang, men oftere at see Rariteter og Miraculosa og Alskens Narrestreger, som ingen Indflydelse have paa Oplysning og Cultur, eller paa at fremme Patriotisme og Fædrenelandskjerlighed, og paa alt dette Stads at søle Penge bort; og i hiint nydelige Værelse, og til den nys seete, i al Fald i historisk Henseende interessante, og i et saa ædelt Øiemed fremstillede Samling, saaes kun enkelte Personer at komme dryssende ind.

Kjøbenhavns Indvaanere af alle Klasser! vandrer hen for at see denne Samling. Den er det værd. Synet af vor med stolte Orloggere brammende, saa skjendigen ranede, Holm, af vore Kanonbaades uforsagte og virksomme Anførere, af vore kjække Jægere og andre Krigsfolk, af den som Kriger uforsagte, og som Borger virksomme Restorff, af tre Djævler i Nærheden af en Konge, der kunde gjort mere end et Rige lykkeligt, vil

vække Eder til hver i sin Kreds at virke med Iver for Eders Fædreland; de brændende Ruiner skulle opflamme Eder til at virke hver paa sin Maade, imod enhver Danmarks Fiende. For den Gave, I her maatte yde, ønsker ieg Eder min Fornøielse. I have da havt flere glade Øieblikke i Eders Liv, og glade Øieblikke kunne vi forskaffe os for mange af dem? Men skulde Eders og min Følelse være forskjellig; saa kunne I dog forlade Samlingen med den behagelige Tanke, som I ikkun sjelden havde, naar I gave Eders Penge ud for at see eller høre, at I have gavnet. Enhvers ubetydelige Skjærv er et Bidrag til i det mindste at hjelpe een Familie. I endelig, der ville bibringe Eders Børn Konstfølelse, forsømmer ikke nogen Leilighed til at opvække den. Kun derved kunne I bidrage til rigtig Smag, og derved tillige medvirke til vore Industrieprodukters Forfinelse, dette vigtige Formaal for hver den, som har Danmark kjer.

Det Svenske Hofs Declaration mod Rusland, med Oversætterens Anmærkninger.

(Fortsat.)

Vel er H. M. ophøiet över al Roes, at have modstaaet en saa umoralsk Fristelse, men han venter en

---

(11) Naar Kongen taler om den Understøttelse, han har ydet Rusland ved sine Krigsskibe, om de Tøihuse, han har aabnet for Keiseren, om de hemmelige Tilbud, han har forkastet, da Ruslands Grændser og Hovedstad vare blottede, saa kan man billigen spørge: fortjene de Skuder, der krydsede ved Rügen, at kaldes "Krigsskibe, der understøttede Ruslands Foretagender"? Vare Ruslands Arsenaler saa tomme, at det maatte lade hente sine Vaaben fra en Afkrog i Norden eller

Tydskland? Og kunde Frankrige vel vinde noget ved et Brud imellem Sverrig og Rusland? Den Haandfuld Svenske Tropper, der stode i Tydskland, og som, da det gjaldt, maatte forlade dets Bund, vilde neppe have udrettet stort mod Rusland selv i det Øieblik, hvor dets Grændser og Hovedstad vare blottede. At Frankrige nødigen vilde bruge strænge Midler, og at det gav Kongen lang Betænkningstid, var en Følge af dette Cabinets kloge Statssystem. Frankrige vidste, at Sverrig kunde virke meget paa den Punct, som Naturen selv har anviist det. I Forening med Rusland og Dannemark kunde det have beskyttet Østersøen mod ethvert Angreb fra Engelsk Side. Dette var det i Stand til, men videre strakte sig ikke dets Indflydelse paa Fastlandet. Frankrige følte, at kun en nøie Forening imellem de nordiske Magter kunde betrygge det Baltiske Hav mod Britanniens ødelæggende Trefork. Derfor lod den Franske Regjering sine Tropper saa længe dvæle med at angribe Svensk Pommern, derfor oversaae man maaskee meget, som man under andre Omstændigheder neppe havde ladet hengaae upaaatalt. Den Franske Politik krævede, selv i den hedeste Kamp med Rusland, ikke at tabe en nøie Forening imellem de nordiske Magter af Sigte. Som et Led i denne Kæde var Sverrig altid noget, som en adskilt Deel var der intet. Hvorledes kunde Frankrige altsaa vinde noget ved et Brud imellem Sverrig og Rusland? Forenet med Rusland kunde Sverrig holde Modvægt mod Engellands Sø-Despotisme, uenigt med Rusland kunde selv dets ivrigste Anstrængelse ikke være Frankrige til synderlig Nytte. Fra hvilken Synspunct man end betragter Sagen, finder man, at et Cabinet som det Franske, der i alle sine Foretagender følger den fineste Politik, umueligt kan have søgt at ville formaae Kongen af Sverrig til et Skridt, der saa ganske stred mod dets egen Interesse. – De Udtryk: "da Ruslands Grændser og Hovedstad vare blottede", synes at pege til, at det vel havde været mueligt for de Svenske Tropper at marchere til Petersborg og falde deres Kong's Allierede i Ryggen. Men mon de havde havt en bedre Skjebne end Carl den Tolvtes Armee ved Pultawa? Mon en eneste af dem nogensinde havde seet sit Fædreneland igjen?

saa meget strængere Dom over den Voldsomhed, denne saa skaansomt behandlede Magt har udøvet mod hans Stater. (12)

Hemmelige Artikler ved Tilsiter-Freden, hvilke man strax anede og som det Russiske Ministerium siden selv tilstod, begyndte lidt efter lidt at blive aabenbare (13). Det tomme Hjernefoster, som den Franske Regjering har betjent sig af for at undertvinge Fastlandet — Faren ved den Engelske Handel fremstilledes for Norden, for der at indføre den Underkuelse og den Elendighed, som fra Havn til Havn, fra Stat til Stat, alt havde udbredt sig over det øvrige Europa. Ingen Regjering overlades til sin egen Indsigt, sin egen Erfaring, ingen Nation til sin egen uskyldige Stræbsomhed, ingen Mellemtilstand erkjendes mellem Vasal og Fiende. Fredstractater og Allianceer, Allianceer og Underkastelser betragtes som eet og det samme, og i Paris foreskrives de saakaldte uafhængige Allierede Systemer, Love og Anordninger, som, ved at fremme Overherskabssystemet, angribe hvad der er helligst i Samfundene og imellem dem selv indbyrdes (14).

Saaledes pønsede man allerede i forrige Efteraar i Petersborg paa et Brud med Engelland. Medens man oppebiede den Aarstid, da det kunde gjøres med Sikkerhed, gjorde man Kongen ved en Note af 6 Oct. det Forslag, at medvirke til at lukke Østersøen for fremmede Krigsskibe paa den Maade, som man i Aaret 1780 var bleven enig om. H. M. lod svare under d. 13 Nov. at det var umueligt at lyse Østersøen i Fred saalænge den Franske Magt herskede over en saa stor Deel af dens sydlige Havne, og udøvede der sit udelukkende System (15). Han indbød følgelig H. Keis. M.

---

(12) Omstændighederne selv tvang Kongen til at vise denne Skaansomhed. Havde han vovet mindste Fiendtlighed, saa havde han uopholdelig mistet Finland.

(13) Det havde været at ønske, at Kongen havde underrettet Europa om, hvor og naar denne Tilstaaelse gjordes. Saalænge dette ikke skeer har man ingen Grund til at troe den fremsatte Paastand.

(14) Men ere disse Beskyldninger da ikke fuldkommen anvendelige paa Engelland? Hvilke Midler betjener det sig ikke af for at udbrede Elendighed og Underkuelse fra Verdensdeel til Verdensdeel, fra Stat til Stat, fra Havn til Havn? Rasede ikke den Brittiske Krigsfurie i Buenos Ayres's Gader næsten i samme Øieblik, da dens Mordervaaben dræbte og knuste den Værgeløse i Dannerkongens fredelige Hovedstad? Gives der nogen Stat, som Engelland ikke middelbar eller umiddelbar søger at forstyrre i sin uskyldige Stræbsomhed? Foreskrives ikke i London hele Fastlandet vanærende Love? Har Britten nogen Agtelse for Alt hvad der er Nationer helligt? Træder han ikke Folkerettens første Grundsætninger under Fødderne? — Kongen taler bestandig om Fastlandets Undertrykkelse, men han forbigaaer ganske det Tyrannie, Engellænderne udøve paa Havet. — Iøvrigt erindre disse Beskyldninger mig om en Engelsk Jægerofficier, der efter Kjøbenhavns Capitulation, skjændte ganske forfærdelig paa os Danske, fordi vi havde skudt paa de Engelske i Classens Hauge med Skraa. Das ist kein Kriegsmanier. Das thun nur Bürger und Studenten (Han vidste ikke at Skuddene kom fra Canoneerbaadene). "Men at beskyde en uskyldig Stad med Brandraquetter", er det da Krigsskik? spurgte een af de tilstedeværende Danske. "Ja, das ist Kriegsgebrauch"! svarede den Tydsk-Engelske Helt ganske martialsk.

(15) Hvorfor var det umueligt? De Franske havde jo ingen Krigsflaade i Østersøen. Deres Magt strakte sig jo ikke videre end til Kysterne og Havnene. Uden Krigsskibe var det dem umueligt at udøve et udelukkende System i dette Hav.

til først at stræbe at formaae de Franske til at romme disse (16); og da samme Forslag fornyedes d. 27 s. M. som en Forpligtelse, der var grundet i Conventionen af 1801 mellem Rusland og Engelland, som Kongen var tiltraadt efter Ruslands indstændige Indbydelse, og under Ruslands Garantie var den foregaaende bevæbnede Neutralitet aldeles ophævet; at H. M. havde den Gang indgaaet i den Henseende Forpligtelser umiddelbar med Engelland, hvilke han billigen ikke kunde bryde saalænge denne Magt holdt sine; at den paa den væbnede Neutralitet grundede Forpligtelse, at lukke Østersøen, faldt med hiin og var desuden saa meget mindre anvendelig paa de nærværende Omstændigheder, som den Danske Sømagt, paa hvilken man den Gang gjorde Regning, ikke var til mere, og som de Engelske i senere Tider have opdaget Farten igjennem det store Belt (17), men at Sverrig om det end ei kunde bidrage til en Udrustning til Østersøens Beskyttelse, derimod vilde selv paatage sig at

(16) Et saadant Forslag var aabenbar gjort, fordi man vidste at det ikke kunde antages. Det lod sig ikke udføre, uden at Rusland atter skulde begynde en ny Krig med Frankrige, kort efter at det havde sluttet Fred. Østersøen kunde meget godt beskyttes, uagtet de Franske havde Havne der. Men det var Sverrig vigtigt, at den ikke skulde beskyttes, og at den tvertimod skal staae aaben for dets Venners Operationer.

(17) Hvo er da oprindelig Skyld i, at den Danske Sømagt ikke er til mere? Ingen uden Sverrig. Et Onde, som det selv har foranlediget, anfører det som Grund til sin Vægring for at beskytte Østersøen. Engellænderne havde ligesaalidet kunnet bortslæbe den Danske Flaade som opdage Farten igjennem det store Belt, dersom Sverrig ikke i Aaret 1801 og 1807 havde gjort det muligt for dem. Det ene var en Følge af det andet.

formaae Engelland til ei at sende noget Krigsskib did, saafremt ingen anden Magt rustede der, eller andre Fiendtligheder nødte det, at komme der til Undsætning (18).

(Fortsættes.)

(18) Atter et Forslag, som synes fremsat paa Skrømt! Sverrig vil paatage sig at formaae Engelland til ei at sende noget Krigsskib til Østersøen, saafremt ingen Fiendtligheder nøde det 2c. Saalænge der er Krig imellem Frankrige og Engelland og saalænge de Franske have Havne i Østersøen, ville Engellænderne jo bestandig sige, at Fiendtlighed nøder dem til at sende Krigsskibe did. Man kan altsaa ikke faae nogen anden Mening ud af Kongens Forslag, end at han vil formaae Engelland til ei at sende Krigsskibe til Østersøen, naar det har sluttet Fred med Frankrige. Men naar dette er skeet behøver man ikke Sverrigs Mægling.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Hr. C. N. Krarup har saavel paa egne som Pastor Brahms og Proprietair Hviids Vegne ladet bekjendtgjøre, at hidtil forskjellige Patrioter i Jylland have tegnet sig for noget over 440 Tønd. Rug, næsten 900 Tdr. Byg og noget over 400 Rdlr. i Penge, hvoraf 150 allerede ere indsendte. Bekjendtgjørelsen er tilføiet en summarisk Fortegnelse over det hidtil Tilbudte, saaledes som det er blevet indberettet fra Biskop Birch i Aarhuus, Amtmand Selmer i Weyle, Biskop Middelbo i Ribe, Biskop Bloch i Viborg, Stiftamtmand Kammerherre Sehested sammesteds, Sognepræsterne i Ebrestrup, Onsild, Gierild, Wæggerslev.

Følgende Konstarbeider vare d. 1 April udstillede paa Konstacademiet: Malerier og Tegninger: 1, 2) Prospecter af Liliendal i Sjælland, malet i Oliefarve af Hr. J. G. Schou. 3) En Dito af Præstøe, af samme. 4) En Dito ved Vordingborg, af samme. 5) Adam vaagner og seer Eva første Gang, malet for Guldpræmien,

af samme. 6) En Bondestue, og 7) Et Fængsel, begge af Hr. Theatermaler Wallich i Rom. 8) Et Landskab, malet i Oliefarve af Hr. J. P. Møller. 9) Hs. Majestæt Kong Frederik den Sjettes Portrait, tegnet i Blyant af Jomfrue Lange. 10) Digteren Ossian, malet i Oliefarve af H. L. C. Bryde. — Tegninger i Bygningskonsten: 11) Et Landhuus med Grundtegning og Profil, tegnet for Guldpræmien af Hr. Muurmester Sibbern. 12) Model til en Vindeltrappe, af Architect Kern. — Broderier i Silke. 13) Den ulykkelige Cenci, et Hoved, broderet i Silke af Jomfrue Bergenhammer.

Den 28 Martii bragte en Estafette H. M. Dronningen den sørgelige Efterretning om Linieskibet Prinds Christians Skjebne.

Efter Hamb. Correspondent ventes Hertugen af Augustenborg til Kjøbenhavn.

Collegierne i Rendsborg komme ikke tilbage førend Troppemarchen er tilendebragt og det Kongelige Liig bisat. Feldtcommissariatet skulde den 25de f. M. afgaae fra Kiel til Colding.

Hamb. Correspondent melder, at Isen laae d. 27de f. M. saa tyk ved Nyborg, at Overfarten var umuelig.

Aalborg d. 29 Martii. Foruden de Bidrag Aalborg, Viborg og Aarhuus have ydet til Flaaden, har Aarhuus endvidere sammenskudt 12,000 Rdlr. til to Canonbaades Bygning, som allerede skulle være færdige, og endnu i disse Dage skal Amtmanden for Randers Amt, Hr. Kammerherre v. Fons igjennem vor commanderende General, have indsendt 12,483 Rdlr. i Penge eller Guld og Sølv, og Subskription for 32,450 Rdlr. Værdie i Egetræ, hvoriblandt Hr. Kammerherre Fons selv findes antegnet for 2000 Rdlr. i Penge og 3000 Rdlr. i Ege. Deri er endnu ikke indbefattet for henved 20,000 Rdlr. Ege, som nogle ædle Indvaanere i Randers Amt have sammenskudt.

Kolding d. 31 Martii. I Gaar blev det i flere Henseender mærkværdige Koldinghuus Slot, ved en ulykkelig Ildebrand lagt i Aske. Til Lykke for Byen blev Vinden vestlig og stille, hvoraf en stor Deel ellers vilde have staaet i Fare. Fra Brødre-Menigheden paa Christiansfeldt ankom strax deres fortræffelige Sprøiter med fornødent Mandskab til sammes Betjening, saavelsom Sprøiter fra Fridericia, men al Redning var forgjeves, da Ilden havde grebet for vidt om sig indvendig. I dette Øieblik faldt den ene Side af Muren paa Kjempetaarnet ned, og har formodentlig slaaet Hvelvingen i den skjønne Kirke i Stykker. Det beklageligste derved er, at en stor Deel Magazinkorn maaskee derved gjøres umuelig til at redde, som dog ellers vilde have bleven Tilfældet. Om der er bleven noget Menneske ihjelslaaet ved Murens Nedstyrtelse, veed man endnu ikke. Imidlertid synes al Fare for Ildens videre Udbredelse at være forbi.

Odensee, den 1 April. I Onsdags indløb hertil Odensee den bedrøvelige Efterretning, at Koldinghuus skjønne Slot ved en ulykkelig Ildsvaade er afbrændt. Ilden skal være opkommen fra Kamin-Rørene i den Østre Fløi, som vender ud imod Staldlængderne, og havde, da det endnu var Nat, snart udbredt sig i alle omliggende Værelser saaledes, at man først blev den vaer Kl. 4 i Onsdags Morges, da den slog ud af flere Fag i tvende Etager. Uagtet Sprøiterne fra Kolding paa Anskrig strax mødte og siden fra flere omliggende Steder, kunde dog ikke forhindres, at jo den hele Fløi inden ¾ Time stod i lys Lue. Fra 3die Etage og Lofterne, hvor nogle Tusinde Tdr. Korn var oplagt, omspændte Ilden snart den hele Hovedbygning, som derved paa Murene nær reent afbrændte. — Hs. Høifyrstelige Durchlautighed Prindsen af Pontecorvo, som just opholdt sig paa Slottet, blev med sit Følge betimelig vakt og lykkelig reddet, hvorefter Hs. Durchlautighed forblev tilstæde, for ved sin Nærværelse at oplive Alt til at arbeide paa at standse Ilden. I dette Øiemed opstiltes Rækker af Spanske Soldater, for at række Vand, og Ordre blev givet, at enhver Soldat, som udmærkede sig ved Slukning, kunde vente Avancement, ligesom Prindsen ogsaa ædelmodig lod uddele Pengebelønninger og paa enhver muelig Maade opmuntrede den almindelige Anstrængelse, hvorved det ogsaa lykkedes at faae en Deel af Kornet saavelsom Meublerne reddede. Intet Menneske vides at være omkommen ved denne Ulykke. Det stille Veir maae det næst Forsynet tilskrives, at Kolding Bye skaanedes. Staldlængderne ved Slottet bleve ogsaa uskadte. Endnu i Gaar brændte det i Ruinerne. — Dette nu afbrændte Slot, hvis fortrinlig skjønne Situation paa en høi Bakke ved Kolding Fjord er almindelig bekjendt, blev bygget af Hertug Abel i Aaret 1248, og har følgelig staaet i over halvsyvende Aarhundrede. I ældre Tider, da det kaldtes Ørneborg, er her holdt adskillige Herre- og Rigsdage, og 1411 sluttede Dronning Margarete her et Forlig med Hertuginde Elisabeth af Slesvig. Kong Christian III. døde paa dette Slot 1559, og den nylig afdøde Kong Christian VII. opholdt sig her nogen Tid, da Fienden i afvigte Efteraar tvang ham til at forlade sin gamle Residents. Iblandt flere Mærkværdigheder var det saa kaldte Kjempetaarn, hvis 4 Hjørner vare prydede med 4 syv Fod høie Billeder, hvert forestillende en ældgammel Helt med et af Rigernes Vaaben, nemlig Hannibal med det Danske, Scipio med det Norske, Herkules med de 3 Kroner og Hektor med det Jydske Vaaben; et underjordisk Fængsel, hvori den svenske Kong Albert holdtes fængslet af Dronning Margrete; Slotskirken med sit skjønne Billedhugger-Arbeide og en konstig af Keiserlige og Svenske Soldater skamskjændt Altertavle, hvilken Kong Frederik IV, ved Kirkens Forskjønnelse, til Skam for Voldsmændene lod staae som den var. — Hs.

Durchlautighed Prindsen af Pontecorvo er i Onsdags Aften kommen tilbage til Odense.

Fridericia, den 1ste April. I Gaar saaes her fra Volden en temmelig stærk Røg østen for Bogense i Fyen, men man veed endnu ikke hvorfra den hidrørte.

Commandanten i Helsingborg har nu meddeelt følgende Efterretning angaaende Liniesskibet Prinds Christian: Capit. Jessen lever og skal være ført paa et Engelsk Krigsskib til Engelland. Capit. Rohte og Pr. Lieut. Top er stærk qvæstede men ikke dødelig. Lieut. Willemoes, Dahlerup, Soland ere faldne. Lieut. Ferry og Tostrup ere qvæstede.

Udenlandske Efterretninger.

Hamburg Correspondent melder blandt mange andre upaalidelige Rygter, at Collingwood havde forfulgt den Rochefortske Escadre, og truffet den ved Genua, men at denne, da den følte sig for svag til at levere en Træfning, løb ind i St. Pietro d'Arena.

Moniteuren af 25 Martii indeholder Ruslands og Dannemarks Declaration mod Sverrig. ---- Den Svenske Minister for de udenlandske Anliggender, von Ehrenheim, har tilstillet den Russiske Gesandt Alopæus, førend han blev arresteret, følgende Note:

Kongen har nylig faaet den Efterretning, at en Russisk Armee er rykket ind i Finland og er trængt frem til Lovisa. Dette uventede Angreb bærer ganske Præg af en Troløshed. I Følge heraf har Hs. Maj. givet Undertegnede Befaling at erklære Hr. Alopæus, Russisk Minister ved det Franske Hof, at Kongen anseer hans diplomatiske Functioner for aldeles endte.

(Undertegnet) Ehrenheim.

Moniteuren gjør herover følgende Anmærkning: Det er ikke nødvendigt at gjøre Anmærkninger over denne besynderlige Note. Naar Hr. Alopæus's Functioner vare ophørt, hvorfor arretere I ham da? thi I foregive, at I arretere ham som Russisk Minister. Forklarer eder: I arretere ham enten som Russisk Minister — og da kan Historien ikke opvise Mage til en saa barbarisk Fremfærd! Ingen Regjering, Deyen af Algier undtagen, er saa feig, at miskjende en Gesandts hellige Caracteer; selv Porten sender ingen Gesandt mere til de syv Taarne — eller I arretere Hr. Alopæus som blot Privatmand og alligevel have I erklæret ham, at I mod hans Person ikke havde nogen Grund til Anke. Det er dog hans Person I arretere, naar det ikke er mere den Russiske Gesandts. Hvad skal der blive af Europa? Hvilket Middel til Forlig er endnu tilbage, naar en Monark har Ret til at sige til en Minister: "Dine Functioner have ophørt; i Følge heraf lader jeg dig arretere og hænge!" Det vilde være en ny offentlig Ret! Fordi Hr. Alopæus's Functioner havde ophørt, burde Kongen af Sverrig ligefuldt have givet ham Passer og en Escorte; da var alting blevet i den gamle Orden. Da Lord Lauderdale paa sin Tilbagereise til Engelland kom igjennem Bologne afbrændte Engelænderne Staden. Man vil tilstaae, at en kun nogenlunde delicat Regjering ikke havde valgt det Øieblik, da dens Minister reiste igjennem Staden, til et saa fiendtligt Skridts Udførsel; men desuagtet havde man ikke mindre Agtelse for den Engelske Minister; de ulykkelige Indvaanere i Bologne, som saae deres Huse brænde, tillode sig ikke engang at yttre Tegn paa Misfornøielse. Man skulde troe, at Kongen af Sverrigs Fremfærd hører til et andet Aarhundrede! — Hvad vilde da Kongen af Sverrig? Hævne sig for Ruslands Krigserklæring? Men for deslige Fornærmelser hævner man sig med Canoner, og ikke i det man feigt begaaer en Uretfærdighed mod en Enkeltmand. Det havde været end fornuftigere, dersom den Svenske Minister for de udvortes Anliggender havde sendt Hr. Alopæus en Udfordring, og de da sloges paa Stockholms Volde. — Hvad Troløsheden angaaer, saa er det løierligt, at Kongen af Sverrig, der er frafalden det nordiske Forbund, fornøiede sig over Kjøbenhavns Ulykker, aabnede det Baltiske Havs Havne for de Engelske Flaader, og har solgt sine Undersaatter til London for 14 ß. hvert Hoved, i dette Øieblik vil kalde en retfærdig Krig, der, dersom der nogensinde gaves en saadan, allerede for 6 Maaneder siden blev ham forkyndt, en Troløshed. — Men hvi søge endnu videre og forske efter sund Fornuft, naar en Første, der styrer Anliggenderne, er forblindet? Vi maa altsaa vende tilbage igjen til vort Refrain: arme Svenske Nation, i hvilke Hænder er du falden! Din Carl den Tolvte var uden Tvivl ogsaa lidt taabelig; men han var tapper, og din Konge, der under Vaabenstilstanden i Pommern agerede Renommisten, var den første, der reddede sig, da den samme Vaabenstilstand var udløben! — Hvad denne Konge den Gang tillod sig, da han erklærede, at det tilkom ham, at indskrænke til 10 Dage den Vaabenstilstand, der høitideligst var bleven sluttet fra den Dag af at regne, da Brudet blev forkyndt, har ligesom de sidste Begivenheder i Stockholm allerede godtgjort, at Følelse for Ære og Dyd kun kan boe i et sundt Hoved.

De vigtigste Stæder i Svensk Finland ere: 1) Åbo, med 8000 Indbyggere, 1000 Huse og 7 Gaarde; 2) Helsingfors med 3000 Indbyggere og den bedste Havn i Finland. En halv Miil derfra er Sveaborg, en stærk Fæstning, bygt paa 7 Holme; 3) Borga, en meget gammel By med 1800 Indbyggere; 4) Lovisa, anlagt 1745 paa de Russiske Grændser, har en Garnison paa 478 Mand og 1550 Indbyggere.

Ved Gravning har man i Rom opdaget en af Cæsarernes underjordiske Løngange fra deres Borg til Bjerget Colius og det Flaviske Amphitheaters Podium (et forhøiet Sted, hvor Keiseren og de Store sad). Foruden mange Rør og Canaler til Vandets Afledning fandt man tyve Fornices eller Utugtssteder, nemlig smaa Gemakker, der oplyses ovenfra, og som med Øvrighedens Tilladelse vare anbragte ved Theatre, Amphitheatre og Badene.

I Helsingfors have Russerne taget betydelige Magaziner, 25 Canoner og 230 Krigsfanger.

Dronningen af Sicilien har erklæret Rusland Krig.

Det er nu afgjort, at den Franske Keiser reiser til Spanien. Baade Tropper og Krigsmunition gaae uophørlig did igjennem Bordeaux. Prindsen af Neufchateau er udnævnt til Overanfører for den Spanske Armee.

I et nyt Tydsk periodisk Skrivt: Brandraketten. Ein Feuerwerk für Engelländer, siges: at Grev Liverpool er Drivefjedren til alle det Engelske Geheime Cabinets Bevægelser.

Man har hidtil, trods al Efterforskning, ikke kunnet opdage Ophavsmændene til den skjændige Plan, at lade Politie-Ministerens Bolig i Neapel springe i Luften ved Krudt.

Den Efterretning, at de Franske ere landede paa Melazzo i Sicilien er hidtil ikke bleven stadfæstet, men saa meget er vist, at en Flaade er udløben fra Toulon, og da denne har taget Veien did, er der ingen Tvivl om, at Kong Joseph med det første vil bemestre sig denne Øe.

Grundstenen til den Bygning, som, efter et Keiserligt Decret, skal opføres paa Pladsen des Filles St. Thomas i Paris, er nylig bleven lagt. Bygningen er bestemt til en Børs og til et Sæde for Handels-Retten. Den skal have Skikkelsen af en lang Fiirkant, og udenpaa prydes med mange udhugne Medaillons, der forestille de forskjellige

Mynter i Europa. Den omgives af en Søilerække i jonisk Orden, der danner en Buegang, som om Vinteren kan tjene til Spadseregang.

Kongen af Neapel har befalet, at de, der paa deres egen Grund ville lade grave efter gamle Mindesmærker, maa indgive en Ansøgning desangaaende, tillige med en Plan af den Grund, de ville grave paa. Tilladelsen skal kun gives, naar det kan godtgjøres, at de tilværende Mindesmærker, som Templer, Kirker, Amphitheatre, Stadsmure, Vanledninger og Gravmæler ikke beskadiges ved Gravningen. Intendanterne i Provindserne skulle ansætte Opsynsmænd ved Gravningen, hvilke det paaligger at meddele Regjeringen Efterretning om sammes Udfald; Oldsagernes Academie skal da bestemme, hvilke opgravede Gjenstande, der skulle kjøbes paa offentlig Bekostning og hvilke der skal forblive i Privateierens Hænder, paa det Vilkaar, at de hverken mishandles eller sendes ud af Landet.

I Amsterdam gjøres med Regjeringens Minde et Laan af 500 Tusinde Gylden, som ere bestemte til at udruste bevæbnede Krydsere og Kapere.

Kong Joseph har stiftet en ny Orden, som kaldes den Kongel. Orden for begge Sicilierne. Den skal bestaae af 600 Riddere og 150 Commandeurer. Ordenens Decoration er en femkantet Guld-Stjerne, rød emailleret, med en Guldørn over samme, og hængende i et azurblaat Baand. Indskrivten er: Renovata patria (det fornyede Fædreneland), og paa den anden Side Kongens Brystbillede.

I hele Kongeriget Portugal er det blevet forbudet enhver Civil at bære Vaaben.

Den Svenske Ambassadeur var endnu d. 25 Martii i Petersborg. Han venter paa en Svensk Fregat, der skal føre ham fra Liebau til Sverrig.

Billedhuggeren Canova har til Forfærdigelsen af Keiser Napoleons Billedstøtte i overnaturlig Størrelse faaet anvist 100,000 Rdlr.

Kniphausen er nu blevet taget i formelig Besiddelse af Kongen af Holland.

Det hedder, at den bekjendte Kotzebue skal være død paa sit Gods i Esthland.

Ved de Franske Troppers Mønstring i Egnen af Valladolid hændte sig nylig det ulykkelige Tilfælde, at General Malher blev ihjelskudt ved en Ladestok, som en Soldat havde ladet sidde i Geværet.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 52.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 9 April, 1808.

Det Svenske Hofs Declaration mod Rusland, med Oversætterens Anmærkninger.

(Sluttet.)

At forlange, at Sverrig skulde tjene Rusland til Bolværk, efterat det havde behaget dette, at udæske Engelland, at Sverrig skulde opofre sin Flaade og sin Handel, for at forsvare Kronstad og Reval, det var dog virkelig for meget (19). Ogsaa begyndte Rustningen paa de Russiske Grændser strax med disse Forslag. Kongen ansaae dem endnu med Tryghed; saalænge som man ikke anførte nogen Anke, og som der ikke var noget Afgjørende i Forslagene. Iøvrigt fremstillede det Tilbud, at fredlyse Østersøen ved Convention, en Udsigt til Rolighed og Fordele for Rusland og for hele Norden, der syntes ei at kunne forkastes uden stort Ansvar. Friere, end de under hele Krigen havde været, kunde de Russiske Havne aabnet sig for en saadan Afsætning af deres Frembringelser, der hidtil ikke kjendtes. Nærmelse mellem begge Hoffer, Handelsliveligged, Ro efter en ulykkelig Krig, nogle

(19) Rusland har aldrig forlangt, at Sverrig skulde tjene det til Bolværk. Hvor man er forskandset med Steemure pleier man ikke at betrygge sig med Gjærder. Forbittret over den mod Dannemark udøvede Skjændselsdaad, fordrede Keiser Alexander, at Kongen, overensstemmende med sine Allianer, skulde beskytte Østersøen mod enhver Voldsomhed og medvirke mod Engelland. Keiseren fordrede altsaa at Sverrig skulde tjene Østersøen, ikke Rusland til Bolværk; at det skulde forsvare dette Hav, ikke Cronstad og Reval: to Stæder, som Rusland er mægtigt nok til at forsvare selv. At Sverrig ikke kunde medvirke til Østersøens Forsvar, uden at opoffre sin Flaade og sin Handel er en qvindagtig Frygt, som ikke harmonerer med den stolte Tone, der hersker i den hele Declaration. Sin Handel har det allerede opoffret ved at udelukkes fra Fastlandet — sin Flaade kunde det næsten ikke opoffre, fordi det for største Delen allerede har opoffret den i Krigen med Rusland, og det, som det endnu har tilbage deraf kun ere ubetydelige Levninger. Det eneste, som Kongen har vundet ved sit Forbund med Engelland, ere de Naadepenge, som det betaler ham under Navn af Subsidier. Men disse flyde i Kongens Casse. Det Svenske Folk vinder intet derved. Det har mistet sin Handel, det føler Krigens Trængsler og maa mætte det Brittiske Søuhyre med sine Sønners Blod.

Bifaldsyttringer efter en end ulykkeligere Fred, see det var alt, hvad Kongens Tilbud indeholdt for Keiseren. Det gjordes med fuld Tillid til Engellands Indvilligelse: Hs. Maj. ventede Bekræftelsen derpaa længe inden den saa frygtede engelske Flaade kunde bringe Hævnen ind i Østersøen (20). Man drev paa Svar: Kongens Ambassadeur skulde udvikle det fælles Tarv i en særdeles ham lovet Audients den 15de Febr., da Ambassadens Meddelelse med Sverrig med Magt afskjæres og de Russiske Tropper gaae ind i Finland med følgende Proclamationer (her følge den Russiske Proclamation til Svensk Finlands Indbyggere, (see Skilderiet No. 44), een til Præsterne ved Grændsen (g) og een til den Svenske Armee (h).

(g) Denne lyder saa: "Min Herre! Vær saa god at modtage disse Proclamationer, som en Sikkerhed, og meddeel deres Sognefolk Indholden, hvorefter strax skal følge en Sikkerhedsvagt fra Hs Maj. Keiseren af Rusland." Disse Sedler vare haandskrevne.

(h) Denne er saalydende: Soldater! Det er med Smerte, at min allern. Keiser seer sig tvungen, imod sin Villie, til at lade sine Tropper marchere ind i Finland, hvilket blot har til Hensigt en kraftig Beskyttelse, Fredens og Rolighedens Vedligeholdelse, saavelsom Finlændernes Vel. — For at udføre denne billige Forholdsregel har Hs. Keis. Maj. befalet ikke at lade fyre først, indtil I, forglemmende Eders Frihed og foragtende Rolighed, begyndte at være virksomme; og til vor store Misfornøielse have I alt gjort dette. Vi fornye disse Hs. Keis. Maj. Ordrer, forsikkrende den Finlandske Nation om hans oprigtige og sande Velvillighed for dette Land, og garanterende Eder paa ny, Soldater, at I have Deel i Hs. Keis. Maj. Naade. I gode Finlændere, som Eders Skjæbne har ladet henhøre til Landets Krigerstand, I ere mere at beklage; I forlade Eders Arne, Eders Frænder, og gaae at søge Døden for en uretfærdig Sag. Soldater, min allernaadigste Keiser har befalet mig at love hver af Eder, der frivillig nedlægger Vaaben, at han kan gaae hjem eller hvorhen ham tykkes, og desuden at betale for hvert Gevær 2 Rubler, for en Sabel eller andet Vaaben en Rubel, og for hver Hest 10 Rubler. Hvo af Eder elsker saaledet Rolighed, at han ei vilde ile at modsætte sig enhver uretfærdig Opbydelse til Krig, for at forskaffe sig et roligt og lykkeligt Liv, under min allernaadigste Keisers Beskyttelse. I Hovedquarteret i Lovisa d. $\frac{10}{22}$ Febr. 1808 — Originalen er underskreven af Grev Buxhörden.

(20) "Bringe Hævnen ind i Østersøen?" Retfærdige Himmel! Saaledes taler en Regjering, der bekjender sig til den evangeliske Lære og som straffer Gudsbespottere! Saaledes taler en Konge, der ved Slægtskabs og Alliancers Baand er saa nøie forenet med Dannemark! Altsaa var det Hævngjerrighed, der drev Engelland til at begaae een af de blodigste og meest uhørte Voldsgjerninger? Men hvad og hvem skulde da egentlig hævnes her? Hvor ingen er fornærmet, lader Hævn sig ikke tænke. Rusland har ikke fornærmet Engelland, Dannemark endnu mindre, Sverrig var, og er jo endnu, dets inderligste Bundsforvandte. Hvorledes kan Kongen da sige, "at den Engelske Flaade bragte Hævnen ind i Østersøen"? Men det Svenske Cabinet vil undskylde en uundskyldelig Fremfærd og derfor har det ligesaa liden Agtelse for sund Menneskeforstand som for de ubrødeligste Løvter og helligste Forbund.

Nu dømme enhver lovlig Regjering, enhver kæk og retskaffen Militair, enhver trofast Undersaat, om denne Fremfærd: Et svigefuldt Indfald i en fredelig Naboes Land, forudgaaet af Opbud til Oprør, er uhørt endog i disse sidste Tider, der ellers ere saa rige paa Voldsomheds og Uretfærdigheds Exempler. Det Russiske med Frankrige allierede Rige er ikke mægtigt nok til at udsætte sig ved Folkerettens Formaliteter for nogen Modstand i en ved Aarstiden afskaaren Provinds: det behøver Overraskelse og Bestikkelse. Regjeringen stræber at kjøbe Folket i Masse ved Frihedsløfter: Generalen vil kjøbe Soldaterne stykvis, som han har kunnet kjøbe Vornede paa Torvene i Petersborg eller Riga.

Trofaste Indbyggere i Finland, agtværdige Folk, Eders Konge har, under sin hele Regjering,

fremmet Oplysningen, Agerdyrkningen og Velstanden i Eders Land (21), en troløs Nabo truer at styrte Eder igjen tilbage i de fortige Aarhundreder: Eders Naboskab blev ham en Bebreidelse. Hans Glavind svinges over Eders Hoveder, hans blodige Hænder udstrækkes over Eders Eiendomme, hans Mordbrande over Eders Boliger; hans Løvter betyde intet uden hans Ønske at nærme sig uden Fare. Bedrøvet over Krigens Ulykker, men styrket ved sin Bevidsthed, ei at være dens Aarsag, veed Eders Konge, at Eders Hjerter ville forblive uforandrede (22) og Eders Mod urokkeligt, indtil han kan anvende sine og sin Allieredes Kræfter til at beskytte Eder, og til at hævne Eder!

Stockholm den 11te Martii 1808.

---

(21) Lad den Svenske Nation træde frem og sige: om deres Konge har fremmet Oplysning! Er ikke Tænke og Skrivefriheden paa det uforsvarligste blevne undertrykte under hans Regjering? Gaaer man ikke paa Jagt efter frimodige Skribenter som efter Ulve og Bjørne? Forfølgelses-Raseriet skal i de seneste Tider endog være gaaet saavidt i dette ulykkelige Land, at en meget anseelig Mand, der vovede at laste Engellands skjændige Opførsel mod Dannemark, maatte efter Kongens Befaling forlade det Svenske Rige inden 24 Timers Forløb.

(22) Kongen stoler overmaade meget paa sine Undersaatters Trofasthed og uforanderlige Sindelav. Men mon den Svenske Nation da er uvidende om, at Kongen for ikke meget længe siden solgte Staden Wismar med alle hans der boende trofaste og agtværdige Undersaatter til den Høistbydende, for at kunne bestride sine Reiseomkostninger? Mon det havde gaaet "Finlands trofaste Indbyggere, hiint agtværdige Folk" et Haar bedre, dersom Omstændighederne havde gjort det nødvendigt? Mon det havde kostet den Svenske Regjering mere Overvindelse at sælge Finland end Wismar? Ingen Under at en fremmed General kan kjøbe Soldater stykviis i et Land, hvor Regenten selv sælger sine Provindser stykviis.

Noget om Dansk Peberrod.

I forrige Uges Adresse-Contoirs-Efterretninger, læste jeg en Bekjendtgjørelse: "at Tydsk Peberrod var til Falds for 10 Mk. Lispundet". Der har været en Tid i sidste Efteraar, da Farten var stoppet formedelst de Engelske Krydsere, at dette Produkt, end ikke var at faae for Penge her i Staden. Denne Mangel af en næsten daglig nødvendig Husholdnings-Rod, som dog ikke er mere privilegeret paa Tydsk end paa Dansk Bund, synes at hidrøre fra, — og den er det virkelig, — en aabenbar Ligegyldighed eller Skjødesløshed af vore Havedyrkere, trindt omkring Hovedstaden, saavel som fjernere borte i denne og flere Provinzer, efterdi, at Dansk Peberrod, ligesaa god som den Tydske, letteligt og uden særdeles Besvær og stor Bekostning, hos os selv kan avles og frembringes, og hvorved denne ikke ubetydelige Udgivt til Fremmede kunne spares; og vel at mærke: at den Skilling som er sparet, er ligesaa god som den der er fortjent: — er et gammelt ædelt Axioma. Hvad jeg herom kortelig vil fremsætte, er ikke noget nyt; men ikkun en fornyende Erindring, og som maaske ligesom mange andre gode gamle Verdens af Glemme gaaede Lærdomme trænger til Gjenfødelse: det er nemlig Naturbeskriveren Fleischers Havebog — den jeg i flere Henseende har afbetjent mig i min engang ejede vidtløftige store og af circa 40,000 □ Alen bestaaende Have i Holbek. Bogen er mig nu ude af Hænder, da denne tillige med mange flere, i den ulykkelige Bombardements Nat 5te Sept. f. A. deels bleve brændte — og deels under Volden bortstjaalne. Jeg kan imidlertid tilbagekalde i min Hukommelse den hele Plantagebehandling, som jeg med Held, flere Gange i en Deel af de 21 Aar jeg dyrkede — og lod dyrke

forbemeldte Have; og som var saaledes: Jeg afmaalte til en Peberrodsplantage en □ af 8 Alen af bedste Muldjord, inddeelte den i 3 Bede, hver af 2 Alens Brede fra Nord til Syd, lod ethvert kulegrave til 1 Alens Dybde, og med løbende Gange imellem, som dog ikkun bleve overfladig rensede. Bedene selve, bleve belagde med en halv Alen høit, god, frisk Hestegjødning, hvilken blev sammenstampet til et godt Qvarteer eller ¼ Al. Den rensede Muldjord blev nu lagt ovenpaa, at det udgjorde 3 forhøjede Bede, med 2de Mellemgange. Naar den muldrede Jord saaledes havde lagt nogle Dage at synke, og derefter pyntelig tilreven, forskaffede jeg mig af den hist og her i Haven skjødesløs og slet voxende Peberrod, og tog deraf de fineste Stengler, ikkun af en Pibestilks Tykkelse, som afmaaltes saavidt mulig til 12 Tommers Længde, efter at alle de fine Trævler vare afpudsede. Ethvert Beds Inddeling skedte saaledes: at naar den første Rad imod Syd, et Qvarter i Muldjorden, og et Qvarter Sideværts Øst og Vest, faaer Betegning til 4 Planter, faaer den anden Rad som følger 9 Tomme derefter ikkun 3, saa at alle Rader komme til at staae over X for hinanden. Med en Træstok af en Tommes Tvermaal, borer man hver Rad igjennem, noget paa Skraa imod Syd, lige til Overfladen af Gjødningslaget, hvorfor imod Syd, er at Solen des bedre kan virke paa Planterne som tillige stærk drives af den underlagde compacte Gjødning, den de ikke kan gjennembore, men derimod sætter sin Vext i Tykkelsen. Ethvert saadant Sted modtager paa denne regelmæssige Maade 78 Planter, og for alle 3 Bede 234, som efter 2 Aars Forløb, giver i Vægt mange Lpd. skjøn, tyk og kraftfuld Peberrod; men efter 3 Aar end mere og bedre.

Plantningen selv, skeer saaledes, at naar Hullet med Stokken er boret, nedstikkes Planten deri, og omgives med sin Muldjord lige op med Bedet; og overlades derefter til den velgjørende Natur selv. End maae det erindres, at denne i alle Husholdninger uundværlige Plante, som uden saadant Anlæg, er et sandt og uudryddelig Ukrud i en Have, da enhver liden Trævl, groer ei allene ned som en Pælerod saavel som til Siderne, til ingen Nytte i Husholdningen, men til megen Skade for andre Havevexter; kan paa hin anviste Maade afværge en Udgivt for Danmark til Tydskerne, af mange Tusinde Rdlr., og tillige forekomme, at ingen Mangel, kan blive hos os selv, naar ikkun Havedyrkere vil agte derpaa. Hvad her er bragt i fornyet Erindring er flere Aars prøvede Erfaring af

Jens With,
Kammerraad.

Continuation af foregaaende Anmeldelser om patriotiske Bidrag til en ny Flaade:

Endeel af De Hrr. Søe-Lieutenanter tilbudet 1440 Rdlr. af deres Gage til et armeret Fartøi; og Hans Kongelige Majestæt som med megen Velbehag ansaae dette Offer, befalede at et saadant til denne Sum passende strax skulde sættes i Bygning paa et privat Værft.

Hr. Kammerherre Kragh Juel Wind Ahrenfeldt tilbudet 16 Stkr. Bøgetræer af den søndre Skov ved Sæbyegaard.

Selveier Krogh til Fjeldgaard i Torslew Sogn tilbudet 10 Eeger af sin Gaards Skov.

Hr. Capitain Hans Peter Koefoed leveret en Canon-Chaluppe, som han paa egen Regning har ladet bygge og forsynet med complet Inventarium.

Hr. Provst Jørgensen i Helsingøer offereret 100 Alen Egeplanker.

Hr. Justitsraad Thorlacius indsendt 408 Lod forarbeidet Sølv og 100 Rdlr. d. C.

Tvende Mænd i Glückstad, som ikke ønske sig navngivne, offereret 2000 Pd. saltet Kjød.

(Fortsættes.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Under d. 31 Martii er udfærdiget følgende Kongelige Forordning: Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, etc. etc. Gjøre vitterligt: Omstændighederne kunne mueligen kræve, at et Antal fremmede Tropper i nogen Tid forlægges til Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn og dens Omegn. Vi opfordre derfor herved enhver af Stadens og Forstædernes Indvaanere, til at modtage disse Fremmede med Velvillighed, drage billig Omsorg for deres Tarv, og afholde sig fra alt hvad der kan give Anledning til Misforstaaelse og Uordener; Og da Vi have fundet det nødvendigt for denne Tid at anordne et strængere og mere udvidet Politie-Opsyn, saa befale Vi i saadan Henseende følgende: 1. Anordningerne mod Omløben, Sammenstimling og anden Uorden paa Gaderne, skulle paa det alvorligste overholdes. 2. Alle Vertshuse, Skjænkestuer og Billardstuer skulle være lukkede fra den Tid Tappenstreg eller Tapto er slagen, indtil Reveillen gaaer, og ingen Gjæster opholde sig der om Natten. 3. Paa dertil beqvemme Steder, i Staden og dens Omegn, holdes Politie-Vagter, som besættes med fornødent Mandskab af de borgerlig militaire Corpser. Vagt-Mandskabet bærer til Udmærkelse et brandgult Skjærf fra høire Skulder til venstre Side, og en Hatte-Kokarde af samme Farve. 4. Stederne, hvor disse Vagter holdes, gjøres kjendelige, ved der ophængte Tavler, med Indskrift: Politie-Vagt, og neden under: "Corps de garde de Police." 5. Politiet og Vagtmandskabet har paa det nøiagtigste at haandthæve Orden og Rolighed, og uden Persons Anseelse anholde enhver, som forseer sig derimod. De skulle, for at vaage over Gade-Freden, flittigen patrouillere; og naar det begjæres, styre til Rette ved de i Husene forefaldende Uordener. Bemærker Patrouillen paa sin Vei nogen ualmindelig Larm i noget Huus, da bør den, som anfører Patrouillen, undersøge hvad dertil er Aarsag, og om Patrouillens Hjelp er fornøden. 6. Modsætter nogen sig denne offentlige Magts Befalinger til Ordens og Roeligheds Vedligeholdelse, eller fordrister han sig til at lægge Haand paa nogen af Politie-Opsynets Personale, naar dette udøver sine Forretninger, da

straffes han med haardt Fængsel, anden corporlig Straf eller offentligt Arbeide, eller endog paa Livet, efter Sagens Beskaffenhed. 7. Til at paakjende Sager af dette Slags, have Vi for Kjøbenhavn og dens Forstæder anordnet en overordentlig Politie-Ret, bestaaende af en af Politie-Rettens og en af Lands- Over- samt Hof- og Stads Rettens Assessorer i Kjøbenhavn, og af 3de Officerer, nemlig: een af Vor Søe-Etat, een af Vor Land-Etat, og een af det kjøbenhavnske borgerlige Militaire. 8. De fremmede Militaire, som ved en foreløbende Undersøgelse skjønnes at have gjort Brud paa den offentlige Roelighed og Orden, udleveres, med en summarisk Beretning om det forefaldne, til deres respective Chefer, for, efter disses Foranstaltning, ved deres egne militaire Retter at dømmes og straffes. 9. Alle andre, civile eller militaire, som opholde sig i Kjøbenhavn eller dens Forstæder, blive for slige Forbrydelser at tiltale og dømme ved den i §. 7 nævnte overordentlige Politie-Ret. 10. Denne Ret har at paakjende deslige Sager, som dertil henvises, efter Lovene, Politie Anordningerne, og for saavidt militaire angaaer, efter Krigs-Artiklerne. Dens Domme ere ingen Appel undergivne, men bør, saafremt den Skyldige ikke tilkjendes en Straf, der overstiger 6 Ugers offentligt Arbeide, eller derimod svarende militair Straf, uopholdeligen tilstilles vedkommende civile eller militaire Øvrighed til Execution. I andet Fald bør Dommen strax indsendes til Vort Danske Cancellie, for, af samme, for saavidt de civile angaaer, eller fra General-Auditoriatet, for de millitaire, at forelægges Os til Stadfæstelse eller Forandring.

Paa Herlufsholm findes to Træer, der baade for deres Ælde og ualmindelige Størrelse og Tykkelse ere høist mærkværdige. Det ene er et Poppeltræ, som staaer omtrent 50 Alen fra Kirken og Bygningen i Skolegaarden. Det er omtrent 50 Alen i Høide og 14 Alen i Omkreds. I en kort Afstand fra denne Poppel staaer et Asketræ, der ved Roden er 10 Alen i Omkreds og har en Høide af 40 Alen. Begge skulle, efter Sagnet, være plantede af Skolens første Discipler. Dette fortælles ogsaa om et for vort Clima temmelig høit og smukt Fyrretræ, der ligeledes staaer i Nærheden af Skolebygningen. I Mandsminde have disse Træer næsten ikke forandret deres Udseende det allermindste.

Det Caperskib, som nyligen er bleven bygt i Flensborg, er nu ganske udrustet, og føres af Capitain Christiansen. Man har saa meget mere Grund til at haabe, at han vil gjøre Engellænderne al muelig Afbræk, da de i Fjor have røvet et Skib fra ham.

Fastemarkedet i Rendsborg, som hidindtil har været udsat, har taget sin Begyndelse den 4de d. M., og besøges som sædvanlig af mange Kjøbere og Sælgere.

Enkelte Transporter Franske og Spanier passere endnu daglig igjennem Rendsborg og Slesvig for at støde til Prindsen af Pontecorvos Armee. Det hedder ogsaa i Holsteen, at 6000 Mand Hollændere, under Divisionsgeneral Gerard, skulle forene sig med denne Hær.

Fra Kiel meldes, at Directeuren for det udenlandske Departement, Hr. Greve Joachim v. Bernstorff og to af Departementets Secretairer, Legationsraaderne de Hrr. Ployn og Manthey, have tiltraadt deres Tilbagereise derfra til Kjøbenhavn.

Under d. 7 d. M. har H. Maj. tilkjendegivet Cancelliet, at der skal samles et Infanterie-Regiment af 1800 Mand, hvis Bestemmelse skal være at gjøre Garnisons-Tjeneste i Kjøbenhavn og bidrage til Stadens og dens Forstæders Værn, saalænge denne Krig varer. Det skal kaldes Kjøbenhavns Infanterie Regiment, og inddeles i 12 Compagnier. Det skal om mueligt bestaae af Frivillige. Enhver sig her opholdende tjenstdygtig Mand, som ikke ved anden Bestemmelse er kaldet til Statens Tjeneste, især dem, som henhøre under Borgerbevæbningens anden Afdeling og Brandcorpsets Overcomplette, opbydes til at melde sig for den anordnede Session. Denne bestaaer af Etatsr. og Cancell. Deput. Monrad, Oberst v. d. Schulenburg, som commanderer det ny Regiment, Stadshauptmand Hallander og Auditeuren ved det borgerlige Infanterie, som fører Protocollen og Rullen. Til de frivillige Anmeldelser fastsættes en Termin af 4 Dage, hvilken af Sessionen nærmere bekjendtgjøres, og haver samme da tillige at ordne alt for Udskrivning, saafremt den maatte blive fornøden, i hvilket Fald den foretages i de paafølgende 4 Dage, saa at alt inden 8 Dage kan tilendebringes. Til hver af dem, som frivilligen anmelde sig inden 24 Timers Forløb betales 10 Rdlr. Douceur; til hver af dem, som

melde sig i de næste 24 Timer, 5 Rdlr., og til hver af dem, der senere anmelde sig, 2 a 3 Rdlr., naar de ere befundne tjenstdygtige og have aflagt Eden; hvorimod i det Tilfælde, at det maatte blive fornødent at skride til Udskrivning, det saaledes udskrevne Mandskab ingen Douceur erholder. Det tjenstdygtige unge Mandskab, som udskrives, bør være i den Alder fra 20 til 36 Aar. Naar Regimentet i forommeldte 8 Dage er complet, skal det den 9de Dag organiseres og inddeles, og den tiende Dag mynstres.

Udenlandske Efterretninger.

Moniteuren leverer følgende omstændelige Efterretning om den Russiske Minister Alopæus's Hæftelse i Stockholm. Den 3 Martii om Natten Kl. 2 lod Konaens Adjutant, Oberst Baron Boye sig melde hos Ministeren, og erklærede ham, at han havde Befaling, at arretere ham og tage hans Cancellie og Papirer under Forsegling. Alopæus protesterede naturligviis derimod og vilde forsvare sig; men der indfandt sig Officierer og en talrig Afdeling Livgarde, og han havde nu intet andet Valg end at underkaste sig. Man vakte og opsøgte alle de, der ere ansatte ved det Russiske Cancellie, og alle i Huset bleve bevogtede. En Lieutenant af Garden skulde være ansvarlig for Ministerens Person, og fire Underofficierer var det overdraget at holde Vagt over Embedsmændene ved hans Legation. Dørene bleve bevogtede af Skildvagter. Man foreslog Mad. Alopæus, at forlade sit Huus, for at boe et andet Sted i Staden, eller at finde sig i, at blive indelukket i sit Huus. Man kan let forestille sig, at hendes Valg ikke kunde være tvivlsomt. Denne ulykkelige Kone havde 10 Dage tilforn fristet den Skjebne, at miste sin Søn. Vagten havde faaet følgende Befaling: Den forrige Russiske Minister ved det Svenske Hof tør, ligesaa lidet som hans Secretairer og Betjente, forlade Huset; de tør hverken skrivtlig eller mundlig have noget Slags Samqvem med nogen; ingen tør indlades til dem, uden at være forsynet med et Tilladelses-Bevis fra Ministeren for de udenlandske Anliggender eller fra Stadens Gouverneur. — Stadens Undergouverneur begav sig til den Russiske Minister, for at gjøre Aftale med ham

angaaende hans Huses Fornødenheder. Ministeren modtog ham med Værdighed, og svarede, at han fra Kongen af Sverrigs Side ikke forlanger nogen Gunstbeviisning; at man, da han var gaaet saa vidt i sin Voldsomhed, kunde sulte ham, men at han tilhører en Souverain, der er stor og mægtig nok til at hævne ham; at han forundrer sig over, at man for Alvor vil tale med ham om de enkelte Dele af hans huuslige Indretninger; denne Omsorg paaligger hans Forvalter, og dersom man vilde gaae saa vidt, at negte denne, at paatage sig samme, saa vilde hans Gesandtskab lade sig nøie med Brød, og hans Landsmænd vilde uden Tvivl vide at hævne saa mange Beskjæmmelser.

Dr. Gall synes at gjøre stor Lykke i Paris. D. 29 Martii aabnede han sin sjette Forelæsning.

I Paris oprettes en mediciinsk Anstalt, som strax kan yde Hjelp i smittsomme Sygdomme, ved Børnekoppers Udbrydelse, eller naar nogen er druknet, eller qvalt af Damp. I hvert Arondissement af Paris skal der ansættes en Læge, som bestemmer den fornødne Behandling.

Efter den Svenske Krigs- og Civilcalender for indeværende Aar skal den Svenske Armee bestaae i Fredstider af 50,000 Mand, men den bestod, førend Completteringen og Opbydelsen, i det høieste kun af 45,000 Mand. Deraf staae i Finland, under Gener. Klingspor, 18,000, i Skaane, under Gener. Toll, 9000, ved Gothenborg, under Gener. Adj. Vegesack, 8000 Mand, samt to Reserver af 10,000 Mand under Gener. Armfeldt. De Armeer, som fra to Sider rykkede frem mod Sverrig, ansloges tilsammen for 80,000 Mand. — Generalitetet bestaaer af Feldtmarchal, Fyrsten af Hessenstein, af 3 Generaler, Sven af Winklerfeld, Grev Moritz Klingspor, Gener. en Chef i Finland, og Friherre J. C. Toll, Gener. Gouv. i Skaane; af 14 Gener. Lieutenanter og ligesaa mange Gener. Majorer, af 33 Gener. Adjutanter hos Kongen og 93 Oberster. — Gardecorpset bestaaer af 7075 Mand, Artilleriet af 3600 og de øvrige 40 Infant. og Cavallerie-Regimenter og Batailloner med de Tropper, der forhen stode i Pommern, 32,600 Mand, altsaa hele Armeen af 43,275 Mand. — Den Svenske Krigsflaade bestaaer af Storadmiralen, Hertugen af Sødermanland; af Admiral Friherre J. G. Lagerbjelke, af 6 Vice- og 11 Contreadmiraler. Chefen for den hele Skjerflaade er Adm. Lagerbjelke; Chef for Sveaborg Escadren er Vice-Admiral Cronstedt, Chef for Åbo Escadren Vice-Admiral v. Stedingk, Chefen for Gothenborg Escadren Contre-Admiral de Frese, og Chef for Stockholms Escadren Contre-Admiral Hjelmstjerna. Foruden Skjærflaaden bestaaer den Svenske Marine, som 16,000 Matroser ere bestemte for, og som i de senere Tider ikke har faaet nogen Tilvæxt, af 20 Linieskibe og 16 Fregatter, men hvoraf endeel ikke ere mere i tjenstdygtig Stand. — Den, som veed, at det er lettere at have Tropper og Krigsskibe paa Papiret end in natura, vil neppe lade sig skuffe af denne pralende Optegnelse, uagtet den er tagen af den Svenske Krigs- og Civil-Calender.

Indbyggerne i Bolton i Lancashire, have den 22 Febr. ladet overlevere Underhuset en Ansøgning, hvori de bede om Fredens Gjenoprettelse, saafremt Betingelserne kunne bestaae med Landets Ære og Velfærd. Regjeringen lod dem svare: at den ikke vilde lade forbigaae nogen gunstig Leilighed til at underhandle paa Grundvolde, der kunne tilveiebringe en ærefuld og varig Fred. — Ponsebon forlangte at vide, om der virkelig gives en Subsidietractat med Sverrig, da den hidtil ikke er bleven Huset forelagt, endskjønt det hedder, at en betydelig Sum Penge allerede er sendt til Sverrig. Canning svarede, at der hidtil manglede 8 til 10 Poster fra Gothenborg, men at der fra den Engelske Gesandt i Stockholm nu er indløben Depecher, som sige, at denne Tractat virkelig er underskrevet. Penge ere rigtig nok afsendte til Sverrig, men denne Afsendelse grunder sig ikke paa den ældre, men paa den ny Alliance, som man med Vished veed er sluttet.

Fra London meldes, at de Vestindiske Plantere og Kjøbmænd ere i saa stor Forlegenhed med at blive af med deres Varer, at man har maattet nedsætte en Committe, der skal undersøge, hvorledes Forbrugen af Vestindiske Hovedproducter kan forøges, ved at anvende Sukker og Molasser til Destillering.

Henved 30,000 Engelske Undersaattere have overgivet Parlamentet et Bønskrivt om Fredens Gjenoprettelse.

Efter en Befaling fra Ministeren for de indenrigske Anliggender er i Frankrige oprettet en Læ-restoel for Landoeconomien, saavel theoretisk som praktisk, ved den Keiserlige Veterinairskole i Alfort, i Nærheden af Paris, og til Lærer er ansat Yvart, som er bekjendt for adskillige gode Skrivter. Den praktiske Undervisning skal gives paa Professorens egen Avlsgaard. Regjeringen giver Eleverne fri Undervisning og Logie, og de betale Kosten med 5 Rdlr. om Maaneden. Candidaterne indgive deres Ansøgning om Optagelse til Ministeren for det indenrigske Departement; der forlanges af dem at de skulle kunne læse og skrive correct, og være forsynede med Certificat paa god Opførsel fra deres Hjemstavns Øvrighed.

Paa de senere Aar begynde enkelte Godseiere i Rusland at lægge Vind paa et bedre Jordbrug og Qvægavl. Disse gode Ideer ere fornemmelig en Virkning af, at mange af de unge Præster have hørt Forelæsninger over Oeconomien paa Tydske Universiteter, og medbringe Varme og Kundskab for denne vigtige Gjenstand, og hvoraf der spores god Virkning i Lief-, Cur- og Esthland.

De formuende Indvaanere i Berlin have endnu ikke kunnet tilveiebringe de resterende 600,000 Rdlr. af den paalagte Contribution i rede Penge. Adskillige Handelshuse have derfor oprettet en Committe, hvor de, der mangle Penge til at betale Contributionen, kunne faae dem laante til billige Renter — 11 PC.! For at have Contanter til at bestride Stadens Udgivter har Committeen seet sig nødsaget til at gjøre et Laan af 600,000 Rdlr. i Hamborg. Den faaer denne Capital paa 10 Maaneder mod 5 PC. Rente, paa Vexler, der udstedes af de første Berlinske Handelshuse, hvoraf hvert skulde girere 40,000 Rdlr. De fire første Handelshuse i Berlin Schikler, Wolf, Levy og Benicke vægrede sig ikke ved at girere denne Sum. Men de øvrige 11 gjorde Ophævelser, og Committeen maatte midt om Natten lade sig hente ud af deres Huus. De beqvemmede sig omsider til at girere hver 10,000 Rdlr., men paa det Vilkaar, at hver især kunde vælge sig endnu tre Handelshuse; saaledes at ingen af dem i Grunden er Borgen for mere end 10,000 Rdlr. Paa denne Maade blev Sagen afgjort.

Hertugen af Kent har tilskrevet Kongen hans Fader, at da man har sikker Efterretning om, at

der fra Algeziras er ankommen en Befaling til Madrid, ufortøvet at beleire Gibralter, saa tilbyder han sig at afgaae til denne Fæstning og tiltræde sin Post som dens Gouverneur. — Han har derpaa ladet offentlig kundgjort for Officiererne ved Armeen: at Resultatet af ovennævnte Skrivelse var: at han ikke afgaaer til Armeen.

Blandt mange andre Abekatter gjør nu en i Paris nylig ankommen Orang-Outang stor Opsigt. Den er klædt som en Dame i en Rodingot og naar man træder ind i dens Værelse anstiller den sig meget peent, bedækker Laarene og Fødderne med Slæbet, og teer sig som et velopdraget Pigebarn. Den spiser ved et Bord med megen Anstændighed, leger gjerne med Serviettén som et Barn, skjuler sit Ansigt dermed, og naar den blotter det igjen, giver den et Glædesskrig fra sig. Den sover i en Seng med et uldent Tæppe. Roer er dens Livret.

Nat-Telegrapher.

Høist vigtigt er det unegteligen at kunne signalisere om Natten, naar Fienderne anfalde een eller anden af vore vidtløftige Kyster. Ligesom man har Telegrapher til at signalisere med om Dagen, saaledes maatte man ogsaa kunne have Telegrapher til at signalisere med om Natten. Man kunde enten betjene sig af Fyrværkerier eller af virkelige Telegrapher med transperante Klapper eller Kugler. En god Mekanikus vilde snart udfinde den bedste Maade. Anmelderen lader sig nøie med at have givet Idee til saadan en Indretning, overbeviist om, at den paa høiere Steder vil tages i nærmere Overveielse. Nat-Signaler ere blevne med Nytte brugte i den fjerneste Oldtid. Selv i de Tider, hvor man endnu ikke forstod at beregne Tiden efter bestemte astronomiske Regler, betjente man sig af lysende Signaler om Natten.

Med dette Numer sluttes femte Aaraangs andet Qvartal. Bladet udkommer to Gange ugentlig. Det tilbringes Subskribenterne og betales qvartaliter med 6 Mk. Enkelte Numere sælges ikke. Subskriptionen modtages hos Bogtrykker Höeckes Enke, boende i store Helliggeiststrædet No. 144.

Nyeste

Skilderie af Kjøbenhavn.

Udgivet af J. Werfel.

Tiende Bind.

Kjøbenhavn, 1808.
Trykt paa Udgiverens Forlag, hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 53.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 12 April, 1808.

Ultimatum til Forfatteren af Stykket: Surrogater.

(Indsendt.)

Det er ikke Tingene selv, der forstyrre Menneskene, siger Epictet, men blot deres Mening om Tingene. Sandheden af denne gyldne Sentenz fremlyser noksom af saavel Fortidens som Nutidens Legioner litterære og ulitterære Feider, Stridigheder og Menneskeheden dybt fornedrende Krige; selv nærværende Linier kunne afgive et lidet Beviis derpaa.

Forfatteren af Artiklen: Surrogateri No. 44, troer ved sin senere Replik at forene Sandhed og Ret paa sin Side, i Henseende til de omtvistede Gjenstande; jeg er af modsat Mening, og saaledes beskue vi Tingen fra forskjellige Synspunkter. Saa meget har han imidlertid gjort mig begribeligt, at jeg nu forstaaer Forklaringen af den Sætning: at uskyldige Surrogater, der gjøres almindelig bekjendte, kunne misbruges af Egennytten til Skade for det Offentlige, nemlig ved Forfalskning: at Forfatteren vil have det forstaaet saaledes, var ikke saa let at begribe. Naar et Surrogat gjøres almindelig bekjendt, opgiver man dets Hovedbestanddele og hele Procedure, saaledes at Enhver i Almindelighed kan gjøre Anvendelse deraf; i denne Bemærkelse har jeg antaget det, og i saa Fald kunde Egennytten neppe gjøre Misbrug deraf til Skade for det Offentlige. Forfalskning foregaaer med tusinde nydbare Ting i det daglige Liv, og denne lader sig vanskelig forebygge, saalænge Vindesyge forleder Menneskene dertil. Hvad mine saakaldte betingede Udtrykke, i Henseende til Svovlsyrens Brug angaaer — Betingelser, der kunne gjøres til Bruget af enhver relativ uskadelig Ting — maa jeg anmærke følgende, som jeg beder min Antagonist lægge Mærke til. Naar det i Replikken hedder: at den med Svovlsyre forfalskede Sitronsaft er enten skadelig eller ikke skadelig, og i første Fald ikke bør nydes; at Graden af dens Skadelighed ikke kan komme i Betragtning, tager han, i mine Tanker, høiligen Feil. Troer De, f. Ex., at ægte og uforfalsket Sitronsaft, ja selv den i dennes Sted anpriisede Berberissaft, er virkelig uskadelig, naar man gjør idelig eller umaadelig Brug deraf, og hvo indestaaer os for det sidste; troer De at Vinen,

dette af alle Tidsaldere saa høit anprisede Styrke- og Oplivningsmiddel, er sund naar den nydes ideelig og umaadelig? Troer De, at Brændeviin, som vore agtede Nutidens Læger ansee for nyttig og uundværlig, især for den arbeidende Klasse, i vort koldere Klimat, er sund og uskadelig, naar man udtømmer hele Potter om Dagen? Dette vil De vel neppe. Skulde da disse Ting, fordi deres Brug ere underkastede Betingelser, slet ikke nydes? skulde man ophæve Bruget deraf, fordi de ofte stifte megen Skade og Ulykke. Enhver Ting kan betragtes fra sin gode og onde Side, og dette bør skee, naar den skal underkastes upartisk Bedømmelse. Saaledes gaaer det og med selve Sitronsaften. Denne saavelsom enhver anden Syre kan vist nok vorde skadelig for Sundheden, naar man gjør Misbrug deraf. Om Svovlsyrens Skadelighed eller Gavnlighed vil jeg ikke stride. Imidlertid have adskillige, hvoriblandt jeg selv, ofte i den varmere Aarstid, gjort Brug af fortyndet Svovlsyre i Vand, uden mindste ubehagelige Følger for Sundheden; og selv det Brændeviinssurrogat, min Antagonist berører, nemlig Skedevand, som Russerne skulle gjøre Brug af, kan afgive et Beviis paa, at de meest heroiske Mineralsyrer, uden Skade kunne nydes, naar de ikke misbruges. Dog vilde Salpetersyren, i Henseende til sin Virkning, være et slet Brændeviinssurrogat, uden at tale om dens Dyrhed; thi der er en saare betydelig Forskjel paa en Syre og en Spiritus. Det er forresten allene Graden af ethvert nydbart Middels Virkekraft paa det menneskelige Legeme, der kan bestemme Brugen og Qvantiteten. Af hvad Aarsag hiin Forfatter vil have en Laborant af denne Art, promoveret, er mig atter ubegribeligt. Naar den sidste blot opgiver Ingredienserne af sit Surrogat og Fremgangsmaaden dermed for Sundheds-

kollegiet, troer jeg, han hverken behøver at svede for Doctorgraden eller noget academisk Stempel, da sligt kun afgiver et meget svagt Beviis paa reelle Kundskaber, Talenter og Selvtænken. Selv mangen Licenciat og velbestaltet Doctor, kan være en stor Stymper i sin Kunst, og staae langt under den upromoverede Selvtænker, som ikke har Forelæsning eller Manuduction at takke for sin videnskabelige Uddannelse, og herken er mecanisk Efteraber eller blind Slave af Commentarer eller Systemer, hvilket kun alt for ofte er Tilfældet med hiin. Hvorfor hiin Forfatter vil, at man ikke maa give sig af med at berede Kaffesurrogater, maa han selv bedst vide; imidlertid havde det været ønskeligt, at høre hans Grunde derfor; thi hvad han anfører om den saakaldte Miskmask af Agern, Malt og Cichorie, som han giver Navn af sjellandsk Kaffe og holder for skadeligere end den levantiske, kan vel ikke kaldes Beviis. — Der gives vist nok ogsaa langt andre og bedre Surrogater end de anførte. — Hvorledes levantisk Kaffe virker paa de menneskelige Organismer og den dyriske Oeconomie? hvorledes Agern, Cichorie ꝛc., dette har hiin Forfatter ikke givet sig af med, i hvor nødvendigt det end synes at maatte være for at erhverve sig Tiltro, og for at kunne give sin Bedømmelse derover. Saavel Kaffe som Cichorie drikkes daglig og har været drukket i saa mange Aar, at Erfaring vist nok maa være istand til at kunne afgjøre deres skadelige eller uskadelige Følger. Havde man sporet deres Skadelighed, var Brugen deraf sikkert nok bleven ophævet; man kan derfor med temmelig Vished antage, at det er blot Misbrugen deraf, som bevirker alle skadelige Følger, og det samme er Tilfældet med tusinde andre Ting i det daglige Liv. Enhver Kaffeelsker kan altsaa ubekymret nyde sin empyrevmatiske Nyd-

lingsnectar, den være levantisk eller siellandsk, saalænge han befinder sig vel derved. Gid Krigens Nødsler ikke efterlade sig andre og sørgeligere Følger end et maadeholdende Kaffebrug, da vel for Menneskeheden!

Holbergs Tanker om Caffe og Thee.

Mærkværdigt er det, at allerede Holberg i sin Tid, da Caffe og Thee dog langtfra endnu ikke vare saa almindelige som nu, gjorde begge Dele til en Gjenstand for Satiren. Gamle Sandheder vinde ligesom gamle Vine begge med Aarene. Gives der end flere som finde Behag i den søde Malaga end i ægte gammel Rhinsk Viin, saa kommer der dog Perioder i Livet, hvor Sygdomstilfælde nøde endog den fineste Gane til at bede om et Glas af den ældgamle Rhinsk Viin, der gjemmes paa Rosenborg. Det gaaer os næsten ikke bedre med Sandheden. Med Ungdommens Kaadhed foragter man ofte vore ærværdige Fædres Raad. Vi troe altid at være klogere og indsigtsfuldere end de. Men først naar Nøden er for Døren indsee vi, at vi kunne lære noget af dem, og finde da ofte i gamle, tilrøgede Folianter med Pergamentsbind hvad vi forgjeves have søgt i nydelige Octaver, trykte med Didotske Lettere paa Engelsk Velin og forgyldte paa Snitten. Med Fornøielse afskriver her Forfatteren af disse Linier følgende Scene af Holbergs Jean de France, som, skjønt forfattet for 84 Aar siden, ganske synes at være skreven for vor Tidsalder. Den forekommer ham som et Glas Rosenborgsk Rhinsk Viin. Den Sunde finder ingen Smag deri, saalænge han er sund, men bliver han engang syg, saa griber han med begge Hænder derefter, og føler sig styrket og vederqvæget derved.

Jeronimus. Jo, min Tro, skulde det saa Nabo! jeg holder for at det, som fortæres udi Thee, Caffe og Tobak allene kan beløbe sig til nogle Tønder Guld om Aaret. De Penge blev nu spart for det første i gamle Dage.

Frands. Ach Herre Je! der vil meget til nogle Tønder Guld.

Jeronimus. Sig ikke det, Nabo! i skikkelige Huse slipper man ikke med 100 Rdlr. om Aaret. Det er kuns een Post; vil vi nu regne flere skal man let kunne begribe, hvad jeg siger. Tænk engang forgangen Dag, da jeg og vilde være lidt allamodisk, og gik paa et Caffe-Huus, maatte jeg give en Rigsort for nogle Kopper. Men see om Jeronimus kommer der saa hastig igjen.

Frands. Det har været noget dyrt, men man seer Prisen mærkelig at falde.

Jeronimus. Ikke saa mari paa Thee-Husene; thi jeg har mærket her i Kjøbenhavn, at, naar Prisen er engang forhøiet, bliver den altid staaende, omendskjønt Varene kan faaes for den halve Deel ringere.

Frands. Ja, I har Ret saavidt derudi, Nabo! men vi maa ogsaa have noget for Munden; hvortil duer Penge, naar man ikke vil gjøre sig tilgode deraf.

Jeronimus. Mon der kan være naturlig god Smag udi Vand og brændte Bønner? forsøg at give et Barn blot Caffe uden Sukker, see om det ikke vil spytte det ud igjen. I siger maaskee, at eders Søn Hans Frandsen, saavelsom Andre finde en Himmel-Smag derudi. Jeg svarer: Eders Søn Hans og andre deslige Gjække har i Begyndelsen dog tvunget dem mod Naturen dertil, allene fordi det var fornemt, fordi det var udenlandsk, og siden af Vanen synes at det smager vel.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

I Løverdags d. 9 d. M. Kl. 2 havde de herværende Franske og Tydske reformeerte Præster in corpere Audience hos Hs. Maj. Den første Franske Præst Hr. Mourier holdt i det Franske Sprog følgende Lykønskningstale:

"Sire! den reformeerte Kirkes Præster have den Ære, paa Grund af den naadigste Tilladelse de have faaet, at yde Deres Maj. som deres umiddelbare Foresat, deres allerunderdanigste Hylding, i Anledning af Deres Tronbestigelse, og at anbefale til Deres Kongelige Varetægt den Menighed, der er betroet til deres Veiledning og for hvis Tarv de sørge. Denne Kirke, Sire, en Stiftelse, der for største Delen er grundet af Deres Oldemoder, den udødelige Dronning Charlotte Amalia af Hessen, og som Deres Majestæts fem høie Forgjængere ikke have ophørt at beskytte; som forskjellige Gange har nydt det dyrebare Fortrin at see Dem i sit Tempel, ligesom den høisalige Konge Deres Fader, deeltage i vor Gudstjeneste; hvis samtlige Medlemmer (vi tør indestaae før) ikke give Deres meest trofaste Undersaattere noget efter i Hengivenhed til Fædrenelandet og til Deres Maj.; som endelig, i de Bønner, den opsender til alle Kongers Konges Trone anraaber det høieste Væsen fornemmelig om Visdom og Beskyttelse for dets inderlig elskede Monark; denne Kirke, Sire, smigrer sig med, i Haab om, at dens ny Enevoldsherre, der har arvet Sine Forgjængeres ædle og bevaagne Sindelav i Henseende til os, vil værdige, i Sin store Godhed, fremdeles at ville os vel, og at udstrække over os Sit beskyttende Scepter? Dette Sire, er Gjenstanden for vor allerunderdanigste Fremtrædelse, som vi ledsage med de oprigtigste og ivrigste Ønsker for Deres Majestæts hellige Person, for Dronningen Deres Majestæts Gemalinde, for Deres Prindsesse Datter, og for alt, som sigter, Konge og Folkets Fader! til Deres Tilfredshed og Deres Lykke".

Hs. Maj. behagede at svare væsentligen følgende: Jeg er inderlig rørt ved det, De har sagt mig. Jeg takker Dem. Jeg skal ikke forsømme nogen Leilighed, at bevidne den reformeerte Kirke min Velvillie, og det skal fornøie mig meget, om jeg kan være den til Nytte.

Fra Urolighederne i Kjøge forrige Sommer fortjener adskillige Træk at optegnes for den tilkommende Historieskriver. Følgende Exempel kan tjene til Bevis paa, hvor meget en enkelt Mands Aandsnærværelse kan i Krigstider bidrage til det Heles Gavn. Da en Piquet fiendtlige Tropper, under Anførsel af en vis Lieutenant Jansen, kom til Kjøge, var de bevæbnede Borgere just opstillede paa Torvet. Officieren førte dem bort som Krigsfanger, og erklærede, paa Vedkommendes Forestilling, at de i den Anledning maatte henvende sig til General Cathcart. Kjøbmand Frank i Kjøge, fulgte med til denne General. Paa Spørgsmaalet om disse Folk ikke hørte til Militsen, svarede han, at de vare en Politievagt, som er ansat til Ordenens Overholdelse i Byen, men som ikke har noget at gjøre med de militaire Anliggender. I Førstningen vilde Cathcart ikke troe det, men Hr. Frank talte saa godt for sig, at den fiendtlige General frigav de krigsfangne Borgere. Officieren døde siden i Kjøge af et Saar, som han havde faaet i en Skjermydsel paa Gaden. — Omtrent paa samme Tid var man Vidne til et udmærket Exempel paa Kjekhed. En Landværnsmand var bleven omringet af ni Engelske Husarer. Men han afparerede dem alle saa godt med sin Bajonnet, at han slap fra dem med et meget ubetydeligt Saar. — Da Tømmermester Crane efter den bekjendte Affaire med de to Engelskmænd, var ført i Lænker ombord paa det Engelske Krigsskib, var til hans Lykke, Notarius Publicus, Etatsraad Olsen just nærværende i Kjøge. I hele Kjøge var Etatsraaden næsten den eneste, som kunde tale med den fiendtlige Officier, opsætte en Requisition i det Engelske Sprog og bringe Sagen i Rigtighed. Uden hans Mellemkomst vilde Crane have blevet et Offer for de rasende Engelskmænd, der, under den Trussel, at de vilde afbrænde Byen, fik ham udleveret. — Aarsagen, hvorfor de Engelske skjøde ind i Husene var den, at de troede, Landværnsmændene havde skjult sig der, og at Kjøge vilde blive et nyt Buenos Ayras for dem.

I Søndags Eftermiddag ankom her til Staden Mandskabet af et Russisk Skib, som de Svenske nylig have opbragt.

I Trondhjemsavisen læses en Bekjendtgjørelse, som indeholder et Udtog af en Skrivelse fra den

Kongelige interimistiske Regjeringscommission for Norge af 4de d. M., hvis væsentlige Indhold er: at der, for at afværge Kornmangel i det nordenfjeldske Norge, er føiet den Foranstaltning, for Kongelig Regning at indkjøbe i Archangel, ved Consul Brust, et Qvantum Korn af 20 til 25000 Tdr. Rug. Men da der udfordres endeel Norske Skibe til at transportere disse Kornvarer til Norge, saa paatvivles ikke, at Handelstanden vil anstrænge sig for at afsende Skibe i dette Øiemed, saa meget mere som den aabnede Assurance sikkrer Afsenderne saavel Skibet som Ladningen, og der tillige er sørget for, at om eet eller flere Skibe skulde komme til Archangel saa silde, at det for Kongelig Regning opkjøbte Korn allerede var afskibet og intet mere deraf var i Behold til Afskibning, kan Skipperen faae fuld Ladning for privat Regning, naar der medgives ham et Adressebrev til Consul Brust. Financecollegiet har desuden føiet den Foranstaltning, at i det Tilfælde, nogen Skibsreder eller Afsender maatte ønske sig Hjelp fra Regjeringens Side til Anskaffelsen af det Korn, der behøves til Skibenes Tilladning for egen Regning, naar det Kongelige Korn allerede var afskibet, da kan denne ogsaa faaes under visse Betingelser, saafremt det skulde ansees nødvendigt, hvilket imidlertid ikke formodes. Consul Brust er endvidere bemyndiget til, om han anseer det raadeligt og muligt, at fragte Russiske Fartøier til Rugens Transport og consignere Ladningerne til Trondhjem, Molde og Christiansund, samt, om han finder det hensigtsmæssigt, at lade endeel af Rugen føre til Nordlandene eller Finmarken ved Russiske Barker.

Som Beviis paa den menneskelige Maade, de Engelske Krigsfanger behandles paa af den Danske Regjering, anføres her følgende Bekiendtgjørelse:

Herved bekjendtgjøres det Kongelige Danske Cancellies Skrivelse til Stiftet af 23 Januarii d. A., saa lydende: "I Følge høieste Befaling skulle Man til behagelig Efterretning tjenstligst tilmelde Hr. Stiftsbefalingsmand, at Vexler, som udstædes af Engelske her i Landet anholdte Krigsfanger, i Faveur af de Personer paa Anholdelsesstedet, af hvilke de have modtaget Understøttelse og Forstrækning, og som ere trukken paa et Handelshuus paa Fastlandet, ikke skal behandles saaledes, som Forordningen af 9 Septbr. f. A. har bestemt i Henseende til Vexler, der ere trasserede af Storbritannisk Undersaattere. Ligeledes kan det tillades Engelske Krigsfanger her i Landet at trække i samme Anledning paa forrige Consul Fenwick, saa længe han opholder sig i Sverrig, dog at der, med saadanne Tratter eller Anviisninger aldeles intet Brev maa følge af hvilketsomhelst Indhold. — For end videre at forebygge alt Misbrug af slige de Engelske Krigsfanger tilladte Vexlers Udstædelse, maa Man tillige underrette Hr. Stiftsbefalingsmand om, at Tilladelsen ikkun gjelder for de Vexler eller Anviisninger, som ere belagte med Arrest enten fra General-Auditoriatet eller fra Stiftamtmandskabet i Viborg, eller og fra en militair Høistcommanderende paa Anholdelsesstedet, i hvilken beviises, at Udstederen virkeligen er Krigsfange."

Trondhjems Raadstue, d. 3 Martii 1808.

Bendeke. Fyhn.

I Følge Breve fra det Holsteenske skulle nogle Engelske Skibe deels enkelte deels samlede have viist sig ved Heiligenhafen, Fehmern og flere Steder i Hertugdømmene; men man er allevegne saa vel belavet paa at modtage dem, at ethvert Forsøg fra deres Side til at sætte Folk i Land, sikkert vil falde ud til deres egen Skade.

Den høisalige Konges Liig skal ligge paa Paradesengen i 14 Dage og den tillukte Liigkiste derefter være at see i 8 Dage for alle og enhver, førend Bisættelsen skeer.

Ved det nærværende Marked i Rendsborg findes næsten alle Artikler i Overflødighed og de Engelske Varers Savn spores saa godt som slet ikke. Hvad der ved dette Marked tildrager sig en Fremmeds Opmærksomhed, ere to Boder, i den ene af hvilke alle Artikler sælges enkelte for 4 ß. og i den anden endog for 2 ß. Musik høres naturligviis aldeles ikke, og Skuespillerselskabet har heller ingen Leilighed at vise sine Talenter for nærværende Tid. For ikke at være ørkesløse have Medlemmerne for Øieblikket valgt andre Næringsveie. Een af dem giver Underviisning paa Klaveer, en anden er bleven Bogtrykker, en tredie har grebet til Synaalen, og det er vel et Spørgsmaal, om Rendsborg nogensinde igjen seer dem fremtræde i deres theatralske Herlighed.

Den Franske Divisionsgeneral Dupas er nylig reist tilbage fra de Kgl. Stater til Hamborg.

Et Engelsk Transportskib med 475 Mand Hannoveranere ombord, skal ved Storm være drevet hen til de Norske Kyster og nødt til at løbe ind i Bergens Havn. Skulde denne Tidende stadfæste sig, saa er den et nyt Beviis paa Rigtigheden af vor Forventning, at vi igjen kunde vente os et Besøg af vore Brittiske Venner.

Siden Russerne have besat Svensk Finland, der er tildeels Forraadskammeret for det øvrige Sverrig, har Dyrtiden i dette Rige tiltaget meget stærkt. Et Pund Smør betales med 1 Rdlr., et Lispund Høe ligesaa dyrt og andre Nødvendighedsvare i samme Forhold, og saalænge det Engelske Ministerium ikke besidder det Tallent at forvandle sit Guld til Brød, vil Tilstanden sikkert ikke blive bedre.

Directeuren i det udenlandske Departement, Kammerherre Grev Bernstorff, er ankommen hertil fra Holsteen den 10de i denne Maaned.

Imorges (den 12te) afmarcherede det Danske Livregiment herfra Staden.

Neustadt (i det Holsteenske) d. 28 Martii. Den her i Garnison liggende Husar-Lieutenant v. Ewald har med nogle af sine Folk vovet sig over Isen i Havnen ud paa Rheden og taget et Svensk Skib.

I Løverdags afbrændte i Lyngby 27 Bygninger, hvoriblandt nogle Lyststeder.

Man har nu den Efterretning fra St. Thomas, at en vis Baron B., en Dansk Mand, har havt den Plan, at lade sig udraabe til Keiser over vore Vestindiske Øer og tilbudet de Engelske at lade ombringe alle Kongelige Embedsmænd paa Øerne. Han lovede at træde i Forbund med Keiser Jacob af Haity, og begjerte af de Engelske en Fregat til Understøttelse. Men hans Anslag blev opdaget og han ligger nu tillige med de, der vare i Ledtog med ham, i Lænker.

Fra Rotterdam og andre indenlandske Pladse er endeel Danske Matroser afgaaet til Vliessingen. Man troer at kunne bemande med disse 2 Linieskibe.

Til den Kongelige interimistiske Regjeringscommission for Norge er endvidere følgende patriotiske Bidrag indsendte:

Afskediget Fyrværker Knudsen i Christiansand offereret til Landets Tjeneste sin Pension, 20 Rdlr. aarlig, saalænge Krigen varer.

Hr. Slotspræst Pavels tilbudt de 60 Rdlr., der aarligen af Qvæsthuscassen udbetales ham som Slotspræst til Aggershus; for det første for indeværende Aar; men vedvarer Krigen, og hans Omstændigheder tillade det, vil det være ham en kjer Pligt, ogsaa i den følgende Tid at yde sin Skjerv efter Evne.

Fra Generalcommandoet indsendt, som samme er tilstillet af en Søofficier: en Guldmedaille pro meritis, et indvendig forgyldt Sølvkrus med Laag og 100 Rdlr. D. C.; desuden indleveres i April Maaned d. A. af samme Giver endnu 100 Rdlr.

Skomagerlauget i Christiania har ved dets Oldermand Hr. Johannes Backe tilbudet at skjenke 100 Rdlr., hvoraf det halve anvendes til Kjøbenhavns brandlidte Haandværkere, og den anden halve Deel til Krigens Bestyrelse.

Hr. Provst A. Engelhard, Sognepræst for Fledsberg Præstegjeld, indsendt fra sig selv: et Sølv Platmenagebræt, vægtig 67½ Lod, og 50 Rdlr. i hele Rigsorter, samt fra Sognemanden Kittil Olsen Fundset en Sølvskaal, vægtig 35 Lod; desuden haaber Hr. Provsten at kunne fremsende fra Præstegjeldets øvrige Almue et Par Hundrede Rdlr. eller mere, alt til Flaaden.

Hr. J. Rynning, residerende Capellan til Ringsager, anmeldt, at have hos Almuen i Præstegjeldet indsamlet til Armeens Underholdning over 30 Tønder af forskjellige Slags Kornvare.

(Fortsættes.)

Udenlandske Efterretninger.

Fra Stettin meldes under d. 29 Martii: siden nogle Dage har man lagt her Beslag paa alle Skibe og store Baade, og de udrustes paa det hurtigste. Man mener de ere bestemte til en nær forestaaende Landgang paa Sverrig. — Ogsaa i Stralsund udrustes mange Skibe og sættes i seilfærdig Stand.

I Strasborg sporede man d. 27de Martii et Slags Jordskjelv.

For l'Orient krydser en Engelsk Escadre af 3 Linieskibe og 4 Fregatter.

Over-Medicinalraad Klaproth har til Brug ved sine chemiske Analyser faaet af Videnskabers Selskabet i Petersborg et Brudstykke af den Meteor-

steen, som efter et heftigt Tordenslag, var falden ned fra Luften i det Smolenske Gouvernement d. 13 Martii f. A. Hans Søn, som er Adjunct ved det Russ. Keiserlige Academie, har til Belønning for de lærde Bestræbelser, han har anvendt paa sin intenderede Udenlandsreise, faaet af Keiseren en Ring med Brillanter og foruden sin sædvanlige Løn en Pension af 300 Rubler.

I Amsterdam er Mangelen paa Chinabark saa stor, at den betales med 11 til 12 Gylden Pundet. Ved de Canariske Øer har allerede i 2 Aar ligget et Spansk Skib med 265,000 Pd. ombord, som ikke vover at gaae til Cadix.

Russerne have besat Fæstningen Swartholm i Svensk Finland. Sveaborg angribes regelmæssigen. — Den Svenske Ambassadeur var endnu d. 19 Martii i Petersborg.

Kongeriget Hollands Udgivter for dette Aar anslaaes i en Kongelig Indberetning til 80 Mill. Gylden og Indkomsterne til 50 Mill. De manglende 30 Mill. skulle tilveiebringes ved et Laan til 7 PC. I Indberetningen hedder det, at det Manglende egentlig kun er 24 Mill., men at det er bedre, at tilveiebringe 30 Mill., for kraftigen at kunne medvirke til Søruftningen og fremvirke Freden; at Texel- og Maasescadren maa holdes i god Stand, og at Frankrige formelig har forpligtet sig til at forskaffe Holland dets Colonier og især Guyana igjen.

Journal de Paris indeholder under Artikelen Madrid d. 20 Martii fortsatte Efterretninger om Statsforandringen ved det Spanske Hof (som findes udførligere omtalt Side 844—846.). Efterat Efterretningerne fra Aranjuez vare indisbne sagtnedes igjen Alting. Natten mellem d. 19 og 20 løb Skarer af Børn, Qvinder og Personer af hver Alder igjennem Gaderne og raabte: Kongen leve! Prindsen af Asturien leve! Fredsførsten døe! Hans Broders, Svogers, Financeministeren Soler de Marguias, og to, tre af hans Creatures Huse ere blevne plyndrede, og alle Effecterne i samme slæbte ud paa Gaden og brændte. De to Hoteller, som den nu styrtede Yndling, Fredsførsten, beboede, bleve respecterede i Betragtning af det Kongel. Vaaben, der fandtes over Døren, og som tillige tilkjendegav at de ere Kgl. Bygninger. — Carl IV. har udgivet et Decret,

hvori han anmoder hans Søn, den ny Konge, at nedsætte en Commission og anlægge Proces mod Manuel Godoy. Fredsførsten nævntes saaledes blot ved sit Navn. — Gjæringen blandt Folket var endnu ikke ophørt. Følgen af Opstanden har imidlertid ikke været andet end at de Meubler, der fandtes i 6—7 Huse, er bleven brændte. Eierne anmodedes af Urolighedsstifterne selv om at forlade deres Boliger, men iøvrigt tilføiedes intet Menneske noget ondt. Men Støien og Processioner paa Gaderne vedvarede endnu. Almuen gjorde fælles Sag med Soldaterne. Gadedrengene havde endnu travelt med at brænde Proscriberedes Meubler. Folket begjerte, at Hoffet skulde komme til Madrid.

Prindsen af Asturiens første Handling som Konge var den, at han lod tilbagekalde alle de Personer, der, som Deeltagere i den forrige Sammensværgelse, vare bandlyste eller domfældte. Fra den Tid af, siger Gazette de France, at Prindsen har været formælet med Dronning Carolines Datter, har det Spanske Hof været en Tumleplads for Partier.

Den Harlemske Courant melder, at Kongen af Spaniens Liv har været i Fare og at han med sin Dronning og Dronningen af Hetrurien har maattet flygte til den Spanske Leir.

Madrid, d. 19 Martii. Allerede i fire Dage foregaae her Begivenheder, der ryste vor Konges Trone. Siden sex Maaneder var der en levende Bevægelse i Gemytterne. Nogle anklagede Fredsførsten for at være i Forstaaelse med Dronningen om at lade Prindsen ombringe; andre beskyldte Prindsen af Asturien for, at staae i Spidsen for et Partie, som vilde støde hans Fader fra Tronen. Man sagde, at hans Kone havde gjort ham det Forslag. Hoitidelige Raadsforsamlinger, Landsforvisninger og lange Procedurer, som Adfærd efter Loven fulgte paa, foruroligede den offentlige Mening kun end mere istedet for at stille den. De Franske Tropper forbleve, uagter de befandt sig ved Bredderne af Ebro og over 40 Lieues fra vor Hovedstad, i deres hidtilværende Tilstand, som det store Antal hvert Dieblik kommende Courerer og de store Underhandlinger, der synes at være i Værk, ikke gave nogen Oplysning om. Vore Tropper vare blevne tilbagekaldte fra Portugal, og marcherede i

forcerede Marcher til Hovedstaden. Hoffet syntes uenigt og planløst. Hvad man befalede den ene Dag, tilbagekaldtes den anden. Magten var uden Orden og Eenhed. — Under denne Tingenes Stilling udbredtes den 15 Martii det Rygte, at Kongen, der befandt sig i Aranjuez, skulde trække sig tilbage til Sevilla; at dette er blevet besluttet i en stor Raadsforsamling i Slottet; men at man var af ulige Mening, om Dronningen og Fredsførsten vilde afreise og Prindsen af Asturien og hans Broder derimod blive tilbage. — Det varede ikke længe, saa erfoer man, at de i Madrid cantonnerende Tropper havde faaet Befaling at afmarchere. Alle Hoveder vare urolige, da en under d. 16 i Kongens Navn udfærdiget Bekjendtgjørelse beroligede dem noget igjen. — Den 17 vidste man, at den Spanske Garde nylig var afgaaet til Aranjuez, og at kun begge Schweizer-Regimenter bleve her. Disse Regimenter have allerede i lang Tid ikke været yndede af Folket. Enhver begav sig, paa Grund af denne Efterretning, til Aranjuez. "Spanier", sagde man til Soldaterne: "ville I forlade eders Fædreneland? Skulle vi besidde lige saa liden Almeenaand som Lissabons Indvaanere?" — Adskillige Ministere, der ikke vare for Afreisen, lode i Nabolandsbyerne omgaae Breve, for at meddele Efterretninger om hvad der foregik og den betydelige Fare, Fædrenelandet befandt sig i. D. 18 begave Bønderne sig skareviis til Aranjuez. Paa Veien til Sevilla stode allerede friske Forspænd, Staden var opfyldt med Tropper, og i alle Værelser indpakkede man Hoffets Sager. Natten fra d. 17de til 18de hengik med Uroligheder. Fredsførstens Huus bevogtedes af hans Garde, som havde et særdeles Feldtskrig, der var forskjelligt fra det, den, der bevogtede Slottet, havde. — Kl. 4 om Morgenen begiver Folket sig skareviis til Fredsførstens Bolig og drives tilbage af hans Garde. Livgarden gjør imidlertid fælles Sag med Folket, og anfalde Fredsførstens Garde. Dørene slaaes ind, Møblerne sønderbrydes, Værelserne ødelægges. Fredsførstinden løber til Trappen, og føres med al den Agtelse, der skyldes hendes Fødsel og Rang, til Kongens Slot. Fredsførsten forsvandt. Don Diego Godoy, hans Broder, Anfører for Livgarden, arreteres af sin egen Vagt. — Kongen og Dronningen bleve oppe den hele Nat fra d. 17 til 18.

— Den Franske Gesandt ankom Kl. 5 om Morgenen i Madrid, og begav sig strax derpaa til Deres Majestæter. — Den 18 bekjendtgjøres i Aranjuez og Madrid en Proclamation fra Kongen, hvori han tillader Fredsførsten at nedlægge sine Embeder, og erklærer, at han selv vil paatage sig Commandoen over Armeen. — Efter at have modtaget disse Efterretninger, begiver Folket i Madrid sig skareviis til Fredsførstens Huus og adskillige Ministeres Boliger. Paa alle disse Steder slaaes Møblerne itu og Vinduerne ind. Ingen modsætter sig Uordenen. General-Capitainen er ganske betuttet. Schweizer-Garden blev ved at cantonnere i sine Casserner. Da Tumulten blev stærkere og stærkere, troede Kongen, at burde d. 19de om Aftenen lade bekjendtgjøre en Beroligelses-Proclamation, hvori han erklærer for Folket, at hans dyrebare Allierede, den Franske Keisers Armee, med fredeligt og venskabeligt Sindelav marcherer igjennem hans Stater; at dens Hensigt er at begive sig til de Puncter, som Fienden truer med Landgang; at hans Gardecorps hverken er forsamlet for at forsvare hans Person eller ledsage ham paa en Reise, som Ondskaben har villet indbilde det at være nødvendig. D. 20 lod Kongen bekjendtgjøre en Proclamation, hvori det hedder: da hans sædvanlige syglige Sundhedstilstand ikke tillader ham længer at bære sit Kongeriges vigtige Regjeringsbyrde, og da han for sin Helbreds Skyld seer sig nødsaget til at føre et Privatliv under en mildere Himmelegn, saa overlader han sin Krone til Prindsen af Asturien. Samme Dag bekjendtgjordes en anden Proclamation i den ny Konge, Ferdinand den Syvendes Navn, hvori det hedder, at Fredsførstens Gods er confisqueret, at Kongen snart vil lade sig hylde i Madrid, og at han vil skadesløsholde alle de af hans Undersaatter, der have lidt for hans Skyld. — Storhertugen af Bergs Hovedqvarteer var d. 21 i Alkevande.

Med dette Numer begynder femte Aargangs tredie Qvartal. Bladet udkommer to Gange ugentlig. Det tilbringes Subskribenterne og betales qvartaliter med 6 Mk. Enkelte Numere sælges ikke. Subskriptionen modtages hos Bogtrykker Höeckes Enke, boende i store Helliggeiststrædet No. 144.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 54.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 16 April, 1808.

Skadelige Ordsprog.

Hvor meget der end er skrevet om Ordsprog, saa vil det dog bestandig blive vanskeligt at bestemme den Kilde, hvorfra de egentlig bør udledes. Vi see disse besynderlige Phænomener i Sprogets Rige fremkomme og forsvinde, lig Øer, som Havet opkaster af sit Skjød. Mangfoldige ere med Tidens Længde blevne ganske uforstaaelige for os. De synes alle at være Resultater af den menneskelige Erfaring, og have forplantet sig fra Aarhundrede til Aarhundrede, fra Mund til Mund som sande Orakelsprog. Man kan bestemt antage, at Kong Salomon var sin Tidsalders Peder Syv, og at den Ordsprogs-Samling, han har efterladt os, var et Udvalg af ældgamle Østerlandske Visdoms-Regler, som han sammensankede fra mange Kanter. Uden Tvivl har man Poeterne at takke for de fleste Ordsprog, og de indeholde snarere de Vises end Almuens Sædelære og Leveklogskab. Næsten altid røbe de poetisk Fremstillelsesgave og Opfindelseskraft, som man ikke kan forudsætte hos den store Hob. Det lader som de fleste vare udmærkede Steder i Digterværker, som man indprændede sig i Hukommelsen og valgte sig til Leveregler i Tider, hvor moralske Bøger ikke vare saa almindelige som nu. Selv i de nyere Tider ere visse Steder hos Yndlingsdigtere blevne til Ordsprog, skjønt langtfra ikke saa ideligen som i Oldtiden, hvor Almuen maatte søge sin Visdom i Skjaldenes Arbeider. Adskillige Ordsprog bleve tvertimod deres første Forfatteres Formodning udrevne af den Forbindelse, hvori de stode, og saaledes ved at forvandles til Almeensætninger, baade skadelige og umoralske. Ogsaa gaves der maaskee mangt et kløgtigt Hoved, der gjorde Resultatet af sin individuelle Erfaring til en Sentence, som siden hyldedes af Mængden som Quintessencen af menneskelig Visdom. Have Ordsprog som Frugten af den menneskelige Aands Grublen og Erfaring stiftet meget Godt i Verden, saa have de ved Misforstaaelse og Mistolkning ogsaa stiftet meget Ondt, og vist er det, at der gives mange, som unegtelig ere sande Gifttyder paa Livets Bane. De synes at være opfundne af Mennesker, der henfaldne til een eller anden Last, ved et vittigt eller sindrigt Indfald vilde søge at undskylde den. Det være mig tilladt, at opregne her nogle af disse skadelige Ordsprog saaledes som de ere faldne mig ind.

Kommer Tid kommer Raad — den Dag den Sorg. Disse to Ordsprog, som man hører nævne hvert Øieblik, maa være udtænkte af to dovne Personer. De have hidtil stiftet utrolig megen Ulykke saavel i Staterne som blandt enkelte Mennesker, ligefra Thronen indtil Hytten. Det er naturligt, at et Ordsprog, der fritager os for at arbeide og tænke, og som bestandig lader den tilkommende Tid sørge for det, der paaligger os at sørge for nu, maa smigre den Lyst til Magelighed, der, i større og mindre Grad, er de fleste Mennesker naturlig. Men der kunde umuelig begaaes saa mange Dumheder i Verden, der ofte drage mange tusindes Undergang efter sig, dersom man bestandig betænkde i Forveien hvad der kan skee, og dersom man bestandig huskede paa, at man ikke altid kan udrette i Morgen hvad man kan udrette i Dag. Dersom Bonden vilde sige: hvad behøver jeg at saae om Foraaret for at høste om Efteraaret, dersom han vilde overlade "den Sorg til den Dag", saa vilde det see ilde ud med hans Avling. Hvor fremstikkende det Urigtige og Falske i disse to Ordsprog imidlertid er, saa ere de dog meget almindelige. Mangen en Trone havde maaskee staaet endnu og hele Europa havde nu sikkerlig havt en ganske anden Skikkelse, dersom de fleste Cabinetter ikke havde tænkt: "kommer Tid kommer Raad — den Dag den Sorg"!

Man maa tude med de Ulve man er iblandt — Man maa synge med de Fugle man er iblandt. Skadeligere Ordsprog end disse kjender jeg ikke. De maa være opfundne af en ret dreven Hofmand. Intet Ordsprog bliver imidlertid omhyggeligere efterlevet, skjønt intet fornedrer den menneskelige Aand dybere, og befordrer Sledskhed og Forstillelse i høiere Grad. Hver andet Skridt i det menneskelige Selskab møder man

en Canin, eller Ræv, der vil tude som de Ulve, den er iblandt, eller Krage, der vil synge som de Nattergaler, den lever iblandt. Derfor pines man ogsaa ofte af en ganske utaalelig Musik. Den, der ikke har en Øre-Trommehinde af Hjortelæder indslutter sig helst i sig selv, for at forskaanes for en saadan Concert. Men hvad lider ikke Menneskeheden i det Hele derved? For at kunne tude med de Ulve man er iblandt opoffrer man sine bedste Meninger, sin Overbevisning, sin Menneskeværdighed. Man siger ja til alting, hvor fuldkomment man end ofte føler at man burde sige nei; man beundrer Dumheder og bifalder slette Handlinger; man seer intet uden sit eget umiddelbare Vel og er blind og døv for Alt, som ikke dreier sig omkring inden for Sphæren af vort eget dyrebare Jeg.

Skomager bliv ved Din Læst. At Apelles gav sin Skomager dette Svar, da denne vilde give sig af med at bedømme Næser istedet for Sko; finder jeg meget rimeligt. Men naar man vil bruge det som et Vaaben mod enhver, der uden at forstaae et Fag ex professo vover at raisonnere derover, saa finder jeg det høist urimeligt. Dette Ordsprog er sædvanlig det Smuthul, hvori den laveste Authoritetsyge og den største Vankundighed søger sin Tilflugt. En Skomager, som besidder Forstand og Tænkeævne, bør og skal ikke altid blive ved sin Læst. Vist nok kan han ikke fælde nogen afgjørende Dom om Ting, som han ei har tilbørlig Indsigt i, men dette udelukker ham endnu langt fra ikke at tale og dømme derom med Beskedenhed. Det er en sand Ulykke for et Land naar visse Mennesker troe sig i udelukkende Besiddelse af Alt hvad der henhører under Forstandens Herredømme og ansee alle øvrige Mennesker for Væsener, hos hvilke Fornuften er et forbudet Træ, hvis Frugter de ikke tør nyde, — et Liggendefæ,

som de ikke tør opgrave. Ethvert Menneske paa Jorden har faaet en høiere Bestemmelse end blot at handle som tankeløs Machine, og der gives maaskee faa Skomagere, som Naturen har sagt til, at de ene og allene skulle blive ved deres Læst. Men det er saa mageligt for Idioten, der grunder sin hele Visdom paa sine Titler og Authoritetsaand, at affærdige enhver, der ikke blindt hen vil tro paa hans Ufeilbarhed, med den uigjendrivelige og satiriske Sentence: "Skomager bliv ved Din Læst"!

Enhver feie for sin egen Dør er et Ordsprog, som maa være opfundet af een, der lod hele Møddinger ligge uden for sin Dør, og troede at det var nok at formane andre til at feie for deres Dør. Men intet er urimeligere. Dersom enhver, der ikke holder sit eget Fortog reent, skulle kunne undskylde sig med at hans Nabo ikke holder sit reent, saa vilde det neppe vare længe førend man ikke kunne komme frem for bare Ureenlighed. Enhver bør og maa feie for sin egen Dør, det er vist; men derfor er det just ikke sagt, at han ikke skal have Tilladelse til at paatale sin Naboes Ureenfærdighed førend dette er skeet. Desuden vil enhver, om han end var nok saa ureenfærdig, altid kunne sige til sin nok saa reenfærdige Nabo: fei for eders egen Dør! Intet er lettere end saaledes at skyde Skylden fra sig selv paa andre, og undskylde sine egne Feil med Andres.

(Indsendt.)

Amanuensis Hr. Christian Molbech har nyelig debuteret som Skribent, i en Piece med Titel: Nogle Ideer over Historie og Historieskrivning med Bidrag til en Kritik over Hr. Doctor og Landsdommer G. L. Badens Skrift om Griffenfeld. Til sin Debut valgte han en Kritikers Rolle. Men

Publicum kan ikke andet end dømme, at han er denne Rolle voxen, at han spiller den slet. Han fradømmer Dr. Baden al Værd som Historieskriver, uden selv at vide hvad Historie er, og hvad man fordrer af en god Historieskriver. Han skumler over Badens Stil og Foredrag, og giver sig selv, som Stilist, blot paa hver Side af Piecen. Endog over Badens Orthographie gjør han sig lystig, og har selv endnu ikke lært at bogstavere. At dette forholder sig saa, at Hr. Molbech er en ligesaa umoden Skribent, som uforskammet Kritikus, derpaa tiene følgende Exempler til Beviis:

S. 15 ff. vil Hr. Molbech give os nogle, som han kalder dem, svage og isolerede Skyggetræk af Historiens Theorie. Ja! tilvisse svage; og isolerede, for saavidt de mangle Sammenhæng. For at fatte dem, maatte man læse Schiller, Krug, Majer, Voltmannn, Steffens, og hvem ikke? med hvilke Hr. Molbech her slaaer om sig efter en ufordøiet Læsning i disse Forfatteres Skrifter, og efter at have snappet deraf een Tanke her, en anden der, som nu giengives i et Sprog, der hverken er tydsk eller dansk, men tydskdansk. Hr. Molbech har læst disse Tydskere. Got! Man roser hans Flid. Og den vil han heller ikke have anvendt omsonst. Derfor citerer det unge Menneske kiønt Alt, hvad han læser, lige indtil salig Professor Heinze S. 51; ja! begriber end ikke, hvorledes man kan skrive Historie, uden at citere, naar han ibid. ogsaa forekaster Baden det, at han ikke citerer, jeg kan tænke, med videatur, conferatur, og flere disses Lige, som dog først bleve til, efterat clasiske Historieskrivere ikke vare mere. At læse, er Ynglingens Sag, at skrive, Mandens. Hiin paraderer med sin Læsning i Citationer ikke ilde, fordi det sømmer sig hans Aar; denne citerer, naar det behøves. Spørgsmaalet bliver altsaa, om Baden behøvede at citere denne Gang. Men dette er noget, som Hr. Molbech i det mindste ikke er istand til at bedømme, som den, der S. 70 selv tilstaaer, at det, han hat anmærket over det badenske Skrift "er ikke stort mere, end "hvad enhver maatte kunne giøre, der med nogen "Indsigt i Historiens Theorie, forener almindelig "Kundskab om vort Fædrelands Historie under "Frederik III. og Christian V. Regjering." Thi almindelig Kundskab om sit Fædrelands Historie

bringer enhver med sig fra Skolen; saa megen Kundskab tør man følgelig ogsaa formode hos dem, som have læst det badenske Skrift med Fornøielse, og, til Hr. Molbechs Ærgrelse, endog roest det i deres Blade. Med almindelig Kundskab om sit Fædrelands Historie, bør den ene være lige saa vaersom i sine Fordringer til Historieskriveren, som den anden, og ikke forlange Hiemmel for Ting, som kanskee tusinde Gange ere hiemlede, og som derfor kunne fortælles, uden at citere Hiemmelsmændene paa nye. Men, vilde maaskee nogen indvende, Hr. Molbech er god Husholder. Han har i sin Kritik over Badens Skrift ikke udtømt sin Kundskab om Fædrelandets Historie De Stykker, han her løser, ere ikke af saa svært Kaliber, som de kunde være. Han turde blive frygteligere, naar det behagede ham, at trække til Feldts mod Baden med sin meer end almindelige Kundskab om den danske Historie. — Intet mindre! Den opblæste Ynglings mageløse Overmod i denne Kritik over det badenske Skrift, er os tilfulde Borgen for, at han intet har tilbage, at han har udkrammet sin hele Smule historisk Kundskab, at han med Pagina 88, hvor han hører op at kaste, er skakmat, og nu maae læse videre i sine tydske Bøger, inden han staaer frem igien med Historiens og Historiographiens Theorie, som han bebuder os S. 15.

Og hvor almindelig Hr. Molbechs Kundskab om de Tiders Historie maae være, skiønnes endnu meer af dette Sted S. 58: "Til den Ende affærdiges i nogle Linier Regierings-Collegiernes, "Høiesterets og Statsraadets nye Organisation. "Hvorledes det hermed gik til; hvad Skikkelse disse "Collegier havde, og hvilken de fik; hvilken deres "Virkekreds var, og hvorledes de greb ind i Stats-"styrelsens Maskine; hvad Forhold de stode i til "Monarken; endelig ved hvilke Kræfter, ved hvilke "Hiul og hvor med den meeste Selvstændighed "Griffenfeld virkede i disse Ting, og om Kongen i "dette og mere var en blot Skygge — herom venter ingen sig underrettet af Ministeren Griffenfelds "Biograph. Disse Ting, som unægtelig en høre til "at skildre Gs. Fortienester af Kongehuus "og Fædreneland, maae da vel være iblandt dem, "der behøve at eftersøges i Archiverne, og som Forf. "paa Grund heraf, ikke vil give sig af med".

Havde Hr. Molbech i dette sit Ordgyderie mod Baden sagt, "disse Ting ere iblandt dem, der behøve "at eftersøges i Archiverne", saa fortiente Baden at irettesættes, fordi han ikke har brugt Archiverne. Men nu, da han siger: "de maae da vel "være iblandt dem", saa veed han jo endnu mindre end Baden, om de virkelig ere der. Thi Baden har ladet sig forsikkre af Folk, som vare bekiendte med vor utrykte Histories Gimmesteder, at det, som her findes om Griffenfeldt, ikke skal være saa betydeligt, og han selv finder det rimeligt, og anfører tillige sine Grunde, hvorfor han finder det rimeligt, i Fortalen IX. Naar Hr. Molbech ikke veed, om de ere der, saa fordrer han maaskee paa dette Sted, som paa flere, umuelige Ting af Baden. Gandske anderledes gik Jakob Baden til Værks i at bedømme Riegels historiske Skrifter. Ham faldt det ikke ind, at denne Historieskriver skulde giøre ham og Publicum Regnskab for Ting, som vel maatte være i Archiverne. Men han begiærede Adgang til Archiverne, førend han satte sig paa Dommersædet, og bestemte af Archivstykkerne sine Fordringer til Riegels saaledes, at han ikke fordrede Oplysninger om Ting, som da vel maatte være, men som vare i Archiverne.

Saaledes ogsaa, naar Hr. Molbech, ikke tilfreds med det, Baden fortæller om Griffenfeldts Omsorg for Videnskabeligheds Fremme i Danmark, siger S. 63: "I øvrigt høre vi ikke et Ord, om "den grundede Fordring, Gr. ogsaa ved egne viden-"skabelige Fortienester kan giøre paa Efterslægtens "Beundring, eller hvad Indflydelse, hans egen "Smag for, og Indsigt i Konster og Videnskaber "havde paa vor Litteratur". Burde han ikke i Forveien have spurgt trykte eller utrykte Bøger, om dette var noget, som kunde vides. Maaskee havde han da fundet, at Gs. egne videnskabelige Fortienester, samt Smag for, og Indsigt i Konster og Videnskaber bedre forties end nævnes for en Tidsalder, som i Smag, Konster og Videnskaber seer Griffenfeldts saa langt over Skuldrene, at Contrasten hartad opvækker Latter.

Ligeledes S. 65 sættes Baden i Rette for, at han ikke har betient sig af Gs. Correspondence med fremmede Ministre, for at oplyse de, som Hr. Molbech siger, vigtigste Scener paa Gs. politiske Løbebane. Ikke, at denne Correspondence til dette

Øiemed er af Vigtighed, men den maae være det, paastaaer Hr. Molbech. Saadan en Kritikus er denne.

Men det er Tid, at høre noget om, hvorledes Hr. Molbech tænker og udtrykker sine Tanker.

S. 24 læser man: "Man kan, om man vil, "sammenligne Historiens raa Materialier med en "Blok af parisk Marmor, som vi endog i dens "udannede Tilstand ei kunne afslade at finde skiøn "og ædel. Men vi kunne neppe med fuld Rigtig-"hed sige: Historieskriveren skal forme sit Verk, "ligesom Billedhuggeren af Marmorblokken frembrin-"ger en Billedstøtte. Heller maae vi sige: Historien "er et guddommeligt Konstverk, hvis idealsk-skiøn-"ne og fuldkomne Form maae være dybt præget i "Konstnerens Siæl; er dette saa, da samler han "de splittede, men ei knuste Stykker af den nedbrudte "Billedstøtte, og reiser den igien i dens hele, høie "Skiønhed". Nu bliver det for galt. Hvad gielder det? Hr. Molbech har aldrig seet en Marmorblok. Hvor kunde han ellers finde den, i dens raa Tilstand, skiøn og ædel? Kalder han Blokken saa, hvor vil han da finde Udtryk til at rose Billedstøtten, som er giordt af Blokken? Billedstøtten kan være skiøn og ædel, men kalder jeg Blokken skiøn, saa er dette ikke anderledes at forstaae, end naar man siger, et skiønt Læs Brænde, Tørv o. s. v. hvorved sandelig ingen tænker sig æsthetisk Skiønhed. Nu Sammenligningen mellem Historieskriveren og Billedhuggeren, hvor forulykket! Skal den have nogen Mening, maae det være denne: Billedhuggeren frembringer en Billedstøtte af Marmorblokken; men Historieskriveren sætter den Billedstøtte sammen, som var sønderslagen. En nobel Sammenligning! At giøre Historieskriveren til en Person, som klinker gamle Skaar sammen! at sige om en saadan Personnage, at han reiser den nedbrudte Billedstøtte igien i dens hele høie Skiønhed? Hvor lader sig sligt tænke? Hr. Molbech kiender end ikke Konstens Abc, naar han kan lade saadant Tøi flyde af Pennen paa Papiret.

S. 27: "de faa historiske Facta svømme i det "Hav af uendelige, kraftløse og tildeels falske Rai-"sonnements, hvori Forfatteren har udvandet dem, "og hvori Læseren sparsomt maae opfiske dem; "ligesom man i en stor Bolle tyndt og rigelig spæ-"det Saad maae fiske efter de smaa Kiødstumper, "som det er kaagt paa". Hvortil denne Lignelse? Bliver Sagen derved klarere? Aldeles ikke! Lignelsen er ørkesløs, hvad ingen Lignelse maae være. Conferatur illustrissimus Eschenburgius. Der vanker paa Hr. Molbechs Spiisqvarteer ikke andre Supper, end de lange. Det er Alt, hvad Læseren uddrager heraf.

S. 28: "Heller ikke er den fortroelig med Hi-"storiens ædle Muse, der daarlig nok troer at "kunne giøre hende til sin Tienestepige og indhylle "hende i et selvvalgt Svøb, hvis Form, Farve "og udvortes Syn beroer paa hans eget Tykke". Hvad er det at giøre Historiens Muse til Tienestepige? Og hvem gav Husbonden Magt til, at indhylle sin Tienestepige i selvvalgt Svøb? Slig Egenraadighed ville de kiøbenhavnske Tienestepiger neppe taale, allermindst naar det galt om at hylle dem i Kyse og Kaabe.

S. 31: "Man læse et eneste biographisk Me-"sterværk, og studere sig ind i den Konst og Theorie, "som frembragte det; man giennemløbe flygtigen "Badens Skrift over Griffenfeld; og man vil da "øieblikligen kunne føle den uhyre Afstand". Altsaa har Konst og Theorie frembragt Atticus og Cicero, de to berømteste Biographier fra Alderdommen? Men ovenfor S. 18 heed det jo: "Først i den anden Halvdeel af forrige Aarhun-"drede begyndte man at betragte Historien som en "Konst". Saaledes modsiger Hr. Molbech sig selv.

Hvad Hr. Molbech S. 54 meener ved et lystigt, saa kaldet historisk Eventyr, maatte man vel spørge. Hvem har givet et lystigt Eventyr Navn af historisk Eventyr? Eventyr har saa lidet at giøre med Historie, som denne med hiint.

Ibid. "Gienstande — fare forbi Læseren, som Skyggebilleder i en Lampe". Hvad for en Lampe?

S. 65: "At Riegels er over Dr. Baden i "Lærdom, Aand og Indsigt i Danmarks nyere Hi-"storie: er kiendeligt nok". Om Riegels er over eller under, det lader sig med saa almindelig Kundskab om den danske Historie, ikke afgiøre. Vide supra.

S. 11 lærer os Hr. Molbech, at Stater og Nationer kan styrtes, og deres Sprog endda blive

tilbage. Dette gotgiør han med et Citat af Engelstoft, som siger lige tvertimod: "Sprog og "Nation staae og falde med hinanden". Og at dette er det Rigtige, veed enhver, som ikke er gandske fremmed i Historien, eller, som husker, at der gives Sprog, som kaldes de døde.

(Fortsættes.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Ved to Placater af 8de d. M. er Udførselen af Krap, Cochenille og Indigo, og al søeværts Udførsel af Faareuld fra de Kgl. Stater bleven forbudet.

Hans Majestæt har allernaadigst behaget at resolvere, at de Alumni ved Communitetet, som endnu ikke have taget Embedsexamen, fra Januarii Maaned dette Aar indtil Maji Maaneds Udgang skulle nyde 2 Mk. i ugentlig Tillæg til den sædvanlige Understøttelse af 4 Mk.

Den i Sverrig herskende Dyrtid skal have foranlediget det almindelige Ønske hos dette Lands Beboere, at de forventede Engelske Tropper, hvis de ikke ere rigelig forsynede med Levnetsmidler, heller maatte blive borte.

Reisende fra Sverrig berette, at næsten alle Livets Nødvendigheder der ere stegne 75 PC., og at alle Indbyggerne fra 20 til 40 Aar, uden Forskjel paa Rang og Stand, ere ved en Kongelig Forordning blevne opfordrede til at gribe til Vaaben.

Fiendtlige Krigeskibe skal i Østersøen have gjort Jagt efter adskillige Danske Skibe, som flygtede til Warnemünde.

Dronning Caroline har sidst i Febr. Maaned ladet anholde alle Danske Skibe i Havnen i Livorno og taget Mandskabet til Fanger. Den Danske Consul fik til Svar paa sin Forestilling i den Anledning, at dette skede fordi de Danske stode i Forbindelse med Fienden.

Kystanfører Hans Jensen i Bogensee Sogn, Vinding Herred, har i den Hempelske Avis ladet bekjendtgjøre Sammenhængen af de Engelske Krigsfangers Paagribelse d. 22 f. M. ved adskillige Fiskere i Nordenhuse. Da han ikke er Sømand, saa kunde han ikke paa egen Haand tage ud paa en Jolle for at faae den i Isen fastfrosne Baad, hvori de Engelske Deserteurer befandt sig, løsnet. Men ved en Belønning af 10 Rdlr. opmuntrede han 5 Fiskere til paa ny at forsøge at tage Baaden. Da de vare komne tilbage med Deserteurerne, tilbød han disse brave Søfolk strax den lovede Belønning. Men Forvalter Fog fra Juelsberg, som imidlertid var kommen til Stranden, forbød dem ikke allene at modtage disse Penge, men paastod endog, at baade Baaden og Deserteurerne skulde, i Følge hans høie Herres Forstrandsret, bringes til Juelsberg.

I Bladet Tiden No. 5 og 6 findes en Afhandling af Etatsraad Falsen, hvori forekomme følgende mærkelige Sted: "Handelen skal bringe Liv i Staten, dens Aand maa ikke vansmægte eller døe. Handelen, naar den er hvad den bør være, forudsætter Genie, Kundskaber, Kraft, Spekulation; den sande Handelsmand omfatter hele Verden, hans Aand og hans Skibe svæve fra Pol til Pol, han veed at hjelpe sig og at gjøre selve Modgangen skatskyldig. Kunne vi ikke længere handle med Britten, hindrer han os fra at handle med Andre, — hvad hindrer os i at kapre fra den Nation, hvis System opfordrer hele Verden til Røverie, men især har gjort os denne Krigsmetode til Nødvendighed, til Gjengjelds- og Forsvars-Krig. — Kaperiet er vanskeligt, det er voveligt, siger man, vel! men at vove er Handelens Væsen; og især under en Forfatning som den, hvori vort Fædreland er bragt, bør selve Vanskelighederne og Farerne, men fremfor alt Fædrelandskjerligheden, vorde den ægte Handels-Spore. — Har den til en saa høi Grad af Kultur stegne Britte paa eengang fornægtet denne, og voldeligen kaldt Raaheden tilbage af den Grav, hvor Philosophen drømte at den var indslumret — velan Norges Mænd, saa sætter Eder tilbage i de gamle Tider, — hører Fædrenes Kald! ruster Eder! ruster Kapere mod Flaadens Ransmænd, farer ud paa Vikingstog, sætter gammelt Mod og Fædrelandskjerlighed i Stavnen, og Snekkerne skulle bringe Hevn og Guld til Eders Kyster."

Udenlandske Efterretninger.

Tyve Vogne med Guld og Sølv ere ankomne til Mynten i Paris. Disse Metaller hidrøre

fra de i sidste Krig hævede Contributioner, og der skal nu myntes Franske Penge deraf.

Imellem Frankrige og Algier er nu sluttet Fred. 106 Genuesiske og Italienske Slaver, som ere blevne frigivne, ere ankomne til Marseille.

Storhertugen af Berg er d. 24de f. M. i Spidsen for den Franske Armee rykket ind i Madrid. Rytteriet og en Division Infanterie ere blevne indqvarterede i Stadens Caserner. Adskillige Divisioner ligge i Leier paa Høiene under Tælte. I Madrid er Alting roligt.

Porten har samtykket i den Franske Keisers Begjering, at lade et Fransk Troppecorps marchere igjennem dens Stater til Persien.

I hele det Preussiske Rige ere Indqvarteringsbyrderne endnu lige indtil Weichsel de samme som hidtil. Af Mangel paa Foring har i forskjellige Egne Marchal Victors Cavallerie-Corps maattet trække sig tilbage for nogle Uger siden. Iøvrigt vides i hele Landet intet angaaende noget Armeecorps's tilbagetrækkende Bevægelse. 4000 Trainheste maa nu leveres, hvoraf hver betales af den Franske Regjering med 130 Rdlr., og hvis Beløb afdrages fra Contributionen. Under samme Betingelse skulde der d. 6 Martii afleveres 800 Rust- og Pakvogne — Provindsen Pommerellen skulde aflevere en stor Deel Levnedsmidler i Stettin for det 4de Franske Armeecorps. Den 10 Martii forsamlede denne Provindses Deputerede sig i Studtgardt for at raadslaae om Midlerne dertil. Man fandt det umueligt at tilveiebringe en saadan Levering, og besluttede at forestille Marchal Soult den ulykkelige Forfatning af dette Land, hvor en stor Deel af Indbyggerne ere færdige at døe af Sult. Overalt er Elendigheden paa det flade Land mellem Weichsel, Passarge, Pregel og Memel meget stor; især har Befolkningen i forrige Aar aftaget saa overordentlig meget ved den nu saakaldte Nervefeber, at hele Landskaber næsten ere blottede for Mennesker. I April Maaned forrige Aar kom en Reisende til en Landsby ved Gutistadt i et Huus, hvori der laae fem Liig; udenfor et andet Huus laae en gammel død Kone; da han traadte ind i Stuen fandt han kun en Pige paa 15 Aar, der med Taarer i Øinene skjelvende bad ham, at raade hende, hvorledes hun skulde faae sin døde Moder jordet, uden at hun kommer for Dagens Lys igjen; hun havde allerede begravet hende tre Gange, men hver Gang var hun atter bleven opgraven af Kosakkerne, fordi de formodede, at Kartofler laae nedgravede der. — Stæderne Königsberg, Tilsit og Memel skulle derimod have vunder mange Penge. — Ved nogle ny Regimenters Oprettelse ere 127 uansatte Officierer blevne satte i Tjeneste, og de øvrige nyde halv Lønning.

Den i Aaret 1798 i Hamborg nedsatte Raads- og Borgerdeputation skal nu vedblive til 1820, og er tillige bleven bemyndiget til at aabne et Laan paa 1 Mill. 500,000 Mk. til 4 proC. Rente.

Den lærde Naturforsker Giesecke, som nu allerede i to Aar har opholdt sig i Grønland, for at anstille Jagttagelser over Jordens Bygning og Mineralriget saa nær ved Nordpolen som mueligt, har tilskrevet een af sine Venner i Berlin følgende interessante Brev. "Den 28 April 1806 afreiste jeg fra Kjøbenhavn, og ankom efter 6 Ugers Seilads, paa hvilken vi maatte udstaae to Storme, til Frederikshaab i Grønland. Efter en kort Hvile tiltraadte jeg strax min Vandring, men først til Sønden, for i denne Polar-Egn at blive vant til en ringere Kuldegrad. Da ikke det indre Land, men kun Kysterne og Fjordene ere beboede, saa gik ogsaa min Reise til Vands langs med Kysten i en Grønlandsk Umiak eller Baad af Sælhundsskind. Sex Grønlænderinder roede Baaden (thi deslige Forretninger paaligge her Fruentimmerne, medens Mændene gaae ud paa Fiskefangst, hvortil der udfordres en større Grad Dristighed og Kræfter) og to Mandfolk i Kajakker, ledsagede os, for ved stærk Søgang at betrygge Baaden mod Kantring. En Umiak er vel et jammerligt og skrøbeligt Fartøi, men dog det brugbareste til saadanne Reiser ved Kysterne; thi naar det er stærk Søgang eller meget Driviis kommer drivende, eller, hvilket ofte er Tilfældet, stærke Vindstød fra Fjeldene indtræffe, saa kan man i saadan en Baad hastig redde sig i Land tilligemed Fartøiet, efterdi det er meget let og kan trækkes i Land. Dette lader sig ikke gjøre med Træ-Baade, fordi de ere alt for tunge. Imidlertid gaaer dog ingen Dag bort, hvor jo Driviisen støder store Huller i Kajakken. Men det har intet at betyde; de Grønlandske Roer-Qvinder forstaae strax at tætte saadanne Hul-

ler med Sælhundsspæk, hvoraf de til dette Brug bestandig have en Mængde ved Haanden, og saasnart man efter et saadan Uheld kan komme nogensteds i Land, bliver Hullet igjen sammensyet paa Stedet. I et saadant skrøbeligt Fartøi har jeg reist over 300 Mile langs med Kysterne, indtil Drivisen paa den østlige Side af Grønland truede at indslutte mig. Jeg vendte derfor omkring og lod styre ad Sønden til. Farligst er i saadanne Baade Farten over de store Fjorde, der i stort Antal gjennemskjære Landet og ofte ere to til tre Mile lange. For at anstille mineralogiske Undersøgelser seilede jeg op ad adskillige saadanne Fjorde (der stundom gaae 15 til 20 Mile ind i Land). Sandet i disse Fjorde er næsten reent magnetisk Jernsand. Der maa følgelig ligge uhyre Jernmasser i disse Fjelde. Den 8 November 1806 ankom jeg til mit Vintergvarteer, hvilket jeg valgte i Godthaab, hos Gouverneuren over Syd-Grønland, Hr. Mylenphort. Her blev jeg snart grønlandiseret, og i denne Costume havde De neppe gjenkjendt mig. I min hele Paaklædning var min Skjorte det eneste, som jeg endnu havde beholdt af Europæisk Klædebon; alt det øvrige, lige indtil Huen og Støvlerne var af Sælhundsskind, og oventil stak den hele Figur endnu desuden i en Peltssæk; men hvo kunde vel ogsaa ellers holde det ud i en Kulde, som d. 16 Dec. 1806 og den 31 Jan. 1807 steg til 29 Grader! og dog var, for Nordpolen Kulden i det Hele betragtet meget tempereret, thi i mit Vinterqvarteer naaede den ikke høiere end 20 Grader, og de anførte 29 Graders Kulde fandt kun Sted i det nordlige Grønland, i Upernavik under 72° 32′ Nord. Brede blot paa de to anførte Dage under en skarp Nordostvind. D. 6 Jan. 1807 sporedes i Holsteinborg under 0 Grad og taaget Veir om Natten Kl. 11½ et svagt Jordskjelv, hvilket i den Egn ikke er sjeldent og stundom meget heftigt. Med Nordlyset er jeg bleven nøie bekjendt; det indtraf for det meste i November, og lod sig see i Sydost og Sydvest. Det smukkeste og stærkeste var den 2 Dec. i Nordvest. Det spillede for det meste i stærkt Ildrødt, i cirkelrunde excentriske Straaler, og varede fra Kl. 4 om Aftenen til om Midnat. Martii Maaned var varm. Den 29 stod i mit Vintergvarteer, i Godthaab, Thermometret, selv i Skyggen, paa 15 Gr. Varme. Fra d. 17 April

af blev det koldt igjen, og der faldt mere Snee end der var smeltet bort i Martii. Den 6 Martii brød jeg fra mit Vinterleie op til det nordlige Grønland. Men De maa ikke gjøre Dem et alt for fordeelagtigt Begreb om vor Majiluft her til Lands; allevegne, hvor vi landede med vor Baad for at søge Natteqvarteer, maatte vi paa Kanten af Stranden hugge Trapper i Isen, for at kunne komme i Land og opslaae vort Tælt; Isen maatte først forvandles til Vand og derpaa til Theevand. Den 23 og 24 faldt endnu 2 Fod høi Snee, men som dog var borte igjen efter et Par Dages Forløb. Jorden tøer sjelden over en Fod dyb op, undtagen i Fjordene. Hvor klogt jeg end troede at have handlet ved at vælge de varmere Sommermaaneder til min Reise i det nordlige Grønland, saa er i den Aarstid dog Veirliget intet mindre end gunstigt, men hidtil (Brevet var dateret d. 6 August) bestandig koldt, taaget og regnfuldt. Naar De nu betænker, at hele det nordlige Grønland paa en Kyst-Strækning af flere end 166 Mile, efter den nyeste Folketælling i Aar baade af Unge og Gamle ikke indbefatter flere end 2355 Mennesker, saa vil De let troe mig, at jeg ofte har reist 30 til 40 Mile, uden at faae Øie paa noget andet Menneske end Mandskabet i min Jolle. Kopperne have især bidraget meget til at blotte Landet saa meget for Folk; for nogle Aar siden have de anrettet her stor Ødelæggelse. I en Tid af 3 til 4 Aar har man podet med Kokopper, og Podningen har god Fremgang, thi Grønlænderne ere villige dertil. I mine Undersøgelser af det nordlige Grønland er jeg kommen 32 Mile ud over den nordligste Danske Colonie, indtil hen under 75 Gr. Nordre Brede. Her støtte mit Fartøi (et til Hvalfangst udrustet Skib) paa et uoverskueligt Iisfjeld, der, ligesom en Iismuur nødte os til at vende tilbage. Jeg gik derfra til Godhavn paa Disco-Eiland, hvilken Colonie ligger 6 Gr. sydligen, nemlig under 69° 41′. Hele Disko-Øen er 20 Mile lang og 12 til 14 bred. Jeg agter at reise rundt om Fjorden, men om jeg vil kunne gjennemstreife Øen til Lands igjennem alle Directioner, det kommer det nu an paa; thi Vinteren er desværre for Døren, og vi havde i Nat igjen Snee. Den 24de Junii ankom her i Aar det første Skib fra Europa og bragte os afvigte Aars Aviser indtil 6 April 1807."

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 55.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 19 April, 1808.

Slutning af det i forrige Numer afbrudte Stykke angaaende Hr. Amanuensis C. Molbechs Kritik over Hr. Dr. og Landsdommer G. L. Badens Skrivt om Griffenfeldt.

S. 7: "Jeg vil her ei til Utide komme mig "selv i Forkiøbet", som om man ogsaa paa beleilig Tid kunde komme sig selv i Forkiøbet.

S. 19: "For Historieskriveren, som saadan, "kan der ikke gives noget høiere Øiemed, end at "vorde det han tragter efter at blive" Vœv!

Ibid. "Historiens høieste Værd har den i "og for sig selv, som Historie, og uden noget an"det Øiemed end det, som den ved sin blotte Til"værelse opfylder". Dette er udskrevet af en, der kalder sig Woltmann. Men enten snakker Woltmann over sig, eller vor Compilator har ikke forstaaet ham. Det Tydske er heller ikke at løbe til.

S. 23: "Kan Skribenten ikke selv fatte "det harmoniske Hele, som udgiør Historien, da "kan han lige saa lidet give andre det til Anskue"else; forstaaer han ikke under det rette Forenings"punkt og fra det rigtige Standpunkt at sammen"drage de Kiendsgierninger, hvoraf han vil frem"bringe Historie: da har han ingen Idee om histo"risk Konst; da bliver hans Arbeide et mislykket "Produkt, som ikke har noget eiendommeligt Værd, "og staaer endog langt nedenfor den blotte histori"ske Samlers Arbeide. Thi hvor Konsten ved Fu"skerhaand fordærves og vanskabes, der staaer den "altid under den raa, men i sin fulde Kraft og "Originalitet fremtrædende Natur". Altsaa ere Vebers og Sandvigs Samlinger, altsaa er enhver historisk Compilation, vel ikke noget Konstværk, men dog alligevel Natur i sin fulde Kraft og Originalitet!!

S. 6: "Hvor troer Forf. at kunne finde be"dre Kilder til disses historiske Fremstilling — i "Statens Giemmesteder for alle Statsdocumenter "og Mindesmærker af Landets fordums Regiering — "eller i nogle ufuldstændige, partiske og ved ingen "Kritik drøftede Skrifter?". Udansk! det burde hedde: "hvor troer Forf. at Kilderne snarest bør "søges", og ved ingen Kritik drøftede Skrifter betyder Skrifter, som ingen endnu har recenseret. Men Hr. Molbech har nok villet sige "Skrifter, forfattede med Kritik".

S. 7: "en Mand af Hr. Dr. Badens Lær"dom i nordiske Oldsager". Lærdom i en Ting, er udansk.

Ibid. Jeg vil "ikke veie og vurdere den hele "reelle Fortieneste af vort Lands Historie, som hans "Skrifter besidde". En Skribent siges, at besidde Fortienester af Historien, men ikke hans Skrifter.

S. 8: "Hvad jeg i det følgende, Sprog"kritik foruden, agter at fremføre, er de paa histo"risk Kritik grundede Bemærkninger imod Hr. Dr. "Badens Skrift om Griffenfeld, hvilke jeg troer "maae falde enhver Læser ind, der er en Smule "bevandret i historisk Studium". For at være dansk, maatte dette først hedde: "hvad jeg agter at

"fremføre, er, Bemærkninger, som grunde sig paa "historisk Kritik". Dernæst siger man ikke, at giøre Bemærkninger imod et Skrift, men ved eller over det. Endvidere er Bemærkning her brugt i en urigtig Bemærkelse. conferatur danske Ordbog. Endelig er en Smule bevandret, gemeent; ligesom man i det skiødesløse Sprog hører: en Smule Vand og deslige.

Ibid. "En saadan Kritik, som desuden maae "svare for sig selv og staae eller falde ved eget "Værd, kan altsaa hverken af Forfatteren, eller no"gen anden mere øvet Historiegrandsker, lægges "mig til Last, som den der ei til sligt Foretagen"de var berettiget". Dette som staaer, som om det indeholdt Grunden, hvorfor det ikke kan lægges ham til Last, og man faaer ingen anden Meening ud deraf end denne: "en saadan Kritik over Badens "Skrift kan ikke lægges mig til Last, efterdi jeg "var uberettiget til sligt Foretagende". Ikke, at man jo giætter sig til, hvad Hr. Molbech vil sige, men han udtrykker sig vrang.

S. 9: "Forfatteren til disse Bemærkninger "har altsaa foresat sig at optegne endeel af hvad "han troer, Kritiken med Rette kan bebreide Hr. "Dr. Baden, med Hensyn paa dette hans Arbei"des Udførelse, saavel blot fra Historiens, som "fra Indklædningens Side". Det blot har ingen Meening.

Ibid. "Hertil er han bevæget, deels ved at "see de Forventninger aldeles skuffede, som han "stedse havde giordt sig om et saadant biographisk "Verk fra en Haand, der maatte formodes alt at "være temmelig øvet". Han vilde nok sige: "som "han i Forveien havde giordt sig".

Ibid. Lader han Baden haane og nedværdige vor gode, ædle Tungemaal, istedet for nedværdige og haane.

Ibid. "Dobbelt stor bliver denne sidste For"fatterens Brøde, fordi den, om ei opr unden af "frit Forsæt, dog er grundet i en mageløs Lige"gyldighed, Skiødesløshed og Mangel "paa Flid, selv den almindeligste, der vidne om "en dyb Ringeagt for Nationens ypperste og hellig"ste Eiendom, Sproget". I denne Straffeprækken begaaer Hr. Molbech selv to Synder imod Sproget. 1) Brøde, oprunden af frit Forsæt, istedet for begaaet med frit Forsæt. 2) Ligegyldighed, Skiødesløshed og Mangel paa Flid, som er reen Tautologie. Men denne smukke Figur kan man finde paa hver Side i Piecen.

S. 12: "Dobbelt Brøde begaaer derfor den "historiske Skribent, der ei blot forsømmer at giø"re sig fortroelig med Sprogets Genius paa den "Høide, hvortil den alt har opsvinget sig; men "endog bidrager til at forringe dets Værd". den skal gaae paa Genius; dets paa Sprogets. Er det, at skrive tydelig? Og Sprogets Genius, som opsvinger sig til en Høide, hvilket Nonsens!

S. 13: "Men førend jeg berører enkelte "Punkter i Bogen, vil det være nødvendigt at "gaae ud fra almindelige Grundsætninger, ved hvis "Veiledning Læseren af det badenske Skrift saame"get lettere vil kunne skiønne, at til historisk The"orie ligesaa lidet findes Spor i dette Verk, som "det, for sig betragtet, vidner om historisk Praxis "hos sin Forfatter". Atter en forkeert Construction, istedet for: "skiønne, at der ligesaa lidet fin"des Spor til historisk Theorie i dette Verk, som "det" o. s. v.

S. 14: "Alle, disse som hine, kalde de"res Arbeider Historie". Hvad disse som hine har her at bestille, skal ingen kunne sige.

Ibid. "et mørkt og formørkende Slør". Hvad skal man tænke sig ved et formørkende Slør, efter at have hørt om et mørkt?

S. 15: "det Historien fordrer af enhver, "der vil blive dens Fosterfader". Hvorledes bliver man Historiens Fosterfader?

S. 17: "hvilke Fordringer Historien giør "den Skribent, som vil fremstille den". Ikke Historien, men Historiens Læser giør Fordringer, og det ikke Skribenten men til Skribenten.

S. 18: "den Konst, at producere Hi"storien som noget virkeligt, er en philoso"phisk Konst eller Disciplin". Nonsens!

S. 20: Denne rene historiske Fremstilling, "frie for enhver Indblanding af Forudsætninger, "tomme Hypotheser, eller andre tilfældige og uved"kommende Ting, renset fra alt hvad der smager "af Historieskriverens Personlighed, er dennes høie"ste Triumph" skal hedde: "alt hvad der smager "af Forfatterens Personlighed, er Historieskriverens "høieste Triumph". Anderledes er det ikke tydeligt, hvorpaa dennes gaaer.

Ibid. "Det vi ovenfor saae, at gives Histo-"rieskriveren ved Erfaringen, det, som han blot "ved Hukommelsen fatter, som er noget hvorom "han egentlig endnu ikke kan sige, at han veed det, "er den blotte Kundskab om en Begivenhed". Hvor knudret og pedandisk!

S. 24: "Det er saaledes Historiens raa Stof, "som Historieskriveren, ikke som nogle urigtigen ud-"trykke sig, skal forarbeide" o. s. v. Naar Hr. Molbech saaer meer Øvelse i Pennen, saa vil han vist construere og skrive: "Det er saaledes Histori-"ens raa Stof, som Historieskriveren skal, ikke, som "nogle urigtigen udtrykke sig, forarbeide, men" o. s. v.

S. 26: "ved at danne en broget, af Hypo-"theser, Gisninger, Slutninger og For-"modninger sammenvævet Dragt". Tautologisk Væv.

S. 28: "værd at opfriske en Smule for "Hukommelsen". opfriske er ikke dansk, og en Smule, Skiødesløshedens Sprog.

S. 33: "Det er saare langt fra at jeg vilde "frakiende ham hine Egenskaber, som han selv giør "Fordring paa hos Griffenfelds Biograph". Om Baden giør Fordring paa at besidde hine Egenskaber, eller om Baden fordrer dem af den, der vil skrive Gs. Biographie, det er vanskeligt at indsee.

Ibid. "Kan han ikke giøre det anskueligt for "os, hvorledes Helten virkede paa den Verden, "han levede og bevægede sig i". bevægede er ilde valgt, og passer paa en Maskine, ikke paa en Helt.

S. 42: "Forfatteren troer at det kunde lyk-"kes ham, at skildre Griffenfeld som Statsmand, "uden at tage mindste Hensyn paa, at han var "Menneske". Det burde hedde: "uden at tage "mindste Hensyn paa ham som Menneske". Thi det andet er Medlidenhedens Sprog, og giver en skiæv Mening. Strax derpaa lærer os Hr. Molbech, at Baden herved "grovelig forsynder sig imod "al biographisk Theorie." Men Baden har ikke lovet nogen Biographie, og havde han end lovet den, er det dog ikke sagt, at enten han eller nogen anden var istand til at skildre Griffenfeld som Menneske. Har man Data dertil? Maaskee er det, som man kan vide om Gr. som Menneske, allerede bekjendt. Derom burde Hr. Molbech vel

have underrettet sig, førend han atter beskyldte Baden for at have begaaet en Udeladelses-Synd.

S. 48: "slige Ting maatte søges i Archiver-"ne, og disse kunne jo, efter Forfatterens Theorie, "ikke lønne Umagen ved at bruge dem". Smuk Dansk! istedet for: "og det lønnede sig jo ikke Umagen, at bruge dem".

S. 50: "som vi endnu aldeles mangle et paa "de ægte Kilders kritiske Brug grundet Verk over "Griffenfelds Levnet." Et Værk, som er grundet paa Brugen af ægte Kilder!

S. 63: "Næsten synes det umueligt, at det "kunde falde Forf. ind at troe, at nogen skulde "tage". Sluddervorren!

Ibid. "Man kunde vel ogsaa giordt sig Haab "om en heldigere Behandling af disse og lignende "Gienstande ved Danmarks Kulturhistories vor-"dende Forfatter". Hvor affekteret!

S. 71: "Men hverken Gs. store Handlinger "eller disses historiske Fortælling, som man af en "Biograph kunde fordre den, er Forfatterens Sprog "værdigt". Smuk Dansk! istedet for: "Men "Forfatterens Sprog er hverken Gs. Handlinger "eller disses historiske Fortælling o. s. v. værdigt".

Saaledes tænker og skriver Hr. Molbech. Med alt det skal Dr. Baden ibid. være en slet Patriot, fordi han tillader sig knudrede Perioder, urigtige Ordføininger, Sprogfeil o. s. v. Men Rother og Schønheidere giorde dette for ham, og bleve dog ligefuldt gode Patrioter. Decipit exemplar vitiis imitabile. Hr. Molbech beraaber sig idelig paa Jak. Badens Grammatica, og hvad der ikke stemmer med den, gielder hos ham for Beviis paa dyb Ringeagt for Nationens ypperste og helligste Eiendom, Sproget. Hvor ubesindig! Fordi Dr. Baden forvexler ville, kunne og skulle i Præsens og Imperfektum, derfor skal han nedværdige og haane sit Modersmaal? Som om Jakob Baden ikke selv ofte tog feil, og syndede mod sine egne Forskrifter; som om nogen Skribent med nok saa stor Opmærksomhed paa sig selv, kan sige sig frie for dette Slags Overtrædelser; som om ikke selv Ciceroner tage feil, og giøre det let for enhver Skolediscipel, der har tygget sin Grammatica, at vise dem tilrette i dette Stykke. Naar Hr. Molbech med Aarene glemmer sin Grammatica, saa vil han upaatvivlelig dømme mildere, og ikke

strax fordømme en Forfatter, fordi denne forsaae sig imod Jakob Badens Grammatica og den danske Ordbog, hans anden Kiephest. Det samme være saat om sin og hans. Dr. Baden skriver: "Griffenfeld overdroges af Kongen skriftlig at underrette den unge Kronprinds Frederich om dette "sin kongelige Faders første Krigstogs lykkelige "Udfald". Hr. Molbech forsikrer S. 73, at det er, kan jeg troe, Forhaanelse mod Nationens ypperste Eiendom, Sproget, naar man ikke skriver hans. Men hvad? Om Baden nu troede, at sin og hans kom ud paa eet med Hensyn til Tydeligheden, og at det er denne, ikke Grammatica, som bestemmer Skribentens Valg i Brugen af hine Pronomina? Dømte den classiske Alderdom anderledes om suus og ejus? Grammatici gave Regler, men Ciceroner overtraadte dem. Hvor slet vilde det see ud for de Gamle, om Hr. Molbech blev vreed, og tog sig for at mønstre dem efter den ærlige Anchersens eller Jakob Badens latinske Grammatica. Der sætter den Gamle vilde, hvor Hr. Molbechs Grammatica kræver ville, her suus, hvor en Skolediscipel rigtigere sætter ejus. Men Hr. Molbechs Kundskab om Sproget er, som vi alt have seet, ligesaa overfladisk og almindelig, som hans Kundskab om Historien. Han studser ved enhver Afvigelse fra Sproglæren, og Dr. Baden havde intet at befrygte af Hr. Molbechs Indsigter i Sproget, dersom Jakob Baden ikke havde skrevet den ulyksalige danske Grammatica. Den fælder Dr. Baden. Dens Overtrædelse er crimen læsæ nationis. Hvor smagløst!

Man har i det Anførte seet Exempler nok paa literarisk Dristighed hos vor debuterende Skribent og Kritikus. Dog synes han at have overgaaet sig selv paa følgende Sted, S. 77: "Et af "de første Ord i Bogen er Forfatterens selvgiorte "Yndlingsord Pladsmand. Dette Ord, en bog"stavelig og slavisk Oversættelse af det Franske hom"me en place, er i denne Bemærkelse ikke dansk; "thi endnu er det ikke kommen saa vidt, at et Ord "bliver dansk, fordi Hr. Dr. Baden bruger det; "og ingen dansk Læser, der ei forstaaer Fransk, kan "tænke sig noget, med Forfatterens Mening overen"stemmende, ved dette Ord, som desuden i en "heel anden Betydning bruges i Norge; hvor det "nemlig bemærker en Art af Husmænd. Det

"eneste hvormed Forfatteren kunde forsvare sit selv"giordte Ord, var Analogien med Ordet Stor"mand; men enhver vil føle, at dette er langt "mere forstaaeligt og mere dannet i Sprogets Aand". Holdt Hr. Molbech! Ordet er ikke opfundet af Dr. Baden. Vær ikke bange! Det er for femten Aar siden paa eengang brugt og foreslaaet af en Skribent og Sproglærer, som, trods nogen Anden, var fortroelig med Sprogets Aand. Ordet er heller ikke en bogstavelig og slavisk Oversættelse af det franske homme en place, men det er dannet af — Jakob Baden lige efter det engelske placeman, og, spørger Jakob Baden, mon dette Ord ikke skulde fortiene at optages, tilligemed det nyeligen foreslagne Stormænd? Thi ikke alle Stormænd ere Pladsmænd, d. e. Folk, som beklæde de vigtigste Pladse i Staten. Han lægger endnu til: Paa nogle Steder i Tydskland kalder man de høiere Regieringscollegier Stellen. — Lad Dem dog sige, Hr. Molbech!

Hvad Hr. Molbechs Orthographie anbelanger, da, uagtet han er meget nøieregnende med Dr. Baden, skriver han dog maae snart med e, snart uden e. Endog raa træffer man hos ham skrevet raae; hvilket ingen ventede af en Dansk. S. 18 skriver vor Kritikus Æstethik. Store Smaating, vil man sige. Men, naar man vil, selv i Orthograhien, være saa streng imod Andre, som Hr. Molbech er det mod Dr. Baden, saa maae man for alting passe paa, at man sætter h paa det rette Sted og skriver Æsthetik. Og saaledes skriver vor Kritikus ogsaa Ortographie S. 83, naar han burde skrive det rigtig, eller ogsaa blive hiemme med sine kaade Udsættelser paa Badens Orthograhie. Forskiellen er den: Baden tager sig Retskrivningen saa let, at han er nær ved at overlade den til sin Bogtrykker, saaledes som Michaelis giorde. conferatur Mosaisches Recht, Vorrede. Men Hr. Molbech betragter den som en Sag, hvorpaa Nationens Velfærd beroer. Følgelig burde Synd mod Orthograhien hos ham aldrig finde Sted.

Et Ord af Hr. Molbechs egen Fabrik er Drøftelse S. 8.

Til Sprogets Nedværdigelse og Forhaanelse af Baden, regner Hr. Molbech ogsaa S. 85, at han bruger fremmede Ord istedet for danske, hvor

det aldeles ikke behøves. Af saadanne fremmede Ord opramser han 17 og derover. Men vor strænge Kritikus, hvad han? Ere fremmede Ord for ham noget fremmed? Aldeles ikke. Man finder hos ham paa meer end eet Sted Ideer S. 7, reel ib., absolut 13, praktisk ib., historisk Praxis ib., historiske Discipliner 15, philosophiske Discipliner 17, Grundprinciper ib., Totaliteten 19, Individualitet 21, Realitet 22, Composition 27, Energie 30, activ 31, Relationer (Forhold) 33, isolereret 15 og næsten paa hver Side. Object 38, heterogen 40, Momenter 52, kombinere 54, Notiz 55, Individ 62, superficiel —

Ohe! jam satis est.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

I Christiansands Aviser læses følgende: Hans Durchlauchtighed Prinds Christian til Slesvig-Holsteen, commanderende General Søndenfjelds, har bemyndiget mig til at opfordre enhver af Christiansands Stifts unge Mandskab uden Undtagelse fra 18 til 36 Aar, til, saasnart som mueligt, at melde sig hos Hr. Oberstlieutenant v. Arenfeldt eller Hr. Capitain v. Stabel i Christiansand for der at danne et frivilligt Jæger-Corps, hvis Bestemmelse er, under nuværende Krig med egne Vaaben at værne om Konge og Fædreland; — Vilkaarene for Corpset saavel i Henseende til Haandpenge og Gagering, som øvrige Fordele vorde meget fordelagtige, og hvad Tjenestetiden angaaer, da bestemmes samme til 3 Maaneder efter at Freden er offentlig kundgjort. Enhver som attraaer at indgaae i Corpset medtager sin egen Rifle og Kugelsform til Brug i Tjenesten, og skulde nogen af Corpset, der maatte henhøre til Land- eller Søe-Etaten, i sin Tid vorde udskreven ved de sædvanlige Seesioner, da skal hans Tjenestetid i Jæger-Corpset beregnes ham til Gode og afgaae i det ved Anordningerne bestemte Antal af Aar.

Christiansand 16 Martii 1808.

Thygeson, Stiftsbefalingsmand.

I Christiania Avisen læses følgende: Blandt de af Norges Patrioter, der i denne Tid udmærke sig ved ædle Handlinger, troe vi samtlige Arbeidere ved Mosse Jernværk, at vor gode og retsindige Hr. Forvalter Lars Semb bør offentlig nævnes af os med velfortjent Agtelse, thi foruden det at han i denne Tid, med største Aarvaagenhed, har Tilsyn med os ved Maskinerne Dag og Nat, for at tilsee og paadrive at alt bliver tilbørlig og hurtig fremmet, viser han sig og som en Fader imod os: thi naar Speculanter udfinder Kunstgreb til at faae Kornpriserne forhøiede, hvorover saa mange Fattige sukker i denne Tid, da maae vi med taknemmelige og glade Hjerter for os, vore Hustruer og Børn, velsigne den Mand, der ei i denne Tid vil benytte sig af Magten, men forsyner os med saa ypperlige gode Fødevare, for saa billige Priser, uden at have forhøiet dem, eller paalagt det ringeste den hele Vinter; vi faae her en Tønde Byg for 5 Rdlr., da den dog for nærværende Tid koster 7 Rdlr. i Moss; og saaledes i Forhold til alt. Vort enfoldige eenstemmige og oprigtige Ønske skal derfor være: At Forsynet længe vil spare vor gode Forvalter Livet, og krone hans ædle Handlinger med ønskelig Lykke og Velsignelse. (Af samtlige Arbeidere ved Mosse Jernværk).

En Enke af een blandt salig afdøde Kammerherre og Ridder Bernt v. Ankers Brugsfuldmægtige — hvis Lod, med mange Børn, det i endeel har været, ene ved egen Stræbsomhed at bøde paa den kummerligste Skjebne — er saa lykkelig, af det Ankerske Fidei-Commis, at være forsikkret 100 Rdlr. aarlig, for Levetid og fra forrige Aars Begyndelse 1807 at regne; til med at beholde en lille Gaard hun beboer, til Brug uden Afgivt.

Ved Allerhøieste Befaling af 5te d. M. er det paalagt den Afdeling af de Kongel. Collegier, som hidindtil opholdt sig i Rendsborg, at vende tilbage til Kjøbenhavn. De Deputerede blive der endnu indtil den Høisalige Konges Bisættelse er gaaet for sig. Contoirpersonalet tiltræder derimod med det allerførste sin Tilbagereise.

Ved det Kongelige Liigs Bisættelse skulle 24 Renteskrivere eller andre Civilbetjente, der staae i Classe med dem, bære Fakler. Disse Embedsmænd vælges blandt de af Collegiernes Betjente, der endnu ere i Rendsborg.

I den Iversenske Avis læses følgende: Den, der uden at kjende det lille Faaborg, læser i Avi-

ferne, at een Kjøbmand der har for egen Regning ladet bygge en Canonbaad og lader paa egen Bekostning anlægge et Batterie til Havnens Forsvar, maa gjøre sig et meget høit Begreb om Byens lykkelige Handel og Velstand. Men Publicum bør ikke være urigtig underrettet. Det Rigtige er, at Hr. Kjøbmand Ploug har for Hr. Grev Bille Brahes Regning ladet bygge en Canonbaad, og at i Faaborg ikke er gjort nogen Begyndelse til Batteries Anlæg, som vel og neppe behøves, da Indløbet til Faaborg kan fra Skandsen paa Dyreborg spærres. — Conjuncturerne have siden Augustii Maaned f. A. ikke været de Handlende saa gunstige, at de kunne gjøre store Opofrelser.

De Engelske skulle have gjort et Forsøg at lande paa Ærrøe, men være drevne tilbage med Tab.

Fra Skagen vil man have seet 12 Engelske Linieskibe, hvis Bestemmelse efter al Sandsynlighed vil være Sundet.

Paa faa Artikler har Hovedstaden saa rigt et Forraad som paa Viin. Af samme skal Byen have en Beholdning af 18,000 Oxhoveder, og det sædvanlige Forbrug om Aaret er 6000 Oxhoveder, hvorunder er indbefattet, hvad som forsendes fra Byen ud paa Landet og til Provindserne.

Man har gjort den behagelige Bemærkning, at siden Soldaten staaer paa Krigsfod og faaer dobbelt Lønning er det ulige sjeldnere at han nedværdiger sin Stand ved Tyverie. Soldaten faaer nu 12 ß. om Dagen foruden Brød og Qvarteer.

Fortegnelse over Arealet af de hidtil indhegnede Skovstrækninger paa de Kgl. Districter under Kjøbenhavns, Frederiksborg, Cronborg og Hirschholms Amter, samt Jægerspris og Odsherred:

Jægersborg Dyrehave indeholder	2931 Td. Land
Det 1ste Skovdistrict, under Kjøbenhavns Amt . . .	635 —
Det 2det Skovdistrict, under Kjøbenhavns Amt . . .	4189 —
Det 3die Skovdistrict, under Frederiksborg Amt . . .	1851 —
Det 4de Skovdistrict, under Cronborg Amt . . .	10,982 —
Det 5te Skovdistrict, under Cronborg Amt . . .	5949 —
Det 6te Skovdistrict, under Hirschholms Amt	533 —
Det Jægersprisske Skovdistrict	3235 —
Det Odsherriske Skovdistrict .	1413 —
	33,718 Td. Land

herforuden findes paa ovennævnte Districter forskjellige Skovstrækninger, som ei vare endnu i Aaret 1804 komne under Forstopmaalingen, og hvoraf en stor Deel muesligen bliver reserveret til Forstindhegninger. Disse Skovstrækninger tilsammentagne kan sikkert anslaaes til et Areal over . . 7000 —

De anførte Kongl. Skove paa Kjøbenhavns, Frederiksborgs og Cronborg Amter, samt Odsherred, indeholdt i Aaret 1792 efter Taxation, tilsammen Eeg og Bøg, af det første meget lidet, 843,191 Favne. Det Høieste der kunde skoves deraf maatte være $\frac{1}{100}$ aarlig, altsaa kun 8432 Favne. — Man seer deraf, at det der er skovet i denne Vinter af de Kongel. Skove er langt mere, end de efter deres Bestand kan afgive med en forstmæssig Huusholdning, og kun den almindelige Trang i Hovedstaden paa Brændsel har kunnet foranledige saa stærke Skovninger, som Nødvendighed og Omsorg for Staden byder, og hvorved Regjeringen giver den et nyt Beviis paa dens faderlige Omhu.

De Engelske Krigsskibes Antal i Beltet er i disse Dage bleven forøget.

Til den Kongel. interimistiske Regjeringscommission for Norge ere endvidere følgende patriotiske Bidrag indsendte:

Sognene Høvaag, Vestremoland, Eide, Landvig, Fjere, Vestad, Østremoland, Framse, Dybvaag og Søndeleef tilbudet sig til Kongens Tjeneste at bygge hver en Canonchaluppe, Holt Sogn 2 Canonbaade, Hr. Steenersen paa Møglestue 1, og Flaastad Sogn 1 Canonjolle.

Fra Hr. Kammerherre Løvenskiold og Hr. Amtmand Løvenskiold, til Brug ved Canonbaadene, fra deres Jernværk Materialier til Værdie 800 Rdlr.

Af Hr. Capit. Vagtmester Juell til samme Diemed 50 Tønder Tjere.

Garnisonspræsten i Frederiksværn Hr. Herloffsen indsendt: fra en Ubenævnt af Frederiksværn 20 Rdlr., fra Hr. P. Thronsen i Staværn 50 Rdl.,

Th. Thyrholm 20 Rdlr., M. Melson 20 Rdl., B. P. Bøjesen 20 Rdl., C. Mathiesen 20 Rdl., og fra sig selv 100 Rdlr., tilsammen 250 Rdl.; desuden forpligter Hr. Herlofsen sig inden næste Aars Udgang i 3de Terminer at erlægge 300 Rdlr. til samme Oiemed.

Til Norges Søedefension fra Bestyreren af Underviisnings-Institutet paa Moss, Hr. B. H. v. Munthe af Morgenstierne, den Sum 50 Rdlr., som er Indtægten af en af ham given offentlig Concert; hvorhos Giveren har lovet, saa længe Krigen varer og til samme Oiemed at give i det mindste 4 Concerter aarlig i forskjellige Kjøbstæder.

Forvalteren ved Eidsvold Jernværk, Hr. Arnesen, indsendt 71 Rdlr., der ere indsamlede af Værkets Arbeidere, 5 Rdlr. fra Contoirbetjent Jens Weenum, og fra ham selv 10 Rdlr., tilsammen 86 Rdlr.

Stavanger By sammenskudt til 2 Canonbaade 2000 Rdlr., hvoraf Hr. Agent Klelland 1000 Rdlr., og efter denne Borgers Opmuntring.

Efter Hr. Cancellieraad Balles Opmuntring og Indberetning, subscriberet i Lister Fogderie til 2 Canonbaade. (Fortsættes.)

Engellænderne, der herske i Livorno som sande Despoter, have ønsket meget, at de Danske Søfolk, som nylig bleve arretterede, skulde tage Tjeneste paa deres Skibe; men disse brave Sømænd afslog med Foragt et saadant Tilbud, og foretrak Fængsel for Engellændernes Guld og glimrende Løfter.

Fienden har i disse Dage taget et Dansk Skib, hvis Ladning anslaaes til 10,000 Rdlr.

Udenlandske Efterretninger.

Fredsførsten i Madrid skal i Følge en Krigsret, der blev holdt over ham, være bleven skudt.

De Russiske Tropper gaae fra Tavasthuus til Åbo. Adskillige Regimenter begive sig til Sveaborg. Fra Landsiden er denne Fæstning svagest, men skal være besat med 400 Canoner. Man vil begynde med at bombardere Pladsen, og der tales ogsaa om en Storm. De Beleirede have brudt den Jis, der omgiver Sveaborg.

Moniteuren forsikkrer, at Sverrig ikke har flere end 20—21,000 Mand regulaire Tropper

paa Krigsfod. Man søger i en Hast at foranstalte en overordentlig Udskrivning; men Regjeringen vil forekomme enhver urolig Tanke i den Henseende. Den har ladet udsprede, at de Norske Tropper have begivet sig til Kysterne, og Samfærslen med Sjælland fra Skaansk Side er aaben. I Gothenborg ligge kun 3 Linieskibe og 4 til 5 Krigsskibe af ringere Rang.

Den Franske Keiser underrettes tre Gange om Dagen ved Courerer om Alt hvad der forefalder i Spanien. Disse Courerer følge efter hverandre i et Mellemrum af 8 Timer.

Den hele Franske Armee forestaaer nu en Forandring, der skal sættes i Værk, naar de til samme sig sigtende Regjeringsforanstaltninger ere blevne bekjendtgjorte. Dens Hovedpuncter ere: at de hidtilværende Regimenter skulle opløses og at derimod Linie-Infanteriets og det lette Infanteries samtlige Mandskab skal deles i særdeles Legioner, saaledes at der kan gives særegne Legioner af Infanterie og Legioner af Linie-Infanterie. Hver Legion skal bestaae af 6 Bataillоner, hver Bataillon af 8 Compagnier, nemlig 6 Fusileer-Compagnier, et Grenadeur- og et Voltigeur-Compagnie. Hvert Compagnie skal bestaae af 140 til 150 Mand, saa at hver Bataillon indbefatter henved 1200 Mand og hele Legionen henved 7000 Mand. Hver Legion, hedder det fremdeles, skal commanderes af en Brigadegeneral, der har en Oberst en second under sig. Desforuden skal der ved hver Legion ansættes en Oberstlieutenant, men derimod gaaer Majorpladsen ind, og i Henseende til Capitainerne og Lieutenanterne foretages adskillige Forandringer. Denne Forandring skal ogsaa strække sig til Cavallerieregimenterne, og Antallet af dets Mandskab anseelig forøges. Hidtil bestod hvert Reg. kun af 7 til 800, høist 1000 Mand; i Fremtiden skal hvert Cavall. Reg. uden Forskjel bestaae af 1500 Mand. En Bataillon af Legionerne og en Escadron Cavallerie skal tjene til Depot-Bataillon og Depot-Escadron. Ogsaa Troppernes Uniform skal undergaae en Forandring. Den hvide Uniform, der var bestemt for Linie-Infanteriet, skal afskaffes igjen, og den blaa skal vedblive. Kun en ringe Deel af Linie-Infanteriet har hidtil faaet hvid Uniform. Ogsaa de militaire Underviisningsanstalter i Frankrige forestaaer en Reform.

Under Revolutionen i Madrid f. M. manglede denne Stad i fire Dage den lovmæssige Magt. Men desuagtet er intet Mord blevet begaaet, og kun 11 Huse plyndrede. Den arretterede Fredsførste befandt sig i stor Fare, og han bad sin Fiende, Prindsen af Asturien om at redde hans Liv. Først da den ny Konge ankom begyndte Roligheden nogenlunde at vende tilbage. Ferdinand den Syvendes Proclamation, der byder at optage de Franske som Brødre, blev modtaget med levende Bifaldsyttringer. Man betragtede de Franske som Befriere. Det hedder at Fredsførstens Moder skal have taget sin Død derover.

Kongeriget Spanien har et Fladeindhold af 9400 □ Mile og 11 Mill. Indbyggere. Dets Statsindkomster ere omtrent 30 Mill. Rdlr., men dets Statsgjeld 200 Mill. Blandt alle Europæiske Magter har det de største Colonier udenfor Europa, men af disse har Riget kun faa directe Indkomster. Landmagten er 80 til 100,000 Mand og Flaaden bestaaer af 50 til 60 Linieskibe.

Vaabenstilstanden imellem Porten og Rusland er bleven forlænget 2 Maaneder. Begge Magter ere ved den Franske Gesandt Sebastinis Mægling allerede enige om Hovedpuncterne.

En Fransk Cutter har overbragt General-Gouverneuren i Venedig Depecher, der opvakte Bevægelser, som lade formode at den Italienske Escadrille, der ligger udrustet i Arsenalet, saavelsom alle i Venedigs Havn liggende Russiske Fregatter og Corvetter skulle ufortøver gaae under Seil. Cutteren er afgaaet til Triest, for, som man formoder, at overbringe de der liggende 3 Russiske Linieskibe og 3 Fregatter Depecher. Man venter med det første vigtige Optrin i den Venetianske Golfo. Den forenede Rochefort- og Toulon-Flaaden skal allerede befinde sig paa de dalmatiske Kyster; ja der tales endog om, at der er tilføiet de Engelske nogen Skade ved Øen Curzola.

Den Svenske Ambassadeur i Petersborg har nu begjert og faaet Reisepasse. Han vil i disse Dage afgaae herfra til Reval, hvor han vil opholde sig indtil den Svenske Fregat, der er bestemt til at afhente ham, er ankommen.

Den Svenske Fæstning Swartholm, som er bleven tagen af de Russiske Tropper, havde foruden en Besætning af 800 Mand 250 Artilleriestykker.

De indfødte Finner blandt Besætningen have faaet Tilladelse at vende hjem; de Svenske bleve Krigsfanger. De i Fæstningen fundne Mørsere og Bomber skal bruges til at angribe Sweaborg. De ved adskillige Leiligheder erobrede fiendtlige Faner ere allerede bragte til Petersborg. — Den 26de Martii vidste man der endnu ikke om Åbo var taget i Besiddelse.

I Skaane har man følgende Efterretninger fra London af 28 Febr. Vore Linieskibe Nassau og Stately have hvert bragt 100,000 Pd. Sterl. i Piastre og andre Penge til Gothenborg. — Home Popham har brækket Benet, da han gled ud med Foden paa Gaden. — Man vilde have givet de Danske Krigsskibe i Engelland andre Navne; men denne Beslutning er nu tagen tilbage og de beholde deres Danske Navne i Engelsk Tjeneste.

I afvigte Aar døde i Berlin hundrede Mennesker af Børnekopper, nemlig 1 Voxen, 58 Drenge og 41 Pigebørn. At Antallet ikke er større ligger blot i den tilfældige Omstændighed, at Smitten ikke har grebet videre om sig, men ingenlunde i Bestræbelsen for at udrydde den ved Kokopper.

De jødiske Menigheder i Kongeriget Vestphalen faae nu en ny Catechismus i det Tydske Sprog, der skal indeholde deres Religions Hovedlærdomme.

Kongen af Vestphalen har befalet, at Stokken i Fremtiden ikke skal bruges som Straffemiddel ved hans Armee.

De Russiske Tropper gjøre betydelige Fremskridt i Finland. Krigen føres der efter den ny Methode; man opholder sig ikke ved Fæstningerne, der ere ubevægelige, men observerer dem kun med et lidet Corps, medens Armeen selv fortsætter sin March.

En Keiserlig Kammerherre skal være ankommen til Petersborg med Forslag fra det Franske Hof.

Af dette Blad udkomme ugentlig to Numere. Det tilbringes Subskribenterne og betales qvartaliter med 6 Mk. Enkelte Numere sælges ikke. Subskriptionen modtages hos Bogtrykker Höeckes Enke, boende i store Helliggeiststrædet No. 144.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 56.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 23 April, 1808.

Noget i Anledning af et anonymt Angreb i Kiøbenhavns Skilderi No. 54 og 55.

En forurikket Kok har faaet et Exemplar i Hænderne af et kritisk Forsøg, jeg for kort siden lod komme for Lyset. Det Hele har ikke villet smage ham; thi har han taget sig for, at rive det i bitte smaa Stykker; nogle af disse har han giort et Slags Hakkemad af, og dertil lavet en raa, usaltet og væmmelig Sauce. Denne nydelige Ret byder han Publicum i Kiøbenhavns Skilderi. Hvem maa man meest beklage? Læserne, der maatte døie denne usle Kost; eller Kokken, som har spildt al sin Sved og Anstrengelse? — Hans smukke Hensigt, at ville haane og i Publicums Øine nedsætte mig, fordi jeg var dristig nok til at tale Sandhed, hvor mange vilde have sledsket og hyklet, er aabenlys nok. Men jeg har alt for megen Agtelse for den bedre Deel af vort læsende Publicum, til at bære mindste Frygt for at denne Hensigt kunde opnaaes. Partiskhed høster sielden nogen anden Frugt, end Foragt; og Nedrighed pleier selv at straffe sin Ophavsmand. En let Sag vilde det være mig, at blotte den feige Navnløse i hans hele Nøgenhed; men til hvad Nytte? Fortiener saa lav en Fremgangsmaade, som hans, andet end Foragt?

Hr. Dr. Baden, af hvis litteraire Arbeider nogle have deres rosværdige Sider, er, efter hans egen Forsikkring, hidtil bestandigen bleven rost. Derved troer han at have erhvervet sig et udelukkende Privilegium paa at roses. At jeg har praktisk beviist, hvorlunde dette selvtagne Privilegium slet ikke gjør ham ufeilbar — er den Dødssynd, som har opvakt hiin Skumlers Arrighed. Men uagtet alt hvad jeg kan have imod Hr. Dr. Baden, som Historieskriver, tiltroer jeg ham dog saamegen Dømmekraft og Sandhedsfølelse, at han maa harmes over den foragtelige Maade, paa hvilken den ubesøiede Anonymus har taget sig for, ikke at forsvare ham, men at vælte sig ind paa mig med Personligheder og Grovheder.

Skulde jeg trætte Læsernes Taalmodighed og tage Rummet bort fra bedre Materier, ved at rydde op i alle Kroge af Skriblerens Usands? Her er kaadmundet Ordgyderi, men ingen Beviser; latterlig Egenmyndighed, støttet paa ipse dixi, men ingen grundet Kritik. — Hans indskrænkede Aand, hans Uvidenhed og Partiskhed, hans Mangel paa Smag og Videnskabelighed, udtale sig tydelig nok i enhver Linie, han skrev; de behøve ei at udpeges.

Et Menneske af disse Egenskaber, hvis snevre Aand aldrig magtede at fatte, hvad Konst og Theorie er, ligesaa lidt som hvorledes den anvendes paa Historieskrivning — der aldrig saae, at Alderdommens store Historieskrivere i Praxis have lært den Theorie, man siden af deres og deres nyere Efterfølgeres Mesterverker har kunnet udvikle — der ligesaa lidt er i Stand til at fatte Historiens Aand, som til at læse et historisk Verk som det

bør læses, langt mindre til at bedømme det — hvis svage, omtaagede Øie ei formaaer at skue det Ædle og Høie i dets Reenhed; og for hvem derfor en sønderslagen Billedstøtte, hvori Konsten prægede sin Evighed, og et knuset Leerkar fra Pottemagerens Haand, en parisk Marmorblok og et Læs Torv, Herodots Historie og Badens Griffenfeld, kunne have lige Værd — dette Menneske vil med Haan nævne en Schiller og Woltmann! — Dyb Ringeagt fortiente jeg, om jeg kunde troe, at saadanne Navne behøvede mit Forsvar imod Angreb af den Natur.

Skulde jeg vise, hvor slet en Tieneste vor Anonymus har gjort Dr. Baden med at ville skumle over Ting, hvis første Elementer han neppe kiender? — Intet var lettere; men ogsaa intet mere overflødigt. At han ikke vil vide noget af, at en Statsministers udenlandske Correspondence er en af de vigtigste Kilder for Ministerens Biographie — at han ikke har mindste Idee om hvorledes historisk Sandhed bliver til, og derfor troer, at Dr. Baden kan have ligesaa gode Grunde til ei at citere, som Herodot *), — at han, lige uvidende i Griffenfelds og i dennes Tidsalders Historie, er indskrænket nok til at troe, hans egen Fatteevne kunde blive Maalestokken, hvorefter Griffenfelds og hans Olds videnskabelige Cultur skulde bedømmes — at han vil bilde Folk ind, at Dr. Baden, som aldrig, med Hensyn paa Gs. Biographie, har sat sin Fod i et Archiv, eller brugt et eneste utrykt Document til sit Arbeide, skulde vide bedre Besked om Kilderne til Gs. Historie, end Mænd, der have randsaget og kritisk giennemgaaet alt, hvad her findes af Materialier til Gs. Biographie — disse og lignende Uselheder kan man jo uden Møie finde Spor af i hver Linie af den anonyme Skriblers Product. — Ja i sin blinde Arrighed kan han ei engang skiønne, at jo mere han nedsætter mig, jo dybere lader han Dr. Baden synke, hvis Feil i Skriftet om Griffenfeld jeg med den Svaghed i Evner og Kundskaber, han tilskriver mig, har lagt for Dagen i min Kritik. Men

*) Efter hans latterlige Mening skal end videre Historieskriverens Pligt at citere blive mindre og mindre, alt som han tager til i Aar. Kun Ynglingen sømmer det at citere, men ikke Manden. S. Pag. 852.

dette vil ingen undres over, der veed, hvor nøie Dumhed og Ondskab kunne være forenede og hvor broderlig de kunne række hinanden Haanden. Skulde nogen endnu tvivle herom, da læse han det i sin Tid saa vidt berygtede Pendant til Bahrdt mit der eisernen Stirn, en i A. 1796 udkommen Piece, der fører den Titel: Hvem er Jens Kragh Høst? ifald nogen Tøddel af samme endnu svømmer ovenpaa Forglemmelsens Strøm.

Hvad det af mig udgivne Skrift angaaer, da var det overflødigt at forsvare det, siden den Navnløses Angreb bestaaer i blotte Luftfægtninger, og hans matte Pile hverken ramme min Piece, eller de Materier deri afhandles. Ingen fornuftig og upartisk Læser vil dømme mig, uden at have læst Skriftet; og da maa dette svare for sig selv. Vil en af vore saa competente Konstdommere i dette Fag paatage sig at vise mig, hvor jeg har feilet; da vil dette være mig inderlig kiært, og ethvert rettende Vink skal jeg modtage og nytte med Taknemmelighed.

Et Par af den anonyme Skriblers Fadaiser kan jeg imidlertid, for deres Curiositets Skyld, ei lade uberørte. S. 854 vil han være uvidende om, at Gr. var en Mand af Lærdom, Smag og Videnskaber. Dersom han vilde følge sin egen Forskrift og spørge trykte og utrykte Bøger til Raads: da vilde han finde, at herom kan vides meget, naar man kun gider have Umagen at søge det op; og at der om Gs. Genie, og om hans Indsigter i andre Videnskaber, kan siges ligesaa meget som det, der nyligen med meget Held er sagt om hans medicinske Kundskaber.

Skiøndt jeg p. 49 har angivet de vigtigste Hielpekilder til Gs. Biographie, som i utrykte Sager kunne haves her i Kiøbenhavn, siger han S. 854, at jeg ikke veed hvad her er. Denne af flere hans Usandheder anmærker jeg, fordi han bag efter bruger Sal. Prof. Badens Recension over Riegels til Skalkeskiul, efterat han først har udskrevet et langt Stykke af min Kritik, og derefter viist, at han stundom ei forstaaer Dansk eller er i Stand til at fatte en saare simpel ironisk Vending.

S. 856—57 vil han tillægge mig, at have citeret et Stykke af Engelstoft imod mig selv. Men han vogter sig vel for at afskrive hele Ste-

det, eller give Læseren min Mening i Sammenhæng. Dette barnagtige Konstgreb, denne forslidte Maade at forfalske en Sætning paa, vil jeg gierne skienke ham. Han vil endvidere lære os, at der gives døde Sprog og at et Sprog ei kan være til hos en Nation, efterat denne har ophørt at være Nation. Jeg kunde lære ham igien, at Romerfolket var faldet, længe før dets Sprog blev dødt, og at Tydskland som Stat og Tydskerne som Nation i nærværende Øieblik kun ere til i Sproget — men lad ham lære sligt af en Skoledisipel i en af de laveste Classer.

Dr. Baden har jeg dadlet, fordi han har villet vise os Griffenfeld som Minister, uden at lade os see ham som Menneske. Skribleren paastaaer S. 867: "det er ikke sagt, at enten Dr. Baden eller nogen anden var i Stand til at skildre Gr. som Menneske." At Dr. Baden, med den Fremgangsmaade han bruger, ei var i Stand dertil, troer (es) gierne. At ingen anden kunde det, beviser han saaledes: "Har man Data dertil? Maaskee er det som man kan vide om Gr. som Menneske allerede bekiendt." Uforlignelige Beviser!

Sproget og Stilen i mit kritiske Forsøg vil den Navnløse ligeledes skumle over; ja efter hans myndige Befaling skal det hverken gielde for tydsk eller dansk. Saaledes naaer hans barnagtige Partiskhed sin høieste Spidse i Latterlighed. At jeg kunde skrive Dansk, har jeg for flere Aar siden offentlig lagt for Dagen; længe før en vis usel Criticus havde røbet, at han i Sprogphilosophie og Sprogkritik er den største Sinke, ja neppe forstaaer det danske Sprogs Elementer — og det oven i Kiøbet i et Arbeide, som han ei bluedes ved at indgive til et Samfund af vore første Videnskabsmænd og Sprogkyndige, for igiennem dem at forelægges Nationen. — Naar Skribleren endvidere tør yttre, at det kgl. danske Videnskabers Selskab skulde antage een til Redacteur af den danske Ordbog, der ei endnu har lært at bogstavere sit Modersmaal: saa vil dette endnu snarere vække Latter, end Foragt.

Imidlertid synes dog hans Sproganmærkninger, eller hvad han udgiver derfor, at kunne fortiene en nærmere Drøftelse; thi ved disse har dog Personen hist og her anført sine Grunde, f. Ex. S. 863 "Væv!" 864 "Udansk!" 866 "hvilket Nonsens!" 867 "Hvor knudret og pedantisk! Tautologisk Væv! 868 Smuk Dansk! Sluddervoren! Hvor affecteret! Smuk Dansk! &c. &c. Men disse smagfulde Grunde ere saa uigiendrivelige, at jeg smukt maa lade dem være i Ro.

Dog, han er ikke allevegne saa vanskelig at igiendrive. Saaledes lader han paa mere end eet Sted Sal. Prof. Baden gielde for et Orakel; og tilstaaer S. 870 at han var "en Sproglærer, som, trods nogen anden, var fortrolig med Sprogets Aand". Men derimod S. 868. 69. beskylder han den store Sproggrandsker for "ofte at have syndet imod sine egne Forskrifter" og kalder hans danske Sproglære "en ulyksalig Grammatica", alene for at kunne lægge mig det til Last, at jeg har beraabt mig paa denne i adskillige Tilfælde, hvor Dr. Baden har begaaet Sprogfeil. Hvad skal man dømme om en saa uværdig Fremgangsmaade? — Foragt over den Skumler, der ei undseer sig ved at kaste Skygge paa hedenfarne Fortientes Minde, og paa een og samme Side kan rose og kagstryge en Mand, naar han troer derved at kunne fremme sin lave Hensigt! — Aldrig har jeg seet Sal. Prof. Badens Fortienester giennem Fordommens Forstørrelsesglas. Men jeg har altid agtet ham som Lærd og som Sproggrandsker. Jeg har æret hans varige Fortienester af det danske Sprogs Cultur; og fiern fra al Partiskhed, skal jeg stedse lade ham vederfares den Ret, ham tilkommer. Hans Auctoritet er vel ikke Sprogets eneste Rettesnor; heller ikke er den i alle Tilfælde lige sikker. Men hans Regler for den danske Grammatik, grundede saavel paa vore ældre Sproglæreres, som paa hans egne Grandskninger i Sprogets Natur, ere saa almindeligen agtede og hævdede, at man vel ikke gaaer i Blinde, naar man holder sig til dem.

S. 863 hedder det om Woltmann "at han snakker over sig" og han nævnes "en, der kalder sig Woltmann". Man kan tænke sig, den uvidende Skribler har aldrig læst en Linie af Woltmann. Han vilde dog vel ellers have skammet sig (om han endnu kiender noget til Skam) ved at tale saaledes om en Mand, hvis Skorem han ei er værdig at løse.

Jeg har sagt, at den som forfusker Historien, fordi han ei kunde fatte det Hele, hvoraf den be-

staaer, og ei kunde give sit Verk Sandhed og Liv, ikke engang har den Fortieneste eller det Værd, som Samleren af raae Materialier, i hvilke Kiendsgierninger fremtræde, vel uden Liv og Sammenhæng, men i deres eiendommelige Karakter. Dette var over Skriblerens indskrænkede Fatteevne. Han veed ikke at forklare det anderledes, end at enhver historisk Compilation skal være Natur i sin fulde Kraft. S. 864. For at lægge denne Mening i mine Ord, maa man enten besidde Skriblerens indskrænkede Hoved, eller hans onde Villie, eller begge tillige. Han vil endelig oplyse Sagen med Exempler, og trækker til den Ende Weber og Sandvig frem. Hvorfor netop disse? hvi nævnede han ikke Chronicon Skibyense eller en anden lignende Munkekrønike? hvi nævnede han ikke den danske Hvitfeld, den kraftfulde Resen eller deres Lige? Ingen vil kalde disses Verker historiske Konstverker; men ingen vil heller nægte dem deres Rang, høit over den pragmatiske Dr. Badens moderne Griffenfeld.

Lærdom i en Ting er ikke dansk, siger vor Criticus S. 865. Hvad om jeg siger, at det er dansk? Mon hans Nei gielder mere end mit Ja? — At opfriske er dansk, kan han lære af danske Ordbog, v. O. frisker. Ordbogen kalder han vel med Haan Sal. Prof. Badens eller min Kiephest (S. 869); thi hvem af os der er meent, kan man ikke see. Men han forsmaaer dog ikke selv at citere den, for at vise at jeg har skrevet Bemærkning i St. for Anmærkning. Om det første er nogen Feil, indstiller jeg til Sprogkyndiges Afgiørelse. — At bevæge sig skal ei kunne passe paa Mennesker, men blot paa Maskiner. S. 867. Hvor har vor Criticus lært dette? — S. 865. Hvad "Skrifter, drøftede ved Kritik" er, veed han slet ikke; ligesaa lidt som hvorledes et historisk Verk, grundet paa ægte Kilders kritiske Brug, kan blive til. S. 868. Dette undrer jeg mig ikke over hos et Menneske, saa blottet for al Kritik, som han. — S. 866 kriticerer Skribleren, at jeg har ladet den svare til Genius, og det til Sprog, hvilket han finder utydeligt. Hvorledes vilde De have det Hr. Anonymus? Skulde jeg maaskee efter Dr. Badens Exempel forvexle Ordenes Kiøn, og skrive et Genius og en Sprog, ligesom Dr. Baden skriver en Savn

og et Vægt? — S. 866 udskriver han en Eftersætning, uden at anføre det Foregaaende, hvortil den sigter; og spørger saa, hvad "disse som hine" har her at bestille? De behage, Hr. Anonymus! at læse Stedet lidt nøiere efter, og udskrive det mere fuldstændigen; da vil Deres Forundring forsvinde. — S. 866. At en Ting selv kan være mørk, uden at formørke andre, og at begge Dele kunne finde Sted paa eengang, kan vor Criticus ikke begribe. Jeg skal giøre ham opmærksom paa den første Solformørkelse, som indtræffer; for at han kan komme ud af denne Uvidenhed, og faae en Gienstand at see, der baade er mørk og formørkende. — S. 869. At Dr. Baden skriver sin, hvor han vil, man skal tænke sig hans, finder vor Criticus ligegyldigt, og mener at det kommer ud paa eet med Hensyn paa Tydelighed. Kan man vente sig andet af den, der er saa ubekiendt med det Finere i Sproget, som han? — Cicero maa holde frem, for at forsvare Hr. Dr. Baden. Hvad skal man sige om denne Parallel? — Næsten skulde man troe, at vor Anonymus havde lagt an paa at giøre Dr. Baden latterlig. — Dennes Yndlingsord Pladsmand skal ikke være fransk; men engelsk. Bliver det derfor mere dansk? Det skal for 15 Aar siden være foreslaaet af Sal. Prof. Baden; men, vel at mærke, hverken optaget i hans orthographiske Ordbog, eller i Supplementerne til samme. Kan det derved blive dansk, naar det i sig selv er udansk? Har nogen anden Skribent, hvis Stemme kunde have Vægt, optaget det? — Hr. Dr. Baden faaer altsaa, om han vil, beholde det, som et arvet Familieord.

Skriblerens Forsvar for Dr. Badens skiødesløse Orthographie (S. 870) gaaer ud paa at giøre al Omhu for Retskrivning latterlig, og at billige det smukke Princip: at Orthographie er noget, man kan overlade til sin Bogtrykker. Sandelig et kraftigt Forsvar! men neppe i vore Nyerupers og Dichmanners og Bøghers og Boiers Aand. — Hvad hielper det? Vor store Criticus vil formodentlig, om han tiere træder frem, sætte mig irette, fordi jeg tør beraabe mig paa "en som kalder sig Nyerup" — "en som kalder sig Dichmann" o. s. v. — At jeg skriver jeg maa og vi maae; raa i Sing. og raae i Pl. — dette mener vor Criticus, kunde ingen vente af en

Dansk. Jeg veed dog ikke rettere, end at Jacob Baden og Dichmann vare Danske, og at Nissen er det. *) — En Trykfeil (S. 18 Aesthetik i St. for Aesthetik) og en Skriverfeil (S. 83 Ortographie i St. for Orthographie) skal bevise at jeg ei kan bogstavere. Skulde jeg giengielde dette med at opregne nogle af de talløse Trykfeil i Dr. Badens Bog, eller kriticere vor Anonymus fordi han har skrevet pedandisk og Orthograhie? S. 867. 870. Nei! den barnagtige Glæde, at hovere over en Trykfeil vil jeg gierne skienke ham.

Vor Criticus anfører adskillige fremmede Ord, som jeg har brugt. Jeg vil bede Læseren at eftersee Stederne i Dr. Badens Bog, hvor fremmede Ord bruges, og de Steder hvor jeg selv har brugt dem. Man vil da finde nogen Forskiel imellem denne Forfatters og min Brug af fremmede Ord. Hr. Dr. Baden bruger dem næsten allevegne, hvor de ere aldeles overflødige og til Vanziir for Stilen. Derimod troer jeg, paa meget faa Steder nær, ikke at have brugt dem uden der, hvor vi mangle danske, og hvor de vare nødvendige til at udtrykke den Mening, jeg vilde udtrykke.

Allerede har jeg opholdt mig for længe ved dette Product af Nid og Avind, forenet med blind Partiskhed. Vidtløftigere skulde jeg have svaret, og viist, at jeg i mit kritiske Forsøg ikke skrev en Linie uden Grund og Overbeviisning, ifald der havde været sand Kritik at svare paa. Men den anonyme Criticus har, i Stedet for at holde sig til Tingen, slaaet om sig med lutter tomme Ordgyderier, skieve Fortolkninger og haandgribelige Sottiser, der intet Svar fortiene. Uden mindste Kald har han, liig en vandrende Ridder, draget i Kamp mod mig med sit rustne Skiold og sin skiøre Landse; dog ikke med aaben Hielm; men under Navnløshedens feige Maske. — Altsaa, min Hr. Ridder af den bedrøvelige Skikkelse! jeg forlader Dem for dennesinde, med den Tro, at Deres ukaldede Forsvar lidet vil gavne den Forfatter, for hvem De saa drabelig har fægtet i Veiret. Tillad mig at anbefale Dem, at De, liig Deres Mønster af komisk Ihukommelse, lægger Dem en tro-

*) S. Badens danske Gram. 2 Udg. S. 142. Dichmanns Retskrivningslære S. 338. Nissens danske Sprogl. 1808. S. 217.

fast Sancho Pansa til, som i Nødsfald kan bringe Deres magtesløse Rozinante lidt i Gang. Maaskee vil den da ikke saa tidt blive siddende i Dyndet. Men hvor ofte De end maatte være feig nok til at træde inden for Skrankerne med nedslaget Visir, skal det ei falde mig ind, tiere at fægte mod en navnløs Skygge.

Chr. Molbech,
Amanuensis ved det Kongel. Bibliothek.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Under d. 8 April er udstedt en Kongel. Forordning, angaaende Oprettelsen af en Skatkammer-Afdragsfond, af følgende Indhold: Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Dannemark og Norge, ꝛc. ꝛc., Giøre vitterligt: Da Vi, formedelst et ligesaa uventet som uretmæssigt fiendtligt Angreb, der har forstyrret Vore Staters Roe, og berøvet dem Fredens velgjørende Følger, ere blevne indviklede i en Krig, som ved en bydende Nødvendighed opfordrer enhver af Vore troe og kjere Undersaatter til de muligste Anstrængelser; saa have Vi taget under Overveielse, ved hvilke Midler disse Anstrængelser kunde gjøres mindst følelige, og hvorledes de Foranstaltninger, som ere nødvendige til Vore Finantsers Betryggelse til at afvende tilkommende trykkende Byrder, og til at lindre det Tab, som maatte flyde af Fiendens Ødelæggelser, eller af Standsningen af Midlerne til Erhverv, eller ogsaa af Miscredit, bedst kunde sættes i Forbindelse med dem, som Krigens Fortsættelse fordrer. Til at opnaae disse Vore allernaadigste Hensigter, have Vi, efter den af Vort Finants-Collegio Os i denne Anledning gjorte Forestilling, anseet det meest passende at beslutte og anordne som følger:

1. Under Benævnelse af Skatkammerets Afdragsfond oprettes en Fond, som giver den allerede ved Forordningen af 21de October 1803 oprettede Skatkammerfond ikke alene forøgede Midler til Bestridelsen af de Udgifter, som overordentlige Bevæbninger kunne fordre, endog i Fredstider; men ogsaa sætter den i Stand til virksom at kunne bidrage til Krigens Bekostninger, og til de ved denne foranledigede Foranstaltninger. 2. Til denne Skatkammerets Afdragsfond bestemme Vi følgende Indtægter: 1) De ved Forordningen af 21de October 1803 til Skatkammerfonden hen-

lagte Indtægter; 2) De Forhøielser af adskillige Afgifter, som ved Forordningerne af 6te Junii 1806 ere paabudne indtil videre; 3) Følgende Afgifter, som nærmere bestemmes ved Vore igjennem Vort Rentekammer under Dags Dato udgivne Anordninger, nemlig: a) Forhøielsen for 14 Aar af det Tillæg i Skatten af 1802 paa Eiendom og Besiddelse af Jord og Tiender, hvilket ved Forordningen af 21de October 1803 er paabudet og henlagt til Skatkammerfonden; b) En Afgift, som for 8 Aar træder istedet for de efter Forordningen af 9de Maji 1806 paalignede Qvarteergodtgjørelser; c) En otteaarig Afgift af Bygninger. 3. Alle disse Indtægter skulle tilflyde Skatkammerets Afdragsfond. Men i Tilfælde at disse, efter at deraf er udredet det, som i Følge Forordningen af 21de October 1803 skal bidrages til de aarlige Douceurer til de Nationale, skulde i Gjennemsnit aarligen udgjøre mere, end deres nu anslagne ringeste, Skatkammer-Afdragsfonden tilsikkrede aarlige Beløb, da tilfalder dette Overskud den almindelige Statscasse, som Godtgjørelse for de betydelige Udgivter, den allerede har baaret, og som ere af den Beskaffenhed, at de efter Skatkammerfondens oprindelige Bestemmelse skulde erstattes af samme. 4. Skatkammerets Afdragsfond træder strax i Kraft, og dens Indtægter beregnes den tilgode fra 1ste Januarii indeværende Aar, fra hvilken Tidspunct ogsaa de nye Afgifter tage deres Begyndelse. 5. Beløbet af de til Skatkammerets Afdragsfond henlagte Indtægter kunne anvises for flere Aar, til Indløsning af de Repræsentativer, og til Forrentelsen af, og Afbetalingen paa, de Gjeldsbeviser og Forskrivelser, som efter nærmere allernaadigste Tilladelse paa disse Indtægter udstædes. De Summer, som til denne Bestemmelse anvises, og som maae være fuldkommen tilstrækkelige dertil, maae hverken forend eller efter at de ere indkomne, anvendes til noget andet, end ovenmeldte Brug, hvilket det end maatte være. 6. De Repræsentativer, som udstædes paa Skatkammer-Afdragsfondens Indtægter, og ved disse skulle indløses, skal inddrages i en forud bestemt Række af Aar med en vis Sum aarlig. 7. Vort Finants-Collegium har at gjøre Os allerunderdanigst Forestilling, angaaende de Udgifter, der udfordres til Krigens Førelse, eller som paa anden Maade derved foranlediges; ligesom ogsaa om de Tilskudde, som Vore Finantser maatte behøve under Krigens Fortsættelse; og efter at have erholdt Vores allernaadigste Approbation paa disse Udgifters Afholdelse af Skatkammerets Afdragsfond, da at forlange anviist de dertil fornødne til Afdragsfonden allerede indkomne Indtægter, saavelsom den anticipeerte Disposition over sammes endnu forventende Indkomster, forsaavidt nemlig denne Disposition maatte udfordres til at indløse Repræsentativer, eller til at forrente og betale Gjeldsbeviser og Forskrivelser, som skulle anvendes til ovenmeldte overordentlige Udgifters Bestridelse. 8. Indretningen og Formen af

de Repræsentativer, samt af de Gjeldsbeviser og Forskrivelser, som udstædes paa Skatkammer-Afdragsfondens Indtægter, ligesom og alt hvad som udfordres til deres Betryggelse, skal igjennem Vort Finants-Collegium nærmere bekjendtgjøres. 9. De Skatkammerfondsbeviser, som ved Patentet af 9de Januarii 1807 ere satte i Omløb i Hertugdømmene, skulle nu hvile paa Skatkammer-Afdragsfondens Indtægter, og betragtes som et Repræsentativ, hvorved i Overeensstemmelse med den i 5te § indeholdte Forskrift, allerede forud er disponeret over nogle af Fondens Indtægter, med hvilke de skulle inddrages. 10. Skatkammerets Afdragsfond skal i Almindelighed bestyres efter de Grundsætninger, og paa den Maade, som i Forordningen af 21de Oct. 1803 er foreskrevet, angaaende Skatkammerfonden. Den skal altsaa, ligesom denne, være aldeles adskilt fra den almindelige Statscasse og have sin egen Bestyrelse og sit særskilte Regnskabsvæsen. Bestyrelsen føres, under Overopsyn af Courant-Bankens og den synkende Fonds Over-Direction, af den nu udnævnte Skatkammer-Administration, ved hvilken de fornødne Bøger over Skatkammer-Afdragsfondens Indtægter føres. 11. Det paaligger Over-Directionen for Courant-Banken og den synkende Fond, at vaage over de foreskrevne Reglers nøiagtigste Overholdelse, og at paasee, at ingen af de nævnte Repræsentativer, samt Gjeldsbeviser og Forskrivelser, udstædes, for hvilke den ikke har anviist de til Indløsningen tilstrækkelige Summer af Skatkammer-Afdragsfondens Indtægter. De specielle Forskrifter for denne Controll, med hvad videre der vedkommer Afdragsfondens Bestyrelse, ville Vi, ved et Reskript, nærmere tilkiendegive bemeldte Over-Direction. 12. Saasnart Skatkammer-Afdragsfonden har opfyldt sin Bestemmelse, træder Forordningen af 21 Octbr. 1803 om Skatkammerfonden igien uforandret i Kraft.

Under d. 8 April er udkommen en Forordning, hvorved for 14 Aar paabydes videre Forhøielse i den ved Forordningen af 1 Oct. 1802 paabudne aarlige Afgivt af Besiddelse, Nytte og Brug af Jorder og Tiender i Norge, Finmarkens Fogderie undtaget. —— Under samme Dat. er udkommen en Forordning, angaaende Erlæggelsen af en overordentlig Afgivt af Bygninger i Hertugdømmene Slesvig og Holsteen. —— Under samme Dat. er endvidere udkommen en Forordning angaaende Udskrivning af en overordentlig Afgivt til Indqvarterings- og andre ved Krigen foranledigede Omkostningers Bestridelse i Hertugdømmene Slesvig og Holsteen.

Ved Marstal paa Ærøe have de Engelske gjort et Forsøg paa at stikke de der i Havnen liggende Skibe i Brand, eller paa anden Maade at ødelægge dem; men de ere blevne saaledes modtagne af Landets brave Kystboere, at de formodentlig vil tabe Lysten til at komme tiere.

Den Hoisalige Konges Liig skal bisættes i Rendsborg omtrent i Midten af næste Maaned. I Tilfælde at Collegialbetjentenes Personale til den Tid ikke er stort nok til at afgive det fulde Antal af 24 Fakkelbærere, skulle Stadens Raadmænd træde i de Manglendes Sted.

Fra Oberst v. Staffeldt er officiel indberettet til den sondenfieldske General-Commando, at Fienden var rykket ind i Norge fra Milskougen, hvorpaa bemeldte Oberst med 3 Compagnier rykkede ham imode, og hans Avantgarde tilbagedrev den 200 Mand stærke Fiende en Miil og over Grændsen. En Skielober er ved denne Leilighed bleven let blesseret.

Alle de Engelske Krigsskibe, der hidindtil vare stationerede i Beltet, ere afseilede, paa eet nær, og have taget en nordlig Cours. De mindre Engelske Krigsfartoier, som laae i Sundet, ere ligeledes gaaede Nord efter. Forinden deres Afseiling gjordes der idelige Signaler til dem fra Admiralskibet. Hensigten med denne uventede Afreise er endnu ikke bekjendt, men vil formodentlig snart blive det.

Natten imellem Torsdag og Fredag hortes her i Staden en stærk Canonade, og man kunde endog fra Voldene tydelig see Skuddenes Blinken.

Viborg, d. 17 April. En besynderlig Mærkelighed frembyder Storken i Aar, der endnu ikke til denne Dag er kommet hverken til Viborg eller de omliggende Egne paa nogle Mile, uagtet Vinteren ikke hindrer den og Froerne alt sees paa Jorden.

D. 11te April var Licitering paa Fridericia Raadstue over 67 Sengesteder til Syge, 74 Straaesække, saa lange og brede, at naar de vare fyldte, de da kunde passe i Sengestederne, 74 Straaesække som de forrige, kun disse skulle være giennemstukne som Matradser m. m.

Ved Damp og Cappeln, ved Sli, lagde sig nylig et Engelsk Linieskib og 3 Fregatter for Anker. De syntes kun at have faa Tropper ombord. Men d. 10de d. M. om Aftenen afseilede de igjen.

Udenlandske Efterretninger.

Ogsaa den for sine democratiske Grundsætninger fordum saa bekjendte Lystspilforfatter Heiberg er nu fulgt med den Keiserlige Franske Suite til Madrid.

Den Wienske Hoftidende melder over Italien, at Rochefort-Escadren ikke har sat Tropper i Land i Melazzo (i Sicilien), men at man i Sicilien ventede en Forstærkning af 8 til 9000 Mand Engelske Tropper paa en Flaade af 11 Linieskibe, 3 Fregatter og adskillige Brigger, som bestemt skulde ankomme midt i Martii Maaned.

To Franske Fregatter, la Themis og Penople, ere, efter 65 Dages Krydsning, komne tilbage til Frankrige. De have taget og odelagt 17 Engelske Fartoier. Disse to Fregatters Ladning belober sig, efter Facturerne, til 7,500,000 Fr.

Ti Americanske Skibe med Meel og Colonialvarer ere ankomne til Cadix og Algestras.

Den Franske Keiser ankom d. 3die d. M. til Tours, hvorfra han uopholdelig fortsatte sin Reise. To Timer forhen ankom en Spansk Grande af første Classe, som Gesandt, og overbragte ham et Brev fra Kong Ferdinand d. 7de. Efterat Keiseren havde læst det, lod han ham vide, at han paa næste Post vilde give ham Audience. Hele Staden Tours var Dagen tilforn illumineret. — Den 11te ankom Keiseren til Bordeaux.

I Slutningen af Martii Maaned vare Priserne paa følgende Varer i London saaledes: Caffe 85 à 100 s. pr. Centner; paa Sukker 22 à 23 s.; hvid Sukker 25 à 26 s.; Lumpen 32 à 36 s. Paa alle fremmede Varer er der lagt en Udførselstold i følgende Forhold, som: paa Caffe 28 s. pr. Centner; paa Sukker 10 s. pr. Centner, paa Cochenille 10 s. pr. Pund, paa Indigo 2 s. pr. Pund, paa Brændeviin Over-proof 16 & pr. Gallon, paa Genever og Rom ligeledes og paa Viin 6 L. pr. Tende. — Udførslen af Bomuld og China tilstedes ikke uden med Kongel. Licenz, og blot under den Betingelse, at disse Artikler kun staae i ringe Forhold til Ladningen af Manufacturvarerne, og da maa betales af Bomuld 8 s. pr. Pd. og af China 6 s. pr. Pund i Udførselstold.

Et Bilag til den Petersborgske Hoftidende af 29 Martii indeholder omstændelige Efterretninger fra Krigsministeren om den Russiske Armees Krigsforetagender i Svensk Finland. Det væsentligste Indhold af denne Beretning er allerede bekjendt. I Indledningen hedder det: at i Kraft af Definitiv-Freden mellem Rusland og Sverrig, blev Kongen af Sverrig indbudet til at forene sig med Rusland og Danmark, for at spærre Engelland Østersøen indtil So-Freden er sluttet; at det Stockholmske Hofs Svar ikke fyldestgjorde dets fastsatte Forpligtelser eller Bevæggrundene til denne Indbydelse; at den sidste Vægring findes i Noten af 9 Jan.; og at det Stockholmske Hofs Taushed og Dvælen ved Keiserens gjentagne Indbydelse, medens hans Armeecorps stod i Begreb at operere paa første Befaling, gjorde et Brud mellem Rusland og Sverrig uundgaaeligt.

Fæstningen Sveaborg er især om Sommeren uindtagelig. Den skal bestyddes med Svenske Bomber og Svensk Krudt, som Russerne have fundet i et Par Svenske Smaafæstninger.

I og omkring Madrid staae 54,000 Mand Franske Tropper. Nogle Afdelinger deraf ere allerede afgaaede til de sydlige Provindser. — Tropperne fra det sydlige Frankrige marchere i Iil-Marcher til Spanien. I en Tid af 6 Dage ere 8000 Mand passerede igjennem Niemes.

Den styrtede Spanske Fredsførste ansees for den rigeste Privatmand i Europa. Hans Formue anslaaes til 90 Mill. Rigsdaler. For ikke at udsætte sig for den Fare, at miste Alt, i Tilfælde at han skulde blive styrtet, holdt han sig udenlands egne Agenter, der maatte omsætte og speculere med hans Penge.

(Af the indepedent Whig.)

Den nærværende Crisis kortelig sammenlignet med fordums Tider og de ministerielle Forfatteres Ryggesløshed stillet blot.

Intet er mærkeligere i et Ministerialparties ryggesløse Leieskribenters Fremfærd end den Fripostighed, hvormed de gjentage een og den samme Ting, og paastaae eet og det samme, efter at de ofte ere blevne gjendrevne og stillede blot. Der ligger maaskee nogen Politik i denne Skrivemaade, for saavidt den kan befordre deres Beskytteres Hensigter. — Den kan være dem nyttig, af Mangel paa andre Midler, i en saa critisk Tidspunct som nærværende. Den kan bortlede Publicums Opmærksomhed fra at anstille nye Undersøgelser ved at sysselsætte dets Tanker med de samme offentlig revsede Hovedgjenstande. Den kan give deres Creature i Parlamentet, naar det er forsamlet, Vink om, hvad der ventes af dem, og forsyne dem med Beviisgrunde, til at opfylde disse Forventninger og gjendrive det nedrigste Ministerium paa den nedrigste offentlige Maade. Adskillige af de Bevæggrunde, vi formode, synes at have virket paa Udgiveren af Morning-Chronicle, i Fremsættelsen af de vankelmodige og foragtelige Artikler, der daglig leveres i hans Journal, for at understøtte hvert af de nærværende Ministeres fordærvelige og skjændige Foretagender, og paastaae at det er nødvendig og statsklogt at fortsætte den nærværende blodige og ødelæggende Krig. Dersom man vilde gjøre et Overshn over denne vaklende og foragtelige Journal, saa vilde man finde at den indeholder enhver vrang Følelse, enhver haandgribelig Modsigelse, ethvert Slags nedrig Forhaanelse mod Fornuften, som Sproget har i sin Magt, fordreiet ved Spidsfindighed og Hyklerie, til Skjændsel for den menneskelige Forstand. Man vil finde, at Keiseren af Rusland forgudes den ene Dag og i høieste Grad fornærmes den næste, ligesom hans politiske Adfærd synes at medvirke for eller imod deres Hensigter. Kronprindsen af Dannemark nedrives og ringeagtes, fordi han netop har handlet saaledes som Pligt mod hans Land og mod sig selv uomgjængelig bød ham at handle; vore Ministeres Forslag til de Danske lovtales, og en "indgroet Hengivenhed" til de Franske tilskrives Aarsagen til deres Vægring for de antageligste Betingelser til en Fred med den Brittiske Nation. — Man maa virkelig beklage det Menneskes Vanslægtning, der med velberaadt Hu, ligegyldig for al menneskelig Følelse og trodsende enhver Retsgrundsætning mellem Menneske og Menneske, saaledes kan bagvaske og beskjæmme en heel Nation, blot fordi den har vovet at handle saaledes som det anstaaer Mænd og vedbliver at tvivle paa en Regjerings Oprigtighed, hvis Ministere have været Aarsag i at der udøvedes mod den Plyndringer, der ere af den Natur, at de overgaae alle foregaaende, og beskjæmme Menneskeligheden, Æren og hvert Spor af Retfærdighed i lige høi Grad. Vi spørge disse ryggesløse Skribentere, hvorledes kan det antages muligt, at en Nation, som er bleven plyndret, hvis Indbyggere ere blevne myrdede med den meest barbariske Strafløshed, at sætte nogen Lid til Banditter, der saaledes have givet Anledning til at de ere blevne plyndrede og myrdede? Fornuft og Natur harmes over denne Tanke: og dersom Kronprindsen af Dannemark havde handlet anderledes end han har handlet, saa havde han været uretfærdig mod sit Land. Men efter det sledske Hyklerie, som disse Ophavsmænd til vort Fædrenelands Undergang og Vanære fremkomme med, kaldes enhver Engelskmand, der besidder Retskaffenhed nok til at gyse ved sit Fædrenelands Skjændsel og til at blotte de ugudelige Stiftere af dets Skjændsel, en Fiende af Regjeringen. Dersom vi fordømme et Tog, der for evig beskjæmmer vort Fædrenelands Ære, saa erklæres vi af disse overbeviste Apostater for Folk, der ledes af lav Partieaand. Hvor er den Engelskmand, der kan tillade sig selv at gjøres til en Bold for det groveste Bedragerie, uden mandigen at yttre de melankolske Betragtninger, der nedtrykke ham? Hver Engelskmands Hjerte maa banke høit, naar han sammenligner den Fornedrelse og Fare, som Ministrene have bragt Landet i under nærværende Regjering, med den Stilling, vort Fædreland befandt sig i, under vor nuværende Konges Bedstefader, Georg den Andens Regjering. --- En Første, der uden at være født i Engelland, dog var opdraget i de Grundsætninger, hvorved Nationen har opsvinget sig til Magt og Lykke, og som gjorde sig en Ære af at være et frit Folks Konge. Han bragte Nationens Magt og Handel til en Høide, som den aldrig tilforn havde naaet. Udenlands satte han sin Krones Ære og Værdighed paa en forhen ubekjendt Fod, og gjorde Navnet Engelskmand agtværdigt i enhver Verdenskant. Naar han hyldede et Partie, saa var det det hæderfuldeste af alle Partier --- Nationalfriheden. Naar han opmuntrede og understøttede et særeget Slags Mennesker, saa var det det Slags, der udmærkede sig meest i Hengivenhed for denne Sag. Naar han var imod andre, saa var han det kun for saavidt de vare offentlige Personer, og fordi de som Medlemmer af de første Departementer i Staten havde Grundsætninger, der ikke kunde bestaae med hans Folks Vel. Naar han elskede Krig, saa gjorde han ikke uskyldige neutrale Stater til bestemte Gjenstande for sin Hævn. Fremmed, national, naturlig, mandig Krig, bygt paa sande Brittiske Grundsætninger, blot til Forsvar for Brittiske Rettigheder, begyndte og fortsatte han rigtig nok med Eftertryk, og høstede de hæderligste Frugter deraf. Han var retskaffen, viis, tapper, og mildtænkende: istand til at aabne sit Hjerte for nye Forbindelser: ---- han hverken indgik eller opgav dem for een Mands Skyld (enten det saa var en Bute, en Liverpool, eller en Pitt); men naar hans Folks Røst fordrede en Forandring, gav han Skip paa Gjenstanden for sit Valg, og modtog med Glæde den dette havde valgt.

(Fortsættes.)

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 57.

Udgivet og forlagt af J. Wersel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 26 April, 1808.

Det Svenske Hofs Svar paa den Danske Krigserklæring med Oversætterens Anmærkninger.

Det Danske Hof havde indgaaet et Forbund med Frankrige, gjort alle Forberedelser til Franske Troppers Modtagelse i sit Land, samlet Førselsskibe i sine Havne, rustet paa Kjøbenhavn alt hvad det kunde, for at dække et Fransk Tog mod Sverrig, da dette Hof tilsidst gjorde en Krigserklæring, hvori det anklager Sverrig, at være Aarsag til dette Fredsbrud, paa Grund af at dette ikke havde bevidnet Dannemark nogen Sorg over dets Flaades Forlis, at det ikke vilde medvirke til at hævne denne Ydmygelse og i Særdeleshed at det søgte Bistand i Engelland mod et Anfald (1).

Hans Majestæts Forhold til denne Magt laae indenfor Grændserne af en egentlig Fred. Intet Slags Forbund eller Overeenskomst afpælede nogen

(1) Det Danske Hof har aldrig anklaget Sverrig, fordi dette ikke har bevidnet Dannemark nogen Sorg over dets Flaades Forlis, men det har i sin Krigserklæring omtalt, som en Biting, den fuldkomne Taushed, som Sverrig iagttog, da hele Europa gjenlød af et eneste Forbittrelsesskrig over Engellands skjændige Angreb. Det Svenske Cabinets inderlige Forbindelse med Engelland, dets Iver i at understøtte enhver af denne Røverstats Foretagender, om ikke ved andet, saa ved Bifald, Gjæstfrihed og Bomber, kunde umuelig opvække hos den Danske Regjering mindste Tanke om en saadan Stats Sorgbevidnelse. Hvor uklogt vilde det ikke have været at gjøre sig saadanne Forventninger af en Regent, der modtog Anførerne for den Engelske Armade, da den ranede Danske Flaade førtes forbi hans Kyster til Engelland, med de største Æresbevisninger? Nei, enhver Dansk vidste fuldkommen, at det Svenske Cabinet, langt fra at føle nogen Sorg over Engellands Anfald paa Dannemark, tvertimod inderlig glædede sig derover. Ligesaa lidet kunde Dannemark nogensinde troe, at Sverrig, een af Hovedaarsagerne til vor Flaades Bortførelse, skulde tvertimod de Grundsætninger, det i adskillige Aar har hyldet og de fortrolige Baand, der binde det til Engelland, medvirkede mod en Sag, som det hele Tiden har virket for. Det Svenske Cabinet maatte ganske have fornegtet sin Caracteer, maatte have undergaaet en heel politisk Forvandling, dersom Dannemark nogensinde skulde kunne have ventet sig nogen uskrømtet Medvirkning af det. Vilde man end antage, at den Høistbydende havde beholdt Fortrinet, at enhver anden

for begge Hofferne fælles politisk Bane; ogsaa syntes Dannemark, da Sverrig, Rusland og Preussen i Forening strede mod Frankrige, i Skyggen af sin Neutralitet at være en Ven af Alle (2). Vidne til dette System og ved nogle i Aaret 1806 begjerte Oplysninger overtydet om Umueligheden, at udvirke heri nogen for Sverrig fordeelagtig Forandring, havde Hs. Maj. ikke mere noget Haab om, at see den Danske Sømagt nogensinde

vorde ham nyttig (3). Efter Fredsslutningen i Tilsit havde man tvertimod al Aarsag til at frygte, at denne Styrke ved Ruslands og Frankriges Indflydelse, engang kunde bruges mod Sverrig (4), og

---

Nations *Penge* havde været Sverrig ligesaa kjerkomne som Engelske Guineer, saa veed hele Europa dog alt for vel, at Dannemark ikke ønskede, at *denne* Nabostat, efterat det havde havt saa tydelige Prøver paa dens Sindelav, skulde medvirke til at hævne dens Ydmygelse. I Erklæringen mod Rusland har Sverrig selv tilstaaet at det *ikke* kunde medvirke til Østersøens Beskyttelse, beraabende sig paa at den Danske Flaade ikke var til mere og at de Engelske havde opdaget Farten gjennem Beltet. Naar det ikke formaaede at medvirke til at lukke Østersøen, hvorledes skulde Dannemark da klage over, at det ikke har villet medvirke til at hævne Ranet af den Danske Flaade? — Iøvrigt burde det Svenske Hof ikke betjene sig her af Udtrykket Ydmygelse. At gjennembores *bagfra*, at falde for en *Snigmorders* Haand, kan ikke kaldes at ydmyges. Endnu har Dannemark Kraft til at forsvare sin gamle Hæder og Venner til at hævne sin Krænkelse; endnu beskyttes vore Kyster af Batterier og trofaste Fædrenelandsforsvarere; endnu staae paa Norges Grændser de samme Klipper, hvor saa mange hundrede af Carl den Tolvtes Hær fandt Død og Skjændsel. *Ydmyget* er Dannemark ikke.

(2) Er det da nogen Brøde at være en Ven af *Alle*? Vilde Verden ikke have naaet den høieste Pynt af Lykke og moralsk Fuldkommenhed, naar enhver Regent erklærede alle de øvrige Stater for sine Venner? Sverrig har her villet sige den Danske Regjering en Bitterhed, men det har, imod sin Villie, sagt den den største Compliment af Verden.

(3) Ovenfor sagdes, at "*intet Slags* Forbund afpælede nogen for begge Hoffer politisk Bane", og her klages over, "at Kongen ikke havde noget Haab at see den Danske Sømagt vorde *nyttig* for Sverrig". Den sidste Klage førte Kongen ikke i Aaret 1801, da der tilbød sig saa god en Leilighed for ham at drage Nytte af den Danske Flaade; men hvad skede den Gang? Kongen var roligen Øienvidne til Slaget paa Kjøbenhavns Rhed, og al hans Medvirkning bestod i Wachtmeisters saakaldte Afskedigelse, fordi — han ikke betimelig var løben ud med den Svenske Escadre. — At Dannemark ikke i Aaret 1806 skjøttede om at være Sverrig nyttig, det er med andre Ord, at kaste sig i Engellands Arme, er meget naturligt, og saa ganske overensstemmende med den værdige Caracteer, som altid har udmærket det Danske Cabinet.

(4) *Hvorfor* havde man al Aarsag til at befrygte en saadan Vold? Det mindste man kan fordre er dog *Grunde* — lad de end være nok saa svage og intet sigende — for saa uretfærdig en Beskyldning? Ellers seer man heraf, at Sverrig i den senere Tid ogsaa har lært at *eftersnakke* sin trofaste Bundsforvandte Engelland. Ligesom dette ikke kunde anføre nogen anden Grund til Kjøbenhavns Mordbrand end den elendige Frygt, at den Danske Flaade mueligen kunde blive brugt imod Engelland, saaledes anfører nu det Svenske Cabinet samme *Frygt* som Aarsag til sin dybe Taushed i afvigte Efteraar. Sandelig, den Danske Flaade maa have besiddet en ubegribelig Skræmmekraft, eftersom den ikke allene har kunnet indjage Engelland, men ogsaa Sverrig en saa *panisk* Skræk. — Den hele Periode indeholder baade noget Comisk og Uforstaaeligt. "Kongen iagttog en dyb Taushed, fordi man efter Fredsslutningen i Tilsit havde al Aarsag til at frygte, at den Danske Flaade engang kunde bruges mod Sverrig".

Hs. Majestæt ansaae det derfor for passende, at iagttage en dyb Taushed i Henseende til Begivenheder, som i forrige Efteraar fandt Sted i hans Nabolav, overladende til Engelland (5) og Fremtiden at retfærdiggjøre og dømme dem. — Man skylder imidlertid Sandheden at erklære, at Hoffet i London ikke har anmodet Sverrig om at deeltage i dette Tog og ikke engang betroet det Kundskab derom før i Udførelsens Øieblik. Ogsaa skede ved denne Leilighed ikke den mindste Bevægelse i Sverrig (6). Den Engelske Flaade kom og seilede bort, uden at løbe ind i nogen Svensk Havn (7) og de Hjelpetropper, som indskibedes i Pommern tilbageleveredes i Kraft af den Seperat-Artikel i den Convention, som i den Anledning sluttedes i London d. 17 Jan. 1807 og som underhandledes, da der vistnok endnu ikke var Spørgsmaal om dette Tog. (Fortsættes.)

Hvortil dette intetsigende Omsvøb? Hvorfor siger den Svenske Regiering ikke reent ud, at den iagttog en dyb Taushed i Henseende til Engellands uhørte Anfald paa Dannemark, fordi det hovede den ret godt? thi dette er jo dog i Grunden dens Hjertens Mening.

(5) Engelland skal dømme i sin egen Sag? — Hvor fornuftstridigt!

(6) Denne Undskyldning betyder ikke meget, om den virkelig grundede sig paa Sandheden. Engelland skjøttede ikke om Sverrigs Deeltagelse, fordi det helst vilde være ene om Rovet og det ikke behøvede Svensk Hjelp til sit glimrende Tog. At Sverrig gjerne havde ladet sine Tropper, da Kjøbenhavns Capitulation var udløben, afløse de Engelske, det har Canning selv erklæret (see Rist's Note til Statsministeren Grev Bernstorff af 2 Oct. 1807, hvori det hedder, "at Svenske Tropper staae rede til at afløse de Engelske"). At det ikke skede, var ingenlunde Sverrigs Skyld.

(7) En tom Udflugt. Hvortil skulde den løbe ind i en Svensk Havn, naar den ikke behøvede det?

Bidrag til Kjøbenhavns Characteristik.

Det er, desværre, ikke usædvanligt, at interesserede Mennesker ansee besværlige Tider i Henseende til Levnetsmidlernes og andre Livets Fornødenheders Kostbarhed som en velkommen Leilighed til at mele deres Kage ved at søge overdreven Fordeel paa hvad der hører til deres Handel eller Næringsvei; men efterstaaende Bidrag til deslige Optrækkeres Historie udmærker sig imidlertid saa særdeles i sit Slags, at det uden Tvivl qvalificerer sig til offentlig Bekjendtgjørelse.

En Familie fra Landet opholdt sig for kort siden en Maanedstid i Kjøbenhavn, hvor den i et Huus betingede sig Værelser og Spiisning. For Værelserne betaltes der efter Accord, og for Spiisningen de ikke almindelige lave Priser. Men da den undertiden havde Leilighed til fra sit Hjem at faae een og anden Fødeartikel, saa havde man gjort Aftale om, at dette skulde tillaves, og var i Følge deraf beredt paa at yde en passelig Godtgjørelse derfor.

Imidlertid befandtes ved Regningens Modtagelse følgende til Latterlighed overdrevne Betaling derfor:

	Rdlr.	Mk.
For at koge 2 Høns med Sauce	1	2
For at stege 2 Ænder med Tillæg af Svedsker . .	1 —	3 —
For at tillave en Æggekage med Tillæg af (circa for 2 ß.) Brød .	—	3 —
For at koge 3 Pd. Gjedder med Tillæg af Peberod og (lidet) Smør . . .	1 —	—

For at stege en Gaas med Tillæg af Svedsker	4 Mk.
For at tillave en Ret (nogle faa) Æg med Sennepssauce . .	3 —
For en Theemaskine kogt Vand . .	1 —

ꝛc. ꝛc. ꝛc.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Under 20de i d. M. er den hidtil constituerede Handelscommissair Pierre Coulet i Cette allernaadigst udnævnt til virkelig Handelscommissair der paa Stedet.

Den 22de i d. M. skulde den Høisalige Kongens Liig første Gang ligge paa Paradeseng i Rendsborg. Fra alle Kanter strømme Landets Indbyggere derhen, for endnu engang at see deres elskede Monarks afsjelede Legeme. Fjorten Dage senere skulde Bisættelsen gaae for sig.

Man vil vide, at Russerne have sat sig i Besiddelse af Øen Åland i den Finske Havbugt.

Efter adskillige Beretninger fra Sverrig, vedblive Levnetsmidlernes Priis der i Landet at stige paa en uhørt Maade. En Tønde Rug betales med 25 til 30 Rdlr., da den derimod i Norge for nærværende Tid ikke koster meget mere end i Dannemark.

Som en Følge af Collegiernes Tilbagekomst fra Rendsborg til Kjøbenhavn, er det allernaadigst befalet, at samtlige til dem addresserede Breve nu blive at afsende til Hovedstaden; hvorhos dog er bestemt, at de Gebyrer, som erlægges for de Expeditioner, der udfærdiges for Hertugdømmene, ikke skulle sendes hertil, men betales til den Kongel. Casse i Rendsborg, som derfor meddeler Vedkommende de fornødne Qvitteringer, imod hvis Indsendelse de kunne vente at erholde Expeditionerne tilsendte.

Et Rygte siger, at der i Middelhavet er forefaldet et Søslag imellem de Engelske og den Franske Rochefortter Flaade, og at den sidste har beholdt Seieren.

I Gaar Formiddags hørtes her en stærk Canonade, som varede omtrent i tre Timer og syntes at komme fra Kjøgekanten.

Efter et ved Wasa forefaldet Slag, som de Svenske have tabt, ere Russerne nu Herrer over hele Svensk Finland. Man paastaaer, at de have i Sinde at forfølge deres Seier, at een Deel af deres Armee skal gaae over den Finske Bugt, og at en anden er bestemt at tage Veien over Torneå, for at angribe det egentlige Sverrig.

Under d. 13 April er udkommen en Placat af følgende Indhold: "at Skoveierne i Hertugdømmene Slesvig og Holsteen skulle for indeværende Aar, saasnart skee kan, giøre de i Følge Placat af 30te October forrige Aar fornødne Anmeldelser til Admiralitets- og Commissariats-Collegium, angaaende de Egetræer, de maatte have isinde at skove og afhænde i næstforestaaende Vinter, og at Admiralitets- og Commissariats-Collegium, inden 6 Maaneders Forløb, efter at saadan Anmeldelse er skeet, besørger Undersøgelsen af Træerne, og giver Skoveierne Besked paa, hvorvidt de paaviiste Træer blive at forbeholde til Hans Majestæts Søetienestes Brug; men at Anmeldelserne i næstkommende og efterfølgende Aar skulle fra Skoveierne til Admiralitets- og Commissariats-Collegium indsendes førend Martii Maaneds Udgang, hvorefter samme Collegium da foranstalter Træernes Eftersyn og meddeler Skoveierne den fornødne Besked, forinden October Maaneds Udgang hvert Aar."

Til Fridericia ankom nylig 10 Flensborger Søfolk paa en aaben Jolle fra Bergen.

Udenlandske Efterretninger.

Lübeck, d. 19 April. De Franske Vine ere her paa et Aars Tid stegne henved 200 Procent i Prisen, og ville sandsynlig gaae endnu høiere. Hidindtil har de Engelske og Svenske Skibe et forstyrret Seiladsen til Traven og til den i Holsteen kun nogle Mile herfra beliggende Havn: Neustadt.

Man vurderer de Penge og kostbare Effecter, som man har fundet hos den afsatte Fredsførste i Spanien, for 25 Mill.

Det hedder, at General Moreau er indviklet i en for de forenede Stater skadelig Plan, og efter

Ny-Yorkske Blade er der givet Befaling til at arrettere ham.

Jefferson har erklæret, at dersom America skulde blive indviklet i Krig, vil han igjen anholde om Præsidentpladsen.

Militsen i de forenede Stater skal bevæbnes; ogsaa det regulaire Militair vil blive forøget.

Det Petersborgske Hof har i Anledning af den Russiske Gesandts Arrestering i Stockholm udgivet følgende Erklæring:

Keiseren har underrettet alle Cabinetter i Europa og sine egne Undersaatter om den uafladelige Bestræbelse, hvormed han søgte at gjøre sine paa Tractater grundede Rettigheder gjeldende hos Kongen af Sverrig, i det han reclamerede denne Prindses Medvirkning mod Engelland. — Efter dette for mere end en Maaned siden gjorte Skridt, har Keiseren saare ugjerne erfaret, at, medens han bestræbte sig saa meget for, at vedligeholde Venskab mellem Rusland og Sverrig, har den sidste Magt givet Engellands, hans Fiendes Venskab, Fortrinet. — Hs. Keis. Maj. har hverken dulgt for Kongen af Sverrig eller hele Europa, at hans Folkeslags Vel bød ham, at gjøre Brug af alle de Midler, som Forsynet har forundt ham at bruge til at sikkre sit Riges Vel. — Sit eget Maadehold tro havde H. M. endnu erklæret, at han var beredt til at forandre de Skridt, han har gjort til et blot Klogskabs-Skridt, naar Kongen af Sverrig strax og uden Ophold vilde opfylde sin Forbindtlighed, og medvirke med ham og Kongen af Dannemark til at lukke Østersøen for den Engelske Flaade. — Den Taushed, Kongen iagttog, den i offentlige Blade indrykkede Bekjendtgjørelse om en Tractat, der overlod Subsidier, en Flaade og en Deel af Storbritanniens Tropper til denne Monarks Raadighed — alting forkyndte denne Prindses Sindelav mod Rusland; alting viste, at Keiseren forgjeves ventede en gunstig Forandring i Kongens Sindelav, og at det var Tid, Hans Majestæt engang for alle sikkrede sine Undersaatter mod de Onder, som man hemmelig har aftalt imod samme. — Hans Majestæt seer sig nu nødsaget til at forandre Caracteren af sine Forholdsregler. — Han har faaet Efterretning om, at hans Gesandt i Stockholm den 20de Februarii (3 Martii) efter Kongens Befaling er sammesteds bleven sat under Arrest; at hele det Russiske Gesandtskab ligeledes efter hans Befaling er bleven indelukket i et Huus; at hiin Monark har tilladt sig at lade Gesandtskabets Archiver og Correspondence forsegle og at hele Missionen bevogtes af Militairvagt. — H. M. har følgelig at reclamere mod en Formastelse, der strider mod hans Krones Forrettigheder og Værdighed, og det er ikke hans egen, men alle Magters Sag. Det i Stockholm residerende diplomatiske Corps har indseet dette saa vel, at det paa Stedet har protesteret mod denne Formastelighed, som er mageløs overalt, undtagen hos Tyrkerne. — Hs. Maj. kunde bruge Repressalier. Men han har hellere foreskrevet sine Ministere, at fordobble deres forekommende Omhu for den Svenske Ambassadeur, som endnu opholder sig i Petersborg, og at paasee, at han, efter Behag, kan afreise, uden at prøve her eller paa sin Reise den mindste Ubehagelighed. — Keiseren tilkjendegiver nu alle Europas Magter, at han anseer det hidtilværende Svenske Finland, som hans Tropper kun efter forskjellige Fægtninger have kunnet indtage, for en ved Vaaben erobret Provinds og at han for bestandig forener det med sit Rige. — H. M. venter af Forsynet, at det fremdeles vil velsigne hans Vaaben i denne Krig og staae ham bi i at bortfjerne fra hans Rige alle de Onder, som Ruslands Fiender have søgt at tilføie samme.

Givet i St. Petersborg d. 16 Martii 1808.

Et i Lübeck hjemmehørende Skib, Agatha, Capit. Krop, strandede d. 7 d. M. Det var kjøbt af Lord Roiston i Libau og skulde bringe ham og adskillige andre Engelskmænd til Sverrig. Blandt de Forulykkede tælles Lord Roiston og Oberst Pollow.

I the indepedent Whig siges, at en Tractat angaaende det Tyrkiske Riges Deling er bleven underskreven og ratificeret. Frankrige skal have for sin Deel de Provindser, der grændse til det Adriatiske Hav, Syv-Øerne, Morea og Ægypten. Østerrige skal have Servien, Bosnien og en Deel af Vallachiet, og Rusland faaer den anden Deel af Vallachiet, Besarabien, Moldau og Øen Candia. Constantinopels Skjebne er endnu ikke bestemt.

(Af the indepedent Whig.)

Den nærværende Crisis korteligt sammenlignet med fordums Tider og de ministerielle Forfatteres Rygggesløshed stillet blot. (Sluttet.)

Den største blandt hans Favoriter (dersom han nogensinde har havt nogle i Ordets strafværdige Forstand) gav han Slip paa. --- Sir Robert Walpole og Hertugen af Newcastle havde hver især sine Yndlings-grundsætninger, og bleve, efter Folkets Begjering, tvungne til at forlade deres Embeder. Han modtog Pitt (Lord Catham) af Folket som en Gave af Folket. Men, retfærdige Gud! hvad var det for et Slags Mennesker, der bedragende vor nuværende naadigste Monark fra Begyndelsen af hans Regjering af Skridt for Skridt have ledet ham, fra Nationalvelstandens Pynt til vor nærværende ydmygende og farlige National-Fornedrelse? ---- Mennesker, der have udmærket sig ved at foretrække den Stuartske Slægts forhadte Tyran-Regjering for de milde og retmæssige Grundsætninger, som Revolutionen garanterede det Brittiske Folk ---- Mennesker, hvis hele politiske Liv har i intet udmærket sig saa meget som i at holde sig til Førsters guddommelige, ubrødelige Arve-Rettigheder, og de slaviske Lærdomme af lidende og blind Lydighed, indskjærpede endog lige indtil dette Øieblik, ved de skjændige Hjelpemidler, de finde i officielt Bedragerie, Dagens Morgenposter og Coureuret. Det er disse Hyklere og deres tyranniske Herrer, der arbeide ivrigen paa Engellands Undergang og hvis skadelige Projecter vi maa tilskrive al vor nærværende og forbigangne Vanære og tilkommende Farer. I det vi betragte Morgen-Posten og dens Leiesvende i dette Lys, ansee vi det for vor første Pligt, at fremstille disse Despotismens Talsmænd og disse Retfærdighedens og Menneskelighedens Forsmædere med deres rette Farver til enhver fornuftig og hæderlig Brittes Foragt. Medens dette politiske Kryb dagligen besmitte Pressen, for at understøtte et Slags magthavende Folk, der mangle enhver stor og god Egenskab, forøges med hver Time Landets Fare, Skjændsel og Elendigheder, og i et Øieblik, det frygteligste, der nogensinde truede et Folk ---- et Øieblik, der trænger til et Genie i Politiken lig Franc. Bacon i Philosophien, ---- ere vi overladte til et Slags Mennesker, der i intet ere øvede end i Forræderie, Bestikkelse og hvert Slags Nedrighed og Grusomhed. Intet stort, intet liberalt, intet eftertrykkeligt spores, ---- Plan, Hensigt, Urokkelighed, Almeenaand, eller hæderlige Grundsætninger finde ikke Sted mere. Mennesker uden Erfaring, som aldrig have aflagt en eneste Prøve paa Duelighed, Vrag og Levninger af den Pittske Faction, og Creaturene af hine politiske Markskrigere ---- Liverpool og Hawkesbury ---- beklæde nu blot, for at fremme deres lave og lumske Intriger, de vigtigste Embeder, og forsvare den hykkelske Grundsætning, at Kongens Valg ikke ere underkastet noget Spørgsmaal og at den Kongelige Yndest maa kunne tjene istedet for al Dygtighed til offentlige Embeder: saaledes overlades Cabinettets Bestyrelse til Lorderne Liverpool og Hawkesbury og arves af dem eller de, som hine Ministere bestemme dertil: to Mænd, hvis manghaande Intriger ere blevne fordærvelige for ethvert gavnligt Nationalforetagende og som have forskaffet sig deres Indflydelse ved et Forsærrelses-System, der er det skjændigste og skadeligste, Hofintriger nogensinde have fremavlet. Disse Mænds og deres krybende Slængs Fremfærd er bleven en Satire over al Regjering. ---- De have hersket ved Vold og Blodsudgydelse; ---- alting har, fra den Tid af de have faaet Magten, været Fiendtlighed og Krig. Og maaskee fortjener det her at anmærkes, at sædvanligen ingen er ødslere med andres Blod end de, der er yderst bange for deres eget. Det nærværende Ministerium kjender denne Sandhed af Erfaring! Hvert Skridt af denne skjændige Bestyrelse (den daglige Gjenstand for Morgenpostens betalte Lovtaler) bærer Præg af den dummeste Politik og den aabenbarste moralske Fordærvelse. Sir Home Pophams Udnævnelse til en høi Commando, medens en Krigsret offentlig havde brændemærket ham, kan ikke tilskrives nogen klogere Bevæggrund end et Slags Skruesløshed. Var hiint grundsætningsløse Angreb paa Kjøbenhavn efter Fornuftens Bydende eller medførte det nogen Gavn? Vi have ranet de Danskes Skibe, myrdet deres Folk og forvandlet en venskabelig Nation til vor evig uforsonlige Fiende! Vore Seierstegn findes i vor Regjerings Troløshed og Nationens Skjændsel. Forgjeves forsikkres vi om at deres Flaade vilde have faldet i Fiendens Hænder, dersom vi ikke havde bemægtiget os den. ---- Hvad kunne vi rimeligviis vinde ved denne skjændige Compromittering af vor Nationalære? Ere de Danske undertvungne? Kan vor Armee forblive i deres Lande? Er det muligt for dette fornærmede Folks Harme at formildes ved andet end Hævn? Ak, naar Sværdet er i saadanne Hænder som de nuværende Ministeres, saa maa vi befrygte, at vi ikke kunne vente os andet end endnu mere Vanære og endnu flere Fiender: ---- denne Sandhed maa tilsidst erkjendes, og man gjorde bedre i at tilstaae den strax. I uretfærdig Krig vil et klogt Ministerium vinde noget endog ved at give efter. Naar Fordringer, der ikke lade sig forsvare, maa opgives, saa lader os give efter med Aabenhed og Værdighed. Ministerne tænke maaskee at de spille et sikkert og godt Spil, men den fornuftige Deel af det Brittiske Folk vil bedømme deres Grundsætninger efter deres Handlemaade. Det Saar, de hver Time bibringe Landets Rygte og Sikkerhed er dybt og frygteligt. Man burde betænke, at Regentens og Rigets Plager hidrøre fra falske og skadelige Grundsætningers Anvendelse i Regjeringsbestyrelsen, og kun den, der stiller saadanne falske og skadelige Grundsætninger blot, men ikke den Forfatter, der lader sig leie til at forsvare dem, er Fædrenelandets sande Ven. Vi ere blevne foran-

ledigede til at fremsætte disse Hovedtræk ved den Russiske Erklæring, der saa afstikkende fremstiller det skrækkelige Skuespil af voxende Fare og Nødsler, derfom man maa befrygte forestaaer os som Nation; uagtet den største Deel af Folket, svækket og kjed af de gjentagne Exempler, den har havt paa ministerial Træskhed, Dumhed og Svaghed opvaagnet af sin Sovesyge, og, følgende sine Forfædres Exempel, forsamler sig fra den ene Kant af de tre Riger til den anden, efter deres Valgrettighed, og oploſte for Tronen en Røst, som hverken kan miskjendes eller ringeagtes. Junius siger: "jeg troer der gives endnu en Modstands Aand i dette Land, som ikke vil lade sig undertrykke; og jeg er vis paa, at der er en Skat af sund Sands i dette Land, som ikke kan skuffes". I det Haab, at Junius bedre kjendte Engelskmændenes Caracteer end vi paastaae at kjende den, benytte vi os af nærværende virkelig frygtelige Øieblik til at appellere til "den Modstands-Aand og den Skat af sund Sands" som han sigter til, og paa hvis hurtige Aabenbarelse vi befrygte, Landets virkelige Frelse beroer. ---- Det er utroligt hvor meget adskillige af vore Helte have Aviserne at takke for deres Berømthed. Paragrapher, ikke Heltegjerninger lede til Navnkundighed! og Udgiveren af en ministeriel Tidende kan give Navnkundighed og offentlig Hæder, uagtet han ikke kan forunde Titler og Pensioner. Man fortæller os uophørlig om de Heltedaad, der udøves af Sir Sidney Smith, der, ligesom hans Broder Spencer Smith, synes at forstaae Pralekonsten saa godt som nogen nymodens Markskriger, og Affairen ved Acre er Publicum blevet opvartet med paa alle muelige Maader. Først serveredes den i gammel Engelsk Stiil; derpaa blev den grilleret, siden smaahakket, og saa er den bleven os præsenteret under saa mange forandrede Skikkelser af Fricasse, ---- Ragout ꝛc. at den har mistet al Smag og allerede længe ikke har kunnet tjene den groveste Appetit til Føde. Sir Sidney selv var Helten, i hans eget Eventyr ---- han var Bonapartes Overvinder! --- han var den eneste Mand, der nogensinde tvang Napoleon til at trække sig tilbage. --- Sir Sidney har fortalt det gode Engelske Folk dette paa saa mange Maader, at han ikke allene har narret John Bull og alle hans Afkom, men endog sig selv; uagtet Tyrkerne gjorde Indsigelse mod hans Flugt med denne ubekjendte Heltegjernings hele Hæder og lydeligen klagede over at han forbigik deres Tapperhed med Taushed, ret som om de ikke havde nogen Deel i denne Handling, eller som om de ikke udgjorde en Deel af den Krigsmagt, der har puttet den eneste Fjer i den Svenske Ridders Hat, som han bestandig gotter sig ved at bære. Tyrkerne, som harmedes over at see sig udelukkede af hans officielle Rapport om denne Gjering, forestillede ham hvor uretfærdig han handlede imod dem, og dersom han nogensinde siden havde ladet sig see i Constantinopel vilde de have ladet ham føle Vægten af deres Forestilling; men Sir Sidney var alt for ivrig sysselsat med at jage efter Navnkundighed til at han kunde værdige andres Fordringer nogen Opmærksomhed. ---- Dersom denne Hædersmand skulde hændelsesviis finde en anden Laurbær til at pryde den erobrende Helts Isse, saa anbefale vi ham at være saa beskeden som mueligt i at udbasune sin egen Roes, og ikke at behandle Deeltagerne i hans tilkommende Bedrivter saaledes som han har behandlet Muselmændene. ---- Hvad hans Broder Spencer angaaer, da overlade vi ham til den fulde Nydelse af den Pension, der med saa megen Ødselhed er bleven ham forundt, til Spillebordets Glæder og frem for Alt til hans egen Samvittigheds Trøst. --- Det er ikke vor Hensigt, at udbasune Bonapartes Roes, men naar vi fordømme ham, bør vi ikke glemme vor egen Ryggesløshed. Det vilde unegtelig have været en grusom og ugudelig Handling, dersom han havde befalet, at dræbe alle hans Med-Soldater; men var det mindre grusomt, mindre ugudeligt, mindre skjændigt at danne et Morder-System under den diplomatiske Caracteers Hellighed og at anvende en Deel af Landets Indkomster for at faae Folk til at begaae en dobbelt Forbrydelse: Forræderie og Mord? ---- Var det mindre ugudeligt at lægge Plan til Bonapartes Død i Paris, St. Cloud eller Fontainebleau end det vilde have været for hans Ministere at pønse paa vor allernaadigste Konges Død i Windsor, Kew eller Buckingham-House? Dette er usle, feige og lumpne Midler til at blive en Fiende qvit, og vi ere forvissede om, Drake, Spencer Smith og Brook Tailor og alle saadanne hæderligsindede Mænd som de ville heri være af samme Tanker som vi. Megen skammelig og ondskabsfuld Klaffer er bleven udøst mod Bonaparte, som den, der har befalet at forgive og dræbe de Syge og Saarede i Hospitalet i Syrien, og denne ryggesløse Bagvaskelse, som man nu tilstaaer at være Løgn, blev udspredt efter en enkelt Mands Authoritet, der er berygtet for at skyde med en Long-Bue, og som finder saa stor Fornøielse i at give sig af med Vidundere, at ingen brav Mand, der sætter nogen Priis paa sin Caracteer og sin Forstand, vil vove at fortælle noget, som hiin har yttret; men antaget, at Beskyldningen var grundet, var Gjerningen da mere ryggesløs end at myrde? Dersom det var en Forbrydelse at Bonaparte bød at dræbe de Syge og Saarede, han ikke kunde føre med sig, var det da dydig handlet af en Engelsk Minister at lede en leiet Snigmorders Haand til en Mands Hjerte, som han ikke kunde undertvinge ved lovlige Midler, og som var hans Overmand i Cabinettet og i Feldten? ---- En Kriger pralede engang for Julius Cæsar med sit Mod, og viste ham et Saar i Ansigtet, Cæsar (der ansaae ham for feighjertet) sagde, jeg skal sige Dig unge Mand hvorledes Du skal undgaae sligt; naar Du render Din Vei saa see dig ikke omkring.

(Af the independent Whig). Fra det første Øieblik af, at vi fik Kundskab om Angrebet paa Kjøbenhavn have vi bestandig advaret Ministerne om dets ulykkelige Følger, og bestræbt os for at forberede Publicum paa den skrækkelige Catastrophe det snart vilde frembringe. Det er med Smerte, ikke med Overraskelse, at vi see Keiseren af Ruslands Krigserklæring. Den har fuldkommen svaret til vore Forventninger. I et mandigt, tydeligt og syndigt Statsskrivt udvikler Keiser Alexander sin Sorg, opregner sine Klager og frasiger sig vort Forbund og Venskab. Forgjeves besmykke vi vore Fornærmelser eller vægre os ved at tilstaae Sandheden — den Bekymring, Keiseren har yttret, er uskrømtet og hans Klager velgrundede. (Her anføres de vigtigste Klagepuncter i den Russiske Erklæring). — Dette er vor fordums trofaste og høie Bundsforvandt Keiser Alexanders Manifest. Vi ere nysgjerrige at see hvilket officielt Svar Mr. Canning og hans Colleger vil give. Deres Leiesvende og fornemmelig hiin Træl af Uretfærdighed: Morgenposten, begynder nu, efterat den bestandigen har skuffet vore Handlende og Manufacturister med den Tanke, at al Frygt for et Brud mellem Rusland og Engelland var forsvunden og at de venskabeligste Forhold finde lykkeligviis Sted mellem begge Stater, liig snigende Køtere, at lade Ørene hænge, og fremkomme kun med ussel Vræl og Trøst over Tingenes nærværende Stilling. --- --- Vi paa vor Side have bestandig blæst Allarm i den Henseende og advaret baade Ministerne og Publicum om de Følger, som det overilede og uretfærdige Skridt vilde drage efter sig. Allerede d. 18 Oct. have vi sagt: "det første Engelske Skib, der gik ind i Sundet og det første Skud, der fyredes paa Hovedstaden, "var en aabenbar Krigserklæring mod Rusland og "Preussen, og Engelland kan forlade sig paa, at det "saaledes vil forstaaes." --- --- Det naturligste Spørgsmaal, som enhver maa gjøre sig, er, hvad ville Ministrene gribe til ved denne Leilighed? og Svaret vil formodentlig blive: "intet" eller hvad der er værre end intet --- Udaad! --- Et Conseil blev sammenkaldet sildig om Natten, og den arme gamle Hertug af Portland blev forstyrret i sin Midnatssøvn og tvungen til at udsætte sig for den Uleilighed og Græmmelse at læse de Russiske Depecher. Befalinger og Contrebefalinger bleve afsendte til alle vore Commanderende og alle Søhavne. — En Expedition tilberedes i største Hast, og forsynes med Brandpile og Brandraquetter, for at udbrede Ild og Ødelæggelse paa Kysten af Portugal, og med Mordbrænder-Ild at tilintetgjøre den Portugisiske og Russiske Flaade. — Dersom Hurlumhei var noget Beviis paa overlegen Kraft eller aabnede nogen rimelig Udsigt til Held, saa vilde vi forlade os paa vor "kraftfulde Bestyrelses" virksomme Bestræbelser. Men dens Virksomhed er som en svag Sjels, der nedtrykkes og overvældes af sine Foretagenders Vanskelighed — deres Kraftfuldhed et døende Dyrs sidste convulsiviske Dødskamp; og deres Oplivelse kan ene sammenlignes med et nedbrændt Lys, der pludselig giver en Flamme fra sig, der kan tjene til at fremskynde dets Opløsning.

Den 78aarige Messier i Paris, Veteranen for Astronomerne, overleverede nylig den Franske Keiser et Skrivt, hvori han har beskrevet nogle astronomiske Mærkværdigheder, som han har iagttaget i sit Liv; blandt andre den af ham d. 8 Aug. 1789 opdagede store Comet, hvis Hale var 70 Grader lang. Da denne Stjerne lod sig see 6 Dage førend Keiseren fødtes, saa har Messier kaldt den Napoleons Fødselsdags-Comet.

Anatomen de Verdier i Paris har i et Skrivt søgt at bevise, at Dr. Galls Demonstration af Hjernen er falsk, hans Kundskab om den sammenlignende Anatomie eensidig, og hans Sammenligning mellem Menneskenes og Dyrenes moralske Egenskaber ugrundet.

Man læser nu en Gjenpart af den imellem Sverrig og Engelland d. 8 Febr. d. A. sluttede Convention, hvori Kongen af Engelland forpligter sig til at betale Sverrig tolvhundrede Tusinde Pund Sterling i ligesaa mange Terminer, nemlig hundrede Tusinde Pund hver Maaned fra Januarii af, og saaledes fremdeles maanedlig. Kongen af Sverrig forpligter sig paa sin Side til at anvende disse Penge til at sætte sin hele Landmagt, den fornødne Deel af sin Flaade, især sin Skjærgaardsflaade, i Virksomhed og paa en agtværdig Fod. Begge forbinde sig til, ikke at slutte nogen Fred, Vaabenstilstand eller Neutralitets-Convention, uden med fælles Samtykke.

Af dette Blad udkomme ugentlig to Numere. Det tilbringes Subskribenterne og betales qvartaliter med 6 Mk. Enkelte Numere sælges ikke. Subskriptionen modtages hos Bogtrykker Höeckes Enke, boende i store Helliggeiststræde No. 144.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 58.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 30 April, 1808.

Det Svenske Hofs Svar paa den Danske Krigserklæring med Oversætterens Anmærkninger.

(Sluttet.)

Denne Artikel lyder saaledes: — — "Det er "fuldelig overenskommet, at, dersom uforudseete "Omstændigheder skulde gjøre denne Conventions "Formaal uudførligt, eller, om Hs. Storbrit. Maj. "skulde finde det fornødent, at bortdrage benævnte "Tropper fra Svensk Pommern, da skal denne "Conventions Forpligtelser i ingen Henseende kunne "hindre Hs. Storbrit. Maj. fra at give saadanne "Befalinger, som han maatte ansee passende til "videre Beskyttelse for disse Tropper, som nu stil-"les under Hs. Kongl. Svenske Majestæts Befa-"ling." — — (8)

(8) Dette skal gjendrive følgende Sted i den Danske Krigserklæring mod Sverrig: — — "den overraskende Lethed, hvormed denne Monark "(Kongen af Sverrig) adskillige Uger førend Stral-"sunds Overgivelse har samtykket i den større Deel "af den Engelske Magts Afreise fra Pommern, "hvor den ikke synes at være kommen, uden for "at oppebie Dieblikket til at overføres til Sjæl-"land, og den Umage H. Svenske M. gjorde sig "for at underrette sin Nation om, at denne Ind-"skibelse skede i Kraft af en Separatartikel i "Conventionen med Storbritannien, have givet de "første Tegn paa en hemmelig Forstaaelse paa "Dannemarks Bekostning". — Det Svenske Cabi-net har ikke i fjerneste Henseende hævet denne grundede Mistanke; thi det har ikke anført Aarsag, hvorfor den større Deel af den Engelske Krigsmagt forlod Pommern nogle Uger førend Stralsunds Overgivelse, og det er just denne besynderlige Omstændighed, der opvakte Mistanke om en hemmelig Forstaaelse med Engelland paa Dannemarks Bekostning. Fra den moralske Side vinder Sverrigs Sag intet ved hiin Artikels Fremsættelse. Den siger udtrykkelig: at disse Tropper stilles under Hs. Svenske Majestæts Befaling. Skulde Kongen, som Troppernes Overanfører, ikke have vidst, da han tillod dem at afreise, enten de gik til Engelland eller en anden Bestemmelse? Og hvorfor lod han dem reise nogle Uger førend Stralsunds Overgivelse, altsaa førend han endnu havde gjort mindste Brug af dem, førend han endnu havde mindste Vished om, enten Conventionen af 17 Junii 1807 lod sig udføre eller ei? Skulde Engelland med saa store Bekostninger have sendt et saa anseeligt Troppecorps til Pommern blot for at see sig om i Rügens Gader, eller havde Kongen saa slette Tanker om disse Honnoveranere, at han ikke engang

Det Engelske Hof har senere fuldkommen retfærdiggjort dette Foretagende (9), og hver Dags Erfaring retfærdiggjør den endnu mere. Talrige Franske Armeer toge Steder i Nedersaxen, og syntes at have noget i Sinde mod Norden. Endnu fandtes der Folkeslag at underkue, Havne at lukke og Kræfter at anvende mod Engelland. Disse Hære skulde, det koste hvad det vilde, trænge ind i Norden; de havde i hvert Tilfælde gjort det, under hvad Paaskud der kunde optænkes: (10) nu er

---

vilde lade dem gjøre et Forsøg paa at hjelpe ham? Men alting viser, at de havde en ganske anden Bestemmelse; at Sverrig allerede havde opgivet alt Haab om at beholde Pommern, da de ankom, og at de kun vare ankomne, for desto lettere og lumskere at kunne overfalde Sjælland. Intet af dette kunde skee, uden Sverrigs Medvidende og Medvirkning.

(9) Ovenfor sagdes: "at Hs. Maj. overlader det til Engelland og Efterverden at retfærdiggjøre Begivenhederne i hans Nabolav i forrige Efteraar"; her siges derimod med Bestemthed "at Engelland har fuldkommen retfærdiggjort dem". Hvad skal man dømme om en saa paafaldende Modsigelse i saa vigtigt et Statsskrift? Dog, hvor en saa uretfærdig Sag skal forsvares er Modsigelse uundgaaelig. Fornuften blotter her hvad Politiken vil skjule. Mon den, der har opsat denne Erklæring, ikke rødmede i sit Hjerte, da han nedskrev disse Linier? Der vil komme en Tid, hvor den Svenske Nation vil med Harme tænke tilbage paa de Dage, da dens Regjering offentlig bekjendte sig til saa grusomme Grundsætninger.

(10) Dette ere altsaa de Grunde, hvormed Engelland fuldkommen har godtgjort sit Angreb paa Dannemark! Fordi talrige Armeer toge Steder i Nedersaxen og syntes at have noget i Sinde mod Norden, fordi der endnu fandtes Folkeslag at underkue, Havne at lukke og Kræfter at anvende mod Engelland — maatte Kjøbenhavn

hiint Anfald paa den Danske Flaade blevet Løsenet og Foreningsordet for hele Liguen.

Det fortjener at anmærkes, at den Danske Regjering, som allerede var omgiven af Franske Tropper, styret, dreven, ja endog betalt af Frank-

---

bombarderes, vor Flaade bortføres og vor Handel ødelægges? Sandelig, naar saadanne Paaskud skulde kunne antages for Grunde, saa gives der ingen Udaad, som jo maatte kunne retfærdiggjøres. Men ere disse foregivne Farer da blevne afværgede ved Engellands Overfald? Erfaringen har lært, at de Steder i Nedersaxen, Frankrige havde taget i Besiddelse, ikke bleve tilbagegivne fordi Engelland har bortført vor Flaade, og det Engelske Ministerium vidste desuden alt for vel, at det var hverken det rette Middel til at forjage de Franske fra det nordre Tydskland, eller til at forekomme, at de Havne, som indtil den Tid stode aabne for Engelland, skulde blive lukkede. Den Franske Armee staaer endnu hvor den har staaet og alle Danske, Russiske og Preussiske Havne ere lukkede for Engelland. Altsaa bortfalde alle disse Grunde af sig selv, og det er aabenbart, at Engelland netop har udvirket det Modsatte af hvad det vilde udvirke. Men sæt at det Engelske Cabinet virkelig frygtede for at de Franske skulde trænge ind i Sverrig — thi om Dannemark kan jo Talen ikke være her — og at det, ganske mod Sædvane, virkelig vilde gjøre saa stor en Opoffrelse af sin Nationalære og sin Nationalvelstand, for at frelse denne Bundsforvandte, paa en saa uværdig Maade, saa vidste det jo, at Rusland umuelig vilde tie til et saa æreløst Angreb paa Dannemark og at Sverrig netop vilde blive et Offer ved det Middel, der skulde frelse det. At det sidste har været Tilfældet stadfæster Erfaringen. Der er altsaa ingen Tvivl om, at Engelland, i sin Troløshed, fuldkommen indsaae, at Sverrig vilde komme til at betale Gildet. Det Svenske Cabinet burde selv længe have indseet det, og ikke opoffre sit Riges Vel og sine Undersaatters Rolighed for den beklagelige Lykke, at være et Redskab i Engellands falske Haand.

rige, (11) udgiver en Krigserklæring mod Sverrig, uden engang at turde nævne den Magt, som leder dets Foretagender. Med Forlegenhed opsøger Dannemark Grunde og Ankeposter, for at have Anseende af at have en egen Villie i denne Beslutning. Det anfører Sverrigs Forestillinger mod de Svenske Posters Standsning, som Ubehageligheder, da det, for at hindre den Engelske Brevverling, ei var istand til at lade disse Poster gaae frit igjennem Landet, saaledes som Tractaterne foreskrive, og tilstaaer at være uvilkaarligen tvunget til denne Fremgangsmaade. Det gjetter Hs. Maj. Tanker, og indbilder sig at de ere fiendske, (12)

(11) En aabenbar Usandhed og Bagvaskelse. Det tilkommer det Svenske Cabinet at bevise, at Dannemark lige indtil dette Øieblik har modtaget en eneste Skilling i Subsidiepenge af nogen mulig Magt. At Gustav den Tredie lod sig betale af Tyrkerne, for at føre Krig mod Rusland, og at den nuværende Svenske Regjering har solgt sine Undersaatter til Engelland for 16 Sh. pr. Mand, det er almindelig bekjendt. Men man staae frem og bevise om Dannemark nogensinde i de nyere Tider har ladet sig kjøbe til at føre Krig eller solgt en eneste af sine Sønners Blod til fremmede Magter.

(12) Det behøvede ikke at gjette dem, thi de vare alt for aabenbare. Eller var det venskabeligt, at Kongen af Sverrig, efter Cannings udtrykkelige og hidtil uigjendrevne Erklæring, tilbød sig at lade sine Tropper afløse de Engelske i Sjælland? Var det venskabeligt, at Kongen, istedet for at benegte Cannings Ord, tvertimod erklærede, at han havde gjort det, dersom han havde fundet det fornødent? Var det venskabeligt, at Kongen modtog de Engelske Anførere, efterat de havde hærjet Kjøbenhavn, med de største Æresbevisninger? Var det venskabeligt, at de Svenske Havne tjente de Engelske Krigsskibe til Foreningspunct, og at de i Gothenborg fandt et Smuthul, hvorfra de saa magelig kunde overfalde

medens det allerede i adskillige Maaneder hemmelig er kommet overens om et Anfald paa Sverrig. Det giver sig af med at dømme om dette Lands Interesse, medens det selv har overladt baade sin Interesse og sin Selvstændighed til fremmed Indflydelse. Dette bebreider endeligen Sverrig, at have beredt Forsvarsmidler ved en Subsidietractat (13), medens det er betalt for en Angrebskrig, og bruger, ligesom af et Slags Forlegenhed, mod Sverrig Ordet Leiesvende, hvilket den Regjering, som betaler Dannemark, maaskee har havt den Haardhed at forestaae.

Man bør ogsaa heri give Hans Storbritanniske Maj. det fuldgrundede og høitidelige Vidnesbyrd, at han i alle sine Underhandlinger og Overeenskomster med Sverrig aldrig har forlangt nogen angribende Forholdsregel eller Skridt, og aldrig villet andet, end hvad der bestod med dette Riges Tryghed og Selvstændighed. (14) Det seneste

hvert Dansk Skib, som øinedes fra den venskabelige Svenske Kyst? Dannemark behøvede, efter saa indlysende Kjendsgjerninger, ikke at gjette sig til Kongens Tanker.

(13) "Forsvarsmidler ved en Subsidietractat, der lover at betale 12 Mill. Pd. Sterling, uden at forlange derfor "noget angribende Skridt" er virkelig noget ganske Nyt i Politiken. Man kan ikke andet end beundre Engellands Høimodighed mod Sverrig, og tilstaae, at det er det lykkeligste blandt Storbritanniens Allierede.

(14) Det kan man kalde honnet handlet af Hs. Storbrit. Majestæt! Han betaler Sverrig 1,200,000 Pd. Sterling i Subsidiepenge og sender det Tropper og Skibe til Undsætning, uden at forlange andet end dette Riges Tryghed og Selvstændighed. Hvilken mageløs Uegennyttighed! Hvilket ømt Venskab! Kan man gjøre sig en tydeligere Forestilling om David og Jonathan, end naar man tænker sig Kongen af Sverrig og Kongen af Engelland? Men ikke nok med, at Kong

og meest overtydende Bevis herpaa er den Beredvillighed, hvormed den Engelske Minister strax samtykkede i Hs. Kgl. Majestæts Forslag, at frede Østersøen formedelst et formeligt Løvte, ikke at didsende noget Krigsskib paa Vilkaar, som havde været nyttige og hædrende for hele Norden. (15) I dette ene Forslag læse den Danske Regjering den fuldkomneste Gjendrivelse af alle de Klagemaal, hvormed dens Manifest mod Sverrig er opfyldt, og i eftertænkende Øieblik ligne den sammen den Tilstand Hs. Maj. har søgt at bevirke med den Rusland og Frankrige nu indføre. (16) De læse, alle Frankriges Bundsforvandte, i dette Engellands Samtykke, Forskjellen mellem de Baand,

---

Georg gjør saa store Opoffrelser, uden at forlange noget Vederlag, han betaler endog Sverrig hver stridbar Kjæft med 16 Sh. Stykket! Har Engelland hidtil egennyttigen opoffret sine Allierede den ene efter den anden, saa forsoner det nu fuldkommen denne Brøde ved sin ømme og venskabelige Fremfærd mod Sverrig.

(15) Naar man hører Hs. Svenske Maj. tale om sine Forslag, sin Mægling ꝛc., saa fristes man bestandig til at tænke paa Laqveien og Skræderen i Holbergs honette Ambition, der skal tale et godt Ord for Jeronimus hos Baron v. Reenkaallavet. Europas Magter ere imidlertid klogere end Hr. Jeronimus og spare deres Dyrekølle. Kongen taler i en Tone som om han endnu sad paa Tronen i Stralsund og proclamerede de Pommerske deres ny Constitution!

(16) Hvormed har Kongen da villet bevirke denne Tilstand? De sædvanlige Midler pleie at være Armeer, Skibe, Penge; men eier Sverrig nogen af Delene? Det eneste han skulde virke ved maatte være den store Anseelse, hans urokkelige Gjenstridighed mod Frankrige og dets nuværende Regent, har forskaffet ham i Engellands Øine.

som forene begge Hoffer, og dem, hvori de selv ere fængslede, og dømme da paa hvilken Side der er meest Agtelse for hver Parts Tarv tilligemed den største Gavnlighed og Retfærdighed for det Almenes. Selv Dannemark har længe været en Gjenstand for dette Maadehöld, og ophørte kun at være det, da dette Hof begyndte at blive virkelig farligt. Da Neder-Saxen hærjedes og Hansestæderne plyndredes, hvad gjorde Dannemark da for at hævne det forurettede Norden? Sverrig, Engelland, Preussen og Rusland førte Krig i denne Hensigt (17); ingen tænkde paa at tvinge Dannemark til at tage Deel deri. Da, som nu, var Dannemark Ruslands Bundsforvandt, hvi understøttede det ikke samme Sag? Hvad havde det da at anføre for sin Rolighed, som Sverrig ei kan beraabe sig paa nu for sin? Alt dette kan forklares ved den ene Omstændighed, som Dannemark søger at fortie, at det nu er i den Franske Regjerings Vold. (18) Havde Engelland fulgt denne Fiendes Grundsætning, saa havde det ikke tøvet med at gjøre Dannemark vaabenløst, indtil det Øieblik, da dette havde besluttet at hengive sig. Det havde adskil-

---

(17) Sverrig spillede, som Gud og hver Mand veed, Sancho Pansas Rolle i den hele Krig. Efterat Pommern havde faaet en ny Constitution og en ny Catechismus, efterat Stralsunds Fæstningsværker vare blevne forstærkede og adskillige hundrede tappre Svenskes Liv til Unytte bortklattet, forlod de Svenske Tropper denne vigtige Provinds saa hovedkuls, at de ikke engang fik Tid til at redde den store Gustavs Scepter. Kan dette kaldes at føre Krig, saa kan Peder Paars ogsaa kaldes en Hector.

(18) Det er høist latterligt at høre Sverrig — en Stat, der har solgt sig og sine Undersaatter med Huud og Haar til Engelland — tale i en saadan Tone.

lige Aar tilforn bemægtiget sig, ja endog beholdt dette Land paa Grund af Nordens eget Bedste. (19)

Selv Dannemarks gamle Forbund med Rusland skal tjene til at besmykke denne Angrebskrig, skjønt hele Verden veed, at dette Forbund blot er sluttet til Forsvar, og som saadant ikke var gjeldende for Ruslands seneste Krig, da denne Magt maaskee alligevel kunde fordre det opfyldt. For at retfærdiggjøre sig, vover det Danske Hof, at anføre alt: det paatager sig tilsidst Ruslands Uretfærdighed; forraader en overlagt Aftale, alt for at dølge en eneste Grund, den fornemste, at det er Frankriges Bundsforvandte.

Uretfærdighed og Falskhed have deres Grændser: Ære og Sandhed skulle i deres Orden seire. Stolende fuldelig paa sin Sags Retfærdighed, stolt af at regjere et stridbart og trofost Folk, der saa mange Gange prøvedes i Farer, og altid opholdtes ved den Almægtiges Haand, haaber Hs. Kongel. Maj. at samme Forsyn skal velsigne hans Vaaben og gjenskjænske hans Undersaatter en sikker og hæderlig Fred (20) med Fiendernes Ydmygelse. (21)

---

(19) Man seer heraf hvor redeligt Sverrig mener det med Dannemark. Det ansaae det endog for overensstemmende med "Nordens Bedste", om Engelland allerede for adskillige Aar siden havde bemægtiget sig og beholdt Dannemark. Det Svenske Hof taler ellers her om Dannemark som omtrent Mester Geert i Harlequin Patriot, naar han siger: "da ist der Fürst von Schweiz, der frißt mir Dännemark wie ein Salat"! Ligesaa høie Tanker det har om sig selv, saa ringe har det om andre Stater. Men det er netop det sande Kjendemærke paa Fattigdom og Hoffærdighed.

(20) Sært nok, at Kongen af Sverrig, som har æsket Frankrige selv til Kamp, som ikke kunde give sig til Taals førend han fik Krig, som med den ubegribeligste Utaalmodighed endog bestemte Klokkeslættet for Vaabenstilstanden i Pommern, nu anraaber Himlen om Fred!

(21) Der maatte foregaae store Revolutioner i Verden, dersom dette Haab skulde gaae i Opfyldelse. Næsten hele Fastlandet maatte ydmyges, naar Sverrigs, eller med andre Ord Engellands Fiender skulde ydmyges, og det er virkelig at fordre alt for meget. Det Svenske Rige synes nu at have et Slags politisk Radesyge. Det ene Lem falder af efter det andet. En saadan Sygdom lader sig ikke læge med Engelske Guineer.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

D. 25 Febr. døde Lægen ved Almindelig Hospital Nicolai Jacobsen. Han var født i Rendsborg den 27de Febr. 1753. Faderen var Regimentschirurg. Han studerede først i Kiel, siden i Kjøbenhavn. Af sine Lærere nævnede han især med Agtelse Tode og Saxtorff. Som Mand blev han deres Ven, og gjensidigen agtet af dem. Siden Aaret 1799 har han været Læge ved Almindelig Hospital. At dette Hospital, som Hospital, til Trods for mange Hindringer, er bleven hvad det er, udmærket bedre organiseret end det var før, bidrog han ikke lidet til; at det ikke endnu er hvad det burde være, bør ikke tilregnes ham eller den specielle Direktion. Endog fornemme Folk søgte at komme ind paa Hospitalet, uagtet dets Bestemmelse egentlig er Fattighospital. Saaledes var hans Rygte og hans Agtelse. — Han var særdeles heldig Operateur. Imidlertid syntes han at have havt mere Tilbøielighed til Medicinen end Chirurgien; Natten førend han skulde gjøre en betydelig Operation, var gjerne søvnløs for ham. Han var sin Videnskabs, den lidende Menneskeligheds, de hans Veiledning Søgendes, og sine Venners ømme Ven. (Af Penia.)

(Af Trondhjemsavisen.) Vi nødes at gribe til Vaaben mod Engellændernes Allierede vor Naboe-Fiende, Kongen af Sverrig. — Nordmænd!

viser at være værdige at bære dette Hædersnavn — ikke vanslægtede og forkjelede Efterkommere, af Norges Fortids Helte. De Vaabendygtige i enhver Bøigd samle sig, under en rask og villig Anførers Ledelse — overlægger og øver Eder strax, saaledes som I troe, paa ethvert Sted at kunne hindre og skade Fienden. Søger at belure ham i Skovene, Bjergene og ved Elvene, for at hindre hans Overgang — skyder hans Officerer og Heste — gjører dette med Sindighed og sigter godt, saa hvert Skud træffer — anfalder ham paa Siderne og i Ryggen, hvor I ere meest sikkrede og lettest kunne skade ham. Opsnapper hans Tilførsler og Bagage — bortfører Kreaturer, Korn, Høe og Halm, hvor Fienden kommer — tilintetgjører heller disse vigtige Ting — Eders Velfærd, end at det skulde falde i Fiendens Hænder, og han erholde Midler til at ødelægge Eder — til at myrde Eder og Eders Familier. Værer forsigtige, men ei utidig frygtsomme; thi naar i lade Klogskab lede Eders Mod og Handlinger, er enhver Egn i Norge en uindtagelig Fæstning — Eders allernaadigste Konge, vor kjere Frederik den Sjette — Eders Koner, Børn og Oldinger ville velsigne Eder, som deres Beskyttere. — Alle Fiendens muelige Trudsler bør kun opflamme Eders Mod; thi ene derved hindres han i sammes Udførelse, men ei ved Feighed, en Brøde ingen af mine Landsmænd vil gjøre sig skyldig i. Spærrer Veiene ved nedfældede med hinanden sammenføiede Træer. Bortriver og bortfører Broer, Baade, Flaader og nærliggende Tømmerlunde betimelig — til forhen ved Anførerne bestemte Steder, hvor de ikke kunde vorde Fienden til Gavn — ei af utidig Frygt; men gjører aldrig dette uden den paa Stedet Høistcommanderendes Samtykke. Møder Fienden i Fjeldkløfterne med Vaaben, Steene, Tømmer, og knuser ham som hans Niddingsværk fortjener. Da er vort Land uindtageligt, med Rolighed og koldt Mod, kunne I see Fienden komme, for hans Tilintetgjørelse er sikker. O I Brave! som heller lade Luerne fortære Eders Fødemidler, Eiendomme og Velfærd, end at styrke Fienden, ved for ham uundværlige Midler — værer rolige for Eders Fremtid, Øvrigheden vil sørge for Eder og Eders Familiers Underholdning, og anvise Eder Tilflugtsteder og Hjelp. Hvem var den Nidding, der ikke delede sidste Bid Brød med saadanne sande Hædersmænd? — I Koner og Piger —

erindrer Eder hvad en Anna Kolbiørnsen og andre norske Qvinders og Pigers, Snedighed, Klogskab og Mod have udrettet til Fædrenelandets Gavn — efterligner dem — opflammer Eders Mænds, Sønners og Slægtningers Mod — og vi seire over alle Fiender — alle Farer — alle Vanskeligheder. Det militaire Forsvar skal blive ledet efter Landets Lokale, og efter rigtige Grundsætninger, til dets og Eders sande Værn og Beskyttelse. Jeg skal sørge for, om muelig, at bortfierne Krigens Skueplads fra Eder, og derved betrygge og berolige Eder — men, I trænge jo ikke til Beroligelse. — Alt er færdig for at modtage vore Fiender — og alle hans Modstandere ere jo Nordmænd — hvad behøver jeg at sige mere? — Kun det, at jeg tilønskede mig Ynglingens Kraft, for at dele Farer og Byrder med Eder; men hvad norsk Oldings Mod, Fædrenelandskjerlighed, mine Evner og Midler, kunne udrette for Eders Vel og Sikkerhed, er skeet, og vil fremdeles være Maalet for mine Bestræbelser, indtil sidste Aandedræt. — Vi sværge Alle: Seier eller Død!

Trondhjem, d. 27 Martii 1808.

G. F. v. Krogh,
commanderende General i Trondhjems Stift.

Kjøbmand N. Moe i Christiania har indbudet til Subskription paa en Caper, hvori $\frac{3}{4}$ Parter allerede ere optagne. Udrednings-Summen er 14,800 Rdlr.

Stiftsbefalingsmand Thygeson i Christianssand, har opfordret enhver i Stiftet, der maatte eie en god Kugle-Rifle, at overlade den til Statens Tjeneste, imod at han er ansvarlig for dens Tilbagelevering eller dens Godtgjørelse i Penge.

I Bergens Avis ivres mod en i Biskop Bruuns Tale, Fastelavns Mandag d. 29 Februarii d. A. fremsatte Yttring, angaaende "Tomheden i Arsenaler og Tøihuse".

General-Commandoen for Bergens Stift har opfordret enhver saavel i Byen som paa Landet, der enten til Eie eller Bevaring maatte have noget Forraad af Krudt, Salpeter og Bly, at aflevere det jo før jo heller til det Bergenske Arsenal. For det Indleverede meddeler Arsenalet Bevis, indtil Eieren kan faae Erstatning for dets Værdie.

Ved Præsidenten Assessor Klagenbergs Foranstaltning i Bergen have denne Stads civile Em-

bedsmænd hidtil subskriberet 1993 Rdlr. til en Canonbaads Bygning.

Blandt alle Norges Kjøbstæder har Bergen lidt meest ved Krigen. Handelen standsede, og med den ophørte Dagløennernes og den lavere Classes Næringsvei. Skibe bleve opbragte i Hobetal, og de Søfarende efterlede Hustruer og Børn, udsatte for Hunger og Elendighed. For at afhjelpe denne Nød sammentraadte Magistraten i en Committee med adskillige agtværdige Patrioter, for ved Subskription at indsamle Bidrag. Deres Bestræbelser have været meget heldige. Indtægten af enhver af det dramatiske Selskabs Forestillinger, der offres til dette ædle Øiemed, er 200 Rdlr.; de for Trængende bestemte Concerter ville tilsammen indbringe omtrent 900 Rdlr.; i Domkirkesognet er ved Subskription indsamlet: som Laan 1445 Rdlr., som Gave 1099 Rdlr.; i Nykirkesognet: som Gave 896 Rdlr., som Laan 1065 Rdlr.; i Korskirkesognet: som Gave 715 Rdlr., som Laan 363 Rdlr.

Baron v. Eggers har udgivet et Tydsk Skrivt om den ny Franske Arveadel.

I Jyderup Bye i Sjelland opkom Onsdagen d. 20 April en ulykkelig Ildebrand i et lidet ubeboet Huus ved Siden af Præstegaarden. En Bondegaard og 4 Huse bleve et Rov for Ildens rasende Luer. Hr. Pastor Gioske med Kone og 8 Børn reddede ikke mere end det de havde paa. Forpagteren af Præstegaards-Avlingen Hr. E. Høyer, som for 5 Aar siden mistede alt hvad han eiede ved en ulykkelig Ildebrand, leed et, efter sine Omstændigheder, meget betydeligt Tab. De andre Huusmænd og Gaardmanden reddede ogsaa meget lidet.

Udenlandske Efterretninger.

Fra Venedig meldes under d. 9 April, at Skibsfarten i det Adriatiske Hav nu er sikker og at de Engelske Krigsskibe maa have forladt dette Hav; at siden en Tid af 14 Dage mange Fartøier fra Dalmatien og Puglien ankomme med Olie og andre Artikler. Angaaende den forenede Franske Flaade havdes ingen videre Efterretninger, men i Syrakus, i Sicilien, skal der være ankommen en Engelsk Escadre med 35 Transportskibe, der have Landgangstropper ombord.

I Wien haves store Forraad af Colonialvarer, af hvilke der forsendes til Tyrkiet og Triest.

Ved en Ukas af 20 Martii (gl. St.) er Indførslen af Engelske Manufacturvarer, om de end komme fra andre Lande end Brittiske Besiddelser, bleven forbuden i Rusland.

Den Franske Keiser har forundt General Davoust Titel af Hertug af Auerstädt.

Den Svenske Ambassadeur i Petersborg er d. 2 April afreist til Reval.

Fra Riga meldes under d. 9 April, at der underhandles om Sweaborgs Capitulation og at den ansees saa godt som sluttet.

Den fra Carlscrona udløbne Svenske Flaade skal bestaae af 14 Linieskibe og 8 Fregatter, foruden adskillige Canonbaade og Krigschalouper. Den 3 Martii havde man fuldendt det møisommelige Arbeide at udise Flaaden. Den commanderes af Admiral Olaf Cederstrøm, og Admiralskibet, Gustaf Adolf, fører 90 Canoner. Oberstlieutenant Tornqvist er Divisionschef og Moritz Krusenstjerna Flag Capitain. — Paa alle Preussiske, Russiske og Danske Skibe i Carlscrona og andre Svenske Havne er d. 20 Martii lagt Embargo. I Gothenborg fandtes 10 Preussiske Skibe og i Marstrand 2.

London d. 2 April. Efter en Beregning, som Lord Auckland har forelagt Parlamentet udførtes i det Aar, som endtes med d. 5 Jan. 1808 for 40 Mill. Pd. Engelske Manufacturvarer og Producter, og Aaret tilforn for 44 Mill. — — Lissabon bloqueres saa stærkt, at kun 4 Skibe have kunnet løbe ind. — Adm. J. Saumarez, som skal anføre vor Flaade i Østersøen, tog d. 30 Martii Afsked fra Kongen. — Lord Folkstone foreslog den 29 Martii atter en Adresse til Kongen om at holde den Danske Flaade i god Stand, paa det den, saasnart Omstændighederne tillode det, kunde tilbagegives. Wilberforce og andre understøttede Adressen, men den blev forkastet med 105 Stemmer mod 44. Vor Flaade gaaer i enkelte Afdelinger til Østersøen. S. Hood commanderer den under Saumarez. — Caperen Fama har opbragt en rigladt Dansk Ostindiefarer fra Tranquebar til Falmouth. — Blandt de til Sverrig bestemte Tropper findes den hele Tydske Legion, 6000 Mand Fodgarde, og forskjellige Regimenter Cavallerie. Lord Cathcart fører Overcommandoen, og under ham commanderer J. Moore, D. Baird, A. Wellesley 2c. — 35,000 Indvaanere i Manchester have overleveret Parlamentet et Bønskrivt om Fred.

Den 11 d. M. skal den Franske Keiser være afreist til Bordeaux. Keiserinden skal allerede være ankommen der Aftenen tilforn.

De Tropper, der tilhøre Dronningen af Hetrurien, ere ankomne fra Toscana til Turin, hvor de mønstredes af General Menou.

Den afsatte Fredsførste skal endnu lide meget af de Saar, han fik i Tumulten i Aranjuez. Han beskyldes for at have havt en hemmelig Underhandling med Engelland, efter hvilken han ved sammes Hjelp skulde føres til America. Enten Hoffet havde fulgt ham eller ei, havde han dog begivet sig med sine Skatte til Gibralter. Engellænderne skulde han overlevere Havnen Ceuta. Adskillige af den Kongl. Familie havde besluttet at anvende alt for at forekomme denne fordærvelige Reise. — Processen mod Fredsførsten har endnu ikke taget sin Begyndelse. Han sidder heftet i en Landsby, 3 Franske Mile fra Madrid, og bevogtes af 600 Mand! — Den forrige General-Directeur over Amortissement-Cassen, der beskyldes for at være Medskyldig i Prindsens rasende Ødselhed, er lagt i Lænker. Man anslaaer nu den sidstes Formue til 590 Millioner Livres Tournois, 25 Mill. myntede Penge uberegnede! I alle Spanske Kirker synges nu Te deum over Fredsførstens Fald. — Den Franske Keiser vil stille sig i Spidsen for den Franske Armee i Spanien.

Blandt de Østerrigske Tropper i Ungern mærkes to særdeles Bevægelser; den ene gaaer til høire over Donau fra Baja til Slavonien, den anden ad venstre over Theiß til Bannat og Siebenbürgen. Paa Landeveien i Ungern vrimler det af Tropper, Canoner, Bagagevogne &c. — I Peterwardein, Hovedst. i Syrmien, den stærkeste, hidtil uovervundne Østerrigske Fæstning, ventedes d. 20 April, Erkehertug Ferdinand, der, efter Forlydende, skal være Gouverneur i Slavonien og Syrmien, og Anfører for alle der værende Tropper. — I Pantschowa i Bannat ventedes sidst i April Erkehertug Ludvig, der skal anføre Tropperne i Bannat. — Imidlertid meldes fra Wien, at alt dette har aldeles intet at betyde, men at det kun skeer, for at være i Fred til Krig parat.

Følgende Brev læses i the indenpendent Whig: Til Udgiveren! — Min Herre! Jeg bifalder af mit ganske Hjerte alt hvad De har sagt

om vor Diplomatiks store Mangler, og ligeledes, om det grundsætningsløse System at foretrække Yndlinger og Ministernes Creature til diplomatiske Forretninger, uagtet de i ingen Henseende ere duelige eller skikkede dertil. — Da jeg imidlertid fra sikker Haand er bleven underrettet om en Omstændighed, som endnu ikke er almindelig bekjendt, og staaer i Forbindelse med den anførte Gjenstand, saa beder jeg om Tilladelse at bekjendtgjøre den i Deres Blade. — — Paa den Tid, vor evig uforglemmelige Expedition afseilede til Kjøbenhavn, blev Mr. Brooke Taylor sendt i en Privat-Mission til det Danske Hof; men førend Hr. Garlike endnu havde modtaget sine Tilbagekaldelses-Breve, eller vidste noget af den ny Udnævnelse, modtog han Depecher, addresserede til Mr. Taylor, H. B. M. Minister plenipotentair i Kjøbenhavn. Dette gav naturligviis Anledning til Kulde mellem de tilværende og ikke tilværende Ministere; men da dette ikke er af nogen væsentlig Vigtighed, saa forbigaaer jeg det uden videre Forklaring. — Det hændte sig imidlertid ulykkeligviis, at den Franske Minister ved samme Hof havde faaet fra sin langtseende Herre Forskriver, som bød ham, i det Tilfælde, at Mr. Brook Taylor eller andre skulde blive sendte i et Statsærinde til det Danske Hof, at protestere, af visse Grunde, imod deres Antagelse til Audience, og at forlade Hoffet, dersom man ikke føiede hans Begjering. Denne Befaling havde den ønskede Virkning. Da denne identiske Mr. Taylor ankom, gjorde han sig forgjeves Umage for at forskaffe sig en Audience: paa den blotte Bebudelse af hans Navn, baade hos Kongen og hans Minister, fulgte bestandig Undskyldninger om Upasselighed. Da han nu kun havde liden Udsigt til at opnaae Hensigten af hans Sendelse og hørte fra alle Kanter det Udraab: hvorfor have Albions vise Herskere just udnævnt denne Mand til deres Minister? Hvorfor bringe os i denne Forlegenhed? blev Mr. Taylor kjed af sin diplomatiske Stilling, og gik ombord paa den Engelske Flaade. Mr. Jackson fremtraadte nu paa Skuepladsen, men Udfaldet af hans Sendelse er vel bekjendt. Derpaa fulgte, i en Haandevending, en Mr. Merry, skjønt, efter mine Tanker, i Henseende til Duelighed, udygtig til at afgjøre Sagen paa en tilbørlig Maade. (Fortsættes.)

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 59.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 3 Maji, 1808.

Bidrag til den Preussiske General-Lieutenant og Gouverneur, Hr. Georg Christopher v. Steensens Biographie.

Paa en Tid, da man mismodigen har talt og skrevet om en Deel af Danmarks Krigere, synes den Tanke ligesaa passende, som opmuntrende, at Vi dog ei allene inden vore Grændser eie en god Forraad af sande Krigshelte; men at endog ikke Faa i fremmed Tieneste giøre Deres Danske Fødeland Ære, og ville saaledes staae glimrende i Fremtidens Aarbøger. I disse fortiener uden Tvivl den Hædersmand et høyt — om ikke det høyeste — Sted, Han, til hvis Biographie Nedenstaaende skal tiene som Bidrag.

Maaskee ville disse Underretninger endog blive saa meget desto kiærkomnere, som det hidtil har været lidet bekiendt, at denne Helt er en indfødt Jyde.

I Archenholtzes Minerva for November 1807 læses Følgende:

"Man har saa ofte talt om de Preussiske "Fæstningers vanærende Overgivelse i denne "Krig, og kun løseligen berørt, hvor kiækt og "rosværdigt Fæstningerne: Cosel, Neisse, "Graudents og Colberg bleve forsvarede. Det "fortiener imidlertid at blive optegned, at i "en Tidspunkt, da Æren ansees næsten for "Intet, der dog vare adskillige Kommandan-"tere, der kiendte Deres Pligter, og opførte "sig som Krigere af Ære. I Neisse ud-"holdte Gouverneur General Steensen "en fire Maaneder lang Beleiring: fra 23de "Febr. til 16de Junii, og overgav sig blot "af Mangel paa trængende Nødvendigheder. "Hvilket Vidnesbyrd kan være gyldigere, end "det Fienden selv meddeler? Den Franske "General Vandamme skrev femten Dage "før Overgivelsen følgende Brev, der just ikke "er almindeligen bekiendt, til Gouverneuren. "Og, da det geraader baade Preusserne og "Franskmændene til Ære; anføres det her "Ord til andet:

"Til Hs. Excellents Hr. v. Steensen,
"Generallieutenant og Gouverneur paa Fæst-
"ningen Neisse, og de under den staaende
"Forter o. s. v.

"Hr. Gouverneur!

"Giennemtrængt af dyb Høyagtelse for Deres "Fæstnings saa tappre Modværge beder jeg "Dem, at være forsikkred om, at jeg skal an- "vende alt Nødvendigt hos Hs. Keiserlige "Høyhed (Prins Hieronymus) for at skaffe "Deres saa brave Officerer alle de Fordele, "som Deres Tapperhed og Udholdenhed for- "tiene. Siig De og, Hr. Gouverneur! Ind- "byggerne, at deres Ulykke gaaer min Prins "meget til Hierte, og at Han vil gribe alle "de Leiligheder, der maatte frembyde sig, for "at skaffe Dem Lindring. Hvad mig angaaer, "da, kan De giøre Regning paa min hele "Velvillie. Troe De kun, Hr. Gouverneur! "at jeg især giør mig det til Pligt, at tiene "Dem i alt, hvad der staar til mig; da jeg "regner mig det til Berømmelse, at have mødt "en Fiende, der paa saa værdig en Maade, "som De, har opfyldt sin Pligt. Jeg har "den Ære o. s. v.

"Hoved-Qvarteret i Bielau d. 1 Junii 1807.
"Divisions-General Vandamme."

Den her ommældte Generallieutenant og Gouverneur v. Steensen (hvis Døbenavn er: Georg Christopher) blev fød Aar 1736 paa Herregaarden Aunsberg, to Mile sønden for Viborg, i Lysgaard Herred, Aarhuus Stift i Nørre Jylland. Samme

komplette Hovedgaard eiede og beboede Hans Fader: Commerce-Raad Steen Jørgensen, som i eet Ægteskab avlede, og der paa Gaarden opfødte — foruden Ham — følgende Børn: 1) Etats-Raad Steen de Steensen, som i næsten 40 Aar eiede og beboede bemældte Aunsberg, blev adled i Betragtning af Hans virksomme Bestræbelser ved Ahlhedens Opdyrkelse, og døde barnløs 1797. 2) Justits-Raad Ramus Steensen (thi samtlige Sødskende optoge Navnet Steensen, som Familie-Navn). Han døde — ligeledes uden at efterlade sig Livs-Arvinger — som Landsdommer i Nørre-Jylland og Byefoged i Thisted i Thye. 3) Christian Broderus Steensen, ugift — død paa Aunsberg, som afskediged Cornet, nogle og syrretive Aar gammel. 4) Agnete Birgithe Steensen, gift med Pastor Friis paa Fanøe. Død. 5) Marie Elisabeth Steensen, gift med Commerce-Raad Elling i Viborg. Død. 6) Anne Steensen, gift med Pastor Hans Curts i Darum, Ribe Stift, og ved Ham Moder til Christine Marie Curts, Præsten N. Blichers Hustru i Randlev. Madame Curts lever endnu, omtrent 80 Aar gammel. 7) Else Cathrine Steensen, gift med den grundige, exemplariske og almindeligen elskede — ak! tidligen hiemvandrede — Provst: Anders Levring i Grønbek, Lysgaard Herred. Hun lever endnu — henved 80 Aar gammel. 8) N. N., gift med den, for en Deel Aar siden hendøde Sognepræst Gyberg i Linaae, Giern Herred, Aarhuus Stift — død.

Af disse 9 leve altsaa kun 3 Sødskende: nemlig: Gouverneuren i Neisse og to Præste-Enker her i Jylland. Forfatteren af dette har følgende

biographiske Omstændigheder ved Hielp af det nøie Venskab, han i en 16 Aar pleiede med vor berømte Helts: G. C. Steensens ældste Broder: Etats-Raad Steen de Steensen, som i en 40 Aar vedligeholdte kiærlig og fortroelig Brevvexling med sin her omhandlede Broder. Sytten Aar gammel tog vor G. C. Steensen med megen Berømmelse første Examen ved det Kiøbenhavnske Universitæt. Næste Aar tog Han Philosophicum — og atter efter et Aars Forløb juridisk Attestats — begge Dele med bedste Karakterer. I sit første og tivende Aar reiste Han udenlands med hans Hiertesven: vor udødelige Thyge Rothe, og tilligemed Ham studerede et Aars Tid i Göttingen, for at udvide sine philosophiske og juridiske Kundskaber. I samme Tid begav det sig, at Friderich den Store holdte Revue over en Afdeling af den Preussiske Armee — ei langt fra de Hannoverske Grændser. Vor Steensen reiste did med flere Studentere fra Göttingen. Den hele vide Strækning vrimlede af Tilskuere. Steensen havde et udmærked lyst og godt og meget lovende Aasyn. Han var høy, rank og særdeles vel skabt. Friderichs Falkesyn udmærkede ham blandt Mængden. Strax lod Kongen een af sine Gen. Adjutantere ride hen til Steensen. Gen. Adj. "Kongen lader spørge: Hvo De er?" St. "Mit Navn er Steensen. Jeg er Dansk Student, og dyrker i denne Tid mine Studeringer ved Universitætet i Göttingen." Gen. Adj. "Kunde De ikke faae Sind til, at træde i Kongelig Preussisk Tieneste?" St. "Saa pludseligen kan jeg ei forlade min ordentlige Studeringsvei." — Derved blev det altsaa den Gang.

Nogen Tid efter havde vor Steensen saa mange glimrende Tilbud, at Han besluttede, at gaae i Fransk Tieneste.

Syvaars Krigen var allerede begyndt — og vor jydske Landsmand udmærkede Sig ved adskillige Leiligheder som berømmelig Kriger. Feldt Marskalkerne Broglio og Soubise meddeelte Ham skrivtligen høy Berømmelse. Men, da Han i to Aar — formodentligen for Hans Protestantiske Religions Skyld — ikke kunde avancere videre, end til Lieutenant; tog Han Afsked fra Fransk, og gik i Würtenbergsk Tieneste, hvor Han snart blev Ritmester, og tiente der saaledes i et Par Aar. I denne Tid besøgte Han sin Familie her i Jylland, og siden har Han ikke seet sit Fædreneland. Saavel da, som siden oftere, skal Han ved sin fortroelige Ven, Thyge Rothe have tilbudet sig, at gaae i Dansk Tieneste, naar Han maatte træde ind paa samme Post, som den, Han ved sin Duelighed og Fortieneste havde svunget sig op til under fremmede Regieringer. Hans Tilbud skal ikke ligefrem være bleven antagen; og, da Han ei kunde bequemme sig til, at gaae ind paa en lavere Post, end den, Han hist beklædede; opgav Han omsider sin Yndlings-Plan: at tiene sit Fædreneland, som Kriger. Nu begav Han sig i Kongelig Preussisk Tieneste, og blev ved, at udmærke sig saa hæderligen ved mangfoldige Leiligheder, at Han opsteeg til een af de høyeste Ærešposter i Krigstanden. Foruden i mangfoldige andre større eller mindre Actioner, hvor Han sædvanligen var paa Færde hvor Ilden var heftigst, forholdte Han sig, som den ægte Helt, især i de to evig mærkværdige Feldslage ved Sorr

dershausen og ved Rosbach. Derfor blev Han synderligen yndet og elsket, ei blot af Friderich den Store, der saa godt forstod at sætte Priis paa sande Helte, men og af begge Hans Eftermænd paa Tronen. Stedse betroedes Ham de vigtigste Æresposter. Som Chef for Hans eget Regiment — Steensen kaldet efter Ham selv — laae Han med Samme som Commandant i den vigtige Grændsefæstning Silberberg i Slesien omtrent i 13 Aar. Siden har Han nu været Gouverneur i Neisse i en 14 Aar. En høyadelig Godseier i Slesien af Familien v. Thielo havde kun to Døttre. Med den ældre af Dem giftede Han sig — saavidt erindres — i Aaret 1779 — og, efter Hendes Død nogle faa Aar derefter, med den yngre Syster. Han har kun een Søn, der bærer Faderens Navn: Georg Christopher, træder i sin ypperlige Faders Fodspoer, og er formodentligen høy Officer i Preussisk Tieneste.

Med al Hans Krigstalent og Krigserfaring besidder Han en høy Grad af Sindsblidhed, Menneskekiærlighed og forekommende Belevenhed. Aar efter andet glemte Han meer og meer af Hans Modersmaal, saa at Hans sidste Danske Breve ere ganske tydskartede. Paa sin udenlands Reise besøgte Kammerherre (siden Stiftamtmand) Buchwald General Steensen i Silberberg — og ved Hiemkomsten hørte Referenten med inderlig Deeltagelse Hr. Kammerherrens Beretning om den levende Glæde, vor ypperlige Landsmand yttrede, og den Høytid, Han anstillede i Anledning af dette Ham saa frydeligen overraskende Besøg. Beklageligt, at Hans saa glimrende Bane maatte mod Enden overdrages med saa mørke Skyer! Langsom — og blid, som dit fromme Sind — henglide, vor Steensen! dit Livs Aften!

Randlev Præsteg. d. 1ste Febr. 1808.

N. Blicher.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Under 28 April er igjennem det S. H. Cancellie udstedt en Anordning paa Tydsk og Fransk, angaaende de Kongel. Embedsmænds Forhold i Henseende til de i Hertugdømmene indqvarterede fremmede Tropper. Dens væsentlige Indhold er følgende: Alle Requisitioner til de i Landet indqvarterede fremmede Troppers Brug skulle skee igjennem de af Hs. Maj. i de forskjellige Districter beskikkede Pladscommandanter. Men i Tilfælde at der efter tilstrækkelig Autorisation umiddelbar skulde gjøres Requisitioner til en Kongel. Civil-Øvrighed, paalægges det denne at forsyne sig med en formelig Qvittering for Modtagelsen af de reqvirerede Artikler. Alle Requisitioner, som ikke skee paa een af de foromtalte Maader, ansees som aldeles ugyldige. Skulde enkelte Personer iblandt de fremmede Tropper gjøre sig skyldige i Uordener eller Voldsomheder mod Kongl. Undersaatter, saa paalægges det Underøvrighederne at gjøre Indberetning derom til deres Foresatte, og disse have derpaa at indmelde det Forefaldne til Kammerjunker Levetzau, Kongel. Commissair hos Prindsen af Ponte Corvo, for at H. D. efter Omstændighederne kan lade de Skyldige afstraffe.

Ved allerhøieste Resolution er Overadmiralitetsretten, som hidindtil har havt sit Sæde i Rendsborg, bleven forflyttet til Slesvig, og Viceadmiral Wleugel, Kammerherre Sehestedt, samt Etatsraaderne Fridsch, Knudsen og Feldmann allernaadigst entledigede fra de dem hidtil paalagte Pligter som Tilforordnede i denne Ret. I deres Sted have Cantsleren ved den Gottorfske Overret Conferentsraad Krück, Conferentsraad og Overretsassessor Petersen, saa og Commandeur og Indrolleringschef Pohmann faaet Befaling at indtræde i benævnte Overadmiralitetsret som Tilforordnede.

Hs. Maj. har allernaadigst behaget, efter Ansøgning, at entledige Geheimeraad og Kammerherre Grev Reventlow fra det af ham hidindtil bestyrede Curatel over Universitetet i Kiel og de dermed forbundne Forretninger, samt fra Overdirectionen for Skolelærerseminariet der i Staden.

De Contoirbetjente, som have været ansatte ved de forskjellige Collegieafdelinger i Rendsborg, ere nu næsten alle afreiste derfra, for at begive sig til Kjøbenhavn, i Følge Hs. Maj. Ordre. Nogle ere ogsaa allerede ankomne hertil, og have været saa heldige, ikke at møde et eneste fiendtligt Fartøi underveis.

Da Foraaret i disse Dage har indfundet sig i al sin Skjønhed, saa har man ogsaa nu til de Spadserendes Beqvemmelighed igjen hensat de sædvanlige Bænke paa Volden og i Frederiksberg Have, som man om Vinteren pleie at borttage.

Kongens Livcorps har nu endt sine Øvelser i at skyde efter Skiven. De bleve fortsatte 8 Dage i Rad. Ved denne Leilighed lærte man at kjende mange fortræffelige Skyttere i dette Corps. Hr. Major Hegermann agter at oprette et eget Skydeselskab, hvor Corpset kan øve sig i at skyde efter Skiven for udsatte Præmier. Til dette Brug vil den Kongelige Skydebane paa Vesterbro blive overladt. — Corpset bliver i disse Dage omnumereret, og hver Mands Numer indbrændt paa Geværet. Hvert Compagnie skal i Fremtiden kun bestaae af 80 Mand, og de Overcomplette henregnes til de vacante Numere.

Kjøbenhavns Fattigvæsens Capitalfond, saadant som det af Magistraten og forrige Pleiecommissioner afleveredes, var, da den nuværende Bestyrelse tiltraadte, 704,789 Rdlr. 10 ß. Dette Fond er blevet forøget indtil 1,654,596 Rdl. 10½ ß. Derimod er dets Capitalgjeld, som hidrører deels fra Prioritetslaan, optagne i denne Bestyrelsestid, deels fra nye og udvidede Skole- og Arbeidsindretninger, deels fra Inventarier, som i betydelig Mængde behøvedes og anskaffedes, deels fra det Vareoplag, som nu brændte med Tvangshuset, deels fra de forløbne Aaringers Underbalance, omtrent 500,000 Rdlr.; altsaa dets Capitalfond, naar endog hele Gjeldsummen strax deraf skulde udredes, endnu 1,150,000 Rdlr., og følgelig nu større end da denne Direction indsattes 450,000

Rdlr. — Assurance-Summen af Fattigvæsenets Bygninger, som bruges til Syge-, Pleie- og Arbeidshuse, beløber sig til 307,400 Rdlr. Dets samtlige visse og uvisse Indtægter vare i Middelaar af 3½, 153,446 Rdlr. 13 ß.

Til General-Commandoen for Bergenshuus Stift ere efterhaanden indkomne følgende patriotiske Offere: fra endeel af det Bergenske Grenadeer-Compagnies Officierer, Underofficierer, Grenaderer ꝛc. 584 Rdlr. 16 ß.; fra samme Regiments i Bergenhuus garnisonerende 4 nationale Grenadeer Divisioners og det første lette Infanterie-Compagnies Officierer og Gemene 317 Rdlr. 58 ß., fra Bataillons-Commandeuren ved samme Reg. Oberstlieutenant v. Segelke for sin Deel en Sølvterrin af 22 Lods Vægt. — Eierne af Strudshavns Mølle Johan Loose og P. Strudshavn have tilbudet at male 800 Tønder Rug til Garnisonens Brødbagning, uden Betaling, at befordre samme frit til og fra Møllen, og, siden saalænge Krigen varer, at male den for halv Betaling; Sadelmager A. Juul har leveret et stort og et lidet Kongeflag til Fæstningen, Kjøbm. C. Svane 100 Pd. Bly, og afsk. Major Kaagenheim en Maaneds Pension eller 25 Rdlr.

Kjøbmand Ludvig Maribo i Christiania har udgivet Bemærkninger ved Gjennemlæsningen af Prof. Pihls Plan til en udvidet Fabrication af Klædevarer ꝛc., mod hvilke Professoren har taget til Gjenmæle i Christiania-Avisen.

Briggen Lougen skal have indbragt en rig Engelsk Prise, der var ladet med Cochenille ꝛc., til Christiansand. Efter Mandskabets Udsigende skulde den Expedition til Østersøen, som blev udrustet i de Engelske Havne, være contremanderet, og de indskibede Tropper igjen være satte i Land.

Et Engelsk Orlogskib har lagt sig for Trekroners Batterie, men tillige været saa forsigtig at vælge sin Station i en saadan Afstand, at vore Kugler ikke kunne naae det.

De Engelske have nylig gjort et af deres sædvanlige Mordbrænderforsøg mod Fladstrand, og beskudt dette Sted. De nærmere Omstændigheder ere endnu ikke bekjendte; man har imidlertid Grund til at troe, at de ikke have opnaaet deres Hensigt at ødelægge Byen og de i Havnen liggende Skibe, men at de ere blevne nødte at trække sig tilbage.

I Gaar fandtes en druknet Mandsperson i Canalen i Frederiksberg Slotshave.

I Følge Skipperefterretninger have adskillige Engelske og Svenske Krigsskibe lagt sig for Bornholm.

Udtog af en officiel Rapport til Admiralitetet fra Capitain Jessen, dateret Gothenborg den 10 April 1808. "Efter en den 22 Martii forefalden nær og blodig Action, som varede henimod 3 Timer, med de Engelske Orlogsskibe the Stately og the Nassau, blev jeg sat i den sørgelige Nødvendighed, at overgive Orlogsskibet Prinds Christian Frederik til Chefen af Escadren og Orlogsskibet the Stately, Commodore George Parker. Tre Engelske Fregatter vare paa Skud nær ved Overgivelsen. Orlogsskibet Prinds Christian Frederik var i den Tilstand, at det ikke kunde blive til nogen Nytte for Fienden; det blev brændt paa Nordkanten af Sjelland, hvor det stod paa Grund. Jeg beklager, at de brave Lieutenanter Willemoes og W. Dahlerup af Søe-Etaten samt Soland af Land-Etaten, tilligemed 61 Mand af mit brave Mandskab faldt i Slaget. Den for sin Standhaftighed og Mod bekjendte Capitain Rothe fik sin venstre Arm knust og blev betydelig forslaaet paa sin venstre Side; den kjekke og brave Lieuten. Top mistede sit høire Been; de ere begge i Bedring og der er ingen Frygt for deres Liv. Nogle og 80 Mand bleve haardt blesserede. De brave Lieutenanter Ferry og Thostrup, samt nogle og 40 Mand bleve let saarede. Den 1 April blev det friske Mandskab sat i Land i Gothenborgs Forstad; Veirliget tillod ikke at bringe det saarede Mandskab i Land førend den 10de April; Officiererne kom da og i Land. Hvor mange Døde og Saarede de fiendtlige Skibe havde, er mig ubekjendt; men jeg veed, at de havde lidt betydelig paa Skroget, Master, Takkelage, og anseer derfor deres Tab for betydeligt. Vor gode raske Cadet Lütken har mistet Livet ved et uheldigt Fald om Bord paa et Engelsk Orlogskib."

Som et Offer paa Fædrenelandets Altar har Sognepræsten Hr. Hesselberg til Glumsøe Sogn i Præstøe Amt skjenket 10 Tdr. Havre, og 19 af Sognets Gaardmænd ligeledes hver 1 Tde. Havre, med Ønske, at disse Gaver maatte ansees som et

ringe Beviis paa den Erkjendtlighed, de skylde den Regjering, der i saa mange Aar bevarede dem den dyrebare Fred, og nu med saa megen Anstrængelse arbeider for Landets Forsvar. — Fremdeles har Borgermester og Borgercapitain Fuglede i Kallundborg, foruden 200 Rdlr., der vare indbefattede under den af ham aabnede Subskription for bemeldte Kjøbstæd til en ny Flaade, end videre frasagt sig Godtgjørelse for en Sølvkaarde, en opsadlet Ridehest og Levnedsmidler for 186 Rdlr. 42 ß., hvilke han i forrige Aars Augusti Maaned havde leveret til den Danske Armee. Hs. Maj. har i Anledning heraf ladet Giverne tilkjendegive Sit allerhøieste Velbehag.

Den 26 April er udstædt følgende Kongelig Befaling: Vi Frederik den Siette, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge ꝛc. ꝛc., Giøre vitterligt: At Vi have fundet det nødvendigt til Landets Forsvar, at samle 4 Corpser af øvede Jægere eller Skytter, i Vore Provindser Sielland, Laaland, Fyen og Jylland, hvilke Corpsers Bestemmelse fordrer, at de snarest muligt vorde fuldtallige. — Vi opbyde derfor herved alle Skytter eller Jægere hos Jagtberettigede Godseiere i Vort Rige Danmark, til at antage Tieneste ved det nærmeste af fornævnte Jæger-Corpser, i den faste Overbeviisning, at deres nu værende Husbonder villigen bidrage til Statens Gavn, ved for en Tid at afstaae de Rettigheder, de ved Forening have erhvervet sig over disse deres Tienere. — Fra denne Opbydelse undtages alle Skov- og Forstbetiente, og ligeledes de Skytter eller Jægere, hvis egentlige Forretning er, at have et saadant Tilsyn med Godsernes Skove, at de ikke, uden Husbondens Skade, kunne forandre deres Bestemmelse. — Derimod er det Vor allernaadigste Villie, at alle andre Jægere og Skytter, saavel paa Vore egne, som paa Vore Undersaatters Godser i Vort Rige Dannemark, skulle holde sig bereede til strax efter modtagen Ordre, at møde ved det Jæger-Corps, hvortil de efter Godsets Beliggenhed henhøre; og, at Husbonden, saasnart han om saadan Ordre er underrettet, medgiver sin Jæger eller Skytte den Hest og Eqvipage, hvortil denne er berettiget; og paaseer, at han er forsynet med en god Kuglebøsse og Kugleform, samt Krud med Tilbehør.

— De Jægere til Hest eller Fods, som i Følge heraf indkomme fra Godserne, skulle forblive i det Corps, hvorved de ansættes, saalænge de til Landets Forsvar behøves; men, naar Omstændighederne det tillade, skulle de være de første som hjempermitteres. — Er den ved Godset antagne Jæger eller Skytte andetsteds værnepligtig, da tillade Vi ei allene, at han, saalænge han staaer ved Jægercorpset, fritages for anden Udskrivning, men bevilge derhos, at den Tid, hvilken han ved Corpset tilbringer, maae, naar han siden skulde vorde udskreven, beregnes ham til Afdrag i de Aar, i hvilke han ellers maatte være pligtig at tjene ved Vore Linietropper. — Det øvrige Mandskab, som udfordres til disse Jæger-Corpser, for at give samme den Styrke Vi finde fornøden, ville Vi lade anhverve i Landet. De, som paa denne Maade indgaae under noget af forommeldte Corpser, skulle, saafremt de ere udskrivningspligtige, siden godtgjøres den Tid i deres Tjeneste-Aar, i hvilken de staae ved Corpset. — Skulde en eller anden, som henhører til nogen af de, i Følge Vor Forordning af 15de Februarii d. A. oprettede nye Batailloner, hellere ønske at tjene under et af de her omhandlede Jæger-Corpser, kan saadant ventes under lige Vilkaar bevilget saalænge Corpset behøver Folk, naar han derom melder sig hos Corpsets Chef, og beviisliggjør, at han har Færdighed i at bruge Skydegevær.

Udenlandske Efterretninger.

Allicante, den 25 Martii. Den Spanske Regjering har ladet tilkjendegive de Svenske Consuler, at saavel de, som alle Svenske Undersaatter, skulle forlade Riget inden 20 Dage.

Smyrna, den 1 Martii. En Engelsk Fregat har den 27 i afvigte Maaned viist sig her for Rheden og udsendt nogle bevæbnede Chalouper, for at tage 3 Græske Fartøier, der formedelst Vindstille ei saa snart kunde lægge sig under Fæstningens Beskyttelse. Det ene af disse gjorde en tapper Modstand, hvorved de Engelske formodentlig have tabt endeel af sit Mandskab, men maatte endelig, saavel som de to andre, overgive sig til Fregatten, som derpaa afseilede med sine Priser.

I the independent Whig anfører en Søofficier sig selv som et Exempel paa Lieutenanters og Underlieutenanters skammelige Behandling i Engelland. Efterat han har tjent 17 Aar til Søes og været i 11 Aar Lieutenant, faaer han nu ikke mere end 3 Sh. 9¾ d. daglig til at føde sig selv, Kone og 2 Børn, medens en ung Chirurg paa 17 Aar, der tjener paa samme Skib som han, og ikke har været længere end femten Maaneder i Kongens Tjeneste, faaer 10 Sh. hver Dag.

De hyppige Sammenrottelser i Indien aabne kun mørke Udsigter i Fremtiden. Den Aand, der yttrede sig deri, lader befrygte sørgelige Følger, dersom man ikke gaaer frem med Varsomhed og Klogskab. Aarsagen til den sidste Sammenrottelse skal ligge deri, at man har tøvet for længe med at udbetale Tropperne deres Løn. (Af indep. Whig.)

Blandt alle Svenske Provindser synes Finland at være den, der i de nyere Tider meest har tiltaget i Befolkning. Efter Prof. Jac. Tengstroms Beretning havde det i Aaret 1751 henved 4[illegible]0,000, Aar 1772, 580,000, og 1795, 760,000. Folkemængden har saaledes i en Tid af 45 Aar næsten fordobblet sig. — Sverrig har ved at miste denne Provinds lidt et ubodeligt Tab.

I Schweiz har man nu ogsaa Forligelses-Commissioner, som gjøre den lykkeligste Fremgang. I Canton Zürich bleve i Aaret 1806 af 5174 Sager 3784 forligte. I Kongeriget Vestphalen har man fulgt samme rosværdige Exempel. Ved et Decret af 6 Martii udnævntes Forligelses-Commissairer, som der kaldes Friedensrichter, førend endnu Valgcollegierne vare sammenkaldte, paa det denne velgjørende Indretning ikke skulde blive forhalet. I Hertugdømmet Warschau ere fra 27 April 1807 til Martii 1808 af 4972 Processer 3515 forligte. — Dr. Bezin har udgivet "Handbuch für Friedensrichter ꝛc. Hannover 1808", skrevet med Hensyn til Codex Napoleon. Det maa glæde enhver Dansk Patriot at see en Opfindelse, der skylder een af vore Landsmænd sin Tilværelse og som allerførst er bleven sat i Værk af vor Regjering, vinde saa stort Bifald udenlands, at den med hvert Aar bliver almindeligere.

Den berømte Kobberstikker Wille, der har bragt den i Frankrige forfaldne Kobberstikkerkunst i Veiret igjen, og har dannet mange berømte Discipler (hvoriblandt vor Landsmand Hr. Preisler), er d. 5 April død i Paris i en Alder af 92 Aar. Han var født i Konigsberg og kom til Paris 1736.

Den bekjendte Digter Schlegel har af den Østerrigske Keiser faaet Tilladelse til at holde i Wien Privatforelæsninger over den dramatiske Digtekonst. Prænumerationen for den hele Cursus er 25 Gylden.

I Cassel ophæves det Tydske Skuespil og der skal i Fremtiden kun opføres Tydske Syngespil. Derimod skal det Franske Theater sættes paa en glimrende Fod.

Prof. Dr. Morellot, Pharmacien-Major ved Storarmeen, har i Forening med Farver Carus i Leipzig, gjort adskillige Forsøg, at farve uldne Tøier blaat, orangeguult og guulbrunt med indenlandske Materialier, uden Tilsætning af indiske Farvestoffer. Farverne have samme Egenskaber som de ægte: d. e. de modstaae Luftens og Solens Virkninger, ligesom Luftens og Vandets tilsammentagne, og lide ved Farveprøven ingen Forandring, som i det mindste er hurtigere og mærkeligere end ved de saakaldte superfine Tøiers Prøvelse. Opfinderen havde indbudet den Franske General H. Villemanzy og Obersten H. Savary, for at overvære især det blaa Klædes Farvning, og overtyde sig om, at Farven ikke har nogen Tilsætning af Indigo, som nu er saa uhyre dyrt. Begge disse Mænd vare en heel Formiddag tilstede ved denne Forretning, og i deres Nærværelse blev et heelt Stykke Klæde farvet blaat. Man har anstillet alle mulige chemiske Forsøg, for at godtgjøre at Farverne ere ægte, og ethvert af dem lykkedes.

Slutning af Skrivelsen til Udgiveren af the indepedent Whig (s. forrige No.) Kun endnu een Ting, og jeg har udtalt. — Fra Kjøbenhavn lader os krydse over Sundet og betragte Expeditionen paa dens Tilbagereise. Paa de Svenske Kyster see vi Gustav den Tappre og Frederike den Deilige, nydende en Promenades Behageligheder, skjønt ventende Gjæster fra de grønne Bølger. Langt om længe ankomme de: de bestige Kysten, og, stolt af deres Lykke, anseer enhver af dem sig

før en Cæsar, og brystende sig, lægge de neppe Mærke til Overgene omkring dem; — selv Gustav blive de ikke vaer, indtil Ordene: Kongen! Kongen! bebude hans Kongelige Nærværelse. Neptun træder frem med en Mine, som han har lært af sine Medhjelpere, og hilser den Kongelige Groupe. Ikke saa Cincinnatus — overrasket, springer han nogle Skridt tilbage, og aftager med oplystede Hænder den Hat, der gjør ham saa vild, og gjør nogle Buk. Men her gad jeg spørge: agtede Rom sine Helte mindre, fordi de ikke kunde danse? — Nei. Hvorfor skulde vi gjøre det? Han fremførte derpaa en haabefuld Yngling, hans Adjutant, som fuld af Beskedenhed, besvarer alle Franske Spørgsmaale med des inclinations de tête. Endskjønt dette Besøg var et passende Æmne til en Carricatur, maae vi bære meget over med de Bommerter, man begik her, eftersom en anden diplomatisk Person, der skulde introducere dem, var fraværende: en Omstændighed, der, uden Tvivl, forøgede deres Forvirring. Jeg vil ikke paastaae, at Hs. Exc. den Engelske Minister ved Hoffet i Stockholm var i bogstavelig Forstand sysselsat med, ved sit Toilet at gjøre sig færdig til déjeune d'inatre, men jeg tør vove at sige, at han var fraværende i et ubeleiligt Øieblik. Han lod sig imidlertid see nogen Tid derefter og undskyldte sig med, at de Depecher, han havde at sende til Hoffet i St. James, havde forsinket ham. Hele Selskabet gik derpaa op paa Plafondet (jeg havde nær sagt Skaffottet) og lovede i et lunefuldt Øieblik at holde Dagens Forhandlinger hemmelige.

Ledige Embeder.

Det personlige Capellanie hos Amtsprovsten i Frederiksborg Amt 200 Rdlr. — Det personlige Capellanie hos Amtsprovsten i Sorøe Amt 200 Rd. — Det personlige Capellanie hos Amtsprovsten i Præstøe Amt 200 Rdlr. — Det personlige Capellanie hos Amtsprovsten i Odensee Amt 200 Rd. — Kongsberg Sognekald i Aggershuus Stift 500 Rdlr. — Det andet residerende Capellanie til Aarhuus Domkirke 503 Rdlr. 24 ß. — Sognekaldet til St. Nicolai Menighed i Svendborg 300 Rdlr. — Bølling og Sædding Sognekald i Ribe Stift 160 Rdlr. — Byefoged-Embedet i Frederikssund og Slangerup og Birkedommer-Embedet ved Jægerspris Birk.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 60.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 7 Maji, 1808.

Blik i Engellands Statshuusholdning.

Det er en bekjendt Sandhed, og endvidere documenteret i Smith's Tracts on the Trade of Corn, at Engelland ikke kan brødføde sig. Det er desuden indlysende af følgende Oversigt over den ind- og udførte Qvantiter af Hvede til Storbritannien, uddraget af Erskine Price and Trade of Corn i Youngs Annals vol. 44. En Qvarter er efter Bruuns Haandbog 2 Tdr. 1 Fdk. Dansk.

	Qvarters udført	Qvarters indført
5 Aar fra 1765 til 1769	394,461	967,128
5 Aar fra 1770 til 1774	116,062	324,024
5 Aar fra 1775 til 1779	752,718	926,322
5 Aar fra 1780 til 1784	613,463	1,045,606
5 Aar fra 1785 til 1789	681,672	483,031
5 Aar fra 1790 til 1794	633,314	1,543,417
5 Aar fra 1795 til 1799	183,005	2,532,835
I 35 Aar fra 1765 til 1799	3,374,695	7,872,363
Efter et Middeltal aarlig	96,419	224,924

Af denne Tabel erfares, at Storbritannien har indført af Hvede, mere end den har udført, i disse 35 Aar 4,497,668 Qv., og at det er efter et Middeltal aarlig 128,504 Qvarters. Baade den Rige og Fattige, saavel i Kjøbstederne, som paa Landet, spise Brød af Hvede, og Rug, Byg, Havre og Kartofler kan i saare faa Districter benyttes til Brød.

Føies hertil de øvrige Kornvarer af Rug, Byg, Havre, Ærter og Hestebønner, som indførtes, er deres Underballance endnu kjendeligere.

Efter Smiths Angivelse skal Engelland i sin Kornhandel have vundet fra 1746 til 1765 aarlig, efter et Middeltal, 651,000 Pd. St.; siden den Tid har den bestandig tabt. Efter Toldbøgerne er Summen for det indførte og udførte Korn for Engelland fra 25 Martii 1777 til 25 Martii 1797, altsaa i 20 Aar, følgende:

	indført	
af fremmed Korn for	. .	15,139,176 P. St.
	udført	
af Brittisk Korn for	. .	5,761,953 —
af fremmed Korn for	. .	826,218 —
		6,588,171 P. St.

Handelsbalancen for disse 20 Aar.

Værdien af det indførte Korn var, efter et Middeltal, aarlig 600,000 Pd. St. Tabet af den Sum for Kornvarer, som Engelland vandt tilforn, 651,000 P. St. Aarlig Tab 1,251,000 P. St., eller i tyve Aar en Sum af 25,020,000 P. St.

I visse Aar har Tabet været langt betydeligere. Efter Toldbøgerne betalte Engelland til Fremmede for Kornvare i de tre Aar 1794, 1795 og 1796 den Sum 7,446,012 P. St. Disse trende trykkende Aar foraarsagede en saa stor Undervægt i Engellands Handelsbalance, at det var nødt til at exportere for Korn, bart Sølv og Guld for den Sum à 1,749,736 P. St. Dette betydelige Tab i den circulerende Mængde af Guld og Sølv foraarsagede Bankens Rystelse, at den standsede med at indløse sine Sedler, at den var nødt til at udgive smaa Sedler paa et P. St., og at authori-

sere paa nogen Tid, som circulerende Brittisk Mynt, Spanske Piastre. See Youngs Annals Vol. 28 og Begtrups Bemærkn. om det Engelske Landbrug.

Af disse Beregninger erfares, at omendskjønt Engelland er et godt Kornland, og kunde rigelig forsyne sig selv med Kornvare, naar Parlamentet drev meer paa Udskiftningen, og ikke saa meget Land laae i Fællig, eller aldeles øde og uopdyrket. Men da Regjeringen vedbliver at være ligegyldig ved denne Gjenstand, da den ophjelper meer Handel og Fabrikflid end Agerbrug, og da den endvidere drager til sine store Landarmeer en Mængde Mennesker fra Jordens Dyrkning, følger deraf, at England forbruger hvert Aar flere fremmede Kornvare, og at Storbritannien behøver aarlig et Tilskud, eftersom dets egen Grøde lykkes, af en halv til en heel Million Qvarters Kornvare af hvert Slags. Allene Grevskabet Surry forbrugte i Aaret 1794 af fremmed udenrigs Korn 1,193,111 Qvarters af al Slags Sæd, see Gen. View of the Agriculture of Surry, by James and Malcolm. Parlamentet har ofte undersøgt denne Gjenstand og nedsat egne Commiteer, og det har viist sig af deres Undersøgelse og ved Erfaring bekræftet i Aarene 1794 til 1797, at, naar Uaar indtræffer, kan den hele Tilførsel af Hvede fra Østersøen, Middelhavet, det sorte Hav og Nordamerika ikke tilfredsstille Landets Trang, og den sidste Ressource har været Riis fra Ostindien. Beviserne derfor sees i de senere Aargange af Youngs Annals.

Nu ere Ruslands, Polens, Tydsklands, Belgiens, Dannemarks og Nordamerikas Kornkamre lukkede for England; det har nu tilbage Siciliens, den afrikanske Kysts og Ægyptens; disse kunde maaskee ogsaa vorde lukkede ved Frankriges Indflydelse. Hvor kornrige disse Stater endog ere, ere de langt fra ei saa kornrige som i Romernes Tid. De kjende og til Uaar. Brand, Rust og Meeldug ødelagte al Slags Sæd i Sicilien saaledes i Aaret 1804, at Landet ikke kunde kornføde sig, at det paa flere Steder ikke lønnede at høste Sæden, men at man drev Qvæget ind for at afæde den *). Paa sikker Tilførsel kan ei heller ventes fra Barbariet og Ægypten, efter den tumultuariske Forfatning disse Lande ere i. Man seer altsaa fra denne vigtige Synspunkt, hvormeget England vover ved at leve i Krig med det faste Land, og hvor let tilfældige Omstændigheder, et eller flere Uaar, kunne tvinge denne stolte Nation, med al sit Herredømme over Havet, til at give efter.

*) Derom er skrevet et nyt Skrivt af Pavlo Balsamo, Professor i Landoeconomien ved Universitetet i Palermo, under Navn af: Sopra la ruggine e il cattivo Ricolto dei Grano del Anno 1804, in Sicilia, Palermo 1804.

Det Land, som ei kan brødføde sig, har en kritisk Tilværelse. Saalænge det mægtige Frankrige ikke besad Belgien, var det ofte et Rov for Hollands Vindesyge, og var flere Gange hjemsøgt af Hungersnød. Sveits erholder sin Kornvare fra Svaben. De senere Aars Begivenheder have viist, at naar Sveits ikke vil være eftergivende, udvirkes Forbud mod Kornvares Udførsel fra Svaben, og Sveits maa, for at undgaae Hungersnød, give efter.

Storbritannien er ikke mere befolket, end at det rigelig kunde ernære sin Folkemængde ved Jordbrug, uden at besidde flere Næringsveie. En comparativ Sammenstilling med Danmark skal vise det. England, Skotland og Irland have, efter Randel, 6036 Qvadratmile og en Befolkning af 12 Mill. Danmark og Hertugdømene have 952 Qvadratmile og en Befolkning af $1\frac{1}{2}$ Mill. Storbritannien har altsaa omtrent 2000 Mennesker paa Qvadratmilen, Danmark 1600. Ligesaa vist, som det er, at Danmark kan rigelig ernære en dobbelt saa stor Folkemængde ved Jordens Dyrkning, kan ogsaa England. Om England og Wales, siger Sinclair *), at der er 22,351,000 Acres, som kunde modtage Forbedring, og vilde give Landet en Tilvext i Folkemængde af 3,017,385 Sjæle; hvor meget mere gjelder ikke det Factum med Hensyn til Skotland og det forsømte Irland? Belgien har paa Qvadratmilen dobbelt saa stor en Folkemængde som Storbritannien; det lever næsten alene af sit Jordbrug, og har aarlig et stort Overskud af Kornvare til Udførsel. Det har i de senere Aarhundreder bestandig været hjemsøgt med Krige; dets Handel har været spærret og i Hollands Hænder; bestandig har det været trykket af dets Adel, Geistlighed og Fyrster; de sidste have betragtet Landet som en fremmed Provinds, hvor Politiken bød at man snarere skulde undertrykke det end befordre dets Vel. Alle disse

*) Account of the Origin of the Board of Agriculture, Appendix K, p. 58.

forenede Uheld have ikke været istand til, i tvende Aarhundreder at ryste Belgiens Velstand og Folkemængde, fordi samme var bygget paa Jordens Dyrkning, — og dog har Belgien ingen bedre Jordbund, end Danmark eller England. Det samme er Tilfældet med Pfalz.

Ingen vil nægte, at Handel og Konstflid give et større Udbytte, men tillige mere uvis, end Agerdyrkning. Ligesaa ufornuftigt som det er af en privat Mand, at forsømme sine faste Eiendomme og vove sin hele Credit og Formue ved dristige Speculationer, ligesaa ufornuftigt er det for et Land, at bygge sin Velstand allene paa Handel og Kunstflid: tvende meget usikkre Næringskilder, som tilfældig sammenstødende Omstændigheder kunne nu tilintetgjøre for England, ligesom forhen for det langt forsigtigere og sparsommere Holland.

En udbredt Handel og Industri skaffer Rigdom i et Land, beriger Kjøbmanden og Fabrikherren, og kast r, ved Toldafgifterne, en betydelig Indtægt i Landets Kasse. Det forfører den private Mand, og bedaarer Statsbestyreren til at udvide disse guldbringende Næringskilder videre, end Landets sande Interesse og Statsklogskab byder. Rigdom er ikke Velstand. Rigdom er et stærkt Irretament i Statslegemet; det opliver, stimulerer, og ender med at slappe og sløvgjøre Organisationen. Agerdyrkningen skaber Velstand, men ikke Rigdom; den føder kraftig Borgersamfundet, men hverken hidser eller sløver Nationen.

Det er en fast Sætning: at Handel og Industri ernære flere Mennesker end Agerbrug. Een sætter en Kapital af 100,000 Rdlr. i Handelen. Han ernærer mange Mennesker ved Farten med hans Skibe, ved hans Pakhuus, og paa hans Contoir. En anden sætter sin Kapital i Jordgods. Denne ernærer endnu flere Familier, som ere deels boesiddende paa hans Gods, deels ansatte ved Gaardens Avling, Haven, Skoven, Møllen, Teglværket og Fiskeriet. Døer eller fallerer den første, ere alle de Familier, som levede ved ham, maaskee brødløse; døer den sidste, eller sælger han Godset, skeer ikke den mindste Forandring, i det høieste kunne kun enkelte Familier sættes ud af Næring, saasom en Forvalter, Forpagter, Skytte, Gartner, o. s. v. Beskjeftiger Fabrikherren flere hundrede Mennesker, beskjæftiger Godseieren ligesaa mange, men hins Personale har en mere

uvis Existence, da dennes har altid sit jevne Udkomme.

De Stater, som have bygget deres Velstand paa et kraftfuld Agerbrug, have mere indere Kraft og en større Folkemængde, end de, som grunde deres Velstand paa Handel og Fabrikflid. Hine have i flere Aarhundrede, end disse, overlevet den Alt fortærende Tid. Hine have Rødderne til deres Velstand inden for deres Lands Grændser, disse uden for samme. Naboernes Interesse byder med Magt at kappe det Træ, som beskygger dets Ejendomme, dræber der al Vegetationskraft, og har det Rødder, som gaae ind paa Ejendommen, at afhugge dem, det være af Nid eller Nødvendighed. Enhver Tidsalders Historie bekræfter disse Sandheder. De grædske Smaastater og det gamle Rom, havde større indere Kraft og længere Vedvarenhed, end Tyrus og Karthago. De italienske Handelsrepubliker, og den nordiske Hanse florerede kun i en vis Periode, og ere overlevede af de Stater, de undertrykkede. Stater, som grunde deres Velstand paa Agerdyrkning, ere i visse Maader uforgjængelige: de leve evig. De kunne forandre Regjeringsform og erholde ny Herrer, men vedblive at være til, f. Ex. Kina, Ægypten, Sicilien, Belgien, Danmark.

Med alt det ere de Stæder og Stater, hvis Velstand grunder sig paa en udbredt Handel, dog mindre underkastede Tilfældets Luner, end de hvis Velstand er grundet paa Kunstflid. Førend de første kunne rokkes, skal Handelen tage en anden Gang, og et heelt Aarhundrede forsvinder, for inden man kjendelig bemærker deres Dalen. Fabrik-Stæders og Staters Velstand er bygget paa Sand. Een eneste Krig, et Decenniums forandrede Luner kan dræbe dem. Deres Tilstand er ynkelig, og altid klage de. Elben lukkes, og den Slesiske Lærredshandel er tilintetgjort. England sender Bomuldsvare til Leipziger Messe, og den Saxiske Fabrikant forhungrer. Moden byder det smukke Kjøn, ej at klæde sig i Silke, og Lyons Population er brødløs; den ophører at bære Staalknapper, og der er Opstand i Birmingham. England fører i tyve Aar en Tilintetgjørelses-Krig, for at skaffe de vestindiske Plantere Afsætning paa deres Colonial-Vare og Fabrikherren paa hans Vareoplag; ligesom enkelte subsidiaire Næringsveje, eller en enkelt Colonnade-

gang i den Londonner Børs skulde have exclusive Ret til at afgjøre 12 Millioner Menneskers Vel. Det engelske Parlament tillader, mod sin egen moralske Overbeviisning, Slavehandelen af Føjelighed for enkelte Handelshuse i Bristol; det fortsætter af Eftergivenhed for enkelte Handels- og Fabrikstæders Interesse, en for sig ødelæggende Krig. Til saadanne Yderligheder drives en Stat, som grunder sit Lands Vel paa en udbredt Handel og Fabrikflid!

For at skaffe Landmanden Afsætning paa hans Korn og Fedevare har intet Land nogensinde grebet til Vaaben, men for Fiskeriernes, Handelens, og i den nyere Tid for Fabrikflidens Vel, har man ført mange Krige. Kan Landmanden ikke afsætte sine Kornvare, forædles de til Gryn, Meel, Malt, Brændeviin, eller de gives til Kreaturene. Thi mange Lande kunne kornføde sig, men færre kunne kjødføde sig. Det vidtudstrakte Frankrige med alle sine senere Erobringer og med al sin Nøjsomhed kan maaskee nu kornføde sig, men ikke kjødføde sig. Derfor vedblive alle Kornlande, endog under Spærring, og uden Afsætning paa deres Kornforraad, nogenlunde at vegetere.

En udbredt Handel skaffer Rigdom, men giver Statslegemet for meget Blod; det udsættes for Svindel og apoplectiske Tilfælde. En udbredt Fabrikflid sultføder mange Mennesker, fylder Landet med Uslinger, uopdragne Børn og Betlere. Et udbredt Agerbrug giver Velstand og ernærer en talriig og kraftfuld Afkom.

Ved uafbrudt at forfølge det samme System i meer end et Aarhundrede, har det lykkedes England, først at bemægtige sig Belgiens Kunstflid, derefter Hollands Handel, og endelig Europas og begge Indiernes Handel og Kunstflid. Det har derved tilsidesat sit Lands dyrebareste Interesse: Fred og Agerdyrkning. Det har indviklet sig i en Mængde Krige, for at fremme og beskytte sit Yndlingssystem. Det har været nødt til at anskaffe sig en Søe- og Landmagt, som overstiger dens Kræfter, og at sætte sig i Besiddelse af mange kostbare militaire Poster, f. Ex. Malta, Gibraltar, Kap, St. Helena m. fl. Det har ved sin Vindesyge og Overmod opvakt Europas Misundelse. Af Angest og Frygt for at vedligeholde sin Authoritet, sine konstige Næringsveje, ja maaskee sin Tilværelse,

har det i sin Forlegenhed grebet til Uretfærdigheder og Voldsomheder, og Europas Misundelse er gaaet over til Had. Det har været nødt til at kjøbe og leje Soldater, thi et Handels- og Fabrikfolk er uskikket til at være Soldat. Det har bebyrdet sig med en saa uhyre Gjeld, at det ej formaaer at tilvejebringe Renten, uden nyt Laan. Det har belæsset sig selv med en Mængde trykkende og unaturlige Afgivter, og en uhyre Sværm af Fattige. Det har ved haardnakket og forfølge dette ulyksalige Handels- og Fabriksystem undergravet sit eget Vel, i Stedet for, paa sin lykkelige Øe at være rolig og ligegyldig Tilskuer af Fastlandets Stridigheder. Det har ved alt dette paadraget sig Europas Harme og begge Indiernes Forbandelser, og zittrer nu i sit eget Hjem: for sin Tilværelse, for sine Beboeres Underhold, for sin Gjeld, og for Nationens Utilfredshed. Saa vidt kan et falsk Statsprincip lede.

Englands Fosterbarn, Nordamerika, gaaer trolig i dets Kjølvand, og følger samme fordærvende Statsprincip. Ikke nøjet med at besidde et velsignet Land, som kunde ernære 30 Gange saa mange Mennesker som det har, higer det efter et udvidet Territorium, og en udbredt Handel. Allerede har dets umættelige Handelsaand opvakt Englands Frygt og Misundelse, det vil om et Par Generationer opvække hele Europas.

Aldeles uden Handel og Fabrikflid kan intet Land være lykkeligt. Handelen sætter Liv i den døde Masse, Industri forædler den. Men dets Handel og Industri skal indskrænke sig til dets egne Fornødenheder. Det skal ikke aldeles grunde sin Velstand paa Naboernes Dorskhed og Ukloaskab. Begynder dets Virksomhed at opvække Jalousie, skal det itide lede Handelens Gang paa andre ukjendte og umisundte Gjenstande; og ikke ansee Handelstractater og Neutralitet, som faste Bolværker, der kunne garantere for bestandig Afsætningen paa dets Flids-Frembringelser, dets Colonial-Vare, eller dets Fragthandels uforstyrrede Gang.

Gr. Begtrup,
Professor i Landoeconomien.

Nogle Betænkninger om Ordet Urkraft i Anledning af en Sproganmærkning af Hr. Molbech i Lærde Efterr. No. 15.

Non omnia possumus omnes.

Langt fra mig her at ville bedømme, end sige nedsætte, Nordens store Digter Øhlenschläger, eller hans Ordforsvarer vor historiekyndige Molbech; men, efter dennes eget Udtryk, tilhører Sproget jo det hele Folk; og da nu Folk og Sprog ikke tale uden igjennem enkelte Personer, saa haaber jeg man ogsaa vil høre min Røst, hvor ubetydelig end baade Gjenstand og Behandling maatte synes. Dog kan Gjenstanden ikke kaldes aldeles ubetydelig, da Sandhed og Vildfarelse aldrig i noget Tilfælde kan blive ligegyldige; den, som opdager og skjælner disse, kan derfor neppe siges at have foretaget sig noget unyttigt; og skulde end denne Hensigt mislykkes, saa er det jo i det Store allerede nok at have villet.

Det er ganske vist, at Gram var en udmærket stor Mand i Historie og Etymologie; men det plejer oftere at hændes store Mænd, at Efterkommerne henrykkes saameget over deres Opdagelser, at de ansee dem for ufejlbare, og glemme at benytte dem tilbørlig, gaae videre paa den møjsommelig banede Vej, og trænge endnu nærmere til Sandhed og Fuldkommenhed. Ogsaa er det vist, at Gram, som dybere inde i Angelsaxisk end Islandsk, kunde fejle naar det gjaldt ægte nordiske Ord; efterdi Islandsken er den første Hovedkilde til dansk og al nordisk Etymologie. Beklageligt naar man seer, en saadan Mand finder blinde Efterbedere nok, men faa værdige Efterfølgere, som indsee og rette hans Ufuldkommenheder, og bringe den danske Etymologie videre. Saa heldig som Gram end har reddet Ordet Arild, og viist dets Oprindelse; saa findes der dog i hans Afhandling derom (i Vid. Selsk. Skrifter 3 Del.) adskilligt, som snarere kunde fortjene Indskrænkning og Forbedring end Udvidelse og blind Antagelse. Saaledes blander han en hel Mængde forskjellige Ting sammen, og anseer det for at blive "alt det selvsamme enten der siges *ur, ar, er, ir* eller *or*" som allene skal være en forskjellig Udtale af en eneste particula præpositiva, der menes at bemærke en

Tings Forøgelse og Tilvæxt. Men med denne Oversættelse kommer man ikke ud af det; thi da maatte jo Ursprung betyde et stort Spring, og det sv. urskulda sig at beskylde sig hæftig; men det er tværtimod at rense sig for en Beskyldning; og man har ondt ved at finde en Oversættelse, som kan passe til alle Tilfældene, fordi det er ganske forskjellige Ord, som slet intet have at gjøre med hinanden, men som i det ringeste maa adskilles i fire forskjellige nemlig: 1) isl. ár er et Adj. som bemærker tidlig, men findes kun i de ældste Levninger som et eget Ord, f. Ex. i Völu spá:

Ek nam iötna — Jeg lærde om Jætterne
ár umborna ɔ: som tidlig frembragdes.

Dette *ár* kommer af et isl. Navneord *ár*, som betyder Begyndelse, f. Ex. sammest. ár var allda ɔ: det var Tidens Begyndelse; men snart holdt det op at bruges særskilt, og blev allene tilovers i Sammensætninger, hvor det kan betragtes som en Afledningsstavelse, saasom i Ordene: árdegis tidlig paa Dagen, árborinn tidlig født, árliga sammentr. árla tidlig, aarle. 2) Præpositionen *or* eller *ur* fra, af, udaf. Dette er et ganske selvstændigt Ord, og kan i de nordiske Sprog slet ikke kaldes en particula præpositiva, mer end alle andre Præpositioner af, paa, i, med o. s. v., f. Ex. fara ur landi; ligesaa paa Sv. f. Ex. "Nej! döden ryckes först med svärdet ur hans hand!" Men det forstaaer sig, den bruges og ligesom alle andre Præpositioner i Sammensætning, f. Ex. *ortacast lifi* tages af Dage, *orscurda* afgjøre, *orlof* (ikke, som Adelung vil, *ordlof*) Forlov til at rejse bort; saa og sv. urskulda sig vælte Skylden af sig, urval Udvalg, urøst udtømt, o. fl. Flere Dele af hin Blanding tilegner det gamle ægte nordiske Tungemaal sig neppe, men 3) Tysken synes at forene begge disse, og maaskee endnu flere aldeles forskjellige Betydninger i Afledningsstavelsen ur. Til første Betydning kan saaledes regnes: Urquell, Urkraft, Urwesen; til sidste derimod Urfehde (Afsigelse af Fiendskab), urtheilen (entscheiden) og Ursprung, som ikke betyder det oprindelige Spring, men Udspring. Endelig 4) Forstavelsen er, f. Ex. erbieten, erbarmen, erhalten o. m. fl. Hertil maa for Fremtiden endnu lægges en 5te, nemlig Auer i Ordene Auerhahn, Auerochs; Urhane, Urore o. s. v. — Nu mangler intet videre, end at En skulde for-

klare Aarbog og Urmager af samme almægtige Partikel; da vilde Etymologiens Misbrug og Forhaanelse være kommen til sin Spidsk. Det synes at være gaaet denne Stavelse ligesom det græske Medium; alt hvad man ikke kunde finde ud af, visde man hen til denne. Men i hvor megen Forvirring, der end kan være indkommen i de tyske Former af disse Ord, dels ved Dialekternes Sammenblanding, dels ved en urigtig Skrivning; saa er det vist, at man maa adskille deres Betydning omtrent paa anførte Maade, om man vil finde sund Sands i Ordene, som deraf ere dannede.

(Sluttes i næste No.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Kjøbenhavn, d. 5 Maji. Fra den commanderende General søndenfjelds, General-Major Prinds Christian August til Slesvig-Holsten-Augustenborg, er til Hs. Majestæt indkommen en allerunderdanigst Rapport, dateret Hovedqvarteret Blakier d. 22 April 1808. Denne Rapport indeholder en foreløbig Efterretning om nogle Affairer, som ere forefaldne paa den østlige Grændse af Norge, imellem vore og de svenske Tropper, nemlig d. 13de, 14de og 15de April trængte paa 4 til 5 Steder svenske Corpser ind i Norge, som trængte vore Forposter tilbage, og en af de svenske Colonner borttog den demolerede Skandse Blakier. Imidlertid befalede den commanderende General en Deel af vore ved Grændsen staaende Tropper at concentrere sig paa visse dertil bestemte Puncter, og bestemte 2de Colonner til at falde Fienden i Ryggen til samme Tid som Prindsen attaqverede med Hovedcolonnen. Overalt lykkedes det vore Tropper at kaste Fienden tilbage, og d. 19 April stødte Prindsens egen Colonne mellem Hemnæs og Hølands Præstegaard paa Fienden, som derpaa retirerede i Norden; den ene af Flanke-Colonnerne, som bestod af 1 Grenadeer-Bataillon af det andet aggershusiske og tellemarkske Inf. Reg., under Capitain v. Dittens Commando, samt 1 Musqveteer-Bataillon af det oplandske Inf. Reg., under Major v. Weybyes Commando, var beordret at fordrive Fienden fra Blakier Skandse og derfra videre tilbage, hvilket lykkedes saa godt, at Fienden maatte retirere til Toverud, hvor det ullensagerske Dragon-Compagnie af det aggershusiske Regiment stødte til de 2de forommeldte Bataillоner om Natten Kl. 1. Fienden attaqverede, men det lykkedes ham saa lidet, at efter en meget blodig Affaire blev Resultatet: at Fienden maatte flygte eller overgive sig, og tabte Lieutenanterne Scheffmann og Baron Sparre, samt 42 Mand Døde, og Oberst-Lieutenant Grev Axel Mørner, Capitain Sternsteen, Ritmester Ingelotz Lieutenanterne Arnoff og Møller, Fændrik Baron Sparre, 72 Liv-Grenadeerer, 3 Underofficierer, 1 Trompeter, 30 Husarer og 1 Fanesmed blev af os tagne til Fanger; 7 Vogne med Bagage og Proviant erobrede, og desuden endeel Armatur, Lædertøi og Feldtflasker, som fandtes paa Veiene. — Hs. Durchlauchtighed, den commanderende General, kan ei noksom rose det Mod og Standhaftighed, de ham undergivne Tropper ved disse forskjellige Affairer have viist, og i Særdeleshed roses Major v. Weybyes Bataillon af det oplandske Infanterie-Regiment, som Prindsen tør sætte i Ligning med, om ei over, de længst tjente Krigere, da den, skjønt den for første Gang var i Ilden, og blev attaqveret om Natten, viiste et Mod og Contenance, som fortjener at beundres, og at endeel af Soldaterne, som bleve saarede i Arme og Been, dog vedbleve at gjøre deres Skyldighed, og vilde paa ingen Maade lade deres Saar forbinde, forend Affairen var endt; Prindsen vil nærmere indmelde disse brave Mænds Navne. Iblandt de flere, som have udmærket sig ved de forskjellige Affairer, nævner Hs. Durchlauchtighed Capitain v. Zarbell af nordenfjeldske Infanterie-Regiment, Premier-Lieutenant v. Hegge, Overjæger Hanewold, Foureer Dahl, Vaabenmester Heggum, Underjæger Niels Hansen Findholdt og Halvmaaneblæser Ole Berg af det norske Jæger-Corps, ligesom at Premier-Lieutenant v. Harthausen af samme Corps ophævede en fiendtlig Patrouille, og endelig anbefales Adjutanten, Ritmester v. Darre, for den kraftige og indsigtsfulde Maade, hvorpaa han har udført Hans Durchlauchtigheds Befalinger. Capitain v. Dittens Grenadeer-Bataillon, som havde Têten ved Attaqven paa Blakier, opførte sig bravt. — Den detaillerede Rapport vil Hans Durchlauchtighed nærmere indsende, og skal da blive bekjendtgjort. — Slutteligen melder Prindsen, at Fienden har viist sig som Røver, i det han overalt har plyndret, opbrækket Chateller og Kister, borttaget alt, hvad han kunde medføre, og ruineret Resten, og især paa Retraiten har han søgt at bortføre Creature og Heste, saa at det lader til, at hans Hensigt meest har været at plyndre og ruinere de ubevæbnede Indbyggere.

Efter Allerhøieste Befaling.

F. Bülow,
General-Adjutant.

(Af Trondhjems Avis). Det er mig en kjer Pligt offentlig at bevidne S. T. Herr Directeur Knoph paa Røraas, min Erkjendtlighed for alle de viste hurtige Foranstaltninger, han havde truffet ifald Fienden havde kunnet udføre sin Røverplan mod Bergstaden, ligesom han udførte den mod de stakkels Bønder paa Brecke. Hvormeget bør jeg ei bevidne min Taksigelse til de høist agtværdige Indbyggere paa Røraas, som da Grenadeer-Bataillonen om Eftermiddagen den 1ste ilfærdigen mar-

scherede imod Fienden, for at forjage ham, ganske uopfordret sendte hele Læs med Forfriskninger efter Bataillonen. — Disse Ædeltænkende lode sig ei nøie hermed, thi da Kulden begyndte at stige til over 20 Grader, og at de vidste at Bataillonen, efter i nogle faa Timer at have marscheret 2½ norsk Miil i dyb og løs Snee, maatte udholde Natten under aaben Himmel i denne Fjeldegn, sendte alle deres Pældser og Frakker for at beskytte dem mod Kulden, uden Hensyn til det Tab de derved kunde lide. Jeg ønskede meget at kunne navngive alle disse Ædeltænkende, men at endog en Dame S. T. Frue Bergraadinde Knoph ei holdte sin Pælds for god, viser paa det Tydeligste, at naar det gjelder at udøve en ædel Handling, er hun sin agtværdige Mand fuldkommen liig. — Uden min Roes og min erkjendtligste Tak, finde de Ædle, hvad de ene søgte, Beroeligelse for ei at have staaet tilbage i sand Fædrenelands og Menneskekjerlighed.

Trondhjem, den 11te April 1808.

G. F. v. Krogh.

Regjeringscommissionen for Norge har ladet bekjendtgjøre, at den, for desto hurtigere at fremme Fuldfærdigelsen af de fra Financecollegiet tilsendte Assignationsbeviser har afdeelt Arbeidet ved Underskriften og Registreringen af disse Beviser, for saavidt de lyde paa 10 Rdlr. D. C., til særskilte Mænd, hvis Navne anføres i Bekjendtgjørelsen.

I Christiania er udkommen Budstikken No. 1, et officielt Blad, under Regjeringscommissionens Authorisation, af Etatsr. Falsen, hvoraf Indtægten anvendes til offentligt Brug, efter Commissionens Bestemmelse. Det første No. indeholder Beretningen om de Svenskes Indfald paa Midskougen i Solør.

Directionen for Assurance-Selskabet i Christiania har ladet bekjendtgjøre de Mænds Navne, der have tegnet sig for Actier. Ialt var der den 19de April subskriberet for 518 a 100 Rdlr. Stykket. Kammerherre M. G. Rosenkrantz har tegnet sig for 100, og det Ankerske Fideicommis for ligesaa mange. Af de bestemte 100 Rdlr. for hver Actie erlægges kun 25 Rdlr. i fire Terminer, og for de øvrige 75 Rdlr. gives Revers.

Man vil nu have den bestemte Efterretning, at Engelland har frigivet baade de i dets Havne opbragte Islandske Skibe, saavelsom Farten paa Island.

Etatsraad Falsen har udgivet en Krigssang for det Norske ridende Artillerie.

Legationsraad Rist ankom den 3 Maji til Hamborg.

Hs. Maj. Kongen afreiste d. 5 d. M. her fra Staden til Helsingøer, og forblev der Natten over. Det var første Gang, at Byen nød den Lykke at see Landets elskede Monark efter hans Tronbestigelse.

Reisende berette, at en Engelsk Flaade af 26 Krigsskibe for nogle Dage siden er seilet igjennem Strædet, som skiller Lolland fra Langeland, og at den, efter Sigende, var bestemt til Rügen.

Udenlandske Efterretninger.

Postefterretninger. I America falde siden Embargoen Varepriserne overordentlig. 100 Pd. Tobak koste kun 2½ Doll. --- Kongen af Sverrig har i en Forordn. af 14 Martii opfordret alle unge Mennesker fra 18 til 25 Aar at gribe til Vaaben. ---- S. Hood er d. 31 Martii afseilet til Østersøen. Den Engelske Flaade der sendes did, skal bestaae af 24 Linieskibe. ---- Den Omstændighed, at Rochefortker Escadren har kunnet løbe ud ubemærket, skal nu offentlig undersøges i Engelland. ---- Parlamentet har bevilget Mungo Parks Enke 3236 Pd. ---- Gener. Prevosts Expedition skal i Forening med en Deel af Gen. Speneers være bestemt mod Ceuta. ---- Arthur Wellesley skal have Over-Commandoen i Ostindien. ---- Adm. Russels hele Escadre afseiler til Gothenborg. --- De Engelske Kjøbmænd i Petersborg have faaet Tilladelse at reise. ---- Magistraten i Friedland (i Ostpreussen) har i en sørgelig Skildring af Indbyggernes Elendighed, anmodet Menneskevenner om et Laan af 500 Rdlr.!! ---- I Egnen af Clausenburg (i Siebenbürgen) skal man i Jorden have fundet en Skat af nogle Mill. Værdie, saasom en svær Guldkrone, Guld- og Sølvstænger 2c. ---- Sveaborg beleires endnu bestandig. Endnu flere Russiske Tropper marchere til Armeen. ---- Genr. Junot er bleven Hertug af Abrantes. ---- Den 23 April passerede atter en Afdeling Danske Matroser igjennem Münster. ---- Prindsen af Asturien er med adskillige høie Herrer ankommen til Bayonne, hvor der indrettes Værelser for Kong Carl den Fjerde og Dronningen.

I Dag indløb den vigtige Efterretning, at Russerne have taget Øen Gottland *) i Besiddelse.

*) Den ligger i Østersøen, under Østgothland, 8 Mile V. for Øland, er 18 Mile lang og 6 bred, og har et Fladeindhold af 63 Qvadratmile med 27,747 Indbyggere. Hovedstaden er Wisbye.

I the independent Whig læses følgende Brev. Min Herre! Morgenposten af 4 Dec. siger, "at Mr. Canning førend han meddeelte Lord Major den Russiske Declaration afsendte en Courcer med Efterretningen derom til Hs. Maj. i Windsor; men at Col. Taylor, som var i Besøg hos Hertugen og Hertuginden af York i Oatlands, blev udtrykkelig afsendt for at forelæse Hs. Maj. Depecherne." — Dersom denne Efterretning er grundet, saa forekommer det mig, som vi have oplevet en ny Epoke i den Engelske Historie, hvoraf Fædrenelandet ikke kan love sig noget Godt; og som under nærværende Omstændigheder, hvor det er i Krig med hele Verden og hvor dets Anliggender ere betroede til Mænd, der ere uduelige til at bestyre dem, kan have de fordærveligste Følger. Dersom H. M. aldeles ikke er istand til at læse de offentlige Depecher, der sendes ham — dersom han ulykkeligviis er saa fuldkommen blind, at han ikke kan læse det, til hvis Stadfæstelse og Lovlighed hans Underskrift er fornøden, og der behøves en tredie Mand til at føre hans Kongelige Haand baade til at skrive og stemple hans Navn — hvad Sikkerhed har da Landet — ja, hvad Sikkerhed kan det have for, at denne farlige Tillid, der forundes et privat Individuum, ikke allene uconstitutionsmæssig, men ulovlig og stridende mod den sunde Fornufts Forskrifter, kan blive misbrugt til at forene en uforsonlig magthavende Complot indtil den har beredt Landets Undergang? Vore Forfædre have i Revolutionen 1688 ikke bestemt Tilfældet af Blindhed, fordi det aldrig var indtruffet; — men da Blindhed virkelig kan medføre Udygtighed, saa maa man antage, at Parlamentet, for sin egen Skyld, eftersom dets Værdighed og Tilværelse staaer i lige Forbindelse dermed, vil saasnart dets hidtil saa konstig opsatte Sammenkomst ikke kan forhales længer, undersøge den anførte Kjendsgjerning og befrie Riget fra den Fare og Vanære at regjeres paa anden Haand. Col. Taylor er upaatvivlelig en retskaffen Mand — men vor Constitution tillader ikke, at Hans Majestæt maa have nogen Substitut. Kongen maa handle selv. Da det strider mod Fornuften at tale om Ministernes Ansvarlighed, maa enhver tilstaae, at de nærværende Statsembedsmænd fortjene blandt

alle Mænd i Kongeriget allermindst at udøve en Myndighed, usiktret ved Lovene, til at bestemme en Tolk mellem dem og Hs. Maj.

(Af the independent Whig.) Hr. Waithman gjorde sidste Torsdag en Motion i the court of common councel (Borgerraadet) om at udslette af Journalen Raadets Beslutning af 2 Oct. 1806, at stemme for en Taksigelse til Home Popham og forære ham en Kaarde i Betragtning af hans Fortjenester af Buenos Ayras's Erobring &c. Uagtet vi troe, at der ikke kan tænkes nogen større Satire over H. Popham eller Staden, end at lade denne Beslutning blive staaende uudslettet i Journalen, saa undres vi dog ikke over at Motionen er bleven forkastet. — Popham er intet uden et Redskab og Creatur af et mægtigere Partie: Kjøbmændene og Pengemandene i Lloyds Caffehuus. Disse have understøttet ham mod den sidste Administration og ville understøtte ham mod "enhver Regjering" der gjør Indgreb i deres profitable Vovestykker eller blander sig i deres Handelsspeculationer. Dersom Hr. Waithmann vil bekrige disse "Skarnbasser og Blodsuere" som den afdøde Lord Catham med Grund kaldte dem, saa fortjener han vor Tak; men vi indsee ikke hvad det gavner, at han angriber et Individuum og realisere den Romerske Satirikers Bemærkning: Suo sibi hunc gladio iugulo, som, anvendt paa Hr. Waithmanns Motion, kunde gives saaledes: "jeg vil gjennembore Sir Home Popham med hans eget Sværd!"

I samme Blad gjøres adskillige lystige Anmærkninger over den bekjendte Lord Berwicks Broder, W. Hills Udnævnelse til Minister, og en anden Persons Ansættelse som Legations-Secretair ved Kongen af Sardiniens Hof, begge med en Løn af 2000 Pd. St. aarlig!!

For de til offentlig Beskuelse udsatte Malerier og Tegninger i Gottersgaden No. 125 er af det hidtil ved Entreen Indkomne imodtaget af Vedkommende 269 Rdlr. Da det nu synes, at de Fleste, der interesserede sig, enten for Forestillingerne eller for Hensigten af denne liden Salon, have viist Deres Deeltagelse, saa blive Stykkerne ikke længere samlede at see indtil Mandagen den 16de Maji næstkommende.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 61.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 10 Maji, 1808.

Kjøbenhavn i det nittende Aarhundrede.*)

Almindelig Caracteristik.

Kjøbenhavn kan sammenlignes med et Frøkorn, hvori alt hvad der udgjør Træets og Frugtens Bestanddele, ligger i Svøb. Det er den Brændepunct, hvori alle Straaler forene sig, den Kilde, hvor Alting i Statsmachinen har sit første Udspring og igjennem tusinde Bugter snoer sig til Nordens yderste Grændser. Ikke uden Grund har man kaldet denne Hovedstad "det lille Dannemark"; thi ikke blot som Kongestad, men ogsaa som Hovedsædet for hver Green af Videnskaberne, Konsterne og Statsbestyrelsen fortjener den dette Navn. Alt det Gode og alt det Onde, alt det Agtværdige og alt det Afskyelige, der, i større og mindre Grad, er adspredt i de øvrige Kjøbstæder, findes her samlet. Intet Under altsaa, at denne chaotiske Sammensætning mangler en bestemt Caracteer og Selvstændighed.

Enhver Hovedstad er næsten det samme som Hovedet paa det menneskelige Legeme. Af en besynderlig Forkjerlighed har Naturen bestemt denne Deel til et Værksted for de ædleste Sandser. Her boer Hørelsen, Synet, Smagen: tre Sandser, som aabne en heel Verden i Menneskets Inderste. I samme Forhold som de øvrige Legemsdele staae til Hovedet, staaer ogsaa de øvrige Stæder i Dannemark og Norge til Kjøbenhavn. De maa see med dets Øine, høre med dets Øren, smage med dets Tunge. Her har Statshjernen sit Værksted. Fra Dovrefjeld maa Faderen sende Sønnen til Kjøbenhavn, for at hente Visdom, Lærdom, Embede, og Europas Ydste Grændsefæstning faaer sine Forskrivter fra Dronningen blandt Dannemarks Stæder. At Hovedstaden næsten bugner af Gjenstande, som uden for denne enten aldeles ikke eller i det mindste kun sparsomt findes, har baade sine fordeelagtige og ufordeelagtige Sider. Bedre hen ville vi finde, hvor Vægtskaalen hælder.

Unegtelig er det gavnligt og vigtigt, at Middelpuncten for Regjeringen ogsaa er Middelpuncten for Videnskabelighed og Konst. Gavnligt, fordi begge, Tronen saa nær, kunne virke med dobbelt Eftertryk; vigtigt; fordi Regjeringen lettest kan oversee dem, naar de saaledes ere concentrerte i en eneste Punct. Lig Solen kunne de udbrede deres velgjørende Straaler over det Hele, og dog bestandig have deres Grundkraft samlet. Naturen lærer os, at denne Maade er den rigtige. Hvor fordeelt dens oprindelige Kraft end er over det hele Verdensalt, udspringer den dog fra enkelte Hovedkilder.

Hvor maatte Absalon ikke smile, dersom han i en fornyet Skikkelse kunde see, hvorledes den fattige Fiskerleie — Kjøbenhavn — er bleven forvandlet til en Dronning blandt Stæder? Hvor fordum raske Danske Gutter seilede med deres Snekker paa det speilklare Vand, prunke nu stolte og glimrende Borge; hvor Fiskeren udkastede sit Garn,

*) En Prøve af et udførligt Skrift om denne Gjenstand.

blomstre nu høie, skyggefulde Træer; hvor Muslinger spillede i Solens Straaler paa den gule Havbund, graves nu Sand; hvor Vikinger neppe agtede det Umagen værdt, at gaae i Land, boer nu Velstand og Rigdom. Og alt dette er kun sex Aarhundreders Værk! Hvorledes vil det see ud, naar sex Aarhundreder atter ere forløbne! Men man behøver ikke at tænke sig et halvt Aartusinde tilbage i Tiden, for at studse over mægtige Omvæltninger. Et eneste Decennium er nok. Hvor for ti Aar siden et ældgammelt Tempel stod, findes nu intet uden sønderbrudte, faldefærdige Mure; hvor sette Christians glimrende Borg syntes at trodse Evigheden, sees nu intet uden nøgne Ruiner; hvor vor Frue Kirkes Spir for neppe et Aar siden tabte sig i Luften og kneisede stolt med sine tre gyldne Kroner, findes nu intet uden Steen, Gruus og øde Tomter. — Men dette er Verdens Løb. "Det skjønneste Blomster," siger en vis berømt Skribent: "døer, og af den usynlig adspredte Sæd fremstaaer en ny Slægt." — Saaledes er det med Nationer, saaledes er det med Stæder. Liv og Ødelæggelse, Ødelæggelse og Liv følge paa hinanden Slag paa Slag.

(Fortsættes.)

Efterretninger fra vore Vestindiske Øer.

(Ved overordentlig Leilighed.)

Capitulations-Articler

for den Danske Øe Santa Croix og dets Tilbehørs Overgivelse, vedtagne imellem General Henry Bowyer, Høistcommanderende over Landtropperne, og Vice-Admiral Høivelbaarne Sir Alexander Cochrane, Ridder af Bathordenen, og Høistcommanderende over Sømagten, stationeret paa Barbados og Leward-Øerne &c. &c. paa Hs. Brittiske Maj. Vegne, og Gouverneur Lillienschiold over benævnte Danske Øe og Tilbehør paa Hs. Majest. Kongen af Dannemarks Vegne.

Art. I. Ved Øens Overlevering skulle alle militaire Honneurs blive bevidnede. Garnisonen skal udmarchere med sine Vaaben, under Trommeslag og med flyvende Faner. — Tropperne skulle i ingen Henseende betragtes som Krigsfanger. Infanteriet og Cavalleriet skal blive i uforstyrret Besiddelse af deres Vaaben. — Artilleriecorpset skal blive i Besiddelse af to Feldtstykker og en Ammunitionsvogn.

(Svar.) Garnisonen skal udmarchere med alle Krigs-Honneurs, efter Forlangende. Og Officiererne beholde deres Kaarde; men alle maae være Krigsfanger, og alle Vaaben, paa Officiererness Kaarde nær, skal troligen afleveres.

Art. II. Den hele Krigsmagt skal have Tilladelse til at forblive i sine Qvarterer paa Øen, og erholde den sædvanlige Lønning og Proviant, indtil samme ved passende Midler og paa Brittisk Regning kan blive ført til noget i Dannemark beqvemt Sted, som er i Hs. Danske Majestæts Besiddelse. Ingen af Tropperne skal det være tilladt at gaae i Brittisk Tjeneste, og alle skulle blive i Besiddelse af deres Bagage og Equipage. — Skulde nogen af Officiererne ønske at gaae til America eller noget andet neutralt Land, paa deres Hjemreise, da skulle de blive forsynede med de fornødne Passer, og det skal være dem tilladt at forblive paa Øen to Maaneder efter at denne Capitulation er underskreven.

(Svar.) Garnisonen vil blive ført til Engelland, saasnart Skibe beleiligen kunne blive udredede, og enhver Føielighed skal bevidnes dem. Deres Lønning kan ikke betales af de Brittiske; men de ville faae deres sædvanlige Rationer og de Fordele der tilstaaes Krigsfanger. Officiernes og Soldaternes Privateiendom skal forbeholdes dem. Passer skulle blive udstædte til de Officierer, der maatte forlange at gaae til America. De Officierer, der ønske at forblive her to eller tre Maaneder, skal det blive tilladt, og Tropperne skulle blive indqvarterede saalænge de ere paa Øen. Intet andet Svar kan gives paa denne Artikel end, at Officiererne kunne forlade sig paa, at al muelig Agtelse og Høflighed vil blive dem viist.

Art. III. De militaire Officierer, der ønske at forblive paa Øen, skal det være tilladt.

(Svar.) Tilstaaet.

Art. IV. Alle Vaaben og Ammunition skal overleveres til en Commission af Officierer af begge Parter, ligesom og alle Kongelige Pakhuse og Provisioner, og hvad der ellers af Hs. Majestæts Eiendom maatte forefindes i Forterne, saavel som Pengene i de Kongel. Casser, alt overensstemmende

med de Specificationer, der skulle opsættes, naar Øen er overgivet.

(Svar.) Tilstaaet; men en bona fide Regning, understøttet af Beviser, skal fremlægges.

Art. V. Alle Kirker og Religions-Menigheder skulle hævdes i deres Rettigheder og Privilegier.

(Svar.) Tilstaaet.

Art. VI. De Danske Love og Landets specielle Anordninger skulle forblive i fuld og utvungen Kraft og Hævd ligesom hidtil, og Rettergangen bestyres af de hidtilværende Embedsmænd. Der skal ligesom sædvanlig kunne appelleres fra Overretten til Høiesteret i Kjøbenhavn. Alle civile Embedsmænd skulle forblive i deres forskjellige Embeder. Øens Politievæsen skal forvaltes, ligesom hidtil, med den samme Myndighed, som under den Danske Regjering, overensstemmende med de sædvanlige Forskrivter og af de samme Personer.

(Svar.) De Danske Love og Anordninger skulle forblive i deres fulde Kraft indtil Freden. De samme juridiske og civile Embedsmænd, skulle forblive i deres forskjellige Poster; men være underkastede den Høistcommanderendes Villie. Appeller fra Overretten maa gaae til Hs. Britt. Majestæts Conseil. Politiet skal forblive uforstyrret og bestyret af de selvsamme Personer.

Art. VII. Al Privateiendom, som tilhører tilstedeværende eller fraværende Individuer, eller Fælleskaber af enhver Benævnelse, skal respecteres, og Eierne forblive i fuld og uafhængig Besiddelse og Bestyrelse af samme, personlig eller ved deres Befuldmægtigede.

(Svar.) Al Dansk Eiendom i Land (undtagen saadanne Producter, der maatte være blevne bragte i Land fra Skibsbord af, siden Øens Blocade og saadan Caffe, der er avlet i St. Domingo, som for nærværende Tid findes oplagte her) skal aldeles være deres Eiere sikkrede, paa Vilkaar, at de ikke i nogen Henseende dølge eller søge at dølge Eiendomme, der tilhøre Storbritanniens og Irlands Fiender. Angaaende den sidste Part af denne Artikel henholde vi os til vort Svar paa Art. 13.

Art. VIII. Ingen af Indbyggerne skal, under noget Paaskud, blive tvungen til at bruge Vaaben mod Hs. Danske Maj. eller nogen anden Magt, eller gjøre nogen militair Tjeneste. Indbyggerne skulle beholde deres Vaaben og Armatur. De, som ønske at forblive paa Øen, skulle aflægge Eed paa, at iagttage den strængeste Neutralitet, og de, som maatte ønske at forlade Landet, skal det være tilladt at raade over deres Eiendom, eller beskikke Fuldmægtige til sammes Bestyrelse.

(Svar.) Indbyggerne skulle ikke være tvungne til at bruge Vaaben mod Hs. Danske Maj.; men de maa aflægge en Neutralitets-Eed, forpligtende sig til, ikke at foretage noget fiendtligt mod den Brittiske Regjering, aabenbart eller hemmeligen. De skulle beholde deres Vaaben; men være underkastede Tilsyn af Hs. Brit. Maj. Gouverneur. De maa forblive paa Øen eller forlade den, efter eget Behag. De maa ogsaa raade over deres Eiendom, og beskikke Fuldmægtige til sammes Bestyrelse.

Art. IX. De Fri-Couleurte skulle forblive i Besiddelse af deres Frihed og Eiendom, og i enhver Henseende vorde behandlede som de øvrige Indbyggere.

(Svar.) Tilstaaet; de skulle aflægge den Britt. Regjering Neutralitets-Eeden.

Art. X. Ingen Officier eller Soldat skal indqvarteres hos Indbyggerne; enhver Understøttelse skal ydes til at forskaffe beqvemme Qvarterer.

(Svar.) Tilstaaet; men beqvemme Qvarterer skulle anvises den Brittiske Garnison, hvilke maa approberes af Armeens General-Qvarteermester.

Art. XI. Laanene, tilhørende Hs. Danske Maj. skulle betragtes, som hvad de virkelig ere, som Privat-Eiendom.

(Svar.) Al Eiendom, som i nogen Henseende maatte tilhøre Kongen af Dannemark, maa overgives til Hans Majestæt Kongen af Storbritannien og Ireland, og enhver Sum, som nu er forfalden, til Laanene, saavelsom det, der maatte blive det, maa regelmæssig blive betalt til Commissairerne, der ere udnævnte til at modtage dem; men Billigheds-Grundsætninger, der have ledet Hs. Danske Majestæts Forskrivter i den Henseende, skulle vorde iagttagne.

Art. XII. Alle Regjeringens eller Borgerraadets offentlige Bøger, Archiver og Registere, og alle offentlige Departementer, skulle blive holdt

hellige og umolesterede i deres Archiver, under de nærværende Embedsmænds Bestyrelse.

(Svar.) Tilstaaet; underkastet den Brittiske Regjerings Tilsyn.

Art. XIII. Coloniernes Havne skulle staae aabne for alle Americanere og andre neutrale Skibe, som det skal være tilladt at indføre Provisioner og andre Fornødenheder og udføre toldfri Sukker og Rum, og andre Colonialvarer. Indbyggerne skulle nyde samme Rettighed, at ind- og udføre i deres egne Skibe, og i Henseende til Toldens og Afgivternes Betaling agtes lige med de meest favoriserede Brittiske Colonier.

(Svar.) Coloniernes Handel maa underkastes de Brittiske Love, saaledes som de ere gjeldende i de Brittisk-Vestindiske Øer, og skulle forundes samme Fortrin som den meest favoriserede Brittiske Colonie.

Art. XIV. Hs. Danske Maj. har til Brug for denne og de øvrige Danske Øer udstædt et vist Slags Papirpenge, hvoraf en betydelig Deel for nærværende Tid er i Borgernes Besiddelse. Da disse Papirpenge hidtil have circuleret til Indbyggernes store Gavn, skulle de herefter validere som courante Penge, ligesom og Johanneser, Dollars, Realer og Styvere, og ingen Forandring gjøres i deres bestemte Værdie.

(Svar.) Tilstaaet; underkastet Hs. B. Maj. Villie.

Art. XV. Da visse Personer, Danske have stiftet en farlig Sammenrottelse i den Hensigt, at kuldkaste, endog ved Hjelp af Mord, Tingenes bestaaende Orden, skulle de allerede begyndte Undersøgelser fortsættes mod de arresterede Personer og de, som herefter maatte befindes at være indviklede deri, paa samme Maade som om Colonien endnu var under Dansk Flag, og, naar Undersøgelsen er endt, skulle disse Personer sendes til Dannemark, for der at lide Dom.

(Svar.) Tilstaaet; men fra denne Tid af maa alle Procedurer være underkastede Hs. Storbrittanniske Majestæts endelige Befalinger.

Art. XVI. De Høistcommanderende skulle ufortøvet affende to gesvindt seilende Fartøier til Dannemark, med Copier af denne Capitulation.

(Svar.) De Høistcommanderende ville ufortøvet affende et Engelsk Krigsskib med de Depecher, Gouverneuren maatte have via London.

Forterne og Batterierne skulle overgives, saa snart disse Artikler ere undertegnede af de Høistcommanderende.

Frederichstæd, Santa Croix, d. 25 Dec. 1807.

Ratificeret

Henry Bowyer,
General over Tropperne.

Alex. Cochrane,
Contre-Admiral og Høistcommanderende over Hs. B. Maj. Skibe rc. rc.

Frid. Maitland,
General-Major, Capitain
Hs. M. Skib Ramilies.

Lilienschiold.

Proclamation.

Ved Andrew Ross, Esquire, Ober Lieutenant ved Hs. Maj. 70de Infanterie-Regiment, Commandant paa Øen Santa Croix rc. rc. rc.

Befalet. At alle Personer i denne Colonie, der have været Agenter eller Administrateurer i Hs. Danske Majestæts Laane-Commission eller noget andet af denne Øes Indbyggeres Laan, skulle indgive en Fortegnelse derover, samt Obligationer, Beviser og Regninger, eller andre Documenter, til Velb. Hr. Andrew Cochrane Johnstone og James Cavan Esq. der ere blevne udnævnte til Commissairer i denne Sag, og som herved authoriseres og bemyndiges til at forlange og modtage samme, og hvo som efterlader at handle saaledes inden tre Dage fra denne Proclamations Bekjendtgjørelse af, vil blive arresteret og hans Eiendom confisqueret.

Befalet. At alle Eiere, Agenter og Eiendoms-Forvaltere i Hs. Danske Majestæts Laan og Hollandsk eller andre fremmede Laane, skulle overlevere Velbaarne Hr. Andrew Cochrane Johnstone og James Cavan Esq. inden otte Dage fra Bekjendtgjørelsen heraf, fuldstændige Inventarier over deres Plantage-Eiendomme med Tilbehør, hvilke Inventarier skulle indeholde en Fortegnelse over Negre, Forraad, og alt bevægeligt Gods, ligesom og en Beretning om det Indhøstede, hvorledes det er disponeret, og endelig en Vurdering af den Qvantitet Producter, der endnu kan ventes.

Befalet. At ingen Person eller Personer, som siden Øens Blocade har havt noget muligt Slags Forretninger med disse Laans Anliggender,

eller, som har modtaget Penge, der formodes at skyldes H. M. Kongen af Dannemarks Laan eller de Hollandskes og andre Fremmedes Laan, skal have Tilladelse at forlade Øen uden foregaaende Tilladelse fra Øens Commandant. Enhver, som handler herimod, straffes med hans Eiendoms Confiscation.

Befalet. At alle de, der siden denne Øes Blocade have faaet noget Laan af offentlige Penge, det være i Contanter eller transporterede og den Gang endnu ikke forfaldne Beviser, inden tre Dage fra Dato, skulle indgive en særdeles Efterretning herom til Velb. Andrew Cochrane Johnstone og James Cavan Esq., og enhver, som handler herimod, vil blive arresteret, og hans Eiendom confisqueret.

Befalet. At alt det Inventarium, der hører til Fartøierne i denne Havn, og er blevet bragt i Land eller andet Steds hen, skal bringes ombord igjen paa vedkommende Skibe i en Tid af 24 Timer fra Bekjendtgjørelsen heraf, og en fuldstændig Fortegnelse over saadant Inventarium skal fremlægges og indleveres til Velb. Hr. Andrew Cochrane Johnstone og James Cavan Esq. inden den anførte bestemte Tid. Enhver, som handler herimod, vil blive arresteret, og have sit Fartøi forbrudt til Confiscation.

Befalet. At alle og enhver, som have bragt Producter i Land siden denne Øes Blocade, eller enhver, som paa sit Oplag har Caffe, avlet paa St. Domingo, skal inden 24 Timers Forløb fra denne Proclamation af, indgive en underskreven Beretning om samme til Velbaarne Hr. A. C. Johnstone og James Caven Esq., og enhver, som handler herimod, vil vorde arresteret og hans Eiendom confisqueret.

Befalet. At enhver Creditor af Undersaattere i den Franske Republik, til Spaniere eller Hollændere, eller nogen Magt i Krig med Storbritannien, skal indgive en Fortegnelse over samme til Velb. Hr. A. C. Johnstone og J. Caven Esq., inden tre Dage fra denne Proclamation af, og hvo som handler herimod vil vorde straffet med yderste Strænghed.

Befalet. At alle Indbyggere i Christianstæds Jurisdiction skulle møde i Fortet næstkommende Mandag d. 4de Januarii Kl. 10 om Formiddagen, for at aflægge deres Neutralitets-Eed til

Hs. Storbr. Maj. overeensstemmende med Artiklerne i Capitulationen, og at de fra Frederiksstæds Jurisdiction skulle møde Mandagen d. 11 Januarii i Fortet Kl. 10 om Formiddagen i samme Øiemed. Hvo, som handler herimod, uden at kunne angive nogen tilbørlig Aarsag til sin Udeblivelse, eller hvo, som vægrer sig ved at aflægge denne Eed, vil blive sendt ud af Landet.

Befalet. At alle commanderende Officierer i Milits-Compagnierne skulle indgive en Fortegnelse over deres Compagnier og Tiden, naar disse agte at aflægge deres Neutralitets Eed.

Befalet. At enhver, som sælger Liqueurer til Hs. Storbr. Maj. Soldater eller Matroser, vil vorde arresteret, landsforviist og hans Eiendom confisqueret.

Befalet. Enhver, som huser eller hæler nogen bortrømt Slave, skal vorde landsforviist.

Befalet. Alle Desertenrer fra Hs. Britt. Maj. Marine eller Armee, som mueligen kunde være blevne modtagne paa denne Øe inden dens Indtagelse, skulle ufortøvet udleveres. — Enhver, der huser dem, vil vorde strængelig straffet. — Den, som afleverer eller anholder nogen Deserteur fra Marinen, skal være berettiget til en Douceur af 20 Rdlr. Vestindisk Courant.

Befalet. Enhver, som er kommen tilbage fra Transportation, skal blive anholdt, paa det de forrige Loves Forskrivter kunne blive satte i Kraft.

Befalet. At alle Øens gjeldende Politielove skulle vedblive i deres fulde Kraft indtil videre Ordre.

Befalet. At ingen maa arresteres eller hans Eiendom confisqueres, uden under Sanction af en Befaling, underskreven af Commandanten.

Givet under min Haand og Segl i Gouvernements-Huset, Christianstæd, Santa Croix, d. 31 Dec. i Aaret 1807.

Samtykket.

Henry Bowyer,
General og Høistcommanderende over Armeen.

Alexand. Cochrane,
Contreadmiral og Høistcommanderende over Hs. Maj. Skibe ꝛc. ꝛc.

Andrew Ross,
Oberst-Lieutenant og Commandant.

Proclamation.

Ved General Henry Bowyer og Contreadmiral Sir Alexander Cochrane, Ridder af Bath-Ordenen, Høistcommanderende over Hs. Maj. Land- og Sømagt paa de Caraibiske Øer for og under Vinden rc. rc. rc.

Eftersom de fornemste Plantere og Indbyggere paa denne Øe have forestillet os paa det eftertrykkeligste, den Nødvendighed, de uomgjængeligen befinde sig i, at indføre Tømmer og Provisioner fra America til deres Bygningers Udbedring og deres Negres Ophold, og de i Følge Climatets og Jordbundens Natur ikke ere istand til at tilveiebringe en Qvantitet Levnetsmidler, passende til at føde den Mængde Individuer, der bruges til Plantagernes Dyrkelse, saaledes som det i større og mindre Grad er Tilfældet paa de gamle Brittisk-Vestindiske Øer og Colonier; saa bemyndige og tilkjendegive vi Dem herved, efterdi vi inderlig ønske at forskaffe denne Øes Indbyggere enhver muelig Beqvemmelighed, at tillade for sex Maaneder fra Dato benævnte Plantere og Indbyggere at udføre til America Sukker, der beløber sig til samme Værdie som de Fornødenheder, der for Tiden kjøbes til deres Plantager, eller indtil Hs. Majestæts Villie erfares.

I det denne Tilladelse gives Dem, tilkjendegives Dem herved, at forunde Certificater til alle saadanne Americanske Skibe, der have Tilladelse at indskibe Sukker som Betaling for de forhen nævnte Fornødenheder, bekræftende den virkelige Qvantitet af det saaledes Udførte og Aarsagen, hvor samme er blevet tilladt, paamindende, at dersom der findes den mindste Afvigelse (det undtagen, som heri siden anføres) og en større Qvantitet er taget inden Borde end disse Forskriver tillade, at Skibet vil være udsat for at opbringes af Hs. Majestæts Krydsere.

Da benævnte Plantere ligeledes have forestillet os, at de endnu staae til Rest for Betalingen af Fornødenheder, der allerede ere indførte fra America, tilkjendegive vi Dem fremdeles, at tillade en særskilt Qvantitet Sukker, at udføres i et Tidsrum af sex Maaneder fra Dato, tilstrækkelig til at betale saadanne Fornødenheder, men ene saadanne, som have været indførte i indeværende Aar (1807); de anførte Plantere overlevere Dem en bona fide

Fortegnelse over saadanne Fornødenheder, og beedige Sandheden deraf.

Givet under vor Haand og Segl i St. Croix den 28 Decbr. 1807, i Hans Majestæts 48de Regjeringsaar.

De fornemste Officierer i Hans Maj. Tjeneste paa Øen St. Croix.

Efter Befaling (undert.) John Keir, Secretair hos den Høistcommanderende over Landtropperne.

Efter Contre-Admiralens Befaling (undert.) John S. Tracey.

(Undertegnet.) Henry Bowyer, General og Høistcommanderende over Landtropperne.

Alex. Cochrane, Contre-Admiral og Høistcommanderende over Hs. Maj. Skibe rc. rc.

Af St. Croix Avis af 4 Jan. sees, at Auctions-Directeur-Embederne saavel i Christiansstæd som i Frederiksstæd ere af de Engelske blevne overdragne paa det første Stæd til J. Colquhoun og paa det sidste til Daniel Macfarlane. Disse Embeder have under den Danske Regjering været forenede med Byfoged-Embederne.

Udtog af en Skrivelse fra St. Croix af 30 Dec. 1807. Siden d. 5te d. M. have Sagerne taget den Vending, man havde Aarsag til at vente. Vor allarmerede Forfatning blev end og forværret af indvortes Forrædeligheder. Et Forræderie, som et ungt Menneske, Baron Frederik de Bretton, er Hovedmand for, og hvori en Underofficier Ondin og en Politiebetient Hammer ere indviklede som Medhjelpere, er blevet opdaget og angivet af een af Husarerne, navnlig Bentzon, d. 13de d. M. Ovenanførte tre Personer ere blevne arresterede d. 15de d. M. — En Commission, bestaaende af Hr. Byfoged Mauritzen, Hr. Advocatus Regius Borch Ache, og Hr. Major Stabel, blev nedsat til at undersøge Sagen; men Examinationen er bleven holdt meget hemmelig. — Man har al Aarsag til at formode, at Planen var, ved Hjelp af underkjøbte Personer, at bemægtige sig Fortet Christiansværn, myrde og plyndre de velhavende Indbyggere, derpaa at flygte

herfra med de ranede Skatte, og at denne skjændige Handling skulde udøves Natten imellem Torsdag d. 17de og Fredag d. 18de d. M. — Da man formodede, at endeel af Soldatesquen var impliceret deri, maatte Borgerne og Volontairerne være paa Benene Nat og Dag. — Neppe havde vi recolligeret os efter den første Skræk, førend der blev skudt Allarm d. 22de d. M., da der kom Efterretning om, at Admiral Cochrane med 2 Linieskibe og 18 til 20 Fregatter, Corvetter og mindre Skibe, samt over 3000 Mand regulaire Tropper, havde bemestret sig Eilandet St. Thomas ved Capitulation Dagen tilforn, og om Aftenen Kl. 8 ankom hertil fra Vestindien tre Engelske Officierer for at opfordre dette Eiland. — Regjeringen udbad sig 24 Timers Tid til at betænke sig, og næste Dags Morgen, d. 23de, bleve Hr. Major Krause og Hr. Capit. Holm sendte til Vestindien, for at efterse Styrken af den ventede Land- og Sømagt, hvilken ankom paa Friderichstæds Rhed om Middagen, d. 24de d. M. — Med Undtagelse af 350 Soldater, som vare efterladte i St. Thomas til Garnison, kom den ovenanførte Magt herover, under Commando af General Bowyer og Admiral Cochrane. Om Aftenen begave vore Regjeringsraader sig til Friderichstæd, og næste Dag, d. 25 d. M. eller Jule-Dag, blev Capitulationen sluttet. Friderichsværns Fort blev overleveret til de Engelske samme Aften; og den følgende Dags Aften, d. 26de d. M. blev det Danske Flag strøget her paa Fortet Christiansværn. — Den 28de d. M. blev vor forhenværende lille Garnison af circa 200 Militaire, med eet og alt embarqueret, for at sendes til Barbadoes og derfra til Engelland. — Vor nuværende Gouverneur er Oberst Ross. — Begyndelsen af den ny Regjering er bleven gjort med at afsætte de fleste civile Embedsmænd og at besætte disses Poster med ny fra de Engelske Eilande medbragte eller efterfølgende Personer.

St. Croix d. 9 Jan. 1808. De to ansatte Commissairer, nemlig Admiralens Broder Cochrane Johnstone, og James Cavan, ere nu i St. Thomas, hvor man siger at de holde slet Huus med de sammesteds etablerede Franske, Spanske og Italienske Kjøbmænds Eiendomme, hvilke de ansee

for confiscable. — Den forhenværende Danske Commandant, Oberst v. Scholten, samt Hr. Capitain Melstedt, Medlem af Raadet, ere blevne forviste fra St. Thomas, fordi de ei vilde føie sig i Commissairernes Ønske, at gjøre dem Regnskab for endeel, siden Blocadens Begyndelse foretagne Penge-Transactioner, og fordi Commandanten forlangte personlig Satisfaction af een af Commissairerne for de af ham fremførte fornærmelige Beskyldninger. — Man har al Aarsag til at formode, i Følge Avertissementet af 7 d. M. angaaende Liquidationen af de Gjeld-Summer, som skyldes til de Kongelige Laane og til det Hollandske Laan, at endeel af dette Lands Plantere vil sættes i en betydelig Forlegenhed, for at udrede deres Qvota, da contante Penge ere her meget rare, og Udsigterne i Fremtiden meget slette. — At sende Sukker til Engelland medfører et uundgaaeligt Tab, og til de forenede Stater maa ikkun sendes saa meget, som udfordres til Betalingen af de derfra indførte Provisioner og andre Fornødenheder til Plantagernes Vedligeholdelse.

Dødsfald i Christianstæd (d. 7 Jan. 1808) John Anderson jun. J. J. Adolfsen. David Mac Farlane, Esq.

I Søndags indviedes i Trinitatis Kirke Hr. Dr. og Prof. Frederik Münter til Biskop i Sjællands Stift ved hans Formand, H. H. Hr. Biskop og Dr. Balle. For Alteret hang et lang sort Forhæng, og Kirken var opfyldt med Mennesker. Da Indvielsen var tilende, prækede H. H. Biskop Münter over Joh. 16 Cap. 16 V. Hans fortræffelige Præken, som fornemmelig gik ud paa at vise, at Religion er Hovedkilden til vor Trøst og Beroligelse, især i nærværende Tidsalder, gjorde det herligste Indtryk paa Tilhørerne. Det var, iøvrigt et skjønt Syn at see den værdige 64aarige Olding, Biskop Balle — en Mand, der i en Række af 26 Aar *) har bestyret eet af de vigtigste og vanskeligste Embeder i Staten med den beundringsværdigste Nidkjerhed — for Herrens Alter indvie sin værdige Eftermand til samme store Kald. — H. H. Biskop Münter er født 1761. Efterat han havde studeret i Kjøbenhavn og Göttingen, opholdt han sig længe i Italien og andre fremmede Lande. 1788 blev han overordent-

*) Hs. Høiærværdighed er født i Vesterskov i Lolland 1744, og blev Biskop 1782. — Han har indviet alle de øvrige Biskopper i Dannemark og Norge.

lig, og 1790 ordentlig Professor i de theologiske Videnskaber ved Kjøbenhavns Universitet og Assessor i Consistoriet, derpaa i samme Aar Doctor Theologiæ. Han er Medlem af det Kongel. Videnskaber-Selskab og det Scandinaviske Litter. Selskab. Han har gjort sig i og uden for Dannemark berømt ved sine mange og vigtige Skrifter, saavel i det Danske som i det Tydske Sprog. Frugten af hans Reise i Italien ere hans interessante Efterretninger om begge Sicilierne i 2 Bind, som ogsaa ere oversatte paa Tydsk og Hollandsk. --- Han er den 17de Biskop i Sjælland efter Reformationen.

Onsdagen d. 18 Maji forstkommende om Eftermiddagen ved 5 Slet, holdes General-Forsamling i det Asiatiske Compagnie, hvortil Interessenterne indbydes for: 1.) At høre forelæse de Efterretninger, som siden sidste Bekjendtgjørelse fra Compagniets Factorer og Skibe maatte være indløbne m. v. 2.) At underrettes om hvilke af Compagniets Regnskaber, der siden sidste General-Forsamling ere deciderede. 3.) At erfare Udfaldet paa Compagniets Auctioner af 3 Februarii d. A. over ostindiske, og af 16 Martii næstefter over chinesiske Vare. 4.) At modtage Conferentsraad Ankers Erklæring, i Overensstemmelse med Conventionens §. 13 m. 3, 4, i Anledning af det paa ham den 18 Januarii d. A. skeete Directeur-Valg. 5.) At bifalde den af Directionen, efter Overlæg med Compagniets bestandige Commission, formedelst Krigs-Urolighederne gjorte Forandrig i Skibet Holstens Tour, under Anførsel af Capitain Helsding. 6.) At lade sig foredrage den i Martii Maaned d. A. skeete Aflevering og Modtagelse af de fra Compagniet til den Kongelige Tjeneste bygte og offererte 4 Canon-Chalouper, tilligemed hvad mere Directionen indtil denne Tid har holdt det for sin Pligt, paa Compagniets Vegne at assistere den Kongelige Tjeneste med, efter Anmodning. 7.) At lade sig forelægge den af Revisorerne, i Overensstemmelse med Conventionens 139 §., attesterede Liste over Compagniets Pensionister.

I de sidste to Dage har intet Engelsk Krigsskib været tilsyne i Sprogøebeltet.

Briggen Laugen skal atter have gjort et Par Engelske Priser.

Privatbreve fra Norge tale om en meget blodig Fægtning, som siges at være forefalden den 23 April imellem de Norske og de Svenske Tropper, og hvori vore brave Tropper skulle have tilbagedrevet Fienden og tilføiet ham et stort Forliis.

Den hidtil værende Preussiske Gesandt ved det Danske Hof, Hr. v. Cäsar, er bleven tilbagekaldet af sin Regjering.

Hs. Maj. har behaget at benaade den Keiserlig Franske Gesandt Hr. Didelot med Dannebrog Ordenen.

Under 6 d. M. er igjennem det Slesvig-Holsteenske Cancellie udfærdiget et Patent, hvorved det forbydes Chirurgerne i Hertugdømmene Slesvig og Holsteen at forlade Landet.

Kjøbenhavn, den 9 Maji. Skibet Africaner, som d. 3die Martii blev taget af den Engelske Caper Fama, tilhører tilligemed dets indehavende Ladning Hr. G. O. Dede, Kjøbmand i Altona. Det havde i November 1806 erholdt Passer til Kysten af Acra i Africa. Siden den Tid har det efter et Ophold i Norge været ved Gambia-Floden og paa Guldkysten. Den af Elfenbeen, Vox, Gummi og Guldstøv bestaaende Ladning, udgjør efter de nærværende Priser paa det faste Land en Værdie af over 400,000 Mk. Banco.

Under d. 28 Dec. har den Engelske Gouverneur A. Ross ladet bekjendtgjøre, i St. Croix Avisen af 7 Jan., at den, som sælger Rom til nogen Soldat eller Underofficier skal første Gang betale en Mulct af 200 Ps., anden Gang have sit Privilegium forbrudt og tredie Gang landforvises. Dersom nogen Soldat eller Underofficier skulde vægre sig ved at gaae, naar det betydes ham, skal det strax anmeldes til den nærmeste Officier. Upriviligerede Personer tør ikke udsælge Rom, under en Mulct af 100 Ps. første Gang, 200 Ps. anden Gang, og i Tilfælde af at de ikke kunne betale Mulcten skulle de afsone deres Brøde med Fængsel paa Vand og Brød. Tredie Gang have de deres Borgerbrev forbrudt, og hvor denne Straf ikke kan anvendes, straffes den Skyldige med Landsforvisning.

I samme Avis har Hr. Secretair Carl Holten ladet bekjendtgjøre, at de offentlige Expeditioner fra hans Comptoir fortsættes ligesom før, og at Breve, adresserede til Hs. Excellence Commandanten, angaaende civile Anliggender, kunne afleveres i bemeldte Comptoir.

Rostock, den 2 Maji. Herfra er der hidindtil i Aar bleven udskibet kun 2 Ladninger Kornvare, som den 23de i forrige Maaned udgik med 2 smaae Jagter til Neustadt og Kiel. Det er nu bleven tilladt her at losse og sælge den fra Gothenborg til Warnemünde under 16de Januarii f. A. med Wollgaster Skibet Santzkow, Capt. J Peters, indkomne Ladning Svenske Sild. Tønden betaltes med 14 Rdlr. i nye ⅔tel Stykker. --- Mangelen paa Indisk Caffe afhjelpes meget ved Chicorie-Caffeen, som kommer meer og meer i Brug. Derimod bliver Mangelen paa Sukker Dag fra Dag større. --- Fra Wismar meldes, at der i Seiladsen dertil er endnu ingen Rørelse. I Aar er derfra bleven expederet kun eet Skib, der havde erholdt Tilladelse til at udføre et Partie Havre til Neustadt. De hidindtil i Aar der paa Stedet gjorte Indkjøb af Korn har været for Hamborgsk og Lübecker Regning. Da Beholdningerne af denne Artikel i det Indre af Landet for største Delen ere bragte til Staden, og ingen Tilførsel fra de Russiske Havne kan ventes, stige Priserne paa den daglig. I afvigte Maaned ere ingen Danske Skibe dertil indløbne. --- Fra Warnemünde kan man næsten daglig see en Cutter krydsende i nogen Afstand. Man veed endnu ikke om den er Engelsk eller Svensk.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 62.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 14 Maji, 1808.

Kjøbenhavn i det nittende Aarhundrede.

(Fortsat.)

Ikke er det Forfatterens Hensigt, at levere her en Beskrivelse over Kjøbenhavns offentlige Bygninger og andre livløse Mærkværdigheder. Ofte nok er denne døde Masse bleven beskreven, og alt for meget er den underkastet Tidens og Menneskenes Luner, til at den skulde fortjene at beskrives her paa ny. Vi have seet, hvor hastig den, som hvert andet menneskeligt Værk, kan forsvinde. En eneste Ildebrand, og tre Fjerdedele af Kjøbenhavn er Aske; et eneste troløst Angreb, og Konstens største Mindesmærker ere Støv! Det, som derimod især skal beskrives her, er, uden at være fri for Tidens Indvirkninger, ikke underkastet dens alt fortærende Tand. Det er hele Slægten, som skal være Gjenstanden for disse Betragtninger. Denne kan vel forandre sig til det Gode og til det Værre, ja ofte endog synes at ville gaae aldeles under. Men i det Hele bliver den sig dog selv liig under enhver Omvæltning, og døer, liig ethvert af Naturens Værker, kun "som Blomstret, af hvis "usynlig udspredte Sæd der fremstaaer en ny Slægt." Det er mere den aandelige end den legemlige Deel af Hovedstaden, som her skal skildres.

En almindelig Caracteristik over denne Deel, det vil sige, Indbyggerne, lader sig ikke tænke; thi ved Benævnelsen Kjøbenhavnere kan og bør man ikke forstaae lutter indfødte Danske, og endnu langt mindre kan man tillægge alle dem, der kaldes Kjøbenhavns Borgere, dette Navn. Man har paastaaet, at der allene af Svenske findes i denne Tid 10,000 blandt Kjøbenhavns Befolkning, og sikkert tæller den ikke færre Tydske. Begge disse Nationers Udvandringslyst og Naboskab med Dannemark har været en vigtig Medaarsag til, at vor Handel og Skibsfart allerede i en Række af Aar have været den Magnet, der trak saa mange af dem til Kjøbenhavn. Ogsaa Franske, Italienere, Schweizere og Hollændere have efterhaanden, skjønt i langt mindre Antal end hine, bosat sig der. Saaledes indførtes hos os lidt efter lidt fremmede Sæder og fremmed Interesse. Vil man nu bedømme Danskes Caracteer, saa bør man ikke bedømme den efter Kjøbenhavn, hvor der boer saa mange Fremmede, ligesaa lidet som man bør bedømme et Træs Natur efter den

konstige Stamme, hvori man har podet Grene af ganske fremmed Art. Men inden jeg gaaer videre, maa jeg erindre, at jeg ved Fremmede ikke forstaaer hine værdige Mænd, der, liig den ældre Bernstorff og Tode, satte deres største Stolthed i at kunne kalde Dannemark deres andet Fædreneland, hædre, understøtte og gavne det ved de dyrebareste og helligste Opoffrelser; men at jeg ved Fremmede kun mener dem, som lade haant om alt hvad der er Dansk, fordi de selv ere Udanske, som ville nyde Frugterne af Landets Medgang, uden at ville høimodigen deeltage i dets Modgang, og som forsage det, naar det meest trænger til deres Bistand. Disse ere Fremmede i Ordets uværdigste Forstand, og fortjente aldrig at kaldes Danske Borgere. Til Held for os er maaskee deres Tal ikke saa meget stort. De senere Tiders Begivenheder have lært os, hvor mange retskafne Udlændinge, der leve iblandt os, og ikke mangle andet i at være Danske, end den uvæsentlige Omstændighed, at de skulde have været fødte paa Dansk Bund. Men det er ikke med Fædrenelandskjerlighed som med de Planter, der kun kunne blomstre i en vis Jordbund og under en vis Himmelegn. Hele Jordkloden er den Godes Fædreneland, hele Menneskeslægten hans Landsmænd.

Men hvor lidet end en almindelig Caracteristik over Kjøbenhavns Indbyggere lader sig tænke, kan man dog angive enkelte Hovedtræk, uagtet de i Grunden maaskee ere de samme, som, under forskjellige Modificationer, caracterisere de fleste Residencers Indbyggere.

Ustadighed er eet af de første Træk, vi her blive vaer, og denne Egenskab strækker sig baade til offentlige Domme og Grundsætninger, almeent Bifald og almeen Dadel. Hvad man i det ene Aar afguder, nedriver man i det næste; hvad hele

Publicum taler om den ene Uge, er glemt i den efterfølgende; hvad man slaaer Medailler og opreiser Altarer for i det ene Decennium, taler man med største Ligegyldighed om nogle Aar derefter. Gjelder dette end ikke i alle, saa gjelder det dog i de fleste Henseender. Tusinde Kjendsgjerninger stadfæste min Mening, og et Tilbageblik paa den henrundne Tid vil vise os, hvorledes man gik over fra den ene Yderlighed til den anden.

Man behøver ikke at gaae længere tilbage i Tiden end til den Franske Revolutions Begyndelse. Hvilke besynderlige Phænomener frembragte ikke denne i vort Kjøbenhavn? Uagtet vi levede under den lykkeligste monarkiske Regjering, hørte Republicanismen dog til Dagens Orden. Man forgudede den nyfødte Franske Republik, da Glutten endnu laae i Bleen, og forfulgte saavel mundtlig som i Skrifter, enhver, der mistænktes for politisk Kjetterie, inden man endnu vidste hvad den ny Franske Democratisme kunde blive til. Strax ovenpaa denne politiske Manie fulgte en Reformations-Syge, der ikke sigtede til mindre end til at styrte Bibelens klippefaste, af Aartusinder hævdede Anseelse, og gjøre Voltaires, Humes og Riems Skrifter til Almuelæsning. Genie kaldtes enhver, der havde været under Tiltale, og Digternavnet kjøbtes for en Drikkevise, eller Elegie. Den, som skjændte meest paa Konger, opløftede Robespierre til Skyerne og talte haanlig om Religionen, var et Vidunder, et Universalgenie! Nidskrivter kaldtes Satire, Frækhed gjaldt for Frimodighed, og den, som gjorde det, der var hans Medmennesker helligt og dyrebart, til en Gjenstand for sin overgivne Dadlesyge, blev en Soel for mindre Maaner, og lønnedes med det Bifald, der ene skyldes Dydens og Sandhedens Talsmand. Det brogede Skyggebillede, som kaldtes Frihed

og Lighed, forsvandt, og et gustent Spøgelse kom i dets Sted; gjenfødte Republiker endte hvor de begyndte, og nu taug de største Democrater og Frihedsprædicanter, ja enkelte af dem gjorde sig endog en Glæde af, i fremmede Lande at kysse de Lænker, som de tilforn havde ivret saa meget imod, og hylde de Grundsætninger, som de før saa høiligen havde afskyet. Et ganske nyt System fremstod, som gjorde den herskende Tone ligesaa liden Ære som det forrige. — Men vi ville ikke videre forfølge den Række af Carricaturer, som Tidens Genius viser os her i sin Tryllelygte. Nok er det, at enhver, som har nogen Agtelse for Sandheden, maa tilstaae, at dette Malerie af den henrundne Tids Tone ikke er overdrevet. Var denne Tone end ikke altid den herskende, saa var det dog den, der fandt meest og almindeligst Bifald. Dog, til Ære for Kjøbenhavnere maa man ogsaa indrømme, at de med al den Ustadighed forene en Enthusiasme for det Gode, som overgaaer al Forestilling. Men denne Enthusiasme er kun et stærkt Blus. Ganske af sig selv kommer det sjelden frem; det maa tændes; og naar det eengang er optændt, maa man for Alting ikke forsømme, strax at benytte sig af Øieblikket. Det luer som den sprudende Vesuv i Begyndelsen, og truer, at fortære Verden; men det er, inden man veed et Ord deraf, slukket, naar man ikke i Tide søger at underholde det.

(Fortsættes.)

Nogle Betænkninger om Ordet Urkraft i Anledning af en Sproganmærkning af Hr. Molbech i Lærde Efterr. No. 15.

(Fortsat fra No. 60, og sluttet.)

I det angelsaxiske er ligesom i det islandske to saadanne Ord: 1) *ar* (isl. *ár*) f. Ex. *ar in marne*

ɔ: tidlig om Morgenen, *ærlice* aarle. Dette maa ingenlunde forblandes med *ær*, som betyder før, førend, og svarer til det holl. *eer*, tydske eher (og hvoraf *ærest*, holl. *eerst*, t. erst ɔ: først), om de end stundum bytte Form med hinanden i Skrivningen. Rimeligvis har Udtalen allerede i de ældre Tider vaklet imellem a og æ, til hvilket sidste den i det nyere engelske rent er gaaet over. 2) *or* (isl. *or*), som betyder af, fra, og bruges meest i Sammensætninger som *orblede* exsangvis, o. fl. Dette maa igjen adskilles fra *ord*, som er et Navneord, der betyder Oprindelse, Begyndelse, hvilket ogsaa ofte bruges i og udenfor Sammensætning, f. Ex. *ordbana* primus homicida, *ord mancynnes* origo humani generis; men da det ventelig er gaaet med Udtalen i Angelsaxisken, som i Dansken, at man ikke har ladet d høre, ligesom vi udtale Ord, Bord o. desl. uden d; saa finder man det snart skreven *ord*, snart *or*, f. Ex. or verees thas ɔ: initium dolorum haec. Ligesom isl. *Nordmenn* paa Angelſ. kaldes *Normenn*. Dette gav Anledning til den ulykkelige Forblandelse med det fraskillende *or*, og dette er Aarsagen, hvorfor de Tydskes ur forener begge Betydninger; men det vedkommer jo altsaa ikke de nordiske Sprog i ringeste Maade; efterdi det slet ikke har faaet den Betydning oprindelig fra *ár* eller *or*, som det nordiske vedkjender sig, men fra *ord* eller *or* i det angelsaxiske, hvormed det sidste af hine ved skjødesløs Udtale og Skrivning er forblandet. Men at hermed endnu oven i Kjøbet skulde forblandes Ur, som svarer til det tydske Auer i Uroxe, Urhane o. desl. det har vist Gram aldrig anet. Hvorledes man end vil forklare Oprindelsen til dette, saa sees klarlig, at det er noget ganske andet, deraf, at man aldrig er falden paa at sige Auersach, Auersprung o. s. v., men har stedse brugt dette Ord til visse især Dyrs Navne; saa og deraf, at det i lat. *urus* og angelſ. *ur* bruges som et eget selvstændigt Navneord. En Deel herom findes ellers hos Adelung og Frisch. Dog synes Adelungs Forklaring ikke alt for heldig; thi vel adskiller han ur i en Deel Betydninger, men glemmer at det er egne forskjellige Ord, ikke Betydninger af et og samme. Dernæst forblander han endnu et sjette Ord hermed, nemlig det svenske Navneord Ur, Regn, Uvejr, hvoraf Urváder

ligesom vi sige Regnvejr; det er kært han ikke forklarer et Ur, en Urnøgel af samme Rodord, et Ur bestaaer jo dog og ligesom en By af en Mængde og Mangfoldighed der virker en Bevægelse. Endelig sammenligner han det med det lat. *oriri, oriens, ordiri, urbs, ira,* med tysk hurtig og irren, madagaskarsk ur Regn, og malabarisk ur en Flække, en Stad. Langt smagfuldere og rigtigere forekommer mig hvad Frisch siger om Ur, hvoraf man tillade mig blot at anføre følgende: "... Vom Schottelio wurde endlich ur ganz förmlich unter die Teutschen kleinen Ergröserungs-Wörter aufgenommen. Da fingen die Sprach-Künstler, sonderlich einige Poeten, an mit diesem ur neue Composita zu machen und anszusäen, und freueten sich, daß die Sprach mit einem so schönen Fund bereichert" o. s. v. Taler en Tysker saaledes, hvad have vi da længer Vidnesbyrd behov? Videre at udvikle de flere Ord, hvoraf ur i Tysken er sammensmeltet, vedkommer ikke Modersmaalet, og behøves ikke heller, for at indsee, at det ikke med allermindste Grund kan kaldes nordisk, naar det faaer Betydningen oprindelig.

Stavelsen er f. Ex. i erlauben, erhalten o. s. v. er igjen noget ganske andet, og har nok stedse været en uadskillelig Afledningsstavelse; maaskee den er kommen af ver, ligesom ur iblandt andet skal være oprunden af vor; og dette bestyrkes endnu mere, naar man finder at mange af de Ord, som ere dannede med den i Tysken svare til holl. paa ver, saasom: *vervekken, verledigen, verklaaren, verbidden* ↄ: erwecken, erledigen, erklären, erbitten; men hvoraf den end er oprunden, saa har den neppe noget at bestille med ur; thi, hvorfor skulde den da i et og samme Sprog, og i de samme Ord være at finde i begge Former, som: Erlauben og Urlaub? og hvorfor skulde slige Ord adskilles i Bemærkelse? Dette er har vi for længe siden faaet ind i Dansken, og vi faae altsaa at beholde det; men det mangeformede Uhyre ur, har vi hidindtil hyttet os saa godt for, at jeg mener det nu aldrig var værd, at misunde Tyskerne deres Eneret til samme. Det synes vel at ville blive rart, om vi af alle andre Sprog kunde plukke ud, hvad der syntes os bekvemt, og pryde vort med

disse Skatte, især saadanne som Partiklen ur, der "er saa rig og udtryksfuld i Bemærkelser" at den kan betegne alskens dunkle og forvirrede, ja lige modsatte Begreber; men langt klogere vilde det dog nok være, at forædle og uddanne sit eget, end at udstafere sig med fremmede Fjedre. Og hvorfor eller hvori har vel ogsaa Urkraft ringeste Fortrin for Grundkraft, som er dansk; uden det just skulde være fordi det er tysk; thi, siger Peder Syv: "ligesom mange ville hafve noget nyt og sært i klæder og andet, enddog dend gamle maneer var tidt flux bedre, saa ville de og i sproget hafve det samme." Hvad det angaaer at vi have andre Ord, der ere ligesaa slette, da bør vi jo ikke forsmaae hvad vi i Sproget kan have ægte nordisk og dansk, fordi just alt ikke kan blive det; ret som Barnet, der arrigen slænger det ene Stykke bort, naar det ikke kan faae alt hvad det vilde. Om saadanne Ord som Kanon, Kanal o. s. v., der ikke skal være bedre end Urkraft, høre man ellers P. Syv, naar han i sine Betænkninger taler om de fremmede Ords Bortrenselse af Sproget. "Jeg mener ikke de fremmede oord, som af brugen nu ikke længer ere fremmede, hvilke vi ej kunde undvære, og de, som enhver i gemeen forstaar. .... Men jeg forstaar dennem, som nyligen ere indflikkede i vort sprog, og ere tilmed ufornødne i henseende, at vi have enten selv bedre, elder og lige saa gode, at bruge i steden. Disse bør med ald billighed, som de der ingen borgerræt, elder pas have, at forvises landet" o. s. v. Denne Forvisningsdom kunne vi da tryggeligen istemme over Urkraft, med samt Urstof og Urtid og det hele Urslæng; og i det Sted tage til Takke med Grundstof, Grundvæsen, eller bruge Tillægsordet oprindelig, og saaledes læmpe os igjennem med vort eget.

Var endog ur i den Betydning oprindelig beslægtet med det nordiske ár tidlig, som det efter foregaaende slet ikke er; saa er dette allerede tabt i Dansken, saanærsom i Aarle og Arilds, to Ord, der selv ere gamle nok, samt i aarvaagen; og saa optages det desuden her ikke i den nordiske, men i den tyske Form. Det er bekjendt, at jo længere man gaaer tilbage i Tiden, jo større Lighed opdager man imellem den nordiske, saxiske og tyske Sprogklasse, der

formodentlig har forholdt sig til hinanden omtrent som nu Islandsk, Svensk og Dansk; men ved den senere Adskillelse kan mangt et Ord være tabt i et af disse, men beholdt i et andet; og nu er det et stort Spørgsmaal, hvorvidt man har Ret til at opfriske slige Ord paa ny, og saaledes forstyrre og sammenmænge Dialekterne? Det isl. *jafn* f. Ex. heder paa Dansk jævn, og paa T. eben; af hint dannes *jafnan* ligesom af dette Ebene ɔ: en Slette; men hvo vilde vel nu tillade en Digter at kalde en Slette paa Dansk en Jævne? om det end stundum kunde give nok saa dejligt et Rim paa hævne, nævne o. desl., eller i anden Henseende gjøre nok saa god Tjeneste. Thi paa den Maade kunde vi jo kjøre hele det tyske Sprog herind, eller i det mindste saa stor en Del, at vort Tungemaal vilde tabe den sidste Gnist af sin nordiske Aand, og blot blive en Dialekt af Tysken. Sandelig en herlig Sprogberigelse, om Efterkommerne skulde sige undføre, undarve, unddække o. s. v.! og disse maatte endda regnes for gode imod hine Urord eller Uord; thi her er ent i sin nordiske Form und, men hine have ur i sin ramtyske Skikkelse. Kan derfor noget siges at haane nedværdige vort gode, ædle Tungemaal, da bliver det dog unægtelig sligt Forsøg paa at ville udrydde dets nordiske Særkjender; og dobbelt stor bliver denne Brøde naar den oprinder af frit Forsæt, der vidner om en dyb Ringeagt for Nationens ypperste og helligste Eiendom — Sproget *). At de Svenske have endel Ord paa ur, kan ikke forpligte os til at fortyske vort Tungemaal; det svenske har dog saa mangen Levning af Nordens gamle og herlige Sprog, som vi savne; saa at vi neppe bør misunde os selv den Smule af samme vi endnu kunne have. Ikke heller synes man i andre Tilfælde ret at ville ænse det svenske "med vort af alle meest beslægtede Sprog" naar man endelig vil, at der efter Tysken skal skrives sjelden og Selskab med e, da hin dog i Sv. heder sällan og paa Isl., hvoraf vort sjælden kommer, sialdan; dette derimod heder paa Sv. sällskap, og kommer dog ikke af en Sæl, Sælhund, men af at sälla ɔ: forene, slaae sig til; et Ord, som stundum høres blandt Almuen i Fyn under Formen at sælde (eller sæjle)

*) See Hr. Molbechs Ideer om Historie og Historieskrivning 9 S.

sig sammen ɔ: slaae sig sammen. At det ogsaa er nærbeslægtet med det tyske tilsvarende, nægter ingen; men hvad behøves det at gaae til Tyskland, naar man kan hente en nærmere Forklaring i Norden.

R. K. Rask.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Den høisalige Konges Liig bisættes i Dag d. 14de i Garnisonskirken i Rendsborg. Borgerskabet skal paradere, og der ringes den Dag ikke med Klokkerne førend ved det til Bisættelsen bestemte Klokkeslet, hvorpaa der vedblives med Ringningen indtil Høitideligheden aldeles er endt. Efter Allerhøieste Befaling skal Sørgetalen holdes af Superintendenten Adler i Hertugdømmet Slesvig, over 2 Sam. 8 Cap. 15 v. "Saa var David Konge "over al Israel, og David gjorde Ret og Retfær-"dighed for alt sit Folk." I den øvrige Deel af Landet skal der ikke holdes Liigprædikener, førend Omstændighederne i Tiden tillade at henbringe det Kongl. Liig til Begravelserne i Roeskilde Domkirke. De Deputerede og øvrige Embedsmænd i Collegierne, som endnu ere blevne tilbage i Rendsborg i Anledning af denne Høitidelighed, tiltræde Tilbagereisen til Kjøbenhavn saasnart Bisættelsen er gaaet for sig.

Hr. Prof. Engelstoft har nu udgivet et fortræffeligt Skrift under Titel: Tanker om Nationalopdragelse, betragtet som det virksomste Middel til at fremme Almeenaand og Fædrenelandskjerlighed. — Blandt de mange ypperlige Ideer, som i dette Værk fremsættes med en Rousseaus Veltalenhed og patriotisk Varme, findes især S. 258 til 261, hvor Forf. taler om Nationalfæster, følgende Forslag, der fortjener at realiseres: "Med Hensyn til vore Indretninger, siger Forf., vilde det, efter min Formening, være en ligesaa smuk som hensigtsmæssig Handling, hvis ethvert Sogn engang om Aaret paa en høitidelig Maade fornyede Erindringen om dem af sine Børn, der fandt en ærefuld Død ved Fædrenelandets Banner. Jeg forestiller mig, at i hver Sognekirke hæver sig en simpel Steencolonne. Paa den eene Side staae indgravede de faldne Krigeres

Navne, som vare fødte i Sognet, med nøiagtig Opgivelse naar og hvor de faldt. Dens Spidse er prydet med Faner, Vaaben, Krandse og andre Seierens og Ærens Sindbilleder. Sognets hele unge Mandskab er forsamlet under Øvrigheds, Fædres, Læreres Øine og Anførsel. Det festlige i Optoget forhøies ved passende Musik og Sange. Alle Gemytter ere i høitidelig Stemning, Alles Blik henvendte paa det Mindesmærke, Fædrelandet reiste sine troe Sønner, hvor den ene maaskee læser en Faders, den anden en Broders, Slægtnings eller Vens Navn. Præsten fremtræder. Hans Tale er varm som hans Hjerte. Han skildrer Fædrenes høimodige Opoffrelser, paaminder om Fødeland, Pligt og Dyd, opregner dem, som her fortjente sig et Æremæle, fortæller, hvad de gjorde, priser deres Mod og anbefaler deres Exempel. — Skulde vel en saadan Scene, understøttet af andre hensigtsmæssige Foranstaltninger, kunne forfeile sit Øiemeed? — Skulde den varme Yngling paa denne Dag skue og høre, uden at sværge hos sig selv, i Liv og Død at blive Fædrenelandet tro som hine?"

Aarhuus d. 7de Maji. Den 5te Maji om Aftenen Kl. 11½ hørtes her i Aarhuus Canonskud, som formodedes at være i Norsminde eller Saxild Bugt. Strax blev foranstaltet 2de Vogne, hvorpaa Hr. Oberst-Lieutenant Kyhle, Capitainerne Langeland og Nørbye, samt Lieutenant Fogh, begave sig hen hvor Lyden synes at komme fra, for i Tilfælde af Landgang at assistere deels ved det der detascheerte Landværn og deels ved Kystmilicen. Endeel af det her indqvarterede Infanterieregiment de la Princessa begav sig strax med megen Munterhed paa Veien, og 2den Bataillon, som er indqvarteret paa Landet, samledes og deels ved at høre Canonskuddene, deels ved at see Baunene brænde. Ved Ankomsten til Norsminde befandtes, at de Skud man havde hørt, kom fra vores der havende bevægelige Batterie af 2 Canoner, som havde fyret paa en Engelsk Baad, der kom ind i Havnen og vilde borttage en liden Jagt fra Samsøe, som laae der og ladede Muursteen. Det lykkedes rigtig Engelskmændene at komme i Besiddelse af Jagten, skjønt Skipperen og hans Folk laae ved Skibet og indladede Steen, da disse gik strax i Land, hvorefter Engelskmændene kappede Ankertouget og gik tilseils med Skuden. Medens dette skede fik Artilleriet Canonerne ud og fyrede paa Skibet. Skuddene vare saavel rettede, at de beskadigede Skibet en Deel, og Engelskmændene maatte forlade samme da de i deres Angst kom til at sætte det paa Grund. I Dagningen gik man ombord, og fandt at Røverne i deres Hastighed havde efterladt sig en Øre, som var faldet af Skaftet, 2 Hukkerter og 3 Patrontasker, hvori vare skarpe Patroner; paa Patrontaskerne saavelsom paa Hukkerterne stod G. R. Førend de forlod Skibet, sloge de Skipperens Chatolklap i Stykker, og toge hvad der var af Papirer og Penge, tilligemed hvad de forefandt i Kahytten af Klæder &c.

Vor Litteratur er atter blevet beriget med et interessant og vigtigt Skrivt, under Titel: Island i det attende Aarhundrede, historisk-politisk skildret ved Justitsr. M. Stephensen. Af dette sees, at Islands Befolkning var, efter Folketællingen 1801, 47,207 Sjele; 4761 Jorder vare ialt kun beboede. Aar 1806 udførtes 4335 Skp. virket Fisk, 2495 Td. Tran og 813 Skp. Uld. Uldgarn er et nyt Industrieproduct, der dog ene har hjemme i de Egne, hvor man sætter vedbørlig Priis paa Faareavlen.

Odensee d. 10 Maji. Ved en ulykkelig Ildebrand afbrændte i Løverdags i Ellerup Bye, paa Mullerup Gods her i Fyen, 9 Gaarde og 10 Huse. Den for Dannemark ved store Ildebrande saa ofte uheldige Syd-Ostvind rasede ogsaa den Dag saa stærk, at al Rednings-Anstalt var forgjeves, saa at endog adskillige Kreaturer skulle være indebrændte.

Udenlandske Efterretninger.

I Paris tales nu meget om Paven og hans Vægring for at nedlægge Kronen.

Senatoren Lucian Bonaparte er under det antagne Navn General Bouilly ankommen til Florenz. Man skulde næsten troe, at hans Ankomst did, staaer i Forbindelse med Øieblikkets store Begivenheder.

Den Engelske Sloop Sappho har i Nærheden af den Engelske Kyst ved Flamborough-Head opbragt den Danske Caper Admiral Juel, Capitain Jürgensen. Den forsvarede sig tappert en halv Time.

Ogsaa de Azoriske Øer *) ere nu efter en Overenskomst med Portugal blevne tagne i Besiddelse af de Engelske.

I Ungern lever en Enke ved Navn Orbon, som er 120 Aar gammel og som endnu i sit 90de vilde gifte sig igjen; men Præsten negtede at vie hende, da han ansaae hende for udygtig til at føde Børn, og Ægteskabets Hensigt altsaa ikke opnaaes derved. Men den Gamle svarede: at hun, om han ikke vilde vie hende, vilde hjelpe sig uden Vielse. — I samme Land lever ogsaa en Olding paa 115 Aar, som endnu er temmelig rørig. En Linnedvæver, navnlig Szekarez, som nylig døde der i en Alder af 115 Aar, huggede endnu Brænde 3 Dage førend han døde.

Kongen af Spanien har d. 11 Martii ladet udgaae en Befaling, at alle Svenske Undersaatter skulle inden en Maaneds Forløb forlade Riget.

Den Franske Keiser har tilladt, at der fra alle Rigets Havne langs med Kysterne af Lyon, og især Cette, maa udføres Korn til at forsyne Havnene i Catalonien.

Franske Tropper have nu besat Oporto.

Listen over de Marchaller og andre fortjente Officierer, som Keiser Napoleon har udnævnt til Hertuger, er nu færdig. De nye Hertugdømmers Dotation tages fra Domainer i Italien, Polen og Vestphalen. Indkomsterne ere fra 40,000 til 250,000 Franker aarlig. De Souverainer, i hvis Stater disse assignerede Domainer ligge, kjøbe samme til sig i en Tid af to Aar til 5 PC. Afbetaling af Beløbet. Pengene for samme afleveres i det Keiserl. Skatkammer i Paris. De paa denne Maade doterede Hertuger, Førster 2c. kunne paa samme Vilkaar tilkjøbe sig Godser i Frankrige, hvortil det Keiserl. Skatkammer da forstrækker dem med Penge. Man anslaaer de rede Penge, som paa denne Maade komme udenlands fra ind i Frankrige, til 100 a 150 Mill. Ved denne Operation ville Priserne paa Godser i Frankrige stige overordentlig.

*) De ligge i det Atlantiske Hav og bestaae ialt af ni, hvoriblandt San Miguel er den største, meest befolkede og dyrkede. De have 142,000 Indbyggere, Overflødighed af Korn og Vine, og en Mængde Hamp. Man anseer dem for Maderas og Lissabons Kornmagazin.

I Braunau er uformodet ankommen den Befaling, at Fæstningsværkerne skulle sløifes. Det skulde allerede tage sin Begyndelse den 2 Maji.

I alle Russiske Havne i Krim og ved det sorte Hav sættes Krigsskibene i seilfærdig Stand. Man vil beskyde dermed alle Tyrkiske Stæder og Havne, dersom Freden ikke kommer istand.

Moniteuren indeholder 3 vigtige Actstykker angaaende de Spanske Anliggender, nemlig: 1) En Beretning, dateret Aranjuez d. 13de Martii, fra General B. de Mouthion, til Hs. D. Storhertugen af Berg, Keiserens Lieutenant, Commandant over hans Armee i Spanien, hvori samme beretter H. D., at han har overleveret Dronningen af Hetrurien hans Brev, og at han derpaa har havt en mundtlig Samtale baade med Hendes Maj. og med Kongen og Dronningen af Spanien, hvori Kongen viste at være meget rørt over Storhertugens Deeltagelse i hans Ulykke, der er saa meget større, som den var stiftet af Sønnen mod Faderen 2c. 2) Et til ovennævnte General leveret Brev fra Kong Carl den Fjerde til Keiser Napoleon, hvori Kongen erklærer, at han aldeles kaster sig i sin høimodige Broders og Vens Arme og overlader Høistsamme at afgjøre hans, Dronningens og Fredsførstens Skjebne. 3) En Protestation mod den aftvungne Tron=Frasigelse saaledes lydende: Jeg protesterer og erklærer, at mit Decret af 19 Martii, hvorved jeg frasiger mig min Krone til Gunst for min Søn, er en Handling, som jeg er bleven tvungen til, for at forekomme større Ulykke og spare mine høitelskede Undersatteres Blodsudgydelse. Den maa følgelig betragtes som ugyldig (de nulle valeur).

Fredsførsten skal være ankommen til Bayonne.

Ostfriesland og Jever, som ere blevne indlemmede i Kongeriget Holland, maa for Aaret 1808 betale 2 Mill. Gylden.

Endnu 50,000 Mand Franske Tropper i Italien have faaet Befaling at marchere til Spanien.

Marchal Soult er ankommen til Stralsund.

Den Flotille, som Admiral Hellstern har ladet brænde ved Åbo, bestod af 65 Canonbaade og andre Fartøier, og en Fregat paa 16 Canoner.

Deyen i Algier har nylig udøvet en Handling, som Engellænderne aabenbar synes at være Ophavsmændene til. Den 22 April lod han den Svenske, Hollandske og Danske Consul sige, at de skulde bringe ham hans Foræringer, og begjerte af den Americanske Consul i Erstatning for 9 Algierer, som et Americansk Skib havde taget til Fanger, 18,000 Pjastre (altsaa 2000 Pjastre for Stykket!!). Han paastod ogsaa, at det havde kastet Equipagen over Bord, i samme Øieblik, da det selv skulde angribes af en Algiersk Corsar. — Den Svenske Consul lovede strax at sende Foræringer, og i Betragtning af det ømme Venskab mellem Algier og Engelland, lod Deyen ham løbe. Den Hollandske sagde, at han ventede en Befaling fra sit Hof: og at han ikke kunde bringe Foræringer, førend han havde modtaget denne. Deyen svarede, at dersom han ikke ved Courerens Ankomst, som ventedes hvert Øieblik, fik sine Foræringer, saa vilde han lade baade ham og hans Børn lægge i Lænker og sende paa Arbeide. — Den Americanske Consul havde endnu ikke faaet den officielle Efterretning om den Fornærmelse, Deyen klagede over, og anmærkede, at han, uden hans Regjerings Tilladelse, ikke kunde betale de forlangte 18,000 Pjastre. "Naar Du ikke betaler dem" svarede Deyen, "inden 4 Dage, saa lader jeg Dig lægge i Lænker; det være da at Du leverer mig 9 Americanere, som jeg skal lade hænge op paa Bab-Azouns Porte." — Tilsidst sagde den Danske Consul, Capit. Ulrich, at det Skib, som skulde bringe Foræringerne, var bleven opbragt og confisqueret af Engellænderne, og at den Egelske Agent selv havde tilstaaet det. Han bad Regjeringen om Frist; men Deyen lod ham midt i Palladset paagribe af Sbirrer og strax, under en barbarisk Hobs vilde Skrig, bringe i Fængsel. Her saae man denne agtværdige Mand i sin Statsuniform blandt Slaver, betynget med 60 Pund Jern. Hr. Ulrich var urokkelig og uforsagt. Han lod sig nøie med at anbefale sin Kone og sine 5 Børn. Omsider lod Deyen sig af alle Europæiske Consulers ivrigste Forestillinger overtale til at frigive Hr. Consul Ulrich. Da man aftog hans Lænker fandt man ham arbeidende blandt de andre Slaver. Disse behandles her med det frygteligste Barbarie. I Fængslerne fandtes 450 Portugisere, som Hoffet i

Lissabon ikke har sendt nogen Hjelp og som den Algierske Regjering ikke har tilstaaet nogen Understøttelse. Deres Forfatning er høist beklagelig. Officiererne maa arbeide ligesom Matroserne, og ere udsatte for de største Forhaanelser. En stor Deel Neapolitanske Slavers Tilstand er ikke mindre beklagelig. Deyen, som gjør Regning paa, at erobre Tunis i det første Feldttog, haaber at finde der 3000 Europæiske Slaver, for hvis Frigivelse han vil bestemme høie Priser. — Medens Europæerne nu i saa mange Aar have bekriget hinanden indbyrdes, have tre usle Røver-Stater lige indtil dette Øieblik kunnet foreskrive de mægtigste Europæiske Regenter vanærende Love, og behandle deres Undersaatter paa det grusomste. Istedet for at de bekrige hinanden indbyrdes skulde de heller anvende deres forenede Kræfter paa at udrydde denne Røver-Rede. Men da kunde de rigtig nok ikke bruge den som et gjensidigt Tugtens Riis, og det er det, som de fleste Stater i Europa saa gjerne ville.

Videnskabelige- og Konstefterretninger.

Den physicalske Classe af det Franske Institut har nu givet en Beretning om den anatomiske Deel af Dr. Galls og Spurzheims (?) System. Den er forfattet af Couvier, Sabathier, Portal, Pinel og Tenon. Af samme sees, at Galls Lære virkelig indeholder meget Nyt, omendskjønt den ikke er fri for Vildfarelser. De have deelt den i 10 Classer. Nogle af disse have de aldeles forkastet, og om andre siges: at de ere opfundne af ældre Tydske Anatomikere. Derimod findes ogsaa nogle Sætninger i dette System, der ere ganske ny, og give Anatomien en ny Skikkelse. Denne Beretning skal, saavelsom Afhandlingen, trykkes paa Institutets Bekostning.

Guyton Morveau har bevist: at Wedgewords Leer-Pyrometer er et usikkert Middel til at bestemme en stor Ildhede, men at et Pyrometer af Platina svarer langt bedre til Hensigten.

Academiet i Lissabon har ønsket at optage General Junot til sin Præsident, og tilstillet ham Diplom som Æresmedlem. Han har antaget det sidste, men ikke Præsident-Titelen.

I Paris opholder sig en Spansk Chemiker, som Keiseren har overdraget, at anstille Forsøg med at uddrage Sukker af Spanske Vindruer.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Femte Aargang. No. 63.
Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.
Tirsdagen den 17 Maji, 1808.

Kjøbenhavn i det nittende Aarhundrede.

(Fortsat.)

Kjøbenhavns Indbyggeres prisværdige Egenskaber. — Deres lette Sind betragtet fra sine gode Sider.

Kjøbenhavn giver ingen Residence noget efter i at vise Mod og Energie, naar det gjelder Landets Tarv, og ædel Gavmildhed, naar den sande Trængende fordrer Bistand og Hjelp. Man gjør vore Medborgere Uret, naar man stundom i Skrifter og fra den geistlige Talestoel paastaaer, at Fædrenelandskjerlighed er hos os en tom Lyd og Godgjørenhed en sjelden Egenskab. Erfaringen gjendriver denne haarde og ugrundede Beskyldning. Fortære Luerne en vindskibelig Borgers eller Landmands Huus og Eiendom, saa behøver man kun i vore Tidender at anraabe den offentlige Medlidenhed, og strax indstrømme Gaver i Mængde. Aldrig er nogen Vennekreds samlet til Munterhed og Glæde, uden at tænke paa lidende Brødres Kaar og at offre paa Penias Altar. Da vor Konges Borg lagdes i Aske kappedes Folk af alle Stænder om at nedlægge deres Skjærv for Tronens Fødder, og Tyendet selv sluttede sig fast til denne store og skjønne Kjæde. Da saa mange af vore kjekke Søkrigere saaredes i Aaret 1801, ydede ædelmodige Borgere dem den rundeligste Hjelp og Understøttelse. Og selv i dette Dieblik, hvor saa mange have mistet deres Formue, hvor de fleste Næringsveie ere standsede og Udsigterne i Fremtiden taagede og uvisse, selv i dette critiske Dieblik, hvor den meest Gavmilde kunde fristes til at være paaholden, besjeler Tanken om Fædrenelandets Tarv og Ulykkeliges Redning alle Hjerter. Tillidsfuld til Gud og Kongen bringer enhver, efter bedste Evne, de skjønneste Offere. Hvilke herlige Mindesmærker om Kjerlighed til Fødelandet ere ikke de Optegnelser over Bidrag til en ny Flaade, som Admiralitetet lader bekjendtgjøre? Hvad gjorde da Kong Svends stolte Dannequinder, som Mallings Pen og Abildgaards Pensel har foreviget, mere end Nordens Mænd og Qvinder gjøre nu? Hvilken herlig Aand herskede ikke i Kjøbenhavn under den sidste ulykkelige Beleiring? Hvad kunde der ikke

have været udrettet med en saadan Aand, dersom den tilfulde var bleven benyttet? Med hvilken Rolighed og Tilfredshed saae ikke Kjøbenhavns trofaste Borgere Vindskibelighedens Boliger gaae op i Røg, da de endnu kunde øine et Glimt af Haab igjennem Raadvildhedens mørke Skyer? Her er ikke Stedet, at holde nogen Lovtale over vore kjekke frivillige Corpser og vore brave Borgeres mandige og trofaste Forhold i hiin Rædselstid. Fremmede have beundret deres Standhaftighed; Efterverdenen vil dømme dem efter Fortjeneste. Nutiden bedømmer altid kun Handlingen efter Virkningerne; svare disse ikke til dens Forventninger, saa glemmer den let de stolteste Opoffrelser. — Dog Skade, at disse herlige Egenskaber, som jeg forhen har anført, kun ere et Blus, der først maa optændes, og dobbelt Skade, at man deels saa sjelden gjør sig Umage for at tænde det ved passende Midler, deels ikke vaager over at underholde det, naar det eengang er optændt. Prof. Engelstoft har nylig gjort os opmærksomme paa disse Midler i et ligesaa lærerigt som interessant Skrift. Hvor langt er ikke Nationalopdragelsen endnu tilbage hos os?

Man vil maaskee ved første Øiekast ikke kunne forene hine høie Egenskaber med den Ustadighed i Caracteer og Grundsætninger, jeg forhen har paaanket. Men det er med hele Borgersamfund som med enkelte Caracterer. Verden kan for saavidt være tjent med den Urokkelige, som, bestandig handlende efter faste Grundsætninger, under alle Omstændigheder bliver sig selv liig. Til at udføre Planer, hvortil der blot kræves Standhaftighed, er han saare vel skikket. Men denne Caracteerfasthed er sædvanlig ogsaa forenet med en vis Kulde, en vis Ligegyldighed for de blidere Følelser, der have deres første Udspring fra et muntert og let Sind. Den Flygtiiges Hjerte staaer aabent for Indtryk, som er fremmede for hiin. Liig Bien flyver han fra Blomst til Blomst, suer lidet af hver og meget af alle. Medfører denne Egenskab end store Ubehageligheder, saa har den ogsaa sine gode Sider. Hvad vilde Staten, Næringsveiene, ja Sindet selv blive til, dersom den største Deel Mennesker i Kjøbenhavn ikke lykkeligviis var begavet med den store Konst, i fuld Fiirspring at sætte bort over Bakker og Grøvter paa Livets Alfarvei? Vel nedtrædes derved ofte mangen en herlig Blomst, mangen en beskeden Viol, der skjuler sig i Græsset; men hvor hastig kommer man ikke tillige forbi de Tjørne og Gifttyder, som denne Vei er bedækket med? Vore strænge Moralister dadlede saa meget Hovedstadens Indvaanere, fordi de strax efter Kjøbenhavns store Ildebrand 1795 strømmede skareviis ud til Dyrehaugen, og, nogle Maaneder efter Bombardementet, vare færdige at trænge hverandre ihjel for at faae Comoedie-Billetter. Men lader os betænke, at den Konst at glemme, er stundom ligesaa nødvendig for Mennesket som den Konst at erindre. Hvor kummerfuldt vilde Livet ikke være, dersom man bestandig skulde tænke paa overvundne og forestaaende Farer?

Et flygtigt og let Sind er altsaa nødvendigt i enhver stor Stad og ethvert stort Samfund, hvor store Gjenvordigheder saa let indtræffe. De sorte Billeder, der svække Modet, maa ud af Sindet,

om de ogsaa skulde drives ud med Pauker og Trompeter, og Ting, som minde om sovende Ubehageligheder, maa glemmes, om end mange, der opvække gavnlige Erindringer, skulde gaae med i Købet.

Men ogsaa dette Letsind bør have sine Grændser. Naar det gaaer for vidt, bliver det høist skadeligt for Konsterne og Videnskaberne og alt hvad der bidrager til Menneskehedens Forædling. Geniet døer hen uden Opmuntring, og dets bedste Værker drive bort med Tidens Strøm. Alting er periodisk, alting beregnet efter Oieblikkets Krav. Det Store fortrænges af det Smaa, det Vigtige af det Ubetydelige. Vore Historiemalere have sædvanlig endt deres Bane med deres akademiske Præmie- og Medlemsstykker; vore Kobberstikkere maa arbeide efter Døgnets Smag, naar de ville fortjene Brødet; vore Skribentere maa ofte rose hvad de i Hjertet ringeagte, og bestandig istemme Døgnets foranderlige Tone, naar de ikke aldeles skulle glemmes. (Fortsættes.)

Noget mere om Urkraft og Partikelen ur, om den danske Etymologie, om Gram og det islandske Sprog m. m., i Anledning af Hr. Rasks Betænkninger.

Magis esse quam videri.

Sandhed kan aldrig andet end vinde ved at betragtes fra flere Sider. Hr. R. K. Rask fortiener derfor Tak af enhver Dannersprogets Elsker og Dyrker, som den der ei skyede nogen Møie, selv den meest overflødige, for at bidrage til Oplysning af den omtvistede Partikel. Som Etymolog har han givet sin Stemme i Sagen, hvortil jeg ingenlunde vil nægte ham Rettighed. Langt fra at maale mig med Hr. Rask i alt hvad der hører til Kundskab om de ældgamle Levninger af den

danske Tunge, som Islænderne have bevaret os: erkiender jeg gierne, hvor langt jeg maa staae tilbage der, hvor det ene og allene kom an paa, tilgavns at kunne Islandsk. Men det være mig tilladt at sige: vi tale nuomstunder dansk, og ikke islandsk; til at svinge Kritikens Svøbe over det danske Sprog, hører noget mere end at forstaae Islandsk. Med al den, formodentlig paa Følelse af sin Styrke grundede Selvtillid, hvormed Hr. R. vil bringe mig til Taushed i alt hvad der angaaer Sprogets Oldsager; ja hvormed han hos selve Gram vil aabenbare Bommere i Sproggrandskning: synes han reent at glemme, at der vil saare meget til at kunne Alt, og at man i de allerfleste Tilfælde maa lade sig nøie med at vide noget. Vel er det mig ikke bekjendt, om en saadan Alvidenhed kan hentes i det islandske Sprog; men det forekommer mig temmelig usandsynligt. Hertil kommer endnu en anden Omstændighed. Saa opbragt Hr. Rask synes at være paa det uskyldige Urkraft, saa er han det ikke meget mindre paa den, som i et ledigt Oieblik faldt paa at tage dette Ord i Forsvar. Hvad lønlig Forbindelse mon der kan være imellem Partikelen ur og Kritiken over Hr. Dr. Badens Griffenfeld? — Dette bliver først ret klart, naar man kjender Hr. Rask og hans personlige Forhold, hvorom staaer at læse i Fortalen til Hr. Prof. Nyerups Udgave af Resens Edda.

Hvad der først i Hr. Rasks lærde Farrago lægges mig til Last er, at jeg har beraabt mig paa Gram, som den der først viiste os hvad Arild betyder, og som i den Anledning har vedrørt Partikelen *ur* eller *ar*. Med den Overbeviisning, at en Begynder i etymologisk Sproggrandskning ei bør tiltroe sig større Evne til at trænge ind i Sprogets Antiquiteter, end Mænd af en giennemskuende Aand og dyb Lærdom, hvilke herpaa havde anvendt deres meste Levetid — med denne Overbeviisning, troede jeg med Tryghed at kunne bygge paa saadanne Mænds Opdagelser; i det mindste saalænge til deres Stemmes Ugyldighed var beviist. Hvad jeg forstaaer ved at bygge paa saadan Grund, behøver vel neppe Forklaring. Det udelukker ikke Selvtænkning, det medfører ikke slavisk Efterfølgelse. Det var vist nok beklageligt, om store Mænd aldrig kunde finde andre Efterfølgere end dem, som stirrende med ufravendte Oi-

ne i deres Fodspor, vare magelige eller indskrænkede nok til aldrig at vige fra den Vei, som hine havde banet. Men en saadan Vandring er mig ligesaa modbydelig, som det vilde tykkes mig en uværdig Forlystelse, at betiene mig af den første den bedste Høi, der paa Veien mødte mig, til fra dens Top med et triumpherende Smiil at see min store Forgænger et Øieblik over Hovedet. Snart maatte jeg jo igjen stige ned, ifald jeg ellers agtede mig videre frem; og mon jeg da ikke maatte forekomme mig selv mindre end før?

Grams Navn som Sproggrandsker, som Kritiker, som Etymolog staaer alt for fast til at jeg skulde troe, at der behøves Henrykkelse for at beundre ham, eller at nogen med Rette kunde beskyldes for blind Antagelse, fordi han saae med Grams Øine, hvor denne uimodsigeligen har seet rigtigt. At Gram besad dyb Indsigt baade i det angelsaxiske og islandske Sprog, — i hvad menneskelig Videnskab besad han ei denne? — veed jeg saavel af andres Dom, som af egen Erfaring; men i hvilket af disse Sprog han var stærkest eller svagest, vilde jeg aldrig driste mig til, saa afgjørende at bestemme. Hr. Rask er heri af anden Mening; thi at ville er hos ham Hovedsagen.

Han vil ogsaa, at det islandske Sprog er Hovedkilden til al dansk Etymologie. En vigtig Kilde er det vist nok; men ikke den eneste. Vi ære det islandske Sprog for dets indvortes Værd, for det Præg af høi Reenhed og Ælde, som det bærer; vi ære det, som de tre nordiske Rigers fælles Modersprog; men spørge vi: hvad Tidspunkt, kan man angive som den, da der i Danmark taltes reent Islandsk? — da maae vi, efter forgieves Møie, tilstaae, at dette ei lader sig besvare *). Undersøge vi derimod vort Modersmaal, som det nu tales i de forskjellige danske Provindser, og i Aarhundreder har været talt og skrevet — studere vi dets Historie saa høit op i Tiden, som dets ældste Levninger række, da finde vi snart: at det islandske Sprog, om det kan kaldes den første, saa dog vist ikke den eneste Kilde til dansk Etymologie, eller til Grandskning i det nærværende Danske Sprogs Herkomst og Oprindelse. Vi finde ikke sielden høist overraskende Liigheder og Overeensstemmelser imellem det danske Sprog og det uddøde Angelsaxiske, det gamle celtiske eller cambriske som tales i Wales, det nuværende engelske, og det nedertydske eller plattydske Sprog (ei at tale om flere af de tydske Dialekter, eller om det Gothiske hos Ulfilas), som tydeligen vidne om et Slægtskab, der vel heller aldrig endnu har været omtvivlet. Aldrig vil man vel kunne trænge saa dybt ind i Sprogenes Historie, at man kunde tilstrækkeligen oplyse og forklare dette Slægtskab; men derfor er det ikke mindre til, og maa, naar vi grandske i det danske Sprogs Historie, ingenlunde glemmes. Her have vi store og vigtige Hjelpemidler til den danske Etymologie; her have vi Overeensstemmelser, der ere saa i Øine faldende, at de ei kunne oversees uden af den, som forsætligen intet vil see; her finde vi, naar vi studere vort Modersmaal, som det nu er, Liigheder, der nødvendigen ofte maae lede os paa frugtbare Spor. Det angelsaxiske Sprog bør den danske Sproggrandsker saameget mindre oversee; da vi i dette Sprog have langt ældre skriftlige Mindesmærker end i det Islandske. At ville paastaae, at hine Sprog alle kunde være udrundne af vort eller af det Islandske, ansees i vore Dage for hvad det er: en latterlig Indbildning. Ved slig utidig Patriotisme bringe vi os ligesaa liden Hæder, som ved Hypotheser, der ei ere byggede paa Grunde og Kiendsgierninger; men blot paa forudfattede Meninger. Til disse hører vel ogsaa den Grille: at det danske Sprog af ingen Kilde bedre vilde lade sig berige, danne og bringe til sit Fuldkommenheds-Maal, end af det islandske Sprog. Vi ville lade denne Grille staae ved sit Værd; men besønderligt nok! see vi os om i vort Sprogs og vor Litteraturs Historie, giøre vi os bekiendt med de Skribenter, saavel Prosaister som Digtere, der allermest have bidraget til at forædle, berige g culti-

*) Gram gaaer saa vidt at han troer, de tre nordiske Riger og deres vidt adskilte Lande og Provindser have, skiøndt med et og samme Sprog, dog stedse været adskilte i Dialecter. Han beviser, at det isl. Sprog i ældre Tider har været mere forstaaeligt for Danske, end nu omstunder; men heraf, siger han, følger slet ikke at vi her i Danmark have talt den samme Mundart, som Islænderne: thi man kunde da og slutte, at Polsk og Russisk var et og samme Sprog, fordi de til Nød lade sig forstaae indbyrdes. Danske Ord forklarede af det Engelsaxiske. Vid. Selsk. Skr. T. V. p. 128.

vere Sproget til den Grad, at det selv efter Jenischs Tilstaaelse ikke giver det tydske meget efter — da finde vi, at disse netop vare saadanne, der mindst have giort det islandske Sprog til deres Hovedsag. Men det var Mænd, hvis philosophiske Aand trængte dybt ind i Sprogenes Natur, og saae deres Forædling i en høiere Betydning, end den, som Ordstrid og Ordkløveri giver; Mænd, som forenede Smag med Kritik og Genie med Lærdom, som vare Organer for Tidsalderens Cultur, fordi de med en levende og virksom Aand havde fattet den; Mænd, som skreve skiønt, fordi de tænkte skiønt, og under hvis Pen Sproget dannedes og forædledes, fordi Muserne førte den, hvilke man aldrig fandt hos den, der giorde tør Ordgrandskning til sit eneste Studium.

(Sluttes i næste No.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Hr. Justitsraad Stephensen har i sin nylig udkomne Bog om Island givet os et tro Malerie af Oplysningens og Sædernes Tilstand i dette Land. Oplysningen har havt der god Fremgang, trods de mægtige Hindringer, som Cabaler hidtil have lagt i Veien for den. Men disse arbeide stedse paa at nedsætte ethvert nyt, opbyggeligt og godt Skrift i Almuens Øine, og indbilde den, at den, omhyllet af gamle Landsvaner og taabelige Fordomme, ene kan leve lykkelig. En stor Deel af Præsteskabet foretrækker endnu den høistforargelige, over 200 Aar gamle Graduale for den ny Psalmebog. Efter den beder man endnu andægtigen "imod Pavens og Tyrkens Mord", under hvilken sidstes Skræk vi erklæres endnu at staae. Man bekjender høit deri, "at have bedrevet en stor Mængde ære- og halsløse Misgjerninger". Anden Søndag efter Fasten maa hele Menigheder i Kirkerne synge efter denne Psalmebog: "at de i Jesu Øine ere som lumpne Tævehunde", og i Ugepsalmerne bedes ivrigen "mod fæle Drømme, allehaande Spøgelser og onde Gjenfærd". Mod Landoplysnings-Selskabet arbeidede man allerede 1797, især ved at udgive paa ny en 100 Aar gammel Bønnebog og gamle meditationes triumphales, hvori det blandt andet hedder, "at Gud spiller Brædtspil med Mennesket" og "at Jesu Blod endnu bløder frem af Præsternes Munde over Syndernes modne Byld rc." — Men saa lidet man end skjøtter om at aflægge gamle Kirke-Skikke, saa tilbøielig er man til at indføre ny og fremmede Sæder. Man faaer Ulyst til meget, som før erkjendtes for at være meget godt og brugbart, blot fordi det er Islands egne Producter. Luxusvarer ere blevne til Fornødenheder, og selv Øl, Mjød, Ungviin og Brændeviin ere for det meste blevne en Vedergvægelse for Almuen, siden endeel Fornemme fandt bedre Smag i Rom, Punsch, Biskop, ja endog fine Vine. Thee var før de Fornemmeres Høitids-Tractement, indtil Midten af forrige Aarhundrede, og Caffe da først kjendt. Nu er Thee næsten ganske forsvunden, af Caffe indføres 8 til 9000 Pund, og af Sukker og Sirup 23 a 2400 Pund; rigtig nok dobbelt indtil tredobbelt til Sønderlandet mod de øvrige Egne. Mange Strandsiddere og Almuesmænd ere allerede blevne stærke Caffe- og Punschdrikkere, og paadrage sig Gjeld for saadanne Artikler, ligesom for Livets første Nødvendigheder. Ogsaa begynder man her allerede at tilsætte sine Penge i Kortspil. — I Klædedragten, dens Tilsnit og Moder, er man ogsaa her bleven en Slave af Forfængeligheden. Man undseer sig allerede meget ved den i Landet selv fabriquerede Dragt, endog blandt Almuen i visse Egne. Fine Klæder og Tøier, Silke, ja Fløiel og andre fine Sorter med forskjellige Farver, afløse allerede de simple hjemmegjorte, som før almindelig brugtes og endnu i mange arbeidsomme Egne bruges til den ret skjønne og passende Islandske Bondedragt.

Den commanderende General søndenfjelds General-Major Prinds Christian August til Slesvig-Holsteen har til Hans Kongelige Majestæt indsendt 2de Rapporter, daterede Blakiær den 1ste og 2den Maji. Af disse erfares, at siden Hs. Durchlauchtigheds seneste og af mig bekjendtgjorte Rapport, er intet af Betydenhed forefaldet, thi ufremkommelige Veie, og en stor Mængde Snee, der i de senere Dage ei mere bærer, gjør alle betydelige Operationer umuelige, da Heste og Canoner aldeles ei kan komme frem, og Folkene synke i Sneen til under Armene; imidlertid forefalder daglig Smaafægtninger imellem Patrouiller og Feldtvagterne, hvorved vore norske Tropper udmærke

sig, og have gjort endeel Fanger, og Bytte af Heste og Armatursorter. — De Fangnes Antal, vi have taget til Datum, beløber, foruden Officierer, til over 500 Mand, og iblandt de senest tilfangetagne Officierer er en Oberste von Gahn, hos hvem man har funden en Correspondence fra General Armfeldt, som giver god Oplysning om Fiendens Hensigt, og hvoraf især sees, at han har megen Respect for vores Artillerie, som han selv tilstaaer at være meget fuldkomnere og i alle Henseender bedre end det svenske Artillerie. Endvidere sees deraf, at den svenske Armee lider største Mangel paa alle Livets Fornødenheder, og han tilstaaer selv, ei at kjende nogen Maade til at afhjelpe denne Mangel, som daglig maa blive større. — — En Patrouille, som den 29de April om Morgenen Kl. 4 blev udsendt fra Frederikssteen under Capitain Huitfelds Commando, stødte ved Gaarden Grefsrød paa en fiendtlig Piquet af 50 Liv-Grenaderer, som han overrumplede, men den flygtede saa gesvindt, at Capitainen af Piquetten undløb i bare Skjorte, ved hvilken Leilighed 3 Svenske bleve skudte, endeel bleve blesserte, 10 druknede i en Elv, og 6 bleve tagne til Fange; endeel i Gaarden efterladte Geværer, Patrontasker, skarpe Patroner og Feldtflasker, bleve af vor formeldte Patrouille gjorte til Bytte. Oberst v. Staffeldt haver ogsaa erobret et Par Canoner og endeel Ammunition. — — Commandeur Lorentz Fisker har under 27de April fra Gramningssund gjort en Recognoseringstour med endeel af Roerflottillen til Indløbet til Strømstad, hvor han paa det smalleste Sted i Indløbet fandt 5 svenske Canonchalouper posterte, som imodtoge ham med det glatte Lag, men hvilket han ærlig besvarede, og saaledes vedblev en levende Canonild i $1\frac{1}{2}$ Time; men da Fiendens Stilling var saa fordeelagtig, saa fandt Commandeuren det ikke raadeligt at forcere samme, og siden han havde opnaaet sin Hensigt, som var at lære Fiendens Styrke at kjende paa dette Sted, trak han sig med Flottillen tilbage til Hvaløerne. — Fienden tabte et betydeligt Antal Folk, og 2de af hans Canonchalouper vare blevne saa beskadigede, at de maatte buxeres bort. Vores Tab ved denne Affaire var 7 Mand Døde og 4 Qvæstede; og hele Mandskabet opførte sig som det sømmer brave Krigsmænd. Men vor Flottille selv blev kun ubetydelig beskadiget. — Hans Durchlauchtighed melder, at Fienden har taget en Position ved Lier, og at General Armfeldts Hovedqvarteer er i Egnen af Mitskougen. Frederikssteen og Kongsvinger ere i god Forsvarsstand.

Kjøbenhavn, den 15 Maji 1808.

F. Bülow,
General-Adjut. og Chef for Gen. Adjut. Staben.

Dragøe d. 15 Maji. Otte Svenske Canonbaade have lagt sig en halv Miil herfra. Vore Canonbaade have været efter dem, og jaget dem tilbage; men nu er de kommen her igjen og ligge i samme Frastand som før. — Caperen Patrioten, Capitain Bøtcher, har opbragt en stor Svensk Baad med Steenkul, som førtes af to Mand, en halv Miil fra Malmøe.

Nogle af vore Capere ere gaaede til Malmøe, for der, om mueligt, at gjøre en Fangst, og en Reisende, som i Gaar kom fra Dragøe, beretter, at de ogsaa have været saa heldige, i Forening med nogle Canoneerbaade, at tage to Svenske Skibe, det ene ladet med Sild og det andet med Steenkul.

Ogsaa paa Fehmern i Staden Burg er nu oprettet et frivilligt Jægercorps, bestaaende af 1 Capitain som Commandeur, 1 Lieutenant, 4 Underofficierer, 2 Halvmaaneblæsere og 60 Jægere.

(Aalborg Avis.) I den sidste Berlings Avis fortælles, hvorledes de Spanske Tropper vare ilede til Fladstrand, for at hindre Engellænderne fra at borttage nogle Kornskibe. Vi ere her bedre underrettede.

I Blokhuus, Hume Sogn, Hjørr. Amt, Aalborg Stift holdes d. 30 Maji Auction over endeel Engelske Fabricater, som fra Vesterhavet ere indstrandede. Blandt disse findes 146 Stkr. Sirtser, 207 St. Demetie, 506 Kastetørklæder af Silke, hver over $2\frac{1}{2}$ Alen paa hver Kant.

Gener. Kroghs Proclamation af 27 Martii findes i Ribe Avis oversat paa Fransk.

I den Gothenborgske Avis hedder det, at begge de Engelske Skibe have i Fægtningen med Capit. Jessen kun havt 12 Døde og 30 Saarede!

Under d. 11 Maji er udfærdiget en Placat af følgende Indhold: Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, etc. etc., Gjøre vitterligt: At Vi efter Omstændighederne finde fornødent, at de igiennem Vort vestindisk-guineiske Rente- og General-Toldkammer under 28 Dec. f. A. givne med sidstafvigte April Maaneds Udgang udløbne Udførsels-Forbud mod Korn, Levnetsmidler m. m. indtil videre saaledes forlænges og nærmere bestemmes, at søværts

Udførsel til fremmede Steder af Fedevarer og andre indenlandske Produkter, samt de deraf forfærdigede Varer (dog med Undtagelse af Hvede, Rug, Byg og Havre og det af disse Kornsorter malede Meel og Gryn, samt raae Huder, garved Læder, Faareuld, eege Bark og eege Bygningstømmer, hvilke Varer saalidet søværts som landværts maae udføres til fremmede Steder), skal være forbuden, og at Udførsel af Medicinalvarer, Farvestoffer og andre Colonialvarer, som ere forbudne at udføres af Vort Kongerige Danmark, ligeledes indtil videre skal vedblive aldeles at være forbuden saavel søværts som landværts fra Vore Hertugdømme.

Civile Embedsmænd, som have noget Nyttigt eller Vigtigt at tilmelde H. M. Kongen, kunne efter en Resol. af 11 Maji henvende sig til nærmeste litteraire Telegraphist, som da er pligtig, strax at befordre Efterretningen til Kjøbenhavn, hvor den meddeles H. M. ufortøvet af Telegraphisten paa Qvintus.

Bosniak-Escadronen har faaet en forandret Uniform og skal nu hedde Ulahn-Escadron.

Udenlandske Efterretninger.

Fra Helsingøer meldes, at Fæstningen Sweaborg har capituleret, og at Kongen af Sverrig har erklæret alle dens Officierer med Familie for ærelose.

De Kjøbmænd, Manufacturisterne og andre Indbyggere i London, som ere interesserede i den Americanske Handel, have overleveret Parlamentet et Bønskrivt. Ved at forestille sammе deri de sørgelige Følger af visse Cabinets-Ordres "til den Engelske Handels og Skibsfarts Beskyttelse", sige de, at disse Skridt rimeligviis vil foranledige et Fredsbrud med America; at Engellands Samqvem med denne Stat er især vigtig nu, da det er udelukket af Europas Fastland; at det fra den maa hente mange af de vigtigste Materialier, Proviant og Marinefornødenheder; at de kunne bevise, at Neutraliteten med America har været et Middel til at bringe en betydelig Deel af Landets Producter og Manufacturvarer til de talrige Fiender, det ikke havde nogen Adgang til; at Værdien af Engelske Varer, der aarligen gaae til America, beløber sig til over 10 Mill. Pd. Sterl.; at Værdien af de Brittiske Manufacturvarer, der aarligen udføres til America, udgjør over 10 Mill. Pd.; at, da Engelland langt fra ikke forbruger saa meget af Americanske Artikler, er Forbrugen af Americanske Producter i andre Egne den eneste Maade at gjøre sig betalt paa, men at denne Hensigt næsten ganske tilintetgjøres ved Cabinets-Ordren; at Americanerne, naar de blive i Fred med Engelland, af Mangel paa Efterspørgsel om dets Producter og under den almindelige Elendighed, som dets Skridt maa have foraarsaget, ere satte ud af Stand at betale deres Gjeld til Engelland, som er over 12 Mill. Pd. St.; at Americas Neutralitet, langt fra at være den Engelske Handel skadelig, tvertimod væsentlig befordrer den; at Producterne fra Engellands Vestindiske Colonier, dets Rige i Ostindien og Fiskerier i Newfoundland, have ofte fundet ved dette Middel et fremmed Marked; at Tilintetgjørelsen af Neutraliteten med den eneste levnede neutrale Stat tilintetgjører alt Samqvem med den øvrige Verden, og naturligviis Handelen; at Supplicanterne vente af Lovgivningens Visdom, at den offentlige Elendiged ikke vil forøges ved egne Vildfarelser; at Cabinetsordren grunder sig paa de meest vrange Meninger om Rigets Handels-Tarv.

Paa Coromandel-Kysten udrustes en hemmelig Expedition.

Den Engelske Regjering har ladet fundere Skatkammerbeviser for 4 Mill. I Maji vil den aabne et Laan af 8 Mill. for Engelland og et andet Laan for Irland.

Den 25 Martii have de tre af de 5 Fæstninger Sweaborg bestaae af, capituleret efter 9 Dages uafbrudt fortsat Bombardement. Disse tre Fæstninger have kunnet og deels ogsaa virkelig tilføiet Russerne den største Skade. — Gener. Buxhøwden har faaet St. Andreas-Ordenen.

I Østerrige oprettes en Landmilits af 200,000 Mand. — I Wien er formedelst Handelsspeculanternes Mængde Discontoen stegen til 20 PC.

Det hedder, at Fredsførsten ved Fransk Mægling er bleven løsladt. Man forefandt ham i Fængslet uden Skjorte og med et Skjæg, der var nogle Tommer langt.

Den i Schelde liggende Franske Flaade bestaaer af 8 Linieskibe, 1 Brig, 2 Holl. Fregatter og 2 Corvetter.

Til Paris ankomme daglig Danske Matroser fra Franske og Italienske Havne. Ofte er deres Tal 40 og derover. De Syge optages og pleies i de derværende militaire Sygehuse.

Kirkestaten skal, som det hedder, deles i 3 Departementer, og Paven, med en maanedlig Løn af 300,000 Scudi, anvises Sæde i Vaticanet.

De til Franske Havne opbragte Østerrigske Skibe skulle foreløbig tilbagegives Reclamenterne, naar de for Værdien stille Caution.

(Af Kongeriget Hollands officielle Blad.) Medens Engellands Magt paa Verdenshavet svækker sig, dele to store Magter Europas Fastland — Frankrige og Rusland. Mærkværdigt og vigtigt er det, at næsten ligesaa langt som Culturen hersker i de Europæiske Stater, byder ogsaa Frankriges Magt, medens det Russiske Scepter for det meste er udstrakt over Folkeslag, som endnu staae paa Culturens laveste Trin. Forskjellen er lige betydelig for Statsmanden og Philosophen, og fremførder en Kjæde af Følger, der naturligen flyde af Europas store Omdannelse. Ikke mindre interessant er det, at i Middelpunctet af Europa, hvor Lys og Mørke, Cultur og Barbarie forene sig, hvor Overgangen fra de cultiverede til de halvcultiverede Nationer, fra det nittende til det tiende Aarhundrede findes, at der fra Middelhavet til Iishavet løber en uafbrudt Kjæde af særegne Stater (Tyrkiet, Østerrige, Preussen, Sverrig, Norge), der danne en Skillevæg mellem Verdens to mægtige Stater, befæste et Mellemrige, der værgeløst mellem begge, ligner et roligt Hav, trindt omgivet af Klipper. Fastlandets nye Fordeling, Tilsit-Fredens Værk, er høitidelig antagen og sanctioneret. Dette Statskonstens Mesterstykke er det uforgjængelige Mindesmærke, Europas store Skaber har opreist sig selv, efter mange Feldtslag og talløse Seire. Overskuer man Europas Kort, saa forbauses man over Frankriges Magt: Paris i Midten af dette umaalelige Rige, ikke længer borte fra Lissabon end fra Warschau; Rigerne, under Tronens Beskyttelse, i Vesten, med 80 Millioner Sjele, næsten det Halve af denne Verdensdeels Befolkning. Som det Heles faste Kjærne staaer Frankrige i Middelpunctet af sine Rigslande, omgivet af trefolde Fæstningskjæder, mægtigere i sin egen Befolkning end ethvert Rige, der indbefattes under dets Herredømme, et klogt, aabent, utrætteligt Folk. I Vesten omfatter det Monarkierne Spanien og Portugal, begge knyttede til Frankrige, og skilte fra fremmede Forbindelser; i Østen, adskilt fra den Russiske Colos, har det en Formuur i en Mængde Stater, som paa det nøieste ere forenede med det. Kongerigerne Holland, Vestphalen, Sachsen, Würtemberg, Baiern, Rhinforbundets Stater, Schweiz, Italien, Hetrurien, Rom, Neapel ere evig forenede med Frankrige og ved tusinde Slags Interesse knyttede til den store Napoleons Trone. Baiern, Würtemberg, Sachsen, Vestphalen, Italien og Neapel skylde ham deres Storhed og Tilværelse; fire Troner besidde Førster af Bonapartes Huus, andre ere nøie beslægtede med det. Saaledes omgivet af trofaste Bundsforvandte har Frankrige en mægtig Indflydelse paa de Europæiske Mellemriger (Preussen, Østerrige og Tyrkiet). Rusland og Frankrige bleve naturlige Bundsforvandte og have intet at befrygte af hinanden. Det Tab, Preussen og Østerrige have liidt, omskabte begge Stater til Formure for Rusland. Den sidste Stats Magt kan i Europa ingensteds udbredes uden i Tyrkiet. Derved vilde imidlertid Østerrige omringes og Rusland blive en umiddelbar Nabo af Italien. Begunstiget af sin Beliggenhed kan derfor Tyrkiet rimeligviis blive een af de Europæiske Magter. Denne Statskjædes Tilværelse, der skiller Rusland fra Frankrige, er nødvendig for begges Interesse. I en sund Politiks Øine maa for Fremtiden enhver Uenighed i disse Mellemstater være det samme som borgerlige og indvortes Krige. Engelland kan, naar det i Tide forlanger Fred, blive Borgen for disse Mellemstater; bliver denne Øe derimod halstarrigen ved sin Paastand, saa afsværger Europa al Forbindelse med det, og overlader det til Barbarerne. Engellands Eneherredømme over Verdenshavet er og bliver uforeneligt med Europas Lykke.

Kongen af Holland ventes med det første til Paris. Marchal de Winter, Minister for de udenlandske Anliggender, Hr. Roell og Schimmelpenning ere bestemte til Prindser af Holland.

Fredsførsten er d. 26de April ankommen til Bayonne, hvor Kongen og Dronningen af Spanien ventedes d. 29de. Den Franske Keiserinde ankom der d. 27de. Hun tog ind i Slottet Marasc, hvor Keiser Napoleon boer.

I Holland er udstædt en Pardon for Deserteurer af Land- og Sømagten. De skulle tjene paa Flaaden, ved hvilken der nu hersker stor Bevægelse.

Trykfeil.

Side 971. Lin. 15 og 19: Vestindien læs: Vestenden.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 64.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Loverdagen den 21 Maji, 1808.

Kjøbenhavn i det nittende Aarhundrede.

(Fortsat.)

Nysgjerrighed, betragtet fra sine ufordeelagtige og fordeelagtige Sider. — Utidig Beskedenhed og dens Virkninger.

Næst efter Ustadighed er Nysgjerrighed een af de Egenskaber, der udmærke Kjøbenhavns Indvaanere. Den, som kan og vil benytte sig af denne Svaghed, besidder en Talisman, hvormed han kan lede mange tusinde Mennesker efter Behag, og høste Guld og Bifald i Overflødighed. Nysgjerrighed er her den Guddom, hvis Tempel aldrig mangler Dyrkere. Man kan taale Hunger og Tørst, trykkende Pengemangel og paahængende Creditorer, men ikke en utilfredsstillet Nysgjerrighed. Derfor behøver en forløben Bjørnetrækker kun at indbyde Publicum til en Bjørneballet, eller en cynisk Theater-Entrepreneur til en dramatisk Hunde-Forestilling, og strax er hele Byen, Unge og Gamle, Fornemme og Ringe, paa Benene, og alle Boder og Værksteder lukkede. Fremmede Gjøglere have ogsaa herlig vidst at benytte sig af denne Svaghed; de strømmede, førend Krigens Udbrud, herind ligesom til et andet Gosen. Lange Mænd paa halvfemte Alen, og Dverge paa halvfemte Tommer, bengalske Elephanter og Ægyptiske Crocodiller, Ildædere og Linedansere, alting stimlede hertil, og ingen fandt sig skuffet i sine Forventninger. Mange Virtuoser kastede endog Anker her, efter et heelt Livs frugtesløs Seilads, og toge Borgerskab som Konstberidere, Linedansere o. s. v. — Men denne Nysgjerrighed er uden Tvivl alle Residencebeboeres Arvesynd. Verdens Dronning, det glimrende Paris, som foreskriver hele Europa Love, er i den Henseende ikke et Haar bedre, og løber man der ikke saa hidsig efter Ubetydeligheder som hos os, saa ligger Aarsagen nok ene deri, at Leilighederne til at tilfredsstille Nysgjerrigheden ere der langt større og flere. — Imidlertid har denne Egenskab givet vore Moralister Emne til mangen en Sparlagensprælen, og ofte have de udledt af de meest urene Kilder Handlinger, som ene have deres Udspring fra Nysgjerrighed. Naar man saae Skarer af Fruentimmer trække ud af Porten, for at være Vidne til en Henrettelse, saa beskyldte man strax Kjønnet for Følesløshed og Barbarie, uden at betænke, at den samme Aarsag, der bevæger visse

Classer til at betale dobbelt saa meget som ellers for en Comoediebillet til en Forestilling af Johanne Montfaucon, ogsaa bevæger andre til at see en Henrettelse. Vist nok gjør denne Smag ikke Tidsalderen nogen synderlig Ære; men man burde heller ikke antage den for andet end hvad den virkelig er — en simpel Virkning af medfødt Nysgjerrighed. Kun ved at forbedre den offentlige Opdragelse kan man give denne Egenskab et ædlere Sving.

Men i og for sig betragtet er Nysgjerrighed i en Stad som Kjøbenhavn, og hos en Nation som den Danske, neppe saa skadelig, som man ved første Oiekast skulde troe, naar den ikke udarter for meget, og tilfredsstilles paa en alt for ufornuftig Maade. At vor Natur hælder mere til Phlegma og Alvorlighed end til Munterhed, det negter vel neppe nogen Upartisk. Dersom vi ikke lykkeligviis besadde en høi Grad af Nysgjerrighed, der af og til vækker os ligesom med et electrisk Slag, saa vilde vi saare let kunne falde i en Dvale, hvis Virkninger altid maatte være ufordeelagtige. Nysgjerrighed forudsætter stedse, at man interesserer sig for noget i Verden, og bedre er det dog at interessere sig, var det end for nok saa stor en Ubetydelighed, end at leve et reent Østersliv. — Kommer det an paa at tilfredsstille Nysgjerrigheden, saa ere vi alle, i høiere og mindre Grad, Børn vor heie Levetid. Barnet slaaer sit Spilleværk i Stykker, fordi det vil see dets indvendige Sammensætning; Manden tilsætter store Pengesummer paa en Udenlandsreise, for at læse en halv udslettet Indskrift paa en Støtte i Athenen, eller beundre Vestris's Dans i London. Det ene er som det andet. Vor Nysgjerrighed ophører kun i samme Grad, som vi med Aarene lære at indsee, at vi alle, Store og Smaa, hvad enten vi lege

med Nationer eller Oldenborre, kun hige og gribe efter Skyggebilleder. Lad Folket derfor kun tilfredsstille sin Nysgjerrighed saa længe det finder Morskab deri, saa længe den ikke overskrider Sædelighedens Grændser! Der kommer en Tid, hvor man bliver kjed af Verdens Herligheder, og ikke gider reise sig op for alle dens skjønne Rariteter. Hvo vilde være saa grusom at berøve Barnet den Dukke af Pjalter, det føler sig saa lykkeligt ved, uagtet den Voxne ikke vilde give en Hvid for den?

Men beklageligt er det, at den Nysgjerrighed, der hersker i Kjøbenhavn, ikke altid er af det ædle Slags. For det meste indskrænker den sig til Sandselighedens Sphære; sjelden trænger den ind i den intellectuelle Verden. Store Verdensbegivenheder gjøre vel paa faa Steder saa svagt et Indtryk som i Kjøbenhavn. Man taler derom i det høieste to, tre Dage, og saa ere de ogsaa glemte. De ubetydeligste Omstændigheder gjøre stundom langt større Opsigt end de betydeligste. Den Luftmachine, som engang skulde gaae op i Citadellet, opvakte ti Gange saa stor Sensation som Slaget ved Austerlitz, der bestemte Europas Skjebne. Som de fleste Øeboere, synes vi stundom at staae i den Tanke, at Verden ligger inden for Grændserne af vor Øe. Ingen Nation politiserer derfor med mindre Hidsighed end vi, og i ingen Stad er man i sin Politica mere tolerant, mere tilbøielig til at lade fem være lige, end i Kjøbenhavn. Holberg maa have indseet dette, da han lod sin politiske Kandestøber fremtræde i Hamborg. Han kunde ligesaa godt have ladet ham kandestøberere i Kjøbenhavn; men denne store Menneskekjender følte, at Satiren ikke passede sig paa os, og at ingen er mindre oplagt til at være en Herman v. Bremenfeldt end en født Kjøbenhavner eller en Dansk i Almindelighed. In-

Det vilde derfor være urimeligere end at forbyde offentlig Politisering i Kjøbenhavn. — Under den Franske Revolution var Stemningen vel anderledes; men paa den Tid befandt hele Europa sig i en Feberhede, som den nyere Tids Folkebeherskere snart curerede det for, og en Nations Caracteer kan lige saa lidet bedømmes efter en saadan Crisis, som et Menneskes Constitution efter en Feber-Paroxysmus.

Beskedenhed er en Dyd, der udmærker Kjøbenhavnerne ligesom den Danske Nation i Almindelighed. Men ligesom enhver Dyd ved Misbrug og urigtig Anvendelse kan blive til en Feil, saaledes er den Danske Beskedenhed bleven til en Lyde, som vi ofte dyrt have maattet bødet for. Ingen Nation — det tør jeg frit paastaae — beundrer mere det Udenlandske og sætter mindre Priis paa sit eget Lands Frembringelser end vi. Hvorledes skulde vi vente at høiagtes af andre, naar vi ikke agte os selv? Med hvilken Ringeagt have ikke hidtil mange iblandt os talt om vort Sprog og om Alt hvad der burde udgjøre et Folks Stolthed? Den usleste Tydske og Franske Pamphlet blev hentet fra Leipzig, læst og beundret i Kjøbenhavn, medens Danske Originalværker, som Tydskland og Frankrige vilde være stolte af, henlaae i vore Boglader som en Føde for Møl. Vore Danske Forfattere bleve fræmmede bort fra Musernes Tempel, og uværdigen fortrængte af Tydske og Franske Døgnskribentere. Vore Fædres ærværdige Skikke maatte vige for fremmed Tant; vi tabte saa ganske vor National-Caracteer, det gamle, stolte Præg af hiint Folk, som Roms Trone engang skjelvede for, at de Tydske, desværre med Grund, kunde sige, at vore Sæder er en Efterligning af deres. Saavidt har vor utidige Beskedenhed bragt os. Ak, hvorfor vare vi ikke langt hellere hovmodige og indbildske! Vi havde da med denne Lyde dog forenet den store Dyd, at være selvstændige, at vedligeholde den Caracteer, vi have arvet af hæderlige Forfædre, og den Selvagtelse, som befæster en Nations Storhed. Hvad ere vore Sæder i de senere Aar blevne til? En Sammenblanding, som ingen kan finde Rede i. De ere hverken Tydske, Franske eller Engelske, men de ere lige saa lidet Danske. Det store Øieblik er kommen, hvor Tidsomstændighederne selv med mægtig Haand vil føre os tilbage til vor oprindelige Danskhed. Lader os følge deres Vink, Medborgere og Medborgerinder! Endnu er det Tid. Vore Efterkommere vil da betragte vore nuværende Trængsler som en Aarsag til vor Danskheds Gjenfødsel.

(Fortsættes.)

Noget mere om Urkraft og Partikelen ur, om den danske Etymologie, om Gram og det islandske Sprog m. m., i Anledning af Hr. Rasks Betænkninger.

(Sluttet.)

Jeg vender tilbage til Partikelen Ur. Hvad sammes Bemærkelse angaaer, da har jo hverken Gram sagt, at den altid og allevegne har hiin intensive eller forhøiende Kraft; ei heller har jeg paastaaet dette. Hvortil nu Hr. Rasks strenge Revselse? Hvortil Anvendelsen paa Ursprung og urskulda sig, som ingen vil falde paa, der er bekiendt med den forskiellige Værdi, som ligger i Partikelen ur? Dens intensive Bemærkelse i uralt, som paa angelsaxisk lyder or-eald, og i vort Sprog er bleven til Arild, vil Hr. R. dog ikke nægte fordi Gram har beviist den? — Gram var vist ikke den Mand, der pleiede, efter Hr. Rasks Beskyldning, at sammenblande Ting, som ikke høre sammen. At ur i de forskiellige beslægtede Sprog og Dialecter har omskiftet sin Vocal, og et Sted lyder ar, et andet er, det tredie or ɔc., kunne vi jo, om Beviis paa saadant forlanges, allene erfare af Ordet Arild. Dette Ord har i ældre Tiders

Dansk heddet Æreld; i det A. Sax. lyder det *or-eald*, og i det tydske uralt. Her have vi fire forskiellige Forandringer af den samme Partikel i et eneste Ord. *Aritalet* (ereitelt) finde vi i Tatiani Harmonia Evang. *Irkennan* (erkennen) *yrscutita* (erschüttete), *yrougan* (eräugen) og fl. lignende hos Otfried; det isl. *ár*, principium, origo, er Angelsaxernes *Or* eller Ord, og Tydskernes ur i Urkraft &c. Dog hvortil Exempler i en Sag, som af flere Sproggrandskere er saa ofte og fuldkommen oplyst, at jeg ikke begriber hvad der kan komme ud af Hr. Rasks Kritik over Gram i denne Henseende.

Hvor Hr. Rask egentlig vil hen med den megen Lærdom, han i det Følgende af sine Betænkninger ødsler med, kan man heller ikke ret blive klog paa; allerhelst da han just ikke beflitter sig meget paa Orden og Klarhed, eller fører det tydeligste Sprog. Dog dette maa man oversee. Non omnia possumus omnes.

Har jeg fattet hans Mening rigtig, da bliver det den: at ur, i Betydningen oprindelig, ikke er beslægtet med Isl. *ár*, og ikke med allermindste Grund kan kaldes nordisk i denne Bemærkelse. Dette sigter han til S. 982 som noget han i Forveien har beviist; men Beviset er ingensteds at finde. Jeg bliver derfor endnu, følgende Hickesius, Lye, Wachter og Adelung, ved min forrige Mening: at det isl. Adv. *ár*, Moesog. *ari*, mane, og *ár*, origo, principium; det A. Sax. *or* eller *ord*, som har samme Bemærkelse, og *ur* i Urkraft, Urahn, Urwesen, Urwelt &c. ere i kiendeligt Slægtskab. — Men dette hielper ikke; den nordiske (ɔ: islandske) Form er *ar*, følgelig maa vi ikke bruge *ur*.*) Mig er det i Grunden ligegyldigt; skiøndt jeg ikke er i Stand til at see, at Aarkraft eller Orkraft skulde være bedre eller forstaaeligere end Urkraft, og tvivler meget om, at Øhlenschlæger nogensinde vil bruge det første. Hele Sagen med Ordet Urkraft er desuden ikke saa farlig, som Hr. Rask vil giøre den. At Grundkraft skulde udtrykke netop det samme som Urkraft, tvivler jeg meget om; men var det saa, hvortil behøvedes da 6—7 Sider, for at sige: vi

*) Den kiendelige Lighed med de ældgamle islandske Ord, Nornen Urd og Kilden Urdur eller Urda, er dog værd at lægge Mærke til.

have alt et dansk Ord, som vi hellere kunne bruge end Urkraft? — Vil man ikke have dette Ord, finder man det i Almindelighed udansk og overflødigt — nu vel, saa vil det heller ikke komme ind i Sproget. Men finde Digtere som Øhlenschlæger eller Baggesen for godt at optage det, hvorledes vil Hr. Rask da forbyde det, om han end skrev en heel Bog derimod? Nordens store Skiald vil vel ikke ydmyg hos hiin eller denne Etymolog bede om Forlov til at bruge et nyt Ord eller danne et Riim; men vort Tungemaal er trygt i hans Haand; Hr. Rask tør ei ved at ræddes! Hos Vaulunders og Baldurs og Hakons Sanger, vil det ei staae i Fare for at miste nogen Gnist af sin nordiske Aand.

Med Sprogets eller Etymologiens Forhaanelse ved dette Ords Forsvar, og den Brøde Hr. R. i den Henseende har sigtet mig for, seer det vel heller ikke saa farligt ud. Jeg tvivler om at Hr. Rask for denne Sag vil faae mig domfældet, med mindre han enten selv sætter sig paa Dommersædet, eller og han indstævner Sagen for Raskenbierg Birketing i Fyen. At forresten Hr. Rasks Orakel, vor gode, ærlige Peder Syv, i hvormeget han var Dannemand, dog har været sprogkyndig nok til ei saa barsk at fordømme enhver, der holdt det tydske Sprog for skikket til at forøge Danskens Ordrigdom: kan erfares af hans Betænkn. over d. Cimbr. Sprog, hvor han p. 74 anseer det for tilladeligt "i det cimbriske Sprog, i Synderlighed i Poeteri, at laane Ord naar Behov giøres, ikke allene af gamle Skrifter, men endog af sine egne affødde Sprog", og derefter viser, hvor mangfoldige Ord det danske og tydske Sprog i ældre Tider have haft tilfælles. At det tydske Sprog hos ham maa gielde for en Affødning af det danske, maa Tidernes Smag undskylde.

Alt hvad Hr. Rask i øvrigt har fremført om Partikelen ur, forbigaaer jeg som aldeles overflødigt og Sagen uvedkommende; da jeg blot har at holde mig til Urkraft. Med al den Lærdom Hr. Rask har anvendt, vil man dog finde, at han slet ikke har bragt noget nyt Lys i Sagen; men tvertimod ligesom lagt an paa at forvirre den endnu mere. Bestandig taler han saaledes, som var han den første, der havde undersøgt en Materie, der er saa drøftet, at næsten intet lader sig sige derom, naar det ei skal blive Opkog. Frisch er

ham et Smagens Mønster. Hvorledes han kommer til den Ære, er ikke let at begribe; hvis det ikke var fordi han giver Hr. Rask Leilighed til en Allusion paa Øhlenschlæger. Adelung vil Hr. Rask rive ned; men man finder ikke, at han har bygget noget bedre op i Stedet. De forskiellige Bemærkelser af ur synes ham forfærdelig dunkle og forvirrede; da man dog hos Dieder. von Stade, Wachter, Frisch og Adelung ret godt finder ud af dem; forudsat nemlig at man ikke selv sætter sig for at forvirre dem. Vilde nogen — siger Hr. R. — af det isl. *Jafnan* danne Ordet Jævne, (som virkelig er til i det danske Sprog) da kunde han jo paa den Maade køre hele det tydske Sprog herind — en løierlig Slutning! — Efterdi de Svenske skrive Sälskap, skal det være urigtigt at skrive Selskab, endskiøndt man i hele Danmark skriver saaledes med vore bedste Forfattere. — I alt dette og meget mere, finder man ikkun ringe Trøst, naar man søger noget om Urkraft.

Sal. Jomfru Biehl skrev i sin Tid en Comedie kaldet Haarkløveren, hvorved hun troede at kunne bandlyse en heel Deel nye Ord, som i hendes Tid ved klassiske Forfatteres Brug vare komne ind i Sproget — Ord f. Ex. som Ærefrygt, Beundring, Fordom, Gienstand, Konstdommer, Lidenskab, Omdømme, Vindesyge ꝛc. Men det vilde ikke lykkes; disse Ord forstaaes nu i enhver Krog af Landet, og ere ligesaa danske, som om de vare komne umiddelbart fra Island selv; og dog har Sproget siden den Tid ikke tabt, men vundet. Dette vil i det mindste enhver tilstaae, der har Øine til at see et Sprog i en større og ædlere Betydning, end blot som et Pakhuus, propper fuldt af Ord. — Levede hun nu, Cervantes udødelige Fortolkerinde, hvis Siæl Gud trøste og glæde! kunde det maaskee falde hende ind, at skrive et andet Skuespil under Titel af Urkløveren. Gierne overlader jeg den Ære, at forestille Hovedpersonen i en saadan Comedie til hvem som skiøtter derom, og vil ikke levere flere Bidrag til samme end høist fornødent er. Derfor vil jeg hermed slutte denne Urfeide. Det vil ikke feile, at Hr. Rask jo kan finde et eller andet Sted i mine Ideer over Historie og Historieskrivning, hvoraf han snildt nok kan bevise, at jeg

her med frit Forsæt har nedværdiget enten den gode, ædle Etymologie, eller Modersmaalet, eller det islandske Sprog — eller hvad der først falder ham ind; men jeg frygter, at Fortienesten derved vil blive saa liden, at det ei kan lønne sig.

Chr. Molbech,
Amanuensis ved det Kgl. Bibliothek.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

I Tirsdag Formiddags opkom Ild i Roeskilde Kro, som i en Tid af en Time lagdes i Aske. Ilden fløi derfra over til en nærliggende Bondeby, hvor adskillige Gaarde og Huse ligeledes lagdes i Aske. I Roeskilde Kro blev intet reddet uden Creaturene. Ilden formodes at være opkommen i et Kakkelovnsrør. Stedets Meubler og Effecter vare i den almindelige Brandassurancecasse assurerede for 9000 Rdlr.

Under d. 14 Maji er igjennem det Danske Cancellie udfærdiget et Reglement for Kongens Livcorps, der bestaaer af 52 Paragrapher og er inddeelt i 3 Capitler: 1 C. Om Corpsets Bestemmelse, Organisation. — 2 C. Om Corpsets Pligter. — 3 C. Om Overtrædelser og Straffe. Dets Hovedindhold er følgende: Corpset skal bestaae af de i Kjøbenhavn sig opholdende academiske Borgere, som ere immatriculerede ved et af de Danske Universiteter. Dets Bestemmelse er, at bidrage til Hovedstaden Kjøbenhavns Forsvar ved militair Tjeneste. Foruden Chefen bestaaer det af en Oberstlieutenant eller Næstcommanderende, en Major, Adjutanter hos Chefen efter Fornødenhed, to Bataillons-Adjutanter, en Overlæge, fire Underlæger, en Regimentsqvarteermester, en Auditeur og 8 Compagnier. Et Compagnie bestaaer af Capitainen, Præmierlieutenanten, Secondlieutenanten, en Commandeer-Sergeant, en Foureer, 8 Underofficierer og Mandskabet. Da det er at formode, at enhver, der, som academisk Borger opholder sig i Kjøbenhavn, indtræder i Corpset, naar ikke physiske Mangler gjøre ham det umueligt, antages ingen, der ikke er immatriculeret Student, til Corpsets Medlem. — Enhver, som tiltræder Corpset, bør aflægge Troskabseden (hvortil Reglementet leverer en Formular). Naar Staden Kjøbenhavn trues med fiendtligt An-

greb, eller naar dens Sikkerhed det fordrer, bør Corpset tage en til dets Styrke forholdsmæssig Deel i Garnisonens Tjeneste paa Volden, i Staden, eller hvorsomhelst Chefen, efter foregaaende allernaad. Befaling, eller i H. Maj. Fraværelse, efter Befaling af Gouverneuren, maatte bestemme. Hvoraf følger, at Corpset i et almindeligt Udfald ved overordentlige Tilfælde ogsaa bør deeltage. — Det paaligger endvidere Corpset at holde Vaaben-Øvelser overensstemmende med dets Øiemed; det skal have en Exerceerskole, hvori de Tiltrædende skulle dannes. I Skolen bør foruden den til Corpsets Bestemmelse passende Exercitie, hvorhen Skive-Skydning hører, ogsaa læres at gjøre Patroner, samt at kjende og kunne adskille og sammensætte Geværets enkelte Dele. — Enhver Corpsets Medlem er i Corpsets Tjenestesager pligtig nøie at efterkomme sin Foresattes Befaling, og ligeledes strængt at iagttage Subordinationen i Tjenesten; skulde nogen troe sig forurettet bør han dog adlyde, men kan siden lovligen indtale sin Ret. — Corpsets Medlemmer ere allene i Tjenestesager dets Jurisdiction undergivne. Naar det gjør Tjenesten mod Fienden, straffes Overtrædelser i Tjenesten, efter de militaire Love, for saavidt og saaledes som de disse i Overensstemmelse med Corpsets Natur ere anvendelige; istedet for borgerlige Straffe, anvendes Arrest-Straffe; og Sagerne blive, naar de efter Krigslovene henhøre under Krigsretten, at paadømme ved Corpsets Ret. Naar Corpset ikke gjør Tjeneste straffes Overtrædelserne efter de i dette Reglement fastsatte Bestemmelser. Mindre Overtrædelser straffes, dersom de begaaes af nogen af Underofficiererne eller Mandskabet med en forholdsmæssig Mulct fra 2 Mk. til 2 Rdlr., indtil de ved Gjentagelse qvalificere sig til Arrest. Men begaaes de af nogen Officier, ansees han enten med Irettesættelse af Chefen eller med Arrest efter Chefens Kjendelse. Mindre Subordinations-Overtrædelser straffes efter Chefens Kjendelse med Arrest, i Forhold til Overtrædelsens Beskaffenhed og Grad. Betydelige og grove Subordinations-Overtrædelser straffes efter Krigsrets Dom, enten med Arrest eller med Udelukkelse af Corpset. Er den til Udelukkelse dømte af Officier-Classen, bliver Domsacten at indstille med Gener. Auditeurens Betænkning til allerhøieste Resolution. Alle Mulcter tilfalde Corpsets Casse. Erlægges Mulcten ei inden den fastsatte Tids Udløb, lider den Skyldige Arrest istedet for Mulct, efter Chefens nærmere Bestemmelse. Chefen kan tilkjende Arrest fra to Timer til otte Dage. — Flid, Duelighed og Tjeneste-Iver i Corpsets Tjeneste vil allernaadigst vorde tagen i fortrinlig Betragtning ved Ansøgning om Befordring til Embeder, naar herom erholdes Chefens Vidnesbyrd og lige Dueligheds Grader finde Sted hos de Ansøgende, samt øvrige Omstændigheder det tillade.

I det Asiatiske Compagnies sidste Generalforsamling bleve Interessenterne blandt andet underrettede om, at der ved dens Ostindiske Auction af 3 Febr. og Chinesiske af 16 Martii, er ialt bleven solgt for 18 Tønder Guld Vare, og at Interessenterne i næste General-Forsamling ville erfare, hvor betydelig en Fordeel Compagniet har havt.

Adskillige Fiskere i Gilleleie have nylig været saa heldige, at opbringe et Kniphauser Skib, hvis Ladning er Engelsk og vurderes for 150,000 Rdlr. Den bestaaer af Caffe, Sukker, Klæde og Cassimir. Skipperen, som afgik den 2 Maji fra Engelland, og var bestemt til Pillau, beretter, at han vægrede sig ved at indtage dette Gods, og yttrede sin Frygt for at blive opbragt, men at man forsikkrede ham, at han kunde være ganske rolig, eftersom den Danske Regjering følger den Grundsætning: "frit Skib gjør frit Gods".

I Bergen holdtes den 16de d. M. Auction over 50,000 Pund Bourbon Caffebønner og 60,000 Pund Sukker.

Kammerherre Rosenkrantz, der er udnævnt til Kongel. Gesandt ved det Preussiske Hof, har i disse Dage tiltraadt en udenlandsreise.

Russiske Officierer, som efter Gothlands Indtagelse er kommen tilbage til Lietau, skulle have fortalt, at de Keiserlige Tropper ere blevne meget vel modtagne der paa Øen.

En Kjøbmand fra Königsberg, som er ankommen hertil over Sverrig fra Engelland, beretter, at man der i Landet med det første ventede en Forandring i Ministeriet. Den samme Reisende har hørt i Sverrig, at Feldtmarskal Baron Toll skulde afmarchere med 12000 Mand hen mod Stokholm, for at modsætte sig Russerne, af hvilke man frygtede at blive angrebet i det egentlige Sverrig.

Efter allerhøieste Bevilling er det nyelig oprettede frivillige Jægercorps paa Fehmern bleven forøget fra 60 til 100 Mand. Corpsets Commandeur og dets to Lieutenanter have erholdt Tilladelse til at anlægge de Epauletter og Feldtegn, som bruges ved det borgerlige Militair, og at bære Skjærf, dog af anden Farve end

det, som er reglementeret for Armeen. Corpsets 8 Overjægere anlægge Underofficiers Epauletter.

Bogtrykker Stephanson i Trondhjem har i Trondhjems Avis indrykket en Bedømmelse over Prof. Pihls Plan til en for hvert Sogn og hver By anvendelig Fabrication af Klædevare rc. Hr. Stephanson mener, at Norge hverken har saa stor en Befolkning eller saa mange Hænder, at disse kunne være undværlige ved Plougen; at Folkemængden ikke er ½ Deel af hvad Landet kunde føde, og at man bør sørge for Føden førend man tænker paa sine Cassimirer og bløde Klæder. Ikke heller er det saa slet bestilt med denne Industriegreen i Norge. Nordenfjelds sees mange Dreiler, Værkener og Bomuldstøier, som kunde henregnes til de skjønne, og Hr. Justitsr. Pram har forsikkret Hr. St. at han der har seet Værkener, som han ikke har fundet smukkere og smagfuldere paa andre Steder. Men dette er, som Professionisterne kalde det Fyrabendsarbeide; derimod vilde det være skadeligt, dersom det skulde drives fabrikmæssig. Norges faa Byers Folkemængde er ubetydelig mod Landboerne, og disse forfærdige for det meste deres Klædnings-Fornødenheder og endda Noget til Salg. I Byerne har Huusflid temmelig tiltaget. Der gives selv blandt de første Embedsmænd Folk, der bære Klæder, som lige fra den raa Uld, ere forfærdigede i huuslige Kreds. De Norske Fryndser, Gardindusker, Vanter, ere ligesaa smukke som de udenlandske. Til Slutning ivrer Hr. St. mod den besynderlige Patriotisme, at sælge 2 Ark Papiir ---- thi Fortalen, Dedicationen rc. regnes ikke ---- slet indbundne, for 40 ß. som et Offer paa Fedelandets Alter.

Hr. P. Stahlin i Trondhjem har udlovet en Belønning af 50 Rdlr. til den, som kan opdage Ophavsmanden til det falske Rygte, at han skulde være arresteret som Landsforræder. Han siger, at man har udspredt dette Rygte blot fordi han er Svensk, uagtet han i tredive Aar har været Borger, og i nogle Aar een af Stadens eligerede Mænd; uagtet han der i Landet har tilbragt sin meste Tid, været gift, avlet Børn, erhvervet sig Eiendom saavel i Byen som paa Landet, og stiftet venskabelige Forbindelser.

Udenlandske Efterretninger.

Man har det Rygte, at James Saumarez d. 26 eller 28 April er paa Linieskibet Victory afgaaet fra Engelland med 7 andre Linieskibe, nogle Fregatter, og henved 100 Transportskibe, Ost paa. De sidste skulle have 8 til 12000 Mand Hannoveranere, under J. Moores Commando, ombord, og man mener, at denne Magt skal understøtte Fiendtlighederne mod Norge. Allerede for adskillige Dage siden havdes det Rygte, at Engelske Tropper vare ankomne til Gothenborg.

Den 17 d. M. døde i Kjøbenhavn Carl Gotl. Rafn, Justitsraad og Commiteret i det

Kongel. Gen. Land- Oeconomie og Commercecollegium, i en Alder af 39 Aar. Vort Fædreneland har havt faa Skribenter, der saa ganske have helliget Almeenvel- og Almeenoplysning deres hele Liv, som den Afdøde. Enhver af hans videnskabelige Bestræbelser sigtede til dette store og ædle Maal. Han blev demitteret fra Viborg Skole i Efteraaret 1788, kom til Kjøbenhavn, og var i adskillige Aar Lærer i Naturhistorien ved Borgerdydsskolen, hvor han agtedes for sin ypperlige Underviisningsmaade, og studerede i adskillige Aar Dyrlægevidenskaben under den berømte Prof. Abildgaard, hvis Veiledning han skyldte en stor Deel af sin Dannelse, og som han ogsaa bestandig ærede som sin anden Fader. Botaniken var hans Hoved- og Yndlingsvidenskab. Han betraadte Forfatterbanen meget tidlig, og var neppe 22 Aar gammel, da han lagde Haand paa sit vigtigste Værk, Dannemark og Holsteens Flora, hvoraf 2 Bind ere udkomne. I Forening med Prof. Herholdt, Münster, Wiborg og flere Lærde, begyndte han i Aaret 1794 at udgive det physicalsk-oeconomiske og medico-chirurgiske Bibliothek, som siden er fortsat under andre Titler: et Værk, der, uagtet det aldrig har fundet saa mange Læsere, som det fortjener, har bidraget usigelig meget til vigtige og gavnlige videnskabelige Kundskabers Udbredelse i Medicin, Physik, Oeconomie og Chirurgie. Hans Naturhistorie for hver Mand, hvoraf to Bind ere udkomne, er bleven modtagen med fortjent og udmærket Bifald, og har gjort denne nyttige Videnskab almindelig blandt menig Mand. Hans Plante-Physiologie, som udgjør en Deel af hans Flora, er fuld af herlige Ideer, og oversat paa Tydsk. Han har vundet adskillige Præmier for vigtige Priisafhandlinger, blandt andre have vi fra hans Haand en vigtig Priis-Afhandling om Høravlen. I Forening med Prof. Herholdt, een af hans ældste Venner og videnskabelige Medarbeidere, vandt han ogsaa den af det Franske Nationalinstitut udsatte Belønning for en Afhandling om Dyrenes Vintersøvn, og var saaledes den første Danske, der vandt dette Instituts Præmie. Ikke mindre har han virket som Embedsmand og Borger. Ham og Prof. Herholdt have vi at takke for Selskabet til Druknedes Redning, hvis Functioner have været saa velgjørende for Fædrenelan-

det. I de senere Aar fik han Overbestyrelsen over det Kongelige Brænderie, hvis Skaber han var. Hans ubeskrivelige Virksomhed udtømte tilsidst gandske hans af Naturen svage, og ved alt for stor Aandsanstrængelse udtømte Kræfter. Een af hans sidste Bestræbelser for det offentlige Bedste var hans Indbydelse til alle Danske og Norske Mænd. Af denne lod han trykke 5000 Exemplarer, som han frit uddeelte. Dette patriotiske Forslags Bekjendtgjørelse kostede ham over 300 Rdlr. — Han var Meddirecteur i den Kongelige Fabrik-Direction; Secretair i den anordnede Commission for Oprettelsen af et Kongeligt Museum for Naturvidenskaberne; Medlem af det Kongel. Danske Videnskabers Selskab, det Kongel. medic. Selsk., det Skandinav. Litterat. Selskab i Kjøbenhavn, det Galvaniske Societet i Paris, det hertug. Sachs. Goth. Selsk. i Forst- og Jagtvidenskaberne i Dreyssigacher, Secretair i Selskabet for indenlandsk Industrie og Konstflid. Med de grundigste Indsigter i Botanik, Oeconomie, Physiologie &c. forenede han en sielden Smag for det Skjønne, som han havde forskaffet sig ved udbredt Læsning i belletristiske Skrifter. Endog i de torreste Fag udtrykte han sig med megen Ynde, og hans Stiil er een af de behageligste og meest flydende i vor Litteratur. Begrædt af alle dem, der kjendte ham, høiagtet af sine Medborgere forlader han den halvfuldendte Bane. Det Værk, som vi beundre, var kun Grundvolden til et langt større. Den dødelige Deel af hans Væsen er Støv, men hans Aand lever og vil endnu i mange Aar leve, virke og gavne blandt os!

Een af de nyttige Indretninger, som man bør ønske al muelig Fremgang, er Fodposten. At Kjøbenhavns Indbyggere have fundet den ligesaa beqvem som gavnlig sees tydelig deraf, at der ved denne Post, fra 1 Martii 1806 til 28 Febr. 1807 befordredes 63686 Breve, som indbragte 1505 Rdlr. 42 ß. og fra 1 Martii 1807 til 29 Febr. 1808, 44932 Breve, som indbragte 1052 Rdlr. 94 ß. Paa General-Postamtets Forestilling har Hs. Maj. under 9de denne Maaned allernaadigst resolveret følgende:

"Vi bifalde allernaadigst, at den ved allerhøieste "Resolution af 20 Dec. 1805 bestemte Fodpost-

"Indretning for Vor Residentsstad Kjøbenhavn, "endnu i 2 Aar maae vedvare; dog saaledes, at "Buddenes Antal nedsættes fra 8 til 6 saalænge Vort Postamt finder, at flere ikke behøves, "og at hvert Brev der veier over 1 Lod skal "ansees for dobbelt; derhos bevilge vi allernaadigst, at Casserer Riegels som Gratification tillægges Post-Cassens Andeel af Overskuddet ved denne Indretning for de 2de forløbne "Aar."

Til end større Beqvemhed for Publicum er der nu paa Contoiret et Bud, som strax ombærer de Breve, der indleveres. Følgende Forslag ere indkomne til General-Postamtet: at Foranstaltningen med Budet, der er tilstede paa Contoiret, burde bekjendtgjøres i Aviserne; at det vilde være meget gavnligt, at baade frankerede og ufrankerede Breve maatte tillades, at Contoiret burde være ved Gaden og dersom Gener.-Postamtet ikke havde Plads, at der blev leiet et beqvemt Sted midt i Byen, thi Contoiret er nu for langt borte og for mange vanskelig at finde; at mange Districtscontoirer vilde have den Nytte, at Brevene hastigere vilde kunne besvares, thi, naar et Bud indsamlede Brevene paa disse Steder om Morgenen Kl. 8, vilde de kunne være paa deres Bestemmelsessted Kl. 9½, og besvares til Kl. 1 eller endnu tidligere. Det vil maaske heller ikke være af Veien om Fodpostcontoiret bestandig havde en liden Postcariol i Beredskab, hvorved den, som i en Hast vilde meddele nogen i Forstæderne, Citadellet &c. en vigtig Efterretning, mod en meer end sædvanlig Betaling, kunde faae et Brev meget hurtig befordret. — Man maa ellers beklage, at denne nyttige Indretning ikke synes at finde den Opmuntring hos Publicum, som den i saa høi Grad fortjener. Naar man betænker, at der i Aaret 1807 ere indleverede 18754 færre Breve, og at Indtægten har været 453 Rdlr. mindre, end det foregaaende Aar, saa seer man aabenbar, at den Understøttelse og Opmærksomhed, der burde vises denne Foranstaltning, har aftaget istedet for at tiltage. Følgen heraf er, at Vedkommende nu ikke have noget Overskud, som dog er saa nødvendigt, og at neppe 6 Budde kunne lønnes.

Trykfeil.

S. 1000. Lin. 17: 2400 læs: 24,000 Pd.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 65.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 24 Maji, 1808.

Om Krigen i Norge.

Med rørt Hjerte og inderlig Taknemmelighed læse vi jevnligen officielle Efterretninger fra vore kjekke Norske Brødre, som, deres Fædre liig, kjæmpe med gammel nordisk Mod for Norges uplettede Hæder. Urokkelige som deres Fjelde, stelte som deres Graner trodse de den vilde Storm fra en fiendtlig Nabo, der truer deres uafhængige Land med Ødelæggelse og deres fri Hænder med vanærende Lænker. Vi gjenkjende her hiin herlige Æt af Oluf Tryggesen og Hagen Adelsteen, Sverre og Einer Tambeskjelver. Vi see her, hvilken Kraft og Anstrængelse de brave Nordmand anvende, for at forsvare deres Hjemstavn mod Dannemarks Nationalfiende. Neppe vil det være Skilderiets Læsere ukjert at finde her et kort Oversyn over den Egn, hvor denne Kraft og Anstrængelse yttres. Men inden jeg gaaer videre tilstaaer jeg oprigtig, at det meste af det her siges er laant af andre, især af Kammerherre Scheels classiske Værk.

Uagtet Naturen selv har sat Sevebjerget, som et vældigt Grændseskjæl mellem Norge og Sverrige, fremvise Nordens Aarbøger dog vexelvise Indfald over Grændserne. Men i den nyeste Historie findes dog intet Exempel paa, at en fiendtlig Magt nogensinde er trængt Nordenfjelds ind Søndenfjelds fra, og derfor har Bergens Stift ogsaa ganske været fri for fiendtlige Besøg. Bjergarmen Dovre og Langfjeld bestaaer ikke allene af ligesaa ujevne Bjerge som Kølen, men den Bergenhusiske Side af Langfjeld er ogsaa langt besværligere og utilgjængeligere; thi den reiser sig ganske steilt ved Fjordene og Søkysterne, og har der langt brattere Veie end paa den modsatte Side. Det sidste Hovedindfald Nordenfjelds fra skede om Sommeren 1718 af de Svenske under Carl den 12te. Men de forlode det Norge, som de skulde undertvinge, i en ulykkelig Tilstand *), og fra den Tid af have

*) E. M. Arendt anfører i sin Reise nach Schweden, T. 3. S. 192, en udførlig Fortælling om denne Begivenhed, som blev ham fortalt af en Mand, hvis Fader, P. Hagestrøm, havde, som Regimentschirurg, været med paa dette farlige Tog. Uagtet vi ogsaa finde denne Begivenhed i Korthed omtalt hos Danske Historieskrivere, saa er nærværende Fortælling dog saa omstændelig, saa interessant og passende til Tiden, at den fortjener en Plads her. Den lyder saaledes: "Den nordlige Svenske

de vogtet sig vel for, paa ny at forurolige Landet. Det Aggershusiske Østerdalen med Provindserne Soløer, Rommerige og Smaalandene

Hær, som i Forbindelse med den sydlige skulde 1718 fuldende Norges Erobring, havde lykkelig begyndt sit Feldttog, og taget Trondhjem og det hele nordlige Norge i Besiddelse. Men nu kom Budskab om Kongens Død, og med dette sank ogsaa Folkenes hele Mod. De tænkde kun paa Tilbagetoget, og tiltraadte det for hastig. Deres Tog gik i Slutningen af Aaret fra Tydal i Norge vestlig omkring de Fjelde, der ere bekjendte under Navn af Snasahøiene, til Handøl i Jemteland, en Fjeldvei af 8 Mile. Nytaarsdag 1719 gik de allerførst paa Fjeldene. Neppe vare de komne der, førend de truedes med Undergang. Fra Nordvest reiste sig pludselig en frygtelig Storm, der indhyllede hele Himmelen i een Sneesky, og begrov Jorden under uhyre Sneedynger. Kulden var desuden saa skrækkelig, at man i disse Egne næsten aldrig havde kjendt dens Mage. Det Folk, som havde stridt mod hele Verden saalænge Carl den Tolvte holdt Stand, var næsten forsagt herover og ligesom ør i Hovedet. Intet Brændeveed fandtes her paa mange Miles Strækning til at tænde Ild og varme sig, Ansigtet og Hænderne hovnede formedelst den hastige Kulde, endeel af Mandskabet blev syg og døde strax den første Aften. Natten den 2den Januarii opsloge de deres Leir midt paa Fjeldene, hvor der var en liden Dal-Sø. Da den næste Dag gryede, og Reisen skulde fortsættes videre, fandt man nogle hundrede Ihjelfrosne, hvoraf endeel stode opreiste, ligesom om de levede; men naar man stødte lidt til dem, tumlede de livløse omkuld, ligesom omstyrtede Piller. Uveiret holdt ved med lige Hæftighed, ledsaget af Kulde og Snee, men Reisen blev imidlertid dog fortsat. Underveis faldt den ene efter den anden omkuld, Ryttere og Fodfolk, saa at Ligene laae hobeviis ved den Vei, de marcherede. Artillerie og Baggage, Slæder og Heste bleve hist

ere derimod mere udsatte for fiendtlige Indfald, og det er ogsaa fra den Kant, at de Svenske have begyndt deres Angreb i nærværende Krig. De før-

og her staaende, efterat Mandskabet var frossen ihjel og endeel levende begravet, efterdi Folkene af Mathed og Kraftesløshed ikke kunde kradse sig frem igjennem Sneen, men jammerlig omkom, hvor de sadde eller havde gjort sig en Leir. Om Aftenen den 3 Januarii leirede Mandskabet sig paa et lidet Vand, som kaldes Enaelv, og flyder fra Fjeldene til Handøl. Her maatte ogsaa den tredie Nat den største Deel af Hæren udstaae samme Elendighed; thi formedelst det stærke Uveir stod Folkene ligesom i en tyk Sky, saa ingen kunde finde Veien, eller see 20 Skridt fremad. Den ene Veiviser, der fulgte Armeen fra Norge, døde den første Nat, den anden var draget ud med Fortropperne. Her maatte man ligge under aaben Himmel og udholde den frygteligste og meest bidende Kulde. Her nyttede ogsaa de bedste Klæder kun lidet, og Ild til at varme sig ved manglede man. Hvo skulde nu hjelpe de mange Svage og Affældige? Alle vare i lige stor Nød, og den Ommeste isnede af den skjærende Kulde og den Dødsfare, der omspændte enhver. Satte nogen sig ned, for at hvile sig eller sove, saa betog Kulden ham saa hurtig, at han neppe var istand til at reise sig og varme sig ved Arbeide. Den, som bestandig holdt sig i Bevægelse, stod sig bedst; men for at kunne dette, maatte man besidde sjeldne Livskræfter. Nogle jemtiske Soldater vidste, at Enaelv flyder til Handøl. De huggede derfor Huller i Isen og fulgte Vandets Løb fra de Norske Fjelde som en ny Veiviser til Jemteland. Paa dette tredie Natteleie skiltes Mandskabet paa to forskjellige Veie fra hinanden. Endeel fulgte Elven til Handøl, den anden Afdeling gik over Snasahøiene, og kom derfra endelig igjennem en Skov til en Landsby i Jemteland. Men de, som fulgte Elven, ankom ikke paa eengang, ja nogle tilbragte 4 til 5 Nætter paa de frygtelige Fjelde. Mange

ske Affairer mellem vore og de Svenske Tropper forefaldt, som bekjendt, ved den demolerede Blakier Skandse, som ligger ved Overfarten over Glommen tæt ved Elven. Ad den Vei drog ogsaa Carl den 12te 1716, da han overfaldt Christiania.

I intet Land har en Fiende flere naturlige Hindringer at kjæmpe imod end i Norge. Endog om Sommeren er det vanskeligt at komme over de enkelte ujevne Bjergstæder, som ligge ved Elvene i Veien, og endnu vanskeligere er det, at reise langs med Bjergarmene eller Aasene. De Bjergarme, som strække sig langs med Søkanten, ere alt for steile og staae forfærdelig høit lige i Veiret. I Oplandene ere vel Bjergegnene og Aasene jevnere, men de mange Bjergstrømme og Moradser, som findes paa dem, gjøre det nødvendigt, at søge Omveie. Elvbredderne ere meget steile og kun i den varmeste Sommer kan man vade over Elvene; thi Broer kunne ikke modstaae Strømmenes Magt, naar de vaxe igjen. Vel har man i Dalene og paa de faa Fjeldrygge, hvor man for Samqvems Skyld har maattet bane Vei, anbragt lange skrøbelige Træbroer, og over de sumpige Stæder Stokdæmninger, men de kunne let ødelægges baade af Uveir og Fiende, og da er Veien igjen sat i sin forrige ubrugbare Tilstand. Det er derfor nødvendigt, ved Befordringen af det grove Skyts, nøie at undersøge disse Broers Beskaffenhed. Stødene, som Hjulene lide paa disse stenige Veie og som letteligt ødelægge Kjøretøiet, gjøre det neppe muligt for angribende Tropper at føre vel dannede sexpundige Canoner med sig *). De fleste Sommerveie ere derfor kun Rideveie. Adskillige Fortrin have Vinterveiene. Saasnart Vinteren indfalder med Iis og stræng Kulde, benytter man sig ikke mere af de første. Sædvanlig bedækker da Sneen de ujevne Steder i Bjergene, alle Elve og Vande fryse, og man faaer da det bedste Kaneføre. Skulde endog stride Fosse lægge til, saa har man Veien langs med Elbbredden. Alligevel kan Nødvendigheden udfordre, at man maa bane sig den gjenneste Vei igjennem Sneen over Bjergene, men dette kan ikke skee paa de rette Fjeldaase, fordi de ere mange Mile brede. Ingen Reisende kan i saa lang Tid døie Kulden, uden at varme sig, og hertil findes kun Anstalt paa de Alfarveie, hvor de saakaldte Fjeldstuver ere anlagte. Paa de øvrige Bjerge mangler denne Beqvemmelighed. Desuden betage Sneefogene Synet for den Vandrende, og han

forvildede sig ganske fra den store Hob, og omkom altsaa. Da endelig Mandskabet ankom i Handøl, og derfra til Wallarne, hvor skulde det her komme under Tag i de faa Boliger? De fleste vare halvdøde, hvor skulde de indqvarteres og pleies? Daglig faldt en Mængde som Fluer, baade paa Veiene og i Qvartererne. P. Hageström forsikkrede, at han paa dette Tilbagetog fra Norge havde fyldt mange Tønder med afsatte Hænder og Fødder, som var frosne fordærvet paa Fjeldene." — Saaledes endte de Svenske deres sidste Indfald i Norge. Fjerde Gustav vil det ikke gaae bedre end tolvte Carl. Denne fandt mellem Norges Fjelde Ydmygelse, Død og Vanære. Hans Efterslægt vil finde der det samme. Og hvad ere vel de Horder, der nu hærje Norge, mod Carls stridvante og tappre Soldater?

*) Kammerherre Scheel mener, at svære Tolvpundinger ere ypperlige at bruge til Forsvar i bjergigte Lande, men at neppe svære Sexpundinger kunne nytte til Angreb, eftersom de ikke saa let lade sig bringe afsted. — Imidlertid kan man dog indvende herimod, at de Franske i nyere Tider have vidst at transportere svære Canoner over de høieste Alper i Schweiz.

kaber da Bjergtoppene, der tjene til Vartegn, af Sigte. En større og meer uundaaaelig Hindring ere de Rifter og Sprækker, som Tidens Længde gjør i den gamle Snee, der Aar til Aar ligger uoptøet. Om Sommeren ere disse Sprækker synlige, om Vinterne derimod bedækker den nysfaldne og friske Snee dem, og er det en høist farlig Sag, at vove sig derover, ja det er ikke engang sædvanlige Fodgjængere mueligt, at komme igjennem adskillige Dale og Hindringer, hvor den friske Snee ligger for høit, uden at de ufeilbarlig maatte synke under og omkomme. I saadan en Tid løbe de Norske Bønder paa Skie.

(Fortsættes.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

(Af Trondhjemsavis.) Stedse har jeg gjort mig en Ære af, at være en indfød Trondhjemmer, da sammes Indvaanere i en Række af henved 50 Aar, jeg har været boesat her i Byen, stedse have udmærket sig, med Troskab og Hengivenhed for Konge og Fædreneland, og at De ved hver Leilighed, have udviist Opofrelse og Hjelpsomhed for de Trængende; men hvorledes skal jeg kunne, som jeg ønskede, udtrykke og tilfulde bevidne min Erkjendtlighed og Hengivenhed, da i denne dobbelte Krig, mine saa høistærede Medborgerinder og Medborgere, have gjort saa store Opofrelser til Fædrenelandets Forsvar, og givet saa overordentlig meget, baade i Levnetsmidler og Penge til vore kjække Tropper, som i Særdeleshed under Hr. Kammerherre og Oberste von Staffeldts overlagte, mandige og heldige Anførsel, saa meget have udmærket sig, i Forening med de søndenfieldske Tropper, som udgjør Nævntes Brigade? — Jeg kunde let forledes at blive stolt af Æresnavnet Trondhjemmer, men da jeg afskyer den Last, saa formaaer jeg ene at bevidne: At mine saa endnu tilbageværende Levedage, skulle uafbrudt blive anvendte til at bevare mig mine høistrespektive og kjere Medborgeres Tillid og Yndest, hvorpaa jeg sætter saa megen Priis. — Hvor meget denne overordentlig og betydelige Gave opløber til, skal jeg nærmere efter Pligt bekjendtgjøre, men maa foreløbig blot tilkjendegive, at i Morgen afgaaer derfra til denne Brigade, en Transport af omtrent 55 Heste.

Trondhjem, den 2den Maji 1808.

G. F. v. Krogh.

I Trondhjem har der i den senere Tid været indqvarteret 4 til 5000 Mand, for det meste nationale Tropper. Deres Opførsel kan man ikke noksom rose. Man har hverken hørt nogen af dem trættes paa Gaden eller være beskjenket.

Ved at underrette Trondhjems Indbyggere om Fiendens Tilbagedrivelse fra Blækier Skandse siger den ærværdige Olding General Krogh i Slutningen af sin Bekjendtgjørelse: mod uskyldige Værgeløse have disse Fiender opført sig som værdige Brødre af Sørøverne. Lader os vedblive at tænke og handle som Nordmænd — aldrig som Røvere, hvorved vore Fiender ene udmærke sig.

Bisp Bech har i Christiania Avisen opmuntret Indbyggerne til at benytte sig under nærværende Omstændigheder, hvor man maa befrygte, at Kornforraadet ikke vil være tilstrækkeligt i Sommer, af Barkemeel. Han anbefaler ligeledes Islandsk Moos som et passende Fødemiddel.

Den constituerede General-Krigs Commissaire i Norge, Hr. Birch, har i samme Avis offentlig takket denne Stads Indvaanere for de runde Gaver af Levnets- og Forfriskningsmidler, som de have ydet til de forsamlede Troppers bedre Underholdning, efter nylig forefaldne blodige Optrin, og tildeels meget besværlige Marcher, og ligesaa ærefuld som seierrig Kamp.

Hr. J Collet har ladet bekjendtgjøre, at han d. 5 Maji har modtaget fra Raadmand Dahl paa Frederikshald et Brev med 600 Rdlr. og hvori han beretrede at en meget betydelig Deel Fødevarer vare underveis til Christiania med Baadsfører Baarstad. Den virksomme Raadmand og de patriotiske Frederikshalds Borgere have sammenskudt disse Penge og Varer, og overladt det til Hr. Collet efter bedste Skjønnende at fordele og afsende det Hele til de Steder, hvor det bedst behøves til den kjæmpende Armee. — Hr. Collet lover, i sin Tid at gjøre nøie Regnskab for Gavens Anvendelse. — Ved samme Leilighed bekjendtgjører han, at Regn-

skabet over Anvendelsen af Christiania Indvaaneres og nogle udenbys Mænds meget betydelige patriotiske Bidrag til den stridende Armees Forfriskning, allerede er under Pressen og skal følge med een af de første Numere af Intelligencebladene.

I Christiania Avis føres en vidtløftig Strid angaaende Prof. Pihls Plan.

Hr. D. Schæffer og S. Horster have i Christiania Avis ladet bekjendtgjøre, at de atter ere paalagde at uddele en Qvantitet Rug og Byg i 5 paa hinanden følgende Maaneder, nemlig 200 Tdr. Rug og 100 Tdr. Byg maanedlig. Til Byens private Indbyggere overlades Ostersøesk Rug for $9\frac{1}{2}$ Rdlr., Dansk Rug for 8 Rdlr., Byg for $5\frac{1}{2}$ Rdlr. Tønden.

Christiania d. 6 Maji. Den 13de April d. A. lod Hr. Paul Biørn i Kragerøe et smukt og velbygget Skib af Fregat-Bygning, drægtig noget over 80 Commerce-Læster, løbe af Stabelen (under Tilskuernes Hurra og Lykønskninger) fra hans Skibsverft Kirkeholmen. Skibet gik paa Vandet med Bogspryd, Undermaster og Mærs, samt staaende Redskab af Vanter og Stage. Dets Fart af Landet og paa Søen var hurtig og smuk; Skibet, som er indrettet til at føre 12 ottepundige Canoner, om det skulde bruges til Defensionsskib, var prydet med Flag og Vimpler, og er nu givet det Hædersnavn: Prinds Christian til Slesvig-Holsteen, hvorved Rederen Hr. Biørn uden tvivl ikkun har yttret en Høiagtelses-Følelse, som han deler med hver tænkende og retskaffen Nordmand. — Samme Dags Aften samlede der sig efter Hr. Biørns Indbydelse nogle og tyve Personer af Stedets Embedsmænd og Borgere i hans Huus, hvor de bleve beværtede med et Aftensmaaltid, og under Glassenes Klang udbragte Fædrelandets, Hs. Majestæt Kongens og Kongehusets Skaaler, samt ønskede vore tappre Helte og deres Vaaben Seier og Held — Enhver haaber med glade Anelser: at Skibet Prinds Christian til Slesvig-Holsteen maatte, (Gud give snart!) efterat en hæderlig Fred er gjenvunden, heldigen pløie Bølgen baade fjern og nær, og bringe til langtbortliggende Lande Vidnesbyrd om Norske Borgeres taknemmelige Kjærlighed for den uforsagte, mandige og brave Anfører, der deler Krigens Besværligheder med den ringeste Soldat, indgyder Mod ved sit Exempel og sikkrer Seieren ved kloge Anslag.

Indqvarterings-Commissionen i Christiansand har d. 21 April ladet bekjendtgjøre: at da intet Qvarteer i Byen behøves for det til Søflotillen hørende Mandskab, saa ere de udstædte Qvarteerbilletter for 650 Mand ikke mere gjeldende.

Toldinspecteur Kaalhauge er d. 29 Jan. død i Vestindien.

Secret. Holten har i St. Croix's Avis ladet bekjendtgjøre, at man, ligesom før, kan faae hos ham Stempelpapir!

I Frederiksberghauge lader Nattergalen sig nu allerede høre.

Et ondskabsfuldt Menneske er i Fredags Nat steget ind i Gjestgiver Langes Hauge i Frederiksberg Allee, og har oversmurt alle Vinduerne og Bænkene med Tjære, derpaa aabnet alle Mistbænkene, oprevet alle spæde Planter, og kastet dem ud paa Veien. Det vilde være at ønske, at Ophavsmanden til en saadan Niddingsstreg kunde blive opdaget.

(Af Aarhuus Avis.) Da der i den i Avisen No. 37 indrykkede Fortælling om det ved Norsminde passerede Natten imellem d. 5te og 6te d. M. ei er talt et Ord om et lignende Tilfælde, som netop Dagen forud foregik i Saxild Bugt, har et Øienvidne fundet sig beføiet til herved at give en sandfærdig Efterretning derom: En Aarhuus Jagt havde begyndt at lade med Brænde, men blev snart forstyrret af en tililende og med Røvere fuldproppet Barkasse fra det under Thunøe liggende Engelske Skib. Neppe fik Skipperen Tid til at gjøre det eneste der efter Omstændighederne kunne gjøres, nemlig: at seile Jagten paa Grund, og med sine Folk, og det lidet der i denne Hast kunde bringes med, at gaae i Land, førend Jagten var entret. Men den Danske Grund holdt den fra at lystre Fiendes Commando. Imedens der altsaa blev af alle Kræfter arbeidet med at udkaste Baglast, var der gjort Allarm og saa mange af Hr. Lieutenants Schovs Commando, som ligger her i Byen, tilligemed en Deel af Byens raske Beboere og unge Karle kappedes til Stranden. (Lieutenanten selv var i Tjenestens Affairer reist til Aarhuus). Neppe saae Røverne den tililende Mængde før de ligesaa hastig forlod Bytter som de havde søgt at bemægtige sig det. Vore vare imidlertid komne til Stranden og fyrede paa de

Flygtende, men vist nok uden Virkning, da de alt vare for langt ude. Denne Afskeeds-Hilsen blev besvaret fra Barkassens Svingbasser med nogle Kugler, som fløi vore Folk om Ørene, dog uden at gjøre Skade. At saavel de Militaire, som de af Byens Indvaanere, der i denne Hast kunne være tilstede, gjorde hvad der efter Omstændighederne kunne gjøres, er uimodsigelig Sandhed.

I den Svenske Proclamation til Nordmændene hedder det blandt andet, at den Danske Regjering har forøget de Plager, der trykke det gamle Norge, ved en unødvendig Krig; at de Svenske blot komme, for at forskaffe Nordmændene Sikkerhed, og ville aabne i Norge en Fristat for Tro og Love!

Udtog af en Skrivelse fra Kiel den 18 Maji. Med sand Glæde kunne vi melde, at Hs. Maj. Dronningen og begge Prindsesserne, hendes Døttre, befinde sig i høieste Velgaaende, og vi smigre os med det Haab, at disse høie Personer i Sommer ikke agte at forandre deres Opholdssted. — Veirliget her i Egnen har i nogen Tid været meget smukt, og alt spaaer os en behagelig og frugtbar Sommer. — For nogen Tid siden indsendte det academiske Consistorium her i Staden en Lykønskningsskrivelse til Hs. Maj. Kongen, i Anledning af Allerhøistsammes Tronbestigelse. Hs. Maj. har derpaa behaget i de naadigste Udtryk at tilkjendegive Consistoriet det Velbehag, hvormed Allerhøistsamme havde optaget denne Lykønskning, og at tilsige Universitetet og dets Lærere Sin høie Beskyttelse.

I Gaar var stort Galla ved Hoffet, da Hs. Maj. Kongen havde anlagt Æreslegions-Ordenen, som nylig er bleven Allerhøistsamme tilsendt af Hs. Maj. de Franskes Keiser.

Ved Kallebostrand skal indtil videre være en fast og en Reserve-Lods, som begge skulle opholde sig paa Strandegaarde eller i Nærheden deraf, for at kunne lodse de Skibe og Fartøier, som ville søge denne Vei. Et Reglement, som bestemmer Taxten, hvorefter disse Lodser skulle betales, er d. 19 Maji udkommet.

Natten imellem d. 14 og 15 d. M. blev det Kongel. Liig bisat i Kirken i Rendsborg. Liigtoget begyndte Kl. 11 og var først tilende henimod 1, og Kl. 4 var Høitideligheden sluttet. Kisten var forfærdiget efter Prof. Hansens Tegning. En stor Mængde Mennesker havde indfundet sig

fra Naboegnene, for at bevidne den elskte Monark den sidste Ære.

Fra Petersborg haves nu den Efterretning, at Fæstningen Sveaborg, i Følge Conventionen, er tilligemed Flottillen gaaet den 3 Maji over til Russerne og er bleven besat af dem.

Fra Petersborg læses nu Fæstningen Sweaborgs Capitulations-Artikler, sluttede d. 25 Martii. Efter disse skal Fæstningen, dersom den inden d. 3 Maji ikke undsættes, i det mindste af 5 Linieskibe, overgives til de Russiske Tropper, dog vel at mærke, at denne Undsætning ankommer i Havnen til den bestemte Time, og den betragtes som ikke ankommen, naar den endog er i Sigte fra Fæstningen af. Garnisonen, som skal begive sig til de store Øer, men ikke medtage andet end hvad der er hver Enkelts Eiendom, og Levnetsmidler. Den maa ikke tilintetgjøre noget af Værkerne, Magazinerne eller Artilleriet. Af de 3 Øer, som skulle være Borgen for denne Convention, afstaaes Øen Langøen ganske til de Russiske Tropper; men de to andre maa intet Værk anlægge mod Fæstningen. — Flottillen skal efter Freden tilbagegives Sverrig, naar Engelland ligeledes tilbagegiver den Flaade, som det i forrige Aar har frataget Dannemark.

Udenlandske Efterretninger.

Moniteuren indeholder en omstændelig Efterretning om urolige Optrin i Madrid. D. 21 April om Aftenen trak en stor Hob hen paa Hovedpladsen og raabte: Ferdinand den Syvende leve! Man gik til Corregidor *), fratog ham hans Commandostav, bragte ham i Triumph til Intendanten, som maatte flygte. Corrigedorens og to af Stadens rigeste Privatmænds Meubler og Klæder bleve brændte, og de første to Huse sløifede. Urolighederne varede hele Natten. Prindsen af Asturiens Billede blev baaren omkring i Triumph, uophørlig raabte Oprørerne: Ferdinand den Syvende leve! alle rolige Borgere maatte paa Gaderne gjentage disse Ord og svinge med Tørklæderne eller Hattene. Corregidors Buste med en Strikke om Halsen trak de igjennem Gaderne, og hang det siden op. — De Franske bleve ved denne Leilighed ofte fornærmede. Storhertugen af Berg befalede General Grouchy at fyre med Cartætscher i Gaden d'Alcala, for at fordrive et Sammenløb af

*) Et Slags Politiemester, der gaaer med opreist Stav igjennem Gaderne.

20,000 Mennesker, men Oprørerne flygtede ind i Husene, og fyrede ud af Vinduerne. De Franske stødte Dørene op og nedhuggede alt hvad de forefandt med Vaaben i Haanden eller skydende. Medens dette forefaldt begave Oprørerne sig til Arsenalet, for at bemægtige sig 28 Canoner og bevæbne sig med 10,000 Geværer, som fandtes der. De Franske rykkede med Stormskridt imod dem, og alt hvad der befandt sig i Arsenalet maatte springe over Klingen. En stor Deel Bønder vare indkaldte til denne Expedition fra Nabo-Landsbyerne, men da de saae, hvor hastig Mytteriet blev undertrykt, flygtede de ud paa Landet igjen. Ved Stadens forskjellige Udgange lurede Cavallerie paa dem, de bleve angrebne paa Slætterne, og alle de, der fandtes med Vaaben i Hænderne, nedhuggede. — I den hele Affaire deeltog kun den Franske Garnison i Madrid, som bestaaer af 3000 Mand. Da man hørte Canonerne, blev der slaaet General-March; alle 5 Leire og Divisionerne marcherede med Stormskridt løs mod Madrid; men ved deres Ankomst var Alting igjen roligt. Man anslaaer de Franskes Tab til 25 Døde og 45 til 50 Saarede. Oprørerne mistede adskillige Tusinde. Regjerings-Juntaen befalede derpaa, at gjøre hele Staden vaabenløs. — Da Keiser Napoleon erfarede hvad der var forefaldet, begav han sig strax til Kong Carl. Kongen besluttede paa Stedet at udnævne Storhertugen af Berg til General-Lieutenant over Kongeriget, og udfærdigede de dertil fornødne Patentbreve. Han lod derpaa Prindsen af Asturien kalde, og lod ham læse Storhertugens Brev angaaende de indtrufne Begivenheder. — Efter at have meddeelt disse Efterretninger leverer Moniteuren 1) Et Brev fra den Franske Keiser til Prindsen af Asturien, dat. d. 6 Maji, hvori det hedder: at Keiseren forlanger, at Fredsførsten skal forvises fra Spanien til Frankrige, hvor han tilbyder ham et Tilflugtsted; at, da Carl IV Tron-Frasigelse er skeet paa en Tid, Keiserens Armeer havde udbredt sig overalt i Spanien, kunde det synes i Europas og Efterverdenens Øine, at han blot havde afsendt saa mange Tropper for at styrte sin Allierede og sin Ven fra Tronen. Keiseren vil derfor lære nøiere at kjende Tron-Frasigelsen, førend han kan erkjende den. Er den skeet frivillig og utvungen, saa vil han erkjende Prindsen for Konge af Spanien. 2) Et vidtløftigt Brev fra Carl IV til sin Søn Prindsen af Asturien, fuld af faderlige og opbyggelige Formaninger, men yderlig kjedsommeligt! Han forsikkrer deri, at Keiseren har erklæret ham, aldrig at erkjende Prindsen for Konge. 3) Et Brev fra Prindsen af Asturien til hans Fader, hvori han skriver at han for at aflægge et Bevis paa sin Kjerlighed og Underkastelse, og opfylde den Begjering hans Fader gjentagne Gange har yttret, frasiger sig Kronen, til Gunst for Faderen.

Moniteuren af 13 Maji indeholder følgende: Madrid d. 6 Maji. Den 4de d. M. har den øverste Regjerings-Junta i Følge sin tagne Beslutning overdraget H. D. Hertugen af Berg Forsædet i den øverste Regjerings-Junta. — I Dag er følgende Proclamation bleven udstædt: Soldater! Den 2 Maji bleve I tvungne til at gribe til Vaaben og fordrive Magt med Magt. — I har opført eder godt; jeg har meddelt Keiseren Efterretning derom. — Tre Soldater har jeg ladet gjøre vaabenløse og erklære for uværdige at tjene i den Franske Armee. — Nu er Alting i Orden igjen; Roligheden er atter tilveiebragt; de Skyldige eller Misledede ere enten blevne straffede eller indsee deres Vildfarelse; over det Forbigangne maa drages et Slør og Tilliden maa tilveiebringes igjen. Soldater! træder igjen i eders gamle Venskabsforbindelser med Indvaanerne. — De Spanske Troppers Opførsel fortjener Roes; den maa end mere befæste den Enighed og gode Forstaaelse, der finde Sted mellem begge Armeer. — Madrids Indvaanene, Spaniens Beboere, værer ikke længer i Urolighed; lader den Bekymring forsvinde, som Ildesindede have villet udbrede; vender tilbage til eders Sædvaner, til eders Forretninger, og betragter kun den store Napoleons Soldater som Spaniens Beskyttere, venskabelige Soldater og Allierede. — Indvaanerne af alle Classer maa som sædvanlig bære deres Kapper. De skulle hverken arretteres eller foruroliges mere. Joachim.

I Paris hedder det, at Kongen og Kronprindsen af Spanien for det første ville komme til at opholde sig i Frankrige; at Slottet Campiegne indrettes for Kongen og Dronningen, og at der fra Bajonne er kommen Befaling i det mindste at fordobble de ved samme ansatte Arbeidsfolks Tal.

Man læser nu et Brev fra en Fransk Militair-Embedsmand, hvori det hedder, at der endnu aldeles ikke er tænkt paa, at de Franske Tropper skulle forlade det Brandenborgske; at det nok kan være at en stor nordisk Magt har anholdt derom, men at denne Begjering staaer i Forbindelse med Gjenstande, som endnu ikke ere bragte i Rigtighed; at de Pariser Underhandlinger ere blevne opsatte formedelst Keiserens Reise til Spanien, og at Prinds Wilhelms Ophold i Paris neppe er af nogen diplomatisk Vigtighed; at man ikke kan fortænke Berlinerne, at de med Glæde vilde see de Franske reise, da Indqvarteringerne trykke dem meget, uagtet man saa meget som muligt har søgt at lette dem disse; at nogle Regimenter nylig fik Befaling af Marchal Victor, at holde sig marchfærdige, og at man troede de vare bestemte at støde til Prinds Ponto-Corvos Armee i Dannemark, men at de hidtil ikke have faaet nogen virkelig Ordre til at bryde op; at Marchal Soult føier Forsvarsanstalter ved Oderens Udløb, ved Stralsund og paa Rügen, da man har Efterretning om, at de Svenske, i Forening med Engellænderne, agte at lande der; at Anstalterne ved Kysterne af Østersøen let kunde blive anvendte til Angreb, da man sætter alle Førselskibe under Requisition og bemander dem; at man mener i Stettin, at en Afdeling Tropper vil blive sat over til det sydlige Skaane, naar Prinds Ponto-Corvos Armee er kommen lykkelig over til Sverrig og Østersøen bliver fri, hvortil der imidlertid kun er svag Udsigt; at Devousts Armee-Corps, som endnu staaer i Hertugd. Warschau og Westpreussen, maaskee kunde blive brugt til et Tog til Ostindien.

Fra London haves Efterretninger indtil 16 April, hvoraf de vigtigste ere følgende: Admiral Stirling er ankommen paa Skibet Diadem, 64 C. med 9 Ostindiske Retourskibe fra Godthaab til Dynerne. — Edv. Pellew er d. 10 Oct. afgaaet fra Madras til et hemmeligt Tog, som skal gjelde Manille og de andre dertil hørende Spanske Øer. — Fra Rich. Strachan haves Breve af 6 Martii. Han var i Palermo stødt til Lord Collingwoods og Adm. Thornboroughs Escadrer. Den hele forenede Flaade bestod af 19 Linieskibe og 6 Fregatter. Til Rochefort-Flaaden havde man ikke fornummet noget. — D. 27de April skulde en Convoy afgaae til Gothenborg. — 65 Skibe have allene i London i afvigte Aar anholdt om Tilladelse at udlosse deres Engelske Gods igjen, da Afsætningen paa Fastlandet er afskaaret for dem. — I Staden Northampton befinde 40 Danske Krigsfanger sig. De tør ikke forlade Staden paa en Engelsk Miils Afstand, og faae af Regjeringen og Subskriptionerne paa Lloyds Caffehuus 1 Sh. 6 Pence daglig. — 3 Linieskibe paa 74 og 1 paa 64 ere afseilede til Expeditionen til Østersøen. De Canonbrigger, som sendes did, maatte indtage istedet for korte Coronader, som de hidtil havde ombord, lange 18pundinger.

Fire Vogne med Foræringer fra Keiser Alexander til Keiser Napoleon ere ankomne til Berlin.

Et Fransk Decret af 2 Martii befaler, at der skal oprettes 50 Bataill. Keiserl. Marine til at bemande 50 Linieskibe paa 74 Canoner. Corvetter, Brigger og smaa Fartøier skulle bemandes med indrollerede Søfolk.

Marchal Kellermann er udnævnt til Hertug af Vallency, og Marchal Marmont til Hert. af Ragusa.

Det Bifald, som Galls System i Begyndelsen fandt i Paris, begynder nu med hver Dag at synke.

Et Polsk Armeecorps skal marchere fra Warschau igjennem det Brandenborgske, og være bestemt til Armeen mod Sverrig.

Efter en Indberetning fra Secretairen i Vaccinations-Selskabet i Paris, er der i Aarene 1806 og 1807 ialt bleven podet omtrent 600,000 Personer med Kokopper.

En Commission er bleven udnævnt til at anstille Undersøgelser angaaende Jordskjelvene i det Piemontesiske. Resultatet heraf viser, at de maa have to Centralpuncter, nemlig i Luzern for Dalen Pelis og i St. Germain for Dalen Cluson, hvilke aldeles ikke correspondere med hinanden. Thi paa begge hine Steder ere Stødene bestandig stærkest, og blive stedse svagere jo mere man bortfjerner sig derfra.

Nyeste

Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 66.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 28 Maji, 1808.

Til Hr. N. F. S. Grundtvig
i Anledning af hans Digt:
Maskeradeballet i Danmark 1808.

Jeg saae Dit Syn, mens Stormen hyled hoit
Og rædsom Qval og Mulm omhylled Himlen.
Fra Jorden skiælvende en Svoveldamp opsteg,
Og ved dens Ild Du viste Danmarks Grav.
Et Minde stod i Nord, som Hiertet gyste ved,
Mens Skialden endnu sang ved Bautastenen.

Ned i Din Siel Alfader sendte mild
Sin Straale, at Du klart, i herlig Lyst
Kan skue gamle Nord i al dets Glands.
Du saae, at Lyset slukkes meer og meer;
Du saae, at Midgaardsslangen i sin Gift
Sig knuged grusomt om det gamle Land.
Men Nornen var Dig bitter, fiendsk! Du stod
I Midnatsmulm med Øiet vendt mod Syden.

Men diærve Dannemand! Hvi kunde Øiet,
Endog kun eengang vendes fra Dit Nord?
Der, hvor det Ziffer staaer i Nattens Lys:
At Norden rokkes kan, men aldrig segne.

Alt længe hærget Pest den stolte Nordboe,
Dit Old i Kraft ei ligner Egens Sommerlov,
Men mere, ak! en Vinters runkne Straae;
Dog — Livet slumrer kun; det svinder ei.

Saae Du ei tidt i Nordens Vinternat
At Livet syntes slukt? Men Stjernen tindrer
Naar Blomsten visner hen; og Kraften hærdes.
Naar da Alfader paa sin Stol staaer frem,
Han skuer sine Børn med Vaarens friske Lov.
Da gydes Ild i Hiertet! Luen blusser hoit!
Og Ve da Trolden med sit Niddingsfærd!

End hviler Kraft i Norges Klippeland.
Den ei forgaaer. Den stiger kæmpende
I Jernet, kiækt af Gruben frem.
Det flyder herligt i hver Nordboes Blod
Og varmer Manden naar det hærder ham.
Paa Danmarks Blomstersletter, Norges Fielde,
Det blinker nu til Værn for Fædreland
Og stander i Din Slægt med alt sit Liv.

Naar Kæmpen diærvt end svinger Sværdet hen —
Da segner Fienden ned som slagen Tidsel;
Da føler han sit Slægtskab; dræber rask hos sig
Hver ussel Svaghed; jager med sit Spyd
Til Niflheim, "Vellyst, Pragt og Guldets Flitter,"
Og skuende sig selv, han higer nu at ligne
Den fierne Oldtids Mænd. Da qvæder Skialden
Ei blot om Skiold, om Trygvesen, og Store-
knud,
Om Frode, Valdemar, og fierde Christian,
Om alle Fortids sieldne, store Mænd —
Men, høie Lyst! endog om Nutids Kæmper.
Da aander han i Strængen; ved dens Klang
Staaer Helten af sin Grav og kiender end sit Nord.

Naar Krigens Bulder fiernt henrullet er
Fra Danmarks skovindkrandsde Strande,
Da har den, giftig selv, adspredt den Gift
Som klæbred sig om Danmarks Arner.
Til Altret fører Qvinden Sønnen frem,
Med Fromhed knæler hun i Andagt,
Hun offrer Gud det Helligste hun har:
Sit Hiertes Taare; og i Barnets Siel
Nedlegges, spirer Jesu store Lære.
En Slægt gaaer frem i Kraft og Mod og Dyd —
Mens Udaad viger fiernt fra Fædrelandets Strand.

Beskuende Din Aand, jeg henrykt saae Dit Liv,
Din Kraft, Din Længsel, varme Dannemand!
O, føler Du at end Din Slægt er kiæk:
Fornye i Strængens Klang den svundne Tid,
Og Du er Danmarks Søn, dets ægte Borger!

Poul Dons.

Om Krigen i Norge.

(Sluttet.)

Skier ere, som bekjendt, et Slags Skøiter, forede med Sælhundsskind. Skieløberen har en Balancestok i Haanden og kan paa denne Maade fare utrolig hastig hen over meget utilgjængelige Steder. Skieløber-Corpset er de bedste lette Tropper i disse Egne.

Landeveiene kaldes Kongeveie og Alfarveie; men de øvrige Veie, Bøigdeveie. Hine holdes ved lige af Almuen, saa man saa vel Sommer som Vinter kan komme frem paa dem; disse deles igjen i flade Bøigde- og Fjeldbøigde-Veie. Af begge Slags findes Sommer- og Vinterveie, som løbe paa forskjellige Steder og ere hver for sig kun brugelige efter Aarets Tider. Postveie gaae og undertiden igjennem Fjeldbøigder. Mangt et Tog over Bjergene maa formedelst Dagens Korthed i Vaar og Høst opsættes. Det er lige umueligt at fortsætte Veien over Bjergene i Mørke, og at udholde Kulden der om Natten. Denne Omstændighed er yderst vigtig for den Krigende. Han har ikke allene Terrainet, men ogsaa Elementerne at kjæmpe imod, og uden nøie at agte paa begge Dele kan han umuelig tænke at føre Krig i disse Egne med nogen Nytte.

Man har i Norge korte Vinterdage og lange strænge Vintere, lange Sommerdage, men korte og hede Sommere. Dog gjør det saakaldte Oplands saavelsom de vestlige og østlige Kysters Beliggenhed en alt for stor Forandring i Veirligets Beskaffenhed, end at det allene skulde kunne frembringes ved Forskjelligheden, af en Grad nærmere til eller længere fra Polen. Frost og Snee ere sieldnere, Regn, Taage og Storm oftere paa den hele vest-

kge Side; paa Bjergene er juft det Modsatte. Derimod falder i de østlige Dale og de sydlige Kyster af Norge, saavelsom paa den store Svenske østlige Kyst ved Nordbottn, den reneste og klareste Kulde.

Den søndenfjelds commanderende Generals Krigsberetning af 1ste og 2 Maji beviser noksom, hvor mange Vanskeligheder, Climatet og Terrainet lægge her i Veien for en krigførende Magt. Endnu i Enden af April vare Veiene ufremkommelige og en stor Mængde Snee, som ikke bar mere, gjorde alle betydelige Krigsforetagender umuelige. Heste og Canoner kunne aldeles ikke komme frem, og Folkene sank i Sneen indtil under Armene. Der forefaldt intet uden Smaafægtninger.

Skjær og blinde Klipper gjøre Kysterne til et Værn, der sikkrer Landet for pludselig fiendtlig Landgang, og forskaffer de Søfarende trygge Havne; thi deels kan man uden Vanskelighed besætte de faa snævre og gode Indløb, deels bryde Klipperne Magten af den heftig indstyrtende Søe, og foraarsager smult og stille Vand. Ofte tillader ei Dybet Skibene at ankre i saadan en Havn, og man har derfor anbragt stærke Jernringe i Klipperne, hvorved Skibene kunne fortøies, men ved en Fiendes Nærmelse maatte disse Jernringe let kunne optages eller gjøres ubrugelige. Flakke Ankergrunde ved lave Kyster ere derimod ikke allene meget faa, men endog disse faa sjelden gode; deels ere de kun aabne og usikkre Reder, deels ere de fulde af Sandbanker og saakaldte Rif, hvoraf de sydlige Kyster have mange.

Norges kjekke Beboere ere næsten alle fødte og øvede Skytter. Jagtfriheden bidrager overordentlig meget hertil, og giver dem i den Henseende en stor Overlegenhed over de Svenske, hos hvilke Jagten er forbuden.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

(Udtog af et Brev fra Island, dat. Skagestrand d. 20 Febr. 1808). Vinteren har til Dato været meget haard, og ved denne Maaneds Indgang var allerede Nordlandet tilproppet af den sædvanlige grønlandske Iis, og det i saadan Mængde, at ikke fra høieste Fjelde kunde øines aaben Søe. Alle Creaturer ere paa Foder, og til Dato har jeg af Mangel paa Foder maattet dræbe 5 Heste. Det samme er Tilfældet med de fleste Indbyggere her i Hunevands Syssel, da Fodermangelen er overordentlig stor. Fra sidst i Sept. f. A. til medio Oct. var en Comet at see her om Aftenen, som gik fra Vesten til Østen i en Tid af 4 Timer. Man spaaede blandt Almuen deraf en haard Vinter, som og er indtruffen. Paa nærværende Tid har vi Tøveir, og nogen Jord er opkommen, men man frygter for at vestlig og nordvestlige Vinde med Sneebøyer vil igjen bedække den i Tøveiret opkomne Grønsværd. Jeg var saa heldig forleden Dag, at harpunere 8 smaae Hvalfiske i en Isvog. De vare fra 12 til 15 Alen lange. En Bonde, som er min Nabo, og en rask Mand, harpunerede 10 Stkr. af samme Slags, og dette var en Velsignelse, som den Fattige takker Gud for, og berømmer os, der havde Redskaber og Mod til at dræbe disse Fiske, ikke uden egen Livs Fare. 2 Mile herfra er en død Hvalfisk opdreven, 70 Alen lang — men paa et Sted, hvor Situationen gjør det vanskeligt at benytte den. — Postskibet bragde Island sørgelige Tidender; hvad Indtryk paa mig og enhver, som Engelsk Overfald paa det uskyldige Danmark gjorde, kan De forestille Dem! Gud, lad ikke Hævnens Sværd eengang falde paa denne Nations Regjering, thi det vilde da blive alt for tungt og skarpt! Capitain Bohne er, efter Rygte fra Postskipperen, tagen af en Engelsk Fregat under Færøe. Capitain Grønbek har jeg intet spurgt til siden han med fuld Ladning afseilede herfra d. 15de Sept. f. A. Bohne afgik d. 21 Oct. med fuld Last.

Ved Ingenieur-Corpsets Læreinstitut er Justitsraad og Professor Ravert ansat som Lærer i den civile Bygningskonst, Professor Brun som Sproglærer, hver med 300 Rdlr. Gage. Den

14 Maji er Lector ved den botaniske Hauge i Kjøbenhavn, J. W. Horneman, udnævnt til Professor extraordinarius i Botaniken ved Kjøbenhavns Universitet.

I det skandinaviske Litteraturselskabs Møde, d. 21 Maji, forelæste Biskop Münter et Bidrag til Ostmannernes Historie i Irland, hentet fra en irisk Bardesang, der findes i Friherre v. Harolds neue entdeckte Gedichte Ossians. Af Sangen meddeltes en Oversættelse.

Helsingøer den 27 Maji. I Gaar kom en convoieret Coffardieflaade paa nogle og halvhundrede Seilere ind fra Nordsøen. Vore Capere vare ude paa Fangst og afskar 5 Stkr. Tre af disse ligge her endnu. To gik i Nat op til Kjøbenhavn. Af disse kom, som vi haabe, det ene lykkelig til sin Bestemmelse; det andet derimod, en baglastet Danziger, et skjønt stort tremastet Skib, gjorde Englænderne i en Deel Slupper og Barcasser Jagt paa. Skibet blev sat paa Grund og Caperne (Hornbekkere) forlode det. Skipperen blev. Da Englænderne ei kunde faae Skibet af Grund stak de Ild paa det og toge Folkene med. Vi have hele Dagen havt det ærgerlige Syn at see dette skjønne Skib staae i Lue.

En Svensk Skipper og to Matroser ere blevne opbragte af Caperen Dannemark, Capit. Olsen.

For nogen Tid siden døde i Kjøbenhavn en gammel Mand ved Navn Thestrup, forhen Lærer ved Vaisenhuset, som fra den psychologiske Side ikke var umærkværdig. Han havde levet i en saa sjelden Harmonie med sin Moder, at han, da hun for 30 Aar siden døde, besluttede, at opbevare Alt hvad der havde tilhørt hende, lige indtil den allermindste Ubetydelighed. Han havde sin Bolig paa det afbrændte Vaisenhuus, og da Ilden i den store Brand 1795 havde grebet saa stærkt om sig, at alle Folk havde forladt Bygningen, fandt man ham endnu ganske ene i Kirken lige for Alteret, omgivet af alle sin Moders Efterladenskaber, som han ikke kunde slide sig løs fra. Ikke uden med stor Møie fik man ham til at forlade Kirken. Alt hvad han kunde faae med af dette dyrebare Arvegods, hvoriblandt der endog fandtes gammel Kjøkkentøi, gamle Sko &c., lod han bringe hen paa Amagertorv, hvor han selv bevogtede det som en Helligdom. Imellem disse Sager fandtes ogsaa hans Ligsteen, som han selv havde ladet forfærdige, og hvorpaa der ikke fandtes

anden Indskrivt end: Enkens Søn fra Nain. Blandt hans Efterladenskaber, som nylig solgtes paa Auction, fandtes endnu nogle af hans Moders Klæder, som allerede for 30 Aar siden kunde kaldes gammeldags. — Han døde i ugivt Stand. Et Pendant til denne Mand var en vis gammel Jomfru, der døde for adskillige Aar siden og kunde ligeledes kaldes en psychologisk Mærkværdighed. Hun tørrede i en lang Række af Aar alle de Blomster hun havde staaende i Potter og Glas, samlede adskillige Poser fulde deraf; og gjorde et Testamente, at disse Blomster skulde fyldes i Vaar og lægges under hendes Hoved naar hun døde, hvilket ogsaa skede. Hun havde sat sig den Grille i Hovedet, at hun i sin Grav vilde hvile paa Blomster. Hun blev ligeledes, efter hendes eget Testamente, jordet i den allerede afbrændte Nicolai Kirke, hvor hendes Familiebegravelse fandtes.

I Trondhjemsavis læses et Avertissement, hvori man spørger om nogen vil paatage sig Ringningen i Hospitals Kirken — i Anledning af høilovlig Hukommelse Kong Christian den Syvendes Død — for ringere end 6 ß. Timen for hver Mand. Tillige anmærkes deri, at Ringningen kan forrettes af halvvorne Drenge under Opsigt.

I samme Avis tager Hr. Capit. og Divisionschef Lucas Halck til Gjenmæle mod det om ham udspredte fornærmelige Rygte, at han saavel paa Marchen fra Trondhjem til Røraas som under sit Ophold paa det sidste Sted skal have mishandlet det Mandskab, der stod under hans Commando. Han fremlægger tre Attester fra Oberst Bang, Bataillonscommandeur Sommerschild og Capit. og Divisions-Chef H. A. Bjerring, som alle bevise det ganske Modsatte.

I Trondhjemsavisen læses følgende: Det er godt og nyttigt, at raade Folk til i denne Tid at spise Bark og Fjeldmos, men det er og saare let at raade andre til at gjøre det, man slipper at gjøre selv. Var det ikke og godt, om de Folk, der dagligen leve herligen og i Glæde, raadedes til at lade sig nøie med det Nødvendige? Det er dog nok ingen synderlig Dyd, om hver Mand i denne Tid indskrænker sin Overdaad, og NB. anvender det derved besparede til Fædrelandets Bedste; men det Modsatte er nær ved Umenneskelighed. Thi hvad er det andet, naar Statsheste æde Korn, medens Norges Kjæmper

staae Fare for at sulte? Eller naar en Hund fortærer det Stykke Kjød, som en Krigsmand vilde fortære som et Gjæstebud? — Men her hjelpe nok neppe Raad; de Mægtige pleie sielden at følge dem; godt og vel, om de ikke trodse Love. Men Lov burde det dog nok være i saadan Tid, og det under haard Straf, at alle Stadsheste skulde afskaffes, iligemaade alle unyttige Hunde; fremdeles, at ingen, enten Riig eller Fattig, enten ene eller i Selskab, maatte spise mere, end to Retter Mad til Middag, og een til Aftens. — De som ryste med Hovedet til saadant daarlig Projekt, vilde blandt andet høiguustigen betænke, at just ved saadan Sparsomhed kunde Roe i Landet befordres. Eller er det maaskee bedre, at fraadse dygtig en Tid lang, lade Soldaten sulte og afkræftes, og derved gjøre Fienden det muelige, at hjemsøge os? Saa torde Maaltiderne maaskee endda blive smallere! og de unyttigen mæskede Stadsheste brugte til at fremkjøre fiendtlige Ødelæggelses-Redskaber.

Under d. 21 Maji er igjennem det Kongel. Slesvig-Holsteenske Cancellie udfærdiget et Patent, af følgende Indhold. Under Dags Dato har Hans Majestæt allernaadigst resolveret som følger: Det skal være forbudet alle dem, som boe ved Strandkanten, at have Lys tændt om Aftenen eller om Natten i de Værelser, som vender til Søsiden, saa at Lysningen derfra kunde sees paa de fiendtlige Skibe; med mindre Vinduerne i deslige Gaarde og Huse, naar der indenfor tændes Lys, ere forsynede med Vinduesskudder, eller bedækkes saa tæt, at Skin af Lys ei udenfor kan sees. Hvo herimod forseer sig, straffes første Gang med Mulct fra 10 til 50 Rdlr., anden Gang fra 50 til 100 Rdlr., og tredie Gang med Arbeide i Tugthuset fra 2 til 6 Maaneder. Og skulle alle vedkommende civile Øvrigheder nøie holde over denne Befalings Opfyldelse.

Alle Reisende, som fra et eller andet Sted agte at reise over til Sjelland, gives nu ved Færgestederne, forinden de overføres, et Interimsbeviis til deres Reisers Fortsættelse.

I Søndags saae man i Skoushoved en Lystbaad komme seilende under Dansk Flag. Den synes at komme fra Kjøbenhavn. I Baaden sadde 4 velklædte Personer. De viklede Vimplen op, formodentlig for at give Signal, og styrede derpaa hen til de Engelske Skibe, som laae ligefor. Man kunde tydelig see at de gik ombord paa eet af Skibene, og at Baaden derpaa blev taget ind.

Udenlandske Efterretninger.

Et Detachement af 300 Engelske har den 28 Martii taget Øen Perejil i Besiddelse, uagtet den tilhører Keiseren af Marocco, som er i Fred med Engelland og har viist det saa meget Venskab. Øen ligger i Strædet ved Gibralter, udbreder sig langs med den Africanske Kyst og bestaaer af en Klippe, som er 400 Skridt lang og 300 bred. Engellænderne, som søge at forhindre Samfærslen mellem Spanien og Ceuta, opkastede strax et Batterie paa 12 Canoner og opførte Barakker. 3 Engelske Skibe lagde sig for Ceuta. Keiseren af Marocco forlanger, at de skulle forlade Øen, og de berede sig virkelig ogsaa dertil. Den Franske Charge d'Affaires skal have formaaet Keiseren til denne Beslutning.

En i Petersborg ankommen officiel Beretning fra General Buxhøvden melder Sveaborgs Indtagelse og Besættelse af Russerne. Nu er hele Finland, siges deri, i vor Magt. Fæstningen Sveaborg var af Natur og Konst, og ved de store Omkostninger, som den Svenske Regjering i mange Aar har anvendt derpaa, sat i en frygtelig Stand. Den er fra Søsiden Nøglen til hele Finland. Over 100 Metal-Canoner, 800 Jern-Canoner og Mørsere forefandtes, og i Havnen laae 4 Fregatter og over 100 Skjærbaade, som altsammen faldt i Russernes Hænder. — En anden officiel Efterretning melder, at Admiral Budisko, som commanderer en i de Cur- og Liflandske Havne i Vinter udrustet Expedition, har taget Øen Gothland eller Gulland.

Philadelphia d. 26 Febr. Den Act, hvorved Indførslen af Negerslaver og al Handel med dem i Nordamericanske Skibe forbydes, er sat i Kraft i Begyndelsen af denne Maaned. En Act, der forbyder Indførslen af visse Engelske Manufacturvarer er allerede d. 14 Dec. f. A. sat i Kraft. — En Million Dollars er af Congressen bleven anviist til Havnenes Forbedring. Et fra Batavien hjemkommet Nordamericansk Skib har bragt den Efterretning, at 3 Danske Skibe, bestemte til Kjøbenhavn, laae der d. 10 Oct. f. A. paa Rheden. — To Danske Skibe ere i afvigte Aar blevne solgte her. For nærværende Tid findes her intet Skib under Dansk Flag.

I Taschenbuch der Liebe u. Freundschaft gewidmet for 1808 fortælles følgende Anecdote. Under sit Ophold i Militairskolen i Brienne pleiede den unge Bonaparte at kjøbe Frugt hos en bestemt Frugthandlerske, som ogsaa borgede ham, naar han ikke var ved Penge. Gjelden kunde ofte beløbe sig til nogle Rigsdaler. Nogle Maaneder efter sin Kroning kom Napoleon paa sin Reise igjennem Brienne. Han griber til sin Tegnebog, gjennemblader den, nævner et Navn, og forlanger at vide, hvor den, der hedte saaledes, boede. Kun en eneste af Følget maa ledsage ham, og de komme nu ind i en fattig Hytte; den forfaldne Dør til et snævert Værelse aabnes; en Kone og to Børn, sysselsatte med at tillave Aftensmaden, knælede ved Caminen, i hvilken en sparsom Ild luede. "Kan jeg faae noget at spise her?" spurgte Napoleon. — "En Suppe er alt hvad vi have — dog jeg erindrer, i Haven ere nok Melonerne modne." — "Godt," svarede Keiseren: "jeg vil vente derpaa." — Melonerne blive hentede, og medens Konen er i Færd med at lave Suppen, som koges i Stuen, spørger Napoleon: "kjender De Keiseren, som ventes her i Nat?" — "O ja! Det er rigtig nok længe siden; jeg har ikke seet ham siden han kom bort fra Militairskolen her. Den Gang pleiede han ikke at kjøbe Frugt af nogen anden end af mig." — "Har han da ogsaa altid betalt rigtig?" — "O ja — men Suppen bliver kold." — "Kan Du see, at Du har en slet Hukommelse," tog Napoleon Ordet: "og at Du holder slet Orden i Dine Bøger? Jeg er Bonaparte, og har søgt Dig op, for at betale min Gjeld." — Femten hundrede Franker bleve Konen strax udbetalte i Guld, og hun var nær ved at daane for Napoleons Fødder. — "Man give Befaling," sagde Keiseren: "at dette Huus strax nedrives og et nyt opbygges, som fører mit Navn. Du bliver Eier af dette Hotel, og paa intet andet Sted vil jeg boe, saa ofte jeg kommer til Brienne. Dine Børn blive under min Forsorg." — Frugthandlerskens Datter er virkelig bleven meget hæderlig forsørget, og Sønnen bliver paa Keiserens Bekostning opdragen i samme Militairskole, hvori Napoleon har faaet sin Dannelse.

I Neisse blev nylig en Fransk Sergeant indqvarteret hos en Borgerkone. Konen ventede næste Dag til Kl. 10 om Formiddagen, at han skulde komme ned og tage sin Frokost. Da han ikke kom, gik hun op til ham paa hans Kammer og fandt ham her siddende overende i Sengen. Han græd som et Barn og vilde i Begyndelsen ikke tale. Endelig spurgte han Konen, hvor hun havde faaet de Lagener fra, som han laae paa? Hun svarede, at hun havde kjøbt dem af en afskediget Preussisk Husar. Konen maatte følge ham hen til Husaren, og paa Spørgsmaalet: hvor han havde faaet Lagenerne fra, svarede denne: jeg har faaet dem som Bytte, i det forrige Franske Feldttog i Champagne. "Erindrer Du Dig endnu," spurgte Franskmanden: "Drengen, der vred sine Hænder, bad dig for Himlens Skyld, at handle menneskelig og i det mindste at lade mine Forældre beholde Sengeklæderne?" — Husaren. "I Krig gaaer det vist nok jammerlig til, men hvad den ene vilde spare, tager den anden". — "Men hvor har Du gjort af de Penge, Du fraranede mine Forældre og hvorved Du gjorde dem til de fattigste Folk?" Husaren (yderlig forlegen). Pengene ere for længe siden fløiten; jeg eier ikke mere en Skilling deraf. — "Endskjønt jeg den Gang kun var et Barn, gjenkjender jeg i Dig dog den, der har bragt Ødelæggelse over vort Huus. Navnet og Mærket paa Lagenerne sætter det ogsaa uden for al Tvivl. At Du den Gang ikke hørte mig, da jeg bad dig om Skaansel, tilgiver jeg dig; at du mishandlede mine Forældre og berøvede dem deres sidste Eiendom, vil disse tilgive dig; men at du stødte min Søster i Brønden, da hun raabte om Hjelp mod din Voldsomhed, det maa Gud tilgive dig!" Og med disse Ord forlod han ham.

Spaniens Skjebne er nu afgjort. Imellem Keiser Napoleon og Kong Carl er der sluttet en Tractat, som Prindsen af Asturien, Infanten Don Carlos, Don Francisco og Don Antonio have samtykket i. Vilkaarene ere endnu ubekjendte, fordi de i Følge Rigets Constitution ikke kunne bekjendtgjøres, førend de ere meddeelte Senatet. Men af Kongen af Spaniens og Prindsen af Asturiens Proclamation sees, at alle det Spanske Huses Rettigheder ere blevne overdragne til Keiser Napoleon. Dronningen Marie Louise og Infanten Don Francisco spiste d. 11 Maji hos Keiseren, og reiste næste

Dag til Bordeaux, hvorfra de begive sig til Compiegne *), og man troer endnu, at Kong Carl skal residere i denne Stad sin hele Levetid. — Prindsen af Asturien, Infanten Don Carlos og Inf. Don Antonio tilbragte en heel Aften hos Keiseren og Keiserinden. Ogsaa de ere derpaa afreiste til Bordeaux, hvorfra de gaae til Novarre. Hs. Maj. skal have afstaaet dem dette prægtige Gods med tilhørende Skove. Det hedder, at mange Spaniere af Stand ere paa Veien til Bayonne, hvor H. M. vil holde en General-Junta, som ikke allene vil sysselsætte sig med at bestemme Tronfølgen, men tillige stadfæste de af alle gode Spaniere ønskede Forbedringer. — I Spanien — siger Moniteuren — er Alting roligt og Sagerne staae paa den bedste Fod. — Moniteuren leverer derpaa: 1) En Bekjendtgjørelse fra Kong Carl af 4de Maji, hvori han kundgjører, at han har udnævnt sin Cousin, Storh. af Berg til hans Kongeriges General-Lieutenant, og at han befaler, Raadet i Castilien, General-Capitainerne og Gouverneurerne i hans Provindser, at lyde General-Lieutenantens Befalinger. 2) En anden Bekjendtgjørelse fra Kongen, hvori han paaminder Spanierne om at vogte sig for at gribe til Vaaben mod de Franske; at Spaniens Ødelæggelse og alskens Ulykker vilde være en Følge deraf; at han er sysselsat med at indgaae med den Franske Keiser en Forening, der sigter til deres Lykke; at alle de, der tale imod Frankrige, tørste efter deres Blod, ere Fiender af deres Nation eller Engelske Agenter; at de skulle troe hans Erfaringer og lyde den Autoritet, som han har faaet fra Gud og Forfædre. 3) En Bekjendtgjørelse fra den øverste Regjerings-Junta til Madrids Indvaanere, hvori det hedder, at den allierede Armee saa snart Menneskeligheden tillod det, har ophævet Militair-Commissionen, som den en eneste Dag har anseet for et nødvendigt, skjønt strængt Middel, men at fra nu af enhver, der har paadraget sig Arrest fra Fransk Side, skal, saafremt han ikke har ført Vaaben mod de Franske, overlades til og dømmes af sine naturligere Dommere; at selv i det Tilfælde, hvor nogen anklages for at have grebet til Vaaben mod de Franske, en Spansk Dommer skal overvære Procesforhandlingen indtil Dommen er afsagt; at ingen bosat Borger eller Fremmed skal molesteres i Henseende til Maaden, han har baaret sin Kaabe paa ꝛc. 4) Et Circulaire fra Inqvisitionen til alle Rigets Tribunaler. 5) En Skrivelse fra Kong Carl til det øverste Conseil i Castilien af 8 Maji, hvori det hedder: I Tingenes nuværende Stilling have Vi villet give Vore Undersaattere, hvis Lykke under Vor hele Regjering har været Vort Øiemærke, et nyt Beviis paa Vor Kjerlighed. Vi have altsaa afstaaet Vore Rettigheder over Spanien til Vor Allierede og Ven Keiser Napoleon, ved en undertegnet og ratificeret Tractat, i det vi stipulerede Spaniens Integritet og Uafhængighed og Vor hellige Religions Vedligeholdelse, ikke allene som herskende, men ogsaa som den i Spanien ene tolererede. — Vi have derfor anseet det fornødent, at tilstille eder nærværende Skrivelse, paa det I kunne rette eder derefter, bekjendtgjøre det og understøtte Keiser Napoleon med alle eders Midler.

Moniteuren af 17 Maji indeholder følgende: Madrid, d. 9 Maji. Oversættelse af et Brev fra General-Capitainen over Ny-Castillien til H. K. og K. H. Storhertugen af Berg.

Min Herre!

Jeg har i Dag modtaget det Brev, som Deres K. H. har beæret mig med med angaaende de sørgelige Begivenheder af 2 d. M. D. K. H. føler, hvor meget det maa smerte en Spansk Militair, at see i Hovedstaden flyde to Nationers Blod, som bestemte til den nøieste Alliance og Samdrægtighed, ikke burde udgyde det uden naar de stride mod fælles Fiender. — D. K. H. værdiges at tillade, at jeg udtrykker Dem min Taknemmelighed ikke allene for den Roes, De har ydet denne Stads Garnison, og den Godhed, De har overvælder den med; men fornemmelig for den Iver, hvormed De standse Strænghedens Forskrivter saasnart som Omstændighederne tillode D. K. H. det. Det har bekræftet den Mening man i Forveien har havt om D. K. H. og som tilkjendegiver alle de Dyder, De er prydet med. — Jeg indseer fuldkommen D. K. H. rene Hensigter og jeg priser mig lykkelig, at Re-

*) En Stad i Isle de France, ved Floden Oyse, med tilhørende Jagtslot. I Aaret 1430 blev Jomfruen fra Orleans taget her til Fange af Engellænderne ved et Udfald.

gjerings-Juntaen har vidst at skjønne den, forudseende alle de Fordele, der maa flyde deraf for mit Fædreneland, som er mit Idol. Hvad mig angaaer, da tilbyder jeg D. K. H. den oprigtigste og bestemteste Hengivenheds Hylding. Jeg har tillige den Ære at forsikkre, at alle mine Bestræbelser skulle sigte til Tjenestens Bedste og den offentlige Sikkerheds Vedligeholdelse. Jeg er med den dybeste Agtelse ꝛc.

Madrid, d. 8 Maji.

(Undert.) Francesco Xavier de Negretto.

Carl den Fjerde kom paa Tronen d. 13 Dec. 1788, og har altsaa regjeret i 20 Aar.

Man forsikkrer — hedder det fra Paris — at Kong Carl den Fjerde vil paa det høitideligste atter blive indsat til Konge; men til hans Sikkerhed skal et Fransk Troppecorps blive i og ved Madrid, og, som man troer, i Spansk Sold, medens andre Franske Corps fra Spanien af skulle foretage andre Operationer.

I Madrid er udkommet et Brev fra en Spansk Officier til hans gamle Vaabenbrødre, som gjør megen Opsigt. Ved Begivenhederne i Martii Maaned, siges deri, er al Agtelse for Tronen forsvunden i Spanien, og selv dens Grundstøtter blevne undergravede. — Sørgeligt var det vel, at see Kongen være saa svag, at lade sig regjere af sine Ministere; men Prindsen af Asturien er ikke stærkere. Hvem skal man nu lyde? Kongen eller Kronprindsen? Begge have anklaget hinanden, begge igjen tilgivet hinanden, begge nedlagt Kronen ꝛc. — Den gode Officier lader til at være en Hykler.

Kongeriget Bayerns ny Organisation skal ogsaa strække sig til Kirkens Anliggender. Det synes afgjort, at der kun skal være een Erkebisp for alle Catholikerne i Bayern, og en Overpræsident i Spidsen for et almindeligt Consistorium til Bestyrelsen af Protestanternes Kirke-Anliggender. Man forsikkrer, at Erkebispestolen er bestemt for den forrige Churførste af Trier, som faaer Titel af Kongeriget Bayerns Primat. Man maa smigre sig med i Augsburg, at han vil vedblive at residere i denne Stad. (Af Moniteuren.)

Da Keiser Napoleon har erfaret, at Eleverne i Genieskolen i Metz have tilladt sig i Skuespilhuset og paa offentlige Steder, Fornærmelser mod

Indbyggerne, og at de have vægret sig ved at lyde deres Foresattes Befalinger, saa har han befalet Krigsministeren, at paalægge alle disse Elever to Maaneders Arrest, at forbyde dem, at komme i en Tid af et Aar paa Comoedien, og at føie den Foranstaltning, at den første Eleve, der ikke underkaster sig Skole-Commandantens Befalinger, bliver straffet efter Krigs-Lovenes Strænghed. Keiseren har tilkjendegivet Armeens Commandant sin Misbag, fordi han ikke har viist Fasthed nok; Eleverne ere Officierer og fra samme Øieblik af underkastede Armeens Love.

Storhertugen af Berg har befalet, at de tre Soldaters Navne, som omtales i Proclamationen af 6 Maji, skulle oplæses ved Armeen, og at de en heel Maaned igjennem skulle defilere ved Paraden med en Stok istedet for Gevær.

I Bayonne er udkommet et Keiserl. Decret af 17 Maji 1808, som befaler, at der i Marseille skal oprettes en theoretisk-practisk Undervisnings-anstalt i Medicin, Chirurgie og Pharmacie, som især skal være bestemt for Sundheds-Betjenters Undervisning. Ved samme skulle der ansættes 6 Professorer.

Fra Wien skrives under d. 30 April: De seneste Efterretninger fra de Tyrkiske Grændser bekræfte, at Prinds Posorowsky, som anfører den Russiske Armee i Moldau og Valachiet, er tilbagekaldt. Hans Eftermand er ikke General Millo-radowitsch, men, som det hedder, General Kutusow. Prinds Posorowskys Søn præsiderer i Divanet i Bucharest, i Prinds Ypsilantis Navn, som er i Petersborg. Gener. Ysajew er rykket ind i Orsowa, og begiver sig med sine Tropper til Donau.

Det Gods, som de Kgl. Spanske Prindser først komne til, Valency, tilhører Prindsen af Benevent. Prindsens Gemalinde og siden han selv ere reiste did, for at føie de fornødne Anstalter til de høie Gjæsters Modtagelse. Nogle mene, at han vil reise dem i Møde paa Veien til Bordeaux.

Allerede d. 18 Maji ventede man i Paris det Franske Hof tilbage til St. Cloud om 8 Dage.

Til Hovedstaden er ankommen: Prinds Ludvig af Witgenstein, Capitain ved det Holst. Inf. Reg.; Capit. Gotlieb, af 1ste jydske Infant. Reg.; Capit. Baudiz, af samme.

Tillæg til Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn No. 66.

Løverdagen, den 28 Maji 1808.

Nogle ny Betænkninger i Anledning af et Stykke af Hr. Molbech i Skilderiet No. 63 og 64.

Sed non replenda est curia verbis.

Virg. Æn. IX lib. 380 *v.*

Dette indbefatter i Korthed alt hvad jeg har at erindre om Stykket af Hr. Molbech, just ikke om det omtvistede tydske Ord; thi han synes at flytte Krigens Skueplads fra Etymologi og Sprog til Historiens til Veltalenhedens og Vittighedens Rige. De fleste af hans Indfald vilde derfor vist nok være paa deres rette Sted i et Skuespil om dette Ord — sed nunc non erat his locus. Dog det er jo vel man finder noget, thi var ogsaa dette borte, da vilde der intet andet være tilbage end en usel Magerhed; og sandelig det lader til at Hr. Molbech selv maa have følt alt dette, og derfor erklærer til Slutning: at han ikke agtede at befatte sig mere med det end høist nødvendig. Men jeg kan dog, uagtet han synes saaledes at ville, ikke undlade et Forsøg paa at afmaske det; saameget troer jeg at skylde Sproget, Etymologien og mig selv.

For da først at drøfte det lidet om den egentlige Materie, der svømmer i et uudtømmeligt Hav af Vittigheder, maa jeg erindre, at Hr. Molbech selv, skjønt en, der kjender den forskjellige Værdi, som ligger i Partiklen ur, dog forklarer Ursprung som om det betydede et oprindeligt Spring (see Lærde Tid. No. 15, 237 S. 6—7 Lin.), hvilket ikke er stort klogere, end om nogen sagde det betydede et stærkt Spring, saa det var dog ikke saa ganske af Vejen ved Exempler at oplyse, hvorledes det ej maatte forklares. At Partiklens Bemærkelse i uralt og angelſ. oreald skulde være intensiv, maatte man heller have tiet stille med; thi det alene vilde jo vise den ikke var det samme som ar, der aldrig har slig Bemærkelse, med mindre man ogsaa vil sige, at Old i Oldfædre, Oldtid o. s. v. er en intensiv Partikel. Er det heller sagt, at et Sprogs Ord altid skal være af samme Oprindelse, som de i et andet Sprog, hvormed man udtrykker samme Tanke. Beredt heder paa Latin *paratus*, men er derfor *be* og *pa* det samme? Et lignende Exempel med ydmyg, angelſ. eadmodig, kan sees hos Gram, i hans Prøve af danske Ord og Talemaader af det Engelſ. forklarede. Bliver Forskjellen imellem ár og or ikke fremdeles endnu mere indlysende, naar man sammenholder begge Formerne Arild og Æreld med Grams ovennævnte Prøve under Ordet Aarle, hvor han siger: "I Engel-Saxisk er det vocab *Aar*, mane; Item *Ærtide* og *Æring* diluculum" o. s. v. Her har man jo altsaa endog i Angelsaxisk, ja det efter Grams udtrykkelige Ord, de selv samme to Former af ar; og hvo skulde da vel endnu tro at ár ogsaa var det samme som *ord* eller *or*, hvoraf det tyske ur? Disse 4 Former bevise altsaa endnu intet. At der i de tyske Former er indkommen megen Forvirring ved Dialekternes Forblanding o. s. v. har jeg jo selv sagt i mine Betænkninger, hvortil nu med alle de vist nok overflødige Exempler derpaa? og hvad vedkommer det vort Sprog?

Det gjør mig inderlig ondt, at Hr. Molbech ikke ret har fattet min Mening; men jeg veed intet andet Raad, end her igjen at fremsætte den i Korthed. Jeg vilde da derhen, at jeg kunde vise, Gram havde forblandet en hel Del Ting og at man havde fulgt ham altfor nøje, og uden al Selvtænkning; undtagen at man har forøget hans Blanding med en ny Ingredienz, nemlig Auer i Auerochs, som endnu mindre hører dertil. Skade at Hr. Molbech ikke er bleven dette vaer! Fremdeles vilde jeg vise, at Adelung, som man kaldte heldig i dette Ord, har indviklet sig i de smagløseste (for ej at tale om Grundighed og Sandhed) Latterligheder, hvilket ikke var Tilfældet med Frisch, hvem man dog ei havde værdiget et Øjekast; som et Smagens Mønster har jeg aldrig anbefalet ham. Naar slige Ordfordrejelser maa drage til Felds i Etymologien, kunde man snart fristes til at ansee det som et Tegn paa stor Folkemangel. Videre: at vi ingenlunde skulde optage det tydske Urkraft, eller forsvare slige Tyskheder, naar de

undslippe selv den ypperlige Digter; men dog endnu meget mindre foreslaae ny ufornødne fremmede Ord. Endelig mente jeg ganske rigtig, som Hr. Molbech gjætter, at ur i Betydningen oprindelig slet ikke er af samme Oprindelse som ár; og paa ingen Maade kan kaldes nordisk i den Betydning. Her maa jeg igjen beklage, at Hr. Molbech ikke har kunnet finde Beviset som staaer paa den 980 Side (især 27 Lin.) Det maa vel være Aarsagen, hvorfor han ligefrem uden Omstændigheder erklærer sig at blive ved sin Mening; skjønt jeg nu ingenlunde vil formene nogen dette, saa gad jeg dog gjerne have seet nogle Modgrunde, for maaskee selv at forandre Overbevisning. At den første Nornes Navn Urdur er beslægtet med det angels. ord synes meget rimeligt, men viser dette ikke endnu mere, at der ingen Forbindelse er imellem ár og ord. Angels. *ar* svarer til *ár* og *ord* til *Urdr* *); men hvo kunde nu mene at de isl. Ord ár og Urdr skulde være de samme, uden den, som forsætlig lukker sine Øjne? Men skal Nornen Urde endelig ind i Urblandingen, saa er det da i Guds Navn det syvende og sidste (haaber jeg!). At vi paa Grund af denne gamle Nornes Navn skulde optage ur, behøver neppe Gjendrivelse; da dette Ord aldrig i de nordiske Sprog har været brugt i Sammensætning; er saa gammelt, at det endog i den ældste Islandsk kun findes i et eneste Ord, som endda er et Navn; og hvis Betydning ikke forstaaes af nogen Islænder eller Dansk uden foregaaende Forklaring.

Det her gjennemgaaede udgjør omtrent $\frac{1}{6}$ af Hr. Molbechs Svar paa mine Betænkninger. Forresten maa man ligesom af Oceanet smaaligen opfiske nogle enkelte Tanker om Sagen, som dog flyde omkring uden Fasthed og Bevis. Det lønner ikke Umagen at gjennemgaae det udførlig, kun følgende er det dog løjerligt nok at mærke. Hvor trygt man end mener at Sproget er i vore store Digteres Baggesens og Øhlenschlägers Hænder, maae vi dog visselig beklage, at disse, ved at opholde sig uden for Fædrenelandets Egne, ligesom indaande alt det fremmede, der omgiver dem paa alle Sider. At dette maa have, og har en betydelig Indflydelse paa deres Sprog og Foredrag, derom har man jo T-oen i Hænderne; og at den almindelige Læsning af saa store og saa yndede Digtere ogsaa har megen Indflydelse paa det prosaiske Sprog, kan vel heller ikke modsiges. Man forsikrer, at jeg slet ikke har bragt noget nyt Lys i Sagen, men endog ligesom lagt an paa at forvirre den endnu mere; det er vel fordi jeg ikke har lagt et ottende Auer til Dyngen, at jeg maa høre saa ilde. At jeg først skulde have undersøgt Sagen, har jeg aldrig tænkt eller sagt, som sees aabenbar deraf, at jeg har anført mine Forgjængere; ligesaalidet har jeg opkaagt dem, som sees af, at jeg er gaaet min egen Vej. At ur har forskjellige og lige modsatte Bemærkelser, behøver dog vel ikke flere Bevis, end den eneste Sammensætning med Ordet Sprache, hvilken betyder det oprindelige Sprog, maalløs og Veltalenhed. Eller ere disse Begreber i et eneste Ord maaskee ikke forvirrede nok endnu? Ogsaa siger Hr. Molbech, at han vil forbigaae alt dette overflødige jeg skal have fremført om Partiklen, da han blot har at holde sig til Urkraft. Sandelig, det er vel han siger os dette, ellers skulde ingen lettelig falde paa det; thi man har i saa Fald ondt ved at begribe, hvad Vittighederne eller maaskee rettere Uvittighederne om Raskenbjerg Ting, og salig Jomfrue Biehl, samt hvad det hele første i No. 63, kort hvad de $\frac{5}{6}$ af Stykket skulde sige. Det var at ønske man istedenfor alt dette havde fundet noget mere om Auer, Er o. s. v., som i det ringeste havde viist hvor skammelig jeg har forvirret dem. Dog Hr. Molbech har jo let ved at svare: det er Sagen uvedkommende.

At ville svinge Kritikens Svøbe over det danske Sprog har jeg aldrig tænkt, og allermindst i saa lille en Afhandling; det var blot et eneste Ord, med hvad dertil i vort Sprog henhørte, jeg saa kortelig tænkte at undersøge. Jeg var ligesaalangt fra den Selvtillid, at ville fortrøste mig til, at bringe Hr. Molbech til Taushed, som fra den Plumphed at tillægge Gram Bømmerter. At han kunde fejle sagde jeg, og det kan jo bevises: Gram var et Menneske, Mennesker kan fejle, ergo — —! At der hos ham findes Ufuldkommenheder, er dog neppe

*) Jeg veed at der er en Norne ved Navn Urdur og hendes Brønd eller Kilde Urdarbrunnr ɔ: i Genitiv Urdes Brønd; men at en Kilde skulde hede Urdur eller Urda, det maa være en splinterny Opdagelse i Mythologien.

for meget sagt, al den Stund man ikke kan gjendrive Grundene i mine Betænkninger. Men at ville see den saa udmærket store Mand over Hovedet for enkelte Ufuldkommenheder, var vist nok ligesaa taabeligt, som det vilde være, at forekomme sig mindre end før, naar man havde været heldig nok til at opdage noget, som en sjælden stor Mand ikke havde seet. Snarere maatte det vel opvække Glæde end Blusel. Den uhyre Hyperbol at Gram skulde besidde dyb Indsigt i al menneskelig Videnskab, vilde hin store Lærde, om han kunde see op af sin Grav, vist neppe takke Hr. Molbech for; thi stod hans Berømmelse ikke alt for fast, maatte man jo ansee det for ren Ironi, eller og tro det blev sagt af en, som kjendte saare lidet til alle de menneskelige Videnskabers Udstrækning, og Umueligheden for eet Menneske i at omfatte dem alle. Jeg har egentlig kun talt om det islandske Sprog, vilde man nu regne et Sprog for en menneskelig Videnskab; da behøver man jo ikke at gaae uden for den Danske Stat, for at finde Grønlandsk og Lappisk, som jeg i det mindste ikke veed at Gram har forstaaet. Dog hvor vil jeg hen med dette? Hr. Molbech kan jo let opløse denne Knude ved at svare: efter min Erfaring forstod han Grølandsk og Lappisk saavel som Chirurgi og Ingenieurkunsten og alt andet; sic volo! sic jubeo! stet pro ratione voluntas! Fremdeles naar jeg siger, at Islandsk er den første Hovedkilde til dansk og al nordisk Etymologi; anvender Hr. Molbech over en Side for at vise den ikke er den eneste; naar sagde jeg det? Naar lod jeg mindste Ord falde, som kunde røbe den latterlige Indbildning, at Angels. Gothisk, Celtisk o. s. v. skulde nedstamme fra Islandskene. Det vilde jeg undsee mig ligesaa meget ved, som jeg maatte skamme mig over min Uvidenhed, om jeg erklærede noget af de nordiske Sprog for at nedstamme fra de saxiske eller tydske, fra hvilke de alle tre i Bygning og Indretning saavidt og saa væsentligen adskille sig. Hvorledes vil man vel f. Ex. forklare Passivendelsens Oprindelse i de nordiske Sprog af Angelsaxisk, Gothisk, Celtisk ja hvorfor ikke Skythisk og Persisk?! Det forstaaer sig at man finder Ligheder imellem alle beslægtede Sprog, men naar det gjelder om Hovedkilden til et vist Tungemaals Etymologi, maa det vel dog unægtelig blive Modersproget; og at de nordiske Rigers Modersprog er Islandsk, tilstaaer jo Hr. Molbech selv. Men at udvikle dette videre og vise de beslægtede Sprogs forholdsrigtige Anvendelse, maa jeg gjemme til en egen lille Afhandling om Etymologiens Væsen og Værd, som jeg maaskee med det første skal udgive; dog med Udelukkelse af alt Hensyn paa denne Urstrid, for om den maaskee kunde finde Bifald hos flere end dem, der more sig ved videnskabelige Kjævlerier. At vort Sprog i høi Grad er forædlet og beriget, saa at det ikke giver det tydske stort efter, tilstaaer jeg gjerne, og mener just derfor, at det enten maa være Skjødesløshed eller Ringeagt eller ren Uvidenhed, naar man i samme ikke kan udtrykke sine Tanker ved dets egen Rigdom, uden at paatrænge det flere fremmede Ord, og det selv i de Tilfælde, naar vi ikke have danske, som udtrykke just det selv samme, som ethvert bekvemt Ord i et andet Sprog; Tyskerne mangle et Ord til flytte, de Franske et til sidde, men see om de derfor strax laane af fremmede Sprog, og ikke hjelpe sig ret godt med deres egne. Skulde vi have et Ord til ethvert i andre Tungemaal, da fik vi mange at laane; da blev Sproget i sandeste Forstand et Pakhus proppet fuldt af Ord. Det herimod af P. Syv anførte, synes man at læse ligesom en vis Mand læser Bibelen; thi Syv taler saavel i samme Kapitel, som hele Bogen igjennem med Iver om Sprogets Renhed sigende at "det ikke behøver nogen fremmed sminke" — "de fremmede oord skulde derfor gifves paa good Danske, eller og beskrifves med flere oord" o. s. v. Men at det danske Sprog ikke har faaet sin Dannelse af Mænd, der gjorde Islandsk til Hovedsag, har jo intet at gjøre her; jeg har jo aldrig sagt, at det danske af ingen Kilde bedre lod sig berige og berige til Fuldkommenhed; men kun, hvad jeg frit tør sige endnu, at Isl. er Hovedkilden til vort Sprogs Etymologi. Jeg paastaaer ikke heller, at det er urigtigt at skrive Selskab med e, men jeg mener det røber elendige Begreber om Etymologiens Værd, naar man vil anvende den til at gjøre visse Maader at skrive Ordene paa latterlig; og at dette er dobbelt elendigt, naar det man saaledes vil faa ud strider netop imod Etymologien. Forbindelsen imellem Hr. Molbechs Sproganmærkning om Urkraft og hans Kritik over Badens Griffenfeld synes heller ikke endda saa lønlig, at man torde

umage sig med at finde psychologiske Oplysninger. I den ene vil man gjøre det svenske Sprogs Efterlignelse latterlig, i den anden anbefale os samme; i den ene værner man med Iver, ja endog med Satire, om Sprogets Fuldkommenhed og Reenhed, i den anden vil man ej allene forsvare unødvendige fremmede Ord, men endog forsøge at paatrænge Sproget flere — dog man har Ret her mangler vist nok Forbindelse og Overensstemmelse, hvad enten den nu skal søges i Psychologien eller forklares af et Indfald, man har faaet i et ledigt Øjeblik.

R. K. Rask.

Med Føie er den offentlige Opmærksomhed i denne Tid henvendt paa Spanien. En Konge, som strider med sin egen Tronarving om Kronen — en Krone, som i kortere Tid end en Maaned har været fraaget og paasat eet og det samme Hoved — et Folk, som gjør Opstand, uden at nogen kan erfare hvorfor — en Opstand, som i 24 Timer koster 20,000 *) Menneskers Liv, uden at Europa veed eller kan indsee dens Hensigt, er virkelig blandt alle de Særsyn, vor Tidsalder er saa rig paa, eet af de største. Det er ikke uinteressant at lære noget nøiere at kjende den Nations Caracteer, hos hvilken saadanne Optrin kunne finde Sted. Maaskee man tildeels deri kan finde Nøglen til noget af det Gaadefulde i de senere Begivenheder. Spanierne, siger Fischer (i sin bekjendte Reise til Spanien), bære et erklæret Had til alt Fremmed og Nyt. Dette Had har vel i Almindelighed formindsket sig i de øverste Classer; men man træffer dog, selv i disse, Folk nok, som ere af samme Tænkemaade. Naar alt Fremmed anbefaler sig ved sig selv hos det ene Partie, og fremmed Fortjeneste bestandig foretrækkes den Indenlandske; saa foragter det andet ulige stærkere alle Fremskridt i fremmed Uddannelse, alle fremmede Opfindelser, og seer i enhver Udlænding en Fiende af Fædrenelandet. Men dette Had træffer ingen Nation saa almindelig som den Franske. Vel kjæmper det Engelske og Franske Partie uophørlig ved Tronens Fod, og synes det sidste i Begyndelsen af Aaret 1799 at være blevet det seirende. Men disse Factioners Spil grunder sig mere paa gjensidigt Had hos visse Store, end paa hine Nationers Fordele. Det ene Partie er Engelsk sindet fordi dets Fiender erklære sig for Franskmændene; det andet imod Engellænderne, fordi dets Fiender ikke kunne lide Franskmændene. I Almindelighed har den ny Franske Historie opvakt megen Afsky og Forfærdelse i Spanien; Geistligheden og Kirkesystemets velberegnede Fanatisme har endnu mægtig Indflydelse paa den politiske Tænkemaade, og den Spanske Statsforfatning har i det mindste tilsyneladende Støtter i Nationalhadet til de Franske, i Provindsialmeningernes Forskjellighed, i Kirkesystemet og Nationens Trofasthed. Jeg siger tilsyneladende Støtter, fordi man, trods alle politiske og kirkelige Inqvisitioner, virkelig mærker visse Tegn, og Regjeringen ikke ved en saa almindelig Fordærvelse kan love sig nogen vedvarende Styrke. — Den sande Catholicismus, den rene almindelige Religion er endnu bestandig temmelig ufuldstændig i Spanien. Vel har Inqvisitionen med Sædernes Forædling efter Udseende blot forvandlet sig til en hemmelig Ret over Sæderne; men den gamle Aand er endnu bestandig den samme; vel blive de, som opdrages uden for Kirkesystemet, ikke mere brændte; men de hemmelige Forholdsregler ere dog i visse Tilfælde ikke meget bedre end før; vel tvinger man ingen mere til Kirkesystemet; men de offentlige Tidender forkynde dog endnu bestandig i Triumph visse Omvendelser. — Almuen inddeler det hele menneskelige Kjøn i Messehørere og Messeforagtere, Christne og Jøder eller Hedninger. Videre strække dens Religionsbegreber sig ikke. Stolthed og Gravitet udmærke Spaniernes Caracteer, men de ere ikke af det lavere og uædle Slags. — Spanierinderne besidde et sværmerisk Hang til deres Religion; en Stolthed, som stræber efter et almindeligt Herredømme; en Egensindighed, som kun kan give efter for sig selv; en Hevngjerrighed, som opoffrer Alt og en brændende Tilbøielighed til Vellyst. Men alle disse urosværdige Egenskaber ere forenede med Troskab og Hengivenhed, Sjelestyrke og Heltesind. Alle deres Følelser ere heftige, men alle bære Præg af Kraft og Høihed, som henrive uvilkaarlig.

*) Dette Tal angives i de seneste Privatbreve fra Spanien.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 67.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 31 Maji, 1808.

Kjøbenhavn i det nittende Aarhundrede.

(Fortsat.)

Haandværksstanden og de arbeidende Classer. ---- Hang til Magelighed. ---- Fordomme mod det Nye og Ligegyldighed for en forbedret Smag. ---- Krigens Indflydelse paa Kjøbenhavnernes Caracteer.

Arbeidsomhed og Virksomhed ere ikke de Egenskaber, der udmærke de Classer, som begge ere saa nødvendige for, naar Industrie og Konstflid skulle blomstre i en Stat. Haandværksmanden sørger sjelden for mere end Øieblikkets Krav, og har han saa meget, at han nogenlunde kan slaae sig igjennem, tænker han sjelden paa den næste Uge, og endnu langt mindre, at der kommer et Aar efter dette. Enkelte Undtagelser kunne ikke komme her i Betragtning. Men i det Hele er denne Sorgløshed, denne, næsten havde jeg sagt skadelige, Nøisomhed, et Hovedtræk i den Kjøbenhavnske Haandværksmands Caracteer. Flerheden af Svendene ønsker kun Leilighed til at tilbringe en heel Dag i Orkesløshed, og i ingen Stad medføre derfor offentlige Forlystelser og adspredende Optog større Forsømmelse blandt de arbeidende Classer end i Kjøbenhavn. En Luftmachine, et Fyrværkerie, en Fugleskydning, ja et simpelt Opløb koster Staten uhyre Summer, naar den vil beregne, hvor meget Arbeide der ved saadanne Leiligheder forsømmes.

Dette Hang til Uvirksomhed, forenet med Langsomhed, blandt menig Mand, er det især, som lægger saa mange Hindringer i Veien for Fabrik- og Industrievæsenet. Virksomme Hænder have vi stor Mangel paa, og saa længe man ikke ved Opdragelsen søger at vænne Menneskene til større Virksomhed, ville de skjønneste Planer til Fabrikanlægs og indenlandsk Konstflids Befordring, være gyldne Drømme, herlige paa Papiret, men unyttige i Virkeligheden. Med denne Mageligheds-Aand forene de fleste Haandværksmænd ogsaa en uovervindelig Lyst til, bestandig at blive staaende paa samme Punct, og aldrig at gaae frem med Tiden. Deres Fordomme mod alt Nyt overgaae al Forestilling. Liig Bien og Myren, og andre efter Instinct handlende Skabninger, arbeide de fleste endnu bestandig som deres Forfædre have arbeidet for Aarhundreder siden. De ansee det for en Brøde, at gaae et Skridt uden for den banede og af ældgamle Fordomme indhegnede Kredsgang. Formen, hvorpaa der dog beroer saa meget i Verden, er dem lige-

gyldig. Om et Arbeide seer smagfuldt ud eller ei, bryde de fleste sig intet om. Derfor kunne Udlændinge, der see mere paa Formen end Soliditet, meget let vinde Prisen. Vore egne Professionister klage over, at man giver Udlændingene Fortrin, og denne Klage er i visse Henseender grundet. Men lad dem levere ligesaa smagfulde Arbeider, som de levere solide, og Virkningen vil ophøre med Aarsagen.

Disse ere omtrent de meest fremstikkende Træk i Kjøbenhavnernes Caracteer i Almindelighed. At mit Malerie maaskee trænger til mange Indskrænkninger, derom er vel ingen Tvivl. Men for Overdrivelse skal neppe nogen med Grund kunne beskylde mig. Jeg har forbigaaet meget, som Tiden og Omstændighederne ikke tillade mig at vedrøre. Krigen har givet adskillige af disse Træk en anden Skikkelse. Nødvendigheden har fremmanet forhen ubekjendte Dyder, forjaget mangen en Unode, oplivet mangen en slumrende Kraft, og tændt Fædrenelandskjerlighedens Lue i mangt et lunkent Bryst. Adskillige Stænder have begyndt at indsee, at Skildpaddegilder og Assembleer, Spilleselskaber og Lystpartier, just ikke ere Menneskets Hovedbestemmelse; at Penge vel er en god Ting, men at man ligesaa let kan miste som vinde dem; at Rigdom, blottet for de høiere Egenskaber, der ere vort Kald, som fornuftige og tænkende Væsener, værdige, i Grunden er et elendigt Fortrin. Men, hvad der endnu er langt vigtigere end alt hiint, vi have alle lært at indsee, at det ikke er nok at være født til Ærestegn og Æresposter, men at der udkræves naturlig Duelighed, Forstand og god Villie til at gavne Staten, naar den fordrer vor Hjelp, og at vi bør gjøre os værdige til de Titler, Æresposter og Ærestegn, den har skjenket os. Vi have lært at bedømme mangen en Mands virkelige Værd, som vi før kun kunde bedømme efter hans Uniform, Titel eller Ærespost.

Bøgers Mængde og Værd. --- Originaler og Originalitet. --- Vor ældre og nyere Litteratur. --- Den historiske Litteratur. ---- Digtekunsten.

Jeg kommer nu til Litteraturen, som ligger mit Emne nærmest, og som er den sande Maalestok for en Nations Cultur. Begge ere Tvillinger, uadskillelige i Liv og Død. Man misforstaae mig ikke; ved Litteratur forstaaer jeg ikke blot trykte Bøger. Der gaves Litteratur Aartusinder førend Papiret eller Bogtrykkerkonsten blev opfunden.

Intet forekommer mig urimeligere, end naar jeg hører mange roses for deres udbredte Læsning og andre citere i deres Arbeider hele Bibliotheker. Ordet belæst bruges ofte ligesaa tankeløst, som Bondeudtrykket boglærd. Ja, dersom der ikke behøvedes andet til at være belæst, end at have læst meget, eller til at være lærd, end at have lært meget, maatte man ligesaa let kunne blive en lærd og belæst Mand, som man kan blive Snedker eller Kandestøber. Men det nytter kun lidet at have læst og lært meget, naar man ikke tillige har tænkt meget ved og over det, man har læst og lært. Dog, hvor mange have vel Sands for denne Sandhed? Den, som kan nævne tusinde Bogtitler, kaldes i vore Dage belæst; den, som kan citere dem i Skrifter, berømmes for sin Lærdom. Men efter denne Regel maatte rigtig nok Homer have været en reen Idiot, og Cicero mindre lærd end en Discipel i første Lectie. Ja, alle Fortidens Vise vilde være sande Pygmæer i Sammenligning med vort Olds litteraire Kjæmper.

Men den, som med fordomsfrit Øie, har undersøgt hvad den Sværm af Bøger, som man maa

læse for at blive belæst, egentlig indeholder, vil tilstaae, at der kunde have været sparet en uhyre Mængde Papir i Verden, dersom ikke den ene Forfatter bestandig havde eftersnakket og udskrevet den anden. Det er godt, at vor Hukommelse ikke er mere end menneskelig — at vi ere svage Dødelige og ikke Engle. Vi maatte ellers uafladelig harmes over de sexdobbelte Echoer, som vi fra alle Kanter idelig døves med, og de evige Opkogninger, Efterabelser og Efterabelsers Efterabelser vi overalt støde paa. Originalitet er bleven til en sand Phønix. Fremstaaer engang hvert halv eller heelt Aarhundrede en saadan Skabning i Litteraturens Rige, saa faaer den saa mange ægte og uægte Børn, at Faderens Skjønhed glemmes over hans Afkoms Vanslægtning og Grimhed. Saaledes er det ikke allene gaaet os, men saaledes er det ogsaa gaaet andre Nationer. Hvor mange Misfostere fødte ikke Klopstok, Sterne, Schiller, Göthe og Kant? Ulykkeligviis er den smagfulde og skjønnende Deel af ethvert Publicum for liden, og de fleste Bogdommere for sløve, kortsynede og partiske til at man nogensinde skulde kunne vente at hvert elendigt, slavisk Efterabelsesværk uden Naade vil blive forvist til Lethe. De originale Hoveder ere virkelig alt for faa til at man saaledes, som nu er Tilfældet, skulde kunne skrive originale Værker læsviis, eller, som i Tydskland, bringe hele Skibsladninger deraf til Marked, og forfærdige Bøger ligesom man syer Sko — paa Kjøb. — Men saaledes er Menneskene nu eengang. De bryde sig sjelden om Kjærnen, naar kun Skallen har en broget Farve. Den selvtænkende Skribent, som med Geniets Tryllestav fremlokker af den nøgne Klippe et klart Kildevæld, og aabner det Indre af Ideernes Allerhelligste, har sjelden noget Værd i deres Øine. Naar han ikke

forstaaer at tilskjære sine Arbeider efter Modens Snit og udpynte dem med Bjelder og Strudsfjere som en sand Harlequin, naar han ikke tilkjøber sig Roes hos partiske Bogdommere og et Navn hos Døgnets Basunblæsere, saa ringeagtes, glemmes og tilsidesættes han snart. Hans bedste Ideer sendes siden af privilegerede og elegerede Mænd, under deres Navn og under andre Skikkelser, stemplede og udpyntede efter Tidens Tarv, ud i Verden, og man beundrer nu hvad man før ringeagtede.

Vort Liv er for kort og vort Brød-Arbeide for meget til at vi skulle kunne læse den Tiendedeel af det, der i de nyere Tider er skrevet og endnu dagligen skrives. Men det er heller ikke nødvendigt; de fleste nyere Bøger ere som Islands Skuespil — intet uden Familieansigter. Den, som har seet det ene af dem, har seet dem alle, og det vilde være ubilligt, at studere med Lavather i Haanden saadanne Physiognomier, for efter en heel Dags møisomt Studium, at finde et enkelt nyt Træk, som, naar alt kommer til alt, dog maaskee er at finde i en gammel og længe glemt afdød Tantes eller Bedstefaders Contrefei.

Men desuagtet være det langt fra mig, at jeg hermed vilde formaste mig til at bryde Staven over alle de herlige Originalværker, vor nyere Litteratur med Føie kan være stolt af. Tvertimod troer jeg, at vore endnu levende ældre Skribenter meget ofte gjøre de yngre stor Uret, naar de idelig en raabe paa de henrundne gyldne Tider i vor Litteratur og klage over dens nuværende Magerhed, Fattigdom og Elendighed. Jeg tilstaaer, Originalitet er maaskee sjeldnere nu end før, men Aarsagen ligger nok deri, at man i vore Dage har flere Mønstre for Øinene, og lettere fristes til at følge den allerede banede Vei, end ved Selvtænken og Selvanstrængelse at bane sig en ny paa

en Tid, hvor Selvtænken og Selvanstrængelse saa lidet paaskjønnes. Mange Nyere have imidlertid dog den Fortjeneste, at de med mere Smag og større Nøiagtighed have ordnet det Gamle, og gjort det til en behageligere Nydelse for deres Samtidige. Men denne Fortjeneste ville vore Veteraner sielden indrømme yngre Skribenter. Det gaaer med dem som med aldrende Fruentimmer, der, beundrede i deres blomstrende Ungdom, endnu bestandig ville beundres; der troe, at Roserne paa deres Kinder blive evig friske, og at Sønnen skal finde Behag i det, Faderen engang tilbad. De aldrende Forfattere ville, at de Arbeider, der læstes med Begjerlighed af ganske andre Mennesker, paa en ganske anden Tid og under ganske andre Forhold, skulle bestandig læses med samme Begjerlighed nu, da denne Tid og disse Forhold ere forsvundne. Kun yderst faa ere de Forfattere, der, liig en Holberg, skrive for hver Tidsalder og hver Slægt, det vil sige for Evigheden. De fleste drives af Tidens Strøm ind i Forglemmelsens Hav, og bør prise sig lykkelige naar deres Arbeider kunne tjene til Materialier for andre Bygninger.

Det vilde være interessant, om noget skarpsindigt Hoved vilde paatage sig det vist nok ikke lette, men høist frugtbringende Arbeide, at anstille en nøiagtig og upartisk Sammenligning imellem vor ældre og nyere Litteratur. Vi ville da erfare, hvilke og hvor store Fortrin den ene har for den anden.

Gjennemløber man med et flygtigt Øiekast vor Litteraturs Tilstand fra Begyndelsen til hengad Enden af det henrundne Aarhundrede, saa finde vi langtfra ikke saa mange Kjæmpeværker, som man saa idelig hører lovsynge paa vor nyere Litteraturs Bekostning. Holberg er den eneste Mand, som i en Række af 80 Aar med ret udmærket Held har

betraadt den dramatiske Bane, ja man kunde næsten lægge til den pragmatisk-historiske. Historiegrandskere have vi havt nok af og tildeels fortræffelige, men ingen egentlig Historieskrivere. Guldberg begyndte sin Verdenshistorie, uden at ende den; Sneedorff samlede først Materialier til sine historiske Arbeider, men blev ved en alt for tidlig Død hindret i at opfylde de Forventninger, Fædrenelandet med Grund kunde gjøre sig om ham; Riegels manglede, med al sin Lærdom og alt sit Génie, Smag, Nøiagtighed og Grandskningslyst. De øvrige Forfattere have enten kun udgivet enkelte historiske Afhandlinger eller blot indskrænket sig til at levere Samlinger. I Lystspil-Faget var Holberg et Phænomen, hvis Mage vi aldrig tilforn havde seet og efter ham aldrig kom til at see. Det fremstod som det forsvandt, uden Forgjænger eller Efterfølger. Vel have mange villet følge hans Fodspor, men de styrtede næsten halvveis i de store Vanskeligheders Svælg, som de overalt stødte paa. Ikke engang Jomfru Biehls bedste Originallystspil kunne sættes i Sammenligning med Holbergs ubetydeligste, og man maa prise Cervante i hans Grav, at hendes Fortjenester endnu paaskjønnes. De fleste af den talentrige Heibergs Lystspil ere ganske skrevne for hans Tidsalder, der, hvor nær den end er vores, næsten er os mere fremmed end Holbergs. Democratismens Hylding, Opraab mod Tydskheden, virkelige Personers Efterlignelse paa Skuepladsen, Satire over Statsindretninger, alt dette er nu temmelig ubekjendt i Litteraturen, som, i det Hele betragtet, maaskee har en langt humanere Skikkelse nu end i Heibergs Tid. Sees end nogle af hans Stykker endnu med Bifald, saa maa det deels tilskrives gammel Kjerlighed, som sjelden ganske ruster, og den smukke Musik, som udgjør Chinafarernes og Indtogets største Værd. At det kun

var hans Tidsalder, der saa enthusiastisk kunde beundre ham, sees noksom af den Ligegyldighed, hvormed de Stykker ere blevne modtagne, som han har skrevet under sit Ophold i Paris, uagtet de kjendelig røbe mere Flid og Modenhed end alle hans foregaaende Lystspil. Men eet er det, at skrive under Omstændigheder, hvor man, forgudet af et stort Partie, kan give Vittigheden Tøilen, og et andet er det, at skrive, fjern fra sit Fædreneland, under lovbestemte Indskrænkninger. Dog, det er under saadanne Omstændigheder, hvor det sande Genie egentlig bør og kan vise sin Kraft. Cervante skrev sin Donquixotte i Spanien, og Moliere sine Lystspil under Ludvig den Fjortende. — Resultatet af alt det Anførte bliver, at vi, paa Holberg nær, kun have havt enkelte gode Lystspil, men ingen egentlig Lystspildigter; thi dertil udkræves mere end at have skrevet et enkelt godt Stykke.

(Fortsættes.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Af Budstikken er nu udkommen No. 13 dateret Christiania d. 13 Maji. Dens vigtigste Indhold er følgende: — Den commanderende General beretter fra Narvestad i Edsberg Sogn under d. 7 Maji, at der er forefaldet to til (?) tre hæderlige Fægtninger, hvorom han med det første vil indsende Efterretning; at Fienden er drevet tilbage over Ørje Bro og Skotsberg, fra Frederikshald; at en Recognesering, Prindsen har ladet anstille i Rødenæs, har givet et nyt Bevis paa vore Troppers Mod og gode Stemning; at en af Oberst Staffeldt udsendt Patrouille har taget 1 Husar og 17 Jægere. — Fra Kirringvigen i Tiølling Sogn, Laurvigs Grevskab berettes under d. 11 Maji at et Norsk Skib, som krydsede samme Dags Morgen uden for Havnen, søgte, da det blev forfulgt af en Engelsk Orlogsmand og Brig, at komme ind i Havnen, og ankrede meget nær under Landet, hvorpaa Mandskabet flygtede i Land. Imidlertid

kom Peder Hovland og 10 andre af Kystværnet; de saae et Engelsk Krigsskib nærme sig det Norske Skib, for at bemægtige sig det. Peder Hovland, som er en god Skjøtte, fældede den første Engelskmand, der besteg Skibet; de 10 andre fordrev Barcassen fra sit Bytte. De fiendtlige Skibe styrede derpaa fra Landet. — Major Krohn, der har paataget sig paa Ringerige og Hadeland at organisere adskillige til Recrutering og Egnens Forsvar tjenlige Corps, har inddeelt Almuen i 4 Classer. I den første Classe har han antegnet alt ungt Mandskab fra 20 til 38 Aar; i anden Classe fra 38 til 50 à 60, og i tredie og fjerde alt det Mandskab, der bør bruges ved Forskandsninger og anden Krigstjeneste af den Natur. De to sidste Classer har Majoren fortrinlig troet at burde bruges mod fiendtlige Streifecorps. I Hole og Nordrehouges Sogner paa Ringerige og i Jevnager og Gran paa Hadeland har han samlet 738 af 1ste Classe; i samme Egn noget over 1500 af samme Classe og af 3die omtrent 1000 Mand. — D. 10 Maji afgik fra Aggershuus Fæstning 500 Svenske Fanger til de for dem indtil videre bestemte Opholdssteder.

I Zeitung für die elegante Welt findes en Prøveoversættelse af Øhlenschlægers Hakon Jarl, nemlig Scenen mellem Hakon og Erling, og Hakon og Einer Tambeskjelver.

Under d. 27 Maji er udstædt følgende Patent: Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Dannemark og Norge, rc. rc. Gjøre vitterligt: Da adskillige Jordbrugere lade deres Creaturer græsse paa Strandkanterne og paa udgaaende Odder, som af Strandvagterne ei kunne dækkes mod Fienden, hvilken, ved at anmasse sig slige Creaturer, faaer Midler i Hænde til at forlænge sit Ophold ved Vore Kyster, saa befale Vi herved allernaadigst: at paa de Græsgange, der ligge langs med og vende imod Strandkanten, og ikke ere beliggende over en halv Fjerdingvei fra Strandbredden, maae aldeles ikke græsse Creaturer fra Solens Nedgang til dens Opgang; og fra den Tid Solen staaer op, og indtil den gaaer ned, skulde de, hvis Creaturer græsse paa slige Marker sørge for, at de tilstrækkeligen bevogtes. — Antræffes Creaturer inden denne Distance paa andre Tider eller uden tilstrækkelig Bevogtning, kunne de anholdes af alle og enhver, og i saa Tilfælde skal Eiermanden af det optagne

Creatur, forinden det tilbageleveres ham, efter foregaaende Foranstaltning af Stedets Øvrighed erlægge Halvdelen af de anholdte Creaturers Værdie til Stedets Fattigcasse. — Og have Vi paalagt samtlige Patrouiller og Strandvagter, at de skulle vaage over, at denne Vor Befaling nøie efterkommes.

Man vil have Efterretning fra Sverrig, at de til Gothenborg ankomne Engelske Tropper, hvis Antal anslaaes til 12,000, hidindtil ikke ere blevne udskibede, fordi det endnu skal være ubestemt, enten de skulle agere offensiv eller allene defensiv. Deres Chef, General Moore, siges at være reist til Stockholm eller Gripsholm, for at gjøre Aftale derom med Kongen af Sverrig, og skal endnu ikke være kommen tilbage.

Da Skipper-Efterretningerne ikke altid udmærke sig ved deres Paalidelighed, saa paatvivle Mange endnu den Tidende, som nylig indeholdes i eet af vore Blade, at Øerne Øeland og Gothland igjen ere faldne i Svenske Hænder.

I de Priser, som i disse Dage ere blevne opbragte hertil, skal være forefundet en Mængde Breve fra Engelland, som vare adresserte til Riga og andre Steder, men ikke eet eneste til de Kongel. Danske Stater.

I Søndags indbragtes 10 Svenske Krigsfanger ved en Commando fra Cronborg.

Efter Breve fra Messina af 4de Martii 1808, laae der paa denne Tid i bemeldte Havn følgende Danske Skibe: Christine Magaretha, Capt. And. Wiborg, fra Bergen; Fortuna, Capt. J. A. Fasmer, fra Dito; Fortuna, Capt. P. Fasmer, fra Dito; Haabet, Capt. Svendsen, fra Dito; Adelheit, Cap. Mathiesen, fra Dito; Grev von Bernstorff, Capit. J. Marfeldt, fra Altona; Anna Rebecha, Capt. Hans Thommesen, fra Bergen.

Af den Kjøbenhavnske Avis No. 41, under Skrivelse fra Nakskov den 13de Maji, seer jeg, at Aviserpeditionen er aldeles feil underrettet om Maaden, hvorpaa den Engelske Jagt er taget, som Natten imellem den 7 og 8 Maji gik paa Grund paa Albue Rev. I samme Skrivelse sees, at Jægerne fra Nakskov strax mødte med en 6pundig Canon og tog Jagten. Paa mine egne og de brave jydske Soldaters Vegne, som jeg har under min Commando, kan jeg ei undlade at indberette, at Den, som har indsendt Skrivelsen fra Nakskov, ei aldeles har fulgt Sandheden; min Retfærdiggjørelse herfor er let, thi da jeg med en Deel af det Compagnie, for hvilket Hr. Capitain von Nideros er Chef, havde taget Skibet, bragt Fangerne i Land og sendt dem op til min Hr. Capitains Qvarteer, først da kom en Commando Jægere (fra Westenskov, ei fra Nakskov) og en Time senere ankom den omtalte 6pundige Canon til Knubbelykke, som endnu er en halv Miil fra Stranden, der altsaa ikke kunde gjøre den omtalte Virkning. Vel var Skibet let at tage, da paa samme intet Skyts befandtes; men havde jeg ikke ladet mine Folk idelig fyre paa Skibet, som ikkun laae et Bøsseskud fra Land, var Skibet nu maaskee i Gothenborg, som var dets Bestemmelse, og ei i Nakskov Havn. Ikkun den idelige Skyden fra vor Side hindrede den Engelske Besætning fra at losse ud; 25 Foustager Potaske var alt kastet over Bord, da vi kom paa Skibet, og en halv Times Udlosning havde gjort Skibet aldeles flot; thi længere varede det ikke da Skibet var taget og skulde bringes i Havn. Saagar Baadene, hvorpaa vi seilede til Skibet, maatte vi med største Besværlighed slæbe over Albue Landtunge. Med foregaaende troer jeg nu aldeles at have retfærdiggjort mig hos Forfatteren af Skrivelsen fra Nakskov den 13de Maji. At Jægerne ere raske og brave Soldater, derom kan ingen tvivle, og min Overbeviisning siger mig, at de i min Stilling vilde have gjort det samme; men hvorfor skulde jeg lade mig den Ret, jeg tilkommer, gaae af Hænderne? — Jeg har gjort min Pligt, og jeg skylder de under min Commando værende Soldater, som alt flere Gange ved fiendtligt Anfald paa benævnte Albue, har viist sig med uforfærdet Mod, at underrette Publicum om Sandheden, da de, som ærekjære Soldater, har anmodet mig derom. — Cantonnements-Qvarteer Vesternæs pr. Nakskov, d. 24 Maji 1808.

F. J. L. v. Schauenburg,
Lieutenant ved 3die jydske Inf. Regim.
4de Musketeer-Compagnie.

Paa Blaagaard uden for Nørreport ere nu fire store Bygninger bestemte til Lazarether, aldeles færdige. Uagtet disse Bygninger kun ere af Træ, ere de dog særdeles beqvemt og næt indrettede. Der findes ingen enkelte Værelse deri, men det

Hele gaaer i eet. Hver Bygning er forsynet med Kakkelovne, hvis Rør gaaer op igjennem murede Skorstene.

Af de Oldsager, som fandtes i Nicolai Kirke, har man radnu reddet følgende, som ere afleverede til Nationalmuseet: 1) Et Crucifix af Træ; 2) Rosenkranz's Sabel; 3) den Canonkugle, som under Kjøbenhavns Beleiring var bleven skudt ind i Kirken, og til Amindelse der ophængt i en Kjæde; baade denne og Kuglen er forgyldt; 4 og 5) Christian den Fjerdes og Femtes Portrait i Oliefarve; 6) Rosenkrøyts's Portrait i Billedhuggerarbeide og forgyldt.

Capitainen af 1ste jydske Regiments 3die Bataillon, v. Westenholz, som er commanderet paa Skagen, har raporteret: at han med sit underhavende Commando den 15de d. M. har fordrevet den Engelske Besætning paa en Brig, som var stødt paa Grunden og som Besætningen vilde søge at gjøre flot igjen; samt at han Dagen derpaa, den 16de, fordrev endeel Englændere fra et der strandet bremisk Skib, som de vilde bemægtige sig og sætte ud, og efterlod den flygtende Fiende sig et Gevær og nogle andre Sager. Paa de 2 strandede Skibe fandtes 8 Canoner og endeel Ammunition. Ti Mand ere tagne til Fange. Capitainen har ved disse Leiligheder gjort 26 trepundige Kugleskud, og 6 Kartetskud. Han har ingen Saarede; men blot en tilskuende Dreng er bleven let blesseret.

To Danske Matroser, som i disse Dage ere komne her til Kjøbenhavn, berette, at den Engelske Transportflaade paa nogle og 40 Skibe, som nylig er passeret Sundet, aldeles ingen Tropper har ombord, men lutter Engelske Producter og Manufacturer, som under forskjellige Flag skulle gaae til forskjellige Havne i Østersøen. Maaden, hvorpaa disse Matroser ere blevne reddede fra at falde i Engelsk Fangenskab, er mærkelig. Ved deres Ankomst til Engelland med Skibet Fædrenes Minde, tilhørende Manufacturhandelen, gave de sig ud for Svenske, og slap paa Grund heraf fri. De toge nu Hyre paa et Americansk Skib, som skulde gaae til Østersøen, og besluttede, saasnart Omstændighederne tillode det, at flygte til deres Fædreneland. Da de vare passerede Sundet, betjente de sig, for at faae deres Kister med sig, af et Puds. De sloge en Flaske med Brændeviin itu paa Kisterne, hvorved Brændevinet løb ind i dem og gjorde deres Tøi vaadt. De bade nu om Tilladelse at bringe deres Kister op paa Dækket, for at tørre deres Tøi i Solen, og fik den. Om Natten, da de just havde Vagt, sloge de Skaaden for Capitainens Cahyt, lukkede ligeledes Rummet, toge Flugten, og undkom lykkelig.

En Reisende har medbragt Engelske Aviser, som gaae til d. 23 April. Af disse sees, at Kornpriserne i Engelland ikke ere stegne, og at Priserne paa Colonialproducter derimod ikke ere faldne, endskjønt begge Dele under nærværende Omstændigheder dog vare saa høist sandsynlige.

Følgende Gaarde og Huse under denne Stads Jurisdiction ere i Retten skjødede: Brygger og Tømmerhandler H. Svanes Enkes Bryggergaard No. 106 paa Graabrødre Torv til Urtekræmmer P. Kaufman for 18,000 Rdlr. Barberer L. H. Slangerups Enkes Huus No. 199 i Borgergaden til Skomager S. Mogensen for 4200 Rdlr. Uhrmager J. Brandts Huus No. 69 i lille Kongensgade til Sporemager C. Weizel for 3000 Rdlr. Brændeviinsbrænder N. H. Asserups Fallitboes Huus No. 115 i Borgergaden til Ritmester E. Helwig for 4645 Rdlr. Glands-Lærreds-Fabrikant H. Vallentins Gaard No. 128 paa Hjørnet af Myntergaden og Pilestrædet til det borgerlige Laane- og Livrente-Selskab for begge Kjøn for 27,000 Rd. Over-Krigscommissair og Regimentsquarteermester P. A. Valentins Gaard No. 66 i lille Strandstræde til Grosserer M. Cordsen for 22,800 Rdlr.

Reisende: ankommen: Kammerraad Kongsleff, Fuldmægtig Nemb, Landmaaler Frandsen, Volontair og Copiist Ballge i Rentekammeret, alle fra Rendsborg; Regimentsquarteermester Capitain Mellie af 1ste jydske Inf. Reg., Færgemand Krabbe, Pastor Wewer, Hr. Halsøe, v. Bergen ved Øresunds Toldkammer. — Afreiste: Mad. Holsen, Procurator Schmidt, Bomforpagter Boenstoft, Consul Couriel, Fru Wensel, Lysestøber Bryan, Capit. Petersen, Hr. Dreier, Fru Nyelin.

Udenlandske Efterretninger.

Man venter med det første et Firman, som forbyder Engelske Varers Indførsel i Tyrkiet under Dødsstraf. Grækerne paa de Tyrkiske Øer og Morea erklære sig offentlig med Engellænderne, siden de have erfaret, at den Russiske Regjering, som de ansee for deres Beskytter, har erklæret Engelland Krig.

London d. 14 April. Eet af vore Blade indeholder følgende Bemærkninger: Antaget, at vi kunne undvære Fastlandets Producter, saa maa vi dog betale store Pengesummer: 1) til Subsidier og udenlandske Expeditioner; 2) til de Fonds, som sendes til China; 3) til vor Flaade i Middelhavet, til vore Garnisoner i Gibralter, Maltha ꝛc.; 4) for Restance af vor offentlige Gjeld udenlands, som beløber sig til 700,000 Pd. St., til de Hollandske Colonialproducter, som sælges her, men hvoraf Indtægten tilhører Privatfolk, som boe i Holland. Følgerne kunne umuelig være andet end ulykkelige for et Land, naar det med Magt er tvunget til, at undvære 5 til 6 Million Pd. St., som det alene har høstet aarligen af sine Manufacturer, især paa en Tid, hvor det presses fra alle Sider, og Nationen befinder sig i den underlige Stilling, at den maa frasige sig Guld og Sølv, imod at faae et Papir, som kun i Landet selv har nogen Værdie. Saalænge vor Handel og vort Financevæsen er i en saa konstig Tilstand, og vi aarlig maa skaffe 70 Million Pd. St. tilveie, er det ikke mueligt, at Guld og Sølv skulle under denne sjunkne Værdie være tilstrækkelige til Papirpengenes Circulation. — Det vilde være overflødigt at anmærke, hvilken almindelig Forvirring, Papirpengenes Fald vil drage efter sig. En Banconotes Værdie bestaaer blot i Mueligheden, at kunne forskaffe sig den virkelige Værdie i Guld og Sølv. Mangler disse, saa maa man sørge for, at trække fra meget Guld og Sølv ved Handelen til sig, som den behøves til at hindre Papirpengenes Værdie fra at falde. I det mindste bør man forekomme, at disse Metaller ikke gaae ud af Landet.

Den Journal, som under Titel af Vesta udkom i Kønigsberg, og som talte den berømte Fichte blandt sine Medarbeidere, er bleven forbuden at fortsættes i Berlin, under en Mulct af 100 Rdlr.

Den Preussiske Armee bestaaer nu kun af 20,000 Mand. Blandt de mange afskedigede Officierer, hvoriblandt der findes endeel trængefærdige, har Kongen af Preussen ladet uddele 30,000 Rdlr.

I det Forsvarsskrivt, som Marquis Wellesley udgiver i London, roser han ved at omtale de protestantiske Missionairers Bestræbelser i Ostindien, tvende Danske Mænd, ved Navn Schwarz og Gerecke, der have oprettet Underviisningsanstalten paa Coromandel Kysten, og befordret en heel Folkestammes Cultur.

Kønigsberg d. 13 Maji. I disse Dage indløb til Pillau tvende Skibe med Colonialvarer, eet fra Lissabon, og det andet fra Bremen. Begges Ladninger ere forsynede med de fornødne Franske Certificater fra Indladningsstederne, og har desaarsag Udlosningen ikke fundet mindste Vanskelighed fra vor Regjerings Side. Tvende andre Skibe, som for nogen Tid siden vare komne til Memel, og hvoraf det ene havde klareret fra America, ere blevne afviiste fra bemeldte Havn, hvorpaa de, efter Rygtet, have fortsat Reisen til Rusland. Et andet Skib fra Colberg, som for nogle Uger siden var kommet hertil, med en Ladning tomme Flasker, er igjen afladet med Hamp og Blaar, hvorpaa det i forrige Uge har tiltraadt Reisen hjemefter. Den 11te dennes ankom paa Reden af Pillau en Kgl. Svensk Orlogsfregatte, som har den forrige Preussiske Gesandt Baron Tarrach fra Stokholm ombord. Den tager den her forhen accrediterede Svenske Gesandt med sig tilbage.

St. Petersborg d. 6 Maji. Siden d. 19de f. M. har Newa-Floden været fri for Iis. Priserne saavel paa Colonial-Artikler som paa andre fremmede Varer, vedblive uafbrudt at stige. Ved Overgivelsen af den vigtige Fæstning Sveaborg, skal vi have erholdt 8 Fregatter, 30 store og henimod 100 smaae Skjærbaade, tilligemed et overordentlig Forraad af Canoner og andre Sorter Ammunition. Vexelcoursen noteres, som følger: Hamborg $17\frac{7}{8}$ à $17\frac{3}{4}$ ß. Banco pr. Rubel, Amsterdam $18\frac{7}{8}$ à $18\frac{3}{4}$ Styv. Cour. pr. Dito, og Paris 198 Sous pr. Dito.

Af Peder Paars 4de Bogs 1ste Sang.

Hos mig en Baad en Baad, et Bord et Bord
skal hedde —

— — — — — —

Ja om en Nyerups Dom mig bød at sige andet,
Jeg skulde heller mig begive ud af Landet;
Og hviske i et Hul, som Midas Hofbarbeer:
Hr. Rask er en Pedant! — for et at sige
meer.

Chr. Molbech.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 68.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 4 Junii, 1808.

Kjøbenhavn i det nittende Aarhundrede.

(Fortsat.)

Digtekonsten er uden Tvivl det Fag, som hos os har havt de heldigste Dyrkere. Ewald — Faderen til vore nyere Digtere, Originalen, hvorefter saa mange af dem dannede sig — staaer, som eet af det gamle Hellas herligste Konstværker, endnu uopnaaet, skjønt ofte rivaliseret. Hans Arbeider ligne en Diamant, som ikke Døgnets giftigste Aande kan hefte paa eller fordunkle. — Wessel er endnu stedse som Comiker, hvad Ewald var i det Alvorlige; kun med Holberg kappes han om Krandsen. Vi havde, efter adskilliges Paastand, ligesaalidet eiet en Baggesen, hvis der ikke havde levet en Wessel, som en Ohlenschläger, hvis der ikke havde levet en Ewald. — Jeg forbigaaer de mange Digtere vi endnu have og have havt. Uden at være ubeskedne kunne vi paastaae, at ingen Nation har forholdsviis havt flere poetiske Genier end vi. Ene Tidsomstændighederne vare Aarsag i, at de ikke alle kunde udvikle sig i vort for Digtere i en dobbelt Forstand alt for barske Clima. Mangen en herlig Sæd dræbtes som Spire; mangen en frodig Pode blev qvalt eller forknyttet i Vexten.

Af Sørgespildigtere have vi kun havt faa, og disse faa have sædvanlig endt deres Bane med det første eller andet Arbeide. Vor Litteratur kan i den Henseende ikke engang forholdsviis maale sig med den Franske, og endnu langt mindre med den Engelske og Tydske. Hvor meget man end har at indvende mod de Franske Sørgespil, blive adskillige af dem, med Hensyn til den Nation, de især ere skrevne for, sande Mesterstykker, og man bør ikke glemme, at det næsten kun var tre Mænd — Corneille, Racine og Voltaire — som det Franske Theater skylder sine vigtigste Tragoedier. En Litteratur, som derimod kun har to mesterlige og tre, fire gode Sørgespil, kan ikke med Grund paastaae, at besidde nogen Rigdom i den Deel af Digtekonsten.

Det er en af alle Sagkyndige beklaget, men eenstemmig erkjendt Sandhed, at vi endnu ikke eie nogen sand National-Historie. "Vort Fædrensland" siger Prof. Engelstoft, "miskjender ikke sin Holberg, den første, der bragte sund Sands ind i Fordommenes Urimeligheder, og tvang Fædrenelandets Muse at blive forstaaelig for Fædre-

nelandets Sønner; men endnu hænger Krandsen urørt; end staaer Prisen tilbage at vinde." — Dog kunne vi trøste os med, at Engelland næsten er den eneste blandt de nyere Nationer, som eier en saadan Skat; selv Tydskland, Frankrige og Italien mangle den ligesaa godt som vi. Det eneste Schweitz har i sin Joh. Müller truffet en Forfatter, værdig at beskrive et saadant Folks og et saadant Lands Historie.

Men den, som er noget nøiere bekjendt med vor Litteratur, vil ikke finde det underligt, at vi mangle en Fædrenelandshistorie. Den sande Historiker skal fødes; med tør Lærdom maa han forene digterisk Overskuelses-Evne, med utrættelig Udholdenhed og Kulde den meest levende Phantasie og Varme. Han maa kunne opdage de fjerneste Gjenstande uden at oversee de nærmeste; han maa kunne skue det Hele i det Enkelte og det Enkelte i det Hele, opoffre sig ganske til sit Fag, være vis paa at høste Løn hos Nutiden og Udødelighed hos Eftertiden. Den, som Lykken har ladet fødes med saadanne Egenskaber og under saadanne Omstændigheder, kan skrive en Historie som en Livius, Hume eller Robertson. — Men antaget, at Fædrenelandets gode Genius virkelig lod fremstaae blandt os et saadant Phænomen; antaget at en saadan Forfatter fandt Leilighed til at dyrke disse store Evner, vilde han da vel ogsaa finde Leilighed til practisk at anvende dem? Vilde det ikke gaae ham som det er gaaet Thorvaldsen, hvis Genie maa søge paa hiin Side Tiberen den Næring, det savnede i hans Fødeland? At store Genier, der ere skabte til at gjøre en heel Nation udødelig Ære, sjelden kunne trives i vort Dannemark, er en ydmygende, men ikke destomindre uimodsigelig Sandhed. At Tycho Brahe maatte døe fjern fra sit Fædreneland og Griffenfeld hensukke sine Ol-

dingsaar i et Fængsel, er en Plet i vor Historie, som ikke Aarhundreder formaae at aftvette. Jeg siger det lydelig, fordi det er en Sandhed, og fordi Sandhed aldrig kan siges for lydelig.

De Omstændigheder, under hvilke det lærde Væsen ofte drives hos os, egne sig desuden sjelden til at danne store National-Skribenter. De fleste sættes til Studering, ikke fordi deres udmærkede Hoved giver dem noget fortrinligt Kald dertil, ikke fordi Sønnen og Faderen finde det stort og herligt, engang at kunne gavne Staten ved sin Lærdom og sine Indsigter, men fordi Sønnen og Faderen, i de fleste Classer, sigte til et Maal, der i sig selv ikke altid anstaaer Videnskaberne — et Levebrød. Leve vil man kun; Brød vil man kun have; mere forlanger man ikke. Derfor studerer man; derfor arbeider man. Og naar man da omsider har tilslidt sig et saadant Levebrød, saa giver man sine Studeringer og Litteraturen en god Dag; ja man sælger endog ofte sine Bøger som Bonden sine Bæster, naar Pløietiden er forbi; man giver sig, faaer en trind Mave og røde Kinder, kjører ofte ud, fordi det er godt for Skjørbug, naar man har siddet en heel Dag fængslet til en Trællestoel paa et Contoir eller i andre Embedsforretninger, anvender sine Fritimer til at spille Boston og L'hombre, har ikke Følelse for eller Attraa efter andet end en lille Titel, et Sted i Hof- og Stats-Calenderen, og naar man har naaet dette store Maal, fört et saadant Liv i 20 til 30 Aar, gaaer man til sine Fædre: efterladende sin Kone en bundløs Gjeld, der ligesom en Lungebyld sjelden aabner sig førend efter Døden, og en Pension i en Enkecasse, som er paa Veie at spille Fallit. — Sandelig, under saadanne Conjuncturer kan der hverken fremstaae nogen Livius eller Hume. (Fortsættes.)

I Anledning af Hr. Rasks Fremfærd i Urstriden, og hans tvetydige Anmærkning om splinterny Opdagelser i Mytologien.

Et er at tyde i en islandsk Bog,
Et andet er at være Mystagog,
Og jeg paa egen Regning troer,
Der vil lidt mere til end Ord,
For at indkomme
I Islands Helligdomme; *)
Samt at der fra Partiklen: ur
Er saare langt til Burr. **)
Endvidere jeg troer,
Man neppe vorder stor
Ved blot at kløve Ord,
Undtagen — det er sandt —
En stor — Pedant.

*) At Hr. Professor Nyerup kunde spaae meget af Hr. Rasks tidlige Kundskab i det islandske Sprog, kan jeg godt begribe; men om Hr. Rask har Forstand til at bruge sin Sprogkundskab og Genie til at besjæle den, det maa Tiden lære.

**) Asernes Stamfader.

Nic. Fred. Sev. Grundtvig.

Tolv Bommerter i en Titel.

(Indsendt.)

Hr. Matth. Hagerup har nylig i en vidtløftig Recension over adskillige Lærebøger i det Franske Sprog første Gang viist, at han ikke allene kan lovtale, men ogsaa nedrive. Efterat han har brudt Staven over de Forfattere, hvis Arbeider han, efter Anmodning, bedømmer, fremtræder Hs. Hochgelahrtheit Hr. Mag. Ekkard med en Recension over Hr. Hagerups egne Grammatiker. Magisteren erklærer sans façons disse for de allergrundigste, og kalder deres Forfatter "vor kyndigste Sproglærer". Den, som kjender Hr. Hagerup af hans Lovtaler, hans Oversættelse af Rousseaus Confessions ꝛc., vil lige saa lidet lade sig blænde af Hagerupsk Dadel som Ekkardsk Roes. Men enkelte kunde dog let troe, at en Sprogmester, som anmodes om at levere Recensioner, og en Magister, som har skrevet om Cederen i Libanon indtil Ysop, som voxer hos Væggе — om Fugle, om Orme, om Fiske, — umuelig kan skrive noget Hvisvas. For disse enkelte ere disse Linier bestemte.

Men da jeg ikke, som Hr. Hagerup, faaer 5 Rdlr. for Arket af mine Recensioner, saa maa jeg indskrænke mig til, blot at levere en Bedømmelse over Titelen af hans store Grammatik. Siger end Ordsproget: man kan ikke skue Hunden paa Haarene, saa maa man dog tilstaae, at en Grammatik, hvis Titel allene indeholder 12 Bommerter, umuelig kan kaldes den allergrundigste Sproglære, uden af en Magister Ekkard, den berømte Naturhistories Forfatter. Men til Sagen.

"Resonneret theoretisk-praktisk Sproglære over "det franske Sprog, nermest for Danske; efter "Dictionaire de l'Académie Françoise, Wailly; "Domergue, Lévizac, Mozin, Caminade, Daul-"noy, og fl.; indeholdende, foruden det Al-"mindelige: Anviisning til at læse Fransk, i "Hensigt til naar Consonanter maae falde paa "følgende Vocaler, eller ikke; foruden Exempler, "tillige Øvelses-Stykker over alle Sproglærens "Regler, med Anmærkninger og Forklaringer; "Egne Vendinger, hvori begge Sprogene især "ere forskjellige, og m. Alt fremsat i det nøi-"agtigste Forhold til det Danske Sprog, ved "Matthias Hagerup, Lærer i det franske Sprog "ved det Kongelige Militær-Institut."

1) "Resonneret." Resonner hedder gjenlyde. En resonneret Sproglære er en Sproglære, som har gjenlydt. En raisonneret Sproglære er noget ganske andet.

2) "nermest (nærmest) for Danske." En Dansk Sproglære i det Franske Sprog kan ikke være bestemt for Franskmænd eller Polakker. Det Ord "nermest" staaer her altsaa uden Mening.

3) "efter Dictionaire de l'Académie françoise, Wailly ꝛc." For det første gives der intet Academie Wailly, Domergue, ꝛc. og fl.; for det andet skriver enhver, som kjender noget til Sprogets Abc, Dictionnaire, ikke Dictionaire.

4) "indeholdende, foruden det Almindelige," — Hvilket Almindeligt? Veed min Læser det? Jeg veed det ikke.

5) "Anvisning til ꝛc." burde dog nok hedde en Anvisning ꝛc.

6) "til at læse Fransk." Hvilken Latterlighed? Kunde vel nogen tvivle om at en theoretisk-practisk Fransk Sproglære paa 33 Ark indeholder en Anvisning til at læse Fransk?

7) "i Hensigt til naar" — Forvirret og udansk.

8) "paa følgende Vocaler." Hvilke følgende?

9) "foruden Exempler, tillige Øvelsesstykker" — Bedemandsstiil.

10) "Øvelsesstykker over alle Sproglærens Regler" — Atter Bedemandsstiil!

11) "Egne Vendinger, hvori begge Sprogene ere forskjellige." Hvilke begge? Her er hidtil kun talt om eet Sprog, nemlig det Franske.

12) "Alt fremsat i det nøiagtigste Forhold til det Danske Sprog." Her nævnes endog et tredie Sprog, uden at Forf. hidtil har talt om flere end eet.

Jeg behøver ikke at anføre mere for at godtgjøre, at Hr. Hagerup ikke kan skrive en grundig Titel, mindre en grundig Grammatik, og endnu langt mindre en grundig Recension over andres Arbeider. — Nogle ville maaskee ansee de paaankede Feil for ubetydelige; men man betænke, at de staae paa en Titel, som Forf. dog nok maa have anvendt nogen Flid paa, og ere sammendyngede paa et Rum af 11 Linier. Denne Titel er iøvrigt i det Smaa en Caracteristik over alle Hagerupske Producter, hvis første Criterium er Tautologie, Uorden, Utydelighed og kjedsommelig Ordrighed.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

(Udtog af en Skrivelse fra en reisende Dansk Konstner.) Mailand d. 11 Maji 1808. I forrige Uge læste jeg i Aviserne en Beskrivelse over vor afdøde Høisalige Konge; nogle Dage derefter fandt jeg en lang Afhandling angaaende vor ædle og elskede Kong Frederik. Denne var skreven med al den Sandfærdighed og Oprigtighed en veltænkende Lærd er istand til. Han gjennemgaaer Kongens Liv fra hans Fødsel af, opregner det, denne gode Prinds har gjort for sine Undersaatter; hvorledes han med den store Bernstorff søgte at gjøre

os lykkelige, kort sagt, skildrer vor Konge som den ædleste og braveste Fyrste, tilbedet af enhver Dansk — og hvem fortjener vel at være dette, som ikke grændseløst elsker og uadskillelig er vor Konge tro? — Det hele synes mig skreven af en Dansk; jeg har blot at klage over een Ting, at Skribenten ikke taler med noksom Agtelse om vor afdøde gode Konge; han kunde have sparet adskillige Anmærkninger, thi i Henseende til Trykkefrihedens Indskrænkning siger han meget rigtig: hvo er den Danske, der vilde gjøre et fremmed Publicum til sine indenlands Gjenvordigheders Dommer. Dette er vel tænkt; men Forfatteren selv glemte denne vise Tænkemaade. — Det Hele er, som sagt, godt, og De vil nok finde Afhandlingen i Moniteuren. Vor nuværende Konges redelige og ædle Caracteer, hans Energie, hans Tænkemaade og Agtelse for sin Fader er meget godt skildret. Taarer kom mig i Øinene ved at læse det. O, jeg føler mig lykkelig ved at være Dansk! Frederik den Sjette er ogsaa min Konge, og enhver Dansk deler med ham Europas Agtelse. Gud give at jeg nogensinde maatte være istand til at vise Ham og mit Fødeland min Hengivenhed og Kjerlighed.

Som en Mand, der, saavel før som under Krigen, har gjort sig fortjent til Nationens Agtelse, udmærker Udgiveren Kjøbmand Herr P. H. Sødring i Aalborg. — Hans Daad er korteligen følgende: 1) Er Aalborg fornemmelig ved hans Vindskibelighed bleven forsynet med en rummelig Havn og et ypperligt Skibsværft, hvorpaa han har ladet bygge et smukt Fregatskib, drægtigt 111½ Commercelæster, som løb af Stabelen sidste Sommer. — 2) At han, uagtet han, som Reder af adskillige Skibe, led betydelige Tab ved Krigens Udbrud mellem Dannemark og Engelland, dog har ladet udruste en Kaper, Prøvestenen kaldet, ført af Capitain Jørgen Kock, hvilken allerede i afvigte Maaned har opbragt til Aalborg to Skibe, som begge ere tagne under Sverrig. Det første er et bagkastet Pappenborger-Smakskib, hvis Papirer synes urigtige, det andet en Svensk Brig, omtrent 60 Commercelæster, ført af Capitain Weichberg, destineret fra Uddevalla til Liverpool med Jern, Tjere, Beeg, Master, Planker, Bjelketømmer ꝛc. — Uagtet Aalborg har adskillige rige Kjøbmænd, er ovenmeldte Herr Sødring dog den eneste,

der har ladet udruste nogen Kaper, og den første, der har ladet anlægge saa betydeligt et Skibsværft, som især under Krigen vilde kunne benyttes fordeelagtigen. Det er endnu en ung Mand, der end ydermere fortjener den sjeldne Roes, at han ved egen Industrie og Handelsaand, ganske uden oprindelige Midler, har bragt sig selv i saa udstrakt en Virkekreds.

Da den Engelske Transportskaade, som hidindtil havde ligget for Anker under Svenske Kyst, i Forgaars lettede for at gaae under Seil til Østersøen, afgik endeel Canoneerbaade og Capere herfra for at afskjære nogle af de fiendtlige Skibe. Endeel Svenske Canoneerchalouper siges at være udløben og at have lagt sig ved Dragøe, for om mueligt at frelse deres troe Allieredes Fartøier fra at falde i vore Hænder, men om det vil lykkes dem, er et andet Spørgsmaal.

Fra Beltet haves Efterretning, at en Engelsk Brig, som krydser der, har fundet for godt at vove sig ind tæt under Fyen, men at den er bleven saa eftertrykkelig hilset af vore Canoneerbaade, at den i største Hast har maattet lade sig buxere bort for at undgaae at blive taget.

H. Maj. har allernaadigst tilladt Officiererne ved den ridende borgerlige Garde, som er bleven oprettet i Glückstadt, at anlægge det borgerlige Feldtegn.

Den Luftballon, som ifølge de Fyenske Aviser med det første skal afgaae fra Corsøer over Beltet, vil formodentlig blive dirigeret af Studiosus Colding, som i forrige Vinter anstillede Forsøg her i Staden ved at lade nogle Balloner opstige. Rimeligvis vil man fra Fyen af snart erholde Underretning om Udfaldet.

Den af Grosserne i Kjøbenhavn aabnede Subskription til Forfriskningsvarers Anskaffelse for den Norske Armee gjør god Fremgang. Der er subskriberet for Summer fra 500 til 1500 Rdlr.

Odense d. 31 Maji. Den solgte Caffe i Hornbye gik til 4 Mk. 4 ß. og 4 Mk. 12 ß. Pundet; desuden betaltes visse PC.

30 Danske Matroser, under en Lieutenants Commando, have begivet sig igjennem Piemont og Frankrige til Vließingen.

I Hamborg er Indførslen af hvide Ostindiske Varer bleven forbuden.

Reisende: Kjøbmændene Willerup, Olrich, og Jensen, Skipperne Andresen, Rüdiger og Jespersen, Mad. Bariel og Pige, Jfr. Friedrichsen, Jfr. Hvid, alle til Helsingøer; Lund, Knorr og Kjøbm. Borwel til Lyngbye; Kjøbmændene Nielsen, Angel, Gordor og Wath, Justitsr. Schlegel, Lieutenant Kaltenborn, Kjøbmændene Eberlin, Weber og Lund, Mad. Rose, alle til Hirschholm.

Udenlandske Efterretninger.

Genua d. 7 Maji. Da ingen Tilførsel af Colonialvare mere kan ventes fra Lissabon, og de Nordamerikanske Skibe, der ogsaa tilførte os disse Artikler, næsten ikke formedelst de idelige Kaperier fra de krigførende Magters Side vove sig i Middelhavet, vedblive Priserne paa samme udafbrudt at stige. Den 3die i d. M. løb her et Fransk Linieskib paa 74 Canoner af Stabelen. Her er givet Ordre til at bygge 2 Fregatter, 2 Corvetter og 2 Brigger. Næsten daglig indløber der hertil smaae Skibe med Skibsbygningstømmer.

Storhertugen af Berg beboer nu Paladset i Madrid. — Leirene ved St. Roch og Cadix forstærkes. Der er allerede givet Befaling til alle Spanske Havne, at istandsætte Krigsskibene. Den Spanske Sømagts Styrke er i dette Øieblik:

	I Cadix.	Ferrol.	Cathagena.	Tilsammen.
Linieskibe	17	12	13	42
Fregatter	13	8	9	30
Corvetter	6	13	1	20
Xebekker	—	—	4	4
Bombardeerskibe	2	8	5	15
Brigger	16	23	11	40
Pakketbaade	3	1	—	4
Smaa Krigsskibe	36	13	15	63
			Ialt	218

Uordenen i de Spanske Financer er saa overordentlig stor, at man har maattet aabne et Laan, som imidlertid strax blev complet.

I Plymouth bygges nu et nyt Linieskib, Caledonia kaldet, som bliver det største og skjønneste Skib, man hidtil har seet i Verden. Det skal løbe af Stabelen i Junii Maaned. Det fører i underste Lag 34 Canoner, i mellemste 36, i øverste 36, paa Forcastellet 6, paa Mellemdækket 16 og paa Agterdelen 6 — i alt 134 Canoner.

Der tales nu atter om et Tog over Astrachan til Ostindien. Marchal Davousts Corps skal med det første marchere igjennem Rusland til Astrachan, forene sig der med et Russisk Corps, til hvilket der ogsaa i Persien skal støde en Persisk Armee, og derfra trænge frem til Ostindien.

I America er under d. 9 Martii udkommen et Tillæg til Embargo-Acten, hvori fastsættes, at saalænge Embargoen varer, ingen Americanske Producter eller fremmede Manufacturer tør føres ud af Landet, under Straf af sammes, Skibets, Vognens ꝛc. Confiscation. Enhver, der er deelagtig i en saadan forbuden Udførsel, maa betale en Mulct, der dog ikke tør overstige 10,000 Dollars.

I en officiel Beretning fra det Russiske Sø-Ministerium hedder det, at Øen Gothland ved sin Beliggenhed midt i det Baltiske Hav, nær den Finske og Bottniske Bugt, og sine beqvemme Havne og Bugter, er yderst fordeelagtig til at forene og underholde anseelige Sørustninger. I en Fiendes, især en Sømagt som Engellands Hænder, kunde denne Øe have bidraget meget til at forurolige Seiladsen, især paa de tilstødende Vande, og forskaffet ham fuldkomment Herredømme over samme. Gothland har en Overflødighed af alle muelige Beqvemmeligheder, ja endog Rigdomme, som ikke allene ere tilstrækkelige til at forsyne Tropperne med alle Fornødenheder, men ogsaa til at ophjelpe den sjunkne Handel og Konstflid. Øen blev tagen, uden at det kostede en eneste Blodsdraabe. I Begyndelsen flygtede Indvaanerne allevegne; men sammenrottede sig snart igjen og vilde sætte sig til Modværge. Men den Russiske Contre-Admiral Bodisco vidste snart at berolige dem. I Staden Wisby fandtes blandt andet 1800 Tønder Rug *).

I Petersborg er d. 9 Maji bleven holdt en Taksigelses-Fest i Anledning af Sweaborgs Indtagelse, hvormed Finlands Erobring er fuldendt. —

*) 1676 gjorde Admiral N. Juul Landgang paa Gothland, og indtog Wisby, som, tilligemed det faste Bjergslot, er den eneste Stad paa Øen. Blandt Havnene for Orlogsskibe er Slythamn paa den østlige Kyst, den bedste Havn i Østersøen. Den forsvares af Fæstningen Carlsværd. Kysterne paa Gothland ere fulde af Skjær og Grunde, og derfor høist farlige for krydsende Flaader. Det maatte den Danske Flaade føle 1566 og fornemmelig den Svenske 1675.

I denne Fæstning skulle Russerne have taget 4000 Krigsfanger og 1500 Canoner, Mørsere ꝛc.

I Journal de l'Empire anføres, som et Bevis paa, at det ikke er saa vanskeligt for Russerne, at gaae over Torneaa og igjennem Lapland til Sverrig, den Omstændighed: at de, allerede 1721, da Freden i Nystæd blev sluttet, ikke allene vare i Besiddelse af Torneaa, men endog udbredte deres Forposter indtil den midterste Deel af Vesterbotten. Torneaa ligger ligesaa langt fra Stockholm som fra Petersborg.

Ved den Hollandske Øe Walchern, som ligger yderst i Provindsen Zeeland, en ankommen en Engelsk Flaade paa 19 Seilere, hvoriblandt 12 Linieskibe.

Engellænderne lade sig endnu bestandig see i Egnen af Havre, hvor de opsnappe uskyldige Fiskerbaade.

Det halvofficielle Blad Argus indeholder et Stykke angaaende Spanien, hvori det hedder, at dette Kongeriges Skjebne nu er afgjort; at det ikke vil have den Ulykke, at være en Bold for en Prinds, som er i aabenbar Rebellion mod Faderen, der lod sig lede af en Minister, som har paadraget sig almindeligt Had; at Napoleons Beskyttelse vel kan forebygge en aabenbar Krig, men ikke hemmelig Gjæring; at denne Beskyttelse let kunde ansees som Understøttelse for et Partie i Staten; at Carl d. 4des Aftakkelse befæster det System, som de bedste Statsmænd i hele Aarhundreder have betragtet som Underpantet paa Spaniens Rolighed og Storhed; at det var mere Fordelen, der kunde flyde af en Alliance med Frankrige, end Hensyn til Ludvig d. 14des Hæder, der ved Carl d. 2dens Død opvakte hos Spanierne det Ønske, hellere at have en Fransk Prinds end en Østerrigsk Erkehertug til Konge; at Familietractaten, der for begge Brødre var saa fordeelagtig, foruroligede Engelland mere end en Prindses Tronbestigelse, som faa Aars Regjering havde bortfjernet fra hans Familie, dersom ikke en bestandig Interesse havde forenet begge Nationer; at Spaniens Vel, som Erfaringen har lært, i Aarhundreder har meget godt bestaaet med Frankriges Hæder; at Spanien, under alle de Krige, Engelland har fremavlet, har havt Frankrige at takke for, at det beholdt sine Colonier; at den Franske Revolution synes at

have gjort en Ende paa denne Familietractat, da det Spanske Hof udsattes for udvortes Intriguer; at det Spanske Huus vel følte Grundene, hvorfor det burde fornye Familietractaten med det Keiserl. Franske Huus, men at denne uvisse Villie længe var kun et svagt Middel for Statens Sygdom; at Spaniens Monark følte Nødvendigheden af, at forene sig nøiere med Frankrige, og han troede, ikke at kunne vælge dertil et bedre Øieblik end det nærværende.

Følgende ere nogle Brudstykker af Keiser Napoleons Samtale med Handelsstandens Deputerede i Bordeaux: "Handelen lider, sagde Keiseren, jeg veed det; men vi maae være standhaftige. Engelland maa tvinges til at give efter, og det vil lykkes os. Engellænderne ere Herrer paa Søen, jeg paa Fastlandet; men de ere Røvere, og vi skulle nok gjøre det af med dem. Vist nok udfordrer det Taalmodighed, Nøisomhed, Oeconomie; dog tilsidst ville vi faae Fred, men en fast og varig Fred. Engellænderne maa give mig een Garantie, naar jeg slutter Fred med dem, og den Dag, de atter skulde bryde den, lader jeg dem fratage alle deres Magaziner paa Fastlandet; det skal forskaffe mig en anseelig Erstatning. Iøvrigt handlede de taabeligt i, ikke at antage Ruslands Mægling. — — I dette Øieblik lade ingen Neutrale sig tænke. Engelland vilde ved sin Visitation anmasse sig en Told- og Afgivtsret over Fastlandet; det kunde jeg ikke tillade; dette er Aarsagen til Decretet af 17 Dec. Sukker og Caffe vil rigtig nok blive dyr; men man maa leve sparsommelig af lidet. Jeg vil have Fred; formodentlig tvivler ingen om dette mit alvorlige Ønske; jeg er beredt til at undertegne den, men den maa være fast og varig. — — Jeg vil ikke sende mere nogen stor Armee til Domingo; den vilde dog kun blive et Offer for den tropiske Soel og Clima; man maa kun oprette Contoirer paa Kysterne. Oprøret i det Indre skal omsider ophøre, og jeg skal holde Kjøbmændene skadesløse paa andre Maader. Eders Skibe ville seile til de Spanske Colonier, og de Spanske til vore. Giver kun Tid, og jeg skaffer eder Fred. Da kunne I paatage eder umaadelig store Foretagender; selv den mindste Kjøbmand maa kunne tage Deel deri." — Til Slutning sagde Monarken: "jeg maa nu gaae til Bayonne, men jeg kommer igjen, og bliver da nogle Dage hos eder. Spanierne ere et godt Folk, men deres Regjering er noget svag. Jeg skal søge at give den nogen Kraft".

Den Engelske Sømagt skal, efter Kongens Befaling, forøges med 25 Linieskibe af første, 20 af anden, 15 af tredie og 10 af fjerde Rang, ialt med 70 Linieskibe. Der er desuden givet Befaling, at bygge forskjellige nye Fregatter og smaa Krigsskibe.

Efter Journal de l'Empire skulle Engellænderne have liidt et betydeligt Nederlag i Ostindien. Gener. Wellesley er bleven fuldkommen slaaet ved Hereatpour af Marathøvdingen Chaut, og Engellænderne have mistet 10,000 Mand. — De Franske Capere i de Ostindiske Farvande vedblive at fratage Engellænderne betydelige Priser.

Endnu bestandig er den offentlige Opmærksomhed spændt paa Spanien. Det Sørgespil, som nylig opførtes i dette Riges Hovedstad, nærmer sig Catastrophen, men Knuden er endnu ikke ganske løst. De Efterretninger, vi hidtil have faaet om hiin Revolution, komme alle over Paris. Moniteuren, som man ikke uden Grund har kaldet General-Bassen i den store politiske Concert, vedbliver at meddele officielle Actstykker fra Spanien. Blandt disse er Prindsen af Asturiens Erklæring, udstædt i Bordeaux d. 12 Maji, det vigtigste. Heri hedder det blandt andet, "at de Omstændigheder under hvilke Prindsen efter sin Faders Tron-Frasigelse, greb Stadens Ror, adskillige Rigs-Provindsers og alle Grændsestædernes Besættelse af et stort Antal Franske Tropper, over 60,000 Franskmænds Nærværelse i Madrid, og desuden flere Omstændigheder, som andre Mennesker ikke kunne vide, have overtydet ham om, at han, omgiven af Klipper, kun burde vælge de Skridt, der medførte mindst Ulykke, og derfor valgte han det, at reise til Bajonne". Efter at have fremsat Grundene for sin Tron-Frasigelse, anfører han de Vilkaar, hvorpaa denne Frasigelse synes at grunde sig. "Da han nu seer — siger Prindsen — den Forfatning, hvori han befinder sig, og de mislige Omstændigheder, Spanien er bragt i; da i dette Øieblik enhver Anstrængelse fra hans Indvaaneres Side, at forsvare deres Rettigheder, ikke blot vilde være

unyttig, men fordærvelig, og kun medføre Blods Udgydelse, Forliset af i det mindste et stort Antal af Spaniens Provindser og Colonier; da han tillige har overtydet sig, at det virksomste Middel til at forebygge saadanne Ulykker, er at han samtykker i at frasige sig Rettighederne til Tronen; da den Franske Keiser under denne Forudsætning, har forpligtet sig til at hævde det Spanske Kongeriges og dets Coloniers absolute Uafhængighed og Udelelighed (Integritet) uden at forbeholde sig den mindste Deel af de Spanske Domainer eller sønderstykke dem; da han har lovet, at beskytte den Catholske Religions Eenhed, Eiendomme, Lovene, Vedtægterne, saa har Prindsen ved nærværende Declaration gjort Afkald paa sine Rettigheder til Tronen ligesom i en særskilt Convention allerede skeet er." — Saaledes er nu det forrige Spanske Kongehuus ophævet og forflyttet til Frankrige, og skal man troe hvad Franske Blade lade sig forlyde med, saa vil en Fransk Prinds komme til at beklæde den Spanske Trone. Kongen og Dronningen af Spanien ventes hvert Dieblik i Compiegne, til hvis Slots-Gouverneur man har udnævnt General Ludvig v. Montmorenci.

De hidtil værende Romerske Tropper ere brudt op til Øvre-Italien.

Bekjendtgjørelse

for Staden Kjøbenhavns Forstæder, uden Vester-, Nørre- og Øster-Porte, samt andensteds, uden for Staden og Citadellet, afbrændte Bygningers-Eiere.

Nærværende anordnede Commission, er ved Skrivelse fra det Kongelig Danske Cancellie, meddeelt til Efterretning og videre Bekjendtgjørelse for alle Vedkommende, efterstaaende Hs. Maj. Kongens allernaadigste Resolution af 20de d. M., saalydende:

"For end mere at sikkre Kjøbenhavns Fæstning og "Citadellet Friderikshavn imod fiendtligt Angreb "fra Landsiden, have Vi besluttet, at der skal "anlægges detacherede Fortificationsværker paa "forskjellige Puncter uden for disse Fæstninger, "men da vi for nærværende Tid have den største "Deel af Vor danske Armee forsamlet her paa "Sjelland (hvilket dog ikke altid kan være Til-

"fældet), saa er det mindre vigtigt og nødven-"digt at disse Værker strax anlægges, og desaar-"sag er det Vor Villie, at disse Fortifications-An-"læg skal udsættes i 3 Aar, og i Anledning her-"af haver Vort Cancellie at bekjendtgjøre Ved-"kommende saadant med Tilføiende som følger:

1) "At alle paa Broerne samt andensteds uden for "Staden og Citadellet afbrændte Bygninger ei "mere skal opbygges, men Pladserne hvorpaa de "have staaet ryddeliggjøres af vedkommende Eiere.
2) "At alle Bygninger uden for Staden og Cita-"dellet, som ligge de indenteerte nye Fortifica-"tionsværker paa den Distance nær, som Vor "Ingenieur-Corps er beordret nærmere at opgi-"ve, maae, naar de forfalde eller nedrives eller "afbrænde, da ei mere opbygges, men Pladserne, "hvorpaa de have staaet, gjøres ryddelige, og "endelig at alle de Gaarde og Huse, som ligge "inden forommeldte nærmere opgivende Distance, "skal i det seneste om 3 Aar være nedrevne og "Pladserne være ryddeliggjorte, for at de til den "Tid begyndende Værker kunne have frie Plads "for deres Skudlinie.
3) "De Haver og Jorder, som ligge uden for "Portene, kunne desuagtet og imidlertid bruges "og benyttes af deres Eiermænd."

Denne allerhøieste Resolution skulde Man herved tjenstlig meddele den, under 28de April sidstleden nedsatte Commission angaaende Nedbrydelsen af de til Kjøbenhavns Fæstningsværkers Udvidelse nødvendige Bygninger m. v., til behagelig Efterretning og videre Bekjendtgjørelse for alle Vedkommende.

Det Kongelige Danske Cancellie den 21 Maji 1808.

Hvilken allerhøieste Befaling, bekjendtgjøres herved til allerunderdanigst Efterretning for alle de Vedkommende, ligesom og Exemplarer heraf ved Rodemesterne afleveres til benævnte Forstæders Eiere af Gaarde, Huse, Hauger og Jorder m. v.

Den under 28de April nedsatte Commission, angaaende Nedbrydelse og Godtgjørelse af de til Kjøbenhavns Fæstningsværkers Udvidelse nødvendige Bygninger, den 25de Maji 1808.

Pontoppidan. Berner. Magens. Voigt. Jessen.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 69.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 7 Junii, 1808.

Bør Konsternes Akademi have en Professor i Anatomien? og, i saa Fald, til Hvem bør man betroe Underviisningen i Anatomi?

Af Assessor Bärens.

Ved Konsternes Akademi er ansat en Professor i Anatomien. Den som Konstner og Læge i lige høj Grad fortjente Borgemester Bang, som var Medlem af Akademiet, og til hvem det var overdraget at holde disse Forelæsninger, er nu død, og Posten opslaaet til Bortgivelse igjennem det Kgl. danske Kanselli.

Tanken om hvad vort Konstakademi var, er, og kunde vorde, leder ved denne Lejlighed naturligviis til det Spørgsmaal, om det er nødvendigt at besætte denne Post.

At Forelæsninger over enkelte Dele af Anatomien, Osteologi og Myologi til Exempel, eller med andre Ord, at Kundskab til Benenes Form, Sammenføjning og Beliggenhed i det menneskelige Legem, Musklernes Struktur, Kjødtrævlernes Gang i samme, disses Overgange fra een Muskel til en anden, om den forandrede Form Musklerne faae med Hensyn til forskjellige Stillinger af Legemet, eller særskilte Sindslidelser, o. s. v., kunne have sin Nytte, det vil Ingen nægte, der er bekjendt med de skjønne Konsters Natur, og især har tænkt over historisk Composition. Men man vil maaskee paa den anden Side og tilstaae, at Nytten ikke staaer i noget Forhold til hvad denne Underviisning koster, og at for hvad den koster, meget langt Nyttigere for Konsten, Konstnerne og det Offentlige kunde foreslaaes og udføres.

Nytten er ikke betydelig. Arkitekten kan bedre anvende sin Tid end paa at høre Forelæsninger over Anatomien. For ham synes det, som om denne Videnskab var af aldeles ingen Nytte. Kobberstikkeren følger sit Maleri; ham er det ikke engang tilladt at spørge, om denne eller hin Muskels Tegning tilfredsstiller Anatomens Ønsker. Han kunde maaskee lade Fibrernes naturlige Beliggenhed være en Ledetraad for sig ved Bestemmelsen af sine Stregers Direction; men hvor søgt er ikke denne Nytte? hvor ubetydelig tillige?

Maleren og Billedhuggeren skulle altsaa nærmest høste Nytten af Underviisningen. Men blandt disse to Klasser af Konstnere hvor mange kunne, og hvor mange bør man lade tage Del i samme? Sandelig ikkun meget faa. Nogle Betragtninger bestyrke mig i denne Mening.

De Elever, som tegne efter Frihaandstegninger og Gibsfigurer, behøve ikke Underviisning i Anatomi. Den er efter min Erfaring desuden ofte skadelig for disse Akademiets Elever.

De behøve den ikke. Deres Øje og Haand bør øves. Det gjelder her mest om en Slags mekanisk Færdighed, mere end om Forstandens Oplysning. For megen Demonstration forvirrer let, og spilder meget af den korte til Tegningen bestemte og kostbare Tid. Naar man desuden kjender den ringe Grad af Oplysning og Kundskab, hvilken de fleste Elever besidde, der søge Gibsskolen og de Skoler, som ere bestemte for Frihaandstegning, efter den Dannelse, som de have faaet udenfor Akademiet, vil man vist ikke falde paa at indlade sig med dem i nogen anatomisk Demonstration.

Man vil maaskee her indvende, at man i Tegnetimerne ikke bør indlade sig i Raisonnements over Anatomien; men at al Underviisning deri bør indskrænkes til den ugentlige Forelæsning. Men Underviisningen kan neppe vorde praktisk brugbar, naar den ikke skeer i Tegnetimen. I mine yngre Aar, da jeg søgte Modelskolen, og hørte Forelæsningerne over Anatomien, havde selv af den nævnte Akademiets første Klasse ikkun yderst faa Elever enten Opmærksomheden samlet under Forelæsningen, eller Nytte af den, uagtet Læreren hverken manglede Gaver eller Flid. Det meste, som de lærte af Anatomien, lærte de, naar han, eller en anden Professor, rettede deres

Tegninger, og ved den Lejlighed gjorde opmærksom paa Musklernes Beliggenhed, deres Forening med Benene, o. s. v.

Endnu vil man mueligen gjøre den Indvending, at det, som Eleverne af Gibsskolen og Skolerne for Frihaandstegning bør lære af Anatomien, bør være ubetydeligt, og kun indskrænkes til de Sætninger, som ellers forklares Ungdommen i Skolerne, naar de lære Antropologi, og som ere hentede af denne Videnskab. Men hvad de fleste af Konstakademiets Elever bør vide af Antropologien, bør de lære i de almindelige Skoler. Her er Stedet for al elementair Kundskab. Skulde man paa Konstakademiet underviſe alle de Elever i Antropologi, der behøve Underviisning i elementair Kundskab, maatte man for dem have Klasser lige saa talrige næsten, som for Tegningen. Burde desuden Underviisningen i Anatomien ikke strække sig videre, var det tillige ene af denne Grund vist nok urimeligt at have en egen Professor.

Vi have da Modelskolens Elever tilbage, især de Elever af denne Klasse, der ere komne saavidt, at de componere. Det kunde synes som om disse Elever maatte kunne tegne deres Figurer uden Hjelp af levende Model. De ville kunne tegne med mere Lethed og større Rigtighed, naar de forstaae Anatomi. At anatomiske Kundskaber her komme dem tilpas, hvo tør nægte det? Enhver Kundskab kommer os altid i enkelte Tilfælde til Nytte. Men ligesom vor Tid og vore Evner ere indskrænkede, saa bør der og være Grændser for vor Bestræbelse for at erhverve Kundskab. Ville vi beskjeftige os med alt Det, som tidlig eller sildig, og enkelt Gang, kan vorde os nyttigt i vort Fag, da bringer kun det sjeldne Talent, der har lige saa stadig Flid som store Naturgaver, det vidt

i samme. Mængden bliver under det, de kunde blevet, naar de havde holdt sig til det Nødvendige eller almindelig Brugbare.

Dette forudsat skulde jeg troe, at en udvidet anatomisk Kundskab aldrig bliver nogen nødvendig Betingelse for at vorde, som Maler eller Billedhugger, stor Konstner. Man gaae alle Oldtidens, Fortidens og Nutidens Konstnere i dette Fag igjennem; man undersøge de Midler, ved hvilke de bleve store i deres Fag; og man vil ikke finde, at de egentligen have studeret Anatomi. De studerede Naturen, tegnede efter den, sammenlignede eens Dele i den, abstraherede sig af disse et Skjønhedsideal, og saaledes bleve de Konstnere, og frembragte noget Udsøgt. Den alt graa og med Hæder kronede Konstner brugte og bruger næsten altid Model for at udføre sine Figurer i de Grupper, som han sammensætter. Den yngre Konstner behøver man ikke at anbefale det; Nødvendigheden tvinger ham nok dertil.

Her staaer en Bemærkning ellers vel ikke paa sit urette Sted. Der er hidtil ikke læst over Husdyrenes Anatomi; og denne vilde maaskee være mere nødvendig end Menneskenes. Maleren og Billedhuggeren kunne, naar de componere historiske Stykker, ved Udførelsen bruge et Menneske til levende Model; men Bataillemaleren og Landskabsmaleren kunne ikke saaledes nytte Hesten og andre Kreaturer. For dem er altsaa Kjendskab til Dyrenes Legemsbygning ikke overflødig. Men denne Kundskab kjøbes dog af Staten for dyrt ved en lønnet Lærer.

Men nu det andet Spørgsmaal. Skulde det ikke ofte være skadeligt, at Elever, som Naturen ikke gav udmærket Talent til at være Konstner, for tidlig lære Anatomi, at de paa den anvende betydelig Tid, og altid under Tegningen tage Hen-

syn til de Regler, som under den anatomiske Forelæsning ere bibragte dem om Muskler og Been, disses Beliggenhed, Beskaffenhed og Forbindelse. Jeg troer det i det mindste. Forstanden sysselsættes mere end Øiet; Former blive Hovedsag. Deres Tegning bliver stiv. Istedet for skjønne kjødfulde Partier, hvori Delene bløde smelte i hinanden, og Konturer mere føles end sees, støder Øiet uafladelig paa isoleret henkastede Muskler og frit udstaaende nogne Been. Karrikaturernes Antal forøges; den mesterlige Efterligning af Naturens ved Konst uefterlignelige Skjønheder gjøres vanskeligere.

Med hvad der saaledes synes at ligge i Sagens Natur, stemmer Erfaring noget nær overeens. Man behøver maaskee ikke at søge vidt for at finde Exempler, at megen Pønsen paa, og Ængstelighed for at tegne selv den mindste Deel saa nøjagtig, at den egentlige Anatom ikke skal kunne have noget at udsætte, endog hos den øvede Konstner, formindsker Skjønheden; og at paa den anden Side Tegninger, som i enhver anden Henseende ere udmærkede, ikke fremvise Fejl imod Anatomien, uagtet Tegnerne kun besadde overfladig Kundskab i denne Videnskab. Vor duelige Weidenhaupt gjorde i den senere Tid Anatomien til sin Hovedsag, og hans Modeltegninger bleve haarde, uden Liv og Skjønhed. Preisler og Wiedewelt og Juel og Becker, for ogsaa her blot at holde mig til nogle af de Døde, forstode i det højeste kun lidet Anatomi; men Den fremstaae, der i deres langt skjønnere Tegninger tør fremvise Fejl imod uomtvistede Regler i denne Videnskab.

Det er derfor neppe for meget sagt, at i et Land som Danmark, hvor der gjøres saa lidet for Konst og Konstnere, hvor Professorerne i de egentlige Fag ikke kunne lønnes saaledes, som Regenten,

der føler for Konsten, og skjønner paa dens Nytte for sit Folks Forædling og sin Stats Velstand, ønsker det, og ved hvis Konstakademi der bør gjøres uendelig meget mere end der gjøres, naar det skal vorde det, som et Konstakademi bør være, vilde det være at tilraade Regjeringen at lade denne Post gaae ind, og at anvende den Lønning, som hidtil var reglementeret for samme, paa Indretninger, eller andre Underviisningsgjenstande, som kunde stifte betydeligere Nytte.

Man sørge for, at det Nødvendigste af Antropologien læres i Almueskolerne, og læres paa en hensigtsmæssig Maade; og Akademiets Foresatte vaage over, at de faa Elever, som Naturen gav Evne til at vorde Komponister, høre en eller anden af de offentlige Forelæsninger over Anatomien; og der gjøres alt hvad der bør gjøres, og en Udgift af i det ringeste 200 Rdlr. aarlig kan anvendes til noget langt nyttigere.

Men lad Stat og Akademi her end ikke gjøre hvad begge kunde, og maaskee burde gjøre; Konsten vil ikke tabe derved. Hine faa Elever ville, naar de ved Flid forædle deres Talent, fordi de føle og leve for Konsten, nok vide at forskaffe sig den ubetydelige Kundskab i Anatomien, hvilken de behøve; og alle de øvrige Elever, de ville ikke staae Fare for at fordærves ved en Underviisning, som de ikke forstaae. Man tilholde de sidste især nøje at betragte Naturen, og nøje at følge den, og de behøve ingen Underviisning i Anatomi.

Jeg yttrede den Tanke, at for hvad Underviisningen i Anatomien koster, noget Nyttigere for Konsterne og det Offentlige kunde foranstaltes. At bevise dette kræver en egen Afhandling. Hvor er Grændsen for Akademiets Udvidelse til Fuldkommenhed? og hvor meget kunde fra dets Professorers og Medlemmers Side ikke virkes didhen, naar flere af dem levede under blidere udvortes Kaar, og Akademiets Fond tillod forøgede Udgifter, som endog ere uundgaaelige i det Tilfælde, at enkelt Mand vilde for andet indbringende Arbejde opofre sin Tid for det Offentlige? Jeg skal derfor blot indskrænke mig til et Par Bemærkninger. I at paapege det Nyttigere holder jeg mig indenfor Akademiets egentlige eller nærmeste Virkekreds. (Fortsættes.)

I Anledning af mit Syns Mistydning.

(See Stykket om mit Maskeradebal i Skilderiet No. 66.)

Meer end man veed,
Trænges og taaler
Ygdrasils Ask.
Hoit bider Hjorten,
Trøsket er Siden,
Nidhøg gnaver for neden.
Grimnismal.

Hvorfor mon Danmarks Tale lød
Ved Siden af de Gamles Sange,
Ifald jeg troede Kraften død,
Og Jorden gold i Nordens Vange?

Nei, vække vilde jeg den Aand,
Der slumrede i Fortids Grave,
Og derfor grov min svage Haand
I Bautastenen Runestave;

Men er jeg feig, fordi jeg ei
Tiltroer mig Vegtams høie Galder,*)
Og seer vel den, som skuer ei
Tungsøvned' Hela i vor Alder?

Jeg føler det, om Nordens Træ
End stod med tørre, visne Grene,
Et nyt dog i det Gamles Læ
Opvoxed' vist blandt Klippens Stene;

*) At Odin reed som Vegtam til Helas Bolig og vakte ved galdrende Runer den Halvdøde, Sneebedækkede, skulde dette behøve at anmærkes?

Men, synker under tunge Vægt
Den gamle Eeg i Baalets Flamme,
Ta ligefuldt dog vee den Slægt,
Som falde laer den gamle Stamme!

Jeg henrykt skuer hver en Gnist,
Som minder mig om Oldtids Lue;
Ven — Valhal faldt ved Lokes List,
O maa da Nordens Søn ei grue!

Naar Ormen gnaver Træets Rod,
Da maa, trods Ornens ædle Vrede,
Det falde, hvis i Mandeblod
Ei drukne, dødes kan den Lede.

Vil Nidhøg Luxus med sin Hær
Fra Danmark flye til fjerne Lande;
Da skal i Ly af Fredriks Sværd
Den gamle Eeg urokket stande.

Men, hist i Salen seierriig
Uhyret klædte Herresæde,
Og derfor lød ved Danmarks Liig
De gamle Heltes Sørgekvæde.

Nic. Fred. Sev. Grundtvig.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Regjeringscommissionen i Norge har under 16 Maji ladet bekjendtgjøre følgende: Da det i en Tidspunct som den nærværende, hvor en Landet paaført Krig volder et større Forbrug af Fødemidler, og den indtrængte Fiende borttager og fortærer disse hvor det lykkes ham paa hans Indmarch eller ved Streiftoge at naae hen, er Pligt for Bestyrelsen at vaage over, at ethvert Misbrug forebygges, som kan henregnes enten til Phantasie eller Overdaadighed, og som det staaer i dens Magt at forekomme, og det ved rigtig Eftertanke, i Særdeleshed maa falde enhver god Borger og Fædrenelandets Ven utilladeligt, at Fødemidler, der kunne tjene til at underholde Mennesket, ødsles for umælende og for den største Deel unyttige Dyr, saasom Stadsheste og Hunde, saa gjør Regjeringscommissionen sig iforveien ligesaa forvisset om alle Retskafnes Bifald, som den maaskee endog alt for silde opfylder en ubetinget Pligt, naar den herved anordner: at i Norges Kjøbstæder maae herefter, saalænge de nærværende Konjuncturer vare, ingen Familie, som ikke er i Besiddelse af Jordebrug, holde mere end tvende Heste, og ingen enkelt eller ugift Person, der er i samme Tilfælde, mere end een, imod, i andet Fald, for hver Hest der holdes over det bestemte Antal, at afgive 2 Skippund Hø til Armeens Brug. — Hvad Hunde angaaer, saa i det Commissionen paa den ene Side troer at burde indrømme et billigt Hensyn til den sædvanlige Affection for et Dyr der er Mennesket saa troe og hengivet, maa dette Hensyn paa den anden Side fast aldeles forsvinde ved Betragtningen, at dette Dyr ikke nærer sig af andet, end hvad der er tjenligt til Menneskeføde, da de senere Tiders Erfaring have lært, at der endog af dets ringeste Fødemiddel, nemlig Benene, kan udkoges Suppe og Gelee til nærerig Føde for Mennesket. I det altsaa Commissionen tilstæder saavel enhver Familie, som enhver eenlig Person (det er at sige, som ikke har Familie, eller under det forhen anførte Prædikat af Familie er indbegreben) at beholde den Hund der fortrinligen yndes, saa fastsætter den herved, at alle de, der ikke 8te Dage efter denne Placats Bekjendtgjørelse, ved Anmeldelse til hvert Steds Politimester, har erhvervet et Polititegn for den Hund de vilde skaane, maa taale, at alle øvrige Hunde i Byerne, der ikke med Polititegn ere forsynede, ihjelslaaes, ligesom Udførelsen af denne Commissionens Anordning, anbefales til Foranstaltning af Politiet i hver Kjøbstæd. — — Under samme Dato advarer Regjeringscommissionen Indvaanerne i de Egne, hvor det maatte lykkes Fienden enten ved Indmarch eller paa Streiftoge at fremtrænge i Landet, at bortføre deres Heste og Qvæg afsides til Fjelds eller Sæters, for at forekomme at de ikke, ved at falde i Fiendens Vold, skulde blive Midler til at forstærke ham og skade os selv.

Hs. Maj. har allernaadigst tilkjendegivet Cancelliet, at ingen Lystfarter til Søes, under nuværende Omstændigheder, maa tilstedes, men at vedkommende Commanderende paa Søbatterier, Krigsfartøier eller Strandvagter, er tillagt Befaling, at tilbagevise alle dem, som ville foretage saadanne Lystfarter, og i Tilfælde at Vedkommende ikke ville lyde denne Advarsel, at opbringe og arrestere dem.

Den 1ste Januarii d. A. var Antallet af de Kongel. Danske Søe-Officierer: 2 Admiraler, 2 Vice-Admiraler, 3 Contre-Admiraler, 10 Commandeurer, 14 Commandeur-Capitainer, 26 Capitainer, 27 Capitain-Lieutenanter, 62 Premier-Lieutenanter, 64 Second-Lieutenanter. — Ved Søe-Indrolleringen og Lods-Væsenet: 5 Commandeurer, 4 Commandeur-Capitainer, 4 Capitainer, 3 Capitain-Lieutenanter.

Capit. v. Barjen, som førte en Caper tilhørende Hr. Capitain Lind, mødte nylig i Nærheden af Bornholm en Svensk Cutterbrig. En Fægtning begyndte, som man fra Kysten var Oienvidne til. Men efterat Capitain v. Barjen havde ladet affyre adskillige glatte Lag, og det Svenske Skib allerede ansaaes for erobret, var han saa ulykkelig, at en Jerncanon paa hans Skib sprang, og tændte Ild i Krudkamret. Hele Skibets Besætning, som bestod af 45 Mand, sprang i Luften, paa 5 nær, hvoraf 2 ere qvæstede, men 3 aldeles ubeskadigede.

Aarhuus d. 3 Junii. J de sidste 8 til 10 Uger har man ikke kunnet faae et Pengebrev, mindre en Pakke over Beltet. Men da endelig i forrige Uge alt det opsamlede Gods paa eengang skulde afgaae med forskjellige Jagter fra Corsøer til Nyborg, toge Røverne en Jagt med meget Gods, hvoriblandt 70,000 Rdlr. i Penge, foruden andre Kostbarheder, som Posten førte.

Rendsborg d. 28 Maji. Den Høisal. Konges Liig stod offentlig paa Parade fra d. 25 April til d. 7 Maji to Timer daglig. Det stod i en med sort overtrukket Sal i Palaiet, paa en Forhøining med tre Trappetrin, overtukken med sort Fløiel, og prydet med Sølvfryndser og en hvid Sølvmoors Krands, der hang ned over alle Trinene. Paa ethvert Hjørne af disse Trin og paa hvert Hjørne af Foden og Sølvmoorskorset, stode 12 Postementer, overtrukne med sort Fløiel og besatte med prægtige Sølv Girondoler. Paa Forhøiningen stod den med sort Fløiel overtrukne Kiste, hvori Liget laae, paa Sølvmoors Matradser, Puder og Lagener, prydede med Kniplinger og Fryndser af Guld, klædt i den i Kjøbenhavn forfærdigede prægtige Kroningsdragt. Over Liigkisten hang en langagtig, med sort Fløiel overtrukken, og med Galoner, Fryndser og Qvaster af Sølv prydet Baldachin. — D. 8 Maji blev Liget lagt i den ydre Kiste og denne siden lukket; derpaa var Pragtkisten indtil d. 15 Maji offentlig til Skue. Den var indvendig betrukken med Sølvmoor, udvendig overtrukken med sort Fløiel, og prydet med Galloner, Fryndser og Bronce-Zirater. Ved Hovedet og Fødderne vare H. M. Navne, Alder, Fødsels- og Dødsdag anbragt. Omkring Paradesengen stode 5 Piedestaler med den Høis. Konges Ordener paa røde Fløiels Puder, prydede med Guld-Kniplinger og Qvaster. — Foruden Kammerherre de la Calmette, som Overhofmarchal, og Kherre Revenfeldt, som Hofmarchal, paraderede 1 Ridder af Elephanten, Over-Ceremoniemesteren, 1 Ridder af Dannebrog, 2 Kammerherrer eller General-Majorer, 2 Kammerjunkere eller Oberstlieuten. og 12 Drabanter. — Den 14 Maji, den til Bisættelsen bestemte Dag, forsamlede Liigfølget sig i Palaiet om Aftenen Kl. $8\frac{1}{2}$. Hele Garnisonen og Borgercorpset paraderede fra Garnisonskirken til Palais en espalier. Efterat Ligfølget var blevet beværtet med en Collation, begyndte Processionen i følgende Orden: De Oldenborgske Grenaderer med dæmpet Tromme, anført af en Major. Kammerfoureren med Heroldsstaven. 12 Kongl. Staldkarle i sort Livree med hvide brændende Vorfakler og et Skjold med den Høis. Konges Navne-Chifre. 12 Laqvaier ligeledes. 2 Sørgemarchaller. Kherre v. Revenfeldt med Hofmarchalstaven, anførende hele Følget. 54 Herrer af forskjellig Rang. De laveste i Rang først og de Fornemste nærmest det høie Liig. Denne Række aabnedes af Hr. Forstmester v. Ahlefeldt Dehn og sluttedes af Statsministeren Gr. v. Schimmelmann. Foran hver to Betjenter med Fakler. Derpaa de 5 Ordener, som den Høis. Konge personlig har baaret, bares paa Fløiels-puder af 5 Herrer, foran hver to Kongl. Laqvaier med Fakler. Det høie Liig, baaret af 18 Oberster, og Baldachinen over samme af 4 Dannebrogs Riddere. 12 Pager i Sort med Fakler. Hertugen af Augustenborg. 4 Betjenter med Fakler foran. De Slesv. Grenaderer. — J Indgangen til Kirken blev det høie Liig modtaget af Gen. Superint. Adler og de Rendsborgske Præster. Efterat det var bisat i et til den Ende opbygt Capel, begav Hs. D. Hertugen sig op i Kongestolen, og Ligfølget førtes ind i Stolene. Capelmester Kuntzen opførte før og efter den af Gen. Superint. holdte Tale en Sørgemusik. Orchestret bestod af 52 Instrumenter og 20 Sangere. Kirken var smagfuldt og prægtig op-

lyst. Efter endt Gudstjeneste bleve de 5 Ordener førte tilbage til Palaiet i samme Orden som til Kirken. Under hele Processionen blev der saluteret med Minutskud fra Voldene og tillige ringet med alle Klokker.

D. 28de d. M. begynde Orgelværkerne igjen at spille.

Fire af vore Canonbaade, under Sø-Lieuten. de Conincks og Wolffs Commando, have ved Albøe erobret en Engelsk Cutterbrig ved Entring. Lieutenant Grotschilling er bleven saaret af Skraaskud.

Et Skib, som i disse Dage er ankommen fra Bornholm, beretter, at Øen bloqveres af Svenske Krydsere, men at intet Engelsk Skib saaes der.

Privatbreve melde, at vore Tropper i Norge ere trængte ind 3½ Miil i Sverrig, og at de Svenske er fordrevne fra Norsk Bund.

En Dansk Capitain, som er sluppen fri af Engelsk Fangenskab beretter, at Commandeuren paa en Engelsk Fregat, som havde en Fægtning med Lieuten. Wolff ved Bergen, er kommen tilbage til Engelland i en ulykkelig Forfatning. Han selv havde mistet begge Laarene, og 24 af hans Folk vare deels qvæstede, deels døde.

I Egnen af Rendsborg skal opslaaes en Leir for 11,000 Mand, som skulde alle være forsamlede der først i Junii Maaned. Ved Flensborg opslaaes en Leir for 8000 Mand. Foruden disse Leire skal der ogsaa opslaaes en anden ved Apenrade og Colding.

Reisender ankommen: Etatsraad Stampe, Kjøbmand Møller, Mad. Meyer, Stud. Heiderich, Fuldmægtige Schnoor og Gjedde, Mad. Engmann, Fru Schmidt.

Udenlandske Efterretninger.

12 Portugisiske Regimenter skulle samle sig i Languedoc og dannes til en Legion. Denne skal, som det hedder, i Forening med et lige Antal Franske Tropper, bruges til en vigtig Expedition.

Dessaix's 17 Fod høie Billedstøtte af Pajon skal med det første støbes i een Støbning, paa den ene Arm og et Stykke af Krigskjolen nær.

Den Østerrigske Baron St. Vincent er ankommen fra Wien til Paris, hvor han skal underhandle om vigtige Ting.

Madrid d. 26 Maji. Da Storhertugen af Berg, Præsident i Regjerings-Juntaen, er af Hs. Cath. Maj. bleven udnævnt til Kongerigets General-Lieutenant og i denne Egenskab beklædt med Kongelig Magt, saa har han i Palladset i Madrid modtaget alle Civil- og Militair-Embedsmænd, der have bevidnet ham deres Ærefrygt. Den Venlighed, hvormed han behagede at svare dem, har befæstet den høie Forestilling, som oplyste Folk have gjort sig om Egenskaberne hos en Prinds, hvis Rygte allerede i lang Tid var gaaet foran ham i dette Land. Alle ere overbeviste om, at man bør takke hans Høimodighed for den offentlige Roligheds hastige Gjenoprettelse og for den lykkelige Enighed, der hersker mellem den Franske og Spanske Armee. — Den tiltagende Hede gjør det nødvendigt, at indqvartere en Deel af de Tropper, som hidtil laae i Leir, i Casserner. Man indretter til dette Brug store Huse og offentlige Bygninger, for at indlægge dem der. — I Burgos saavelsom alle de Provindser, hvori Marchal Bessieres regjerer, hersker den største Rolighed. Mange af Rigets Store gaae bestandig til Bayonne, i den faste Overbevisning, at kun en Prinds af Keiserligt Blod kan gjengive Spanien sin Glands og Hæder, og opløfte det til den Rang, som det paa Grund af sin Beliggenhed og sine Soldaters Tapperhed kan gjøre Fordring paa. Disse ere i dette Rige Adelens, de Riges, Geistlighedens og overhoved alle gode Hoveders Ønsker.

I Opstanden i Madrid faldt blandt andre uskyldige Offere ogsaa denne Stads rigeste Banquier, A. Patish. Han havde, for at blive rolig i sit Huus, lukket sin Gadeport og alle Vinduerne. Ulykkeligviis fandtes en død Mammeluk udenfor hans Dør. Man troede, at han var bleven skudt indenfra Huset, trængte derfor derind og nedsablede alt hvad man stødte paa.

Da Prindsen af Asturien kom igjennem Vittoria, vilde Folket aldeles ikke lade ham reise til Bayonne, men han modsatte sig det af vigtige Grunde og man lod ham fortsætte sin Reise.

Det ny Brasiliske Ministerium er nu indrettet og Prinds-Regenten har stiftet en ny Orden, under Navn af Troskabs-Ordenen, som han ogsaa har tildeelt adskillige Engelske Officierer.

Ogsaa et Polsk Corps, skal nu efter Sigende begive sig til Spanien.

I Holland er Udførslen af Smør, Ost og Genever bleven tilladt til alle Allieredes Havne.

Keiser Napoleon har udstædt en Anordning af følgende Indhold: Da Vi have befundet, at de Franske Skibe fra Tid til anden hverken finde Sikkerhed eller Beskyttelse ved de Sardiniske Kyster; at adskillige ere blevne tagne af Engelske Capere lige for Øinene af denne Øe, og uden at den Sardinske Regjering har føiet Anstalt til, at Fienden respecterer dens Neutralitet; at Engelske Capere offentlig udredes i Sardinien; at man tillader at en Mængde Magaziner af Fødemidler for Malta og Gibralter anlægges; at den Sardinske Regjering, som ved en sluttet Overeenskomst af 19 Nov. 1807 har forpligtet sig til at erstatte disse Voldsomheder, og bære Omsorg for, at samme ikke paa ny finde Sted, har vægret sig ved, at opfylde sine Forpligtelser: saa skal der lægges Embargo paa alle Skibe i vore Stater og de af vore Armeer besatte Lande.

Fra London meldes, under d. 7 Maji, at man paa en næsten halv officiel Maade paastaaer, at Regjeringen ufortøvet vil sætte Øen Sjælland i Blocadestand, og at denne Efterretning holdes for sikker af de Svenske og alle andre paa Østersøen handlende Kjøbmænd; at Admiralitetet har modtaget Depecher, der, efter Sigende, melde, at Brester Flaaden synes at ville stikke i Søen; at de Engelske Tropper i Vestindien lide meget af Sygdom, og at endeel Officierer ere døde deraf.

Kongen og Dronningen af Spanien er den 23 Maji ankommen til Fontainebleau, ledsagede af Fredsfyrsten og et talrigt Følge. Alting var beredt til deres Modtagelse. Kongen beboer de saakaldte Pavens Værelser, hvor Carl den 5te, der var netop det Modsatte af det, Carl den 4de er, boede, da han 1539 reiste gjennem Frankrige, for at stille Genternes Oprør. — Prindsen af Asturien og hans Broder Don Carlos ere d. 19de s. M. ankomne til Slottet Valency, med et talrigt Følge.

Af en officiel Bekiendtgjørelse af 3 Junii erfares, at foruden de 12 Mand, som fra en Svensk Caper bleve satte i Land paa Nexeløe den 27 Maji, for at plyndre, men som bleve tagne til Fanger af vore Tropper, er Morgenen derpaa 3 Mand fundne, som i Mørkningen havde skjult sig paa Øen. Blandt disse 15 Fanger var 1 Styrmand og 1 Constabel. De øvrige vare Matroser. I det Krigsforhør, som er blevet holdt over dem, have de erklæret, at det Caperskib, hvorpaa de fandtes, hedder Lykkelig, fører 8 Canoner og commanderedes af Ole Norin i Kongelig Svensk Tjeneste. Det havde desuden en Lieutenant, Gustav Sjøsted, ligeledes i Kronens Tjeneste, og dets Besætning bestod ialt af 33 Mand. Caperskibet tilhører Kongen af Sverrig og Kjøbmand Wennerholm i Gothenborg, som begge ere halv om det. De afseilede fra Gothenborg den 19 Maji, havde Befaling at krydse efter Skibe, at gaae i Land, hvor de kunde komme til, for at plyndre alt hvad de kunde faae fat paa, og naar Indvaanerne ikke godvilligen vilde levere dem hvad de havde, skulde de opbrække Gjemmer, og siden sætte Ild paa Husene. Ved deres Afseiling fra Gothenborg fulgte en anden Cutter paa 10 Canoner med dem, men den forlod dem ved Samsøe, hvor ingen turde vove sig i Land. De seilede derpaa til Seierøe, hvor de landede med 19 Mand, under Lieutenantens Anførsel, gik ind i Husene, hvis Beboere maatte udlevere dem alle deres Penge og Sengeklæder, da de ellers havde Befaling af Anføreren, at sætte Ild paa Husene. Efterat de havde bragt omtrent 48 Tdr. Byg og 50 Gjæs ombord, toge de paa Seierøe alle de Penge og alt det Sølvtøi, de kunde faae fat paa, og gik ombord om Aftenen. Men Lieutenanten kom om Morgenen i Land igjen med nogle Mand, og tilbageleverede Præsten den Kalk og det Sølvtøi, som han i Forveien havde ranet i Kirken, men som Capitain Norin, der uden Tvivl følte det Skjændige i Kirkeran, ikke vilde taale paa Skibet. De seilede derpaa til Nexeløe, hvor denne Røver-Lieutenant om Eftermiddagen Kl. 5 landede med 19 Mand, for at udplyndre Øen, efterat de havde erfaret, at ingen Krigsfolk fandtes der. Nogle faa af Mandskabet bleve i Jollen og ved Strandbredden. De begyndte med at røve hos Bønderne og føre Byttet ombord, men bleve snart forhindrede deri af de ankommende 54 Danske Soldater, under Lieutenanterne v. Bülov og v. Kirchner, som forfulgte dem overalt, og gave Ild paa Jollen, som forgjeves forsøgte at tage nogle af Folkene ind. Medens de andre løb deres Vei, tog Lieutenanten en Planke, for ved Hjelp af den at seile hen til Cutteren, men de krigsfangne Folk formode, at han enten er bleven skudt eller er druknet, inden han kunde naae Skibet. Efter Indbyggernes Udsigende have de seet hans og endnu et andet Liig drive i Søen. Af Oberst v. Kardorffs senere omstændelige Beretning sees, at vore Tropper udmærkede sig ved deres kjekke Opførsel. De sprang i Vandet indtil Beltet, gjorde Baadene, som adskillige Gange vare komne paa Grund, flot igjen, landede og afskar Fienden fra Skibet med største Hurtighed. De Svenske Krigsfanger fratog man 173 Rdlr. i Danske, altsaa stjaalne, Penge, og nogle Sølvuhre og andre Ting. Lieutenanten, der plyndrede værgeløse Mennesker, kronede denne Niddingsstreg med den Umenneskelighed, at skyde en gammel Bondekone med løst Krud i Øiet, fordi hun ikke kunde tilveiebringe flere Penge.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 70.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 11 Junii, 1808.

Bør Konsternes Akademi have en Professor i Anatomien? og, i saa Fald, til Hvem bør man betroe Underviisningen i Anatomi?

(Fortsat.)

Konstakademiet trænger saaledes upaatvivlelig til en hensigtsmæssig Forelæsning over de skjønne Konster, de især, hvortil Eleverne praktisk anføres, og i hvilke Concours til Premier finde Sted. Alle Elever bør dannes til Konstnere i deres Fag. Men de fleste vide ikke det Nødvendigste af hvad der bør ligge indenfor deres Virkekreds, ere uvidende om Gjenstandene for deres Bestemmelse, om de Regler, hvorefter de skulle gaae frem, ofte maaskee uvidende om Navnet af den Konst de ville dyrke. Orden, Skjønhed, Proportion, Smag ere Ord, de dagligen høre, men ikke forstaae.

Endnu mindre vente man, at de skulde have ufordærvet levende Følelse, og en bestemt herskende Tilbøielighed for Konst og Konstværker, altsaa have ædel Kjærlighed til Konsten; at de skulde kunne tænke over, og nogenledes rigtigt bedømme correct Tegning, god og stedrigtig Colorit, skjøn Gruppering, interessant Composition og fortræffelig Udtryk, skulde kunne skjønne paa Materialiernes rigtige og fine Behandling, paa en Forestillings Vanskelighed eller Vigtighed, dens Hensigtsmæssighed, Sandhed, Fuldstændighed, Skjønhed, altsaa have grundig Kundskab om Konsten; at de skulde kunne dannes ved Akademiet til at sætte sig ind i de Ideer, hvilke Oldtiden fremstillede i deres Konstværker, altsaa skulle kunne, om ikke vorde lærde Elskere og Kjendere, som Albani, Winkelmann eller Heine, saa dog fortrolige med Oldgrandskernes Ideer, og skikkede til selv at nytte dem i Fremtiden; at de skulde kjende Noget til Oldtidens Konstværker, dens Sæder og Skikke, altsaa forstaae Noget af Archæologien, denne Videnskab, der er dem vigtig som Konstnere og Mennesker, fordi den fremstiller dem Fortidens Mennesker i deres offentlige og private Liv, lærer dem at forstaae deres Philosoffer, Digtere og Historieskrivere, forskaffer dem mange glade Øjeblikke, hjemme og paa Rejser, i Kabinetter og Konsternes Værksteder, danne Smagen, og meddeler rigtige Begre-

der om de forskjellige Grader af Skjønhed; at nogen Elever skulde kunne faae de specielle Kundskaber, som høre nærmest hen til et eget Fag, Billedhuggeren og Historiemaleren saaledes de vigtigste Mimikens Regler, Arkitekten Underviisning i saa meget, der er nødvendigt for den praktiske Bygmester.

Man sige ikke, at Eleverne ville faae hine Følelser og disse Kundskaber ved Bøgers Læsning. Den levende Tale virker kraftigere, end den døde Læsning. Øjet seer ikke, naar det ej anføres til at see. Hvilke Bøger skulde man desuden anvise Mængden, der ej ere Konstgenier, for at kunne forskaffe sig Konstfølelse og Konstsmag? Det for Eleverne Brugbare og Nødvendige ligger adspredt i utallige Værker, af hvilke intet er passende for de flestes Fatteevne og Forkundskaber, og er skrevet i et Sprog, som de ikke forstaae. Den Sagkyndige har her en viid Mark aaben for sig til at dyrke.

Den nævnte Forelæsning vilde ene kunne bøde paa denne Mangel. Men i al Fald var Nytten af saadan Underviisning uden al Modsigelse uendelig større end den Nytte, en nok saa hensigtsmæssig Forelæsning over Anatomien kunde medføre. Den er det sikreste, og jeg tør sige eneste, Middel til at danne Konstnere og Haandværkere. Den leder derhos til almindelig Forædling, og er altsaa, alene i denne Henseende, en vigtig Gjenstand for Regjeringens Opmærksomhed. Jeg sagde Regjeringens, fordi jeg er overbeviist om, at Konstakademiets oplyste Medlemmer føle Nødvendigheden af en saadan Forelæsning, og kun ved tilfældige Omstændigheder have været forhindrede fra at faae den holdt.

Arbejdets Vanskeligheder fra forskjellige Sider ere unegtelig store. De bør imidlertid ikke

afskrække; de kunne overvindes. Mange oplyste og sagkyndige Mænd, som have en dannet Smag, kunne her gavne Meget, fordi de allerfleste Elever vide Intet eller Lidet, og man altsaa først og fortrinligen burde forskaffe dem en Slags elementair Kundskab, paa hvilken, rigtig fattet og fordøjet, der siden kunde bygges videre. Men ogsaa fandt man vel Dem, som vare istand til at paatage sig dette Fag for de Elever, der ved større Cultur, tildels ved den priliminaire, eller elementar Underviisningen vare forberedte til at høre saadan Forelæsning. Allerede for flere Aar har jeg nævnt Justiceraad Abildgaard som Den, der af flere Aarsager, især ved sine udbredte theoretiske Kundskaber, var Posten voxen. Imidlertid var det vel ikke aldeles nødvendigt, at een Mand holdt Forelæsningen. Flere kunde dele Arbejdet imellem sig. Man havde da i Akademiet selv flere Mænd, saasom Kall, Münter, Baden, Ravert o. f. Ogsaa kunde tvende arbejde samlede i een Time. Den lærde Konstkjender forklarede Theorien; een af Akademiet gjorde med Kridet i Haanden Anvendelsen, eller oplyste det Sagde ved Hjelp af Modeller, Tegninger, Malerier og andre Konstsager. Saaledes kunde Konstfølelse vækkes, Konstsmag frembringes, og de skjønne Konster, som i Danmark endnu staae paa et lavt Trin, arbejde sig fremad til større Høide.

Konstakademiet skulde vel nærmest være nyttig for Bygningskonsten. Men denne af alle skjønne Konster for det borgerlige Samfund vigtigste Konst, staaer endnu langt tilbage hos os. Den fortjener særdeles Opmærksomhed. Hvis man derfor paa nærværende Tid, da tvende saa vidtløftige Bygninger som Slottet og Domhuset ere under Arbejde, og da Meget i Byen vil vorde bygget, kunde formaae Professor Hansen til en Time

ugentlig at vandre omkring med den første Bygningsskoles Elever, og Andre, som med Nytte kunde tage Del i en theoretisk-praktisk Underviisning i Bygningskonsten, for paa Bygningsstedet at tale med dem over Bygningskonsten, vilde derved da ikke vindes mere for den gode Smag i denne Konst og for Hovedstadens Forskjønnelse i Særdeleshed, end ved ti eller flere Aars Forelæsninger over samme paa Akademiet? og den Udgift være vel anvendt, der hidtil gjordes paa Anatomiske Forelæsninger? Naar faae vore bygningskyndige Professorer saa vidtløftigt Arbejde? og kan det forsvares ikke at nytte denne Lejlighed til at arbejde for Bygningskonstens Opkomst?

En saadan Underviisning vilde vorde lige lærerig og interessant. At betragte Fuskerarbejde og det skjønne blev lige vigtigt. Underviisningen i de skjønne Konster har og sin Methodik; denne er i flere Henseender bunden til samme Regler, som Underviisningsmethodik i Almindelighed. Hiin har som denne Grader, gaaer fra det Lettere til det Sværere. Man vise da Begyndere i Bygningskonsten — og til Begyndere kunne Mange henføres, der alt holde Svende og Drenge — først det slette og fejlfulde Arbejde, slette og maadelige Bygninger. De gjøres opmærksomme paa Fejlene, og vænnes til selv at opsøge dem. De ville gjøre dette med Fornøjelse, lære at vogte sig i Tiden for samme Fejl, og at tænke over Arbejdet. Herved forberedes de til at see det skjønnere Arbejde, at føle for det, og til siden selv at arbejde godt. Derefter skede Overgangen til Hovedstadens faa skjønne Bygninger, og blandt disse, for atter her kun at holde mig til de Døde, til nogle af Harsdorff byggede Gaarde, til Charlottenborg, Staldbetjenternes Bygning, og den maaskee skjønneste af alle, Landkadetakademiet.

Her gjordes opmærksom paa Orden, Proportion, Skjønhed, paa det Imponerende, den sidste frembyder.

Lærerigere, og vedvarende for flere Aar, vilde Underviisningen være, naar en Mand af Hansens Geni, Erfaringer, Kundskaber, af hans Enthusiasme for Konsten, og af hans Agtelse, videnskabeligen ledte dem omkring i de paabegyndte tvende Bygninger. Den Theorie, de alt havde erhvervet i eller uden for Bygningsskolerne, blev klarere for dem, berigtiget, udvidet. Men langt mere vilde de vinde for deres praktiske Bestemmelse. De kunde lære hvad de ikke kunne lære paa Akademiet, og i Livet ofte først lære paa mangen Bygherres Bekostning, og til Skade for det Offentlige, de kunde lære at bygge i Orden, efter Plan og med Sparsomhed, at nytte Plads, Fundamenter og Ruiner. De lærte at bedømme og vælge Materialier med Oeconomie, at bygge og bruge Stedladser, at gjøre Overslag, at slutte Akkorter, revidere Regninger, at eftersee og bedømme Haandværkernes Arbejder, at gjøre rigtige Arbejdstegninger, at anføre Haandværkerne til at arbejde efter dem, med Tegningerne at sammenligne Arbejdet, at forberede til Bygningen, og at have alt hvad som behøves ved Haanden, for at der ikke skal standses med Arbejdet, at hæve Vanskeligheder, møde Uheld, omgaaes med Klogskab en Mængde uvidende, indbildte og dorske Haandværkere, o. s. v.

Hvo der ikkun har seet Fundamenterne til Domhuset, og sammenlignet dem med alt Arbejde af det Slags, hvilket man i vore Dage saae i Kjøbenhavn, hvo der vil see det Stenhuggerarbejde, som alt kan sees paa Slottet og Domhuset, og sammenligne det med hvad andet Stenhuggerarbejde, som man seer i Byen, han vil kunne overbevise sig om, at disse Omvandringer bleve en

mesterlig Skole, som for den seneste Fremtid maatte bære uvisnelig Frugt, en skjøn praktisk Underviisningsanstalt, hvori de fleste Arkitekter kunde samle Kundskaber og Erfaringer i Hobetal, og dannes til at fortjene det hæderlige Navn Konstner. Denne Underviisning kan med Hensyn til dens Nytte ikke betales dyr nok.

(Sluttes i næste No.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

(Af et Brev fra Christiansand d. 19 Maji.) Den 10 Maji indkom til en Udhavn, Vesten for Stavanger, et i Langesunds Fjorden hjemmehørende Skib, som den 6 Maji var afgaaet fra Engelland og medbragte frigivne Søfolk. Disse berettede, at der ved deres Afsejling fra Yarmouth laae 150 til 160 Transportskibe, 3 Krigsskibe og endeel Canonbaade sejlfærdige, og at Rygtet sagde, at dermed skulde indskibes 10 à 12,000 Mand Landtropper, om hvis Bestemmelse Meningerne imidlertid vare deelte. — Førend det Norske Skib afsejlede, var det Engelske Krigsskib, som havde været i Affaire med Lieuten. Wulff indkommet til Engelland — synkefærdig — med mange Døde og Blesserede og imellem sidste var den Engelske Capitain selv, der havde mistet begge Benene og skulde tillige have erklæret, at han sikkert havde blevet taget, naar ei hans Skib havde seilet bedre.

I Budstikken No. 14 til 21 haves følgende Efterretninger fra Krigsskuepladsen i Norge: Ved Expeditionen i Enningdahlen blev den første Svenske skudt af Musketeren Ole Skauven, som tillige tog den Ihjelskudtes Cammerat fangen og strax derpaa drog en Tredie, der ellers var druknet, op af Vandet; Lieuten. v. Beichmann tog med 50 lette Infanterister en fiendtlig Post paa Skandsgaard, bestaaende af 1 Husar og 9 Jægere, til Fanger, forjagede derpaa en fiendtlig Patrouille, bestaaende af 1 Capit., 1 Lieuten. og 50 Mand, ved Vingers Præstegaard, og tog 7 Mand til Fanger; et Detachement Nordenfjeldske Skarpskyttere og 3die Jæger Comp. under Capit. Zarbell og Lieuten. Hegge, tilbagetrængte d. 4 Maji Fienden

til Sandvigen, og gjorde 6 Mand til Fanger. Fiendens Forlis var 1 Officier og 60—70 Mand, foruden de Saarede, som de for det meste slæbte efter sig. Paa vor Side blev Lieuten. v. Hegge og 9 Mand saarede. Natten mellem d. 8de og 9 Maji blev Fienden angrebet paa 3 forskjellige Punkter, og ved denne Leilighed 22 Fahrkoster tagne under Svensk Vall og indbragte til Frederikshald. Fiendens Tab var 1 Officier, 2 Underoffic. og 9 Mand Døde, foruden Saarede. Vort Tab var 2 dødelig saarede og 3 haardt saarede. Den 8 Maji angreb en Commando, under Major v. Kræfting, Fienden ved Skodsberg-Sund, hvor han var marcheret over og havde et Slags Flydebro af sammenbundne Flaader, for at vedligeholde Samfærslen med hans Forposter. Avantgarden, under Capit. v. Borch og Lieuten. Thesen, drev de fiendtlige Forposter paa Flugten, sprængte den 40 Mand stærke Feldtvagt, og tog 5 Mand fangne. Fienden rykkede med en Feldtvagt frem til to Brystværn paa den anden Side Sundet, beskjød derfra vore Tropper, som besvarede Ilden; tilsidst rykkede han ind i Skoven, holdt inde med Skydningen, og lod blot en stærk Bedækning blive paa begge Batterierne. Vore Tropper havde for det meste bortskudt deres Ammunition, og Nødvendigheden tvang dem altsaa til at lade den fiendtlige Besætning blive i Batterierne. Vort Tab var kun 3 Qvæstede, hvoraf den ene døde. Den 9 Maji trængte et Detachement, under Major v. Schetelig, Fienden tilbage over Ørje-Bro, som paa 3 Steder blev antændt. Fienden fik ved Overgangen over Broen mange Døde og Saarede. Vore Folk stillede sig derpaa saaledes bag Fjeldene, at de kunde forhindre alle videre Foretagender fra Fiendens Side. Vi havde 7 Saarede og deriblandt Capit. v. Schlösser og Capit. v. Rein. D. 14 Maji bleve de Svenske Forskandsninger ved Skodsbergsund angrebne, og efter to Timers Fyren vare de saa gjennemborede, at man kunde see igjennem dem. Den Skrig og den Jammer der hørtes, og den Omstændighed, at Fiendens Besætning i Forskandsningerne blev tre Gange afløst med friske Tropper, lader formode, at han har tabt betydelig. Paa vor Side havdes hverken Døde eller Saarede. — Da Jægerne af det Norske Jægercorps maatte i Rødenæs gaae over en Slætte under en Kugleregn

fra en med Buske og Krat bevoxen og af Fienden stærkt besat Høide, stillede Overjæger Flor sig i Spidsen, og raabte: "kom med mig Gutter, vi skulle snart rense Skoven." De fiendtlige Tropper bleve ogsaa fordrevne. En Jæger Kolsboe skjød 3 Fiender, og andre havde fældet 2. Fiendens Tab regnes for 2 Officierer og 70 til 80 Mand. — Da Grenadererne af det nordenfjeldske Regiment under Capit. Rein bestormede et Fjeld ved Ørjebro, affyrede de først deres Geværer da de vare Fienden ti Skridt nær, og kastede ham da overende. Capitainen fik et Skud paa det venstre Bryst, men heldigviis havde han nylig indcasseret Lønningspengene, og bar disse Bancosedler paa Brystet, hvorved Kuglen tabte sin Kraft og ikkun streifede ham. Men Sedlerne, som havde reddet hans Liv, vare saa sønderrevne, at de ikke kunne bruges mere. Trods sit Saar vedblev Capitain Rein at anføre Compagniet. — Den 16 Maji lod det første Engelske Krigsskib, Fregatten Tartar paa 40 Canoner, sig see paa Bergens Led, i Havnen Bjorøen, 1½ Miil fra Byen, hvor den Aftenen tilforn var kommen ind under Hollandsk Flag. Tyk Luft af Regnveir bidrog til, at man ikke strax kunde blive den vaer. Roeflottillen blev udsendt mod den, og begyndte en Fægtning, men Vinden var Fienden saa gunstig, at han kunde komme ud igjennem Jeltefjorden, skjønt under en vedholdende Canonade med Roeflottillen, indtil denne ikke fandt det mere raadeligt at forfølge ham længer. Sø-Præmier-Lieutenant Bjelke, som commanderede Flottillen, og hans hele Mandskab udmærkede sig ved denne Leilighed meget hæderlig. Vort Tab var 4 Mand. Den fiendtlige Fregat var ilde tilredt, og dens Chef saavelsom en Deel af Mandskabet ere skudte. — — At Norges Mænd udmærke sig lige saa meget ved Menneskekjerlighed og Gavmildhed, som ved Tapperhed og uforfærdet Mod, beviser følgende. De brave og ædle Trønder have sendt en Transport af Levnedsmidler og 50 Heste til vore kjekke Krigere i Aggershuus Stift. — Mosse By har allerede d. 23 April afsendt fem Vogne med Levnedsmidler og Forfriskninger til Tropperne. — Kammerherre og Amtmand Rosenkrantz, som desuden giver betydelige Bidrag til Frederikstads Fattigcasse og Forstadens Skole, har nylig ladet uddele en Deel Fødevarer imellem 58 trængende Familier i Forstaden. — Kjøbmand O. Guldbrandsen og U. Lowum have nylig kjøbt 300 Tønder Byg, som de udsælge i smaa Partier for Indkjøbspriis. De have overladt endeel deraf, uden at modtage nogen Betaling, skjønt den blev dem tilbuden. — Ved Amtmand Sommerfelds Foranstaltning er det Magazin, hvoraf Kyerre og Oberst v. Staffeldts Brigade forsynes, bleven betydelig forøget med Levnetsmidler, sammenskudte saavel af Embedsmænd, som den største Deel Bønder i Christiansamt, endskjøndt disse ikke have havt større Forraad deraf, end der agtedes fornødent til deres egen Huusholdning. Foruden det, der saaledes allerede er leveret, nemlig 40 Læs, bestaaende af Meel, Gryn, Brød, Flesk og Smør, kan der, efter Amtmandens Skrivelse til Regjeringscommissionen, endnu ventes en betydelig Deel leveret til dette Magazin. — Raadmand og Byfoged Dahl har ladet uddele over 200 Par Sko og Strømper, foruden Drikke- og Spisevarer, blandt den bevæbnede Landalmue og Landværnet. — — Da der gives et Slags Svenske Fiskerbaade, der kaldes Rokkebaade, og som ere saa stærkt bemandede, at de endog i Fredstider kunne forurolige Coffardieskibe, saa har Regjeringscommissionen for Norge befalet, at Svenske Fiskerbaade, der have en Besætning af flere end 4 Mand, ikke ere indbegrebne i det Leide, som Plac. af 14 April giver. — Da Fienden nærmede sig Frederikshalds Grændser saa meget, at Byen var udsat for Fare, blev ved Raadmand Dahls Medvirkning og gode Foranstaltning et Corps af 78 Mand af Tisdalens Beboere oprettet. Fra den Tid af have 18 Mand af dette Corps hver Nat været brugte til Patroullering i Forening med Piquetet paa Bjørnestad, og ofte været samlede i 24 Timer og længer. — Prinds Christians frivillige Jægercorps i Frederikshald har siden Fiendens Indfald i Enningdalen hver Nat patrouilleret med 15 Mand og 1 Officier. Hele Corpset har adskillige Gange været 3 til 4 Dage samlet og i Forening med Regimentets Detachement gaaet Fienden i Møde.

Udtog af en Skrivelse fra Bergen, dateret 17 Maji 1808. Det sidste Halvaar har her udmærket sig ved adskillige sjeldne Naturbegivenheder. Vaarsilden, som her ei er seet i 25

Aar, har vi nu havt saa overflødig af, at vi kunde have saltet 80,000 Tønder til Udførsel, dersom Conjuncturerne havde været gunstige. Det andet Fiskerie har heller ikke været slet, saa at man faaer saa meget levende Fisk for 8 Skilling, at fire til sex Mennesker fuldkommen kunde mætte sig derved. Sommersilden, som her ei pleier vise sig førend sidst i Julii eller først i August, er begyndt for mere end 14 Dage siden, men Kjøbmændene kan intet salte, da en Tønde Salt koster 8 Rigsdaler circa, og er lidet at bekomme, og Afsætning af det Tilvirkede ei heller var at vente. Saaledes har vi godt Kjøb paa Sild og Fisk af alle Sorter. Smør og Kjød er heller ikke dyrt; det første 16 à 18 Skill. Pundet, det andet 8 à 9 Skill.; kun Kornvare og Speserier ere dyre. Rugen koster 12 Rdlr. Tønden, og er vanskelig at erholde; Byg 8 à 9 Rdlr.; Raffinade 1 Rdlr. à 7 Mk. Pundet; Sirup er ei at faae. — Blandt andre Sjeldenheder havde vi for nogle Uger siden Besøg af en Hvalfisk, der havde forvildet sig ind paa en Bugt her nær ved Byen, kun ¼ Miil herfra, hvor Byens Indvaanere af begge Kjøn i fire Dage havde det Skuespil, at see ham svømme omkring i Bugten, og vælte sig i Vandet. Der blev gjort Jagt paa ham, deels med Riffleskud, deels med Harpuner, men Natten til den femte Dag havde han den Lykke, at undkomme, da Anstalterne, man havde gjort, for at spærre Udløbet for ham, vare utilstrækkelige. — Foraaret er her allerede begyndt med mild Regn og taalelig Varme samt sydlige Vinde, som og er en Sjeldenhed her paa denne Aarets Tid, da vi gjerne pleier at have kolde Nordenvinde lige til St. Hansdag, og derover.

Aalborg, den 7 Junii. Caper-Capitain Kock her af Byen blev ved sin sidste Udseiling stærkt blokkeret ved Hals af en Engelsk Fregat, en Cutterbrig og en Cutter-Slup. Ofte bestemte han sig til at gaae ud men Grundenes Farlighed forhindrede ham. Endelig seilede bemeldte Blokade-Skibe Nord paa og Kock benyttede Leiligheden og søgte over under Sverrig. Her laae han 2 Dage var flere Gange inde og besaae de Svenske Skjærgaarde, uden at treffe andet end nogle Fiskere, som antoge ham for en Svensker. Ved Udseilingen blev Kock tilbagejaget i Skjærene af en Engelsk Cutterbrig. Da denne vendte ud efter igjen blev han en Convoy-Flaade vaer til Luvart for Briggen, som han krydsede op under, og fratog samme et baglastet Barkskib paa 160 Commerce-Læster, kommende fra London og hjemmehørende i Danzig. — Saa meget behageligere var Capitain Kocks uventede Hjemkomst, da Rygtet allerede i flere Dage havde sagt ham skudt i Grund af to Svenske Capere. — — En Dansk Skonnert passerede jydske Vallen den 4de Maji. Saavidt man kunde skjønne, var det Caper-Capitain Wulffsen, der en Tid har lagt ved Aarhuus.

Den Luftballon, som efter de Fyenske Aviser skulde gaae over Beltet fra Korsøer, er rigtig bleven afsendt af Hr. Studiosus Colding, men er hidindtil ikke bleven fundet i Fyen, hvad enten den aldeles ikke er kommet der til Landet, eller og har taget en anden Tour. Hr. Colding er nogen Tid efter selv reist over til Fyen, og har derfra ladet en Ballon opstige med et Brev til Hs. Majestæt Kongen. Begge Dele ere lykkelig ankomne til Sjelland, og Brevet er strax afsendt til sin høie Bestemmelse. Man seer heraf, at denne Communicationsmaade er muelig, og at den med Held lader sig anvende, naar en streng Blokade finder Sted, for i nogle Minuter at bringe Efterretninger fra en Øe til den anden.

I Forgaars sprang et velklædt Fruentimmer i Stadsgraven ved Vesterport for at drukne sig. Ved Hjelp af en liden Baad, som fandtes i Nærheden, blev hun trukket op af Vandet og bragt hen til een af de nærmeste Barbeerstuer.

Det hedder, at Oberst Staffeldt har indtaget et Svensk Batterie med Storm, og at General Armfeldt derfor har maattet trække sig østlig tilbage med sin Armee.

Den 9 Junii om Eftermiddagen Kl. 3½ kom en Engelsk Transportflaade, som længe ved Malmøe havde oppebiet en gunstig Vind, seilende igjennem Flinterenden, under Convoy af 6—7 Fregatter, Brigger og mindre Krigsskibe. 23 af vore Canoneerbaade, 8 Chalouper og Skytprammene Kjæmpen og Sværdfisken, som havde lagt sig over Renden, aabnede en Fægtning, og Ilden blev snart almindelig hele Linien igjennem. Den fiendtlige Orlogsbrig Turbelent, Capit. Wood, paa 14 Canoner, maatte strax stryge. Men Vinden var Fienden gunstig, og hans Skibe fortsatte der-

for deres Kaas. Men henimod Kl. 6½ blev det stille, og uagtet de fleste Skibe allerede vare forbi, satte vore Canoneerbaade dog efter dem, toge 12 og brændte 5 deraf. Canonbaadene vedbleve at forfølge de fiendtlige Skibe indtil Kl. 11. Mørkningen tvang dem til at vende tilbage og at forlade den ilde tilredte Fregat, som ellers sikkerlig vilde have faldet i deres Hænder. Kun en eneste af vore Canonbaade fik en Kugle, som endnu sidder i den, og en Engelsk Bombe slog det Halve af en Jolle, som fulgte med en Canonbaad. 84 Fanger, hvoriblandt 3 Fruentimmer, 2 Svenske Lotser og nogle Engelske Marinere, bleve førte til Kjøbenhavn, under en Bedækning af 20 Ryttere og 30 Livjægere. Paa vor Side havdes ingen Saarede. Fiendens Tab maa ikke være ubetydeligt, da man allene af Orlogsbriggen udkastede 7 til 8 Døde. Hs. Maj. Kongen var tilstede paa Dragøe under hele Fægtningen, og tog først derfra Kl. 1 om Natten. Da Adjutanten bragte Efterretning om vor Erobring, raabte de mange tilstedeværende Tilskuere tre Gange Hurra. Et af de brændte Skibe havde en Ladning inde, som bestod af Caffe, Indigo, Cassimir, Uhre ꝛc., af Værdie 3 Tønder Guld. Det havde strøget 3 Gange, men hver Gang det begyndte at blæse op igjen, satte det Seil til. — General-Adjutant Command. Capit. v. Krieger er til Belønning for sin udviste Tapperhed som Flotillens Anfører bleven udnævnt til Commandeur.

Videnskabernes Selskabet har tilkjendt Hr. Dr. L. S. Wedel Simonsen den for den historiske Opgave for 1807 om Østgothernes Cultur m. v. udsatte Belønning af Selskabets Medaille.

Udenlandske Efterretninger.

Skibsrederne og Assecurandeurerne i Hull, som ere interesserede i de af de Danske anholdte eller tagne Skibe, have ansøgt hos den Engelske Regjering om at faae Erstatning af de Danske Prisers Beløb.

Den 10 Maji afgik Expeditionen under General Moore og Admiral Keats fra Yarmouth til Østersøen. Den bestaaer af flere end 200 Transportskibe og escorteres af en Sluppe og 4 Canonbaade. Generalen og Admiralen befinde sig hver paa et Linieskib paa 74 Canoner. — Endnu en anden Expedition skal, som det hedder, bedre hen afgaae til Østersøen, under Arth. Welleslеys og General Beresford. Den skal føre 20,000 Mand.

Den Spanske Flaade i Cadix, under Admiral Apodacas Anførsel, har havt Levnetsmidler inde for 3 Maaneder og laae, ligesom den Franske under Adm. Rosselly, seilfærdig.

Maaden, hvorpaa man behandler de Danske, sagde Lord Sidmouth d. 7 Maji i Overhuset, er en Skam for vor Regjering. Blandt 320 Danske Skibe, som ere blevne anholdte i eller bragte til vore Havne, findes mange, som i største Troskyldighed ere komne til vore Havne, førend der endnu i ringeste Henseende var tænkt paa et Brud med Dannemark. Ogsaa disse Skibe har man prisdømt og erklæret Mandskabet for Krigsfanger. En saadan uretfærdig Adfærd vanærer den Brittiske Caracteer, og jeg foreslaaer, at restituere saadanne Skibe og sætte Mandskabet i Frihed. Lord Erskine og Ellenborough understøttede Lord Sidmouths Forslag, men det blev, efterat Lord Cantsleren og Lord Hawkesbury havde talt derimod, forkastet med 37 Stemmer mod 16.

Gazetta Rom. indeholder følgende vigtige Beslutning angaaende Paven, udstædt i St. Cloud d. 2den April: Vi Napoleon ꝛc. ꝛc. I Betragtning af, at Roms timelige Souverain bestandig har vægret sig ved at erklære Engellænderne Krig, og med Kongerne af Italien og Neapel at bidrage til Halvøen Italiens Forsvar; at begge disse Rigers og de Italienske og Neapolitanske Armeers Tarv fordrer, at deres Forbindelse ikke afbrydes ved nogen fiendtlig Magt; at Carl den Store, Vor høie Forgjænger, har foræret de Lande, Kirkestaten bestaaer af, til Fordeel for Christenheden, men ikke til Nytte for vor hellige Religions Fiender, saa have Vi, efter den af det Romerske Hofs Gesandt under 8 Martii hos os indgivne Begjering om Reisepas er bleven tilstaaet, besluttet og beslutte herved: 1) at Provindserne Urbino, Ancona, Marcerata og Camerino skulle uigjenkaldeligen for bestandig forenes med Kongeriget Italien. 2) Benævnte Lande skulle d. 11 Maji tages i Besiddelse og Rigets Vaaben opslaaes. 3) Paa samme Tid skal Napoleons Lovbog bekjendtgjøres, og denne Lovbogs Bestemmelser faae fra 1 Junii af Lovskraft. 4) De paa ovenanførte Maade forenede Provindser skulle udgjøre 3 Departementer, der saavel i administrative som judiciale Henseender skulle organiseres efter Rigets Love og Forordninger. 5) I Ancona skal være en Appellations- og Handelskammer, i Sinigaglia et Handelskammer. Der indrettes paa begvemme Steder første Tribunal-Instancer og Forligelses-Commissioner. 6) Disse 3 nye Departementer skulle danne en Militair-Division, hvis Hovedstad er Ancona. 7) Vor elskede Søn Vicekongen er givet Myndighed til dette Decrets videre Fuldbyrdelse.

Fra Yarmouth skrives under d. 5 Maji: De Canoneerchalouper, der skulle følge med Expeditionen, ere omtrent paa 30 Tønder og føre en 18pundig Caronade. De stikke 3 Fod 9 Tommer dybt og have 28 Aarer. — Den Engelske Magt i Østersøen bestaaer nu af 7 Linieskibe, 5 Fregatter og a skillige Canoneerchalouper. Russerne kunne formedelst Isen endnu hverken gjøre nogen Bevægelse eller sende flere end 12 Linieskibe i Søen. De Svenske have 5 Linieskibe, 6 Fregatter og 5 Canoner-Brigger, der krydse paa Høiden af Rügen.

Et Engelsk Cartelskib med 7 Franske Capitainer ombord, der havde Engelske Passer til deres Tilbagereise til Frankrige, var afgaaet fra Plymouth for at løbe ind i Morlaix. Men da det nærmede sig Kysterne fyrede Batterierne paa det. Men desuagtet vilde Capitainen dog begive sig i Land med sine Papirer. Man tillod ham det ikke, og befalede ham strax at stikke i Søen igjen, dersom han ikke vilde bores i Grund af Batterierne. Han maatte vende tilbage med sine Franske Krigsfanger, og man vilde ikke engang modtage et Brev fra disse, uagtet det var adresseret til den første Øvrighedsperson i Morlaix.

Fredsførsten befinder sig nu med hele den Kongelige Familie i Fontaineblean *).

Fra d. 9de til 12 Maji have de fornemste Personer i Spanien og dets Hovedstad hyldet Storhertugen af Berg.

Engellænderne have, efter Breve fra Bordeaux, taget den lille Øe Deseade ved Guadeloupe, hvor de ankom med 6 Krigsskibe. Den ubetydelige Besætning af 70 Mand, der med 7 Canoner befandt sig paa Eilandet, forsvarede sig i Begyndelsen, men maatte tilsidst dog give efter for Overmagten. Indvaanerne maatte aflægge Neutralitetseden. Engellænderne have ikke efterladt sig der Tropper, men blot 2 Krigsskibe.

Den Stockholmske Tidende indeholder Viceadmiral Cronstedts Beretning om Sweaborgs Overgivelse. Fæstningen blev beskudt med Bomber og gloende Kugler, men den Skade, der tilføiedes, var ikke saa stor som man havde ventet. 1 Officier og 5 Gemene af Garnisonen bleve dræbte og 32 saarede. Men formedelst de overordentlige Strabadser Tropperne have udholdt, var de Syges Tal indtil Enden af Martii 515. Paa den Tid var en Trediedeel af Krudtet forbrugt. Til Slutningen siger Viceadmiralen: Naar Kongen overveier, at Fæstningen var i en ufuldkommen Stand, at den om Vinteren, hvor den fra alle Sider kunne angribes, kun var istand til at gjøre en meget svag Modstand; at dens Værker ere saa vidtløftige, og forholdsviis kun havde faa Tropper til sit Forsvar, saa haaber han, at Hs. Maj. ikke vil misbillige et Skridt, som han, skjønt ugjerne, har anseet for Pligt at gjøre. — Men i en Bekjendtgjørelse i samme Tidende erklærer Kongen: at da Vice-Admiral Cronstedt har handlet mod de ham givne Befalinger, finder han det passende at afskedige ham og alle de Stabsofficierer, der handlede i Forening med ham. (Her tales altsaa intet om, at de og deres Familie skulle erklæres for æreløse.)

*) En Flekke i Isle de France med et Kongeligt Lystslot. I Aaret 1679 blev her sluttet en Fred mellem Dannemark og Frankrige.

Norsk Krigssang.

Lad kun ved Canoners Torden
Skræk og Rædsler bredes ud
Og bebude Krig i Norden,
Vi ei skjælve ved dens Bud,
Trods vi Fienden tør byde,
Modige ham gribe an,
Og hans Heltes Blod skal flyde
Naar han træder i vort Land.

Feige Voldsmænd da skal skue
At i ædle Nordmænds Bryst
Flammer patriotisk Lue,
Og de vove tør en Dyst,
Naar det gjelder Norges Ære
Og det elskte Fødeland,
De med Glæde Glavind bære,
Mod besjæler da hver Mand.

Til de norske Krigsmænds Ære
Jublende vi stemme i,
O! de Seier hjem skal bære,
Og som forhen være fri!
Ja, de Lænkerne skal bryde,
Som af Voldsmænd smiddes dem,
Og som Seierherrer nyde
Varig Fred i elskte Hjem.

Hans Jacob Schmidt.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 71.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 14 Junii, 1808.

Bør Konsternes Akademi have en Professor i Anatomien? og, i saa Fald, til Hvem bør man betroe Underviisningen i Anatomi?

(Sluttet.)

Et Konstakademi, især i et saa lidet Land som Danmark, har en mere vidtomfattende Gjenstand for sin Virken, end de bildende eller tegnende Konster. Konst er i Almindelighed en Færdighed i at frembringe Noget efter visse Regler, og i et vist Øjemed. Den duelige Haandværker bliver saaledes Konstner, naar han tænker over sit Haandværk, og veed Grunden, hvorfor han gjør enhver Ting paa en vis Maade, og ikke anderledes. Han har altid Nytte af at kunne tegne, bør have Begreb om, og Følelse for Skjønhed. Et Konstakademi bør derfor og bidrage til at danne Haandværkere, og til deres Forædling som Konstnere.

Men i denne Henseende har vort Konstakademi, formedelst sit ringe Fond, imidlertid kun virket lidet. Det har maattet indskrænke sig til den mekaniske Tegning. Her fremstiller sig da den tredie Gjenstand for de 200 Rdlrs. mere henfigtsmæssige Anvendelse. Hvad Akademiet kunde virke for Haandværkerne, alt dog med stadigt Hensyn til dets egentlige Bestemmelse, skal jeg her ikke indlade mig paa. Det vilde lede til Vidtløftighed. Jeg har tillige allerede berørt det ved andre Lejligheder. Her bemærker jeg blot korteligen, at naar Eleverne kunde paa Akademiet lære at tegne efter Modeller, tillige i forstørret eller formindsket Maal, lære at poussere dem i Ler og Vox; naar Mesterstykker og Svendestykker, eller andet Konstarbejde, som blev leveret i Akademiet, her blev bedømt i Elevers Overværelse, og de bleve dels gjorte opmærksomme paa Fortrinnene saavelsom paa Manglerne, især paa den beskuelige Maade, at Arbejder efter samme Slags, men af forskjellig Godhed sattes ved Siden af hinanden, dels vante til at see og føle ikke alene det Skjønne, men og Forfinelse af Arbejde; naar Akademiets Medlemmer, ved blidere udvortes Kaar satte i Stand til at afknappe nogen Tid fra Brøderhvervet, da tillige kunde gjøre Eleverne bekjendte med andre Landes Erfaringer og Opfindelser, og de Forbedringer, som ere gjorte

i det Fag, hvorom der handles, samt finde Lejlighed til at forevise det bedre udenlandske Arbejde, og sammenligne det med det indenlandske: da vilde de 200 Rdlr., brugte paa denne Maade, i nogle Aar stifte langt større Nytte, end den i sine Virkninger mest velgjørende anatomiske Forelæsning.

Jeg afbryder her med alene at nævne en fjerde Anvendelsesmaade. Man kunde dele Summen, og aarlig, som Premie, give en vis Sum i Penge til nogle Elever ved Akademiet, der udmærkede sig som Maler, Billedhugger, Kobberstikker eller Arkitekt. De Elever, som vælge denne Vej, Maleren og Billedhuggeren især, leve ofte et uselt Liv. Under ublide udvortes Kaar mangler dem Opmuntring, og naar de have anvendt betydelig Tid og Flid paa et eller andet Arbejde, søge de forgjeves Afsætning af samme. Med Udsigt til slig Hjelp, vilde Kappelyst indfinde sig, Eleverne leve i Haabet og arbejde med Lyst, og Konsten vinde. Passende kunde de maaskee komme de Elever tilgode, der udmærke sig ved hvert andet Aars Concours. Denne Concours er trykkende for mange. De maae i 6 Uger forsømme det Arbejde, de skulle leve af. Vinde de end Premie, saa er denne, calculeret til Ære, ofte dyrt kjøbt paa deres physiske Velværens Bekostning.

Naar Akademiet først havde Evne til, saaledes at understøtte de Konstnere, af hvis Talent og Flid man kunde spaae sig noget Udmærket for Konsten, og at fremme de regnende Konsters større Fuldkommenhed, kunde Akademiet tillige ad denne Vej udvide sin Understøttelse til Haandværkerne. Disse maatte ligeledes kunne faae nogen Betaling for udmærket godt Arbejde i deres Fag. Men for at Akademiet ikke skulde gaae uden for sin Bestemmelse, maatte det vel vedtage visse Synspunkter, fra hvilke det gik ud ved sin Bedømmelse. Akademiet

har et andet Øjemed, end Oeconomi- og Commerce-Collegiet, Selskaberne for Konstflid og Haandværkstandens Forædling, Landhuusholdningsselskabet, eller hvad de offentlige Foreninger alle hedde, der nu understøtte Konstflid og Manufacturer. Skjønhed falder her nærmest under Konstakademiets Bedømmelse. Det vilde see paa Smag, nye Ideer; ved paa Grunde støttet og Arbejderne meddelt Bedømmelse søge at tilvejebringe æsthetisk Følelse, som gjør Haandværkeren til Konstner.

Men Regjeringen er mueligen af anden Mening. Den anseer særskilt Underviisning i Anatomien nødvendig for Konstakademiets Elever; den er maaskee betænkt paa at aabne Udvej for de nævnte eller andre Dannelsesmidler, som Akademiet trænger til. I saa Fald opstaaer det andet Spørgsmaal, hvem Underviisningen i Anatomien rigtigst betroes til, om til en Kirurg ex professo, eller til et Medlem af Akademiet, der er praktisk Konstner.

I det, som er anført under Besvarelsen af det første Spørgsmaal, ligger det alerede, at jeg for min Del tiltræder den sidste Mening, og at jeg anseer en Abildgaard, en Clemens, en Lorentzen eller en Dajon med større Nytte for Eleverne at kunne undervise i Anatomien, end en Callisen, Winsløv, Schumacher, Sartorph eller Schiellerup. Jeg behøver derfor kun i Korthed at fremføre Grundene for denne Mening.

Den, som med Held skal undervise Eleverne paa Konstakademiet i Anatomi, maa kunne tegne. Han maa kunne under Underviisningen, med Kride i Haanden, gjøre dem klart hvad han foredrager. Deres Fatteevne er ofte indskrænket; de savne Forkundskaber. At kunne tegne forekommer mange at være det vigtigste af Alt; fra Tegningen bedømmer

de Lærerens Duelighed. Han taber i Agtelse hos dem, naar de mærke hans Svaghed deri, og han underviser da med mindre Nytte. Dette ligger i Sagens Natur. Eleverne ere paa Forstandens Vegne endnu Børn. Men Børn bestemmes mest ved Sandserne; deres Domme ved Smaating.

Men han maa tillige kunne tegne, for i Modelskolen, og maaskee i Gibsskolen at kunne lede Eleverne til det Praktiske. Der skal han bevise sine Sætninger, gjøre opmærksom paa de Regler, han foredrog under Underviisningen. Kan han ikke der rette en feilfuld Tegning, vil han upaatvivlelig stifte mindre Nytte. Men rette den saaledes, at han ikke derved fordærver Tegningen, kan han ikke, med mindre han kan tegne en Model.

Jeg har ovenfor bemærket, og med Exempel beviist, at Ængstelighed for stræng anatomisk Rigtighed kan vorde skadelig. Men dette maa naturligviis lettere kunne vorde Tilfældet, naar den, som underviser i Anatomien, ikke er Konstner.

Endelig har Læreren i Anatomi Stemmerettighed i Akademiet. Han bedømmer altsaa Elevernes Arbejder og Konstsager i Almindelighed. Men da han, naar hans egentlige Fag er Anatomi, vel ikke altid er Konstkjender tillige, saa torde hans Mening om Konst og Konstarbejde neppe altid vorde rigtig. Der kan altsaa tænkes Tilfælde, i hvilke han kan skade enkelt Individ ved sin Stemme, og virke en Beslutning, som hverken er gavnlig for det Offentlige, eller hædrende for Akademiet.

Bårens.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Søe-Lieutenant C. Wulff har i en Rapport til det Kongelige Admiralitets- og Commissariats-Collegium, skrevet paa Orlogsbriggen the Tickler

i Naskau Fjord d. 4 Junii 1808, indmeldt: at han med de under hans Commando værende 4 Canonchalouper den 3die denne Maaned har erobret under Taars paa Lolland bemeldte engelske Orlogsbrig, som var armeret med 12 Stkr. 18pundige Caronader og 2 Stkr. lange 18pundige Canoner i Bougen, samt med en Besætning af 50 Mand. — Lieutenanten gik bemeldte Dag Kl. 7 om Morgenen til Seils fra Feyøe og fik Kl. 9½ en Seiler i Sigte, som snart kjendtes at være en fiendtlig Orlogsbrig. Kl. 3½, da Lieutenanten havde Landet af Taars tvers, var Briggen omtrent 3 Mile fra ham i S. S. V. Der løyede paa samme Tid af til næsten Stille, og han besluttede derfor at indhente Fienden med Aarene. Lieutenant de Coninck kom paa samme Tid ud fra Taars med 2 Canonchalouper og besluttede at følge med Lieutenant Wulff, men uagtet al muelig Anstrængelse kunde han ikke følge Lieutenant Wulffs Division, som forcerede fra ham og var Kl. 5½ det fiendtlige Skib paa Canonskud nær. Paa samme Tid blev han vaer en fiendtlig Fregat i Sønden omtrent 2½ Miil, med hvilken Brigen signalerede, men da det var stille, frygtede han ikke denne Fiende, men engagerede Brigen med de 4 Canonchalouper, stillede i Frontlinie. Brigen, som havde sin Styrke i Bougen, søgte under hele Affairen at holde denne mod Conanbaadene. En temmelig stærk Dyning gjorde i Begyndelsen disses Skud usikkre; Lieutenant Wulff avancerede imidlertid ind paa Briggen indtil Skraaeskuds Distance, men for at den ikke ved en opkommende Kuling skulde undløbe, besluttede Lieutenanten at entre den. Han lod derfor Canonchalouperne, slutte i tæt Linie, roe med Force imod Briggen under bestandig Skydning med Skraae; da de kom paa Geværskuds Distance, vinkede Fienden og raabte, at Skibet var overgivet. Lieutenant Wulff gik da ombord og tog det i Besiddelse. Kl. var da 7½. Paa det fiendtlige Skib fandtes Chefen, Capitain John Watsen Skinner, dræbt af en Skraaekugle i Hovedet, og 7 Mand blesserede. Briggen er kun 3 Aar gammel, Master, Rundholter og Takkelage har lidt betydeligt, Bougen er i Splinter og kun et Anker er tilbage. — Lieutenant Wulff har havt det besynderlige Held i denne Action ei at miste en Mand, og kun een er blesseret, men han melder med Smerte, at denne Ene er den

brave Lieutenant G. Grotschilling, som ved sin gode Conduite og modige Adfærd under Actionen meget bidrog til dens lykkelige Udfald. Han har faaet en Skraaekugle eller Splint gjennem den høire Arm. I øvrigt giver Lieuten. Wulff Maanedslieutenanterne Stæhr og Fisker saavelsom det hele Mandskab den største Roes for deres udviiste Mod og Anstrængelser; dog fortrinlig heelbefaren Matros Johann Andres fra Taars, som saavel under Actionen har viist sig udmærket brav, som siden i Mørke lodset Briggen lykkelig ind i Naskau Fjord. Til Belønning for denne Søe-Lieutenant Wulffs kjekke og brave Adfærd har Hans Majestæt Kongen allernaadigst besluttet: at naar bemeldte Orlogsbrig er istandsat, skal Lieutenant Wulff udnævnes til Chef for Samme.

Fremdeles er til Hans Majestæt Kongen indløben en allerunderdanigst Rapport fra General-Commandoen i Bergen, af Indhold: at da det første Engelske Krigsskib, som siden fandtes at være en Fregat paa 44 Canoner, den 16 Maji havde ladet sig finde paa Bergens Leed i en Havn, Bjørsen kaldet, 1½ Miil fra Byen, og man erfarede, at en af Garnisonens Pikerbaade med 4 armeerte Soldater havde verket Kugler ude i Byfjorden med nogle Barcasser, beordrede General-Commandoen Søelieutenant Kammerjunker Bjelke at gaae ud med Roeflotillen, bestaaende af 1 Chalouppe og 4 Joller. Lieutenanten mødte først en Barcasse, som, efterat den havde faaet nogle Skud, forcerede af alle Kræfter ud efter. Imellem Bjørsen og Bratholmen kom Fregatten seilende og buxerede; Lieutenant Bjelke angreb den strax og en levende Ild vedligeholdtes fra begge Sider i 57 Minuter. Fiendens Tab ansees for temmelig betydeligt og et af Fartøierne, som buxerede Fregatten, blev skudt tvers over. En Laring af Sønden Vind nødte Lieutenanten til at retirere; han skjød Fregatten for ind og posterte sig noget Norden for Gjeltefjorden, for at hilse paa ham ved Udseilingen, hvilket igjen blev besvaret, dog uden nogen Virkning. Fienden tilsatte alt hvad trække kunde og undsiede. Denne Affaire har kostet 4 af vore Braves Liv, men Canonfartøierne have ei lidt betydelig, og ikkun faaet endeel Aarer overskudte. General-Commandoen giver Lieutenant Bjelke i Særdeleshed, ligesom de øvrige Officierer og Mandskabet i Almindelighed, den fortjente Roes. De før ommeldte 4 Soldater bleve efter en kjæk Modværge tagne, efterat de 3 af dem vare meget forhuggede og saarede, dog ei dødelig. De ere i den tilligemed nogle Arbeidere, som fra Alvaaes Papir- og Krudtmølle vare førte ombord paa Fregatten, fra denne sendte i Land. De forklare at Fregattens Navn er Tartar, samt at dens Chef med flere ere skudte og Skibet ilde tilredt. I Følge senere Efterretning har den mistet saa mange Folk, at den kun med Vanskelighed kunde betjene sine Seil, da den gik til Søes.

Foreſtaaende kundgjøres herved efter Hans Majestæts allernaadigste Befaling.

Hovedqvarteer Kjøbenhavn, d. 7 Junii 1808.

F. Bülow,
General-Adjutant og Chef
for General-Adjutant-Stab n.

Torsdagen den 9de Junii om Eftermiddagen har den under Commandeur Krigers Commando staaende Roeflaade angrebet en Convoi af nogle og halvfjerdesindstyve Seilere, som under Bedækning af endeel Engelske Krigsskibe havde lettet paa Malmøe Reed, for fra Flintrenden at passere ind i Østersøen. Om Udfaldet af denne for vor Roeflaade hæderlige Affaire har bemeldte Commandeur til Hs. Maj. Kongen indsendt en allerunderdanigst Rapport, af følgende Indhold:

"Den Engelske Convoi paa Malmøe Rhed, bestaaende af 73 Seilere, hvoriblandt 1 Orlogsfregat, 4 Brigger og adskillige armerede Skibe, gjorde d. 9 Junii om Eftermiddagen Kl. 2 Seilbevægelser. Jeg lagde ud med Roeflaaden, bestaaende af 21 Canonchalouppеr og 7 Morteerchalouppеr, inddeelt i 2 Batailloner og 1 Reserve, samt 1 Bombardeer-Division, saaledes anførte: 1ste Bataillon Hr. Capit. Lieut. L. Fabricius som Chef, 2den Bataillon commanderedes af Secondlieuten. T. Lütken, Reserven Secondlieuten. Pedersen og Bombardeerne Premierlieuten. J. A. Svenson. Under Capit. Lieuten. Fabricius var Lieutenanterne Hedemann og Sandholt Commanderende af 1ste og 2den Division, og Lieuten. Lütken, som i sin Bataillon selv commanderede 3die Division, havde Lieuten. Gran, som Chef af 4de Division, under sin Commando.

Vinden var N. N. V., stiv Kuling, haard Norden-Strøm; jeg havde saa lidet Haab at kunne virke, at jeg, af Frygt for at Stykprammene under Capit. Lieuten. Kruses og J. Kriegers Commando skulle drive af, beordrede de indtil videre skulle blive til Ankers.

Kl. 3 var Convoyen under Seil, og paa Roe-Flaaden maatte indtil Kl. 5 anvendes muligste Anstrængelse, for med den at naae op imod Saltholms Grunden, hvor jeg med Canon-Chalouppеrne formerede Front Linie i O. et O. og V. S. V. Østre Fløi, paa hvilken Reserve-Divisionen var placeret, stødte til Saltholmens søndre Grund; Bombardeer-Divisioner i en Linie Norden for.

De fiendtlige Krigsskibe havde imidlertid holdt det krydsende paa Malmøe Reed, for at samle Convoyen, og styrede nu romskjøds S. V. ud, for at passere Vester om Lillegrunden. Jeg lod Bombardererne kaste imellem Convoyen, og 1ste Bataillon strække sig Vester ud og attaquere, hvilket blev udført af den mig ved Roeflottillen attacherede Næstcommanderende Hr. Capitain-Lieuten. Fabricius's sædvanlige Iver og Nidkjerhed for den Kongel. Tjeneste.

Lieutenant Hedemann avancerede ind med sin Division paa Orlogsbriggen the Turbulent og beskjød den, imedens den anden Division engagerede de armerede Skibe; vi søgte af alle Kræfter at avancere op med Chalouperne, men da Convoyens Fart var stærkere end Roe-Flaadens, og jeg ikke kunde strække den venstre Fløi saa vestlig ud, som den forreste Deel af Convoyen, besluttede jeg med concentreret Kraft at attaquere Bagtruppen; ved denne Manoeuvre blev 11 Coffardieskibe afskaarne. Lieuten. Lütken med sin Bataillon kom op, hvorved Lieuten. Seidelin fik Deel i Engagementet (foruden Lieuten. Boeg, der fik sin Chaloup bortskudt) med den forommeldte Brig, som førtes af Capit. Wood, var armeret med 12 Caronader og 2 lange Canoner, bemandet med 56 Mand, den strøg Kl. 8, efter en ærefuld Modstand, og bemandet af Lieuten. Lütken, der med sin Canon-Chaloupe da var den nærmeste.

For at conservere de afskaarne Skibe, lod jeg den Fregat, som dækkede den Deel af Convoien, som ei var afskaaren, attaquere og forfølge af 8 Canon-Chalupper, som bleve anførte af Divisions og Peloton Cheferne, samt Reserven Hhrr. Lieutenanter Pedersen, Hedeman, Gran og Mühlensteth, og hvilket blev udført med megen Raskhed og Conduite; jeg er overbeviist, at denne Fregat har lidt meget; dens Agterspeil var forskudt, dens ene Chaloup nedskudt og taget, og neppe skulle Fregatten have undgaaet, dersom ikke den paafølgende Nat og Forsigtighed havde budet, ikke at fjerne mig længere fra Dragøe, hvorfra jeg alt var omtrent 2 en halv Miil, helst jeg ikke kunde skjelne, hvad den Svenske Canonflaade, som bestod af 21 Canoneerbaade, foretog sig; det var og af disse Aarsager, at jeg beordrede Stykprammene, som ved Kulingens Slapning var gaaet under Seil og havde arbeidet sig op imod Convoien, paa hvilken de gave nogle Lag, at de for Mørket skulde søge Nord efter, for at dække Roeflaaden, om den Svenske Roeflaade, efter hvad jeg billig kunde formode, søgte at afskjære mig fra Batterierne paa Amager. Jeg beklager i øvrigt, at disse Prammes Natur ikke kan forenes med mere Seilbarhed da de ellers ved de Herr. Chefers udviiste Flid og kraftige Stræbsomhed ville have virket betydelig Skade for Fienden.

Chefen for Bombardeer-Chalouperne, Lieutenant Svenson, og for Reserven, Lieutenant Pedersen, have kraftigen understøttet mig og bidraget alt dem muligt til den retfærdige Sags Fremme.

Attaquen begyndte Klokken 6 og varede til Klokken 11. Canon-Chalouperne have gjort imellem 70 og

80 Skud. Af de afskaarne Skibe bleve Orlogsbriggen og 5 indbragte af Canon-Chalouperne. Et af Caper-Capitain Bøtker, efter at have skraget for Roe-Flaaden. Fem kom paa Grund paa Lille-Grunden, hvoraf jeg lod brænde 4, iblandt disse een, hvis Ladning var vurderet til 300,000 Rdlr., den 5te tillod jeg Capitain Bøtkers Folk at prøve, om de kunde bringe af Grund; men som det ikke lykkedes, er den i Dag brændt; end har en mig ubekjendt Caper taget en Galease, førend den kom for Canon Chalouppernes Ild.

Trende af disse Skibe ere ladede med Salt, de øvriges Ladninger er mig ubekjendt, da Mandskabet var flygtet i Land paa svenske Kysten, hvilket og bidrog til at formindske Fangernes Antal, som ere: 2 Officerer, 3 Midshipman, 8 Officiantere, 1 svensk Lods, 71 Matroser.

Med sand Glæde maae jeg bemærke det ubegribelige Held, hverken at have Saarede eller Døde, endskjønt det Uheld mødte, at en Canon paa Lieutenant Sandholts Chalouppe sprang efter det 30te Skud.

Paa den engelske Orlogs-Brig befandtes 1 haardt og 2 let Saarede.

Natten til den 10de Kl. 2 ankom jeg til Dragøe med Roe-Flaaden og de gjorte Priser.

Samtlige Officierers udviiste Iver og Mod overgaaer min Anbefaling, og Mandskabet har ved denne Leilighed viist at være ærekjære Danske.

Orlogskibet Princesse Lovisa Augusta, den 10de Junii 1808. Allerunderdanigst

Krieger.

I Anledning heraf har Hans Majestæt Kongen allernaadigst besluttet, at Second-Lieutenant Thomas Lütken skal, som den ældste Lieutenant paa Canonbaadene, udnævnes til Chef for den erobrede Brig the Turbulent, naar samme er istandsat.

Fremdeles er til Hs. Majestæt af General Commandoen i Nørre Jylland allerunderdanigst indmeldt, at efter Rapport fra Lieut. v. Glud, som er commanderet til Lykken ved Vestre Strand, viiste sig den 1ste Junii om Aftenen Kl. imellem 9 og 10 en Brig og et mindre Fartøi 1 Miil fra Landet. Kl. henimod 11 kom 3 Barkasser og entrede en der liggende norsk Galease. Lieutenanten var med sit Commando og havende bevægelige Batterie strax tilstæde, og Batteriets vel anvendte Ild nødte Fienden at forlade Skibet. Fiendens Skud paa Land var uden Virkning, men efter Tilskuernes Formening blev den ene Barkasse paa dens Retraite skudt i Sænk. Da Vinden bar fra Land, saa drev Galeasen til Søes, men det lykkedes Søefolkene, som Lieutenanten sendte ud i Baade efter den, at bringe den tilbage. Man fandt da, at Fienden havde efterladt 2 Pistoler, 3 Sabler og nogle andre Ting. Endeel Blod sporedes paa Skibet.

Efter Hs. Majestæts allerhøieste Befaling bekjendtgjøres Forestaaende.

Hovedqvarteret Kjøbenhavn, den 13de Junii 1808.

F. Bülow,

Generaladj. og Chef for General-Adjutantstaben.

Det hedder, at Prinds-Regenten i Brasilien har erklæret de Spanske Colonier i America Krig og ladet lægge Beslag paa alle Spanske Undersaatters Eendom; at han har udnævnt en Engellænder til Marineminister og befalet at bygge adskillige Krigsskibe.

Øen Madera er bleven den Portugisiske Regjering tilbageleveret. Men de Engelske Tropper forblive der imidlertid endnu.

Antallet af de Hollandske Skibe, som i Engelland ere blevne anholdte førend Krigserklæringen mod den Hollandske Regjering (1803), og siden prisdømte, beløbe sig til 119. I det Hele har den Engelske Krone vundet ved saadanne Confiscationer 3 Mill. Pd. St.

I Holland er udkommen en Kongel. Anordning, som befaler, at det ikke uden Kongens Samtykke skal være nogen tilladt mere at aabne noget Laan for nogen fremmed Magt, nogen Particulair, der boer uden for Riget, eller nogen af Rigets Indvaanere, der er bosat i Europa eller Colonierne, eller overhoved for hvem det end maatte være, under hvilken Form, Laanet end maatte være indrettet, Prisen paa det stemplede Papir, hvorpaa Hoved-Obligationen af et saadant Laan skrives, skal bestemmes af Kongen men aldrig være mindre end $1\frac{1}{2}$ PC. af Capitalen. — Af ethvert Oxhoved Kornbrændeviin, Genever eller fine Liqueurer, der destilleres i Riget, skal der fra nu af svares 45 til 66 Gylden.

Kongen af Sverrig har førend hans Afreise til Gripsholm udstædt følgende Erklæring til Rigsstænderne: "Mine Herrer! Rusland og Dannemark have erklæret mig Krig; det er en stor Byrde; men stor er ogsaa min Sags Retfærdighed, stort den Nations Mod og Tapperhed, som jeg har den Ære at beherske. Understøttet af dem mine Herrer frygter jeg ikke at byde Faren Trods, og jeg smigrer mig med at overvinde den, og at holde min Nations og min Krones Ære ubesmittet. Min tro Allierede ville fordobble deres Bistand, og jeg paa min Side lover standhaftigen at hellige Deres Forsvar mine Bestræbelser, min Aarvaagenhed og selv mit Liv. Lader os erindre, at vi ere Afkom af hine Svenske, hvis Vaaben engang opvakte Skræk i Hjertet af den Russiske Monarks Stater. Lader os derfor være standhaftige og tappre, uden Stolt-

hed. Lader os overlade det til Efterverdenen at bedømme vor Adfærd. Lader os, mine Herrer! vandre paa Ærens Vei, uden at lade os standse af de Tjørne og Farer, man møder derpaa. Hver Enkelts Liv tilhører Staten. Jeg skal ikke spare mit eget. Troer mig, mine Herrer! Som General og Soldat vil De see mig først der hvor Faren er størst. Jeg slutter med at erklære Dem, mine Herrer! at jeg hellere vilde vide at døe som Konge, og medtage Deres Kjerlighed og Agtelse i den samme Grav, hvori mine ærværdige Forfædre Kongernes Aske ligger, end underkaste mig fornedrende Betingelser, og lade mig foreskrive Love."

I Stockholm seer det meget krigersk ud. Paa Vaabenpladsene og i Havnen hersker meget Liv. Enkelte Corpser drage ad forskjellige Veie til den vestlige og østlige Armee. Til den sidste støde i denne Tid anseelige Forstærkninger. Istedet for de regulaire Tropper, der ere afmarcherede, forrette Borgerne Garnisonstjenesten. I Havnen vare i Enden af Maji 14 Krigsskibe udrustede.

I en Indberetning fra General Klingspor, skreven i Hovedqvarteret Lumyok d. 20 April, er d. 18 s. M. forefaldet en Træfning imellem den Svenske og Russiske Armee ved Sikoyoki i Finland, hvori Russerne bleve slaaede og mistede 264 Krigsfanger; deriblandt 1 Major og 4 andre Officierer.

Den 4 Maji har Canning paa Embeds Vegne tilkjendegivet de udenlandske Ministere i London, at hans Konge har fundet det tjenligt, at lade Kjøbenhavns Havn og alle andre Havne i Sjælland sætte i den strængeste Blocadestand.

80 af den til Østersøen afgaaede Flaade paa 200 Skibe have Heste ombord. Expeditionen ledsages af 9 Linieskibe, 5 Fregatter, 6 Slupper og 13 Canonbaade.

I det oprindelig bestemte Tal Frivillige i Engelland mangle 58655 Mand.

Skatkammer-Cantsleren Perceval har under de nærværende Priser paa Stocks gjort Parlamentet et Forslag, efter hvilket de, som eie 3 PC. Stocks, skulle kunne ombytte dem mod Annuiteter i det synkende Fond. "Da Amiens-Freden blev sluttet", sagde han: "var Nationalgjelden 479 Mill. Pd. St., som omtrent var den 82de Deel af Gjelden, og nu er den uindløste National-

gjeld 586 Mill. Pd. St., det synkende Fond derimod 10 Mill., altsaa den 58de Deel af Gjelden. Der er ingen Tvivl om", føiede han til, "at Stocks ville stige endnu høiere. Kjøberne af Annuiteter have iøvrigt passende Fordele.

Den 10 Maji opkom en frygtelig Ild i Fector & Comp. Magazin i Dover, hvorved hans hele Vareoplag, blandt hvilket ogsaa meget Dansk Prisegods fandtes, blev lagt i Aske. Ogsaa et Artillerie-Forraadshuus afbrændte, og man frygtede meest for den Bygning, hvor Congreves Brandraquetter og andre brændbare Ting fandtes. Man flyttede deraf saa meget man kunde. Imidlertid angreb Ilden dog en Deel af Bygningen, hvorved der fulgte en stærk Explosion. Skaden vurderes for 30,000 Rdlr.

Danzig d. 10 Maji. Ogsaa hos os har den Preussiske Skillemynts dybe Synken og den Mængde slette Penge, med hvilke vi hidtil ere blevne oversvømmede, opvakt lydelig Klage. Den Preussiske Daler, som ellers kun gjeldte 4 Fl. d. K., var d. 7 Maji stegen til 6 Fl., den Hollandske Ducat til 21 Fl. d. K. — For at tilveiebringe Metal er det under Straf af Confiscation blevet forbudet, at udføre, sælge eller pantsætte Sølvtøi. Den, som vil sælge Sølv, skal melde sig i det ny oprettede Statsbureau, hvor enhver kan afhænde eller pantsætte sit Sølv. Man taler om, at der om kort Tid vil komme gode Myntsorter i Omløb; Varepriserne ville da ogsaa falde. Et Pund Caffe, som endnu i Løverdags kostede 7 til 8 Fl., vil maaskee da komme paa 4 Fl. En Alen godt Klæde, som i forrige Uge blev betalt med 34 Fl., vil maaskee igjen faaes for 20 Fl. Imidlertid er Pengemangelen endnu almindelig. — Man har igjen udsøgt 160 Personer, som 4 Maaneder igjennem maa betale maanedligen ligesom man har ansat deres Formue høit eller lavt til, 1000, 500 eller 250 Rdlr., for at underholde Generalitetet og det Franske Militaire. Til at dække disse Forskud maa nu i et heelt Aar svares en Afgivt af alle Indkomster. Den, som har 400 Fl. aarlig, giver 5 PC. Tyende af Fruentimmerkjønnet maa betale 3 gl. d. K. og af Mandkjønnet 4 gl. — Efterhaanden maa Staden ganske forarmes, thi vore Skibe raadne ubrugte i vore Vande. Naar Handelen ligger, ligger hos os enhver Næringsvei.

Den store Stats-Junta i Spanien skal bestaae af 150 Medlemmer og aabnes d. 15 Junii.

Øen Sardinien er i denne Tid afskaaret fra hele Fastlandet, naar man undtager Engelland og Sardinien. Men den driver dog betydelig Handel paa Levante. De Sicilianske Producter som Korn, Olie, Viin, Pommerantser, Citroner, Faareuld, raa Silke 2c. søges begjerlig af Engellænderne og kjøbes til høie Priser. Disse levere derimod deres Colonialvarer og Producter. Men da baade Sicilien og Sardinien ere ligesom oversvømmede dermed, saa ere Priserne meget lave. Paa Tydsk Lærred, Læder 2c. haves dog Mangel. De 13000 Engellændere, som ligge i Sicilien, faae til bestemt Tid deres Lønning i lutter Piastre, og derfor ere mange Penge i Omløb. Først nylig ankom 500,000 Piastre til Palermo. Men Pengeoverflødigheden er ogsaa Aarsag i, at Yppigheden stiger der meget.

Paven vil reise til Turin.

Mange Vogne med Krigsfornødenheder ere afgaaede til Magdeburg, som ikke allene rigelig skal forsynes med alt det Fornødne, men ogsaa forstærkes med ny Værker.

Preussen føler nu Virkningerne af den sørgelige Nødvendighed at oversvømme Lande med slet Skillemynt. Regjeringens offentlige Erklæring, at Skillemynten skal være $\frac{1}{3}$ ringere end Courant, har ikke havt den ønskede Virkning. Courant-Mynten vedblev at stige, og daglig forefalde Slagsmaal hos Bagerne.

Efter den Franske Consuls Forlangende i Memel skal saa ofte et Skib afseiler derfra til en neutral Havn, Skibets og Ladningens Værdie deponeres til Borgen for, at det virkelig er bestemt til benævnte Sted. Naar dets Ankomst did ikke ved Attester godtgjøres skal det Deponerede confisqueres.

Sparesystemet gaaer nu saa vidt i Preussen, at man, paa Regjeringens Befaling, har brændt det kurbrandenburgske Rigsarchiv i Regensburg, efterat man i Forveien havde udsøgt de vigtigste Actsstykker, for at spare Transport-Omkostningerne. Denne mærkværdige Handling blev udført paa fri Mark.

Engellænderne have taget to Spanske Skibe, bestemt fra Vera Cruz til Cadix, ladede med Indigo og Cochenille, som vurderes for 30,000 Pd. St. hvert.

I Paris stige Priserne paa Caffe og Sukker dagligen 5 til 10 Sols. I Bordeaux ville Kjøbmændene ikke sælge noget mere af deres Magaziner, fordi de vente, at et Pund Sukker vil stige til 12 Liv. En Flaske Anisette, som man pleiede at sælge for 32 Sols, koster allerede paa Stedet selv 4 Liv.

Videnskabelige og Konstefterretninger.

I den Romerske Journal: Corriere delle Dame findes følgende besynderlige Beviis paa Opstandelsen fra de Døde. "Hvor mange Mennesker boe paa Jorden? 150 Millioner i Europa, 400 Mill. i Asien, 100 Mill. i Africa, 250 Mill. i America, ialt 900 Mill. — Hvor megen Plads behøver man til at stille disse Mennesker sammen? Ikke mere end 6 Italienske eller 2 Franske Qvadratmile, naar man regner en Qvadratfod til hvert Menneske, thi hine Mile indbefatte 900 Millioner. Denne Beregning viser, at 30 Franske eller 90 Italienske Qvadratmile kunne rumme alle de Mennesker, der ere døde fra Verdens Skabelse til nu. Dette kan aabne Øinene paa dem, der daarligen ville paastaae, at der i Josaphats Dal ikke var Plads nok for saa mange Mennesker.

Det medicinske Selskab i Lyon har for Aaret 1809 udsat en Belønning af 300 Franker for den bedste Besvarelse af det Spørgsmaal: hvilken Indflydelse har Taagen paa Sundheden? er denne Indflydelse lige hos begge Kjøn, i hver Alder og hos hvert Temperement? Kan man hidlede deraf virkelig Sygdomme og hvilke ere Midlerne til at vogte sig for hiin Indvirkning eller læge hine Sygdomme?

Efter det Preussiske Hofs Forestilling er Tidsskrivtet Feuerbrände med tilhørende Intelligenceblade bleven confisqueret i Sachsen, og Forlæggeren er det blevet forbudet at fortsætte eller falholde samme.

Den indsigtsfulde Uhrmager Jac. Degen i Wien har ved de heldigste Prøver beviist, at han har opfundet den Konst, at flyve som en Fugl i Luften, uden Luftmachine. Paa hans Legeme er der anbragt to særegne konstige Vinger, der ere forfærdigede af smaa med den fineste Silke sammensøiede Papirstykker. Ved at svinge disse Vinger løfter han sig saavel i lodret som skjæv Linie, rask og let 54 Fod i Veiret. Naar han vil flyve i en skjæv Linie betjener han sig af et andet Middel, nemlig en Modvægt, som dog kun har en

Trækkraft af 40 Pund, saa at, da han selv kun veier 140 Pd., hans Vinger dog endnu løfte en Vægt af 100 Pd. Han haaber at bringe sin Opfindelse til end større Fuldkommenhed. Den har det Fortrin for Luftmachiner, at det staaer ganske i hans Magt, at styre sin Flugt efter Behag.

Jac. Due, Nic. P. Malm og P. Rasmussen have i Aarhuus Avis ladet bekjendtgjøre følgende: Da Caperen Mandahl d. 27 Maji d. A. blev forfulgt af en Engelsk Fregat, sendte denne adskillige Kugler efter Caperen, og da een af disse slog ned en halv Kablængde fra Caperen og en heel fra Mindehavet, begyndte Mindebatteriet efter forskjellige Elevationer at skyde efter Fregatten med 10 Skud, Middelgades med 5 og det lille Batterie Norden for Havnen med 1 Skud.

Den patriotiske Grosserer John Collett, som under nærværende Krigsomstændigheder udmærker sig saa hæderlig, har i Opsloe, Forstaden til Christiania, et Alunværk, der sysselsætter 200 Mennesker. Naar alle Arbeidernes Løn fraregnes, er Eierens Fordeel kun 3000 Rdlr. aarlig.

Hs. Maj. Kongen har under 11te dennes allernaadigst befalet, at al offentlig Musik, som i Anledning af høisalig Kongens Død hidtil have været forbudt, fra nu af igjen maae være tilladt.

Da man i disse Dage vil have seet et Skib brænde paa Søen, saa har dette opvakt den ikke ugrundede Formodning, at de Engelske selv have seet sig nødte til at sætte Ild paa den Fregat, som i Fægtningen af 9de d. M. blev saa ilde tilredt af vore Canonbaade.

En Favn Brænde betaltes i Dag i Nyehavn med 21 Rdlr.

Fridericia, d. 10 Juni. Capit. Hansen fra Flensborg, førende Brigskibet som for nogen Tid siden kom herind fra Engelland, blev i Gaar paa Kongelig Ordre, med Mandskab indbragt hertil i Arrest.

Reisende: ankommen: Jfr. Weise, Mad. Wolff, Kjøbmand A. Wolff, Kjøbmand Nyberg, Etatsraad Meincke, Studiosus Seidelin, Kammerherre Revenfeldt, Major Bornemann, Tolstrup, Fuldmægtig Haldberg. — Afreist: Pastor Kirchheiner, Amtsforvalter Svindt, Frue Estrup med Familie, Styrmand Fridrichsen.

Nyeste

Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 72.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 18 Junii, 1808.

Om offentlige Belønninger for patriotiske Handlinger.

Offentlige Belønninger ere nødvendige i enhver Stat, hvor Fædrenelandskjerlighed skal befæstes og store Nationaldyder blive almindelige. De ere dobbelte nødvendige i en Tidspunct, hvor det gjelder om alle Borgeres forenede Kraft og Anstrængelse, hvor enhver i sin Kreds, selv med den svageste Arm og de ubetydeligste Evner, kan virke meget til det Heles Gavn. Det var paa saadanne Tider, hvor Arveadel blev indført. Med hvad skulde man vel tilbørlig belønne den Mand, hvis Tapperhed reddede et heelt Rige i et eneste Feldtslag eller hvis Klogskab grundede i Fredens Dage et heelt Folks Lyksalighed? Man gjorde hans hele Slægt til Arving af hans Hæder, og den Fortjentes Daad belønnedes endnu i hans sildigste Efterkommer. Saaledes har Arveadelen forplantet sig lige til vore Dage. Hvor meget der end med Grund kan siges imod den; hvor rigtig end den Indvending er, at man kan arve sin Faders Navn og Titler, men ikke hans Dyder og Fortjenester, har man dog saare ofte fundet, at store Egenskaber stundom have været arvelige i visse Familier, og at Sønnen bestandig higede efter at ligne, om ikke at overgaae, Faderen i at gjøre sig fortjent af Fædrenelandet. Hvo mindes ikke her Rosenkrantzerne, Bernstorfferne og flere? — Men der gives forskjellige Maader at belønne Fortjenester paa. Hensigtmæssigst ere de Belønninger, som uden at smigre lav Forfængelighed og Æresyge, ikke allene hædre den Fortjente selv, men tillige opmuntre Andre til at træde i hans Fodspor. Ved disse opnaaes et dobbelt Øiemed. De ligne en frugtbar Regn, der ikke allene opliver de Planter, der allerede staae i fulde Blomster, men tillige fremlokker ny af Jordens Skjød.

"Enhver Udmærkelse", siger Filangieri: "er en Belønning, men ikke enhver Belønning er en Udmærkelse". Det er ikke nok, at man forfremmer den Fortjente, at man giver ham et Hædérstegn, at man ophøier ham i Adelstanden; hans Belønning opfylder kun sin sande Bestemmelse,

naar den kan virke paa det Hele, og blive en Spore til store Handlinger hos Andre. Det var i deres Circus og i hele Folkets Nærværelse at Romerne og Grækerne kronede deres Athleter og seierrige Hærførere; det var Triumphbuer af Marmor, som de lede forevige store Mænds Daad. Maaskee Cæsar og Pompejus havde været halvglemte, dersom man saaledes som i vore Dage blot havde belønnet deres Daad med Hæderstegn og Hæderstiteler.

— Hvorledes belønne vi sædvanlig den faldne Helt? Et talrigt Ligfølge, et Ligvers, en smuk Gravsteen paa en eensom Kirkegaard er al den Æresbevisning, vi yde ham. Intet Pantheon gjemmer hans Aske, ingen offentlig Ærestøtte hædrer hans Minde, ingen aarlig Sørgehoitid gjenkalder hans Fortjenester i Efterverdenens Erindring. Vi lade hans Minde følge ham i Graven, og denne opsluger det tilligemed hans Støv. Saaledes handlede ikke vore Forfædre i det mørkeste Hedenold. De opkastede i det mindste en Høi, bekrandsede den med Steendysser, omplantede den med Egetræer, og gav den Heltens Navn. Ved den blev Krandsen om hans Isse bestandig grøn, uagtet man endnu ikke kjendte Bogtrykkerkonstens forevigende Kraft. Maaskee vi nu neppe havde kjendt en Dan Mikillati's Navn, dersom hans Gravhøi ved Leire ei havde bevaret hans Minde.

De herlige Mindesmærker om Konstens Guldalder i det gamle evig ærværdige, nu saa dybt fornedrede Rom, bleve ikke til, blot for at smigre Øiet eller for at skaffe Konstnerne Brød. De fleste af dem være offentlige talende Hæderstøtter for fortjente

Mænd og opmuntrende Exempler for tilkommende Slægter. Hvad Under at man i Tider, da man endog forgudede udmærkede store Mennesker, kunde udrette Ting, mod hvilke vor Olds største Foretagender kun ere Børneværk? Selv i Frankrige, denne i mange Henseender svage Copie af det gamle Rom, har man, ved Ærestøtter, offentlige Hoitideligheder og Nationalfæster, i de nyere Tider vidst at give Folket en Energie, som Naturen maaskee negtede det. Hvortil nytter ogsaa Konsten naar den ikke skal anvendes til et saa stort og ædelt Øiemed? — Ubegribeligt er det at vi hidtil saa sparsomt have betjent os af saadanne Midler.

Frederiksberg og Rosenborg Hauge besøges paa den skjønneste Tid af Aaret af mange tusinde Mennesker. I begge findes Templer, Billedstøtter &c., men ikke en eneste Plet er helliget Fædrenelandets fortjente Mænd og tappre Forsvarere. I Rosenborg Hauge findes en herlig Lund, hvor tilforn de tolv Romerske Keiseres Billedstøtter var opstillede. Hvor fortræffelig kunde den ikke benyttes til at opstille der de kjekke Anføreres Billedstøtter, som udmærke sig i nærværende Krig? Hvor gavnligt vilde det ikke være, dersom Faderen kunde føre sin Søn hen i denne skyggefulde Lund, og sige: see, saaledes belønner Fædrenelandet dem, som stride, staae og falde i dets Kamp? I samme Hauge staaer ved Enden af Cavaliergangen et smagfuldt Herkulestempel, der hidtil kun har tjent til Prydelse. Hvor let lod der sig anbringe her en stor Marmortavle, paa hvilken udmærket fortjente Patrioters og Krigeres Navn kunde optegnes med gyldne Bogstaver? — Hvor meget kunde en saadan hædrende Offentlighed ikke bidrage

til store Nationaldyders Opelskning? — Jeg har ved en anden Leilighed allerede foreslaaet, at indrette den ufuldendte Marmorkirke paa Amalienborg til et Pantheon. Ikke indseer jeg hvorfor dette Forslag skulde være uudførligt. Det kunde skee med en ubetydelig Bekostning, og Nytten er for indlysende til at den behøver her nogen nøiere Udvikling. I et saadant Pantheon kunde der aarlig anstilles passende Nationalfester, og ved disse kunde Musiken, som hos os staaer paa et temmeligt høit Trin, vise sin sande Nytte og værdigste Indflydelse.

Hvad der hidtil er gjort hos os for at forevige store Fortjenester af Fædrenelandet paa en beskuelig Maade, synes ikke at være hensigtsmæssigt. Mindesmærkerne paa Jægerspriis ligge, som man med Føie har beklaget, i en Vraa af Sjælland; Marmorgravmælerne i vore Kirker betragtes sjelden af andre end ørkesløse Faddere, og Schrødersees Hæderstøtte staaer paa et Sted, som ikke besøges af andre end dem, der høre til Holmen. Nei, midt i Staden, paa Steder, som besøges af alle, bør saadanne Hædersminder staae, naar de skulde svare til deres Bestemmelse. Bernstorffs Støtte paa Landeveien til Kjøbenhavn er kun en simpel Steen, men den staaer paa et Sted, hvor den har afpresset flere Taarer og vakt flere ædle Følelser, end om den, ti Gange pragtfuldere, havde staaet i et skummelt Capel eller paa en afliggende og ubesøgt Plads.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Den 7 Junii døde den som Blomstermaler berømte Frue Magdalena Margaretha Bärens. Hun var født i Kjøbenhavn d. 30

Sept. 1737. Hendes Fader var Stutmester Anton Schæffer. I en meget tidlig Alder viste hun allerede sit Anlæg til at blive Blomstermaler. Hendes Lyst til Konsten kjendte ingen Grændser og hendes ivrigste Ønske var, engang fuldkommen at kunne tilfredsstille denne Lyst. Hun lagde sig ogsaa efter at sye med Chenillier Gjenstande af Naturen, opnaaede heri snart en stor Færdighed og beviste, at Fruentimmerne kunne udrette med Synaalen hvad Malerne udrette med Penselen. Hun gik endnu videre og begyndte endog at rivalisere med Billedhuggeren. Af Klude og Klid eller Bomuld dannede hun Frugter, satte siden Farver paa dem, besyede dem med Chenillier paa samme Maade, og gav dem en skuffende Lighed med Naturen. Da hun var 21 Aar gammel havde hun allerede malet og syet over 40 Stykker, smaa og store sammenlagte, hvor liden Tid hun end kunde anvende paa denne Syssel. Det Beundringsværdigste heri var, at hun aldrig har havt nogen ordentlig Undervisning i at tegne, mindre i at male og sye. Den eneste, hun havde lært noget hos, var den berømte Saly. Den 3 Julii 1761 blev hun gift med Kammerraad Joh. Georg Bärens, og nu hørte hun reent op med at male. I de første 16 Aar levede hun ene for sin Mand og sine Børn. Men da hendes Børn vare store og ikke mere behøvede hendes Tilsyn, begyndte hun i sit 40de Aar at male igjen. Hertil blev hun især opmuntret af den afdøde Portraitmaler Erichsen. Arbeide var nu hendes kjereste Beskjæftigelse. Paa de to første Stykker blev hun agreeret d. 31 Martii 1779 ved det Kongelige Maler-, Billedhugger og Bygningsacademie, uden hendes Vidende eller foregaaende Ansøgning. Disse to Stykker kom siden Enkedronningen Juliane Marie til at eie. Opmuntret af denne Ære begyndte hun strax paa sine Receptions-Stykker, og blev 1780 academisk Medlem og Kongelig Blomstermaler. Foruden disse 4 havde hun siden 1779 ialt malet 27. Af Stykker, som ere syede paa en Plan og forestille Malerie, havde hun forfærdiget 8. Desuden forgyldte hun ypperlig paa Glas, forfærdigede selv Chenillierne til sit syede Arbeide, malede og forgyldede endeel af sine Meubler, lakerede meget og præparerede selv baade Fernissen og Lakken. I Aaret 1788 reiste hun tilligemed hendes Mand i Engel-

land, i Forveien opmuntret dertil af Fremmede. Hun havde medtaget 17 Stykker af sit Arbeide foruden nogle af de syede. De første fik hun Tilladelse at indføre imod at betale en uhyre Told, de sidste bleve sendte tilbage, fordi ingen Chenillier maatte indføres i Engelland. Hun havde intet at reise for og maatte tage til Takke med et Forskud af 2000 Rdlr. fra Fondet ad usus publicos, for hvilket man gjorde sig betalt ved paa eengang at indeholde hendes Mands Vartpenge, 1000 Rdlr. aarlig, indtil Forskuddet var tilbagebetalt. I London fortjente hun vel noget ved sin Konst, men det var kun ubetydeligt mod hvad det kostede hende at leve der. Imidlertid mødte hun her al den Agtelse, hendes Talenter berettigede hende til. Paa en meget hædrende Maade blev hun modtagen i Society for Encouragement of Arts, Manufactures and Commerce og præsenteret en Hædersmedaille. I det nordiske Selskab sammesteds blev hun optaget som Medlem. Hertuginden af Devonshire og flere oplyste Mænd og Qvinder besøgte hende jevnligen. Hun gav timeviis Undervisning; man betalte Timen med en Guinee, lod hende hente eller betalte Vognen særskilt. Men hvor megen Udmærkelse, hun end nød, fik hun dog ikke Lov til at faae sit Arbeide, som udenlandsk, ind i London. Maatte vi heri dog ligne Engelænderne og forbyde Indførslen af det Fremmede! Da kunde vi vente noget af vore Manufacturer og Fabriker. — De ellers misundelige Engelskmænd have ladet hendes Fortjenester vederfares Ret, og i den trykte Anmeldelse af Konstudstillingerne i det Europæiske Museum i London, hvori kun de bedste Mestere og hvad der findes Mærkeligt anføres, staaer hendes Navn ved Siden af Angelica Kaufmann. I the Morning Post and Daily Advertiser for 1790 hedder det i Artiklen om Konsterne: "Der er for nærværende Tid her i "Landet en dansk Lady ved Navn Bärens, hvis "Talenter i botaniske Tegninger endog langt over"gaae dem af den berømte Marien, hvis skjønne "Produkter bevares i det Brittiske Museum. Den"ne Lady har, med forunderlig Flid, Taalmodighed "og Geni, frembragt en Samling af Blomster-Ma"lerier i Vandfarve, som ere skildrede med den fine"ste Smag og Nøiagtighed. Subjekterne ere be"undringsværdig grupperede, og Koloriten er ube"skrivelig livagtig. Det er ikke Blomster allene, at "denne Lady excellerer, men og i Fugle, Conchylier, "Indsekter, Frugt o. s. v., og hendes Landskaber, "som ere meget i afgangne Barets Maneer, ere "særdeles skjønne. Hun har ogsaa opfunden en ny "Art af Naalearbeide, hvori hun med saa megen "Konst efterligner Frugt, at det er vanskeligt for "Øiet, at skjelne den fra Naturen. Den hele denne "Ladys Samling vurderes for 3000 Pd., og end"skjønt dette vist er en stor Sum, saa synes det "dog, naar man betragter den Tid og Umage, Ar"beidet har kostet, saavelsom Stykkernes overordent"lige Skjønhed, at være ikkun en magdelig Beløn"ning for saa megen Flid, og som har været saa "ganske forunderlig heldig." — Enkedronningen Juliane Marie havde som Agtelsestegn foræret hende et Sølv-Thee-Service, og Catharine den Anden lod hende tilsige en Guldmedaille tilligemed 200 Specie-Ducater i Aaret 1786, da den Danske Minister overleverede Keiserinden to Stykker af hendes Arbeide. De bleve strax ophængte i det Keiserlige Cabinet. — For 7 Aar siden døde hendes Mand, som havde 1000 Rdlr. i Vartpenge. Uagtet alle Kongelige Embedsmænd ere forpligtede til at indsætte i Enkecassen, var han fritaget for denne Forpligtelse, paa Grund af den hende om en besynderlig god Pension givne Forsikring. Ved hans Død søgte hun om at maatte beholde hine Vartpenge, i Pension, paa Grund af, at hun skulde have Pensionen for sine egne Fortjenester, at hun var gammel og svagelig, at der var Enker, som havde betydelig Pension, blot for deres Mænds Fortjenester, og at hun var den eneste Danske Konstner, der ingen aarlig Understøttelse havde h vt af Regjeringen. 300 Rdlr. blev hende tilstaaet aarlig, men med den Forsikring, at hendes tvende Døttre skulde efter hendes Død nyde Pension, naar de maatte overleve hende. — Hendes Bane her paa Jorden var ikke bestrøet med Roser. Hun følte den Embedsmands og hans Families Stilling, der maa leve under trange Kaar. I Bombardementsdagene maatte hun paa en Karls Ryg bæres fra sit Hjem, som hun ikke vilde forlade, førend Nøden tvang hende. De sidste 14 til 15 Maaneder leed hun de græsseligste Smerter af Gigt, som hun stedse, i større eller mindre Grad, havde været plaget af, og var, faa Dage undtagen, sengeliggende. Hun kunde lidet sove og lidet spise og drikke. Gigtmaterien havde kastet sig

paa Brystet. Under alle sine Lidelser vedligeholdt hun lige indtil den 7de Junii, da hun døde, sit Legems og sin Forstands fulde Kraft. Hengiven under Guds Villie var det kun enkelte Timer, i hvilke hun var utaalmodig. Ethvert Øieblik, i hvilket Smerterne vare taalelige, opofrede hun til Virksomhed. Hun sørgede for Alt i sit Huus, vaagede over Orden i det Store som i det Smaa, og søgte huusholderisk at samle Noget sammen af det Indboe, som Bombardementet berøvede hende. For den da brandlidte Undervisningsanstalt for Pigebørn af Embedsmænd arbeidede hun af og til i sine sidste Dage ved at gjøre Tegninger o. s. v. — Paa hendes Kiste stod den simple Indskrift:

Magdalena Margaretha Bärens
Medlem af Konsternes Academie.

Hun ønskede ikke i levende Live at udmærkes; Udmærkelse ønskede hun ikke efter sin Død. Den hende tiltænkte blev derfor frabedt. — Af Sindelav var hun alvorlig, ikke sjelden noget melankolsk, men uden at være fortredelig eller lunefuld. For sine Børn har hun været en mageløs Moder, og blid og overbærende mod sine Medmennesker. Som Pige skal hun have været en Skjønhed. Af Legemsskabning var hun mager og høi, men vel dannet. Hendes Portrait, malet af Prof. Lorentzen, er ophængt paa Charlottenborg blandt Konstacademiets Medlemmer.

Under d. 7 Junii er igjennem det Kongel. Slesvig-Holsteenske Cancellie udstædt et Cancellie-Patent af følgende Indhold: 1. Alle Eiere af Baade ved Søkysterne skulle være pligtige at stille en, efter Øvrighedens Skjønnende tilstrækkelig Sikkerhed for, saavel at deres Baade ikke af dem selv skulle blive brugte til nogen utilladelig Communication med Statens Fiender; som og at de ville anvende al muelig Omsorg for at afværge, at Baadene ikke heller skulle af andre blive brugte til saadant. 2. Baade, som trækkes op paa Land, skulle, saavidt mueligt, lægges saaledes, at de kunne være under Militær- eller Kystmilice-Posternes Opsyn. 3. Det skal være forbudet enhver at fiske ved Nattetid, med mindre der til saadant er forhvervet Øvrighedens Tilladelse. Disse allerhøieste Befalinger blive herved til allerunderdanigst Efterlevelse bekjendtgjort for alle Vedkommende.

Den Kongel. Slesvig-Holsteenske Casse og

Casse Administration, den i Holsteen nedsatte Finants-Casse Commission og den der i Landet forblevne Afdeling af Bankcomtoiret ere samtlige forflyttede fra Rendsborg til Kiel.

Man vil have Efterretning, at de for nogen Tid siden til Sverrig ankomne Engelske Tropper endnu ikke ere udskibede, og at deres Chef General Moore efter sin Tilbagekomst fra Stokholm er afreist til London, formodentlig for at hente nye Forholdsordres. Man uddrager heraf den Slutning, at begge Allierede endnu ingenlunde ere enige om deres tilkommende Operationsplaner.

Slavernes Antal paa Cronborg er nylig bleven forøget med en Forbryder ved Navn Sackmann, fød i det Holsteenske. Denne Person, som har gjort sig skyldig i Bigamie (Ægteskab med to Koner paa eengang), Falsk, og adskillige grove Tyverier, er af vedkommende Overcriminalret dømt til Kagstrygning og Fæstningsarbeide paa Livstid blandt de uærlige Slaver paa Cronborg, og denne Dom er bleven stadfæstet af Hs. Maj. Kongen.

Blandt de Engelske Krigsfanger, som i disse Dage ere blevne indbragte hertil, skal findes et Par af de Marinere, som deserterede herfra i Fjor efter Kjøbenhavns Capitulation, og som vel neppe drømte om at see Dannemark igjen paa denne Maade.

I en Efterskrift til sin Plan til en udvidet Fabrication af Klædevarer 2c. anmoder Hr. Prof. Phil enhver, der maatte være i Besiddelse af gode Opskrivter til at farve Tøier i alle Slags Couleurer, at meddele ham disse og tillade ham at tilføie deres Navn, der have meddelt dem og fundet dem svarende til Opgaven. Hr. Professoren agter da at samle disse Resultater og udgive en Anvisning til at farve Tøier med indenlandske Materialier.

Paa en Tid, da den Engelske Regjering er grusom nok til at udstrække sine Fiendtligheder endog til den lidende Syge og at negte det øvrige Europa Tilførslen af Lægemidler, er det ikke af Veien at gjøre opmærksom paa den Norske Rhabarbar, hvoraf Apotheker Pekel omtrent 1776 havde anlagt en Plantage i Kongsberg og af hvilken han 1786 havde 30,000 Planter i herligste Stand. Han havde opelsket dem ved Frø af Rehum palmatum, han medbragte fra den botaniske Hauge i Kjø-

benhavn, og hvis Rod vi ellers faae fra China. I Prof. Todes Sundhedsblade No. 38, for 1786, hvor denne Norske Rhabarbar anbefales, findes en Attest fra Apotheker Tychsen, som havde chemisk undersøgt den og fundet, at den er fuldkommen saa god som den østerlandske. I samme Blad forsikkres, at denne Plante lykkes ingensteds i Europa bedre end i Norge, hvor Veirligets Stadighed og den stærke Sommervarme mellem Klipperne hjelper meget til at den bliver god og let tørres. Anmelderen veed ikke hvad den Pekelske Rhabarplantage er bleven til, og om den maaskee ikke har maattet gaae aldeles under af Mangel paa Understøttelse, men han troer, at et saadant Anlæg aldrig fortjente større Opmærksomhed og Opmuntring end i nærværende Øieblik.

Auctionen over det af Batteriet Trekroner opbragte og siden prisdømte Skib Divinas Ladning, har indbragt 3 Tønder Guld. Varerne bleve overordentlig dyrt betalte.

Mekanikus Hr. Marstrand har i Handelstidenden No. 51 meddeelt en sindrig Idee til en Vogn for Syge og Saarede.

Trieste d. 27 Maji. I disse Dage ankom hertil, under Keiserl. Østerrigsk Flag, Skibet Olivo, Capit. Ursicich, fra Palermo, med en Transport af 6 Danske Skibscapitainer og 53 Styrmænd og Matroser, som havde tjent paa de i Palermo's Havn befindtlige Danske Skibe, hvorfra de efter den Sicilianske Regjerings Foranstaltning bleve afsendte, for at afleveres til det herværende Danske Consulat. Skibet er lagt under 21 Dages Qvarantaine, efter hvis Forløb der vil blive føiet fornøden Anstalt til bemeldte Danske Mandskabers videre Befordring.

Telegraf-Rapporter. D. 12 Junii. Fra Nakkehoved: Et Orlogsskib driver for Vinden opad. Fra Qvintus: Den ankomne Convoi ligger, tilligemed 1 Orlogskib, 1 Brig, 1 Fregat og 1 Kutter, til Ankers, i en Linie fra den sydostlige Ende af Hveen, opad til Landscrone. — D. 13, Eftermiddag Kl. 11. Fra Cronborg: For nærværende Tid sees under Seil 1 Orlogsskib imod Hveen, en Canoneerbaad fra Landskrone til Helsingborg, og en Brig fra Convoien til Raae. — Den 14de Junii, Kl. 8 Formiddag. Fra Qvintus: Den Engelske Convoi mellem Hveen og Landskrone gaaer nu til Seils Syd efter. — S. D., Eftermiddag. Fra Dragør: Convoien er ankret ved Malmøe. Et Orlogskib krydser i Kjøgebugt. Fra Nakkehoved: Et Orlogskib og et lidet Krigsskib styre hen imod Øresund. Fra Qvintus: Sønden for Hveen sees 1 Orlogskib, 1 Fregat og 2 Kuttere; mellem Hveen og Sverrig 1 Kutter og Convoien i Flinterenden. — Fra Dragør: Convoien ligger som i Gaar Aftes 1 Miil Norden for Malmøe. Fra Nakkehoved: En Fregat seiler for Vinden Sydost efter. Fra Cronborg: En Caper er indkommen med et Amerikansk Skib. Eftermiddag. Fra Cronborg: Ved Raae er ankret en Nord fra indkommen Fregat, og en Brig, der er kommen Syd fra.

I Mandags ved Middagstid behagede Hans Maj. Kongen, ledsaget af Admiralitetet og flere Søeofficierer, at tage 4 Kajakroeres Manoeuvres i Øiesyn. De roede frem og tilbage med megen Hurtighed lige for Gammelholm, kastede sig under Vandet og kom op igjen med megen Lethed. Den ene, som havde en Blikkasse paa sin Kajak, udmærkede sig ved hurtig Roening og Omkastning.

Gilleleies Capere have gjort to Priser; begge ladede med Salt.

I Fredags Formiddags har en Caper fra Helsingøer taget i Sundet en svært lastet Galease, som gik under Kniphauser Flag.

Capitain Wulffsen har opbragt et tremastet baglastet Skib fra Nordsøen.

Hos Hr. Brygger Erlandsen paa Strandgaden i Helsingøer er Natten imellem d. 14 og 15 d. M. skeet et betydeligt Tyverie. Hans Chatol fandtes opbrukket og deraf bortstjaalet 6000 Rdlr., hvoraf de 5000 og nogle Hundrede bestod af Hundrede og Halvtredsindstyve Rigsdalers Sedler, og Resten af 10, 5 og 1 Rigsdalers Sedler, foruden endeel Smaaepenge og en Sparebøsse med Laas for, hvorudi en Sølvspecie samt nogle Smaaepenge. For Opdagelsen af dette grove Tyverie tilsiges en Douceur af 500 Rdlr.

Kildetiden i Jægersborg Dyrehauge vedvares i Aar fra d. 22 Junii til d. 6 Julii.

Tæt norden for Viig ikke langt fra Qvams Kirke nær ved Kongeveien, paa en bred yndig Slætte ved Lougens Aabred, staaer en smuk malet Trætavle paa et Kors med en Indskrivt, der findes første Gang trykt i M. N. H. S. Blochs nylig

udkomne Reise-Jagttagelser. Den fortjener især i denne Tid at bringes i Erindring, thi den viser, at Norges Klippesønner ere sig selv lig i ethvert Aarhundrede. Den lyder saaledes: "Epitaphium. "Herunder hviler Jørgen Sinclair, som faldt "i Kringlene Aaret 1612, med et Antal af 900 "Skotter, som blev knuset som Leerpotter, af 300 "Bønder paa Lessøe, Vaage og Froen. Bøndernes Anfører det var Berdon Segelstad af "Ringeboe. Tavlen blev af Flommen ødelagt "1789 og igjen oprettet af A. Viborg og N. "Viig." — Det er nemlig 2 Bønder, som have opreist dette Mindesmærke.

Blandt Christiania Byes Seeværdigheder fortjener det offentlige Bibliothek i Latinskolens prægtige Bygning at nævnes. Det bestaaer af det forhenværende offentlige Bibliothek, stiftet 1780 af en Cancellieraad Deichman, med en senere Forøgelse af Justitsraad J. F. Bartholins Bogsamling, — hvilket i endeel Aar stod i den forrige Overhofrets Gaard, — foruden det Skolen tilhørende, og Jess Ankers senere tilkomne Bibliotheker, hvilke staae særskilte i en med et smukt Gallerie omgiven Sal. Skolebibliotheket forøges aarlig anseelig, og det har for ikke længe siden faaet for Skolecassens Regning fra Kjøbenhavn for 2500 Rdlr. Bøger. Den Ankerske Hauge, som, efter Kherre Berent Ankers Testament, var skjænket Latinskolen til en botanisk Hauge, var i Aaret 1806 endnu ikke taget i Brug og benyttet. Latinskolen er een af de rigeste Skoler i begge Riger, og skal, naar dens Godser, ligesom de blive børelledige, sælges, eie en Formue af $3\frac{1}{2}$ til 4 Tønder Guld. Dens sidste Udbedring og Istandsættelse for nogle Aar siden kostede 24,000 Rdlr.

Af den commanderende General søndenfjelds i Norge er indmeldt: 1) at af Mosse Byes Indvaanere er subskriberet til Søedefensionens Gjenoprettelse 5195 Rdlr. 26 ß., samt $102\frac{3}{4}$ Lod gammelt Sølv; 2) at Præsten Hr. Schmidt til Eger har indsendt Sølv og Medailler, $96\frac{1}{4}$ Lod, og 3) at af Kjøbmand og Borgercapitain A. Stang i Frederikshald er tilbudet fra 1 Julii d. A., saalænge Krigen varer, og han maatte være i Live, aarligen 100 Rdlr. Efter at saadant er blevet Hs. Majestæt Kongen allerunderdanigst forelagt, har det behaget Allerhøistsamme at resolvere, at Vedkommende, igjennem fornævnte General-Commando, herfor skal tilkjendegives Allerhøistsammes Tilfredshed og Tak, hvilket og Generallieutenant v. Düring er paalagt at tilkjendegive det altonaiske Jæger Grenadeercompagnie for en af det afleveret Sum af 171 Rdlr. 2 Lß., der allernaadigst er bestemt for Søedefensionen i Holsteen.

Som et Bidrag til at formindske de betydelige Udgifter, der ere forbundne med den Krig, hvori Fædrenelandet saa uretfærdigen er blevet indviklet, har Eieren af store Mølle ved Holbek, Jens Müller, tilbudet, saalænge nærværende Krig vedvarer, at male al den Magazinsæd, som af Bageren i Holbek skal forbages til Troppernes Forsyning, for det Halve af de hidtil betalte Malerpenge, og, uden videre Betaling, at lade Sæden transportere fra Magazinerne til og fra Mølle. Hs. Majestæt har behaget allernaadigst at tilkjendegive bemeldte Müller sin allerhøieste Tak for dette patriotiske Tilbud.

Det har behaget Hs. Majestæt, under 6te d. M., allernaadigst at resolvere, at, naar en Mand tjener som Underofficier ved de annecterede Bataillоner i saa lang Tid, at han, efter Forordningen af 15 Febr. d. A., skulde overtræde i Reserven som gemeen Mand, saa skal han, i dets Sted, herefter overtræde i lige Egenskab, som Underofficier, til de Overcomplette af den Bataillon, hvorved han har staaet, og bliver saaledes udenfor det Antal af Bataillonens 200 Overcomplette, hvorved vindes, at han ei forringes i sin Stilling, i det han bliver hvad han var, og at Bataillonerne kunne, naar de mangle Underofficierer, indkalde af de overcomplette Underofficierer til Tjeneste, ligesom de nu kunne indkalde af de overcomplette Gemene til Complettering.

Reisende: ankommen: Skipper Jessen, Færgemand Meinert, Kjøbmændene Larsen, Brükert og Schirtman, Grev Moltke, Forvalter Ribber, Ritmester Hansen, Jomfr. Edelmann, Byefoged Heboe, Apotheker Beyer.

Udenlandske Efterretninger.

I Merseburg lever et Barn paa 7 Aar og 10 Maaneder, der er et Pendent til det bekjendte Lybske Barn. Ved en nylig anstillet Skoleexamen oversatte det Stykker af Plutarch og besvarede

adskillige analytiske Spørgsmaale med Færdighed. Det oversatte ligeledes Stykker af Julius Cæsar, og af en ubekjendt Italiensk Bog. Det talde Fransk med ligesaa stor Lethed som Tydsk. Da det blev et Landkort over Grækenland vaer paa Væggen, anførte det adskillige af de vigtigste Stæder og Egne i Grækenland, og talde om dem og adskillige af deres store Mænd. Da der blev talet om Sinope sagde det strax: det er ikke her, det maa vi søge der (pegende paa et andet gammelt Kort paa den anden Væg) ved Pontus Euxinus. Skolens Disciple bare det hen til Kortet, og nu pegede det strax paa Sinope og talte om Diogenes. Derpaa nævnte det adskillige Stæders og Egnes gamle Navne og anførte tillige deres ny Benævnelser. Til Slutningen regnede han nogle Exempler af Regula de tri i Hovedet. Faderen til dette Barn er Dr. C. Witte, Præst i Lochau ved Halle.

Til Commiteen for frivillige Bidrag, til Opmuntring for de Norske Krigere og til Understøttelse for deres Enker og Børn, ere indkomne følgende Subscriptioner: Beckgaard, Jens, 50 Rdlr. Block, Graver ved Helliggeistes Kirke 10 Rd. Bügel & Comp. 200 Rd. Becker, P. F. 100 Rdlr. Bentzen, J., Amtmand 300 Rd. Bang, J. L., Prof. 50 Rdlr. Brummer, Boghandler 20 Rdlr. Blacks Enke & Comp. 500 Rdlr. Bornemann, General-Auditeur 100 Rdlr. Berg, Anker, Over-Auditeur 50 Rdlr. Bülow, C. S., Kammerherre og Deputeret i Cancelliet 600 Rdlr. Bielefeldt, Generalmajor 300 Rd. Brown, Assessor 20 Rdlr. de Coninck & Comp. 500 Rd. de Coninck, Friderick 500 Rd. de Coninck, Jean 500 Rd. Clementz, Marie Anne, Frue 50 Rd. Colbiørnsen, C., Justitiarius i Høiesteret 400 Rd. Colbiørnsen, Hanna, Hofdame 20 Rd. Christmas, Terborck & Compagnie 300 Rd. Christensens Sønner & Harboe 300 Rdlr. Colbiørnsen, Hans C., Cornet ved Husarregimentet 400 Rdlr. Duntzfeldt, Agent 500 Rd. David, J. Nathan, Grosserer 250 Rd. Dehn, Israel 500 Rd. Deegen, Secretair i Høiesteret 20 Rdlr. Ernst, Hans Jørgen, Grosserer 25 Rd. Friderichsen, Mathea, Generalauditeurinde 50 Rd. Falbe, Etatsraadinde 20 Rd. Feddersen, Etatsraad 150 Rd. Feilberg, H. F., Fuldmægtig 5 Rd. Floor, F. A. 1 Rd. Feddersen, Kammerraad og Renteskriver 100 Rdlr. Gude,

H. A. 100 Rd. Henckel, A. Jomfrue 20 Rd. Hansen, Biskop i Fyen, 30 Rdlr. Hansen, R. Marquer 2 Rd. Hoff, Peter, borgerlig Artillerist 2 Rd. Hiorth, Karen, Conferentsraadinde 500 Rd. Hauch, Kammerherre og Stiftamtmand 400 Rd. Harthausen, Generalmajor 400 Rd. Haumann, H. C. 2 Rdlr. Hagen, Hans Staal 100 Rdlr. Jessen, Justitsraad og Cabinetssecretair 40 Rdlr. Kaulveld, The- og Porcellainshandler 4 Rd. Koefoed, Peter, Capitain 100 Rd. Kaas, Kammerherre, Præsident i det danske Cancellie 400 Rdlr. Kolderup, Justitsraad og Postdirecteur 200 Rd. Kinck, H. P. 100 Rd. Kirkegaard & Agerschow 100 Rd. Koefoed, Hans Peter, Capitain 150 Rd. Lund, N. Tønder, Etatsraad og Deputeret 100 Rd. Lange, Ole Tønder, Justitsraad, 140 a 150 Tdr. Byg. Lund, Hendrik 50 Rd. Lund, Ole 500 Rd. Luetken, C. L. 100 Rd. Ludwigsen, Just 100 Rd. Lindegaard, Gartner 50 Rd. Meyer, Agent 50 Rd. Moltke, Fritz, Geheimeraad 400 Rd. Moltke, Otto, Greve, Directeur i Rentekammeret 400 Rd. Meyer & Trier 300 Rd. Meyer, Sukkerraffinadeur 100 Rd. Madsen, Vallentin 500 Rd. Mossenkrone, Lovise, Frøken 200 Rd. Prætorius, Grosserer 200 Rd. Petersen, Niels, Hørkræmmer 20 Rdlr. Ryberg & Comp. 500 Rdlr. Stick, Hof-Kurvemager 5 Rd. Sivertsen, Marskandiser 10 Rd. Schiøth, Bogholder ved Overformynderiet 50 Rd. Stub, L., Fuldmægtig 10 Rd. Schartau, Joh. Grosserer 100 Rd. Sverdrup, Professor 20 Rd. Schack, G., Over-Auditeur 50 Rd. Schmidten, General Krigs-Commissair 400 Rd. Svane, Urtekræmmer 10 Rd. Treschow, Professor 50 Rd. Treschow, Michael 5 Rdlr. Treschow, C. 2 Rdlr. Tutein, Brødrene 400 Rd. Tutein, Fritz & Comp. 200 Rd. Thostrup, Capitain 50 Rd. Thorbrügger, Sadelmager 20 Rd. Trampe, Stiftamtmand 200 Rdlr. Werelsen, Justitsraad 200 Rdlr. Wærn, General-Krigs-Commissairinde 400 Rd. Walker & Comp. 100 Rd. Wahl, N. H. 20 Rd. Zigumfeldt, Tobaksfabrikeur 25 Rd. — — Desuden have efterstaaende ubenævnte Velgjørere ydet følgende Bidrage: En Dannequinde M., i Sølvpenge 1 Rd. 8 ß. Nogle Dannequinder 44 Rd. 2 Mk. M. C. N. 50 Rd. En unavngiven Brændeviinsbrænder 20 Rd. F. M. 100 Rd. En ubekjendt Kone 5 Rd. P. J. 50 Rd. J. P. M. 5 Rd. Dorthea J. 10 Rd. Bg. 5 Rd.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 73.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 21 Junii, 1808.

Om Krig og Krigsstand.

Ingen Sandhed er mere indlysende end den, at Naturen selv har væbnet alle Væsener mod hinanden. Fra Midden til Elephanten have de alle faaet Forsvarsvaaben, og ingen Skabning er saa ubetydelig at den jo har en Fiende. Mennesket staaer øverst i denne uendelige Række af væbnede Krigere. Det fører ikke allene Krig med hele den levende Natur, men det er og bestandig væbnet mod sin egen Slægt. Ligesaa meget som mange Dyr overgaae det i naturlige Kræfter, overgaaer det dem alle i Snildhed og Aandskraft. Overlegenheden bliver derfor bestandig paa denne Dyrekonges Side. Denne evige Strid imellem gjensidige Kræfter er nødvendig, thi uden den vilde Kraften døe hen i dorsk Uvirksomhed og hele Verden ligne et stillestaaende Vand, der bliver fordærvet og grumset af Mangel paa Bevægelse. At ønske en evig Fred er at ønske en Uvirksomhed, en Forstyrrelse i de Hjul, som kun ved bestandig at møde hinanden fra modsatte Sider kunne bestaae og fornyes. Men dette gjelder kun om Menneskeslægten i det Hele; denne vil og kan aldrig ophøre at føre Krig, thi det er dens Natur og Bestemmelse. Erfaring har ogsaa lært, at en almindelig Fred paa Jorden aldrig lader sig tænke. Men hvad der gjelder for det Hele gjelder dog ikke altid for det Enkelte. Vort Dannemark har i et heelt Aarhundrede nydt Fred, og befundet sig vel derved. Det fordum lykkelige Schweiz har siden Wilhelm Tells Tid ved sit Exempel beviist, at det svageste Siv kan staae sig midt under den Storm, der knækker Aarhundreder gamle Egetræer. Men hvor gavnlig Freden end for enkelte Stater og i enkelte Tidspunkter kan være, saa er det dog vist, at Krigen med alle sine Rædsler og Afskyeligheder, er et af de tilsyneladende Onder, der lade sig sammenligne med Jordskjelv, Orcaner og Oversvømmelser. Endskjøndt den for de enkelte Stater, som den rammer, er et øieblikkelig stort Onde, ophører den dog ikke at være et Gode for den hele Slægt, og om ikke for den nærværende saa for den tilkommende. Men Naturen bryder

sig intet om det Enkelte, naar kun det Hele bestaaer. Det kortsynede Menneske er vant til bestandig at bedømme det Hele efter det Enkelte, og derfor miskjender og mistyder det saa øfte Naturens største Velgjerninger. — Kunde Korstogene i deres første Oprindelse ansees for andet end en Ulykke for hele Europa? Kan der tænkes noget sørgeligere end at see Hære af Religionssværmere forlade deres Huus og Hjem, deres Slægt og Venner, ødelægge alt hvad de stødе paa med Ild og Sværd, og under Overtroens Banner fægte og falde for et Skyggebillede? Og dog havde disse Korstoge de meest velgjørende Følger, som man hverken havde forudseet eller ventet. "I deres Fremrykken til det forjettede Land" siger Robertson *), "droge Korsfarerne igjennem Egne, der vare bedre dyrkede og mere civiliserede end deres egne. Deres første Sammenkomst var sædvanlig i Italien, hvor Venedig, Genua, Pisa og andre Stæder, havde begyndt at lægge sig efter Handel, og havde gjort nogle Fremskridt saavel til Velstand som Forfinelse. De indskibede sig der, og, landende i Dalmatien, fortsatte de deres Vei over Land til Constantinopel. Uagtet den militaire Aand længe havde være udslukt i det østlige Keiserdømme og en Despotismus af det værste Slags næsten havde tilintetgjort hver offentlig Dyd, var Constantinopel, som endnu ikke havde følet de barbariske Nationers ødelæggende Raserie, den største og skjønneste Stad i Europa, og den eneste, hvor der endnu var noget Spor tilbage af den gamle

*) The History of the Reign of the Emperor Charles V. T. 1. S. 34.

Zirlighed i Sæder og Konster; det østlige Keiserdømmes Sømagt var betydelig. Manufacturer af de ypperligste Slags blev drevne i dens Districter. Constantinopel var i Europa det eneste Marked for Ostindiske Varer. Endskjønt Saracenerne og Tyrkerne havde frarevet Riget mange af de rigeste Provindser, og indskrænket det til meget snævre Grændser, flød dog store Rigdomme til Hovedstaden fra de forskjellige Kilder, som ikke allene nærede saadan en Smag for Storhed, men tillige vedligeholdt en saadan Kjerlighed til Videnskaberne, som er vigtig i Sammenligning med den i andre Dele af Europa bekjendte. Selv i Asien fandt Europæerne, der førte Korset, Levninger af de Konster og Videnskaber, som Caliphernes Exempel og Opmuntring havde udbredt i deres Rige. Uagtet Korstogenes Historieskrivere havde deres Opmærksomhed henvendt paa andre Gjenstande end Selskabets og Sædernes Tilstand blandt de Nationer, som de overfaldt, uagtet de fleste af dem hverken besadde Smag eller Dømmekraft nok til at beskrive disse, anføre de dog saadanne udmærkede Exempler paa Menneskelighed og Høimodighed i Saladins og andre Mahomedanske Høvdingers Fremfærd, at de give os en høi Idee om deres Sæder. Det var ikke muligt for Korsfarerne at reise igjennem saa mange Lande og betragte deres forskjellige Vedtægter, uden at erhverve sig Kundskab og Forædling. Deres Synskreds udvidedes; deres Fordomme tabte sig; nye Ideer opsamledes i deres Sjel; og de maatte ved mange Leiligheder blive opmærksomme paa Raaheden i deres egne Sæder ved at sammenligne dem med andre mere slebne Nationers. Disse

Indtryk lode sig ikke saa let udslette, da de kom tilbage til deres Fødeland. Et nøie Samqvem fandt i to Aarhundreder Sted mellem Østen og Vesten; ny Armeer marcherede uafladelig fra Europa til Asien; medens de foregaaende Eventyrier vendte hjem og indførte mange af de Sæder, de vare blevne fortrolige med under deres lange Ophold i andre Lande. Som en Følge heraf see vi strax efter Korstogenes Begyndelse, større Pragt i offentlige Ceremonier, en mere forfinet Smag i Fornøielse og Forlystelser, forenet med en mere romantisk Aand for Bedrivter gradviis udbrede sig over hele Europa, og disse vilde Toge, Virkningen af Overtro eller Daarskab, skylde vi de første Glimt af Lys, der bidroge til at fordrive Barbarie og Vankundighed."

Saadanne velgjørende Følger havde een af de afskyeligste Krige Menneskene nogensinde have ført. Hvorledes er det nu muligt, at bedømme Virkningerne af den store Kamp, som Europa nu i en Række af femten Aar har ført? Lader os tilstaae at vi ere for kortsynede dertil; lader os ikke forbande Vesuven fordi den i sit Udbrud begraver dem, der boe ved dens Fod, under sin Aske. Lader os beklage disse Ulykkelige, men lader os aldrig glemme, at dette Offer maaskee redder det halve Europa. Den nærværende Slægt har den Ulykke at boe ved Bredden af et ildsprudende Bjerg. Den vil maaskee begraves under dets Lavastrøm. Men der vil komme en Slægt efter den, som igjen vil anlægge de herligste Viingaarde og Hanger paa disse ødelagte Jordsmon, og høste Fred og Lyksalighed, hvor nu Ild og Sværd rase.

(Fortsættes.)

(Indsendt.)

Med den Interesse som saa mange Landsmænd have læst Dr. Larsens militaire Forsvarsplan, med den samme Interesse har ogsaa jeg læst den. Baade Mandens aabenbare redelige Hensigt som hans Iver for at gavne, fortjener Enhvers Agtelse. Kun eet Udtryk har stødt mig, og det er det p. 27, hvor han erklærer: at Kaperfarten slet ikke kan ansees for nogen ædel Haandtering. Jeg er hverken Kaper eller Kaperreder, og har aldrig, eller nogensinde vil faae, mindste Skillings Fordeel heraf, og altsaa kan vel synes at tale upartisk. Men jeg gad vidst om Krig selv er nogen ædel Haandtering? eller om ikke den, der drog frem med Moralen i den ene Haand og Sværdet i den anden, vilde gjøre sig latterlig i en Bataille. Er det en ædel Handling, naar Soldater afbrænde hele Byer og Fiendens Kornmagaziner tages eller ødelægges, fordi derved haves til Hensigt at søge Fiendens Hungersdød? Det er ædelt i Krig, paa Landet som paa Vandet, at gjøre sin Fiende al mulig Afbræk og Hindring. Som dette svækker Fiendens Kræfter, saaledes vækker det Mod, Dristighed og Kraft paa den anden Side. Hvo vilde overalt mod en Røverstat, som vor Fiende er, tænke paa at handle ædelt? Men denne ikke selv vilde være den første, der med Spot og Haan ville udlee os, om vi nedlagde Kaperhaandteringen, fordi vi fandt den uædel. Og under hvor mangehaande Skikkelser søger ikke denne Nation at forlede deres egne fredelige Landsmænd til at vove Liv og Gods for at fremme deres skjændige Mordangreb, og skaffe dem Midler til at kunne udholde deres Helvedsplaner? Og disse skulde vi af en vrang forstaaet Moralitetsfølelse lade gaae uantastede hen, og skaffe Fienden den intenderede Hensigt? Nei! det kan ikke være Hr. Doctorens Mening. Men neppe har han fuldelig overveiet dette Udtryk, som saa at sige er undslippen hans Pen *).

*) De følgende Tirader har Udgiveren udeladt, fordi han troer, at det bør være enhver overladt at udruste Capere eller ei, og det er ubilligt at gjøre nogen Bebreidelser, fordi han just ikke føler Lyst eller Kald til at gavne Fædrenelandet paa denne Maade. Skulde imidlertid Stykkets Forfatter ønske det aldeles ubeskaaret, saa staaer det ham jo frit for, at lade det indrykke i et andet Blad. Han behager i saa Fald at lade Manuskriptet afhente i Mad. Höeckes Officin.

Fra Hr. Maler H. Hansen er Udgiveren tilsendt et Stykke i Anledning af Hr. Assessor Bårens Afhandling: om Konsternes Academie bør have en Professor i Anatomien ꝛc. — Af Mangel paa Rum har Udgiveren maatte indskrænke sig til at levere følgende væsentlige Udtog deraf:

Naar Hr. Assessor Bårens skriver en Afhandling om, hvorvidt Forelæsninger over Anatomien i Konsternes Academie ere nødvendige eller ikke, og i denne Afhandling søger at gjøre Regjeringen opmærksom paa, at Lønningen, som denne Undervisning koster, langt bedre kunde anvendes til anden Lærdom, saa bør man forudsætte, at Hr. Assessoren først tilfulde har overveiet sine Sætninger. Dette synes imidlertid ikke at have været Tilfældet. Naar Hr. Assessoren troer, at man, for at tegne efter Gibsfigurer eller Antikerne, ikke behøver at have anatomiske Kundskaber, saa synes han ikke at have det rigtigste Begreb om Tegning; thi eet er at copiere Antikerne mekanisk paa Lykke og Fromme, og et ganske andet er det, at forstaae dem. Jeg indseer ikke, hvorledes en Konstner skal kunne forstaae disse, uden at kjende det menneskelige Legeme, og Musklernes Form og Beliggenhed, som kun kan læres ved Anatomie. Man vælge f. Ex. Apollo's Figur, og lade een copiere denne, og han vil, om han endog er en god mekanisk Tegner, dog kun vide lidet af hvad han selv gjør. De fleste fine Bevægelser af Lys og Skygge, som i Naturen frembringes ved Musklernes forskjellige Former og Direction, vilde gaae tabt for ham, om han endog har det skarpeste Syn, og dette Tab vil just udslette al Konst i hans Efterligning. Hr. Assessoren troer endvidere, at Oldtidens-Konstnere ikke egentlig have studeret Anatomie. Hvad Hr. Assessoren mener med Oldtid veed jeg just ikke. Men dersom han skulde vilde udvide denne til Grækernes Konst-Epoke, da overbevise deres efterladte Værker os alt for meget om, hvorledes Hr. Assessoren har feilet. Man behøver blot med Opmærksomhed at betragte den Borghesiske Fægter eller Faunen med Bækkenerne, som findes i Konstacademiets Figur-Sal, under Veiledning af en Anatomiekyndig, hvis man ikke er denne Videnskab selv mægtig, for fuldkommen at forsikkre sig om, at disse Figurers Skabere have mere end mekanisk kiendt det menneskelige Legem. — Men naar Hr. Assessoren har oversprunget Grækerne for at komme til Ægypterne, hvor anatomisk Undersøgelse var forbuden, da har han unegtelig Ret. Ægypternes efterladte Konstsager overbevise os desuden derom. Skulde Hr. Assessoren derimod ved Oldtid have villet forstaae den italienske Konst-Epoke, under Pavedømmet, nemlig Michael Angelo, Leonard da Vinci, Raphael ꝛc., saa feiler han ligeledes; thi Michael Angelo havde tilstrækkelige anatomiske Kundskaber og Raphaels Haandtegninger og Skizzer vise tilfulde, at han forstod deraf saa meget han behøvede. At Michael Angelo maaskee ofte viste os for meget af hans anatomiske Kundskaber, var ikke en Følge af denne hans Lærdom, uendelige Kraftgenie, som stedse søgte at stige over Naturen. I denne Konstners Mesterstykke: den yderste Dom, findes desuden nogle Grupper blandt Englene og de Salige, hvis Fortræffelighed fuldkommen vise os, at Anatomien ikke har fordærvet Konsten. — Overalt maa jeg tilstaae, at paa den Tid, jeg besøgte Skolerne i Konstacademiet, var af alle Forelæsninger den over Anatomien den eneste, der efter mine Tanker forskaffede Eleverne nogen væsentlig Nytte. — At en Konstner med mindre anatomisk Kundskab kan være bedre skikket til at holde disse Forelæsninger end en Chirurgus, deri er jeg fuldkommen enig med Hr. Assessoren, da Malerens og Billedhuggerens Anatomie ere saa ganske forskjellige fra Chirurgens, men at denne Forelæsning, saaledes som Academiet hidtil har givet den, er saare nyttig for Eleverne og at denne Nytte staaer i fuldkommen Forhold til de derpaa anvendte 200 Rdlr., er jeg tillige overbevist om, da jeg anseer den for ligesaa nødvendig som nogen anden Forelæsning for Konstneren. Hr. Assessoren har desuden ikke meddeelt os den bedre Anvendelse af denne Summa i nogen fuldkommen rigtig Sammenhæng, thi at den skulde være tilstrækkelig til alt det Gode, han anbefaler, lader sig ikke formode. — I det Hele synes det, som Hr. Assessoren ønskede Konstacademiet forvandlet til en almindelig Haandværksskole; thi selv den Maade, han foreslaaer at gaae frem paa i de fine Dele af Konsten, er temmelig haandværksmæssig. Academiets velgjørende Indflydelse paa Haandværkerne har vist været saa stor,

som den kan fordres saa længe sand Konst skal være Hovedøiemedet for dets Virkekreds.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Capitain v. Langekand, som er commanderet til Kyvel i Nørre-Jylland, har under 7de d. M. rapporteret følgende: Den 6te Junii Kl. 5½ Eftermiddag udsatte en uden for krydsende engelsk Fregat 2de Barcasser med omtrent 30 Mand i hver, for at bemægtige sig en til Kyvel fra Løkken ankommen norsk Brig. Saasnart Capitainen kunde skjønne Fiendens Hensigt, sammenkaldte han 25 Mand, og da han med dem havde naaet de forreste Klithøie paa Stranden, formerede han Kjæden og blev der liggende indtil Barcasserne kom paa Musketskud nær, da han med hele Kjæden styrtede frem under Hurraraab og Støien, og kastede sig ned paa den nøgne Strand omtrent 130 Skridt fra Briggen, for med Musketild at holde Barcasserne fra samme. I denne Position holdt vore Folk sig næsten en Time, uden at Barcasserne forsøgte paa at nærme sig Briggen, skjøndt Fregatten, efterat have i Forveien skudt en stor Mængde 36pundige og andre Kugler, derefter flere Gange gav det glatte Lag med Cartetsker, dog uden nogen Virkning, da alle Kuglerne gik over Folkene, som laae plat hen ad Stranden og skjød efter Fienden i Barcasserne. Imidlertid nærmede 2 Barcasser sig fra en anden engelsk Fregat. De 2de første skjød nu med Kartetsker fra Svingbasser og smaae Canoner og gave tillige Geværild, og begge Fregatter fyrede uafladelig med svære Kugler og med Cartetsker. Efter disse Omstændigheder fandt Capitainen det ikke raadeligt, at holde sig længere, for ei at opofre Folk til ingen Nytte, og trak sig derfor tilbage i de forrest paa Stranden liggende Klithøie, hvor hans Kugler endnu kunde virke. Da først besteg Fienden den norske Brig, som Capitainen i Forveien havde ladet tage Roeret og Seilene fra, og bjerget hvad bjerges kunde, samt bore Huller i Skibet under Vandgangen, saa at det var en Umuelighed for Fienden at føre det bort. Fienden kappede Stormasten, erobrede et Seil, og da han intet videre fandt, som var værd at bortføre, satte han Ild paa Skibet. Saasnart han havde besat Briggen, førte han smaae Canoner paa den og med

samme beskjød vore Folk, og disse brugte igjen deres Geværer med Fienden, som vare ombord paa Briggen, saaledes, at flere saaes at falde. — Efterat Fienden havde forladt Briggen, gik nogle Mand ombord i samme, og det lykkedes disse tildeels at slukke Ilden, ligesom de og forefandt en liden Canon. En Mængde af Fiendens Kugler ere fundne paa Landet. — Capitainen giver sit Mandskab, hvis Mod satte ham i Stand til saa længe mueligt at trodse 2 Fregatters og 4 Barcassers hæftige Canonild, den Roes, deres kjække Forhold fortjener. — Paa vor Side blev kun een Mand, navnlig Christopher Madsen Stabæk, af det 3die jydske Infanterie-Regiments annecterede Bataillon, saaret, og 2de Mands Hatte bleve af Kugler gjennemborede.

Denne Rapports Indhold kundgjøres herved efter allerhøieste Befaling.

Hovedqvarteer Kjøbenhavn, den 19de Junii 1808.

F. Bülow,
General-Adjutant og Chef for General-Adjutant-Staben.

Fra Norge haves Efterretninger indtil den 27 Maji. Adskillige Fægtninger ere forefaldne paa Grændsen, i hvilke de brave Norske Tropper have hævdet den Berømmelse, som de hidindtil have indlagt sig. De skulle allerede tildeels staae paa Svensk Grund. — I Sverrig bliver Mangelen paa Fødevare stedse kjendeligere og mere trykkende. Uenigheden imellem Kongen af Sverrig og de Engelske Chefer siges at vedvare.

En Engelsk Fregat, som havde vovet sig for nær ind paa de Norske Kyster, er bleven saaledes medtaget, at den skal have Vanskelighed ved at holde Søen.

De for nogen Tid siden til Gothenborg ankomne Engelske Tropper, hvis Styrke angives til 12 à 15,000 Mand, og som for en stor Deel bestaae af den Hannoverske Legion, ere endnu ikke udskibede. De iblandt dem, som om Morgenen sættes i Land, gaae altid ombord igjen samme Dags Aften.

Torsdagen d. 16de Junii blev Universitets Rectorat omskiftet, da samme af S. T. Hr. Professor Philosophiæ Dr. Treschow overleveredes til S. T. Hr. Professor Theologiæ Dr. Müller. Ved denne Høitidelighed blev af den fratrædende Rector

Magnificus i Regentsens Høresal holdt en latinsk Tale, hvis Formaal var: at vise, hvilke Grunde der kunde være til at befrygte et nyt Barbarie blandt Europas Folk. Programmet til denne Solennitet, forfattet af S. T. Hr. Professor Thorlacius, afhandlede et Middel, som, blandt mange andre, de gamle Romere benyttede sig af, til at opvække og vedligeholde Medborgeres Mod under truende Farer, nemlig det saakaldte hellige Foraars Indvielse.

Committeen for frivillige Bidrag til Opmuntring for de Norske Krigere og til Understøttelse for disses Enker og Børn har besluttet, efterhaanden at kundgjøre det væsentligste af alt hvad den foretager, til Efterretning for de ædelmodige og patriotiske Medborgere, som medvirke til at styrke de brave Nordmænds Mod og afhjelpe deres Efterladtes Trang. Som en Følge af denne Beslutning lader Committeen først herved trykke sin allerunderdanigste Forestilling til Kongen, angaaende bemeldte Gjenstand, tilligemed Hs. Majestæts allernaadigste Svar og Committeens derefter gjorte Indberetning. Disse lyde saaledes:

Til Kongen!

Efter Anmodning af flere gode Borgere og Fædrenelandets Venner have vi Undertegnede paataget os at indsamle og imodtage frivillige Bidrag til Understøttelse for vore Norske Brødre, som nu kjæmpe imod Deres Majestæts og Landets Fiender.

Vi bede allerunderdanigst om Tilladelse til at nedlægge de Summer, som dertil ydes, for Deres Majestæts Fødder, paa det at samme, efter Deres Majestæts allerhøieste Befalinger til Krigshærens Anførere og de civile Øvrigheder, kunde vorde forholdsmæssigen uddeelte:

a) til de ved ærefulde Saar lemlæstede Krigsmænd;
b) til de Faldnes Enker og faderløse Børn;
c) til de ved fiendtlige Plyndringer ødelagde Familier,
d) og til Forfriskninger for dem, der stride for Kongen og Fødelandet.

Overbeviste om, at Deres Majestæt vil allernaadigst finde disse Gjenstande værdige for Deres landsfaderlige Omhu, tør vi vente, at De ville give disse Understøttelser deres sande Værd, ved at lade dem tildele de Vedkommende umiddelbar fra Deres Haand.

I Henseende til Forfriskninger for Armeen, troe vi det vilde være meest hensigtsmæssigt, hvad enten de opsendes fra Dannemark eller de tilveiebringes ved Indkjøb i Norge, at de betroes til den eller de commanderende Generalers Disposition, og at Kjøbmand John Collett, der har udmærket sig ved at forsyne adskillige Corps med deslige Levnetsmidler, blev committeret til at forestaae Indkjøbene og at imodtage det, der kan skikkes til Norge fra Provindserne.

Men, allernaadigste Konge! vi have endnu en Bøn at frembære, denne er: at Deres Majestæt vilde af Sin Casse strax forskyde en Sum af 20,000 Rdlr. og allernaadigst befale disse uddeelte, til at afhjelpe det første Øieblliks Trang. Den herlige Almeenaand, som Hengivenhed for Deres Majestæt og Fædrenelandet opflammer i hvert Bryst, er os Borgen for, at vi inden meget kort Tid skulle vorde satte i Stand til at erstatte dette Forskud. Kjøbenhavn, d. 2 Junii 1808.

Allerunderdanigst

Kaas. Colbiørnsen. N. Tønder Lund. Treschow. Sverdrup. Saabye. Erichsen. Duntzfeldt. Prætorius.

Med særdeles Landsfaderlig Velbehag have Vi allernaadigst erfaret, hvorledes I have forenet Eder til den ædle Hensigt, at samle og modtage frivillige patriotiske Bidrag, til Forfriskninger for Vore brave Norske Krigsmænd; til Understøttelse for deres Enker og Børn, som falde i den hæderfulde Kamp for Fødelandet; til Vederqvægelse for dem, som i samme vinde ærefulde Saar, og til Opreisning for dem, som ødelægges ved den rovlystne Fiendes Plyndringer. I det Vi med sand Tilfredshed erkjende den roesværdige Almeenaand, der paa første Opfordring villigen yder rundelige Bidrag til saa velgjørende Øiemed, saa have Vi og med Glæde opfyldt Eders allerunderdanigste Forlangende om at 20,000 Rdlr. strax foreløbigen maatte anvises af Vor Norske Casse; hvorom Vi allernaadigst have tillagt Vor Finants-Collegium den fornødne Befaling. Vi have derhos troet, ikke bedre at kunne fyldestgjøre Eders Ønske om disse Bidrags Anvendelse, end ved at overdrage samme til Hs. Durchlauchtighed Prinds Christian til Slesvig-Holsteen, som Vi desangaaende allernaadigst have tilkjendegivet det Fornødne. Befalende Eder Gud. Givet i Vort Hovedqvarteer i Kjøbenhavn, den 4de Junii 1808.

Frederik R.

Til

Os Elskelige Kammerherre Cancellie-Præsident Kaas, Conferentsraad Colbiørnsen, Etatsraad Tønder Lund, Professor Treschow og Professor Sverdrup, tilligemed Grosserer-Societetets Formænd og Ældste.

Allerunderdanigst Indberetning:

Den Naade, med hvilken Deres Majestæt har værdiget at bønhøre vor allerunderdanigste Ansøgning af 2den dennes, gjør os det til en behagelig Pligt, i dybeste Underdanighed at indberette:

1) At vi i Afdrag paa de af Deres Majestæts Kasse forskudte 20,000 Rdlr., have i Dag betalt i Zahl-Kassen her 13,200 Rdlr.
2) At der desforuden under 28 Maji sidstl. er blevet sendt til John Collett i Christiania 3207 Rdlr. af det Bidrag, som Formanden og de Ældste for Grosserer-Societetet havde indsamlet, for at anvendes til Forfriskninger for Deres Majestæts norske Krigsmænd.
3) At vi have føiet Anstalt til at indkjøbe og fra Jylland opsende Fedevare (Smør, Ost og Flesk) til Hs. Durchlauchtigheds, den commanderende Generals, Raadighed og Fordeling til Tropperne.

Vi indstille allerunderdanigst, om det maatte allernaadigst behage Deres Majestæt at underrette Hans Durchlauchtighed om det, som indeholdes i 2den Post, og vi skulle ikke efterlade, i dette samme Øiemerke, til sine Tider, allerunderdanigst at melde for Deres Majestæt

hvad der efterhaanden vorder opsendt af det, der nævnes i 3die Post.

Kjøbenhavn, i Committeen for frivillige Bidrag, til Opmuntring for de Norske Krigere, og til Understøttelse for disses Enker og Børn, d. 18de Jun. 1808.
Kaas. Colbiørnsen. Tonder Lund. Treschow.
Sverdrup. Saabye. Erichsen. Duntzfeldt. Prætorius.

Til Committeen for frivillige Bidrag, til Opmuntring for de Norske Krigere og til Understøttelse for deres Enker og Børn, ere indkomne følgende Subscriptioner: Borup Sogn, i Sjælland, ved dets Præst Hr. Smith 116 Rd. deraf: Major Neergaard til Svendstrup 100 Rd. Præsten Hr. Smith 10 Rd. — Beyer, Procurator 20 Rd. Brønlund, Procurator 25 Rd. Brasch, Copiist 5 Rdlr. Back, Copiist 5 Rd. Bierring, Procurator 25 Rd. Colbiørnsen, Bogholder 50 Rd. Delbanco, Procurator 8 Rd. Dahl, Copiist 5 Rd. Demant, Procurator 10 Rd. Eller, Archivarius 5 Rd. Fabritius & Wewer 200 Rdlr. Friis, Hans 100 Rd. Feilberg, Fuldmægtig 5 Rd. Fugl, Procurator 100 Rd. Forster, Jess 100 Rd. Gleerup, Poul 6 Rd. Gregersen, Procurator 20 Rdlr. Greve og Kildebrynde Menigheder, i Sjælland, ved Præsten Hr. Mellerup 44 Rd. deraf: Præsten Hr. Frantz Daniel Mellerup 10 Rd. Herlufsmagle Sogn, ved dets Præst, Hr. Hammer 143 Rdlr. 10 ß. deraf: Sognefoged Giørtsen 5 Rd. Kammerherinde Retz-Thot 25 Rd. Major Post 24 Rd. Capitain Neergaard 10 Rd. Præsten Hr. Hammer 20 Rd. — Henriques, junior 100 Rd. v. Halle, Rée & Compagnie 200 Rdlr. Hansen, Fuldmægtig 5 Rd. v. Hadeln, Assistent 5 Rd. Hæckscher, Samuel 100 Rd. Hyllested & Gandil 500 Rd. Holstein-Rathlau, Kammerherre og Jægermester 400 Rdlr. Hyllinge og Lundbye Sogne, ved Præsten Hr. Worsøe 79 Rd. 4 ß. deraf: Præsten Hr. Worsøe 20 R. Poul Chrestensen 5 R. — Jürgensen, Bogholder 50 R. Jensen, Skomager 1 R. Jernløse (Søndre) og Søstrup Sogne, ved Præsten Hr. Reingaard 40 Rdlr. 3 Mk. 4 ß., deraf: Kroemand Herman Maxen 5 Rdlr. — Klingberg, Justiceraad og Høiesterets Advocat 100 Rd. Könnemann, Etatsraad 10 Rd. Koefoed, Undercancellist 5 Rd. Kinck, Procurator 50 Rd. Koefoed, Procurator 10 Rd. Knudsen, Procurator 10 Rd. Kirckteen, Procurator 8 Rd. Lous, Admiralinde 30 Rd. Lange, Procurator 15 Rd. Langballe, Procurator 20 Rd. Lerche, Kammerherre 500 Rd. Mortensen, Mads 50 Rd. Noe Chr. & Compagnie 200 Rd. Nannestad, Provst og Sognepræst

i Hoyerup 10 Rd. Nykjøbing Bye, i Sjelland, ved Byefoged Stenum og Præsten Bang 281 Rd. 2 Mk. 8 ß., deraf: Kjøbmand N. K. Schow 20 Rd. Præsten Hr. Bang 12 Rd. Kjøbmand Lars Larsen 12 Rd. Christen Hvass 5 Rd. Peder Larsen Schow 6 Rdlr. C. Bentzen 14 Rdlr. Carl Munthe 25 Rdlr. Jens Madsen 10 Rdlr. J. Gothschalk 5 Rd. Over-Krigskommissair Rist 50 Rd. Consumtions-Inspect. Sletting 10 Rd. Byefoged Stenum 12 Rdlr. Consumtions-Casserer Bagger 8 Rdlr. Skovrider Pedersens Enke 5 Rd. Landinspecteur Aschelund 15 Rd. Chirurg og Postmester Lind 6 Rd. Møller Niels Thomsen 5 Rd. Fuldmægtig Brendholt 5 Rd. Rørvigs Gaard- og Huusmænd 5 Rd. 4 Mk. 8 ß. — Olsen, Forpagter paa Trudsholm 40 Rd. Ourve Sognemænd, ved Præsten Hr. Vorresen 42 Rd. 1 Mk. 14 ß. Petersen, Fuldmægtig 5 Rd. Ponsaing 50 Rd. Rottbøll, Justiceraad og Høiesterets Advocat 100 Rdlr. Sørensen, Chr., Lieutenant 200 Rd. Smith, Procurator 10 Rd. Sarild, Fuldmægtig 10 Rd. Skandsgaard, Portner 10 Rd. Schestedt, Kammerherre og Deputeret 100 Rdlr. og ligesaa meget aarlig saalænge Krigen vedvarer. Treschow, Friderich, Procurator 10 Rd. Veith, F. G. 50 Rd. Wivet, Justitsraad og Høiesterets Advocat 50 Rd. Wallick, W. L. 30 Rd. Wrisberg, Major 50 Rd. Wilse, Procurator 50 Rd. Desuden have efterstaaende ubenævnte Velgjørere ydet følgende Bidrage: H. M. P. 175 Rdlr. Tvende Officiers-Fruer 10 Rdlr.

Capercapitain Nielsen har opbragt et Skib med nogle 100 Tønder Tjære.

Reisende: ankommen: Capitain v. Milstedt og Lieuten. v. Scholten f. Vestindien, Lieuten. Lütken i Søetaten, Lieuten. Gellert, Capit. Eberlin, Lieuten. Schultz, Major v. Holten, Lieuten. Grotschilling, Cancellier. Nyeholm, Kjøbm. Hansen, Pastor Winther.

Udenlandske Efterretninger.

Den store Statsjunta, der skal samles i Bayonne, kommer til at bestaae af 150 Personer af den geistlige, adelige og borgerlige Stand. Blandt de allerede udnævnte Deputerede, findes foruden 20 Præster, adskillige høie Geistlige. De vælges af visse Stæder i Spanien. Ogsaa for de Americanske Stæder udvælges Deputerede. Den 15 Junii skulle de efter en Befaling fra Juntaen indfinde sig i Madrid. Den skal holdes i Bispegaarden, hvor der indrettes en Trone, hvilket lader formode, at Keiseren selv vil overvære den.

Moniteuren siger, at Engellænderne intriguere paa alle muelige Maader hos Maroccanerne; men at Keiser Napoleon har fordret et afgjørende Svar af den Maroccanske Konge, og at denne Første ikke vil være saa ubestandig, at paadrage sig saavel Frankriges som Spaniens Had. Det første Canonskud, han affyrer mod Ceuta, vil han længe komme til at angre.

Til Nancy ventes med det første et Persisk Gesandtskab. Det lader som de Franske ikke have opgivet deres Project, ved Hjelp af Persien at angribe de Engelske Besiddelser i Ostindien.

Breve fra Riga melde den usandsynlige Efterretning, at en stærk Engelsk-Svensk Escadre har opfordret Havnen og Staden Reval, under Trusel af et øieblikligt Bombardement, at overgive alle i Havnen liggende Skibe.

Regjeringstaleren i det Franske Senat har nylig fremsat Grundene for Toscanas Forening med det Franske Rige. De vigtigste ere: at hele Kysten af Middelhavet maa ligge under det store Riges Herredømme. De Lande, hvis Kyster berøre det Adriatiske Hav, ere forenede med Kongeriget Italien: alle de, der strække sig med deres Kyster langs Middelhavet, maa være forenede med det Franske Rige. Der er nærmere fra Livorno til Toulon, end Genua, til Departementerne Corsica, end fra Livorno til Mailand. Nødvendigviis vil stedse Handelen i Middelhavet, hvor meget end Havets Tyranner modsætte sig den, staae under Frankriges Indflydelse. Efter samme Grundsætning, som Genua meget mere forenes med Frankrige end Italien, men ogsaa Livorno forbindes med det. Det saavel ved Middelhavet som det Adriatiske Hav liggende Kongerige Neapel udgjør et eget Rige, men er samme Forbundssystem, samme Politik hengiven. — Havnen Livorno var fra Arilds Tid en Gjenstand for Frankriges Besværinger. Da den tilhørte en af en svag Første regjeret Stat, saa var den kommen under Frankriges Indflydelse, og bleven et Hovedmarked for dets Varer. Ofte maatte Franske Divisioner, uden at man vilde krænke den Toskanske Souverains Neutralitet, begive sig til Livorno, for at confisquere Engelske Varer sammesteds. Saa nødvendige denne Gebetets Krænkelser vare, saa ere de dog altid meget ubehagelige. Da altsaa Livorno ikke kan staae baade under Frankriges og Engellands Indflydelse, saa vorde det Fransk! Tilmed har Livorno og hele Kystlandet af Toskana Matroser, der ere os meget nødvendige til vor Sømagts Forstørrelse. Overalt bygges Skibe og i lige Grad maa Midlerne udvides, at tilveiebringe Mandskabet til deres Besætning. Naar der endog ganske nylig ligesom ved Troldom opsted i Toulon en Escadre; naar vi imod alle Søvæsenskyndiges Formodning kunde finde Middel til at bemande en talrig Escadre, som Admiral Gantheaume har ført med saa megen Duelighed, og med hvilken han ved de kloge Manoeuvres, hvorved han forstod at skuffe Fiendens Planer, har erhvervet sig saa megen Berømmelse, at han har forsynet det af en fiendtlig Expedition truede Corfu, denne Nøgle til det Adriatiske Hav, med Mandskab, Skyts, Krigs- og Mundforraad for flere end to Aar, og saaledes har tilintetgjort de fiendtlige Manoeuvres, vendende tilbage med betydelige Priser, som han har frataget Fienden; naar han kunde byde Stormene Trods og øve sit Mandskab paa tre Maaneders vanskelig Reise: saa have vi disse Fordele for største Delen at takke for Genuas Forening, som tæller mange af sine Sønner blandt denne Escadres gode Matroser. — Til samme Hæder have ogsaa Arnos Sønner Kald. Hs. Maj. har decreteret, at Spezzia skal i Fremtiden være en Krigshavn; adskillige Skibe skulle lægges der paa Stabelen, til de der fornødne Land- og Søbefæstninger er der allerede gjort Planer og inden 2 Aars Forløb skulle 6 To- og Tredækkere være færdige paa deres Værfter. — For ikke at have ved Portene af dette Tøihuus, som skal blive et andet Toulon, en fremmed Forvaltning, er Toskanas Forening bleven en nødvendig Følge. Dette er ligesaa fordeelagtigt for Toskana selv, som hidtil uden Regel og Kraft regjeredes af smaa Førster og var udsat for Barbarernes bestandige Drillerier. Den nærværende Slægt bør ikke regjeres mere efter Luner og Egensindighed. Den trænger til en fast Regel, den trænger til Lovens Herredømme under en Førstes Beskyttelse, der er stor og ophøiet nok over menneskelige Svagheder, for at kunne være ligesaa lidenskabsløs som de; thi den Tid er ikke mere, da man troede, at Folket er skabt for Kongerne, ikke disse for hine. Man kan vel eie Landgodser, Enge, Skove, men man besidder ikke et Kongerige som et Meierie. Disse store Resultater kunne kun finde deres Anvendelse i store Stater.

Tillæg til Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn No 73.

Torsdagen den 23 Junii, 1808.

Den søndenfjelds i Norge commanderende General har under 27de f. M. allerunderdanigst indsendt til Hans Majestæt Kongen en ham tilhændekommen Rapport fra Oberst v. Staffeldt af følgende Indhold: Efterat bemeldte Oberst havde erfaret, at et fiendtligt Jæger-Compagnie skulde ligge fordeelt paa Gaardene Jerpset og Ødegaarden paa Vestmarken, og blot have en liden Vagt detacheret til Gaarden Harstad, beordrede han Capitain v. Jørgensen med det leirdalske lette Infanterie-Compagnie og det aamodtske Skieløber-Compagnie at gaae over Fjeldet fra Spitals Krogen til benævnte Gaarde, for at ophæve disse Qvarterer. Capitainen blev med Commandoet Natten mellem den 23de og 24de f. M. liggende paa Fjeldet, og da en af ham afsendt bekjendt Mand var kommen tilbage med den Efterretning, at det meste af det fiendtlige Compagnie var paa Gaarden Jerpset, men at ikkun en Vagt af 5 Mand var paa Ødegaarden og en noget større Vagt længere tilbage paa Gaarden Harstad, besluttede han at rette sit Angreb allene mod Hovedstyrken paa Jerpset. Han marcherede derpaa saaledes af med sin Commando, at han kunde indtræffe der ved Midnatstid mellem Kl. 12 og 1. Natten imellem den 24de og 25de naaede han Stedet, inddeelte Mandskabet, og paa givet Signal var Gaarden omringet. Ved at nærme sig Huset, skjød de Svenske gjennem Dør og Vinduer, hvorover vore Folk bleve forbittrede og en almindelig og stærk Skyden var uundgaaelig. Den paa Stedet høistcommanderende fiendtlige Officier, en Lieutenant Baron Ulfsparre, tilligemed endeel fiendtlige Soldater, hvis Antal ei nøie kan opgives, men troes at have været omtrent en Snees Mand, bleve skudte og 24 Mand fangne. Desuden erholdtes 25 Stkr. Geværer med Bajonetter og mange Patrontasker og Feldtflasker. En heel Deel Ammunition, som der forefandtes og ei kunde medføres tilbage over Fjeldet, blev gjort ubrugbar. De Fangne ere Regiments-Jægere af Uplands Regiment. Vort Tab ved denne Expedition er een Mand død og 2 saarede af det leirdalske lette Infanterie-Compagnie. Oberst v. Staffeldt anbefaler saavel Capitain v. Jørgensen, der har viist megen Conduite ved denne Expedition, som den hele Commando.

Fremdeles er indberettet, at Søelieutenant Hensler, i Følge Capitain Fabricius's Ordre, afgik den 23de Maji fra Friderikswærn med en Roeflotille, bestaaende af en Chalouppe og 4 Joller, for at attaquere en udenfor værende svensk Fregat, som man siden erfarede at føre Navnet Freya og have 40 Canoner. Kl. 12½ naaede han Svenøer, og da Fregatten samme Tid styrede S. O. med laber Kuling af O. N. O., holdt han ind under samme. Kl. 1½ stillede det af. Lieutenanten roede da strax ud imod Fregatten og attaquerede den Kl. 3¾ over 2 Miil fra Landet. Efterat have skudt nogle faa Skud med de agterste Canoner, buxeredes Bredsiden af Fregatten til, og Lieutenanten ansaae det derfor ei raadeligt at gaae den nærmere end 1500 Skridt. Saaledes vedholdtes med Canonaden indtil Kl. 4½, da Fregatten med laber Kuling af N. V. nødtes at styre fra Land, og Lieutenanten formedelst den lange Afstand fra Landet ei fandt det raadeligt at holde længere ud. Paa vor Side haves hverken Døde eller Saarede. At Fienden har faaet endeel Skade, kan med Rimelighed formodes, siden han gik bort. Commandeur Fisker roser Lieutenant Henslers raske Handling, at gaae en fiendtlig 40 Canons Fregat imøde 2 Miil fra Landet med 5 aabne Baade.

Iøvrigt har Commandeur Fisker den 21de Maji viist sig med sin underhavende Roeflotille ved Indløbet til Strømstad, for at angribe den svenske Flotille. Denne samlede sig, tog en stærk Stilling, men vovede ei at komme ud, endskjønt Commandeuren indbød den formeligen ved at blive henliggende til Kl. 12 om Aftenen.

Endeligen har Lieutenant Rosenstand af Søe-Etaten under 15de d. M. rapporteret: at han den 14de Kl. 4 Eftermiddag lettede med 3 af de under hans Commando staaende og i Kieler Havn stationerede Canonchalouppper og styrede ud af Fjorden Kl. 9, efterat han havde beordret en 4de Chalouppe under Maaneds-Lieutenant

Schmidts Commando at tage Brandvagt for Friderikssorts Fæstning. Faa Minuter efter blev Lieutenant Rosenstand vaer i Øst til Nord, omtrent 2 Mile fra Bulck, en Brig. Han gjorde strax Signal for Slagorden og klar til at entre. Han styrede mod Briggen, der Kl. 12 var gaaet til Ankers, men Nattens Mørke gjorde det umueligt at komme ham nær før det gryede af Dag. Kl. 1½ fik han Briggen at see lidet i Læe, og var han den da saa nær, at han tydelig kunde tælle dens Canoner, hvilke vare 9 i Laget. Deels ved Force af Seil og deels ved Roening tilarbeidede Lieutenanten sig Luven, der ved Vindskiftning om Natten var bleven Briggen til Fordeel. Kl 3 havde Briggen lettet og krydsede op under vore Canonbaade. Kl. 3½ begyndte Fienden at give Ild, der kort derpaa blev besvaret, og efter 2½ Times varm Fægtning tog Fienden Flugten ad Søen til. Tiltagende Kuling og Søgang gjorde det umueligt for Lieutenanten at forfølge ham. Paa Canonchalouppene ere 2 dødelig og 2 haardt saarede. — Lieutenant Rosenstand kan ikke noksom rose Lieutenant Linde (der under Affairen blev saaret) og Maaneds-Lieutenant Jacobsen for deres udviiste gode Conduite, og Officiererne give alle deres Folk det Vidnesbyrd, at de have viist det Mod og den Aandsnærværelse, som udmærker Danske Sømænd. Lieutenant Lindes Chalouppe er blevet lidet ramponeret i Agterspeilet af en Kugle. De øvrige Canon-Chalouppper ere ubeskadigede, men deres Joller ere alle sønderskudte.

Foranførte bliver efter Hs. Majestæts allernaadigste Befaling kundgjort.

Hovedqvarteer Kjøbenhavn, d. 21 Junii 1808.

F. Bülow,
General-Adjutant og Chef for General-Adjutant-Staben.

(Af Riber Avis.) Jydsk Salt opdaget. "To Mænd i Vester Herred, Ringkjøbing Amt, "gaaer en soelklar Dag til Havklitterne at plante "Helme for Sandflugt." "Hvad er det Skarpe "under vore bare Fødder?" sagde den ene til den "anden." — Ved Eftersyn fandtes noget Hvidt liggende paa Jorden som smaae Skjeller, og ved Undersøgelse meget salt af Smag, og smulrende ved Berørelse. Ved en liden Prøve som de tog hjem, fik de et skarp og hvid Salt, som i Kraft ikke giver det Spanske efter. Rygtet fortalte snart Omegnen denne Opdagelse, og Trang — Opdagelsens Moder — drev f. Ex. een Dag 80 Vogne og 200 Mennesker, til Opsamling af Saltstoffet. Behandlingsmaaden er omtrent denne: I tør Veir og soelskin Dag fejes med en Kost Saltsandet sammen, kommes i Sække, kjøres hjem, sættes helst i salt Vand 12 Timer; Lagen tappes ud, koges og Bundsalder — godt Salt, omtrent 1 Skp. af 8 Skpr. Saltsand. Men det besynderligste: at hvor man samlede een Dag kan man faae ligesaameget Anden; kun ikke i Regn og Dug, da er intet at see. — Nogle Tønder Salt er alt præpareret. Distansen hvorpaa Saltstoffet findes kaldes Teppe-Sande, som er bar Sand, staaer under salt Vand om Vinteren, er 2 Miil i Omkreds, ved Nyemindegab. Denne Opdagelse fortjener Opmærksomhed og Undersøgelse, endogsaa flere lignende Steder, paa den med sine Børn — i Trang — moderlig Jord.

Holmelands Degnebolig 10 Junii 1808.

K. Sand, Degn og Skolelærer.

Fridericia d. 17 Junii. I Mandags ankom Capercapit. Niels Beck, førende Skibet Arrestedes, hertil fra Flensborg. Han har nu indtaget fornøden Ammunition, og agter saa hastig Vind og Veir bliver gunstig at gaae Fienden i Møde.

Rendsborg d. 14 Junii. I Gaar ved Solens Nedgang bebudede en Artilleriesalve Aarsdagen af Slaget ved Friedland. I Dag blev Salven gjentagen med Dagbrækningen og derpaa om Formiddagen Kl. 11 begave alle Franske og Danske Generaler og Stabsofficierer sig til Prinds Ponte Corvo, for at complimentere ham. Om Middagen red Hs. Durchlauchtighed, ledsaget af sin Generalstab og de Danske Generaler, der garnisonere her, til Leiren, hvor der holdtes stor Manoeuvre. Dagen endtes med et stort Middagsmaaltid hos Prindsen, hvor de Franske Officierer vare samlede med de Danske Generaler og hvor Keiserens Sundhed blev drukken under en Artillerie-Salve fra Fæstningen og krigersk Musik.

Prindsen af Ponte Corvo er d. 16de d. M. ankommen til sit fortræffelige Landsæde i Flottbeck, ikke langt fra Altona. D. 17de ankom han til Hamborg. Han holdt derpaa Revue over de i Hamborg og Altona værende Tropper.

Reisende: ankommen: Commandeuren for de Spanske Tropper og 8 Spanske Officierer,

Lieuten. Wøldike, Ritmester Fries; — afreist: Lieuten. Schalls, Capit. Hinkeldey, Lieuten. Eeg, Robert Bord, Amerikansk Capit., Robert Bord jun., J. Ferrel, Amerikansk Capit., P. Fix, Prem. Lieut. i K. K. Østerrigsk Tjeneste.

Lissabon d. 21 Maji. Den 16 d. M. vil være for dette Land en historisk mærkværdig Dag. De fornemste Corps i Riget have hos Hertugen af Abrantes anholdt om Tilladelse, at yde ham deres Taknemmelighedsoffer for Keiseren, og bedet Hs. Exc. om at yttre Deres Ønske for Keiseren. Hs. Exc. omgiven af Regjeringsraadets Medlemmer og hans Generalstab har i Gaar Kl. 2 ikke allene modtaget en Deputation fra dette Corps, men endog de Corps selv, der have ønsket i Forening at fremstille sig for ham i hans Pallads. Da disse Corps havde den Ære, i det store Costume og omgivne af Adskilledses-Attributer, at fremføres paa engang for Hs. Excellence, saa tog først Principal Miranda, Patriarchalskirkens Decant, i Geistlighedens Navn Ordet, og sagde, at denne, efter Evangeliets Bogstaver er Øvrigheden underdanig, og glæder sig at see Portugals Skjebne i den store Napoleons Haand, der, som de havde erfaret, vil give dem en Konge, der vil hævde Troens gamle Reenhed. Adelens Talsmand v. Ega, sagde blandt andet, at Adelen ønsker, at Keiseren vil være deres umiddelbare Souverain eller kun optage den i sit Føderativ-System. Magistraturens Ordfører bad Hertugen af Abrantes at anraabe Keiseren om at udkaare en Konge for Portugal, og lovede at bevise ham Troskab, Kjerlighed og Lydighed. Han takkede især Keiseren for den naadige Forsikkring, at Portugal skal blive et selvstændigt Rige, og altsaa ikke skal udslettes af Europas Liste. Hertugen svarede med Værdighed og Mildhed. Han saae, sagde han, under den ny Regjering Tilbagevendelsen af hiin Tid, da Vasco de Gama og Joh. de Castro ved Erobringer og Ludvig Acaicha og Pondal ved Politik hævede Portugal saa overordentlig høit. Underpantet derpaa saae han deri, at Portugiserne forholdt sig stille under de sidste Uroligheder i Spanien. Tilsidst opfordrede han Stænderne endnu engang med Irnto Dastres Estados at forene sig om et Udkast til hiin Adresse.

Madrid, den 30 Maji. Følgende er det Keiserlige Decret, hvorved den store Junta er bleven sammenkaldet: Napoleon, de Franskes Keiser ꝛc. Da Kongen og Prindserne af Huset Spanien have afstaaet til Os deres Ret til Kronen, som deres Tractat af 5 og 10 Maji og de Proclamationer, Juntaen og Conseilet have ladet bekjendtgjøre, udvise, saa have vi besluttet og beslutte følgende: Art. 1. Forsamlingen af Notablerne, som af Kongerigets General-Lieuten. ere sammenkaldte, skulle d. 15 Junii komme sammen i Bayonne. De Deputerede skulle meddeles de Personers Ønsker, Fordringer og Besværinger, hvis Plads de beklæde, saavelsom Fuldmagter til at fastsætte Grundvolden af den ny Constitution der skal regjere Monarkiet. Art. 2. Vor Cousin, Storhertugen af Berg, skal fremdeles beklæde Embedet af Kongerigets General-lieutenant. Art. 3. Ministerne, Statsraadet og Conseilet i Castilien og alle civile, geistlige og militaire Authoriteter ere for saa vidt stadfæstede som det er fornødent. Justitsen skal forvaltes paa samme Maade og i samme Former som hidtil. Art. 4. Conseilet i Castilien overdrages det, at lade nærværende Decret bekjendtgjøre paa alle de Steder, hvor det er fornødent, paa det ingen skal kunne foregive Uvidenhed. Givet i Vort Keis. Slot i Bayonne d. 25 Maji 1808.

Napoleon.

Paris, d. 10 Junii. Den 4 d. M. ventedes Kongen af Neapel til Bayonne; men han var endnu ikke ankommen der. Alle Anstalter vare føiede til hans Modtagelse. — Samme Dag indtraf der et Portugisisk Cavallerie-Regiment. — Slottet Passy, i Nærheden af en af Paris's Barrierer, er bleven kjøbt af Regjeringen, og istandsættes nu, som det hedder, for Dronningen af Hetrurien. — Man haaber endnu, at den gode Forstaaelse imellem Frankrige og de forenede Stater fremdeles vil vedblive, uagtet man i Engelland er af modsat Mening. — Nantes's Mairie har opfordret alle Konstnere, at understøtte Stadens Øvrighed med deres Talenter, for at modtage Souverainen paa en værdig Maade. — Journalen: Europas Coureer, har lagt 3 Dage under Segl. Den blev aftaget igjen, da det officielle Blad havde bekjendtgjort adskillige Italienske Landes Indlemmelse enten i Frankrige eller Italien. Hiin Journal havde meddeelt denne Efterretning tidligere. — Man ventede i Gaar, at

de 4 Vogne med Foræringer fra Keiser Alexander til Keiser Napoleon skulle ankomme. — Statsraadet og General-Administrationen i Toscana har under 28 Maji udstedt et Forbud mod Engelske Varers Tilstedelse, hvis 2den Artikel blandt andet siger: "de neutrale Skibe, som tilstedes Adgang til Toskanske Havne, maa være forsynede med en Fransk Consuls Certificat, liig den som den 4 Art. i Decretet af 25 Novbr. 1807 om Tilstedelsen i Franske Havne forlanger." — I Journal de Paris anføres, at man ved Antibes har fundet et Fad med Lapper af Uld og Bomuld, om hvilke man troer, at de ere forsynede med smitsom Materie, og at Fienden har villet gjøre Forsøg paa at indføre Pest i Frankrige. Det er derfor blevet alle Kystbeboere befalet, ikke at røre ved noget af det, de maatte finde ved Strandkanten. — Det hedder, at Palais Royal skal sælges, og Kiøberen forpligtes til, paa sin Bekostning at opføre de Colonner, der slutte Haugen. — D. 31 Maji er ankommen en Americansk Brig med 17 Passagerer og deriblandt en vis Hr. Backer, som overbragte Depecher for den Nord-Americanske Gesandt ved det Franske Hof. Dette Skib skal gaae til Engelland for ogsaa at overbringe den Americanske Minister ved det Engelske Hof Depecher. — Udførslen af Chinabark er bleven forbuden. — Siden den Østerrigske Gen. St. Vincents Ophold her ankomme hyppige Courerer med Depecher. Man troer han er her i vigtige Anliggender.

Senatus-Consultet angaaende Toskanas Forening med Frankrige, fastsætter, at de Toskanske Stater skulle bestaae af Arno-Dep., Middelhavets-Dep. og Ombrone-Dep.

I Følge en Keiserlig Beslutning skal i Fremtiden ikke bygges mere Krigesskibe i Genua, men Golfo della Speczia, 6 Mile Ø. for Genua, skal indrettes til en Krigshavn.

Alle Klosterne i Toskana skulle forenes. Deres Beboere skulle ikke fordrives, men i større Antal forenes i forskjellige Klostere, hvor de kunne leve efter deres Regler og nyde en aarlig Pension.

Fra Donau meldes under d. 6 Junii, at talrige Franske Tropper forsamle sig ved de Russiske Grændser.

Uagtet Vaabenstilstanden imellem Rusland og Porten endnu bestandig vedvarer, er der dog givet Befaling virksomt at fortsætte Rustningerne i alle Pladsene langs med de Ægæiske, Joniske og Adriatiske Kyster. — Capitain Paschaens Flaade ligger seilfærdig i Canalen ved Constantinopel.

De Franske Tropper have nu alle forladt Kysterne ved Rostok og Havnene og Kysterne besættes nu af dets egne Tropper. Der er føiet de strængeste Anstalter mod alt Samqvem med Engelland og Sverrig. Endnu nogle flere Puncter langs med Kysterne ere blevne besatte.

I Egnen af Wismar havde man første Pintsedag et skrækkeligt Hagelveir. Hvert Hagel veiede $\frac{1}{4}$ Pd. og mange Creature bleve dræbte.

I Wien holdtes d. 14de en stor Statsconference. Der afgaaer og kommer i denne Tid idelig Courerer fra de første Europæiske Hoffer, og Ting af Vigtighed ere paa Bane.

Til den Portugisiske Deputation i Bayonne sagde den Franske Keiser blandt andet, at han i Fremtiden ikke vil taale nogen Engelsk Colonie paa Fastlandet.

For at ophjelpe Silkeavlen i Østerrige har en Patriot, Grev Genicero, paa egen Bekostning ladet bringe 40tusinde Morbærtræer fra det Italienske Tyrol til sit Grevskab Jeutendorf, taget Folket i Tjeneste, der forstaaer Omgangsmaaden med Silkeorme, og lader opføre de til Silkeavlen fornødne Bygninger. Hver Familie af hans Undersaatter forærer han et Antal Morbærtræer og Silkeorme, og lader den frit underviise i Silkeavlens Behandling, og uddeler Videnskabeligheds-Medaillens Præmie i Penge. Ved betydelige Planteskoler af Morbærtræer har han sørget for, at der, fra næste Høst af, aarlig uddeles 10tusinde treaars Morbærstammer blandt de østerrigske Landmænd, saaledes at hver Familie faaer 20 Stykker. Titusinde andre unge Morbærtræer skulle hver Høst uddeles i store Partier. Greven ønsker, at andre Godseiere ligeledes maatte anlægge Træskoler. Naar saadanne Godseiere vil eller flere af deres Undersaatter tage til Jeutendorf, saa skulle de faae fri Bolig og uden Betaling underviises i alt hvad der hører til Silkeavlen.

Videnskabernes-Academie i München har optaget de tre Kielske Professorer Hegewisch, Reinhold og Pfaff til Medlemmer, de to første til ordentlige udenlandske i den historiske og philosophiske Classe, og den sidste til correspondererende Medlem i den mathematiske. Diplomerne ere allerede blevne dem tilsendte.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 74.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 25 Junii, 1808.

Om Krig og Krigsstand.

(Fortsat.)

Ligesaa velgjørende Følgerne af Korstogene vare, saa velgjørende vare ogsaa Følgerne af alle de store Krige, der truede Europa med Ødelæggelse. Paa en mørk Morgen fulgte sædvanlig den skjønneste Middag; paa de rygende Ruiner af hærjede Stæder fremblomstrede med Tiden Cultur, Oplysning og Menneskeheld. Saalænge vi altsaa betragte Krigen med stadigt Hensyn til det Hele, saa ville vi umuelig kunne ansee den for et Onde. Vi finde den nødvendig saalænge Menneskene ere Mennesker, saalænge som udvortes Stød af og til maae vække dem fra et Slags Uvirksomhed, de af Naturen synes tilbøielige til. Lad end være at de herligste Lande ødelægges, og mange tusinde gjøres ulykkelige; Virksomheden erstatter snart igjen den tabte Kraft; den af Beboere alt for betyngede Jord faaer saa at sige Tid til at ligge brak, og hvorfor skulde Lande og Riger ikke ligesaa godt trænge til Hvile som Ageren og Træet? Bærer da Frugttræet hvert Aar? Maa det ikke have Tid til at samle ny Kræfter? Det er ikke anderledes med hele Stater. De maa synke naar de begynde at bugne af Cultur. Man kan sammenligne Verden med en Række af Agere, hvoraf den ene bestandig maa hvile medens den anden dyrkes. Saaledes ligger det fordum saa blomstrende Illyrien nu øde, og beboes af Barbarer, medens fordum øde og af Barbarer beboede Stæder nu ere Middelpuncten for Europas Cultur og Oplysning. Men vi forbauses over at see Athenen og Persepolis i Gruus, uden at betænke, at det maatte saa være, dersom de gamle barbariske Galliers Rige skulde blive de nyere Tiders Rom. Dette evige Skifte mellem Cultur og Barbarie er een med de fineste Led sammenføiet Kjæde, hvis egentlige Sammensætning er en Gaade for Mennesket.

Betragte vi Krigen fra den physiske Side, saa er den heller ikke i egentlig Forstand saa stort et Onde, som den ved første Diekast synes. Det er skrækkeligt at see en Valplads fuld med Krigere, dræbte eller saarede i deres kraftfuldeste Alder.

Men hvorfor forekommer det os saa rædsomt? Fordi Elendigheden ligger her samlet paa een Plet, og fordi vi her see tusinde lide, istedet for at vi ellers kun pleie at see nogle enkelte, kort, fordi vi her see hvad vi ellers kun pleie at høre omtale. Men dersom disse tusinde laae adspredte i Sygehuse og vaandede sig under de smerteligste Sygdomme, vilde vi langtfra ikke finde det saa skrækkeligt. Vi vilde ansee det for en ganske naturlig Begivenhed. Det er altsaa kun Synet af det Onde, og den samlede Mængde af de Lidende, der forestiller os det saa rædsomt. Men der forløber ingen Dag, at der i et stort Rige jo lider langt flere paa Sygesengen, end i det blodigste Feldtslag paa Valpladsen, uden at det rører os saa meget. Vi føle det ikke, fordi vi ikke see det Onde samlet. — Hvad er desuden Maalet for Menneskets Levealder? Halvfjersindstyve Aar. I Gjennemsnit havde maaskee altsaa alle hine Faldne om tredive Aar været Støv, i hvilken Stand de end havde levet. Og hvor mange Gange er man i saadan en Række af Aar ikke udsat for Sygdomme, Lidelser og Døden? Om ti Aar havde Sygdomme og naturlige Svagheder maaskee bortrevet det halve Antal af dem, hvis Tab vi nu begræde. — At falde i Kampen, især for sit Fædreneland, er dernæst den lykkeligste Død. Man forlader Verden i Opfyldelsen af sin Pligt, og i sin fulde Legemskraft; man pines ikke langsomt ihjel af en haardnakket Sygdom, vankundige Læger og væmmelige Lægemidler. Man gaaer Døden kjekt i Møde, fordi man er beredt paa dens Komme. — At faae et Legemsmeen eller miste et Lem er rigtig nok en ulykkelig Omstændighed. Men hvilke herlige Erindringer nærer ikke tillige et saadant Meen hos den sande fortjente Kriger? Er det ikke det skjønneste Hæderstegn, han kan vinde? Minder det ikke hans Medborgere bestandig om hvad han har vovet, hvad han har lidt for sit Land? Er det ham ikke en bestandig Opfordring til at prise Forsynet for hans Redning? Hvilken sand Fædrenelandsven ærer ikke den kjekke Krigers Saar og gjør sig en sød Pligt af, at gyde lindrende Balsom deri? Lønnes nogen Lidelse med ædlere Følelser end den man lider for sit Fædreneland?

Men fordi Krig i det Hele betragtet, uden Hensyn til enkelte Nationer, snarere kan ansees for et Gode end et Onde, maae man ikke antage, at enhver Krig, som en Kulikhan eller anden Despot fører, for at tilfredsstille sin umættelige, barbariske Herskesyge, er et Gode, eller at han ikke fortjener Menneskehedens Forbandelse fordi de Ulykker, han stifter, det Blod, han udgyder, kaldes uundgaaelige Følger af Krig. Lad end være at hans Udaad med Tiden leder til velgjørende Virkninger, saa ophører han ikke destomindre at være et Uhyre. Man dræber ligefuldt den giftige Skorpion, uagtet dens hele Art er nødvendig i Skabningernes Række.

En Erobrer er, fra hvilken Side man end betragter ham, med hvilken Skaansomhed man end bedømmer ham, et Uhyre, en Svøbe for hans Samtidige, en Afsky for hans Efterkommere. Lad Hykleriet længe nok lovprise hine blodtørstige Tyranner, Alexander, Carl den Store eller Tamerlan, — som higede efter at tilrive sig andres retmæssige Eiendomme og undergrave fredelige Staters Lykke; lad dem kue alt, rane alt, tilintetgjøre alt, som er deres Planer i Veien; een Eiendom besid-

der Mennesket, som end ikke den vældigste Despot kan berøve ham, og denne Eiendom er hans Mening, hiin lønlig, usynlig, skudfri Dommer, der troner i hans Bryst, og som trodser Canon- og Musketkugler. Denne Dommer, ophøiet over al jordisk Magt, vil afskye og forbande enhver Blodmand i Purpur, der behandler Nationer som Slagtequæg, Stater som Fjerbolde, og den menneskelige Aand som et umyndigt Barn.

En offentlig Taler har nylig ved at skildre os Handelsaandens skadelige Indflydelse paa Videnskaberne og hele Menneskeslægtens Cultur, sagt os, at endog Erobreren gjorde sig langt mere fortjent af Menneskeheden end denne Aand. Men hvor afskyelig Handelsaanden er, naar den ganske bemægtiger sig et Folk, stifter den dog aldrig den Ulykke, som Erobreren. Det er ikke saa meget Engellands Handelsaand som dets Erobringssyge, der har forledet dets Regjering til at begaae saa mange sorte Handlinger. Handelsaanden kan undertrykke Videnskaberne, hvilket den imidlertid ikke har gjort i Engelland; avle Overdaadighed og Hovmod, hvilket de nyere Tider opvise Exempler nok paa; men den kan ikke saaledes som Erobringssygen smede Menneskeslægten i Lænker, foregaae Verden med offentlige Exempler paa uhørte Grusomheder og Misgjerninger, som hyldes af Lovene, kort, den kan ikke saaledes undergrave og omstyrte de første Grundstøtter til Borgerheld, Menneskelighed og Moralitet.

(Fortsættes.)

(Indsendt.)

Om de 3de, nu ledige, Sognekalde: Frosten, Stadsbygden og Aafjorden, leveres herved følgende Efterretninger. — Frostens Præstegjeld ligger henimod 2 Mile, i Nordost, fra Throndhjem og bestaaer af 3 Sogne, hvilke 1774 havde 177 Gaarde foruden 103 Huusmændspladse; samme Aar var og Sognepræstens Korntiende 140 Tønder. 1ste Februar 1801 var Folketallet i Frostens Præstegjeld 2395. — Indbyggerne ere berømte for deres Sædelighed, Arbeidsomhed og Vindskibelighed; de ere bekjendte for at udvide sine Fordele paa alle muelige Maader; de drive Fiskerie med Flid og betydelig Fordeel, baade ude ved Havsiden efter Sild og Torsk, saaog Hjemme under Frostens Land efter Smaatorsk, Hyse og Smaasei, som man fører fersk til Throndhjem og der sælger, tidhen føres og en stor Mængde Melk samt Æg, som skaffer Frostens Bonde en daglig Fortjeneste. Den største Fortjeneste har han dog af sine Kirsebær-Haver som næsten hver Bonde, ja! enhver Huusmand ved sin Gaard har tillagt sig. Her forarbeides Lærreder, Stoffer og Vadmeler. Af Humle avles og en temmelig Deel. Præstegjeldet har gode Skove, især af Gran og Birk. Den i disse Blade, ved lignende Leiligheder, paaberaabte Throndhjemske Reformatz, forfattet 1589, melder at Frostens Præstegjeld, hvorunder Lervikens Sognekald dengang henhørte, har 16 Spands og 1 Mks. Mensalgods. Tiender: 41 Tønder Byg, 78 Tønder Havre og 2½ Vaag Ost; at paa Præstegaarden, Mo kaldet, saaedes 6 Tdr. Byg, 20 Tdr. Havre og 1 Vaag Rug; at der dengang foredes paa Præstegaarden: 16 Stkr. Køer og 3 Heste. Præstegjeldets Bønder var da 117. I dette Præstegjeld ligger Den Tautern, i vore Historier navnkundig, fornemmelig af det Munkekloster, som der tilforn har staaet og som er stiftet 1207 af en Sværm Bernhardiner-Munke fra Lysekloster, i Ous Præstegjeld, 3½ Mile Sønden for Bergen; efter Reformationen blev benævnte yndige Ø tillagt Leensherrerne i Throndhjem. Paa Frosten, paa Gaarden Over-Hokstad, har det i Historien bekjendte Frosto-Thing været holdet; det var et almindeligt Over-Thing for hele Throndelagen. — Stadsbygdens Præstegjeld tager

allerede 2 Mile fra Throndhjem Begyndelse; det ligger behageligt paa begge Sider af Throndhjems Fjord. Annex-Sognet Ritsen er dobbelt saa stort og folkerigt som Stadsbygdens Hovedsogn. Indbyggerne drive meest paa Fiskerie, især Torsk- og Sejfiskerier, som de søge 9 à 10 Mile fra deres Hjem. Sildfiskerie søge de i Bjugnen; Præstegjeldets Laxefiskerier ere overmaade betydelige. Havre og Byg er den meste Sæd her saaes. Hvede, af Nogle her saaet, lykkes ret vel. Paa Præstegaarden, som skylder $3\frac{1}{2}$ Spand, saaes 30 Tønder, meest Havre og Byg, og holdes der 24 Melkekøer; dens betydelige Skovstrækninger ere udhugne og ødelagte ved Henrik Bull, som her var Sognepræst fra 1665 til 1689. — 1ste Februar 1801 var Stadsbygdens Folketal 3178. Aar 1666 var Mensalgodset $1\frac{1}{2}$ Spand og 1 Øre, Tienderne: 70 Tønder Korn, $3\frac{1}{2}$ Vaag Ost og $3\frac{1}{2}$ Vog Lax; 1 Skjeppe Korn ydes, som Offertold, af hver Gaardmand, hvis Tal da var 227. Paa Præstegaarden saaedes allerede den Gang 15 Tønder Korn, og foredes 20 Køer. — I Stadsbygdens Præstegjeld ligger det berømte deilige Herresæde Rejnsklostergaard, hvor det gamle Nonnekloster, Rejnskloster kaldet, har staaet; det er stiftet 1220, thi det nævnes hos Snorro Sturleson ved Aar 1222, at have havt en Abbedisse. Den forrige Aar døde Eier Justitsraad Henrik Horneman, en lærd, meget berømt og vittig, Mand, har været den herværende talrige Almue et lysende Exempel i Agerdyrkning; han har anvendt store Bekostninger paa Rydning, Grøfter og nyt Agerland at optage. Samme overmaade nyttige og virksomme Mand har her med anseelig Bekostning anlagt et Teglbrænderie til Muur- og Tagsteen at virke; Værket er nu blevet bragt til stor Fuldkommenhed. — Aafjorden er en lang, smal, Fjordstrækning og ligger 10 Mile fra Throndhjem, har 2de Sogne: Aa og Jøssund, hvilket ligger 2 Mile fra Hovedkirken; paa Præstegaarden, kaldet Aa, saaes nu 15 Tdr. og indavles 80. Bønderne drive Fiskerie, som skaffer store Fordele, de nære sig og af Jordbrug og Skovhugst; de bygge Jægte (Jagte, som man saa ofte læser, er en Læse- og Trykfeil, som herved rettes), Bomseilere og Baade af allehaande Navne og Størrelser. Ogsaa her ere betydelige Laxefiskerier; i Stor-Elven er det ikke sjelden at man har fanget, paa een Gang, 5 til 600 store og fede Lax. — Ved sidste Folketælling befandtes, i Aafjordens Præstegjeld, at være 1480. 1666 var i Følge den nævnte Reformatz og et Udtog af en Jordbog ved Bispearkivet i Throndhjem af Aar 1654 Mensalgodset i Aafjorden 11 Spand, 1 Øre og 12 Mk., Deel i Laxefiskerie der paa Stedet; 26 Rdlr. aarlig af Kirkernes Beholdning; 1 Skjeppe Korn af hver Gaardmand, hvis Tal i begge Sogne da var 135. Tienderne: 25 Tønder Havre, $1\frac{1}{2}$ Tønde Byg, og 6 Vaag Fisk. Paa Aa Præstegaard foredes 20 Køer, 2 Heste og 12 Smaaefæe. — Af Provst Hans Arentz's Beskrivelse over Stavanger Amt i Norge, 1ste Deel, Khavn 1779, Side 18, sees: at Almuen i Ryfylke Provsties 6 Præstegjeld "ingen Offerskjeppe efter Loven yder." Almuen over hele Throndhjems Stift betaler den med Velvillighed til deres Sognepræster.

J — — t.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Agent Duntzfeld & Comp. lade i Thisted i Jylland d. 29 Junii bortsælge ved Auction 331 Fustagier Java Caffe, veiende 45,145 Pd., og 39 Sække dito, veiende 3,718 Pd.

Kirkeraad Geyser, Professor i Theologien ved Kiels Universitet, er afgaaet ved Døden den 15de i d. M. Universitetet taber i ham en Mand, der i mange Aar havde gavnet ved sin Lærdom og ved utrættelig Virksomhed i sit Kald.

Reisende, som i disse Dage ere ankomne fra Provindserne, ere alle enige i, at de langs med hele Veien have seet Sæden staae saa fortreffelig, at man kan gjøre sig sikkert Haab om en rig Høst.

De grønne Erter, som for faa Dage siden betaltes her i Staden med 15 Mk. Skjeppen, kjøbes nu allerede for 5 Mk., og formodentlig vil Prisen snart blive endnu lavere.

I Aar faae vi her i Sjælland kun saare lidt Frugt. Ormene have fortæret den største Deel af Blomsterne i de to sidste tørre Maaneder.

Capitain Wood paa den erobrede Engelske Orlogsbrig Turbulent og Lieutenant Anderson ere i disse Dage udleverede og sendte til det Engelske Admiralskib.

I Onsdags Eftermiddag Kl. imellem 4 og 5 opkom en pludselig Ild i en af Udflyttergaardene paa Hjortespring. Den greb om sig med saa

skrækkelig Hæftighed, at Gaarden inden en halv Time laae i Aske. Folkene vare paa Marken for at skjære Tørv, saa at lidet eller intet er bleven reddet. Nogle faa Kreature skal være indebrændt. Ildens Aarsag veed man endnu ikke.

De Spanske Tropper, der ere ankomne i Sjælland, holde deres Andagt paa fri Mark og under aaben Himmel. Præsten staaer midt i Kredsen, med et Slags Slør hyllet om Hovedet. Tilskuerne, endog af anden Troesbekjendelse, maa under hele Gudstjenesten staae med Hatten i Haanden.

No. 24 af Budstikken melder, at der er indløben sikkre Efterretninger om, at Fienden er brudt op fra sine Forskandsninger og Positioner ved Lier og i Egnen af Vinger, og rykker tilbage, at der i Øieblikket blev udsendt Patrouiller og et Detachement for at ledsage ham, og at Hr. Kammerherre og Oberste v. Staffeldt stod i Begreb med at følge med den hele Brigade.

I Kjøbenhavn vil man vide, at Russerne ere gaaede over den Finske Bugt, og have allerede gjort gode Fremskridt i det egentlige Sverrig.

Øerne Romsøe og Sprogøe ere af unsigelig Nytte for Fienderne, især den første, som er størst og rig paa Vand. De have der en Mængde Creature og daglig gaae Barcasser og Folk til og fra. Der er saa levende en Færsel, som om det var en Søstad. Man vil vide, at de have der et Lazareth. Her er ogsaa en sikker Rhed.

Ved en Cancellie-Placat af 16 Junii forbydes for Eftertiden al Sandgravning paa Badestederne ved Kjøbenhavns Tømmerpladse og ved Citadellet Frederikshavn, hvor der, efter Magistratens Foranstaltning, nedsættes Pæle eller Mærker.

Ved en Cancellie-Placat af 22 Junii er det, for at forebygge, at Indvaanerne i Kjøbenhavn og de øvrige Kjøbstæder i Dannemark, under de nuværende Omstændigheder skulle mangle Kjød, bleven bevilget, at enhver Landboer maa til Axeltorvene i Kjøbenhavn saavelsom i de øvrige Kjøbstæder, indføre baade fersk og saltet Flesk og Kjød af alt Slags (Hestekjød for det første allene undtaget) og der bortsælge saavel i store som smaa Partier.

Under d. 16de d. M. er udnævnt en Commission for at afhjelpe Mangelen paa flere af Livets Nødvendigheder, som Island under nærværende Krig vil være udsat for.

Reisende: ankommen: 1 Spansk Commandeersergeant og 2 dito Underofficierer; — afreist: Kammerherre Kaas Lehn, Kammerraad Kornemann, Generalqvarteermester du Plat.

Trykfeil i forrige No. Side 1156. Lin. 17. var ikke en Følge af denne hans Lærdom, uendelige Kraftgenie, læs: var ikke en Følge af denne hans Lærdom, men uendelige Kraftgenie rc.

Udenlandske Efterretninger.

Den hidtil værende Spanske Charge d'Affaires Prindsen af Mastareno, har gjort sin Opvartning hos den Kgl. Spanske Familie i Fontainebleau.

Ved den store Statsdeputation, som d. 20de Maji havde Audience hos Hertugen af Abrantes, sagde Adelens Ordfører, Greve v. Ega, blandt andet: Portugal har ikke glemt, at det allerede har Frankrige at takke for Konger. Prinds Heinrich, af Herkomst en Franskmand, var Stammefader til 12 værdige Konger. Vi misunde Italien den Ære, at behersk es af Napoleon den Store. Stolte vilde vi være af, at tælles blandt hans trofaste Undersaattere rc.

Saalænge Keiser Napoleon er fraværende foretages intet i Henseende til det Keiserlige Universitets Indretning i Paris. Stormesteren, Hr. Fontanes, er vel udnævnt, men endnu ikke sat i Virksomhed, og Statsraad Fourcroy besørger endnu bestandig udelukkende den offentlige Undervisnings hele Departement. Men i næste Efteraar skal Grundstatuterne for dette Universitet virkelig sættes i Udøvelse.

En Galeislave i Brest, navnlig Chollier, har præget falske 5 Fr. Baade han og hans Opsynsmand, der leverede ham Materialier dertil, er bleven dømt fra Livet. En anden Slavefoged, der har bragt nogle af disse Penge i Omløb, er dømt til 15 Aars Fængsel og til at brændemærkes.

Engellænderne krydse endnu bestandig ved Mundingen af Loire, og søge at opsnappe alle Skibe. De fleste af disse løbe, naar de see Faren er stor, paa Grund, og Besætningen tager da Flugten. Engellænderne troe da at være visse paa deres Fangst; men de Keis. Toldbetjenter ile da til, og fordrive strax Fienden.

I Mailand gjøre Jøderne store Fremskridt med Tidens Aand, især forbedre de Børneopdragelsen. I Reggio har Rabbineren Coen oprettet en Opdragelsesanstalt, som i den Mailandske Coureer omtales meget fordeelagtig.

Petersborg d. 1 Junii. Keiseren reiser i disse Dage til Finland, for at tage denne Provinds i Diesyn. — Den Svenske Ambassadeur, Baron v. Stedink, befinder sig med sin Familie endnu i Reval, hvor den Fregat, der skulde føre ham til Sverrig endnu ikke er ankommen. — Den Østerrigske Legationsraad, Baron v. Binder, er ankommen her. — Hoftidenden indeholder Fortsættelser af Efterretningerne om Krigsoptrinene i Finland, under Gener. Buxhøvden, fra d. 21 til 31 Martii. I Warkhuus forefandtes 87 Canoner og Falkonetter, en anseelig Mængde Kartætscher og andet Skyts. Paa Alands-Øerne lykkedes det Oberst Wentsch, at bringe Indbyggerne til Lydighed mod Russerne, uagtet den Svenske Regjering havde udstædt Proclamationer, hvori de opfordredes til at gribe til Vaaben. D. 25 Martii havde Fienden besat Landsbyen Sambe. Russiske Soldater vare, efter en haardnakket Modstand, saa forbittrede, at de banede sig med Bajonnetten Veien igjennem Byen. I Staden Jacobstad fandtes paa Coffardieskibe 19 Canoner af liden Caliber, men Magazinerne vare ved Russernes Ankomst allerede udplyndrede. I Fæstningen Longørn, som ansaaes for uovervindelig, fordi den forsvaredes af de andre Fæstninger, erobredes 62 Canoner, og 1000 Canonkugler af forskjellig Caliber. I Helsingfors fandtes 87 Canoner, 621 Patroner af forskjellig Caliber og 2000 tolvpundige Canonkugler. I Fæstningen Øster-Lilla-Swarto fandtes 63 Canoner og Mørsere, 568 Patroner af forskjellig Caliber, 24000 Canonkugler og 5890 Bomber. I alle de 4 Fæstninger, der gaves til Underpant ved Sveaborgs Capitulation, forefandtes 209 Stykker. Efterat de vare tagne i Besiddelse, blev den Svenske Besætning i Sveaborg, som laae i fugtige Cassemathvælvinger og hvis Mundprovision daglig formindskede sig, saaledes indsluttet af Russerne, at det blev den umueligt at faae noget Slags Fornødenhed. — Efter Rapporterne fra Divisionerne og Proviantvæsenet vare Tropperne forsynede, nemlig: den 5te Division med Proviant indtil 6 April, og paa 20 Vogne blev samme strax eftersendt Proviant; med Kjød- og Brændevins-Portioner indtil 1 April, med Havre indtil 12 April og Hø kjøbte de selv. Den 21de Division har Proviant til 1 Maji, og Soldaterne faae de fleste Portioner i Penge; med Fourage er den forsynet indtil d. 15 April. Den 17 Division er forsynet med Proviant til d. 21 April, med Kjød- og Brændevins-Portioner til d. 7 April. Af Fourage have ikke alle Regimenter lige Forraad, men dog hersker heri ingen Mangel, da Magazinerne er tilstrækkelig forsynede.

I Isle de France er et Selskab, der, under Navn af Kappelyst-Selskabet, bestræber sig for at gavne de østlige Provindser, og fører med Frankriges Lærde en Brevvexling, der gaaer ud paa at udbrede blandt de Franske nøiere Kundskab om disse Provindsers Beboere og Orientens Tungemaale. Isle de Frances særegne Beliggenhed sætter det istand til at træde i Samqvem med Africas østlige Kyster, med Madagaskar, det røde Hav, Persien, Indien, China, Philippinerne og de talrige Øer, som det Indiske Verdenshav er besaaet med, og det kan i rum Tid forskaffe sig de fornødne Oplysninger. Hidtil har det kun lidet kunnet beskjæftiget sig med de Orientalske Sprog. Imidlertid har det dog samlet udførligere og nøiagtigere Ordbøger, end man hidtil har eiet, og lagt Mærke til Ligheden mellem de forskjellige Sprog, som tales af Folkeslag, der ved uhyre Mellemrum ere skilte fra hinanden. Dets Forsæt er, at henvende sin hele Opmærksomhed paa denne vigtige Gjenstand, og at samle en Mængde Bemærkninger, som maaskee kunde adsprede det Mørke, der inhyller hine Sprogs Oprindelse. Krigen — denne Videnskabelighedens Morder — har hidtil hindret Selskabet i dette interessante Arbeide. Men det vil tage fat derpaa igjen, naar Freden engang har bortryddet disse Hindringer. — Det maa glæde enhver Videnskabsynder, at ogsaa de Franske nu have tænkt paa at virke noget for de hidtil saa forsømte Orientalske Sprogs Opkomst. Engellænderne have ved det saakaldte Asiatiske Selskab foregaaet dem med et godt Exempel. Dets under Titel af Asiatic Researches udkomne Skrifter indeholde de herligste Oplysninger om Hindostans Religion og Sprog.

Den for Dresden og dets Omegn saa høist vigtige Steenkulsgrube mellem Staden og Tarant, er især i denne Tid bleven en stor Rigdomskilde for Landet. Blandt andre bliver Hamborg, som ellers fik sine Steenkul fra Engelland, forsynet fra denne Grube. Denne Omstændighed forøger dette Værks

føre Drivt i den Grad, at Kulhuggernes Tal, i alle Gruberne er steget fra 400 til 700. I een af dem arbeide 250 Mand Dag og Nat for Kongelig Regning. Man maa derfor saa meget mere beklage, at der d. 7 April indtraf der en ulykkelig Hændelse, som har standset Arbeidet for nogle Maaneder og kostet 9 flittige Arbeidsmænd Livet. Samme Dag styrtede det udtraadte Vand af den ellers ubetydelige Flod Wiederitz ned i eet af de gamle Værker, sønderbrød Loftet og Væggene i det derved liggende ny, og trængte med uimodstaaelig Magt ned i de dybere Værker. Det nedstyrtende Vands Brusen foraarsagede blandt Arbeidsfolkene, omtrent 60 i Tallet, stor Skræk og Jammerskrig. Alle ilede til Kuven og Stigen, og de, som kunde naae disse, stode lige til Beltet i Vand; den sidste endog lige til Halsen. De 9, som fandt deres Død her, efterlade syv Enker og 17 uforsørgede umyndige Børn.

I Berlin hændte sig i forrige Vinter en mærkværdig ulykkelig Begivenhed. En Gartners Brønd er tilfrossen; man vil hugge den op, men der mangler endnu et Redskab. Gartnerens Søn, et Drengebarn paa 12 Aar, erindrer sig at der paa Loftet under Taget ligger et gammelt Flinteløb. Han henter det ned, og lægger den nedre Deel deraf, hvor Fængehullet er, paa Ilden, for at gjøre det gloende. Men i det rustede Rør, som havde ligget der i 48 Aar, befinder sig en Ladning, og aldrig saasnart er Jernet i Ilden, førend Krudtet tændes og Kuglen farer den for Skorstenen staaende Dreng igjennem Underlivet. Efter to Timers Forløb døde han. — I Hohenaltheim i Schwaben hændte sig for en rum Tid siden en ikke mindre mærkværdig Ulykke. En Tjenestepige blev bidt af en gal Hund. Man gjorde sig al muelig Umage for at curere hende, og Saaret blev ogsaa lægt. Men efter 24 Dages Forløb indfandt Vandskrækken sig; den arme Pige leed overordentlig, men hvad der forøgede hendes Ulykke var det, at hun imellemstunder havde lyse Øieblikke, og vidste nøie hvad Tid hun vilde faae Anstødet af Raseriet. Hun bad da selv at man skulde binde hende, læage alle Knive, Gafler &c. tilside, paa det hun ikke skulde tilføie nogen noget ondt. Men lykkeligviis varede denne sørgelige Tilstand kun 2 Dage, efter hvilke hun faldt i en dyb Søvn, hvori hun endte sit Liv.

I Koburg er alt aagrende Opkjøb af raa Uld blevet forbudet, under Straf af Varenes Confiscation eller deres Værdie i Mulct.

Den Østerrigske Regjering har befalet, at ingen Børn maa optages i noget Opdragelses- eller Vaisenhuus og ingen forundes noget Stependium, naar det ikke kan godtgjøres at de have havt de naturlige Kopper eller været vaccinerede.

Paa et Privattheater i Paramaribo i Syd-America er til Bedste for de ulykkelige Slagtoffere i Leyden bleven given en Forestilling, som har indbragt 10,000 Fl.

I Paris skal der udkomme en ny Lov for Boghandelen og Bogtrykkerie. Det sidste Udkast dertil, som har været Keiseren forelagt førend hans Afreise til Bayonne, er blevet forkastet. Men saa meget synes afgjort, at Boghandlere og Bogtrykkere i Fremtiden skulle være privilegerede, og stille Staten en betydelig Borgen derfor. Om der vil blive indført en Censur, eller om Forlæggeren og Bogtrykkeren saaledes som hidtil skulle staae til Ansvar for de hos dem udkommende Værker, vides endnu ikke.

London d. 23 Maji. Den 19 var i Underhuset en lang Debatte over en Bill, at holde inde med at brænde alt Slags Brændeviin af Korn fra 1 Julii til 1 Oct. Ministerne ere bemyndigede til at forlænge Virkningen af denne Act indtil næste Parlamentssæde i Fald Omstændigheder gjøre det nødvendigt. Dette Sæde var kun mærkværdigt formedelst den ubetydelige Stemmeflerhed, som Ministerne havde; thi for Billen vare 122 og mod samme 108 Stemmer. De, som talde for Billen, anførte, at dette Skridt var nødvendigt, for at forekomme en Kornmangel, som for de vestlige Colonier og selv for Engelland kunde blive meget skadelig. Oppositionens Talere have derimod forestillet dette Skridt som skadeligt, fordi Brændeviin er nødvendigt til Consumtionen og Provianteringen, og fordi Landmændene, der avle Byg, ellers ikke kunne betale deres Forpagtningspenge; ogsaa vilde det gjøre et stort Skaar i Paalæggene.

Efter Breve fra Bayonne af 4 d. M. er den forrige Statsminister Urquino ankommen der. Admir. Massaredo, der er bleven udnævnt til Marineminister, var vendt tilbage fra Bayonne til Madrid, og har førend hans Afreise faaet en med Diamanter indfattet og Keiserens Portrait forsynet Tobaksdaase.

Torsdagen d. 16 Junii holdtes i Regentskirken en latinsk Tale af Universitetets afgaaende Rektor Magnifikus Prof. N. Treschov, i Anledning af Rektoratets Omskiftelse og de akademiske Præmiemedaillers Uddeling. Talens Formaal var at vise: hvilke Grunde, der kan være til at befrygte et nyt Barbarie blandt Europas Folk. Tankegangen følgende: Naar nogle Skribentere af den Aarsag have troet denne Frygt ugrundet, fordi den nyere Krigskonst selv, uden hvilken Barbarer dog mod os ingen Fremgang kunde gjøre, forudsætter hos dem, der skal udøve den, en temmelig Cultur; saa blev anmærket, at deraf vel følger, at de nyttige Konster og Videnskaber ei ganske kan gaae til Grunde, men at de egentlig frie og Mennesket forædlende dog ved et mindre cultivert Folks Herredom kan komme til at blive foragtede og derover gaae tilbage. Men en langt vigtigere Aarsag til Frygt giver den overhaandtagende Handels- og Egennyttigheds-Aand, hvilket bevistes saavel af Sagens Natur som især udførlig af Engellands Exempel og den fordærvelige Indflydelse, som hiin Tænkemaade har havt paa Sæder og Videnskaber i dette Land. Taleren søgte derpaa at skildre Følgerne deraf for Europa og den hele cultiverte Verden, saafremt det skulde skee, hvad Gud forbyde, at Engellands nærværende Bestyrere fik deres Planer udførte, og saavel med Romernes og Carthagernes som med andre herskende Folks Exempler at godtgjøre, hvor meget mere velgjørende Erobrere paa det faste Land have været for Oplysnings og Culturs Udbredelse endog hos de Overvundne, end vindesyge Kjøbmænd, der kun have havt deres egen Handels Flor til Øiemed. Han besvarede fremdeles den Indvending, som man ved at beraabe sig paa Britternes bekjendte Fortjenester af saa mange Konster og Videnskaber, herimod kan gjøre, i det han angav de efter hans Mening sande Grunde hvorfor de hidindtil have besiddet disse Fortrin, og hvorfor de efterhaanden mere og mere maae tabe, ja, virkelig allerede have tabt en stor Deel deraf; hvilket han meente just er de forhen anførte Aarsager at tilskrive. Foruden denne Hovedgrund til Frygt anførtes endnu denne mere almindelige, at, om end Engelland bliver overvunden, kan Overdaad og Gjerrighed, ligesom fordum hos Romerne, dog udbrede sig, og hos Nutidens civiliserte Nationer frembringe samme Virkninger. Forgjeves stifter man offentlige Skoler og Academier til Videnskabernes Befordring. Jo flere saadanne og jo mere disse efter en vis Snor blive rettede, desto mere vil det ægte Videnskabelige tabe sig, naar Grunden dertil ikke ligger i Sæderne og Folkets Tænkemaade, men som en fremmed Plante ei kan opelskes uden i saadanne Drivhuse. Til Slutning blev kortelig bemærket, at, skjøndt dette Onde kan befrygtes, er det dog derfor ikke vist. Meget mere ere der Grunde, som lade os haabe, at vi nu just opleve Begyndelsen til en ny og bedre Tingenes Orden, end man hidindtil af Historien kjender. Næst den sædvanlige Uddeling af Præmier til dem, hvis Afhandlinger vare blevne priskronede (See lærde Efterretninger for d. A. S. 90), og Overdragelsen af Rektoratet til Eftermanden, Professor Theologiæ P. E. Müller; blev Talen sluttet med høitidelig Bøn for Kongen og det Kongelige Huus, samt i Hensyn til det forhen yttrede Haab, med det Ønske, at en saa lykkelig Forandring ogsaa maae have det Skandinaviske Sprogs og den nordiske Litteraturs Flor til Følge. — Det af Professor Thorlacius forfattede Indbydelsesprogram var af følgende Indhold: Paa en Tid, da ædel Kjerlighed til Fædrenelandet i den Grad besjeler enhver god Borger, at alle Stænder uden Forskjel kappes at offre sig og sit til dets Tarv, at hellige det Vaarens Sæd, Sommerens Frugt og Høstens Afgrøde, at indvie Ynglingens Styrke, Mandens Kraft og Oldingens Erfaring til dets Tjeneste — syntes det ikke upassende at oplyse et Middel, som blandt mange andre de gamle Romere findes at have benyttet til at opvække og vedligeholde Medborgeres Mod under truende Farer, nemlig det saakaldte hellige Foraars Indvielse. — Denne Vedtægt spores, skjøndt i en noget forskjellig Skikkelse hos Gallere og Grækere; i det mindste omtale latinske Skribentere udtrykkeligen dens Brug hos disse Nationer; men mere sædvanlig og egen synes den dog at have været hos forskjellige Italienske Folkeslag, f. Ex. Sabinere, Picentinere, Ardeater, Samniter o. fl. Fra disse gik den over til Romerne, hos hvilke den fornemmeligen i den anden Puniske og i den Macedoniske Krig bragtes i Udøvelse; dog saaledes at dens Anvendelse hos dem deels var mere indskrænket, deels meget ædlere end hos andre Nationer. — Ved at sammenligne alle de Steder, hvor det hellige Foraar omtales, erfarer man, at det tages i forskjellige, men altid i een af følgende Betydninger. Enten bruges det 1) om enhver Aarets Frembringelse, som et Folk under store offentlige Uheld lovede at hellige til Guderne; hvortil ikke blot Frugter og Jordens Afgrøde, men og alt Slags stort og smaat Qvæg henførtes. 2) Ophørte det Onde endnu ikke, saa tog man sin Tilflugt til Menneskeoffre; dog afskyede de fleste Folkeslag disse, og hvor Oraklerne syntes at fordre saadanne, gave de Sagen den Vending, at de til Offre bestemte Personer høitideligen devoveredes, og derpaa under visse Ceremonier fordreves af Landet. 3) Forsaavidt disse nødtes til udenlands at søge sig Opholdssteder, kaldtes endelig Colonister, der under saadanne Omstændigheder udsendtes, ogsaa det hellige Foraar. Af Romerne selv og i deres Historie bruges denne Benævnelse kun i den første af de omtalte Betydninger. Indretningen stod hos dem i nøieste Forbindelse med andre borgerlige og militaire Foranstaltninger. Skjøndt blandet med Overtroe og bygget paa samme, omtales den dog altid med Ærefrygt; og selv dens sjeldnere Brug gjorde Folket, som det synes, desmere varsomme og religiøse i dens Anvendelse.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 75.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 28 Junii, 1808.

Om Krig og Krigsstand.

(Sluttet.)

Ubestemthed i Begreberne er een af vor Tidsalders Skjødesynder; sjelden giver man sig Tid til at bestemme Udtrykkets forskjellige Meninger. Dette er især Tilfældet med Ordet Krig. Endskjønt der gives retfærdige og uretfærdige, menneskelige og umenneskelige Krige, taler man alligevel derom i Almindelighed, uden at tage Hensyn til deres Bevæggrunde, eller Maaden, de føres paa. Naar man kun dræber, hærjer, brænder, saa kaldes det Krig. Men hvor upassende vilde det ikke være at give den Krig, Dannemark fører, og den, Engelland fører, een og den samme Benævnelse? De Engelskes Krigs-Codex tillader at krænke Alt hvad der pleier at være Nationer helligt; at fornedre vor Slægt dybt under Dyrene, og at træde enhver menneskelig Følelse under Fødderne. Saaledes truede jo deres Nelson med at brænde vore saarede Krigere, dersom vi ikke strax vilde tilstaae ham en Vaabenstilstand; saaledes bombarderede de Cadix, medens Pesten rasede indenfor dets Mure; saaledes anfaldt de det uskyldige Dannemark, uden foregaaende Krigserklæring; saaledes bombarderede de vore værgeløse Smaaøer, kort, saaledes viste de Europa i nyere Tider, hvor stor en Forskjel der er imellem Hærværk og Krig, imellem Røvere og Krigere. Vore Folkelærere, Folketalere og Folkeforfattere burde tage dette i Betragtning, og hver Gang de tale om Krig først bestemme det Begreb, de forbinde med dette Ord; thi en saadan Bestemmelse er aldrig vigtigere end i dette Tilfælde. Den store Hob er sædvanlig tilbøielig til at ansee Ran og Krig for Ord af eens Betydning.

Forudsat at de Krige, et Land fører, ere retfærdige, at de sigte til Selvforsvar eller til den krænkede Uskyldigheds Hævn, saa er ogsaa Krigsstanden en meget hæderlig Stand. Hvad kan tænkes ædlere, end at vaage over sit Fødelands Tryghed, Hæder, Frihed og Selvstændighed? Og dette er den sande og værdige Krigers Kald. Hans hele Liv er Fædrenelandet helliget, hans hele Kraft offret til dets Forsvar. I et Land som Danne-

mark, der efter et Aarhundredes Fred ikke drog Sværdet, førend det blev ægget og tvunget dertil, finde vi Idealet af en retfærdig Krig og den agtværdige Kriger. Her er det Landets egne Børn, der forsvare dets Grændser og dets retfærdige Sag; her er det sande Fortjenester, ikke Ahner eller Guld, der bane Veien til militaire Æresposter.

Naar Krigsstanden skal betragtes som en hæderlig og agtværdig Stand, saa bør Staten ikke allene sørge for den unge Krigers moralske Dannelse; men selv den, der i en modnere Alder indtræder i denne Stand, bør dannes og danne sig selv til sin store Bestemmelse. Intet er ubehageligere end at see en raa, udannet, vankundig Yngling tage sin Tilflugt til Krigsstanden, enten fordi han troer, at dette Liv er mageligere end det han oprindelig har været bestemt til, eller fordi et Feldttegn, en smuk Uniform og militaire Æresbevisninger smigre hans Forfængelighed. Med saadanne Subjecter er ingen Stat tjent, og vee det Land, der smigrer sig med, engang at finde tappre Forsvarere i saadanne egennyttige Væsener eller forfængelige Taaber! Godt vilde det være, dersom man bestandig forestillede saadanne unge Mennesker de vigtige Pligter, de i denne ny Stand paatage sig, og at man alvorlig indprændtede dem, hvor fornedrende det er for deres egen og Krigsstandens Værdighed, at forlade sit oprindelige Fag, blot af egennyttige eller forfængelige Hensigter. Den, som vil vorde Kriger, bør føle Lyst og Kald dertil, og drives han dertil af andre Bevæggrunde, saa bedrager han sit Fødeland. Hvilket Menneske af Følelse maatte ikke harmes over, at høre nogen

sige: "jeg er bleven Kriger, ikke fordi jeg af Naturen føler mig skikket eller nogen synderlig Lyst dertil, men jeg er bleven det, fordi jeg troer, det engang i Fremtiden ved andre Leiligheder kan gavne mig?" Preussens store Frederik vilde sjelden tage andre end Adelsmænd til Generaler, fordi han stod i den Tanke, at den Borgerlige ikke anspores saa meget som den Adelige af Æresfølelsen. Saa meget Værd satte denne som Konge og Hærfører lige store Menneskekjender paa denne Følelse. Havde han end Uret i at give Adelen et saadant udelukkende Fortrin, saa havde han dog Ret i, at ansee Æresfølelsen for Krigerens mægtigste Spore. Men kan man vel vente sig denne Følelse hos et Menneske, der ene vælger Krigsstanden af egennyttige, forfængelige Hensigter, eller for at forbedre sin oeconomiske Stilling?

Til egentlig mecanisk Kriger dannes man snart. Det har de nyere Franske Krige tilfulde lært os. Valpladsen var Officierernes practiske Skole. En eneste tapper Handling var nok til at forfremmes paa Stedet. Men Frankriges egentlige store Hærfører og tænkende Officierer ere først dannede i den eensomme Studerestue. Der have de theoretisk samlet, hvad de siden fandt Leilighed practisk at anvende. Man troe ikke, at alle de store Mænd, den Franske Revolutionskrig har frembragt, ere blevne store blot ved bestandig at ligge i Feldten. De have alle studeret Krigskonsten førend de practiserede den. Man bliver i intet Fag Mester paa eengang. Men der gives dog undertiden enkelte unge Officierer, der, i det Dieblik, de ere færdige i Exerceerskolen, troe, at de

have fuldendt deres hele Studium, og ere fuldkommen istand til at gaae i Krig, naar det forlanges. De ere forlegne med at faae Ende paa Tiden, uagtet de ere i en Alder, hvor intet burde være dem kostbarere end den, hvor de kunne dyrke deres Aand og berige den med nyttige og for Krigeren uundværlige Kundskaber. Deres bedste Aar gaae unyttede hen, og naar de have naaet den Alder, hvor Mennesket er mere skikket til at lære andre, end lære selv, røbe de ved alle Leiligheder en Uvidenhed og Mangel paa Aandsdannelse, der kun giør deres Stand liden Ære. Man kan derfor ikke noksom tilraade den unge Officier i Almindelighed, for Alting, aldrig at overlade sig til Ørkesløshed, men at anvende sin Tid saa nyttig og saa godt, som det kun er ham mueligt.

Mangel paa Dannelse kan især i Krigsstanden være af høist skadelige Følger. Der indtræffer saa mange Leiligheder i denne Stand, hvor Humanitet og Cultur ere saa nødvendige. Ubeskrivelige ere de Fortrin, som den cultiverede Officier besidder fremfor den ucultiverede. Han kan ikke allene virke med Held blandt sine Undergivne, men han kan ogsaa forskaffe sig Venners og Fienders Agtelse. Paa Mangel af Tid kan hverken Officieren eller den simple Kriger klage. Hvor nyttige kunne de ledige Timer paa Vagten ikke anvendes, dersom man altid var forsynet der med et lidet Bibliothek, og dersom Officieren holdt der passende Forelæsninger for Soldaterne? Man vilde ingensinde behøve at tage sin Tilflugt til Morpheus, lystige Selskaber eller elendige Gaßenreißer, dersom de mange Fritimer, man har i Vagtstuen, altid bleve anvendte paa en saadan Maade.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Imellem 2 af vore Canonbaade under Søe-Lieutenant Bruuns Commando og 2 fiendtlige Krigsbrigger er den 20de Junii forefaldet en Affaire, hvorom bemeldte Lieutenant har indsendt følgende Rapport til General-Commandoen i Fyen:

Fornævnte Dags Morgen Kl. 7 krydsede Lieutenanten ud mellem Lyøe og Skjoldnæs, Vinden N. W. og N. N. W. frisk Kuling med Søe. Klokken 8¼ fik han Sigte af 4 Seilere Syd for Als, af hvilke de 2 kjendtes at være Krigsbrigger. Da Lieutenanten saae dem bære ned paa sig, holdt han ind ad og gik i Læe af den nordre Pynt af Bjørnøe, for der at modtage dem, ifald de skulde forsøge paa at løbe ind. De holdt begge ned til Grunden, men her vendte de og stode op mellem Als og Lyøe. Kl. 4 bar de begge ned ad Indløbet til, og da deres Magt var for stor til at Lieutenanten kunde attaqvere dem længere ud, hvor der gik Søe, blev han liggende mellem Bjørnøe og Dyreborg. Den ene Brig var da omtrent en halv Miil fra den anden. Lieutenanten roede ud da den forreste Brig var ankommen mellem Grundene, og da den strax derpaa i Vendingen kom paa Grund paa den østre Ende af Knargrunden, gav Lieutenanten Ild paa ham. Den anden Brig kom strax til og lagde sig til Ankers en Kabellængde længere Nord fra den første. Lieutenant Bruun vedligeholdte en levende Ild, ofte saa nær at Fienden skjød med Skraae, indtil Kl. 9, da Lieutenanten af sin Ammunition ikkun havde 15 skarpe Skud tilbage pr. Canon, hvilket bestemte ham til at holde ind til Bjørnøe.

De fiendtlige Brigger vare armerede deels med lange 18 og 12pundige Canoner, deels med svære Caronader.

Fienden har lidt betydeligt paa Skrog og Takkelage, et af hans Fartøier blev skudt i Sænk og et andet Forstavnen ind. Han arbeidede hele Natten med at reparere og at losse fra den paa Grund staaende Brig, og syntes hans Hensigt at være at opbrænde den; men uheldigviis steg Vandet, hvorved han slap af Grund og blev buxeret ud Kl. 3 om Morgenen, da de begge gik bort tilligemed en Cutter, som var kommen op om Natten. Lieutenanten ventede efter Forstærkning fra Svendborg, men Norden-Vind, Strøm og tyk Taage gjorde det umueligt for denne at ankomme før om Morgenen Kl. 8. Fienden var da for langt borte og Søen for svær til at kunne forfølge ham.

Paa Canonbaadene ere ingen faldne, og kun een Mand er bleven qvæstet; han mistede den venstre Arm.

Den ene af Canonbaadene fik et Grundskud ret i Forstavnen.

Lieutenant Bruun roser meget Maaneds-Lieutenant Pedersens udviiste gode Conduite, saavelsom det Mod, hvormed det hele Mandskab udmærkede sig i denne ulige Kamp.

General-Major v. Ewald har indsendt følgende til ham fra Major v. Scholten, af det Sjællandske Jæger-Corps, indkommen Rapport, dateret Nivaae, d. 25de Junii:

"I Formiddags imellem Kl. 9 og 10 saaes herfra en Dansk Caper-Skonert, paa Høiden af Smidstrup, som seilede her ned ad, og tillige saaes østlig for ham, og længer tilbage en Seiler og nogle Baade, som ogsaa roede Nord paa i samme Direction; da de nærmede sig, kunde med Kikkert sees, at de Skonerten følgende Baade vare en Canonbaad og 4 armeerte Barkasser; og siden Skonerten ved Seil og Roening søgte at vinde fra dem, formodedes at Baadene vare fiendtlige, hvilket og siden viiste sig, da Skonerten var passeret Nivaae Havn, da der fra Canonbaadene blev skudt den første Kugle efter den. Herpaa lod jeg strax de her i Nivaae i Qvarteer liggende Jægere afmarschere til Sletten, for i medende Tilfælde at være til Assistance; imidlertid skeete endnu nogle Skud fra de Skonerten forfølgende Baade, og da denne ikke kunde naae op under Humlebeks Batterie, lagde den sig udenfor Sletten ved Telegraph-Bakken, omtrent 150 Skridt fra Land. Canon-Baadene lagde sig 1800 til 2000 Skridt fra den, og begyndte at skyde fra denne Distance, tilligemed en Canonbaad og 3 Barkasser, som var sendt til Hjelp fra det Engelske Orlogsskib, som ligger ved Ramløse, Sønden for Helsingborg; saa at der i alt lagde sig 2 Canonbaade og 7 Barcasser til Angreb. Fra Batteriet ved Humlebeck blev, som det lod med god Effect, fyret mod de Engelske Fartøier, og Lieutenant v. Scholten at Artilleriet, der til samme Tid omtrent som Skonerten søgte ind under Land ved Sletten, var ankommet dertil med 1 Haubitz og en 3pundig Canon fra Humlebeck, begyndte ogsaa at fyre mod de Engelske Baade; og omtrent ¾ Time efter kom ogsaa Lieutenant v. Ewald med tvende 3pundige Canoner fra Vedbeck, der ligeledes bleve placerede paa Telegraph-Bakken, hvor tillige Capt. v. Kleist med Jægerne fra Nivaae, og Lieutenant v. Hoffmann med Skarpskytterne, som ligge udi og omkring Sletten, besatte Løbe-Gravene, som gaae om Telegraph-Bakken, hvorfra de saavel med Riffel- som Geværskud kunde gjøre den bedste Virkning, ifald det havde faldet Fienden ind, at ville entre Caper-Skonerten. Fra begge Sider blev saaledes vedvarende skudt fra Kl. 10¾ til noget efter Kl. 2, af de Engelske omtrent imellem 150 til 200 Skud, og fra vores Side maaskee nogle flere Skud, hvoraf de Skud fra Caper-Skonerten, som laae henimod 200 Skridt nærmere mod Fienden, syntes at gjøre god Virkning;

blandt andre syntes et Skud, som Lieutenant v. Recke, der for at tjene med Raad og Daad, af egen Drift var gaaet ombord paa Skonerten, havde rettet og lod affyre, traf ret agter ind paa den ene Canonbaad. Af de Engelske Kugler gik nogle imellem Masterne paa Skonerten og beskadigede Takkelage og Stænger noget; men skjøndt flere Kugler slog saavel tæt foran, som og for og bag om samme, traf dog ingen i Skraaget, saa at ingen der blev dræbt eller blesseret, og over Telegraph-Bakken gik mange Kugler tæt hen over, hvoraf een gik ind i Skolehuset, som ligger ved Veien til Humlebeck, og een slog i Jorden tæt ved Hytten, hvor Telegraphisten stod; men endskjøndt disse Kugler, af hvilke omtrent 30 Stykker paa 36, 24 og 8 Pd. ere opsamlede, gik os over Hovederne her, traf dog ingen saa at nogen kom til Skade; derimod maae jeg beklage, at ved det nordre Batterie paa Humlebeck en 24pundig Canon sprang, hvorved en Artillerist af den annecterede Bataillon dræbtes paa Stedet, og en anden blev saaret.

Efterat saaledes Canonaden havde varet noget over 3 Timer, holdt de Engelske baade op at fyre, trak sig tilbage, og roede og seilede samme Vei som de vare komne fra. Imidlertid var Caper-Skonerten, efterat de fiendtlige Baade vare gaaet et godt Stykke tilbage, ogsaa gaaet under Seil, og var kommet nær ved Humlebecks Batterie; da jeg saaledes saae den i Sikkerhed, lod jeg Artillerie, Jægere og Skarpskyttere afmarschere hver til deres Qvarterer.

Capitain Wulffen, som fører denne Caper-Skonert, Mandal kaldet, paa 8 lange 4pundige Canoner, maae jeg tilligemed hans brave Mandskab give den Roes, at de vare særdeles raske og uforfærdede, og selv naar Kuglerne fra de fiendtlige Baade fløi over og om dem, fyrede de dog stedse med største Contenance, og vilde ingen forlade Skibet skjøndt Capitainen spurgte dem, om nogen vilde i Land, men de forsikkrede ham at ville holde ud til sidste Mand; og da de havde bortskudt alle deres Carduser, blev 8 Mand sendt ned, som skar 2 Flag itu, og fyldte Carduser paa nyt, saa var og alt der til rede Haand, saavel at fornagle Canoner, at de i muelig medende Tilfælde ikke skulle bruges mod os, som og at bore Huller i Skibet."

Scholten.

Oberst v. Bassewitz har indberettet: at den 24 d. M, da Postsluppen var underveis fra Langeland til Omøe, lettede en i Nærheden værende fiendtlig Orlogsbrig, satte 2 Barcasser ud og gjorde Jagt paa Postsluppen. Den paa Omøe tilstedeværende Capitain Guldberg lod strax 2 3pundige Canoner kjøre ned til Stranden, og Postsluppen naaede imidlertid Øen. Den Engelske Brig-Commandeur, fortrydelig over at see sig bedraget i sit Haab, kaldte sine Barcasser tilbage, seilede Landet saa nær mueligt, og i det den vendte, sendte en 12pundig Kugle ind til Byen. Den fik strax fra Landet 2 Kugler til Svar. 2 Fregatter, og end-

nu samme Brig anden Gang seilede derefter ind under Landet og gav hver ligeledes et skarpt Skud, som fra Landet tilbørlig blev besvaret. Ingen paa Omse kom til Skade.

General-Lieutenant v. Castenskiold har indmeldt: at 6 af vore Canonbaade, som vare afgaaede fra Kjøge Syd efter, bleve ved Mandehovet i Gaar Morges angrebne af en Engelsk Orlogsmand. Canonaden varede en temmelig Tid, hvorpaa Fienden gik til Soes og forlod Baadene, som fortsatte deres Vei. En af disse blev lidet beskadiget, men vi have ved denne Canonade hverken havt Døde eller Saarede.

Følgende patriotiske Træk indeholdes i en af Majør v. Krebs, p. t. høistcommanderende Officier ved det Norske Jæger-Corps, afgivet og til Hans Majestæt Kongen af den commanderende General søndenfjelds, Hs. Durchlauchtighed Prinds Christian til Slesvig-Holsteen, indsendt Rapport:

To Mænd, ved Navn Niels Frang og Ole Wee, som for nogle Aar siden efter udtjent Capitulation bleve afskedigede fra det norske Jæger-Corps, yttrede det Ønske, da Landet blev indviklet i Krig, ogsaa at deeltage i det kjære Fædrelands Forsvar, og meldte sig med Ansøgning til den commanderende General om igjen at indtræde i Corpset, hvilket blev dem bevilget, og de begave sig derpaa strax til bemeldte Corps. Ved deres Ankomst spurgtes dem: hvad de troede at burde have i Haandpenge? Svaret var: "at de ikke vilde gaae ind for Penge, da de troede at deres Pligt fordrede, at ogsaa de, som endnu havde Kræfter til at udholde Krigens Besværligheder, burde byde sig selv frem til at værne for deres Konge og Fædreneland; men de udbad sig kun, at de 5 Rdlr., som hver af dem havde modtaget til Reisen, maatte blive dem til Deel." De ere begge givte og have Børn. Hans Majestæt har med allernaadigst Velbehag bemærket denne roesværdige Handling af disse 2de brave Mænd, og befalet dens Offentliggjørelse.

Hovedqvarteer Kjøbenhavn, d. 27de Junii 1808.

F. Bülow,
General-Adjutant og Chef
for General-Adjutant-Staben.

Landfogden i Nordre-Ditmarsken, Etatsraad Johannsen, Amtmanden paa Femern, Etatsraad Müller, og Borgermesteren i Slesvig, Etatsraad Bruyn, ere samtlige blevne udnævnte til Conferenceraader.

Landskriveren i Søndre-Ditmarsken, Justitsraad Niebuhr, der har indlagt sig en saa fortjent Berømmelse ved sin Beskrivelse over den bekjendte Reise til Arabien, som han foretog paa høisalig Kong Frederik den Femtes Befaling, og fra hvilken han kom allene tilbage af det hele Reiseselskab, er allernaadigst forfremmet til Etatsraad. Ligeledes er Amtsforvalter, Kammerraad Matthiesen i Pinneberg, benaadet med samme Titel.

Hs. Exc. Statsminister Grev Schimmelmann er i disse Dage kommen tilbage fra Holsteen.

Skrivelse fra Holsteen af 21 Junii 1808. Det Flensborgske Skib Esperance, som er frigivet af den Engelske Regjering, er i denne Maaned indløbet i Tønningens Havn. Det havde adskillige Officierer fra de Danske Vestindiske Colonier ombord, som ved disse Øers Besættelse bleve gjorte til Krigsfanger og sendte til Engelland, men siden erholdt deres Frihed, og nu ere afreiste til Kjøbenhavn. Med dette Skib indtraf tillige Byefoged Smith og adskillige andre Passagerer, hvilke sidste indtil videre ere blevne anholdte i Tønningen, siden de kom fra Engelland. Blandt disse Passagerer findes Oberstlieutenant v. Linsingen og Capit. v. Minnigerode, som begge ere fødte i det nuværende Kongerige Westphalen. De have staaet som Officierer ved den Hannoverske Legion, og i denne Egenskab været med ved Toget til Sjelland i forrige Aar. Efter eget Sigende ville de nu vende tilbage til deres Fødeland; om de erholde Tilladelse dertil, er endnu ubekjendt. Afskeed fra Engelsk Tjeneste have de ikke kunnet forevise, og de paastaae, at det ikke er brugeligt i Engelland, at meddele de afgaaede Officierer en formelig Afskeed. Sæden og Græsset staae ypperligt allevegne her i Landet, og alt forener sig for at spaae os den ønskeligste Høst. De fleste Artikler ere og i en temmelig billig Priis, undtagen Colonialproducterne og de Engelske Fabrikater; imidlertid begynde de Fleste efterhaanden at indsee, at begge Dele langt fra ikke ere saa uundværlige, som man hidtil havde troet. ---- Ved Rendsborg er oprettet en stor Leir, og en lignende opslaaes i Nærheden af Flensborg. De Straahytter, hvoraf de skal bestaae, ere for største Delen færdige og tage sig meget godt ud.

Prinds Ponte-Corvo ankom d. 12 Junii fra sit Hovedqvarteer i Rendsborg til Kiel, for at bevidne H. M. Dronningen sin Ærefrygt. Hofequipagen og et Cavallerie-Detachement kom ham en halv Miil fra Staden i Møde. Da Prindsen steg af i det til hans Modtagelse tilberedte Hotel, blev han complimenteret af alle Civil- og Militair-Autoriteter, som sammesteds vare forsamlede. Han forføiede sig derpaa til Slottet, spiste til Middag med H. M. Dronningen og er Aftenen derpaa igjen reist tilbage til Rendsborg.

I Frederiksbergby er nu ogsaa oprettet en Kystmilits, der bestaaer af henved 150 Mand. Hver Søndag Formiddag øves Mandskabet i Vaaben uden for Frederiksbergslot.

Hr. Stiftsprovst Plum har atter bekjendtgjort milde Gaver, af Beløb 629 Rdlr. 5 Mk. 2 ß. Af disse anvendes 190 Rdlr. til Frue Kirkeskoles Fornødenheder, og det Øvrige til de Brandlidtes Hjelp i den for disses Understøttelse nedsatte Kongelige Commission, hvoraf Doctor Plum er Medlem. Dette er den 18de Fortsættelse af Velgjørenheds-Bidrag, som siden Bombardementet ere indkomne til Stiftsprovsten.

Brunsvig, d. 2 Maji.

Da Kongen holdt sit Indtog her havde den berømte Campe tilberedt ham en rørende Overraskelse. Paa Egidie-Torvet var anbragt en liden Lund af naturlige Træer, der vare forbundne ved Blomsterkrandse, sammenflettede paa mangehaande Maader. Midt i denne Lund var paa to ligefor hinanden staaende Amphitheatre et betydeligt Chor Børn af begge Kjøn samlet. De vare alle klædte i gammeltydsk Dragt, hvid og blaa, den Kongelige Farve. Hr. Campe var deres Anfører. Børnene forestillede Efterkommerne. I det Kongen nærmede sig denne Lund, traadte Hr. Campe frem, og udtrykte med faa Ord den Hylding, Uskyldigheden ydede. Derpaa løftede han eet af Børnene i Veiret, og lod det overlevere et i dette Øiemed forfattet Digt. Hele Børneskaren istemte et hjerteligt: længe leve Kongen! hvorpaa hele Toget atter satte sig i Bevægelse og gik til Slottet.

London d. 20 Maji.

I Forgaars holdt Thomas Thourton i Underhuset en vidtløftig Tale om den Indiske Prinds af Arcotes eller Carnatiks ulykkelige Skjebne. Han anførte, at den gamle Nabob af Carnatik, Omdutul-Omrah har været een af det Engelske Compagnies trofasteste Allierede og en dødelig Fiende af Hyder Ali. Uagtet denne Prinds er død midt under de Engelske Tropper, saa anordnede han dog, at een af hans ældste Sønner, som var 17 Aar gammel, skulde følge ham paa Tronen. Men aldrig saasnart var den gamle Nabob død, førend de Engelske Commissairer lode den unge Prinds arrettere, under det Paaskud, at han havde staaet i hemmelige Forbindelser med Tippo Saib og Hyder Ali, og confisquerede derfor hans Land. I Forhørene viste imidlertid denne Prinds sig dog meget standhaftig, og man kunde ikke faae ham til at gjøre nogen Tilstaaelse. Omsider fik Engellænderne en vis Azemuul Dowlah, Prindsens Formynder, under Løvter og Trudsler, til at antage Kronen. Nogle Dage derpaa døde Prindsen, som man troer paa en voldsom Maade. Hr. Thourton foreslog derpaa, at lade den sidste Ostindiske Gouverneurs Fremfærd parlamentarisk undersøge. Discoussionerne bleve ajournerede. — Den 19 Maji gjorde Hr. Romilly en Motion angaaende de Engelske Criminellove, og paastod, at de vare meget feilfulde

og overhovedet for strænge. Af Menneskelighed fulgte derfor mange Benaadigelser. Saaledes ere i Aaret 1803, af 350, der vare dømte fra Livet, kun 68, og i Aaret 1804 af 225 kun 57 blevne henrettede. Paa denne Maade blive formedelst Lovenes unyttige Strænghed mange benaadede, der ikke fortjene det. Dette er et slet Exempel for Tyve og Forbrydere. Dernæst ere Fangerne ofte indspærrede et heelt Aar, uden at deres Proces er begyndt, hvorved mangen en stakkels Mand ganske ødelægges. Heller ikke faae de Fanger, der sættes paa fri Fod igjen, nogen Erstatning. Der opstod herover en temmelig levende Debatte, og den af Hr. Romilly begjerte Tilladelse blev tilstaaet.

St. Petersborg d. 28 Maji.

De til Reval, Riga og Libau ankomne Skibe med Colonial- og andre Varer have endnu ikke faaet nogen formelig Tilladelse til at losse, fordi deres Certificat, at deres Ladning ikke er nogen Engelsk Eiendom, endnu ikke er bleven prøvet og befundet rigtigt. — Det Corps af 900 Mand, som under Admiral Budisko havde besat Øen Gothland og igjen rømmet den, skal allerede være kommet tilbage til Libau. — Det var d. 18 Maji, at Øen blev rømmet. Den Svenske Admiral Cederstrøm ankom med 5 Linieskibe, 1 Fregat og nogle andre smaa Fartøier, som foregave at have 5000 Mand Landgangstropper ombord. Den Svenske Admiral sendte en Parlementair til Contreadmiral Budisco, med en Opfordring til at overgive Øen godvillig, hvilket han ogsaa gjorde. Keiseren, med Føie misfornøiet over denne Adfærd, har ladet Contreadmiralen sætte under en Krigsret, og baade ham og hans Folk arrettere. Man beskylder denne Admiral for, hverken at have sat denne vigtige Plads i tilbørlig Forsvarsstand, under de 3 Uger, han opholdt sig der, eller tilbørlig underrettet sig om Fiendens Styrke, da det var umueligt, at den anførte Escadre kunde føre 5000 Mand. — Den Østerrigske Minister ved vort Hof, Greve v. Meerveldt, laver sig til sin Afreise. — Efter Grev Romanzows Forslag skal ved det herværende Værft oprettes en Skibsbygningsskole for 20 Elever af Kjøbmandsstanden, til hvis Underholdning Keiseren har bevilget de fornødne Summer. Sex af disse Elever underholdes og undervises ganske paa Regjeringens Regning. De øvrige betale 100 Rubler aarlig.

Paris d. 6 Junii.

Naar den store Statsjunta er samlet i Bayonne skal den ny Konge af Spanien høitidelig udnævnes. — Kongen af Neapel er d. 2 Junii ankommen i Lyon. — General Menou er bleven udnævnt til General-Gouverneur over det forrige Toscana. — I Handelsstaden Chalores ved Saone er det i denne Tid overordentlig levende. Fra alle Kanter tilstrømme Varer, bestemte til Norden. — I en Landsby i Taro-Departementet hørtes d. 7 Junii ved stille Luft og klar Himmel to stærke Explosioner, foran hvilke der ikke gik nogen Lynild; paa disse fulgte nogle mindre heftige, der endtes med en Steenregn. Een af Stenene faldt 50 Skridt fra en Bonde, der arbeidede paa Marken. Den gravede sig ned i Jorden og var saa gloende heed, at han maatte grave den op med sin Spade. Et Stykke af denne Steen er af Ministeren for det Indre bleven sendt til det naturhistoriske Museum. — Keiseren har sendt det første Bind af dette Museums Beskrivelse, prægtig indbundet og prydet med det Franske Vaaben, til Keiseren af Rusland. — — d. 13 Junii. Cardinal-Erkebiskoppen af Paris er død i en Alder af 98 Aar 8 Maaneder. Han har været Bisp i 56 Aar. Da een af hans Venner nogle Dage førend hans Død vilde give ham Haab om Bedring, sagde han smilende: "ak, min Døbeseddel indeholder min Dødsdom." — Han havde aldrig været syg eller kjendt nogen Alderdomsskrøbelighed. Læger brugte han aldrig, og derfor samtykkede han, maaskee for sildig i, at Hr. Portal blev hentet, da en haardnakket Cathedral-Snue havde kastet sig paa Brystet. Han er snarere død af Sygdommens Heftighed end af Alder. Da een af hans Betjenter vilde række ham en styrkende Drik, sagde han: "læg Døden ingen Hindring i Veien." — Da den Spanske Krone i denne Tid skal bortgives, hedder det atter, at nogle kronede Hoveder skulle forflyttes, at en ny Konge af Portugal skal udnævnes og at adskillige Stater skulle forenes med andre. Kongen af Neapels Reise til Bayonne ansees for Begyndelsen til denne vigtige Begivenhed. — I Paris troer man temmelig sikker, at naar Engelland tilstaaer Nordamerica Neutralitet, saa vil den Franske ligeledes erkjende den. Dette Rygte trøster Publicum under den nærværende Dyrhed, thi ikke allene Sukker og Caffe, men ogsaa Tobak er overordentlig dyr. Pundet koster allerede 4 Livres. Man haaber, at dersom Americas Neutralitet bliver erkjendt, de Vestindiske Producter vil falde meget i Prisen. — I Nærheden af Pontoise har man opdaget et uhyre Steenbrud, der leverer de skjønneste Stene. De kunne meget let føres til Paris, da Pontoise ligger nær ved Oese. — Ved Ostende landede nylig 60 Engellændere, for at rane Qvæg, men de bleve alle tagne til Fanger; samme Skjebne havde de 24 Engellændere, som nylig landede ved St. Malo. — — d. 14 Junii. Kong Joseph er d. 7 Junii ankommen her, og bleven modtagen med alle de Æresbeviisninger, der tilkomme en Monark. De Spanske Deputerede og alle Civil- og Militair-Autoriteter ere blevne ham forestillede. — Det hedder, at Fredsførsten vil i Nærheden af Paris kjøbe et Gods og vælge det til sit Opholdssted. Det samme skal være Dronning Lovises Hensigt. — Montenegrinerne skulle have gjort Forsøg paa at bemestre sig Cattaro, men ere blevne slaaede tilbage med Forlis. — Den fra Guadeloupe tilbagekomne Capit. Morrau beretter, at Colonien, ved hans Afreise, var i fuldkommen god Stand, Besætningen talrig og ved bedste Helbred.

Hamborg, hvis Befolkning udgjør 120,000 Sjele, tæller i denne Tid 2000 Borgere, der ene maa bære Byrderne. Dernæst har det 1800 fattige eller forarmede Familier; 4000 Børn, som maa underholdes og opdrages paa Stadens Bekostning; 1100 Mennesker i Sygehuset; 400 i andre Hospitaler; 900 Fader- og Moderløse. Staden har fra Arilds Tid manglet Agerdyrkning og Manufacturindustrie; det bestod ene ved Handelen, og denne er nu et Intet. Selv Fiskene, der i denne Aarstid udgjøre en Tredie deel af dens Næring, ankomme ikke, thi Fiskerne fra Blankenese ꝛc. tør ikke gaae i Søen mere, fordi man befrygter, at de skulle indsmugle Engelske Breve eller Varer. For at gjøre Jammerens Maal fuldt er enhver Forretning, enhver Haandtering, enhver Næringsvei standset. Siden en Tid af fire Uger mode sædvanlig ugentlig for Understøttelsescommissionen 150 til 200 Familier, der forlange Arbeide eller Almisse. 4000 Soldater ligge endnu i Garnison; forhen maatte i 9 Maaneder underholdes 18,000.

Statsgjelden er i en Tid af 18 Maaneder stegen 40 Mill. Franker, og Borgernes Udgivter ere blevne fordoblede. Bremen og Lübeck frembyde forholdsviis samme Malerie.

I Paris er nylig udkommet et historisk-politisk Værk under Titel: Atlas historique, généalogique, chronologique & geographique, par le Sage, indbefattende 33 Kort og historisk-genealogiske og chronologiske Tableaus. Titelvignettet forestiller et lidet Kort over Europa med Underskrivt: Europas Tilstand i Aaret 1807. Paa dette Kort læses blot: Empire français, Monarchie Prussienne, Dannemarc, Empire d'Autriche (det Franske Rige, Kongeriget Preussen, Østerrige) ere betegnede med Navne og Farver. Suede, Empire Russe, Empire Turc, (Sverrig, det Russiske Rige, det Tyrkiske Rige) ere blot betegnede med Navne, men have ingen Farve. Det Franske Rige strækker sig med eens Farve fra Portugal af over Spanien til Dannemark i Norden og Preussen og Østerrige i Østen. Af alle de i denne Strækning værende Lande er blot Holland betegnet med Navn og Grændsepuncter. Mellem Portugal og Spanien findes Grændsepuncter, men ikke mellem det sidste og Frankrige; her blot Pyrenæerne betegnede. Ved Empire français er anmærket: Partie féderative en 1806 a aujourd'hui au delà de 70 Millions d'Habitans. — Paa det efterfølgende Kort over Europa anmærkes: Europa i Januarii 1808. Her ere alle Stater betegnede med Farver og Navne. Det Franske Riges Farve strækker sig nu ogsaa over Dannemark og Norge.

I Frankfurt am Mayn og paa andre Tydske Verelpladse er Pengemangelen i denne Tid overordentlig stor. Den ansees som en Følge af de mange og store Speculationer med Colonialvarer. Discontoen er 12 PC.

Man anfører nu i offentlige Blade Hovedindholdet af de to sidste Noter, der ere verlede mellem Paven og den Franske Regjering. Den Franske Regjerings Note af 3 April indeholder i det Væsentlige et Svar paa Pavens endelige Beslutning, hvori den pavelige Legats Bortkaldelse ansees som en Krigserklæring, og tillige erklæres, at Krigsrettighederne ikke allene tillade fiendtlige Landes Besættelse, men ogsaa Landsforfatningens og Regjeringens Forandring. — Det hedder, at Paven

i Følge heraf vil blive nedsat til Biskop af Rom. — I Pavens Svar af 19 April hedder det, at han ved sin Plads og Tænkemaade er en Fredens Første, og ikke har tænkt paa at begynde en Krig med Frankrig, at han taalmodig vil bære de Lidelser, der falde i hans Lod, og trøste sig med den hellige Skrivts Ord ꝛc.

De nyeste Krigsefterretninger fra Norge ere følgende: Efter en Indberetning fra den commanderende General v. Krogh til H. M. Kongen, var Fienden, omtrent 3 til 400 Mand stærk, for det meste paa Skie gaaet over Grændsen mod Brekken, hvor en Feldtvagt af 100 Mand, under Capit. v. Bernhofts Commando cantonerede. Stedets Ubeqvemhed til Forsvar og Fiendens Overlegenhed nødte Capitainen til at retirere. Han lagde sig i Baghold, 2 Mile fra Røraars, hvor han oppebiede Grenadeer-Bataillonen Sommerschields Ankomst. Fienden retirerede af Frygt for at blive angrebet, efterat have borttaget alt hvad han kunde medbringe fra de der omkring liggende Gaarde. Ogsaa ved Suhl og paa Malmangens Vand viste han sig, men han gik strax tilbage, da han øinede vore Patrouiller. — Efter en Indberetning fra Prinds Christian August til Slesvig-Holsteen er siden sidste Rapport intet af Betydenhed forefaldet. Fienden holder sig endnu paa den østre Side af Vandene, hvor han ikke tør vove sig frem, og har trukket sig tilbage fra Vest- og Østmarken, uden at foretage noget; Russernes Fremrykken ansees for Aarsagen til hans Tilbagetog. — Oberst v. Staffeldt beretter, at Fienden i største Hast er retireret over Magnor til Ed, men at han ikke kunde indhentes, fordi han havde brændt alle Broer. — — Sex af vore Canoneerchalouper, under Lieutn. Suensens Anførsel, have d. 25 Junii havt en hæderlig Dyst med et Engelsk Orlogsskib ved Kjøge. En levende Canonade underholdtes i 65 Minuter. Vore Canonbaade vedbleve at beskyde det fiendtlige Skib agter ind, og forfulgte det omtrent ½ Miil ud i Søen. Paa den hele Flottille er ikke en eneste Mand dræbt eller saaret.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 76.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 2 Julii, 1808.

Kjøbenhavn i det nittende Aarhundrede.

(Fortsat.)

De formuende Stænders Ligegyldighed for Litteraturen. — Recensenterne.

De enkelte Træk, jeg hidtil har anført, vise noksom, at under saadanne Omstændigheder Litteraturen umuelig kan være i nogen blomstrende Forfatning. Den Handelsaand, som i de senere Aar herskede blandt den største Deel af Kjøbenhavns Indvaanere, har givet Alt hvad der hører til Videnskaberne og Konsterne, et stort Stød. Handel har blandt de fleste Stænder hidtil været Hoveddrivehjulet i Livets Sysler; Penge og Pengevinding det store Maal, alle løb og higede efter. Ikke er det min Hensigt at kaste her nogen Skygge paa en Stand, der er vigtig, og, for et Land som Dannemark, velgjørende. Tvertimod troer jeg, at man i denne Tid maaskee stundom tager alt for lidet Hensyn til Handelens og de Handlendes Tarv; men enhver, som har nogen Agtelse for Sandheden, maa tilstaae, at Kjøbmandsstanden, som udgjør den vigtigste Deel af Hovedstadens formuende Befolkning, alt for meget har ladet sig henrive af Handelsaand, og kun alt for lidet bidraget til Videnskabelighedens og Oplysningens Fremme. Man møder ogsaa ofte blandt disse Stænder en Raahed, en Følesløshed for videnskabelige Fortjenester, en Ringeagt for enhver, der ikke er rig eller fornem, som overgaaer al Forestilling. Sandt nok, Kjøbmandens Tid er kostbar; sjelden kan han anvende mange Timer til Studeringer; men saa bespændt af Forretninger er han dog aldrig, at han jo ligesaa godt maatte kunne sørge for sin Aands som sin Pungs Berigelse. De mange Timer, der opoffres til unyttige og aandssløvende Adspredelser, maae ogsaa kunne anvendes til Læsning. Og hvor gavnligt kunde en fortroligere Bekjendtskab med Litteraturen og en større Aandscultur ikke være selv fra den mercantiliske Side? Nu politiserer mangen en stor Speculant som en Herman v. Bremenfeldt, og taler og dømmer om Europas Anliggender dummere end den enfoldigste Almuemand. Dersom det var mueligt at samle de taabelige politiske Grunde, som have bevæget saa mange til

de forunderligste Speculationer, vilde man faae det lystigste Vademecum, der kan tænkes. At Handelsaand imidlertid i Ordets fordeelagtige Forstand, ret godt lader sig forene med Agtelse og Sands for Videnskabelighed, det har den afdøde Kammerherre Bernt Anker tilfulde lært os. Han var Handelsmand — en redelig, solid og hovedrig Handelsmand — men desuagtet dyrkede han dog ligefuldt Videnskaberne. Hans Huus stod ligesaa godt aabent for den fattige Lærde, der ikke havde nogen anden Anbefaling end sine Kundskaber, som for den handlende Millionair, der anbefalede sig ved sin Rigdom. Og saaledes bør det ogsaa være. Den Rige, der ved sin Død ikke efterlader andet end Gulddynger, døer meget fattig. Vi have for ikke længe siden seet, hvilken Sæbeboble den Ting egentlig er, som vi kalde Rigdom, og hvorlidet der kan gjøres Regning paa dens Varighed. Et troløst Cabinet behøvede kun at gjøre et Røveranfald paa Danmark, og hiin brogede pralende Boble, hvori mangen en Mand med Henrykkelse saae sin Lykke, sin Stolthed og sin Hæder evig befæstet, brast og opløstes i Intet. En Stats sande Rigdom bestaaer ikke i de mange hundrede rigbeladte Skibe, der drive omkring paa et usikkert Element, udsatte for at ranes af den den første, den bedste Røverstat. Den bestaaer i dens Borgeres Tænksomhed, Oplysning og Cultur. Disse tre Egenskaber forvandle nøgne Klipper til blomstrende Hauger, og styrke og ophjelpe et Folks sjunkne Kræfter, naar alle de Rigdomme, der betroes til Havet, ere opslugede af Bølger eller Fiender. — Efter at jeg saaledes har viist de vigtigste Hindringer for vor Litteratur, og den liden Understøttelse den finder hos dem, der bedst vare

istand til at yde den, maa jeg ogsaa tale et Par Ord om vore Recensentere, disse Zions Vægtere i den boglige Verden.

Om Recensenternes Nytte og Unytte er der hidtil skrevet meget. Udmærkede Forfattere, og deriblandt Fichte, have med Eftertryk ivret imod dem, og erklæret dem for Mennesker, der forfærdige Bøger af andres Bøger, og uden Møie og Anstrængelse, sælge Publicum andres Tanker ved at opspæde dem med nogle enkelte af deres egne. Man har ogsaa beskyldt dem for, at de egenmægtigen opkaste sig til at være Forfatteres Dommere; at de nedsætte andres Arbeide i Publicums Øine, og skade baade Forfattere og Forlæggere, uden at kunne hjemle nogen anden Ret dertil end en usurperet Myndighed; at man bør overlade det til Publicum at bedømme et litterairt Arbeide, og ikke opvække Fordomme mod det i samme Øieblik det udkommer. Endskjøndt adskillige af disse Indvendinger ikke ere aldeles ugrundede, ja, med Hensyn til adskillige Recensenter, og deres Maade at recensere paa, uigjendrivelige, saa kan man dog ikke negte, at jo Recensioner, naar de ere hvad de bør være, kunne have deres store Nytte. Forudsat at et critisk Blad ikke ved Partiskhed og slette Recensioner, har skilt sig selv ved sine fleste Læsere og Publicums Agtelse, kan mangen en god Bog blive end mere bekjendt derved, mangen en slet Forfatter afholdt fra at bebyrde Litteraturen med daarlige Producter, og mangen en heldig Begynder opmuntret, og gjort opmærksom paa sine Feil. Vi have i ældre Tider eiet i Badens critiske Journal et saadant Tribunal, der vel havde sine Svagheder, men som dog temmelig nærmede sig det sande

Ideal af en upartisk critisk Domstoel. Den beklædte en værdig Plads ved Siden af de Kjøbenhavnske lærde Efterretninger. Men efter den kom den ligesaa bekjendte som berygtede Kritik og Antikritik. Hovedmændene for denne Journal vare Dr. Fleischer og Præsterne Bentzen og Rørby. Den udmærkede sig i en Række af Aar ligesaa meget ved Ugrundethed som Partiskhed. — Men om de Døde bør man ikke tale noget ondt, og det er derfor billigt, at lade denne Journal hvile roligen i sin Grav eller rettere i sin Forvandling til Kræmmerhuse og Mølføde. — I de senere Aar have de Kjøbenhavnske lærde Efterretninger været den eneste critiske Domstoel, for hvis Dom enhver Forfatter maatte staae og falde. Indtil den sidste Trykkeanordning udkom, vare de et Slags hemmelig Ret, hvor Dommerne sadde indhyllede i Anonymitetens Mulm og Mørke; men efter den Tid har hver Recensent nævnt sig. Dette Institut har nu ikke mere som før faste Medarbeidere; men de fleste anmodes om Recensioner, saaledes som det nylig har været Tilfældet med "vor kyndigste Sproglærer", der paatog sig at nedrive de fleste Lære- og Læsebøger i det Franske Sprog, som ikke føre hans Navn paa Titelen, og fik sine egne udbasunede af en Hr. Collega. Denne Maade, at lade enhver, som finder sin Regning ved at laste andres Arbeider eller vise deres Forstand eller Grundsætninger fra en just ikke fordeelagtig Side, faae Adgang til Dommersædet, har man med Rette bebreidet dette Blad, og dersom det vedbliver at fremture i denne Skik, vil det snarere end det maaskee formoder aldeles tabe den Agtelse, som dets ærværdige

Alder, de mange grundige Bedømmelser, det virkelig af og til indeholder, de mange hæderlige Medarbeidere, det hidtil har havt, have forskaffet det. Det vilde være tungt dersom man skulde have Føie til engang at sige om den eneste critiske Journal, vi i dette Dieblik eie, hvad den energiske E. M. Arndt siger om Tydsklands Konstdommere: "her støder Charlatanerie, som uden Arbeide vil være lærd og berømt, med tusinde Halse i Trompeten; her slaaes den unge og gamle Forfængelighed som Peglinger om et Æble; her sidde Kampdommere med Miner, som om der skulde dømmes paa Ore og Æselshuder, og udstrække deres Leie-Hænder efter Guld; her sætte Broderskaber og Familieslæng sig sammen, for at gjøre gamle Fortjenester latterlige og skræmme unge Talenter. Dette klinger haardt. Men jeg taler om de Fleste, ikke om de Bedste. Endog hvor der er noget Skin af Retfærdighed, nogen Følelse for Skam i Nationens Øine, virker dog endnu Navnenes Fordomme, Lærdoms-Excellencernes Titel, den Feighed, ikke at sige Sandheden reent ud, men løgnagtig. Det Hæsligste er endelig den Impertinence, at ville synes lærd og ædel, uagtet man er vankundig, forfængelig og slet."

Naar Recensioner ikke ere hvad de bør være, naar enhver egennyttig og dadlesyg Stymper kan bringe sine umodne Domme til Torvs og endog sælge dem til høie Priser, saa skade de Videnskaberne mere end de baade dem. Hvilken Forfatter af Følelse og Selvagtelse ønsker vel at give sit Navn til Priis for den første den bedste Smører af en Recensent? Hvo skjøtter vel om at lade Frugterne af sin Flid og Eftertanke mishandles af en Idiot, der stun-

som ikke engang forstaaer ham? Recensentvæsenet er saaledes ofte den Orm, der fortærer de skjønneste Frugter, medens de endnu staae i Blomster, nedtrykker det fremspirende Talent, bortskræmmer det modnende, og forstyrrer de herligste Anlæg i Litteraturens Rige.

(Fortsættes.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

I Kjøbenhavn er nu, efter Kongelig Befaling omtrykt No. 23, 25, 26, 27 og 28 af Budstikken. De indeholde vidtløftige Beretninger om de forefaldne Krigsoptrin i Norge, og stadfæste alle Fiendens Fordrivelse fra dette Rige. De indeholde ogsaa adskillige ædle og patriotiske Handlinger af værdige Dannemænd og Dannequinder, der kappes om at vederqvæge og husvale Norges kjekke Krigere.

Efter en Indberetning fra den søndenfjelds commanderende General have vore Tropper havt den 10 Junii en hæderlig Kamp med Fienden ved Præstebakken i Eeningdalen, nær Grændsen. Oberstlieutenant v. Juul bestyrede Angrebet, som skede med 876 Mand, foruden de staaende Tropper, 50 af det frivillige Jægercorps og 60 af Tistedalens brave Indvaanere. Fiendens Stilling var overmaade stærk. For at fordele den fiendtlige Magt blev der gjort et falsk Angreb af Lieutenant Magnussen med 106 Mand paa 3 Pramme og 14 Baade, først paa Krogstrand og siden paa Berbye fra Isefjorden. Fienden blev fordreven og hans Proviant bortført til Friderikshald. Medens dette skede til Søes var Angrebet til Lands, under Capit. v. Huidtfeldt allerede almindeligt. Efter 2 Timers Fægtning var Fienden omringet og nødt til at overgive sig. Lieuten. v. Heide afskar og tog omtrent 150 Mand og to Canoner, som vilde retirere. Da Lieutenant Magnussen gjorde Mine til Landgang paa Berbye, flygtede Fienden med Ilfærdighed. Berbye, som var besat med 500 Mand fiendtlige Tropper og nogle Canoner, stod nu kun tilbage. Men Omstændighederne krævede, at slutte Vaabenstilstand, der blot skulde kunne opsiges af de Norske, og hvorved det blev fastsat, at enhver af Parterne skulde for-

blive i sine indehavende Stillinger, og vi for det første forsikkredes om det Erobrede. Fiendens Tab havde hidtil været 445 Mand, nemlig: 60 Døde, 348 Fanger (hvoriblandt 1 Oberstlieutenant Baron v. Knorring, 1 Cap., 9 Lieuten., 7 Fanejunkere, 7 Sergeanter) og 24 Saarede. To firepundige Haubitser med tilhørende Lade- og Kjøretøi samt Ammunition, 309 Geværer med Bajonnetter og flere Sager bleve erobrede. Vort Tab var kun 5 Døde, hvoriblandt den kjekke unge Fændrik v. Sæter, og 6 Saarede. Da Vaabenstilstand, imod Overenskomsten blev opsagt af Fienden, havde vore Tropper taget en Stilling ved Iddebøe. Dette var nu det eneste paa Norges Grund, som Fienden havde inde. Til Belønning for udmærket Tjenesteiver og Fædrenelandskjerlighed har H. M. Kongen allernaadigst udnævnt H. D. General-Lieutenant Prinds Christian August til Slesvig-Holsteen-Augustenborg til General, og Obersterne v. Lowzow, v. Krogh, v. Blücher, v. Holst og v. Staffeldt til General-Majorer. Oberstlieuten. v. Juul, til Oberst, Capit. Arrild Christopher v. Huidtfeldt og Præmier-Lieuten. Joh. Henr. v. Spørk, Tøihuus-Lieuten. Paul Magnussen ere forundte Capitains Caracteer, med allernaadigste Løvte, at disse to sidstnævnte skulle have de først ledig blivende nationale Compagnier. Friderikshalds fædrenelandssindede og kjekke Borgere, og Fru Oberstinde Holst paa Ødeborg, der, ligesom Byens agtværdige Borgere, har udmærket sig ved at skaffe vore brave Krigere Forfriskninger, har Hs. Maj. tilkjendegivet sin allerhøieste Velbehag og Tilfredshed.

Da under Affairen ved Præstebakke, vore Hoboister stode og opførte Musik, bleve de med fældet Bajonnet af 4 Svenske Grenaderer overfaldet. Musicanterne kastede hastig Instrumenterne, trak Sablerne og gik rask løs paa de 4 Grenaderer, som ved dette uventede Angreb kastede Geværene fra sig og sagde: "vi gier os til Fange åt Herrarne." — De Svenske Soldater synes som Jerichos Mure end ikke at kunne staae sig mod Spillemænd.

Helsingøer d. 30 Junii. I Midten af d. M. blev hertil indbragt et Kufskib: Die Wohlbedacht, Capitain Jan Sierkens, hjemmehørende i Kniphausen, ladet med Viin og Brændeviin. Efter Foregivende var han kommet directe fra Bourdeaux, havde ingen Havn anløbet og

ikke været anholdt af noget Engelsk Skib, skiøndt han i Slutningen af Maji skulde have passeret Canalen. Med dette hans Foregivende stemmede hans Journal paa det nøiagtigste; Folkenes eenstemmige Udsagn bekræftede det, og de fuldstændigste Franske Papirer bestyrkede det. Imidlertid blev dog Usandsynligheden mod ham, og denne Usandsynlighed bragte Caperførere[n] til at anstille en og anden Undersøgelse ombord. Ved at kaste en Brændestabel tilside fandt han en liden Casse og i denne adskillige Papirer. Disse bleve strax bragte til Øvrighedens Undersøgelse, og ved det i disse Dage optagne Continuations-Forhør er det nu fuldkommen beviist, at Skibet er kommen fra Plymouth, at Ladningen er Engelsk Eiendom og at Skibet er gaaet med Engelsk Licence og under Engelsk Convoy. Man fortæller, at der mellem de fundne Engelske Papirer skal være en Befragtnings-Contrakt, i hvilken Befragterne have forpligtet dem til at skaffe Skibet falske Papirer, som var det kommen fra Bourdeaux. Vel have Engellænderne mere end engang viist, at det gamle: an virtus an dolus quis in hoste requirat var en af deres Yndlings-Maximer, men det forudsætter dog en høi Grad af Moralsk Fordærvelse naar man ei engang undseer sig ved i en Contrakt aabenlyst at forpligte sig til at begaae Falsk. Skibet, som nu efter al Formodning vil blive god Prise, har omtrent 900 Oxehoveder Viin og 300 Oxehoveder Brændeviin inde, og man skatter dets Værd til 160,000 Rdlr. i det mindste. Det var bestemt til Pillau. Caperen tilhører Handelshuset Holms Enke & Comp. her i Byen.

Skrivelse fra det Holsteenske, af 26 Junii 1808. Tyveriernes og Indbrudenes Mængde havde i de senere Aar tiltaget i den Grad i adskillige Districter her i Landet, at man ikke kunde paatvivle en betydelig Tyvebandes Tilværelse, som maatte have sine Hælere i Nærheden. Til Lykke er den endelig opdaget; tolv farlige Tyve og Landstrygere af begge Kjøn ere allerede anholdte, og man har siden den Tid ikke hørt til noget Indbrud. Naar man seer hen til enkelte af disse Forbryderes foretagende Levnet, saa kan man deraf let slutte sig til de øvrige. Saaledes har f. Ex. een af Banden, som havde staaet i Dansk og Svensk Krigstjeneste, og var deserteret fra begge, allerede eengang været dømt for Tyverier til Fæstningsarbeide paa Livstid i Cronborg, men er i Aaret 1803 bleven benaadet efter 9 Aars Slaverie. Siden den Tid har han for det meste ført et omslakkende Levnet, og i Forening med Andre begaaet 12 Tyverier, hvoraf de 10 ere udøvede ved Indbrud. En anden ved Navn Winter, som ikkun er 30 Aar gammel, havde lært Kjedelflikker- og Skjersliperprofessionen af sin Fader, der døde som Slave i Rendsborg. Men isteden for at søge sit Ophold ved denne Haandtering, fandt han det beqvemmere at leve af Tyverie. Han har alt eengang været to Aar i Slaveriet, og har efter udstaaet Straf deeltaget i 44 Tyverier, hvoraf de fleste vare qualificerede. Desuden sigtes han af sine Medskyldige for flere Misgjerninger, og har iblandt andet gjort sig mistænkt, at have været deelagtig i en Fremmeds Mord for omtrent eet Aar siden.

Under 30 f. M. har H. M. beskikket følgende Chefer og Befalingsmænd over Kystmilicen i de forskjellige Districter af Hertugdømmet Slesvig. I Haderslev Amt, Major v. Qualen som Chef; i Apenrade Amt, Kammerherre og Amtmand v. Blücher som Chef; i Tønder Amt, Capit. de Fontenay som Chef; i Flensborg Amt, Oberst v. Dorrien som Chef; i Husum Amt og i det Eiderstedtske, Major v. Brandorff som Befalingsmand; i Norburg og Sønderborg Amter, Major v. Buchwald som Chef; i det første Angler adelige District, Major von Kaup som Chef; i det første dänisch Wohlder District, Major Grev Heinrich v. Reventlow som Chef; i det andet dänisch Wohlder District, Districts Deputeret, Kammerjunker v. Ahlefeldt til Lindau som Chef.

Den første Lærer ved Skoleseminariet i Kiel, Dr. Philosophiæ Gensichen, der for nogle Aar siden var fordeelagtig bekjendt her i Staden som Lærer ved Hofpræsten Hr. Christianis Institut, er allernaadigst bleven udnævnt til Meddirecteur ved bemeldte Seminarium og tillige til Professor Philosophiæ.

I de sidste Par Dage har man slet ikke kundet øine noget fiendtligt Skib i Nordsøen.

I Gaar Formiddags hørtes som Minutskud fra den Svenske Kyst.

En i Stralsund udrustet Caper skal ogsaa have taget et Par Skibe af den Engelske Convoy, som gik igjennem Flinterenden den 9 f. M., og har indbragt dem til Danzig.

Det var d. 24 Maji om Morgenen, at Capercapitain Bärjen løb ud fra Hasle og stødte paa en Svensk Orlogscutter, som han indlod sig med og fandt overlegen. Beskudt og forfulgt af den tyede han ind under Hasle Landbatterie. Dette havde allerede begyndt at skyde, for at beskytte ham, da hans Agterskib uformodentlig, i Paasyn af alle Tilskuerne paa Kysten, sprang i Luften. Skibet sank i Øieblikket. Man formoder, at en Retraite-Canon, han havde i sin Cahyt, enten maa være sprungen eller at Ild ved uforsigtig Brug var kommen i hans Krudtkammer. Blandt de omkomne 36 Mand var en Søn af Enkefrue Kammerherreinde Undahl i Rønne, der fra sin Have, som gaaer ud til Stranden, var Vidne til sin Søns sørgelige Endeligt. Han var 20 Aar gammel og havde i forrige Høst udmærket sig i Caperfart paa Bornholm.

Grev v. Harthausen, Capit. ved Livgarden til Fods, har i Hamb. Corresondent ladet bekjendtgjøre, at omendskjøndt han betragter den af den anonyme Forfatter til Seeland im Sommer 1807 fremsatte Bagvaskelse, som først nu er kommen ham til Kundskab, med Foragt, saa anseer han det dog for Pligt offentlig at erklære, at hans Adfærd under Kjøbenhavns Beleiring, saavel af hans Vaabenbrødre som Foresatte er befunden overeenstemmende med en ærekjer Officiers Forhold. Samme Bekjendtgjørelse er tilføiet den Erklæring fra samtlige Herrer Officierer ved Livgarden til Fods: "at de ansee det for en Ære, at tjene med denne i enhver Henseende agtværdige Officier", undertegnet af deres Chef General-Major v. Baudissin.

Reisende: ankommen: Assessor Lomand fra Rendsborg, Lieuten. Olufsen fra Kjøge, Kjøbmand Puttfercken fra Lübeck (hos Løbel); — afreist: Kammerherre Kaas paa Landet, Fru Bille til Helsingøer.

———

Liebau, den 9 Junii.

Siden otte Dage sees fra Tid til anden Krigsskibe i vore Farvande, som forurolige Kysterne ved enkelte Canonskud, som dog hidtil ere blevne uden Virkning. Første Pintsedags Aften afsendtes fra et stort Engelsk Orlogsskib en Parlementair i Land, efter Forlydende i den Hensigt at underhandle om de ved Krigens Udbrud arresterede Engelske Matrosers Løsgivelse; han gik snart ombord igjen med uforrettet Sag, hvorpaa Orlogsskibet, som førte 76 Canoner, og efter Fiskeres Udsigende havde en Besætning af 640 Mand, fortsatte sin Seilads, man veed ikke hvorhen. De fra Gothland tilbagekomne Oberofficierer ere beordrede til Petersborg, hvorhen Admiral Brodisko allerede er afgaaet.

Riga, den 8 Junii.

Den 1ste i denne Maaned viste sig her paa Rehden tvende Engelske Krigsfartøier, en Fregat og en Brig, som nærmede sig Fæstningen, men efter nogle derfra modtagne Skud igjen trak sig tilbage. — Kjøbmand Knoop i Narva er bleven erkjendt som Kongelig Dansk Vice-Consul i Narva.

Gotha d. 16 Junii.

Rygterne, som i denne Tid besynderlig krydse hinanden, angaaende forestaaende Udbrud af nye Fiendtligheder mellem Frankrige og Østerrige, hvori da ogsaa Porten skulde tage Deel, gjendrives med Eftertryk i offentlige Blade. Blandt andet hedder det i nogle Tidender: Engellands Tilhængere ere meget tilbøielige til at udsprede foruroligende falske Rygter. De fabricere en ny Plan til en ny Coalition til en ny Landkrig, hvilken de endog forestille frygteligere end de foregaaende. Rusland, sige de, er i Begreb med, at slutte Fred med Sverrig, og dette vil snart skee; det har ligeledes allerede indladt sig igjen i et Forbund med Engelland, og da er en Alliance mellem Rusland, Porten og maaskee en anden Magt, paa Tapetet. — I Engelland kan man have sine gode Grunde at afspise Folket med saadanne Ammestuehistorier, men hvilket fornuftigt Menneske kan endnu troe eller haabe paa en Coalition paa Fastlandet?

London d. 18 Maji.

I Gaar kom Motionen angaaende de førend Krigen anholdte Danske Skibe under Debatte i Overhuset. Lord Sidmouth foreslog i en mandig og kraftfuld Tale, at Eierne i Fremtiden skulde holdes skadesløse og at der i Henseende til Matroser, som have været ombord paa saadanne Skibe, skulde vælges lempeligere Forholdsregler. Han grundede sin Motion paa Landets Ære, fordi den Engelske Regjering kort førend Fiendtlighederne havde givet Dannemark de fredeligste Forsikkringer og lokket

de Danske Eiere paa denne Maade i Fordærvelse. Han beviste at de Danske Skibes Anholdelse hverken kunde sammenlignes med Anholdelsen af de Hollandske eller Preussiske. — Lord Cantsleren indrømmede Sandheden af de Folkerets-Grundsætninger, Lord Sidmouth havde anført, for at understøtte Motionen, men paastod, at Regjeringens Forholdsregler retfærdiggjøres af dem, som den tidligere valgte i lignende Tilfælde, og ønskede, at Motionen maatte blive tagen tilbage, fordi den uden Nytte vilde bringe Spørgsmaalet om Retfærdigheden eller Uretfærdigheden af Krigen med Dannemark, som Parlamentet allerede har afgjort, paa Bane igjen. — Lord Erskine understøttede Lord Sidmouths Forslag, i det han blandt andet yttrede, at om end, som Lorden ved tidligere Debatter synes at have antaget, de Danske kunne betragtes som Eiere af et Huus, hvilket man har maattet ødelægge, for at redde den Engelske Bygning, maatte dog, efter alle Retsgrundsætninger, de enkelte Mænd, hvis Eiendom er bleven ødelagt, for at redde vores, have Erstatning. — Lord Hawkesbury paastod derimod, at Folkeretten fuldkommen har berettiget den Engelske Regjering til at confisquere ved Krigens Udbrud, dens Anledning være lovlig eller ulovlig, al Dansk Eiendom. Han føiede til, at det var utilbørligt, at paalægge Kronens Raadighed Lænker, og endte med at sige: det er ingen Tider, at tilstaae Fienden Eftergivelser. Vi ere, sagde han, omgivne af en Hær fiendtlige Nationer, og have store og utallige Vanskeligheder at bekjæmpe, og det sømmer sig mere at see paa vor Stillings Krav end paa den Fremfærd, vi i bedre Dage kunde have fulgt. — Den store Lovkyndige, Lord Ellenborough gjendrev ham i en Tale, fuld af fyndige Bevisgrunde. Han opfordrede ham til at anføre af den ældre eller nyere Historie noget Exempel paa, at nogen Nation er bleven saaledes behandlet som den Danske. Han fremæskede ham at opsøge i den Brittiske Historie noget lignende Tilfælde, hvor et Lands Eiendom er, uden at det havde gjort noget fiendtligt Skridt, bleven anholdt og confisqueret. Efter Folkeretten indrømmer han, at al den Eiendom, der forefindes efter Krigens Udbrud, er confiscabel. Men Engellands Oprigtighed, Ære og Redelighed fordre, at Lorderne skulle tage de særegne Omstændigheder ved det Danske Tog i Overveielse. Er det ikke aabenbart, at hvert For-

førelsesmiddel er blevet brugt mod de Danske, for at berolige deres Sind, og at de aldrig kunde undlade at sætte ubegrændset Tillid til Storbritanniens Troskab. Man har selv under Expeditionen neddysset de Danske Kjøbmænd i en falsk Tryghed, og man har paa det skjændigste bedraget dem, føiede han til. Han foreslog deres Eiendoms Fonds skulde lægges under saa sikker Beslag, at de efter Krigen kunde gives dem tilbage. (Fortsættes.)

Kong Joseph er i Bayonne bleven udraabt til Konge af Spanien.

Keiser Napoleon har befalet, at der langs Rhingrændsen mellem Frankrige og Tydskland skal være tre Samfærsler: over Wesel, Mainz og Straßburg. Den sidste er nu bragt fuldkommen istand ved en ny staaende Rhinbro mellem Straßburg og Kehl. Denne meget stærke Bro erstatter fuldkommen den gamle, som var af Fyr, som idelig ødelagdes af Isgang og i det første Feldtog af Revolutionskrigen 1792 blev brændt. Allerede i de første Aar af Bonapartes Consulat anordnedes en ny Broes Opbyggelse, men en Mængde Hindringer forsinkede denne Forordnings Fuldbyrdelse. Imidlertid byggedes en ny Bro, endskjøndt under mange Vanskeligheder og idelige Standsninger. Endelig udkom et nyt Keiserligt Decret af 16 Martii 1808, hvori Keiseren befalede at fuldende alle Arbeiderne i Løbet af Maji Maaned d. A. Denne Befaling blev med mueligste Anstrængelse udført, og den hele Bygning er nu færdig. Broen er meget konstig bygt af Egetræ. Den har 30 Buer, er 400 Metere lang og 12 Metere bred. Den midterste Deel af Broen er udelukkende bestemt for Kjøretøier og Ryttere; begge Sidegange, der ved Rækværker skilles fra den mellemste Afdeling, er for Fodgjængere. En særdeles Fordeel bestaaer i den Lethed, hvormed man kan demontere den hele øvre Deel af Broen og efter Omstændighederne enkelte Buer, og slaae dem op igjen. Der er tillige gjort den Indretning, at, dersom Krigstilfælde gjøre det nødvendigt, hele Broen kan tages fra hinanden og gjemmes i dertil bestemte Magaziner, uden at Fundamenterne lide det mindste derved. Bestyrelsen over hele Arbeidet har Ingenieuren Konrad, og hele Bygningens Fuldbyrdelse besørger Architect Osterried fra Straßburg. D. 5 Junii blev den ny Bro aabnet til Overfart.

Det Russisk-Keiserlige Videnskabsacademie i St. Petersborg har ladet bekjendtgjøre følgende Middel til længe at gjemme de væsentligste Bestanddele af Melk og Æg til Huusholdningsbrug. Fløden af den Melk, der skal gjemmes, afskummes først omhyggelig og Melken kommes derpaa i et Leerkar, som maa hænges i kogende Vand, under bestandig Omrøring indtil det Vand, der indbefattes deri, er aldeles bortdunstet; det øvrige tilbageblevne Bundfald pulveriseres derpaa, og kommes i et lukket Kar (f. Ex. en Flaske). Vil man af dette Pulver igjen lave Melk, saa tager man f. Ex. $\frac{1}{4}$ Pund deraf og rører det op i lidet koldt Vand indtil der bliver en tyk Dei deraf; i det man bestandig rører det omkring efter Haanden slaaer man otte Gange saa meget Vand, som man har taget Pulver, altsaa paa $\frac{1}{4}$ Pund Pulver to Pund, omtrent en Pægel Vand, til, og man har da en Qvantitet Melk, som hverken i Henseende til sin Godhed eller Egenskaber har tabt det mindste. Melken skummes for at forebygge, at Melkepulveret ikke skal fordærves af det tilbageblevne Smør. At Melken ved Bortdampningen ikke hænges umiddelbar over Ilden, men i sydende Vand (det saakaldte Mariebad) er nødvendigt, fordi man ene paa denne Maade kan forekomme, at den ikke skal brænde an. At den bestandig røres omkring er ligeledes høist nødvendigt, paa det der ikke skal samle sig Skind paa Melken; thi dette er uopløseligt i Vand, og vilde altsaa, naar det kom mellem Melkepulveret, gjøre en Deel deraf uopløseligt. At endelig Melken under Bortdampningen maa være i et Kar af Leer, og ikke af Metal, skeer for dessikkrere at forekomme, at den ikke skal brænde an, hvilket, uagtet Melken ikke afdamper over aaben Ild, men i kogende Vand, altid er muligt, naar den befinder sig i en Kobbercasserolle eller andet Metalkar. — For at forvandle Æg til tør Pulver slaaes det Hvide med det Gule godt sammen; derpaa kommer man det i et Kar, lader det tørres i en Varme af 25 til 30 Gr. Reaumour, medens man bestandig rører det omkring. Vil man nu bruge det, saa slaae man 3 Dele Vand, altsaa $\frac{3}{4}$ Pund, paa $\frac{1}{4}$ Pund af dette Pulver.

Bladet Børsenhalle melder under Artiklen: Paris d. 15 Junii: adskillige af vore Blade for i Dag indeholde følgende: Bordeaux d. 10 Junii.

Hr. Præfecten, Præsident for Handelskamret, har i Aftes Kl. 6 faaet med en Estaffette efterfølgende Brev, og ufortøvet meddeelt samme det herværende Handels-Kammer:

Bayonne, d. 8 Junii.

Til Hr. Præfecten for Gironde, Præsident i Handelskamret.

Min Hr. Præsident!

Jeg iler med at underrette Handelskamret, at Hs. Maj. Keiseren og Kongen i dette Øieblik har modtaget fra sin høie Broder, Kongen af Holland et Brev af følgende Indhold: "Efterretninger fra London melde os Kongen af Engellands Død; den ny Konge har ved sin Tronbestigelse afskediget hele Ministeriet."

Maatte denne Begivenhed være et Forbud til en almindelig Fred. Den er Gjenstanden for Keiserens Ønsker, og Trang dertil føler hele Europa ret levende; ogsaa vilde den især være meget fordeelagtig for Staden Bordeaux's Handel. — Denne Skrivelse er undertegnet af Champagny. — Samme Efterretning har Præfecten i Nedre-Loire og meddeelt Publicum Underretning om i Feuille Nantaise.

I Kjøbenhavn har ovennævnte Efterretning gjort stor Opsigt; men de fleste ansee den for en Opdigtelse, deels fordi man har Efterretninger fra London af d. 7 Junii, som ikke tale et eneste Ord om Kongens Død, men tvertimod sige, at han d. 6te lys levende reiste til Windsor, efterat han d. 4de havde overværet Conseilet i Dronningens Palais, deels fordi man med Grund paastaaer, at vi i Kjøbenhavn maatte have havt denne Efterretning tidligere fra Holland end man kunde have den i Bayonne og derfra igjen i Paris og Hamborg. Der skal ogsaa være Breve her fra Amsterdam af 18 Junii, som ikke berøre denne Begivenhed. Vor Regjering har bestemt hidindtil ikke havt mindste Efterretning desangaaende.

Trykfeil.

I nogle Aftryk af forrige Numer, Side 1195. Lin. 13-15 staaer: (det Franske Rige, Kongeriget Preussen, Østerrige) ere betegnede med Navne. læs: (det Franske Rige, Kongeriget Preussen, Østerrige) ere betegnede med Navne og Farver.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 77.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 5 Julii, 1808.

Om Kongen af Engellands foregivne Død.

Offentlige Blade bebudede os Kongen af Engellands Død. Mange rammedes af denne Efterretning som af et Tordenslag. Den, som har opfyldt sine Varehuse med Colonialproducter i den Forventning, at endnu nogle Aars Krig og Blodsudgydelse i Europa skal drive Priserne end mere i Veiret, gjør af Nødvendigheden en Dyd, krymper sig ved at ønske endog sit Lands Fiende Døden, og erklærer Efterretningen for Opdigtelse; den jevne Mand, som staaer i den Tanke, at hiin blinde, aands- og legemsslappe Konge i Windsor kun behøver at døe, og Fred og Lyksalighed vende tilbage igjen, troer naturligviis, at den er saa sand som et Evangelium, fordi det er saa let og saa sødt at troe hvad der stemmer overens med vor Fordeel og vore Forhaabninger. Kun Grandskeren betragter hele Efterretningen med største Ligegyldighed, fordi han veed, at en Konge i Engelland i de senere Aar har betydet saare lidet, naar det kom an paa at bestemme Krig eller Fred, og at Europas politiske Crisis ikke er sit Maal et Skridt nærmere, hvad enten King George sover i Windsor eller St. Pauls Kirke. — Den, som under hele Revolutionskrigen med Opmærksomhed har fulgt Tingenes Gang, veed, at Engellænderne — man kan med Grund bruge her dette Udtryk, thi det var virkelig Nationen — gik af et brændende Had til Frankrige og en medfødt Attraa efter Storhed og Rigdom, bestandig ud paa, at bruge det øvrige Europa som et Ødelæggelsesredskab mod de Franske. Ved at anstrænge og udtømme fremmede Kræfter, udvidede de, uden at anvende andet end ranet Guld, betydelig deres Colonialbesiddelser, og ligesaa dybt de sank i Moralitet, saa høit steg ved Erobringer deres Magt og deres Evne til at kaste ny Tønder i det Krigsbaal, de havde antændt. Malthas Erobring, Brasiliens Underkuelse, den Danske Flaades røverske Bortførelse gjorde den gordiske Knude endnu uopløseligere end før. De ved Krigen overordentlig udtømte Kræfter maatte erstattes igjen ved uhørte Midler, ved den ellers ærværdige Engelske Constitutions Vanhelligelse, ved Plyn-

dringer, Undertrykkelser og Udaad. Saaledes nedsjunken i politisk og moralsk Fordærvelse, formægtigt og hoffærdigt paa den ene Side til at ydmyge sig, for svagt og forstyrret paa den anden til at kunne udholde Kampen ved naturlige Midler, spiller Engelland nu den Fortvivledes Rolle, som enten vil vinde eller tabe Alt. Kan man da vel vente, at et Cabinet, der endog brød Amiens-Freden, som var saa høist fordeelagtig for det, vil slutte saa hastig Fred nu, da det, udelukket af næsten hele Fastlandet, og omgivet af lutter Fiender, kun har Ydmygelse og Skjændsel at vælge imellem? Nei, det er kommet for vidt med Engelland; det er ikke mere Agtelse for sin egen Ære og andre Nationers Lykke og Rolighed, der kan føre det tilbage til fredelige Grundsætninger. Hvad bryder et Folk, som, midt under Europas største Cultur, ikke undseer sig ved at leve af Sørøverie, sig om Verdens Lykke? Saalænge der er Skibe at rane paa Havet, Nationer at undertrykke i begge Indierne, og Cabinetter tilfalds for Guld, vil Engelland ogsaa fortsætte sine blodige Planer. Man troe ikke, at Cabale- og Bestikkelsessystemet har ophørt; endnu arbeider det Engelske Cabinet lønlig paa at stifte ny Coalitioner; endnu have Engelske Guineer ikke tabt deres Tryllekraft.

Intet er derfor urimeligere, end at troe, at en 70 Aars svag, affældig Olding, som underskriver og udstæder Statsdocumenter, han ikke kan læse, som endog i sine Velmagts Dage oplæste Taler i Parlamentet, andre havde skrevet for ham, at denne uselvstændige blinde Styrmand ved Britaniens skrøbelige Statsror, kun behøver at døe, for at

bringe Orden i saa megen Forvirring, og stemme Hjerter til Fred, som kun hige efter Krig? — Men antaget at Engellands Constitution virkelig indrømmede den ny Konge Magten til at slutte Fred, uden Parlamentets Samtykke, af hvilken Varighed kunde en saa hovedkulds sluttet Fred vel være, under Omstændigheder som de nærværende? Neppe vilde den tjene til andet end til at stifte ny Cabaler, medens Underhandlingerne stode paa, og samle frisk Tønder til en ny og langt blodigere Krig end den forrige. — Skal Europa have Fred, saa bør den være Frugten af Engellands politiske eller moralske Afmagt; vi bør ikke ønske Fred, førend det er umueligt for Engellænderne at føre længer Krig; Krigslysten maa udryddes hos dem med Roden, og saalænge der er endnu mindste Evne tilbage hos dem, vil den som Ukrud hastig spire frem igjen, og voxe frodigen op. — En Fred, som kun er en Følge af en uselvstændig Konges Død eller af en pludselig Forandring i et kjøbeligt Parlament, er i Grunden kun et svagt Palliativmiddel. Prindserne af det Engelske Huus pleie desuden sjelden at besidde nogen fast og mandig Caracteer. Naar de kun have smukke Heste og Jagthunde, er det dem temmelig ligegyldigt, om nogle hundrede tusinde Mennesker dræbe hverandre eller Gammelengelland nedsynker i en bundløs Gjeld.

Jeg kan ikke ende disse Betragtninger paa en bedre Maade, end ved at anføre her en meget selvtænkende Forfatters kraftfulde Ord: "Engellændere — siger han — I vare engang et ædelt Folk, men denne Epoke ligger et halv Aarhundrede bag os! Eders Constitution vakte Aand og Kraft, og

paa Jorden og i Himlen beherskede Britten Ilden. I har havt Digtere og Talere, Astronomer og Verdensopdagere, I havde et frit, høitstræbende, retfærdigt Folk. I Konster og Videnskaber vare faa eder lig, i Lykke og Skatte ingen. Eders Lod var een af Nationernes almindeligste. Rigdom og Magt avlede Overmod og Laster, Uretfærdighed og Undertrykkelse mod Fremmede paafulgte. Hvad der udenfor avledes virkede siden ogsaa hjemme paa Borgeren og mod Borgeren. Ved Ganges, ved Senegal og paa Jamaica fandt Engellændernes Dyder og Sæder og brave Forfatning deres Grav, af Undertrykkere bleve Undertrykte, af Despoter Slaver. Det ligger for vore Øine, hvorledes I i de sidste tredive Aar ere gaaede tilbage og endnu bestandig gaae tilbage. Seiervindinger til Vands og til Lands bevise derimod intet; saadanne Beviser paa Glorie og Dyder beholder mangt et Folk endnu længe, naar alt det øvrige, der gjør det værdigt til at være et Folk, er forsvundet. I ville gaae under ved ingen, uden ved eder selv, naar I ikke kunne forbedre eder; eders Adels og Borgerkrafts Tid er for bestandig henrunden. Lav Foragt for det Ædleste, al Tings Vurdering efter Guld, Nationers Værdigelse efter Rigdomme, Fattigdommens Nedtrædelse og eders Nabobers Overmod afsige eders Dødsdom. Et Folk, som foragter det Skjønneste og Største, naar det kom fra et fremmed Folk, som, uden at forbedres af Tugt, kun i Gammelengelland finder et Paradis og i alle andre Steder Barbarie, et Folk endelig, som ikke engang kan opfinde eller skabe noget Genialskt, men gjerrig og smaalig, som en Kjøbmand opdynger og opstiller til Pralerie hvad større Fædre opfandt og skabte —

naar et saadant forstokket og forhærdet Folk ikke bliver slavisk og gemeent, saaledes som Tingene og Menneskene ansee og agte det for gemeent, saa bedrage alle historiske Tegn. — — Verden seer med Angest og Bekymring paa den nærværende Kamp. Engelland falder ikke ved Krig, men ved Laster og Forbrydelser som de fleste Nationer. Stolte Øeboere! naar ingen Nabob er meer at gjøre skatskyldig, intet Land meer at plyndre, naar der hos eder findes flere kjøbelige Borgere end Kjøbere, naar ingen fri Stemme for den gamle Constitution høres mere og elendige Slaver, uden Ære og Fædreneland, brøle med hæs Hals deres Brittania rule the wawes — da ville I, kastede tilbage paa eders egen Skjændsel og paa selvvoldt Elendighed, føle eders Harme opvakt, og være for svage til atter at reise eder for den forgangne Herlighed."

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Herr Eyler Hagerup er, d. 27 Maji d. A., beskikket til Sognepræst for Oure Præstegjeld, ved Staden Christianssund, paa Nordmør, i Throndhjems Stift. Denne talentfulde og, som Forfatter, berømte Mands vigtigste Levnetsomstændigheder ere: han er født d. 27 Julii 1766 i det norske Nordland, i Saltens Præstegjeld, i Skjærrstad Præstegaard, hvor Faderen Christian Frederik Hagerup var Visepastor fra 13 Maji 1761 til d. 1 Sept. 1769, — demitteret fra Kathedralskolen i Throndhjem 1784; tog theologisk Attestats 1787; blev Kateket til Bremerholms Menighed i Kjøbenhavn 1789. Af Kjøbenhavns Magistrat beskikket til at være Prædikant ved det Harboeske Enkekloster 1792. Af Kongen beskikket 1793 til residerende Kapellan i Værdalens Præstegjeld, i nordre Throndhjems Amt; reiste i Maji Maaned i forrige Aar hid til Hovedstaden for at søge Befordring. Hans udgivne Arbeider ere en-

kelte, anonyme, Bidrag, indførte, 1788—89, i Morgenposten, et Ugeblad, udgivet af Hofboghandler S. Poulsen i Kbhavn. Betænkninger i Anledning af N. D. Riegels's nogle Spørgsmaal og Tvivl, ved Beskrivelsen over Kjøbenhavns Universitets Midler og Indkomster, fremsatte i et Brev til Prokanzler Janson. — Sagtmodig Konference med Professor N. Elert i samme Anledning. Begge Skrivter ere, anonyme, trykte i Kjøbenhavn 1791. Prædiken, holden i Domkirken i Throndhjem og der trykt 1792. Prædiken, holden i Værdalen, udgivet til Fordeel for Stedets Skolevæsen; trykt i Throndhjem 1795. Adskillige, anonyme, Bidrag, indrykkede i Herr Capitain M. C. Petersons litterære, almeenyndede og meget læste, Tillægge til de throndhjemske Tidender. 8vo. Throndhjem 1798—99. Faderens Christian Frederik Hagerups (død d. 31te Junii 1797 som Dr. i Theologien, Stifts- og Domprovst, Sognepræst til Throndhjems Domkirke og det norske Videnskabernes Selskabs Visepræsident), Biographie; indført i Herr Sognepræst L. N. Fallesens Magazin for Religionslærere, med Hensyn til vore Tider, fra Side 391 til og med S. 408, 1ste Binds 2det Hefte. Liigtale over et ungt Menneskes Endeligt, i 2det Bind, 1ste og 2det Hefte, Kbh. 1799, Side 415 til 422. — Den uretfærdige Huusholder. En Forklaring over Luc. 16. 1—9. fra Side 550 til 567. Over en Selvmorder; i 4de Bind, 1ste og 2det Hefte, Kbh. 1801, fra S. 11 til 24. — En Liigprædiken, holden paa en Ugedag den 12 Junii 1799, i Stiklastad Hovedkirke i Værdalen, indført fra Side 369 til 382 i 6te Bind. Noget om Bygdeprædikanterne i Norge, i Theologisk Maanedskrift 1803, 1ste Bind, fra Side 77 til 89. — Efterretninger om Værdalens Præstegjeld; i Herr Dr. Sevel Blochs indholdsrige Throndhjemske Blandinger, 1ste og 2det Hefte, Throndhjem 1804. Den fuldstændige Beskrivelse over Værdalen er, paa Tydsk, i Haandskrivt, sendt til Herr Professor J. G. Eck i Leipzig for at trykkes i nordische Blätter. Om Oluf den Hellige, Norges Konge; en Læsebog for Menigmand. Kbh. 1805, 262

Sider i 8vo, er fordeelagtig og udførlig recenseret i lærde Efterretninger No. 5 og 6 for 1806, af Herr Landsdommer, Dr. G. L. Baden. — Udkast til en Plan, ved hvis Udførelse den kongelige Kasses Indkomster betydelig kunde forøges og Tvillingrigets Velstand befordres; af et betroet Haandskrift, efter Anmodning oversat, Kbh. 1808, 20 Sider i 8vo, hos J. R. Thiele. Om Hagen, Adelsteens Foster, Norges Konge, en Historie til almeen Læsning, i samme Smag som Oluf den Helliges. Paa A. Seidelins Forlag er den under Pressen og 80 Sider af den allerede trykte; "til Prydelse for Bogen — hedder det i Subskriptionsplanen — har en af Hovedstadens heldige Kobberstikkere lovet at levere en Vignet og et Par historiske Kobbere, Hagen Adelsteen betræffende." — — I Maanedskriftet Pallas den yngre; i de 4 udkomne Hefter, Kbh. 1808, har han skrevet: Samtale mellem den afdøde danske Statsminister, Grev v. Bernstorff og den bekjendte engelske Minister Pitt i de subterraniske Boeliger. Om Biskop Gunnerus (en mærkelig Anekdote, oversat af Hofraad og Professor Hennings's Bog: Von Geistern und Geistersehern). Om Norges Tilstand i de ældste Tider og det norske Folks Oprindelse. Aarstiderne, et Digt. Et Par Ord om Oldtidens og Nutidens Krigeraand. Som Eier af sin sal. Faders efterladte, utrykte, Arbeider har han udgivet Skolelærerens Pligt, at indrette Ungdommens Undervisning passende paa Tiderne, til Gavn for Staten, forestillet i en Tale ved den nyopbygte Kathedralskoles Indvielse i Throndhjem paa Hs. Kgl. Majestæts høie Fødselsfest den 29de Januar 1787, trykt i Maanedsskriftet Minerva, for Maji 1805 fra Side 146 til 179. — Chorographie over Præstegjeldet: Salten (Skjærrstad, som det i trykte Skrifter nævnes, er ikke Sognets, kun Præstegaardens Navn), i Nordlands Amt og Throndhjems Stift; skrevet i Februar, 1770, i Følge et opsendt Schema af 13de Junii 1748 fra Biskop Harboe, hvorefter Underretning forlangtes ,:"1) om hvor

mange Kirker Skjærrstad Sogn har og har havt? 2) hvor mange Gaarde og Bønder? 3) Kaldets Indkomster? 4) om Embedets Dokumenter og Adkomster? 5) Præstegjeldets Markegang, Grændseskjel og Strækning? 6) dets Mærkværdigheder? 7) Præstegaardens Inventarium, tilhørende Marker, Skove og Mensalgods? 8) Kirkens Ornamenter? 9) Kirketjenestens Omverling? 10) Præsternes Levnetsbeskrivelser, fra saa lang Tid tilbage som Efterretninger derom kunne haves?" — Herr Hagerup har, for længe siden, indsendt denne veludarbeidede Beskrivelse om et, 50 Mile oven for Throndhjem liggende, Præstegjeld, med sine tillagde Anmærkninger, til det korresponderende, topographiske, Selskab for Norge. Den er — endnu utrykt. — — Efterskrift. Skal nogensinde det møisommelige Arbeide lettes for den eller dem som samle: enten til en ny Udgave af Worm's Lexikon eller og til en Fortsættelse af dette nyttige Verk — vorder det Pligt, i de offentlige Blade, fuldstændig, at anmelde vore Bogskriveres Levnetsomstændigheder og udgivne Skrifter. Her leveres Herr Hagerup's, og maaskee? saa af og til, nogle Fleres i de følgende Numere. Ønskeligt ville det, altid, være: at Forfattere selv, i Tilfælde af Befordring, indleveerte det Videværdigste om deres Levnetsomstændigheder og Arbeider.

Oberst v. Kardorff har indberettet følgende: En Caper fra Kjøbenhavn, Patriot kaldet, ført af Capitain Bødker og bemandet med 16 Mand, kom seilende afvigte 30 Junii omkring Odden forbi Refsnæs. Saasnart de ved Fyens Kyst stationerede findtlige Skibe fik ham i Sigte, gjorde de strax Jagt paa ham; men da Veiret var stille, udsatte de 4 Barkasser og 1 Baad med Canoner, bemandede med omtrent 200 Mand, for at forfølge Caperen. Denne retirerede strax under Refsnæs, hvor han saaledes blev assisteret af det der værende Militaire, at han ubeskadiget kom ind til Saltbek. Den fiendtlige Baad fyrede med dens Canoner Skud paa Skud i Land, hvorpaa de i Barcasserne værende Fiender søgte at lande. Af vore Tropper var i det høieste kun 40 Mand forsamlede under Fændrik v. Suhl af det fyenske Infanterie-Regiment, men da disse gik raskt ind paa Fienderne, skyndte de sig at dreie af. Derimod begave de sig omkring Refsnæs Pynt til den sydlige Side, og forinden vore Tropper med nogen

tilstrækkelig Magt kunde komme derhen, var allerede 150 Mand komne der i Land; men ikke saasnart saae de Forstærkning af Canoner, Infanterie og noget Cavallerie, kommende fra Callundborg (hvilket ikke kunde skjules for dem) førend de i største Hastighed søgte at komme fra Landet. Formodentlig har deres Hensigt været at tage Fødevarer m. m.

Hovedqvarteret i Kjøbenhavn d. 3 Julii 1808.

F. Bülow,
General-Adjutant og Chef
for General-Adjutant-Staben.

Odensee d. 28 Junii. Det var Sølieutenant Bruun og Maanedslieutenant Petersen, som anførte Canonbaadene i den forhen meldte Affaire med de 2 Engelske Brigger ved Faaborg den 20 d. M., og ene Mangel paa Kugler hindrede dem fra at høste fortjente Frugter af deres udviste Tapperhed. Lieutenant Bruun gav allene 93 og Lieutenant Petersen 122 Skud; den mindste af Briggerne var paa 18 og den største paa 20 Tolv- og Attenpundige Canoner. Da den mindste Brig kom paa Grund paa den Nordre Ende af Knasgrunden, som vender ind imod Bjørnøe, saa landede de fleste af dens Kugler paa denne Øe, hvor en 30 Stkr. ere fundne og en er gaaet i Jorden ikke langt fra en af Gaardene. Hvor ilde denne Brig ellers maae være tilredet kan sluttes af de mange paa Avernakøe ilanddrevne Sager, nemlig 2 Foustager Hvedemeel, ½ Td. med Øl-Eddike, en mindre med nogle Potter Rom, 1 Canonport, adskillige Planker, som synes at være bortskudte fra Skibet, Mast, Aarer og Andet af en Barcasses Takkelage, et Hønsehuus, Slibetrug, Haandspager, Speilet til en 24 Pundig Canon med fl. S. Skibet var ganske ramponeret, men til Held for den steeg Vandet over 2 Fod, hvorved den kom flot og blev taget paa Slæbetoug af den anden Brig. At de selv havde opgivet Haabet om at faae den med, beviser det, at de havde slaaet Seil fra formodentlig for at brænde den. En Skipper skal og siden have berettet, at have seet den drive i Søen for blotte Mersseil; Nogle ville og have seet et Skib brænde, som i saa Fald nok har været den. Den Nordlige Vind var og Fienden gunstig til at drive bort for Veiret, og til Errøe har man kunnet høre bestandig stærk Tømring. Det var i Begyndelsen af Actionen at Lieutenant Bruun fik en Kugle i Forstævnen af sin Baad. Den Mand, som mistede Armen, var af Lieutenant Petersens Besætning; denne ulykkelige Hændelse indtraf i næstsidste Skud, der blev fyret fra de Engelske. Med mere Munition vilde de to Brave, Bruun og Petersen, upaatvivlelig have havt de Engelske Brigger i Havn. —— I Fredags Aftes viste sig atter en Engelsk Brig uden for Havnen som signaliseerte meget med sine Flag og ventelig havde flere Kamerater bag Errøe, der formodentlig komme igjen for at hævne den sidst lidte Skade.

I Søndags flaggede de Engelske Krigsskibe paa halv Stang, hvoraf man formoder, at enten Kongen af Engelland eller en Officier af høi Rang er død.

Efter Kongelig Befaling er der i Tønningen lagt Embargo paa alle Skibe uden Undtagelse, selv naar de ere ballastede.

Man vil vide, at den største Deel af det svære Artillerie, som af de Svenske var bleven ført til de Norske Grændser, er kommet tilbage til Gothenborg. Hvad Hensigten kan være med at bringe det derhen, derom ere Meningerne deelte; imidlertid synes denne Omstændighed snarere at være beregnet efter Forsvars- end efter Angrebsplaner. Man har paastaaet her i de sidste Dage, at den Engelske og Svenske Regjering endeligen var bleven enig om de til Gothenborg ankomne Brittiske Troppers Bestemmelse, og at disse derfor vare udskibede; men siden Hr. Capitain Jessens og Fleres Ankomst fra Sverrig, veed man med Bestemthed det Modsatte. Der gives endog Mange, som ikke ansee det for umueligt, at de Engelske Tropper efter Sædvane vende tilbage med uforrettet Sag, ligesom de kom, da de i dette Øieblik ikke have noget Bytte, men kun Farer at vente. Man skal ellers i Gothenborg ikke være synderlig tilfreds med disse fremmede Gjesters Nærværelse, siden de kun have medbragt lidt Proviant fra Engelland, og derfor bidrage til at alle Fødevare stige til en uhørt Priis. For blot at nævne eet Exempel, en eneste Snees Æg betales med 1 til 2 Rdlr. der i Staden.

Det Engelske Orlogskib, med hvilket nogle af vore Canonbaade under Lieut. Suenson nylig havde en for vor Sømagt saa hæderlig Fægtning i Kjøgebugt, skal være indkommet til Gothenborg i en temmelig ramponeret Tilstand, og havde havt endeel Døde og Saarede ombord.

Nakskov, d. 1 Julii. I nogle Dage har Langelands Beltet aldeles været fri for Besøg af fiendtlige Skibe, indtil i Dag, da henved 16 Stykker kommer til Syne under Sønder Skov, hvoriblandt 2 Fregatter og 2 Brigger.

Posteefterretninger.

Moniteuren leverer følgende Efterretninger fra London af 28 Maji med Anmærkninger: "Man forsikkrer os, at Urolighederne i Manchester ere blevne dæmpede. Med største Modbydelighed er den

militaire Magt bleven anvendt ꝛc. Arbeidernes sørgelige Stilling er stor og en Følge af Krigen, men en af Fienden fremæsket Krig. Vi kunne ikke slutte med ham nogen ærefuld Fred. Han vil kun gjøre Fred paa Betingelser, som vilde forværre vor Tilstand langt mere end den værste Krig ꝛc. — Til de i Engelske Blade anførte Efterretninger fra Sverrig leverer Moniteuren ogsaa Anmærkninger, hvori det blandt andet hedder, at dersom Engelland ikke sender Tydske, men indfødte Engellændere til Sverrig, saa ville de i November trække sig tilbage og forlade deres Allierede i Farens Øieblik; naar de af Æresfølelse blive efter November Maaned i Sverrig, saa ville vi see, om der i Martii Maaned endnu vil existere en Engellænder paa Sverrigs Fastland. Hvor kan denne Nation formaste sig, at ville forsvare Sverrig mod Rusland, Frankrige og Dannemark? Men den Franske Armee er ikke kommen over til Sverrig, og sandelig var den det, saa vilde Engellænderne ikke have tænkt paa at kaste sig ind i Sverrig; da den Engelske Armee skal lande, saa bliver den intet end den Skam tilbage, inden Frosten at trække sig tilbage, eller den Vished, ganske at tilintetgjøres. — I Antwerpen er Regjeringen kommen paa Spor efter Smughandel i det Store. — I Arragonien skal der være udbrudt Uroligheder, og Marchal Moncey være brudt op for at dæmpe dem. — Fra Bordeaux marchere Tropper til Spanien og flere skulle følge dem. — Det er i Forslag, at dele den Østerrigske Armee i 5 Armee-Corpser. — Toskana skal i Fremtiden udgjøre en Deel af det Franske Rige. — Den Franske Keiser skal have erklæret, at politiske Forhold for det første gjøre de Preussiske Landes Rømming paa denne Side Weichsel umuelig, at Overgivelsen af Financeadministrationen staaer i Forbindelse dermed, og at man derfor ikke kan vente nogen Forandring i Forholdene. Det er af denne Aarsag afgjort, at de Franske Tropper ville gaae i Leier ved Berlin. — I Polen er det saa dyrt at leve, at mange af Indvaanerne ankomme til Gallizien. — Imellem Wien og Paris gaaer nu saa mange Courerer, at man slutter deraf, at der er vigtige Ting paa Bane. Ved Grændserne af Østerrige fordobles Opmærksomheden med Fremmede og Reisende. Deres Passe undersøges paa det strængeste og man har nægtet adskillige Adgang til Braunau. — Storhertugen af Berg beholder nu be-

femt sine Lande. — Journal de Paris melder fra Petersborg under d. 30 Maji, at det indfaldne Tøveir har standset Russernes Fremskridt i Østbothnien, og at de Svenske, begunstigede af denne Omstændighed, have taget Position langs med Pyha-Goki. — Den Americanske Regjering har ladet bekjendtgjøre sine Underhandlinger med Frankrige. I et Brev fra Ministeren Champagny til den Americanske Gesandt i Paris hedder det, at under den Forfatning, Engelland har sat Fastlandet, især siden Decretet af 11 Nov., tvivler Keiseren ikke om en Krigserklæring fra de forenede Stater mod Engelland. — Hr. Levermoole foreslog d. 18 Martii i Repræsentant-Huset at ophæve Embargoen, der, saafremt den varer et Aar, vil koste America 50 Millioner, og har sat to hundrede tusinde Mennesker ud af Virksomhed. Men Forslaget blev forkastet med 84 Stemmer mod 24. — I Constantinopel var en Revolution to Gange paa Veie at udbryde. Ophavsmanden til den første Plan var Ised Bey, som vilde gjøre sig til Mufti, og som er bleven landforvist. — I de Engelsk-Vestindiske Colonier ere Priserne paa Meel stegne meget høit, formedelst Embargoen i America. — I London vises Gibralter og Kjøbenhavn i Panoramma. — D. 1 Junii arresteredes atter et afsindigt Menneske, som begjerte at tale med Kongen af Engelland. — Den Engelske Capitain Usher har d. 28 Maji truffet ved Trafalgar en fiendtlig Convoy. 4 Smaafartøier, som ledsagede den, sank. De førte 76 Mand, hvoraf ingen blev reddet. To Convoy-Skibe undkom, men 7 bleve tagne, af hvilke 4 forliste. — Da Fiskerne i Pommern have staaet i Forbindelse med Fienden, saa er det blevet dem befalet, ikke at seile længere end et Canonskud fra Kysten; ville de seile længer, maa de have en Soldat ombord, der staaer til Ansvar for deres Handlinger. — For at skaffe Skatkamret i Warschau nogen Lettelse, tager Kongen af Sachsen nu en Deel af Landarmeen i sin Tjeneste. — Storhertugen af Berg er reist til Bayonne. — I Paris er oprettet en Correspondence-Bureau for Colonierne. — I Wien skal d. 11 f. M. være ankommen en Courer med en imellem Østerrige og Frankrige sluttet Tractat.

Smyrna den 2 Maji.

Siden nogle Dage ere adskillige Tyrkiske og

Græske Fartøier ankomne hertil fra Constantinopel, Øerne i Archipelagus og Alexandrien. Adskillige smaae indenlandske Fartøier ere ogsaa afgaaede herfra med Ladninger til forskjellige Steder. For Resten er der ei foregaaet nogen Forandring i Handelen her paa Stedet. Paschaen af Egypten har lagt en stærk Garnison i Alexandrien. Foruden Mamelukker og Araber, er der for nærværende Tid 20,000 Mand Tyrkiske Tropper i Egypten.

I Spanien gjøres nu Begyndelse med at sætte Flaaden paa en agtværdig Fod. 6 Linieskibe skulle tiltakles, 2 udbedres, nogle gamle ophugges, og 2 nye Linieskibe og 1 Fregat bygges.

Engellænderne, som have deres Garn allevegne ude, have ogsaa villet bestikke den Spanske General Capitain, Marquis de Scorro, men han har i et eftertrykkeligt Brev afvist Anføreren for det Engelske Krydstog

En Coureer er afgaaet fra Paris til Petersborg med vigtige Depecher.

Det hedder, at Kongen af Holland skal være Konge af Neapel, og at Holland skal indlemmes i Frankrige.

Den 22 Maji sprang i Sveaborg en Krudtkjelder i Luften, hvori der laae 2500 Pud eller 100,000 Pund Svensk Krudt. Takelage-Magazinet, hvori der laae brændbare Sager, kom i Brand. Ved den stærke Vind havde Ilden nær taget fat i Dokken. Men hele Proviantmagazinet og Flottillen blev dog reddet, uagtet der adskillige Gange havde været Ild deri. Ved Krudtets Antændelse dræbtes 50 Mand og 3 Officierer.

De uhyre Priser paa Macedonisk Uld og Levantisk Uld, der ansees som en Følge af den fuldkomne Mangel paa den Vestindiske, har i Schwaben gjort adskillige hundrede Mennesker, der leve af Væverierne og Spinderierne, aldeles brødløse.

Enkehertuginden af Brunsvig faaer af Kongen af Engelland en aarlig Løn af 10,000 Pund St. Hertugen af Brunsvigs Indkomster af hans Lande vare i sin Tid 1½ Mill. Rigsdaler!

En Caper fra Danzig har opbragt 7 Engelske og Svenske Priser.

I Engelland maa der være stor Mangel paa Sild; thi Parlementet har udlovet Præmier for at befordre Sildefangsten paa Kysterne.

(Slutning af det Engelske Parlaments Debatter, see forrige No.) Grev Stanhope understøttede Motionen i de varmeste Udtryk, og satiriserede over Ministernes Tale. Han endte med at sige: antaget, at en eller anden slet Regjering udstæder Proclamationer til en fremmed Nation, hvori den forsikkrer, at intet fiendtligt Skridt gjøres mod dens Land, og antaget, den bruger endnu andre Midler, for at forføre dette Lands Kjøbmænd til at komme med Skibe i dens Havne, og man, saasnart dette er skeet, anholder dem, og, efterat derpaa Fiendtligheder udbryder, som man længe holder hemmelige, confisquerer dem — kan da en Handling tænkes skjændigere end denne? Han maatte, føiede han til, brændemærke som en Skurkestreg den Engelske Regjerings uretmæssige Handling mod Dannemark, at bemægtige sig dets Handelsskibe, saaledes som skeet er, og som en Udaad mod Eiendomsretten. Ja den Engelske Regjerings Freinturen i denne Handlemaade var saa oprørende, at Deyen af Algier, som man nylig har erfaret, staaer i Begreb med at erklære Engelland Krig, fordi det gjør Indgreb i saa mange af hans Privilegier. — Grev Lauderdale talde tilsidst, og understøttede Motionen med stor Veltalenhed. Men af 52 tilstedeværende Lorder var en Stemmeflerhed af 20 paa Ministernes Side.

Moniteuren indeholder en af Keiser Napoleon d. 6 Junii i Bayonne udstædt Bekjendtgjørelse, hvori Joseph Napoleon udraabes til Konge af Spanien og Indien, og Keiseren garanterer Uafhængigheden og Udeeligheden af hans Stater saavel i Europa, som i Africa, Asien og America. — Foran denne Bekjendtgjørelse findes Adresser fra Stats-Juntaen og Staden Madrid, hvori Keiseren bedes at give hans Broder Joseph den Spanske Krone.

Den 7 Junii kjørte Keiseren sin Broder Joseph paa en heel Miil i Møde. Ved hans Ankomst til Bayonne gjorde Spaniens Grands deres Opvartning hos ham.

Den Svenske Escadre, der seilede fra Carlscrone til Gothland, medtog fra hiin Havn 2000 Mand og ligesaa mange fra Calmar. Ogsaa Samuel Hood understøttede Operationen.

Den Stockholmske Tidende leverer nu en Beretning fra Oberst Gahn, meddeelt Kongen ved General Armfeldt, angaaende Krigsbegivenhederne i Norge. Den lyder saaledes: Bjørnley den 25 April. For i Følge min Ordre, at tage Posta paa den høire Fløi af Grev Leyonstedts Brigade, brød jeg Kl. 11 om Aftenen op med et Corps af 480 Mand fra Medo-Roy. — Uagtet de overordentlige Strabadser ved Marchen, som sinkedes af dyb Snee, naaede vi dog tidlig om Morgenen de findtlige Forposter, drev dem tilbage, og trængte 3 Mile ind i Norge. Fienden forsamlede sig imidlertid med Magt og gjorde haardnakket Modstand. Desuagtet fordrev Capitain Godeck ham fra en stærk Stilling. Imidlertid havde Fienden endnu mere forstærket sin Magt, rykkede frem ved Nya, angreb Detachementet, som jeg havde befalet at dække et Tilbagetog, og truede tillige min Flanke. Jeg stødte strax til ovennævnte Detachement og søgte at bane mig en Vei igjennem de langt overlegne fiendtlige Tropper. To Gange drev mit Corps Fienden tilbage, men tilsidst blev jeg, da jeg havde mistet over 200 Døde og Saarede, opbrugt al min Munition og ikke havde noget videre Middel til Forsvar, desværre nødt til at overgive mig med alle mine Tropper, der under den ulykkelige Affaire havde viist den største Tapperhed.

P. Gahn,
Oberst og Bataillonschef.

Samme Tidende indeholder ogsaa omstændelige Efterretninger fra den commanderende General Klingspor i Finland. Af disse erfares blandt andet, at Russerne ved Savolax mistede 200 Døde og Saarede, 400 Fanger, 4 Canoner og 2 Faner.

I Manchester have været Uroligheder, som maatte dæmpes med militair Magt. Væverne fra Byen og Nabolavet havde forsamlet sig i Tusindtal, og fordret en høiere Løn. De Militaire vare forsamlede, og Oprørsacten blev oplæst. Da Folkene ikke vilde skille sig ad, blev der skudt imellem dem. Et Par bleve dræbte, adskillige saarede og endnu flere arresterede.

Engellands Statsudgivter for dette Aar beløbe sig til 48,319,807 Pd. St., dets særskilte Udgivter til 5,853,741, altsaa ialt til 53,173,548 Pd. St.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 78.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 9 Julii, 1808.

Skrivelse fra Fru Guldfik.

P. M.!

De skriver nu saa meget om alle Verdsens Ting og deriblandt adskilligt, som ingen skjøtter om at læse; men aldrig har De hidtil talt et eneste Ord om Hr. Guldfik og hans Fru, ihvorvel der dog er foregaaet saa mærkværdige Forandringer med dem. I Fjor kaldte Folk ham en fattig Djævel, i Aar er han rig og fornem; i Fjor var hans Kone kun slet og ret Madame som enhver Jordemoder eller Æblekjelling, i Aar er hun saa mæn Frue. Det er jo dog virkelig ingen Bakateller, og det fortjente jo dog at omtales med et Par Ord i Deres eller andres Blade, ligesaa godt som saa meget andet af langt mindre Vigtighed. Jeg holder mig og min Familie hver Dag ligesaa god som saa mange andre, der for et godt Ord offentlig roses og berømmes. De maa nok sagtens vide at min Mand for ikke længe siden har havt den Lykke at blive Fuglekonge i Kjøge. Ved saadanne Leiligheder synes jeg dog, det ikke var mere end billigt, at en Mands Levnetsløb eller Geographie, som det hedder, blev offentlig bekjendtgjort, og det vilde i det mindste være ligesaa passende som naar Bisper ved deres Indvielse fortælle selv deres hele Fita og Fata, som det hedder paa Latin. Men, som sagt, vigtige Ting taler hverken De eller de andre Bladskrivere noget om; derimod snakker De syv lange og syv bredde om det, som slet ikke kommer os ved. Hvad bryde vi os om, enten Kongen af Engelland er død eller levende, enten Peer eller Poul er Konge i Braband, eller der er Oprør og Spektakler Pokkeren i Vold i Polen og Spanien? Deres Blad burde være et Nationalblad. De burde tale om hvad der foregaaer hos os og iblandt os, og det er der nok at skrive om. Men det gaaer Dem som de fleste, der bekymre sig for meget om, hvorledes det gaaer til hos andre, og glemme derover hvorledes det staaer til hjemme hos dem selv. At De ikke har talet et Ord om, at min Mand i Aar er bleven Fuglekonge, og jeg Fugledronning og Frue næsten i een Uge, det er mig ubegribeligt. De maa imidlertid nok have Deres

Grunde, og jeg vil ikke gaae i Rette med Dem. Men hvorledes det nu er eller ikke er, saa haaber jeg dog, at De ikke vil negte efterfølgende Udtog af Fru Guldfiks Fita og Fata en Plads i Deres Blad. Men paa det det ikke skal gaae Dem som det er gaaet en anden Forfatter, som man har villet paadutte alt det, der i de sidste 7 til 8 Maaneder er udkommet uden Navn i og om Dannemark, har jeg sat mit fulde Navn og min fulde Titel under denne Skrivelse.

Min første Mand var reent ud at tale Grovsmed. Jeg skammer mig ikke ved at sige det, for jeg kan for min Død ikke lide, at Folk, naar de ere blevne til noget, vil fornegte deres forrige Stand, og om jeg saa var virkelig Dronning istedet for Fugledronning, vilde jeg dog aldrig undsee mig ved at sige offentlig, at jeg engang har været simpel Madame og at min første Mand ikke har været andet end simpel Grovsmed. Naar en Grovsmedmadame bliver Fru, saa kan hun være for hele Verden bekjendt hvad hun har været; men naar en Fru bliver Grovsmedmadame, saa gjør hun rigtigst i at tie med hvad hun har været. Men for at komme tilbage til det, jeg gik ud fra, maa jeg sige Dem, at den, som har opfundet det Ord Grovsmed, maa have været en Klodrian. Nævn mig et eneste Haandværk, hvor man saaledes selv erklærer sig for at høre til de grove Stænder? Man siger aldrig Grovsnedker, Grovskræder, Grovbager eller Grovslagter. Det Ord grov, som saaledes altid skulde paradere foran min Salig Mands Navn har voldt mig mangen en Ærgrelse, mangen en søvnløs Nat,

kan De troe. Uagtet min Mand var den fineste Mand af Verden, og fra den Side betragtet burde hedde Finsmed, saa maatte jeg dog idelig høre, enten jeg saa var ude eller hjemme, det grove Ord Grovsmed. Kom jeg paa Concert, saa hviskede man hverandre i Øret: der kommer Grovsmedmadamen; kom jeg i Kongens Have, saa gik det ligeledes, kort sagt, hvor jeg gik og stod skikanerede man mig med min Salig Mands Profession. Jeg var hundrede Gange i Færd med ham, at han enten skulde ganske opgive Haandværket, eller i det mindste kalde sig Kleinsmed, Knivsmed, Ankersmed, eller noget, som ikke klingede saa grovt. Men min Sal. Mand var meget sær og egen. Han paastod, at hans Profession ærlig kunde føde sin Mand, at hans Fader, Farfader og Oldefader havde været Grovsmedde og at han vilde leve og døe som de. Hvad var nu herved at gjøre? For at beholde Huusfred maatte jeg taalmodig bære mit Kors. Jeg har altid havt et Slags honnette Ambition, og opdraget baade mine Drenge- og Pigebørn til fin Levemaade. Men saalænge jeg ikke var andet end simpel Madame og ovenikjøbet Grovsmeddemadame kunde jeg aldrig vente at der skulde blive noget ret af dem. Min Salig Mand var vel Lieutenant ved Borgerskabet, men den Gang var Borgerskabet ikke hvad det nu er, og havde ikke engang Pibere eller Hoboister; en Lieutenant kunde ikke vente at blive Capitain førend Døden slog Tappenstregen, og han var paa Veie at marchere ind i den anden Verden. I de Tider havde man Lieutenanter paa 70, 80 Aar og derover. Ligesom mange faae Portpeen

paa Vuggen, fik sædvanlig en Borgerlieutenant den først paa Graven. Min Mand døde næsten paa samme Tid som hans Formand, da han stod paa Nippet at blive Capitain. Jeg havde nu besluttet at leve og døe som Enke, for min Mand havde sørget for at gaae ind i en Enkecasse, da han havde mærket at hans Brystsyge blev alvorlig, og jeg havde nu rene 300 Rdlr. i Enkepension. Men neppe havde jeg siddet et Aar Enke og aflagt Sørgeklæderne, førend der indfandt sig Friere i Snesetal. Jeg kan næsten sige det halve Smeddelaug friede til mig, for alle vidste, at min Salig Mand havde saa at sige smeddet mens Jernet var varmt, og havde en god Deel Penge staaende i Prioriteter og Obligationer. Men jeg havde nu engang svoret paa, at jeg aldrig vilde givte mig mere med en Grovsmed, om han saa eiede gule og grønne Skove og vidste ingen Ende paa alle sine Penge. Dog, det er ikke omsonst at Ordsproget siger: Ægteskaber sluttes i Himlen, i hvorvel mange synes snarere at være sluttede i Helvede. Det var nu eengang min Bestemmelse, at jeg skulde have en Grovsmed til Mand, om jeg saa havde været den fineste Dame i Kjøbenhavn. En ung Grovsmeddemester friede til mig, og jeg blev saa skamreret i ham paa et Bal i Grønnegaden, at det ikke varede længer end fire Uger førend han var min Mand. Men jeg betingede mig i Ægteskabscontracten, at han kunde kalde sig Klein-, Kniv- eller Ankersmed, kun ikke Grovsmed; for jeg havde nu eengang sat mig i Hovedet, at jeg ikke vilde henregnes til de grove Folk. I Førstningen levede vi som Blommen i et Æg, ja ret som to Turtelduer, uagtet jeg ikke havde læst "Konsten at blive en lykkelig Kone &c". — Min Mand holdt sig en Ridehest og en Gig; om Sommeren laae vi paa Landet, om Vinteren havde vi en Loge paa Comoedien, Selskab og Baller; min Mand var Medlem af to Klubber og reiste hele Sjælland rundt, ja til Fyen og Jylland, for at tage Deel i en Fugle- eller Papegøieskydning: Summa Summarium, vi levede anstændig og paa en honnet Fod. Men Tiderne bleve hver Dag slettere; Arbeidet tog af; vi bleve snydte paa mange Kanter, og alle de Penge, min første Mand havde smeddet paa i mange Aar, smeltede nu hen som Vox. Min Mand besluttede nu at kjøbe en Gaard paa Landet, som tilhørte en honnet Mand, der ikke forlangte mere udbetalt end 150 Rdlr. Vi vilde nu drive Avling, og leve af vor Avlsgaard. Men det blev vi snart kjede af. Vi forstode intet af Agerdyrkningsarbeide og vore Folk snød os saa de skulde skee en Ulykke. Men tilsidst vare vi dog saa heldige at Gaarden, som vi Aaret tilforn havde ladet godt assurere i den almindelige Brandcasse, afbrændte med Rub og Stub, og det hjalp os paa Benene igjen. Vi reiste derpaa til Kjøbenhavn og nu toge Tingene en ganske anden Vending for os. Min Mand begyndte at speculere med de Penge, han havde faaet imellem Hænderne. Han mærkede at der vilde blive stor Dyrtid paa Salt og opkjøbte derfor saa meget deraf, som han havde Penge at kjøbe for. Da Folk nu ret begyndte at trænge, aabnede han sit Pakhuus og vandt Skilling paa Skilling. Vil I have Salt til eders Suul, skal I ogsaa betale det, sagde han. Ligesaa godt, sagde han, at det

kryber i os som i en eller anden Millionair, og det fandt jeg ogsaa meget rigtigt. Seer De saaledes have vi hjulpet os op igjen fra intet. Og nu holder min Mand atter Ridehest og Gig; vi ligge paa Landet, have allerede abonneret en Loge til næste Vinter, og jeg har den Lykke at kunne kalde mig

Fru Kirstine Guldfik.

Hvor vidt strækker sig Geistlighedens Rettighed til at bære Fløiel som Ordensdragt?

(Indsendt af en Landemodemand.)

Som det erfaredes ved sidste Landemode i Roeskilde, hersker der blandt de Geistlige en vis Usikkerhed, i Henseende til Rettigheden, at bære Fløiel. Den kongelige Anordning derom er dog let at erindre, da den er den eneste for dette Tilfælde, og i meer end hundrede Aar har været gjeldende. Den er dateret 13 Martii 1683 og lyder saaledes:

"Bispen over Sjellands Stift og Kongens Confessionarius maae bære sorte Fløiels Vingekjorteler, Fløiels Huer og Bonetter; de andre Bisper sorte Silkekjorteler med Fløiels Vinger, saaog sorte Fløiels Huer og Bonetter; Promoti Doctores in Theologia Fløiels Bonetter og Vinger paa deres Kjorteler af Fløiel."

Vel har man nu og da seet andre Geistlige, end dem, Forordningen nævner, bære Fløiels Vinger og Bonetter, men det var en Uskik, grundet i den Mening, at de havde Ret hertil, fordi de havde faaet Rang med Professores Theologiæ eller med Hofpræster. Paa denne Maade skulde Stifts- og Amtsprovster, som ved Forordningen af 5 Dec. 1806 have faaet saadan Rang, ogsaa kunne bære Fløiel, hvilket dog aldeles ikke tilkommer dem. Det anførte Lovsted viser, at hverken Hofpræsterne eller engang Professores Theologiæ selv have saadan Rettighed, men kun faae den naar de doctorere. Da imidlertid disse Professorer alle pleie at faae Doctorværdigheden, saa er man derved bragt til at

confundere Rettighederne, eller at tilægge dem som Professorer, hvad der allene tilkom dem som Doctorer i Theologien.

(Indsendt.)

Som et lille Bidrag til den norske Krigshistorie og for at kunde anstille Sammenligning mellem den Aand og Tone, som herskede i Christiania 1716 og nuværende indrykkes nedenstaaende, til en Velynder i Kjøbenhavn skrevne, Brev af Søren Løchstør, som, i Følge den Efterretning Worms Lexikon, 1ste Deel, Side 611, giver om hans Søn, var Prokurator ved Over-Hofretten i Christiania.

"Velædle og Velbr. Hr. Cancellieraad!

Mit Sidste til Dem var af den 14 Martii hvorudi jeg da fortalte Begyndelsen af Svenskens Indfald, siden er min Spaadom gaaet for sig: at Christiania er bleven ruineret formedelst Mangel af vittige Regentere og den Banghed Gud har slaget de nuværende med; Historien er saaledes: den 13 Martii om Morgenen trekkede Svensken op imod os, var angiven for 3½ Tusende Mand, vores, forskandset af Brugsfolk og Bønder vel 14 a 16 Tusende, fik ikke Lov at falde an; Svensken mistet en Officier af Bonde-Riffeler, saae sig forskrekket og marcheret tilbage; den 17 brød vores Folk op, gik ind til Byen, forsterket Fæstningen og gav Bønderne Forlov, marcherte saa 1 Miil nær Bragnæs og forskandset sig. Den 18 rejste ald Ovrigheden bort og efterlod Byen uden Forsvar, saa blev taget Borgerskabets Heste og andre at kjøre til Fæstningen, thi tilforn i 9 Dage maatte nogle Hundrede Heste gjøre Skyds med Ovrighedens Gods, saa den blev hjulpen, de Historier som imidlertid passeerte falder vidtløvtig at beskrive; den 21 om Eftermiddagen kom Svensken ind over Bonde-Fjorden omtrent 7 a 8 Tusende Mand sterk, angiven nogle og tyve Tusende, saa blev stukken Kongens Magazin i Brand og Sø-Boderne udhugne, at Kongens Korn kunde rinde i Søen, som længe tilforn meget vel kunde kommet paa Fæstningen, saasnart Svensken den 22de havde indfløttet omkring Byen, udsendte han omtrent 400 Hestfolk imod vores Lejr, som stedse blev

liggendes uanfektet. Den 26 opsendte han omtrent 800 Mand til Hest igjennem Hakkedalen, hvormed fulgte Oberst Løwen, med ham kom jeg i Tale og merkede af hans Spørgsmaal efter Veje at han skulle bag paa os over Ringerige, jeg praktiserede og at fik læse et Brev som han skrev til Kongen, dette aldt tilmeldte jeg Generalen, ved en Mand som gik paa Ski over Fjeldene og kom saa betids frem, at Oberste Ytken af vores mødte Svensken paa Ringerige, hvor han forliste omtrent Halvdelen, men havde han bleven forfulgt en Miil, havde ei sluppet 10 Mand Hjem igjen, som Svensken selv maatte bekjende paa Bagmarchen da han var 312 Mand halvdelen ilde blesseret; imidlertid udspionerde jeg Svenskens Styrke og Tilstand, tog Brev fra Fæstningen og saa den 6te April skrev min fulde Forklaring til Generalen, foruden at han af Andre og Tiid efter anden fik god Kundskab som jeg veed, men hjalp intet, den største Modstand Svensken havde har været af Bønderne uden Komando, det han og selv bekjendte, thi han kunde ingensteds passere to Mile fra Byen uden Fristelse af Bonde-Skud, Fæstningen har endelig gjort sit Bedste og tynet (ødelagt) vel et par Tusende Mand, thi hans Folk var meget slette, men gode og vittige Officierer derimod vores Folk gode, men de fleste og største Officierer har fattes Hjerte, thi ingensteds har trekket Partier sammen at joe Svensken af dobbelt Styrke har maattet forliist. Da vores General endelig rykte ind imod Byen efter at alle Veje af Bønder var besadt, og Svensken samled sig, blev den 29 April skudt Victoria af Slottet for Wismars Erobring, som confunderede Svensken saa meget, at han om Natten rejste her fra over Egeberget, efterladende sig en Deel blesserede Ober-Officierer og syge Gemene, vores rejste efter om Torsdags Eftermiddagen, naaede endelig Svensken før han kom til Onstad-Sund men ikke har anfektet ham ringeste, saa han nu er passeret fri og staaer nogle Mile nær Grændsen i vores Land; siges han skal vente og have faaet Forsterkning, saa her endnu tvivles at han kommer igjen, som han kan sikker gjøre saalænge Regjeringen er som nu, dette er Hoved-Meningen, men skulle aldting beskrives punktuelt som det kunde bevises og Kongen vidste aldt saavelsom det her er kundbart blev vist en underlig Regnskab at forsvare, thi Landet her omkring er ruineret af

Svensken og Byen saaledes udplyndret og Husene forskudte, at Borgerskabet overalt ikke vinder det op igjen en Mands Alder, hvad Fienden efterladt er af de Gemene bortstjaalet, Landet vester efter ruineret af Krigsfolket vores egne, og Kongen til stor Bekostning uden en Dalers Fordeel, Bønderne overaldt udmattet og udmarcheret, Krigsfolkene syge og den Gemene (Almuen) udsveltet (udhungret) Hestene fordervet saa at aldt er ubeskrivelig, og kunde ei anføres paa en heel Bog Papiir. Nu Borgerskabet samles igjen, maae den Eene spise hos den anden, thi de fleste har intet, jeg for min Person ejede ved min Hjemkomst ikke til en Maaltid for min Familie og saa er det med største Delen, endnu tør ingen sette sig i Stand igjen. Dette er hvad jeg tør betroe Pennen, i Ovrigt lever jeg

Christiania den 9 May 1716.

Deres Velbr.heds tjenstydmyge Tjener
S. P. Løchstør."

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Capit. Grev Reventlow har udlovet en Præmie af 200 Rdlr. for en af Landhuusholdnings-selskabet kronet fuldstændig Anvisning til Hampavl. Som berettiget til denne Præmie vil Selskabet ansee en Veiledning, der tildeels grunder sig paa Erfaringer her i Landet, og som iøvrigt fuldstændigen og tydeligen lærer denne vigtige Fabrikplantes hele Dyrkningsmaade fra Frøets Prøve og Saaening til dens Rusning, og dernæst Hampens videre Behandling ved Rødning, Bragning og Skietning til at vorde godt og forsvarligt Handelsgods. Afhandlingerne indsendes inden d. 31 Dec. d. A. og Forfatteren nævne sig i en forseglet Seddel, der har en Divise, som ligeledes sættes paa Afhandlingen.

Efter en Beregning, som er bleven Parlamentet forelagt, beløber den rene Værdie af den i Kjøbenhavn ranede Marineforraad sig til 270,240 Pund Sterling (1,620,440 Rdlr.). — Men Parlamentet har neppe erfaret hvor meget Over- og Under-Tyvene have stjaalet af stort og smaat og puttet i deres egen Lomme. Paa Holmen blev alt hvad der itkun lod sig bringe bort plyndret.

Om det saa kun var gamle Bøtter, Rester af Steenkul &c., saa bragtes de ombord paa Barcasserne. Anm. har selv været Vidne til, at een af Bjergskotterne endog bortslæbte en gammel Gibsfigur, som kun havde een Arm.

Om den af Capitain Orholm førte Kaperchalouppe Krabbesminde, som i Slutningen af April Maaned blev taget af de Engelske under Bornholm, haves nu følgende nærmere Efterretninger. Det var en Engelsk Fregat paa 44 Canoner, med en Besætning af 250 Matroser og 40 Marinesoldater, som opbragte den. Capitainen og 24 af hans Folk bleve sendte til Ystad i Sverrig, og de øvrige 7 beholdt de Engelske ombord. Efter 6 Ugers Forløb blev Capitainen igjen ført ombord paa Fregatten. Hans Mandskab var fordeelt paa de til Admiral Hoods Escadre hørende Skibe, for efter Engellændernes Sigende, at sættes i Land ved Leilighed. Denne Escadre bestod af 4 Orlogsskibe og nogle Fregatter, og krydsede i Østersøen. Under Opholdet paa de Engelske Skibe blev Capitain Orholm og hans Folk adskillige Gange adspurgte, om de godvillig vilde tage Engelsk Tjeneste, ja der blev endogsaa tilbudt hans ene Styrmand en Officierplads; men da de alle stadigen vegrede sig ved at svigte den Troskab, de skyldte Kongen og Fædrenelandet, brugtes der heller ingen Tvangsmidler mod dem. D. 21 f. M. blev Capitain Orholm tilligemed 5 Styrmænd og een Dreng satte i Land paa Femern af en fra den Engelske Fregat Tribune afsendt Parlementairbaad, for at udverles; men da der paa samme Tid ikke fandtes Engelske Fanger paa Femern, blev de frigivne paa Parole. Capitainen og Mandskabet have endnu udsagt, at de Engelske eenstemmigen yttrede den største Agtelse for den Danske Nation og dens Søekrigere. Saaledes aftvinger et ædelt Folks Kjekhed sig endog en troløs Fiendes Beundring!

Man har villet vide paa Børsen, at den Engelske Transportflaade i disse Dage var afseilet fra Gothenborg tilligemed de ombord havende Tropper. Dens Bestemmelse var endnu ubekjendt; men skulde dette Rygte stadfæstes, vil det vel ikke vare længe, inden Gaaden bliver opløst.

Privat-Efterretninger fra Norge tale om et Tog, som den brave Norske Armee, understøttet af Flottillen under Commandeur Fisker, har udført imod Strømstad, og hvorved den tildeels har bemægtiget sig, tildeels ødelagt adskillige Svenske Magaziner og gjort henved 350 Mand til Fanger.

Det varme og frugtbare Veirligt, som hersker i denne Tid, opvækker det grundede Haab, at Kornet her i Sjelland næsten vil blive modent i Slutningen af denne Maaned, og at Høet, hvoraf der er stor Overflødighed, vil kunne kjøbes for 5 til 6 ß. Lispundet; en Priis, som i lang Tid har været uhørt.

Den forhenværende Kongel. Gesandt i Stockholm, Kammerherre Grev Moltke, har i disse Dage tiltraadt en Udenlandsreise.

I Lolland grasserer i denne Tid Sprinkler og Forraadnelsesfeber.

Hvad man i offentlige Blade har læst om en Kilde, der er bleven opdaget uden for Degneboligen paa Frederiksberg, er ugrundet. Det, som har givet Anledning til denne Efterretning, er en gammel Rende, som er gaaet itu, og hvorved Vandet er gvældet frem.

Den arresterede Russiske Gesandt v. Alopæus i Stockholm, skal være sat paa fri Fod igjen, og med de Æresbevisninger, der tilkomme hans Stand, sendt til Petersborg paa en Russisk Fregat.

Under d. 30 Junii har det behaget Hs. Maj. allernaadigst at tilskrive den Kongel. interimistiske Regjerings-Commission for Norge saaledes: Iblandt de mange for Vore landsfaderlige Følelser saa tilfredsstillende Beviser, som Vi dagligen modtage paa Vore kjere norske Undersaatters urokkelige Troskab og Hengivenhed, have Vi og med særdeles Velbehag af de indkomne Militair-Rapporter erfaret, hvorledes Frederikshalds Indvaanere, med forenet Anstrængelse og Deeltagelse, søge at lette og understøtte Vor brave norske Krigshærs Foretagender mod Fienden. Desaarsag paalægge Vi allernaadigst Regjeringscommissionen for Vort Rige Norge, at tilkjendegive Frederikshalds Borgere og Indvaanere, at Vi, ved at see dem hæderligen kappes med Vore øvrige kjære og tree Undersaatter om at opvise Prøver paa sand patriotisk Velvillie og Opoffrelse, med landsfaderlig Glæde erkjende, at de endnu ere besjelede af samme Fædrenelandsaand, som fordum tilvandt Frederikshald Tvillingrigets Taknemmelighed og hele Europas Agtelse. Regjeringscommissionen maa derhos navnligen tilkjendegive Oberstinde Holst paa Ødeberg, at Vi med særdeles Tilfredshed paaskjønne den roesværdige Beredvillighed, hun viser til at skjænke Landets Forsvarere Vedergvægelse, som et nyt Bevis paa, at selv det svage-

re Kjøn er gjennemtrængt af ædel Følelse for et elsket Fødelands Ære og Selvstændighed og for den retfærdige Sag. Befalende Eder Gud.

Under 6 Maji d. A. behagede det Hs. Majestæt allernaadigst at befale, at en Commission, bestaaende af Statsminister, Geheimeraad Grev Bernstorff; Overhofmarskal, Kammerherre Hauch, Generalmajor, Kammerherre Grev Baudissin, Kammerherre, Cancelliepræsident Kaas, samt Biskop, Doct. Theol. Münter, skulde sammentræde, for at tage under Overveielse, hvorledes Dannebrogordenen kunde være at udvide og inddele i flere forskjellige Grader, m. v. Det har derpaa behaget Hs. Majestæt at tilkjendegive Cancelliet, at Allerhøistsamme, under 28 Junii d. A., allernaadigst har bifaldet det Forslag til bemeldte Ordens Udvidelse og Inddeling, som fornævnte Commission har forelagt, og, med Henhold til Samme, beskikket følgende 7 Officiantere for bemeldte Orden, nemlig: 1) Geheimeraad Grev J. G. Moltke til Ordens-Cantsler; 2) Kammerherre, Cancelliepræsident F. J. Kaas til Vice-Cantsler; 3) Geheimeraad og Præsident i Generaltoldkammeret, Moltke, til Ordens-Secretair; 4) Generalmajor, Kammerherre Grev Baudissin til Ordens-Marskal; 5) Kammerherre, Cancelliepræsident Mösting til Ordens-Skatmester; 6) Kammerherre, Deputeret O. R. Sehestedt til Ordens-Ceremoniemester; 7) Biskop, Doctor Theologiæ og Professor Münter til Ordens-Biskop.

Postefterretninger.

(Med Duplicatposten.)

Fra Bayonne meldes under d. 20 Junii, at Præsidenten Azanza i den Spanske Juntas tredie Sæde forelæste et Forslag til et constitutionel Status for Spanien, forfattet efter den Franske Keisers Befaling. Der blev besluttet, at det skal trykkes, og at hver Medlem af Juntaen skal meddeles et Exemplar deraf, paa det 3 Dage derefter hver Deputeret kan sætte sin skrivtlige Mening derunder, uden Skade for de mundtlige Discussioner, der kunde være fornødne til Forslagets Oplysning. ---- Keiseren er bestandig sysselsat. Han arbeider ofte med Ministerne, og hans eneste Adspredelse ere Promenader til Hest i Egnen af Marrac. ---- Til Bayonne ankomme idelig et stort Antal fornemme Spaniere. --- Kongen af Spanien har under d. 11te udstædt i Bayonne et Decret, hvorved Storhertugen af Berg udnævnes til hans General-Lieutenant, og alle Tribunaler og offentlige Betjentere af hvert Slags stadfæstes og have at fortsætte deres Embedsforretninger. ---- Baron St. Vincent, som man saa ofte har ladet ride som Coureer til Wien i vigtige Statsærinder, befinder sig i sin Familiekreds i Nancy, kun sysselsat med Privatanliggender. --- Fra Toulon er i de første Uger af Junii Maaned udløben en Flottille, bestaaende af nogle Fregatter og andre smaae Krigsfartøier. Den har taget Veien til Levante. Efter 5 Dages Dages Fart er den ankommen til Livorno d. 11 Junii. En Corvette forblev i Livorno for at beskytte Handelen. De andre Skibe seilede mod Corsica. Deres Bestemmelse vidstes ikke i Livorno. ---- Madrid d. 13 Junii. I Segovia var der udbrudt Uroligheder. Da Opfordringen til Oprørerne, at vende tilbage til Rolighed inden 24 Timer, var forgjeves, saa marcherede General Frere med Franske Tropper til Segovia. Oprørerne, som forhen allerede havde plyndret adskillige Huse, vovede at fyre, men bleve snart adspredte og arresterede. De Landboer, der havde taget Deel deri, toge Flugten. Roligheden er igjen tilveiebragt i Segovia. ---- Under d. 4de har Statsjuntaen udstædt følgende Proclamation til Staden Saragossas og hele Kongeriget Arragoniens Indvaanere. Med dyb Kummer har Juntaen fornummet, at nogle af Stadens Saragossas Indbyggere have negtet deres hidtilværende Øvrigh d Lydighed, arresteret General-Capitainen over Arragonien, formeret Troppecorpser og befinde sig i Insurrectionsstand. Man tilkjendegiver dem herved, at Kongerigets General-Lieutenant har besluttet, at udnævne en anden General-Capitain over Arragonien, at han lader Tropper marchere, og at ligeledes de Franskes Keiser har befalet, at lade marchere forskjellige Troppecorpser til Egnen af Saragossa, for at undertrykke Mytterierne. Fremture Arragoniens Indvaanere i det uoverlagte Skridt, som de have begyndt at gjøre, saa ville de bringe den største Ulykke over deres Land og Spanien, uden Udsigt til, nogensinde at kunne høste mindste Fordeel af deres oprøriske Foretagender. De bleve tillige opfordrede til at sende Deputerede til Bayonne. — D. 9de befandt Marchal Moncey sig med sit Armeecorps i Cerracosa. De i Logrono udbrudte Uroligheder ere blevne bilagte. --- I Sanbander udbrød, som Hoftidenden anfører, d. 27 Maji Uroligheder. Til Anførerne er der udstædt en Proclamation at vende tilbage til Rolighed. ---- En Hollandsk Caper har d. 17de f. M. havt en mærkværdig Fægtning med et Engelsk Krigsfartøi paa 18 Canoner, som convoyerede en Galease og 2 Slupper. Caperen jog Engelskmanden paa Flugten og tog Galeasen. --- Garnisonen i Warschau er paa længere Tid bleven forsynet med Levnetsmidler, og der er aabnet et Laan af 4½ Mill. Gyld n, som kun skulle anvendes til et Forraad af Levnetsmidler og Foer for det Militaire. --- De Russiske Tropper i Forstendømmet Moldau og Wallachiet ere rykkede frem og ere gaaede i smaa Leire langs med Bredden af Donau. -- I hele Østerrige, Ungern undtaget, oprettes nu en Reserve af 60,000 Mand. ---- De Spanske Tropper i Fyen og Jylland skulle have ansøgt Prindsen af Ponte Corvo om at tilstille deres nye Souverain i Spanien, Kongen af Neapel, en Adresse, hvori de tilkjendegiver ham deres Huldskab og Troskab.

Man taler i denne Tid saa meget om et Landtog til Ostindien, at følgende Sted af Mirabeaus Efterretninger om det Berlinske Hof, 39 Brev, T. I., skrevet for 22 Aar siden, ikke vil læses uden Interesse: "I en Samtale med en Mand, der nylig er kommen fra Rusland, og veed meget, har jeg erfaret en Kjendsgjerning, der hidtil har været mig ubekjendt. — Paa samme Tid, Hyder Aly var trængt frem indtil Orixa, og befandt sig paa sin Krigsulykkes høieste Pynt, dreve Indvaanerne i de nordlige Dele af Bengalen, foruroligede ved Engellændernes Strid med deres Fiender, deres Jernhandel lige til Grændserne af Siberien. Denne overordentlige Begivenhed foranledigede en mærkværdig Expedition, som Rusland foretog 1783. Man sendte nemlig fra Astrakan en Escadre for at bemægtige sig Astrakat, oprette et Oplag paa de sydlige Kyster af det Caspiske Hav, og saaledes trænge ind i Hjertet af Indien. — Dette Foretagende mislykkedes; men man har endnu aldeles ikke opgivet Tanken derom; tvertimod har man nu i Petersborg en Plan i ophøiet Arbeide af de Værker, man agtede at forstærke Astrakat med. — Blandt alle Ruslands Kjæmpeplaner er denne maaskee den mindst uoverlagte — eftersom det allerede besidder en fuldkommen indretket Fart fra Astrakan over Wolga, Mila, Ilmen Sø, Wologda, Ludoga og Neva indtil Petersborg. — Skulde denne Plan nogensinde drives med Kraft og udføres med Held, saa maatte een af to skee, enten maatte Engelland alvorlig være betænkt paa at forene sig med Frankrige mod det nordiske System, eller det vilde give det Russiske Hof alle Fordele imod sig i Hænderne, da man fra den Tidspunct af vilde have en Interesse ganske stridende mod dets egen, og kunne tilveiebringe mod Engelland en frygtelig Modvægt 2c."

Opdageren af det Romerske Bustum eller Liigbaal ved Regensburg, Bernhard Stark v. St. Emmeran, har ved fortsatte Eftersøgelser atter opgravet Oldsager. Mærkværdige ere blandt disse adskillige Finger-Ringe af forskjellig Form, Skaaler af fiin rød Jord (terra sigillata) med smukke Zirater og tilhørende Bægere; Taareglasse, hvori Romerne ved deres Ligbegjængelser lode falde deres Taarer, og som lagdes i den Afdødes Grav; to Skrivegrifler med tilhørende Tavler, overtrukne med Vox; en Ligsteen med fire udhugne Figurer. I den meget vel bevarede Indskrivt forekommer C. I. donatus eques af tredie Italienske Legion. De ved samme fundne Mynter ere for det meste af Keiserinde Faustina eller Antonius Pius. Hr. Stark har nu for nogen Tid holdt inde med sine Undersøgelser, og arbeider paa en Beskrivelse over det Fundne.

Prof. C. W. Ahlwardt indbyder nu til Subskription paa Ossians Digte, første Gang metrisk fortydskede og med de fornødne Oplysninger forsynede. Denne Oversættelse kommer til at bestaae af 4 Octavbind. 1ste Bind skal indeholde Sinclairs Afhandling om de Ossianske Digtes Ægthed, og Fingal; 2det Bind de smaa Digte, Cathloda, Comala, Carricthura, Carthon 2c.; 3die Bind Temora. Hvert Digt forsynes med de Oplysninger, der ere fornødne til at forstaae det; 4de Bind skal indeholde en Bearbeidelse af den bekjendte Beretning fra det Skotske Høilandske Selskab om Ossian, eller en historisk-critisk Afhandling om Ossians Digte, og om alle de Forfattere, der have skrevet for og imod de Ossianske Digtes Ægthed. Dette Bind tilføies nogle vigtige Ikke-Ossianske Gaeliske Digte. Subscriptionen for hvert Bind paa Skrivpapir er 1 Rdlr. 6 Grosken i Guld, Pistolen beregnet til 5 Rdlr. og hver Ducat til 2 Rdlr. 20 Grosken. Subskribentsamlere faae paa 5 Exemplarer det 6te frit. I Kjøbenhavn subskriberes hos Boghandlerne A. & S. Soldin.

Efter Hr. Stiftsprovst Plums 19de Bekjendtgjørelse er fra 25 Junii til 5 Julii indkommet til ham i milde Gaver til Kjøbenhavns Brandlidte 1412 Rd. 1 Mk. 12 ß., hvoriblandt er 1014 Rd. som Fortsættelse af de forhen anmeldte betydelige Bidrag fra Menighederne i Lolland og paa Falster, hvorved dette Stifts ædelmodigen virksomme Biskop og Præster have gjort sig særdeles fortjente af vore ødelagte Medborgere.

Med dette Numer sluttes femte Aargangs tredie Quartal. Bladet udkommer to Gange ugentlig; det tilbringes Subskribenterne og betales qvartaliter med 6 Mk. Subskriptionen modtages hos Bogtrykker Höeckes Enke, boende i store Helliggeiststrædet No. 144.

Nyeste

Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 79.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Mandagen den 11 Julii, 1808.

Et Brev fra Sorøe

til Hr. Etatsraad og Professor G. H. Olsen.

Ligesom Danmarks ædle Nyerup for 2 Aar siden tilegnede Dem sin Pilegrimsvandring til Sorøe, saaledes tillade De mig, Hr. Etatsraad! at tilskrive Dem et Brev fra min Fødeby, fra det Sted, hvor De selv i nogle Aar levede for Videnskaberne og for Livet, hvor Deres Aand ei blot drog kraftig Næring af Menneskelivets Gienskin i den gamle og nyere Tids Mesterverker; men hvor De ogsaa øste af det reneste Væld, som blev Dødelige skienket, Naturens. Naar disse Linier end i Værd staae langt under hiin Nyerupske Vandringssaga: da vil dog Deres Velvillie tilgive det, fordi de komme fra een, som De ynder. Naar jeg ubeskedent nok troer, at de kunne have nogen Interesse for flere Læsere: da er det efter al Rimelighed en Virkning af den almindelige menneskelige Skrøbelighed, der saa gierne forblander den subjective Interesse med den objective, der er saa villig til at troe, at hvad vi selv finde skiønt og behageligt og mindeværdigt, ogsaa skal kunne fængsle Andres Opmærksomhed og Deeltagelse.

Løsreven fra Hovedstadens Lænker; forladende en Cyklus, vel uden al Glimmer, men dog — Dem, og nogle flere Ædle byder mit Hierte mig at sige det — dog ei uden enkelte lyse Punkter; forladende en Helligdom, hvis indre Liv for utallige er dødt og evig bliver det: ilede jeg ud i den skjønne Sal, hvis Bue ingen maalte, hvor Ønsker og Længsler og Haab og Tro frit kunne stige mod det hvalvte Loft.

Underligen var vort Fødelands Skiebne omskiftet, siden jeg sidst besøgte Sorøe. Danmark, Fredens Yndling, var indviet i Hildues blodige Leeg ved sin Frændes grusomme Niddingsverk; og Frederik hin Fredsæle var ægget til, med kraftfuld Arm at gribe det hvasse Sværd, ei til Vold, men til Værge. Saa lyder da Krigens Horn over det gandske Land, og den slumrende Kæmpe vækkes af sin stundom alt for dybe Søvn. Overalt, paa Nors skyhøie Fielde, som paa Dans smilende Sletter reises Krigsbanneret. Ogsaa min Fødeby, kaa-

vet giennem mange Aarhundreder til et Sæde for hine Guddomme, der fredeligen lede Mennesket paa den skiønneste Bane giennem Livet — den gamle skovomkrandsede Ø, hvor Assers store Søn bød Gudsfrygt og Lærdom søge fredeligt Ly og kvægsom Ro i den stille, venlige Dal — ogsaa den var i Fior giæstet af Bretlands Leiesvende; ogsaa den maa nu lytte til Krigens Tummel i Stedet for de længe tause Musers Tale.

Det underlige Særsyn i vor Tid, da næsten intet mere er Særsyn, at Spaniere sendes et Par hundrede Mile mod Nord, fik jeg ogsaa i Sorøe anskuelig Kundskab om. Naturligviis var det noget af det første, som spændte min Opmærksomhed. Midt i vort nordlige Fødeland at faae en Anelse om Sydens mere blussende Liv — at see Skarer af en for Norden aldeles fremmed Nation fløttede ligesom ved et Trylleri til Danmark, iberiske Folkefærd paa Herthas Ø — dette kunde ei andet end vække min Deeltagelse. Vel troede jeg ikke at finde meget andet end — Soldater; men jeg fandt mere! Menneskets Præg kan Krigerens Uniform og Krigstugtens Eensformighed ligesaa lidt hos Spaniere, som hos noget andet Folk udslette.

Hvor jeg var kommen igiennem havde man eenstemmigen berømt disse Fremmedes Forhold. Saaledes ogsaa i Sorøe, skiøndt 750 Mand næsten fyldte denne lille By, der knap har saamange Beboere; ja man giorde her endog Sammenligninger, der just ei ere behagelige for en Dansk. Jeg fandt dette gode Vidnesbyrd fortient, saavidt en Dags Samværelse i et Huus med 12 Spaniere kunde skaffe mig Syn for Sagnet.

De Spanske Soldater ere ikke høie eller anseelige; men de see langt mere kraftfulde ud, end mange maaskee forestille sig. De have overhovedet i deres udvortes Bygning ikke Synet af den Smidighed og Lethed i Bevægelser, som de virkelig besidde. I Krigsfærd og Vaabenøvelser kunne de vel, efter Tingenes Natur, ei være saa øvede som de franske Tropper; men visselig besidde de krigersk Aand, og hvad jeg saae af militaire Bevægelser hos denne Bataillon, da den drog ud af Byen, syntes at vidne om Færdighed, Lethed og Fasthed. Med inderlig Glæde var jeg Vidne til den elskværdige, godmodige, naturlige og dog høist muntre og livfulde Karakter, som udkalte sig hos disse Folk; og intet bedrøvede mig mere, end min Uformuenhed til at underholde mig med dem. Denne Uforstaaelighed frembragte dog overalt saare sielden nogen Ubehagelighed eller Fortrædelighed. Man hialp sig paa begge Sider med enkelte franske, tydske og latinske Ord; og Folkenes muntre Lune og indtagende Godmodighed udrettede det øvrige. Over hele Byen var man giensidigen tilfreds med hverandre. Spanierne forlode Sorøe, som Officierer og Soldater yndede lige høit, med virkelig Bedrøvelse, der endog hos mange af disse naturlige Mennesker udbrød i Taarer. Selv den meget dannede, almindeligen høiagtede Commandeur for det Asturiske Regiment har meer end engang yttret Ønsket, at kunne blive i denne By. Sorøes Indbyggere vare vel tilfreds med at lettes for en Byrde, som de uafbrudt i 7 Uger havde baaret; men i denne Følelse blandede sig ikke mindste Nag eller Had til de Bortdragende. Manges velmeente Ønsker fulgte dem.

En levende Erindring medtager jeg om et Syn, for de Fleste blot Øiens- og Ørenslyst; for mig ei saa betydningsløst. Paa Academiet udenfor Hovedbygningens østlige Side imellem tvende fordums Professorboliger breder sig en grøn Plads, hægnet paa den fierde Side af en Have og en Mark, i Baggrunden Skov og Sø. Her, udenfor Klosterets Mure, vandrede fordum Sorøes hellige Fædre, glædende sig ved den smilende Natur, og opløftede deres Aand til Ham, som hvælvede den straalende Bue. Her i senere Tider frydedes ved barnlige Lege, i rene Ungdomsglæder Skolens Peblinge, naar de sparsomt tillodes at aande Guds frie Luft, løste fra de tunge størede Lænker. End mindes vi hine Tider ved Navnet Skolegaarden; ligesom vi tænke paa Klosteret, naar vi gaae igiennem den store, stærkt hvælvede Klosterport, paa hvis Sted Absalons Fædre reiste det ældste Capel; ligesom Mindet om Sorøes Brødre lever i Fratergaarden og Munkegangen — den gamle, skumle og dog saa ærværdige hvælvede Omgang med de smaa runde Vindøier i den tykke Muur, som omgiver den sørgelige, indelukte Kildegaard.*) Og paa denne Munkegang hviler Academiets Bygning; et betydningsfuldt Billede! Saaledes hvilede Anden Frederiks, Fierde Christians og Femte Frederiks Stiftelser i Sorøe paa den Absalonske Families Klostergaver; saaledes hviler den nyere Tid paa den gamle!

*) Dog kaldes Fratergaarden saa, fordi midt i samme er en Brønd, der har det fortræffeligste Vand, hvilket nogle troe samler sig af et Væld. Dog kiendes intet Afløb. Er det ei saa, da er dette Brøndvand af en sielden og mærkelig Godhed.

Hist hæver sig, udvortes beskeden og prydløs, indvortes høi og lys og skiøn og hellig, den prægtige, gamle Klosterkirke. Der lød fordum i høie Kor Brødrenes fromme Sang; der nedbade de knælende deres Beskytterindes Velsignelse *). Trøstede vandrede de Par ved Par tilbage til deres Celler — Guds Moder havde hørt deres Bøn; saa talte en Stemme i Hiertet. Tiderne svunde; Solen steeg høiere paa Himlen; en anden Aand blev herskende. Nu taug de Stemmer, som bade for Absalons og Waldemars Siæle; nu lød ei Messen meer i de høie, hellige Hvælvinger. — Men hist paa den grønne Gaard samler sig en heel Skare af fremmede Krigere; her paa den hvide Muur, under det høie Loft, i Naturens Tempel reises et Altar, ei uden Pragt. De slutte en Kreds; krigersk Musik begynder; en Munk træder frem i rige Klæder og læser med Andagt den hellige Messe. 700 Spaniere knæle ned i en Kreds naar Hostien opløftes, og Andagt flammer i de ildfulde Sydboeres Hierter.

Høit og høitideligt var Synet; faare Følelser opsteeg i Hjertet; underlig var Blandingen af Andagt og Krigsaand; underlig den Tanke: her paa Sorøes Skolegaard, over for Absalons Grav høre Spaniere en katholsk Messe. Var det ei et Trylleri? eller hvorfra denne underfulde Sammensmeltning, da Syd og Nord ligesom flyde over i hinanden? — Jeg saae, jeg følte deres Andagt og tænkte: "I eders fulde Hierter boer eders Religion; ei i de tankeløse latinske Formularer; ei i den

*) Sorøe Klosterkirke var helliget vor Frue.

klingrende Biældelyd, eller den raske Krigsmusik. Gud er for os og for eder!"

Jeg gik fra den spanske Messe ind i den Kirke, som jeg aldrig betræder uden hellig Gysen. Dørene aabnede sig; indtraadte jeg og saae — et Hømagasin. (Fortsættes.)

Bekjendtgjørelse.

Chefen for Briggen Lougen, Capitain-Lieutenant P. F. Wulff, har den 19 Junii sidstleden udenfor Flekerøe, efter en haard Fægtning, under hvilken han efter en Times Forløb blev understøttet af 4 Canonbaade under Lieutenant Fons's Commando, erobret den engelske Kutterbrig Seagull, Capitain Cathcart, armeret med 14 Stkr. 24pundige Caronader og 2 lange 6pundige Canoner, med en Besætning af 94 Mand. — Capitain-Lieutenant Wulffs Rapport herom, indsendt til Hs. Majestæt Kongen af Hs. Durchlauchtighed den commanderende General søndenfjelds i Norge, er af følgende Indhold:

Den 19de Junii Kl. 2 Morgen lettede han med Briggen Lougen og stod ud efter, Vinden vestlig. Kl. 11 Formiddag opdagedes en fiendtlig Brig til Luvart omtrent 2½ Miil. Efterat Briggen Lougen med Force af Seil havde søgt at krydse sig op under det fiendtlige Skib, holdt dette Kl. 3 ned imod Lougen, som oppebiede det ved at opgive Fokken og brase store Merseil bak. Kl. 5 begyndte Actionen; og da Vinden løjede saa meget, at den fiendtlige Brig, som laae med Forstavnen imod Lougen, vanskelig kunde dreie til, fik den adskillige Lag for ind. Kl. 6 kom 4 Canonfartøier under Lieutenant Fons ud og skjød det fiendtlige Skib agter ind. Det strøg Kl. 6¾ efter en haardnakket Modstand, og blev taget i Besiddelse af den Næstcommanderende paa Briggen Lougen, Lieutenant Wiegelsen. Det blev buxeret ind i Fosholms Bugt, hvor det dog øieblikkelig kantrede over og sank. — Paa Briggen Seagull er den Næstcommanderende skudt og de øvrige Officierer haardt saarede. De øvrige Dødes og Saaredes Antal kunde ved Rapportens Afgang ei bestemt opgives, formedelst at Mandskabet, da Skibet kantrede, blev bierget af Roeflotillens forskjellige Fartøier, men formodedes at være henved 30 Mand.

Briggen Lougen har 1 Død, 1 haardt og 12 let saarede. Lieutenant Havn er meget forbrændt, men i Bedring. Briggens Skraag har næsten intet lidt, men dens Stormast, Rundholter, Seil og Takkelage meget.

Capitain-Lieutenant Wulff giver Lieutenanterne Wiegelsen og Havn saavelsom alle øvrige Officierer og den hele Besætning den meest udmærkede Roes for deres udviiste Kjækhed og uforfærdede Mod; og den

commanderende General anbefaler alle disse brave Mænd, saavelsom Capitain-Lieutenant Wulff og Lieutenant Fons, der have udviist Bravour og Conduite, til Hs. Majestæts Naade.

Den commanderende General søndenfjelds i Norge, Hs. Durchlauchtighed Prinds Christian August til Slesvig-Holsteen, har indberettet til Hans Majestæt Kongen, at de svenske Tropper nu ganske have trukket sig tilbage, saa at ingen meer findes paa norsk Grund, og at det sidste Corps, som retirerede, var 6 à 7000 Mand stærk. — Da iøvrigt høibemeldte General har indmeldt til Hs. Majestæt, at Capitain v. Arntzen, af den søndenfjeldske Skieløber-Bataillon, ved flere Actioner særdeles har udmærket sig, og paa Grund deraf meget anbefalet denne værdige Officier: saa har det allernaadigst behaget Hans Majestæt, som et Beviis paa Allerhøistsammes Naade og Tilfredshed, at avancere bemeldte Capitain v. Arntzen til Major af Infanteriet.

Hovedqvarteer Kjøbenhavn, d. 11 Julii 1808.

F. Bülow,
General-Adjutant og Chef for General-Adjutant-Staben.

Da General-Commandoen Søndenfjelds har gjort Regjeringscommissionen opmærksom paa, at, ligesom den og selv har erfaret, overdrevne og aldeles falske Rygter blive udspredte i Anledning af den imellem den Danske og Svenske Regiering værende Krig, saa har den ved Politiemester Olsen ladet enhver i Bergen alvorlig advares om, at vogte sig for at udsprede saadanne skadelige Rygter.

General-Commandoen har i Christiania Avis ladet bekjendtgjøre de patriotiske Gaver, der ere indkomne til den Norske Armee. De bestaae for det meste af Fødevarer.

Bergen den 21de Maji 1808.

De i Attaken d. 16de Maji, mellem fem af vore Canonjoller og den Engelske Fregat Tartar, faldne 4 Matroser, bleve den 18de d. M. jordede paa Korskirkegaarden, under Folkets almindelige Deeltagelse og Entusiasme. Ligene bleve baarne af Canonjollernes Mandskab fra Fæstningen, hvor vor brave Commandant Generallieutenant von Hesselberg, havde foranstaltet dem hensatte i sine egne Værelser, og hvorfra et frivilligt stort Følge af alle Stænder ledsagede dem til Graven. Efter Gravfæsten holdt Sognepræsten til benævnte Kirke, Hr. Hiort Stuvitz, en til Dagens Anliggende passende og rørende Tale.

Med dette Numer begynder femte Aargangs fjerde Quartal. Bladet udkommer to Gange ugentlig; det tilbringes Subskribenterne og betales qvartaliter med 6 Mk. Subskriptionen modtages hos Bogtrykker Höeckes Enke, boende i store Helliggeiststrædet No. 144.

Tillæg til Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn No 79.

Onsdagen den 13 Julii, 1808.

Indenlandske Efterretninger.

Der er nu nedsat en Kongelig Medicinal-Provideringscommission, bestaaende af de Herrer Professorer Schumacher og Herholdt, hvis store Formaal er at bestemme de indenlandske Planter, der kunne gjøre udenlandske Lægemidler unødvendige o. s. v. Den første Frugt af denne Commissions Bestræbelser er et høist vigtigt Skrift, som i disse Dage er blevet færdigt paa Boghandler Brummers Forlag, under Titel: De officinelle Lægemidler af Planteriget, som vore vildt, eller kunne dyrkes i de Danske Stater, ordnede efter de forskjellige Aarstider, paa hvilke de indsamles. Af Chr. Fr. Schumacher og Joh. Dan. Herholdt. 23 Sider i stor Qvart. — I Stedet for en Fortale findes paa den første Side af Skriftet følgende mærkelige Ord: "Der kan med vore indenlandske Urter og Verter udrettes mere end man i Almindelighed troer. Gid enhver Læge, fornemmelig de, som boe paa Landet, vilde lade være sig magtpaaliggende, at dyrke og samle hvad Lægemidler vort eget Land frembringer, da blev hans Medicin ham baade lettere og maaskee virksommere. Aaschow." — Maatte dette med saa megen Sagkundskab forfattede Skrift gjøre vore Landsmænd bekjendte med den store Rigdom af Lægeurter, som vore paa vore Bjerge og Dale, i vore Marke og Skove. Vi ville da snart lære at indsee, at et Folks sande Rigdom boer i og hos det selv, og at vi desværre alt for ofte hente fra fjerne Lande hvad vi lettere og bedre kunde finde hjemme hos os selv.

Kammerherre Baron v. Rosencrantz er d. 20 f. M. reist til Bayonne, for at overbringe den Franske Keiser Elephantordenen i Hs. Maj. Kongens Navn.

Den i No. 78 af disse Blade meldte Efterretning, at de Engelske Tropper, som for et Par Maaneder siden ankom til Gothenborg, vare afseilede derfra, har fuldkommen stadfæstet sig, da et stort Antal Transportskibe, kommende Syd fra, er bleven signaleret ved Skagen. Endskjønt deres egentlige Bestemmelse endnu er uvis; saa kan man dog nu med Sikkerhed antage, at den ikke gjelder Norge, saaledes som nogle havde troet. Det synes at det ikke er deres Plan at vende tilbage til Sverrig, da de skulle have solgt deres Forraad af Proviant i Gothenborg og det tildeels til meget overdrevne Priser.

I Forgaars blev et Americansk Skib taget af vore Capere ved Helsingøer. Det skal have solgt den største Deel af sin Ladning i Engelland, men have endeel rede Penge ombord.

Hr. Bibliothekssecretair Werlauff, der er saa fordelagtig bekjendt af adskillige antiqvariske Udarbejdelser, har atter aflagt en ny Prøve paa, hvor grundig og med hvor megen Iver han lægger sig efter dette sit Yndlingsstudium. Denne Prøve bestaaer i en Inauguraldissertats for Magistergraden paa 7 Ark om den ældste islandske Historieskriver Are Frode. Afhandlingen bestaaer, foruden en kort Fortale og et lidet Appendix af 8 Sectioner. Den 1ste handler om Ares Levnet. 2) Om Skrifter af ham som ikke mere ere til. 3) Om hans saa kaldte Schedæ. 4) Hvor han citeres hos gamle Skribentere. 5) Paa hvilket Sprog Are skrev og med hvilke Slags Bogstaver (Om han nemlig skrev med Runer, hvilket benegtes). 6) Hans Paalidelighed eller historiske Troværdighed. 7) Skrifter, som uden critisk Hjemmel tillægges Are. 8) Om han med rette kan føre Navn af den ældste islandske Annalist. — Disputereacten gik for sig i Regentskirken d. 9de Julii og varede i 4 Timer. Opponentes ordinarii eller de af Universitetets direction udnævnte Opponentere vare de trende Professores Historiarum S. T. Kall, Kierulf, og Engelstoft. Af de tilstedeværende Tilhørere opponerte ingen andre end Hr. Doctor Wedel Simonsen.

I Christiania's Intelligentssedler No. 44, den 31 Maji læses: "Kaperskibet, Kapitain Hummel kaldet, som nu føres af Kapit. Christen Nielsen, der er baade vel bevæbnet og vel bemandet og bekjendt som en særdeles god Seiler, er bestemt til at fare som Paketskib mellem dette Sted og Nordstrand i Jylland. Det medtager Passagerer saavel herfra til Danmark, som derfra

tid, og er der sørget for de muligste Beqvemmeligheder for de Reisende. Enhver Udenbyes, som ønsker at benytte sig af denne Indretning, behager i frankerede Breve at henvende sig til Undertegnede, som strax vil tilmelde disse naar Skibet afgaaer, samt de Vilkaar, hvorpaa Passagerer modtages. Kragerøe d. 21 Maji 1808. Simon Biørn."

Udenlandske Efterretninger.

I Petersborg havde man endnu d. 13 Junii og Natten til den 14de følelig Kulde og stærk Sneefog. Alle Tagene var Natten d. 14de hvide og Thermometret var 1 Grad over °. Nogle Dage i Forveien havde det været meget hedt og Planternes Vært meget frodig.

De 12 Heste, som Storsultanen har sendt den Franske Keiser som Foræring, ere af den Arabiske Hesteart. Den Staldmester, der har bragt dem til Paris, faaer ikke allene en Gratification, men tillige adskillige Producter af indenlandsk Konstflid. — Ogsaa Ministeren Sebastini har medbragt 6 smukke Arabiske Hengster, som han vil bruge til et Stutterie, han agter at anlægge paa sit Landgods i Normandie.

En Kleinsmed i Havre har opfundet en mekanisk Indretning, hvorved 4 Mand kunne forrette Tjenesten ved en Mørser af sværeste Caliber. I ni Minutter giver den 3 Skud og den gaaer kun $2\frac{1}{2}$ Metres tilbage. Førend denne Opfindelse blev gjort maatte altid 8 stærke Constabler være ved en Mørser, og i en Tid af 9 Minutter gjorde den kun 3 Skud og gik $4\frac{1}{2}$ Metres tilbage. General Semermont har under eget Paasyn ladet anstille et Forsøg med denne Opfindelse.

I Bordeaux er lagt en General-Embargo paa alle Skibe.

Brødrene Bidault, Guerin og Lacoste i Toulouse have forfærdiget en Afbildning af den Languedokske Canal i ophøiet Arbeide, og agte at reise dermed til Paris. Den forestiller 63 Sluser, 7 Halvsluser, 4 store, 8 middelmaadige og 50 andre Broer af forskjellig Størrelse, 4 Stapeler, 100 Baade, 7 Møller og Vandgjennmet i St. Ferrel. Baadene seile paa Canalen, og man seer, hvorledes Vandet løber ved Sluserne, Møllerne o. s. v. Den fortryllende Egn langs med Canalen findes her fortræffelig efterlignet. Kongen og Dronningen af Holland have paa deres sidste Gjennemreise taget dette Konstværk i Øiesyn, og belønnet Konstnerne kongeligen. (Et lignende Arbeide, nemlig en Forestilling af Lethraborg med sin hele Omegn, har ogsaa een af vore Danske Landsmænd forfærdiget, medens han var i Grev Holsteens Tjeneste.)

I Bjerg- og Skovegnen af Vesoul tiltage Ulvene saa stærkt, at man nylig ved høi lys Dag har seet en Ulvinde med 5 af sine Unger løbe igjennem en Landsby, sønderslidende et Barn paa 5 Aar. Endnu har man ikke kunnet dræbe et eneste af disse Dyr.

Reisende berette, at i de sydlige Dele af Spanien ikke hersker saa stor Rolighed som i de nordlige, og at der især i Provindsen Andalusien *) er en Opstand, der har foranlediget, at Gen. Duponts Corps, der i det sydlige Spanien skal vedligeholde Roligheden, har faaet anseelig Forstærkning. Det er Præsteskabet, især Klostergeistligheden, der søger at gjøre Almuen oprørisk, da den frygter for de ny Forandringer og er især bekymret for, at mange Klostere ville blive ophævede, og en betydelig Deel af Geistlighedens Indtægter verdsliggjort.

I Berlin er Censuren bleven de Tydske Øvrigheder fratagen, og i dens Sted oprettet et Fransk Censurbureau, som forestaaes af den Franske Præst Hauchecorne. Et Censurreglement er blevet udstædt til alle Boghandlere, Bogtrykkere, Kobberstik- og Landkorthandlere 2c., hvori det paalægges dem, ikke allene at indlevere et Exemplar af deres egne Forlagsskrivter, men ogsaa af de Sager, der tilsendes dem udenlands fra. Dette Exemplar forbliver ved Bureauet. Den berømte F. Nicolai har i den Anledning indgivet en af alle Kobberstik- og Boghandlere underskreven Forestilling.

Postefterretninger.

Da de Grunde, der have foranlediget Forbudet mod Chinabarks Udførsel fra Frankrige ere ophørte, og dette Rige kan faae denne Artikel fra Spanien og Portugal, saa er Forbudet blevet ophævet, og China kan nu ligesom før udføres mod den sædvanlige Tolds Erlæggelse. — Om Kongeriget Spaniens indere Tilstand har den Spanske Re-

*) Det er den frugtbareste Provinds i Spanien af 900 Qvadratmiles Fladeindhold, paa hvilket der lever 1,108,000 Mennesker.

gjering ladet bekjendtgjøre følgende: Gen. Dupont erfarede d. 24 Maji paa hans March igjennem Andujar, at en Deel af Nedre-Andalusiens Indvaanere vare blevne forførte af Spaniens og Frankriges Fiender. Anførerne havde forsynet sig med Vaaben, forenet sig med Contrebandeurerne og bevæbnet endog Misdæderne i Fængslerne. Gen. Duponts Tropper bleve, saaledes som Tilfældet altid pleier at være i venskabelige Lande, fordeelte. Paa Grund af Efterretninger, Generalen modtog, gjorde han Holdt og forenede sine Colonner. Den 7 Junii Kl. 2 om Morgenen naaede de Franske Broen ved Alcolea, toge 2 Artilleriestykker, forfulgte Fienden til Floden Lancha, og bemægtigede sig der Resten af Artilleriet. De bleve forfulgte indtil Staden Cordovas Porte, hvor de Franske droge ind Kl. 3. Oprørerne havde ikkun forsinket Indrykkelsen 2½ Timer. — Ved Tudela havde 12000 Oprørere forenet sig og nedbrudt Broen. Gen. Lefebures ankom der d. 9de. Hans Tropper passerede Ebro i Joller, bemægtigede sig det plantede Artillerie med Bajonetterne og adspredte Oprørerne ganske. 5000 Oprørere, som i Valladolid og Omegnen havde udøvet mange Excesser, søgte at gjøre de Franske Overgangen over Pisnerga stridig. Den 12te begyndte Gen. Merle og Lasalle Angrebet. En Division, der begyndte at udbrede sig og 4 Canoner jagede Fienden paa Flugten. Han lod 5 Canoner, 2000 Flinter, og sine Provisioner i Stikken. Samme Dag fortsatte de Franske deres March til Valladolid. — Efterretningerne fra London gaae til d. 17 Junii. Den Engelske Regjering har maattet udsætte Præmier paa urolige Hoveders Arrestering i Lancasshire. Mange Bomuldsvævere ere blevne plyndrede, deres Væverstole ødelagte, Fængslet opbrudt og Magistraten og Constablerne insulterede. — I Manchester patrouilleres bestandig, og endeel Tropper ere blevne sendte did. — Fra Cork afgaaer en Expedition paa 6000 Mand, under Arthur Wellesley. — Parlamentet har i Følge en med Kong Ferdinand d. 4de sluttet Subsidie- og Alliancetractat bevilget for ham 300,000 Pd. St. — Det var med 3 Linieskibe, 2 Fregatter, 2 Brigger, 1 Jagt og forskjellige Transportskibe, at Adm. Cederstrøm generobrede Øen Gothland. De capitulerende Russiske Troppers Tal var 999, 78 Underofficierer, 62 Officierer og 64 Artillerister. — I Amsterdam er nu aabnet Subskription paa en anden Caper-Udrustning, efterat den første har været saa heldig. — Den uhørte høie Priis paa Bomuld har i Schwaben sat næsten alle Spinderier og Væverier, som hidtil ernærede nogle 100 tusinde Mennesker, ud af Virksomhed, fordi Fabricanterne og Kjøbmændene endnu ikke kunne vænne sig til de høie Priser paa vævede Bomuldsvare. Det Tyrkiske Rige, hvorfra der hidtil udsendtes i det høieste 100,000 Baller aarlig, vil neppe kunne bøde paa Mangelen af Vestindisk Bomuld. — Imellem Wien og Paris gaae uophørlig mange Courerer og vigtige Gjenstande skulle være paa Bane. Det hedder, at den Østerrigske Armee skal trække sig sammen i 5 Leire. — Efter de seneste Breve fra Madrid er Alting igjen roligt i Spanien. — Storhertugen af Berg har været syg af en meget farlig Feber, men er nu fuldkommen helbredet igjen, og allerede ankommen til Bayonne. — I den lille Stad Palencia havde nogle misledte Mennesker plantet Oprørsfanen. Gen. Lasalle rykkede frem mod Staden, og i det han ankom der modtog han fra den derværende Biskop følgende Brev: Min meget dyrebare Hr. General, jeg er Dag og Nat sysselsat med, at præke for mit Folk Fred, Rolighed og Lydighed mod vor Souverain. Magistraten, min hele Geistlighed og de fornemste Indbyggere have understøttet mine Ønsker og Bestræbelser med største Iver og Virksomhed. Eders Exc. veed meget vel, hvad et forført Folk er, men jeg har ikke et eneste Øieblik tabt Haabet om, at have den Trøst, at berolige det og gjøre det Deres Excellences ædelmodige Tilbuds hele Værd begribeligt. Dette Folk, som er mig saa kjert, hører nu kun Fredens Ord og forlanger kun at leve i fuldkommen Harmonie med vor høit elskede Souverains Tropper. — Biskoppen indfandt sig snart i egen Person, og tilkjendegav hans Hjords Underdanighed og Bodfærdighed. Generalen indrømmede den begjerte Naade og drog under et taknemmeligt Folks Bifaldsbevidnelse ind i Staden. — I Valladolid forefaldt nogle Uroligheder, men de bleve dæmpede efter en Sammenkomst mellem Gen. Merle og Biskoppen. — Den i Paris nedsatte Committe, som Brevvexling mellem Ministerne Champagny og Gen. Armstrong, Canning og Monroe er bleven overgiven til, har efter at have aflagt en lang Indberetning gjort Forslag til forskjellige Love, blandt andre een, som fastsætter, at enhver Skibsfører, der antager

en Licenz eller har betalt nogen Tart i Følge den Brittiske Cabinetsordre af 11 Nov., skal landsforvises og være sat ud af Stand, nogensinde at kunne blive Borger igjen. — Qvantiteten cultiveret Land i Frankrige har siden 1790 tiltaget 1/3 Deel. Hveden faaes for utrolig godt Kjøb, ligesom de fleste øvrige Levnetsmidler. I Nancy koster en Agerhøne 20 ß. Dansk og en Flaske taalelig Viin 4 ß. — Tolv Regimenter Portugisiske Tropper skulle i Forening med Franske marchere til Spanien. — Ogsaa Fæstningen Eger i Bøhmen skal nu sløifes. Men derimod skulle andre Pladse befæsies. Foruden Comern i Ungern skulle Ens i Øvre-Østerrige og Salzburg befæstes. — I Wien tales meget om en af Erkehertug Carl udkastet Plan, efter hvilken den Østerrigske Armee skal faae en ny Indretning; den store Franske skal tjene til Mønster. Ethvert Armeecors skal bestaae af et vist Antal Infanterie, Cavallerie og adskillige Detachementer Artillerie. Hensigten af denne Indretning skal være, saaledes at forene Tropperne i Fredstider, at de med mindre Vanskelighed kunne samles og at de Tropper, der ere bestemte til at agere sammen, kjende hinanden og have Fordelen af eens Maneuvre. Hvert af disse Armeecorps stationeres i en bestemt Provinds i det Østerrigske Monarkie og skal bestandig have sit Standqvarteer der. Erkehertug Carl bliver alle disse Corpsers Generallissimus, og hver af dem faaer en bekjendt General til Chef. Dette Forslag skal have fundet stor Modstand i Kongens Conseil, men Erkehertug Carl skal med Eftertryk have paastaaet det antaget.

Den i Aftes Kl. 6½ ankomne Post har endvidere medbragt følgende: I Amsterdam betaltes paa den begyndte store Theeauction Bohe med 38¼ a ½, og Congo med 49¾ til 59½ Styver. I Paris begynde Colonialvarene igjen at stige. At de nylig faldt saa meget, skede ikke fordi Forraadet var stort, men fordi mange Renteneer-Speculanter vare blevne satte i Skræk ved Spørgsmaalet, om de ere forsynede med det fornødne Handelspatent, og derfor solgte deres Vareforraad for godt Kjøb. — Paa Børsen i London havdes d. 7 Junii det Rygte, at der i samme Øieblik var ankommen Depecher fra America. — Skibet Clyde, som har bragt 130,000 Pd. St. for Kongen af Sverrig til Gothenborg, er kommen tilbage til Yarmouth, og melder, at den Engelske Expedition laae for Anker, og ventede paa Oberst Murrays Tilbagekomst. Saumarez har været syg, men var nu i Bedring. — I den Americanske Congres er blevet besluttet, at Præsidenten skal være bemyndiget til igjen at ophæve Embargoen, naar Omstændighederne gjøre den unødvendig. — Det hedder, at Nancy i Fremtiden skal være det eneste Depot for Preussiske Krigsfanger. — I alle Spanske Havne er der bleven kundgjort en Keiserlig Fransk Befaling, at Krigsskibene og Caperne skulle gjøre Jagt paa Engelske Fiskerfartøier, ødelægge dem, og bortføre Fiskerne som Fanger. Dette skal vedvare, indtil Engellænderne ophøre at forfølge Franske Fiskere. — Engellænderne forurolige i denne Tid af og til Kysten ved Liebau med enkelte Canonskud. — I den Genuesiske Monitore hedder det: at en Deel af Publicum troer, Østerrige afstaaer Triest, Fiume rc. og alle sine Stæder og Havne ved det Adriatiske Hav til Frankrige, imod at faae alle de Provindser, det før har eiet i Macedonien. — I Dorsten ankom nylig nogle og tyve Vogne med Caffe, som gaaer til Cölln. — Storherren har foræret Gen. Sebastini en Kaarde, som skal have tilhørt Constantin den Store og hidtil gjemtes i Tøihuset i Constantinopel.

Viborg, d. 7 Julii.

Under den 14 Junii tillod Hans Majestæt allernaadigst, at de her i Byen værende Krigsfanger Dhr. Baroner Voss den ældre og yngre, Oberforstmester Wackerhagen og Kiøbmand Urlaub, maatte, imod Forpligt at stille sig igjen personlig, om det blev forlangt, være fri; de ere i disse Dage reiste til deres Hjem i Tydskland. — Derimod ere i afvigte Maaned hertil kommen som Krigsfanger, Dherr. Oberstlieutnant v. Behr, Husarlieutnant v. Bech og Legationsraad Hinüber.

Reisende: ankommen: Kaperfører Findt fra Helsingøer, Kammerraad Aabye fra Roeskilde, Fru Nyhlin, Mad. Dreyer, Inspecteur Larsen, Jfr. Jørgensen og Lund fra Helsingøer, Ritmester Lessen, og Wegener fra Kjøge; — afreist: Grev v. Knuth, Lieutenanterne v. Breyen og v. Bicob til Lolland, Lieuten. v. Hasse og v. Boye til Nykjøbing i Odsherred, Adjoint Bonseau hos General Frerion til Roeskilde.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 80.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 16 Julii, 1808.

Et Brev fra Sorøe

til Hr. Etatsraad og Professor G. H. Olsen.

(Fortsættelse.)

Intet paa Jorden har Bestandighed. En triviel Sætning, siger man; og dog ligger der dyb Sands i den. Faa er det givet, at skue det Bestandige. De ydre Formers Omverling ligger Øiet nærmere; men dog glide de Fleste tankeløse hen derover. Den Dag i Morgen er for dem lig Dagen igaar; om end stundom et bredt og dybt Svælg adskiller dem.

Sorøe! — Her var den mægtige Absalonske Families Yndlingssted i det 12te og 13de Aarhundrede. Paa denne Plet, som Naturen selv synes at have kaaret, stod for 700 Aar siden en ringe Landsby, hvilken Absalons Fader eiede. Her reiste de fromme Brødre, Skialm Hvides Sønner, Asser, Ebbe og Toke det lille Steenkapel *), som var Klosterets første Ophav, og Asser hin Rige (Asser Ryg) tog selv Munkedragt. (Omtrent 1150.) En ringe Begyndelse til det rigeste Abbedie i Danmark! Dette blev det især ved Assers Sønners Omhu og Gavmildhed. Absalon og Esbern,

*) Af dette Kapel er den nuværende Klosterport enten en Levning, eller i det mindste har Kapellet staaet paa samme Sted. (S. Morten Pedersens Absalons Herkomst. S. 7. S Rer. Dan. IV. p. 466). Om der siden blev bygget en anden og større Klosterkirke, eller om det var hiint Kapel, der brændte i Ildebranden, som den 13 Maji 1247 fortærede alle Klosterets Bygninger: er ikke ret tydeligt; dog synes det første rimeligst. Mærkelig er Beretningen om denne Ildebrand, fordi man seer hvor anseeligt Klosteret alt paa den Tid var, og fordi den giver en fuldstændig Udsigt over dets oeconomiske Bygninger. Blandt mange flere Huse, som opregnes, saasom Sygehuus, Bagerhuus, Bryggerhuus, to Sovehuse (dormitoria), Væverens Huus, Hestestalden, Laden, o. fl., brændte ogsaa et Huus, hvor Vandet paa en meget konstig Maade blev opøst ved Hjelp af Hjul (Domus hauriendis aquis deputata mira rotarum structura); saa og en Mølle med 4 Hjul og en Hestemølle. I den ældre Kirke laae Klosterets Stiftere begravne. Men da den store Klosterkirke efter Ildebranden var færdig bygget, bleve deres Been førte derfra Aar 1285.

disse vældige Helte, hvis Rygte var over alle Lande fremfor nogen af Danmarks Slægter *), fredede og hægnede den Spire, deres Fader og Farbrødre havde plantet, og den store Absalon gav nyt Liv. Ham ærede Sorøe giennem 6 Aarhundreder som sin rette Stifter. (1161.) Han førte ei blot Munke hid fra Esrom; han gav dem ei blot Livets Nødtørft; men han var dem i et og alt en Fader indtil hans Endeligt **). Hvorledes han ved Gaver berigede sin Stiftelse, hvorledes han ved heldige Mageskifter samlede Klosterets Jorder rundt omkring dets Sæde: dette skal engang Sorøes Historie fortælle. Hvorledes Absalon, den danske Histories Fosterfader, ogsaa bød sine Munke i Sorøe ei blot at leve for Andagt eller Orkesløshed, men ogsaa for Videnskaberne, og det især for den, som han fremfor alle yndede, hvis sorgløse Behandling i Fædrenelandet smertede ham — dette har Danmarks Saga taknemmelig optegnet; og skiøndt Tiden ei har levnet andet af Sorøemunkenes historiske Arbeider end en Stump

*) "Viri potentes & famosi in omni terra & præ omni generatione Danorum." Liber donat. Monast. Sor.

**) "Fuit eis Pater in omnibus cunctis diebus usque ad finem." Endog i Halland skienkede han et Gods til Brødrene i Sorøe, hvorfra de kunde faae deres Jern, Salt og Bygningstømmer. Man maa undre sig over, hvorledes Klostrene i hine Tider kunde raade med og bestyre deres vidtløftige Jordegods, som laae adspredt ei blot over hele Provindser; men hartad over det hele Land. Sorøe Kloster eiede ogsaa Gods i Skaane og paa Møen. Efter Reformationen har det vel neppe beholdt andet, end hvad der laae omkring Stedet.

af et Tidsregister bag i den Absalonske Justinus *), Broder Nielses danske Riimkrønike, og den Sorøiske Tavle: saa har man derfor ikke Ret til at beskylde dem for Dovenskab; thi meget kan have været, som nu ikke er.

Men det var ei ene Absalon, der sørgede for Klosterets Berigelse. Hans hele Slægt, der ærede Danmarks største Helt, elskede ogsaa hans Yndling. Ingen af dem forlod det Timelige, uden at betænke Sorøe; og naar da Dødens Time slog, var Heltenes og deres Huustrøers sidste Ønske, at hvile inden Sorøes Klostermure **). Saaledes voksede denne Stiftelse; og den stod i fuld Velmagt 400 Aar, uden andet Uheld end en Ildebrand, hvor-

*) Det var denne Codex, som man saa længe falskelig holdt for at være skrevet med Absalons egen Haand, forledet af den Indskrift: Liber sc̄e Marie de Sora, per manum Domni Absalonis Archiepiscopi, der synes at være af en jævnaldrende Haand, og ei betyder andet, end at det var en Gave til Sorøe. Denne Codex gjemmes nu paa det Kongel. Bibliothek. Hr. Prof. Nyerup har gjort opmærksom paa denne Vildfarelse i Minerva for 1788. II. 80.

**) Absalons hele Slægt, fra Farfaderen Skialm Hvide af, hviler i Sorøe Kirke; og deres Navne og Vaabener ere malede blandt flere paa Muren over Pillerne. Aar 1515 bleve disse Navne og Indskrifter under Abbed Henrik fornyede. Siden er det vel flere Gange skeet; og nogle af dem som findes i Kirkens nordlige og sydlige Fløi ere ifior fornyede. Det samme er skeet med et Mariebillede, som findes malet paa Kobber meget høit under Hvælvingen i den sydlige Fløi; men neppe har dette faaet sin gamle Skikkelse igjen; i det mindste er det langt plumpere og grovere end de paa Muren malede Vaabner og Figurer.

efter den steeg skiønnere frem af Asken. Den herlige, store, i al sin rene Simpelhed prægtige Klosterkirke, bygget imellem 1247 og 1285 — et ligesaa skiønt, som helligt og ærværdigt Monument, der i Danmark søger sin Lige — vidner endnu om, hvad Sorøe Kloster engang var.

Tiderne krævede en Forandring og Forbedring i Staten og i Kirken. Tredie Christian udførte dette store Værk og gav sig Udødelighed. Abbediet Sorøe blev ei sprykket med Rod; det havde endnu Abbeder, en Absalon værdige. Mindet om en Henrik Christensen af Familien Tornekrantz (1508—1538) er varigt og glimrende. Sagtelig døde Klosteret hen; og levede op igien i den store Skole, som Fjerde Christians Fader stiftede (1586), som denne kraftfulde, danske Konge hævede paa et høiere Trin, ved at lade et Academie blomstre jævnsides ved Skolen (1623) ved at give det Opsynsmænd som Just Høegh og Jørgen Rosenkrantz; ved at give det Lærere, som vare Nordens og Europas Lys. Hvo tænker paa Sorøe, uden at tænke paa Meursius og Stephanius? — Under Christian IV. stod Sorøe i sin største Glands; men alt under ham aftog den ogsaa.

Lidet skiønnede Danmarks Adel paa en ypperlig Stiftelse, der især sigtede til dens Dannelse for Livet og Staten *). Sorøes Afmagt under Frederik III. endte sig med en fuldkommen Opløs-

*) Ei anderledes viiste Adelen sig i senere Tider; og heri — saa lyder de fleste Underrettedes Mening — maa en af Hovedaarsagerne søges til Sorøes Forfald. See Nyerups Pilegrimsreise. Iris 1807. Jan. S. 16. 25. 26.

ning. Academiet gik til Grunde efter den svenske Krig; endnu stod Skolen. Efter tre til fire Snese Aar fattede Christian VI. den Tanke at reise Academiet af Støvet; og vor femte Frederik udførte den. Det reiste sig i en anden, dog lignende Skikkelse; det reiste sig, støttet ved Sorøes største Velgiører efter Absalon — Holberg. Naar vi nævne dette Navn, da nævne vi Danmarks Ære; og vee den, der i Sorøe Kirke kan staae ved Holbergs Grav, nær Absalons Hvilested, og i hvis Barm da ei luer Følelse af Danmarks Værd og Danskes Storhed!

Sorøes seneste Vanskiebne er bekiendt nok; her ei Sted til at berøre den. Mørk og inderlig smertende er Tanken om hvad Sorøe var, hvad det kunde været, og hvad det er. Nu sidder den sørgende Skygge i Gruset af sin forduins Storhed; hyllet i skummelt Mørke, trykket, nedbøiet i Støvet, hæver den stundom med Længsel det brustne Øie til Ham, de Danskes Fader i Fred og Krig, de blide Musers Ven og Beskytter; Ham som endnu sidder kraftfuld paa Skioldungers gamle Stol; Ham som Dan og Nor elske og værge som deres Frelser

til Hiertets sidste Slag,
til Blodets sidste Draabe.

Jeg saae de Sale, hvor Sneedorff og Schytte, hvor Guldberg og Kraft, hvor Schønning og Erichsen lærte; og jeg fandt dem — et Billede paa Tidernes Omskiftning — indrettede til Ophold for Soldater. Jeg saae den Stol, hvorfra deres Veltalenhed lød paa festlige Dage til Monarkens Priis; og den stod, ringe og

uanseelig, i en Krog. Jeg saae Dannerkongernes Billeder fra Waldemar I. til Frederik IV — Malerier, vist ikke uden historisk Værd, og fra Konstens Side ikke slette; ei prydede de som fordum den øverste Høresals Vægge, hvor jeg saa tidt med barnlig Beundring, og senere med dyb Følelse og Ærefrygt havde beskuet dem; de nøiedes med et saare snevert Rum, og fredeligen stode de gamle kongelige Helte i en tæt Klynge. — Saaledes hænger Øiet endnu ved de gamle Former; og hvor det finder dem brudte, der saares det, som den Svagsynede af en brændende Lysstraale.

(Fortsættes.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Bekjendtgjørelse, angaaende et Sapeur-Corpses Oprettelse i Sjælland. Det har allernaadigst behaget Hans Majestæt at tilkjendegive Cancelliet følgende: "Nødvendigheden fordrer, at et Sapeur-Corps af 800 Mand oprettes i Vort Land Sjælland, til at bruges ved Forskandsningers og Batteriers Anlæg m. v. for Vor Armee, samt til hvad andet Arbeide Statens Fornødenheder, under nuværende Conjuncturer, maatte kræve. — Da Pligten, at bidrage til Fædrelandets Værn, er fælles for Alle, og Udskrivningen til Vor staaende Hær med de til samme annecterede Bataillоner allene er skeet blant Land-Almuen; saa vil det nu fornødne Mandskab til Sapeur-Corpset blive at udsøge blant Kjøbstædbeboerne i Sjælland, Møen, Laaland og Falster. — Men da vi ikke bære Tvivl om, at der, selv paa Landet, vil findes mange arbeidsføre, fra egentlig Krigs-Tjeneste hidtil fritagne Mænd; og da det er Vort Ønske, at det oprettende Sapeur-Corps, saameget som mueligt, kunde vorde samlet af Frivillige; saa opfordre Vi enhver, der troer sig skikket for dette Corps, til at anmelde sig inden 8 Dage, efter at Vor allernaadigste Villie om Corpsets Oprettelse er bekjendtgjort paa det Sted, hvor han opholder sig. — Anmeldelsen,

uden for Kjøbenhavn og Helsingøer, bør i Kjøbstæderne skee for Byefogden og paa Landet for Sognepræsten. Disse Embedsmænd have at antegne deres Navne som anmelde sig, samt deres Alder, Vilkaar, Næringsvei, og Legemsbeskaffenhed, med Hensyn til, om de ere arbeidsduelige. — Ansee de fornævnte Embedsmænd den Anmeldte, som brugbar for Corpset, da meddele de ham et Beviis under deres Haand, at han frivillig har meldt sig, og udbetale ham de for Landsoldaten bestemte Marschpenge, med Betydning: at han uopholdeligen har at begive sig til Kjøbenhavn, og der at fremstille sig for den borgerlige Indrullerings-Commission, som tildeler ham den bestemte Douceur, og anviser ham sit Qvarteer. — Otte Dage efter denne Vor Befalings Kundgjørelse skal der, i enhver af Sjællands Kjøbstæder, (Kjøbenhavn og Helsingøer undtagne) saavelsom i Kjøbstæderne paa Møen, Laaland og Falster, nedsættes en Commission, bestaaende af Byefogden og 2de af Byens ældste og meest agtede Borgere, hvilke af Over-Øvrigheden udnævnes. — Denne Commission har at foretage Udskrivningen til Sapeur-Corpset, blant alt det Mandskab fra 20 til 50 Aars Alder, der opholder sig under Byens Jurisdiction, og som ikke tilforn var udseet til Vor Tjeneste. — Ved Udskrivningen forholdes saaledes: først udtages Dagleiere, dernæst de Tjenestekarle, Vertshuusholdere, Øltappere og andre, som uden Næringsbrugenes Standsning kunne undværes; dog bør de som ere gifte, betegnes for sig selv i Listerne, for at vorde frigivne i det Tilfælde, at Corpset uden dem kan vorde completteret. — Udskrivningen bør uafbrudt gaae frem, og Listerne uopholdeligen indsendes til Vort Danske Cancellie. — Det paalægges Amtmændene at have et strængt Tilsyn med Udskrivningen, og enten selv, eller ved en dertil beskikket paalidelig Mand at overvære Commissionernes Forhandlinger. — I Kjøbenhavn foretages Udskrivningen af den borgerlige Indrullerings-Commission, tilligemed Commandeuren for det oprettende Corps. Til denne Commission have de Frivillige i Staden og dens Forstæder at melde sig. — Fra Helsingøer skeer ingen Udskrivning til Sapeur-Corpset, men de Frivillige der paa Stedet, som ønske at indgaae under bemeldte Corps, have at henvende sig til den der værende borgerlige Indrullerings-Com-

mission, paa det at denne kan skjønne, og meddele dem Beviis om, at de ikke ere tjenstpligtige ved Byens Borgervæbning. — Vilkaarene for dem, som ved Sapeur-Corpset ansættes, blive disse: Mandskabet tjener ved Corpset, saalænge nurærende Krig vedvarer. Enhver Mand erholder, ved Antagelsen i Kjøbenhavn, Fem Rigsdaler i Douceur, og Tractement beregnes ham, fra den Dag han antages, ligemed en Soldat ved Vore Infanterie-Regimenter. Naar Mandskabet commanderes til Arbeide, nyder det desuden et for Arbeidet bestemt Tillæg. — Corpset behøver ingen Vaaben-Øvelser, uden for saavidt enhver i samme bør forstaae at bruge sin Sabel til Forsvar; det skal derimod øves i det Arbeide, hvortil Sapeurer bruges. — Corpsets Mundering vil nærmere blive bestemt." — Det Kongl. Danske Cancellie, d. 8 Julii 1808.

Af en Skrivelse, af 16 Junii d. A. fra en Kjøbmand paa Bragernæs til hans Søster i Kjøbenhavn lyder det saaledes: "Du skriver i Dit sidste Brev, at Du er bange for os stakkels Nordmænd. Du kan være vis paa, at det stundum har været slemt nok. De Svenske vare kun 6 Mile fra Christiania, altsaa kun 10 Mile herfra, og Frederikshald og Kongsvinger stode de saa nær, at de kunde tale med vore Forposter. Fra Christiania og Frederikshald flygtede allerede nogle Indvaanere og her begyndte de Frygtagtige at pakke ind. — Engelskmændene seer man og stedse uden for vore Søkyster; men viræddes ikke for dem, da vore Kyster ere i god Forsvarsstand og enhver Vaabendygtig er under Gevær hver paa sin Post. Det var ikke raadeligt for dem, at de kom os for nær, da man kun ønsker at faae dem fat enten med vore Canonbaade eller paa Landet. De Svenske har da endelig faaet deres fortjente Løn. Nu ere de ganske ude af Norge. I sidste Bataille den 10de d. M. toges der 340 Gemene, 20 Officierer, hvoriblandt en Oberstlieutenant, 4 Canoner, Ammunition, al Bagage og Proviant, og det af en Capitain Hvitfeldt med omtrent 280 Mand. — Det er en Glæde, at tale med vore kjekke Krigere. De brænde efter at komme i Bataille med Fienden, og vores kjekke Prinds Christian forgude de. — Mangel paa Fødevare er her rigtig nok; men vi hjelpe os vel til Høsten kommer, da det tegner til et frugtbart Aar; ikke at tale om hvad Alting koster, og at vores Næringsveie standses; det oversees med Ligegyldighed, naar vi bare kan skade og modstaae Fienden."

Paa Børsen vil man have Efterretning, at endeel Skibe af den Engelske Convoy, som for kort Tid siden gik igjennem Sundet, ere ankomne til Danzig. De erholdt, efter Sigende, Tilladelse at losse, men maatte aflevere deres Papirer til Commandanten. Efterat disse vare efterseete, blev det tilkjendegivet Skipperne, at Papirerne vare urigtige, og at Skibene tilligemed deres Ladninger vare underkastede Confiscation. Da herimod protesteredes af alle Kræfter, skal Commandanten have erklæret, at han agtede at henvende sig til det foregivne Udstedelsessted, for at erholde authentisk Underretning om Papirenes Ægthed; at dersom de vare rigtige, skulde Skipperne igjen erholde fri Raadighed over Skib og Ladning; men at ifald de ikke vare det, vilde den Skipper, der havde fremlagt dem, komme til at bøde med Livet for denne Svig. Herpaa skal Commandanten have givet dem 24 Timer at betænke sig; men da Terminen var forløben, indfandt der sig ikke en eneste Skipper hos ham, og Confiscationen vil derfor udentvivl gaae for sig.

I de to sidste Dage have ingen fiendtlige Skibe været at see i Sprogøebeltet.

Efterat man i lang Tid ikke havde kunnet faae en eneste Citron tilkjøbs her i Byen, er der nylig kommet nogle Casser hertil, hvoraf en eneste er bleven betalt med 64 Rdlr., i Steden for at man forhen kunde kjøbe den for 6 til 7 Rdlr.

Den bekjendte Madame Hummelgaard, som havde vidst at erhverve sig megen Tillid hos endeel Personer her i Staden, ved sine Plastere og Curer, er i disse Dage afgaaet ved Døden.

Under den 5 Julii er udstædt følgende Kongel. Forordning for Dannemark og Norge, angaaende hvorledes bør forholdes ved fiendtlige Skibes Indstranding, samt med Bjergningen af de Skibe, som forlades eller landsættes for at undgaae fiendtlig Overmagt. Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Dannemark og Norge &c. &c., Gjøre vitterligt: At, da Landets Love om Bjergning af hvad der paa Søen forulykkes, nærmest have til Hensigt, at frelse dette for dets hidtil værende Eiermand; men denne Grundsætning ei kan blive at anvende, naar Skib eller Gods bemægtiges efter Krigens Ret, eller som forladt Eiendom hjemfalder Sta-

ken; Saa have Vi fundet det nødvendigt at bestemme, hvorledes der i Feidetid bør forholdes, saavel med fiendtligt Skib og Gods, der kommer paa Grund, eller driver ind ved Dannemarks eller Norges Kyster, som med de Skibe og Ladninger, hvilke, for at undgaae fiendtlig Overmagt, landsættes eller overlades til deres egen Skjæbne. --- Og da Bjergning af Skib og Gods i slige Tilfælde ikke paa sædvanlig Maade kan foranstaltes og fremskyndes, ville Vi tillige foreskrive de særdeles Regler, efter hvilke denne, medens Krigen varer, bør ordnes. — Med Hensyn dertil, befale Vi, saaledes som følger: 1. Naar Skib eller Fartøi, som skjønnes at være Fienden tilhørende, inddriver eller kommer paa Grund ved Landets Kyster; og ligeledes, naar noget Skib eller Fartøi landsættes eller forlades for at undgaae Fiendens videre Forfølgning; da skal det være Pligt for enhver Kystbeboer, der har Baad hjemme, at anvende sin yderste Flid paa, i Foreening med andre, at unddrage det saaledes inddrevne eller landsatte Skib og Gods fra fiendtlig Magt; hvorimod en forholdsmæssig Andeel af det Bjergedes Værdie skal tilfalde ham som Belønning. 2. Paa det at den fornødne Orden herved kan vorde iagttaget, skulle Øvrighederne, som, efter hvad i Placaten af 7de Junii d. A. er befalet maa være vidende om det Antal Baade og Fartøier der findes ved Strandkanten i deres Districter, og hvem samme ere tilhørende, træffe en saadan Overeenskommelse med disses Eiere, at Baadene, og det Mandskab som dertil sædvanligen bruges, eller ved Bjergning af Skib og Gods end videre maatte behøves, kunne inddeles i bestemte Roder, og hver af disse Roder beskikkes en kyndig og agtet Mand til Anfører eller Formand. 3. En saadan Formand have samtlige Baad-Eiere i Roden, efter Øvrighedens Opfordring, imellem sig at vælge. Den Valgtes Navn og Boepæl kundgjøres dernæst saavel i Roden, som i dens Omegn. 4. Formanden har Ret til at udtage sig en Medhjelp iblandt de nærmest boende i samme Rode, som kan modtage Befeed i hans Fraværelse, og paa hans Ansvar foranstalte, hvad der maatte agtes uopholdeligen fornødent. 5. Enhver, som bliver noget Skib eller Fartøi vaer, om hvilket det maae formodes, at det enten er fiendtligt eller forfølges af Fienden, eller er bestæd i Nød, bør strax underrette Rodens Formand om saadant, paa det at denne kan være betænkt paa, hvad der efter Omstændighederne af Roden kunde blive at foretage, og om det skulde ansees fornødent at samle flere Roder, eller at kalde væbnet Magt til Hjelp, hvortil da strax bør foies Anstalt.

(Sluttes i næste No.)

Caperen Prøvestenen, Capit. Kock, har den 9 d. M. indbragt til Aalborg et Americansk Brigskib, som foregiver at komme fra Newyork og være bestemt til Petersborg. Paa sit sidste Krydstog maatte Kock give Slip paa en ladet Brig og Galease, han havde taget, og som blev undsat af en Engelsk Cutterbrig, der forfulgte ham i 4 Timer, gav ham et skarpt Skud, som blev besvaret, og vendte om. Kock naaede omsider lykkelig Læssøe. Ved Trindelen tog han en Svensk Fiskerbaad, satte dens Besætning af 3 Mand paa Caperen, gik derpaa selv med 15 Mand i Fiskerbaaden, og var tilligemed 2 af hans Folk klædt i Fiskerdragt, medens de øvrige laae tildækkede med Seil. Han styrede lige til Kysten, stødte paa en Engelsk Convoy, og gik for at gjøre Priser til Elfsborg, hvor han pludselig saae sig omringet af 70 til 80 armerede Skibe. Han lagde sig nu til at fiske, og en Fregat passerede rolig forbi ham. Ved hans Tilbagekomst til Læssøe, hvor Caperen imidlertid var indløben, tilbagegav han Fiskerne deres Baad, efter at de havde forklaret ham hvad de vidste om Sverrig.

Theerne begynde nu at stige meget i Kjøbenhavn. Man har allerede betalt 25 PC. mere end der blev givet ved sidste Compagnie-Auction. Ellers stige visse Artikler ganske uhyre. Saaledes er paa Børsauction Linolien i Qvanteter bleven betalt med 64 til 96 ß. Potten, syltet Ingefer med 5 Mk. Pundet og forholdsviis lige saa meget for andre Artikler.

Reisende: ankommen: Kjøbmændene C. J. Hertz og F. Arland fra London (hos Møller), Burgwedel, forhen Prem. Lieut. i Kongl. Preussisk Tieneste, fra Hamborg (hos Rau), Seminarist Th Thomsen, f. Aalborg (hos Sorterup), Ritmester Reventlov og Kammerherre Steeman; afreist: Pastor Sandahl, Student Lindstou, Skipper Lund og Fru Krüger til Helsingøer, Skipper Olsen til Lyngbye, Frøken J. v. Panhuys og Jfr. C. Quans til Helsingøer, Præst Hagerup til Trondhjems Stift.

Postefterretninger.

Ved et Keis. Fransk Decret er det blevet fastsat, at ingen Officier i virkelig Tjeneste tør indlade sig i Ægteskab, uden Krigsministerens Tilladelse; den, som handler derimod afsættes, kan hverken vente nogen Pension for sig, sin Kone eller sine Børn, eller gjøre Fordring paa nogen militair Belønning. Underofficierer og Soldater tør ikke gifte sig, uden Tilladelse fra deres Corps's Administrations Conseil; alle civile Embedsmænd, der have sluttet et saadant Ægteskab uden Tilladelse, have deres Embede forbrudt. --- Cardinal-Erkebiskoppen i Genua har i sit eget Palais døbt og staaet Fadder hos en derværende Skarpretters Pigebarn, som i adskillige Maaneder ikke har kunnet finde nogen, der vilde døbe det. — Fra Spanien meldes endnu følgende: d. 13 stødte Gen. Lefebre paa Høiene ved Mullen paa Oprørernes Armee fra Saragossa, understøttet af 2 Batterier og 6 Canoner. De bleve drevne paa Flugten, lode deres Canoner og Vaaben i Stikken, og over 2000 Mand omkom i Ebro. — D. 16de stødte Generalen atter paa en Hob Oprørere fra Saragossa, dræbte 300 og bemægtigede sig 2 Canoner. D. 16 ankom han uden for Stadens Porte,

bemægtigede sig de af Rebellerne opkastede Trencher og 18 Canoner, hvormed de forsvaredes, og bemestrede sig den mellemste Port. D. 17 og 18 havde han en Samtale med Oprørerne, for efter Keiserens udtrykkelige Befaling, at afgjøre Sagen i Mindelighed, og ikke udsætte Saragossa, som tæller 15000 Indvaanere, for en Storm. — Prindsen af Castelfranco og begge hans Ledsagere ere med uforrettet Sag komne tilbage fra Arragonien, hvor de skulde bevæge Oprørerne til Fred. Marchal Moncey marcherer mod Regnena, Gen. Frere mod Alvacette i Kongeriget Murcia. Gen. Vedel mod Kongeriget Jmen. — J det til Portugal grændsende Estremadura har March. Bessiere forgjeves udtømt alle lempelige Midler og maattet bruge Magt. Gen. Ducos og Merle nærmede sig d. 21 med deres Corps Staden St. Andero, som ønskede at overgive sig. — Den Franske Keisers Moder er i Selskab med Cardinal Fetsch reist d. 1 Julii fra Paris til Lyon, men Aarsagen hertil vides ikke. — J Egnene af Segovia, Valladolid og Palencia er Roligheden tilveiebragt igjen. Ogsaa i de paa de høire Breder af Ebro liggende Dele af Navarra og Arragonien er det igjen roligt. — Statsjuntaen mener man vil være endt i Slutningen af Junii Maaned. Kongen og alle i Bayonne værende Spaniere afreise i Begyndelsen af Julii til Madrid. — Den til Engelske Havne indbragte Portugisiske Eiendom er bleven den Portugisiske Gesandt tilbagegiven, under hvis Bestyrelse den igjen tilbageleveres Vedkommende. — Til sine Udgivters Bestridelse behøver Irland i Aar 9 Mill. 767,000 Pd. Irl. Cour. Penge, hvilke Underhuset ogsaa har bevilget det. — Bankes Forslag, at paalægge den Eiendom, Udlændinge besidde i de Engelske Fonds, en Afgivt, fandt Percewal, understøttet af Shanp og Windham, vel ikke ubilligt, men under nærværende Omstændigheder uklogt og skadeligt. Det blev derfor forkastet uden Stemmesamling. — Engellændernes Hvalfangst under Grønland lader til at blive heldig i Aar. — Kongen af Holland har svaret, da man yttrede Bekymring for, at han endnu i Aar vil reise udenlands: "at han har besluttet ikke at forlade sit Rige, men at han, nagtet han ikke er født i Holland, vil ende sin Løbebane der." — Den Franske Caper Tilsit, Capit. Desmoland, udrustet i Stralsund, der laae der for at udbedres, har taget 7 Skibe, der hørte til den fra Gothenborg udløbne Convoy, paa Høiden af Pillau et Par Mile fra Land. Disse Skibe kom alle fra Svenske Havne. 6 af dem vare rigbeladte. Deres Ladninger bestaaer i Sukker, Caffe, Cochenille, Rom, og anslaaes til over 4 Mill. Gylden. — En Ny-Yorkst Tidende melder, at Edvard Pellews Escadre, bestaaende af 2 Linieskibe, 3 Fregatter, 2 Brigger og 1200 Mand Tropper, har taget Havnen Ontrust i Besiddelse, og ved samme Leilighed 2 Hollandske Linieskibe og 1 Ostindiefarer. — Storhertuginden, men ikke Storhertugen af Berg, er ankommen til Bayonne. — Det hedder, at den Franske Keiser med stor Ceremonie vil begive sig til Juntaen, naar dens Forhandlinger ere endte. Den 25de vare de endnu ikke endte og man var endnu bestandig ikke enig om Constitutionen. — J Spanien er nedsat en Commission, der opgiver Midlerne til at bringe Fransk Mynt i Omløb efter dens Værdie, og Storhertugen af Berg har allerede samtykket i den af samme forfattede Tarif. — 7 af Deeltagerne i Krudtexplosionen i Neapel ere blevne hængte, 4 Beskyldte frigivne og adskillige andre dømte til 10 à 15 Aars Fængsel. — J London ere ankomne Depecher fra Admiral Purvis og General Spencer, der indeholde, som det hedder, den Efterretning, at Kjøbmændene i Cadix, ved hvis Hjelp Adm. Purvis har villet bestikke Gouverneuren i denne Stad, ikke have udrettet noget, og at Spencers Tropper ikke have kunnet gjøre nogen Landgang. Efter andre Beretninger skal han have forsøgt en Landgang, men være bleven tilbageslaaet med stort Forlis. Han ligger siden d. 15 Maji med Tropper og Transportskibe for Cadix. — Den Engelske Regjering vil imidlertid dog endnu vove et Angreb paa Spanien. Den sender 3000 forskiellige Vaaben, 6000 Tønder Ammunition, 4 Mill. Cartoucher, flere til Befæstning og Artillerie hørende Pjecer o. desl. derhen. Alle disse Forraad ere samlede i Woolwich. Angrebspunctet er endnu ubekjendt. Man frygter allerede i London at altsammen vil falde i de Franskes Hænder, og at de Engelske ville blive slaaede med deres egne Vaaben. — De seneste Efterretninger fra America sige, at den Franske Indflydelse i de forenede Stater bliver bestandig mærkeligere, hvilket de fattede Beslutninger vidne om. De Engelske Journaler tale med megen Bitterhed om Repræsentanthuus-Committeens Resolution, at enhver Borger i de forenede Stater, Commandant paa et Krigs- eller andet Fartøi, der frivillig betaler Engelland den ved Cabinetsordren af 11 Novbr. anordnede Taxt, skal landsforvises. — De Tropper, som Arth. Wellesley skal agere med i det nordlige Spanien, anslaaes til 10,000 Mand. — J Wien holdes hyppige Conferencer, som Keiseren selv er overværende ved og hvori Ting af Vigtighed, især den Wienske Cours's uhørte Synken, forhandles. Det hedder at Financeministeren Czyczy nedlægger sit Embede. — J Gothenborg havde man d. 1 Julii den Efterretning, at der imellem den Svenske Orlogs- og Skjærslaade, under Adm. Cederstrøm og den Russiske Flotille ved Svaborg er forefaldt en heftig Fægtning. Officielle Detailles haves endnu ikke derom. — J Egnen ved Schweinfurt har en Vandhose anrettet d. 29 Junii stor Skade. Førend og efter Phænomenet opfyldtes Luften af en tyk Røg, og det faldende Vand var saa hedt, at Thermometret, som stod deri, viste paa 15 Gr. medens det i fri Luft kun viste paa 14.

I Trochtelfingen, en liden Stad i Schwaben, opførte sidste Palmeuge og næste Langfredag et derværende borgerligt Skuespillerselskab Jesu Christi Lidelseshistorie, med et Mellemspil, Johannes den Døbers Halshuggelse kaldet, paa fri Mark, under 6000 Tilskueres Paasyn, som fra hele Nabolavet vare stimlede sammen.

I Tidskriftet Germanien anmærker Dr. Crome, at Tydskland, ved at afstaae Kehl, Cassel og Costheim til Frankrige, og Ostfriesland og Jever, samt Herskaberne Varel og Kniphausen til Holland, mister henved 70 Qvadratmile Land og 160,000 Indbyggere.

Professorerne Augusti i Jena og de Wette i Heidelberg have bebudet en ny Oversættelse af hele det gamle Testamente; et Arbeide, som man med Grund lover sig meget af.

I Bayern er nu blevet oprettet et Kongel. Academie for dannende Konster, som har det dobbelte Formaal, at være en Lære- og Dannelsesanstalt, og et Konstsamfund eller Selskab. Som Læreanstalt er Academiet inddeelt i 4 Hovedafdelinger: Malerie, Billedhuggerkonst, Bygningskonst og Kobberstikkerkonst. Enhver, hvad enten han er indfødt eller ei, har Adgang til Undervisningen. Academiet skal være en Planteskole for Provindsial-Konstskoler, der skulle have deres Sæde i Augsburg, Inspruck og Nürnberg. Hvert Aar skal den første og anden Classe concurrere om en Præmie. Istedet for Medaille gives en nyttig Konstbog. Hvert tredie Aar skal der være en stor og en almindelig Pris-Udsættelse, til hvilken baade inden- og udenlandske Konstnere kunne concurrere med den 3die Classes Elever. Præmier skal bestaae deri, at det overdrages Konstnere at forfærdige et Malerie, en Billedstøtte eller et Brystbillede, hvori han uden Betaling faaer en Arbeidsstue, Modellen, og Materialier. Det Værk, der saaledes fremkommer under Lærernes Øine, skal siden kjøbes for en billig Priis til en eller anden offentlig Bygning. For udenlandske Konstnere skal den høieste Præmie være 50 Ducater eller deres Værdie i Penge. I det fjerde Aar skulle de indenlandske Konstnere concurrere om den sidste Præmie. Malere, Billedhuggere og Architecter, der vinde Prisen, skulle i tre Aar nyde et Reisestipendium; Kobberstikkere derimod kun i to

Aar. Som Konstselskab skal Academiet have samme Formaal som hvert lærd Selskab. Det skal opvække Kappelyst og gjensidig Meddelelse blandt Medlemmerne. Det skal desuden søge at virke paa Almeenaanden, udbrede Kjerlighed til Konsten og Smag for bedre Former blandt alle Stænder, og hæve og befordre Nationalduelighed. Det skal i samme Øiemed underholde med andre Instituter, med Konstnere og Konstvenner, i alle Lande og blandt alle Folkeslag, et virksomt Samqvem, og søge at forskaffe sig, hvad der i Konsterne overalt udmærker sig.

Kongen af Vestphalens Besøg i Göttingen har været meget velgjørende for det derværende Academie. Monarken har bevilget det følgende Summer: 8000 Franker for det løbende Aar til at bestride den botaniske Haves Udgivter; 6000 Fr. til Bibliothekets Forøgelse; 4000 Fr. for det løbende Aar til Videnskabsselskabet; 2000 Fr. til de Præmier, Universitetet aarlig uddeler.

Franske Consulers og Handelsagenters Ansættelse i de vigtigste Stæder i Ostpreussen, har ikke allene til Hensigt, at befordre Frankriges Handel med dets Bundsforvandte, men den har tillige det Formaal, at afvende alt hvad der af Privatindflydelse kan hindre Fastlandets store Plan. Saaledes foreslog den Franske Generalconsul strax efter hans Ankomst til Königsberg det derværende Ministerium ogsaa, at den Svenske Minister Brinckmann inden 48 Timer skulde forlade Residencen, og begive sig til Pillaus Havn, indtil Aarstiden tillader hans Tilbagereise til Stockholm, hvilket han ogsaa udvirkede. Da han dernæst havde erfaret, at 2 Svenske Coffardieskibe, der formedelst den i forrige Høst indfaldne Frost ikke havde kunnet løbe ud, endnu befandt sig i Havnen, saa bleve de 24 Timer belagte med Embargo.

Trykfeil.

I nogle Aftryk af forrige No., 1ste Side, 2den Pille, Lin. 14: Hildues læs: Hildurs.

Af dette Blad udkomme ugentlig to Numere; det tilbringes Subskribenterne og betales quartaliter med 6 Mk. Subskriptionen modtages hos Bogtrykker Höckes Enke, boende i store Helliggeiststrædet No. 144.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 81.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 19 Julii, 1808.

Til min Ven.

(I Anledning af Brevet fra Sorø *).

Til Absalons nedsjunkne Grav
Du gange hen i Kvælde!
Et Baand omslynger Sværd og Stav,
I Andagt luer Vælde.

Jeg stander i den svundne Old
Og skuer i dens Indre.
Mod Verden vendes brede Skjold,
Og lyse Sværde tindre;
Men Øiet stiger længselsfuld,
Didop mod Solens Lue,
Og Helten sukker dybt fra Muld
Mod høien Himmelbue.

Saa stræber Aanden mod sit Hjem,
Men kæmpende den stræber;
Da stiger Daad paa Jorden frem,
Og Sang fra fromme Læber.

Det Evige forsonet, ned
En herlig Straale sender,
Og Straalens Navn er Kærlighed,
Den lyser og den brænder,
Paa Jord den brænder som en Glød
Og brændte Fod sig hæver;
Men blid igennem skumle Død
Den lysende hensvæver.

Ak! at den svandt den skønne Old,
Kun fængslet halv i Norden!
Da hæved sig forstandig, kold,
En anden Tid paa Jorden.
Man kæmped for at vinde Jord
Og agted Himlen ringe:
Saa brat den Straale da opfør
Alt paa sin lyse Vinge.

Ei mere tvinger heden Glød
Vor Fod til, sig at hæve.
O! skued vi vor store Nød:
Da maatte vi vist bæve.
Bag Straalen luktes Porten i
Som staar for Evigheden,
Thi drømme vi om Harmoni,
Om Harmoni herneden.

Du Ædle! mod den brudne Form
Saa længselsfuld henskuer.

*) Se Kiøbenhavns Skilderi No. 79 og 80.

Du ser den svøbt i hellig Storm,
Du vender Dig — og gruer!
Din Længselstaare tørres hen,
Og svag Dig selv Du kalder:
Da Absalons saa hulde Ven
Lovpriser sjunkne Alder.

Jeg stander i den svundne Old,
Og rører Harpens Strænge.
O, kan da gennem Tidens Vold
Ei Tonen mere trænge?

Til Absalons nedsjunkne Grav
Du gange hen i Kvælde!
Der vies Sværd af hellig Stav,
I Andagt luer Vælde.
Nedknæl! Bekend! Den høie Glands
Den svandt — og maatte svinde.
Men ei vanhellig Seierskrands.
For Nutids Prunk Du binde!

Nik. Fred. Sev. Grundtvig.

Hvilke Næringsveie og Stænder have liidt meest ved Krigen?

Dette Spørgsmaals Besvarelse er af største Vigtighed under en saa faderlig Regjering som den Danske, der ønsker at see alle sine Børn lige lykkelige. Krigen kan aldrig have eens Virkninger paa saa mange tusinde forskjellige Individuer, og Ordsproget: hvad der er den enes Ulykke, er den andens Lykke, findes aldrig kraftigere stadfæstet end i dette Tilfælde. Krigen forarmer og Krigen beriger, ligesom overalt enhver Omvæltning. Den, som imidlertid er bekjendt med Fædrenelandets locale Forfatning, vil det ikke falde vanskeligt, at bestemme, hvilke Næringsgrene, der have liidt og

ikke liidt ved nærværende Krig. Man kan afdele dem i tre Hovedclasser: 1) de, som have vundet ligesaa meget som de have tabt; 2) de, som have tabt, uden at vinde det mindste; 3) de, som have vundet, uden at tabe det mindste.

Unegteligt er det, at enhver, som har havt et Forraad af Vare liggende, der kun i nogen Henseende kunne henregnes til de undværlige — og disses Tal er i vore yppige Tider Legio — har, i det mindste for Øieblikket, vundet utrolig meget. Der gives kun faa Vareartikler, som ikke siden Krigens Udbrydelse ere stegne 50 PC. og derover. Lykkeligviis var vort Vareforraad uhyre stort, og det vilde maaskee ikke være vanskeligt at bevise, at det, som er blevet vundet paa Colonialvare, fuldkommen opveier hvad der er blevet tabt ved vore Handelsskibes Opbringelse. Ogsaa ved de mange Priser, som vore Capere have taget, ere overordentlig store Summer komne i Omløb. Uagtet visse Artikler, som f. Ex. Steenkul, vel ere blevne sex Gange saa dyre som før, have de Professionister, der skulle bruge dem, ikke tabt synderlig derved, thi de lade sig forholdsviis ogsaa betale deres Arbeide usædvanlig dyrt. Den, som i denne Tid trænger til Smeddearbeide, føler Virkningen af Steenkullenes Dyrhed. Men i det Hele betragtet have de fleste Professionister dog tabt overordentlig meget ved Krigen; thi deels kunne de ikke opveie de fornødne Materialier med Penge, deels indskrænke de fleste Mennesker sig meget, og opsætte, hvor det er muligt, Arbeidet til bedre Tider. Dertil kommer endnu, at mange Svende have forladt deres Profession, for at træde i Fædrenelandets Tjeneste, hvorved de arbeidende Hænders Tal naturligviis er blevet saa meget mindre, og Arbeidet fordyret. Hvad nytter det at Væveren faaer sit Klæde meget bedre betalt nu end før, naar han maa be-

tale Ulden og Arbeidslønnen saa meget dyrere? De fleste ønske heller mindre Betaling for Klæde, naar kun Uldpriserne og Arbeidslønnen ere billige. — Men der gives mange Haandteringer, blandt hvilke jeg kun vil nævne Bogtrykkere og Malere, som maa betale deres Materialier overordentlig dyrere end før, uagtet de have langt mindre at bestille end i Fredstider. Papiret er næsten ikke at faae for Penge, og Linolie og Farvestoffer betales uhyre dyrt. Det Kongelige Danske Cancellie har ogsaa værdiget Bogtrykkernes nærværende oeconomiske Forfatning sin Opmærksomhed, og forlangt Oplysning om, hvor mange Bogtrykkerier der for nærværende Tid ere her i Staden, samt hvor mange der kan bestaae, naar deres Eiere skulle kunne have anstændigt Udkomme. Denne Humanitet gjør vor Regjering Ære og vidner om, hvor meget Alt hvad der staaer i Forbindelse med Videnskaberne, ligger den paa Hjertet; men den berettiger tillige den offentlige Skribent til at henlede dens Opmærksomhed paa Litteraturen i Almindelighed, som aldrig synes at have været sin Undergang nærmere end i dette Øieblik, og det er dog Litteraturen, hvorpaa Bogtrykkerkonstens hele Vel egentlig grunder sig. Ikke er det sømmeligt at henregne litteraire Arbeider til egentlige Brødarbeider; men da uden Understøttelse ingen Litteratur kan bestaae, saa er det for saa vidt at beklage, at den skjønne Morgenrøde, der begyndte at straale paa Dannemarks Himmel, skal saa pludselig forjages igjen af ublide Conjuncturer. Selv de, der nære den meest barbariske Ligegyldighed for alt Bogvæsen, og som betragte ethvert Aandsarbeide som noget aldeles unyttigt og forfængeligt, maa dog tilstaae, at Skribenter, i det mindste i Frankrige, have virket med sand Underkraft. Udrettede ikke ofte Napoleons kraftfulde Proclamationer ligesaa meget som hans

seierrige Legioner? Opflammede ikke Cheniers Krigssange Frankeriges Krigere til Heltedaad, og skyldte det ikke dem mange af sine Seire? Virkede ikke ofte Moniteuren og andre Franske Journaler mægtigen paa hele Folkets Stemning, og udrettedes ikke stundom mere ved nogle Pennestrøg end med 20,000 Mand? Aldrig burde Folkebestyrere glemme dette; i det mindste burde de gjøre af Statsklogskab hvad de ikke ville gjøre af Kjerlighed til Videnskabelighed og Oplysning. Bogvæsenet er virkelig ikke saa ubetydeligt som det forekommer mange Mennesker. Sæden til de største Reformer og Statsforandringer var i Almindelighed først lagt af Skribenter. En ubetydelig Munk i Eißleben skylder Reformationen sin Tilværelse; en Uhrmager-Søn fra Geneve og en Digter i Ferney tændte de første Glimt til det Lys, der siden udbredte sig over hele Frankrige og fremskyndte en Revolution, hvis Lige Verden aldrig har oplevet. Held den Regent, der veed at sætte Priis paa Litteraturen og paa de Skribenter, der ved deres Talenter have vidst at forskaffe sig en Indflydelse paa den offentlige Mening og Stemning? Frankrige har midt under Revolutionens heftigste Storme bestandig sørget for at opholde og understøtte Videnskaberne og deres Dyrkere. Derfor frembragte deres Presser ogsaa Værker, der vare en Triumph for Videnskabeligheden, ligesom dets Hære for dets Krigshæder. Medens dets Legioner oversvømmede Italien og Tydskland blomstrede Nationalinstitutet og andre videnskabelige Stiftelser ligesaa herligen som midt under Fredens Ly. Og dette er ogsaa nødvendigt, naar Krigen ikke skal blive en dobbelt Landeplage; naar den ikke skal undergrave de første uerstattelige Grundstøtter til Folkets Vel — dets Cultur og Civilisation.

I dette Hieblik ere vore Presser færdige at ruste af Mangel paa Bevægelse. Der læses intet, og kan altsaa heller intet trykkes. Begyndte Værker maa standse, og ingen Forlægger tør paatage sig nogen Artikel, der ikke staaer i umiddelbar Forbindelse med Døgnets Anliggender. Norge og Provindserne, som hidtil have kjøbt dobbelt saa meget som det for videnskabelige Sysler saa ubegribelig ligegyldige Kjøbenhavn, ere ikke til mere for Litteraturen. Samfærslen er saa godt som ophørt, og selv paa de Tider, den ikke er standset, er den forbunden med alt for mange Vanskeligheder og alt for stor Sinkelse. De studerende Classer, kaldede til større og vigtigere Bestemmelser, lade for det meste Bogen ligge, og Bellona har fordrevet de frygtsomme og fredelige Muser.

(Fortsættes.)

Til

Landemodemanden *)

der i Kjøbenhavns Skilderi No. 78. Side 1235. har gjort sig den Umage, at besvare Spørgsmaalet: Hvorvidt strækker sig Gejstlighedens Rettighed til at bære Fløjel som Ordensdragt?

Til megen Lykke Dig, jeg ønske maae,
min Broder, som har Tid at efterslaae,
i Lov, om Ordensdragter!
Mit Kald ej levner Tid til Sligt.
Godt, at jeg der kan drøfte Pligt.
Hiint stort jeg ikke agter.

*) Forfatteren af Ovenstaaende maa troe, at denne nye Benævnelse er eenslydende med Provst; og vil ej videre indlade sig i Undersøgelse om, hvorvidt den sidste Deel af Ordet ---- Mand ---- passer paa den, der skriver om Kjoler.

Thi, naar man kun er Pligten troe,
har man den Hæder og den Roe,
der lade sig fortjene.
"Naar Fløj'l og Silke skal forgaae" —
det siger Skriften *) — vaer derpaa! —
"vor Idræt bliver ene."

Hans Christian Michelsen,
Capellan ved Holmens Menighed.

*) 1 Joh. 2, 17.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Slutning af Forordningen angaaende hvorledes bør forholdes ved fiendtlige Skibes Indstranding, samt med Bjergningen af de Skibe, som forlades eller landsættes for at undgaae fiendtlig Overmagt (see forrige No.). 6. Sættes Skibet paa Grund og forlades af dets Folk, eller driver det saaledes ind til Landet, at det maa skjønnes at være tilforn overladt sin egen Skjebne, da har Formanden strax at drage Omsorg for, at alle de Baade, hvortil Mandskab haves, snarest muelig sættes ud for at indbringe fra Skibet, hvad der af samme kan være at bjerge, og om Fienden skulde være i Nærheden, at bestræbe sig for, at intet af Skib eller Gods skal falde i dennes Magt. 7. Har Skibet Mandskab ombord, og det erfares, at samme er Vore eller Vore Allieredes Undersaatter tilhørende, da bør det uden Ophold gives al muelig Hjelp; og bør Mandskabet paa Skibet under Bjergningen, aldeles rette sig efter, hvad Bjergernes Formand anordner. 8. Erfares det, at det bemandede Skib er fiendtligt, da bør saadant, om det ei efter §. 5 allerede er skeet, strax meldes den nærmeste Militair-Commanderende, og Mandskabet, naar Skibet er saa nær, at Raab fra Landet eller fra de udsendte Baade kan høres, alvorligen betydes, at det har at overgive Skibet og komme ubevæbnet i Land, saafremt det ikke vil udsætte sig for at behandles efter Krigens strængeste Ret. 9. Naar Bjergningen skeer, bør Formanden især lade sig det være magtpaaliggende, at tage Skibets Papirer og Bøger, om nogle findes, i Bevaring, og i øvrigt at efterspore, hvad der om dets Navn, Hjemsted, Bestemmelse og havde Skjebne kan erfares. 10. Findes der paa Skibet nogen Syg eller Saaret, da paaligger det Formanden at drage Omsorg for, at denne bringes i Land og bevogtes, indtil hans Forfatning nærmere er bleven undersøgt, og han i Overeensstemmelse dermed kan behandles. Paa lige Maade har han og at forholde sig, om nogen af Skibets Besætning af anden Aarsag skulde være bleven tilbage, efter at dette i øv-

rigt var af Mandskabet forladt. 11. Tillige har han at vaage over, at alt ved Bjergningen foretages med Orden; at de vigtigste Ting, saavidt Omstændighederne tillade det, bjerges først; at det, som bør behandles med Varsomhed, ikke beskadiges; og at Baadene og Fartøierne ikke opholdes eller besværes med saadant Stykgods, som, uden at fordærves, kunde kastes over Bord, for af Søen at bringes til Land, eller siden at vorde opfisket. 12. Staaer Skibet selv til at redde, uden at udsættes for at falde i Fiendens Vold, da har Formanden at ordne, hvad der til dette Øiemed kan skee, og at sørge for, at Skib og overblevne Ladning bringes til sikker Havn eller under militair Beskyttelse. Give derimod Omstændighederne intet rimeligt Haab om, at Skibet kan reddes fra fiendtlig Magt, da bør Formanden holde alt i Beredskab til at sætte Ild paa samme, og foranstalte at dette skeer, saasnart Fienden nærmer sig med overlegen og uundvigelig Magt. 13. Af hvad der bringes i Land, eller fra Søen bjerges, maae aldeles intet bortføres, forend Stedets Øvrighed det tillader; men alt forblive under stræng Bevogtning, og hvad der ei bør henligge aabent, bringes under Tag. Hvorved, saavelsom i Henseende til hvad der i øvrigt er fornødent til Ordens Vedligeholdelse, Forordningen af 21de Martii 1705 og de flere om Strandinger givne Befalinger, paa det nøieste blive at efterleve. 14. Formanden har desaarsag, efter at have truffet de Foranstaltninger, som i det første Øieblik ansees nødvendige, at melde det Forefaldne til Stedets civile Øvrighed. Denne paaligger det strax at indfinde sig, for at indhente nøiagtig Forklaring om det passerede, at antegne de Baad-Eieres og øvrige Kystbeboeres Navne, som have deeltaget i Bjergningen, at affatte en lovlig Registering over det bjergede Gods, at drage Omsorg for dettes videre Bevaring under fornødent Tilsyn og Vagthold, at paasee, at de Foranstaltninger mod smitsom Syge, der ere befalede ved Forordningen af 8 Februarii 1805 iagttages, saafremt dertil skulde være Anledning, og derefter uopholdeligen at indberette alt til Amtmanden. 15. Amtmanden har, saasnart Beretningen til ham er indkommen, ufortøvet igjennem Provindsens offentlige Tidender at kundgjøre, hvad der er forefaldet, og derhos at drage Omsorg for, at det Bjergede snarest mueligt ved offentlig Auction kan vorde bortsolgt, og Bjergerne deraf nyde, hvad dem bør tillægges. 16. Af den Sum, hvortil det saaledes bjergede Skib eller Gods, al Omkostning først afdraget, udbringes, bør de, som efter Formandens Opfordring have medvirket til Bjergningen, tillægges det Halve, dersom det Bjergede var Fienden tilhørende, eller dersom Skibet, hvem det endog tilhørte, befandtes før Bjergningen at være af Mandskabet forladt; og den anden halve Deel være Vor Kasse hjemfalden. Erkjendes Skibet derimod for at være enten Vore egne eller en venskabelig Magts Undersaatter tilhørende, og det Mandskab, som behøvedes til at føre det, er forbleven ombord, da tilfalder Bjergerne en Trediedeel af det Bjergedes rene Værdie; men de øvrige Totrediedele udbetales Eierne af Skibet eller Ladningen, i Forhold til disses Anpart i hvad der af begge Dele er bjerget. Dog paalægges det Eierne inden 6 Uger efterat den i §. 15 ommeldte Bekjendtgjørelse i de offentlige Tidender er skeet, at anmelde sig for Over-Øvrigheden i det District, hvor Bjergningen er foregaaet, med fornøden Beviis for saadan deres Eiendoms-Ret. 17. Den Andeel af det Bjergedes Værdie, som efter næstforegaaende §. tilfalder Bjergerne, bør skiftes i lige Lodder efter Personernes Tal; dog saaledes, at hver Baad tillægges een Lod for Baadens Eier, og at Rodens Formand (eller dersom flere Roder have været kaldede til Hjelp, da hver af disses Formænd) nyder en dobbelt Lod for sin Person. 18. Beregningen herover affattes af Amtmanden, og den enhver tilkommende Lod udbetales efter Hans Foranstaltning, i alt Mandskabets Overvær, og efter at Beregningen har været dette forelæst. 19. Forfølges et Skib af Fienden, og dets Mandskab forlader det, efter at have sat det paa Grund, da dersom nogen paa Kysten værende, eller strax tililende militair Commando besætter og forsvarer Skibet, — hvilket ikke mindre end dets Ladning under slige Omstændigheder ellers var tabt for Eierne, — bør Halvdelen af Skibs og Ladnings Værdie komme de Militaire, som bortdreve Fienden, tilgode, og deles imellem dem paa den Maade, som ved Krigsbytte finder Sted; men den anden halve Deel være Eierne forbeholden.

De saa voldsomt bortførte Danske Krigsskibe ere nu virkelig blevne omdøbte i Engelland og have faaet følgende Navne: Linieskibene: 1) Christian den Syvende skal hedde: Blenheim; 2) Waldemar: Yarmouth; 3) Prindsesse Sophie Frederike: Cambridge; 4) Justitia: Orford; 5) Kronprinds Frederik: Norfolk; 6) Arveprinds Frederik: Cornwall; 7) Fyen: Bengal; 8) Odin: Odin; 9) Trekroner: Medway; 10) Skjold: Sommerset; 11) Kronprindsesse Marie: Torbay; 12) Dannemark: Marathon; 13) Norge: Nonsuch; 14) Prindsesse Caroline: Braganza. — Fregatter: 1) Perlen: Theban; 2) Havfruen: Boreas; 3) Iris: Alaric; 4) Rota: Sensible; 5) Venus: Levant; 6) Najade: Hephaestion; 7) Frederiksteen: Terese; 8) Triton: Hyppolitus; 9) Lille Belt: Espion; 10) Fylla: Liffy; 11) Glückstadt: Naison; 12) Eideren: Utile; 13) Nymphen: Determiné. — Slupper: 1) Glommen: Britomart; 2) Nidelven: Legere; 3) Mercurius: Transfer; 4) Sarpen: Voltigeur; 5) Flyvende Fisk: Venteur; 6) Delphin: Harlekin.

Det Kongelige Capel har tilbudet sig, at opføre Musik for Kongens Livcorps hver Gang det er samlet. I næste Maaned skal der holdes Revue over dette Corps og det vil, førend dette skeer, komme til at holde adskillige Gange Vaabenøvelser paa Fælleden.

I Løverdags hændte sig i Nyboder det ulykkelige Tilfælde, at to smaa Drenge fandt en Granat, som de Engelske havde kastet herind under Bombardementet, i Jorden i den Gaard, hvor deres Forældre boede. Den ene af Drengene satte sig ned paa Jorden og lagde Granaten imellem Benene, for med et Jern at skille den ved den Ureenlighed, der havde sanket sig omkring den; men pludselig sprang Granaten, der endnu havde sin Fyldning, overslog Armene og Benene paa Drengen, som døde en Time derefter, beskadigede den anden Dreng, som havde staaet og seet til, og ligeledes Moderen og hendes diende Barn, som vare i Stuen. Huset blev ogsaa meget ruineret. Lumske som Engellænderne ere de Engelske Kugler!

I Søndags Nat hørtes ved den Svenske Kyst en stærk Canonade, som varede tre til fire Timer.

Hr. Prof. Dr. Treschov har overleveret Hr. Justitsr. C. Hee Wadum og Hr. Stiftsprovst Dr. Plum, efter Anmodning, Haandskriftet til den Tale, han som fratrædende Rector har holdt i Regentskirken. Den udgives nu baade paa Latin og Dansk, med et Tillæg og oplysende Anmærkninger, til Fordeel for Norges Krigere. Prisen bliver 3 Mk. for et heftet Exemplar, og overlades det iøvrigt til enhver, efter Behag, at betale mere.

Hr. Linde i Skanderborg agter i September og October Maaned fremdeles at anlægge Krapplantninger, hvor det i Jylland forlanges. I Omegnen af Skanderborg uden Betaling, men længere bort, mod en Godtgjørelse for Reisen, efter egen Behag.

I Trondhjemsavis bekjendtgjøres, at fra Julii Maaneds Begyndelse af den dobbelte ugentlige Post i Norge indskrænkes til een Post ugentlig.

Odensee, d. 14 Julii. I Tirsdags Morges tidlig var en Jagt og 5 Beltsbaade ved Kjerteminde nær faldet i Fiendens Hænder; men da Baadene søgte ind under Fyen, og Jagten ved forandret Vind slap tilbage til Sjelland, undgik de samtlig, som dog ikke havde været Tilfældet, naar ikke

Major Friboe med sit Batterie havde ilet dem til Undsætning. Fra samme hilsedes Engellænderne saa eftertrykkeligen, at Briggen, især da den havde faaet en Kugle igjennem Kahytten, søgte rum Søe. Engellænderne havde imidlertid sendt mange attenpundige Kugler i Land, dog uden at beskadige Nogen. — Denne Affaire har givet Anledning til det ugrundede Rygte, at Engellænderne skulle have taget en Jagt med adskillige Passagerer og Prisgods af Vine og Kryderier m. v. — Men den skal lykkelig være undgaaet dem, da de gjorde Jagt paa at afskjære Baadene, og den fik vestlig Vind efter Stilden.

Odensee, d. 15 Julii. I Søndags Eftermiddag d. 10de observerede Lodsen i Kjerteminde, Jens Olsen, en Engelsk Fregat paa Høiden af Stavnshoved, som gik med Engelsk Flag og Bramseil paa halv Stang i 2 Timer, og i den Tid skjød enkelte Skud omtrent hver Qvarteer; derpaa heisede den et hvidt og rødt, derpaa det Danske paa heel Stang i 10 Minuter, og saa atter det Danske i et Qvarteer; tilsidst det Engelske, hvorpaa den krydsede ad Romsøe til. Mærkeligt, at det var første Gang, han har observeret det Danske Flag vaje paa de Engelske Skibe i Beltet.

Viborg d. 14 Junii. En liden Affaire, som Søndagen d. 22de Maji forefaldt i Vixøe Bugt under Thisted Amt, og som Beskedenheden hidtil synes at have fordulgt, fortjener offentlig Bekjendtgjørelse. --- Paa denne Dag indløb med stille Veir og østlig Vind 14 fiendtlige Seilere i Bugten, hvor en Krigsbrig paa 18 Canoner, efter at han havde nærmet sig Landet paa en kort Afstand, afsendte under en heftig Canonade tvende Barcasser bevæbnede med 30 til 40 Mand. Hensigten var at bemægtige sig een Lars Chr. Schielsgaard tilhørende Brig, samme Dag var tilladet med Korn for Kongelig Regning. ---- Saasnart Skipperen mærkede Fiendens Hensigt, kappede han sit Anker, satte Seil til og satte Skibet paa Grund tæt under Landet. Nogle ubevæbnede Mænd af Kystmilicen, som Hændelsen havde bragt til Stranden, ilede strax den Strandede til Hjelp, og da disse vare reddede, skyndte de sig i Forening med dem til deres Hjem i Vixøe Bye for at hente deres Bøsser. Af dette Tidsrum betjente Fienden sig til at borttage en Norsk Baad, som laae ved Stranden, og hvorpaa 2 Mand med en Musketonner forsvarede sig til det yderste, samt til at besætte Briggen, som de arbeidede paa at faae af Grunden; Kystmilitsen, der samlede sig under Befalingsmanden Hr. Pontoppidans Anførsel, kunde naturligviis intet udrette med deres Spyd, saalænge Fienden opholdte sig paa Vandet; men Underbefalingsmanden, Gaardmand Andreas Erichsen, som nu var an-

kommen med 10 af Kystmilicens Bøsseskytter fra Virøe, angreb de 30 til 40 Engellændere paa Skibet med saadan Eftertryk, at de saae sig nødsagede til, over Hals og Hoved at flygte fra Fartøiet og det med saadan Ilfærdighed, at de efterlode adskillige Sager, som de havde taget paa den norske Baad. Hvad Tab Fienden havde lidt veed man ikke. Den Ild de havde anlagt i Skibet blev lykkeligen dæmpet. Saaledes reddede disse 10 kjække Mænd Skib og Last af 6 til 7000 Rdlr. Værdi og fortjente sig, efter Anmelderens Formening, Nationens Agtelse. Hvorfor skulle ikke smaa Tildragelser kunne sammenlignes med store, naar Faren for de Kjempende staaer i lige Forhold til dem begge. Naar en ung Hærfører med 10,000 Mand, der aldrig for vare bragte i Ilden, angriber 30 til 40,000 gamle Krigsmænd, der beskyttes af Forskandsninger og slaaer dem paa Flugten, saa studser man lige meget over hans Mod og Fiendens Feighed. Rygtet udbreder begge Parters Roes og Vanære over den halve Verden; men naar 10 Mand under en heftig Regn af Canonkugler, hvoraf adskillige bragtes tilbage som Seiersbytte, angriber 30 til 40 veløvede Fiender, slaaer dem, og frariver dem deres Bytte, saa fortjener denne Handling i det mindste en hæderlig Benævnelse i Dagenes Krigshistorie.

Reisende: ankommen: Capit. v. Schnitter fra Vordingborg; — afreist: Prem. Lieuten. Holst paa Landet, Capit. v. Jørgensen til Storehedinge.

Postefterretninger.

Den Spanske Statsjunta har nu ladet offentlig trykke Forslaget til de ny constitutionelle Statuter. Deres væsentlige Indhold er: at den Romersk-Catholske Religion skal i Spanien være den herskende og ene tolererede; at Kong Joseph skal være Konge af Spanien og Indien; at Kronen kun skal være arvelig i den mandlige Linie; at den aldrig skal forenes med en anden Krone paa eet Hoved; at Kongen er mindreaarig indtil sit 18de Aar; at Regenten i det mindste skal være 25 Aar gammel; at den offentlige Skat aarlig skal udbetale til Kronskatten 2 Mill. Pjastre; at Kongens Sønner fra deres 12te Aar af nyde aarligen i Indkomster: Kronprindsen 200,000 Pjastre, hver Infant 100,000, hver Infantinde 50,000; at Dronningens Enkepension skal være 400,000 Pjastre; at det Kongel. Huus skal have 6 Storofficierer, nemlig 1 Stor-Almosenieer, 1 Overmajor, 1 Overskjænk, 1 Overstaldmester, 1 Overjægermester og 1 Overceremoniemester; at der skal være 9 Ministere: 1 Retfærdigheds, 1 for de udenlandske og 1 for de indenlandske Anliggender, 1 for Domainerne, 1 for Marinen, 1 for Indien og 1 for det almindelige Politie; at Senatet skal bestaae af: 1) de Spanske Infanter, som ere fulde 18 Aar, 2) af 24 Individuer, som Kongen har udnævnt af Ministerne, General-Capitainerne, Gesandterne, Statsraaderne og Medlemmerne af det Castiliske Conseil; at Senatet i Tilfælde af en bevæbnet Opstand eller Bekymring for Statens Sikkerhed skal, efter Kongens Forslag, kunne suspendere den constituelle Magts Herredømme i et bestemt Land paa en vis Tid. De øvrige Artikler angaae Oprettelsen af 2 Senatorial-Juntaer, hver bestaaende af 5 Medlemmer, hvoraf den ene skal vaage over enkelt Mands Sikkerhed og den anden over Pressefriheden; men Senatet vil først udnævne begge disse Commissioner om 2 Aar, til hvilken Tid Pressefriheden skal erklæres. — — Til Triest er der ankommen 2 Engelske Fregatter med Parlamentairflag, men Indholdet af deres medbragte Depecher er endnu ubekjendt. De 6 Russiske Krigsskibe og Fregatter, der have overvintret i Triest, ere endnu ikke afseilede. — En overordentlig Persisk Gesandt med et Følge af 40 Personer er ankommen til Wien. — Lucian Bonaparte skal være reist til Rom. — De vigtigste Stæder i Levante: Smyrna, Salonichi, Scalanuova bloqueres af Engelske Krigsfartøier. — Storherrens Flaade har begyndt at afseile til Dardanellerne. — I alle Franske Krigshavne arbeides med største Iver paa at bygge og udruste Krigsskibe. — Ogsaa i Aar vil Viinavlen i Frankrige falde meget godt ud. Men da nu i adskillige Aar Viihøsten har været god, er Forraadet af Viin saa stort, at man ikke veed hvor man skal blive af dermed. I Haab om Fred søge Viingaardseierne dog at vedligeholde deres Viinbjerge. — Senatoren François de Neufchateau har i Moniteuren indrykket en Afhandling om Midler til at bøde paa Manglen af Caffe. — Det hedder nu, at Lucian Bonaparte har besluttet at leve som Privatmand og vil indtil videre forblive i Florenz. Derimod forsikkres, at Førsten af Lucca og Piombino og hans Gemalinde, Keiser Napoleons ældste Søster, vil bestige den Portugisiske Trone. — I Königsberg har Heden været saa stor, at der d. 1ste d. M. gik Ild i Comoediehuset, som lagdes ganske i Aske.

J Morning-Chronicle anføres, at Prindsen af Brasilien har fra Rio-Janeiro sendt en Skrivelse til Kongen af Engelland, i hvilken han takker for den Understøttelse, hvorved hans Afreise og hans Overfart til den ny Verden blev iværksat.

Med den Portugisiske Flaade, som d. 29 Nov. f. A. seilede fra Lissabon til Brasilien, droge 20,000 Mennesker til den ny Verden. J det Øieblik Flaaden afseilede indtraf en Soelformørkelse, som Portugiserne ansaae for en slem Forvarsel.

De Danske Vestindiske Øers Indtagelse, sige Engelske Blade, er ingen synderlig Glæde for os. Man vil føre noget mere Sukker til Engelland, og her passer det Latinske Ordsprog: in sylvam ligna feres (man vil bære Brænde til Skoven).

Missionairen Papi, der har gjennemreist Ostindien for 5 til 6 Aar siden, forsikkrer, at de officielle i London bekjendtgjorte Lister uagtede, beløbe alle Engelske Tropper i Ostindien sig kun til 15 a 16000 Europæere og 60,000 Indvaanere, og at man med disse holder en Befolkning af 80 Mill. Mennesker i Tømme, hvoraf 30 Mill. ere virkelige Engelske Undersaattere og de øvrige 50 Mill. Undersaattere af Engelske Vasaller.

J Begyndelsen af April Maaned lod Vicekongen af Italien udgaae følgende Dagsbefaling til Commandanterne over Divisionerne i det Toskanske, Romerske og Adriatiske: Keiseren og Kongen har erfaret, at der i Rom og i nogle andre Egne af Italien er bleven uddeelt Cocarder af en ny Farve, for at danne en Foreningspunct imod hans Armee. Han erklærer, at Ophavsmændene til disse Cocarders Uddeling skulle være ansvarlige for alle de ulykkelige Følger, der kunne flyde deraf, og befaler sine commanderende Generaler i Kirkestaten og Kongerigerne Italien og Neapel, strax at lade arrettere dem, der uddele saadanne Cocarder. Alle de, som ti Dage efter denne Bekjendtgjørelse træffes med dette Sammensværgelses-Tegn, stilles for en Militair-Commission og skydes.

Uagtet der allerede gives flere, deels tegnede, deels kobberstukne Samlinger af forskjellige Folkeslags Nationaldragter, saa ere dog slige Samlinger endnu stedse saare ufuldkomne; saa meget meer som de med saadant et Arbeide forbundne Vanskelig-

heder sjelden tillade at opnaae de dermed tilsigtede høiere Hensigter.

Undertegnede have derfor besluttet at foretage sig inden- og udenlandske Reiser, og paa disse at foranstalte en Samling af, om muligt, alle Nationaldragter i Europa. Vi ville derhos bestræbe os for ogsaa at fremstille alt hvad der ellers tilkjendegiver den nærværende Culturgrad paa de forskjellige Stæder, som Sysler, Stæder, Lader, m. v. og gjøre vi os saa meget meer det glade Haab ved en saadan Samling at yde et ikke uvigtigt Bidrag til almindelig Folkekundskab.

Saavel fordi det er en saadan Samlings naturligste og første Hensigt, som og for at vinde endnu mere Tid og Leilighed til dens Udvidelse, ville vi paa vor Reise paa flere Stæder foranstalte Udstillinger af samme; og efter Sagens Natur troe vi at turde haabe, at disse Udstillinger saavel i Henseende til Moroe og Fornøielse i Almindelighed, som især i Henseende til den bestemte og detaillerede sandselige Fremstillelse af Gjenstande for Videnskabeligheden ei ville være uinteressante for det dannede Publikum.

Som Begyndelse til dette Foretagende have Undertegnede forfærdiget nogle og tyve Tegninger af danske originale Dragter. Endskjøndt Interessen for Samlingen ogsaa bestemmes ved dennes Omfang og tiltager ligesom Samlingen med Tiden forstørres, saa har man dog troet, at ogsaa i Dannemark allerede nu en Udstilling af ovennævnte Tegninger, som Prøve, ikke ville blive ugunstig optaget; thi skulde endogsaa disse Tegninger i det Enkelte intet paafaldende Nyt have for det danske konstelskende Publikum, saa vise de dog ved deres Sammenstilling Contrasten mellem flere af Fædrelandets forskjellige Costumer paa eengang, og gjøre disse allene derved ligesaa nye.

Udstillingstiden i Kjøbenhavn skal nærmere blive bekjendtgjort i Adresavisen.

Kjøbenhavn den 16 Julli 1808.

Senn & Eckersberg.

Af dette Blad udkomme ugentlig to Numere; det tilbringes Subskribenterne og betales quartaliter med 6 Mk. Subskriptionen modtages hos Bogtrykker Höckes Enke, boende i store Helliggeiststrædet No. 144.

Nyeste

Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 82.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 23 Julii, 1808.

Et Brev fra Sorøe

til Hr. Etatsraad og Professor G. H. Olsen.

(Fortsættelse.)

Ligesom Sorøe Kirke endnu staaer heel og holden i sin gamle Skikkelse som et herligt talende Minde fra Klosterets Tid: saaledes staaer Bibliotheket hartad som den eneste Levning, hvorved man endnu kan erindre sig et fordums Academie. Denne Bogsamling er udvalgt og betydelig. Den bevares i et meget skiønt Local, og Bøgernes Udvortes er for største Delen pynteligt. Bindenes Antal beløber sig til noget over 9000, og i Hr. Prof. Nyerups Pilegrimsvandring kaldes dette Bibliothek: "den største og talrigste Bogsamling i Danmark udenfor Kjøbenhavn;" dog kunde det vel være, at Herlufsholms Bibliothek eier et større Antal af Bind, siden det blev forøget med Geh. R. Brandts Samling. Hr. Candidat Heiberg, hvem Opsynet over Academiets Bibliothek for tre eller fire Aar siden blev overdraget, har forfattet en Fortegnelse over denne Bogsamling, der nu synes at være i temmelig god Orden. Efter hans Sigende er den ogsaa i de sidste Aar ei ubetydeligen forøget, ved Suppleringer og nye Værkers Tilkiøb; thi en lang Tid var Bibliothekets Forøgelse reent standset, og efter Grises, Holbergs og Rosencrones Tid har den i det Hele ikke været af stor Betydenhed *). Bibliotheket eier derfor sin største Skat i ældre Verker, og er især rigt i den gamle klassiske og i den historiske Litteratur; dog heller ikke de øvrige Fag

*) Den danske Gesandt i Haag, Niels Griis, Ridder af Dannebrog, testamenterede sit Bibliothek til Deling imellem det tydske Cancellie og Sorøe Academie, hvilken Deling foretoges 1747. Holberg gav ved en Donation af 1748 sit Allodialgods og sit Bibliothek efter sin Død til Academiet; tillige bestemte han 1000 Rdlr. til Bogsamlingens Forøgelse; men denne Testators Villie er aldrig bleven opfyldt. Etatsraad og Landsdommer Christensen skienkede d. 9de Febr. 1743 ligeledes en Capital af 600 Rdlr. til Bibliotheket, som blev udbetalt til Academiet af hans Enke 1749. Biskop Londemann de Rosencrone gav ved Testamente af 9 Sept. 1749 sin lille Bogsamling til Sorøe, hvorover er trykt en Fortegnelse i 8vo.

ere tomme. Fra Rosencrones Donation har det en stor og betydelig Samling af nyere latinske Digtere. Blandt de faa Haandskrifter, her gjemmes, har jeg fundet en ikke meget ny Papirscodex af Siællandske Lov, og Begyndelsen til et dansk juridisk Lexikon af Kofod Ancher fra A—H. For Resten giemmes her den berømte Sorøiske Tavle *), forfattet ved Pas 1524 under Abbeden Henrik Christensen. Den indeholder en fuldstændig kronologisk Fortegnelse over Klosterets Abbeder; en anden over de mærkeligste i Sorøe Kirke Begravede indtil A. 1300, og den Absalonske Familiens for vor Historie høist vigtige Slægtregister, der er blevet saa ypperlig oplyst ved Langebeks Stamtavler og lærde Anmærkninger. End videre bevares i Bibliotheket et smukt Vievandskar af Kobber i Skikkelse af en Hest, eller et lignende firføddet Dyr; to Blyæsker med Reliqnier, den

*) Den Sorøiske Tavle er først udgivet af Wielandt, Kbh. 1712. 8. Denne Udgave aftrykte Nettelblad i hans Biblioth Svecica. Fascic III p. 164—183. Bedst er den udgivet med fortræffelige oplysende Anmærkninger af Langebek i 4de Bind af Script. Rer. Dan. p 531—551. Sammesteds p. 463—531 har han udgivet den for den danske Middelalders Historie og Geographie, og for Sorøes Historie lige vigtige Sorøe Klosters Gavebog fra dets Stiftelse indtil Begyndelsen af det 15de Aarh., paa hvilken Tid omtrent den Papirscodex er skreven af en Munk i Sorøe, som længe giemtes i Sorøe Kirkes Sacrastie, og hvoraf Langebek 1736 tog en Afskrift. Siden troede han, den var gaaen reen forloren, da Osten i Sorøe havde krævet og faaet den tilbage af Gram, uden at Langebek kunde komme paa Spor efter den; men den er nu i god Behold paa det kgl. Bibliothek.

ene med Indskriften St. Canut, den anden med Aarstallet 1526; de to store dreiede Træskaaler med en metrisk Indskrift af 1557, hvilke Hr. Prof. Nyerup har beskrevet; og tre meget vel malede Portraiter af Meursius, Griis og Holberg. Det sidste er af uskatteerlig Værdi, da det er det eneste Originalmaleri, som haves af den nyere danske Litteraturs Fader. Det er stukket i Kobber foran den Seidelinske Udgave af Peder Paars; men saare ønskeligt var det, at vi fra samme Mesterhaand maatte faae Holbergs Portrait i en saadan Størrelse og Form, som det visselig kunde fortiene. Endelig findes paa Bibliotheket et jernbeslaget Egeskab, hvori giemmes en betydelig Samling af Klosterets og Academiets ældste Skiøder og andre Brevskaber. Jeg har hidtil ikke været saa heldig, at kunne faae Fortegnelsen over disse Documenter til Eftersyn.

Den Reisende, som i Sorøe Bibliothek, i at giennemvandre Academiets herlige Bygninger havde dannet sig et Begreb om hvad denne Stiftelse engang var, vilde jeg herfra føre ud i Academiets skiønne Have, for ved Beskuelsen af Sorøes yndefulde Natur at lindre Sindets Smerter over den skakkede Varighed, som Menneskeverk har, over de herligste Indretningers Forgængelighed. Denne Have har ikke tabt ved Academiets Forfald; den er i de seneste Aar betydeligen forstørret, saaledes at den nu paa to Sider umiddelbart er omgivet af Søen. Endeel er gjort til dens Forskiønnelse; meget mere kunde gjøres, naar der blev seet lidt mindre paa Havens oeconomiske Anvendelse. Imidlertid vil man i denne Have, som den er, om nogle

Aar kunne giøre en af de behageligste Lystvandringer, som disse Egne af Siælland kunne frembyde, hvortil Havens sieldne Beliggenhed og Omegn ikke bidrager lidet. Denne Have er et nyere Anlæg og skriver sig ikke fra Klosterets Tider; thi den ligger udenfor Klosterets Ringmuur, hvoraf endnu to betydelige Levninger ere tilovers. Klosterhaven laae derimod indenfor denne Muur. I den Eng, som nu er inddraget under Haven, saae man tilforn en Banke nær ved Søen, begroet med Tiørnekrat, og ved Foden af denne var udgravet en stor fiirkantet Fordybning, hvor en Klostermølle har ligget. Men formodentlig har dette ikke været den eneste. Et stort Mølledige, der nu er nær ved at udtørres, har løbet fra Tuleſø til Klosterets Mure paa den modsatte Side, og her formodentlig drevet et andet Mølleværk.

Og nu — fra det store Tempel, som er for alle Verdens Slægter, for alle Jordens Folkefærd, og som vi fryde os ved, her at finde saa himmelsk skiønt — hvad mere passende Vei kunde vi tage end til det Tempel, som Menneskehænder opreiste, den skiønne Natur og dets hellige Bestemmelse fuldkommen værdigt. Jeg vil ikke beskrive Sorøe Klosterkirke. Naar man har sagt, at den er stor og høi og lys; ziirlig og virkelig smagfuld, uden at være overlæsset med Prydelser; bygget i en ædel Stiil, med al den gothiske Bygningskonsts Kraft og Storhed, uden at have noget af dens indskrænkede, trykkende Sneverhed — da har man sagt, hvad der kan siges om hiin Kirke som Bygning, og hvad der er sagt mange Gange tilforn. — Men er dette nok for den, der træder ind i

Sorøe Kirke, med Følelse for det Store og Ophøiede, som boer i den menneskelige Aand, som udtaler sig kraftigen i dette ærværdige Monument fra en svunden Tid, hvilken vi ikke saa snart formaae at skue i sin egen Skikkelse, i sit eget Lys, før vi tvinges til forbausende at beundre den?

Naar havde Danmark en mere kraftfuld Tid, end Waldemarernes og Absalons Alder? — Hvor lever denne store Helts og hans høie Daad og hans straalende Minde i en herligere Glands, end paa dette Sted? — her hvor han, hine Danmarks store Kongers faste Støtte, styrende Danmarks Roer med sin fulde Kraft, i al sin Vælde hævede Øiet mod Himlen, og følte, at der imellem Gud og Menneske er et helligt Baand, hvis rene Glands kun det rene Hierte kan skue. — Den Tanke: at vi her vandre imellem Skyggerne af saa mange vort Fødelands Konger og Helte, Skyggerne af en af Danmarks vældigste Slægter — at her, hvor vi staae, jordedes en af de største Heroer, som nogen Tidsalder frembragte; og at denne Mand var en Dansk — at vi hist i den sorte Steendysse skue den Konges Grav, som Danmark skylder, at det ei blev et sønderslidt Rov for fremmede Røvere — hvo der ikke ved denne Tanke kraftigen rystes, hvis Siæl ei opløftes og styrkes til Daad: i ham boer ei nordisk Aand; hans diærve Fædre ville ikke kiendes ved ham. Og hvo der ikke ved at see her Christoffers Grav, hvorpaa gothisk Munkeaand prægede sine stive, for Konstneren modbydelige Former; og hist vor Holbergs ædle Minde, hvori Konstens rene, høie Ideal taler giennem den skiønneste Form til det fængslede Øie —

hvo der ikke i denne Contrast føler en levende Modsætning af Raahed og Dannelse, og dog med Taarer i Øiet vender sig fra det skinnende Marmor og det luende Guld til den graae Kampesteen og det rustne Kobber — for ham er der neppe andet i denne Kirke at beskue, end hvad vi kunne see i enhver anden Bygning, som vi saae opreises i vore Dage.

Her under disse høie, lyse Hvælvinger vankede jeg ofte mellem Fortids alvorlige Skygger. Her anede jeg en større Kraft, en større Betydning i de Tider, som svunde for evig. Min Siæl hævede sig over Støvets Skranker, og jeg tænkte den store Tanke — Udødelighed. Jeg saae Menneskelivet i dets vekslende Skikkelser; jeg kastede et Glimt i Fortiden; mit Blik faldt tilbage paa vor Alder — og dog blev jeg ikke modløs. Er Livets Kilde udslukt? Er Natur og Kiærlighed bleven til en tom Lyd? Ere Menneskets Kræfter uddøde? Er Menneskeslægtens Gang i Tiden for evig bestemt efter en enkelt Alders Love? — Gierne hørte jeg denne Stemme, som svarte mig: Nei! Gierne nærer jeg den trøstende Tanke, at ogsaa vor Alder kan naae en Betydning, som den nu ikke synes at have.

(Fortsættes.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

I det nylig udkomne Hefte af Fjerdingaarskriftet ny Minerva findes en indholdsrig Afhandling om Dannemarks Skove, af Hr. Pastor Lumby. Forf. søger heri at bevise, at Dannemarks Jordbrug gaaer med hurtige Skridt sin Opløsning og Tilintetgjørelse i Møde, dersom man i Skovenes Plantning og Behandling ikke antager

og følger andre Grundsætninger end hidtil. Med Grund paastaaer han, at Jordbrugen maa understøttes ved mange og mægtige Skove imod de udtærende og udpidskende Vinde, skjønt man i vore Dage arbeider ganske imod denne Hensigt. Iselings Skove, de sidste Levninger af det Værn, Naturen brugte Seculer til at opstille om Sjælland imod Vestenvinden, sukke alt under Øxen, og fra Fyens hele Vestkant have Pan og Diana trukket sig tilbage til Trolleborg. En Reise igjennem Dannemark fra Østen til Vesten hensætter os ved nogle Miles Fremskriden i høist forskjellige Climater. Ned ad med Corsøer begynder Høsten først, naar den er endt ved Roeskilde, og i Egnen ved Middelfart staaer Kornet ofte paa Marken endnu 3 Uger efterat Høsten er tilendebragt ved Odensee. Det samme er Forholdet imellem Jyllands vestre og østre Egne. Om Foraar og Efteraar kan man ikke passere Sorøe og de derfra mod Nord og Syden løbende Skovstrækninger, eller Rugaards Skove i Fyen, uden at finde Voxekraften i høi Grad paafaldende. Men Vesten for disse findes sørgelige Beviser paa dens Lidelse. Forf. godtgjør med flere Exempler hvor vigtig den Læ er, som Skovene yde Vegetationen. — Anmeld. maa endnu lægge til, at foruden den Skade, der saaledes tilføies Vegetationen, lider unegtelig ogsaa alle Beboeres Sundhed meget ved saaledes alt mere og mere at berøves den velgjørende Ly, Naturen har forundt deres Øe.

Talen, som Hr. Professor Dr. Treschov holdt ved Universitets-Rectoratets Omskiftelse den 16 Junii d. A. udkommer med det første, efter manges Ønske, paa Latin, med hosføiet Dansk Oversættelse og Anmærkninger af Forfatteren. Fordelen af Salget anvendes til Understøttelse for Fædrenelandets tappre Forsvarere i Norge. Prisen for et heftet Exemplar paa Trykpapir vil blive 3 Mark, uden forsaavidt man til den gode Sags Befordring vil tegne sig for Mere. Subskription modtages i alle Byens Boglader. Naar og hvor Skriftet kan erholdes, skal nærmere vorde bekjendtgjort.

Hr. Stiftsprovst Plum har 20de Gang bekjendtgjort Gaver til Kjøbenhavns Brandlidte, som ere ham tilsendte, og i Commissionen for disses Understøttelse anvendes efter Bestemmelsen, af Be-

løb 1100 Rdlr. Heraf have Menighederne i Viborg Stift bidraget 769 Rdlr. 15 ß., og Stiftets Biskop Dr. Bloch 230 Rdlr. 5 Mk., Menighederne i Elmelunde paa Møen 49 Rdlr. 4 Mk., og dens Sognepræst Hr. Holm tilskudt 50 Rd. 2 Mk.

I Christiania Intelligentssedler læses følgende: "I Aaret 1542 rykkede Carl den 5te ind i Provence, Frants den 1ste var for svag at imodstaae ham, da forlod Indbyggerne deres Boliger, forstyrrede deres Huse, ødelagte Marken, og opbrændte deres Levnetsmidler, og den deiligste Provinds blev et gyseligt Øde; han og hans Armee trak sig tilbage; Frants belønnede kongelig Indbyggernes Opoffrelse. — Nordmænd! Eders Aand behøver ikke Exempler; eders Mod og Tapperhed, eders Enighed har opholdt Fienden ved Grændsen, har viist ham tilbage. Norge er fri; men medens eders Kraft forbød Fienden at overskride eders Vande og Elve, følede Vinger, Rødnæs, Ødemark, Aremark, Eningdalen og Ide Sogne, hans ødelæggende Aand; hvad eder var tiltænkt faldt paa hine nu trængende Egne; da erhvervede disse sig en hellig Ret paa eders Understøttelse, paa eders Anstrængelse at udslette dem ethvert Fiendens Fodspor; viis enhver Opoffrelse ansees som en Gjeld hele Landet erkjender; viis at naar eders Medborgere for Fiendens Skyld opbrænde deres Huse, naar deres Qvæg slagtes, deres Korn fortæres, deres Agere ligge øde og ubesaaede; viis I da ikke blot erkjender hines Ret til eders varme Taknemmeligheds Følelser, men at I bør erstatte ethvert Tab, enhver Mangel hine Brave har liidt, eller ere udsatte for. Send dem hvad Landet formaae — send dem hvad Nødvendigheden til eders eget Ophold ikke udkræver; det er ingen Velgjerning, men en hellig Pligt forbinder eder dertil. — Og saa skal Grændsernes Beboere ingen Fiender mere frygte; med Glæde vil de offre Gaarde og Agere, selv forstyrre og forlade deres Eiendomme, naar Landets Forsvar derved fremmes; det er intet Tab, det er en Ærekrands de vil berede sig — og hele Norge er guarrant for Tabets Erstatning."

Hver ny Aarstid medfører nye Moder. Hvo der ønsker et erholde et nogenlunde fuldstændigt Begreb om dem, der for nærværende Tid ere gjeldende her i Staden, behøver kun i disse smukke Sommerdage at foretage en Vandring til Frederiksberg

Have, og at sætte sig ved Indgangen, hvor han vil finde sin Nysgjerrighed tilfredsstillet. — Damerne have nu størstedeels aflagt deres Sørgedragt og vise sig i fine hvide Klæder, som naae til Skoene, og med en simpel Straahat eller en lang hvid Hat af Tyl eller Cembris. Couleurte og sorte Hatte ere ikke synderlig mere i Moden. Shawlet bæres paa den venstre Arm. Mange Damer, som af Oeconomie ikke ville kjøbe et ægte Shawl for 3 à 400 Rdlr., hjelpe sig med et uægte til 30 à 40 Rd., som nok omtrent gjør samme Tjeneste. Andre, som endnu ere sparsommere, lade sig nøie med at bære et stort Halstørklæde paa Armen. Shawlet eller Tørklædet maa efter Modens Regler kun naae til Albuen, og den anden halve Deel af Armen blive ubedækket. De smaae Kurve, som forhen saa almindelig bleve baarne af Damerne paa deres Spadseretourer, sees nu sjeldnere, og det synes som om Slørene gaae af Brug. — De smaae Piger, som af deres Mødre klædes efter den nærværende Mode, sees paa Promenaden med hvide Pantalons som naae til midt paa Benene, en kort hvid Kjole og en lille Kappe paa Hovedet, hvilket alt giver disse Børn et nydeligt Udseende. — De unge Mandfolk rette sig for Øieblikket ikke efter nogen bestemt Mode. Pantalons og runde Hatte ere endnu i Cours. I den senere Tid bæres ogsaa sorte Straahatte, som i Afstanden ikke kunde skjelnes fra Filthatte. Mange gaae i Støvler nu ligesom om Vinteren, andre derimod bære Skoe med hvide Strømper og Pantalons. Kjolernes Farve er for det meste sort eller blaae. Lommerne ere anbragte i Folderne, hvorfra det hvide Lommetørklæde maa rage frem.

Af en Skrivelse fra Capitain Frahm, førende Skibet Kronprindsesse Marie for det Dunzfeldske Huus, dateret London d. 4 Julii, erfares, at han d. 10 Dec. 1807 forlod Batavia, og derpaa blev taget af et Engelsk Orlogsskib d. 29 Jan. 1808 og indbragt til Cap. Den 16 Dec. kom han til London, hvor hans Skib og Ladning bleve condemnerede d. 16 Martii. Han skal have havt 400,000 Pd. Caffe inde. Af hans Mandskab, som bestod af 50 Mand, ere kun to, nemlig Baadsmanden og Butteleren, døde.

Under d. 15 Julii er udfærdiget følgende Placat: **Vi Frederik den Sjette, af Guds**

Naade Konge til Dannemark og Norge ꝛc. ꝛc., Gjøre vitterligt: Ligesom det ved Placaten af 14de Junii 1771 er bestemt, hvorledes Lemmerne i dømmende Commissioner skulle tage Sæde, saaledes ville Vi endvidere herved foreskrive følgende nærmere Bestemmelse, i Henseende til Sæde og Underskrift i Commissioner i Almindelighed: 1) I alle Commissioner, uden Undtagelse, skulle Medlemmerne, naar de engang have taget Sæde og Underskrift i bestemt Orden, fremdeles vedbeholde samme, uden at nogen indbyrdes Omflytning skal finde Sted, i Anledning af den høiere Rang, som maatte forundes et eller flere Medlemmer, medens Commissionen vedvarer. 2) Naar et vist Medlem i en temporair Commission engang i Følge sin Rang har taget Forsædet, da beholder han det stedse uden Hensyn til de øvrige Medcommissariers Rang. 3) Naar en Commission anordnes, uden at derved gives nogen Bestemmelse i Henseende til Medlemmernes Sæde og Underskrift, ordnes samme efter deres dahavende indbyrdes Rang. 4) Naar et nyt Medlem tilforordnes en allerede bestaaende Commission, skal saadant Medlem, saafremt Commissionen er blot temporair, tage Sæde og Underskrift efter sin Rang; er Commissionen derimod vedvarende, tager det ny tiltrædende Medlem Sæde og Underskrift efter alle de ældre Medlemmer, uden Hensyn paa Rangen. 5) I de vedvarende Commissioner, hvori visse af Vore Embedsmænd paa Embedsvegne have Sæde, skulde disse altid beholde Sæde og Underskrift i den Orden, som det oprindelige Commissorium har fastsat, med Hensyn til det Embede de beklæde, og uden at deres personlige Rang derved kommer i Betragtning.

De Jagter og Beltbaade, som have været brugte til sidste Transport til Sjælland, bleve paa deres Hjemreise jagede af adskillige Engelske Krydsere. Artillerie-Major v. Friboe lod strax 2 Canoner postere paa Klinten ved Lindsgaards Skov, for at dække de Baade, der vare saa heldige at undkomme; to Haubitser lod han blive ved Stranden, for fuldkommen at dække Baadenes Indseiling i Kjerteminde Havn, og selv marcherede han med 2 Canoner til Nordhusene, for, om mueligt, at dække de Beltbaade, der laae ganske sydlig og allerede vare afskaarne af en fiendtlig Brig. Alle Baadene bleve frelste, medens den Brig, der forfulgte dem, var i en Afstand af 1500 Skridt engageret med de to Canoner. Briggen fik 4 Skud agter ind i Kahytten, og holdt derpaa fra Land. Ingen af vore Folk paa Batteriet blev dræbt, uagtet Briggen fyrede over 50 Skud. Saaledes bragte to Danske Canoner en Brig paa 16 til 18 Canoner meget sværere Skyts til at vige, og reddede 5 med Vare beladte Beltbaade, hvoraf een næsten allerede var i en fiendtlig Barcasses Vold, fra at falde i Fiendens Hænder.

Odensee d. 18 Julii. I Gaar Nat Kl. imellem 1 og 2 afbrændte Gaardmand Peder Nielsens Gaard i Hesselager, saa total, at han ikkun reddede en meget forbrændt Kone og 4 nøgne Børn, en Dyne, et Lagen og en Kakkelovn, al hans øvrige gode Boe, og hans og Kones nødvendigste Klæder bleve fortærede; saaledes sank denne Familie i faa Øieblik fra Velstand i dybeste Armod, og blev trængende til Medmenneskers Godgjørenhed. — Det vil være mig en behagelig Uleilighed, at være Mægler imellem Ædelmodighed og Trang, og hædre første ved offentlig Regnskab. — De Spanske Soldater af Prindsesse-Regimentet arbeidede med Fyrighed i Nødens første Øieblik og indtil de bleve afløste, og deres Officierer vare blandt de første der udrakte godgjørende Hænder. — I dem og forud vandrede Landsmænd lærer man at kjende et Folk som erhverver sig Agtelse.

Hesselager ved Nyborg, den 15 Juli 1808.

L. O. Hansen, Birkedommer.

Viborg d. 18 Julii. Varmen har været i disse Dage fra 20 til 24 Grader. Den virker stærkt paa Rugen og Vaarsæden, og vil, om Regn ei snart kommer, forringe den ventede Høst. — I Skagen sælges d. 28 Julii 398 Oxehoveder rød Viin, 268 dito hvide, 79 dito Bayonneviin, 10 dito Muskat- og 15 Piber Rosselien-Vine.

Blandt de rundelige Gaver til Norges kjekke Krigere, som i denne Tid indkomme, ere følgende betydelige: fra Landgreven og Landgrevinden til Hessencassel 1000 Rdlr., fra Frederiksborg Slot og Nørre Herløv Sogne ved Provst Jensen 690 Rdlr., fra endeel af Holbek Amts Beboere ved Amtmand Kammerherre Adeler 1057 Rdlr. 4 ß., fra Interessenterne i Caperen Aurora 500 Rdlr., fra Kjøge Byes Indvaanere og Garnison 626 Rdlr. 40 ß., fra Baron C. Løvenschiold 300 Rdlr., fra det Norske litteraire Selskab 250 Rdlr., fra Peschier & Comp. 300 Rdlr., fra Enkefru Scheel-Plessen 300 Rdlr., fra Frøken Suhm 500 Rdlr.

Reisende: ankommen: Hr. Fremont fra America, Hansen fra Helsingøer, Lieuten. Bockenhäuser fra Roeskilde.

Telegraf-Rapporter.

Den 18de Julii, Formiddag. Fra Qvintus: En vedholdende stærk Canonade er hørt ved den nordlige Indseiling til Flinterenden. — Den 18de Julii, Eftermiddag. Fra Nakkehoved: De 2 Fregatter krydse 4 Mile Norden for Kullen, kun den ene af dem er armeret. Skud høres undertiden i Nordvest. — Den 20de Julii, Formiddag. Fra Nakkehoved: Begge Fregatterne ere ankrede 7 Mile Norden for dette. Fra Cronborg: Det svenske Artillerie har exerceret siden i Morges mellem Helsingborg og Raae. 4 Canonbaade ere afgaaede fra Landscrone. Eftermiddag. Fra Cronborg: En Fregat og 5 Coffardieskibe gaae til Seil fra Raae Nordester. En Cutterbrig og en svensk Gallei følge Convoien. Fra Qvintus: 9 svenske Canonbaade sees her udenfor, af hvilke 5 gaae til Landscrone og 4 til Flinterenden. — Den 21de Julii, Formiddag. Fra Nakkehoved: Convoien, som seilede i Gaar fra Raae, er nu usigtbar. Begge Fregatterne krydse endnu heromkring. Fra Cronborg; Den i Aftes hørte Canonade kom fra de danske Canonbaade, som jagede en svensk Gallei.

Udenlandske Efterretninger.

De fornemste Indvaanere i Valladolid ere, som Deputerede, reiste til Bayonne, for at lykønske den ny Konge. — Kongen har ladet det Rygte, at der i Spanien skal udtages Tropper ligesom i andre Europæiske Stater, erklære for falsk.

Siden d. 10 d. M. har man paa Kysten af Warnemünde seet mange Engelske Skibe forbiseile. D. 11te talte man 55, men man kunne ikke skjælne, om det var Transport- eller tildeels Krigsskibe.

I Barge (Salonce-Arrondissement) har man d. 12 Junii sporet et Jordskjælv; Stødet var saa stærkt, at Folk, som vare i Messen, løb med et frygteligt Skrig ud af Kirken.

Imellem det Franske og Østerrigske Cabinet verles endnu bestandig mange Courerer.

Persiens nuværende Behersker, Fatahh Aly-Schach, er 37 til 38 Aar gammel, men uagtet han endnu er saa ung, havde han allerede 1804 halvtredsindstye Børn, og har siden den Tid avlet endnu flere. Naar han giver offentlig Audience stilles hans Børn i een Linie foran Tronen. Han eier blandt alle Førster paa Jorden den største Skat af Diamanter, og bærer et langt sort Skjæg, der forskaffer ham stor Agtelse hos hans Undersaattere.

Den Russiske Gesandt Allopæus, der har været arretteret i Stockholm, er ankommen til Petersborg.

Af 3 til Cronstadt ankomne Americanske Skibe, har det ene, som er ladet med Fragt fra St. Michel, faaet Tilladelse til at losse. Angaaende de 2 andre ere endnu intet bestemt. Imidlertid er en Russisk General-Consul bleven ansat i de nordamericanske Stater.

Fra Amsterdam skrives under 11 Julii: at alle Handelsforretninger endnu ligge, at der hverken fra Schweiz eller Tydskland indløbe Commissioner, da især i Frankfurt og i Wien findes store Forraad. Da den store og trykkende Pengemangel, som hersker i hele Tydskland og fornemmelig i hine Egne har standset Afsætningen, saa gjør man for det første ingen Regning paa Commissioner fra den Kant. Det nordlige Tydskland synes ligeledes at være endnu temmelig forsynet med alle Artikler. Caffe- og Sukkerpriserne staae endnu ved det gamle; men dog holder man noget paa den første. Peber er intet Spørgsmaal om, og vil i dette Øieblik maaskee kunne kjøbes for 66 à 65 d. Krydernelliker ere stegne til 83. Priserne paa de fleste Farvestoffer, Bomuld, Tobak og Russiske Producter ere uforandrede. — De til Harlingen nylig indbragte 139 Kister Indigo skulle sælges i næste Maaned. — En fra Canton ankommen Americaner har bragt 7 til 8000 Kister Thee, men den skal ikke sælges førend midt i næste Aar. Det hedder ogsaa, at man venter endnu et Par Americanere, der ligesom den førstnævnte maa løbe ind her paa Grund af et tidligere Fribrev fra Regjeringen.

I Rom har Pøbelen kastet Stene efter derværende Franskmænd, hvilket har foranlediget en stræng Politieanordning.

Da i denne Tid næsten ikke findes nogen udenlandsk Gesandt mere i London, saa forestilledes nylig ved en Lever, som Kongen holdt, i disses Sted, en Mængde Underlieutenanter, der have forandret deres Corps, nys udnævnte Capitainer og Baronetter, der have giftet sig, og deslige ubetydelige Subjecter.

I Christiania Intelligentsedler læses følgende: "Blandt andre Beskyldninger, som i den senere Tid hos os ere gjorte mod Præsteskabet, er denne under nærværende truende Mangel, at det skyldes denne Stand, at Hestekjødet i Norge bortkastes. Nu er det vel sandt, at det var Oluf Tryggesens og Oluf Haraldsens papistiske Præster, som udreve Hestekjødet af vore Forfædres Munde, og ved Overtroens Skræk gjorde det afskyeligt for deres Efterkommere; men ville Nutidens mere oplyste Folkelærere ansees bedre end hine, da bliver det vel vor Pligt, at bekjempe enhver Fordom, der skader, uden at gavne, thi ligesaa lidt, som en Persons Forbedring (i moralsk Forstand) kan være virkelig, naar han ei tilbagegiver det, han har frataget andre, eller udrydder de Fordomme, han selv har udspredt, ligesaa lidt kan den være virkelig hos hele Stænder, naar saadant efterlades. Deels i Følge denne Overbeviisning, deels af Lyst at gavne det Almindelige, have flere agtværdige Præster talt mod denne Fordom, endog for Justitsraad Rafns Naturhistorie for hver Mand saae Lyset, deels siden deeltaget i, ved Exempel at fælde den; men hvorvel man kan haabe meget af Tidens Medvirkning, synes dog nærværende Tidspunct at fordre denne Fordoms hastige Udryddelse. Man betænke, at det frugtbare Hedemarken selv kan staae Fare for at sulte inden Høsten, og da er det sandelig at frygte mindre frugtbare Egne kunne see deres Indbyggere omkomme af Hunger. — At ville bevise Hestekjødet er saa nærende og sundt, naar det er ubedærvet og det slagtede Dyr sundt, som andre græsædende Dyrs Kjød, er overflødigt, og aldrig tvivlede nogen Bonde derpaa naar jeg talede med ham herom. Men, naar Fordomme først ere befæstede, udryddes de ei let, ja selv Fornuftens Overbeviisning er tidt utilstrækkelig hertil, naar den, der bryder Isen, bliver udsat for sine Medmenneskers skjæve Domme og Foragt. Saaledes veed jeg selv at en Huusmand Nordenfjelds nær var bleven jaget af sin Plads, fordi han havde i trange Aar 1802—3 nedsaltet noget af en ihjelskudt Hest. Fra de Fattiges Side kan der altsaa neppe begyndes med at spise Hestekjød. — Bedre Held kunne derimod haabes, naar Præster og andre Conditionerede i Bøigderne overtalede de bedste Almuesmænd, til at benytte Hestekjødet, og selv til Høsten, hvor Leilighed gives, slagte og fortære nogle velfødte Heste eller Føl, hvortil vil gives god Anledning, naar man istedenfor at udbruge de saakaldte Skotgamper, lader dem gaae rolig i Sæteren denne Sommer. Saavidt kunne Præsterne virke i denne Henseende, nogle blandt dem kunne vel og til et Maaltid Hestesteg gjøre en passende munter Vise for at komme Djervhedens Rimerier mod saadant i Forveien; men mere kunne Præsterne ei heller udrette. Skal derimod en hastig Forandring ventes, da maa den lovgivende og executive Magt ligesaavel nu hjelpe til Fordommens Udryddelse, som i Fortiden til dens Bestyrkelse. Hvad Regjeringen i saa Fald kan udrette, sees af de Virkninger Forordningen af 31 Januarii 1794 har havt. — Ikke er det herved min Mening, at Regjeringen burde befale alle, at spise Hestekjød. Formedelst Vanen og Appetitten, som herske saameget over vor Smag, vilde saadant Lovbud blive upassende; men saameget synes det, Regjeringen for nærværende kan virke, nemlig: den kan befale, at Efterdags, indtil der bliver bedre Tider, maa ingen Hest, som ei har Skab, skydes ihjel, eller Kjødet henkastes eller nedgraves; men derimod maa enhver Hest, som skal udsættes, stikkes, saa at Blodet forløber den og Kjødet vel pyntes og nedsaltes. Den, som forsømmer dette, bøde 2 à 3 Tdr. godt Byg à 5 Vog til Bøigdens Fattigkasse. Den, som spotter Nogen fordi han conserverer det sunde og nærende Hestekjød bøde ligemeget, offentlig bede om Forladelse og tvinges, om ei anderledes, ved Sult, til selv at spise Hestekjød i Vidners Overværelse. Den, der ei kunde erlægge den fastsatte Mulkt, hensættes i otte Dage paa Vand, en halv Ranzon Brød og Hestekjød efter Behag om Dagen, dersom den, der eiede Hestekjødet, vilde spendere saameget paa ham, hvis ikke paa Vand og Brød i fire Dage. Tjenestefolk, som spise ved deres Huusbonders Bord, maatte være udsatte for samme Straf, naar de ei vilde spise af det samme Stykke Kjød deres Huusbonde spiste og forlangte anden Mad. — Kom et saadant Lovbud, da er det høist sandsynligt, at de fleste Heste, hvis Liv skulle endes i Høst, blive fortærede inden Foraaret, og herved vilde sandelig spares et stort Kornforraad; thi ihvorvel det er umuligt, at bestemme Hestenes Antal i Norge, kan man dog vel sikkert antage 1 drøg Hest for hvert 10de Menneske over hele Landet. Antager man nu Norges Folkemængde med et rundt Tal at være 900,000 Sjele, da bliver der 90,000 drøge Heste. Antages fremdeles, at en Hest er drøg overhoved i 15 Aar, da afgaaer fra de drøge Heste aarlig 6000, som dræbes, foruden en Mængde Hopper og sildig fødte Hesteføl, som og aarlig ødelægges. Lader man nu disse 6000 Heste i Sommer vel fede sig og arbeide lidet eller intet, da kan man i det allermindste antage Kjød og Been paa hver at veie 20 Bsmpd. (240 Pd.) og altsaa paa de 6000 Heste 120,000 Bsmpd. (1,440,000 Pd.) Kjødvare. Antager man at et Pund Kjødvare, helst naar Benene benyttes, kan være fuldkommen Surrogat for 1 Pund Byg, og at en Tønde heraf skal veie 5 Vog (160 Pd.), da vil dette Kjøds Benyttelse spare aarlig 9000 Tdr. Byg. Regnes der nu 3 Tønder Byg for hvert Menneske, da spares ved Hestekjøds Brug Korn for 3000 Mennesker. For ei at give dette Forslag et bedre Udseende end det fuldelig fortjener ere Beregningerne ansatte temmelig lave, og Korn-Consumptionen temmelig høi for visse Bøigder, men det er bedre, i saa Fald at regne for lidt end for meget. Thi saa meget sees med Sikkerhed af det anførte, at Norge eier, naar Hestekjødet benyttes, Føde for 3000 Mennesker mere end naar det bortkastes.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 83.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 26 Julii, 1808.

Et Brev fra Sorøe

til Hr. Etatsraad og Professor G. H. Olsen.

(Fortsættelse.)

Svage Træk af hvad jeg følte i at beskue Sorøe, som det er, og i at tænke mig hvad det var, har jeg prøvet paa at fremstille i nogle foregaaende Blade. Gierne dvælede jeg endnu længe ved et Sted, som næsten alt hvad der binder Mennesket til Jorden har gjort mig helligt; men hvorledes torde jeg hos mine faa Læsere haabe Deeltagelse i Gienstande, der maaskee for de fleste ei vilde være nye, der ved en uheldig Fremstilling saa let kunne tabe deres Interesse?

Hvor ønskede jeg mig Evne som Lyst til at skildre alle de Skiønheder, som forene sig paa en Plet, udseet af Naturen til et Ophold for Livets Gratier i Forening med de Genier, der give Livet sit høieste Værd! Her var Stof til mange Breve — men jeg føler det alt for vel; Tid er for mig at forlade en Gienstand, som jeg dog aldrig kunde udtømme; Tid at rive mig løs fra den yndefulde Kreds, hvori jeg bevæger mig; Tid at byde Sorøe med dets klare Vande, dets grønne Enge, dets mørke Skove, dets skiønne Lunde, dets hellige Minder og — dets smilende Piger mit Farvel!

Ikke faa af Omegnens mærkelige Steder har jeg besøgt under mit Ophold i Sorøe. Dem, min ædle Velynder! er vel heller ikke den Sygdom ubekiendt, hvis Symptomer vor Pram egentlig først opdagede, og beskrev med Sternes Pen — den Sygdom, som overfalder enhver Reisende, enhver som fløtter sig fra et Sted paa denne Klode til et andet, og som yttrer sig fornemmelig i en uimodstaaelig Drift til at fortælle noget om denne Fløtning. Denne Sygdom har De og Flere vel mærket allerede at være udbrudt hos mig; men nu driver den mig i et stærkt Feberanfald til at skrive noget om den klassiske Egn, som jeg paa langs og tvers i disse Dage har giennemvandret — uagtet jeg i feberfrie Timer gandske vel veed og indseer, at jeg ikke kan beskrive tyvende Delen af hvad jeg saae, og ikke tusinde Delen af hvad jeg følte.

Min første egentlige Udvandring var den 6te Julii over Slaglille, som ligger lige ved Landeveien ½ Miil fra Sorøe, til Gyrstinge, der omtrent ligger 1½ Miil fra det sidste Sted og 1 Miil fra Ringsted. Slaglille, der i Sorøe Klosters Gavebog hedder Slavelse litle, har efter al Rimelighed faaet sit Navn efter den Slag eller Aslac, som var Absalons Oldefaders Fader og levede omtrent 990 og efter den Tid. Denne Landsby har formodentlig ført dette Navn i Modsætning til Slagelse, hvilken By man ogsaa troer skylder Slag sin Oprindelse; og skal han efter Sagnet være begraven i en Høi nær ved Byen. Omtrent der hvor nu Sorøe store Ladegaard ligger, ikke langt fra Slaglille, var i Middelalderen et Slags Avlsgaard (Grangia) kaldet Slagelsebo, hvoraf den største Deel ved Arv var tilfalden Kong Waldemar I. Men Absalon tilbyttede Sorøe Kloster denne Deel, og kjøbte det øvrige, fordi Eiendommen laae beqvemt for Sorøe-Brødre. I Slaglille Kirke er aldeles intet, som kunde fæste Oldgrandskerens Opmærksomhed. Den ældste Klokke i Taarnet er fra 1439, og er vel een med de allerældste af dem, som have Aarstal.

Fra Slaglille gik jeg til Gyrstinge og fandt her en meget smuk, mig gandske fremmed Egn. Denne Kirkeby ligger imellem høie Bakker noget fra en temmelig stor Sø, der i en dyb Dal strækker sig langs hen ad deilige Skove. En herlig, viid Udsigt over Skov og Sø og Dale og Høie og uoverskuelige Kornmarker fandt jeg paa en af de høieste Banker ved Søens Bred. I Sognepræsten i Gyrstinge den fortiente Hr. Amts-

provst Mønster giorde jeg et saare interessant Bekiendtskab, og lærte at agte som Menneske den Mand, jeg længe havde agtet som Videnskabsmand. Han havde den Godhed at føre mig omkring i Omegnen, saa vide som Tiden og Heden vilde tillade det. Her saae jeg første Gang i mit Liv egentlige Kæmpehøie eller Gravminder og Steendysser fra Hedenold; eller saae dem i det mindste første Gang med den Sands, som udfordres, naar man skal see med meer end Øiet; og skiøndt de ei hørte til de meget udmærkede (da jeg ikke fik Leilighed til at see de mere betydelige Høie ved Flinterup og paa Vilsted-Mark), giorde deres Beskuelse dog et stærkt og forunderligt Indtryk paa mig. Hellige Minde om Fædres kraftfulde Aand og Daad! hvad er som du opløftende og siælestyrkende? — Dig vil jeg tye til, naar jeg føler min egen Svaghed, naar jeg trættes og kiedes ved Tidsalderens Smaahed; men hvor jeg seer Danskes Kraft endnu at leve hos Danmarks Sønner, og Nordens Aand endnu at lue i deres Bryst — der vil jeg glad vende mig imod de gamle Minder, der give et Gienskin af hiin Styrkens Alder, og den Tanke vil mere levende staae for min Siæl: I vare kraftfulde Danske, I hvis Been muldne dybt i disse Høie; vi kunne igien blive det!

Ved min Samtale med Hr. Amtsprovst Mønster om denne klassiske, paa Oldtids-Monumenter saa rige Egn, blev jeg end mere overtydet om, hvor vigtigt det vilde være til grundig Oplysning af denne Deel af vore Oldsager, at slige mærkværdige Landstrækninger bereistes og undersøgtes af Mænd, udrustede med de fornødne historiske

og antiqvariske Indsigter; at nøiagtige Tegninger optoges over de vigtigste Monumenter, som endnu ere tilovers, saavel over de ursrtes ydvortes Form, som over den indre Skikkelse ved dem, man herefter opgrov; og at man, i at undersøge og beskrive dem, altid vilde tage Hensyn paa det gjensidige Lys, som ved Sammenligninger kunde fremkomme. Tid var det dog engang, at vi i Danmark burde kunne sige os selv og Fremmede noget mere, end hvad Arnkiel fortalte og beskrev; og vore mærkeligste Steendysser og Gravmæler fra Hedenold, ligesom Voldstederne af de ældste Slotte og Kongeborge og andre lignende Monumenter, fortiente dog vel ligesaa godt at beskrives, som hundrede ubetydelige græske og romerske Antiquiteter. Men hvor faa ere de, som man veed noget nøiagtigt og fyldestgiørende om? Hvor mange Steder fortiente ikke det heldige Blik, den overskuende Aand, den antiquariske Kritik, hvormed vor Münter beskrev Leire? — En ny Periode er i Fior oprunden for vore Oldsager. Det Bedste er man berettiget til at haabe af den høie Iver, som besiæler Commissionen for Oldsagers Bevaring og Oplysning, af en Münters og Nyerups ædle Enthusiasme; mindre maaskee af de til Præsterne omsendte Circulairskrivelser; endskiøndt Udbyttet dog vel ikke vil blive saa ubetydeligt, naar man tager hele Landet sammen.

I Anledning af de Kæmpehøie, jeg saae i Gyrstinge Sogn, mindes jeg nu en Høi, der ligger Sorøe en god Deel nærmere (helst naar man besøger den til Vands) og ved sin Størrelse, som ved sin Beliggenhed, hører til de meget mærkelige.

Ofte havde jeg i min Ungdom seet denne Høi, ofte glædet mig paa dens Top, og hvilet ved de store Stene under Træernes Skygger ved Høiens Fod, uden at have Anelse om andet, end — at det var en Høi, og et Sted, riigt paa Naturskiønhed. Da jeg nu besøgte den, saae jeg den med andre Øine; den viiste sig for mig i et gandske nyt Lys, med en langt høiere Mærkværdighed, som et saare ærværdigt Oldtidsminde.

Denne Høi, bekiendt under Navnet Parnas, ligger paa en af Borøds Marker, gandske nær ved Sorøe Sø paa en liden Landtunge, lige over for den tætte, mørke Bøgelund, der synes at svømme paa Vandfladen *). Den har en meget anseelig Høide og Omkreds; dens Størrelse og Form synes at vidne om, at den er Naturens Værk, men dannet af Menneskehænder. Dens Omkreds ved Foden, hvor den yderste Steenkreds ligger, er henimod 400 store Skridt. En tredsindstyve til halvfierdsindstyve Skridt maa man stige i Veiret paa dens tre Sider, for at naae Toppen; paa den fierde gaaer Høien meget steil ned imod Søen, og kan her kun med megen Møie bestiges. Oven paa er en jævn, noget hældende Flade, omtrent 500 Skridt i Fiirkant; den er omsat med Stene, som dog ere af ubetydelig Størrelse og kun lidet fremragende. Uden omkring den fiirkantede Slette løber en Art af Fordybning eller Grøft, som dog seer saa regelmæssig ud, at jeg

*) Et af de skiønneste Steder i Sorøe-Egnen er den skovbegroede Ø, Bøgholm, i den ene Ende af Sorøe Sø, hvorfra man til alle Sider har en fortryllende Udsigt.

næsten holder den for et nyere Arbeide, skiøndt jeg ikke kan giætte mig Hensigten. Uden om denne Grøft har atter ligget en Kreds af større Stene, hvoraf mange endnu ere synlige. Saaledes kiendes endnu to eller tre Rader af Stene, som have ligget i Kreds om Høien. Rundt om ved Foden er den omgivet af høie Ege og Bøge, som næsten gandske skiule den; saaledes at man fra Bakkesletten liden eller ingen Udsigt har, og i nogen Afstand slet ikke formoder, at denne lille Skov skiuler saa stor en Høi. I forrige Tider har Træernes Antal været større end nu, da mange uden omkring ere borthugne; og den lille Skov, som omgav Høien, har formodentlig engang paa alle tre Sider været omringet af Søen, i Stedet for at der nu mod Syd og Øst er Mose og Elleskov. Uden omkring Træerne ved Høiens Fod har ligget en Kreds af de største og sværeste Stene; endnu ligger paa den nordlige Side i en lang Strækning næsten lige ved Søens Bredder en betydelig Samling af Stene, hvoraf de fleste have en overordentlig Størrelse, og nogle af dem ere befæstede i Høien i en Høide af 6 til 7 Alen. Træer ere voksede over enkelte af disse, saaledes at uhyre Stene ere overgroede af Rødderne, hvilket giver et sieldent og forunderligt Syn. Uden om denne Kreds af de sværeste Stene, af hvilke ingen findes paa de to Sider af Høien, som vende imod Marken, har gaaet endnu en anden Kreds, hvoraf mange Stene endnu ligge Søen saa nær, at Bølgerne overskylle dem.

Maatte denne saavidt muligt troe og nøiagtige Beskrivelse give en Nyerup eller Werlauff Lyst til at besøge denne overordentlig skiønne Høi,

der med sin omkredsende Skov, betragtet i nogen Afstand, har et meget ærværdigt Syn, hvilket man næsten nyder dobbelt paa Toppen, indsluttet i den hellige Lund, som omringer Høien. Da vilde maaskee min Formodning blive bestyrket, at vi her endnu have en Offerlund tilovers fra Hedenold. Skulde denne dristige Gisning endog være falsk: troer jeg dog min Beskrivelse kan vise, at den er støttet paa meer end blot Indbildning. Hertil føier jeg endnu det Ønske: Sorøes Skytsaand vaage over den overblevne Lund, Høiens skiønneste Prydelse!

(Fortsættes.)

Advarsel til en Menighed.

(Indsendt.)

Uden Tvivl er et skrevet Regulativ, for hvert verdsligt eller kirkeligt Samfund, altid gavnligt og nyttigt. Roligheden er Reglens Datter, sagde Klemens XIV., og ved Reglen indskrænker Mennesket sig til sine Pligters Kreds. Men, skulde det ikke være det fornuftigste, at et saadant Regulativ, for mer Klarheds og Bestemtheds Skyld, forfattedes eller giennemsaaes af duelige, samt rolige Mænd, og derefter blev samtykket af hele det Samfund hvis Tarv det vedkommer? Intet deraf er skeet, som man veed, med de, i et uheldigt Tidspunct, for femten Aar siden, bekiendtgiorte saakaldte Reglementer, i 34 Art., for de tvende (især den franske) herværende kalv. Menigheder; et Værk af salig Mester Joh. Frands Lavigne og to andre, ogsaa nu afdøde, Kirke-Ældste. Bemeldte Reglementer, som aldrig og ingenlunde, i Betragtningen af deres Indhold, Ubestemthed og Form, kunde opvække Deeltagelse hos Menigheden selv, og som man lykønskede sig med, for hint Samfunds gode Navn, at de forblev skiult og som utilværende, alt det uagtet, foretages paa ny, og sættes ud af deres fortiente Mørkhed. Hvilken Upartisk skulde ikke erfare med Mishag den ubegribelige Beslutning ef-

ter hvilken, ganske unødvendigen, og uden Hensyn til den ældste af Forstandernes Forestillinger, ansøges nu, paa Kirkens Vegne, hos det kongel. Kancellie, om disse formeente Statuters, saaledes som de ere, lovlige Bekræftelse?

Indbydelse til Danmarks og Norges patriotiske Mænd og Qvinder, fra Selskabet for indenlandsk Konstflid.

Medborgere og Medborgerinder! Den træske Fiende, som brød Danmarks Fred ved et troløst Overfald, og den skjulte Tilskynder af Krigen i Nord haabede vist nok, at en langvarig Nydelse af alle Livets Goder og Beqvemmeligheder, under en mild, fredelskende Regjering, skulde have blødgjort den i Roligheds og Overflods Skjød opvorne Slægt; og at de med forenet Magt og List lettelig skulde sønderrive Broderbaandet, der foreenede Tvillingrigerne under det ældste, ærværdigste og lykkeligste Scepter.

De erfarede snart, at deres Forventning var Daarskab; at det dansk-norske Folk, som nød Fredens Lyksalighed ved den bedste Konges Viisdom, nød den og med sand Taknemmelighed, Troskab og Hengivenhed for den Fader det havde at takke for alt.

At dette Folk ei sætter mindre Priis paa sin Selvstændighed, sin Forfatnings Urokkelighed, og sit indre Forbunds kraftige Overholdelse: det bør de ligesaa overbevisende erfare. Ei nok at de vide, at Frederiks Folk har Mod og Kraft til at forsvare sin Hiemstavn, sine Rettigheder, sin Regiering; at hver Opofrelse til Statens Frelse og dens Uafhængigheds Vedligeholdelse er den danske Borgers høieste Glæde, og Almeensikkerhed hans eneste attraaede Løn: — Vi skylde os selv endnu at vise Verden, at disse Anstrængelser ikke ere en øiebliklig, opbrusende og ligesaa hastig forbigaaende Enthusiasme; men at Borgersind og Danskhed ere stadige, uforanderlige Dyder hos Tvillingrigets Beboere.

Intet godtgiør uimodsigeligere et Folks Selvstændighed, end dette: at bestaae ved sig selv; det er, at finde i sit Lands Naturfrembringelser og i sine egne Borgeres Vindskibelighed alle Livets første, sande Fornødenheder; i Henseende til de større Behageligheder og en forfinet Smags Tilfredsstillelse, saavidt mueligt at nøies med det, som indenlandsk Konstflid formaaer dertil at yde; og at opmuntre denne Konstflid til idelige Fremskridt ved Forbrugen af dens Frembringelser; ved saadan Opmuntring at stifte Concurrents mellem Arbeidernes forøgede Tal, at vække den ædle Veddestrid mellem dem, indbyrdes at overtræffe hinanden; og endelig at hævde en værdig Nationalstolthed paa den grundede Ret, i de Konstfrembringelsers Fuldkommenhed, som passe sig til Klima, Naturprodukter og Landets øvrige Forfatning, ei at vige for nogen Nation.

Den Stemning, som vort Publikum saa tydelig yttrede ved den for tidlig henfarne Patriot Rafns Indbydelse, har været Anledningen til dette Selskabs Tilværelse, for at samvirke med vor afdøde Ven, som vi erkjende for dets Stifter, til dette store Fædrelands Formaal, hvis Opnaaelse den i nærværende Tidspunkt herskende Nationalaand mere end nogensinde før lader vente.

Ved de første Bekjendtgjørelser om Selskabets Organisation og om de antagne Bestemmelser for dets Fremgang og Virkemaade, har det ønsket at oplyse Medborgerne, ei aleene om Hensigten i det Heele, men ogsaa om de Indskrænkninger og Modificationer, som alle i denne vigtige Sag sammenstødende Omstændigheder kræve.

Selskabet har ligesaa tydelig bemærket Forskjellen mellem Krigens Tvangstid, som byder Savn og Undværelse af Ting, som Klima og Jordbund nægte, eller som indenlandsk Stræbsomhed ikke med Fordeel kan tilvirke: og mellem Fredens blidere Dage, da National-Selvstændighed og Patriotisme ikke fordre at fornægte sig det Udenlandske, som Landet enten slet ikke, eller ei med saa stor Fordeel kan frembringe, som det opnaaes ved heldigt Bytte mod Landets egen virkelige Overflod.

Handelen, holden inden Almeentarvets Grændser, er et værdigt, et lykkeligt Baand mellem Nationerne; hvorimod den lægger det Folk i Lænker, som forsømmer sit eget Lands Frembringelsers Forædling, som ikke foretrækker det, som er dyrket paa Fædrenejordbund, og virket ved Broder- og Søsterhaand for hver udenlandsk Forarbeidelse af samme Art. Med de fremmede Varer indsniger sig fremmed Smag, fremmed Tone, fremmede Sæder, og saa meget andet Fremmed, at Nationalaand og Fædrelandskhed blive ukjendelige. Langtfra at Fiendens Vare skulde være uskyldige, hvor meget Ondt

end Fienden maatte have giort os, som nogle snedige Handlende have udraabt, for at udsone Patrioters Harme med deres af deslige Vare opfyldte Boder og Oplage. Nei, disse Vare have skadet os, længe før fiendtlig Vold hærjede Landet; de have nedbrudt vore indenlandske Værksteder, sultet vore arbeidende Medborgere, forvandsket Tænkemaade og Sæder hos Unge og Letsindige.

Bestemmelsen af disse Skjelmærker for det Uundværlige, eller det, som med større Fordeel for Almeenheden og Individerne tilbyttes fra Fremmede, beskiæftiger Selskabets Committeer, og deres paa Undersøgelser, Forsøg og Erfaringer grundede Forslag og Anbefalinger, skulle vorde til Medborgernes Efterretning offentlig bekiendtgiorte. Selskabet havde ønsket, at disse nærmere Bestemmelser ved den patriotiske Forening, hvortil det hermed indbyder Medborgere, strax kunde være fremsatte. Men Arbeidets Vigtighed, som kræver vidtløftige forudgaaende Undersøgelser, gientagne, mangeartige Forsøg, for at hæve Udfaldene til sikker Erfaring; har endnu hindret Committeerne fra at fremkomme med de nærmere Forslag, som henhøre dertil. — Selskabet har derfor, efter modneste Overlæg, besluttet, at indbyde alle fædrenelandsksindede Venner af den indenlandske Konstflid i samtlige Kongens Riger og Lande til en Forening, hvis indgaaede Forpligtelse er forud saa almindelig betinget, at de for Eftertiden nødvendig befundne Afvigelser og Indskrænkninger derved rigtigen ere indledede.

Denne Forpligtelse, som vi foreslaae Danmarks og Norges hæderlige Mænd og Qvinder at indgaae med os, i den dobbelte Hensigt, ei alene under Krigen at afværge Forøgelsen af Fiendens Kraft til at skade os ved hans Erhvervkilders Næring af vor egen Formue; men ogsaa efter Freden at hævde vor Selvstændighed og fremme egen Velstand ved en udvidet Konstflids Befordring; denne Forpligtelse formene vi klogest og rigtigst burde lyde saaledes:

"Undertegnede forbinder sig til: at fremme indenlandsk Konstflid, ved at kiøbe her i Landet frembragte eller forarbeidede Vare fremfor fremmede, om endog de indenlandske i Begyndelsen skulde være noget dyrere og ikke saa fuldkomne som de fremmede; ligesom han ogsaa forpligter sig til: saalænge Krigen mellem Danmark og Engelland vedvarer, ikke at kiøbe engelske Vare, naar der haves Formodning om, at samme siden Urolighedernes Begyndelse paa en ulovlig Maade ere indbragte."

Til samtlige Øvrigheder i Kongens Lande blive Exemplarer af denne Indbydelse sendte til Publikums meest udbredte Kundskab, hvorhos følger et større Antal af særskilte Forpligts-Blanketter til Patrioters Underskrivt, enten enkelt hver for sig, eller flere Personer paa samme Blanket. Af Øvrighedernes ædle Velvillie at virke til Landets Almeentarv, tør Selskabet haabe kraftig Understøttelse til Planens Befordring.

De underskrevne Forpligtelser blive dernæst tilbagesendte til Selskabet, som, efter sine forhen bekiendtgiorte Vedtægter, udgiver trykte Lister over Foreningens Medlemmer, saaledes som deres Underskrivter efterhaanden indkomme, og hvortil det, i det mindste for Siælland, haaber at faae Leilighed om 2 til 3 Maaneder; for samtlige danske Provindser, maaskee ogsaa for en Deel af Norge, inden Aarets Udgang; og længere hen i Tiden, alt mere og mere at hædre Fædrelandet ved Tillægslister af Selskabets voxende Tal *).

Medborgere! Ikke ved nogen overilet Opmuntring, mindre ved Anpriisning af vore Hensigters Reenhed, vore Indsigter og Midler til deres Befordring have vi søgt at overraske Eders Beslutning. Vi have aabent og frimodigen forklaret vore egne Virkekræfters Utilstrækkelighed til det store Formaal, hvis heldige Opnaaelse ganske beroer paa Eders faste, sindige og overlagte Beslutning. Eders priisværdige Stemning for Konge og Fædreland har været Opraabet til vort Selskabs Stiftelse; denne Stemnings Uforanderlighed sikkrer vor Forenings velgjørende Følger; det staaer til Eder, i det danske Folks Aarbøger at bestemme en udmærket Epoche for Almeenpatriotisme. — Men I, ærværdige Huusmødre! det er fornemmelig fra Eder, Selskabet haaber og venter den kraftigste Understøttelse. Det er ei blot i alle Indkjøb, at det paaligger Eder at udføre det, hvortil Manden for hele Familien har paataget sig Forpligtelsen: men endnu et stort, et ædelt Middel

*) Af de Underskrivter, som, efter afgangne J. R. Rafns første Opfordring, strax til ham ere indsendte, lader Selskabet følge en Navneliste, som Tillæg til denne nye Indbydelse.

til undværlige fremmede Vares Udelukkelse, til Hjemmets andets Befordring er i Eders Hænder: dette er den gyldne Huusflid, som saa længe og saa almindelig hædrede Nordens Matroner af alle Stænder og Classer. O, lad den Tid snart igjen opleves, da hver Huusmoder kappedes med Veninde og Naboe om at fremlægge det største, det skjønneste Stykke Lærred, og andre hjemme tilvirkede Tøier; men ei om at frembære den nyeste Modes fremmede Opfindelse; da hele Familier af Bonde- og Borgerstanden, selv blandt Adel og Fyrster, ikke vare klædte uden i det, som Huusets qvindelige Hænder havde forarbeidet. Denne Vindskibelighed er langtfra ikke uddød blandt os, endog ikke i Hovedstaden; den kan, den vil hastigen og høist gavnlig vinde nyt Liv og ny Værd *).

(Sluttes i næste No.)

*) Oldermanden for Linnedvæverlauget har tilskrevet Selskabet, at det var ham bekjendt, der laae en betydelig Deel Spind færdig til Vævning hos mange Familier i Kjøbenhavn, som, af Frygt for Fare ved Blegningen, ikke lod det væve, hvorved Lauget sattes i største Nod, og ønskede derfor, at de værdige Huusmødre maatte opmuntres til at lade det færdige Spind væve. Selskabet troer, at dette Andragende allene vil være nok til at forskaffe Væverne af velfrænkende Familier den værdigste af alle Understøttelser, som en Borger stedse skylder den anden, nemlig Arbeide til Underholdning.

Inden og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Efter Reisendes Beretning skulle de i Beltet stationerede Engelske Krigsskibe have gjort Jagt paa et Par Svenske Fartøier; enten det er skeet af Feiltagelse, eller det er Tegn til Uenighed mellem begge Mægter, vides ikke.

I Løverdags Aftes Kl. 9, saaes i Nærheden af Odensee, ved fuldkommen klar Luft, en Ildkugle af usædvanlig flammende Lysning at passere Horizonten. Den kom fra Vesten og drog mod Østen, meget langsomt og saa lavt, at den næsten syntes at berøre Træernes Top. Det lod snarere til at være en Signal-Raket, end et Luftsyn.

Skippere, som i disse Dage ere komne fra Bornholm, berette, at det derværende Farvand ved deres Afseiling var fri for Engelske Krydsere.

Fra Rostok skrives under d. 14de d. M., at

Skipper Bendix Jensen, førende Jagten Hoppert, bestemt fra Kjøbenhavn og Præstøe til Bornholm, har d. 7 d. M. seet sig nødsaget til at sænke Skibet ved Wittow tæt ind under Landet, da han et paa anden Maade kunde undgaae at falde i en fiendtlig Krydsers Hænder. Skipperen med hele Mandskabet er ankommen til Stralsund. — Spærringen mod de Engelske overholdes strængt i det Mecklenborgske siden de Franskes Afmarch. I Warnemünde lægges alle fra fremmede Steder kommende Skibe under Beslag, og Mandskabet tages under Militairbevogtning, indtil det ved nøiagtig Undersøgelse erfares, at Forklaringerne ere rigtige, samt at Folk ikke befordre forbuden Brevverling. En saadan Undersøgelse blev nylig foretagen med 2 Danske Skibe, som paa Reisen fra Kiel til Kjøbenhavn, anløbe Warnemünde af Frygt for fiendtlige Krydsere. Da Alting befandtes rigtigt, bleve de frigivne. Dette har nok givet Anledning til det Rygte i Tydske Aviser, at en Dansk Caper med 28 Mand Besætning er bleven opbragt til Wismar og Mandskabet arresteret. D. 8 d. M. saaes 47 fiendtlige Seilere til Ankers 2½ Miil fra Land, som efter Skjønnende vare komne fra Belterne, og hvoriblandt kun faa Krigsskibe bemærkedes. Dagen derpaa vare de allerede af Sigte.

D. 17de d. M. gave de samtlige Herrer Officierer af Avantgarden deres værdige Chef, Herr General-Major von Ewald, en Diner og et Bal paa Hirschholms Slot. Middagstaflet, som ingen uden dette Officiercorps tog Deel i, bestod af hundrede Couverts, og blev holdt i Riddersalen, hvor der under Glassenes Klang og Trompeters Lyd blev drukket Skaaler paa vor elskede Monarchs og allerhøieste Gemalindes Velgaaende, en lykkelig Krig, vore Vaabenbrødres Held i Norge, og endeligen ogsaa paa Avantgardens almindelige agtede Chefs Herr General-Major von Ewalds vedvarende Sundhed. Om Aftenen blev Festen forskjønnet ved mere end tohundrede Damers og de anseeligste af Egnens Beboeres Nærværelse, hvorefter Selskabet forblev samlet i Glæde og Enighed til den næste Morgen. Det var et af de allerbrillanteste Bal, hvortil især den Deel af Slottets skjønne Locale bidrog saare meget.

Udenlandske Efterretninger.

I Paris ere d. 6 d. M. atter 6 Americanske Skibe blevne prisdømte.

Fra Amsterdam meldes under d. 16 Julii, at Priserne paa Caffe endnu ere uforandrede, uagtet den næsten ikke omsættes. Sukker efterspørges ikke. Man noterer Mart. 35 à 34 d., brun Havanngh 41 à 44 d., hvid dito 48 à 64 d., god 2den Sort 3 pd., Melis 58 à 57 d., brun Candis 47 à 48 d., guul dito 48 à 48½, Syrup 105 ßvl. Peberen stiger ikke og noteres for 66 à 65. Krydernelliker 83 Styver, sunde Muskatnødder 450 Styver, fiin Ceylonsk Caneel 205 à 225 St., Macis 12 ßvl., Carol. Risengryn 110 à 108 ßrl., Italiensk 80 à 82 ßvl. Bomuld kjøbes yderst lidet, af Macedonisk 1 Sort er lidet solgt til 108 à 110 d. De til Harlingen opbragte 129 Kister Indigo mener man ville gaae i 240 til 400 St.

I Philadelphia Gazette anføres følgende fra Washington: Den Franske Gesandt, Gen. Turreau, har længe været skinsyg paa Hr. Erskine. Nylig kom denne General til vor Statssecretair, Hr. Madison. Førend han gik ind i hans Cabinet, spurgte han: om Hr. Erskine var hos Statssecretairen? Paa Svaret: "ja" sagde han: Gaaer jeg til Statssecretairen, saa er Hr. Erskine der; gaaer jeg til Marine-Departementet, saa er Hr. Erskine der; Regjeringen synes kun at have eet Øre, og dette laanes den Engelske Minister.

Med Hensyn til nogle andre oekonomiske Gjenstande, hvorom alt er skrevet meget i Christiania Intelligentssedler, kunne følgende egne og andres Erfaringer, (som findes i No. 50 af samme Blade), ei være uvigtige. — Naar man blander Trefemtedeel godt Byg med Tofemtedeel fiint skaaren Rughakkelse, tørrer det vel med ei for stærk Varme og maler det fiint, da kan deraf bages et Fladbrød, som er mere velsmagende og drøit end af almindeligt Brødmeel, og Mennesker, der i flere Aar have brugt det, have stedse befunden sig vel deraf. Kjendemærket om der er Byg nok i Blandingen er, at det godt lader sig bage; er der for lidt Byg, eller er det iblandede ei godt nok, da kan ved Deiens Æltning mere Bygmeel blandes i Massen. — Øll, hvori er kommet Post tilligemed Humle, har Undertegnede engang i sin Oprext drukket; men fik

derefter en slem Hovedpine i 2 Dage, og de der kjendte Øllets Tillavningsmaade erklærede, at Posten var Skyld deri. Før man altsaa raader nogen at brygge Øl af denne Plante, der ved sin stærke Lugt volder mange Smerter, burde man selv, ei blot koge og lade den gjære, men ogsaa daglig i 8 a 14 Dage drikke 1 a 2 Potter saadant Øl, for saaledes af egen Erfaring at undervise andre. — Birkesaft er af en sødagtig Smag, og naar den koges sammen giver den en tyk sød Saft, der maaske kunne raffineres til Sukker, hvorfor Børn og voxne Folk skaffe sig dette Slikkerie, ved at slenge Barken af Birketræerne og afskrabe Saven, eller og ved at tappe Træerne. Men hvor sund denne Saft kan være naar den nydes i Mængde er tvivlsomt. Af Mangors Landapothek sees, at den har medicinske Kræfter, og af Erfaringsmennesker har jeg hørt om et ungt Menneske i Solør og et Drengebarn i Biri Præsteg., der ved for megen Brug, den eene af ukogt den anden af stærkt sammenkogt Birkesaft, bleve elendig svækkede og for Tiden mistede Livet. Er dette vist, hvilket endnu levende troværdige Mennesker ville bekræfte, da synes det, man bør være vaersom, at anbefale gjæret Birkesaft som Øl, førend man selv har drukket 1 a 2 Potter daglig deraf i 2 a 3 Uger og saaledes kunne være vis paa dens Kræfter. Overalt er det godt at erholde godt Øl; men sandelig man kan og undvære det; thi i mange af Norges Bøigder bruger man kun Øl ved Gjestebud og i Julen, den øvrige Tid slukker enten bar Vand eller dette blandet med suur Melk eller Valle Tørsten langt bedre end maadeligt Øl. Det samme gjelder vel og om Øl af Enebær, der end ere farlige, som Medicin.

Dusgaard i Ringsager den 10de Junii 1808.

J. Rynning.

Af dette Blad udkomme ugentlig to Numere; det tilbringes Subskribenterne og betales quartaliter med 6 Mk. Subskriptionen modtages hos Bogtrykker Höecks Enke, boende i store Helliggeiststrædet No. 144.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 84.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Høeckes Enke.

Løverdagen den 30 Julii, 1808.

Indbydelse til Danmarks og Norges patriotiske Mænd og Qvinder, fra Selskabet for indenlandsk Konstflid.

(Sluttet.)

Handelsstanden, som bringer Varene i Omløb, kan fortrinlig befordre eller hindre Patrioternes Ønsker og Beslutninger i denne Sag. Vi vide, hvad der af Enkelte maa frygtes: men vi stole paa Fleertallets end kraftigere Medvirkning. De Midler, som de første kunne anvende, ere ikke ubekjendte, og det er muligt, at de i Tiden falde ud til Tab og Skade for dem, der saaledes nedværdige sig til, af skjændig Vindesyge, at arbeide mod den Stats sande Velstand, hvori de leve og beskyttes. Langt vissere er derimod de Handlendes Ære parret med billig Fordeel, som ville samvirke med Folkets lydelige Almeenønske til Nationaltarven. De, som udmærke deres Oplag ved indenlandske Vare, kunde vente en stadig Søgning frem for andre; de ville upaatvivlet erhverve en vis patriotisk Popularitet, hvortil Selskabet endog er villig at bidrage ved sine Anmeldelser for Publikum.

Konstnere, Fabrikanter og Haandværkere! Selskabet ønsker at forene Eders Fordeel og Velstand med Landets Tarv. Det tør haabe, at Patrioternes frivillige Forpligt at foretrække Eders Arbeider og Frembringelser for det Fremmede, vil betrygge Eders Forfatning paa en varig Maade. Enhvers egen Flid og Virksomhed blandt Eder, sikrer ham sin Løn og en vedholdende, ei øieblikkelig Løn. Men ville I ikke selv modstræbe Eders Held, saa bør I med fordoblet Anstrængelse søge at naae og overgaae hvert fremmed Konstprodukts Fuldkommenhed og Lethed i Priis. Dertil giver den visse Søgning Eder det kraftigste Middel, og ikke blot Eders sikre Vinding, men ogsaa Eders og Landets Ære bør spænde Tænksomheden paa alle muelige Forbedringer, underholde den nødvendige Flid og Nøiagtighed i deres Anvendelse hos enhver i sit Fag, og vække hos alle den Kappeiver at forfærdige det bedste, hvilket er den ærekiere Arbeiders kraftigste Drivefiær.

Lader ikke Eders Medborgere nogensinde fortryde at have lovet Eder det Fortrin, I fordre af dem som Brødre i Staten; men som dog ikke bør blive til en Opofrelse, den I ikke have Ret til at fordre af os. Fuskeren maa ikke indbilde sig, at det blotte Navn af dansk Arbeide skulde gielde for et Fuldkommenheds-Mærke, og den lade Vindesyge maa ei troe sig berettiget til at sætte overspændt Priis paa sin Frembringelse, fordi den Fremmede er udelukket. Begge vilde sikkert bedrage sig i disse falske Forventninger. De retskafne, de duelige og ærekiere Konstnere og Haandværkere af hvert Slags ville snart blive navnkundige, og Selskabet vil bidrage dertil ved offentlige Anmeldelser; de ville da erholde udelukkende Søgning frem for hine.

Var Selskabet saa heldigt at have vakt hos den duelige, arbeidende Klasse denne Æresfølelse,

denne Iver at fortiene Medborgeres Bifald og Brugslyst af deres Frembringelser; hos Handlende at have virket den Overbeviisning, at de skylde deres stræbsomme Medborgere at forhandle disses Tilvirkninger frem for Fremmedes, og Staten at befordre den indre Formues Omløb, og afværge dens Udførsel til andre Landes Berigelse; var Selskabet endelig saa lykkeligt at blive Middelpunkten for alle de hæderlige Patrioter, som ønske Fædrelandets selvstændige Velstand hævdet ved indenlandske Sæders, Smags og Industries varige Befordring: Saa vilde Alles Samvirkning til dette store fædrelandske Formaal, hvortil Selskabet herined indbyder alle sine Landsmænd, kraftigen befæste det indre Baand mellem Borger og Borger i den danske Stat; og Udlændingen skulde lære at høiagte det Folk, som med Overlæg beslutter, og med Standhaftighed udfører det Forsæt, at bestaae ved sig selv.

Selskabet for indenlandsk Konstflid,
Kiøbenhavn den 30 Junii 1808.

Efter Selskabets Beslutning,
Hellfried.

---

v. Jessen.

(Indsendt.)

Det indtræffer ofte paa denne Aarstid, at Veirmøllerne formedelst lang Vindstille ikke kunne forsyne Kjøbenhavns Bagere med det til Brødbagning fornødne Meel og at adskillige Vandmøller omkring Kjøbenhavn bruges til Kongelig Tjeneste. Ved saadanne Leiligheder negte adskillige af disse Vandmøllere ikke allene at male for Bagerlauget, henvisende dem til deres Magaziner i Kjøbenhavn, for der at kjøbe det fornødne Meel, men de tage tillige uhyre Betaling for Malingen; og Bagerlaugets Interessentere, især de Trængende, der ikke ere forsynede med et betydeligt Forraad, maa, for at faae hurtig malet, betale dem hvad de forlange. Indsenderen heraf anseer det for sin Pligt, at gjøre Vedkommende opmærksomme herpaa, og at spørge sagkyndige Mænd: paa hvilken Maade denne Misbrug bedst kunne lade sig standse og om det ikke

kunde paalægges de privilegerede Veirmøllers Eiere, at lade male for enhver Interessent af Bagerlauget til en bestemt Priis?

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Det Norske, topographiske, Selskab, som har det stedse saa travelt med at fortælle i Christiania's Intelligentssedler Dag, Klokkeslet og Sted, naar og hvor det holder maanedlige Møder, — men endnu aldrig har ladet høre noget fra sig: om hvad der foretoges i disse Møder; hvilke Topographier, Afhandlinger og Forslag, der ere indkomne; hvad der udrettes for Norges og Litteraturens Tarv; om dets Journal fortsættes; om levende eller afdøde Fædrelandsvenners velmeente, rige, Gaver m. v. — bekjendtgjør nu i No. 47 af Christianias Intelligentssedler følgende Avertissement: "Det Topographiske Selskab for Norge har tilforn anmeldt sit Forsæt, at ville bestræbe sig for at gjenoplive det i en lang Række af Aar i Uvirksomhed hvilende og saa godt som ophørte Patriotiske Selskab for Aggershuus Stift, hvis Bestyrelse det Topographiske Selskab for det første vilde overtage sig, uden at det ene Selskab iøvrigt skulde staae i Forbindelse med, eller være afhængige af det andet. Dets Bestræbelser have havt det Held, at et ikke ubetydeligt Antal Medlemmer ere indgaaede i det Patriotiske Selskab, og med Grund kan man vente, at dette Antal vil blive meget forøget. Udkastet til Love for samme er allerede besørget ved en dertil valgt Lovcommission; hvilket Udkast er bestemt til at gjennemgaaes og bedømmes i dette Selskabs første holdende Møde, hos dets Secretaire, Hr. Cancelliraad Hartwig, Fredagen den 17 Junii førstkommende Kl. 5 om Eftermiddagen, hvortil de respective Medlemmer, som dertil have Leilighed, herved indbydes, saavelsom de i Nærheden af Christiania, der maatte have Lyst til at indgaae i dette Selskab. Opsloe Bispegaard den 9 Junii 1808. Paa det Topographiske Selskabs Vegne, Bech."

Biskop Bech indviede den 15 Junii Kl. 11 om Formiddagen, efterat dertil forud ½ Time var ringet med Kirkens Klokker, ved en Tale, den til

vor Frelsers Kirke i Christiania henlagde ny Kirkegaard, ved Veien til Akers Kirke.

Herr J. C. Schandorff viser, som det synes, med megen Sagkundskab og modne Indsigter i No. 47 af Christianias Intelligentssedler, det vaklende, forvirrede, overfladiske, skadelige Resonnemang i Kapellan O. Pihls adskillige økonomiske Forslag.

Følgende patriotiske Bidrag ere anmeldte for Regjeringscommissionen i Norge:

Ved en Skrivelse til det Aggershusske Stift har har Hr. H. Oppegaard i Christiania forbundet sig at erlægge til Krigsomkostningerne 100 Rdlr. aarlig saalænge Krigen varer og han lever.

Hr. Procurator Mendell har anmeldt at Almuen i Lands Præstegjeld har efter hans Opmuntring sammenskudt Fødemidler, der ere bestemte til Armeens Forfriskning og bestaae af 135 Bmpd. Bygmeel, 37 Bmpd. Rugmeel, 10 Bmpd. Kjød, 7 Bmpd. Smør, 3 Bmpd. Ost, 3 Bmpd. Flesk og 1 Tde. Erter, samt 7 Rdlr. i Penge.

Hr. Provst Berg har indsendt bemeldte Lands Præstegjelds frivillige Pengebidrag for 1ste og 2det Qvartal med 323 Rdlr. 68 ß.

Hr. Sectionschef Rømer fremsendt et af Almuen i Røgen Sogn til Fødemidler for Armeen sammenskudt Bidrag 52 Rdlr., indberegnet 10 Rd. fra ham selv; desuden meldes at endeel Fødemidler leveres fra denne Almue, og at Sognepræsten Hr. Holst og Ole Kjegstad sammesteds have leveret Hr. Collett til Fødevares Indkjøb, hver 20 Rdlr.

Den commanderende General Søndenfjelds har indsendt ved Skrivelse af 23de f. M. fra en Kongelig Embedsmand, der ønsker sit Navn fortiet, 400 Rdlr., hvoraf $\frac{3}{4}$ Parter ønskes anvendte til Understøttelse for de Bøigder, som have lidt meest ved Krigen og $\frac{1}{4}$ Deel til de Qvæstede og for Fienden faldne Efterladtes Understøttelse. For den følgende Tid vil desuden af samme Giver til ovennævnte Brug blive erlagt maanedlig 50 Rdlr.

Hr. Neumann ved Hasselværket har indsendt en Sølvterrin, en Sølv-Theekande og Fad, en Potageskee og en Medaille, tilsammen vægtig $118\frac{3}{4}$ Lod, hvis Anvendelse er overladt Kommissionens Disposition, ligeledes anbydes paa

Medinteressenteres og egne Vegne at levere fra Værket Amunition af Kugler eller andet deslige til Værdie 100 Rdlr., eller sammes Værd i Penge.

Ved Hs. Høiærværdighed Hr. Biskop Bech er indsendt 50 Rdlr. fra de 2de Sognepræster i Østerdalens Provstie, Hr. Provst Wulfsberg i Aamodt og Hr. Pastor Mandall i Rendal; fra Sognepræsterne i nordre og søndre Ourdal i Valders de Herrer Helt og Stabel, 20 Rdlr. fra den første og fra den sidste 30 Rdlr. De efter sidste Bekjendtgjørelse fra Ringsager Almue anmeldte 237 Rdlr. 24 ß., der vare bestemte til Kjøbenhavns Brandlidte, har Hs. Høiærværdighed ligeledes tilsendt Kommissionen, da Giverne senere have yttret det Ønske, at Beløbet maatte anvendes til Bedste for de Udkommanderedes efterladte trængende Familier.

Stiftamtmanden Kammerherre Greve Moltke har indleveret som fra Hakkedalens Almue subskriberet 40 Rdlr., og fra en Ubenævnt Bco. 10 Rdlr. og 5 Danske Ducater.

Forvalter Kloumann ved Feirings Jernværk har fremsendt fra Værkets Betjenter og Arbeidere samt endeel af Feirings Anner 104 Rdlr., som anvendes til fattige Enker og Børn, der i denne Krig have mistet deres Forsørgere.

Fra Almuen i Enebak, under nedre Rommeriges Fogderie, er indsendt 25 Bmpd. 3 Mk. Flesk, 21 Bmpd. 5 Mk. Kjød, 260 Brød, $1\frac{1}{2}$ Skjeppe Ærter, $2\frac{1}{2}$ Skjeppe Gryn og 9 Skjepper Meel.

Fra Eger Præstegjelds Almue er anmeldt, at den haver subskriberet et Bidrag af 620 Rdlr. 2 Mk., der ere bestemte til Hjelp for de Bøigders Beboere, der ere de Svenske Grændser nærmest, og have lidt meest ved Krigen.

Hr. Oberberghauptmand Brünnich har ved Skrivelse af 4de dennes fremsendt 1446 Rdlr., der ere indkomne af de 2214 Rdlr., som Kongsberg Byes Borgere have subskriberet til vore Krigeres Forfriskninger og de Faldnes eller Faldendes Enker og Børn. Af det indsendte er for den første Klasse bestemt 906 Rdlr., og for den sidste 540 Rdlr. Desuden har Kjøbmand Borup givet 10 Tønder saltet Kjød og 1 Oxehoved Fransk Brændeviin.

Hs. Exc. Hr. Geheimeraad v. Stemann er efter Ansøgning i Naade bleven afskediget fra sin Post som Overpræsident i Altona, hvilken han i en lang Række af Aar har beklædt.

Stabschirurgus Tønder har faaet Allerhøieste Befaling at indtræde som Medlem saavel i det herværende, som i det for begge Hertugdømmene oprettede Sundhedscollegium.

Det Bayerske Videnskabsacademie har optaget Prof. J. F. Kleuker i Kiel til Medlem.

Man har faaet Efterretning, at nogle af vore Canoneerbaade, som ere stationerede paa Elben under Lieutenant Klaumans Commando, ere seilede over Vatterne nær ind under den Hollandske Kyst, og have bemægtiget sig 4 a 5 Engelske Skibe, som havde rige Ladninger inde. Enten de vare bestemte til Helgoland eller til et andet Sted, er endnu ikke bekjendt.

En af vore Roeflottiller, under Capit. Lieut. Schønheiders Commando, har i store Belt d. 25 Julii med Held angrebet en Svensk Convoi. 4 Skibe, hvoraf en Brig og 3 Galeaser, bleve afskaarne og gjorte til Priser, og strax bragte til Svendborg. Deres Ladninger skal for det meste bestaae af Jern, Hamp og Tjære. Convoien kom Sønder fra.

Ved Nyborg ligge 2 Engelske Orlogskibe, en Fregat, en Brig, en Canonschaluppe og to armerte Jagter. Paa Kjerteminde-Bugten ligger en Engelsk Orlogsbrig og ved Sprogøe en Fregat.

En langvarig Canonade er den 27de Julii hørt ved Kallundborg.

Den af Lieutenant Wulff tagne Engelske Orlogsbrig, the Tickler, er nu i complet seilfærdig Stand.

Aalborg, d. 26 Julii. D. 21 Julii vilde en Engelsk Fregat ved Løkken borttage 4 Skibe, ladte med 2500 Tdr. Korn, og understøttede sine udsatte Barkassers Foretagende med levende Ild af svært Skyts; men saavel de faste som bevægelige Batteriers vel anbragte Ild, nødte Røverne, snart at vende tilbage med uforrettet Sag. — D. 22 Julii blev af Capitain Duus fra Kjøbenhavn, uden for Sæbye taget den Svenske Caper Lykkelig kaldet, ført af Capitain Oluff Norrin; den fører 6 Canoner og havde 19 Mand Besætning. Det er den samme, som røvede Nexeløen m. fl. og

som i forrige Uge tog en Baad uden for Waarsaae med ubetydelig Ladning, men plyndrede Mandskabet og satte dem i Land.

Paa adskillige Steder i Sjelland er Høsten allerede begyndt. Efter flere Landmænds Udsigende har Rugen ikke lidt synderlig af den vedvarende Tørke, som derimod har tilføiet Bygget megen Skade.

Rosenborg Have besøges i Aar meget flittig af Stadens Indvaanere, baade om Aftenen, og især hver Søndag Eftermiddag, da mange Mennesker lokkes derhen ved Janitskarmusiken, som opføres af de i Staden garnisonerende Regimenters Hautboister.

Paa Børsauctionen sidste Onsdag solgtes over 30,000 tre Pægel Flasker for 20 til 21 Rdlr. hvert 100, altsaa over 19ß. en Flaske!

Ved en Kongel. Resolution af 26 d. M. forbydes paa de nedrevne og afbrændte Tomter inden for Demarcationslinien (om Kjøbenhavn) Opførelsen af Grundmuur eller Bindingsværk. Derimod tillades det Tomternes Eiere, til deres forskjellige Næringsbrug, at opføre interimistiske Bygninger eller Skure, ganske af Brædder, med Vinduer og Dørre samt Tag, enten af Tegl, Brædder eller Straa.

Hr. Major Steffens har sat den afdøde Kammerherre v. Scheel følgende læseværdige Hædersminde: "Blandt de Mænd, hvis Tab Fædrenelandet maae føle dybt, saa meget dybere, som tilfældige Omstændigheder berøvede det i en Række af Aar deres Virksomhed og Gavnelyst, efter at deres Ungdom og Manddoms tidligere Dage vare svundne hen i dets Tjeneste; er den af alle Danske Krigere og af hver Dansk Patriot, med saa megen Ret agtede General-Major Scheel. — Hvad han var som praktisk Soldat, kunde de bedømme, som tjente med eller under ham; hvad han var som theoretisk, lærd Hærfører vise hans efterladte Skrifter, og hvad han var som unge Krigeres Opdrager viser den Agtelse og Tillid han nød i en af Europas mest krigerigske Stater, hvor man betroede ham, — en Fremmed, — Dannelsen af Hærens vordende Anførere. — Henrik Otto v. Scheel var født den 1ste Martii 1743, i Holsteen, af Faderen Generalmajor Scheel og Moderen Lützau. — Efter Tidens Brug blev han alt i sin første Barn-

dom udnævnt til Officier, forresten veed man intet om hans Barndoms og første Ungdoms Dannelse, kun af det Kongelige Artillerie-Korpses Stamlister seer man, at Scheel allerede i Aaret 1753 blev ansat at gjøre Tjeneste ved samme som Fourer, i 1760 blev Stykjunker og 2de Aar derpaa virkelig Premierlieutenant; i disse Aar gjorde han Campagnen med i Mellenborg. — Formodentlig henlevede han nu Tiden, deelt mellem den praktiske Tjenestes Forretninger og Studeerstuens Arbeider. — Saaledes dannet var det, at han i Aaret 1770 tiltraade en Reise til Frankrig, hvis Armee allerede i Aarhundrede havde været Artilleriets første Skole, og da der i Aaret 1765 ved dets Artillerie foretoges betydelige Forandringer, var det saa meget mere vigtigt at lære nøiere at kjende disse for enhver Mand, der ei vilde blive en almindelig Efterfølger af det engang Indførte eller en blind Beundrer af det Nye. — Med hvor megen Aand og Kundskab vor Scheel benyttede denne Reise, det viser baade hans til det Kongelige Artilleriecorps indgivne Rapport over samme og hans senere udgivne Memoire d'Artillerie (hvoraf han endog i hans senere Dage har besørget en ny Udgave med tilføiede Forbedringer) der indeholder hans Bemærkninger over disse Forandringer, hvor især de Indvendinger, som af nogle af Frankerigs ældste Officierer bleve gjorte herimod og sammes Gjendrivelse, der begge findes anførte, og Forfatterens kritiske Blik over Indretningen selv og sammes foranledigende Grunde fortrinligen vækker Læserens Interesse. Men endnu vigtigere vare de Fordele, som denne vor Scheels Reise bragte Fædrelandet, da man vel kan ansee nogle af de vigtigste Forbedringer, som bleve foretagne især med Feldt-Artilleriet, som en Følge deraf, om man endog længe betænkte sig paa at indføre dem. Endnu fortjener at bemærkes, at Scheel til dette sit Værk selv ei allene leverede Tegningerne, men ogsaa stak disse i Kobber, et ægte Træk af videnskabelig Omhue for dets Fuldkommenhed. (Fortsættes.)

Reisende: ankommen: Capit. Barkes fra Nykjøbing, Kjøbmand Schmidt fra Viborg, Studenterne Schouboe og Krukholm fra Kjøge, Lieutenanterne Holsteen og Top; — **afreist:** Fændrik Quistgaard, Lieuten. Undahl, Bogholder Hjelte, Lieuten. Noll.

Postefterretninger.

I Petersborg drives Rustningerne mod Sverrig med ny Kraft, og en Deel af de Tropper, der endnu staae i Russisk-Polen, skulle marchere til Ingermannland, Lifland og Esthland. De i Curland og Lifland staaende Corps skulle med det første indskibes. — I Constantinopel indløb nylig et Engelsk Parlementairskib, men det blev tilbagesendt, uden at dets Depecher bleve læste, med det Svar, at man ikke vil underholde noget umiddelbart Samqvem med Engelland, og at man kun i Forening med Frankrige vilde underhandle om denne Gjenstand. Keiser Napoleon har tilskrevet Storherren et egenhændigt Brev, hvori han forsikkrer ham om sit Venskab. — Gjennem Wallachiet gaae mange Varetransporter, især Bomuld, til Tydskland. De Vare, der ere kjøbte for Fransk Regning, betale ingen Udførselstold. — Fra de Østersøeske Havne, der bloqueres af Engellænderne eller de Svenske, maa nu intet Handelsskab med Russiske Producter, de tilhøre hvilken Nation det end er, udløbe, saalænge Blocaden varer. — I Cassel skal der udtages for Aaret 1808 12000 Conscriberede til at fuldstændiggjøre Armeen. — Den Danske Gesandt Kherre Rosencranz har i en Audience i Bayonne overleveret den Franske Keiser Elephantordenen, og er bleven modtagen paa en meget udmærket Maade. — Prindsen af Ponte Corvo er d. 17 d. M. ankommen til Tønningen, under Canonernes Løsning fra Batterierne og de paa Rheden liggende Skibe. Den der garnisonerende Deel af det Spanske Regiment Algarbien var marcheret Prindsen i Møde. Han holdt Mønstring over Tropperne. Ved Prindsens Afreise fra Husum ledsagedes han af Spanske Tropper, som søgte om Tilladelse at lade et Detachement forblive hos ham som Garde. — I Dalene af Montaldo, Stura-Dep., har den 25 f. M. raset en Orcan, ledsaget af Jordskjelv og Hagel, som oprykkede alle Træer, omstyrtede mange Huse og bragte over 100 Familier til Betlestaven. — De Svenske have ogsaa ved Wasa forsøgt en Landgang med 1500 Mand, hvorved Anføreren General-Adjutant Bergenstraale med 11 Officierer og henimod 400 Mand ere gjorte til Fanger.

Russiske i Finland opsnappede Depecher. Efterfølgende Piece er bleven bekjendtgjort af det Stockholmske Hof i det Svenske og Franske Sprog:

"De Russiske Troppers Indfald i Finland og de der udspredte oprøriske Proclamationer vare Kongen allerede bekjendte, medens den Russiske Minister, Hr. Alopæus, endnu ikke havde gjort nogen Meddelelse, der kunde pege paa denne Begivenhed, ligesom og alle Courerer og Depecher fra den Svenske Ambassadeur i St. Petersborg aldeles manglede. Denne Minister maatte derfor, under hans Hofs fiendtlige Angreb, betragtes som afsat fra sin offentlige Caracteer, som en farlig Fiende under de oprøriske Grundsætninger, der ledsagede dette Angreb og som en Gidsel for den Ambassadeur, hvis Frihed rimeligviis var bleven krænket. Hs. Maj. lod derfor d. 2 Martii give Hr. Alopæus en Militairvagt i hans Hotel. — Dette Skridt, som under enhver anden Omstændighed vilde have været Kongen meget imod, har Tiden fuldkommen retfærdiggjort, da en Courer fra det Petersborgske Hof, som d. 22de ankom til Signilskær og d. 28 Febr. var afgaaet over Torneå til Stockholm, d. 7 Martii 1 Miil fra Hernøsand er bleven arresteret med følgende Depecher:

No. I.

Min Herre!

Hr. Baron v. Stedingk har d. 9 Jan. meddeelt mig en Note til Gjensvar paa min af 16de Nov., hvoraf jeg her tilføier en Afskrivt. Dens Indhold er i Henseende til det, som vor høie Monark ventede [1]) af Kongen af Sverrig, ligesaalidet tilfredsstillende, som den foregaaende Note fra denne Ambassadeur, hvorved Hs. Majestæt er bleven overbeviist om, at Han ikke mere kunde vente noget af en Correspondences Forlængelse, som, under de saa trængende Omstændigheder [2]), allerede har varet over 4 Maaneder, uden at lede til det ønskede Endemaal. Allerhøistsamme har derfor besluttet, at udstæde vedlagte Declaration, for bestemt at forsikkre sig om det Stockholmske Hofs Sindelav. Uagtet jeg vil overlevere her Hr. Baron v. Stedingk denne Erklæring, befaler Keiseren ham dog, ogsaa at communicere Hs. Svenske Majestæts Minister samme. Ved denne Leilighed vil De gjøre ham opmærksom paa, at det endnu beroer paa Kongen, at vedligeholde den gode Harmonie mellem begge Stater [3]), men at Ruslands væsentligste Interesse ikke tillader Hs. Keiserl. Maj. under Tingenes nærværende Forfatning et Øieblik at have mindste Tvivl om Sverrigs Sindelav med Rusland [4]).

St. Petersborg d. 1⁄17 Febr. 1808.

(Underteqnet Nicolas Romanzow og addresseret til Alopæus.)

1) Hvad H. Keis. Maj. har fordret, ja; Freden i det Baltiske Hav; men hvad Han maaskee ventede; nei; naar Han nemlig ventede af Sverrig, hvad Han endog har indrømmet Frankrige, dets Interesses og Uafhængigheds Opofrelse.

2) Frygten for Engellænderne maa have været meget stor. Uagtet de Engelske Posters overordentlige Forsinkelse, ankom Engellands Svar d. 16 Martii i Stockholm, endnu længe forend en Søexpedition til den Finske Bugt var physisk mulig. Hoffet i London samtykkede i Forslaget, og indrømmede, ikke at forstyrre Østersøens Rolighed, i Fald man vilde lade Sverrig i Fred. Saaledes kunde der da gives een fredelig og lykkelig Vraa i Verden; men det vilde Rusland ikke. Tidens Løb vil vise, om det lumske Indfald i Finland vil betrygge Ruslands Kyster mod Engellands Flaader.

3) Den Russiske Armee skulde rykke ind i Finland, førend Declarationen var overleveret, og meget mindre et Svar derpaa kunde følge. Og alligevel har man den Uforskammenhed, endnu at tale om god Harmonie. Hvad man ventede af Kongen var i Sandhed saa uretfærdigt, saa vanærende, at man, ved Kongens bekjendte Caracteer, aldrig kunde haabe at opnaae dette frivilligen. Man har rost saa meget Kronprindsen af Danmarks Adfærd, fordi han efter Fiendtlighederne med Engelland vægrede sig ved at underhandle, og Kongen forestaaer man dette. Modsigelser, Deraissonnements, og Falskhed ere Uretfærdighedens Følgesvende.

4) Om Kongens Sindelav kunde der ikke være mere nogen Tvivl. I Finland var Alting indtil 2den Febr. paa Fredsfod, da Kongen lod Hr. Alopæus kalde til sig, for at begiere Oplysning om de Rustninger, der havde fundet Sted paa Grændserne, og H. M. yttrede, at han paa sin Side saae sig nødsaget til at sætte sig i Forsvarsstand.

No. 2.

Afskrivt af en Note fra den Svenske Ambassadeur Baron v. Stedingk til Ministeren Grev v. Romanzow, af $\frac{9}{21}$ Jan. 1808.

Da Kongen til Gjensvar paa Noten af 24 Sept. (6 Oct.) allerede har sagt det Petersborgske Hof sin Mening om Nordens nuværende Stilling og om Vanskelighederne, at gjøre de indgaaede Forpligtelser anvendelige paa de nærværende Tidsomstændigheder; saa nærede Hans Majestæt noget Haab om, at faae H. K. Maj. Samtykke til denne indlysende Fremstilling. Det første Blik paa de daværende og nuværende Tidsomstændigheder synes at være tilstrækkeligt, for at blive en paafaldende Forskjellighed vaer, og Cabinettet i St. Petersborg kan, saavelsom hvert andet, ikke dvæle med at tilstaae, paa hvilken Side Overvægten den Gang fandtes og paa hvilken den findes nu. — Rusland, den vigtigste Støtte for Conventionen fra 1780, var i Aaret 1801 den Magt, der først afskaffede den. Naar Sverrig efter Indbydelse tiltraadte det ny System, naar det under sammes Underhandling udsonede sig med Engelland, saa sluttede det dog med denne Magt directe Forbindelser, som det efter den eengang almindelig erkjendte Morals Regler, anseer sig forpligtet til at holde, saa længe den anden contraherende Part endnu ikke har overtraadt sine. — Men nu, da den bevæbnede Neutralitet af 1780 eengang er opgivet, synes Østersøens Lukkelse, som grunder sig paa Aftaler og paa den fælles stipulerede Bevæbning, at være saa meget mindre forbindtlig for Sverrig, som der siden i Henseende til denne sidste Convention hverken Aftaler eller Eenhed i Grundsætninger mellem dette Havs Magter have fundet Sted. Denne Lukkelse, der paa den Tid, Declarationen sluttedes, egentlig kun sigtede til Sündets Forsvar, er nu af større Omfang og vanskeligere end den Gang at udføre, eftersom Engellænderne have fundet det store Belt seilbar for deres Krigsfartøier, og tilmed, da den Danske Marine ikke er til mere. — Overalt vilde en Forandring i Neutralitetens Grundsætninger baade stride mod Kongens bestaaende Forbindelser, som Rusland selv var Borgen for, og blive uden al Virkning, efterdi Engelland, medens Krigen staaer paa, ingenlunde vil forandre sine Grundsætninger; den vilde kun tilveiebringe et Brud mellem begge Magter, der ikke vilde være af nogen Nytte for Ruslands Allierede, maaskee for Rusland selv skadelig, men sikkerlig fordærvelig for Sverrigs Vel. — Under denne Hengivenhed til sine bestaaende Forbindtligheder er Kongen dog ingenlunde bleven ligegyldig for de Fordele, der ere forbundne med Østersøens Fredlysning. Det var mueligt, at Engelland samtykkede i dette Havs Neutralitet, at det lovede, ikke at sende noget Krigsskib did, naar det ei ved de næsten paa alle Kyster af Østersøen føiede Foranstaltninger havde opfordret til deslige Udrustninger; eller naar ikke nye Fiendtligheder kaldte det did som Hjelpemagt. Dette er i det mindste en Anskuelse, som synes at forene i sig hele Nordens Handelstarv, og som Hoffet i Petersborg maaskee vil ansee for vigtig nok til at værdiges en fortrinlig Opmærksomhed. I disse Udtrykke er det Undertegnede, overordentlig Ambassadeur hos H. M. Kongen af Sverrig, overdraget, at besvare den Note fra Hs. Exc. Grev v. Romanzow af $\frac{16}{28}$ Nov., som han har sørget for at meddele sit Hof. — Han benytter sig af denne Leilighed til at fornye &c.

No. 3.

(Indeholder den bekjendte Russiske Declaration mod Sverrig. Oversætteren lader sig nøie med at anføre her de vedføiede Svenske Anmærkninger.)

— — dette Ran uden Exempel, som Engelland har tilladt sig mod Kongen hans Frænde, hans Ven og Ruslands gamle Allierede.

Anm. I det man seer her H. Keis. Maj. Sindelav mod Frænder, Venner og Allierede, saa forvirres man et Øieblik ved denne Titel, der for faa Maaneder siden var saa ganske anvendelig paa Kongen, uden at Kongen siden den Tid er sig bevidst, at have forskjertset den.

— — En i Aaret 1780 af Keiserinde Catharine og den afdøde Kong Gustav III. sluttet Tractat; en anden, contraheret i Aaret 1800 af den afdøde Keiser Poul og den nuregjerende Konge.

Anm. Man har ofte stridt om Meningen og Anvendelsen af en Artikel i en Tractat, men aldrig har man med Taushed forbigaaet en sildigere indgaaet, formelig sluttet og ratificeret Tractat, for at beraabe sig paa ældre Forbindtligheder, som udtrykkeligen ved de sidste

erklæres for ugyldige. — Det Petersborgske Cabinet anfører Conventionerne af 1780 og 1800, som bleve sluttede med Engelland: men det fortier udtrykkeligen den i Aaret 1801 med Engelland indgaaede; Keiseren vender vilkaarligen tilbage til sine Forgjængeres Forpligtelser, og erklærer stiltiende den af ham selv contraherede for ugyldig. — Den Krigstilstand, hvori H. Keis. M. befinder sig med Engelland, drog naturlig Opløsningen af enhver med denne Magt bestaaende Convention efter sig. Sverrig var ikke indviklet i denne Krig; hvad der altsaa i A. 1801 mellem ham og Rusland paa den ene Side, og mellem ham og Engelland paa den anden stipuleredes, kunde og maatte bestaae paa samme Maade, saalænge Kongen var i Fred med begge. — Rusland kunde efter eget Tykke have frasagt sig den med Sverrig i Aaret 1801 sluttede Convention; da var hver Søconvention ophævet, og man vendte naturligviis tilbage til Tingenes Stilling førend 1780, i det enhver dannede sig sit Neutralitetssystem efter sine Folkerets-Grundsætninger. — Af et dobbelt Tykke ophæver Rusland nu den sidst sluttede Convention, sætter begge de foregaaende, den sidste lige imodsat, atter i Kraft, og finder i Kongens Vægring for at samtykke i denne Despotismus, Aarsag til Krig. — Men vi ville engang undersøge, hvorledes Rusland vil gjenoprette den bevæbnede Neutralitet. Det forlanger, at Sverrig skal lukke Østersøen endog for alle Engellands Handelsskibe, bebreider det, at det fordrer fri Skibsfart for Handelen i alle Tydsklands Havne. Den første Seperat-Artikel i hiin famøse Convention lyder saaledes: "Da H. Keis. M. af Rusland og H. M. Kongen af Sverrig bestandig ere lige interesserede i, at vaage over Østersøens Sikkerhed og Rolighed og at beskytte samme mod Krigsuroligheder og Capernes Streifetoge: et saa meget retfærdigere og naturligere System, som alle de Magter, der omgive samme, nyde den dybeste Fred; saa ere de vexelviis komne overeens om, fremdeles at paastaae, at Østersøen skal være et lukket Hav, og som saadant maa den betragtes formedelst

sin locale Beliggenhed, hvor alle Nationer kunne i Fred drive Skibsfart, og nyde alle Fordele af en fuldkommen Rolighed, og følgelig ville de gribe alle Midler, for at sikkre dette Hav med ethver Slags Fiendtlighed, Sørøverie og Voldsomhed. Ogsaa Nordsøens Rolighed ville de sikkre i deres Vande, saavidt som Omstændighederne og deres Staters Tarv gjør det nødvendigt.

— — at tjene det samme Engelland mod hvilket der skulde føies Forsvarsanstalter.

Anm. Dette Spørgsmaal vedkommer ikke Sverrig, da det lever i Fred med Engelland.

— — Hs. Keis. Maj. lod d. 16 Nov. overlevere en anden Note, hvori Han bragte Kongen det med Engelland opstandne Fredsbrud i Erindring, og paa ny fremæskede Hans Medvirkning.

Anm. Da den bevæbnede Neutralitet ikke binder Sverrig mere, saa existerer ingen anden Tractat, Convention eller Overeenskomst, der forpligter det dertil.

— — Denne Note blev næsten 2 Maaneder ubesvaret, og den endelig, som blev Hs. Keis. Maj. Ministerium overleveret d. 9de d. M., bærer samme Præg som den forrige.

Anm. Denne Note, som efter sin hele Indhold findes ovenfor anført, var saaledes beskaffen, at Grev v. Romanzow ikke anfører et Ord derom, for ei at omtale Conventionen af 1801 eller Kongens Udsonings-Forslag.

— — Keiseren, langtfra at bebreide sig sit Maadehold, har tvertimod opbudet alt hvad der stod i Hans Magt, i det Han forsøgte, at lede Hs. Svenske Maj. tilbage til det eneste for hans Stater passende System.

Anm. Efter de almindelig antagne Grundsætninger tilkom det Kongen at dømme herom.

— — Men endelig skylder Han Sine Folkeslag, Sit Riges Sikkerhed ꝛc.

Anm. Det er saa usandsynligt, at et Angreb paa Finland for Alvor blev anseet af det Russiske Cabinet for et Middel, hvorved hiin Bekymring for en Engelsk Flaade for Ruslands Havne vilde afværges, da maa man troe, at en ganske anden Bekymring har givet Anledning dertil. (Fortsættes.)

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 85.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 2 Augusti, 1808.

Et Brev fra Sorøe

til Hr. Etatsraad og Professor G. H. Olsen.

(Fortsættelse.)

Den Reisende, som, med nogen Sands for det Ualmindelige og Ophøiede, besøger Sorøe-Egnen, vil vist ikke fortryde den Time, han anvender paa at besee en ærværdig Oldtids-Bygning, som reiser sig nær Tulesøes Bredder ½ Miils Vei fra Sorøe. Biernede, ¼ Miil fra Slaglille, hvis Anner det er, paa venstre Haand af Landeveien fra Sorøe, besøgte jeg den 7de Jul. i Selskab med Sognepræsten i Slaglille Hr. Zahle. Ikke anede jeg den rædsomme Skiebne, der ottende Dagen efter skulde ramme denne agtværdige og fortiente Mand, som Luerne i mindre end en halv Time berøvede Huus og Eiendom, saaledes at han kun med Nød reddede sit og Sines Liv. Tung er Skiebnen, som i nogle Øieblik frariver os alt hvad der hører til Livets Nødtørft og Behagelighed; men sørgelig og uoprettelig for Videnskabsmanden er Tabet af en i mange Aar med ikke ringe Bekostning, med Fliid og Udvalg sanket Bogsamling paa nogle tusinde Bind.

Biernede er i flere Henseender et meget mærkeligt Sted. Fuld af Forventning nærmede jeg mig en Kirke, der, saavidt jeg endnu veed, er af Bygning den eneste i sit Slags i hele Danmark; og jeg blev ikke skuffet. Denne Landsbykirke er et af de ypperste og bedst bevarede Monumenter fra den Absalonske Alder; den er allene fuldelig værd at reise 10 Miil efter. Dens Bygning, for største Delen af hugne Kampesteen, er aflang rund, i Skikkelse fuldkommen liig en katholsk Bispehue. Huens Knap udgiør et lidet firkantet Taarn, midt paa Bygningen. Forbauset beskuede jeg den høie Styrke i disse 3 Alen tykke Mure, giennem hvilke man træder ind i en høi rummelig Hvælving, som hviler paa fire uhyre murede Piller af hugne Stene. Det Indtryk, som Synet af denne herlige Bygning giorde paa mig, er uudsletteligt. Man vilde aldeles forfeile Ideen om dens indvortes Skikkelse og Udseende, hvis man tænkte sig den som een af de almindelige Landsbykirker; med disse har den intet tilfælles uden Vaabenhuset og Koret, der ere senere Tilbygninger. Her er ikke det Mørke, den indskrænkede Sneverhed, man sædvanligen finder i Landsbykirkerne;

men her er for Øiet, som for den indre Sands noget Stort og virkelig Opløftende. At Vaabenhuset er en nyere Tilbygning, falder strax i Øinene, naar man betragter den berømte Inscription, som findes i Kirkemuren paa Loftet over dette Vaabenhuus, og som kan sees at have været i nogle hundrede Aar udsat for Luftens Paavirkning. Rimeligt er det, at ogsaa Koret er senere tilbygget; og maa man studse ved at tænke sig den Umage det maa have kostet, at danne en meget høi og bred Portal i den Kæmpemuur, som udgjør den egentlige gamle Bygning. Denne kan man med fuld Bestemthed sige er endnu heel og holden saaledes, som den i Midten af det 12te Aarhundrede blev opbygget af Absalons Fætter Suno Ebbesen, hvis Fader Ebbe Skialmsen og hans Hustru Ragnild først havde bygget den af Træ. Indskriften, som siger os dette, er nu over 600 Aar gammel (Suno døde 1186) og er en af de ældste og mærkværdigste Inscriptioner med Munkeskrift i Danmark. Den er endnu gandske heel og holden og meget tydelig, da Bogstaverne ere store og vel dannede. Skiøndt denne ærværdige Inscription er bekiendt nok, vil jeg dog hidsætte den, saaledes som jeg afskrev den paa Stedet med al Nøiagtighed, da Afskrifterne ikke allevegne (f. Ex. i Suhms Hist. VI. 55) ere gandske rigtige:

Ebbo filius Scelmo	Filius eius
nis & uxor eius Ra	Suno erexit
chanild construx	lapideam in
erunt hnc ecclesi	onore Dei &
am quam postea	Sce Marie &
	Sci Laurenci.

Foruden denne fandtes fordum endnu en anden Indskrift af lige Ælde paa Biernede-Kirkes nordre Muur 5 til 6 Alen over Jorden, hvilken lød saaledes efter Langebeks Afskrift: Hic requiescit Fin filius Ebbonis in Domino. Denne Gravskrift over Fin Ebbesen, Sunes Broder, var mærkelig ved den sieldne Omstændighed, at den var sat uden paa en Kirkemuur; ligesom det ogsaa var mærkeligt, at netop denne Fin (om hvem man for Resten slet intet veed) blev begravet i Biernede; hvorimod hans hele Familie fik sit Hvilested i Sorøe Kirke. Men denne ærværdige Gravskrift, som Tiden skaanede i mere end seks Aarhundreder, maatte for en halv Snees Aar siden undergaae den Skiebne, at blive overkalket. Stedet, hvor den stod, vides endnu. Vi forsøgte paa, Hr. Zahle og jeg, igien at bringe den for Lyset ved at skrabe Kalken af Muren; men fandt intet. Muligt at Kalken er trængt ind i Bogstaverne, og derved har giort dem ukiendelige. Midt i Kirken er en underjordisk Begravelse, som maaskee vel kunde være ældre end de Liig, som nu giemmes der. Desuden er der et Røgelsekar, udmærket i Arbeide og Prydelser, og en vældig Døbefont af raa Kampesteen, som svarer til Kirkens massive Bygning og hvis Alder sikkert stiger op til Kirkens første Tider.

Ebbe Skialmsen, som først byggede Biernede Kirke af Træ, var Absalons Farbroder, Søn af Skialm Hvide, og en af Sorøes første Stiftere, hvor ogsaa han og hans dydige Hustru som længe overlevede ham, ligge begravne *). Han var Svend

*) Efter Knytlinga Saga (pag. 212) og Saxo døde Ebbe 1150. Derfor troer Suhm, at det var

Grathes næste og bedste Ven, og var Hovedsmand i Roeskilde. Kongen bestillede intet hverken i Dom eller Rettergang, i Fred eller Feidetid, i Lys eller Løn, at han jo tilforn raadførte sig med ham. Hans Kiærlighed til sin troe Raadgiver, var ikke mindre end hans Agtelse for ham. Hvorledes Kongen sørgede over hans Død, og med sin gandske Krigsmagt drog fra Fyen over til Siælland allene for at beskikke hans Jordefærd: derom kan læses i Vedels Saxo S. 313. Følgende Fortælling hos Saxo om en Krigslist af Ebbe vidner saavel om hans Snildhed, som om hans Troskab mod sin Konge, og karakteriserer Tidsalderens Maade at føre Krig paa. I A. 1149 var Kong Knud kommen over med en Hær fra Jylland til Siælland for at angribe Svend. Da han fornam at Roeskilde, som Svend havde befæstet med en Vold og Grav, efter Ebbes Raad havde lukket sine Porte for ham, sendte han en vis Suno, en Mand af større Veltalenhed end Forstand, for at opfordre Byen til Overgivelse. Da denne Suno kom til Volden, lod han først sin Hest giøre mange kaade Spring, eller, efter Vedels Ord, brugte allehaande lystige Hofverk med den, og begyndte omsider at fremsætte sin Herres Begiering i en lang Tale med mange prægtige Ord. Men til Ulykke var, som Hestens konstige Spring, saa Herrens snilde Tale gandske spildt paa Ebbe; han lod Suno give milde

ham og ikke (som der meldes i den gamle Beretning om Sorøe Klosters Stiftelse) hans Broder Toke, som 1150 først har givet Gods til Klosteret og paa sin Dødsseng overgivet sin Broder 16 Mark Guld til Kirkens Bygning. (Jvf. Suhms Danm. Hist. VI. 56.)

Ord for at lokke ham, og sendte nogle unge Mænd ud, som for at underhandle med ham. Men pludseligen grebe de Hesten i Tømmen og førte Sunofangen ind i Byen, hvor han strax lagdes i Lænker; og bleve siden hans Øine udstukne efter Kong Svends Befaling. Noget efter dette mislykkede Tog kom Knud atter over til Siælland, og hevnede det mod hans Sendebud begangne Forræderi. Han indtog Roeskilde uforvarendes, satte Ild paa Ebbe Skialmsens Gaard, og denne maatte flygte for ham til Kong Svend. — Denne Suno, som Ebbe saaledes paa en underfundig Maade bragte i Kong Svends Vold, ville baade Langebek og Suhm *) giøre til Ebbes Broder. Vel havde han en Broder af dette Navn, som nævnes i Absalons Slægtregister, men ikke deeltog med sine Brødre i Sorøe Klosters Stiftelse. Dog hvorfor skulle vi plette Ebbe Skialmsens Minde, ved at tillægge ham et grusomt Forræderi imod sin egen Broder, som vi ikke have mindste Beviis for? — Ebbe Skialmsen nævnes altid hos Saxo ved sit fulde Navn; hans formeentlige Broder kalder han derimod en vis Suno (Suno quidam). Dette Udtryk havde Saxo vist aldrig brugt om Skialm Hvides Søn; Heller ikke kan det formodes, at han vilde fortiet en saa vigtig Omstændighed som den, at Ebbe handlede saaledes mod sin Broder.

Suno Ebbesen, Absalons Fætter, der byggede Biernede Kirke som den nu staaer, var først paa Svend Grathes Parti; men da denne 1154 i Odense udbød sine Hofmænd til Strid imod Knud

*) Script. Rer. Dan. T. IV. p. 546. Suhms Danmarks Hist. VI. 39.

og Waldemar, hvilke Jyderne paa Viborg-Ting havde antaget til Konger, gik Suno bort og vilde ikke aflægge den Troskabseed, som Svend fordrede, uagtet Kongen lovede ham, at hans Faders Gaard *), som voldeligen var ham frataget, skulde vorde tilbagegivet. Han svarede Kongen: at denne Retfærdighed kom noget seent, og at han ikke i Modgangstid vilde have godt af det, han var skilt ved i Medgang. Dermed forlod han Svend og gik over til Waldemar. Suhm undrer sig over, hvi Svend ikke lod Suno dræbe; maaskee for hans Faders Skyld, som Kongen elskede saa høit. Suno blev derefter en af Waldemar I. ypperste Raad, og en af de første Mænd i Landet. Han nævnes meget ofte i Historien, og han var i stor Anseelse baade hos Kongen og Absalon. Han fulgte Waldemar paa Toget til Keiser Frederik 1162, var med ham paa det store Tog imod Rygen 1169, ligesom paa flere af denne Konges Tog imod Venderne. Da Ancona paa Rygen var erobret, fik han og Esbern Snare Befaling, at lade Afguden Svantevits uhyre Billede nedbryde. (Suhms Hist. VII. 287.) Efter Waldemar I. Død deeltog han med Absalon og Esbern i Formynderskabet for den unge Kong Knud; og han stod hos denne Konge i ligesaa megen Anseelse, som hos Faderen. Han var gift med en Cæcilia, eller efter den danske Udtale Sidsel, og efterlod sig 7 Sønner **), hvoriblandt den lærde Anders Sunesøn, Absalons Eftermand i det Lundiske Erkesæde 1201, af hvem vi have et stort, endnu ikke udgivet latinsk Digt, Hexaëmeron kaldet, og en ypperlig Paraphrase over den Skaanske Lov, som Hvitfeld udgav. Suno døde 1186 og blev med sin Hustru jordet i een Grav, midt i Sorøe Kirkes Kor. Man har en Gravskrift over ham og hans Hustru i rimede latinske Vers, som tillægges Saxo. (See Langebeks Script. IV. 570. Suhms Hist. VIII. 123.) Saameget om Biernede Kirkes mærkværdige Opbygger.

Til Biernedes Historie hører endnu, at under Biskop Peder i Roeskilde og Abbed Niels i Sorøe, skete et Mageskifte imellem St. Lucii Kirke i Roeskilde og Kirken i Sorøe, hvorved Biernedegaarden med al dens Tilliggende i Fulby, Ebbethorp, Wielstudh, Frendorp, Ørsleffvæstre, Hylstorp, Flintorp, Brantzmarke, Gørstinge, Lüvng, Slawelselittle o. fl. Landsbyer blev

*) Maaskee Knardrup, beliggende i Gangløse Sogn i Siælland, og 1326 indrettet til et Kloster, hvoraf han kaldes Suno Ebbesen de Knardorp.

**) Sandsynligt er det ogsaa, at den bekiendte Margrete, som længe blev holdet for hellig her til Lands, skiøndt hun ei var kanoniseret, var en Datter af Suno Ebbesen. Anledningen til det hellige Ry, hun kom i, var at hun d. 25de Oct. 1177 blev dræbt i Ølsemagle ved Kiøge i Ramsø Herred, af hendes Mand Herlof, som vilde være af med hende, fordi han elskede et andet Fruentimmer. Han hang hende op om Natten under en Bielke, for at skiule sin Misgierning og bilde Folk ind, at hun havde taget Livet af sig selv. Men hans Udaad kom siden for Lyset; Absalon lod sin Frænke optage af den uærlige Grav i en Sandmark ved Stranden, hvor hun som Selvmorderinde var lagt, og førte hende selv med megen Pomp og stort Følge til Roeskilde, hvor hun fik et anseeligt Gravsted i vor Frue Kirke. Herom kan mere læses i Suhms Hist. VII. p. 505. 506. 526. o. fl.

overdraget til Sorøe; tilligemed de 4 Kirker i Broby, Slaglille, Biernede og Pedersborg. — Bondebyen Biernede er i senere Tider nedlagt og forvandlet til et Slags Herregaard eller stor Avlsgaard, som nu fører Navnet Biernedegaard.

(Fortsættes.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Kammerherre Scheels Hædersminde ved Major Steffens (sluttet, see forrige No.).

Scheel blev nu i Aaret 1772 udnævnt til Capitain, og erholdt Aaret derpaa Compagnie. — Imidlertid arbeidede han utrættelig for det Fag og det Korps, han havde opofret sig til, og Danmarks Artillerie erkjender endnu Nytten af de Forsøg, han deels ledede, deels deltog i; hertil hører især de Prøver, som bleve foretagne ved Indskydningen af de forskjellige Canon-Calibere; Forsøg der ei allene endnu tjene til Norm for vort Artilleries Øvelser, men tillige have udbredt et nyt Lys over hele Artillerie-Videnskabem. Disse Prøver havde tillige den virksomste og heldigste Indflydelse paa alle daværende subalterne Officierer og Cadetter, som daglig hele Sommeren igjennem maatte være tilstede herved. — Ligesaa mærkelige skjøndt mindre vigtige i deres Følger, vare de under vor Scheels Bestyrelse foretagne Mine-Øvelser hvorom hans Rapporter og Tegninger, som findes i det Kongelige Artilleriecorps Arkiv, fremstille det Mærkeligste. — Vigtige vare de forskjellige Prøver med Infanteriets Gevær-Ilds Virkning som ogsaa under denne Mands Veiledning blev foretagne, da disse meget berigtigede de mange forskruede Meninger om samme. — Med disse og flere for Fædrelandets Hær saa vigtige Undersøgelser tilbragte vor Scheel sin Tid og virkede saaledes i Freden til Held for samme. — Da Krigen i Aaret 1778 udbrød gik Scheel som Volonteur til den Preussiske Armee, hvor han i to Aar tjente med saa udmærket Agtelse, at Preussens Fredrik den Anden tilbød ham paa en meget hæderfuld Maade, at træde for stedse i hans Tjeneste. — Dog Scheel afslog dette smigrende Tilbud, han vendte, da Freden blev sluttet, tilbage til sit Fædreland, hvor Regjeringen paa flere Maader belønnede hans Fortjenester og patriotiske Aand, han blev dette Aar udnævnt til Kammerherre. — Det var da, at han fattede den Tanke ogsaa at ville berige Fædrelandets Litteratur med et Værk, der skulle være Statsmanden og Krigeren lige vigtigt. Han besluttede nemlig at bearbeide fjerde Frederiks Krigshistorie, og begyndte dette Værk med den ham egen dybgrandskende Aand. — Vel er det vi have fuldendt fra hans Haand kun at ansee som en Indledning, og dog kan man ansee dette som et Værk der udgjør et Heelt. Ingen som har sysselsat sig med Fædrelandets Forsvarsvæsen, ingen som har ønsket en nøiagtigere topografisk Beskrivelse af de Egne som omtales, kan være ubekjendt med Scheels Krigens Skueplads, noget af det i sit Fag meest klassiske en Nation har at opvise. For at samle Materialier og locale Kundskaber der ei ene erholdes af Korter, til dette sit Værk, foretog Scheel en Reise til Skaane, til de norsk-svenske Grændser, og til Pommern, Rygen og Mecklenborg. — Strax efter blev han udnævnt til Major. — Beklage maa man, at Fortsættelsen af dette Værk ikke fulgte, uagtet Forfatteren havde gjort betydelige Samlinger dertil, og at Omstændighederne hindrede dets Fuldendelse. Disse Omstændigheder vare det sandsynligviis ogsaa, som bevægede vor Scheel til at modtage det Tilbud, han forhen havde afslaaet, at træde i Prussisk Tjeneste. — I Aaret 1787 erholdt han sin Afsked fra Fædrelandets og gik derpaa i Preussisk Tjeneste, hvor han med lige Anciennetet i Armeen blev Chef for det i Potsdam ny oprettede adelige Cadet-Corps og tillige ansat i Kongens Svite. Efterhaanden avancerte Scheel til Generalmajor og erholdt Overopsyn over alle militaire Academier i de Preussiske Stater, og blev tillige Chef for 2de Fortifications-Brigader. — Da den sidste for Preussen saa ulykkelige Krig med Frankerig udbrød, havde Scheel allerede i et Aarstid paa Grund af sit svagelige Helbred, der var forbunden med smertelige Lidelser, været fritagen fra Tjeneste, men Æresfølelse og Taknemmelighed opfordrede ham lige stærkt til at glemme sin Sygdom; skriftlig tilbød han Kongen og Landet sin Tjeneste; men Kongen som kjendte hans svagelige Helbred, bød ham skaane sig til en blidere Aarstid. — Slaget ved Jena for-

vandlede paa engang det Hele, og vor Scheel maatte, for ikke at tages til Fange af de fremtrængende franske Tropper, flygte fra Berlin til Cüstrin, hvor Fæstningens uventede Overgivelse dog lod ham møde den Skjæbne, han havde søgt at undgaae. Paa sit Æresord blev han af Frankrigs Keiser frigiven og erholdt Tilladelse at opholde sig hvor han vilde; men da han troede at benytte sig af denne Frihed for atter at see, endnu engang, til Fædrelandet, lagde man ham Hindringer i Veien og han blev nødt til at forblive i Berlin, hvor Døden bortkaldte ham den 1ste Maji d. A. — Dette er en kort Udsigt over en daadfuld Krigers Liv, som stedse vil erindres. — Vore kjække Nordmænd stride nu paa de Steder, han pegede paa, vore Kysters Befæstning stadfæster hans Aand, og giver os et kjært Minde om ham, men ved hans efterladte Værker har han oprettet sig en Ærestøtte, varigere end nogen kan give den.

Paa en Slætte mellem Hamborg og Altona have de Spanske Officierer og Soldater, der udgjøre den Spanske Divisions Depot, aflagt deres ny Souverain Hyldingeeden d. 27 d. M. Luften gjenlød af det Fryderaab: "Kong Don Joseph Napoleon leve!" — Divisionsgeneral Dupas havde indbudet Officiererne til et Middagsmaaltid.

Siden Krigens Udbrud ere Priserne paa Heste stegne overordentlig høit i Sjælland. Paa sidste Kjøge Marked betaltes et Par Heste, som man ellers kunde kjøbe for 100 Rdlr., med 450 Rdlr.

Reisende: ankommen: Lieutn. Rosenstein af Søe-Etaten; — afreist: Capit. Schnitter, Lieuten. Astrup, Generalqvarteermester Haffner, Etatsraad Testrup.

Postefterretninger.

Den Persiske Ambassadeur er ankommen til Paris. — Hver Departement af Frankrige skal nu deles i 9 Arrondissements og i hvert skal der være et Centralfangehuus for Departementets criminel Forbrydere. — I Reval seer man Vinteren med Rædsel i Møde og befrygter Hungersnød. Priserne paa Livets Fornødenheder stige uhyre, og man har allerede fundet Esthlandske Bønder vansmægtede paa Marken, som havde spist Aadselkjød og Hø. — Engellænderne have taget den lille Havn

Loffino paa den yderste Pynt af Øen Cherso. — I den Nordamericanske Stat Vermont har den vedvarende Embargo foranlediget Opstand og Uroligheder, i hvilken Anledning Præsidenten Jefferson d. 19 April har udstadt en eftertrykkelig Proclamation. — Priseraadet i Paris vedbliver at prisdømme Americanske Skibe. — Den forrige Preussiske Minister ved det Engelske Hof, Jacobi-Kløst, som, tilbageviist fra Calais, blev tvungen at gaae tilbage til Engelland, er nylig ankommen til Gothenborg, efterat han forgjeves havde søgt om, at reise over Dannemark eller Holland, til Tydskland. — Ogsaa i Nærheden af Breslau er et Corps Franske trukket i Leir. — Et Skybrud og Hagelveir har den 16 Julii aldeles ødelagt de berømte Tokayske Viinbjerge. Hvert Hagel var saa stort som en Valdnød, og Skybrudet saa heftigt, at Stene af 100 Centners Vægt bleve trængte ud af deres Leie. — I Amsterdam ligger Handelen endnu ganske. De, som have modtaget den fra Canton nylig ankomne Ladning Thee have gjort Forestillinger mod den af Regjeringen udstædte Befaling, at den skal tilbagegives; men man troer, at deres Forestilling vil være frugtesløst. — I en Fransk Havn er ankommen en Fransk Goelette med 160,000 Pd. Caffe fra Baltimore, efter 33 Dages Fart. — Engellænderne have ophørt at krydse ved Isle de France. Af 19 i Dec. Maaned af de Franske tagne Priser ere 17 allerede lykkelig ankomne. Engellænderne have hidtil mistet over 20 Mill. Pd. Risengryn og Korn. — Ogsaa i Tyrol er nu Conscriptionsvæsenet bleven indført.

Liebau d. 14 Julii. Siden 19de i f. M. ere ikkun tvende Skibe hertil ankomne med Colonialvarer, det ene fra Landscrone, det andet fra Bordeaux, hvis Papirer nu ere indgivne til Undersøgelse. De forhen ankomne Skibe have nu erholdet Tilladelse til losse deres Ladninger her, med Undtagelse af eet, som er tilbageviist formedelst opdaget Urigtighed i Papirerne. De her forblevnes Ladninger bestaae fornemmelig i Caffe, Sukker og Vine. To iblandt disse Skibe have allerede erholdet Retourladninger af Hør, med Bestemmelse til Porto, og er dem accorderet i Fragt 108 Mk. Hamb. Bco.

pr. Læst og 15 Proc. Kaplakken. Tre- og firebrands Hør betales nu med 27 à 29 Rdlr. Alb. pr Skippund; Liverpools Salt sælges i enkelte Partier til den uhørte Priis af 120 Rdlr. Alb. pr. Læst. I andre Varer et næsten ingen Omsætning. — Veirliget er vedvarende gunstigt for Sommersæden, hvoraf man haaber en rigelig Høst; mindre tilfredsstillende ere Udsigterne for Rughøsten, dog lader sig endnu intet med Vished bestemme, da det fornemmelig vil beroe paa hvad Veiret vil blive i de næste tre til fire Uger. — I forrige Uge indtraf hertil den Kongelige Svenske Fregatte Eurydice, som afhentede Princessen af Angoulême, og i Forgaars afgik ligeledes Grevinden af Lille med hendes Følge ombord paa en Engelsk Fregat. I Øvrigt sees her daglig saavel Engelske som Svenske Krigsskibe, som dog ikke foretage sig noget Fiendtligt; formodentlig ere de vel underrettet om, at vores Havn er i bedste Forsvarsstand, saavel ved Batterier som ved et tilstrækkeligt Antal af Krigsfolk.

Riga d. 13 Julii. Den 11te dennes er den herværende Kongel. Danske Consul, Justitsraad Nisser, efter en langvarig Sygdom ved Døden afgaaet. Hans Viceconsul Johann Philipp Richter forestaaer Embedet imidlertid.

Russiske i Finland opsnappede Depecher (fortsat, see forrige No.).

— — at Cabinettet i St. James ved Frygt søgte at forene Dannemark med sit System, i det det truede med, at Kongen af Sverrig vilde lade sine Tropper rykke ind i Sjælland, og at Besiddelsen af Norge skulde sikkres ham derfor.

Anm. En falsk Beretning fra Hr. Rist. Hr. Canning, der har ført Protocol over Conferencen, vil bevise, at Hr. Rist opkastede det Spørgsmaal: om Sverrig vilde samvirke, og at denne antog Taushed for et bejaende Svar.

— — Keiseren har fremdeles fornummet, at Kongen, medens han lod hans Note blive ubesvaret, underhandlede i London hemmeligen om en Alliance.

Anm. Kongen har stedse kun havt defensive Forbindelser med Engelland, og disse ere, undtagen i Angriderens Øine, uskyldige.

— — saa bliver Keiseren intet andet tilovers, end

at skride til de Midler, som Forsynet har forundt Ham.

Anm. Man eftersee Proclamationen i Finland.

— — Han kundgjør det her for Kongen og hele Europa.

Anm. Efter Angrebet.

— — For sidste Gang opfordrede Han Kongen, hans Svoger, med et oprigtigt Venskabs hele Varme.

Anm. Da Proclamationer og Tropper allerede havde udbredt sig i Landet.

— — Hvad har isvrigt Sverrig vundet, siden dets Monarch tog Engellands Partie?

Anm. Hvad har Rusland da hidtil vundet ved sit System?

— — endnu beroer det paa Hs. Svenske Maj. at tage, men paa Stedet, et Partie, hvorved begge Stater kunne holdes i inderlig Forening og fuldkommen Harmonie.

Anm. Hvad vilde der da blevet af Finlændernes Frihed, af Rigsdagen i Åbo, som allerede i Kongens Navn var lovet?

(Fortsættes.)

For at retfærdiggjøre den i No. 83 førte Anke over den sære Begjering, at faae den reformeerte Menigheds saakaldte Reglement paa ny stadfæstet, vilde det være tilstrækkeligt, at anføre her samme ordlydende, uden at berøre det Historiske angaaende dens Indførelse eller det Skadelige i dens Ubestemthed. Men vi lade os nøie med at henvise Læseren til Hr. Er Eldste D. Skrift om denne Materie, udgivet 1793, og Critik og Antikritik 1794, eller og Fallesens theol. Maanedskrift, Nov. 1803.

(Indsendt.)

See, Zions Vægter plukker Gæs,
og skriger sig fast ganske hæs:
"Pluk, Bonde, Gæs; dem levend' pluk;
"hør Dyrets vaandefulde Suk,
"men tænk: med Dyr e i Pligt du har;
"see kun, din fromme Sognefår,
"han plukker selv og Penge faaer.
"Om Dyret, som i Solen gaaer,
"der steges heelt foruden Spid
"og martres dødt af Insectbid,
"ham rører ei; han plukker væk."
Og du — du følge smukt hans Præk.

7.19.2.1.13.7.

(Indsendt.)

I Dedicationen af Island i det attende Aarhundrede, kalder Hr. Justiceraad Stephensen Island et her endnu ikkun lidet kiendt Land. Det kand neppe være en saa lærd Forfatters Alvor. Det danske Publicum og heele Europa kiænder Island, og kiender det vel af Eggert Olavsens og Biarne Paulsens Reise i Island, udgivet af det Kongelige Videnskabers Selskab. Olav Olavii Reise med Conferenceraad Erichsens mesterlige Indledning. Mohrs Islandske Naturhistorie; Troils Reise i Island, Kerguelen Tremareks Reise &c. Paul Widalins Skrivt kaldet Deo Regi Patriæ, &c. Desuden kiænder Vor Regiering Landet fuldkommen, især hvad Handel og nyttige Anlæg angaaer, ved de i Aarene 1770 og 1783 til 1786 nedsatte Commissioner, hvis Forretninger endnu ikke ere forældede.

Spørgsmaal til Hr. Justiceraad Stephensen.

Hvad er det Selskab, som i Hans Bog kaldes det Islandske Oplysnings-Selskab? er det andet end Subscribentere paa Hans Forlags-Bøger? Subscribentere paa en Bog kunde dog vel neppe kaldes Oplysnings-Selskab.

I Hensigt til Hr. Justiceraadens Udtryk, pag. 254½: At den i Island brugelige Kirke-Psalme-Bog, eller Graduale, er høistforargeligt, saa haabes at han ved ikke at slide et enkelt Udtryk ud af sin rette Sammenhæng vil finde, at det ommældte Sted pag. 255 har sin fuldkomne Rigtighed. Det citerte Sted er taget ud af det Nye Testamente. Apostelen befalede de Christne Menigheder at bede for den Romerske og enhver Øvrighed, om de endog af denne Øvrighed maatte vorde forurettede. Den

rette Oversættelse er følgende. For Øvrigheden bør vi alle bede Gud, maatte vi end af den lide Byrder og Uret, at Gud unde dem Miskundhed for Jesum Christum vor Herre, nu og til ævig Tid. Lige Fordrejelse har fundet Sted p. 419. For Resten er det vist, at ikke Bigotterie, Overtroe eller Religions Mørke har hindret Hr. Justiceraadens Nye Psalme-Bogs Afsats, men dens uhyre Fortale, og dens uhyre Pris 5 Mk. En saadan Bog er at ansee som en Skat eller Paalæg paa Almuen. Derfor er høist moderate Priser sat paa alle de Religions-Bøger, som bruges i Danske og Norske Menigheder. Mon det ikke skulle befindes tienligt i Island?

Forfatteren af Kiøbenhavns Skilderie skylder sig selv at erklære, at Anmeldelsen angaaende Hr. Schandorffs Indsigelser mod de Pihlske oeconomiske Planer i de Norske Intelligencesedler (Side 1329) ikke er af ham. Hverken dens Form eller Indhold stemmer overeens med hans Følelser. Alle de skrivtlige Arbeider, han hidtil har seet fra Prof. Pihls Haand bære Præg af modne Indsigter og rosværdig Gavnelyst. Men som en afsagt Fiende af alt litterairt Inqvisitions- og Beklippelsesvæsen og i den faste Overbevisning, at Litteraturen har Baand nok til at endog Journalisterne paa deres Side skulde søge at forøge deres Vægt, har han optaget denne Anmeldelse ligesom hidtil saa meget andet, der ikke altid var efter hans individuelle Overbevisning.

Trykfeil i Brevet fra Sorøe.

No. 79. S. 1249 i Noten: dog kaldes læs: jeg kalder.

No. 82. S. 1294 i Noten: sin lille Bogsamling læs: sin hele Bogsamling.

S. 1299. L. 17. 18. udslukt læs: udtørret.

S. S. L. 22. denne læs: den.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 86.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 6 Augusti, 1808.

Svar til den i Skilderiets No. 85. indkrøbne Anonym.

Endelig fremkryber her paa Prent min og det Kongelige islandske Landoplysnings-Selskabs velbekjendte flecraarige Anbefaler, men her, som umiskiendelig sees, for om mueligt at nedsætte begges Arbeider og Værd.

Jeg vedstaaer, i mit Skrivt Island med fuld Alvor at have sagt: "at Island her var ikkun lidet kiendt", thi intet kan være mere latterligt, end "at det danske Publicum og hele Europa kiender Island vel", efter Anonymi Yttring, af E. Olaffens, Olavii ꝛc. Bøger; Skrivter, der visselig indeholde adskillige gode Bidrag, Situations-Beskrivelser, Reise-Journaler fra Sted til Sted for 30, 40, 50, 60, ja 100 Aar siden, nogle kun ved enkelte Udkanter, og kun til enkelte Steder; Skrivter, som deels bestaae af allehaande Strøetanker uden Classification eller System, og af Indhold alt for speciale, samt passende til en forlængst forbigangen Tid, Nærings- og Handelsform. Ved Naturens seenere Revolutioner og Tidernes medbragte forandrede Conjuncturer, har Island erholdt en heel forandret statistisk oeconomisk Forfatning, saaledes, at denne er paa faa Aar, med Husholdnings- og Næringsform og den almindelige Tilstand bleven heel ukiendelig mod før, for selv den i Landet boende, hvad da for en Mand, der som Yngling forlod Landet for 39 a 40 Aar siden, kun med de saare faa statistisk-oeconomiske, men nu forældede Kundskaber, som hans Alder da maatte være egne, og da end mere for den, der stedse har været 300 og flere Mile bortfiærnet fra samme og aldrig betraadt dets Grund? Var hiin end en Privat-Handels Medinteressent paa Landet, vilde dette, paa Grund af den liden Tillid saadanne Folks Underretninger ofte forhen ere befundne at fortiene, for Interessens Skyld ikkun giøre hans Dom og Beretning dobbelt mistænkelig. Allerede her øiner man og tydelig, at de ikke ere at fæste Lid til. Forberedelsen til Olavii mavre Reise, saa skion hin end er, giver kun en Samling af endeel offentlige Foranstaltninger til Islands Gavn for 30 og flere Aar siden. Troil bereiste kun Kilden Geyser og Bierget Hekla; Mohr de nordlige og østlige Kyster for Naturhistorien, men nævner ei Oeconomie og Statistik. Af Vidalins Deo, Regi, Patriæ er det meeste nu blevet lidet tienligt, 100 Aar senere for vor Tidsalder, vor forandrede Handel og Næringer. Det pudseerligste af alt er: at man af Kerguelens de Tremarees Søereise, hvorved han blot vilde paa et Søekort af-

lægge nogle faa østlige og vestlige Udpynters rette Beliggenhed, skal kiende Island vel, som alt vidner om at en lapsus memoriæ har forført denne Anonym, til en saa eenfoldig Paastand.

Mere caracteriserende Forfatteren men derhos løjerlig nok, er den Compliment han søger at paatrænge Regieringen, at den kiender Island i 300 Miles Afstand fuldkommen, ved forældede og henlagte Commissions-Beretninger fra 1770, 1783 og 1786, men som skulle være uforældede (?!?), skiøndt det modsatte af deres Indstillinger i mange Poster har siden faaet Lovbestemmelse. Nu veed man altsaa et nemt Middel til at kiende Island fuldkommen; ikkun at laane for faa Dage disse Commissions-Acter til Giennemlæsning, strax veed man deraf alt om dets da ikke existerende Frihandel og nyttige Anlæg, kiender dets nærværende Tarv, Trang og Forfatning, og veed til Punkt og Prikke alt hvad for Landet er at giøre. Regieringen selv, troer jeg, aldeles ikke vil giøre Fordring derpaa, eller tillægge disse Documenter den Vægt, da desuden intet Menneske i Verden kan siges at kiende noget Land fuldkommen, som han aldrig er kommen 300 Mile nær. Med selv den danske Atlas i Haanden, Thaarups og Begtrups &c. Beskrivelser, fortiente jeg, efter 10 Aars Ophold af og til i Danmark, at kaldes arrogant, hvis jeg derfor dristede mig til at paastaae, at jeg kiendte dette fuldkomment. Hr. Anonym: fortryde altsaa ikke paa, om han end skulde have tilbragt sine Børneaar i Island, men i 39 Aar ei seet samme, at jeg ikke videre tør giøre mig nogen Forestilling om hans rette, end sige fuldkomne Kundskab om dette Land, mindre det danske Publicums og hele Europas, om end de anførte Skrivter vare i alles Hænder og læste, hvori meget feiler; og her maa jeg antage, at Anonymen har brugt en Smule Ironie, men ikke fremsat en saadan Urimelighed for Alvor.

Til hans Catechesin burde jeg holde mig undskyldt fra at svare, forinden han legitimerer, at han er Medlem af det Kongel. Islandske Landoplysnings-Selskab, har noget med samme at giøre, og at dette eller jeg bør staae ham til Regnskab for noget, som da bør skee i Island ved Selskabet.

Om fuld Underretning angaaende dette Selskab maa jeg derimod henvise det ærede Publicum til mit Skrivt Island S. 159-164, hvor man mueligen vil finde Hr. Anonymen (i hvis Øine dette Selskab længe har været en Torn, og vil fremdeles længe blive det, ifald jeg beholder Helbred) paa S. 163-64 tegnet efter Livet. Det fornøier mig ellers meget her at erfare, at han i egen Person selv vil have den Godhed at afgive et bekræftende Beviis paa de sammesteds og S. 418-20 giorte Yttringer. Jeg maa endvidere henvise til et af Amtmændene Thorarensen, Stephensen, Stiftsprovst Magnussen og mig udfærdiget Brev i Sept. 1798, indrykket i Minerva 1799, 2 Ov. S. 253; til offentlig Publication derom i Islands Minnisverd Tidindi 2 B. S. 133-36, som viser, at dette Selskab styrer en fra 1 Oct. 1798 af samme oprettet og skienket offentlig litterair Stiftelse, hvori slet intet er privat, men som efter Kongel. Reser. af 14 Junii 1799 altid skal staae allene under Landoplysnings-Selskabet. At det er til dette Øiemed og til almeennyttige Kundskabers Udbredelse i Landet, samt Fordommes Udryddelse, stiftet af Islands første Embedsmænd, med en Indretning som ene kunne sætte Selskabet i Stand til i dette mindre liberale Land, at arbeide sig frem til Maalet, ved at renoncere paa Fordeel af dets Forlags-Skrivter, men erhverve Bidrag til deres Udgave og udbrede deres Læsning, ved, fremfor andre Selskaber, at honorere Medlemmerne med et dem frit tilbragt Valuta i Bøger for det udlagte Indskud, kan ligesaa lidet forandre dets Navn som Gavnlighed, naar Hensigten dermed bedre opnaaedes, skiøndt med Tab af al Fordeel, og naar Selskabet saaledes fik sat de bedste

og almeennyttigste Skrivter i Landets Sprog og alle-haande Underviisningsgrene i Omlob, hvorom jeg la-der mig noie med at henvise til Hr. Prof. Engels-tofts Dom i lærde Efterr. d. A. No. 27. S. 428; thi formedelst Indskuddenes lettede Betalingsmaade for Medlemmerne, er det ikke mindre et litterair Selskab, naar det har virket det samme, ja, forholdsmæssig mere, end nogle andre litteraire Selskaber, hvor Ind-trædelsen er Medlemmerne mindre fordeelagtig. Dets Regnskaber sees i Minnisverd Tid. 2 B. VII Bilag offentliggiorte; dets Historie og Arbeider for en Deel i Collegial-Tidenden for 1800 No. 27, og at Hs. Kgl. Maj. den 27 Junii s. A. allernaadigst behagede at er-kiende dets virkede megen Nytte, og paa Grund deraf at tage det i sin Kongel. Beskyttelse, samt give det adskillige Benaadninger. Dets Oeconomie og Regn-skaber føres alt for nogen Tid siden og fremdeles af dets Factor som Casserer, revideres af dets to første Stiftere; dets litteraire og Overdirection har jeg be-sørget som Directeur, med de nærmeste Stiftere og Medlemmer, som og er Brug i andre Selskaber, men at de Fraværende ikke kunne i deres Fraværelse deri deeltage, men kun i Forsamlinger.

Mueligen mod sin Hensigt og Onske gior den anonyme Velynder mig en dobbelt men uforskyldt Ære med Sporsmaalet: "om Selskabet ikke ere Subscri-bentere paa mine Forlagsboger?" Altsaa forudsæt-ter han, at jeg er Forlægger af alt hvad i Selskabets Navn udgives, med andre Ord: at jeg ene sik tilveie-bragt og udgivet alle dets Skrivter. Var dette saa-ledes, vilde det kun vise, at jeg, som enkelt Mand, havde dog kunnet virke meget til Culturens Fremme; men saa megen Ære har jeg ikke forskyldt eller ventet mig af denne Velynder. Til hans Beroeligelse for denne store Feiltagelse vil jeg derfor herved offentlig og tilforladeligen underrette ham og hele Publicum om, at hverken jeg eller nogen anden end Selskabet selv har fra 1798, da det blev først offentlig Stiftelse, til

Datum, forlagt eet eneste Blad, end sige mere af alle Selskabets udgivne Skrivter, og alle mine Forlagsbø-ger i Island, og som i ingen Henseende staae i mind-ste Forbindelse med Selskabets Medlemmers Indskuds Beregning eller Selskabet selv, undtagen for saavidt dette har for den hoieste til Indtægt førte Betaling, tilladt mig, som enhver anden i Landet, at faae dem trykte i dets Trykkerie ---- bestaae Summa Summa-rum i: en Piece paa 10 a 11 Ark, udkommen først i 1798, under Titel Gaman og Alvara, og 1806 i en Mindetale og Sørgevers over min afdøde 16aarige Datter, frit uddeelt til Venner. I de første 4 Aar, fra 1794-98, var Bogtrykkeriets daværende Kiober og Eier, Biørn Gottskalksen, vel Forlægger, og Selskabets Stiftere, Stiftamtmand og 2 Amtmænd, 1 Biskop, 1 Stiftprovst og jeg lige prioriterede i Trykkeriet for Gottskalksen forskudte Summer til dets Kiob og Drivt; men disse bleve afbetalte 1798, Trykkeriet fra Gott-skalksen ved en formelig Contract af 1 Septbr. s. A. udløst af Selskabet, for faa Dage derefter i samme Maaned, ved den forhen allegerede i Minerva offent-liggiorte Skrivelse til Stiftamtmanden fra Stifterne, at skienkes tilligemed 1000 Rdlr. i Penge og Trykke-materialier til en offentlig litterair Stiftelse for Lan-det; denne blev ved en formelig judicial Forretning afhændet, og Trykkeriet derefter alene drevet for dens offentlige Regning, under Landoplysnings-Selskabets af Kongen ved Rescr. af 14 Junii 1799 authoriserede Bestyrelse. Naar Avindsyge altsaa vil skumle over almeennyttige Indretninger og patriotiske Handlinger, burde den dog for egen Æres Skyld, vogte sig for at støde saa hæsseligen an mod Sandhed, som i det mind-ste Ignorance eller atter en lapsus memoriæ her synes at ville forlede vor Anonym til, og til at indlade sig i ham aldeles uvedkommende Ting til Selskabets Fornærmelse.

Hoistforargerlige Udtryk har jeg (i Skrivtet Island S. 254) paastaaet, at det over 200 Aar gamle

Graduale eller Kirke-Psalmebog indeholdt, og derpaa, blandt meget andet, anført som Bevis, at deri staaer: "vi bør vel bede for Øvrigheden, endskiøndt vi maa taale Byrder og Uretfærdigheder af samme." Dette er ikke revet ud af nogen Sammenhæng, men verbotenus oversat efter Grundsproget, hvor Verset begynder en ny Mening saaledes. "fyrir yfirvaldi egum, allir ad bidia Gud, af Þvi Þó Þola megum, Þyngsl og rángindi med." Jeg appellerer til alle redelige Islændere og alle dem, som kiende noget til det islandske Sprog, om Versionen ikke er ordret rigtig, og om ikke Anonymens leverede er derimod aldeles falsk, den neml. "maatte vi end af den lide Byrder og Uret;" thi megum i det islandske er en reen indicativus præsens af verbo: eg má (jeg maa) og prima pers. plur. num. er megum vi maa; men i Conjunctivo og især futuro Conjunct. som her skulde svare til maatte, burde det hedde: mættum, eller som Hielpeverbum: yrdum bruges; men — at man i 39 Aar kan glemme at conjungere, skrive, ja ret forstaae til Gavns sit Sprog, viser os den nyeste Udgave af det Nye Testamente paa Islandsk, hvor ikke sielden tages qvid pro qvo, hvis Aarsag her og dristigen substitueres futur. Conjunct. for indic. præsens, for at udbringe en falsk og forskiellig Mening fra Originalen. Da Anonymen derhos melder: at ovenanførte Vers "har sin fuldkomne Rigtighed, og er taget ud af det "Nye Testamente, samt at Apostelen (?) befalede, at "bede for de Romerske og enhver Øvrighed, om man "end af denne Øvrighed maatte vorde for-"urettet," saa ombedes han at ville citere dette Sted, hvilket jeg, som Laicus, ikke har kunnet finde i Testamentet, da det til videre benægtes at existere, undtagen maaskee som Rand-Glose hos Udgiveren af det nyeste forbedrede islandske Nye Testamente, hvilket ved saadanne og flere Tillæg til Originalen kunde dog blive beriget om ikke berigtiget. At bede for en ugudelig eller uretfærdig Øvrighed, som i det Nye

Testamente ikke engang forudsættes, men stedse at være god, har den unavngivne Apostel maaskee glemt at paalægge os som Pligt. At S. 419 i mit Skrivt slet ingen Fordreielse har fundet Sted, beviser jeg ved her at anføre Originalen, hvor en ny Periode og Vers begynder i den gamle Psalmebog saaledes: Brot veit eg mín mörg, móti Þer, o' Jesu! hundtik Þvi er örg, i augsyn Þinni, Jesu! ɔ: "Jeg kiender "mine mange Forseelser, imod dig, Jesus! Derfor er "jeg i dine Øine, Jesus! en lumpen Tævehund." Begge Exempler ansaae jeg høist forargeligt at hele Menigheder skulde udtone; Anonymen derimod finder dette meget passende, altsaa haaber jeg at det oplyste Publicum undskylder mig fra videre herom at indlade mig med en Person, som viser en saa elegant Smag og Cultur, da jeg undseer mig ved at fortsætte Striden med ham om deslige Materier.

Ligesaa uefterrettelig som alt det øvrige er hans skumlende Angivelse, at Psalmebogens lange Fortale og Pris, men ei andet, har hindret dens Afsats, og at han tillægger mig denne Bog. Vel blev jeg i Selskabets General-Forsamling paa Altinget, tilligemed Hr. Biskop Vidalin eenstemmig valgt til at ordne den nye Psalmebog, giøre med ham Udvalg af gamle og nye Psalmer til samme, lade de meest udmærkede danske og andre oversætte, og indbød derfor Landets begavede Digtere til originale og oversatte Bidrag, som bleve, efter flere igientagne Revisioner af 2 Biskopper og mig, som dertil authoriserede ved Kongel. Reser. af 22 Julii 1796, afbenyttede, men skiøndt jeg ved fælles Arbeide med Hr. Biskoppen, og den udødelige Biskop Dr. Finsen, tog Deel i samme, og tillige medunderskrev Fortalen, er Psalmebogen dog paa ingen Maade min; thi, paa de 2 Exemplarer nær, jeg som Correcteur og Directeur fik frit, har jeg aldrig ejet eet Blad af Bogen, undtagen hvad jeg for fuld Betaling har kiøbt. For vort Arbeide og for Fortalen, der ikke kunne giøres ret kort, naar den efter

200 Aar skulde forberede Folket til Modtagelse af en ny, staae hverken Hr. Biskoppen eller jeg vor Anonym til Regning, eller for disse vore publiqve Handlinger. Hvis han lyster, behage han at anmærke det urigtige eller upassende i Fortalen, og vente Svar. Ligesaa lidet har Prisen afholdt nogen, deels da Bogen mindst blev kiøbt i de best staaende Egne og af de Rige, deels da hiin endog var 4 ß. ringere end det gamle Graduales; thi --- ikke 5 Mark, men 4 Mk. indbunden, var og er dens Pris, som sees paatrykt; den gamle Salmebog har derimod kostet i 50 a 60 Aar 68 ß. ---- De 16 ß., som Skumleren usandfærdigen har tillagt, ere vel endnu en Følge af hans idelige Lapsus memoriæ, for at bedømme det mildest, ligesom og, at denne Priis saa meget mindre var en Skat eller Paalæg, som den var 4 ß. under den gamle. Endog den store Udgave med Mittel Skrift, for enkelte, mere formuende Lysthavende, løb indbunden ikkun til 4 Mk. 12 ß. ---- Men, for de 8 ß. mere, som selv denne Udgave oversteeg den gamle, erfarer man nu, at denne Oplysningens sieldne Ven, dog, som ikke mindre god Oeconom, ikke vil bortbytte fornævnte og mange flere af den gamle Salmebogs udtegnede Skiønheder, for den nye i en mere liberal Aand og værdig Smag.

Prisen angaaende anmærker jeg alene: at uagtet Selskabet har maattet fra Kiøbenhavn forskrive Papir og Farve, betale Ballen her med 14 a 16 Rdlr., Commissions-proC., Transport her og i Landet, og Emballage, Assurance, Fragt 3 Rdlr., og undertiden 4 Rdlr. pr. Balle, derpaa Bøgernes dyre Transport paa Hesterygge om Landet 40, 60 til 100 Mile, med vandtæt Emballage og store Omkostninger, endelig og give 10 proC. for Udsalget til dets Commissionairer, har det, alt dette uagtet, hidtil dog solgt sine Skrivter, som dets paatrykte Priser vise, indbundne for $2\frac{1}{2}$ og mindre end 3 ß. Arket, i en Tid, da Boghandlere her, uden hine Omkostninger, ikke kunne sælge et Ark i raa Materie under 4 ß. Naar næsten 3,000,000 Mennesker her i Rigerne kiøbe Salmebøger, og Landsvane her medfører, at de fleste medbringe eller dog eie deres Salmebog, men i Island kun Forsangerne, da Menighederne der gierne tie; naar altsaa af 46,000 Mennesker i Island Salmebog kun bruges blandt Forsangerne, af $\frac{1}{3}$, og overlades dem til ovenmeldte Priis, da kan Skumleren nok med Ære forestaae der en nedsat Priis. Dog ---- holdt! Hr. Velynder! De kunde herved letteligen skade Dem selv i Utide, thi, see! som Selskabets Stifter og Directeur, tilbyder jeg herved, i Selskabets Navn, Dem og hvem der vil, Boghandler, Kiøbmand, kort, enhver Vederhæftig og duelig Mand, Forlag fremdeles af alle Selskabets Bøger, paa de med mig aftalende høistbillige Vilkaar, hvoraf det ene bliver: at Bøgerne trykkes alene i dettes Stiftelses Trykkerie, for ikke at udgaae saa fulde af hæslige Feil, som her i Kiøbenhavn nyeligen de af en ukyndig og skiødesløs Correcteur besørgede islandske Aftryk af Fausts Sundheds-Catechismus; af Jafnvægi Budryginda og af det nys udkomne Islandske Nye Testamente, som vilde kun indbringe Selskabet ligesaa liden Ære som Fortieneste; og dernæst, at Bøgerne stedse i Tide besørges omdeelte i Landet til fald Fornødenhed. See dog her en ny og skiøn Udsigt til Rigdom og Ære, som jeg lider paa at De ikke forsmaae!

Og nu til Afskeed bevidner jeg Dem, min og Selskabets mangeaarige Anbefaler, Hr. Anonym! vor oprigtige Tak for Deres saa venskabelige Denunciationer. Da de nu endelig yttres paa Prent og ere, som jeg tør haabe, tilstrækkeligen oplyste, vil Publicum og hver en god Mand let kunne skiønne, af hvad Aand den eller de Avindsyge herefter tale, som paa en lignende Maade fremdeles kunne søge skiult at skumle over patriotiske Anlæg og gnave paa Fortienester. Disse ville kun ved Bagvaskerens Tunge sættes i et klarere Lys, alle gode advares, ikke at lytte til dens uværdige Skumlen, men Uskyld og Retskaffenhed i denne finde den vægtigste Anbefaling.

M. Stephensen.

Bekjendtgjørelse.

Fra Capitain-Lieutenant Schønheyder, der commanderer en Division af Roeflotillen, har det Kongelige Admiralitets- og Commissariats-Collegium modtaget følgende Rapport, dateret Nakskov den 3die d. M.: "Den 2den om Formiddagen lettede en hos Orlogskibene ved Knudshoved liggende Brig og gik Syd efter med Bramseils Kuling; mod Aftenen løiede Kulingen af, da den ankrede mellem Omøe og Langeland. Samme Dags Eftermiddag lettede det ene af Orlogskibene, løb ned til Aggersøe, hvor det ankrede Kl. 5½. — Da det mod Aftenen vedblev at være løit, besluttede Capitain-Lieutenant Suenson, Lieutenant Wulff og jeg at angribe Briggen med vore Divisioner. Ved at passere i Sigte af Orlogskibet Edgar paa 74 Canoner, signalerede dette vores Nærmelse til Briggen, hvilket dog ikke af denne, som siden erfaredes, blev forstaaet. Kl. 10 vare vi Briggen paa Skud nær og begyndte Attaquen; den overgav sig Kl. 10¾. Den blev opbragt til Nakskov Fjord, hvilken vi ved Buxering hele Natten imod Vinden naaede Kl. 11 Formiddag. Ved Opbuxeringen gjorde Orlogskibet og dets Fartøier endeel Signaler med Raquetter og Blinkfyr, men nærmede sig ikke til Angreb. — Briggens Navn er the Tigress; den commanderedes af Capitain Greensword, er armeret med 10 Stkr. 18pundige Caronader og 2de 68pundige Morterer, og havde en Besætning af 45 Mand. Af denne Bemanding undveeg en Midshipman og 8 Mand, der vare forud med Chalouperne at buxere, da Briggen overgav sig; Mørket hindrede os fra at bemærke og forekomme det. — Paa ingen af Canon-Chalouperne ere Døde eller Saarede. Briggen har 2 Døde og 6 Saarede, iblandt de sidste er en, der neppe lever. — Briggens Skrog har lidt betydeligt. Stormasten har faaet en Kugle, der for Fremtiden gjør den uduelig; Fokkeraaen er overskudt. — Briggen var bestemt til Admiral Saumarez med Depescher, der efter Chefens givne Æresord ikke mere ved Overgivelsen vare i Briggen, men vare kastede over Bord. Den har endeel Tougværk og andet Varegods inde for Skibene i Østersøen. At uagtet det fuldkomne Mørke, Angrebet skete med Orden og Ilden blev saa vel rettet, bør jeg til Officerernes Ære ikke undlade at bemærke. Mandskabets usvækkede Anstrængelse ved 16 Timers uafbrudte Roening fortjener høilig at anbefales.

Underdanigst Schønheyder."

Efter indkommen Rapport fra Premier-Lieutenant v. Glud ved Løkken, har Fienden, efterat et af de sidstommeldte Kornskibe var afseilet til Norge, Natten til den 29de f. M. atter angrebet de der endnu liggende 3 Proviantskibe. En Fregat og en Svensk Caper beskjød Batterierne fra Midnat af uafladelig i 2 Timer, men uden at gjøre videre Skade, end at en Jæger blev blesseret paa en Finger. En anden Jæger fik en Kugle gjennem Hatten. Under Canonaden udsatte Fienden 3 Barcasser, som hver entrede et af Skibene, men ved Batteriernes og Jægernes Ild bleve de hurtigen tilbagedrevne, saa at de efterlod en Matros, 5 Sabler og 3 Øxer. — Kornskibene bleve meget beskadigede og fik alle Grundskud saavel af vort eget Skyts som maaskee ogsaa af Fiendens. — Den fangne Matros, som foregiver at være en Amerikaner, har udsagt: at den fiendtlige Fregat-Capitain har foresat sig, da han ikke kan borttage Skibene, at ødelægge dem og afbrænde Byen; samt at Fiendens Styrke der i Farvandet var 6 bevæbnede Skibe. — Det formodes, at Fienden har lidt betydeligt, og mistet en Barcasse. — Lieutenanten melder i øvrigt, at hele Commandoen har holdt sig brav, og at Sø-Artillerie-Lieutenanterne Fisker og Christensen, som vare i Løkken paa deres Reise til Norge, have taget berømmelig Deel baade i denne og den foregaaende Affaire.

Fremdeles har Oberst von Kardorff indberettet følgende: En fiendtlig Chalouppe, som den 2den dennes nærmede sig Resnæs, for at forsøge paa at lande, og skjød nogle Skud gjennem Skambeks Mølle, blev tilbagedrevet af vore Tropper, og begav sig tilbage til Krigsskibet, som laae med en Transportflaade omtrent en Miil fra Asnæs Pynt. — Den 1ste d. M. havde 4 Danske Capere vovet sig imellem den fiendtlige Coffardieflaade, men maatte, for at undgaae de udsatte fiendtlige Barcasser, søge Beskyttelse under Asnæs Land, hvorfra de Natten derpaa, da Fienden atter søgte at bemægtige sig dem, seilede ind under Lerkenborgs Batterie ved Callundborg, hvorhen de af Fienden paa en vis Afstand bleve forfulgte. Efter dette mislykkede Forsøg skjød Fienden nogle og tyve Kugler i Land paa Asnæs, samt nogle Drueskud, som dog ikke gjorde mindste Skade, endskjøndt Kuglerne faldt imellem Soldaterne.

Hovedqvarteer Kjøbenhavn, d. 6te August 1808.

F. Bülow,

Gen. Adj. og Chef for Gen. Adj. Staben.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Efter allerhøieste Befaling af 30 Julii d. A. er fastsat: at den militaire Gouverneur paa Bornholm, saalænge Krigsurolighederne vedvare, skal være bemyndiget til, som første og høieste Embedsmand paa Landet, tillige at foreskrive og befale interimistiske Foranstaltninger i alle civile Anliggender af det Slags, som staae i nogen Forbindelse med Forsvarsvæsenet, og skulle samtlige civile Embedsmænd paa Bornholm, uden Undtagelse være forpligtede at efterkomme og opfylde de Requisitioner og Befalinger, han maatte udfærdige i ovennævnte og flere civile Anliggender, dog at Retspleien og alt hvad der angaaer de blot judicielle Forretninger derfra aldeles undtages.

Skrivelse fra det Holsteenske, af 2 Augusti 1808. Man har allerede her i Landet begyndt med Rughøsten for omtrent 8 Dage siden, og altsaa henved tre Uger tidligere end i andre Aaringer. I det Hele vil Høsten udfalde fortreffeligt baade i Marskdistricterne og i Landets øvrige Egne. Ikkun Rapsæden, som man allerede har begyndt at tærske, haves i Aar ikke i saa stor Overflødighed som ellers, og det samme er Tilfældet med Erter og Bønner. Med Undtagelse af Æbler, hvoraf der paa de fleste Steder kun haves faa, findes de øvrige Træfrugter, som Pærer, Blommer, Kirsebær, Nødder ꝛc. i Mængde. Priserne paa Korn og Fedevare ere meget lave, og blive det formodentlig endnu mere; det modsatte er derimod Tilfældet med Colonialvare, som daglig stige.

Prindsen af Ponte-Corvo befinder sig i dette Øieblik i Travemünde, hvor H. D. nogen Tid agter at bruge Søebadet.

Frue Schow, Enke efter afg. Factor Schow, har kjøbt det paa Ordrupsveien beliggende Lyststed Ryegaard for 30,000 Rdlr. Stedet tilhørte Hr. Baron v. Eggers, Deputeret i det Kongl. Slesvig-Holsteenske Cancellie, som i disse Dage er kommet tilbage hertil fra sine Godser i Holsteen.

Aalborg d. 2 August. Den 27 Julii blev hertil indbragt som Krigsfanger 4 Svenske Fiskere, som skal være tagne tæt uden for Fladstrand. — Den 29 Julii blev ligeledes her indbragt den for sin nedrige Adfærd mod de stakkels Beboere paa Nexeløen bekjendte Svenske Caper-Capitain Oluf Norrin, tilligemed 2 Styrmænd og 17 Matroser, som uden for Fladstrand ere tagne af den Kjøbenhavnske Caper-Capitain Duus. Samme Dag blev ligeledes indbragt 1 Engelsk Matros, som efter Attaqven ved Løkken, er funden paa et af de der liggende Kornskibe.

Postefterretninger.

Embargoen har havt slemme Virkninger i America. Dyrheden i Mobilo og Pensicola er saa stor, at Kornet gjelder 4 Dollars hver Bushel, Skinke 50 Cents Pd., en Høne 3 Dollars, at Tallet af Bankerotter i Ny-York var siden Embargoen til 10 April 91, og beløb sig til 6 Mill. 51,500 Dollars. — Den Svenske Flaade under Contreadmiral Cederstrøm, der afseilede d. 12te f. M. fra Carlscrone er ankommen til Hangø og krydser der i Egnen. — Admiral Hood krydser med en Engelsk Division, for at bespeide de sydlige Russiske og andre Østersøeske Havne. — I Lord Cantslerens Tale i Parlamentet d. 4 Julii hedder det blandt andet: at Kongen af Engelland vil fremdeles understøtte den Svenske Konge i den heftige Kamp, hvori han er indviklet. — Den Engelske Viceadmiral Pellew har i Point Punka, paa den østlige Ende af Java, ladet brænde tre Hollandske Orlogsskibe (2 paa 70 og 1 paa 60 Canoner), hvilket sidste Hollænderne imidlertid selv allerede havde forvandlet til et Vrag. Samme Admiral har efter Breve af 16 April indtaget Tranquebar. — Expeditionen under A. Wellesley var den 25 Junii endnu ikke afseilet fra Cork. — I Catham rustes endnu flere Transportskibe. — Det hedder, at Algier har erklæret America Krig. — Eierne af den frimodige Engelske Tidende independent Whig ere for nogle alt for fri Udtryk blevne dømte til 3 Aars Fængsel og have maattet stille 500 Pd. St. Borgen for deres gode Opførsel i Fremtiden. — Den til Østersøen bestemte Convoy — hedder det fra London — er ved Nore bleven tilbageholdt, for først at faae Canonbaade til Convoy, da de Danske Canonbaade ere blevne os saa skadelige. — Det hedder, at Engelland har sluttet en Handels-Tractat med Sverrig. — Admiral Gardner krydser nu for Texel og Gambier for Brest. — I Vestindien har en Engelsk Fregat paa 36 Canoner sat til. — I Plymouth er ankommen en China-Flaade, der medbragte en tagen Dansk Ostindiefarer, som i Engelske Blade kaldes Arregament. — Den Expedition, der skulde afgaae fra Cork, bestaaer af 7840 Mand. — Efter et i Bayonne udstædt Keiserligt Decret skulle alle de siden d. 1 Nov. f. A. indløbne Americanske Skibes Ladninger erklæres for gode Priser, og de førend den Tid ankomne og sequestrerede Ladninger sælges offentligen og Beløbet deponeres i den synkende Fonds Casse indtil de fornødne Beviser angaaende Eiendommen ere tilveiebragte. — Det er bleven tilladt, at de Engelske Vare, som af Franske Toldbetjente sendes fra Hamborg til Frankrige, maa passere frit igjennem Vestphalen.

Russiske i Finland opsnappede Depecher (fortsat, see forrige No.).

No. 4.

Min Herre!

Jeg har rigtig modtaget de Depecher, som De har sendt mig saavel ved Posten som med Feldtjægeren Rattinsky, og senest med Kherre Grev v. Pahlen. Jeg lader, m. H., Deres store Virksomhed, Deres Nidkjerhed for Tjenesten vederfares al Ret, og med sand Fornøielse har jeg bestræbt mig for at gjøre Dem gjeldende hos Keiseren. Vedlagte Rescript og den hellige Wlademirs Ordens-Tegn, som Hs. Maj. har behaget at forunde Dem, ville overbevise Dem om, hvor meget Keiseren er fornøiet med den Maade, De tjener ham paa. Af oprigtig Hengivenhed for Dem tilkjendegiver jeg Dem i Fortrolighed, at saa glimrende ogsaa det Tegn paa Velvillie er, Keiseren nu beærer Dem med, er Hans Gavmildhed dog endnu ikke indskrænket hertil. Hs. Majestæts Hensigt er det, ogsaa at sørge for Deres Lykke, og jeg har Grund til at troe, at De strax efter Deres Tilbagekomst vil faae Indtægterne af et Landgods (Arrende). — Keiseren har været meget fornøiet med den sendte Fortegnelse over den Svenske Flaade, og venter med desstørre Længsel den lovede Oplysning om Landmagten og det indre Land. [1] I nærværende Dieblik ere bestemte Efterretninger af den Natur os nødvendigere end nogensinde før, og De vil, min Herre, vel selv indsee, hvilke vigtige Tjenester De beviser Hs. Keis. Maj. ved sammes muligst nøiagtige Meddelelse. Skulde det mangle Dem paa sikkre Leiligheder, at tilstille os dem, saa behold dem, for i Tiden, naar De forlader Sverrig, selv at medbringe dem. — Efter alle Omstændigheder synes det vanskeligt, at undgaae et fuldkommet Brud med denne Magt. Saalænge dette ikke finder Sted, bliver De paa Deres Post, og i alle Henseender ved at handle som hidtil. Hvad der angaaer den fornødne Forsigtighed med Deres Chiffrer og Gesandtskabsarchivet, troer jeg at kunne forlade mig paa Deres Klogskab. Men det vil være godt, at De, uden at affectere tilsyneladende Forberedelse, stedse holder Dem beredt til Afreise, saasnart Omstændighederne skulde gjøre den fornøden. — Baron v. Stedingk overleverer jeg den Declaration, jeg sender Dem først nogle Dage efter Courerens Afreise herfra, og da jeg i mine forevisende Depecher paalægger Dem at meddele det Svenske Ministerium denne Declaration, saa finder jeg det fornødent at underrette Dem, m. H., ikke at gjøre dette, førend Coureren til Hr. Lisakawitsch med den under Deres Adresse her vedlagte Pakke er affærdiget, og jeg troer, at det endog vil være tjenligt, at vente indtil denne Coureer er kommen over Grændserne af Sverrig. [2] Da kunde De overlevere Baron v. Ehrenheim Declarationen, og hos denne Minister paastaae et bestemt Svar fra Kongens Side, for at oversende os det med den Coureer, der er sendt til Dem, og om hvis Tilbagekomst jeg beder Dem snarest at befordre. Den henrundne Tids Erfaring er mig Borgen for, at De ved denne vigtige Commission ikke vil spare nogen Møie, for at svare til den Tillid, som Hs. Keis. Maj. med saa megen Ret sætter til Dem. — Jeg har den Ære rc.

St. Petersborg, Febr. 1808.

(Undertegnet Romanzoff
og addresseret til Alopæus.)

1) Uden Tvivl havde man den Plan, at revolutionere Sverrig ligesom man har gjort i Finland. Kan en Souverain glemme sig selv saa meget? At indlade sig i Bestikkelsens og Forræderiets foragtelige Veie; at opoffre den Agtelse, som den retmæssige Souverain allevegne skylder de hellige Baand mellem Undersaattere og Regjeringer. Saadanne Exempler giver man i et Rige, som bestaaer af to forskjellige hinanden hadende Nationer!

2) At troe d. 17 Febr. i St. Petersborg, da Fiendtlighederne skulde begynde paa Grændserne d. 21de, at den Coureer, der gik til Stockholm, endnu beholder Tid tilovers, er taabeligt. Men man maa undskylde Grev v. Romanzoff. Man seer her tydelig, at han var saa fordybet i sit Cabinet, at det, der under andres Styrelse foregik i Krigsdepartementet, var ham aldeles ubekjendt.

(Fortsættes.)

Af dette Blad udkomme ugentlig to Numere; det tilbringes Subskribenterne og betales quartaliter med 6 Mk. Subskriptionen modtages hos Bogtrykker Höeckes Enke, boende i store Helliggeiststrædet No. 144.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 87.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 9 Augusti, 1808.

Et Brev fra Sorøe
til Hr. Etatsraad og Professor G. H. Olsen.
(Fortsættelse.)

Ved sin Beliggenhed og Stedets ældre Skiebne er Pedersborg Kirke, en lille Fierdingmiil norden for Sorøe, ligesaa mærkværdig, som Biernede ved sin Bygning. Ved Sammenløbet af Sorøe- og Tule-Sø hæver sig en meget høi og steil, derhos temmelig stor Banke. Her laae i det 12te Aarhundrede et meget fast Slot, og Stedet kaldte man slet hen Borg. Det laae uden for Sorøe Klosters, og hørte derfor ikke til Asser Rygs Forenegods; men eiedes i hine Dage af Peder Thorstensen, en drabelig Helt og snild Raadgiver hos Kongerne Svend Grathe og Waldemar I. Ham giver Vedel det Vidnesbyrd: at det er vel at mærke, at han har været baade viis udi Raad og dristig udi Haand, naar Behov giordes. 1148 var han med at underskrive et Gavebrev af Kong Svend til Ringsted Kirke. 1151, da Kong Knud havde begivet sig til det Slesvigske Frisland, hvor Svend angreb ham, befalede Peder Thorstensen under Kongen, og vare hans snilde Raad og Anlæg en af Hovedaarsagerne til det for Svend saa heldige Udfald, som denne Krig fik. Mere end een Gang gav han Kongen vise Raad, som denne havde giort vel i at følge. Saaledes da Svend engang spurgte ham, hvorledes han skulde komme til at herske i Ro og Tryghed, raadede Peder ham: at han enten skulde søge at vinde Adelen og Bondestanden, for at blive desstærkere imod sine Medbeilere, eller og forlige sig med sine Slægtninge og overlade dem en lige Deel af Riget. Men Kongen slog dette gode Raad i Veir og Vind, saasom han var opblæst af Hastmodighed. Han svor og sagde, at han skulde være Peder imod, saalænge han havde et Skiold i sin Gaard; hvortil denne svarede: "Herre, jeg har altid været rede med mit Skiold til din Tieneste; men snart, frygter jeg for, vil du selv have alle dine Skiolde behov." *) — Ikke desmindre spurgte Svend ham atter til Raads noget efter

*) Vedels Saxo. S. 338. Suhms Danm. Hist. VI. 183. 84.

den Tid (1154) og Peder raadede da: at Kongen skulde drage over til Skaane, hvor han havde flere Venner og større Medhold end i Siælland, og dermed forekomme sine Fiender, inden de fik Skaaningerne oprørte imod ham. Ogsaa dette Raad forsmaaede Kong Svend, og svarede Peder, at han havde godt ved at give saadanne Raad, siden han havde Waldemars Slegfredbørn *) i Forvaring at optugte, og derfor altid kunde være sikker paa sin Gaard og Eiendom, om Svends Fiender fik Magt i Siælland. Mærkelig og for Peder hæderlig er den Tillid, Waldemar viiste en Mand, som var i hans Fiendes Tieneste. — Efter Svends Død finde vi Peder Thorstensen iblandt Waldemars Mænd. Han var med paa Waldemars 15de vendiske Tog, til hvilket han selv udrustede et Skib. Da den danske Flaade paa dette Tog var bleven indesluttet i Oderen af Venderne, der allerede troede at være Mestere af den, var Peder Thorstensen en af dem som fulgte Absalon, da denne Helt med 7 Skibe dristigen seilede igiennem et ukjendt Dyb, angreb og splittede den talrige, langt overlegne vendiske Flaade. 1172 var han med at dække det vigtige Fiskeri ved Rygen mod Venderne; men siden forsvinder han af Historien. Man finder, at han har giort et Mageskifte med Sorøe Kloster, som blev stadfæstet ved Pave Lucii III. Privilegier til Sorøe af 1181. Landsbyen Othinstorp, siden kaldet Ønstorp (?) skaffede nemlig Absalon Sorøe Kloster deels ved andre Mageskifter, deels ved at Klosteret overlod Peder Thorstensen Møllen i Heglinge, *) nær ved Borg. — Forresten har man om denne Pedersborgs Stifter et gammelt Sagn, som blandt andre Hofmann fortæller i hans Fundationer 7 T. S. 553. Efter dette skal Kongen (det maatte da have været Waldemar I.), da Hr. Peder havde Bryllup, **) være bleven forelsket i Bruden og have villet agere Brudgom den første Nat; hvorover Hr. Peder holdt det for klogest, i Tide at retirere sig med Bruden tilsengs. Da nu Kongen, som havde drukket noget over Tørsten, savnede Bruden, brød han med Vold ind i Sovekammeret; men som han alt fandt hende i Sengen hos hendes Herre, skal Kongen have myrdet ham ved hendes Side. Suhm holder denne Tradition for puur Fabel; imidlertid har den dog vel, som alle slige gamle Frasagn, haft et Slags Grund.

Hvad vi med større Vished vide er, at Peder Thorstensen var gift med den berømte Cæcilia, Skialm Hvides Datter og Absalons Faster. Om hende hedder det: at hun stedse havde baaret en Moders eller Fostermoders Kiærlighed til Brødrene i Sorøe. (Quæ maternum atque nutricium affectum semper habuit ad fratres de Sora.) Hun skiænkede omtr. 1170 tvende Bol i Førsløv til Sorøe Kloster; gierne — saa skriver den, der af gamle Brevskaber samlede Sorøes Gavebog — gierne havde hun givet meer, naar ikke hendes Mand

*) Maaskee den unge Hertug Christopher, som Waldemar havde avlet med Tovelille.

*) Herom skriver Morten Petersen S. 6. "De vaar samme Ø (Soro ell r Søero) Asser Rogs Arffue de Affuels Gaard, dog der end vaar paa samme Ø en Gaard hed Heglinge, som den Mose ved Petersburgh haffuer sit Naffn af."

**) Man maatte da forudsætte, at han giftede sig anden Gang, efter Cæcilias Død.

havde haft et haardt Hjerte. Dette vil vel, efter Suhms Mening, ikke sige andet, end at Manden var klogere end Konen, at han ikke vilde give alt hvad han eiede til et Kloster, eller kiøbe sig riig i Himlen og fattig paa Jorden. Hendes Datter Inger, som ogsaa eiede sin Faders Borg, var to Gange gift; blandt flere Sønner havde hun Carl, som blev Hertug i Sverrige, Peder (død 1207) og Skialm (d. 1215), som begge vare Bisper i Aarhuus. Efter hendes Død seer man, at Pedersborg tilfaldt hendes Søn Johannes, Kammermester (Camerarius) *) hos Waldemar I. Denne Herre maa ikke have været tilsinds imod Sorøe Kloster, som hans øvrige Slægt; thi i hans Tid maatte Sorøe taale mange Forurettelser, som reiste sig fra Pedersborg. For at giøre Ende paa denne idelige Tribulats som Sorøe-Brødre leed af hiin Borg**) og dens Besiddere, bragte Peder Sunesen, en Søn af forhen omtalte Suno Ebbesen, som fulgte Absalon i det Roeskildske Bispesæde, et Mageskifte i Stand, efter hvilket Johannes afstod til Sorøe og skiødede Pedersborg med de omliggende Landsbyer Hagethorp og Boueruth (Haverup og Borsød) samt Gaarden Møthorp (Mørup) med en tilliggende Skov, og nogle Boel i Grefte, Kinnertofte, Landbothorp og fl. Steder, imod at faae andre Landsbyer og Eiendomme til Vederlag og imod 6 Mark Guld, mindre end 3 Øre, som Biskop Peder lagde til af sit eget. Dette skete 1205.

*) See Script. Rer. D. IV. p. 474. not. 5.

**) "A fortalitio de Borgh, quod nunc est curia seu villa quæ Petersborgh dicitur." Liber don. M. Sor.

I den sørgelige Periode efter Christopher II. Død, da de Holsteenske Herrer spillede Mester i Siælland, som i hele Riget, og Danmark stod paa Randen af sin Undergang, havde de ogsaa besat den stærke Pedersborg, ligesom enhver anden fast Plads paa Øen. Hvitfeld mælder, at han ikke veed, hvorledes den var kommen fra Sorøe Kloster. Jeg mener det er at formode, at Holstenerne have fundet denne stærke Fæstning midt i Landet saare beleilig, og derfor taget den i Besiddelse, uden at agte paa, hvis Eiendom den var. Waldemar III., der med lige Mod og Snildhed fordrev hine Danmarks Blodigler og Undertrykkere fra den ene Provinds, den ene Fæstning efter den anden, indtog ogsaa Pedersborg i A. 1346. *) og det ikke uden Møie, da Holstenerne formodentlig havde forstærket den betydelig. Siden er Borgen nedreven og ødelagt; men af de ydre Fæstningsverker sees endnu den Dag i Dag en Vold, som har gaaet trindt omkring Borgen. Den begynder ved Sorøe Sø og gaaer næsten i heel Cirkel rundt om Kirkebakken, midt igiennem den ene Ende af Pedersborg By. Kun mod Søen er en Aabning; og da her for nogle Aar siden blev fundet Grundvolden af en stærk Muur af hugne Kampesteen, der strakte sig i to Fløie, saa formoder jeg, at her har været et Slags Bolverk imod Søen, som fordum gik meget høiere op og var nærmere forenet med Tulesø. Volden har endnu, efter henved 500 Aars Forløb, en betydelig Høide, og er temmelig heel og holden, hvilket viser hvor stærk den i sin Tid har været. Imel-

*) S. Danske Riimkronike. Fol. p. 3. — Hvitfeld. T. 1. p. 492.

lem Præstegaarden og Degneboligen er den giennemskaaren, og her er nu en bred Vei. Mærkeligt er det, at imod Landeveien, hvor denne løber imellem Søerne, er Volden langt høiere og stærkere, end paa noget Sted af dens øvrige Strækning, saa at den her udgiør en temmelig Banke, der med Besværlighed dyrkes og besaaes med Korn. Ved sin Beliggenhed har Fæstningen vist nok kunnet beherske Landeveien til Callundborg, og derfor været ligesaa vigtig, som vanskelig at indtage.

Paa hiin Banke, hvor fordum, til Skræk for Omegnen, den stærke Borg kneisede, der staaer nu Pedersborg Kirke. Om noget af dens Mure endnu er en Levning af Borgens Bygninger, kan ikke vides. Meget rimeligt er det ikke; men Hofmann har ei Uret naar han siger, at denne Kirke har nogen Liighed med et gammelt Slot. Foruden en katholsk Altertavle med to Døre til at lukke sammen, og med temmelig gammelt Billedhuggerarbeide, som ei hører til det sletteste, har Kirken ingen sønderlig Mærkværdighed. Under Grundstenene i Præstegaardens Stuelængde blev 1751 fundet et Crucifix af Messing, som blev foræret til det kongel. danske Selskab.

Fra Kirkebakken har man en af de skiønneste og mest livfulde Udsigter, som man kan tænke sig. Et smilende Landskab, vandet af to, eller om man vil tre betydelige, skovomkrandsede Søer, bestrøet med en Mængde Kirker, Landsbyer, eenlige Gaarde og Huse, udbreder sig lysteligt for Øiet og begrændses kun imod Nord af høiere Banker. Vender man sig mod Syd, da glider Øiet til Høire hen over Pedersborg- og Sorøe-Sø, som adskilles ved en

Bro, *) hvorover Kongeveien gaaer til Korsøer; til Venstre hen over Tulesø, hvis ene Side er hegnet af en stor Skov, og den modsatte Bred forskiønnet ved adskillige Bondegaarde, der have en malerisk Beliggenhed; man seer da Biernede, Gyrstinge, Bringstrup, Fienneslev, Sigersted og flere Landsbyer, og det fierne Ringsted i Horizonten. Man overskuer her næsten den hele store Midtlands-, dannet af de to kredsløbende Søer, et ligesaa yndefuldt, som i Beliggenhed sieldent Landskab. Og i Midten af denne skiønne Ø ligger det gamle Sorøe i fredeligt Ly, skiult imellem Haver og Smaaskove. De mørkerøde Tage med de hvide Skorstene, som indfattes af Træernes grønne Kroner, give Synet en blid, indbydende Lyst. Den beskedne, taarnløse Kirke hæver sig i Baggrunden over Trætoppene, og synes langt fra meer at ligne et gammelt Ridderslot. Gierne og med længe fornyet Lyst dvæler Øiet paa en Jordplet, som Naturens fredelige Aand skienkede enhver af dens meest indtagende Ynder.

*) Den hedder nu Kongebro, og har tilforn været kaldet Rødebro. Denne Bro, tilligemed Dammen, som adskiller Sorøe-Sø fra det Stykke af samme, der nu kaldes Pedersborg-Sø, er et sildigere Anlæg. Tilforn var der kun to Tilgange til Sorøe Klosterø — Bolbro ved Krebshuset og Heglebro eller Heglingebro ved Heglinge eller Pedersborg. Herom skriver Morten Pedersen: "Oc er der icke mere ret Fersel til Søre Closter for samme Søers Skyld, end aff de tvende giorde Damme oc Broer: den østre kaldis Bolbroe, den nordeste kaldis Heglebroe, oc nu Petersburgs Dam."

Venligt, Sorøe! dit Aasyn leer, blufærdig du titter
Giennem den blomstrende Skov, Hinden bag Buskene liig;
Speiler det røde Tag i det rislede Vand, som af Himlen
laaner sit dunkle Blaa, blandet med sivgrønne Skiær. *)

Pedersborg Kirke har en fortræffelig Beliggenhed og tager sig meget smukt ud, fra hvad Side man seer den; men skiønnest naar man betragter den fra en meget høi Banke paa Præstegaardens Marker, Barnebanken kaldet. Her er Udsigten endnu langt videre, og Totalindtrykket større.

(Fortsættes.)

*) Øhlenschlæger.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Hs. Maj. har tilkjendegivet Landcadet-Corpset sit allerhøieste Bifald paa følgende Maade:

Hovedqvarteret Kjøbenhavn, d. 5 Aug. 1808.

"Vi have med Velbehag ved Revuen i Dag seet Vort Danske Landcadet-Corps, som udførte alt med største Orden og Raskhed, hvorfor Vi herved som velfortjent tilkjendegiver Commandeuren saavelsom Corpset Vor særdeles Tilfredshed og Tak for velanvendt Flid."

Ligeledes har Hs. Maj. tilkjendegivet Livjæger-Corpset sit allerhøieste Bifald i følgende Udtryk:

Hovedqvarteret Kjøbenhavn, d. 30 Julii 1808.

"I Gaar Eftermiddags passerede Vort Liv-Jæger-Corps Revue for Os, og udførte alt med største Orden og Raskhed, saa at Vi med sand Fornøielse har seet dette i alle Henseender saa saare veldannede Corps, og tilkjendegiver derfor saavel Chefen som hele Corpset Vor særdeles Tilfredshed."

I Gaar ankom hertil H. D. Hertugen af Augustenborg.

De Forretninger, som bleve besørgede af den hidtil værende Overpræsident i Altona, den 78aarige hæderværdige Olding, Geheimeraad Stemann, ere

af Hs. Maj. indtil videre overdragne til Etatsraad og Borgermester Gähler der i Staden.

Ifølge allerhøieste Resolution skulle Confirmationerne paa de af den høisalige Konge meddeelte Embeds- og Rangbestallinger ikke udstedes førend den nye Rangforordning er tilendebragt, til hvis fuldstændige Udkast der med det første sammentræder en Commission, bestaaende af et Medlem af hvert Collegium, under Over-Hofmarskal Hauchs Præsidium.

Privat-Efterretninger, som skulle støtte sig paa en fra Norge til Fladstrand tilbagekommen Skippers Udsigende, melde, at vore Canonbaade, som ere stationerede ved Christiansand, have angrebet en Engelsk Handelsflaade, der seilede under Convoy af en Kutterbrig, og bemægtiget sig saavel denne som endeel af Koffardiefarerne. Maatte man snart erholde Stadfæstelse paa en Efterretning, som vor Sømagts sædvanlige Kjekhed opvækker saa rimelig Formodning om!

Odensee d. 5 August. Her i Fyen er Rughøsten snart tilende og Bygget paa mange Steder ogsaa høstet. Et temmelig haardt Tordenveir, som i Onsdags Formiddag holdt ved i flere Timer, har mærkelig afkjølet Luften, og medført nogen Regn. — Græsset er ved den langvarige Hede og Tørke, samt Mangel endog paa Nattedug, ligesom bortsvedet af Markerne, og Qvæget lider paa de fleste Steder baade Sult og Tørst. Rugen har af alt Korn taget mindst Skade; Havren derimod er overalt meget ringe. Kartoffelavlen vorder vist nok og maadelig af Mangel paa Regn. Af Havefrugter bliver ogsaa i Aar heel lidet. I Thy og Mors har man ogsaa allerede Høst og ved Viborg ere adskillige Agre høstede, som er et usædvanlig Syn paa denne Aarstid.

Hr. Just i Viborg anmærker i Anledning af Amtsprovst Lütkens Afhandling om Skovene følgende: Samlerens Redacteur er een af dem, som baade oprigtig ønsker og ofte offentlig yttrede, at vi bruge alt for rask vore Forfædres Levninger af Skov og forsømme næsten ganske at opelske nye. Faa Undtagelser kjender jeg her i Provindsen; og Navnene Gersdorff, Lasson, Juul, Assens, Bjerregaard, og mueligt flere, tjene som faa Exempler i en saa stor Provinds paa den Sandhed, at Climaet ved passende Fremgangsmaade er

skikket til Skovvext. — For mange Aar siden gav jeg Forslag til vore Fælledkjædes og Mosers Beplantning med Pilearter, der, om den iværksattes, ville yde os hastig hvad vi mangle — og ved efterhaanden at besaae nogle af de bortryddede Skoves Grundstykker med Bøg, Birk og Agern ville og vore Efterkommere faae Leilighed til at velsigne os. Tørvemosernes slette Behandling i mange Egne, og den høie Priis Steenkullen er i, taler end mere for denne Sag — thi af Piletræet kan godt brændes Smedekul — og hvor hastigt og uden Konst voxer ikke dette saa saare nyttige Træ?

Viborg den 3 Augusti. I Mandags Eftermiddag Kl. 5 begyndte et Tordenveir her over Byen, som ledsagedes med en orkanagtig Vind, hvorpaa fulgte en Styrteregn med trekantede Iisstumper, nogle af 1¼ Tommes Længde; Gaderne flød som Strømme, dog gjorde det ingen synderlig Skade; men Rugen blev dog paa nogle Steder slaget ned. Tordenen og Regnen vedholdte Tirsdag og Onsdag. Varmen var endda lige trykkende, Thermometret var i Dag 25 Grader. I Aftes blev Luften kjøligere ved den idelige Torden. Høsten er her i fuld Gang, og Rugen er fuldmoden, men meget svunden i Kjernen.

Aalborg den 5 Augusti. Ved den i Onsdags holdte 4de Auction over afgangne Frue Geheimeraadinde Gabels Gaard, blev samme solgt til Hr. Kjøbmand Jacob Kjellerup for 9020 Rd.

I all. Hall. Litt. Zeitung Nov. 1807, S. 967—68, recenseres P. Holst Ledetraad ved den første Religionsunderviisning. Rec. bemærker, at han vel ikke er fuldkommen tilfreds enten med Lærebogens Form eller Materie; og at han især misbilliger, at det moralske Beviis ikke er anført blandt Grundene for den religieuse Overbevisning; men han giver Forfatteren det Vidnesbyrd, at hans Foredrag er let, fatteligt for smaae Børn, og at han derved har gjort sig fortjent af sit Fædrenelands Litteratur, som just savnede Lærebøger i denne Art.

Under d. 26 Julii d. A. er samtlige Biskopper i begge Riger tillagt Kongelig Befaling, at lade fra 1ste Augusti næstefter holde Bøn af Prædikestolene til en lykkelig Forløsning for Hs. Høihed Prinds Christian Frederiks Gemalinde, Hendes Høihed Prindsesse Charlotte Frederike.

Kammerherre Baron v. Rosencranz har faaet

af den Franske Keiser en med Diamanter besat og Monarkens Portrait prydet Daase til Foræring. Han medtager ogsaa en egenhændig Skrivelse fra Keiseren til Hs. Danske Majestæt.

Reisende: ankommen: Ifrne Hammer og Bang, Hr. Friderichsen, Wihl, Skipperne Winge og Schartie, alle fra Helsingøer; Commandeur Løvenørn med Familie, Fuldmægtig Resch, Kaper-Capit. Marker, Mad. Schrøder, alle fra Vordingborg; Student Ibsen fra Vindbyeholdt; Student Jensen fra Kjøge; Kjøbmændene J. S. Lorentzen og F. G. Gynterson, Studenterne C. H. Damm, J. A. Damm, P. Damm, P. Aakermann, N. Aakermann, B. Malm, alle Svenske Undersaattere, fra Taars; General-Lieuten. Grev Moltke f. Jylland, Grev Moltke f. Bregentved, Kammerh. Major v. Normann fra Valløe, Capit. v. Rode fra Korsøer; — afreist: Assessor Schindel til Kjøge, Kjøbm. Buck og Ridelger til Helsingøer, Moncken til Hirschholm, Cupito til Lyngbye, Capitain v. Prangen til Jylland.

Postefterretninger.

Dronningen af Neapel er ankommen til Lyon. — I Aury, Morbihan-Depart. er ankommen en Cutter fra Guadeloupe med hundrede og nogle 1000 Pd. Caffe og 19,000 Pd. hvidt Sukker. Det er allerede det sjette Skib, som lykkelig er expederet fra Guadeloupe. — Den til Paris ankomne Persiske Gesandt har blandt andre Foræringer medbragt forskjellige Stoffer af Cassimir, mange Perler og Ædelstene, og Tamerlans og Tomas Koulikans Sabel. Den første Sabel er besat med mange Perler og kostbare Stene, den anden er simplere. — Paa Maynz's Befæstning arbeides i denne Tid meget stærkt. Nogle 1000 Arbeidere ere ansatte derved. — De Polske Regimenter, der staae i Fransk Sold, forsamle sig nu ved Lowitz, og skulle med det første marchere til Frankrige. — De Franske befæste Forstaden Praga meget stærkt. — "Vi have" siger et Engelsk Blad, "Krigsskibe i de Danske Farvande og Østersøen, sagde nylig een af vore Tidender, men er det ikke en Skam, at vore Convoyer hidtil ikke have turdet vove, uden Frygt, at afseile fra Malmøe og andre Pladse? Briggen Turbulent og nogle andre Krigsfartøier ere faldne i de Danskes Hænder, og selv Engelske Fregatter have haarde Kampe med Danske Canonbaade. Man synes at have kjendt de Danske for lidet

som Sømagt." — D. 7 Nov. skal den Americanske Congres samles igjen. — Ministeren Alopæus har faaet St. Anne Ordenen. — Den Russiske Keiser har befalet, at eftersom han har erfaret, at adskillige indenlandske Handelsfartøier ere fra Gothenborg ankomne til Russiske Havne, saa skal intet udenlandskt Fartøi, til hvilken Nation det end hører og for hvis Regning det end er ladet, ja endog om det ikke fører nogen Ladning, saafremt det kommer fra en Svensk Havn eller har været løbet ind i samme, tilstedes Adgang til Russiske Havne; intet Skib skal under noget Paaskud afsendes med eller uden Ladning til Svenske Havne, og de Huse, fra hvilke Handelsfartøier fra Rusland expederes til venskabelige Havne, maa være forsynede med et skriftligt Bevis og edeligen forsikkre, at de afsendte Varer ikke ere bestemte for Fienden, saaledes som det er bestemt i Henseende til Engelland. — I America er blevet anordnet, at intet Skib, som har Ladning inde, maa uden Præsidentens udtrykkelige Tilladelse afseile til nogen Havn eller noget District, som grændser til en fremmed Nations Gebeet. Der er givet endnu andre Befalinger, som gjøre det umueligt at eludere Embargo-Lovene, der paa det strængeste ere blevne skjærpede. — De tunge Afgivter og Undertrykkelser, som de Christne Indbyggere i Livadien (det egentlige gamle Grækenland) plages med af Tyrkerne, har foranlediget et blodigt Oprør, hvis Hovedmand, Nicolaus Csarrpulo, anfører et Corps af 12000 Mand.

Handelsefterretninger.

Amsterdam, d. 30 Julii. Ansatte Auctioner over nogle smaa Partier Sukker have i Løbet af denne Uge gjort denne Artikel noget fleu igjen. Priserne paa raffinerede Sukkere begynde nu at falde noget, men det vil ikke vare længe. En god 2da Sort 3 Pd. Melis er i Gaar bleven solgt til 54 d.; bruun Candis gjelder 46½ a 47 ß., og guul 48 d. Priserne paa raa Sukker ere kun nominelle, da der ingen Handel er dermed. Med Peber og Risengryn vil det ikke gaae ret. De fine Specerier holde sig i Prisen, ligesom ogsaa Farvevarene. Paa den Auction, som skal holdes næste Mandag, vil Indigoen uden Tvivl gaae meget høit. — Af Smør og Ost forsendes betydelig, og Priserne staae ved det Gamle. — Den for kort siden med en Ladning Caffe fra Gothenborg tilbageriste Americaner, skal formedelst den Skade, han har faaet, komme tilbage og losse. — Den her fra Canton med en Ladning Thee ankomne Americaner er allerede afseilet igjen, men har i Forveien losset sin hele Ladning. — I næste Uge skal der sælges 500 Kister Thee af en Prise, der er bleven gjort.

Fra Paris meldes under d. 27 Julii, at Priserne paa Colonialvarene synes at ville falde. Bomuld, Peber og især Sukkere finder kun til lave Priser Kjøbere.

Danzig den 18 Julii. Tilførselen fra Polen har hidindtil været meget ringe, men man haaber, at der i denne Henseende vil skee en gunstig Forandring. Af de paa Veichselfloden hertil ankomne Kornvare, er der senest gjort Indkjøb til følgende Priser: Polsk Hvede à 612 Fl. i Courant, Hvede fra de smaae Steder i Provindsen 570 à 580 Fl. Cour., Polsk Rug 570 à 595 Fl. i Guld, og Havre 300 Fl. Preussisk Courant. — I den senest her udkomne Priiscourant af 15de Julii, noteres Priserne paa Colonialvare saaledes, som følger: Caffe fra St. Domingo af, første Sort 4 Fl. 18 Gr. pr. Pund., dito Middelsort 4 Fl. 12 Gr., dito ordinair 4 Fl. 6 Gr., Cacao 3 Fl., Kaneel, fin 17 Fl., Cassia 6 Fl., Cardemome 32 Fl., Muskatnødder 60 Fl., Muskatblomme 110 Fl., Thee, Pecco 16 à 24 Fl., dito Congo 6 Fl., Peber, Hollandsk 50 Fl. pr. Steen af 22 Pund, dito Engelsk 52 Fl., Korender 28 Fl., Sukker, Raffinade, Hamb. 85 Fl., dito Dantziger 85 Fl., dito Melis 80 Fl., Sirop 26½ Fl., Riis, Carol. 27 Fl. pr. Steen af 33 Pund.

Dynkirken den 25 Julii. I Forgaars løb her en Brig af Stabelen. Den blev kaldet: Genua. Man har nu ogsaa givet de to kort tilforn her af Stabelen løbne Krigsskibe Navne, nemlig: det ene, der er en Fregat paa 50 Canoner, af Mailand, og det andet, der er en Corvette paa 24 Canoner, af Iris. Endnu ligge her 2 Fregatter, hver paa 50 Canoner, færdige til at løbe af Stabelen. De har allerede faaet Navne, den ene af Odin og den anden af Weichselen. Saasnart disse ere løbne af Stabelen, vil man sætte andre under Bygning. Man har allerede tillavet Tømmer til samme.

Den nylig afdøde Adm. Rainier, som længe har ført Commandoen i de Ostindiske Vande, har efterladt en Formue af 250,000 Pd. St. Efterat han rundeligen havde betænkt sine Paarørende, gjorde han følgende Legat: "En Tiendedeel af min personlige Formue testamenterer jeg Skatkammer-Kantsleren til Nationalgjeldens Afbetaling, og det af Taknemmelighed for den liberale Indretning af Marinen, i hvilken jeg, langt mere end jeg fortjente, har erhvørvet den største Deel af min Formue."

Da Engellands Skibsfart og Handel nu er saa indskrænket, er det naturligt, at de Engelske Fonds hidtil ere stegne, da Capitalisterne sætte deri deres Capitaler, som de ikke vide at gjøre frugtbringende. I Martii f. A. bleve der sluttet Accord angaaende 4 Mill. Skatkammerbeviser. I Morning-Chronicle af 14 Martii læses i den Anledning følgende: "I Løverdags var, som man kunde forudsee, Trængslen ved Skatkammeret, for at benytte sig af den saakaldte Bonus, Regjeringen har tilbudet, overordentlig stor. Uagtet Dørene først bleve aabnede Kl. 10 varede Trængslen dog fra Kl. 7 om Morgenen af. Havde Hr. Read ikke været tilstede med en betydelig Afdeling Constables, vilde sikkert endeel Mennesker have mistet Livet i Trængslen. Imidlertid bleve Klæder sønderrevne, Hatte tabte, og en saadan Kamp med Albuer og Fødder paafulgte, som man sjelden finder ved Indgangen til Skuespilhuset, og det mellem Personer, der havde Papirer til Millioners Beløb i Lommen. Kl. 1 var der subskriberet for de bestemte 4 Mill. paa 150,000 Pd. nær."

Transport-Departementet gav følgende Svar paa mange i Engelland krigsfangne Franske Officierers Begjering om Passe at reise hjem til Frankrige:

Transport-Departementet.

Sir! Hs. Maj. Commissairer for Transport-Departementtjenesten og Omsorgen for Opsynet med Krigsfangerne have modtaget Deres Brev af — som jeg er bemyndiget at svare paa, at det er Hs. Maj. Gouvernements faste Beslutning, ikke at give nogen Fransk Officier Tilladelse, at gaae herfra til Frankrige indtil det Franske Gouvernement sender for det store Antal Franske Officierer,

som allerede er frigivet, andre herover, eller samtykker i en Udvexlings-Tractat efter den Grundsætning, Mand for Mand og Rang for Rang, saaledes som brugeligt er, og gjentagne Gange, skjønt forgjeves, er blevet foreslaaet af Commissairerne. Dette uagtet skal jeg lade Dem vide, at, naar den Franske Regjering sender en Fransk Officier af lige Rang herhid, for at udvirke Deres Udvexling, eller give Commissairerne den officielle Forsikkring, at ved Deres Ankomst til Frankrige en saadan Engelsk Officier vil blive frigiven, saa vil der ved Modtagelsen af et saadant Certificat, strax blive givet Befaling til Deres Frigivelse. Man vil strax besørge ethvert Spørgsmaal til Deres Gouvernement, som De i den Henseende finder tjenligt. Da det er sandsynligt, at De ikke er tilstrækkelig bekjendt med det Engelske Sprog, for fuldkommen at forstaae Brevet, saa er paa den anden Side deraf tilføiet en Fransk Oversættelse. Jeg er ꝛc.

(Undertegnet
af Secretairen.)

Den 8 Martii har det Engelske Parlament bevilget 144,000 Pd. St. for Franske Emigranter. Hertugen af Orleans er reist til Gibralter og Duc d'Angouleme til Maltha, hvorpaa Engelske Blade bygge adskillige Formodninger.

(Indsendt.)

Hvorledes rimer sig en Sørgetale med Amtsprovsters Indsættelse?

Rettelse.

No. 82. Side 1299. Lin. 4 neden fra: Hr. Pastor Lumby læs: Hr. Pastor Lütken.

Af dette Blad udkomme ugentlig to Numere; det tilbringes Subskribenterne og betales quartaliter med 6 Mk. Subskriptionen modtages hos Bogtrykker Höeckes Enke, boende i store Helliggeiststrædet No. 144.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 88.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 13 Augusti, 1808.

O Cives Cives! qværenda pecunia primum
Virtus post numos.

Hr. Forfatteren af det, i Følge den Hempelske Avis No. 118, hos Hofbogtrykker Christensen udkomne Brev til den danske Bonde om en betydelig Indtægt af Gæssenes Sommerplukning, er med mig uden Tvivl enig i: at Menneskene og mod Dyrene have Pligter at iagttage. Han kan altsaa ikke nægte mig Sandheden i den Paastand: at ved at bruge de Dyr, Naturen synes at have underlagt Mennesket, bør tages Hensyn ikke blot til vor størst muligste Fordel af Dyrene, men og til at Dyrene ikke misbruges, det er ikke bruges paa en med vor Pligter mod disse vore Medskabninger stridende Maade. Den Gode og Kloge beregner og derfor i Dyrenes Brug altid det mere og mindre fysiske Onde, han skal tilføje dem, thi han ved, at Grumhed mod Dyrene lettelig udarter til lige Barbari mod Menneskene. Med Kajser Vespasian at følge i livløse Tings Brug hint Juvenals: Lucri bonus est odor ex re qvalibet, ansees med Grund for uanstændigt, men end uanstændigere ja skammeligt (for ikke at sige ugudeligt) er det vist af dette Ordsprog at lade sig lede i Brugen af de umælende Dyr.

Disse saa uomstødelige som i Menneskelighedens baade Pligts- og Klogskabs-System grundede Sandheder synes mig alligevel ganske at være oversete i Forslaget til en betydelig Indtægt af Gæssenes Sommerplukning. Tanken baade paa den Fortjeneste at kunne skaffe Staten en aarlig Vinding af en Tønde Guld og tredie sindstyvetusinde Rigsdaler, og at kunne tilvejebringe Sig Selv en aarlig forøget Indtægt af maaske et hundrede Rigsdaler, (thi som Tiendetager kan Præsten fra Aar til Aar lægge en Mængde flere Gæs til end Bonden), synes saa ganske at have døvet Hjertet og Forstanden hos Forfatteren til dette Forslag, at man ved at læse det ikke kan andet end i sin Harme minde sig hint Horatses, som her staaer til Overskrift paa disse Erindringer mod dette Hr. Pastor Rønnes Forslag.

Før et Forslag som dette anbefaledes af nogen tænkende god Mand men især af en Præst en kristelig Religionslærer, burde vist været godtgjort, at Gæssene ved denne Fjærplukning intet lide. Hans Velærværdighed vidner vel og i sit Brev herom, Selv ikke at have kændt mindste skadelige Virkning deraf for sine Gæs. Men har Hr. Pastoren ved Gæssenes Plukning kunnet sat Sig i deres Sted, og følt hvad de vist maa have følt? Thi skulle Fjærkreaturet ikke ligesaavel føle Smerte ved voldelig at afrives Fjærene, som Mennesket føler det ved med Magt at lade sig sine Haar afrive? Men at denne Fjærplukning ikke uden Vold og Magt altsaa et for Gaasen føleligt Onde kan ske, derfor synes mig taler, at selv naar Fjær plukkes af døde Gæs kan det ofte ikke ske uden med Magt, saaat stundum endog Kjødet følger med. Det er og bekændt, at Fuglenes Fjære ere meget stærkt indhæftede i Kødet og Vingerne, da Posen eller Spolen sidder stærkt fast i en Hudpose som et Futteral, der har mangfoldige Nerver, og desuden har de stærke Svingfjære, der ikke gaae ind i Vingebenet men i den over Vingebenet skraaliggende Hudpose, en stærk Befæstelse ved nogle Baand eller Sløjfer, som sidde i Hudposen. Ikke er det derfor heller muligt med Rode at oprykke Fuglenes Fjær, uden mere eller mindre at røre Nerverne, og sønderrive deres Trevlevev, hvorved nødvendigt Dyret maa tilføjes Smerte. Smerten tør maaske være mindst paa den Tid Gæssene fælle og Fjærene ere løse. Men alle Fjærene løsnes ikke paa en Gang, og i Almindelighed fælle Fjærkreaturet, faa som Ryperne undtagne, kun en Gang om

Aaret. At forudsætte den lempelige Omgang, der maaske noget kunde vel ikke forebygge men dog lindre de Smerter, levende Gæs maa føle ved denne Fjærplukning, er formeget forudsat af hvem, der kænder Almuens almindelige Omgang mod Dyrene, og Tjenestefolks saaofte paaklagede Skødesløshed og Ligegyldighed. Men enhver Husfader eller Husmoder kan dog ikke altid Selv overvære denne Fjærplukning.

Forslagets Hr. Forfatter giver jeg dernæst at betænke: om den skabende Natur, der klædte Gæssene med Fjær, ikke derunder har havt Hensigten, hvorimod ganske handles af Mennesket, som saaledes afklæder sine Gæs. Saadan en Fjærplukning, hvorved de arme Gæs tre til fire Gange om Aaret skulle afklædes, maa nødvendig baade udsætte dem for Kulde, og gøre dem uduelige til at flyve som til at svømme. Dette sidste er saameget betænkeligere, som Vandet er til Gæssenes Trivelse et meget vigtigt Element. Man finder og derfor de største, sundeste, og stærkeste Gæs i Egne, som have overflødig Vand af Søer, Aaer, eller Bække, hvori Gæssene kunne efter deres Natur opholde sig. Naturerfarne Husfædre og Husmødre paastaae og, at de som skulle købe Gæs, for at sætte paa Sti, altid bør søge at faa dem købte fra saadanne paa Vand, være sig salt eller fæsk Vand, rige Egne. At Faarene klippes vil vel ingen anføre til Forsvar for denne Gaaseplukning, som er ganske forskællig fra Faareklipningen. Thi skønt vel Dyrenes Haar som Fuglenes Fjær gro paa Planternes Maade, det er befæstes ved Rødder, saa har dog den Del som staar uden for Legemet

ingen Nerver, og kan altsaa afklippes uden at tilføie Dyret Smerte. Faaret føler derfor ikke, at det afklippes sin Uld. En anden Sag tør det være hvorvidt Mennesket, ved at betage det den Klædning, Naturen skænkede det, og uden at erstatte med konstig Omhu dets Savn i andre Maader, krænker sin Pligt mod Dyret. Thi vist at og fra denne Synspunkt er den Handling at blotte en levende Fugls Legeme for Fjær, intet mindre end ligegyldig.

Ingenlunde kan jeg altsaa underskrive det Ønske, Anmælderen af dette Forslag til Gæssenes Fjærplukning gør: at hvo der havde Evne ville købe et Antal Eksemplarer af Hr. Pastor Rønnes Brev herom til fri Uddeling mellem Landalmuen. Derimod ønsker jeg inderlig: at Naturkyndige eller Dyrelæger lydeligen ville vise, hvad de arme Gæs maa lide ved denne Behandling, og at da hver en Præst ligesaa lydeligen ville for Almuen tale mod denne barbariske Brug. Ja jeg tror endog, at om dette Barbari alligevel skulle hist eller her faa almindelig Indpas, ville det være Politiets Pligt, at lægge sig derimellem. Thi et klogt Politi maa kunne forudse Følgerne af Dyrenes Mishandling.

Odense den 4 August 1808.

Gustav Ludvig Baden.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Under den 28de Junii er udfærdiget følgende: Kongeligt aabent Brev, angaaende Dannebrog-Ordenens Udvidelse.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, rc. rc. Gjøre vit-

terligt: Da Vore Fædres Scepter, midt under en byrdefuld Krig, lagdes i Vor Haand, følte Vi Os styrkede ved Tillid til Forsynet, ved Tanken om den retfærdige Sag Vi havde at forsvare, og ved at skue hen over det Folk Vi vare kaldte til at bestyre. Vi mindedes hvad dette Folk stedse var, og hvad Vi Selv kjendte det at være: troe mod Gud og Konge, sindigt og vindskibeligt i Fred, kiækt i Farer, redebont til at opoffre alt for Fædrelandets Vel; og Vi saae med landsfaderlig Glæde, at de kommende Dage ikke mindre end Fortiden, under Krigens Tummel som under Fredens roelige Sysler, maatte blive rige paa hæderlig Daad, paa udmærkede Handlinger, og det danske Monarkies Undersaatter fremdeles lyse blant Europas Slægter ved urokkelig Kiærlighed til Konge og Fødeland. — Vi have nærmere seet dette stadfæstet ved mange usvigelige Beviser. — Det blev derfor et af Vore inderligste Ønsker fra den Tid Vi tiltraade Regjeringen, at stifte et Pant paa indbyrdes Hengivenhed mellem Os og dette Vort Folk, til et Vidnesbyrd for Alle, om hvor høit Vi agte, og hvor meget Vi attraae at belønne, sande Fortjenester i enhver Klasse af Statens Borgere. — Overbeviiste om, at den Retskafne, næst Religionens og Moralens Tilskyndelser, anseer Æren som den reneste og ædleste Drivefjær til det Gode, og at han, næst en tilfredsstillende Selvbevisthed om at have gavnet, finder værdigst Løn i sin Fyrstes og sine Medborgeres Agtelse, fandt Vi, at Vort landsfaderlige Øiemeed sikkrest kunde opnaaes, ved et udvortes Tegn paa erkjendt Borgerværd. — Vi have dertil valgt det Dannebrogens Kors, der fra Valdemar den Seierriges Tider hædredes i Vort Flag og Banner, og prydede Dannerkongernes trofaste Mænd, som et ridderligt Ordens-Tegn. — I det Vi derfor give den af Vor Farfaders Oldefader fornyede Dannebrog-Orden en større Udvidelse, ville Vi, overeensstemmende med Hans Hensigt, end mere forhøie Ordenens Glands, ved at udmærke enhver dermed, som i sin Stilling og Virkekreds maatte kjendes værdig til udmærket Hæder. — De særdeles Pligter, som paaligge denne Ordens Medlemmer, foreskrives disse i Ordenens Statuter; Vor allernaadigste Villie i Henseende til dennes nuværende Indretning i Almindelighed, kundgjøres herved samtlige Vore Undersaatter: Adgang til Dan-

nebrogens Hæderstegn aabnes for enhver af Vore kjære og troe Undersaatter, uden Hensyn til Stand og Alder. Den erhverves ved udmærkede Fortjenester og Handlinger; saasom: ved fortrinlige Beviser paa Tapperhed, Indsigt og Mandighed hos Krigeren, paa Troeskab, Indsigt og Nidkjærhed hos Embedsmanden; ved Opoffrelser for Konge, Fædreland og Medborgere; hældig med Anstrængelse forbunden og for Staten gavnlig Udførelse af vanskelige Foretagender; Nationen hædrende Fremskridt i Videnskaber og Kunster; sindrige Opdagelser, hvorved nye Velstandskilder aabnes for Staten; samt almeennyttige, nye og heldige Anlæg i Landets Agerbrug, Industrie og Handel. — Denne Ordens Anliggender skulle, tilligemed Elefant-Ordenens, bestyres ved en Forsamling af Riddere, under Navn af Ordenens Kapitul, i hvilket Vi, som Ordens-Herre, Selv ved høitidelige Leiligheder præsidere. — Dannebrog-Ordenen inddeles i Fire Klasser, hvis Medlemmer alle, dog med forskjellige Benævnelser, Prærogativer, og Decorationer, ere Riddere af Dannebrogen. — Enhver Ridder skal have gjennemgaaet Ordenens lavere Klasser, førend han kan optræde i de høiere. Dog forbeholdes Ordens-Herren, for særdeles udmærkede Handlinger, med de høiere Klassers Decoration at benaade endog dem, som ikke have gjennemgaaet Ordenens lavere Klasser. — Ridderne af Dannebrog-Ordenens 1ste Klasse kaldes Stor-Commandeurer, og ere Medlemmer af Kapitulet. Dem gives Prædicatet: Excellence, Rang næst efter Feltmarskalker og General-Admiral-Lieutenanter, samt militaire Honneurs, ligemed General-Lieutenanter. — Naar Vi finde for godt at meddele denne Grad af Dannebrog-Ordenen til en Prinds af det Kongelige Huus, eller til en Ridder af Elefanten, som enten forhen er benaadet med Dannebrog-Ordenens andre Grader, eller ikke endnu har været indlemmet i bemeldte Orden, saa er det Vor allernaadigste Villie, at dette dem forlenede Ordenstegn skal ansees som et særdeles Beviis paa Vor Kongelige Naade og Udmærkelse. — Stor-Commandeurernes Decoration er følgende: De bære Dannebrog-Korset, besat med Brillanter, i et hvidt vatret Silkebaand med røde Kanter, om Halsen; samt Dannebrog-Stjernen paa venstre Bryst. — Ridderne af 2den Classe kaldes Storkors. Dertil henhøre alle de,

som nu ere benaadede med Dannebrog-Ordenen. Deres Rang er øverst i Rangforordningens anden Classe. Dem gives militaire Honneurs, ligemed General-Majorer. — Storkorsenes Decoration er følgende: De bære Dannebrog-Korset i det nu brugelige hvide Ridderbaand, fra høire Skulder til venstre Side, tilligemed Stjernen paa venstre Bryst. Ere de Riddere af Elefanten eller Geistlige, da bæres dette Baand, med tilhørende Kors, om Halsen. — Ridderne af 3die Classe kaldes Ordens-Commandeurer. De erholde militaire Honneurs ligemed Stabs-Officerer. — Ordens-Commandeurerne bære Dannebrog-Korset i et hvidt vatret Silkebaand med røde Kanter, om Halsen, samt et broderet Dannebrog-Kors uden Straaler, paa Kjolens venstre Bryst. — De som henhøre til Ordenens 4de Classe, kaldes Riddere af Dannebrogen, og erholde militaire Honneurs ligemed subalterne Officerer. Ridderne bære Dannebrog-Korset i et smalt hvidt vatret Silkebaand med røde Kanter paa venstre Side i et af Kjolens Knaphuller. — Ridderne af Dannebrog-Ordenens 3die og 4de Klasse tillægges ikke nogen særskilt Rang som Riddere; men skulle, som af Kongen udmærkede Mænd, allevegne udenfor deres Tjenesteforhold ansees og behandles, som de første blant deres Ligemænd. — Enhver som benaades med en høiere Grad af Ordenen, aflægger Decorationen for den lavere Grad. Derimod skulle de Riddere af Dannebrogen, som benaades med Elefant-Ordenen, fremdeles vedblive at bære Decorationen for den Klasse af Dannebrog-Ordenen, af hvilken de vare Medlemmer. — Foruden disse 4re Klasser af Riddere, ville Vi endvidere, med Dannebrog-Korset i Sølv, benaade hver den, Vi skjønne saadan Udmærkelse værdig. Dette Hæderstegn bæres i et smalt hvidt vatret Silkebaand med røde Kanter, paa venstre Side i et af Kiolens Knaphuller. — De, som dermed benaades, kaldes Dannebrogsmænd, honoreres af enkelt Skildvagt med skuldret Gevær, og skulle, som af Kongen udmærkede Mænd, allevegne udenfor deres Tjeneste-Forhold ansees og behandles, som de første blant deres Ligemænd. De have Adgang til alle Ordenens høitidelige Møder. — For i øvrigt at sætte alle Ordenens Klasser og dens Afdelinger i en indbyrdes hædrende Forbindelse, ville Vi, som Ordens-Herre, afvexlende bære ethvert

af de for Ordenens Klasser bestemte forskjellige Ærestegn, saavelsom Dannebrogsmændenes Sølvkors; og befale Vi tillige allernaadigst, at alle Medlemmer af Ordens-Capitulet, foruden de dem i øvrigt tillagte Decorationer, bestandig skulle bære Dannebrogsmændenes Hæderstegn. — Den 28de Junii hvert Aar skal, som Dannerkongens Valdemar den Andens Fødselsdag, og som den Dag, paa hvilken dette Vort aabne Brev er udfærdiget, være fastsat til fælles Høitidsdag for Elefant- og Dannebrog-Ordenen. — Capitulet skal paa den Dag holdes i Frederiksborgs Slotskirke, hvor alle dets Medlemmer, samt de tilstædeværende Riddere og Dannebrogsmænd, bør møde; Ridderne af Elefanten, saavelsom Storcommandeurerne og Storkorsene af Dannebrogen, i den for dem ved Statuterne bestemte Høitidsdragt. — Den regjerende Konges Fødselsdag er Ordensdag for Ridderne af begge Ordener. Ved denne Høitid møde Elefant-Ordenens Riddere, samt Dannebrog-Ordenens tvende første Klasser, i deres Høitidsdragt i Capitulet paa Rosenborg-Slot; og de øvrige Klassers Riddere, samt Dannebrogsmændene, anvises der ligeledes behørig Plads. — Den 15de April, som Dannebrog-Ordenens anden Kongelige Velgjørers, Høisalig Kong Christian den Femtes, Fødselsdag, er Dannebrog-Riddernes særskilte Ordensdag, og møde Ridderne, saavelsom Dannebrogsmændene, saaledes som forhen er meldt, paa Rosenborg-Slot. — Capitulet holder vaagent Øie med alle Ordens-Medlemmers Forhold, og indberetter til Os, om nogen skulle feile med sin Ordens Pligt. Det er bemyndiget til at forlige Tvistigheder, som imellem Ordenens Riddere indbyrdes kunne opstaae. Det modtager ved dets Kantsler eller Vice-Kantsler ethvert Andragende, som vedkommer Ordenen. — Naar nogen Dannebrogsmand eller Ridder skulde ved Domstolene vorde tiltalt eller saggivet for saadan Handling, som kunde medføre legemlig Straf, eller Ærens og den offentlige Agtelses Fortabelse, skal det være Domstolenes Pligt ufortøvet derom at gjøre Indberetning til Vort Cancellie, paa det Samme kan foranledige Ordens-Capitulets Forestilling til Vor allerhøieste Resolution, om den Tiltalte eller Saggivne indtil videre skal forbydes at bære sit Ordenstegn. — Saa maae ei heller nogen Dom, der medfører legemlig eller vanærende

Straf, exeqveres paa et Medlem af Ordenen, forinden Ordenstegnet, i Følge en af Kapitulet fattet og af Os allernaadigst sanctioneret Beslutning, er ham aldeles frataget.

I Overeensstemmelse med det Kongl. aabne Brev af 28 Junii, angaaende Dannebrog-Ordenens Udvidelse, have de her tilstædeværende Medlemmer af Ordens-Capitulet nu anlagt det for Dannebrogsmændene bestemte Hæderstegn, som de bære tilligemed de dem iøvrigt tillagte Decorationer. Ogsaa seer man nu de Riddere af Elephanten, som ere Medlemmer af Capitulet, at have anlagt det hvide Baand med Dannebrogkorset i et hvidt Baand, som er befæstet i Knaphullet.

Den i Torsdag Aftes ankomne Norske Post har medbragt No. 32, 33, 34, 35, 37, 38 af det officielle Blad Budstikken, som gaae til den 9de Julii. Deres væsentlige Indhold er følgende: I) Udtog af en Rapport fra Chefen for Borgerbevæbningen i Kragerøe, Hr. Tønder, indeholdende en omstændelig Efterretning om de Engelskes Angreb paa Kragerøe og dens Omegn d. 19 Junii. De Engelske landede paa to Steder, Portøer og Kørset kaldede, det første 1 Miil S. V., og det sidste ½ Miil S. O. fra Kragerøe, med to Barcasser. Byens Batterie blev ilsomst besat, og Caperen Grev Moltke afbenyttet til at forsvare de to smaa Indløb Langesund og Skandsesund. Borgercorpsets 1ste og 2den Afdeling var samlet inden en halv Times Forløb. Under disse Forberedelser indkom igjennem Hovedindløbet Kragerøefjorden 4 store Barcasser, fyldte med Folk, der roede lige ind til Byen, formodentlig for at bemægtige sig det til Havnen indløbne Priisskib Torbridge Midway; ved første Skud fra Batteriet dreiede de imidlertid strax af, men roede tilbage mod Landet til et Sted, som kaldes Bjelkevigen, ¼ Miil fra Byen, og bemægtigede sig en der liggende aldeles seilfærdig Jagt. Man søgte vel at afskjære den røvede Jagt fra Barcasserne, men Skuddene med vore 18pundige Canoner fra Batteriet kunde ikke naae, og den udsendte Caper Grev Moltke maatte uheldigviis lavere. Den fiendtlige Fregat fik derfor Leilighed til at tage saavel Barcasserne som Jagten under sin Beskyttelse, og det blev saaledes Fienden muligt, at bortføre dette Fartøi saa nær Byen. Fregatten førte Engelsk

Flag, men de Matroser af Barcasserne, der nogle Øieblikke vare i Land, talde alle Svensk. — Blandt dem, der fremdeles havde Besøg af hine Baade, var Hr. Postmester Barth paa hans Landsted, hvor de borttoge endeel Linned, Sengeklæder og 20 Rdlr. i rede Penge i Chatollet, som de med Magt opbrød. De ruinerte og itusloge tillige endeel Meubler og andet Boskab. Postmesteren og hans Tyende undkom i Skoven. — I Portør laae Priisesmakken die Vrau Antyna, der agter at seile til Dannemark efter Kornvarer, men ved Skipperen Jes Johansens Hurtighed og Snildhed undgik det at blive et Offer. Forudseende hvad der vilde skee, bragte han ilende Seil og Inventarium i Land, da man vilde bemægtige sig det. Videre Ulempe foraarsagedes ikke ved dette Røvertog. — 2) Skrivelse fra Hr. Kammerherre og Oberste Staffeldt, dateret Mortraa d. 24 Junii, hvori anføres nogle Træk paa Nordmænds ædle Tænkemaade. For at spare 24 Svenske Fanger, som vare tagne i Affairen ved Gaarden Jerpset d. 23 Maji, Strabadsen og en trættende March frem og tilbage, lod Kammerherren dem udhvile i Oudalen, indtil de derfra kunde føres til Christiania. Lehnsmanden Hersetter paatog sig at forsyne disse Fanger med de fornødne Levnetsmidler, og har endog selv bespist dem med 5 Maaltider, for hvilke Betalingen, efter hans Ønske, skal uddeles til den eller de blandt vore Krigere, som have fortjent den. Efter denne Lehnsmands Opmuntring blev ogsaa en ikke ubetydelig Deel Fødemidler, til ualmindelig lave Priser, sammenskudte af de fleste af Oudalens Indvaanere og afleverede til Kongsvinger Magazin. Krigsraad Arentzen, Pastor Juell og Fogden Høgh have i den Tid endeel Tropper af Kammerherre Staffeldts Brigade cantonnerede i Omegnen af Bergen, forsynet Mandskabet flere Gange med betydelige Qvantiteter Mælk, uden Betaling. — 3) Skrivelse fra Grosserer Ener Holm, dateret Christiania d. 27 Junii, hvori han melder: at han allerede i Februarii Maaned havde sendt et Brigskib til Randers efter Kornvarer, som han i April Maaned havde Efterretning om at være indladet; at han deraf havde bestemt hundrede Tønder Havre til Uddeling blandt de meest lidende Familier paa Grændserne; men da dette Skib endnu ikke er ankommet, og det efter Omstændighederne

er uvist naar det vil komme, saa sender han, istedet for den tiltænkte Havre, 400 Rdlr. til Uddeling blandt trængende Familier paa Grændserne, som have liidt meest ved Fienden. — 4) En skjøn og ægte fædrenelandsk Ode til Kongen af en Ubenævnt. 5) En Rapport fra Maj. v. Bruun i Christiansund, dat. d. 21 Junii, til Gener. v. Krogh, angaaende den Engelske Fregat paa 40 til 44 Canoner, som under Hollandsk Flag d. 19 Junii nærmede sig Christiansund og blev jaget tilbage. 5) En anden Skrivelse, dat. d. 20 Junii, fra Stiftamtmanden Angell, angaaende samme Affaire. I samme berettes, at een af de Kugler, Fienden skjød i Land, veiede 29 Pund, men at sandsynlig kun enkelte vare af den Størrelse, da man tillige har fundet mindre. 6) En Gjenpart af en Skrivelse fra Fuldmægtig Friderik Dyblie, Lieutenant ved det borgerlige Artillerie i Christiansund, ligeledes indeholdende en Beretning angaaende denne Affaire. 7) En Efterretning fra Fogden Jonas Collet paa Kongsberg om den gode Fremgang med den Islandske Mos's Indsamling, hvorover Bestyrelsen er ham betroet af Fattigvæsens-Commissionen, og at der nu haves deraf omtrent 16000 Pd., som dagligen tilberedes til Meel, for siden at benyttes i Fattigvæsenets store Huusholdning. Overlærer Flor, som efter Regjeringscommissionens Ønske, gaaer Hr. Fogden til Haande, er særdeles vel tilfreds med Anstalterne til Mossens Tilberedning paa Kongsberg, som gaaer i det Store. I den senere Tid indkommer der næsten 1000 Pd. dagligen, da Fogden ikke deler Korn ud til Fogderiets Almuesfolk, med mindre de selv blande det med Mos og desuden godtgjøre, at de enten paa Landet eller i Bergstaden have solgt en vis Qvantitet Mos, hvilket meget har fremmet Sagen. For den Mos, der leveres Fattigvæsenet, faaes efter Vægt ½ Rugmeel, eller 1 Bismerpd. Rugmeel for 3 Bsrpd. soltørret Mos, og saaledes troer Fogden at de snart ville have indsamlet og virket en Qvantitet af 1000 Tdr. Mossemeel. 8) Skrivelse fra H. D. den commanderende General søndenfjelds, indeholdende en Beretning om det, efter de i Budstikken No. 28, 29, 30 ommeldte Fægtninger ved Præstebakke og Bærbye, senere forefaldne. Hs. D. melder følgende: "Efter at den fiendtlige Postering ved Præstebakke

havde overgivet sig til vore Tropper, blev, som forhen ommeldt, imellem disse og det fiendtlige Corps ved Bærbye og Omegn en Vaabenstilstand sluttet, som ikkun af os kunde opsiges med 4 Timers Varsel, og hvis Hovedbetingelse var, at Tropperne skulde beholde deres indehavende Positioner; desuagtet blev Vaabenstilstanden nogle Dage efter formelig opsagt af Fienden, og uagtet Capitain Huitfeldt henviste dem til ovenmeldte Forpligtelse, de selv havde indgaaet, rykkede Fienden med en mere end tidobbelt overlegen Styrke, som blev angiven til 6 a 7000 Mand, imod vore ved Fangernes og øvrige Transporter svækkede Tropper, som altsaa trak sig tilbage efter et let Engagement og tog Positionen ved Iddeboen, uden Tab af en eeneste Mand. Da dette blev mig indmeldt, sendte jeg strax, af den for nyelig til Schieberg Sogn ankomne Brigade, et passende Corps under Major v. Krebs til Enningdalen, for at soutenere vore der staaende Tropper, at opholde Fienden og om muligt at hevne det forefaldne; men Omstændighederne og militaire Grunde forhindrede det sidste Øiemeds Opnaaelse for Øieblikket, fortrinlig da Fienden efterhaanden trak sig tilbage over sine egne Grændser. Jeg erfarede imidlertid, at det var et almindeligt Rygte ved den fiendtlige Armee, at Krigen med Norge var til Ende, og at deres Tropper skulde bruges imod Fiender, som vare landede øster i Sverrig, hvorpaa jeg gav den fornødne Befaling, for at overbevise dem om det Modsatte. Foruden den sidste ommeldte dristige og saa hæderfuld udførte Affaire ved Svensk Svinesund, forefalde næsten daglig smaae Fægtninger i Egnen af Wasbøen og det til Enningdalen grændsende Sverrig. Vore Forposter staae i Sverrig og Krogstrand er af os besat. Fienden, som i Gaar gjorde et Forsøg derfra at delogere vort der under Fændrik Grimseth af Nordenfjeldske Regiment stationerede Detachement, blev afviist, ved Hjelp af vore bevæbnede Fartøier. Den fiendtlige Armee staaer med sammes Styrke fordeelt i en vis Afstand, indenfor sine egne Grændser. Kysten langs Svinesund og Iddefjorden er af dem for det meste rømt eller ikkun ubetydelig besat. Alle indkommende Rapporter give nyt Beviis paa vore Troppers Mod og Længsel efter hæderfuld Kamp for elsket Konge og Fædreneland." 9) En Afskrivt af den imellem

Capitain Huidtfeldt og den Svenske Overadjutant Adlersparre sluttede Vaabenstilstand. 10) En Beretning fra Hr. Ritmester Sparre, som nu commanderer det til Kongsberg til de der anholdte Engelske Fangers Bevogtning afsendte Detachement. Heri meldes, at en Engelsk Skibscapitain Pearson har benyttet den Tilladelse, der var givet ham og flere Engelske Fanger, som ansaaes at henhøre til de saakaldte bedre Classer, at logere i Byen, imod deres skrivtligen givne Æreserklæring, om at blive tilstede og ei paa nogen Maade at søge at undflye, ikke blot til selv at undløbe, men endog have befordret 6 af de paa Amtshuset indsluttede Engelske Krigsfangers Flugt. En Priismester, John Duk, der ligeledes har underskrevet den udstædte Æresforsikkring, har været Capit. Pearson behjelpelig i at udvirke disse Fangers Undvigelse, som formodes at være skeet paa den Maade, at disse to Personer have laant de andre deres Passer, indtil de ere komne de paa Torvet ansatte Vagter forbi. John Duk er bleven arresteret, men de øvrige ere endnu ikke paagrebne. Imidlertid er der blevet udsat Vedetter omkring Kongsberg, og de der værende Krigsfanger tilkjendegivet, at Skildtvagterne have Ordre, paa Stedet at skyde enhver, der søger at undvige og ei vil lade sig tilbagevise. Pearson var anseet for een af de agtværdigste blandt de paa Kongsberg værende Engelske Krigsfanger, og man havde ikke formodet, at han saa skjændigen vilde bryde sit Løvte. Ved den udstædte Forsikkring erklære Underskriverne at ville ansees som Personer, uden Tro og Love og som infame i det Fald at de misbruge den dem givne Frihed at logere i Byen. — 11) Skrivelse fra Prinds Christian til Slesvig-Holsteen, dat. Hovedqvarteret Hafslund d. 6 Julii, hvori Hs. D. melder følgende: "Ved min sidste Nærværelse paa Friderichshald, besaae jeg det af denne Bye indrettede militaire Sygehuus Ebeneser kaldet. Med særdeles Fornøielse lagde jeg Mærke til den Reenlighed, Orden og Beqvemmelighed, som der herskede, samt den gode Pleie, de Syge nød, og med ubeskrivelig Glæde tænkte jeg mig de mange Menneskers Liv, som derved reddes, og altsaa, istedet for at blive et Offer for Sygdom, vorde frelste til at føre Vaaben for elsket Konge og Fødeland. Da denne fortreffelige Ind-

retning er fremvirket ved meget betydelige Bidrag af Friderichshalds Indbyggere, der desuden ved saa mange andre Leiligheder have lagt deres patriotiske Sindelav for Dagen, saa anseer Undertegnede det for en hellig Pligt, herved offentlig at bevidne disse hans brave og retskafne Medborgere sin inderligste Taknemmelighed og meest udmærkede Høiagtelse.

Russiske i Finland opsnappede Depecher (sluttet, see No. 84, 85, 86.).

No. 5.

Min Herre!

Nogle Personer ere af den Mening, at General Armfeldt, lidet tilfreds med Kongen af Sverrigs Behandlingsmaade, er tilbøielig til, aldeles at forlade det Stockholmske Hof. Da han virkelig ikke er nogen Svensk, men en Finsk Adelsmand, saa vilde det maaskee ikke være umueligt at vinde ham, hvilket under nærværende Omstændigheder kunde være af stor Vigtighed for os. De vil altsaa, min Herre, førend Deres Afreise fra Sverrig søge at udforske Hr. Armfeldts sande Sindelav i den Henseende. Naar han er villig at udlade sig for Dem, saa vil De ikke undlade, at handle med ham om denne Gjenstand efter dens hele Omfang, og uden at paatage Dem nogen bestemt Forpligtelse, vil De indskrænke Dem til, at gjøre ham opmærksom paa alle de Fordele, som fortrinlig kunne smigre hans Ærgjerrighed. De vil forbinde mig meget, m. H., naar De ufortøvet vil meddele mig Udfaldet af det Skridt, De i den Henseende har gjort [1]). Da jeg kjender Deres Erfaring [2]) i Forretningerne, saa behøver jeg vel ikke at anmærke, hvor væsentlig nødvendigt det vilde være, at De driver dette Slags Underhandling saaledes, at De

1) Alt dette er et Mesterstykke af Impertinence. Baron v. Armfeldt havde kunnet været utaalmodig over, at han i denne critiske Tid har seet sit Fædreneland et Øieblik i Uvirksomhed. Han er hverken mishandlet eller utilfreds. "Han er ingen Undersaat af Kongen, fordi han er fra Svensk Finland" hvilken Slutning endog førend Krigen! "Hans Acquisition vilde være af stor Vigtighed" — Søg at smigre hans Ærgjerrighed." — I Sprengportener, Knorringer, Hagelstrømmer, alskens Forrædere! Siger! Stod det nogensinde i eders Keisers Magt, at undertrykke eders Samvittigheds Magt med Embeder og Penge? Har han kunnet beskytte eder mod hver Retskaffens Foragt og Afsky i selve Rusland?

2) Netop denne Erfaring retfærdiggjør Kongens Fremfærd mod Hr. v. Mopæus.

ikke selv compromitteres, og jeg stoler derved ganske paa Deres Klogskab. — Jeg har den Ære ꝛc.

St. Petersborg d. 5 Febr. 1808.

(undertegnet Grev v. Romanzoff.)

No. 6.

Jeg har i sin Tid tilstillet Dem de to Noter, som jeg d. 24 Sept. og 16 Nov. har overleveret den Svenske Ambassadeur. De modtager her vedlagte den mig den 9de tilstillede Note, og et Svar paa den anden. De vil see deraf, min Herre, at Indholdet af denne Note ingenlunde svarer til de Fordringer, som vor høie Monark har gjort, for at opfordre Kongen til fælles Forholdsregler mellem de tre nordiske Magter, paa det Østersøen kan sikkres mod Engellands Angreb [1]). Hs. Maj. har derfor besluttet, at udstæde en Declaration, for at forvisse sig om hans Naboes, Kongen af Sverrigs sande Sindelav. De finder her vedlagt en Afskrivt af denne Declaration. Jeg skal først nogle Dage efter den i Dag afsendte Courers Afreise overlevere samme til Baron v. Stedingk. Imidlertid har jeg meddeelt Hr. Baron v. Blome den i Fortrolighed, ligesom jeg og beder, at communicere den Danske Regjering samme tilligemed den sidste Note fra den Svenske Ambassadeur. Ved denne Leilighed vil De gjøre Hr. Grev v. Bernstorff opmærksom paa, at naar Keiseren beslutter at gjøre hvert Skridt, der staaer i hans Magt, for at forsvare Dannemark og dets Sag, saa gjør Hs. Maj. det i det faste Haab, at dette Monarkie paa sin Side vil paastaae hos Kongen af Sverrig, at forene sig med os eller i modsat Fald, at det aabenhjertigen vil erklære sig mod samme; at det paa det ivrigste vil vedblive at ruste sig til Krig, og uden Tidsspilde skride til de fornødne Forholdsregler, for med Eftertryk at forene alle sine Kræfter med Ruslands [2]). Jeg har den Ære ꝛc. St. Petersborg d. 5 Febr. 1808.

(undertegnet Romanzoff og adresseret til Hr. v. Lisakewisch i Kjøbenhavn.)

1) I alle disse Pjecer har Østersøens Borgen ingen Sands, uden i det Fald, at der forstaaes derved at betrygge Cronstadt og Reval mod Kjøbenhavns Skjebne. Rusland, Engellands Bundsforvandte, maa allene have Privilegium, at kalde Flaader til Østersøen, uden at Talen er om Forpligtelse, men aldrig saasnart er det kommen i Uenighed med Engelland, førend det skriger om Hjelp for at lukke dette Hav.

2) Alt dette er skeet; det Danske Monarkie har paastaaet, erklæret, o. s. v. Der gives saa Monarker, der handle saa oprigtig.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 89.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 16 Augusti, 1808.

Til det Danske og Islandske Publicum, i Anledning af Hr. Justiceraad og Justitiarii M. Stephensens ubefoiede Adfærd i nyeste Skilderie af Kjøbenhavn No. 86.

Ved at indlevere til nyeste Skilderie af Kjøbenhavn No. 85 mine beskedne Tvivl i Anledning af Bogen Island i det attende Aarhundrede, anmodede jeg Hr. Höecke at sige enhver Efterspørger mit fulde Navn og Boepæl. Ikke desmindre har Hr. Justiceraad Stephensen behaget at behandle mig i Skilderiets følgende Numer med al den Blidhed og Humanitet, som udmærke i saa høi en Grad nogle af hans Aandsproducter. Han kalder mig i bemeldte Skilderie No. 86 Anonym, Denunciant, Skumler, Krybende, Fremkrybende. Han tilstaaer at have skildret mig efter Livet i sit Island Pag. 159, 164; at være en lav Siæl, en Hader af alle patriotiske Foranstaltninger. Alle disse nædle og ubefoiede Udtrykke skænker jeg ham gierne, som Følger af hans polerte Levemaade, af hans Uvidenhed om den Velanstændighed, som er Moden uden for Island. Jeg raader ham, at han vil for Eftertiden aldrig glemme, hvad han skylder sig selv og andre, især naar han, beklædt med vigtigt Embede, fremstiller sig for Almeenheden. Er det Forbrydelse i Island, at tvivle med Beskedenhed om et eller andet hvad der skrives eller siges? Er det Skumlerie der, at fremsætte sine Tvivl, og bede sig underrettet? Er det Levemaade der, at slaae om sig ved slige Leiligheder med Grovheder og flaue Vittigheder? Saa er det i Danmark aldeles anderledes. Selv vor Regiering vredes ikke over, at en og anden yttrer sin Mening paa en anstændig Maade; den modtager Undersaatternes Erindringer til nøiere Eftertanke, og giør Brug af alt det Høistsamme finder at være nyttigt. Den besvarer sømmelig yttrede Tvivl med Mildhed, og overlader til Skriblere hiint Pøbelsprog. Saa meget til Indledning, nu til selve Texten.

Herr Justiceraaden paastaaer i Skilderiet No. 86. Iste Pille: at intet kan være latterligere, end at Regieringen og det Danske

Publicum kiender Island vel. Hvilken Lovtale er ikke dette over Regieringen, især det Kongelige Rentekammer! hvilke Begreber om Høistsammes Visdom i at bestyre Island! Hr. Justiceraaden gaaer end videre Pille 1359: han troer, at Regieringen slænger alle Indberetninger, alle Commissionsacter og Forslage om Island, paa Hylden, og laaner ved Leilighed ikkun nogle faa Dage til alle slige Sagers Giennemlæsning. Hvad kan dette være andet end den største Arrogance; hvad kan han mene hermed uden dette, at han er den eneste som kiender Landet; at han er den eneste, som er værdig at forestaae de Islandske Affairer; at hans Bog Island er den eneste Visdomskilde i dette Fag. Men hvad er hans Bog Island? Jeg vil sige Publicum det. Den Bog er, hvad man kalder en Compilation af Bøger og Efterretninger, almindelig bekiendte tilforn. Denne Compilation, det er sandt, er ordnet under visse Inddelinger, men det værste er, at her paa mange Steder savnes den fornødne Rigtighed; at meget forties, som burde været anført, af Regieringens herlige Foranstaltninger til Islands Bedste. Forgieves skal Forfatteren af Island søge at skiule sig bag Minervas Skiold: de Kiøbenhavnske lærde Efterretninger No. 26, 27, 28, 29 d. A.; thi det er umueligt, at den for sand Humanitet, for luttret Kundskab og pletløs Fædrenelandskierlighed med Rette høitelskte Hr. Professor Engelstoft nogensinde kunde ville betage noget Individ blandt Publicum den Ret at sige sine Tanker, fordi han lod lærde Efterretninger gienlyde af hvad Islands Compila-

tor havde sagt. Han har bedet den gode Mand at opklare adskillige ikke lidet vigtige Ting; dette er hidtil ikke skedt, og det af meget gode Grunde.

Publicum kan bedst skiønne hans Adfærd og Hensigt af den Character han giver de til Regieringen indsendte Commissionsacter, Indberetninger og Forslag, samt udgivne Bøger om Island. Disse — siger han — passe kun til en længst forbigangen Tid, Næringsveie og Handelsform. Hans Island derimod passer til det nærværende og tilkommende; ham bør Æren. Arme, ældre Forfattere om Island! Man kan sige med Sandhed om eder

I skreve Bøger, en Anden eder skyldig Æren tog.

Herr Justiceraaden har megen Ret: at Island i senere Tider har modtaget en heel forandret statistisk-oeconomisk Forfatning med ny Huusholdning og Næringsform, ja endog banede Veie med flere rare Ting, som ere at see i en af hans Indberetninger til Regieringen i Aaret 1800. Han negter mig al anden end forældet Kundskab om det gode Island, fordi jeg ikke har været der i 39 Aar og er 300 Mile borte. Publicum kiender mig og vil ikke holde det urimeligt, at jeg kiender Island som det nu er. Jeg kiender det, men aldrig har jeg ladet denne min Kundskab drive det Hiul, man kalder Egennytte, eller søgt at fortrænge nogen derved. Han kalder Olavii Reise et mavert Skrivt, maaskee fordi Værket er frit for Sarcasmer og den vrantne Lune, hvormed Bogen Island anfalder Levende og Døde.

Endnu Pille 1359 siger han end videre: Mere characteriserende og løjerligere er den Compliment han søger at paatrænge Regieringen: at den kiænder Island i 300 Miles Afstand ved forældede og henlagte Commissions-Beretninger fuldkommen. Jeg beder Publicum vel at lægge Mærke til en saa grov Persiflace, til Justiceraadens Skiødesynd, i at sige Usandhed og at fordreje Ord. Det lader til at Hr. Justiceraaden har gaaet i Skole hos og lært sine Udtrykke af de Ildesindede, som søgte at nedrive mig med Bitterhed, fordi jeg i Tide havde stræbet at vise, dog ikkun i Korthed, Danmarks mageløse Kronprints Karakter, og giøre Fremmede bekiendt med den Hæder Ham og Fædrenelandet tilkom med Rette. See Skerch of the Character of his Royal Highness the Prince of Danmark. Sandelig! Jeg har aldrig søgt at sige, endnu mindre paatrængt vor Regiering Complimenter; dertil trænger den mindst af alle. Men altid har jeg af mine yderste Kræfter, hvorvel i en indskrænket Cirkel, ladet den vederfares velfortient Ret, Taknemmelighed og Hæder. Maaskee er det Hr. Justiceraadens Mening, at man siger Complimenter, naar man ikke skumler.

Han paastaaer, at jeg har sagt: Regieringen kiender Island fuldkommen af forældede og henlagte Commissions-Forretninger. Slige Ord har jeg ikke tilladt mig at bruge; de ere hans egne Ord. Mine derimod lyde saaledes: Vor Regiering kiænder Island fuldkommen, især hvad Handel og nyttige Anlæg angaaer, ved de i Aarene

1770—86 nedsatte Commissioner, hvis Forhandlinger ikke ere forældede. Dette sagde jeg med Overlæg, dette siger jeg endnu. Jeg paastaaer, at Regieringen kiænder Island fuldkommen, det er at sige, meer fuldkommen end nogen enkelt Mand, Hr. Justiceraad Stephensen end ikke undtagen, kan kiænde det. Hr. Justiceraaden er alt for beskeden til at nægte dette, og han veed at Publicum, ikke nogen Mand ved fuld Fornuft ville troe ham, dersom han tvivlede om denne Sandhed. Men, siger han: Ingen kan kiænde Island fuldkommen 300 Mile borte, uden at have været der. Hvilken Sottise, hvilken Slutning! Skal da Regieringen gaae i Skole paa Island, førend den kan være i Stand til at bestyre Island? Hvem kunde have ventet slig Kiændelse af den Kongelige Islandske Lands-Overrets skarpsynede Justitiarius. Er hans Lære rigtig, saa Farvel al Kundskab, Geographi, Historie, Statistik, al Kundskab, hentet af aarlige Indberetninger fra Embedsmænd paa Embedsvegne og Andre. Det er ævig Skade, at Hr. Justiceraadens Hukommelse er bleven sløv (dog hvor kunde den andet end blive det ved hans næsten utallige Skrivter, og nye Opdagelser), saa sløv, at han nu skriver et, nu et andet, qvid pro qvo. Et Steds paastaaer han, at Regieringen ikke kiænder Island vel, og paa et andet Sted er han dog saa billig, at fortælle Publicum, at Regieringen har givet Island ny Form, ny Husholdning, ny Handel ꝛc. Publikum tillade mig at spørge: Kunde Regieringen foretage noget til Islands Bedste, uden at kiænde dets Tarv og Mangler, uden at kiænde Lan-

det vel. Sandelig, Regeringen kiænder Island fuldkommen, dets Mangler og Tarv, kan Høistsamme end ikke altid giøre det, som ønskes med den Skyndsomhed, Hr. Justiceraadens varme Reformations Iver og selv følte Patriotisme maatte kunde attraa. Pille 1560 yttrer han sig saaledes: Til hans Cathekesen burde jeg holde mig undskyldt at svare, forinden han legitimerer, at han er Medlem af det K. Landoplysnings Selskab, har noget med samme at giøre, og at dette eller jeg bør staae ham til Regnskab for noget, som da bør skee i Island ved Selskabet. Hvilke skiønne Ting. Hr. Justiceraaden haver fortalt den hele danske Verden, at der lever et K. Landoplysnings Selskab og dog vil han bagefter, at ingen maae bryde sig om det, med mindre han er Medlem. Er dette Liberalitæt, er dette Publicitæt, er dette Vejen til Oplysning!?! Island! Island! Hvorledes omdannes du fra en fordomsfuld og overtroisk Smag og Tænkemaade under din beskedne Oplysnings Præsident, til den rene Enhed i Fornuft og værdig Cultur. See Collegial-Tidenden No. 27. P. 247 1800.

Hvor er det dog muligt, at Hr. Justiceraaden har i Anledning af mit harmløse Spørsmaal: hvad er det Islandske Landoplysnings-Selskab? kundet tillade sig at tiltale mig i en Tone, som er lige beskjæmmende for ham selv, som det er modsat al fiin Levemaade, hvilken man fordrer af den velopdragne Mand; i en Tone, som giør hans Hierte og Følelser saare liden Ære.

Han beskylder mig i Skilderiet for, at hans Oplysnings-Selskab er en Torn i mine Øine; at jeg er hans og dets Avindsmand. Han tilstaaer, at han i hans Island P. 159-164 har skildret mig efter Livet, og anviist mig Plads mellem stedse avindsyge og lave Siele. Jeg beder Publicum vil lægge Mærke til slig uædel Adfærd. Forfatteren af Island angriber mig med Skumlerie, uden at jeg skulle have vidst endog det mindste derom, med mindre han i Skilderiet havde selv tilstaaet det, opbragt over et Spørsmaal, som han paastaaer ikke burde opløses, uden for hans Domstol paa Island. Fra at reise til Island bevar mig kiere Herre Gud! Jeg var der alt for længe; jeg takker Gud og Kongen, som førte mig derfra. Ikke heller behøver jeg at reise til Island. Hr. Justiceraaden er her jo selv, og veed tilfulde at mit Værneting ikke er paa Island, men at han, som Fremmed, kunde, i behøvende Tilfælde, søges for Kiøbenhavns Giesteret.

(Fortsættes.)

Til Velærværdige Hr. B. F. Rønne.

De har tagen til Gjenmæle i Politivennen mod mit lidet Epigram i Skilderiet om — ikke Gæssenes Sommerplukning, men om deres Levendeplukning. I den Anledning være det mig tilladt at svare Dem et Par Ord, hvormed jeg anseer vor Tvist afgjort.

Jeg har ikke, som De, levet 14 Aar paa Landet og plukket Gæs levende; men, jeg mindes ret godt, at jeg engang efter en svær Sygdom mistede alt mit Hovedhaar: lod jeg en Kam gaae derigjennem fulgte de løse Haar uden mindste Svide eller Smerte med: rykkede jeg derimod et fast Haar ud, der endnu ikke var modent, til at fældes, følede jeg, at det smertede. Saaledes bil-

der jeg mig i min Enfoldighed ind, at det ogsaa gaaer til med Gæssenes Fældning. Naturen vil ej pludseligen og paa eengang røve dem det Værn, den selv gav dem mod Vejrligt og Insecter — hvi skulle vi Mennesker da gjøre det? — For at kunne strække vore lade Lemmer paa blødere Lejer, for at faae flere og bedre Skrivefjedre, svarer De. — O nej, raaber da jeg, heller ligge vi haardere, slettere, heller skrive vi daarligere og med uslere Penne, end vi forskaffe os disse Beqvemmeligheder ved at martre vore Medskabninger!

De mener, at Dyret intet føler ved at plukkes levende, fordi det strax efter at være plukket æder roligt ved sin Plukkers Side. Men, kjere Hr. Pastor! hvad vil De vel, at det lidet værgeløse Dyr skal gjøre mod den, der kalder sig selv Skabningens Herre og nyligen har gjort det end værgeløsere? Græsser den hungrige Hest ej rolig ved Siden af sin bødelagtige Rytter? Og Bruce, som fortæller, at i Gondar udskæres Kjød af levende Oxer og fortæres strax raat, taler ikke eet Ord om, at disse sætte sig til Modværge, mod dem, der saaledes flænge i deres Kjød.

De holder for, at Gaasen ej lider ved at være plukket, fordi den ej oftere, end ellers, søger Vandet. Men, hvi skulde det nøgne Dyr, røvet sit sædvanlige, naturlige Værn mod Vandets umiddelbare Paavirkning, oftere, end før den blev plukket, søge Vandet? det er tvertimod heelt naturligt, at det end sjeldnere søger det.

Ikke mod den hæderværdige Stand, De har den Ære at være Lem af, har jeg gjort Udfald, som De behager at paadigte mig. Dertil agter jeg den for højt. Var Forslaget kommet fra en Pennefabrikør, fra en Valdbyekjerling, vilde jeg have smilet derved og ynket Egoisten. Nu kom det derimod, brammende bebudet, fra den Mand, der skal præke Jesu blide Lære, som ej tillader vore Medskabningers ufornødne Martren — og jeg harmedes.

At jeg ikke har læst Deres Forslag, kommer deraf, at dette var umuligt; fordi en ædel Mand her i Staden strax havde opkjøbt det heele Oplag, ikke for, som De ønskede, at udbrede det blandt Bondestanden, men for at standse dets videre Kundgjørelse. Qvintessencen deraf har jeg derimod læst i Dagen; ligesom og dets senere Anbefaling sammesteds.

Deres Velærværdighed synes at være misfornøjet med, at jeg skrev et Par Linier mod Dem i et Dagblad og ej udarbejdede en fuldstændig Afhandling om det omtvistede Emne. Det sidste overlader jeg vore Dyrlæger, da baade Kundskaber og Tid dertil mangle mig. Og det første kunde jeg saa meget mindre drømme om at De vilde optage ilde, som De deels upaaanket saae — Dagens agtede Redacteur i sit Dagblad anprise Deres Forslag, deels selv ofte, og fornemmeligen i afvigte Efteraar, i samme Blad har meddeelt Publikum adskillige interessante Efterretninger. Er det da blot Modsigelser, De ej kan taale i Dagblade, og vil De kun i vidtløftige Afhandlinger see Deres i 2 Skillings-Pjecer gjorte Forslage modsagte?

At vor ædle Fyrste vil lade kyndige Mænd nøje undersøge, om Gæs uden Marter, uden Skade kunne plukkes levende; og at det, hvis dette ej er Tilfældet, enten aldeles forbydes, eller dog kun under visse Betingelser og til visse Aarstider tillades, vover jeg at nære fast Haab om; og jeg kan desto lettere for Fremtiden være aldeles taus i denne Sag.

G. T. Bang.

(Formedelst Mangel paa Plads blev ovenstaaende ikke indrykket i forrige Numer.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Den 12 Augusti er udkommet følgende Kongelig Bekjendtgjørelse, angaaende en Forandring i Rangforordningen. Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Dannemark og Norge, &c. &c. Gjøre vitterligt: Ved at overskue Rangfølgen imellem Embedsmænd og characteriserede Personer i Vore Stater, saaledes som denne til forskjellige Tider er bleven ordnet, have Vi fundet den mindre passende, saavel til Embedsmænds og Rangs-Personers nuværende indbyrdes Forhold, som til vor Tidsalders Aand. — Vi ere derfor betænkte paa en ny og til sit Øiemed svarende almindelig Anordning om Rang og Titler, desaarsag Vi allernaadigst have befalet nogle af Vore Embedsmænd at sammentræde i en Commission, for dertil at affatte Udkast, efter de

Forskrifter dem af Os ere meddeelte. — Men da Rangfølgen imellem dem, til hvilke Vi allernaadigst have betroet, eller herefter betroe, de høieste Embeder og Værdigheder i Staten og ved Hoffet, maa bestemmes efter særskilte Regler; saa ville Vi, efter at have forudskikket de Hoved-Grundsætninger, paa hvilke Anordningen om Rangen vil blive bygget, herved kundgjøre den Orden, i hvilken, de af Vore Mænd, som henhøre til de tvende første Klasser i samme, herefter bør at følge hinanden. — Det er Vor allernaadigste Villie, at Rang for Fremtiden, i Almindelighed, skal forbindes med Embederne, og tillægges samme i et rigtigt Forhold til disses Vigtighed og Betydenhed. — I Henseende til Titler, da blive disse at inddele i Embeds-Titler og Rang-Titler. — Embeds-Titlerne forundes allene de i virkelig Tjeneste staaende Embedsmænd, hvorved dog disse, efter Omstændighederne, kunne tillægges en høiere Rang end den, som er forbunden med Embedet. — Rang-Titler forundes Embedsmænd, som i Naade entlediges fra deres Embeder, (hvorved de nedlægge Embeds-Titelen), og ligeledes andre af Statens fortjente Mænd. Af Rang-Titlen henlægges en til hver af Rangforordningens Klasser. — De Embedsmænd, som ansættes under eet Nummer i Rangforordningen, tage Rang imellem hinanden efter deres Anciennitet. — Ved Befordring eller Forflyttelse fra Embeder, der henhøre under et Collegium eller Departement, til saadanne som høre under et andet, forandres Embeds-Titlen, da den saavidt mueligt, bør betegne den Art af Forretninger, som er Embedsmanden betroede. — Alle de der betjene, eller have betjent noget af de i de 3 første Klasser specificerede Kongelige Embeder, skulle for sig, deres Hustruer, og ægte Børn i første Leed, være og holdes lige med Adelen, og nyde alle Adelen tillagte Privilegier, Ære, Værdighed og Prærogativer. — Rangfølgen i de 2de første Klasser have Vi allernaadigst bestemt saaledes som følger: 1 Klasse. No. 1. Storkantsler. No. 2. General-Feldt-Marskal, og General-Admiral. No. 3. Storskatmester. No. 4. Geheime-Statsminister. No. 5. Statholderen i Norge og den i Hertugdommene. No. 6. Riddere af Elefanten. No. 7. Feldt-Marskal. General-Admiral-Lieutenant. No. 8. Stor-Commandeurer af Dannebrogen. Hans

Majestæt Kongens Over-Kammerherre. No. 9. General-Feldt-Tøimester. Vice-Statholderen i Norge og den i Hertugdommene. Generaler. Admiraler. No. 10. General-Lieutenanter. Vice-Admiraler. Ministerne for det udenlandske Departement, og de Kongelige Collegier. Hendes Majestæt den regjerende Dronnings Over-Kammerherre. Over-Hofmarskal. Kantsleren for de Kongelige Ordeners Kapitul. No. 11. Præsidenterne for de Kongelige Collegier. Over-Kammerjunker hos Hans Majestæt Kongen. No. 12. Overskjænk. Overstaldmester. Overjægermester. Overceremoniemester. 13. Overhofmester hos Deres Majestæter Dronningerne. Den regjerende Dronnings Overstaldmester. Klassens Rang-Titel er: Geheime-Conferentsraad. — Samtlige til denne Klasse henhørende Personer nyde Prædikatet af Excellence. 2 Klasse. No. 1. Storkors af Dannebrogen. No. 2. Grever som have Lehnsgrevskaber i Kongens Riger og Lande, hvilke rangere imellem sig efter deres Grevskabers Erection. No. 3. Hans Majestæt Kongens Hofmarskal. No. 4. Hofmestere og Marskaller ved det Kongelige Huus, som rangere imellem sig efter deres høie Herskabers Orden. Lehns-Grevernes ældste Sønner, naar de ere Kammerherrer. No. 5. General-Majorer. Contra-Admiraler. Stifts-Befalingsmænd. Directeurer ved de Kongelige Collegier og Departementer. De første Deputerede, naar de tillige udnævnes til Collegii-Chefer. Justitiarius i Høiesteret. Kantslerne i Overretterne i Hertugdommene. Over-Præsidenterne i Kjøbenhavn og Altona. Curator for Universitetet i Kiel. Kammerherrer. No. 6. Hans Majestæt Kongens Staldmester. No. 7. Hendes Majestæt den regjerende Dronnings Staldmester. Hofjægermester. Ceremoniemester. No. 8. De Kongelige Gesandter ved fremmede Hoffer. No. 9. Alle Embeds-Titler af Raad, hvortil er føiet Ordet: Geheime. — No. 10. Rector ved Kjøbenhavns Universitet. Biskopperne over Sjællands og Aggershuus Stifter. No. 11. Confessionarius. Overberghauptmand. Klassens Rang-Titel er: Geheime-Etatsraad. — Alle de som beklæde Embeder i anden Klasse, eller anvises Rang med samme, ere lige berettigede til de Prærogativer, som forhen vare forundte de 16 første Nummere af anden Klasse.

Af Budstikken er udkommen No. 39 til 42. Dens vigtigste Indhold er: 1) Bekjendtgjørelse fra Gener. v. Krogh, indeholdende følgende Indberetning fra Major v. Bruun i Christiansund. D. 7 Julii saae man fra Christiansunds Varde to Engelske Fregatter, den ene paa 48 og den anden paa 32 Canoner, at styre lige til Landet. Men da derefter indtraf Vindstille, ankom de først til Byen anden Dags Morgen Kl. 9¾ Slet, lige ind for Marcussundet, hvor de fra Flaadebatteriet bleve angrebne, og fortsattes dermed indtil de havde aldeles forskudt sig, og derefter halede de til Landet, for at forsynes med Ammunition, hvilket skyndsomst udvirkedes. Først da kunde Tønders og Kaasbøls Batterier*) begynde at fyre, hvilket og skede med god Virkning. Kl. 11 saae han et hvidt Flag heiset fra et af de fiendtlige Skibe, hvorpaa Canonaden ophørte, og en Parlamentair kom med et Brev, fra Joseph Baker, Hovedanfører for de fiendtlige Skibe, hvori han tilbyder sig at tilbagegive et lidet Fartøi med Kufferter &c., der var faldet ham i Hænderne, og ved samme Leilighed forsikkrer, at den Magt, han anfører, er fuldkommen nok til at ødelægge Byen, men at hans Øiemed kun er at ødelægge de der værende Skibe, saavelsom alle offentlige Søe- og Krigsmaterialier, og at han lover, naar dette, uden Modstand tilstaaes, at al Privateiendom, samt alle ubevæbnede Personer skulle blive umolesterede, og at intet Slags Skade skal tilføies Byen. Svaret var: Saalænge Christiansund havde Nordmænd, Kugler og Krudt, tænkte man aldeles ikke paa nogen Overgivelse. Baker svarede igjen, at Modsættelse kun vilde have Byens Ødelæggelse til Følge, og at han kun tragtede efter alle Fartøierne. Derpaa kom atter et Brev fra den fiendtlige Anfører, hvori han skriver: da han har erfaret, at Skibene i Havnen ikke ere af den Vigtighed, som efter Beskrivelsen var bleven ham forestillet, saa vil han med første føielige Vind begive sig bort. Men da han imidlertid ikke ønsker at tilføie privat Eiendom nogen Skade, saa vil han ikke fyre paa Byen, undtagen der fyres paa ham. Han tilbagesendte ved samme Leilighed de forhen anførte Sager, der vare faldne i hans Hænder. Hans Begjering bevilgedes, og derpaa afseilede han samme Dags Eftermiddag Kl. 4. Canonaden paa begge Sider varede fulde 2 Timer. Af Besætningen er ikkun en Landeværn paa Tønders Batterie dræbt, men ingen saaret. Nogle faa Huse er ved de fiendtlige Skud ubetydelig blevne beskadigede. Den Skade, som tilføiedes de fiendtlige Skibe, samt hvor mange Døde og Saarede de have havt, vides ikke. --- 2) En Beretning fra Commandeur-Capit. Sølling, at den ny Lodsekutter Veiviseren d. 24 Junii seilede fra Lyshavn ved Farsund hen under Skotland, og tog d. 30 s. M. ved Leith et Engelsk Skib, ladet med Egetømmer, Potaske, Hamp og andre Sager. Commandeur-Capit. Sølling beretter derhos, at 4 Lodsbaade, som de eneste af det Slags, der have været ude paa Krydstoge, have taget hver sin Priis, og at samme ialt beløber sig til 1½ Tønde Guld. 3) Skrivelse fra Hr. Amtmand Vibe, lydende saaledes: "Af en Indberetning til Amtet fra den constituerede Foged i Søndr- og Nordfjord af 30te f. M., blev d. 6 s. M. seet i Havet uden for Kinds Havn, i Nordfjord, 2de Engelske Krigsskibe, hvoraf det ene nærmede sig Landet, og udsatte 3de armerede Slupper, for at borttage 2de der i Havnen værende Nordfar-Jægter. Da denne Havn ligger isoleret og langt ud ved Havet, var det ikke muligt i den Hast at faae samlet Kystværnet, hvorfore ogsaa disse Jægter, efterat Folkene vare flygtede derfra, blev et Rov for Fienden. --- Den ene af disse armerede Slupper gik imidlertid i Land, foregav at de vare Franske, og bød Husets Folk ikke at frygte, da de intet ondt skulde vederfares; ikke destomindre ranede de fra dem, hvad der forefandtes, saasom Baade med Seil og Tilbehør, Fiske-Redskaber, Fisk, Tougværk og Klæder, og strax derpaa afseilede de tilligemed de fornævnte Jægter, der vare paa Hjemreisen fra Bergen, og havde en ubetydelig Ladning ombord af Kornvarer med andre Fornødenheder. Kort derefter skal Beboerne deromkring have seet det brænde i Havet, og formodentlig ere disse Jægter, efterat de have været plyndrede, stukket i Brand. Senere Beretninger fra Bønder i Omegnen deraf, have fortalt mig, at den 5te d. M have atter armerede Slupper nærmet sig Landet, ventelig i Hensigt at bemægtige sig 2de fra Bergen hengaaede Archangels-Farere, der vare beliggende i en Havn der i Nærheden; men da Kystværnet ved Ildsignaler havde givet Tegn til at samles, have de strax vendt tilbage til deres Skibe. Imidlertid have Archangels Farerne faaet Vind, og ere afseilede inden Skjærs længere Nord. --- Dette, som det eneste Fiendtlige, der hidindtil er passeret i nordre Bergenhuus-Amt i nærværende Krig, anseer jeg for Pligt underdanig at indberette den høi Kongelige interimistiske Regjerings-Commission. --- Bergen den 16de Julii 1808. Vibe.

*) Paa Flaadebatteriet er 10, paa Tønders Batterie 5 og ved Kaasbøls Brygge 4 ottepundige Canoner; altsaa kunne kun 14 Canoner paa en Tid bruges mod Fienden.

Hr. Stiftsprovst Plums 21de Fortsættelse af Regnskabet for de ham betroede milde Gaver indeholder 1049 Rd. 1 Mk., hvoriblandt er 950 Rd., der er Fortsættelse af Bidragene til Kjøbenhavns Brandlidte fra Menighederne i Lolland og Falster.

Reisende: ankommen: Frue Hegerman, Handlende Levi, Mad. Simmelkier, Strømpehandler Simmelkier, Holm, Secretair Tauton, Secret. Seidelin, Kjøbm. Holm, Mad. Sommer, Mad. Koch, Skibscapitain Holger, Anton, Proprietair Schmidt, Ray.

Den 4 April d. A. høitideligholdte det saakaldte Human Society i London sin sædvanlige Aarsfest. Blandt de indsendte Bidrag vare ogsaa 20 Guineer fra General Christoph, Præsident af Hayti. Selskabets saakaldte Admiral, Capit. Goodall, har oversendt dette Bidrag tilligemed en forbindtlig Skrivelse, hvori han tilkjendegiver Lord Major: at ovennævnte Negerchef hvert Aar vil sende en lignende Sum til dette Selskab, der er saa velgjørende for Menneskeheden.

Den 15 Maji blev, som the Courier anfører, ringet med alle Klokkerne i London. Ingen vidste hvad det skulde betyde. Tilsidst erfoer man, at en Irlandsk Gentleman havde Dagen forhen vundet 10,000 Pd. St. i det Londonske Lotterie, og, efter hans Sigende, ved Klokkernes Lyd i London vilde tilkjendegive sine Venner i Dublin den Lykke, der var mødt ham.

(Indsendt af "**th".)

Da jeg læste i nyeste Skilderie af Kjøbenhavn 1808, No. 82, 23 Julii, et Udtog af det nylig udkomne Hæfte af Fierdingaars Skrivtet: ny Minerva, en indholdsrig Afhandling om Dannemarks Skove, af Hr. Pastor Lumbye, blev jeg begierlig efter at see Afhandlingen selv — anskaffede mig den til Laans i disse Dage, og med stor Glæde som gammel Skovelsker og Jordbruger, har læst den i sit hele, neml. af Hr. Pastor P. W. Lütken, dateret Lumbye 16de April d. A., men hvilket i Skilderiets Anmeldelse har en Ombytning af Navn og Stæd. Saa blomstrende skiøn end denne Afhandling har heel igjennem; og saa mange ægte Sandheder den uimodsigelig medfører om de gamle nu forpurrede Skove, som har havt Secler til at kunne vise sig i den sin stolteste Pragt, Samtidig med os endnu Levende, som har seet dem; saa er dog nok den Mening eller Forudsigelse til Held for flere kommende Generationer, at nemlig formedelst de store Skoves Nedhugning, der vel ikkun kan regnes for en Deel hist og her: "Danmarks Jordbrug iler sin Opløsning i Møde," ikke saa antagelig ængstelig. I flere end 50 Aar har jeg kiendt de bedste Skovstrækninger, i Falster, som ved de aucthoriserede Kongel. Auctioner i Aaret 1760, bleve saa godt som paanødte vedkommende Kjøbere for 72 Rdlr. pr. Tønde Hartkorn i det hele Areal, med Skov, Jagt og Fiskerie rc., og hvorved jeg kan erindre mig at have hørt, at Kongens Kasse dog med Sikkerhed vandt Renterne af flere Tønder Guld som for begge Districters over for 7000 Rdlr. Hartkorn, istæden for, sagde man, ikkun nogle hundrede Rdlr. at Regnskabernes aarlige Balance udviste. Det var da for de første Besiddere som Proprietairer og Selvejere af dette skiønne fede Land til end ydermere Kjøbe-Summernes Formindskelse i Renter at Skovene maatte komme i Betragtning; og dette lod sig giøre med lovligste Ret, og hvorved følgelig Agerbruget blev forstørret til det mangedobbelte.

Møens Land — dette i sin Tid Canaans, af selve Naturen, blev ligesom hint, derefter udstykket Gods- og Gaardvis, og Kjøberne fandt sig alle noksom vel derved; men Skovene bleve ej heller skaanede her. Rigtig nok kan det siges, at i den senere Tid er Konsten kommet Naturen til Hjelp, og her er ikke sparet til Lyst, Glæde og Fornøjelse, i en Smag som overgaaer Alt, naar man ikke selv i nogle Dage har overskuet det, flere Tønder Gulds Adspredelse, lige fra Dronningestolen paa den Majestætiske Klint til det gamle Nyegaard, nu Marienborg. Men Klinteskoven, hvor jeg i sin Tid saae enkelte Træer paa 100de Skovlæs, — Synderskov, Grønved o. fl. — hvor ere de nu som forhen? De ere for endeel fældede til jævnt Agerland, og afgive en aarlig større maaskee paliatif Indtægt end før. Under dette Amt henhørte Baagøe, som ogsaa paa samme Tid og under samme Vilkaar bleve abalienerede Kronens Godser: dette havde og en ypperlig Øster Skov, som ligeledes maatte bøde paa Indkjøbsprisen ved Nedhugning for en Deel. Dog maa jeg ikke lade ubemærket, at Nyords Øe under samme Amt, som ligger udsat for alle Vinde paa Compasset, ikke har et eneste Træ til Ly for dets Marker, men alligevel, at der voxer Byg, der som Vaarsæd, er den ømmeste til at tage Skade, og stedse har staaet i Pris 30 p. C. over andet Byg, og derfor ved Amtsmagazinet havde sin fraskilte Afdeling og Lager.

(Fortsættes.)

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 90.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 20 Augusti, 1808.

Til det Danske og Islandske Publicum, i Anledning af Hr. Justiceraad og Justitiarii M. Stephensens ubeføiede Adfærd i nyeste Skilderie af Kjøbenhavn No. 86.

(Sluttet.)

Hvor kan Hr. Justiceraaden beskylde mig for Avind mod sig og Selskabet. Lad nogen turde sige, at jeg har nogensinde været hans eller hans Oplysningsselskabs Avindsmand. Fordi jeg har sagt og siger hvad jeg mener, derfor burde jeg bagvaskes hemmelig og aabenbare! Hr. Justiceraaden veed hvad jeg har sagt, og det siger jeg endnu.

1) Jeg har troet og sagt: at Hr. Justiceraaden har tillagt sig selv og Selskabet et alt for overdrevet Roes, og at han haver enten i Aaret 1800 eller 1808 begaaet en betydelig lapsus memoriæ. See her et lille Beviis: I Følge Collegial-Tidenden af 5 Julii 1800, No. 27, Pag. 225 seq. haver Hr. Justiceraaden indberettet til det Kongel. D. Cancellie: at Islands Cultur og Videnskaber, før Selskabets Begyndelse i Aaret 1794, vare nedsjunkne til en saadan Grad af Vankundighed, at naar man undtager overtroiske Historier, fabelagtige Anecdoter, Fortællinger om Trolde og Kjæmper; saa kiendte Landet neppe andre Bøger i Omløb end ældgamle crassemystiske, theologiske Stykker fra Reformationens Tid. Ikke er dette Skumlerie; ikke Bagvaskelse mod et heelt Folk; ikke Denunciation mod Landets høieste Øvrighed geistlig og verdslig; ikke noget overdrevent Selvros, at have forvandlet dette Vankundigheds Mørke i fire Aar til Lys!!! maatte jeg sige hvad mig synes, da er det følgende:

Mod Midten af det 18de Aarhundrede blev den Danmark og Island evig uforglemmelige Biskop, Ludvig Harboe, sendt til Island, som General-Kirkevisitator. Hans Indberetning har jeg ikke seet; men han har flere Gange forsikkret mig: at han havde fundet Islændernes Kundskaber, i Almindelighed, at være gode. Efter denne store og gode Mands Hiemkomst, har det været, saavidt jeg veed, Islands Biskoppers Pligt, at vaage over, og aarlig at indberette til det Kgl. Danske Cancellie Menighedernes Tilstand, Tarv og Mangler. Jeg tør paa-

staae, at hverken Hr. Justiceraadens patriotiske Fader, den værdige Olding, den 40aarige Amtmand og Stiftamtmand Stephensen, eller den, i ethvert Henseende, værdige Biskop Finnsen, ach! desværre ikkun 19 Aar Biskop paa Skalholt, ville have tilladet sig, at skiule for Regieringen en saa afskyelig Tilstand. Ikke heller ville Regieringen, efterat være bleven giort opmærksom paa sligt Uvæsen, for et Öieblik have unddraget kraftfulde Midler. Nej, Gud skee Lov! hverken har Nationen været nedsiunken i Barbarie, ikke heller har Regieringen glemt at befordre sand Oplysning i Island paa en kraftfuld Maade. Hvilke herlige Virkninger har ikke den Kongel. Forordning om Ungdommens Confirmation havt paa Island, hvor meget Lys have ikke de Studerende indført fra Danmark til Island, længe før Aaret 1794. Ugierne ville jeg fremstille en Justitiarius for Publicum som en Mand af skrøbelig Hukommelse; men de Lapsus Memoriæ, han saa ofte tillægger mig, fortiene noget Vederlag. I dette Henseende lønner det Umagen at læse Bogen Island fra Pag. 201 til Pag. 223, især dette vigtige Sted P. 241, som viser, at han i Aaret 1808 ikke erindrer hvad han skrev i Aaret 1808. Han siger: Intet Aarhundrede i Island har i alle Videnskaber og Cultur giort saadan Fremskridt, som det attende; maaskee faa Lande, eller intet i Forhold til Folkemængde, leveret flere Skribentere. Det høistærede Publicum og Hr. Justiceraaden selv vil deraf tilfulde lære: at der vare mange gode Bøger i Omløb, at der var Lys, ja meget Lys i Island før Aaret 1794. I det mindste burde Hr. Justiceraaden ladet de, deels paa Regieringens, deels paa det K. Landhuusholdnings-Selskabs Foranstaltning trykte og uddeelte Bøger

i Island være undtagne og udmærkede fra den store Hob af Trolde-Historier og deslige Skrivter. Publicum veed, at vor Regiering elsker sand Oplysning, troer at Publicitæt er den sikkreste Vej til at opnaae dette store Øjemed, og ved de skiønneste Exempler opmuntrer enhver ædeltænkende at sige sin Mening over alt det, som giøres offentligt. Haver jeg da ikke god Ret, nu, efterat Hr. Justiceraaden giorde hans Selskab bekiendt for Verden, at sige mine Tanker. Jeg har sagt mine Tanker, og siger dem paa nye: Mig synes meerbemeldte Selskab, hvis det endnu lever, og det ikke er allerede dødt af en tærende Syge, hvorover Hr. Justiceraaden heel vemodigen klager, Island Pag. 161, at ligne et typographisk Selskab; dog jeg nævner det, som det nu nævnes bør: Det Kgl. Islandske Landoplysnings-Selskab.

2) Jeg har sagt, og vil sige indtil videre; at det er stor Usandhed, at Selskabet har udgivet flere udvalgte Bøger i albehaande Videnskaber, saavel Originaler, som Oversættelser. Saaledes lyder Hr. Justiceraadens ligesaa ubevislige, som dristige Opgave paa Islands Side 200. Lad ham sandfærdig fortælle Publicum hvor mange Bøger han paa Selskabets Vegne har udgivet i Naturhistorie, Mathemathik, Mechanik, Chirurgie, Oeconomie, Astronomie, Chymie, Statistik, Botanik ꝛc. ꝛc.

3) Jeg har sagt, at Oplysningsselskabet kan ligesaa lidet maale sig med det K. Isl. Litteratur-Selskab, som Hr. Justiceraaden kan maale sig med hans redelige Velgiører, den almindelig høiagtede Conferenceraad Erichsen, hvis Bestyrelse af bemeldte Selskab er ligesaa utækkelig for den taknemmelige Forfatter af Island P. 157, som hans Udladelse om Erichsen paa bemeldte Sted, de mortuis

nil vise bene, er mig mistænkelig og synes mindre passende; sandelig, Publicum kiender Erichsen: hans Handlinger her i Livet vare ærefulde; han elskede sin Konge, sit Fædreneland, og sin Næste, med et Hjerte uden Svig.

Jeg har erkiendt, at Selskabet har udgivet flere Bøger. Iblandt disse ere nogle ret gode; men ikke faa ere mindre nødvendige i et Land, som trænger meer end noget andet til Kundskab om sig selv, sine Produkter, disses bedre Behandling, Anvendelse og Forøgelse. En physisk, oeconomisk-statitisk Geographie over Island, og en saadan kort Oversigt over det Danske og Norske Rige ville have været nyttigere end Hr. Justiceraadens egne velbekjendte Skrivter: Vinagledi samt Gaman og Alvara. Disse Bøger, det veed Forfatteren selv, kunde aldrig bidrage noget, enten til Hjertets Forædling, eller Forstandens Cultur. Videre har jeg aldrig sagt om Hr. Justiceraadens Selskab. Jeg har sagt det med den Friehed, som er enhver Dansk Mands Ejendom.

Jeg giver Publicum mit Æresord derpaa: at det Kongel. Landoplysnings-Selskab har aldrig været Torn i mine Øjne, at jeg aldrig bar det eller dets værdige Præsident den mindste Avind. Tvert imod ønsker jeg, at Selskabet og Han maae længe vedblive at styre vore kiære Landsmænds Oplysning, endog længe efter, at jeg i Følge hans, ligesaa lidet æsthetiske, som christelige Yttringer om mig (Island P. 164, cfr. Skilderiet No. 86),

er revet bort i og af den ubarmhiertige Lethe.

Publicum vil for Resten ikke (haaber jeg) troe, at det er Avind, at jeg har i nogle Aar holdt tilbage, af Velvillie for Hr. Justiceraaden, adskillige Afhandlinger, mig tilsendte fra Island, hvis Udgave ikke kunde været ham behagelig, ihvor-

vel de vare affattede i en Tone, som ere de blide Muser værdig.

Hr. Justiceraaden er saa dristig i hans Island, Lærde Efterr. P. 429, No. 27, Skilderiet P. 1361, at sige Publicum, at Regnskab skal være aflagt for Selskabets Indtægter og Udgivter. Hvor er sligt Regnskab? Af hvem er det forfattet? Af hvem er det revideret? Af hvem er det decideret? Har han nogensinde, som han burde, indsendt dette Regnskab til det Kongel. Danske Cancellie. Forgeves skal han vise Publicum hen til Mindesværde Tidender 2 B. VII Bilag. Der er et Charteqve denne Sag angaaende, men intet, hvad man kan kalde Regnskab.

Saa meget om Selskabet. Nu til Psalmebogen og det gamle Graduale, eller den Islandske Kirke-Psalmebog. Hr. Justiceraaden beskylder mig for skummel Angivelse. Vidste han hvad sligt Udtryk siger paa Dansk, ville han, som Justitiarius i den Kongel. Islandske Lands-Overret, ikke have tilladet sig at giøre Brug af saa ilde passende Ord, allene fordi jeg har sagt, at hans Psalmebog var ansat til en for høj Pris. I Stedet for at Udgiveren burde holde sig mig takskyldig, fordi jeg ville giøre ham opmærksom paa en Sag, som ikke er saa aldeles uvigtig, bliver han vred paa mig og overøser mig med sin Galde, ja paanøder mig Leilighed til at tale om Sager, som jeg ikke tænkde paa, endnu mindre ville have frembragt, havde han vildet holde Maade.

Psalmebogens Udgiver maaler Selskabets Bøgers Pris efter

1) Papiret, Ballen 14 à 16 Rdlr. — Har det vel fra Begyndelsen kostet saa meget?
2) Commissions p. C., Transport, Emballace, Assecurance.

3) Fragt. NB. Denne har Kongen skænket frit med Post- og Falkeskibene.

4) Transport i Landet. Dette kan ikke være saa betydeligt, thi neppe trykkes flere Exemplarer end til Medlemmer af Selskabet, som da selv bør betale Omkostningerne.

5) Commission til Udsælgerne 10 p. C. Denne Udgivt kan ikke falde til Last, uden paa en saare liden Deel af hele Oplaget, som for det meste retter sig ventelig efter Selskabets Medlemmers Tal.

Med alt dette siger Præsidenten, har Selskabet solgt sine Skrivter à 3 ß. Lad mig giøre ham opmærksom paa, at denne Pris er endda for høi sat i Island, især af et Selskab, som, med saa megen Selvroes, vil faae Verden til at troe, at det paa en kraftfuld Maade bringer før ubekiendte Kundskaber og ukiendt Siælsforædling tilveje hos en, efter Selskabets beskedne Præsidents egen Vidnesbyrd, i Vankundighed og Overtroe nedsiunken Nation. Naar man har at giøre med slig en Nation, som desuden er fattig, og trænger til Livets første Fornødenheder, er det ikke nok, at de udgivne Bøgers indvortes Værd er ægte og lærerigt, Prisen bør være tillige saa let, at de Fattige næsten ikke kunde føle den. Den lette Pris er det bedste Middel til at lokke den til alle Tider videbegierlige Islandske Almue til Læsning og Aandsdyrkelse. Hr. Justiceraaden paastaaer, at Bøger, udgivne paa Holum, vare ligesaa dyre og dyrere end hans Selskabs Bøger. Hvad kommer dette Sagen ved? Bør man undskylde Misbrug med Misbrug? Hvor meget have ikke vore Boghandlere solgt for 3 ß. Arket, uagtet de Skatter, som Regieringen ydes i Island, ere ubetydelige i Sammenligning med de Skatter, som haves her; uagtet at Islændernes Huslejer have

med vore intet i Størrelse tilfælles, uden Navnet; uagtet vore Bogtrykkeres Svendeløn ere højere end paa Island. Hvor flere og dyrere ere Livets Fornødenheder her end der? Hvor meget og større er ikke her Skribenteres Honorarium. Publicum kan troe mig, og det Kgl. Landoplysnings-Selskab skulle giøre vel i at laane opmærksomt Øre til min Yttring; Selskabets Bøger ere for dyre. Disses høje Pris fiærner meer end noget andet det tilsigtede Øjemed; ikke heller er det værdigt for et Oplysningsselskab at følge i Pris og Udsalg vore Boghandleres sædvanlige Regler.

Pille 1362 kalder Islands Forfatter den gamle Kirke-Psalmebog endnu høistforargelig, fordi Islænderne vedblive at synge efter samme, hvad de Danske Menigheder fordum sang:

Lader os for Herskab bede
Gud Fader inderlig,
Endog vi af dem monne lide
Vold, Uret og Ufred,
At Gud vil give dem sin Naade.

Dette og intet andet synge de Islandske Menigheder Skiærtorsdag til Høimesse. Det er noget andet, end hvad den lærde Psalmebogens Fiende paadigter dem, i det han siger (Island p. 255, at de bede for Øvrigheden (hvis Hoved Kongen dog er) skiøndt de dog alle maae taale store Tyngder og Forurettelser af samme. For Guds Skyld! Hr. Justiceraaden burde betænkt, hvor skadeligt det er at drive Spot med vor hellige Religion, hvor utilbørligt det er at beskylde det hele Islandske Folk og dets Øvrighed for at begaae og taale Forhaanelse mod sin altid faderlige Regiering. Uden at indlade mig i hans grundløse Sproganalyse af bemeldte Vers, uden at giøre uværdigt Anfald paa hans Kundskaber eller at forsøge paa at giøre disse mistænkelige (hvilket

han har giort mod mig) hos Publicum, appellerer jeg herved, engang for alle, til hans værdige Hr. Fader, den kloge og erfarne Olding, den 40aarige Amtmand og Stiftamtmand Stephensen; til den for Islands Vel og Hæder omhyggelige, af enhver god Islandsk Mand høitelskte Stiftamtmand, Hr. Greve af Trampe; til den blide og lærde Islandske Biskop Hr. G. Widalin, ja til det hele Islandske Folk. Jeg opfordrer enhver blandt dem at sige, om det omtvistede Vers indeholder andet end den rene evangeliske Lære: at vi bør bede Gud for Øvrigheden, skulle vi end af den lide Uret. Det er Apostelens, den hellige Peders Lærdom. At nævne Stedet, hvor dette staaer i det nye Testamente, vilde være at sætte en Lands-Overrets Justitiarii Uvidenhed i sin Christendom udi et ikke alt for fordeelagtigt Lys. Han benegter, at denne Lærdom staaer i det nye Testamente, og tillader sig at beskylde mig for at have indslikket det i den nyeste Udgave af denne dyrebare Bog. Nej! aldrig begik jeg crimen falsi; aldrig tillod jeg mig slige Konstgreb. Han følge Apostelens vise Raad: læs den hellige Skrivt flittig; derved skal han blive i kort Tid overbeviist, at hans Kundskab i Religionen, nu, han er Justitiarius og Præsident for et Landoplysnings-Selskab, er mindre, end den Tid han lærte hvad jeg og til min Opbyggelse har lært, Pontoppidans Forklaring, hvor han endog vil finde denne Lærdom fuldkommen documenteret.

Hr. Justitiarius kan tænke hvad ham lyster, men han tør aldrig paastaae offentlig det at være ligegyldigt for Staten, at den store Hob aflader at bede for sin Øvrighed, naar denne store Hob, forledet af Caprice og urigtige Begreber om Øvrighedens Handlinger, troer sig at finde noget paa samme at udsætte. Jeg tænker og siger: jeg vil,

at enhver Undersaat skal bede Gud for Øvrigheden; skal bestandig og under alle Omstændigheder udbede den af Kongernes Konge, den Algode og Alvise, Kraft, Velsignelse og Raad. Saa længe dette skeer, er Hr. Justitiarii egen Person hellig og tryg paa Island.

Som det gaaer til med Hr. Justiceraadens Mangel af Kundskab i Sædelæren, saaledes gaaer det og med hans Uvidenhed i de apostoliske Tiders Historie. Han vil lære os i Skilderiet, Pille 1363, at der gaves i de Tider ingen ugudelig eller uretfærdig Øvrighed, og at i det Nye Test. slig ikke engang forudsættes, men at den var stedse god. Hvilken Formastelse! Han veed ikke, at den Øvrighed, som da var, bestod af Romere: de vare ikke de Christnes Venner — den Øvrighed var ikke altid frie fra at tage Skænk og Gave; den forfølgede ofte de Christne; og dog befalede Apostelen at de Forfulgte ikke skulle aflade at bede for slig Øvrighed. Sandelig, det havde været tienligere for Hr. Justiceraaden, at læse Apostlernes Gierninger end at snirre mod den sidste Udgave af det Nye Testament paa Islandsk. Denne Udgave kan forsvare sig selv, ogsaa vil jeg, opfordret med Beskedenhed, forsvare den saavidt mig angaaer, og vise, at den i Sprog og Retskrivning kan i det mindste staae ved Siden af Hr. Justiceraadens selvroste Oplysnings-Skrivter. Jeg har læst dem uden at følge hans Dadlesyge, og Hang til at forhaane andres Kundskab. Gid Oplysnings-Selskabet havde for længe siden udgivet det Nye Testamente, vor Saligheds faste Grundvold. Gid de havde udspredet det blandt det Islandske Publicum paa samme Maade som jeg og andre uden Selvroes, uden Praleri have sendt den nyeste Udgave til Island. Exemplarerne, 4000 i alt, ere trykte paa overordentlig godt og stort

Trykpapir. Bogen bestaaer af 52 Ark, indbunden i heelt Skind, som man kalder det. 3000 Exemplarer uddeles til de Fattige uden Betaling, de øvrige Exemplare overlades til de Bemidlede à 4 Mk. Den Summa, som saaledes maatte indkomme, skal i sin Tid vorde anvendt til at befordre sand Gudsfrygt og andre velgiørende Kundskaber der i Landet. Til Afskeed giver jeg Hr. Justiceraaden med Publici Tilladelse det gode Raad: at han vil for Eftertiden flye unyttig Trætte; at han vil følge Retfærdighed, Gudsfrygt, Tro, Kierlighed og Sagtmodighed.

Den 9de August 1808.

G. J. Thorkelin.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Under d. 15 Aug. er igjennem det Kgl. Danske Cancellie udfærdiget en Placat af følgende Indhold: Hans Majestæt Kongen har, under 14de d. M., allernaadigst behaget at tilkjendegive Cancelliet følgende: "Da Vi have modtaget allerunderdanigst Indberetning om, at en og anden af Mandskabet af de her i Sjelland værende Spanske Bataillonner, ved disses Afvæbning, muligen kan være undveget og skjult her i Landet, saa befale Vi herved: at enhver, som maatte antreffe en saadan undvegen Spanier, skal anholde, og overbringe ham til nærmeste Øvrighed, for derfra videre at afgives til et af Plads-Commandantskaberne i Holbeck, Ringsted og Roeskilde, eller til nærmeste høistcommanderende Officierer, hvorhen og enhver er pligtig at aflevere de Sager, som de Spanske Tropper maatte have efterladt i deres Qvarterer. — Befindes nogen at handle mod denne Vor Befaling, da straffes han paa Ære og Gods."

Hs. Majestæts aabne Brev angaaende Dannebrog-Ordenens Udvidelse er nu ogsaa udkommet for Hertugdømmene i det Tydske og Danske Sprog.

Doctor Johannsen og Physicus Ryge i Flensborg agte at udgive et medicinsk Tidsskrivt under Titel: Mediciniſche Miscellen für Nichtärzte. De bekjendte talentfulde Forfatteres Navne er Borgen for, at dette periodiske Skrift vil blive ligesaa lærerigt som underholdende.

Statholderen i Hertugdømmene, H. D. Landgrev Carl af Hessen, har i denne Tid aflagt et Besøg hos Hs. Maj. Dronningen i Kiel.

Til at sammentræde i en Commission for at gjøre Forslag til Rangskattens Bestemmelse og Fordeling, samt udarbeide de flere Classers Rangfølge efter de allernaadigst approberede Grundsætninger, er Følgende under 12te d. M. tillagt kongelig Befaling: Overhofmarskal Hauch, Conferentsraaderne Malling og Wormschjold, Etatsraaderne Jantzen, Knudsen, Windelboe og Birch, Generalkrigscommissairerne Grove og Aagesen, Justitsraaderne Eggers, Schmidt Phiseldech og Lassen, samt Legationsraad Mantbey.

Under 19de August er Doctor Theologiæ, Biskop N. E. Balle, tillagt kongelig Befaling, igjen at tage sit forrige Sæde i Commissionen for de Danske Skolers bedre Indretning.

I Gaar Morges opseilede det Engelske Orlogskib, som i disse Dage har lagt til Ankers i Kjøgebugt. Da Orlogskibet var Dragør nær paa ¾ Miil, vendte det og satte Coursen vestlig, men fik Stilte. Capitain L. Fabricius gik strax ud med de under ham værende 12 Canoneer- og 4 Morteer-Chalouper. Stykprammene roede og buxerede Sydost efter, for at dække Roeflottillen; det fiendtlige Orlogskib vendte derpaa Østen over og holdt Nordost hen. Kl. 12 Middag var Roeflottillen paa Skud, kastede Bomber og beskjød rask det fiendtlige Skib, der igjen svarede med sine agterste Canoner. Det maatte søge sin Frelse ved Flugten og ved Hjelp af en gunstig Kuling og Force af Seil naaede det Malmøe. Vor Roeflottille vedblev at jage det under en vedholdende Canonade i 1¾ Time, da det var omtrent tvers for syndre Flinten 1½ Miils Distance. Kl. 5 Eftermiddag ankom Roeflottillen samt Prammene til Dragør. Den tiltagende sydlige Vind hjalp til, at det fiendtlige Skib naaede Malmøe og forhindrede Stykprammene fra at buxere sig op paa Skud uagtet al Anstrængelse.

De Engelske have nu ganske forladt Sprogøe, efterat have taget alting med indtil Vinduer og Døre. I Husene havde de indslaaet Væggene og her som alle Steder lignet sig selv.

Reisende: ankommen: Etatsraad Biørnsen, Admiral. Commissair Tuxen, Borger-Lieutn. Schrøder, alle fra Helsingøer (logere hos Møller).

Udenlandske Efterretninger.

I ingen Tidspunct synes offentlige Tidender at have baaret mindre Præg af Upartiskhed og Sandruhed end i dette Øieblik. Næsten i de fleste Lande af Europa binde Censurens Jernlænker Annalistens Hænder, og sjelden trykkes noget, som ikke tilforn har været luttret i Politikens Digel. Ikke uden med Mishag tager derfor den upartiske og fordomsfri Tænker de ankommende Tidender i Haanden, og det bliver ham ofte umueligt at finde Rede i dette Chaos af Hyklerie og Partiskhed. For Grandskeren gives der derfor i vor Tidsalder neppe en ubehageligere Læsning end de saakaldte politiske Tidender. Imidlertid maa man lade sig nøie med at finde nogen god Sæd i denne Dynge af Avner ved at rense dem i Sandhedens Sold. — I dette Øieblik gives intet Land i Europa, som ikke har en meer eller mindre vigtig Rolle i det store politiske Sørgespil. Fra Finlands sneebedækkede Fjelde indtil Iberiens grønne Slætter snoer sig Krigens giftige Slange i tusinde Bugter. Alle Stater, den største med den mindste, ere med Magt dragne ind i Malstrømmen, og adskillige af dem stride, uden endog selv at vide hvad de stride for. Henvender man sit Øie til Spanien, saa hviler endnu Uvishedens mørke Slør over denne vigtige Stats Skjebne. Vel siger Journal de l'Empire, at Engellands lumske Planer i Spanien og Portugal aldeles ere mislykkede; at Engellænderne hverken have været istand til at opvække Uroligheder eller at bemægtige sig de Spanske Havne eller Flaader; at det ikke er gaaet dem bedre i Portugal, og at de Forslag, de have gjort den Russiske Admiral i Tajo, ere blevne afviste med Foragt; vel synes alle øvrige Franske Blade at istemme samme Forsikkringer og at tale om den tilbagevendte Rolighed; men deels er intet Officielt herom endnu bleven bekjendtgjort, deels synes de Spanske Troppers forræderske Opførsel i Nyborg ikke saa ganske at berettige til et saadant Haab. Imidlertid er Kongen af Spanien d. 20de f. M. ankommen til sin ny Residence Madrid, og bleven modtagen med Æresbevisninger og Glædestegn. — I Tydskland, hvor alting en god Stund har været temmelig roligt, yttres nu krigerske Bevægelser. Keiseren af Østerrige har ladet udskrive 200,000 Mand Landværn, og de Neder-Østerrigske Stænder have paa egen Bekostning ladet forfærdige for dem 300,000 Monderinger. Tilløbet var saa stort, at man ikke kunde antage saa mange Landværnsmænd som man kunde faae. Rhinforbundets Førster lade adskillige af deres Tropper bryde op, for med det første at drage til de nærmeste Franske Grændsefæstninger og Afdelinger af den Franske Storarmee vedblive at marchere til Frankrige. Allerede den 5te d. M. vare 6000 Mand ankomne til Wesel, hvor flere Tropper ventedes. Imellem Paris og Wien komme og gaae endnu ideligen mange Courerer, og der er ingen Tvivl om, at mellem disse to Cabinetter Ting af største Vigtighed ere paa Bane. Bestemmelsen af Rhinforbundsførsternes fremrykkende Tropper er endnu ubekjendt. Vexelviis gaae Franske Tropper til Tydskland og Tydske Tropper til Frankrige, ja endog et Preussisk Regiment har faaet Befaling at gaae til Spanien. I Cassel, hvor de Conscriberede nyligen have trukket Lod, ankomme ideligen Courerer. Alle permitterede Over-Officierer i Paris have faaet Ordre, ufortøvet at begive sig til deres Corps. Tre Polske Regimenter i Fransk Sold bryde op til Oder. — I Engelland er den længe omtalte Expedition under Arthur Wellesley virkelig afgaaet fra Cork d. 12 Junii og er d. 14de s. M. bleven seet under 48 Gr. Br. 9 Gr. L. De Skibe, der have ligget ved Gothenborg og som havde Tropper ombord, der skulde hjelpe Sverrig at gjøre Erobringer i Norge, ere, 150 i Tallet, komne tilbage til Portsmouth. — Sverrig synes nu at have anstrængt sine sidste Kræfter paa at gjenerobre Åbo, men maatte med Tab vende tilbage. Imidlertid have Russerne dog trukket sig tilbage fra de nordlige Grændser af Finland.

Bladet Madras Courier af 21 Oct. indeholder følgende: Som bekjendt troer man, at Linieskibet Blenheim har sat til med Contreadmiral Trowbridge. For at faae nøiere Underretning om sin Faders Skjebne, begav sig den unge Capit. Trowbridge paa Fregatten Greyhound under Parlamentair-Flag til Isle de France, uden at erfare noget desangaaende, men fik af den ædle General-Capit. Decaen Anvisning til alle Franske i Ostindiske Egne, at være ham i alle Henseender behjelpelig paa hans Reise.

Et Engelsk Blad indeholder følgende: Capit. d'Auvergne af den Kongelige Marine (Hertugen af Bouillons Broder), blev af Viceadmiral Rüssel bestemt til Gouverneur over Øen Helgoland, som han igjen forlod d. 15 Febr. d. A. Dagen før hans Afreise overleveredes ham følgende Skrivelse fra Øens Magistrat: "Da deres Excellences Afreise bekræftes ved den officielle Meddelelse, som vi have havt den Ære at modtage, saa være det os tilladt, at forsikkre Dem, at vi, ligesom enhver Indbygger paa Øen, ere inderligen rørte ved at miste Deres Excellence som Øens hidtilværende Gouverneur, da enhver god og loyal Egenskab, der udfordres til en saa høi Plads, var forenet i Dem. Vi ere ikke istand til, at udtrykke vor Bekymring med Ord; taknemmeligen ville vi og vore Børn bestandig erindre os Dem. Skulde nogen af dem, Deres Excellence nu forlader, have givet Anledning til Mishag, saa lad Erindring herom ikke hindre Dem fra, at sørge for denne lille Øes Bedste, der nu er afskaaren fra alle Hjelpekilder, paa de nær, som den faaer fra Hs. Storbritt. Maj. Deres Exc. kjender vor nærværende sørgelige Stilling; Deres bekjendte Godhed vil, det ere vi overbeviste om, skildre Deres Regjering samme, som vil finde Midler til at lindre denne trykkende Forfatning, hvori vi, og især de, som ikke formaae at arbeide, nu befinde sig. Det være os tilladt endnu engang at bede Deres Exc. om Deres Forbøn og takke Dem for al beviist Godhed. Vi og vore Børn ville anraabe Himlen for Dem. Maatte deres Velsignelser ledsage Dem overalt, hvor Hs. Britt. Majestæts Gouvernement sender Dem, til Belønning for den Maade, hvorpaa Deres Exc. har handlet paa den Plads, De har beklædt, og som vi nu ere saa lykkelige, at see besat igjen af Oberstlieutenant Hammilton, hvis Eiegodhed, forenet med elskværdige Egenskaber, forsikkrer os om vedvarende mild Bestyrelse. Uophørligen ville vi være Deres Exc. lydigst-forbundneste Tjenere.

Undertegnet af Magistraten eller (som det hedder paa Engelsk) af the Aldermen.

Morgenen før hans Afreise modtog Capit. d'Auvergne endnu en anden Skrivelse, hvori der meldes, at man har gjort en Collect til at kjøbe for ham et Sølvstykke som Erindringstegn.

Den Persiske Gesandt i Paris, Asker-Khan, bevidner alle de Personer, der forestilles ham, største Opmærksomhed. Han lader Europæerne sidde paa Lænestole, spørger om deres Navne og Stand, beseer deres Prætiosa, og lader dem betragte hans Dolk, som er besat med Ædelstene. Han tilbyder dem Roseneessence, og viser overhovedet megen fiin Levemaade. Han sysselsætter sig meget med Industrien, og beundrer især Farverne og Tegningerne paa Cattunerne fra Jouy, og kjøber mange deraf, for at sende dem som Modeller til Persien. Han bærer Casemir istedet for Linned paa Kroppen, og hans Lagner ere af samme Tøi. Naar han vasker sit Skjæg eller sine Hænder, saa maa een af hans Slaver holde knælende Vandbækkenet for ham.

Undertegnede finder nu for godt her at erklære, at han til Tidsskriftet, Pallas den Yngre kaldet, haver indsendt, og ladet indrykke følgende Oversættelser: "Spørsmaal, det saa kaldte kongelig norske Videnskabersselskab vedkommende, (af Professor Bergks europäische Aufseher); Breve om Herlufsholm, (efter en tydsk Reisendes Dagbog); Strøetanker, oversatte af forskiellige Skrifter; Bellarmin, en Anekdot af Consistorialraad Sintenis's Syllegon; En Beskrivelse over Universitetet Lund i Skaane, oversat efter Professor Eck den Yngres Reise in Schweden; og, Oversættelse af den hollandske Commandeur Cornelius de Jongs Reiser, som findes i Christian August Fischers allgemeine unterhaltende Reise-Bibliothek, Berlin, 1806, 1ste Bind." — Underskrevne erklærer tillige: at han, ligesaa lidt som han haver Tid til herefter, at oversætte noget til Indrykkelse i Pallas den Yngre, ligesaa lidet haver han herefter i Sinde at levere noget til hvilketsomhelst her i Staden udkommende periodiskt Blad, hvorunder han ikke har nævnet sig, og sat sit fulde Navn.

Kjøbenhavn, den 8 August, 1808.

Niels Hofman Sevel Bloch,
Doctor i Philosophien, forhen Viceconrector i Throndhjem.

Trykfeil.

Side 1420. Lin. 8. 7000 Rdlr. læs: 7000 Tdr.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 91.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 23 Augusti, 1808.

Et Brev fra Sorøe

til Hr. Etatsraad og Professor G. H. Olsen.

(Fortsættelse.)

Blandt de Steder, jeg besøgte i Sorøes Omegn, forbigaaer jeg endeel, som mindre vigtige. Et maa jeg udmærke, som lige kiært i Beskuelsen og helligt i Erindringen. At jeg ikke som Pilegrim med Stav i Haand vandrede did, var næsten en Brøde. — Jeg reed den 11te Jul. til Fienneslev, som ligger lige ved Landeveien, Kiøbenhavn en Miil nærmere end Sorøe. Tusinde kunne reise denne Kirke forbi, uden at ændse den; tusinde som see den, kunne tænke: det er en Landsbykirke. — Ere disse Mure ikke byggede som andre? staaer ikke dette Taarn omtrent som andre Taarne? er her andet at see, end Bondehytter og en Kirke, hvis Lige man hundrede Steder har kiedet sig ved at see? — Hvi da nærmede jeg mig disse Hytter saa tankefuld, saa fordybet i Følelser? Hvorfor var denne Landsby mig hellig? Hvorfor betraadte jeg denne Steenbro med Ærbødighed, dette Kirkegulv med meer end sædvanlig Ærefrygt? — Læser, du som fortrolig med hiin gamle, alvorlige Saga, har læst paa de uforgængelige Tavler; du, i hvis Siæl Fortiden lever, som meer end et Eventyr; du, for hvem dit Fødelands Storhed ei er fremmed, og Danmarks Stolthed ingen tom, betydningsløs Lyd — dig behøver jeg ikke at sige det. Naar Digteren med høiere Begeistring, med dybere Følelse nærmer sig Nabobyen Sigersted, naar Signelilles Buur, og Habors Høi og Sigars Grav og de blodgiødede Valbryndsagre for ham ere mindehellige Steder: da vil han dog ikke undres ved, om den historiekyndige Danske med ligesaa levende Deeltagelse besøger Absalons Fødested.

Her levede paa sin Fædrenegaard Fienneslevlille Faderen Asser Ryg med sin Hustru den ædle Inge *). Her fødtes for henved 700 Aar

*) Saxo omtaler hende tvende Steder med Berømmelse. (Ed. Stephan. p. 276. 277.) Efter det Roeskildske Blodbad flygtede Absalon først til sin Søster Ingefred, hvis Husbonde hedte Peder, og fra hende til sin Moder, som formodentlig levede i Fienneslev. Som hun nu hørte at

fden (1128) Esbern og Absalon; her opvoxede i Naturens Skiød, under Barndoms Lege to af gamle Danmarks herligste Helte; her i denne Kirke laae Absalons Farfader Skialm Hvide med Sønnen Toke jordede, indtil hans store Sønnesøn flyttede deres Been til Klosterkirken i Sorøe. Skialm — en Søn af Toke Trylle, den første Christen i sin Slægt og som det menes Sønnesøn af den navnkundige Palnatoke — var af en gammel, berømmelig Æt, og i Svend Estrithsens Tid en af Landets mægtigste Høvdinge. Han var Befalingsmand over Siælland. Erik Eiegod satte ham tillige over Rygen; og da Kongen 1103 reiste til det hellige Land, overdrog han ham at opdrage hans Søn Knud Lavard, som siden blev myrdet ved Harrested. Skialm levede endnu 1101; og maa han da have været meget gammel, siden han for 52 Aar siden var med som Anfører i det store Nissaae Slag. Da man 1774, i Geh. R. Reitzensteins Bestyrelsestid, istandsatte Sorøe Kirkes Muur, fandt man i en Pille imellem to fordums Capeller, indviede til St. Hans Evangelist og til den hell. Benedikt og Bernard, to Trækister med Skialm Hvides og Tokes Been; paa en Blyplade *) følgende Indskrift med meget store og veldannede Bogstaver: Hic Jacet Schelmo Avus Domni Absalonis Archiepiscopi; og bleve da begges Been, giemte i et Blyskriin i Stedet for de opraadnede Trækister, paa ny indmurede i Pillen, hvorpaa sattes en Indskrift for at bevare Mindet om dette Skialm Hvides Gravsted **).

Knud var myrdet, Valdemar saaret og neppe undkommen med Livet, bedrøvede denne Tidende hende saa stærkt, at Saxo siger, hendes Sorg var større end Glæden over at see sin Søn frelst. Da nu Svend vilde sætte efter Waldemar, undsluppen til Jylland, og derfor lod tilruste sin Flaade, spillede Inge og hendes Datter hom det Puds, at de hemmeligen ved Nattetider lode hans Skibe forhugge og fordærve, hvorved Svend sinkedes saa meget, at Waldemar fik Tid til at samle en betydelig Magt.

*) Om den Skik i Middelalderen at indgrave Afdødes Gravskrifter i Blyplader og lægge disse med Liget i Kisten, samt Exempler derpaa fra 988, 1137 og 1161: See Archæologia Brit. Vol. XV. Lond. 1806. p 294-299.

**) At baade Skialm og Toke have været høie, anseelige Mænd, vidner Længden af deres Been. Tokes vare de største. Hans Laarbeen vare $19\frac{1}{2}$, Skinnebenet 16, Skulderbladet $14\frac{3}{8}$ og Armbenet $12\frac{1}{4}$ Tomme langt. — At det i Middelalderen ved adskillige Leiligheder brugtes, saaledes at indmure Afdødes Levninger i Piller, kan ogsaa erfares i Roeskilde Domkirke, hvor Harald Blaatand og Svend Estrithsen hver have deres Grav i en Pille, og af Erik Plougpenning's Grav i Ringsted Kirke. I Pillen, hvor han var indmuret, fandtes tilforn et firkantet Hul, hvorigiennem man saae det Egeskrin, som Kongens Levninger vare giemte i. De Engelske Soldater, som i Fior begyndte at giøre Kirken til et Fodermagasin, fandt paa med en Jernstang at bryde dette Hul større; paa denne Maade kom Skrinet for Dagens Lys, og fandtes at være af samme Længde, som den gamle Munkeindskrift paa Pillen. Man fandt deri Laarbeen og Armbeen, samt et Kiævebeen; men ingen Hovedskal. Dette var indsvøbt i rødt Silketøi. Sognepræsten i Ringsted, Hr. Provst Schrøder, lod derpaa disse Reliquier lægge ned i deres Giemsel; dette lod han indsætte i Pillen og denne tilmure, for at ikke en forargelig Nysgierrighed anden Gang skulde finde paa-

Skialm efterlod Fienneslev til sin Søn Asser. Om ham fortælles det Sagn, at da han drog i Leding mod Sverrige, bød han sin frugtsommelige Hustru at fuldende den af ham begyndte Kirkebygning; og at, om hun fødte en Søn skulde hun reise et Taarn paa Kirken; men blev det en Datter, da ikkun et Spiir. Da Tiden kom, fødte Inge Tvillinger, den snilde, modige Esbern, og Danmarks udødelige Axel,

der brugte sit gode danske Sværd,
som Paven sin Stav i Rom.

Inge prydede nu Kirken med to Taarne, og begge stode de, som talende Minder om hiin for Danmark saa lykkelige Fødsel, indtil de i Aaret 1561, af Abbeden i Sorøe Oluf Karsemose for Brøstfældigheds Skyld bleve nedtagne og ombygte til eet. Thi synger Digteren:

Falden er nu det ene Taarn,
og Krattet voxer af Gruus;
Axel og Esbern Snare
de taarne det danske Huus.

Mosset dækker den gamle Steen
alt over den sorte Jord;
Axel og Esbern Snare
de hæve sig høit i Nord.

Dette gamle Sagn fortælles af A. S. Vedel i hans Stamtavle over Absalons Æt, og af Morten Pedersen (i Absalons Herkomst S. 35). Den lærde O. Sperling behandler det som Kiærlingefabel *); uden at han med al sin Lærdom kan giøre det indlysende, hvorfor man ikke ligesaa gierne kunde troe et Sagn, der har gaaet igiennem Aarhundreder og støttes ved tvende troværdige Vidnesbyrd, som en Gisning, der blot grunder sig paa, at der hos Saxo siges om Esbern natu præstat; hvilket ligesaavel kan betyde, at han som Tvillingbroder var Førstefødt.

Heller end til denne lærde Vantro, der saa rask bryder Staven over Aarhundreders Tro, lytte vi til Øhlenschlægers fortræffelige Kæmpevise, hvori Digteren med sieldent Held har fremlokket de gamle Toner og givet det mindeværdige, halv udslettede Sagn en friskere Farve og et nyt Liv *). Ei tænker jeg, herved at ville nedsætte Sperlings dybe Lærdom; men kun troer jeg, at han her til Utide har anvendt sin Kritik, hvilken man seer, at Langebek heller ikke har ændset **). Absalon arvede Fienneslev efter sin Fader Asser Ryg. I sit Testamente gav han sin hele fædrene Eiendom (totum patrimonium suum) til Sorøe (1201) undtagen Fienneslev, hvilket han skienkede sin Broder Esbern, der overlevede ham 3 Aar og døde 1204. Efter Esbern Snares Død maa Fienneslev være bleven afhændet fra Familien; thi det eiedes siden af en Fru Christina, Enke efter Johannes Hviting af Nidløse. Hun giorde sit Testamente, da hun endnu var gandske karsk, og udvalgte sit Gravsted i Sorøe Kirke. Tillige gav hun til Bedste for hendes Siæl og til at bestride hendes

at forstyrre disse den ulykkelige Eriks Levninger i Gravens Mørke.

*) Fabulæ aniles. Vid. O. Sperling. not. ad Testam. Absalonis. Scr. R. D. T. V. p. 430.

*) See: De tvende Kirketaarne, en Kæmpevise. Danske Tilsk. 1808 No. 40.

**) S. Script. R. D. T. IV. p. 466. 549. At Sperling paa det anførte Sted er meget ubillig imod Morten Pedersen, er øiensynligt.

Liigfærd 20 Mark Sølv efter Cøllnsk Vægt til Sorøe Kloster, og for denne Sum pantsatte hun ikke allene Fiennesløvlille med alle tilhørende Agre, Enge og Skove, hendes Eiendele af Frømose, og en Eng kaldet Biskopsholm, beliggende imellem Alsted og Tyvelse; men hun bestemte endog, at saalænge Klosteret havde disse Eiendomme til Pant, skulde det trække alle Indkomster deraf. Dette skete 1343 paa den hell. Knud Martyrs Dag. A. 1378 blev Biskopsholmen og hele Byen Fiennesløvlille, undtagen Præstegaarden, tildømt Sorøe Kloster af Kong Oluf paa Tinget i Roeskilde.

Fiennesløv Kirke er liden, men har noget ærværdigt, antikt i sin Bygning; hvilken ogsaa har den Sønderlighed, at Taarnets Tagryg staaer tværs for Enden af Kirken. I Kirken finder man to, fem Alen høie Piller af den haardeste Granit, polerede som Marmor, hvilke bære den ene Side af Taarnet. De have en gandske simpel Knap og hvile paa en Fod af Graasteen, hvorpaa Løvverk er udhugget. Alterbordet er særdeles skiønt, og bestaaer af en meget stor og tyk Plade af fiint sort Marmor. En anden Mærkværdighed opdagede jeg paa Loftet over Hvælvingen i denne Kirke, hvortil Opgangen var saare møisommelig. Her har tilforn langs med Væggen været Malerier; Vaabner og menneskelige Figurer af betydelig Størrelse, hvoraf vel de fleste ere overkalkede; men nogle skimtede jeg endnu i den svage Lysning, som her kunde falde. Flere havde min Cicerone, en gammel Skoleholder seet, da Taget for et Par Aar siden blev istandsat. Det var i høi Grad urimeligt at troe,

at disse Figurer med Hensigt vare malede paa et Sted, hvor knap noget menneskeligt Øie kunde opdage dem. Derfor er det at formode, at Kirkens Hvælvinger fordum have været høiere, og for Brøstfældigheds Skyld (maaskee samme Gang, som Taarnene bleve ombygte) ere nedtagne, og Loftet da blevet lavere. Man har da ikke agtet paa hine gamle katholske Billeder; men gierne overgivet dem til Forglemmelsens Mørke. — Opgangen i Taarnet er meget besværlig, og bestaaer ikke, som sædvanligen, af en Vindelgang, men af en mørk, smal, steil Trappe, hvilket formodentlig ogsaa skriver sig fra Taarnenes Ombygning.

Saa nær ved Alsted, Hovedsognet til Fiennesløv, en lille halv Miil sønden for dette Sted, ikke langt fra Suusaa, kunde jeg ikke andet end besøge en By, som Navn og Ælde giør mærkværdig. At den er saare gammel og i Alder kan maale sig med Sigersted, viser Historien hos Saxo om Nederlaget, som skete paa Hakes, Kong Sigars Banemands Hær. Ved denne Leilighed fortæller Saxo, at en Deel af Hakes Flaade, som han havde ladet seile op ad Suusaa, da han landede ved Hærviig (Callundborg), samledes ved Axelsted, og at Hakes Hær ved dette Sted blev slagen af de Danske efter en meget haard Træfning, som varede i to Dage.

Da nu Tildragelsen med Signe og Habor, og hvad derpaa fulgte, efter Suhm falder ind i Midten af det 4de Aarhundrede; saa maa Alsted, hvis man vil fæste Liid til Saxo, holdes for en af de ældste Byer i Siælland, som Historien nævner. Hvad Byens Navn angaaer, da vil Suhm udlede

det af et Mandsnavn Ale ɔ: Ole; siden Herredet i Waldemar II. Jordebog skrives Alæstatherret*), hvilken Etymologie ikke synes meget naturlig. Andre **) ville tilskrive Absalon, hvis rette danske Navn var Axel, Byens Opkomst og formene, at den har faaet Navn efter ham. Intet kan være mere urigtigt, naar man ligefrem læser Saxo. Stædernes Beliggenhed viser, at han ikke kan mene nogen anden By, end det nuværende Alsted, som han kalder Axelstada. Vilde man altsaa troe, at dette Navn skrev sig fra Absalon, da maatte man forudsætte, at Byen, som efter Saxo er en 800 Aar ældre end Absalon, i hans Tid var bleven omdøbt. Men det hele Bilderede forsvinder, naar man antager, at Byen fra Arilds Tid og længe før Absalon har hedt Axelsted, hvoraf siden er giort Alested og Alsted. ***)

Alsted Kirke har to Vaabenhuse; i det søndre fandt Worm i Muren en vel bevaret Runesteen, $3\frac{1}{2}$ Alen lang, $1\frac{1}{4}$ Alen bred, med en meget læselig Indskrift, som i en aflang Halvkreds omgiver et Kors. Den er indmuret saaledes, at dens nederste Kant gaaer ned i Gulvet; hvorfor Worm lod

*) Script. Rer. Dan. VII. p. 527. 590.

**) J. E. Beyer i hans Beskr. over Bringstrup og Sigersted p. 7. Uvist er det vel og, om de andre Landsbyer omkring Sorøe, som B. mener have Navn efter Absalons Forfædre og Skægtninge (saasom Tokshoi, Ebberup, Asserup, og fl.) ikke ere ældre.

***) Om Bemærkelsen af det gamle Axel, som Sperling holder for er sammendraget af Alsæl, see hans Anm. til Absalons Testam. i Script. V. p. 428.

Gulvet optage for at komme til den. Abildgaard fandt og aftegnede den endnu 1756; men nu jeg spurgte om den, vidste ingen at sige af denne Steen. Formodentlig er den overkalket; men efter Worms Beskrivelse over Stedet, maa den være let at finde. Indskriften kan læses i Worms Monumenter S. 131, og lyder efter hans Forklaring i det nyere Sprog saaledes: Eskil satte denne Steen efter Ystin og flere sine Brødre; Ystins Søn den meget ædle.

(Fortsættes.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Odense d. 16 August. I Søndags Aftes ved Solens Nedgang forkyndte Canonernes Torden os i Odense den kommende Høitidsdags Begyndelse: Napoleons Festen den 15de — den Dag, paa hvilken for 39 Aar siden frembragtes Europas største Helt! — Ved Solens Opgang hørtes igjen Canonaden, ligesaa om Middagen og atter om Aftenen ved Solens Nedgang. Om Morgenen var stor Parade paa vort store Torv baade af Infanterie og Cavallerie, og da Cavalleriet var afmarcheret, formerede Infanteriet et Qvaree, i hvis Midte den skjønneste Musiqve var placeret, hvorfra det med dets Ørne marcherede udenfor Byen, hvor der manoeuvreredes for Hs. Durchl. Førsten af Pontecorvo, der var ledsaget af sin Generalstab og de tilstædeværende Danske Officierer. Om Middagen gav Hans Durchlauchtighed et stort Diner paa Slottet, og om Aftenen havde Indvaanerne frivillig illumineret hele Byen paa det skjønneste.

I Bladet Bellona, dat. Christiansand den 11 Julii, læses følgende: "Private nylig indløbne Breve indberette, at sidstleden 4 Julii ankom til Sælver Havn i Nærheden af Næsset, Skipper Poul P. Nolsøe, med Skonerten Nøjndin Fruja efter 4 Dages Reise fra Færøerne, som udsiger: at den 15 Maii bleve Batterierne i Thorshavn besatte af den Engelske Cutterbrig Clio, Capit. Bougt, alt hvad der hørte til samme demoleret, og Axlerne paa Canonerne afslagne, hvorefter han seilede uden

at gjøre Indbyggerne mindste Fortræd. — Den 6 Julii kom en Engelsk Caper, tilhørende General-Lieutenant Baron Hompesch, Salamine kaldet; Eieren var selv ombord, og ved Ankomsten borttog han alt hvad der hørte Handelen til i rede Penge og Vare, som skulle beløbe sig til 80,000 Rdlr., hvormed han reiste uden videre at fornleilige Beboerne.

I den Bergenske Avis er opstaaet en Strid mellem Stadshauptmand Wiese og Hr. Hilbr. Harmens. Anledningen dertil er, at Hr. Harmens havde tegnet sine egne og sine Børns Bidrag til patriotiske Offere under sit eget Navn, hvilket Stadshauptmanden fandt upassende, i den Formening, at hans Børn ere formuende nok til at tegne sig paa egen Haand. Harmens forsikkrer nu, at hans Paategning først lød saaledes: for at kunne fremme forestaaende saa vigtige Diemed, giver jeg hertil for mig selv 1500 Rdlr., samt desuden for mine Børn 500 Rdlr., siger tilsammen to Tusinde Rigsdaler, men at Stadshauptmanden vilde heller at han skulde tegne det Hele under sit eget Navn, og at han, for at føie Manden, gjorde det.

I Christiania Aviser har Regjeringscommissionen atter anmeldt en Mængde indkomne betydelige patriotiske Bidrag, saavel i Penge som Klædesorter, til Armeen og Forsvarsvæsenet.

(Af en Skrivelse fra Wærdalen den 8 Julii 1808). Støtten til Minde af Kong Olufs Fald ved Stikkelstad i Wærdalen, der (som bekjendt) er bekostet af Trondhjems forrige Stiftamtmand, Ridder Baron Adeler, og huggen af Dajon i Kjøbenhavn, efter Capitain Ole v. Lyngs Tegning, blev paa Baronens Bekostning bragt lige til Wærdalen f. A. i September Maaned, hvor den ved Major v. Lyngs Omsorg strax blev opsat. — Skjønt Jerngitteret, der skulde hegne om samme, allerede var færdigt, blev det dog ikke sat derom, saasom Fundamentet tillige krævede nogen Udslagning, hvilket den raae indtrædende Høst og Kulde lagde Hindringer for. — Nu er derimod alt i fuldkommen Stand, og den staaer der som et kjert Minde for en norsk Mand, saavel af den store Konge, der fortjente det, som af den ædle Herre, der satte ham samme. — Ingensinde vil den Kyndige lede efter Giverens Navn; men Vandreren og den Fremmede

maatte vel ønske at finde samme. — Wærdalens Beboere ville derfor, ved en Indskrivt, og paa lignende Maade vedhæftet Støttens Fodstykke, som den, der forhen pryder dens Søile, vide taknemmelig at nævne den sande Store, der i saa mange Henseender fortjener det nordenfjeldske Norges Erindring og Høiagtelse. — Og snart vil man af Smagens Genius haabe, at den bortrydder den rue Steenmasse, der nu staaer og fordunkler Monumentet, og som for et Par Aar tilbage blev opsat ved den Bonde, (der havde et Engeslette for den forrige Muurstøttes Vedligeholdelse,) og af dennes, da faldefærdige og nedbrudtes, Brokker, der intet har tilfælles med den forrige uden dens Jernkors. — Gjerne hvert Aar ere Almanakkerne til næste Aar ankomne ved St. Hansdags Tid, i Aar ingen, og tør vel neppe ventes at bekommes den sædvanlige Vei, og maaskee slet ikke; naar ei i Norge bekommes Tilladelse at trykke disse, maa Enhver undvære denne Nødvendighed. — Man har i Følge deraf Føie til at haabe, at det tillades, under visse Vilkaar, flere af Norges Bogtrykkere at trykke disse saa godt de kunne. (Af Trondhjemsavisen.)

Helsingøer, d. 21 Augusti. Engellænderne søgte i Nat at overrumple Caperfregatten Cort Adeler. Tre eller fire stærk bemandede Fartøier, efterlignende de Danske Patrouille-Baades Gang og Bevægelser, stræbte uformærkt at nærme sig den. Vel bleve de opdagede i Tide, men Fregattens Skud kunde dog ei hindre dem fra at nærme sig til Entring. De bleve imidlertid saa kjækt afviiste, at de maatte vende tilbage med uforrettet Sag. En Mand paa Kaperen fik en Kugle i Brystet, dog troer man ei Saaret er dødeligt. Skjøndt vort aarvaagne Militaire ilede Fregatten til Hjelp paa første Vink, og skjøndt der fra Batteriet blev skudt paa de fiendtlige Fartøier, saa vilde denne Bistand dog ikke have hjulpen den, da Fienden viseligen holdt sig i Læ af Fregatten. — I Dag Formiddag er en Coffardieflaade af nogle og firesindstyve Seylere, convoyeret af en Fregat og to Kuttere, passeret Sundet. Vinden var N. N. V. stiv Kuling. De Engelske Canonbaade og den Svenske Gallej lagde strax ud imod dem. Vore Canonbaade gik ud og der blev skudt fra Fæstningen; men da Skibene holdt saa tæt over ved den Svenske Kyst og Vinden var dem saa gunstig, udrettedes der neppe

noget. Paa en af Canonbaadene har en Mand mistet den ene Arm tilligemed Skulderen, saa at der vel neppe er noget Haab om hans Liv. Flaaden var snart ude af Sigte.

I Langelandsbeltet er i disse Dage bleven hørt en stærk Canonade, og man formoder derfor, at vore Canonbaade have indladt sig i Fægtning med de der liggende Engelske Krigsskibe.

Postefterretninger.

(Fra 10de til 19 Aug.)

Endelig begynde Europas store politiske Anliggender at blive noget klarere for Grandskerens Øie. Den Genuesiske Tidende forsikkrer, at Keiser Napoleon udtrykkelig har forlangt af Hoffet i Wien, at de Østerrigske Havne skulle lukkes for Americanerne. De Engelske Skibe har dette Hof forbudet at indløbe i Triest Havn, men for Americanerne synes Østerriges Havne endnu at staae aabne. Men det Rygte, at de Østerrigske Tropper skulle rømme Triest og Fiume og at begge Pladse skulle besættes af en stor Magts Tropper, erklærer nu Moniteuren for falsk, tilføiende, at denne Efterretning maa være opdigtet af troløse Mennesker, "for at opirre en stor Magt, og derved at forlede den til Handlinger, der vilde berede dens Undergang." Dette Blad vil ligesaalidet vide noget af det Rygte, at Erkekantsleren gaaer til Tydskland, for at organisere Rhinforbundet, som at der imellem Hofferne i Paris og Wien underhandles om Ting af Vigtighed. "Dette Hof — siger Moniteuren endvidere — vilde gjøre vel i, at læge sine Saar, forbedre ved vise Foranstaltninger sine Finanzer, og tillige indsee, at enhver Bevæbning i det Store er fordærvelig for en Regjering, især for en Regjering, som har Papirpenge. At Americanske Skibe med Colonialvarer, under Engelske Skibes Leide, vel ere indløbne i Østerrigske Havne, er en Sandhed, men det er skeet mod det Wienske Hofs Vidende, og det har, for at standse dette Bedragerie, føiet Foranstaltninger, der sigte til at afbryde Handelen med Engelland." — I Østerrige vedbliver man at sætte Alting paa en temmelig krigersk Fod; den militaire Aand synes at blive saa herskende, at selv Smaadrengene i Forstæderne lege Krig om Søn- og Helligdage, og Erkehertug Carl endog har nyligen overværet og beundret en saadan Krigsleg. Paa næste Ungersk Landdag skal der, som der hedder, forelægges en Plan til en almindelig Bevæbning og en Nationalgarde i Ungern. — Alle Tyrker i Semlin have faaet Befaling ufortøvet at forlade Staden, uden at Aarsagen dertil er bekjendt. — Den Russiske Escadre paa 6 Linieskibe og Fregatter og 9 mindre Skibe, som allerede i syv Maaneder har ligget i Triest, indtager Proviant for adskillige Maaneder, og heraf slutter man, at den med det første vil gaae under Seil. — For Bayern er gjort et Laan af 4 Mill. Fl. til fer PC. Rente. I München er d. 3 Aug. ankommen en Coureer, der skal have bragt vigtige Efterretninger, og den derværende Tøihuus-Direction har sluttet Accord om et vist Antal Rustvogne. — Ved Wasserburg (i Øvre-Bayern) skal der opstilles en Bayersk-Würtembergsk Observationsarmee. Den Franske General Eblé, General-Inspecteur over Artilleriet, er ankommen til Rhinbredden, og skal undersøge Artillerievæsenet i de vestlige Franske Departementer. En stærk Afdeling Franske Commisbagere er afgaaet fra Maynz til Berlin, og i Darmstadt samles et Corps Hessiske Tropper. 50 Vogne med Geværer ere ankomne til Dorsten. — Engelland har d. 30 Maji sluttet en Alliance- og Subsidietractat med det Sicilianske Hof i Palermo, hvori fastsættes, at intet Skib, der tilhører nogen af Englands Fiender, maa optages i Sicilianske Havne; men at disse derimod skulle staae aabne for alle Engelske Escadrer og Handelsskibe; at Engelland forpligter sig til, under nærværende Krig at forsvare Fæstningerne Messina og Augusta med 10,000 Mand paa sin egen Bekostning; at forøge dette Antal i fornødent Tilfælde, og endelig at betale Kongen af Sicilien, saalænge Krigen varer, 300,000 Pd. St. aarligen, fra d. 10 Sept. 1805 eller den Dag, Engelsk-Russiske Tropper landede i Neapel, at regne. — — Medens disse mørke Skyer trække op fra forskjellige Kanter, jevnes de ny dannede Staters Form alt mere og mere. Den forrige Storhertug af Berg, nuværende Konge af begge Sicilierne, har udstædt et formeligt Afkald til den Franske Keiser, hvori han afstaaer til ham sin Souverainetet over Storhertugdømmet Berg, og under d. 20 f. M. er en Act, som bestemmer Arvefølgen, bleven bekjendtgjort.

(Indsendt af "**th." — Sluttet, see No. 89.)

Vordingborg Amt — lige fra Kallehauge Færge til Harmmerstorup, og i Kryds og Qvær til Tappernøye, inclusive det dejlige Joenshoved rc. rc., som i sin Tid var en indhegnet og fredtaget Kgl. Vildbane, med mange og store ypperlige Skove; er nu ogsaa i den senere Tid fra Aaret 1774, da Kongens Gods ved offentlig Auction blev solgt, meget medtagne i Skovene, af samme Aarsag som hine: dog, om jeg end nævnede alle de forskjellige Provindsers store Skove, som jeg har kjendt i deres forrige Skikkelse; saa, i hvor godt det i Afhandlingen er sagt og meent om de store Skoves Vedligeholdelse, for at afholde de stærke Vestenvinde, og tillige for at have noget at tage af til Skibbyggerie; er det dog min individuelle Mening, grundet paa locale Erfaringer, at Danmarks Jordbrug skulle ile sin Opløsning i Møde, desformedelst, ikke saa aldeles kan være at befrygte. Jeg har indrømmet Forfatteren hine benævnte tvende vigtige Gjenstande; men der gives dog Maader til at forekomme Landbruget for aldeles Ødelæggelse ved de skarpe Vesten Vinde. Sandt er det, at vi nu og da har kjendt nogle Orcanstorme, som har oprykket store Træer med Rode, og som har fældet Huse og større Bygninger til Jorden; og disse enkelte Storme ere farlige nok. Men da vi dog her til Lands ikke veed af at sige de saa kaldede Travater, der øjeblikligt kommer ud som af en Sæk, og tager alt med, naar menneskelig Forsigtighed ei er desstørre, saa er dog dette en Betryggelse for vore Øers og det hele Nordens Beliggenhed. Naar Marker, som støde til Havet, især mod Vestsiden, ikke ere alt for store og langstrækkende, da kan Vindenes Kraft for en stor Deel forekommes, ved at omplante Digerne med hastig voxende Træer, hjemmehørende i Landet, s. s. Bevereesp, Elm, flere Sorter Poppel, Ahorn som taaler de strænge Vinde, alt efter Jordbundens Beskaffenhed; ligesom og i Sidderne og Moser, Ellefrunter som voxer frodig, alt i Hensyn til Lunet saavel for Ager som Eng — og for at befordre Vegetationen.

Paa mine flere Provindsialreiser har jeg havt Leilighed at lægge Mærke til, især i Fyen, og endda paa Stæder, hvor Naturen ikke har været alt for gunstig for Udflyttere og Gaardsæder, at Løkker, fra 8 til 20 Tønder Land har med største Nytte været saaledes indhegnede og omplantede, at det behøvede Ly derved var forskaffet. For, som meldt, de vidtløftige og store langstrækkende Marker, er det maaskee ikke at anbefale, da man efter den gamle Regel, aldrig er nærmere ved, at tage Feil af sin Plan, end naar den er gjort for stor. Herfra ikkun denne Undtagelse: at naar Tønderguldsmændene og Millionairer, som evner at kjøbe et eller flere Jordegodser, for saa at sige, at slagte dem, og selv beholde Nyrerne og den bedste Fedme; denne er Undtagelse i de ellers for store Planer. Sat sapienti! Imidlertid som der sjelden skeer noget Ondt i Verden, det jo dog ogsaa medfører noget Godt, saaledes ogsaa her, at Hovmarkernes saavelsom enkelte Gaardes Udstykning i mindre Dele, der dyrkes frivillig uden Hoverie, til Landets Folkeformerelse, og i Tiden dets nationale Styrke! Ogsaa de Engelske Røverier — deres Blocader og Handelens almindelige Stopning, som, i hvorvel det har bedrøvet mange Tusinde Danske og bragt endeel i Armods Tilstand, har ogsaa dette medført noget Godt. Tørvemosernes inderlige Værdi, kunne ikke snarligere komme i saa fortjent Betragtning som nu, da det er en Rigdoms Kilde for vort Land; og dersom den endnu maatte vejlede til Stenkuls Eftersøgning i de Danske Provindser, og saadant ugfbrudt foretages som med Engelsk Kraft, ikke alene paa Bornholm og Færøerne, hvor man længe tilforn har vidst, at disse Guldminer vare til; men ogsaa fornemmelig hvad Sjelland angaaer og hvortil man i disse Dage har seet sande patriotiske Opmuntringer; da har England retfærdig straffet sig selv. Sjellands Situation og Beliggenhed i Forhold til Sverrig, som yder Stenkul, lader formode, at vore mange, hele Mile lange sig strækkende Bakker, saasom ved Helsingør, forbi Hillerød, Canonværket, Kallundborg, Nestved, Præstøe, Steensved Overdrev nær Vordingborg; muligt staaer i physisk Forbindelse med de bekjendte udenlandske; og da, hvilken Vinding, naar man kom paa Spor derefter? — O! at mine her, og flere Gange tilforn yttrede Tanker herom maatte vorde prøvede. Ved Udgangen af ethvert Individs Løbebane, er det glædefuldt at kunne være nyttig.

Rettelse. S. 1429. L. 14. Peders læs: Paulus.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 92.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 27 Augusti, 1808.

Ultimatum for i Aar til Hr. Justitsraad Thorkelin.

Da en avindsyg Anonym indkrøb i Skilderiets No. 85, for at omtale mit Skrivt Island og det Kongel. Islandske Landoplysnings-Selskab, erindrede jeg mig strax, hvad den gode Phædrus forlængst havde anmærket: Sinistra qvos in lucem natura extulit, necqvicqvam possunt, nisi meliores carpere. Endskiøndt jeg blev nødt til at fægte hen i Luften, og giætte mig til, hvo iblandt den store Hob maatte være den, som, ikke af Kierlighed til Sandhed og Oplysning (den han kunde erholdt ved privat at henvende sig til mig, saavidt ikke allerede var at læse i trykte Skrivter), men af aabenbar Dadlesyge og animo nocendi, hvilket hans Udtrykke, Fremgangsmaade og paadigtede Usandfærdigheder altfor tydeligen røbede, søgte at anfalde og nedværdige Selskabet og mit Skrivt Island, uagtet dette Anfald kunde næsten overtyde mig og enhver om, at det var et Foster af Avindsyge. Skiøndt jeg derhos erindrede, at der gives en Classe af Mennesker, a qvibus etiam laudari turpe, glemte jeg dog ingensinde, hvad jeg skyldede mig selv og Velanstændigheden i mit Svar. Med Grunde, uden mindste Bitterhed, endsige noget uværdigt Udtryk, viste jeg den anonyme Denunciant tilrette, og jeg underkaster enhver retsindig Mands Dom, om hin ikke ved sin Adfærd havde viist sig at være netop dette, samt om noget mere moderat Svar kunde vel med Billighed ventes af en uskyldig og fornærmet Mand, eller nogen større Høflighed.

Med alt dette vil enhver finde, hvor ganske forskiellig en Sigte-Punkt min, som naturligt, uvisse Giøning maatte have blandt dette folkerige Lands og Hovedstads Beboere, fra den Hr. Justitsraad Thorkelin nu vil opgive, thi, hvor kunde Navnene Denunciant, Skumler, Kryber, lav og avindsyg Siæl, der søger at nedsætte samtidige Landsmænds nyttige Foretagender, efter hans Ramse, passe til denne, i Følge hans Appel til sit Bekiendtskab i Publico (og som altid kan giøre mig angerløs), men især hans eget ubedragelige Vidnesbyrd, udmærket retsindige Mands forlængst erkiendte, sande Egenskaber? Hvor kunde Hr. Forfatteren være bekiendt som lav og avindsyg Siel, som bagvaskende Skumler og Kryber? Bevars! hvilken Urimelighed! Man behøver kun, uden at henholde sig til andre Data, at læse d. A. Skilderie No. 85, 89, 90, for at overbevise sig om det modsatte, og for at lære den, hos ham især, udenfor Island moderne Blidheds, Humanitæts, Sagtmodigheds, Velanstændigheds, den almeennyttige Anlæg og fortiente Mænd især patrocinerende og godmodige Aand, der fremlyser af disse Nre., ikke mindst i Sammenhold med mit paaankede usine Svar i No. 86, efter Regelen: opposita juxta se posita magis elucescunt, kort! studere og lægge paa Hiertet, som et lærerigt Exempel, disse Hr. Justitsraad Thorkelins første Fore-

læsninger over — Humanitæt, skiøndt Publicum ikke mindre end jeg, maa i enhver Henseende have studset ved i sidstbemeldte 2 Nummere at see ham heri fremstaae som Lærer, uden at der i mit Svar engang var peget hen til hans Navn, end sige dette udtrykt. Jeg formodede blot, at en afkægs gammel Skipper af Islandsfarere, saasom en af saadanne, der fournerede en Anderson fordum med Efterretninger, maatte være Anonymen, men ventede aldrig at see Hr. Justitsraaden at gaae hen for at speile sig i Skilderiet, eller unævnt ærligen at erklære med andre Ord: dette Portrait er sivagtigen mit, jeg er, ma foi! truffen, robet, demaskeret, og det som Denunciant, Skumler, Kryber, en af de lave og avindsyge, som afskildres i Skrivtet Island S. 163, som den der søger at nedværdige samtidige Landsmænd og nyttige Foretagender, og, som Samvittigheden ingenlunde vil placere iblandt de gode og oplyste Mænd, som der i den selvsamme Periode anføres, at agte og kierligen at bedømme Landoplysnings-Selskabets Bestræbelser, men kun i førstbemeldte Classe; jeg maa nok høre til den i Skilderiets No. 86 efter Skrivtet Island S. 418 anførte Trup, som ved at nedsætte nye, opbyggelige og gode Skrivter, lægger Oplysningen Hindringer i Veien, anpriser altsaa den gamle og laster den nye Salmebog. En saa aabenhiertig Confession var mig af Hr. Forf. ganske uventet. Den givne er iøvrigt det meest offentlige, og aabenbare Skriftemaal, nogen Præst vil forefinde; nu, saa lad mig da med samme Ret, som Hr. Justitsraaden, for et Dieblik laane den halv-geistlige Kaabe og til Afskeed kortelig afløse denne Confitent, siden Publicum her har faaet hans rette Navn og Sindelav saa uformodet hældigen at kiende!

Afløsningen skal nu i øvrigt gives kort, som saa: Jeg provocerer til mit hele Skrivt Island, og hvad jeg har før skrevet paa Islandsk eller Dansk, til mine islandske Tidender Aar efter Aar, til Eptirmæli 18du Aldar, til alle redelige Mænd, som til denne Dag have kiendt mig, om jeg ikke i Skrivt eller Tale har for vor faderlige Regiering stedse yttret den meest redelige, uskrømtede Tillid, Kierlighed og Høiagtelse; man læse kun mit Skrivt Island, dets Dedication, og S. 137, 240, 280—87, 357—58, 429—30, 450—51, og mine ufordreiede og umistolkede Udtryk i Skilderiets No. 86, for at overbevise sig om Amelderens diærve Fordreielser og Ildesind. Men det hører og ikke utydeligen til hans Plan, at søge at vække Regieringens Uvillie mod en uskyldig Mand, han her vil bagvaske, blot fordi jeg har troet, at hin havde nok af andet i denne Tid at læse end forældede, 30 à 40 Aar gamle og udtiente Commissions-Acter, hvoraf man ikke nu vil lære at kiende Island; og, nu vil han udlede af den Sætning, som nok vil erkiendes over hele Verden, "at man ikke kan kiende et Land fuldkommen, som man aldrig kommer 300 Mile nær," at dette Land ikke vel kan bestyres uden at have bereist samme. Hvilken Enfoldighed og Uredelighed! Man seer jo alle Dage Beviser paa, at Regieringen snart i hver Sag affordrer locale Oplysninger, Erklæringer, Betænkninger, som den, uden at være paa Stedet, ikke tiltroer sig selv fuldkommen at kiende, eller uden disse, tienligen at afgiore. Man vil af flere Yttringer i Forf. Skrivt finde Prøver paa, hvorliden Kundskab han naturligvis selv nu har om det sande og rette i Landet, lutter Modsigelser og Fordreielser. Prof. Engelstoft, som et værdigt Lem af det Danske Publicum, ja dette Publicum selv maa dog, efter Forf. selv ikke kiende Island vel, siden denne med Røgelsekarret i Haanden fremstaaer for at give ham og Publicum en bedre Information, men, ikke findes en eneste Toddel i mit Skrivt, hvoraf med Grund kunde udledes, at jeg selv paastod at kiende Island fuldkommen, thi det gior jeg ingenlunde, nagtet jeg med god Føie kan paastaae, at kiende det dobbelt saa vel som vor Skribler. Jeg har skrevet en historisk-statistisk Skildring i det attende Aarhundrede, indskrænket, som jeg selv har i Bogen erklæret paa flere Steder (See t. E. S. 266), til summarisk Oversyn og Betragtninger over dets vigtigste Gienstande; jeg har stiftet et almeennyttigt literair Selskab for Island, bestyret og arbeidet mere for samme, end min Antagonist nogensinde var i Stand til, og efter Evne søgt at virke til mit Fædrelands Bedste; som fri Mand, efter bedste Samvittighed, fremstillet for mine allernaadigste Konger og Deres Collegier, hvad jeg troede at kunne tiene dette Land i flere Henseender, underkastet alt Deres Undersøgelse, Bedømmelse, Afgiørelse: at dette har vundet mine

Foresattes og mine allernaadigste Kongers fortrinlige Opmærksomhed og Bifald, see! dette maa være min Forbrydelse, ene dette Grunden til den Avind og Forfølgelse, hvormed vor Patriot beærer mig og søger derved at giøre sig navnkundig; dette Anledningen til, at jeg herved skulde have meent, hvorom ikke den ringeste Tøddel findes nogensinde yttret af mig, men kun af ham opdigtet: "at jeg ene kiender Landet; er ene værdig at forestaae dets Affairer, og at min Bog Island er den eneste Visdomskilde." Hvor findes vel Magen til en saa skamløs og uredelig Commentator? Dog — Bogen skal kun være en Compilation. Naar Forf. sætter sig ned og skriver en anden eller bedre Historie for et heelt Aarhundrede, kan vi vist vente lutter nye Opdagelser, og at han ingen historiske Data behøver at anføre efter ældre Skribentere. Selv en Suhm kunde ikke undgaae dette, men Forfatteren maaskee i historiske Værker, som maa bygges paa ældre Beretninger. At ellers mit Skrivt Island blev optaget med det Danske Folks Velvillie og Bifald, mit Landoplysnings-Selskab kierligen bedømt af en competent og redelig Dommer, jeg selv, hædret med Kongelig Naade og Gehør, maa vel svie Avindsyge til Hiertet, derfor maa den søge at overstænke mig og Selskabet med sin Galde, derfor skal jeg forestilles, ikke at sætte Lid til Regieringens eller Collegiers Kundskaber om Island, naar jeg ikke indsvøber mig i Hykleres Smiger-Kaabe, men taler og skriver som en Mand, der ikke tiltroer sine Foresatte den Forfængelighed, at ynde væmmelige og evige Røgelser, men kun Grunde, Duelighed og Retskaffenhed; ikke tillægger dem Overmenneskeligheder, men fortient og uskrømtet Tillid og Hæder. Længe nok være Forf. forbeholdt den Ære han indlagde sig ved sin Sketch, den han søger temmelig i Utide atter at opfiske fra Forglemmelsens Flod, thi enhver Dansk Mand, som kiender den Bog, har forlængst afgiort dens Værd, og tilmaalt Forf. sin Hæder; selv de Danske Mænd, som hele Verden dog veed, at Mand for Mand inderligst elske og høitagte vor allernaadigste og bedste Konge, og hvorom Han selv er tilfulde overbeviist, ja har nyeligen erklæret sig i Indledningen til Patentet om Dannebrog-Ordenens Udvidelse. Ja, hele Europa kiendte og høitagtede Ham forlængst, endog som stor Hader af alle Smigrerier; dog saae man allgemeine Litterat. Zeitung 1792 i No. 296 at bedømme Forfs. Sketch saaledes: "Eine so unwahre, so unverschämte und dabey so sinnlose litterarische Schrift ist uns kürzlich von keinem Lande bekannt geworden."

Ligesaa troeværdig som Forf. har viist sig i sine Fordreielser, Opdigtelser, Angivelser, Skryderier, saa paalidelig er han snart i enhver anden (skiøndt Publicum kan forlade sig paa hans Æresord) især i Angivelsen: at jeg i Skrivtet Island S. 159, havde med Udtrykket: de mortuis nil nisi bene ikke hæderlig nok omtalt afg. Conferenceraad Erichsens Bestyrelse af Litteratur-Selskabet, da dog enhver redelig Læsende vil ibid. S. 156—59 see, at jeg kortelig har beskrevet dette Selskabs Liv og Død, meldt at det uafbrudt udgav I Bind hvert Aar indtil Erichsens Afgang 1787, ja for det meste til 1793, men fra 1796 intet i 12 Aar, "hvorfor det maatte regnes at være forlængst hensovet", samt S. 159 gientaget, "at det nu var hendaanet i 12 Aars Uvirksomhed", om hvilken literaire Død jeg dog kun kort har villet udlade mig, som dets gamle mere deeltagende Medlem og Embedsmand, end nogensinde min Dadler, og alene i Henseende til det afdøde Selskab fra 1796 derfor sagt, de mortuis nil nisi bene. Som redelig Forfatter af et historisk Værk kunde jeg ikke undgaae at anmelde dette eller andre Mærkværdigheder, ligesaa lidet som Landoplysnings-Selskabet og dets Bøgers Udgave, som derfor ingen Selvroes var; ikke fortie Mangler i Indretninger og Bestyrelser af adskillige Embedsmænd i Island selv, og ikke kunde jeg ved de slette begvemme mig til at laane Forfs. evigrygende Virak, som han paa sin Viis kalder af anfalde Levende og Døde; men — Erichsens Navn vil af mig, saavel i dette som ethvert andet Skrivt, allevegne findes anført med den fortiente Agtelse og Hæder. Saa meget større og indlysende falder her Dadlerens mageløse Mistolkning, og viser hans Inhabilitet, saavel fra Forstandens som Hiertets Side til at trække en Parallelismus imellem Litteratur- og Landoplysnings-Selskabet, Erichsen og mig. Erichsens Navn skal evig være mig dyrebart og høitagtet, som en iblandt Islands største og meest fortiente Mænd, skiøndt ingen med Grund vil kunne bestemme, hvor

meget mere han, i lige Stilling og under lige Conjuncturer vilde have udrettet i Island, end flere af dets duelige Mænd, isteden for at hans Embede som Deputeret, hans Situation næsten hans hele Levetid ved de største og bedste Bogsamlinger i Hovedstaden, aabnede ham større Leilighed til at kunne virke det, som andre med lige Talenter paa en anden Post og Sted maa være negtet.

Efter at have blandt saa mange udtegnet disse Beviser paa Forfs. Fordreielser, haaber jeg Publicum vil fritage mig for at indlade mig videre om de øvrige den høistpartiske Dadlers ligesaa urigtige som eenfoldige Domme om Oplysningen i Landet, Selskabet, mine Skrivter, Psalmebogen, Religionen og andet; thi — det vilde kun være at vise denne Mand ufortient Opmærksomhed og mangfoldig kiede den danske Læser, som saadanne Stridigheder slet intet interessere. Blot vil jeg anmærke: at i 1 Petr. 2, 13. paaminder Apostelen alene til Lydighed mod Øvrigheden, og i 18 v. Tienestefolk at være underdanige endog de vrantne Herrer; men dette er noget ganske andet end at bede for en ugudelig Øvrighed, som han maa have glemt at nævne, og at befale "at bede for samme". Forfs. Commentaire og Citats af N. T. her og i Skilderiet No. 85 er altsaa grundfalsk, og viser: hvor uskikket han er til theologiske og moralske Forelæsninger; end ikke med Pontoppidans allegerede gamle Forklaring i Haanden, vil han giøre nogen fordeelagtig Opsigt. Dog — see! istedet for N. T. citerer han et Vers af en forlængst afskaffet og ubrugelig Dansk Kirke-Psalmebog, hvori, til Beviis for min Mening, selv dette er fundet ubrugbart for mange, mange Aar siden. Det samme har jeg og troet om det Islandske Graduale, men at yttre dette skal dog være at drive Spot med Religionen, thi, forældede og forargerlige Psalmebøger ere hos denne Forf. eet med den hellige Religion selv, og nu skal deels Hr. Kammerherre og Stiftamtmand Grev Trampe, og deels den Islandske Almue (hvorfor ikke det theologiske Facultet?) afgiøre, om det ikke hører til Religionspligter, at bede for de ugudelige Øvrigheder. En ny og løierlig Forretning for Stiftamtmænd, som egentligst synes at vedkomme Forfs. egen Sielehyrde, og at føre sine vildfarende Faar igien paa rette Veie. Ligesaa redelig og sand er hans Angivelse at jeg har paastaaet, at der gaves i ældre Tider ingen ugudelig Øvrighed, naar jeg blot forestillede, at N. T. fremstiller Øvrigheden ikkun som god, i at indskierpe Menigheder Pligterne mod samme, og allermindst søger det for dem at nedværdige Øvrigheder, ved at udraabe dem for Ugudeligheder og desuagtet befale at bede for dem.

Regnskabet for Landoplysnings-Selskabet, hvis af Kongen bekræftede Navn Forf. ikke er fornøiet med, men vil omdøbe det, nu til mine Forlagsbøgers Subscribentere (hvorom see No. 86), nu til et typographisk Selskab, er offentlig aflagt paa behørig Sted og Maade, og Extracten af mig bekræftet som Embedsmand; videre Rigtighed tilkommer den Avindsyge ei, som i disse Blade saa ugrundet har søgt at nedværdige dets af enhver redelig erkiendte Fortienester. Men, naar han melder, at min Vina-gledi og Gaman og Alvara aldrig kunde bidrage noget til Forstandens Kultur eller Hiertets Forædling, gaaer hans Røgelsekar for min Skyld reent ud i Utide; thi i den første findes mange udvalgte Stykker, sigtende til begge Øiemed, af og efter de berømte Mænd Abrahamson, Baggesen, Bastholm, Campe, Cramer, Gellert, Hagedorn, Krüger, Marmontel, Rahbek, og det i Theologie, Moral, Astronomie, Naturhistorie, (hvori og i Medicin samt Astronomie adskilligt desuden er af Selskabet udgivet), i Historie og skiønne Videnskaber, thi her kunne nu disse høifortiente Mænd læse en grundløs og affindig Dom over deres Arbeide; men i Gaman og Alvara er samme Slags og ligesaa udsøgte og almeennyndede Stykker, tildeels af lige berømte Mænd, og en daglig Bøn af Pope, som jeg, trods Forfs. Attest, frit tør paastaae er baade for Forstand og Hierte, ja, hvad mere er: 3 juridiske Afhandlinger, hvis lige i Gehalt denne halvkloge Dommer ikke i 3 Aar vil ved egne Kræfter kunne frembringe. Naar det Danske Publicum, som dog (ligesom hele Europa efter hans Sats) kiender Island vel, kierligen anseer og bedømmer Selskabet, fremstaaer han, den eneste af faa (foruden den studerende Ungdom) herværende literate Landsmænd, for paa en saa uværdig Maade at nedsætte sit eget Fædrelands almeennyttigste Stiftelser og Mænd, som ufortrødent have søgt at fremme dets Gavn, ja, afgiver en levende Bekræftelse paa

Yttringen i Skrivtet Island S. 331—34, at Islandske Embedsmænd, som udmærke sig ved Duelighed og Patriotisme, kunde altid giøre Regning paa deslige Belønninger af deres egne avindsyge Samtidige, som stedse søge at nedrive og overstænke dem, medens det retsindige, gode Danske Folk lønner Kundskab og Flid med Agtelse og Kierlighed. Hvilken Opmuntring i Island til at arbeide for dets Vel! Hvilken Trøst mod Ubehageligheder, som en ugunstig Situation og Næringssorger saa ofte skabe, ja mangen mørk Time, for de fleste Embedsmænd i dette Land! Hvilken Ære for vort Lands Historie og Landsmænd i vor Tidsalder, at see den samme Partieaand og Forfølgelse søge at nedrive, hvad redelig Gavnelyst bygger til det Almindeliges Gavn, som fra Sturtilngernes fameuse, ja ældre Tider, stedse har viist sig levende og virksom indtil vore Dage, til Landets Skam og Skade!

Jeg staaer snart med Foden i Baaden, for at begive mig igien, efter min allernaadigste Konges Villie, til min Post, just i dette behagelige Land, hvor min Virkekreds, under disse Opmuntringer, er mig afmaalt. Jeg indlader mig altsaa intet videre med Hr. Justitsraad Thorkelin forinden min Reise. Det staaer nu til ham, at indlægge sig og vort Fædreland ny Ære og Fortienste, med at udskyde sine Kugler paa en fraværende Mands Bag, hvilken han paa en saa ubefoiet og uanstændig Maade har anfaldet, at fortsætte en uædel Tvist om ham uvedkommende og det Danske Publicum intet interresserende men kiedende Materier, at lægge nye Prøver for Dagen paa sit Ædelsind og retskafne Hierte, saa længe Krig og standset Skibsfart forbyde Forsvar; men i saa Fald vil han dog stedse kunne giøre Regning paa: at som han raaber i Skoven vil han engang faae Svar til. Hans overflødige Formaninger om Bibellæsning, veed jeg ei bedre at giengielde, end med at raade ham at læse og erindre sig vel den sunde Formaning i 1 Petr. 2, 1. Aflægger al Ondskab og Svig og Hyklerier og Avind og alle Bagtalelser! — og derhos i denne Sag: Si tacuisses, philosophus mansisses.

M. Stephensen,
virkelig Etatsraad og Justitiarius.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Hr. Stabschirurg Thulstrup har i Christiania Avis ladet bekjendtgiøre, at saa mange Huusmødre saavel der i Byen som i de omliggende Steder og paa Landet, have indsendt gammelt Linned og Charpie til Brug for Armeen, at det vilde være for vidtløftigt at nævne alle disse Ædles Navne; at Armeen ved disse Bidrag hidtil tilstrækkelig har været forsynet med disse Ting, men da der dagligen forbruges saa meget deraf, at man maatte befrygte snart at komme til at mangle dem, saa opfordrer han Norges ædle Huusmødre til fremdeles at vise sig beredvillige i den Henseende, som tilforn.

I Trondhjemsavisen læses følgende: "Flere Matroser her fra Stedet, som tildeels ere pressede til den Kongelige Tieneste og tildeels opholde sig paa fremmede Steder, have her Koner og Børn tilbage, som ei have ringeste Leilighed at forsørge sig og Sine, og maa altsaa lide Savn paa Livets Nødvendigheder, medens deres Mænd værne for Konge og Fødeland; — ingen Nordmand veeg tilbage i Kampens Øieblikke, enhver af vor Krigere gjorde sin Pligt, ikke mindre, men vel mere; — skulde vi da roelig kunde see Heltenes Koner og Børn svække, fordi deres kraftfulde Mænds Arme maatte bytte Fredens nærende Sysler med Sværdet, nei! dette kunne vi ikke. Pligt og Taknemmelighed byder os at ile disse til Hjelp, og hvo der kjender det Trondhjemske Publicum, veed ogsaa hvor let det er at naae dette Maal, naar ikkun en Mand ville fremstaae og lægge Haanden paa Værket, for at være disse Uforsørgedes Talsmand."

Det Trondhjemske Sukkerraffinaderie har den 18de Julii 1808 fastsat følgende Priser, hvilke langtfra ikke ere saa ublu som de Kjøbenhavnske: Sukkere: Kanariesukker 70 ß. pr. Pd. Raffinade 66 ß. Melis 58 ß. Lumpen 54 ß. Hvidt Puddersukker 58 ß. Brunt dito 34 ß. Ordinær hvid Kandis 66 ß. Guul Kandis 58 ß. Brun dito 56 ß. — Sirupper: Bastsirup i hele Tønder og til 25 Pd. 18 Rdlr. pr. 100 Pd. Dito i Kander eller 6 Pd. 1 Rdlr. 24 ß. Lumpsirup 38 ß. pr. Pd. Kandis dito 42 ß. Kanarie dito 48 ß. Kandis Sirup fra 25 Pd. og derover 36 Rdlr. pr. 100 Pd.

Ligesom det har været en Sædvane, at det Slesvig-Holsteenske Ridderskab ved enhver Konges Kronbestigelse har afsendt en Deputation for at lykønske ham, saaledes er det ogsaa skeet i Anledning af Hans Majestæts Tiltrædelse til Regjeringen. De Herrer Geheimeraad og Amtmand von Ahlefeldt i Slesvig og Kammerherre Grev Ranzau til Breitenborg ere blevne udnævnte for at overbringe Hs. Maj. Ridderskabets Lykønskninger, og ere i disse Dage indtrufne i Kjøbenhavn. Maaskee har det ligelydende Navn givet Anledning til det Rygte, at Grev Ahlefeldt fra Langeland var ankommet her til Staden, hvilket dog ikke er Tilfældet.

I Beltet er lige ud for Nyborg taget en Engelsk Chaluppe, ført af Master William Robertson, med 1 Underofficier og 9 Mands Besætning, armeret med Sabler og Geværer. Den hørte til Brigen Keith.

2 Orlogskibe, 3 Fregatter, en Brig og en Cutter bleve Formiddagen den 22de d. M. seete fra Rødbye. De kom fra Beltet og styrede Coursen ad Østersøen; blandt de første var Tredækkeren Victory under Admiral Saumarez.

Den Flaade, som var kommen Nord fra og havde lagt sig for Nyborg, lettede Morgenen til den 24de og seilede Sønder efter, undtagen 2 Brigger og 2 Canoneerchalupper, som hele Dagen krydsede imellem Sprogøe og Fyen, indtil de i Mørkningen gik til Ankers for Nyborg.

Morgenen til den 23de lettede den for Nyborg liggende Flaade, som var kommen fra Langeland og krydsede Nord efter. Den bestod af 3 Orlogsskibe, 4 Fregatter, 7 Brigger, samt de i Nyborg tagne Fartøier. Norden for Knudshoved laae paa samme Tid 1 Orlogskib og 2 Brigger og Sønden for samme 2 Fregatter og 2 Brigger med Kjøbmandsskibene imellem sig. Contreadmiral Sir Samuel Hood var imellem dem, og gik Nord efter.

Ved Raa ligge 2 Engelske Linieskibe, 1 Bombardeerfregat, 3 Canonbaade og 4 Coffardiemænd. Den Svenske Gallei er til Ankers ved Helsingborg. Eftermiddagen den 23de saluterede det Engelske Admiralskib, hver Gang med 13 Skud.

Onsdagen d. 21de Augusti om Eftermiddagen Kl. 4 holdes Veddesvømning paa Nyholm, hvortil er udsat 18 Præmier, nemlig 1 paa 10 Rdlr., 2 paa 5 Rdlr., 5 paa 2 Rdlr. og 10 paa 1 Rdlr.

De Dele af Svømningen, hvori især fordres Færdighed ere: Længdesvømning, Dykning i Dybden og Dykning i Længden, Optagning af Vandet og Flyden paa Vandet.

Det har behaget Hs. Majestæt under 24 Augusti d. A. ved Parolen allernaadigst at befale saaledes. "For at befordre Tjenestesagernes hastige Afgjørelse ved Kystmilicen, overeensstemmende med de militaire Indretningers Natur, ville Vi allernaadigst tilstaae følgende Embedsmænd Myndighed til at paalægge Straffe, som følger. De efter Forordningen af 26 Febr. d. A. §. 10 i Krigstid ansatte Overbefalingsmænd tillade Vi for mindre Tjenesteforseelser at belægge Mandskabet af Kystmilicen med Vand- og Brødstraf fra 2 til 7 Dage, dog i sidste Tilfælde i 2de Afdelinger; troer en Overbefalingsmand, at Forseelsen er for stor til at afsone med en saadan Straf, har han at andrage Sagen for den i Provindsen commanderende General, som Vi bemyndige til at dictere lige Straf indtil 14 Dage, dog fra 8 Dage af altid i flere Terminer med et passende Mellemrum. Den enhver Soldat, ved Infanteriereglementets 3die Deel pag. 355 §. 7, forundte Tilladelse at anholde om Forhør og Krigsret, naar han formener sig ved den tilkjendte arbitraire Straf at være skeet for nær, skal ikke heller være nogen Mand af Kystmilicen formeent, men, finder Krigsretten den Skyldiges Appel ubeføiet, skal den derpaa tage Hensyn til Straffens Skjerpelse.

Stiftamtmanden over Bergens Stift har under 18 Marts d. A. tilmeldt Cancelliet, at blandt de flere Bidrag, som i Bergen ere blevne subskriberede til Stedets Defension ved Canonbaades Bygning, har ogsaa det borgerlige Artilleriecorpses Personale tegnet sig for en Summa af 852 Rdlr. 48 ß., med den Bestemmelse, at dette Bidrag skulde anvendes enten til Canonbaades Bygning eller til hvad anden Brug Hs. Majestæt maatte finde for godt allernaadigst at bestemme. Da forberørte Summa, som en Følge heraf, ikke saaledes som de øvrige subskriberede Summer kunde anvendes til Kjøbstæden Bergens Defension ved Canonbaade, med mindre Hs. Majestæt allernaadigst vilde tillade Saadant, har Cancelliet udbedet sig Hs. Majestæts Resolution angaaende til hvad Brug foranførte Summa skulde anvendes. Det har derpaa behaget Hs. Majestæt under 29 April d. A. at resolvere saaledes: "Vi ville allernaadigst, at dette patriotiske

Bidrag fra det Borgerlige Artilleriecorps i Bergen, som Vi med allerhøieste Velbehag have anseet, skal anvendes til de Canonbaade, der bygges til Vor Stad Bergens Defension."

Hs. Maj. har allernaadigst antaget det af Amtsprovsten over Assens og Hindsgauls Amter, Hr. Holm, gjorte Tilbud, at offre de ham som Amtsprovst tillagte 200 Rdlr. til Statens Tjeneste, og befalet, at de skulle anvendes til Søværnets Gjenoprettelse.

Den forhen i disse Blade omtalte Tyvebande, som lykkelig er bleven opdaget i Hertugdømmene, har nu faaet sin Dom. Fire Hovedmænd ere tilfundne at kagstryges og at arbeide paa Livstid i Kronborg Fæstning, og de øvrige Medskyldige ere dømte til visse Aars Fæstnings- eller Tugthuusarbeide.

For at afhjelpe den Besværlighed, som det medfører at bære Kobberpenge hos sig, har nu een af Byens Conditore havt det heldige Indfald, at forsyne de iblandt hans Gjester, som verle Bancosedler hos ham, med en trykt og af ham underskreven Seddel, af følgende Indhold: "Imod dette Beviis betales paa Forlangende 3 Mk."; hvilken Seddel derpaa efter Behag kan erholdes indfriet eller bruges til at betale den nye Gjeld, som disse Herrer paadrage sig hos ham.

Posteefterretninger.

I Constantinopel er udbrudt en ny Revolution. En Sammensværgelse, hvori Storviziren tog Deel, skjønt han atter denne Gang var dens Angiver, trak Tropper sammen og bestormede Seraillet. I den første Betuttelse lod Mustapha den forrige Storherre Selim strangulere. Derpaa blev han selv paagreben af de indtrængende Janitscharer ogført i Fængsel. En Cousin af Selim er bleven udraabt til Keiser. — Prinds Cambaceres har faaet Titel af Hertug af Parma og den nuværende Erkeskatmester Lebrun er udnævnt til Hertug af Piacenza. — I Wien skal der oprettes et Reserve-Landværn af de mange overcomplette Landværn, der have meldt sig efterat Protocollen var sluttet. Først Auersberg, der i Aaret 1805 ved at forsvare Broen ved Wien ikke opfyldte sin Pligt og derfor dømtes til en længere Arrest, er bleven sat paa fri Fod igjen; det samme har været Tilfældet med

Oberst Theis, General Mack og General Auffenberg. — Det hedder, at Russerne, efter Serviernes Bigen for Tyrkerne, have besat Fæstningen Belgrad. — Den Franske Keiser og Keiserinde ere d. 14 Aug. ankomne til St. Cloud. — Det hedder, at Marchal Lannes har faaet Hovedanførslen over alle Franske Tropper i Spanien. Gen. Savary er nu Gouverneur i Madrid. Marchal Perignon er bleven Hovedanfører for de Franske Tropper i Neapel og dette Riges Lieutenant. — Den Danske Minister ved det Franske Hof, Baron v. Dreyer, har overleveret Keiseren sit ny Creditiv. — Maltheserordenens Godser i Toskana skulle nu indlemmes i Regjeringens Eiendomme. — En nylig fra Petersborg til Wien ankommen Coureer har faaet af den Østerrigske Keiser en Daase med 1000 Ducater som Foræring. — I Simmering holdes nu dagligen Artillerieøvelser, og i alle Wiens Forstæder er det blevet paalagt Indvaanerne, i Forhold til Huusfolkenes Tal, at sende Folk til Skandserne for Linierne. — Ved Augsburg skal der holdes en Lystleir under General Wrede, en anden Lystleir ved Plettingen paa den venstre Bredde af Iser, og en tredie ved Nürnberg, hver paa 10,000 Mand. — Et vist Antal Franske Tropper staae i Begreb med at rømme Schlesien. Den største Deel af det Victorske Corps er brudt op fra det Brandenborgske. De Preussiske Statspapirer begynde at stige. — Hele Contingenten af Rhinforbundets Tropper skal i Følge Efterretninger fra Dresden af den 14 Aug., inden 10 Dage sættes i Bevægelse. De bestaae ialt af 15000 Mand, og ere indtil videre Befaling bestemte til en Leir ved Pirna, Neustadt og Stolpen ved de Böhmske Grændser. 6000 Mand Sachsiske Tropper, der staae i Polen, skulle, som det hedder, komme tilbage igjen. I Dorsten vedvarer endnu Troppernes Gjennemmarch. En Artillerietransport er afgaaet til Wesel. — I Følge Privatefterretninger fra St. Petersborg have de Svenske, under deres Konges egen Anførsel, atter gjort et heftigt Angreb paa Åbo, men ere med stort Forlis blevne drevne tilbage til deres Flaade. — Den Russiske Flaade er løben ud fra Cronstadt, men dens Bestemmelse er ubekjendt. — Grev Holk, der gaaer som Dansk Coureer til Paris, var d. 11 d. M. passeret Hamborg.

Deres Velærværdighed Herr Pastor Michelsen!

Takket være Deres Velærværdighed, for at tale imod den Konst: at flaae levende Gæs, ved hvilken Operation den Plukkede smukt maae tie, om den saa blev saa nøgen som Pythagoras's tobenede ufierede Menneske. Penge, grusomt tilveiebragte, maatte være ubehagelige at eie; dog dersom man indbilder sig selv og andre: at de Skabninger, som ere ringere end Menneskene, ikke lide uden netop det Øjeblik de skrige, hvad kan man da ikke vænne sig til? og frem for alt da, naar selv den, som laaner paa livløse Panter, langtfra ikke kan udtrække saadanne herlige Renter, som her faaes paa en, som uforbuden, saa ganske uskyldig Maade. Forslaget om Gæsplukningen er derfor i Henseende til Pengene yderst tillokkende for Pengevenner, og Pengevenner ere vi alle; Uvenner af den Slags findes kun faa. Men i Henseende til de fire Aarstider, paa hvilken Sæden skulde, ikke afmeies, men, oprykkes med Rod og Blod, da maae man have Øvelse i saadant, for ikke at afskye og foragte det. Og hvo har her saaet Sæden, som man giver sig Lov at oprykke. Skulde nogen sund Religion være indskrænket til eene og alene for Mennesker at have Følelse? Skulde blodige Fjer tjene til blødere Lejer? Skulde man have Lov at sætte de underordnede Creaturer levende paa Spid, dersom blot Oeconomien vandt derved? Skulde Creaturenes største Ulykke være den at være faldne i Menneskenes Hænder? Man har i denne Tid, ironice, beklaget: "at ikke alle Creaturenes Skind voxede til paa ny, saa at man kunde levende flaae dem alle". En Svømme-Fugl behøver sine Fjer for at ligge højt nok paa Vandet; for at afholde Vandet fra det bare Legeme; for at kunne udruge sin Yngel o. s. v. — Hvad Fælde-Tiden angaaer, da veed man at ogsaa Børn fælde Tænder; alligevel afrykker man ikke, fire gange om Aaret, saavel af de gode, som af de fældende; men foreslaaet gjerrige og sparsomt betalte fattige Børns Opfostrere, og Tænderne betalte med Guld, kunde det mueligen komme, i det mindste hemmeligen, i Brug, saavel i Sveitz som i Danmark. Det var ogsaa unægteligen oeconomisk rigtigt, men stridende imod honette Følelser; har man ikke dem, saa kan man drive Oeconomien

vidt. Ogsaa Haar fældes, men man afrykkede derfor ikke Slavers eller andres Haar, om de end bleve betalte. Kongen, og enhver som har at skrive, seer ofte i sin Haand en uundværlig Fjer; skulde den levende Skabning, hvorpaa Fjeren er voxet, være Gjenstand for al den Mishandling, som den kunde udholde? Skulde den først udstaae Pinsler ved Flaaeningen, og siden gaae i Pine, blødende og halv nøgen. Skulde alle disse Skabninger over hele Landet gaae saaledes? — Blev Flaaeriet i Danmark indført, saa vilde alle Bondefamilier plukke forskjelligen, en værre end en anden, alt i Forhold til deres stigende, mere eller mindre Vindesyge, mere eller mindre glubende Gjerrighed. Gæssene frelses derfor aleene ved slet ikke at plukkes. — Politielove mod omtalte Mishandling, og imod den at martre og mishandle, for høi Betaling, Trældyr, til de næsten styrte, vilde, i Forbindelse med en almindelig honet Tænkemaades evige Vedligeholdelse, beskytte disse stakkels Huusdyr, for at pines deres hele Levetid.

Dr. og Prof. Lauritz Smith fra sin Grav.

Hvo kalder mig af Gravens stille Hvile?
Hvad hører jeg for Skrig fra Jorderig?
Hvo byder mig fra dybe Fred at ile,
for, elskte Dyrslægt, end at frelse dig?
Din Sag jeg taled' engang høit deroppe;
jeg taled' Ret til Brødres Hjerte og Forstand.
Fra Jordens Huler og fra Træets Toppe
gjenlød enstemmig Jubel i mit Fødeland.
Og nu — et ynkeligt, et Smertes Skrig gjentoner —
det arme Fjerkræ hvæser Pinen ud —
Det stiger op til Himlens Regioner,
og klager mine Landsmænd an for Gud.
Det trænger ned i Gravens mørke Bolig;
forjager, rædsomt, mine søde Blund;
gjør selv den lange Dødningsøvn urolig,
og aabner længe krampelukte Mund.
Det er dit Værk, du fule Egennytte!
Du slukker hver en Gnist af Pligt og Dyd!
Mod dig kan ingen jordisk Lov beskytte!
Du røver selv de Døde deres Fryd.
Fly Dæmon! fly fra mine Fædreegne;
og stjel ei Dyret, fræk, hvad Gud det gav!
Vær udskudt, hadet, banlyst allevegne;
og und mig dog min Fred i stillen Grav!

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 93.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 30 Augusti, 1808.

Hvilke Næringsveie og Stænder have lidt meest ved Krigen?

(Sluttet.)

Saaledes er da Litteraturen og med den Bogtrykkervæsenet bleven saa godt som tilintetgjort under nærværende uheldige Tidsomstændigheder. Hvilken Udsigt til aandeligt Barbarie i Fremtiden, dersom disse Tidsomstændigheder skulde vare længe? Jeg vil ikke engang tale om Litteraturen; den har allerede i Fredens gyldne Dage længe været overladt til sig selv. De Store ringeagtede den, de Halvstore havde midt i Tumlen af de Glæder, som Rigdom og Overflødighed forskaffe, ganske andet at tænke paa. Boghandlere vare de Lærdes Fødselshjelpere, og et lidet, langtfra ikke formuende Publicum, var Forfatternes Mæcenater, der holdt lidt Liv i det daanende, halvdøde Væsen, som hos os kaldes Litteratur. Men Bogtrykkerne ere meest at beklage. Den Konst, som Oldtiden vilde have sagt om, at en anden Prometheus har bragt den fra Himlen, den Konst, der har udbredt saa megen Lys og Lyksalighed blandt Menneskene, kan, til liden Ære for vore Samtidige, ikke mere føde sine Dyrkere! — Man vil maaskee indvende: Kjøbenhavn har for mange Bogtrykkere, og for at raade Bod herpaa burde man indskrænke deres Tal, fastsætte at ingen ny bør indtil bedre Tider forundes Privilegium. Men kun Enfoldigheden eller Egennytten kan raade saaledes. Man bør aldrig regne hvor mange Trykkerier, men hvor mange Presser i Kjøbenhavn ere i Gang. En eneste Bogtrykker kan have ligesaa mange Presser gaaende som ti af hans Colleger. Betænker man, at de fleste af vore Bogtrykkere hidtil kun have havt een eller to Presser i Gang, at en eller to Presser ret godt kan føde sin Eier, naar han kun bestandig har Arbeide, saa ere 20 Bogtrykkerier ikke for mange for en Stad, som Kjøbenhavn, der er Hovedsæder for to Rigers Litteratur. Den Nøisomme klager ikke over, at han nu kun har otte Presser i Gang, istedet for tilforn ti, men han er fornøiet med, naar der i det Hele er saa meget Arbeide, at han og andre med ham formaae at leve. Fei-

ken ligger her ikke i Overflødigheden af Trykkerier, men i den store Mangel paa litterair Opmuntring, i tiltagende Følesløshed for al Videnskabelighed, og i den Aandsraahed, som endog ikke uvigtige Mænd i Staten ved adskillige Leiligheder røbe. Vil man ophjelpe Bogtrykkerne, saa forøge man ikke de Hindringer, der ligge mangen en Mands redelige Stræben i Veien, saa forbyde man ikke den, der har opoffret sin Ungdoms bedste Dage til et saa nyttigt og hæderligt Fag, at blive hvad enhver Haarfriseur kan blive — sin egen Herre. Man opmuntre derimod Litteraturen og dens Dyrkere, gjøre for begge hvad man skylder Staten, Fædrenelandet og Aarhundredet, og formindske Øltapperes og Brændevinsskjænkeres Tal, men ikke Bogtrykkernes!

De foregaaende Betragtninger vise, at mange Mennesker have liidt overordentlig meget ved Krigen. Det værste af alt er, at den ikke allene har tilintetgjort eller i det mindste betydelig standset saa mange virksomme Borgeres Næringsveie, men at de under denne halvbrødløse Tilstand, maae betale Livets Fornødenheder ublu dyrt. Deres Udgivter have fordobblet sig medens deres Indtægter have aftaget saa meget. Disse Mennesker og enhver, som i Fred og i Krig har bestemte Indkomster, lide fornemmelig, og fortjente især Regjeringens og alle gode Menneskers fortrinlige Opmærksomhed. — Enhver, som handler med afsættelige Artikler, eller som forfærdiger Ting, Folk nødvendigen behøve, lider i Grunden ikke saa meget. Det bliver kun en Tuskhandel, og en gjensidig Forhøielse i Priserne bringer en Ligevægt i disse,

hvorved de ikke kunne blive trykkende for nogen af Parterne. Tager Kjøbmanden dobbelt for sine Vare, saa tager Skræderen, Skomageren, Smedden dobbelt for sit Arbeide, og dette strækker sig saaledes i en uendelig lang Række, lige til Herremanden og Bonden. Men den, som imidlertid skal betale hvad han faaer med den Løn, enten Staten eller Privatmænd giver ham efter en engang fastsat Betingelse, han maa betale Gildet for det Hele, og det er egentlig ham det gaaer ud over.

Det er sørgeligt og tungt, at enkelte Stænder og Næringsveie saaledes skulle lide saa meget. Men det kan nu ikke være anderledes; Krigen fordrer saadanne Offere. I en stærk Torden er det den fredelige, rodfaste Eeg, som lettest forstyrres i sin Ro, men det er nu engang Lynildens Natur at splitte den Gjenstand, den rammer.

"Men — siger Patrioten — er Krigen i og for sig ikke allene et stort Onde? Bør Egennytten forøge det end mere? Sømmer det Landets egne Sønner at være Landets Fiender? At drive de allerede overdrevne høie Priser ved komstige Midler end mere i Veiret? At søge at berige sig i Nødens Dage paa Brødres Bekostning og med Egennyttens fule Fingere at oprippe og forværre de Saar, Krigen har foraarsaget?" — Vee den, der vilde misbruge sin Pen og sit Talent til at gjøre Indvendinger herimod, og dobbelt vee den, som man har Føie til at gjøre disse Spørgsmaale! — Men kun beder jeg min Læser, ikke at dømme for overilet i den Henseende; ikke uprøvet at laane Øre til hver Skraaser, der, betragtende Sagen eensidigen, troer det er nok,

at anføre egennyttig Speculationsaand og Prangerie som de eneste Grunde til hine ulyksalige Følger. Lader os ikke ved at gaae ud fra falske Forudsætninger, fremsatte af Uvidenheden, forledes til at miskjende mange af vore Medbrødre, til at gjøre Fordringer, som stride mod Tingenes Natur og til at paastaae, at vore Medborgere skulle være Engle, medens Folk i alle Lande og til alle Tider pleie hverken at være mere eller mindre end Mennesker.

Jeg veed det er nu til Dags Mode at gaae bestandig løs paa Handelsstanden. Da Forf. af disse Linier midt i Fredens Dage ved adskillige Leiligheder ivrede mod den ufordeelagtige Handelsaand, som i de senere Aar havde bemægtiget sig saa mange Hoveder, qvalt saa megen Aandscultur, indført en Yppighed blandt alle Stænder, som umuelig bestandig kunde vedligeholdes i lige Grad, da vare hans Ord en Stemme i Ørken. Nu, da Følgerne desværre ret tydelig vise sig, begynder man at skrive og tale om hvad man langt tidligere burde have indseet og rettet. Men den ene Yderlighed avler sædvanlig en anden. Hvad man tilforn maaskee gjorde for meget af og for Kjøbmandsstanden, gjør man nu for lidt, og ganske imod Aarhundreders Erfaring vil man nægte Handelen sin umiskjendelige Vigtighed for enhver Stat, især for en Stat som Dannemark.

Ingen Retsindig kan eller vil billige mange Handlendes utrættelige Stræben efter at forøge Prisen paa enhver muelig Fornødenhed, eller den Speculationsaand, der under Omstændigheder som de nærværende, ikke kan blive andet end skadelig.

Men man glemme ikke, at de fleste Handlende have mistet saa meget ved Krigen; at der er kommen saa stor en Forstyrrelse i hele Handelsmaskinen; at der kun er liden Udsigt til bedre Tider; at den eneste Vei, der endnu staaer aaben for Kjøbmanden til at vinde noget, er den: enten at speculere med de Varer, han fra gode Tider endnu har Forraad af, eller de, han siden efter har indkjøbt eller indkjøber; at de fleste nu ikke vide, hvorledes de skulle gjøre deres Penge frugtbringende, og at vor Cours er i en beklagelig Tilstand. Naar man overveier alle disse Omstændigheder, vil man maaskee dømme skaansommere. Man vil finde det heel rimeligt, at i et Land, hvor der af visse Artikler kun haves et vist Forraad, uden at man kan vente flere fra andre Steder, naar dette er udsolgt, og hvor al Handelssamqvem med andre Lande er standset, maa Priserne paa saadanne Artikler efterhaanden stige utrolig høit.

Men hvor meget man fra visse Sider kan undskylde Prisernes daglige Stigen, indtræffe i denne Tid dog ofte Tilfælde, der røbe alt for megen Vindelyst. Saaledes finder man det vel begribeligt, at vore Sukkerraffinaderier, under de bestandig stigende Priser paa Brændsel og raa Sukkere, have havt nogen Føie til at forhøie Priserne paa deres raffinerede Sukkere, men Maaden, hvorpaa denne Forhøielse skede, var høist paafaldende. Den skede tre Dage i Rad, hver Dag lagdes 8 ß. paa hvert Pund, og næsten paa intet Sukkerraffinaderie var man istand til at faae noget Sukker, førend Forhøielsen havde naaet sin høieste Pynt. De fleste undsaae sig endog ikke under denne Crisis ved at sige: "vi

sælge intet Sukker." At adskillige pengegridske Mennesker have opkjøbt Sukker i den Forudsætning, at det vilde stige, kan ikke negtes, men Sukkerhusene have, som bekjendt, et alt for stort Forraad liggende til at denne Opkjøben skulde kunne beføie dem til at forhøie Prisen paa et Pund Sukker 24 ß. i en Tid af tre Dage. Det Vestindiske Handelscompagnie traadte troligen i Sukkerraffinaderiernes hæderlige Fodspor og forhøiede Priserne paa deres Caffe en heel Mark, uden at dette Compagnie engang kunne anføre som Grund, at der var bleven megen Caffe opkjøbt, og endnu langt mindre, at Materialierne vare stegne. Det negtede, omtrent som Sukkerhusene en heel Dag, at sælge høiere end 200 Pund, og vilde endog ikke overlade et saadant Qvantum til andre end Handlende, saalænge Prisen endnu ikke var 6 Mk. 8 ß. for Pundet af simple og 7 Mk. for Pundet af de saakaldte bedste Caffebønner!

At alt Opkjøberie og Prangerie især i Krigstider er noget vederstyggeligt, kan umueligt negtes. Men imidlertid er det dog langtfra ikke Opkjøberiet i det Smaa, der gjør saa stor Skade som mange indbilde sig. Det er egentligen den, der har Hjerte og Evne til at drive Høkeriet i det Store, som bidrager det Væsentligste til Prisernes unaturlige Stigen. Det er dem man først og fremmest burde ivre imod. Men her gjelder Ordsproget: "de smaa Tyve hænger man, de store lader man gaae." Man har baade mundtlig og paa Prent hørt lydelig Klage over dem, der opkjøbte Sukker og Lys i Smaapartier, men man har ikke hørt et Ord tale om dem, der, efter Sigende, gjemte hele Pakhuse med Levnetsmidler til bedre Tider.

Man har i Kjøbenhavn talt om, at Regjeringen, for at forekomme Prisernes overdrevne Stigen, vil udnævne en Commission til at standse dette Onde, og til at fastsætte Priser for visse Artikler efter et Maximum. Det første kan være mueligt, men det sidste synes ikke rimeligt. Saa vidt er det langt fra endnu ikke kommet, at man behøver at tage sin Tilflugt til et saa strængt og al Handelslyst dræbende Middel. Eiendomsretten bør under enhver Omstændighed være Staten hellig. De store Prangere vilde desuden ligefuldt vide at holde paa deres Vareartikler saa længe indtil Nøden drev enhver til at kjøbe samme af dem, skulde det end være i Smug, til høiere Priser end de af Commissionen fastsatte, og Smaahøkerne have sjelden Evne til at lade det Opkjøbte staae ret længe. Saaledes viser Erfaringen, at der i Aviserne nu dagligen falbydes Sukkere, under Sukkerhuuspriserne, og som det gaaer hermed vil det gaae med mange andre Artikler. Een af Hovedaarsagerne til Prisernes usædvanlige og pludselige Stigen er isvrigt som oftest den, at vore Kjøbenhavnske Huusmødre aldrig indkjøbe deres huuslige Fornødenheder førend det sidste Øieblik, og naar en og anden Artikel begynder at stige, stimle de alle paa eengang til, for at forsyne dem dermed. Dette maa nødvendig bidrage meget til at drive Priserne endnu høiere i Veiret.

Jeg kjender kun et eneste Middel til at standse hiint Onde, og det bestaaer deri, at et Selskab af patriotiskſindede Kjøbmænd, besjelede af den ædle Tanke, at gavne Fædrenelandet, vilde forene sig om at overlade hver især en bestemt Deel

af de Artikler, de have Forraad af, til en moderat Priis. Paa denne Maade kunde der fremkomme et Magazin, som maatte aabnes, naar Priserne vare spændte paa det høieste, og derved vilde i det mindste den Fattiges Kaar betydeligen lindres. Dersom een af vore agtede Kjøbmænd — en Agent Ryberg eller Consul Saabye — vilde paatage sig at organisere et saadant Selskab, er der ingen Tvivl om, at det snart ville kunne bringes til Virkelighed.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Konstnerne Senn og Eckersberg have nu i det Thottske Palais paa Kongens Nytorv No. 205, aabnet en offentlig Udstilling af Danske Originaldragter, efter den i Kjøbenhavns Skilderie No. 81 anførte Plan. Samlingen bestaaer af følgende Stykker: 1) En Politiebetjent, en Natvægter, en Slavefoged og en Slave. 2) Klædedragt om Festdagene blot brugelig i Landsbyen Ostenfeld i Holsteen i Nærheden af Husum. 3) Almindelig Søndagsdragt i Provstiet Haagen i Nærheden af Kiel. 4) Daglig Klædedragt paa Amager i de Byer som ligge nærmest Hovedstaden. 5) Kirkedragt i Hollænderbyen paa Amager. 6) Kirkedragt i Taarnbye paa Amager. 7) Vinterdragt i de Hovedstaden nærmest liggende Byer paa Amager. 8) Almindelig Søndagsdragt i Provstiet Schønberg i Holsteen. 9) Almindelig Klædedragt i Ostenfeld i Egnen ved Husum. 10) Kirkedragt om Vinteren i Hollænderbyen paa Amager. 11) Sjællandsk Bondedragt om Sommeren. 12) Fiskerkoner fra Skovshoved. 13) Vinterdragt i Landsbyen Valbye i Nærheden af Kjøbenhavn. 14) Studentere og Kongelige Livjægere. 15) 2de høie Officierer af Søe- og Land-Etaten. 16) Officierer af Livgarden til Hest og til Fods. 17) En Oberst af det borgerlige Artillerie, en Oberst af det borgerlige Infanterie og en Brandmajor i Kjøbenhavn. 18) En Skovshoveds Fiskerkone, en Kokkepige samt en Sjællandsk Amme i Kjøbenhavn.

19) Sjællandsk Bondedragt om Vinteren. 20) Sommerdragt i Landsbyen Valbye ved Kjøbenhavn. 21) En ung Amagerdreng til Hest som bringer Melk til Staden. 22) En ung Sjællandsk Bondedreng ligeledes til Hest. — Anmelderen kan ikke noksom anbefale denne skjønne Samling til enhver, som har Følelse for Konsten og det sande Nationale. Man kan frit paastaae, at hidtil endnu intet er seet hos os af det Slags, hvori Konst og Natur saa nøie ere forenede. Gjenstandene have dobbelt Interesse for os, fordi de ere tagne af det daglige Liv, og vi hvert Øieblik ere istand til at sammenligne dem med Originalerne. Paa en Tid, da det er saa høist vigtigt at vække ret levende Følelse for det Nationale, fortjene disse sande Nationalstykker dobbelt Opmærksomhed. Samlingen kan tages i Øiesyn hver Dag i Ugen fra Kl. 11 om Formiddagen til Kl. 5 om Eftermiddagen, Onsdag Formiddag undtagen. Indgangsbilletten, som koster 2 Mk. for hver Person, afhentes paa forbennævnte Dage og Timer i store Kongensgaden No. 33 første Sal nær Kongens Nytorv. Et saa smagfuldt Skuespil maa være enhver dobbelt kjerkommen i en Periode, hvor saa sjelden noget virkeligt Seeværdigt sættes offentligen til Skue, og hvor Oversættelser af Tydske og Franske Fjellebodstykker er al den ny Sjelesøde vi i forestaaende Vinter kunne vente os i den Danske Thalias Tempel.

Indtil den 24 Martii d. A. var af den ved Bombardementet ødelagte Fruekirkes Kobber, Klokkemetal, Messing, Tin og Blye deels fra Kirkegaarden opsamlet, deels af Tag og Gevælster nedtaget og i Kirken indbragt følgende: Reengjort Kobber 774 Pokker vog 137 Skp. 7 Lisp. 2 Pd. En Kobberfløi fra Spiret over Choret 1 Lisp. 6 Pd. Sammensmeltet Kobber og Klokkemetal 5 Skp. 3 Lisp. 8 Pd. Hele Stykker Klokkemetal, 22 Skp. 4 Lisp. 14 Pd. Klokkemetal, smeltet og meleret Jern rc. 15 Skp. 13 Lisp. 12 Pd. Forbrændt Messing af forskjellige Sorter 1 Skp. 17 Lisp. 4 Pd. Blye, heelt og smeltet 3 Skp. 4 Lisp. 8 Pd. Klokkemetal 1 Skp. Tin og Blye sammensmeltet 1 Skp. 17 Lisp. I alt 188 Skp. 9 Lisp. 6 Pd., foruden endeel Kobber, Klokkemetal og Jern paa de høie Gevælster og Vægtergangen, som man deels formedelst Veirliget, deels formedelst Mangelen af en Trappe i Taarnet ikke

havde kunnet nedbringe. Værdien af det Hele anslaaes til 16 à 20,000 Rdlr.

Saavel Universitetets store Segl, som de 4 Faculteters særskilte Sigiller, der ved sidste Ildebrand ødelagtes, besørges nu paa ny forfærdigede efter deres gamle Form.

Efterat de forbrændte Stykker af Kong Jacobs Pocal ere af en Guldsmed besecte, og man har erfaret, at den ikke kan sættes istand, har Consistorium overdraget disse Levninger in deposito til Antiqvitetscabinettet.

I Viborg Avis læses følgenge: Da Hs. Durchl. Prindsen af Ponto-Corvo har bragt i Erfaring, at en Person navnlig Danican overalt bereiser de Franske Armeer, og have reqvireret hans Anholdelse — saa er min tjenstligste Anmodning til alle og enhver at anholde og besørge bemeldte Danican arresteret hvor han i Viborg Amt med tilhørende Kjøbstæder maatte antræffes — Han er 5 Fod 5 Tommer høi — brunn — af et aabent Udseende — fremstaaende Øine — stærk og lydelig Røst — Undertiden forklæder han sig som Matros — som Kok eller Arbeidsmand 2c. — Hs. Durchlautighed Prindsen af Ponte-Corvo har udlovet en Belønning af 3,000 Franker for denne Persons Arrestering. Viborg d. 24 Aug. 1808.

N. Sehestedt.

Et Engelsk Orlogsskib og en Brig er, efter Indberetning fra Corsøer, gaaet Nord efter den 28de d. M., saa at blot de to Brigger og Canonbaadene ere tilbage i Beltet Norden for Sprogøe.

I det skandinaviske Litteraturselskabs Møde, den 20de August, forelæste Capitain Abrahamson en Afhandling om Lyd ved Nordlys.

Af Revüelisten over H. M. Kongens Livcorps d. 4 Julii sees, at Corpsets effective Styrke bestaaer af 8 Compagnier, eller 1041 Mand, hvoraf dog kun 610 vare nærværende.

Ved allernaadigst Resol. af 26 Maji d. A. ere de academiske Professorer, hvis Embedsgaarde ved det fiendtlige Bombardement ere ødelagte, bevilget en Godtgjørelse til Huusleie af Universitetets Casse, saalænge indtil de igien kunne tiltræde fri Bolig. De academiske Lærere, hvis Professorgaarde for en Tid vare blevne ubeboelige, er tilstaaet en lige Godtgjørelse i Forhold til den Tid, i hvilken de af denne Aarsag have maattet boe til Leie i Byen.

Igaar Eftermiddag ankom en Transport Engelske Krigsfanger hertil, som bragtes til Christianshavn.

Den efter allerhøieste Befaling nedsatte Commission for at bestemme de 8 sidste Classers Rangfølge, har allerede forsamlet sig nogle Gange. Protocollen i Commissionen føres af Kammerraad Lawätz, Bureauchef i det Kongel. Commercecollegium.

Udenlandske Efterretninger.

Fra Trieste meldes den ubehagelige Efterretning, at alle Danske Skibe, som vare anholdte paa Øen Malta, er blevne confisquerede, og bortførte til Engelske Havne. — Gubernial-Regjeringen i Trieste har, efter høiere Befaling, bekjendtgjort, saavel for den Americanske Consul, som for de Handlende, at intet Fartøi under Americansk Flag vil blive modtaget i Triestes Havn, saa længe den i de forenede Staters Havne anordnede Embargo varer ved. Fremdeles har Wiener-Hoffet forbudet, at ingen Ladning, opbragt af Engelske Krydsere, maae sælges eller kjøbes i Keiserens Riger og Lande, dog med Undtagelse for dem, som ere retmæssige Eiere af bemeldte Ladninger, da disse skulle beholde Ret til at gjenkjøbe dem.

Om den sidste Revolution i Constantinopel haves nu følgende omstændelige Efterretning: Storsultanen Selim vilde gjenoprette Portens Myndighed og underholde en staaende og vel lønnet Hær. Men dette foranledigede, at han blev styrtet fra Tronen d. 28 Maji 1807. Mustapha Bairactar, Pascha af Rudschuk, udkastede en Plan, der skulde gjøre Alting, hvad d. 28 Maji var bleven fordærvet, godt igjen. Han ankom med et Corps tro Tropper til Constantinopel, lod den berygtede Cavagky-Oglu, Commandant over Dardanellerne, Ophavsmanden til Oprøret mod Sultan Selim, halshugge, Mufti og alle Sultan Mustapha den 4des ny Officierer afsætte, Janitscharen Aga strangulere og de fornemste Poster i Constantinopel besætte med Tropper; den ny Mufti og mange Medlemmer af Divanet vare paa hans Side. Sultan Mustapha, der tog til Takke med alt dette, troede sig saa sikker, at han endog d. 28 Julii om Morgenen tog ud paa sit Lystslot. Men hans Moder aabenbarede man endnu samme Morgen Hemmeligheden. Hun gav Mustapha hurtig et Vink derom; medens denne ilede til Vands tilbage til Seraillet,

trængte Paschaen af Rudschuk derind fra Landsiden af og lod den ny Mufti vide, at Selim den Tredie var den eneste retmæssige Peoschah (Keiser). Mustapha lod nu det indre af Seraillet spærre. Men Paschaen af Rudschuks Soldater trængte snart derind. Man fandt Selims Liig dryppende af Blod, og selv hans Avlelemmer havde Morderne lemlæstet. Den sidste Spire af det herskende Regenthuus, Prinds Muhamed — en Yngling paa 15 Aar — blev nu udraabt til Keiser. I fjorten Maaneder har den ny Sultan været indspærret med den afsatte Selim i Seraillet. Paschaen af Rudschuk har taget Rigsstatsseglet under sin Bevaring, og man venter, at han til Belønning for sin Daad bliver Storvizier. Den virkelige Storvizier holder han fangen i sin Leir.

Marchal Ney har nu faaet Overcommandoen over Armeen i Spanien, og er allerede reist did.

Ogsaa i Warschau agter man nu at opreise den Franske Keisers Billedstøtte i fuldkommen Legemsstørrelse paa een af de offentlige Pladse. Det samme agter Gen. Zajonskzek og alle Officierer ved hans Division at gjøre i Egnen af Kalisch.

De Franske bygge igjen paa Weichselen en Bro af Pæle, eftersom den af Strømmen og stærk Isgang sidste Foraar beskadigede er aldeles ødelagt.

En Afdeling Sachsiske Tropper er allerede indtruffen i Warschau. De øvrige fordeles i Provindserne. Men det hedder, at de 6000 Mand Sachsiske Tropper, der staae i Polen, skulle vende tilbage igjen.

I Dorsten ventes fra Norden 6 Regimenter, nemlig 4 Cavallerie- og 2 Infanterie-Regim.

Det hedder, at Kong Carl den Fjerde af Spanien atter agter at forandre sin Residence, og at han vil tage fra Compiegne til Narbonne.

Digteren Delille har udgivet et nyt Digt i 8 Sange, de tre Naturriger kaldet, som Cuvier har forsynet med Anmærkninger.

Ogsaa i Vliessingen skal der indrettes en Børs.

Kongen af Neapel er afreist til sine Stater.

En Soldat badede sig nylig ved Strandkysten i Reggio i Calabrien. Pludselig blev han anfaldet af en Hayfisk. En af hans uforfærdede Cammerater ilede ham til Hjelp, men Uhyret havde allerede afbidt ham en Fod, og han døde nogle Dage derefter.

Marchal Victors Armeecorps, som kommer fra det Preussiske, fortsætter sin March igjennem Westphalen. Etappestederne ere bestemte til Cassel, hvor disse Tropper for en kort Tid ville campere. Der er allerede gjort Anstalter til Marchallens Modtagelse.

Til Kjøbenhavns Brandlidte.

(I Anledning af en Anmeldelse i Dagen No. 145 af 23 August.)

For Dem, som, uden at kunne anstille Sammenligning, maatte have læst følgende Dagens Note til min Kollekt for Kjøbenhavns Brandlidte:

"Hr. Hempel skynder paa dem, der endnu ville
"give, før Regnskabet sluttes. Man tør for-
"mode — (dog?!) — at Hr. Hempel, som har
"gjort sig saa fortjent af Kjøbenhavnerne, ikke
"mener, at her nu skulde sættes en Pind
"for videre Given."

for dem være det mig tilladt, her at gjentage den Opfordring, som gav Dagens Udgiver Anledning til denne ømme Skrupel, ligesom samme læses i No. 127 af Fyens Stifts Adresse-Avis:

"Ved at yde de Menneskevenner, som hertil have
"bidraget, min inderligste Tak paa hine Ulykke-
"liges Vegne, maae jeg endnu engang bede En-
"hver, der ved mig vil frembære sit Offer til
"disse vore dybt saarede Landsmænd, hvis Skjeb-
"ne for en stor Deel aldrig Tiden, men
"ene en almindelig broderlig Deelta-
"gelse formaaer at lindre, tilsende mig
"deres Bidrag, før Regnskabet, som snart øn-
"skes sluttet, bliver indsendt til den anordnede
"Kommission."

Uden mindste Forklaring overlader jeg nu Enhver med sund Fornuft og god Villie begavet, at dømme, hvorvidt den strængeste Misantrop heraf kunde udlede en saa grusom Tænkemaade imod hine Ulykkelige, hvis Talsmand jeg ved enhver Leilighed har været og fremdeles skal blive. — Ikkun maae jeg anmærke, at hvad Regnskabet angaaer, da er, som bekjendt, allerede 6000 Rdlr. for lang Tid siden indsendte; men ligesom sand Velgjørenhed sjelden, og mindst her, hvor det er Fædrelandets fælleds Sag, behøver lang Betænkning, er den hurtigste Hjelp vist ogsaa for de Elendige selv den kjereste og tjenligste. Odense, den 26 August 1808.

S. Hempel.

Til Publicum.

I Skilderiets No. 92 har Hr. Etatsraad Stephensen indrykket hans Ultimatum. Ogsaa jeg indlægger herved mit. Det er mig nok, at han ikke har afhiemlet mine ham giorte Erindringer. For Resten skienker jeg ham alle hans uædle Invectiver. De komme ikke Sagen ved. Desuden staaer han, som han selv siger, snart i Baaden færdig at forlade Danmark. At angribe ham fraværende anstaaer ikke mig. Ikke desmindre bør jeg anmærke hans Haan mod mit Udkast om Danmarks Tilstand i Aarene 1790—91. Det kommer vor Trætte intet ved. Mindst burde han beskylde mig for Hyklerie. Det har hverken han eller hans Venner afbeviset. Hvad er da slig Beskyldning? En overilet Calumnie. Det er den Løn jeg har faaet. Saaledes har et bekiendt Selskab her og i Jena forfulgt mig, fordi jeg havde søgt at sætte mit kiære Fædreneland i det rette Lys blandt Fremmede, paa en Tid, da det var Dagens Orden at forhaane og angribe endog de bedste Fyrster og enhver ærlig Mand, ja alt hvad der burde holdes helligt. Jeg skrev mit Udkast ikke for det Danske Folk. Det kiendte alting her bedre end jeg. Nei! jeg skrev for Fremmede om Danmark, som ikke kiendte det, og som dog burde kiende det. Det var min Pligt at skrive, for derved at indskrænke, saavidt jeg kunde, Fædrenelandets Fienders Indflydelse paa det Engelske Folk. Havde jeg da tiet; havde jeg da ikke villet benytte min heldige Stilling til at nytte Fædrenelandet ved den og andre Leiligheder, skulde jeg giort mig uværdig til det Danske Navn, som er min Stolthed. Hvor mange Danske Mænd her hiemme have ikke ydet Regenten og Fædrenelandet langt større Roes end det er, som jeg haver tilmaalet dem? Hvilken god Mand har ikke glædet sig derover. Det frydede mig, endog jeg blev forfulgt, fordi jeg havde tolket Danmarks velfortiente Pris i Udlandet. Lad hvem som vil laste mig derfor. Lad min Hengivenhed til min Konge og mit Fædreneland være min Brøde. Min Samvittighed yder mig huldrig Trøst. Min Overbevisning, at have handlet Ret og at have derved ofte gavnet i Stilhed, er mig god Belønning. Den kan ingen betage mig; den skal følge mig i min Grav; den vil blive Efterverdenen hellig.

Med den samme Ret, som Hr. Etatsraad St. har anført den Jenaiske Recension, med den samme Ret fremlægger jeg her No. 62 af de Göttingische gelehrte Anzeigen P. 620; der hedder det om mit Udkast: "Wüßte ich nicht, daß ein berühmter Dänischer Gelehrter, der Verfasser dieser Briefe sey, so würde ihn doch der Enthusiasmus für Dänemarks Ruhm, der fast in jeder Zeile athmet, die mit eben so kunstvoller Delicatesse, als treuer Anhänglichkeit entworfene Schilderung des künftigen Thronerben dieses Reichs, und die anschauliche Kenntniß von den innern Zustande der Dänischen Litteratur, den Instituten, die ihr Gedeihen befördern sollen, und den Männern, die ihr den gegenwärtigen Glanz verleihen, bald auf einen eifrigen Patrioten haben schließen lassen, der nur sein Vaterland den Britten in einem vortheilhaften Lichte zeigen wollte. Und um dieß desto besser zu bewirken, die Sprache und Miene eines Britten selbst annahm. Für ihre nächste Absicht haben die hier vorkommenden Nachrichten höheres Interesse als für uns Deutsche, die wir die Dänen näher sind, und denen also manches weniger fremd ist, als wohl in England, wo man überhaupt nur gewohnt ist, sich in stolzer Ruhe mit dem Einheimischen zu begnügen. — Der leichte gefällige Styl, worin alles gesagt wird, muß einen angenehmen Eindruck machen, &c."

Jeg lægger Pennen og siger med Salomon: "Hvor intet Brænde meer er, der slukkes Ilden"; og hvor ingen Skumler er, der slukkes Tvistigheden.

D. 29de Augusti 1808.

G. Thorkelin.

Af dette Blad udkomme ugentlig to Numere; det tilbringes Subskribenterne og betales quartaliter med 6 Mk. Subskriptionen modtages hos Bogtrykker Höckes Enke, boende i store Helliggeiststrædet No. 144.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 94.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 3 September, 1808.

Et Brev fra Sorøe

til Hr. Etatsraad og Professor G. H. Olsen.

(Fortsættelse.)

Den 15de Jul. giorde jeg en Udvandring paa en af de skiønneste Veie, man i Egnen om Sorøe kan finde, og hvis Lige man længe forgieves kan søge. Kun nogle Skridt uden for Academiets Bygning, og straks er man i den gamle Skov, der fører Navn af den philosophiske Gang, og fordum indkrandsede Søens Bredder, hvor nu er Mose og Underskov. Herfra gaaer nu en ny anlagt Vei, som fører over den udtorrede Ende af Sorøe Sø, der i fordums Dage løb ned mod Tulesø, og nu kaldes Flømmen *). Er man kommen over denne, da møder man straks en saare yndig og behagelig Skovvei, hvorpaa man føres dybere og dybere ind i Naturens urørte Helligdomme. Den slynger sig næsten overalt igiennem Krat og lav Underskov, saaledes at man paa mange Steder gaaer under et tæt, svalt Løvtag, hvorover atter de høie, ranke Bøge hvælve sig. Her kan den eensomme Vandrer, hvis Aand ei er sløv og hvis Hierte ei koldt, med Velbehag tilbringe hele Timer uden at mærke deres ilende Løb. Men hist gaaer Veien mod Venstre; efter en halv Times Gang staae vi ved et Leed, endnu tæt overskyggede af Skovens blide Skumring. Vi træde inden for, og pludselig aabner sig en viid og skiøn Kreds for det undrende Øie. En stor lys Skovslette paa tredive Tønder Land, trindt omgivet af Naturens tætte Hægn, ligger udbredt for os. Frugtbare Agre afvexle med Græsmarker, hvor græssende Køer og Faar oplive det arkadiske Landskab; en landlig Bolig hælder sig fortrolig til Skoven i den ene Ende, og i Baggrunden reise sig tre gamle Kæmpehøie, der ligge i en lige Linie fra Øst mod Vest. Den fierde og sidste mod Østen er ikke

*) I Danske Ordbog v. O. Flomsav, siges at dette Ord kommer af det Norske Flom, d. e. Vandflod fra Elve og Bække, der svulme af Snee-vand om Sommeren. Af hiin Benævnelse, som gives Mosen ved Enden af Sorøe Sø, sees, at Ordet ikke blot er Norsk, og ikke indskrænket til den ene Bemærkelse.

mere til. Jeg fandt paa de to overblevne anseelige Steendysser, af hvilke den ene har været belagt med en flad Overligger, hvoraf Brudstykker sees. Paa den anden har ligget en uhyre Dækfteen paa fire andre store Stene; den er sprængt, og en stor Deel deraf bortført; men endnu ligge Levninger, som vidne om hvad den var. Den tredie Høi er bevoxset med Skov. Mærkeligt er Stedet hvor disse Høie findes, midt inde i en stor og gammel Skov. Denne Skovslette fører fra ældgamle Tider Navn af Biskopssletten.

Herfra gik jeg videre igiennem Skoven til Liunge, som ligger lige over for Sorøe paa hiin Side af Søen. Præsten Hr. Langhof, som jeg er lykkelig ved at kalde min Ven, fandt jeg ikke hiemme, og fortsatte derpaa min Vandring til Braaby, eller rettere Broby, hvortil Veien ligeledes for en stor Deel gaaer igiennem en smuk Skov. Denne Landsby har en meget tækkelig Beliggenhed paa en Banke ved Suusaa eller Næstved-Aa, lige over for Næsby. I Broby eiede den Roeskildske Biskop Peder Sunesen, Sorøes store Velynder, en betydelig Avlsgaard, med Skove, Enge og en Vandmølle, hvilket alt han skienkede og høitideligen tilskiødede Sorøe Brødre paa det høie Alter, i Overværelse af hans Broder Erkebispen Anders Sunesen og mange flere, den 27 Sept. 1214. Hiin Mølle, hedder det i Sorøes Gavebog, var meget god indtil Bavelse-Mølle blev bygget. Siden maatte Sorøe Kloster lide megen Fortred af en vis Ridder Carl af Broby (Karolus de Broby, Miles); han giorde stor Skade paa Møllen, indtil man omsider

ved et Mageskifte raadede Bod herpaa. Ved den Leilighed nævnes en Kilde ved Broby Godekilde, og andensteds en Høi kaldet Brobyholm, imellem Susorp (Suserup) og Næsbyøre ved Suusaa.

I Broby traf jeg Hr. Langhof og hans Kone; vi satte os paa en Høstvogn og kiørte i al Magelighed over den i vor gamle Historie saa navnkundige Aa, hvorpaa man i fordums Dage seilede med Krigsskibe op ad imod Ringsted; men som allerede i Saxos Tid næsten ikke mere var seilbar. At Langebek i en Anmærkning siger, at denne Aa nu ikke mere kaldes Suusaa, er urigtigt *). Stedet, hvor Overkiørselen skete, kaldes Qvindevaad, ligesom et andet Vadested, længere nede ved Suserup, Munkedam. Vi modtoges af den værdige Præst i Næsby og Tyvelse Hr. Provst Bryndum, og bestege nu de mægtige Banker, paa hvis Ryg Næsby Kirke og Byen ligger i en Høide og i en Omegn, som i Siælland ikke mange Kirker **).

*) See Stephan. Saxo. p. 132. 133. Langebek Script. R. D. T. IV. p. 476. not. z.

**) I Næsby Kirke ligge endeel Adelige begravne, hvoriblandt Admiral Henrik Bielke til Ellinggaard, Ridder af Elephanten og Geh. Raad, død 1683. Et Monument af sort og hvid Marmor har Steen Brahe til Næsbyholm ladet opreise over sine to Hustruer Birgitte Rosenkrantz (d. 1588) og Christine Holk (d. 1599) ligesom han og 1585 lod udhugge en Indskrift i Steen over Næsbyholms Port. Abildgaard aftegnede 1757 et Monument, opsat 1557 over en Rosenkrands, som med sin Hustru er malet meget pynteligt paa en Blytavle, omgivet med en heel Deel Vaabner af brændt Pottemagerleer. Her

Egnen heromkring er saa malerisk skiøn, at den kunde fortiene en Claude Lorrains eller en Frederike Bruns Pensel. Den vide, frie Udsigt aabner en saa mangfoldig Afvexling af Dale og Bankestrækninger, af Skove og Sletter, af Kornagre og Græsmarker, at man ikke veed, hvor man helst skal dvæle. Til hvad Kant man vender Øiet, ligger det rigeste Landskab udbredt; jeg stod i Timer, og mit Syn kunde ikke mættes. Den dybe Dal, hvor Suusaaen siivklædt, et blaaglimrende Sølvbaand, slynger sig i mange Bugter mellem lyse Enge og grøderige Agre; hvor Broby Kirke hæver sig frem, næsten skiult af Træer og Bakker; hist over den store Slette, begrændset af Skove, bestrøet med Kirker, Gaarde og Landsbyer; her Bankernes høie Toppe omkrandsede med Skov, en høiere Eng hævende sig i det klareste Sollys over Skoven, og Engen i Horizonten atter begrændset af mørke Skove — saaledes nye Udsigter, og lige skiønne, hvorhen man vender sig — dette er meer end jeg vilde prøve paa at skildre. Jeg glemte mig selv i den herligste af alle Nydelser; men jeg vaktes af mine lykkelige Drømmerier ved at møde et Syn af forskiellig Natur, der for nogen Tid bød mig at glemme Øieblikkets Liv, og forflyttede mig ind i en heel anden Verden. Paa Næsby Præstegaards Marker, ikke langt fra Aaen,

giemtes og fordum (efter Pontoppidan) en katholsk Oblatæske med latinsk Indskrift, forfærdiget 1522 under en Præst, som hedte Hr. Hans Fittefad. Dette heel pudseerlige Navn var i Inscriptionen ziirligen oversat ved Johannes Jac. Vittevadus.

dog i en betydelig Høide, ligger en mægtig Gravhøi, en af de største jeg hidtil havde seet. Den har en aflang Skikkelse, og dens Længde var over 60 Skridt. Den har været kringsat med to eller flere Rader Stene; men mange af disse ere borttagne. Indgangen til Høien er i den vestlige Ende. Ved den østlige finder man endnu en stor Hob af svære Stene (jeg talte over 30), som ikke ligge i Rad; men i uordentlige Dynger omgive en meget stor flad Steen, der ret midt for rager frem af Jorden ved Høiens Fod. Den har paa Overfladen to Render eller Fordybninger, der kiendeligen ere indhuggede. Jeg tog den for en Offersteen (efter Beskrivelsen, som Hr. Amtsprovst Mønster gav mig over disse); i det mindste har denne Tanke dog vel nogen Rimelighed. I den modsatte Ende af Dyssen har Hr. Provst Bryndum begyndt at lade grave; og tæt under Jordens Overflade stødte man paa en flad Dæksteen, hvoraf en Deel endnu ligger skiult under Jorden. Den synlige Deel maalte jeg, og fandt den henved 3 Alen lang og 1½ til 2 Alen bred. Vore Oldgrandskere maa bedømme, om denne Kæmpedysse har nogen Mærkværdighed. Jeg for min Deel ønsker intet mere, end at denne Høi vel maa opgraves saavidt, at Dækstenen og Gravhulen bringes for Dagens Lys; men at Hulen derefter maa blive urørt, og ikke, som Høiene ved Sigersted og saa mangfoldige andre af de største og mærkværdigste Kæmpegrave, ødelægges, ei blot ved Agerrydning og Vindelyst; men ved en Nysgierrighed, der sielden lønnes med andet, end nogle Been og Potteskaar; hvilket i mine Tanker ikke kommer op imod

Beskuelsen af et sligt helligt og ærværdigt Fortidsminde i urørt Heelhed. — Af Hr. Sørensen, den Tid Vicarius i Glumsø, hørte jeg, at nær ved denne By har Stormen nyligen oprevet en stor Bøg, og derved bragt for Dagen en jævn, fast Brolægning af Flintesteen noget under Jordens Overflade, omsat med Kampestene, i Nærheden af en Gravhøi. Her kan maaskee ogsaa formodes at have været et Offersted. Hr. Sørensen troede, at have fundet Spor af Ildens Virkning paa Flintestenene.

Saaledes svandt i Naturens Skiød en Dag, hvis Erindring jeg med Glæde gienkalder. Aftenskumringen faldt paa, inden vi forlode Næsby. Mit Selskab skiltes jeg fra i Liunge. Ene i Nattens dybe Mulm vandrede jeg tilbage til mit fædrene Hjem paa vildsom Sti i de mørke Skove. Var dette den Vei, jeg for nogle Timer fandt saa yndefuld? — Borte vare nu de herlige Straaler, som brødes i Træernes høithvælvede Kroner, som skabte tusinde skiønne Syner i en mild, dæmpet Lysning. Borte var det friske kvægende Liv, som aandede i hver Blomst og hvert Træ, som talte i Fuglenes glade Sang, i Kvægets muntre Brølen. Dagens tause Broder dækkede Jorden med sit sorte Slør. Den fromme Moder havde bragt alle sin Børn til Hvile; og selv hvilede hun nu i deres Skiød, for at vaagne i fornyet Glands. Livet dalede fra sin Høide, alt som hendes Slummer blev dybere. Nødsomt var det tause, skumle Mørke i den eensomme Skov, og Nattens Aander koglede i de dybe Skygger. Jeg gik med tunge Skridt den lange Vei, som aldrig vilde ende; Nattens Mulm

syntes at hvile paa mig, som en ængstende Byrde; mørkt var det i min Siel, som i Naturen. Da hævede sig over Jorden den kobberluende Maane. Langsomt steeg den frem imellem Træernes Stammer, indtil dens Sølvglands spillede i det klare Blaa mellem de grønne Toppe. Og nu flygtede den skumle Nat ind i Skovens dybeste Tykning. Fra den mørke Hvælving nedglimrede enkelte Stierner i deres evige Klarhed. Rene ætheriske Straaler legede mellem Ellebuskenes mørke Blade; Lunas blide Fakkel lyste for mig paa min natlige Skovvandring, og fulgte mig venligen til jeg atter traadte ind i Munkegangens Gravmørke, giennem dette naaede min Faders Bolig, og med mødige Trin besteeg den gamle, velbekiendte Trappe. Saaledes, tænkte jeg — naar engang jeg færdes paa den sidste tunge Vandring, naar Livets sidste Lue bortaandes, og Dødens Mørke omhyller min Siæl — saaledes glimre en klar Straale fra Evighed mig i Møde, og Gravens Nat vorde mindre skummel!

(Fortsættes.)

Behagelige Tilbageerindringer.

I den Spanske Arvefølgekrig bleve 20,000 Mand Danske Hjelpetropper tagne i Sold af Engelland, Holland og Østerrige. Ved enhver Leilighed aflagde de Prøver paa det Mod og den Uforfærdethed, der forskaffede dem deres Bundsforvandtes Høiagtelse og deres Samtidiges Beundring. Saaledes sagde Prinds Eugenius, da han beleirede Tourney: "jeg sætter min Lid til de Danske; de ere brave Folk, der staae paa deres Post." —

Da Generalstaterne anholdt hos Hertugen af Malborough om, at forskaane visse Godseiere i Flandern for Indqvartering, svarede han: "Jeg har givet de Danske Løvte paa, at jeg vil indqvartere dem der, og jeg vil holde det. Havde disse Tappre ikke været, saa vilde vi sikkert ikke være der, hvor vi nu ere!" — Efter Slaget ved Ramillins skrev Malborough til Kong Frederik den Fjerde: "Saasnart vi nu have hvilet os, haaber jeg at rykke frem mod Fienden. Jeg forlader mig paa Gud og mine tappre Soldater og især paa Deres Majestæts Tropper. Alle Generaler, Officierer og Gemene have uden mindste Undtagelse udmærket sig paa det hæderligste i Slaget, og fortjene al den Roes, jeg har givet dem, og med Grund kan jeg sige, ogsaa den Agtelse Deres Maj. har skjænket dem". Paa samme Tid modtog Kongen en Skrivelse fra Dronning Anna af Engelland, hvori hun takker ham for de udmærkede Tjenester, som hans tappre Hær hidtil havde viist hende. Hun beærede dem med Navn af de Uovervindelige, og yttrede sin Forundring over, at de, efter saa mange udstandne Besværligheder, Marcher og vaagne Nætter, havde været istand til, at vise saa meget Mod og saa fyrig Virksomhed paa Valpladsen. Hun endte dette Brev med det Ønske: "at det maatte behage Hs. Maj. at belønne disse Tropper i Forhold til deres Heltemod, der er ligesaa hæderfuldt for Dannemark som det har velgjørende Følger for hele Europa."

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Stiftamtmanden i Island, Grev Trampe, som i disse Dage vender tilbage til sin Post, er allernaadigst udnævnt til Kammerherre.

Paa Søndag anlægges Hofsorg for den afdøde unge Storførstinde af Rusland.

Fra Fyen kan man ikke længere vente nogen Luftballon med eller uden Breve, da de Herrer Colding, som havde opholdt sig der en Tidlang, nu ere komne tilbage til Sjelland.

Ved dette Aars Høst i Hertugdømmene, som i det Hele har været meget heldig, er Hvede- og Boghvede-Høsten især faldet meget godt ud. Levnetsmidlerne holde sig bestandig i en temmelig lav Priis der i Landet. At de sælges saa dyrt, naar de bringes hertil, kan let lade sig forklare af Transportens Vanskelighed og af de Danske Bancosedlers ufordeelagtige Cours.

I Adresseavisen for i Dag findes følgende Bekjendtgjørelse: "Min afgangne Broderdatter, Jfr. Johanne Gleerup, maae ingen indlade sig med uden min Villie og Vidende, formedelst Sindssvaghed, da hun har alt fornødne til hendes Ophold."

(Af Iversens Avis.) Jeg kan ikke troe, at de der i sidste Aalborger Avis No. 69 kalde sig Søemænd, virkeligen ere saadanne; thi ellers kunde de ikke gjøre slig Spørgsmaal: "hvorledes man skal undgaae fiendtlige Krydsere?" De maa da ikke vide hvormeget man udretter til at sikre sig, naar man er forsynet med en god Kikkert, især Natkikkert, og har gode Speidere, der ikke gaae længere af Sigte, end at man kan vine deres Signaler, for i Tilfælde at kunne søge Havn eller gaae over Stavn. Det forstaaer sig at man med al Forsigtighed kan endda være uheldig; men hvo som ikke vover vinder ikke! Franske og Hollændere lade sig ikke afskrække af Engelske Krydsere at fare mellem lige saa langt fraliggende Havne, og det er meget sjeldent at Englænderne snappe nogen af deres Skibe. Her har jo ogsaa vor Regjering desuden tilbudt Assurance for den, som ikke vil resikere, ved at tilføre Norge Fødevare.

(Af Aalborg Avis.) Det kan ikke synes saa urimeligt om Aalborg Sukker-Raffinaderiets Priser vare høiere en de Kjøbenhavnske, da de regne

Sukkere saavel i Freds som i Krigstider skal kjøbes der, og paalagt Commissions-Gebyhr, Fragt, Assurance og Undervægt, bliver stedse 2 a 3 ß. dyrere pr. Pd. her end det kan haves der, dog er det ikke Tilfældet at Raffinaderiet her have taget høiere Priser end de Kjøbenhavnske; der koster Fiin fiin 86 ß., her ikkun 80 ß.; Raffinade der 80 ß., her 79 ß.; hvid Candis der 86 ß., her ikkun 80 ß.; hvid Puddersukker der 64 ß. og her 62 ß. og saa fremdeles; Siruppen 4 ß. pr. Pd. høiere i Priis der end her. Dette meddeles i Anledning af det anførte i Bladet Dagen No. 143.

I Aaret 1806 reiste Bergraad Giesecke paa egen Bekostning til Grønland, for især at undersøge Landets Mineralier. Om Høsten kom han til Frederikshaab, gik med et Skib til Julianehaab, hvorfra han bereiste Kysten sydefter indtil Anlægget Nennortelik, og derfra endnu 26 Mile sydligere, hvor Isen gjorde Søen ufremkommelig for Fartøiet, og nødte ham til at vende tilbage til Julianehaab. Vinteren tilbragte han i Godthaab. I 1807 havde han besøgt den nordligste Colonie Uppernavick, og var med en Chaluppe gaaen 30 Mile nordligere, saa langt Isen tillod. Han vilde paa Reisen lade sig sætte fra Borde i Omenacks District, men Skipperen vilde ei gaae Landet saa nær, formodentligen hindret ved Vind og Veirligt. Det er at beklage, at Kulbruddene paa dette Sted ikke ved denne Leilighed kunde blive undersøgte. Efter hans Rapport var han i Begreb med at besee Steenkulsbruddene paa Disco Eiland, derfra at følge Inspecteuren paa hele hans Embedsreise, og han agtede at gaae tilbage til Danmark i 1808, naar han først havde ordnet og beskrevet alt. Han mælder at have affendt fra Godthaab en Beretning over det sydlige Grønland, som formodentligen er gaaen forloren med eet af de grønlandske Skibe, som Fienden i Fjor har opbragt. Een af Handelens Skippere, navnlig Svend Jepsen, som blev opbragt til Engelland og har fundet Leilighed til at undkomme, har indberettet, at 6 af Handelens Skibe ere opbragte til Engelland og condemnerede tilligemed deres indehavte Ladninger.

Ved Reskript af 10de Augusti d. A., til Directionen for den Kongel. Fødsels- og Pleiestiftelse i Kjøbenhavn er det fastsat, at de ved Reskriptet af 23 Martii 1787 1ste Post bestemte Priser for dem, som mod Betaling betjene sig af Fødselsstiftelsen, nemlig, paa Grund af de nuværende høie Priser paa Livets Nødvendigheder, indtil videre forhøies saaledes: for 1ste Classe fra 12 til 14 Rdlr. om Ugen, for 2den Classe fra 8 til 9 Rdlr. 32 ß., for 3die Classe fra 6 til 7 Rdlr., for 4de Classe fra 3 Rdlr. til 3 Rd. 48 ß. om Ugen, samt at Betalingen for de udenfor benævnte 4 Classer værende saakaldte Dameværelser, der hidtil ere betalte med 15 Rdlr. ugentligen, maae forhøies til 3 Rdlr. daglig eller 21 Rd. ugentligen.

Det har behaget Hs. Majestæt, under 17de d. M., allernaadigst at resolvere saaledes: "Vi ville, at Overlodsen skal tillægges den Myndighed, at, naar Pengeboder ei virke paa Lodserne, han tør, forinden Sagens Natur qvalificerer sig til Retten, afstraffe en Lods med Fængsel fra 1 til 14 Dage."

Udenlandske Efterretninger.

De kostbare Foræringer, som Keiser Alexander har sendt den Franske Keiser, ere d. 21de f. M. blevne opstillede i Fredssalen i Thuillorierne. De udmærke sig ligesaa meget ved det ypperlige Arbeide som ved Stenenes Sjeldenhed. Fem af dem ere af Malachitplader, der ere saa konstigen sammensatte, at de forestille uafbrudte Stykker Silkemoor, og end ikke det meest øvede Øie er istand til, selv med en Microscop, at opdage Fugerne. Stenene ere af det allersjeldneste Slags, som ellers bruges til Prætiosa. Af disse fem Stykker ere to bestemte til at lægges paa Borde. De ere 52 Tommer lange og 27 Tommer brede. De see ud som et eneste Stykke Marmor, uagtet man af Malachiten kun finder i Bjergværkerne Stykker paa 5—6 Tommer, som maa oversauges, naar man vil gjøre Plader deraf. To andre Stykker bestaae af Skafter af en afstumpet Søile, ligeledes af Malachit. Hele Søilen er 51 Tommer høi og 9 i Gjennemsnit. Et andet Stykke, som ligeledes beundres meget, er en Svingekjedel af Malachit, 40 Tommer i Gjennemsnit og 6 Tommer dyb. Den er saa konstig bearbeidet som om den kunde være dreiet paa en Dreierbænk. Det 6te Stykke er en Vase af Jaspis, 55 Tommer høi og paa Siderne 39 Tommer lang. Stenen er overordentlig fiin, og meget godt poleret.

Postefterretninger.

Endnu hviler et mørkt Slør over Underhandlingerne mellem Hoffet i Paris og Wien. To Courerer, som d. 18de f. M. kom fra Paris igjennem Nancy, gik lige til Wien, og deres Ærinde

er sikkert af stor Vigtighed. I St. Cloud havde Statsraadet d. 20de s. M. en Forsamling, hvori Keiseren i egen Person havde Forsædet. Telegraphen, et Blad, hvis Upartiskhed man ingensinde havde Føie til at rose, forsikkrer vel, at Efterretningerne fra Østerrige, Tyrol og Italien lyde ganske fredeligen, men Alting synes dog at vidne om det Modsatte. Paa den venstre Side af Rhinen, fra Strasburg til Wesel, samles en Fransk Armee, der skal hedde: Den Rhinske Reservearmee. Alle Rhinforbundets Tropper i Egnen af Maynz staae færdige at marchere paa første Vink. De allerede afmarcherede Troppers virkelige Bestemmelsessted er endnu en Gaade. Nogle mene, at Førsteprimas Tropper gaae til Paris, andre til Boulogne, og om de Nassauske hedder det, at de gaae til Toulon. Ved Rastadt opslaaes en Leir af 4000 Mand, som allerede skulde være marchfærdig d. 14de f. M., og man siger, at dette Corps skal drage til Maynz, forene sig med andre Rhinforbundstropper og tjene ved Reservearmeen, under Marchal Kellermann. — — I Paris hedder det, at Keiseren snart vil reise igjen. — Den Østerrigske Armee skal deles i 8 Hoveddivisioner, hver paa 40,000 Mand, under Erkehertug Carl og andre Officierers Anførsel. Landværnet øves meget i Vaaben, og Erkehertugen lader nu til at være Sjelen i Krigsvæsenet. Først Kourakin, som er meget sysselsat i denne Tid, har afsendt en Coureer til Petersborg. Ogsaa ventes til Wien Marchal Duroc, der, som bekjendt var Gesandt ved det Preussiske Hof paa den Tid Uveiret trak op over Preussen. Medens den Østerrigske Stat i dette Øieblik tildrager sig Europas Opmærksomhed, søge offentlige Blade at skildre dens Tilstand, og anføre, at uagtet denne Stat ved Freden i Presburg (1805) mistede 1109 □ Mile og ⅐ af dens Befolkning (3,491,890 Mennesker), er den dog endnu, næst Rusland og Frankrige, den største Stat i Europa. Endnu har den et Fladeindhold af 10880 □ Mile og en Befolkning af 22 Mill. Mennesker. Dens Armee er igjen i meget god Stand, og bestaaer ialt af 350,000 Mand. Grændsetropperne langs med de Tyrkiske Grændser, ere vel oprindeligen kun bestemte til at bevogte disse, men nu kunne de ogsaa tjene i enhver Krig. — Til Havre er ankommen en Americansk Skonnert fra Alexandria i America, som

skal have en Sending ombord, der har Depecher til den Americanske Gesandt i Paris, samt en Kiste med Benene af et meget sjeldent Dyr, som Præsidenten Jefferson har sendt Nationalinstitutet. Ved Skibets Afseiling var Embargoen i America endnu paa det strængeste overholdt. To Engelske Skibe, som havde anholdt denne Skonnert ved den Franske Kyst, lod den uhindret fortsætte sin Kaas. — Admiral Saumarez har indberettet, at Capitain Barthust paa Krigsskibet Salsette har d. 24 Junii taget den Russiske Kutter Apit paa 14 Canoner og 64 Mand, under Lieutenant Novelskis Anførsel, som var samme Dag udløben fra Sweaborg. Den Russiske Anfører med 7 af hans Folk blev saarede, og 4 af de sidste dræbtes. — Efter en Indberetning fra General Klingsporr, som havde gjenerobret Ny-Carleby, har denne General siden seet sig tvungen til, at trække sig tilbage fra Savola til Cuopio og derfra til Torvola, fordi de Russiske Tropper vare ham overlegne. — Den ulykkelige Expedition under Gen. Adjut. Bergenstraale, har medført et betydeligt Forlis. — Oberst Sandels har d. 27 Junii deels taget, deels ødelagt en Russisk Proviant-Transport paa 200 Vogne.

Strøtanker i Anledning af den ny Rangfølge, som er i Vente.

Da jeg i Julii Maaned var nødt til at opholde mig i en af Siellands ikke behageligste Egne, og jeg hendelsesviis ingen Læsning havde faaet fra Hovedstaden, faldt den tørreste af al Slags Læsning, Statskalænderen, mig i Hænde. Tilfældigviis kastede jeg Rangforordningen op. Jeg læste den, maaskee anden Gang i mit Liv: saa lidet have Rang og Titler og Ordner interesseret mig.

Man havde skrevet mig til fra Hovedstaden, at en Commission var nedsat for at udarbeide en ny Rangfølge; og jeg læste den, vi have, med større Opmærksomhed, end jeg ellers maaskee havde læst den.

At den gamle hverken er passende til Embedsmændenes og Rangspersonernes nærværende indbyrdes Forhold, eller til Tidernes Aand, det var mig soleklart. Men at finde her et rigtigt Forhold; at bestemme, hvilke Embedsmænd ere de vigtigste i Staten, og hvorledes saaledes i Rangfølgen kun-

de være; at træffe et rigtigt Grændseskiæl imellem de egentlige Embedsmænd, det er Statens Tienere, som Regenten vælger efter Duelighed og Fortieneste, og de Embedsmænd, som mere tiene Regenten end Staten, det er de Personer, som have Hofcharger, og ved hvis Valg Yndest kan og bør komme i Betragtning; at bringe det i det Rene, om Militaire bør have Fortrin for Civile, eller disse for hine; at afgiøre de Prærogativer, som skulle følge Rangen, for Rangspersonen selv, som for hans Kone og Børn; dette og meget mere fandt jeg at være et saa herkulisk Arbeide, at jeg ønskede Medlemmerne af den nedsatte Commission Kræfter til at kunne varetage det.

Giennemtænke denne fra saa mange Sider vanskelige Materie gad jeg ikke været over. Følgende Strøtanker faldt mig alene ind.

Adskillige Embedsmænd findes ikke at have nogen Rang, uagtet de af mere end een Aarsag burde have den. Jeg nævner her Præster, Byefogder, Magistratspersoner, Provindcialmedici og Chirurger. De ere paa ethvert Sted dog Honoratiores; fra dem udgaaer Orden, Oplysning, Kundskab. Det er haardt, at de, ofte graa af Alder og i Embede, skulle vige Sæde for Fændrikker og Secretairer. Beskikkede Skolelærere, Kontorchefer i de kongelige Collegier, Procuratorer, Forligelsescommissairer, den øverste eller maaskee de to øverste i Sognecommissionerne, fortiente vist og nogen Rang. Stadsfysicus i Hovedstaden, den vigtigste medicinske Embedsmand, har kun Rang, for saavidt han er Doctor medicinæ.

Flere Embedsmænd, som alt have Rang, have den ikke saa høi, som deres Embedes Vigtighed kræver, i Forhold til Andre, som med mindre vigtige Embeder have høiere Rang, f. Ex. Biskopper, de Deputerede og Committerede i Collegierne, Justiciarius og Assessorerne i Høiesteret, Justiciariørne og Assessorerne i Landsoverretterne, begge Generalauditeurerne, Politiemesteren i Kiøbenhavn, Borgemesterne sammesteds. Det synes overalt en Anomali, at Dommere og Øvrighedspersoner staae saa langt ned i Rangfølgen. De første dømme paa Ære, Liv og Gods, dømme de Høieste i Rangfølgen; og Landsdommere, nu Landsoverrets Assessorerne, staae under de ringeste Raader, under Capitainer og Capitainlieutenanter.

Af Titlernes Navn kan ikke sees hvad

Manden er; og det synes dog at burde være en Betingelse. Etatsraaden kiender ofte intet til Statsretslæren, Justiceraaden intet til Lovene; Kammerraaden veed ikke at beregne en Rentetabel. Professoren har ofte ikke videnskabelig Kundskab i sit Fag. Sproglærere hedde Assessorer.

Al Rang synes for de Civile at burde forenes med Embedsanciennitet, saaledes som det nu er i det Militaire, forudsat, at Embedsmanden var fortient til Avancement. Haabet er ogsaa ofte Embedsmandens bedste Gode paa Jorden. Men nu haaber han sin Levetid, og Haabet bedrager ham. Han kan tiene de 20, 30 til 40 Aar, og han har ikke høiere Rang end den, han havde da han kom i Embede. Hans Medaldrende i den militaire Vei, der paa samme Tid med ham fik den første Befordring, ere, uden paa nogen Maade at have udmærket sig, blot ved negative Fortienester maaskee steget op til Admiral eller Oberst. De kunne endnu stige høiere. Men han bliver altid paa samme Trin. Dette virker skiæve, for det Offentlige skadelige Blik paa de Militaire, og formindsker Kiærligheden til Stat og Regent. Saa tænker vel ikke den Fornuftige. Den gode Borgers Navn at bære, det er Maalet, som han stræber til. Men Pluraliteten af Embedsmænd ere Mennesker, og ikke Philosopher, som have en høiere Spære for sig end denne usle Jord, hvor det stundom gaaer efter Gunst og Gave, og hvor i mangt et Land den, som ikke søger Rang og Titler, directe eller indirecte, sieldent faaer dem. Vilde det vel være vanskeligt, ogsaa at lade den civile Embedsmand, efter Embedsalder, stige op til Rang, og at udelukke ham, naar han ikke er Ascension værdig? Hvilken Kappelyst til at være god Embedsmand opflammedes ikke!

Bør de Militaire fortrinligen tillægges Rang fremfor de Civile? Den gamle Rangforordning synes at være gaaet ud fra denne Grundsætning. Men er den rigtig? Een Klasse og een Stand bør ikke have Forretter fremfor de andre. Krigeren, som maaskee eengang vover sit Liv for Fædrelandet, har neppe større Ret til Udmærkelse end den civile Embedsmand, som hele sit Liv igiennem maaskee trællede for dets Vel. Men Æren, Krigerens Phantom, bør ikke lades af Syne! Har da Embedsmanden ikke en Ære, der bør vogtes lige omhyggelig med Krigerens?

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 95.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 6 September, 1808.

Et Brev fra Sorøe
til Hr. Etatsraad og Professor G. H. Olsen.

(Fortsættelse.)

Den Kreds, jeg hidtil paa mine Vandringer beskrev om Sorøe, havde ingen større Radius, end en Miil eller to. Jeg vilde nu udvide den noget, og reiste derfor den 12te Julii til Næstved, som ligger omtrent 4 Miil fra Sorøe — en Udfart, som jeg forud havde anseet for et af de høieste Punkter i Nydelse, jeg paa mine smaa Udvandringer fra Sorøe kunde naae. Heri blev jeg ikke skuffet. Denne Dagsreise var mig ikke mindre læreriig, end behagelig. — Mange seer jeg smile over denne Indgang til Fortællingen om en Reise paa 4 Miil; og gierne smilede jeg selv med, om det kunde sømme sig. Men i det samme mindes jeg, at en Vandring paa ½ Fierdingvei har kunnet give mig Stof til en heel Bog, hvoraf mine Læsere dog slap med at faae et Par Blade. Hvad er nu denne Vei imod fire Miil? hvad liden Landsby mod en stor og mægtig Stad?

Veien til Næstved løber forbi Krebshuset, giennem Sorøes søndre Skove, over Næsby-Bro, langs med Aaen; og er lige til paa hiin Side af det skiønne Herresæde Gunderslevholm, hvor Skovene ophøre, saare behagelig og riig paa ideelig afvekslende Udsigter. De vidtstrakte, høitliggende Skove, der omfatte store, lyse Sletter, hvor og mangen et eenligt Huus, i den skiønneste Beliggenhed lover dyb, fredsom Rolighed — Bankerne, som danne den dybe Dal, hvori Næstved Aa løber — bidrage hver sit til at give Landskabet Liv, Udsigterne større Mangfoldighed og videre Strækning. Hele Veien, til man kommer Næstved paa en lille Miil nær, gaaer næsten aldrig jævnt frem; men bestandigen op ad Bakker og ned i Dale; saa de, som holde Siælland for et flat Land, maaskee ikke bedre end paa denne Vei kunne lære, hvormeget de fare vild. En halv Miils Vei fra Næstved bliver Veien mindre behagelig. Man kiører i Sand næsten til Hiulnaverne, og naar Tørke indfalder, i kvælende Støvskyer. Omegnen er her tør og ufrugtbar; og Øiet, træt af at stirre i den hvi-

de Sand, vender sig længselfuld til Høire mod de deilige Herlufsholmske Skove, for at kvæges af det friske Grønne. Saaledes nærmer man sig de høie Sandbanker, der skiule Næstved indtil man er Byen saa nær, at den med et ligger heel udstrakt for os med sine to gamle Kirker, der ikke have synderlig udvortes Anseelse og temmelig ligne vore almindelige Landsbykirker.

Paa denne Vei fra Sorøe til Næstved talte jeg vel henved 40 Gravhøie og Steensætninger paa begge Sider af Landeveien, hvoriblandt ikke faa store og mærkelige. Et Par Steder saae jeg en fem, seks Høie samlede, deels i lige Linie, deels i en Klynge. Nær ved Landsbyen Regerup gaaer Landeveien midt imellem to temmelig store Høie, hvoraf den ene, som er giennemskaaren, har været næsten kuglerund. Ved Knudstrup, ¾ Miil fra Sorøe betragtede jeg med Forundring og Fornøielse en vældig Steendysse nær ved Veien uden betydelig Jordhøi. Den bestaaer af fire paa Enden opreiste Stene, hvis Høide er henved 3 Alen over Jorden, og hvoraf i det mindste de to lod til at være tilhuggede. De indslutte et Par mindre Stene og et Slags lav Jordforhøining. Er dette en Kæmpegrav, og intet Offersted, og har der hvilet en Overligger paa hine fire vældige Hiørnestene: da maa den have været af overordentlig Størrelse, og maaskee endnu større end den, jeg saae straks ved Gunderslevholm paa en Høi nær ved Veien. Det var den største jeg endnu havde seet; dens Skikkelse er aflang rund; den hviler paa fire eller flere mindre Stene, og lod til, efter Øiesynet, at have en Længde af 4 til 5

Alen. En frodig Byggager, som omringede Høien, hindrede mig fra at komme denne Steendysse nærmere. Dens Beliggenhed fandt jeg smuk, og ønskede, at jeg havde haft Leilighed til at aftegne den. En høitidelig, underlig skiøn Virkning giorde det, da jeg paa Tilbagereisen saae dette ærværdige Minde i en hellig Skumring — liig den i hvilken fierneste Fortid aabenbarer sig for os — og den mørke Steen svagt oplyst af Maanens sidste blege Straale. Med ufravendt Blik stirrede jeg paa den omtaagede Steenhob; og det bævedes pludselig for mig, som Fortids Kæmpeskygger, vaagnede af den lange, dybe Søvn, fremstege af Tidernes Grav. I Nattens Mulm saae jeg de gamle Helte fremsvæve, tause bestige Høien, omkredse den store Steen; det syntes mig som hørte jeg Sværdenes tunge Klirren og Skioldenes fierne Brag. I Taagerne saae jeg de høie Kæmper reise sig, stride og falde — røde Strømme farve Stenens Sider; og Blodofferes gispende Dødssuk lød for mit Øre i Vindens natlige Susen. Langsomt svævede Skyggerne Høien forbi — i en Taagesky henflød de luftvævede Skikkelser — Maanen sank bag sorte Skyer; og Synet svandt i det rugende Mørke. Forundret, ligesom vaagnende af en tung Drøm, kom jeg til mig selv igien i det Vognen rullede ned ad en steil Bakke; og jeg fandt mig, ved et underligt Trylleri, med et forsløttet fra den mørke Fortid ind i den levende Verden.

Ikke blot Høie og Steendysser vare de Oldtidsminder, som jeg fandt paa denne Reise; et Par Gange fæstedes ogsaa min Opmærksomhed ved en stor Samling af Stene, der laae i en viid Kreds

gandske tæt ved Veien. Paa den slette Mark ligge de, og ere over Jorden ikke meget store. Jeg dannede mig det Begreb om disse Steenkredse, at her i fordums Tider kan have været Tingsteder. Om jeg har gættet rigtigt, maa vore Antiquarer vide. Om slige Opdagelser egentlig kunne fortiene at omtales, maa de bedømme, der besidde Sands for noget mere end Oldsagers ydre Form, og Oldtidens enkelte Fremskin. I min Enfoldighed var maaskee min Glæde, ved at see en af de omtalte Kæmpedysser, lige saa stor som Hr. Dr. Simonsens, da han opdagede den prægtige glavendrupske Runesteen. Hvori bestaaer nu Forskiellen, naar man ogsaa vil see noget paa subjectiv Vigtighed? — og dette maa dog vel enhver Reisende giøre, der ikke ængsteligen reiser og reisebeskriver blot for Skinnets Skyld. Men — al Vigtighed eller Ubetydelighed tilsidesat — bør jeg ei forbigaae med Taknemmelighed at erindre, at jeg paa dette mit Tog til Næstved havde ikke ringe Hielp af min Søster, hvis Selskab — hvad end Oldgrandskerne ville sige derom — var mig endnu kiærere end alle Høie og Steendysser og Kæmpegrave. Ved hendes gode Øine hialp hun sin kortsynede Broder til at see en heel Deel, som han ellers ikke havde seet. Hvad jeg undertiden tog for Faar, det lærte hun mig, var Stene; og hvor jeg, fuld af Opdagelsesaand, troede at see en Bautasteen paa Hældingen af en Høi, der saae hun en Hyrdedreng. Jeg troer, at Læserne af mange Reisebeskrivelser, lige fra de æsthetiske til de antiquariske, ikke vilde være ilde tient med, om Forfatteren stundom saaledes havde seet med fremmede Øine.

Efter fem Timers Kiørsel kom jeg did, hvorhen min Hu stundede, til Lille Næstved. Jeg fandt min redelige Ven, Præsten ved Herlufsholm Hr. Petersen, i hans nys ieietagne Bolig; jeg fandt ham lykkelig ved den hulde Freias fagerste Gave, lykkelig paa en Jordplet, hvor man midt i den skiønneste, den meest landlige Natur intet mindre end drømmer om, at man blot ved en smal Aa skilles fra en af Siællands betydeligste Kiøbstæder. Her levede jeg en Dag, riig paa sieldne Nydelser og i Erindringen saare kiær; i en Kreds, som Natur og Venskab og alt hvad der giver Livet Ynde og Værd, giorde mig uforglemmelig.

Den hulde Egn fast i sit Skiød mig favned';
Med Venskab og Naturen ved mit Bryst
I glade Øieblik jeg intet savned' *).

At disse Øieblik vare saa faa — var det eneste Skaar i min Nydelse; Tidens snare Flugt det eneste jeg sørgede over. Om Eftermiddagen gik vi til Herlufsholm paa en Fodsti, som fører didhen fra Lille Næstved — en af de yndigste Veie jeg kiender. Den løber paa hiin Side af Aaen, ved Foden af Bakker, igiennem en Skov. Naar man kommer ud af Lille Næstved, seer man ved Aaen Magle Mølle; her var Birgitte Giøes Enkesæde. I det man sorgløs vandrer hen ad forborgne Sti — henrykt over den hulde Natur, som her saa inderligt, saa fortroligt, med saa blid en Ynde modtager og favner den Gaaende — nærmer man sig gandske uformærkt den Helligdom, som hiin gamle Skov i Aarhundreder skiulte dybt i sit Skiød. Man øiner intet af Herlufsholm, før

*) Oehlenschlæger.

det pludselig stikker de gamle, røde Mure frem over Træernes Toppe; og inden vi ane det, see vi det ærværdige Skovkloster, hvilende i løvrigt Læ af tætte Bøge. Dets Beliggenhed i denne fortryllende Egn, dets hele udvortes Syn har saa romantisk en Skiønhed, som man vel i Danmark kun finder paa faa Steder. Klosterbygningen er en af de saare faa her i Landet, der endnu til vore Dage, paa enkelte uvæsentlige Forandringer nær, har bevaret sit gamle Udseende, og endnu kraftigen udtaler en Tone fra svundne Tider, da man i det mindste byggede for Efterverdenen. Tiden har temmelig skaanet den; og Menneskene have her viist en sielden Ærbødighed for denne Levning fra det 13de Aarhundrede — en af de ældste og ærværdigste Bygninger i Landet. Det synes som man hidtil ved enhver Forandring eller Fornyelse skaansomt har vaaget over den gamle Form; i det mindste i dens ydre Præg. Maatte den herlige Bygning ogsaa fremdeles bevare dette! Maatte den overgives Efterslægten ligesom vi af vore Forfædres omhyggelige Haand have modtaget den — styrket, men ikke forandret! Maatte ingen vanhellig Haand forstyrre, hvad saa mange Aarhundreder have skaanet — dog hvem kunde det falde ind, med den mindste Tanke at troe saadant i vore Dage, da man igien begynder at sætte høi Priis paa enhver karakteristisk Levning fra de svundne Tider — og dette er Herlufsholms Klosterbygning i en udmærket Grad. Hvo kunde frygte en slig Vandalisme under en saa oplyst Bestyrer, som Herlufsholm har den Lykke at eie? (Fortsættes.)

Til Arlichinos Forfatter.

Du som saa komisk Dig selv tør maale med Komuses Kæmpe;
Du som os lærer saa klog: Latter er til — for at le;
O gid Du kunde saa let Din komiske Stolthed neddæmpe,
Som vores Latter vi kan, naar vi Din Harlikin se!!!

Nic. Fred. Sev. Grundtvig.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Da de Svenske Tropper i April Maaned overfaldt Norge, udstædte General Armfeldt, som bekiendt, en Proclamation, som de kjekke Nordmænd ikke besvarede med en storpralende Parodie, men med tappre Arme og findigt Mod. Denne Opfordring til Oprør, som var et værdigt Sidestykke til de Engelskes Proclamation i Sjælland, lyder saaledes: "Norges Indbyggere! Den Danske Regjering har erklæret Sverrig Krig. De Svenske Tropper rykke derfor efter Krigslovene ind i eders Land, for at forekomme, at Fiendtlighederne ikke forplantes paa Svensk Grund. Soldater udføre kun Krigslovene. Indvaanerne i Kjøbstæderne og paa Landet skulle, naar de ingen Uordener begaae, nyde Rolighed og Beskyttelse. De Svenske Soldater, berømte ved deres Disciplin, respectere Ubevæbnedes personlige Sikkerhed og Eiendom, og skulde Forsynet velsigne Hs. Majestæts Vaaben, saa skal den Armee, jeg har den Ære at commandere, langtfra at forstyrre eders Handel og Næringsgrene, aabne eders Havne for Handelen og Tilførsel, oplive eders Industrie, og sikkre i Norden en Fristat for Loyalitet og Ære.

G. M. Armfeldt."

De sidste Privatefterretninger, som haves fra Finland, ere ikke meget gunstige for de Svenske. De skulle i en Affaire med Russerne paa ny have lidt et betydeligt Tab og mistet adskillige Krigs-

fartøier. Vor ved sin Tapperhed saa bekiendte Landsmand Capitain-Lieuten. Dodt, der staaer i Keiserlig Russisk Tjeneste, skal atter meget have udmærket sig ved denne Leilighed.

I Følge Privatbreve har der i Tønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig, paa nogle Steder yttret sig Blodgang, hvoraf adskillige Personer ere døde. Til Lykke ere Symptomerne ikke af det farlige Slags, og man haaber, med det første at see Sygdommen standset, da man har lagt Mærke til, at de Patienter, som have brugt Lægemidler, alle ere kommet sig.

Aalborg, d. 2 Septbr. Efter et kort Krydstog glædede den flinke Juul, førende Kaperen Tordenskiold, atter sine Venner med en Prise, som han tog tæt under Sverrig, og bragte hertil i Tirsdags; det var en Svensk Brig paa 88 Svenske Læster, ladet med Planker og Tjære. — Den 31 Aug. indbragte Capitain Hans Petersen Arboe, førende Caperen Trøsteren, Hukkert-Galeasen Magretha, ført af Capitain Johan Wallen, kommende fra Westervig i Sverrig, og bestemt til Gothenborg med Rug og Byg for den Svenske Konges Regning. — Den 30 Aug. er hertil indbragt som Krigsfanger Besætningen paa det af Kapercapitain Juul tagne Svenske Skib, som bestod af Capitainen, 1 Styrmand og 8 Skibsfolk. Ligeledes er den 31 Aug. indbragt Besætningen paa det af Kapercapitain Arboe tagne Svenske Skib, som bestod af Capitainen, 1 Styrmand og 5 Skibsfolk.

I disse Dage har man havt den høist behagelige Efterretning fra Norge, at Skibet Kronprinds Frederik, Capitain Ogelwie, tilhørende Brødrene Tutein, er lykkelig ankommen til Bergen. Ladningen bestaaer af 300,000 Pd. Caffe og 500,000 Pd. Sukker.

I Kjøbenhavn er i denne Tid ubeskrivelig stor Mangel paa Smaapenge. Man er næsten ikke istand til at faae en Rigsdalerseddel vexlet i Sølv.

Som et lidet Bevis paa, hvor meget Priserne paa Livets Fornødenheder dagligen stige hos os, fortjener det at anføres, at man paa Børsauction betalte for Pundet af Lübske Pølser 62 ß. Men uagtet Priserne paa de fleste Artikler ere overdreven høi, hersker dog en fuldkommen Stilhed i Handelen. Imidlertid gjelde paa Sukker dog endnu 41 til 42 ß., Caffe 6 Mk. 4 ß. til 6 Mk. 6 ß. (paa Vest. Comp. 6 Mk. 8 ß. a 7 Mk.), Risengryn 19 a 20 Rdlr. pr. 100 Pd., Talg: Islandsk 7 Rdlr., Petersborger 6 Rdlr., Kjøbenhavnsk 5 Rdl. 3 Mk. a 6 Rdlr. pr. Lispd.

I Gaar Formiddag jordedes paa Assistencekirkegaarden uden for Nørreport afg. Etatsraad Windelboe, Deputered i General-Land-Oeconomie og Commerce-Collegio. Liigfølget var anseeligt, og Liget blev baaret til Graven af Contoirbetjente og andre, som havde indfundet sig i dette Øiemed.

Garden til Hest har faaet en ny Feldtuniform, som er rød med Sølv og guult Foer, samt Casquer som det øvrige Militaire, dog med nogen Forandring.

Hr. Pastor Krarup i Vivild vedbliver med utrættelig Gavnelyst at kundgjøre enhver brugbar Anviisning til Saltkogning af Tang, Kuls Frembringelse af Tørv, og andre i nærværende Tidspunkt dobbelt vigtige oekonomiske Gjenstande, hvorom er meddeelt udførlige Beskrivelser i flere Extra-Tillæg til den Aarhuusiske Stifts-Avis.

I Archenholz's Minerva for Julii Maaned d. A. findes en mærkelig Afhandling med Overskrivt: "Om Dannemarks Tab ved Englændernes Røvertog imod Kjøbenhavn og sammes Erstatning." Forfatteren anslaaer uden Overdrivelse Indvaanernes Privat-Tab i det første Krigsaar til over 40 Millioner Rdlr. og Statstabet til over 28 Mill. Rdlr. Hans Mening om den sidste Punkt lover han at fuldføre i næste Hefte.

Hr. Iversen har i sin Avis ladet bekjendtgjøre følgende: Med Posten i Gaar modtog jeg følgende Skrivelse: "Dersom Familier i Nyborg "eller andetsteds i Landet skulle befindes at være "ved de mange Skibes Bortfreise, blevne satte i "Fare for at blive nødlidende, da beder jeg, Deres "Velædelhed ville modtage, som et ringe Bidrag "efter min Evne til Nøds og Sorgs Lindring "under Guds Velsignelse, indlagte 5 Rdlr., da der "menes, at der vel vil samle sig fleres Skiærv til "lige Hensigt (ogsaa disses Taarer vil Gud aftørre), "beder jeg mig tilladt, at anbefale dette lidet til "enten strax at lindre Nogen med, eller til at op"bevares for at forenes med Mere. Valget heraf "bedes at maatte være henstillet til Deres Vel-

"ædelhed. Anne Cathrine Johansdatter." — Mueligen flere kunne heraf tage Anledning at ville bidrage til denne Velgjerning, og da modtager jeg samme med Fornøielse — hvorom siden skal vorde aflagt Regnskab i Aviserne.

Ved Nørre-Jyllands Arsenal i Dronningens Hauge (Marielund) har Hr. Cancellieraad Holberg med Overdirecteuren, General v. Moltkes Tilladelse, indrettet et offentligt Badehuus. Stiftsphysicus Dr. Hahn i Aarhuus og Dr. Müller i Randers give begge Indretningen det bedste Vidnesbyrd. De forsikkre, at der intet er glemt derved, som kunde tjene til Behagelighed og Bequemmelighed.

I den ved Dronningens Hauge eller Marielund anlagte Træskole kan, efter en Bekjendtgjørelse fra Cancellieraad Holberg, til Efteraaret faaes adskillige 1000 Berberisser, Castanier, Sukkerløn, tjenlige til Udplantning, saavelsom forskjellige Slags Pile af bedste Sort.

I denne Tid komme mange Bønder fra Lolland til Torvs her i Staden med ny Hvede, som i Gaar er bleven solgt for 9 Rdlr. Tønden.

Providerings-Commissionen har ladet bekjendtgjøre, at de stigende Priser paa Talg og Tællelys, efter dens Formodning, deels grunder sig paa den Frygt, at der til Vinter vil blive Mangel paa Talg, deels paa Speculationer ved Siden af denne Frygt; at efter Omstændighederne, som ere Commissionen bekjendte, kan den ikke forudsee, at Staden i Aar vil, naar Slagtertiden oppebies, faae Mangel paa Talg, og at den har Midler i Hænde baade mod Mangel og mod de overdrevne Priser, som nu finde Sted; at dette meldes til Underretning for dem, som ere betænkte paa at forsyne sig med Lys til Vinteren, paa det de ikke skulle haste for meget med deres Indkjøb og derved opdrive Priserne for hinanden. — Anmelderen kan ikke negte, at han inderligen ønskede, at Commissionen, til end større Beroligelse for Hovedstadens Indvaanere, der vilde forsyne sig med Lys, havde opgivet Grundene til dens Formodning, hvorfor der ikke til Vinter vil blive Mangel paa Talg, og de Midler den har i Hænde mod en saadan Mangel og de overdrevne Priser. Hvor godt det paa den ene Side er, at Folk ikke haste for meget med deres Indkjøb, for ei at opmuntre og understøtte Opkjøbervæsenet, saa beklageligt vilde det paa den anden Side være, dersom de siden, skuffede i deres Forventninger, skulde blive tvungne til at betale deres Lys dyrere end de kunne kjøbe dem nu. Efter alle Sagkyndiges Mening vil Slagtertiden i Aar blive meget mager, og kan der ikke komme Tilførsel fra Provindserne, vil baade Kjødet og Talg stige meget i Prisen. Et ikke lidet Bevis paa, at Horngvæg begynder at blive sjeldent i Sjelland, ere de mange Tyre, som man allerede har slagtet i Aar.

I det Asiatiske Compagnie er berammet en General-Forsamling til d. 19 Sept. om Eftermiddagen Kl. $4\frac{1}{2}$. Som det hedder agter Compagniet at afhænde sit hele Vareforraad paa eengang i en meget patriotisk Hensigt. Uden nøie at kjende dets Forsæt tør Anm. dog frit paastaae, at denne Afhændelse, dersom den virkelig finder Sted, vil blive overeensstemmende med Interessenternes sande Tarv. Paa en Tid, da Compagniet har liidt saa betydeligt Tab ved Krigen, da Actiepriserne er sjunken saa dybt, at mangen en Mands Velfærd staaer paa Spil, er en saadan Opmærksomhed paa Interessenternes Bedste en dobbelt hellig Pligt.

Bekjendtgjørelse.

Med særdeles Tilfredshed haver Hans Majestæt Kongen læst en fra Capitain-Lieutenant Schønheyder til det Kongel. Admiralitets- og Commissariats-Collegium indløben Rapport, dateret Corsøer den 3die Septbr. saaledes lydende: "Da det i Aftes ved Solens Nedgang var stille, løb jeg ud i Forening med Capitain-Lieutenant Svensons og Premier-Lieutenant C. Wulffs Divisioner Canon-Chalouper, for at angribe de norden for Sprogøe liggende fiendtlige Brigger. Kl. $10\frac{1}{4}$ vare vi dem paa Skud nær og begyndte Angrebet; de slap strax deres Toug og stode Nord efter med Kuling af W. S. W. Kl. $11\frac{1}{2}$ friskede Kulingen saa meget, at vi ikke kunde følge dem og opgave derfor Jagten. De have efterladt sig en Canonbaad uden Folk, hvilken vi have taget; den er mærket No. 10, er kobberhudet og har een 24pundig Canon samt en 24pundig Caronade. Da Vinden var saa vestlig, at Orlogsskibene ved Romsøe kunde komme op, løb vi ind til Corsøer. — En af vore Canonbaade har 2 Døde og 2 Saarede; en anden har faaet nogle Aarer af

Bredsokkeraaen overskudt; i øvrigt have Canonbaadene og deres Mandskab intet lidt. Derimod maa jeg formode at de fiendtlige Skibe have lidt meget især paa Takkelagen. Underdanigst

Schønheyder."

Fra General-Major v. Bardenfleth er indberettet: at Caper-Capitain Flørner har ved Wigsøe reddet 4 med Kornvarer ladte Skibe fra at tages af en Svensk Caper. Uagtet denne var langt større end hiins Skib, forjog han den et Par Mile ud i Søen, hvorved Kornskibene fik Leilighed at undvige. — Hvilket i Følge allerhøieste Befaling herved bekjendtgjøres.

Hovedqvarteer Kjøbenhavn, d. 6 September 1808.

F. Bülow,
General-Adjutant og Chef
for General-Adjutant-Staben.

Postefterretninger.

Den 20de f. M. er en Fransk Coureer passeret igjennem Nancy til Wien. — Marchal Victor er d. 24de f. M. ankommen til Frankfurt. — I Russisk Polen paa de Preussiske og Gallizizke Grændser samles Russiske Tropper overordentlig stærkt; men deres Bestemmelse er ubekjendt. — Den bekjendte Oberst Burr er ankommen til Engelland. Han har maattet stille 10,000 Pd. St. Borgen for, at han vil forblive i America og møde for Retten i Kentucky. — I Doublin er under Gener. Lieuten. Baird opslaaet en Leir af 13,000 Mand. — I Nordamerika føies store Anstalter til Krig. — I Ungern befæstes Comorn saa stærkt, at man troer den vil blive een af de stærkeste Fæstninger i Europa. Til commanderende Divisionsgeneraler ved den Østerrigske Armee er udnævnt Erkehertugerne Johan og Ferdinand, Generalerne Bellegarde, Zach, Chasteller, Først Schwarzenberg, Først Lichtenstein, Klenau, Grev Grulay. — — Rhinforbundets Armeer skulle bestaae af 118,000 Mand.

Udenlandske Efterretninger.

De Engelske Skibe have for det meste trukket sig bort fra de Italienske Kyster, for at kunne krydse med en anseelig Magt ved de østlige Kyster af Spanien og de syd-franske Kyster. Denne Forandring i de Engelskes Operationsplaner har havt den Virkning, at ikke allene Søhandelen med Levanten er udsat for mindre Fare, men at Samfærslen med de Joniske Øer kan finde Sted igjen; at nogle paa samme værende Regimenter kunne afløses, og at de Franske Militair-Øvrigheder i det sydlige Italien ere blevne satte istand til, paa ny at forsyne Corfu med Munition og andre Fornødenheder. Forbindelsen med denne Øe, for hvilken der kun imellemstunder krydse nogle Engelske Krigsskibe, underholdes ved Brigger, Corvetter og andre bevæbnede hurtigseilende Skibe. Man har endog begyndt at ruste Capere paa Mellemøerne, som hyppigen nærme sig Kysterne af Sicilien. I de syditalienske Havne arbeider man utrættelig paa at udruste Capere.

Blandt mange andre Pudseerligheder, der udmærke vor Tidsalder, kan ogsaa regnes den, at man nu endog i Norden maa hente Efterretninger om Krigsoptrinene i Finland fra — Paris. De Russiske og Svenske Tropper i Finland, siger Publicisten, have tildeels forandret deres Stilling. Da den Svenske General, Grev v. Klingsporr, fornam den Overmagt, som Gener. Burhöwden havde afsendt imod ham, saa forstærkede han sin venstre Fløi og gik, understøttet af Finske Bønder, over Søen, og tog sin Stilling paa venstre Side af samme. Den der commanderende Russiske General blev i Begyndelsen tvungen til at trække sig tilbage, men da General Barclay kom ham til Hjelp, saa indtoge Russerne snart igjen deres tabte Stilling. Nu staae de i Egnen af Hattala og underholde Communicationen med Gener. Kajewsky. Man forsikkrer, at Overgeneral Burhöwden har givet Befaling, at oprette en Reservearmee, der skal bruges efter Omstændighederne. Generalen har overalt føiet de fornødne Anstalter til at modsætte sig ethvert Landgangsforsøg af de Svenske.

Danzig, den 19 Augusti. Fra Polen vedvarer Tilførselen i smaae Partier. Af de paa Weichsel-Floden hertil ankomne Kornvare, er der senest gjort Indkjøb af Rug til en Priis af 360 Fl. Danziger Courant. Torvepriserne ere for nærværende Tid for Rug 8 à 9 Fl. Danziger Courant pr. Skjeppe, og for Byg $7\frac{1}{2}$ Fl. i samme Mynt. I Riga ligge endeel Preussiske Skibe med Ladninger. Deres Papirer lyde paa Portugal.

I en Fransk Journal anføres følgende Anecdote om Bugtaleren Comte: En Bonde red paa sit Esel hjem til sin By. Paa eengang talde denne til sin Rytter, sigende: "stig ned; jeg har længe nok baaret dig; du maa bære mig". Fuld af Angest springer Bonden ned af Eselet, løber til Landsbyen og fortæller, at have været Vidne til et Vidunder. Man leer ham lige op i Ansigtet, men desuagtet følge mange med ham og gaae Eselet i Møde. Eslet taler til Bønderfolkene, og truer dem med den største Ulykke, dersom de i Fremtiden ikke behandle hans Brødre mildere. Skjelvende sværge alle Bønderne i Fremtiden at bære mere Omhu for dem, og man siger, at de have holdt Ord.

I Fabriken i Sevre haves nu Porcellains Brystbilleder af Keiser Alexander. De ere forfærdigede af de bedste Billedhuggere i Paris, efter et i Rusland udarbeidet Brystbillede.

Den Franske Keiser har forundt Forfatteren af Stykket Artaxerxes en Pension af 2000 Fr. og den unge Skuespillerinde Emilie Levard, som, uagtet hun først nylig har betraadt Skuepladsen, dog nyder største Bifald, en Gratification af 3000 Fr.

Den Persiske Gesandt i Paris tog nylig Museum Napoleon og Maleriesamlingen i Diesyn. Synet af disse Mesterstykker gjorde intet stærkt Indtryk paa ham. Cranachs Malerier fængslede især hans Opmærksomhed. Han lod sin Slave bære sin Souverains kobberstukne Portrait efter sig. Men intet af alle hine udødelige Konstværker behagede ham saa meget som et meget smukt Shawl, en Dame havde paa.

(Af Engelske Blade.)

Den 10 Martii forelagdes det Engelske Parlament følgende Efterretning om den Engelske Landmagts Styrke d. 1 Febr. d. A.:

Regulær Armee, ialt .	204,815 Mand.
Artillerie . . .	24,781 —
Volontairs, Cavallerie .	25,023 —
Infanterie . .	261,821 —
Artillerie . . .	9825 —
Effective Milits . .	77,164 —

I denne Tid er der atter bleven bekjendtgjort et Par Forslag til den Engelske Nationalgjelds Afbetaling af Personer, som selv ere Gjeldsarrestanter.

I Aaret 1806 indførtes i Engelland udenlands fra 517,000 Qvarter Hvede, 180,000 Qvarter Havre og 50,000 Qvarter Byg. Efterat denne Opgivelse var gjort, spurgte Lord Lauderdale: "og hvor skulle vi nu tage Tilførsel fra?"

Hvor opmærksom Keiser Alexander allerede længe har været paa Engellændernes tilrevne Søret, sees af følgende mærkelige Omstændighed, som forekom d. 21 Martii i Parlamentet. Lord Lewison Gower, forhen Brittisk Ambassadeur i Petersborg, erklærede nemlig: da Alliancen mellem Storbritannien og Rusland i Aaret 1805 underhandledes, turde de Russiske Befuldmægtigede ikke underskrive Tractaten førend den Brittiske Ambassadeur (Lord Gower) havde overgivet en Erklæring, hvis Indhold var: at dersom der i de Engelske Sø-Anordninger skulde findes uretfærdige Bestemmelser, forbeholdt Keiseren sig, at formaae Kongen af Engelland til at ophæve samme.

Ministerne lade nu udsprede et Forsvar for den egenmægtige Fremfærd til Søes, af hvilket der under følgende Titel allerede er udkommen adskillige Oplag: Adresse angaaende Storbritanniens Sø-Rettigheder. Ved Sir Frederik Marton Eden, Bart. Dets Motto er taget af Shakespears Henrik IV. Part. 3. og lyder paa Dansk:

Det er bedre at døe end at stole paa Frankrige,
Lader os beskyttes af Gud og Havet *),
Som han har sat som uigjennemtrængelige Mure,
Og ved deres Hjelp ene forsvare os selv,
I dem og os selv ligger vor Fred.

Den frivillige Standsning i Americas Handel har i det mindste for enkelte Menneskeclasser havt en heldig Virkning. Notarius Lee i Charleston har ved Verlers Protestering paa en eneste Dag vundet 1200 Dollars. Men derimod har denne Standsning ogsaa foranlediget mange Bankerotter. Remisserne fra America til Engelland have nu ogsaa aftaget meget. Følgerne deraf, sige Engelske Blade, ville ogsaa snart blive følelige, og hvem har man at takke for dette Onde? vor famøse Cabinetsordre. Man ventede den i America længe før den blev indført.

Under de nuværende krigerske Omstændigheder er i Anledning af en beslægtet Konges Død endnu ikke anlagt Hofsorg i London.

*) Dette har været enhvers Raad, som i enhver Tidsalder kjendte og elskede Engellands Sag.
Johnsons Note.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 96.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 10 September, 1808.

Et Brev fra Sorøe

til Hr. Etatsraad og Professor G. H. Olsen.

Herlufsholm.

(Slutning.)

Meget saae jeg paa dette skiønne, ærværdige Sted, som af en heldigere Haand kunde beskrives paa en interessant Maade. Mig tillod Tidens Korthed kun at overfare Gienstandene, og derfor har jeg mere tilbage af det Heles Anskuelse, end af de enkelte Deles Indtryk i Erindringen. Jeg saae Kirken, den er stor, meget antik, med høie vide Hvælvinger, og har virkelig saamange Mærkværdigheder, at den fuldelig kunde sysselsætte den Beskuende i lige saa lang Tid, som jeg kunde anvende til at overseе den, og alle Stedets øvrige Mærkværdigheder. Jeg søgte her først den ædle Herluf Trolles Grav, og jeg fandt den Helten værdig. Oven paa den sorte Grav ligger hans Billede hugget i hvidt Marmor i Legemsstørrelse, med fuld Pandserrustning, og ved Siden af ham hans troe Mage, der lod reise sin Husbonde dette Minde 1568. Arbeidet har ligesaa meget Værd fra Konstens, som Gravmindet Interesse fra Historiens Side. De fire smaa Figurer, som ere klinede op til Hiørnerne af Sarkophagen, kunde man vel ønske at være borte. Marcus Gioes *) Marmorgravminde er større og anseeligere; men har ikke det ærværdige, ærebydende hos sig, som denne Kiste, hvor Heltens Been hvile under Stenen, hvilken Konstnerens Haand gav Liv og talende Udtryk.

Med dyb Taknemmeligheds Følelse søgte jeg Arild Hvitfelds Grav. Det anede mig, at jeg ikke vilde finde noget prægtigt Mausoleum; dog ventede jeg at see, at man med Ærbødighed havde behandlet den Mands Levninger, som vi skylde: at Danmarks nyere Historie kan skrives. Jeg fandt en Liigsteen, med en forslidt Indskrift;

*) Geheimeraad Marcus Gioe til Brahesborg døde d. 28 Apr. 1698 som Skoleherre over Herlufsholm; og var den sidste Mand af sin Stamme.

jeg fandt en snever og besværlig Nedgang til en aaben Kielder, hvor der stod en forraadnet Kiste, som man sagde havde været Hvitfelds, og en ny, sammenslagen af Fyrrebræder, i hvilken man omsider for nogle Aar siden havde giemt de Been, der længe forargeligen misbrugtes til kagde Drengelege. Jeg fandt her et Billede paa, hvorledes ogsaa Historien tidt maa lade sig behandle, og forlod Stedet, ilde tilfreds med den Tilstand, hvori jeg saae en af mine gamle Venners Grav. Kunde det være mig tilladt, at yttre et Ønske om dens værdigere Indretning, da skulde det være: at Nedgangen til Graven maatte lukkes med en Gitterdør, og over denne en Tavle fæstes i Muren, som kortelig fortalte hvis Been her hvile, og hvordan Manden var; at den gamle Liigsteen maatte nedsættes i Hvælvingen, og de overblevne Levninger giemmes i en anstændigere Kiste med passende Indskrift. Noget trøstede jeg mig over den maadelige Tilstand, hvori jeg fandt Hvitfelds Grav, ved at see et Original-Maleri af ham, som hænger paa det Værelse, hvor den physiske Samling bevares — det samme, hvor Hvitfeld, der i sin Tid var Skoleherre paa Herlufsholm, døde. — Kirkens øvrige, ikke faa Mærkværdigheder, som den med megen Flid i Marmor udhuggede Altertavle, Liigstene, Inscriptioner o. s. v. kan jeg ikke her vidtløftigen opregne. Hvad der blandt andet fæstede min Opmærksomhed var to fuldstændige Jernrustninger, som staae paa Væggen i Koret, og de gamle Munkestole, hvis Form og Sculpturarbeide røber en høi Alder; ligesom overhovedet næsten alt hvad man seer i denne Kirke har et ærværdigt Alderdoms-Præg.

Herlufsholms Kirke er vel Stedets fortrinligste Mærkværdighed; dog findes der flere Gienstande, som det nok lønner sig at overskue. Jeg vil ei tale om den gamle Bygning, hvis udvendige og indvendige Skikkelse jeg glædede mig saa meget ved at beskue; thi jeg maa frygte, at kun faa vilde dele den Interesse jeg fandt, i at betragte gamle Mure, hvælvede Gange, runde tilmurede Vinduer, Munkeindskrifter og deslige flere Ting, som for de fleste kun have indbildt Værd. Men hvad jeg kan nævne, er dog vel f. Ex. Bibliotheket, en ret betydelig Samling, der angaves at være noget over 11,000 Bind, og hvori de fleste Fag skulle være temmelig vel besatte. Haandskrifter findes her ikke af Betydenhed; da Klosterets Arkiv bevares i det danske Cancellie. Den største Deel af denne Bogsamling skyldes Herlufsholms uforglemmelige Velgiørere, Geheimeraaderne Thott og Brandt. Bogernes Udvortes er ikke saa pynteligt at see til, som den Sorøiske Bogsamling; og Værelset, hvori de for nærværende Tid giemmes, kan endnu mindre sammenlignes med Bibliotheksalen paa Sorøe Akademie; men efter Forlydende skal med det første saavel Bibliotheket, som den physiske Samling forsløttes til den nye prægtige Skolebygning, der i en dyb og underlig Contrast, med Nyhedens hele glimrende Præg, reiser sig lige over for den Sekler gamle Klosterbygning. Uagtet denne var mig uendelig kiærere og mere interessant, kunde jeg dog ikke andet end med Fornøielse betragte hiin smagfulde Bygning, hvor alt, saavel uden som inden til har megen arkitektonisk Skiønhed. Det eneste Forhold, der ikke ret vilde behage mig, var Byg-

ningens Længde, som Øiet ikke i nogen fuldkommen Harmoni kan forene med Høiden. Alle de forskiellige til Høresale, Museum, Bibliothek o. s. v. vel indrettede Værelser ere meget store og med Smag decorerede. Den lyse Rummelighed og den virkelige Pragt, som hersker i disse Sale, har noget særdeles indbydende for Øiet; saaledes at man letelig glemmer at tænke paa, om man skal regne den til Luxus eller ikke. — Tiden tillod mig desværre ikke at tage noget af Herlufsholms nærmeste Omegn i Øiesyn, hvor det ei kan feile, at man maa kunne finde ret deilige Steder. En egentlig Have er der nu ikke ved Herlufsholm. De fordums smukke Haveanlæg omkring Gaarden ere meget forfaldne.

Det gamle Munkekloster, som stod ved Magt, hvor nu Herlufsholms Skole staaer, stiftedes efter St. Benedicti Regel 1135, blev indviet til St. Peder, og havde da sit Sæde i Næstved. Peder Bodildsen, en mægtig og berømmelig dansk Mand af høi Fødsel (jævnf. Scr. R. D. II. S. 215. IV. S. 249) var dets fornemste Stifter; dog talte det ogsaa hans Moder, hans Brødre og flere af hans Slægt (hvis Stamtavle findes i Scr. R. D. IV. S. 289) blandt dets Velgiørere. Denne Hr. Peders Herkomst paa Fædrenesiden er ubekiendt; men baade Langebek og Suhm formode med Rimelighed, at han har været beslægtet med det danske Kongehuus; den sidste, at Erik Emun var en Søn af Erik Eiegod med Bodild, og altsaa en Halvbroder af Peder *). —

*) Peder Bodildsen forekommer først i Historien 1131, da han var blandt dem, som reiste Landet om og klagede over Hertug Knuds Drab paa alle Tinge (S. Saxo, S. 240) og siden i Aarene 1135, 1136, 1137, 1140 og 1142, da han var med at underskrive et Diplom af Erik Lam; men efter den Tid forekommer hans Navn ikke oftere. Imidlertid kan man heraf see, hvormeget de tage Feil, der med Hvitfeld, Gram (i Anm. til Meursius, p. 246, 251, 264) Stephanius (Not. in Sax. p. 230) Pontoppidan (D. Atl. T. 3.) o. fl. sammenblande denne verdslige Hovding med hans geistlige Navne, Biskop Peder af Roeskilde, der faldt i Slaget ved Fodvig d. 4 Jun. 1134.

St. Peders Kloster i Næstved stod ikke længer end til 1261 (Aaret da Absalon stiftede Sorøe Kloster) da det den 26 April brændte reent af paa Kirken nær (efter Langebek i Scr. IV. S. 286) hvilken dog ogsaa brændte ti Aar derefter (Hvitfeld T. I. S. 274). Det blev derefter, skiønnere end forhen, opbygget i den nærliggende Skov, og fik Navnet Skovkloster. De gamle Kilder til Klosterets Historie (hvoriblandt især dets Gavebog er vigtig og interessant) har Langebek samlede ladet aftrykke i Script. T. IV. p. 285—406, og efter Sædvane fortræffeligen udstyret dem med Anmærkninger og Oplysninger. Bekiendt nok er det, at da Skovkloster efter Reformationen blev sæculariseret, tilbyttede den gieve danske Søhelt Herluf Trolle sig denne skiønne Eiendom ved et Mageskifte med Kong Frederik II., for hans Kones Eiendomsgaard Hillersdsholm, det nuværende Frederiksborg; og at Herluf Trolle, enig med sin Mage, den ædle, fromme Birgitte Giøe, kort for sin Død (ved Stiftelsesbrev af 23 Mai 1565) bestemte Herlufsholm med alt det tilliggende Jordegods til en Friskole, der under afvekslende Skiæbnelige fra den Tid til vore Dage har vedligeholdt

sig, og endnu blomstrer som et herligt Minde over sin udødelige Stifter. Skolens nærværende Tilstand vil jeg her ikke berøre, da jeg veed, at betydelige Forandringer forestaae den. Videre at mælde om Herlufsholms Historie, kan heller ikke falde mig ind; dette bør jeg overlade min historiekyndige Ven paa Stedet, som indvortes Kald og udvortes Stilling fremfor alle andre opfordrer dertil.

Paa min Reise til Herlufsholm var Næstved et blot Appendix (ligesom denne By i gamle Dage var et Appendix til Klosteret, hvis Abbeder indsatte Byens Øvrighed, indtil 1426, da Erik af Pommern lagde Byen under Kronen og gav den Kiøbstædsprivilegier). Jeg lærte derfor intet mere at kiende af denne By, end dens udvortes Form, og denne er intet mindre end tillokkende. Næstved har i nogen Frastand en saa landlig skiøn Beliggenhed, som kun faa Kiøbstæder i Siælland; men dette er alt hvad man kan sige til dens Fordeel. Kommer man ind i Byen, da finder man den hverken landlig eller bylig, og det Skiønne, som den i det Fierne lovede, er reent forsvundet. Man sporer straks, at ingen betydelig Ildsvaade i adskillige Aarhundreder har hiemsøgt denne temmelig store, men uregelmæssige, ildebyggede Kiøbstad. Smaa og stygge ere de allerfleste Huse. Gaderne ere skieve, og Brolægningen meget slet og ujævn. St. Peders Kirke er en stor og anseelig Bygning fra det 13de Aarhundrede, hvis indvortes Syn dog taber derved, at Hvælvingerne ere støttede ved Bielker. Om Koret gaaer en meget rummelig aflukket Omgang. I Kirken saae jeg en heel Deel

Malerier paa Væggene, en stor Mængde gamle Ligstene (af hvilke den mindste Deel findes hos Pontoppidan og Abildgaard) og et Par gamle Crucifixer; ved det ene af disse stod en næsten udslettet Munkeindskrift. — St. Mortens Kirke er udentil meget uanseelig. Ind kunde jeg ikke komme, i hvor megen Umage jeg giorde mig derfor. Sortebrødre Kloster (tilforn et Dominikanerkloster, stiftet 1242) er nu en lille Herregaard. Bygningen har gandske bevaret sit gothiske Udvortes; den er simpel og stærk. Den gamle Indskrift: Hielp, Jesus, Maria, Anna, staaer endnu — til Ære for Sortebrødres Eiere — fuldkommen uskadt over een af Indgangene. Hertil føier Pontoppidan: 1527 Domus hæc in Jesu Christi nomine instructa est; men dette maa staae paa et andet, mindre synligt Sted. I Haven ved Sortebrødre er Byens offentlige Spadseregang. Fra de høie Møllebakker uden for Næstved, ikke langt fra Sortebrødre, har man en saare skiøn Udsigt, og vel en med de videste i Siælland; paa den ene Side mod Havet ud over Gavnøe og Karrebek; paa de andre Sider mod Holmegaard, Ravnstrup, Gunderslevholm o. fl. Steder. Enhver Reisende, som kommer til Næstved, vil ikke fortryde at have besteget denne herlige Banke, ved hvis Fod Byen ligger udbredt, tæt omsnoet af sin grønne Skovkrands. Paa den fiernere af de tvende Møllebakker kiendes endnu Spor af den Fæstning, Huusvolden kaldet, som Holstenerne havde anlagt, medens de dominerede i Danmark, som Kong Valdemar III. forgieves beleirede 1344; men i det følgende Aar indtog og forstyrrede.

Hermed ender jeg disse Fragmenter, hvori jeg uden Konst og uden regelret Orden søgte at lade enkelte af de Toner gienlyde, som ved en fornyet Beskuelse af min Fødeegn opstege i min Siæl; hvori jeg, ved at omtale et og andet i Fortiden navnkundigt Sted, samlede nogle af de Erindringer, som dertil i Historien knytte sig. De som have skienket Brevskriveren saameget Overbærelse, at de have udholdt at læse hertil: ville modtage hans ærlige Forsikkring, at han gav dem af et reent Hierte hvad han troede at kunne give. Dem, som ei have fundet sig fyldestgiorte, vil han ønske, at Skylden maa ligge paa hans, og ikke paa deres Side. Hvor han hist eller her, drevet af begeistrende Følelse for de Gienstande, han vovede at nærme sig, maaskee gik for meget i det Enkelte, haaber han lettelig Tilgivelse hos dem, der kunne føle med ham; Andres vil han ligesaa lidt attraae, som sætte Priis paa. Dersom han var saa lykkelig hos en og anden af Danmarks Ædle at fornye Mindet om vort Fødelands herligste Alder og om een af dets meest klassiske Egne; dersom han kunde være heldig nok til at giøre en og anden med Aand og Hierte begavet Reisende opmærksom paa, at Meget kan findes inden vort Lands, inden vor Øes Grændser, som tilfulde fortiener at beskues og beskrives: da ere disse Blade herligen lønnede.

Endnu engang — som naar vi paa en Vandring møde et Sted, hvis Skiønhed tryller os saaledes, at vi have Møie ved at løsrive os derfra — endnu engang kalder jeg Mindet tilbage om de Helligdomme, jeg besøgte, om en Reise, som vil være mig uforglemmelig. Paa den lærte jeg først ret, at der til at see behøves saavel det indvortes Syn, som de udvortes aabne Øine; men ogsaa, at ikke faa af dem, der troe, at de intet see, maa søge Skylden i deres forsætlige Blindhed.

Mange vare de, som under dette mit Ophold og paa mine Vandringer i min Fødeegn forhøiede mine Nydelser, ved at møde mig med kiærligt Venskab og ufortrøden Velvillie; ja selv hos flere af dem, jeg først lærte at kiende, fandt jeg en Modtagelse, der maatte være mit Hierte inderlig kiær. Ligesaa upasseligt, som ubeskedent vilde det være, at nævne enhver, jeg skylder taknemmelig

Erindring; men denne er heller ikke bunden til skrevne Navne; bedre og mere levende end paa Papiret, vil jeg bevare den i Hiertet.

Hulde Egn! du som favnede mig saa blidt, du i hvis Skiød jeg hvilede saa sødt, du som omhægner den Kreds, hvortil mine helligste Erindringer knytte sig, vær du endnu engang hilset! Du som først lærte mig, i Naturen at søge den evige Harmoni, som Mennesket i Livet kun under saa sielden en Betingelse finder: lær du mig fremdeles at bevare min Følelse reen og min Sands ufordærvet. Modtag mig da atter, naar jeg lykkelig kan ile til dit lysende Tempel, som en Fostersøn af Naturen, der aldrig kan glemme sin Moder. Saalænge skal jeg, lænket i et glimrende Fængsel, sukke efter Frihed og Fred; saalænge skal jeg — en sørgelig Trøst! — i Tankerne svæve om den elskede Plet, som min Længsel aldrig forlader.

Hist mod Dalen, i hvis tause Skygger
Livets Fred og Aandens Hvile bygger,
Mod hin blanke, skovomhægned' Sø,
Mod hin ynderige Klosterø,
Mod de gamle, steenomsatte Høie
Vender sig mit længselfyldte Øie.
Som de svandt, de stolte Fortidsminder,
Flygtede mit Hiertes Ro.
Tause, tunge Taare rinder,
Tænker jeg paa elskte Bo;
Paa de skiønne, blide Egne,
Hvor Naturens Aand jeg fandt;
Hvor mig mødte allevegne
Spor af Tiderne, som svandt;
Hvor fra hine lyse Dage,
Som vi ønske tidt tilbage
Naar de sank i Glemmets Hav,
Minde sig til Minde slynger;
Hvor en mystisk Kreds omslynger
Alt hvad Helligt Livet gav;
Hvor jeg saae min Ungdoms Drømme
Glide hen ad Tidens Strømme,
Synke ned i skumle Grav.

Christian Molbech.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Interessenterne i det Kongelig Octrojerede Danske Asiatiske Compagnie, anmodes af Directionen behageligen at møde i en General-Forsamling, Mandagen den 19 September førstkommende om Eftermiddagen Klokken 4½ Slet, for 1) At blive bekjendte med de siden sidste General-Forsamling fra Compagniets Factorer og Skibe indløbne Efterretninger. 2) At erfare Indholden af Hans Majestæt Kongens allernaadigste Resolution af 31 August d. A., angaaende Realisationen af Compagniets betydelige Beholdninger af Kattuner og Theer; tilligemed Hans Kongelige Majestæts allernaadigste Yttring om Compagniets Octroys Fornyelse i Tilfælde, samt i Anledning heraf at bestemme, om ikke Compagniets Octroy bør allerunderdanigst ansøges fornyet, og det i saadan Henseende fornødne iværksættes. 3) At bifalde Directionens Disposition over de i Compagniets Kasse i de senere Tider indkomne betydelige Contanter. 4) At beslutte angaaende en af Compagniets bestandige Commission foreslaaet billig Godtgjørelse til de af Compagniets Betjentere, som, formedelst Skibenes Udeblivelse og Auctionernes Standsning, maae savne de dem tilstaaede Indkomster af Emballage, Paccage, m. v. 5) At tilstaae Fuldmægtigen i Equipage-Contoiret en liden Gratification efter Commissionens Forslag. 6) At bestemme det Bidrag, som Compagniet formodes at ville afgive til Hjelp for vore Norske Brødre og Medkrigere. 7) At tage Beslutning, naar Commissionens Betænkning er hørt, angaaende: A. Kjøbmand Bithorns forlangte Eftergivelse af skyldige 165 Rdlr. B. Kjøbmand Vichmans tilbudne 35 pro Cent af skyldige 7876 Rdlr. 2 Mk. 11 ß. C. Husets Ballin & Triers forlangte Terminer til Betaling af skyldige 11980 Rdlr. 2 Mk. 1 ß. D. Kjøbmand N. F. Læssøes Begjering om endnu at nyde Godt af General-Forsamlingens Beslutning under 18 Septbr. 1806, i Henseende til Afgjørelsen med 12 pro Cent, af skyldige 782 Rd. 3 Mk. 8) At lade sig forelægge Ballancen til 11 April d. A., til Veiledning ved Udbyttets Bestemmelse for Handels-Aaret fra 1807 til 1808, efter Commissionens Forslag.

(Udtog af en Skrivelse fra Kiel af 6 Sept.) Vort Universitet har i disse Dage mistet en af

sine duelige Lærere, Hr. Mohr, som er afgaaet ved Døden i en Alder af 30 Aar. Han var Professor i Naturhistorie og Philosophie og havde gjort sig fordeelagtig bekjendt ved adskillige Skrifter i sit Fag, hvoriblandt nogle af Planternes Anatomie. — Hs. Majestæt har allernaadigst resolveret, at det herværende Universitets Prorector herefter skal tillægges Benævnelsen af Rector, og samme Rang som Rectoren ved Kjøbenhavns Universitet. — Paa Øen Pelworm i Vesterhavet er i denne Tid udbrudt en epidemisk Sygdom, som holdes for at være et Slags Forraadnelsesfeber. Adskillige Personer ere allerede blevne dens Offere; men Sundhedscollegiet her i Staden har strax føiet de fornødne Foranstaltninger til at standse Smittens Udbredelse, og man haaber snart at see dette Øiemed opnaaet.

Postefterretninger.

Moniteuren leverer nu følgende Efterretninger af Engelske Blade af 8 Aug., med vedføiede høist vigtige Anmærkninger: Vi have faaet Franske Journaler indtil d. 27 Julii og Hollandske Tidender til d. 1 d. M. De melde Napoleons Afreise fra Bayonne d. 21 Julii. Han har begivet sig til Pau; men man har kun Gisning om den Vei, han i Fremtiden vil vælge. Man taler om Nantes og Brest; men alt hvad man i den Henseende siger, har formodentlig blot til Øiemed, at dølge den sande Bestemmelse; rimeligviis begiver han sig ad Rhinen til. — Talrige Franske Tropper ere allerede forsamlede i og ved Strasburg, og der er givet Befaling at oprette en Reservearmee. Hvis disse Forberedelser ikke bebude nær forestaaende Fiendtligheder, saa bevise de i det mindste Napoleons Mistanke om Østerriges Hensigter, der tidlig eller sildig maa frembringe et Brud. Medens Kellermann organiserer en Armee paa den venstre Rhinbredde have alle Franske Tropper i det Venetianske Friaul faaet Ordre, at formere en Leir ved Udine. Sandsynligviis vil man forstærke denne Armee med alle disponible Tropper i Kongerigerne Italien og Neapel, om ellers ved den Gjæring, hvori dette Land befinder sig og ved en betydelig Engelsk Armees Nærværelse i Sicilien, Bonaparte vil vove at formindske sin Magt i disse Egne. Han har imidlertid saa meget mere Interesse ved at angribe Østerrige fra denne Side, som virkelig er den svageste, at han sandsynligviis vil trække den største

Deel af sin Magt derhen. Denne Forberedelse til et nær forestaaende Brud mellem Frankrige og Østerrige bestyrkes ved Rygter fra i Gaar i Følge en Persons Udsagn, som sidste Tirsdag var afgaaet fra Holland og d. 6te er ankommen til London. Han beretter, at den Østerrigske Gesandt i Holland har forlangt sine Passer og er afreist til Wien; at den Østerrigske Ambassadeur i Paris er bleven tilbagekaldet; at General Andreossy har forladt Wien, og at de Franske Tropper strømme fra alle Kanter til Grændserne af Østerrige og Bøhmen. — Vi forudsee et nær Brud mellem begge Magter for yderst sandsynligt. Østerrige sysselsætter sig siden nogen Tid med at recrutere sin Armee og at sætte den paa den agtværdigste Fod. Man kan altsaa antage for vist, at Napoleon aldrig vil tilgive dette. — Østerrige ønsker unegteligen, at undgaae et Brud indtil det Øieblik, det har bragt sin Armee til den største Styrke; men da Napoleon siden en lang Tid har besluttet, at tilintetgjøre denne Magt, troer man almindeligen, at det var hans Hensigt, efter at have tilendebragt de Spanske Anliggender, at erklære Østerrige Krig, i det han havde ventet, ikke at finde saa megen Modstand i Spanien. Imidlertid synes han dog ikke at have opgivet sin Plan, men at ansee sig for stærk nok til at byde Østerrige og Spanien paa eengang Spidsen. Denne Napoleons pludselige Bevægelse maa unegteligen foranledige os til at spare vore Hjelpekilder; men vi maa give Napoleons Fiender de fornødne Penge og Munition. — En Skrivelse fra Amsterdam af 28 Julii beretter, at en Engelsk Gesandt, som man anseer for Hr. Adair, er ankommen til Wien. Det hedder, at Grev Stadion er bleven modtagen paa en meget smigrende Maade og har havt forskjellige Conferencer med Førft Kurakin. — Regjeringen har modtaget Depecher fra Ostindien af 15 Martii. De melde, at der imellem Scheikerne er udbrudt en ny Krig, og at man paa Grund heraf har forsamlet en betydelig Magt ved Bredderne af Attock. Hele Landet i Vesten er i Oprør, og man har anseet det fornødent at sende betydelige Forstærkninger til Multan. — Moniteurens Anmærkninger indeholde i det Væsentligste følgende: at det aldrig har været roligere i Kongeriget Neapel end nu; at man ikke sporer der noget til den Engelske Armee, men at den er forskandset i Syracusa og Sicilien, og at Udfaldet vil godtgjøre, om den vil kunne forsvare det sidste; at Grev Metternich er i Paris og godt anseet; at den Franske Armee cantonnerer over 100 Franske Mile fra det egentlige Østerrige; at det er snurrigt nok at drage i Tvivl, om Frankrige og dets Allierede paa eengang kan føre Krig med Østerrige og Spanien, skjøndt det dog uden Allierede allerede har overvundet tidobbelt frygteligere Coalitioner; at Engelland saare vel veed, at der imellem Frankrige og Rusland hersker den nøieste Forbindelse; at begge have besluttet at forene deres Styrke og ansee enhver Ven af Engelland for deres Fiende; at Freden i Tydskland ikke vil blive forstyrret; at de Uroligheder det underholder i Spanien, og det Blod der udgydes der, er uden Nytte; at inden et Aar hverken nogen Landsby i Spanien vil være mere i Oprør, eller nogen Engellænder i dette Land; men at Engellands Armee vil forlade det, og at det vil bedrage Spanierne ligesom det har bedraget Kongen af Sverrig, som det istedet for de lovede 20 til 30,000 Mand Undsætning mod Dannemark og Rusland, kun sendte General Moore med 5000, der i 2 Maaneder laae for Anker ved den Svenske Kyst, medens Finland blev erobret og de Svenske jagede ud af Norge; at der hvad Østerrige angaaer vil blive Fred paa Fastlandet, fordi Engelland ikke har der mere nogen Indskydelse; at Adair blev forjaget fra Wien samme Dag, Førsten af Starhemberg kom tilbage fra London; at de Convoyer, som Engelland under Americansk Flag havde sendt til Triest, ere blevne efter en Keiserlig Befaling standsede og forbudne; at der mellem Østerrige og Frankrige hersker den bedste Forstaaelse, og at det kun er Engellands lyssky Agenter, der have udspredt Rygter om forestaaende Ufred; at Spaniens Anliggender ere uigjenkaldelige afgjorte, og erkjendte af Fastlandets store Magter; at om end Haabet at bringe hine Folkeslag uden Urolighed, Ødelæggelser og Krig til en bedre Orden i Tingene, er slaaet feil, er det dog kun en Seir, som det Ondes Genius har faaet over det Godes, men at dette tilsidst dog vil blive skadeligst for Engelland og dets Tilhængere; at der paa hele Fastlandet ikke findes nogen Engelsk Gesandt, og fandtes der een, saa vilde han ikke opholde sig hos Førft Kourakin, der ei optager sin Herres Fiende; at man over Land har havt Efterretning om, at Engellændernes Anliggender i Ostindien staae meget slet, og at den mindste Europæiske Divisions Ankomst vilde foranledige der en almindelig Opstand. —

Engelland søger nu af bedste Kræfter at underholde Oprøret i Spanien. Det har sendt Generalerne Stewart og Corte Manningham did, og vil bruge de paa halv Sold staaende Officierer til at organisere Patriotarmeen i Spanien og Portugal. Expeditionen mod Portugal, under General Wellesley, har endnu ikke vovet at foretage noget, og venter paa Forstærkning, hvilket ansees for et slet Tegn. Ogsaa den fra Gothenborg tilbagekomne Expedition er afseilet d. 31 Julii og General Anstruthers Division er stødt til den. — Keiseren af Østerrige skal, efter Ruslands Exempel, formelig have erkjendt den ny Konge af Spanien, og i Dresden hedder det, at Østerrige d. 9 Aug. har tilstillet den Franske Keiser en yderst tilfredsstillende Erklæring om sine Rustninger. Imidlertid ventes dog i Metz 10,000 Mand af Rhinforbundets Tropper, og den Keiserlige Franske Garde har faaet Befaling at holde sig marchfærdig. — I det Ultimatum, den Americanske Regjering skal have sendt Engelland, er Havnens Frihed fastsat som en Betingelse, uden hvilken Krigen forkyndes.

Bekjendtgjørelse.

Hans Majestæt Kongen har, under 6te d. M., allernaadigst udnævnt Capitain Carl Adolph Rothe af Søe-Etaten til Vice-Gouverneur over Bornholm og Christiansøe, saalænge Krigen varer, saaledes at han skal være den virkelige Gouverneur behjelpelig udi enhver Green af dennes Embeds-Forretninger, hvor Gouverneuren maatte ønske og forlange det, hvorhos Allerhøistsamme har befalet, at Vice-Gouverneuren skal i det uheldige Tilfælde, at den virkelige Gouverneur skulde blive saa syg, at han ei selv kunde forrette det ham allernaadigst anbetroede Embede, overtage Commandoet over Bornholm og Christiansøe med samme Autoritet, som er tillagt den virkelige Gouverneur ved Kongelig Ordre af 22de December f. A., bekjendtgjort den 31te næstefter.

Endvidere har Hans Majestæt allernaadigst bemyndiget Vice-Gouverneuren til at træffe slige interimistiske Foranstaltninger i civile Anliggender, som omtales i den Kongelige Resolution af 30te Julii d. A., der herfra er bekjendtgjort under 2den Augusti sidstleden, og hvilke de civile Embedsmænd paa Bornholm, uden Undtagelse, have at efterkomme, ligesom dette allernaadigst er befalet i Henseende til den virkelige Gouverneur.

Dette bekjendtgjøres herved til fornøden Efterretning og nøie Efterlevelse.

Det Kongelige Danske Cancellie, d. 7 Sept. 1808.

Kaas.

Cold. Knudsen. Bülow. Monrad.
Beruer. Lassen.

Cancellie-Patent,

angaaende Giordemødrenes Forholdsmaade, naar usædvanlige Fødselstilfælde, eller Barselkonens Død indtræffe. For de forhen værende Storfyrstlige Distrikter i Hertugdømmet Holsteen.

Det har allernaadigst behaget Hans Majestæt Kongen at befale følgende:

1) Gjordemødrene i de forhenværende Storfyrstlige Distrikter skulle, naar usædvanlige Fødsels-

Tilfælde indtræffe, om de endog troe sig i Stand til, ved de Hjelpemidler og Haandgreb, som de have lært, at kunne selv besørge alt hvad der er fornødent, dog foranstalte at en Fødselshielper, eller i Mangel af en saadan, en anden erfaren Gjordemoder betimelig kaldes til Hielp: ligesom de og i Almindelighed, saasnart de af forefaldende Omstændigheder erfare, at et saadant overordentlig Tilfælde er for Haanden, strax skulle være pligtige at besørge sligt anmeldt for den Læge som ellers bruges i Huset samt Præsten, eller for en beslægtet eller Ven af Huset; men ingenlunde fortie eller fordølge det indtil det yderste.

2) Finder Gjordemoderen Anledning til at formode, at der under Fødselen er Fare for Barselkonens Liv, da skal hun, i Tilfælde at ingen Fødselshjelper kan faaes, betimeligen lade hente den nærmest værende Chirurg, og om mueligt ogsaa en Læge; paa det at, saasnart tilforladelige Kjendetegn haves om Barselkonens virkelige Død, hendes døde Legeme hastig kan vorde aabnet (hvad enten Slægtningene samtykke deri eller ikke) og Fosteret muelig en holdes i Live.

3) Handler en Gjordemoder herimod, og skadelige Følger derved foraarsages for Barselkonen eller Fosteret, da skal Gjordemoderen have sin Bestilling forbrudt og desuden alvorligen straffes, efter Forseelsens Beskaffenhed.

Forestaaende allerhøieste Resolution bekjendtgjøres herved for alle Vedkommende, til behørig Efterlevelse.

Det Kongelige Slesvig-Holsteenske Cancellie i Kjøbenhavn den 9de August 1808.

Mösting.

Eggers. Jansen. Jensen. Feldmann.
(L. S.)

(Indsendt.)

Da jeg ikke ønsker skrivtlig at give Publikum et Skuespil paa nye, erklærer jeg herved, at jeg mindst kan bringes dertil ved et Angreb, hvori man giør mig Beskyldninger og tillægger mig Meeninger, som ligesaa lidet svare til mine Ord, som til mine Tanker, og har altsaa hermed sagt mit sidste og eeneste Ord i denne Anledning.

Forfatteren til Arlichino.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 97.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 13 September, 1808.

Mester Geert Westphalers Reise fra Haderslev til Kiel i Aaret 1646 *).

(Fortsat.)

Den første Udvandring.

Det var d. 14 Julii om Morgenen Kl. 5, jeg og min Reisekammerat, Sivert Hattemager, med Rantslen paa Nakken og Vandringsstaven i Haanden, forlode Haderslev og alle dets Herligheder, for at drage hen til en Stad, jeg aldrig havde seet tilforn og hidtil kun kjendte af Beskrivelsen. Hvad jeg følte, det kan ingen Mund udtrykke, ingen Pen beskrive. Det var ligesom jeg skulde fødes paa ny og træde ind i en ny Verden. Mit hele Væsen var intet uden Nysgjerrighed, og mine nysgjerrige Øine længtes kun efter at tilfredsstille deres utæmmelige Begjerlighed. Hele Natten var der ikke kommet Søvn i dem, og de mindede mig uafladelig om, at den glade Time nu nærmede sig. Jeg talte Minuterne af bare Længsel, og syntes lysvaagen at drømme om Kiel. Jeg troer om jeg havde været udnævnt til Professor ved det Kielske Universitet, kunde jeg ikke have følt større Længsel efter at komme did. Men Kiel er ogsaa et herligt Sted. Alting faaes der for godt Kjøb, og den Kielske Schrot er berømt over hele Verden, Summa Summarum alt er der saa godt Kjøb, at om det kun er en Doctorhat saa kommer man fra Ungern, ja Fanden i Vold fra Siebenbürgen for at kjøbe den her, fordi man veed at Prisen er

*) Denne Reise var begyndt i No. 82 af forrige Aargang, omtrent en Maaned førend Britterne med Krigens Morderfakkel fordreve de fredelige og spøgende Muser fra vore lykkelige Kyster. Jeg afbrød den Gang denne skjemtsomme Fiction, deels fordi jeg ansaae det for upassende at spøge, naar hele Landet sørgede, deels fordi langt vigtigere Gjenstande sysselsatte den offentlige Opmærksomhed. Nu, da et heelt Aars Erfaring har lært os, at vore Fiender ikke kunne tilføie os synderlig større Skade end de allerede have tilføiet os, og vi, ved at lære at kjende vor Kraft, ogsaa have lært at trodse Krigens Onder, synes det, til Afvexling, ikke af Veien, at lokke den spøgende Muse tilbage igjen, paa det den ikke skal troe at den er aldeles landsforviist fra vort Fædreneland.

billig, og man ikke er her saa kræsen som i andre Lande.

Vi gik forbi Portvagten, uden at nogen Morssjel talde til os, eller saa meget som spurgte os: Schwager, hvor gjelder Reisen? Soldaterne laae i Vagtstuen og snorkede saa man kunde høre det udenfor, og Skilderhuse saae vi vel, men ingen Skildvagt. Dog maa jeg sige til den Haderslevske Soldatesses Roes, at den bestod af meget fredelige Folk, som gjerne vilde lade hele Verden leve i Fred, naar man kun vilde lade den være i Fred, og som ansaae det for meget upassende og derhos forkleinende for Indbyggerne midt i Fredstider, at vaage paa deres Post, og frygte for Fiender midt iblandt lutter Venner. Soldaterne vare altsaa i egentlig Forstand ikke andet end visse Herskabsløbere, der altid staae bag paa Vognen og lade Hestene løbe. Som det var med Soldaterne var det ogsaa med Haderslev Fæstning, thi ihvorvel den altid har været berømt og fra Arilds Tid kaldet Jomfru, fordi den aldrig havde været at indtage, og Carl Magnus selv i Krigen med Jyderne efter fem Maaneders Beleiring maatte trække af med en lang Næse, saa vedder jeg dog ti mod een, at Hs. Keis. Maj. vilde kunne indtage den som ingen Ting, dersom han beleirede den nu. Men i Carl Magnus's Tid havde Byen ogsaa en Commandant, som var Karl for sin Hat, og som svarede Keiseren, da Høistsamme med storpralende Ord vilde tvinge ham til at overgive ham Fæstningen, under den Trudsel, at der ikke skulde blive een Steen oven paa den anden: "Eure Gnade können machen was Sie wollen!

Ein Narr der es muth, ein Hunsvott der es thut!" Keiseren var færdig at blive gal over, at man saaledes havde prostitueret ham for hele Generalstaben, men hvad var herved at gjøre? Han mærkede hvad Karl han havde for sig, fandt det raadeligst, ligesaa godt først som sidst, at gaae sin Vei, og kunde siden aldrig glemme Commandanten i Haderslev. — Men den lange Fred, som Haderslevverne have nydt, og som de ved alle Leiligheder have lovsjunget, havde den slemme Følge, at Fæstningens Mure forfaldt med Soldaternes gamle Stridbarhed, og at begge Dele nu trænge ligemeget til en Hovedreparation. Det gamle Proverbium: "man kan ikke have længer Fred end eens Nabo vil" er efterhaanden gaaet i Glemmebogen, ihvorvel det til alle Tider har været en udisputeerlig Sandhed, at ligesom Verden aldrig har eiet mindre Guld end i den saakaldte Guldalder, saaledes er man aldrig mindre vis paa Fred end i den dybeste Fred.

Men hvad de Haderslevske Soldater ere søvnagtige, ere de Haderslevske Posekigere saa meget aarvaagnere, og hver Morgen ere de oppe førend Fanden har faaet Sko paa. Lige udenfor Porten staaer et lidet Huus, der egentlig er bygt for dette Slags Mennesker, som faae Løn og Føde, fordi de skulle gjennemsnuse Folks Kister og Gjemmer. De lure i deres Lukaf paa hver Forbigaaende, ligerviis som Ederkopper i deres Væv paa Fluer, og anfalde en stakkels Reisende, der reiser paa sin Profession, og for at erfare curiøske Ting, med en saadan Glubskhed, at man kan blive angest og bange. Men det maa man lade dem, at Staten,

som sagt, ikke kan ønske sig aarvaagnere og paapasseligere Embedsmænd, og naar man seer Tingen fra den Kant, burde de altid først og fremmest komme i Betragtning, naar Aarvaagenhed og Paapasselighed skulde belønnes. Sivert Hattemager tog ogsaa heraf Anledning til den lærerige og vigtige Erindring, at alle Embedsmænds Interesse burde, saaledes som Tilfældet er med Visiteurerne, altid være forenet med Statens, eftersom de nidkjere Embedsmænds Tal da vilde være større end nu, og kun saa blive dømte pro meliori informatione.

Et halvpoetisk Capitel.

Dersom jeg forstod min Poetica saa godt som min Politica, kunde jeg skrive her et herligt Capitel. Jeg kunde, som visse andre Reisebeskrivere, begynde med at fortælle, hvorledes Solen, Dagens Keiserinde, listede sig med majestætisk Glands op af Havets speilblanke Skjød, og forgyldte med Purpurguld det gamle Raadstuetaarns Spir; hvorledes Maanen, Nattens Dronning, indhyllet i sit hvide Sølvmors Slør, flygtede for den med Midnattens Spøgelser, over Bjerg og Dal og ikke engang vovede saa meget som at see sig omkring; hvorledes Morgendugen, liig Orientens herligste Perler, dryppede ned af Sivert Hattemagers trekantede Hat; hvorledes Lærkerne sang, Køerne brølede, Lammene brægede, og denne harmoniske Concert gjenlød i Luften. Men suum cuique sagde Morten Badskjær, da han skjældte Magistraten Huden fuld, fordi den ikke strax havde gjort ham til Amtsbarberer. Ligesom jeg for min Per-

son ikke gjerne taaler nogen Bønhase i Politiken, og endog nylig gav Jørgen Handskemager en dygtig Næse, fordi han vilde tale om de syv Churførster, ligesaalidt skjøtter jeg om, at jage paa andres Enemærker, eller at give mig af med noget, jeg ikke forstaaer, eller at gjøre Indgreb i andres Rettigheder, aldenstund jeg veed, at det især i nærværende Fald vilde være stor Synd, saasom alle Poeter, lige fra Salig Homer til Per Syv, fødtes og døde som Stoddere. Istedetfor at opfylde min Reisebeskrivelse med poetiske Kruseduller og Blomster, lader jeg mig nøie med, slet og ret at beskrive Folks Sæder og Skikke og besynderlige Natur.

Den første Kro.

Folk have altid saa meget at udsætte paa dem, som snakke meget, og der gives de Mennesker, som hellere vilde have vi skulde være rene Umælende, end bruge og øve Tungen, saaledes som det tilkommer fornuftige Skabninger. Mange kaste saadan en Foragt paa Talen og lade saa haant om den, som om den ikke var en Guds Gave. Jeg for min Deel anseer Talen for den største Lykke paa Jorden og den herligste Egenskab hos Mennesket. Den skjærper Forstanden, styrker Lungerne, fordriver Griller og opmuntrer Geisten langt bedre end Mjød og Brændeviin. Min Ven Sivert blev i det mindste tydeligen overbeviist om denne Sandhed paa vor Vandring fra Haderslev til det blaa Lam, som ligger to stive Mile fra Byen og er den eneste Kro man træffer paa den hele øde, sandede og hullede Vei, som kaldes Kongevei, uagtet Kongen aldrig har havt sin Fod paa den, og

meget snarere burde hedde Stoddervei. Magistraten havde vel længe været betænkt paa at lade Veien forbedre, befale enhver Bonde i Egnen, at plante der et Træ og røgte det, og formaae en eller anden god Mand til at anlægge en ny Kro. Den har ogsaa allerede for mange Aar siden udnævnt en Commission, der skulde bringe Sagen i Rigtighed, men Commissionen bestod af mange Hoveder, og "saa mange Hoveder saa mange Sind"! Det ene Hoved og ergo det ene Sind døde bort efter det andet, uden at Sagen kom til nogen Endelighed. Men saa meget udvirkedes dog, at der endnu den Dag i Dag hænger i Raadstuesalen en smuk Tegning baade af den ny Kro og den ny Landevei, saaledes som de begge skulde have været, og forevises af Raadstuebetjenterne alle dem, der komme derop, enten for at træde ind i eller ud af den hellige Ægtestand.

Paa denne lange Vei lærte vi ret at indsee, hvor ulykkelige vi Mennesker vilde være, dersom vi ikke have Mælet, og dersom vi, som de Umælende i hele Verden og nu omstunder de Mælende i adskillige Lande, skulde være nødsagede til bestandigen at tie. De tre geistlige Churførster allene gave os rigelig Materie til curiøse Discourser, og jeg befandt mig endnu dybt inde i Churførstendømmet Trier, da vi med eet stod uden for Kroen, og Bacchus paa Tønden vinkede ad os.

(Fortsættes.)

Til Hr. Chr. Molbech i Anledning af hans Brev fra Sorøe.

(See Nyeste Skilderie af Kiøbenhavn for 1808, No. 79. 80. 82. 83. 85. 87. 91. 94. 95 og 96.)

Hvo har læst og fattet din Vandrings herlige Saga
og ei ydet dig taus Skiønsomheds varmeste Tak? —
Dig kunne svage Ord kun nøjsomt tolke vort Bifald,
du, den tause Naturs hellig indviede Tolk! —
Som ved en Tryllestav løsreev du os fra den kraftløse Nutiid,
trylled' os ved dit Qvad hen i et længst svunden Old;
løsned' for Dieblikke de Lænker, som bandt os til Byen,
førte os broderlig med ud i den grønne Natur;
Villige fulgte vi dig paa din Vandrings sagnrige Sletter,
aldrig mødige, Ven! fulgte vi froe dine Fied;
thi du maned' Betydning frem af Hedenolds Minder
og vi lytted' med Fryd huld til dit aandriige Qvad; —
Ja der du mesterlig fletted' den Krands, der trylled' vort Øje,
grønnedes dobbelt skiøn hver en Kiærminde deri;
Livet fremspiirede dobbelt skiønt af de herlige Farver,
dem din øvede Haand vidste at ordne saa vel;
og det forædlede Dannersprogs Genius trylled' vort Øre,
medens den skiønsom glad kransed' sin udkaarne Søn. —
For den Glæde, vi nød, medens du begeistrende talte,
modtag den værdigste Løn, — skiønsomme Læseres Tak!! —

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Med inderlig Fornøielse og allerunderdanigst Taknemmelighed seer enhver Dansk Mand hvorledes Hs. Majestæt Kongen nu under 15de f. M. allernaadigst har, ved Øvrighedspersoner og Embedsmænd, ladet vore Landbofruentimmer opmuntre til Flid og Anstrængelse, i Markarbeide, ved allernaadigst at ville ansee med hædrende Udmærkelse, de Dannegvinder, der, udmærke sig ved meest og gavnligt Landarbeide, som ellers sædvanligst forrettes af Mandfolk. Allerede i Foraaret blev afhandlet i det Kongelige Landhuusholdningsselskab, efter Herr Pastor Frechlands Forslag, om at Selskabet skulde udsætte Premier i denne Hensigt; Hvo der veed hvilken Mangel der er paa Arbeidere paa Landet, da saa mange Mandfolk ere indkaldte til Fædrenelandets Forsvar og hvorledes Landsbyeqvinden ofte af Modvillighed eller Undseelighed ei vil foretage sig dette eller hiint, fordi det ei er Skik eller Brug, for Fruentimmer, i den Egn, føler bedst Storheden af denne Kongelige Velgjerning for Landets Vel.

Blandt de sande Høitidsfeste, som kun sjelden indtræffe, gaves een paa Usserød-Uldmanufactur ved Hirschholm den 6 September, da Stedets Inspecteur Hr. Weilbach der høitideligholdt sine Svigerforældres, Klædefabrikør Jacob Petersen Møens og Kones Else Sophie Møens Guldbryllup. Dette hæderlige Ægtepar have i deres kjerlige Ægteskab havt 14 Børn, af hvilke kun to endnu ere i Live, og hvoraf der var tilstede en Søn, Fuldmægtig Johan Rosovsky Møen og en Datter Marie Møen, givt med ovennævnte Hr. Inspecteur Weilbach. Skjønt disse agtværdige Oldingers Liv har været en Kjede af mange trykkende Sorger, have de dog ved gjensidig Omhue søgt at formilde det Bittre og derved endelig nu, vant til enhver af Skjebnens Stød, forskaffet sig en rolig Alderdom. Høitidsscenen blev meget forskjønnet ved en særdeles fortræffelig Tale af Sognets værdige Præst Herr Gad. Blandt de muntre Gjester udmærkede især Apotheker Mønich sig, en Olding paa 92 Aar, som, for at bivaane Høitiden, havde uden Besvær denne Dag gaaet en Fjerdingvei.

Publicisten indeholder følgende: Adskillige Privatbreve fra Dannemark ere opfyldte med de Uenigheder, der herske mellem Sverrig og det Engelske Cabinet. Man siger, at Kongen har ladet den Engelske Minister komme i sit Cabinet, og gjort ham de eftertrykkeligste Bebreidelser angaaende hans Regjerings Meeneed, som, efter at den har styrtet ham i Afgrunden, gaaer ud paa andre Ledingstog. Han sagde, at han hverken vil gjøre mere fælles Sag med Engelland, eller foretage noget imod Norge. Han vil forene alle sine Kræfter, for at gjenerobre Finland, og derpaa slutte Fred med Rusland og Dannemark. Man føier til, at den Engelske Minister bestræbte sig for, at berolige ham, i det han lovede, at til Efteraaret et nyt Corps Engellænder skulde komme til Sverrig; og da Sverrig inden Vinteren intet havde at befrygte, vilde man føie Anstalter til, at tilintetgjøre ethvert af Fiendernes Foretagender mod Sverrig. Kongen erindrede ham om alle med ham indgaaede Forbindelser, som alle vare blevne brudte. Derpaa vendte han den Engelske Minister Ryggen. Siden den Tid opbyder Kongen alt, for at forsøge en Landgang paa Finland. Hele Land- og Sømagten er bestemt didhen. Kongen selv vil angribe den Russiske Flottille, for siden at foretage en Landgang. Resultatet heraf er ikke vanskeligt at indsee. Sverrig udtømmer sine Kræfter, og Mangel hersker allerede allevegne. Dette er Frugten af Forbindelsen med Engelland.

Af Øhlenschlægers Aladdin er nu udkommen en Tydsk Oversættelse.

I Frederiksbergby har man nylig fundet et dødt Menneske nedgravet under en Mistbænk i en Hauge.

Den 6te d. M. er Landgreven af Hessen afreist fra Kiel, efterat have opholdt sig der med høie Familie en heel Maaned.

Eckernförde d. 4 Sept. I en Magazinbygning med raa Fourage udbrød d. 1ste d. M. om Eftermiddagen Kl. 3 en pludselig Ild, hvorved denne og to Borgeres Huse bleve et Rov for Luerne, og 10 Vaaninger indtil videre gjorte ubeboelige. Saa ivrig en stor Deel af de herværende Indbyggere viste sig ved Slukningen, blev det dog, især ved de her cantonnerende Danske, og Franske Tropper (af det 27de Regiment chasseur à cheval

(tilforn chevaux legers Belges) forebygget, at en anseelig Deel af Staden ødelagdes. Hs. Durchl. Førsten af Ahremberg, Chef for nyenævnte Regiment, ansporede ikke allene ved sin Nærværelse de Arbeidende, men havde tillige den Naade ved personligt Arbeide at oplive Slukningsanstalterne.

Grev Holk er d. 26de f. M. ankommen til Paris med Depecher fra vor Regjering til Baron v. Dreyer.

Uagtet Udsigterne i nogen Tid syntes at være temmelig krigerske, saa er der dog her i Staden skeet endeel Veddemaal paa, at Freden paa Fastlandet ikke vil blive afbrudt, hvilket efter de seneste Efterretninger ogsaa har megen Rimelighed for sig.

Den til Malmøe ankomne Engelske Convois Afseiling derfra, har givet Anledning til forskjellige Gisninger. Nogle holde for, at Mangelen paa Transportfartøier i Engelland er Aarsag deri; andre troe, maaskee med større Grund, at man enten i Engelland frygter for disse Skibes Skjebne, naar de ankomme til Østersøens Havne, eller og at en stor Nordisk Magts Flaade er i Sigte, og at man ikke har holdt det for raadeligt, at oppebie dens Ankomst.

Et Engelsk Linieskib, en Fregat, 4 Orlogsbrigger og 2 Canonbaade kom d. 11 d. M. fra Kjerteminde Kanten og toge Station Norden for Sprogøe.

Landskriver og Toldforvalter Jessen i Tøndern er nylig afgaaet ved Døden. Et godt Embede er derved blevet ledigt.

Postefterretninger.

Da den Franske Keiser nylig var paa Jagt i Skoven ved St. Germain, var Prinds Wilhelm af Preussen blandt hans Følge.

Marchal Victor er ankommen til Paris.

Den Expedition, som Deyen af Algier ruster mod Tunis, er slaaet feil formedelst en Opstand i Leiren. Men Aføreren har dog maatte overgive sig, og Armeen har igjen erkjendt Deyen for sin Første.

Imellem Christophs og Petions Armee har der i fire Dage været en Fægtning i Slutningen af Maji Maaned. Christoph havde mistet 1600 Mand Dræbte og 600 Fanger. Han flygtede fra Valpladsen og Petion marcherede med 16000 Mand mod Cap François.

Franske Tropper vedblive at marchere ad Coblenz, Maynz og Metz til.

Et Americansk Statsbud er ankommen med Depecher til London.

Det Engelske Krigsskib Russel har taget en Dansk Ostindiefarer med Contanter ombord. Dens Værdie anslaaes til 80,000 Pd. St., hvilket man imidlertid i Engelland selv anseer for overdreven.

De Engelske Tropper i Ostindien have taget det Danske Etablissement Serampour i Besiddelse.

I de Ostindiske Vande har det Engelske Linieskib Fiorenzo, efter tre Dages haardnakket Fægtning, taget Fregatten Piomontaise paa 50 Canoner, og bragt det uden Master paa Slæbetouget til Columbo. Dets tappre Anfører, Capit. Mormue, ihjelskjød sig selv, for ikke at overgive sig til Fienden. Ogsaa den Engelske Anfører faldt ved Enden af Slaget. En mere haardnakket Fægtning skal der hidtil ikke være forefaldet i de Ostindiske Vande. St. Fiorenzo havde 13 Døde og 100 Saarede.

Den Engelske Flaade fra Jamaica og de smaa Antiller, 300 Seilere, er ankommen til Engelland.

Igjennem Petersborg marchere mange Regimenter, som skulle forstærke den Russiske Armee i Finland.

I Petersborg føler man ingen andre onde Følger af Krigen end de høie Priser paa Colonialvarer, men dog kommer landværts meget Sukker og Caffe fra Riga. Coursen kommer sig igjen.

Endnu er Coureerverlingen imellem det Russiske og Østerrigske Hof meget stærk.

Den Russiske Hoftidende indeholder en Efterretning om en glimrende Fægtning, som Flottillen, under vor Landsmand Capitain-Lieutenant Baron v. Dodt har havt ved et snævert Pas ved Tavast-Skjærene i Finland. De Svenske befandt sig i en fast Stilling mellem Halvøen Sando og Fastlandet. Halvøen var besat med Landings-Tropper, og 20 Canonbaade og 7 Galeier, under Contre-Adm. Gyldenstjerna, understøttede denne Position. Den Russiske Flottille, 50 Skibe stærk, angreb de Svenske (d. 20 Julii) tre Gange, og blev ligesom oversaaet med Kartætscher fra de fiendtlige Batterier. Efterat de Svenskes venstre Fløi var kommen i Uorden, og de paa deres høire saae en Baad med Folk synke og deres Canonbaade ganske

forskudte, begyndte de at retirere, buxerende adskillige af deres Fartøier med Barcasser. Russerne trængte med en saadan Magt frem, at Fienden, uagtet han havde faaet Forstærkning, ikke kunde standse dem. Denne blodige Sø- og Landfægtning, som varede fra Kl. 3 om Morgenen til Kl. 8 om Aftenen, og som bestandig fornyedes af de allerede slagne Svenske, endtes med, at disse bleve fordrevne fra deres faste Position og Øen Sando besat af Russerne. De Svenske mistede denne Dag over 1200 Mand Døde. Blandt de Dræbte ere 10 Officierer og blandt de Saarede Oberstlieutenant Janson, som commanderede Canonbaadene, og Brigadeer Pahlen, Anfører for Landtropperne. Paa Russisk Side havdes 300 Mand Døde og Saarede. — Den 22 Julii kom Hovedqvarteret til Åbo, hvor der indtil d. 25 Julii indløb Beretninger om daglig forefaldne Fægtninger, især i Egnen af Christinsstad, i hvilke de Svenske bestandig vare de Tabende og mistede mange Mennesker, medens Russernes Tab var utrolig ringe. — Paa Høiden af Sveaborg saaes d. 21 Julii den Russiske Flaade under Admiral Chanikows Anførsel.

Udenlandske Efterretninger.

London d. 22 Junii. Man forsikkrer, at Lord Melville vil indtræde i Cabinettet. Han er ved en Courer bleven tilbagekaldet fra Skotland til London, og begav sig, strax efter sin Ankomst, til Kongen i Windsor. — Man siger Fregatten Lasalcette har i Østersøen havt en Fægtning med en Russisk Fregat af første Rang, og har overgivet sig uden synderlig Modstand. — Admiralitets-Lorderne have besluttet, at prøve en ny Plan for at forøge Marinen. Denne Plan skal paa det hurtigste sættes i Værk. Den bestaaer deri, at der tages 5000 Skibsdrenge, hvoraf hver faaer 1 Guinee i Handpenge, og som deles i 3 Classer. Under den første Classe høre de, som ere 12 til 14 Aar, under den anden de fra 14 til 16, og under den tredie de fra 16 til 18 Aar. — Man har nu deelt det Bytte, som forrige Aar er blevet gjort i Buenos Ayras. Begge Commandanterne Chevalier Beresford og S. Home Popham have hver faaet 18,000 Pd. Sterl. Hver Soldat og Matros fik 25 Pd. St. — Af hele det 85de Regiment, som i Aaret 1801 gik, 1500 Mand stærk, til Vestindien, er nu kun en eneste Soldat og fire Officierer komne tilbage til Portsmouth.

Den sidste Republik, som endnu existerer i Italien — St. Marino med 5000 Indbyggere — har sendt en Gesandt til Vicekongen af Italien, formodentlig for at følge sin Søsters Exempel.

Rostock den 5te September. I Handelen her paa Stedet er der ei foregaaet nogen synderlig Forandring. Kornhøsten er nu her i Egnen tilendebragt. Efter Landmandens Beretning falder Vinterkornet i Aar meelriigt, men da endnu intet deraf er bragt til Torvs, kan dets Beskaffenhed ei med Vished bestemmes. Af Kornvare fra forrige Aars Indhøstning er her endnu Beholdninger. Eierne af samme længes efter Afsætning. — Fra Wismar ere nogle Skibe afgaaede med Uld, Blommer og andre Artikler til Russiske Havne. Ogsaa der i Egnen er nu Kornhøsten tilendebragt. Efter Landmandens Beretning falder Vintersæden af Hvede og Rug meget god, men derimod er Sommersæden paa adskillige Steder, formedelst den Tørke, der herskede i Julii Maaned, mislykket. Især er dette Tilfældet med Erterne.

Placat,

angaaende, at Amtsprovsternes Embedskreds stedse skal rette sig efter de samme Grændser, som i det Verdslige ere bestemte for Amterne m. v.

Hans Kongelige Majestæt har, under 25de f. M., allernaadigst behaget at resolvere saaledes: "Vi ville allernaadigst, at Amtsprovsternes Embedskreds stedse skal rette sig efter de samme Grændser, som i det Verdslige ere bestemte for Amterne; saaledes skal, paa de Steder, hvor Amtsprovster ere, eller herefter vorde beskikkede, ethvert Sogn i det Geistlige stedse høre under samme Amt, som det er underlagt i det Verdslige, og naar combinerede Sogne ligge under forskjellige Amter, skal hvert af dem til den Ende have sin særskilte Fattigcommission, uagtet de have fælleds Præst." — Hvilken allerhøieste Resolution herved, til alle Vedkommendes Efterretning og allerunderdanigste Efterlevelse, kundgjøres.

Det Kgl. Danske Cancellie d. 2 Sept. 1808.

Kaas.

Cold. Knudsen. Bülow. Monrad.
Berner. Lassen.

(L. S.)

Til Arlechinos Forfatter!

De siger at De ei vil svare, fordi jeg har paabyrdet Dem Ord og Tanker, som De ei har havt. Dette kan neppe være Deres Alvor; thi i det Tilfælde burde De jo netop have svaret for at vise Publikum, hvor uretfærdig De var angrebet. Imidlertid har De Ret til at fordre, at jeg skal anse Sigtelsen for Alvor, og med fuldeste Alvor skal jeg søge at afbevise den.

Hvad De virkelig har tænkt, da De skrev Arlichino og Sammes Fortale er mig umuligt at vide; men hvad De har tænkt, hvis De skrev hvad De tænkte, tiltroer jeg mig at kunne se.

Har De ikke sagt, at nylig var Tragedien af et stort og dristigt Gjeni bragt tilbage til sit sande Væsen og at det nu var Tid, Raden ogsaa kom til Komedien, der siden Holbergs Dage var at anse som næsten ganske forsvunden? Saa sandt og simpelt som Dette i sig selv er, maa det dog, sat med Vægt foran en Komedie, og forbundet med de utvetydigste Yttringer af lykkelig Selvfølelse, berettige til at fordre en Komedie i Holbergs Aand, det er: et, ikke i sin Fremtræden, men i sig selv, ægte komisk Produkt.

Har De ikke sagt, at naar de Konsterfarne vilde sætte Deres Arlichino mellem de faa sande Lystspil vor Litteratur eier, da var Deres Øiemed opnaaet, og indslutte ikke disse Ord i den Sammenhæng de staa, Haabet, ja Troen, at Arlichino kunde staa imellem Holbergs Komedier, hvilke De meget rigtig kalder (paa faa Undtagelser nær) vores eneste?

Dersom nu Deres Arlichino virkelig hævdede sig denne Plads, da stode (i det ringeste for mig) hine Yttringer slet ikke upassende; thi mig er Intet modbydeligere, end den moderne, uforskammede Beskedenhed. Fandtes der i Arlichino Spor af Holbergsk komisk Dybde og Vittigheds Fylde, da kunde Man let tilgive Dem et Selvbedrag der maaske ei er saa let at undgaa.

Nu derimod, da Enhver, som ei er ganske blind paa det indvortes Øie, maa erkende, at to Mænds Arbeider i samme Fag ei vel kan være hinanden mere ulige end Holbergs og Deres, maa vist Deres Haab og Tro kaldes komisk. Jeg mener at De selv maa indse, at Alt hvad der i Arlichino skal nævnes komisk, beroer paa Intrigen, som klemmer Figurerne hen paa en Punkt, hvor de ei tør være sig selv. Jeg tiltroer Dem ogsaa at kunne se, at netop det Modsatte er Tilfældet hos Holberg, at Intrigen, langt fra at være den komiske Sol, endog sjelden er Brændpunkten hvori Straalerne samles; men enten blot den Flade hvorpaa de spille, eller en af Straalerne. De maa da enten tilstaa, at Musen har vinket Dem forgæves, eller, at De har givet noget ganske Andet, end De gav Os Ret til at fordre.

At De har sagt, at Latter er til for at le, eller med andre Ord, at Latter er sit eget Øiemed, vil De vist ikke nægte. Hvorvidt De har Ret er her ikke Stedet at undersøge; men ved at gøre Latter slet hen til Arlichinos Tendents, byder De Os (uden andet Hensyn) at erklære Stykket for mislykket, naar det ei vækker Latter.

De ser heraf (ifald De ei alt har set det) at min Hensigt med hine faa Linier, ingensunde var, at bedømme Deres Arlichino som Konstprodukt, men blot at fremstille Modsætningen mellem hvad De lovede og hvad De gav.

De og Publikum kan heraf lære, at det slet ikke var en flygtig Spas, eller ugrundet Bitterhed, men et Resultat, fremsprunget ved den umiddelbare Beskuelse, som jeg stræbte at indslutte i den spøgende epigrammiske Form.

De har begyndt en Resensjon eller (hvis De bliver Deres angivne Forsæt tro) en Repetision af de senere Aars æstetiske Produkter.

Ved adskillige af Oehlenschlägers Digte maa De enten omtale eller forbigaa Levene for den komiske Digtning, og i de Bemærkninger som jeg (hvis De vil være konsekvent) nødes til at sætte mod Deres Resensermaade i det Hele og Resenseren i det Enkelte, skal jeg anvende Teorien for det Komiske paa Deres Arlichino, og saalænge haaber jeg De borger mig Beviserne for den Paastand jeg her nedlægger, at Deres Arlichino er, som Komedie, et aldeles Intet.

Om De troer det under Deres Værdighed da at svare mig er mig aldeles ligegyldigt; men røber da hos Dem en saare komisk Stolthed.

En Strid om videnskabelige Materier, ført med den Alvor og Værdighed Sagens høie Natur og det udviklede Menneskes Agtelse for sig selv fordrer, anser jeg for et af de faa Organer som ere levnede Videnskabeligheden i vor Tidsalder; og gennem min hele Bane skal jeg ufortroden paa det kraftigste modsætte mig Alt hvad jeg erkender for Slet, Usselt og Falskt, naar det enten fremstiller sig som det Modsatte af sig selv, eller jeg troer at maatte frygte det anset som Saadant af de Svage og Ubekræftede.

Nik. Fred. Sev. Grundtvig.

Af dette Blad udkomme ugentlig to Numere; det tilbringes Subskribenterne og betales quartaliter med 6 Mk. Subskriptionen modtages hos Bogtrykker Höckes Enke, boende i store Helliggeiststrædet No. 144.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 98.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 17 September, 1808.

Om Frygten for Døden.

Intet er vissere end Døden, og dog frygter Mennesket intet mere end den. Vi see vore nærmeste Frænder og Venner falde som dens Offere, og dog skjelve vi ved den Tanke, at Nødvendighedens evige Lov har bestemt os til samme Skjebne. Men det er i Grunden ikke Døden vi frygte; det er Kjerligheden til Livet og de Baand, der fængsle os til det Jordiske, den samme Kjerlighed, der endog yttrer sig hos Ormen, naar dens Tilværelse trues med Tilintetgjørelse, der sætter os i Frygt for at drage hen til hiint ubekjendte Land, som ingen Reisende nogensinde er kommen tilbage fra. Døden kunne vi i egentlig Forstand ikke frygte, fordi vi umueligen kunne gjøre os et Begreb om en Tilstand, som er ganske det Modsatte af den vi nu befinde os i og fordi den Levende ligesaalidet kan gjøre sig nogen Forestilling om Døden, som den Blindfødte om Farverne og Lysstraalerne.

Men denne Kjerlighed til Livet er den Klippesteen, som ofte standser mangen en modig Beslutning, opfylder Sjelen med ængstelige Tanker om en Fremtid, der er uundgaaelig, og hindrer os ofte i at opfylde de Pligter, vi skylde det Land, hvori vi fødtes og det Samfund, hvori vi leve. Jo mere vi cultiveres, jo mere vi ved forfinede og qvindagtige Sæder søge at gjøre os Livet behageligt og tillokkende, des smerteligere er Tanken, at vi engang skulle forlade de herligste Anlæg til jordisk Lykke, som vi saa ængstelig og møisomt røgte, uagtet vi med Vished forudsee, at vi næsten aldrig ville komme til at høste Frugterne. Derfor ere ogsaa Leonidasserne og Regulusserne nu saa sjeldne, og vor Old saa fattig paa Daad, Fortidens Aarbøger ere opfyldte med. De Gamle hang ikke med saa stor og blind Hengivenhed ved Livet. De følte at Nydelsens Øieblik er Nydelsens Grav, at det Endelige i al jordisk Lyksalighed bør afholde Mennesket fra at sætte alt for stor Priis paa den. De talte ikke saaledes som vi med taabelig Ængstelighed Dage og Aar, de satte ikke saa overdreven Værd paa den tilfældige Lykke at opnaae en høi Alder, bragte den end mindre saaledes som

vore Samtidige i et ordentlig System, thi de vidste, at der kun ligger liden Magt paa, enten vi i den Evighed, mod hvilken vor Tilværelse er det samme som en Draabe mod Oceanet, samle nogle flere eller færre Aar i dette jordiske Mørke, i denne Labyrinth, hvor vi løbe efter Lygtemænd og kjæmpe med Skygger.

Kjerlighed til Livet, ikke Kjerlighed til den skjønne og herlige Natur, og blind Ortvt til at ville kjæmpe med afmægtige Arme mod Tilintetgjørelsen, er een af Hovedkilderne til vor Slægts talløse Elendigheder. Vi samle Skatte, som om vi skulde leve et Aartusinde, vi bygge Palæer, som kunne trodse Aarhundreder, vi udtømme vore Kræfter og svække vor Sundhed, ligesom vi derved kunde sikkre en Tilværelse, hvis Grændser vi ikke kjende, ja, hvad der er det værste af Alt, vi fornedre stundom Mandens Værdighed ved vanærende Feighed og forsage Fødelandet, som stoler paa vort Mod, blot af umandig Frygt, for at miste et Liv, som maaskee desuden er sit Maal langt nærmere end vi troe, og som er alt for usikker en Eiendom til at vi burde sætte saa overdreven en Priis paa det.

I et Dieblik som det nærværende, hvor vort Liv ikke tilhører os, men Fædrenelandet, hvor Døden for dette er den herligste Lod, enhver af dets ægte Sønner kan ønske sig, er det Patriotens første Pligt, med Fornuftgrunde at svække enhver utidig Kjerlighed til Livet, og med den enhver skadelig Frygt for Døden.

Den, som med Forfatteren heraf føler sig overbeviist om vor Aands Udødelighed, vil aldrig frygte Døden. At forflyttes fra det Endelige til

det Uendelige, at gaae en høiere Udvikling i Møde, hvilken stolt og ophøiende Tanke? Og denne Overbevisning vil aldrig kunne mangle nogen, som har tænkt over Gud, Verden og sin Bestemmelse. Man behøver kun at kaste et Øie paa det uendelige Himmelrum, tænke paa en Newton, Kepler og Tycho Brahe og alle hine store Aander, som Naturen har aabenbaret sig for i al sin Storhed, som have opdaget ubekjendte Verdener, afmaalt Planeters Bane, og givet os en Anelse om Skaberens Værk Millioner Mile borte fra vor Klode; man behøver kun at lægge Mærke til, hvorledes Naturen allerede her paa Jorden, i denne indskrænkede og kortsynede Tilstand, har draget en Flig bort af det store Dække, som skjuler dens lønligste Helligdom; man behøver kun med et flygtigt Øie at overskue Massen af vore Kundskaber om den store Verdensbygning, og spørge sig selv: "skulle en Aand, der kan opsvinge sig saa høit, forlade Verden som den Orm vi træde med Fødderne, og tilintetgjøres for evig? Skulde den algode Skaber have draget hiin Flig tilbage, for at lade os skue al hans Herlighed, og tilbede ham i hans store Værk, og ved Enden af vor korte jordiske Vandring, drage det for igjen, nedstyrte vor Aand i et evigt Mørke, tilintetgjøre med det sidste Aandedræt enhver af vore Kundskaber om hans uendelige Visdom og Almagt? Skulde Aander som Newton, Kepler, Copernicus og Tycho Brahe, efter at have banet Veien til det hellige Tempel, hvori Skaberen beundres og tilbedes, med eet tilintetgjøres og opløses liig Dugperler, som forsvinde ved de første

Solstraaler? Saaledes kan ingen tænke, som har gransket i Naturens hellige Bog og veed hvorvidt den menneskelige Aand er kommen.

Men i vore letsindige Tider er Troen paa Udødeligheden bleven vaklende, om ei aldeles tilintetgjort hos ikke faa. Mange troe, at vor hele Bestemmelse er endt med det korte og elendige Liv, som de paa alle muelige Maader ville søge at forlænge og forsøde, i den Tanke, at paa hiin Side Graven er en evig Tilintetgjørelse deres Lod. Denne Tanke piner dem deres hele Liv igjennem; hvert Skridt, de gjøre, ansee de for et Skridt til dette rædsomme Maal; hvert tilbagelagt Aar for et evig uerstatteligt Tab; hvert graat Haar paa deres Hoved for eet af Dødens skrækkelige Løsener. Tilintetgjørelsen er den Plageaand, som forfølger deres Phantasie med dobbelt Raserie, jo mere de søge at undflye den. Den kraftigste Maade at betage disse Mennesker denne skadelige Frygt for Døden, som især paa Tider, hvor Staten med Rette kan fordre deres Hjelp, er dobbelt skadelig, vilde uden Tvivl være den, at bibringe dem en urokkelig Overbevisning om Sjelens Udødelighed. Men da Mennesker af denne Tænkemaade sjelden ønske, at berige deres Aand med de Bevisgrunde, som Jordens største Mænd i enhver Tidsalder have fremsat, saa vil Forfatteren af denne Undersøgelse søge, endog at betage disse Vantroende hiin skadelige Frygt, uden at han i sine Beviser gaaer ud fra Grundsandheder, som rigtig nok lettere kunde lede ham til Maalet.

Lader os for et Øieblik antage, at en evig Tilintetgjørelse var vor uundgaaelige Lod, og at vi

ikke havde nogen anden Bestemmelse end Græsstraaet, der er bleven til for igjen at visne og tilintetgjøres. Hvad behøve vi da saa meget at frygte Døden? Eller ligger det Frygtelige blot i den ydmygende Tanke, at vi som ere Skabningens Mesterværker, Dyrenes Konger, skulle opløses, forgaae og tilintetgjøres paa den samme Maade som den mindste Døgnflue? Hvor ubilligt! Naar vi selv sætte os i een Rang med Døgnfluer, hvorfor da frygte for en Skjebne, der saa ganske passer til de Begreber, vi gjøre os om vor Bestemmelse? Kan en Døgnflue vel med Billighed gjøre Fordring paa, at ville leve længer end en Dag? Dersom Døden virkelig ikke er andet end en fuldkommen Tilintetgjørelse, dersom vi med det sidste Aandepust virkelig ophøre for evig at være til, hvad behøve vi da at frygte for en Tilstand, som ingen Tilstand er, hvor det Gode med det Onde, det Behagelige med det Ubehagelige, aldeles ophører? Vi kunne kun frygte det, som er istand til at foraarsage os Ubehageligheder, men hvor al Bevidsthed og Følelse mangle, der er Smerte og Glæde en Uting. Her kunne vi sige med Shakesspear:

At døe! — At sove! ei meer; og ved et Blund at kunne sige: Vi ende den Hjertequal og de tusind naturlige Stød, som faldt i Støvets Arvelod; er en Opløsning andægtigen at ønske!

Hvo er den Dødelig — han være prydet med Purpur eller staae som Betler ved et Led — som ikke føler, at Livets Ubehageligheder langt overveie dets Glæder? Hvilken Hær af Svagheder, Lidelser, Krænkelser og Forbittrelser, kæmpe ikke imod os,

tige fra det Dieblik, vi formaae at tænke? Hvilken Olding, lad ham end opnaae hundrede Aar, er ikke et umyndigt Barn, naar han maaler den Tid, han har levet, med den Evighed, han ikke vil være til mere? Den, der frygter Døden som en farlig Fiende af al jordisk Lyksalighed, burde heller ikke glemme, at denne Grusomme tillige er saa retfærdig, at frelse os i et eneste Dieblik fra alle de Plager, der forbittre Livet.

Baade den, der troer og den, der ikke troer paa Udødeligheden, maa altsaa ved modnere Eftertanke tilstaae, at det er høist daarligt at frygte for Døden.

Man indvende ikke, at selv den, der føler sig overbeviist om et tilkommende Liv, vil, skjelvende ved Tanken om Tilstanden efter Døden og den Domstoel, der venter ham hisset, slutte sig fast til det Jordiske, og af yderste Kræfter væbne sig mod en ubekjendt, skjønt uundgaaelig, Skjebne. Men denne Indvending gjendriver sig selv; thi netop denne Frygt for noget efter Døden, minder den Religiøse om, at opfylde de Pligter, han skylder sine Medskabninger, og den, som her paa Jorden har handlet efter Pligt, kan med uforfærdet Mod see den rædselsfulde Død lige i Ansigtet. Tro paa Udødelighed er ogsaa derfor fra den Side betragtet een af de første Grundstøtter til al Moralitet, og vee den Regjering, der ikke af alle Kræfter søger at befæste den hos sine Undersaatter!

(Indsendt.)

Til een af de 31.

Du, som saa hellig bekjender og siger:
At Du uskrømtet vor Tro vil antage,
Siig mig, o Kjere! om ei det er Smiger?
Hvi kan Du troe hvad selv Troende vrage!

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Til det ved Geheimeraad Stemanns Entledigelse vacante Overpræsident-Embede i Altona er Kammerherre og Amtmand v. Blücher i Apenrade allernaadigst bleven udnævnt.

Den første Borgermester i Altona, Etatsraad Gähler, har som Høistcommanderende for Borgervæbningen der i Staden, erholdt allernaadigst Tilladelse at bære Armeens Feldtegn.

Værdien af de 2de Priser med Colonialvare, som nylig af en Dansk Caper blev indbragte til Skagen, skal beløbe sig til henved 2 Tønder Guld.

Med det Skib, der tilhører De Herrer Tutein og flere Handlende her i Staden, og som for kort Tid siden lykkelig ankom til Norge paa sin Hjemreise fra Ostindien, befandt sig to andre Danske Skibe, med Colonialproducter, i Følgeskab paa Veien, indtil de blev adskilte i taaget Veir under de Irlandske Kyster. Man kan endnu have Haab om, at det ligeledes vil lykkes dem at naae en Havn i de Kongl. Stater, uden at blive anholdte af Fienden.

Det hedder, at den bekjendte kjekke Kapercapitain Wulffsen atter har været saa heldig at gjøre et Par fiendtlige Priser under Bornholm.

Den forhenværende Stiftamtmand i Fyen, Kammerherre Gersdorff, er nylig afgaaet ved Døden.

Man er i denne Tid beskjeftiget med at borttage de Afvisere, som endnu hist og her findes i Hovedstadens Gader, og det vil formodentlig ikke vare længe, førend de alle ere forsvundne.

Da Hattene, ligesom næsten enhver anden Artikel, nu ogsaa begynde at stige saa anseeligt i Prisen, saa have adskillige Personer her i Staden forenet sig om, ikke at hilse hinanden ved at blotte

Hovedet, men blot ved at lægge Haanden til Hatten. Det var ønskeligt at man her, ligesom i adskillige Provindsstæder, vilde antage en Skik, der anbefaler sig ligesaa meget fra Oeconomiens som fra Beqvemmelighedens Side.

I den store Tubus paa Observatoriet saae man i Gaar 36 Skibe, og deriblandt et Orlogsskib, komme seilende fra Østersøen; men man kunne ikke skjelne hvilket Flag de førte.

Paa det private Theater i store Kongensgade er bestemt at opføres fire Forestillinger til Bedste for de saarede Norske Krigere og de Faldnes Efterladte. Ved den første Forestilling i Onsdags gaves Jean de France for fuldt Huus.

I disse Dage er der ankommen til Kjøbenhavn 40 smekfede Stude fra Jylland.

General v. Krogh har i Trondhjemsavisen ladet bekjendtgjøre, at han fra tre Vbeltænkende har modtaget 400 Rdlr. til Understøttelse for dem, som have liidt meest ved Fiendens Indfald Søndenfjelds; men da han er overbeviist om, at endnu mange have i Sinde, at lindre disse Lidendes Nød, anmodes enhver om, behageligst at sende ham sin Gave inden 1 Septbr., til hvilken Tid han agter at remittere H. D. Prinds Christian den indsamlede Sum.

I samme Avis aflægger Hr. Brodkorb, Sognepræst til Hitteren, offentlig Tak for de 200 Rd., som ved Biskop Bugges patriotiske Bestræbelser ere blevne ham sendte til at anskaffe og uddele Fødevarer blandt Egnens Trængende. — Biskop Bugge har ladet bekjendtgjøre, at han atter har modtaget af Trondhjemske Indvaanere 50 Rdlr. i Penge og 18 Tønder Havre til Krigslidtes Understøttelse.

Trondhjem d. 29 Julii. Efter høie Vedkommendes Tilladelse indbød 2den Trondhjemske Skarpskytter-Division d. 23de d. M., formedelst Dagens strænge Hede, til om Aftenen Kl. 9, de fra de søndenfjeldske Grændser tilbagekomne blesserede Skarpskyttere: Anders Salomonssøn Svarlie, Ingebrigt Olssøn Rye, Svend Svendsøn Tingvold, samt Grenadererne Isach Olsson og Andreas Amundsøn, af de Trondhjemske Infanterie-Regimenter, til et karveligt Hædersgilde for modigt Forhold, hvilket Paafund saa meget desto snarere fandt frivillig Overeenskommelse til et lille Sammenskud af hver

Mand i Divisionen, som ovennævnte Skarpskyttere vare udtagne fra denne til 1ste Skarpskytter-Division. — Nogle faa Trondhjems Indvaanere, som dette Paafund blev bekjendt, bidroge til Gildets gode Udkomme. — Til denne Hensigt samlede Divisionens Mandskaber sig, ved deres Kantonneringsqvarteer uden for Byen, stillende sig i to Rader med en Pige ved deres venstre, holdende en Løvbusk i deres høire Haand. De Indbudne passerede fremefter mellem de bundtede Rader og bleve modtagne af Enhver med det gamle norske velmeente Haandtag. Som disse vare komne øverst op i Raden hvor Divisionens egne Spillemænd stode, fremstillede sig 5 hvidklædte militaire Damer med Divisionens Herrer Officierer og bøde Heltene velkommen, ved hvilke da blev afsiunget en passende Sang. — Efterat Sangen var til Ende, hædrede Damerne disse Helte ved en Krands over høire Skulder, udført med Kjønnets særegne Ynde, og betydede disse, med rørt Deeltagelse: at Regjeringen, saavelsom deres skjønsomme Fødelandsvenner, allerede har lagt alvorlig Haand paa de Foranstaltninger, der skal sikkre dem for Nød i Fremtiden, hvorfor de nu maatte være ret glade! hvornæst de skulle erfare hvorledes Kammeraterne ved given Leilighed vil følge deres Exempel. Divisionen afbrød med et lydeligt Ja! og istemte atter en patriotisk Sang. — En Skarpskyt af Divisionen, smykket med et flammet Skjærf over høire Skulder, holdt paa en blomsterflettet Stang, som Fane- eller Fredsjunker, en Blomsterkrands over Heltenes Hoved, udi hvilken krydsede sig tvende efterlignede Olie-grene. Saaledes fornøiede Divisionen sig med deres Hædersmænd under afverlende Musik og Sang, til nær liggende Gaard Øvre-Stavne, hvor Fredsjunkeren tog Post uden for Døren af Dandsestuen og anviste det Sted, hvor den allerede hjemreiste Svend Svendsen Tingvolds, af ovennævnte Skjønnes bekrandsede Navn, skulde pryde Stuen. — Nu fornøiede man sig ved Krigsfortællinger, Dans og Spøg, spiste Smør og Brød og drak godt Øl, Pægel om Pægel, efter de gamle Bjerke- og Sølvkanders indvendige Knappe, ret paa Oltids Viis, og paa saadan Maade anbragte passende Skaaler. — Tilstædeværende militaire og civile Borgere kan vidne om Mandskabers herlige Stemning og Sædelighed, som herskede fra denne

Høitids Begyndelse til dens Slutning, paafølgende Morgen Kl. 7, da man rørt skiltes fra hinanden ved Divisionens Kantonneringsqvarteer.

Posteefterretninger.

Moniteuren leverer nu en vidtløftig Beretning om Begivenhederne i Spanien. I Indledningen hedder det: "Oplyste Mennesker og Deeltagere i lyse Ideer, der ønske at see deres Land behersket af en Constitution, der garanterer Nationens Rettigheder, ere meget talrige i Spanien. Ogsaa indbefatter Kongeriget mange Personer, som have ynsket de forskjellige Revolutionsoptrin i Frankrige. — Den tredie Deel af Landet er i den verdslige Geistligheds Besiddelse; Munkene, som næsten alle er ganske uden Dannelse og i høieste Grad fanatiske, have en mægtig Indflydelse paa de lavere Folkeclasser. De sidste leve i Spanien i større Vankundighed end i noget muueligt andet Land, og have under en saadan Bestyrelse siden et Aarhundrede kun gjort Fremskridt i Smagen for overtroiske Ting og Orkesløshed. — De paa hinanden følgende Begivenheder i Escurial og Aranjuez, som rystede dybt den Høiagtelse, der skyldtes Tronen; en Juntaes Sammenkaldelse i Bayonne til at raadslaae om Grundlagene til en Constitution; de overordentlige og uforudseete Optrin i Madrid d. 2den Maji — alle disse Omstændigheder opvakte Lidenskaber og bragte Bekymringer og Haab til den høieste Spænding. — Den Engelske Faction kunde ikke undlade at benytte sig af denne Tingenes Stilling. Den var i Havnene bestandig virksom og mægtig. Dens Indflydelse viste sig til enhver Tid endog i Madrid. Den havde tillige ved Fastlandets almindelige Forfatning og de Opoffrelser, som denne krævede af den Spanske Handel, faaet mere Styrke. Alle Rænker sigtede derfor til, at opgive Alliancen med Frankrige, for at træde i Forbindelse med Engelland, og dette hemmelige Ønske havde stor Deel i Begivenhederne i Aranjuez og de paafølgende Optrin. — Den største Deel af Godseierne og den oplyste Adel og den høie Geistlighed besjeledes af en god Aand og det bedste Sindelav. Men Inqvisitionens og Munkenes Partie, der sattes i Bevægelse af de talrige Engelske Agenter i Spanien, benyttede sig af Folkets Uvidenhed og Forblindelse, misledede det ved falske Rygter, bevæbnede dets Tilhængere, og Opstanden udbrød i Enden af Maji Maaned i et Øieblik, da Udkastene til alle Indretninger i Spanien vare aldeles færdige, da Juntaen i Bayonne forenede sig og begyndte sine Operationer. (Her begynder nu en vidtløftig Beskrivelse over hele Oprørets Udbrud og Fremgang, og de Rædselsoptrin, der farvede Spaniens herligste Egne med Blod.) I Saragossa, Valladolid, Valencia, Sevilla &c. kundgjordes høitideligen Mirakeler. Ved Kysterne opflammede et talrigt Partie Folkets Lidenskaber og anstillede sig som om det deeltog i disse overtroiske Vildfarelser. Dette foranledigede de sørgeligste Uordener. De udbrød næsten paa samme Tid i de sydlige Provindser, i Provindserne Navarra, Arragonien og Estremadura, i begge Castillier, i Provindserne Leon, Asturien og Gallizien D. Mich. Savedra, Statsraad og Gen. Capit. i Kongeriget Valencia, vilde modsætte sig Oprørerne; hans Liv truedes og han tog Flugten, men Oprørerne indhentede ham, myrdede ham, bare hans Hoved omkring paa en Stage og satte det siden paa en Pyramide paa St. Domingo Pladsen. — I Valencia havde Oprørerne i Begyndelsen af Revolutionen forlangt, at alle i Kongeriget bosatte Franske skulle føres til Citadellet og deres Eiendom confisqueres. Nogle Dage derefter slæbte de Mandskabet af et Fransk Skib, der, forfulgt af en Engelsk Fregat var flygtet til den Spanske Kyst, i Fængsel, og myrdede derpaa alle disse Fanger d. 14 Junii. D. 17 denuncerede Juntaen, som var bleven tvungen til af visse udnævnte Oprørere at tage Deel i dens Forhandlinger, Ophavsmanden til hiin Skjændselsdaad, som befandtes at være en vis Præst navnlig Calbo. — I Cuença blev Corregidor og Intendanten bortførte i Lænker og deres Familier mishandlede. I Carthagena blev Gouverneuren myrdet. I Malaga blev Gener. Truxillo, Gouverneur over Staden, myrdet, hans Legeme slæbt omkring i Gaderne, sønderhugget og derpaa brændt. I Algesiras blev den Franske Consul kastet i Fængsel, og Folket forlangte hans Hoved. I St. Lucar de Baremedo blev Gouverneuren massacreret. I Jaen tvang Bønderne Indvaanerne at forlade deres Huse og Eiendom, massacrerede Corregidor og plyndrede Staden. Sevilla oprettede en Oprørs-Junta, og en Deel af Soldaterne i Leiren ved

St. Roch og Cadix forenede sig med den. Grev Aquila blev massacreret og Oprørerne, anførte af en Contrebandeer-Capitain, brode bevæbnede op, for at forsvare Indgangen til Cordova. — I Cadix bemægtige Oprørerne sig Vaaben i Casserner og en Canon paa Volden, og massacrerede Stadens Gouverneur. I la Caroline blev Corregidoren halshugget af Folket. Ikke mindre skrækkelige Begivenheder forefaldt i Provindserne Navarra, Arragonien og Catalonien. I Saragossa ombragte Bønderne en Spansk Oberst og 33 andre Officierer af deres Partie, som vilde modsætte sig dem, bleve myrdede paa det grusomste. I Estremadura og begge Castilierne forefaldt ikke mindre skrækkelige Optrin. I Badajoz myrdede Oprørerne Gouverneuren med Stokkeprygl og Knivstik, bare hans nøgne og blodbedækkede Legeme hen til hans Gemalinde, og satte derpaa hans Palais i Brand. I Valladolid blev d. 5 Junii Gener. D. Miguel Ceballos, Commandant over Ingenieurvæsenet, sønderhugget i hans Kones og Børns Overværelse, hans Hoved baaret omkring paa en Stage, og hans søndersplittede Lemmer deelte imellem Oprørerne, som bare dem i Triumph omkring i Gaderne. Paa samme Tid forefaldt lignende Blodsoptrin i Provindserne Leon og Asturien. I Caronna blev den 30 Maji Gouverneurens Palais plyndret, og d. 22de Junii Marine-General-Lieuten. Obrejons Huus i Ferrol. Saaledes havde Oprørsluen udbredt sig over hele Landet. (Herpaa følger nu en omstændelig Beretning om de Franske Troppers Foretagender for allevegne at dæmpe Oprøret, hvori de bestandig seirede.) Til Slutning siger Moniteuren: ved alle disse vigtige Seire bleve Provindserne Leon, Palencia, Valladolid, Zamora og Salamanca overvundne og gjorte vaabenløse, og Samfærslen med Portugal sikkret. Alle hine heldige Udfald, forened med Kongens Ankomst til Madrid, gave Haab om de Spanske Anliggenders hastige Tilendebringelse, da Gener. Dupont, efter en Række af Begivenheder, som vi ikke kunne beskrive, fordi de bør være Gjenstanden for Undersøgelser, Beretninger og Forhører — begik den tredobbelte Feil, at han ikke allene lod sig afskjære Samfærslen med Madrid — men, hvad der endnu er værre, lod sig skille fra to Trediedele af sin Magt, der var 6 Lieus borte fra hans Communication, og endelig d. 19 Julii indlod sig

med en Trediedeel af sit Corps i en ufordeelagtig Stilling i en Fægtning, og det endog efter en forceret March om Natten, uden at have havt Tid til at hvile sig. Der gives faa Exempler paa en mod alle Krigsgrundsætninger saa ganske stridende Adfærd. Denne General, der ikke forstod at styre sin Armee, viste siden i Underhandlingerne endnu mindre borgerligt Mod og Duelighed. Ligesom Sabinus-Titurius lod han sig styrte i Fordærvelse. Denne uventede Efterretning, endnu vigtigere ved den Dristighed den maatte indgyde Oprørerne, ved de Budskaber man fik angaaende talrige Udskibninger, hvormed Engellænderne truede Kysterne af Gallizien, endelig ved den trykkende Hede, som i denne Aarstid forhindrede de Bevægelser, Omstændighederne udkrævede, bevægede Kongen til at concentrere sine Tropper, og opstille dem i en mindre heed Egn end Slætterne i Ny-Castillien, der tillige frembød en reen Luft og sundere Vand. — Kongen forlod Madrid d. 1 Aug. og hele Armeen gik nu i Forfriskelses-Qvarteer. — Oprørerne vare d. 20 Aug. endnu ikke indrykkede i Madrid, og syntes at være komne i Uorden og Uenighed. Kongen var d. 22 i Burgos. Udsendte Streifecorps havde i alle Retninger, 15 til 20 Mile langt, ikke seet noget til Fienden. Alle fornuftige Mennesker see med Smerte, at Engelland kun høster den sørgelige Nytte, midt under Spanierne at have stiftet en Borgerkrig, hvis Udfald ikke kan være tvivlsomt. Men hvad formaaer Fornuften og de høiere Classers Indsigter over et uvidende, ved Fanatismus, Forblindelse og Bestikkelse misledet Folk! — General Duhesme er igjen rykket ind i Barcellona, for at forene sit Corps og forsvare denne Stad, hvis Forts han allene occuperer. — Efterat det var lykket de Engelske Krydsere, at sætte nogle Agenter i Land i Bilbao, var Folket i denne Stad afsindigt nok, at gjøre en Opstand, som imidlertid Kjøbmændene og andre retskafne Folk ikke toge Deel i. General Merlin er med to Escadroner og to Regimenter marcheret did. Han har taget 2 Klostere med Magt, gjort Oprørerne vaabenløse og atter indsat Provindsens Gouvernement. Oprørernes Tab var 500 Mand; vi tælle kun 3 Døde og 12 Saarede. — Havde General Dupont holdt sine Tropper sammen, vilde han uden Møie have overvældet Oprørerne; thi deres Armee

bestod kun af 3 Divisioner, der tilsammen udgjorde 20,000 Mand. — Insurgenternes Sammenrottelser i denne Krig fortjene neppe at tælles. De forsvare sig bag en Muur eller i et Huus, men i aaben Mark holde de aldrig Stand; en Escadron eller Bataillon er nok til at adsprede tusinde. Deres Hovedarmee var den, som Marchal Bessieres aldeles tilintetgjorde ved Medina del Rio-Secco *). Alt hvad Engelske Blade have meldt om Begivenhederne i Spanien er falsk og væmmeligt. Engelland veed vel hvad det skal dømme derom; det veed ogsaa hvad det kan love sig af dets Anstrængelser; dets Hensigt er, at sætte Spanien i Urolighed, for siden at bemægtige sig nogle Besiddelser efter dets Convenience.

*) Den bestod af 35,000 Mand og 40 Canoner. Slaget begyndte den 14de. 6000 Spaniere bleve tagne til Fanger og over 10,000 bleve paa Valpladsen. Hele den Spanske Liniearmee fra Galizien og Andalusien deeltog i Opstanden.

Caperbaaden Haabet, som føres af Hans Pedersen og tilhører Capitain Brandt, seilede Tirsdags Eftermiddags op til den Svenske Kyst, hvor den omtrent ½ Miil fra Landscrona saae en Svensk Baad komme seilende fra Malmøe. Den forfulgte den et godt Stykke, men da den af Frygt for Fæstningens Canoner ikke turde komme Baaden nærmere, sprang tre Mand ud i Søen, svømmede i Land og toge den fiendtlige Baad, hvis Besætning, som bestod af Capitainen, 1 Styrmand og 6 Matroser, flygtede for dem. De tre raske Gutter seilede nu med deres Bytte til Kjøbenhavn, medens Hans Pedersen satte efter en Nordbaad, som uheldigviis undkom. I Baaden fandtes adskillige Fødevarer, Seil ꝛc. Folkene berette, at der i Landscrona laae 40 til 50 Seilere, hvoriblandt 19 Gaffelmænd; Resten bestod af Roerseilere. — Den samme Caperbaad har ogsaa udviist stor Kjekhed for omtrent 10 Uger siden, da den løb ind midt imellem den Engelske Flaade i Østersøen og tog en Kuf paa 110 Com. Læster, ladet med Tran, som ved Engelsk Overmagt siden blev den fratagen igjen. Dagen derpaa tog den en Slup, som ligeledes Engelskmanden fratog den. Men tredie Dag tog den en Svensk baglastet Skaanert, som den indbragte til Nystad i Holsteen, hvor den nu er priisdømt.

Caperføreren Hans Kofod har med sin Slup

i disse Dage taget under Bornholm 1 Brig, 2 Galeaser og 1 Kuf fra Rostok og Wismar.

Breve fra Capitain Ogelwie af 15de f. M. melde, at Alting hos ham befinder sig vel inden Borde.

Af det i Christiania Avis aflagde offentlige Regnskab for de til den Norske Armee indsendte patriotiske Gaver sees, at den Gang ialt var indkommen 4246 Rdlr.

I Christiansand løb d. 16de f. M. Caperen den Norske Gut, bygt for Kjøbmand N. Moes Regning, af Stabelen. Den er det første Krigsskib, som siden Krigens Udbrud, er bygt for particulair Regning, og behøver 50 Mand til sin Besætning.

Efter Indberetning fra Fladstrand ere de Spanske Tropper ankomne til Gothenborg Søndagen d. 4 September; men fik ikke Tilladelse til at komme i Land. En Dansk Kaper, som under de Svenske Kyster har taget en Smak, ladet med Steenkul, har d. 8de seet 35 Transportskibe seile ud fra Gothenborg og sætte Coursen vestlig: rimeligviis med de Spanske Tropper ombord.

(Indsendt.)

Til en Vis.

Kampudrustted du staaer og svinger den blinkende Landse,
Drømmer dig Bifald og Roes, mens Latter dog vækker din Færd.
Ridder fra Mancha! drag hiem, du vinder ei Musernes Krandse,
Ordbram og Skryd er dit Skiold, Harlekins Brix er dit Sværd.

Du som reiste dit Land en Bautesteen,
Af Døningebeen og Horemændsbeen,
Af Hoerqvindebeen og Niddingebeen;
Hvor kan din Barm saa høi og reen
Selv nære Selvtens nidske Smerte?
Hvor kan du midt i Syner om Nord,
Mens Hundene slide Qvindernes Hierte,
Og Ryggen ristes, og — kort hvor du lærte
Os Dannemarks Død saa komisk stor,
I Hiertet saa lav en Misundelse nære:
At Latteren heel du beholde vil,
Da dog den Krands du drømmer at bære,
Vist Arlechins Digter ei beilede til.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 99.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 20 September, 1808.

Kjøbenhavn i det nittende Aarhundrede.

(Fortsat.)

Theatret.

Blandt alle offentlige Forlystelser i Hovedstaden er Skuespillet den, som er fælles for alle Stænder og søges af alle. Den Rige og den Fattige, Junkeren og hans Tjener, Fruen og hendes Barnepige, staae her i det mindste nogle Gange om Aaret paa eet og det samme Lyksalighedstrin. Om det kun er en Gaardskarl eller Kokkepige, saa ansee de det for een af Livets første Nødvendigheder, at komme hver Fastelavnsmandag paa Comedien, for at ryste deres Lunger ved et eller andet Holbergsk Mesterstykke, der paa saadan en Dag sædvanlig gives til Priis som en stegt Oxe ved store Festiviteter. Kjøbenhavnerne føle saa stor og uimodstaaelig en Trang til denne Forlystelse, at man endog, ikke mange Maaneder efter det ulykkelige Bombardement, fandt ideligen i Adresseavisen Bekjendtgjørelser fra Folk, som paa det allerindstændigste bade om en Plads i en Loge. Det forargelige, skjønt hidtil ustandsede, Billetprangerie og den store Trængsel om at faae Billetter, vidner noksom om, til hvilken Høide denne Comediemanie er stegen. En Loge er blandt skikkelige Folk bleven til een af de Nødvendigheder, som henregnes til det daglige Brød, som enhver Ægtemand, der ønsker Fred i sit Huus, maa søge at forskaffe sin kjere Familie, om han ogsaa skal give Assistencehuset sit Sølvtøi i Forvaring. Theaterbestyrelserne synes ogsaa næsten paa enhver Tid at have indseet denne vort Publicums store Trang, og med den gode Wessel viseligen at have antaget, at en sulten Mave just ikke veed at gjøre saa fiin en Forskjel mellem Karper og tørre Jyder. Paa andre Maader kan man næsten ikke forklare sig den Smagløshed, der især i de senere Aar har hersket ved vort Theater og alle de Ubetydeligheder vi ere blevne hjemsøgte med, trods det tænkende Publicums lydelige Mishag, ja trods Pibens skingrende Lyd. Man har ordentlig kjæmpet for en slet og vanartet Smag, og synes ligesom at bortkræmme alt hvad der røber Talent

og Sands. Fraregner man nogle enkelte gode Stykker, som lykkelige Omstændigheder ligesom med Magt have trukket frem paa Skuepladsen, saa kunne de senere Theateraar næsten ikke opvise andet end maadelige Oversættelser af endnu maadeligere Originaler. Som det er gaaet med Stykkerne er det ogsaa gaaet med Skuespillerne og Skuespillerinderne. De bedste af dem ere de, som endnu høre til den gamle Stamme, og som Conjuncturerne have levnet os. De tilkommende ny ere ofte ikke andet end mislykkede Copier af de gamle, som sjelden indvortes Trang, men den ubetydelige Løn, Theatret giver, har lokket ind paa denne vanskelige Bane. Man forfærdes over at see hvilke Poder, der ofte afløse en Schwarz, Rosing, Mad. Preisler, Jomfru Winther og alle de sande Konstnere, der engang udgjorde den Danske Thalias og Melpomenes Stolthed.

Aarsagerne hertil vilde ikke være vanskelige at sige; men saa svage Ideer jeg, som Individ, hidtil har gjort mig om de nuværende Bestyreres Konstsmag og Konstfølelse, ligesaa stor og uskrømtet en Agtelse har jeg for dem som Mennesker. Jeg er overbeviist om, at det er deres oprigtigste Villie, at fremme den gode Smag i Skuespil; at opsøge og opmuntre det skjulte, beskedne Talent; at tilsidesætte F o r d o m m e, som aldrig er skadeligere end i Konstens Rige; at forjage alt forhadt P r i v i l e g i u m s v æ s e n fra en Republik, hvori ikke Prædilection, Venskabsforhold, Familieforbindelser, Titel- og Authoritetsanseelse, men Genie og Talent allene, bør bane Veien til Fortrin. Men jeg vil ikke undersøge, hvorvidt de

i Gjerningen have udført denne Villie. Enhver, som kjender vort Theater, dømme! Hvilket Genie er fremkommet under den nærværende Bestyrelse? Hvilket godt Stykke — naar jeg undtager et eneste, der blev præsenteret paa en Fløiels Hynde — er i de sidste fem Aar fremspiret paa vort Theaters golde Bund?

Idelig læser man Bekjendtgjørelser om f o r k a s t e d e Stykker; aldrig hører man, at et anonymt Stykke er bleven antaget, og antages der engang eet, saa veed hele Byen og formodentlig ogsaa Directionen Forfatterens Navn længe førend det opføres. Skulde da alt Genie være uddød i Dannemark? Skulde det Land, som har frembragt en Holberg, Ewald, Wessel, Olufsen, være saa fattigt paa dramatiske Genier, at det nu maa søge alle sine Konstproducter hos en liden privilegeret og udkaaret Kreds? Skulde denne Kreds indbefatte a l l e dem, Naturen har givet Evne til den dramatiske Digtekonst, ligesom Videnskabsselskabet indbefattede alle dem, der formaaede at skrive en Lovtale over den store Suhm? *) Skulde a l l e de anonyme Stykker, som nu i en Række af Aar ere indkomne til Directionen og som a l l e

*) Man spurgte engang eet af dette Selskabs Medlemmer, hvad der var Aarsag til, at det, dets gjentagne Indbydelser uagtet, ikke har seet sig istand til at faae en Lovtale over Suhm, som det kunde tilkjende den udsatte Belønning? "Det kommer deraf" svarede Manden ganske troskyldig, "at alle de, der ere istand til at skrive en saadan Lovtale, ere Medlemmer af Selskabet, og dette har netop betinget sig, at ingen af dets Medlemmer maa skrive den."

uden Forskjel ere forkastede, være saa slette, at ingen af dem fortjente at opføres med samme Ret som de mange maadelige Oversættelser, man har opvartet os med? Skulde de *alle* være saa genieløse, at ingen af dem engang røbede Anlæg, der fortjente, om ikke andet, saa dog et *opmuntrende* Svar? Det vilde være sørgeligt om man skulde nødes til at besvare disse Spørgsmaale med ja. Jeg kjender ikke den nærværende Directions Maade at bedømme eller lade bedømme *) de indsendte Stykker. Men fra de forrige Directioners Tid er mig nogle caracteristiske Træk bekjendte. Førend det endnu ved et Kongebud var blevet bestemt, at Stykkerne inden en vis Tid skulde være bedømte, henlaae de i hele Aar hos Directionen, og stundom døde Forfatteren bort, uden at erfare sit Stykkes Skjebne. Tilsidst opdyngede disse henliggende Arbeider sig saa meget, at man engang ordentlig maatte foretage en *Renselsesfest*.

*) Jeg siger med Forsæt: *lader* bedømme, og Grunden til denne min Formodning kan jeg documentere. Naar Directionen forkaster et Stykke, saa svarer den efter følgende, næsten havde jeg sagt, *Formular*: "Det indleverede Skuespil — have *Censorerne* ikke fundet af den Beskaffenhed, at det kan antages til Opførelse paa Theatret. *Directionen* giver sig derfor den Ære herved at tilbagesende Dem Stykket."

"Directionen for det Kongelige Skuespil . . . Her nævnes altsaa med rene Ord *Censorerne* som forskjellige fra *Directionen*. Jeg veed ikke at der ved Theatret, foruden Directionen, gives flere *litteraire* Embedsmænd end *Theater-Oversætterne*, og jeg kan altsaa ikke sige, af hvilke Personer *Censorerne* egentlig bestaae.

"Man pilled' i Dage, man pilled' i fem,
"Og blev dog ei færdig i alle dem."

Men endelig fandt man tre *Perler* i denne dramatiske Dynge, og blandt disse var Heibergs Forvandlinger, som havde ligget der i tre samfulde Aar, og hvis uventede Antagelse ikke gjorde et svagt Indtryk paa dets Forfatter, der, som i Fortalen til Stykket berettes, paa den Tid opholdt sig i Norge og allerede havde opgivet ethvert Haab om, at det nogensinde vilde blive antaget. Dets Antagelse kom i egentlig Forstand paa ham som Juleaften paa Kjerlingen. Efterat man saaledes havde udpillet disse tre Perler, overleveredes Resten til Forglemmelse. Frugten af mangen en Forfatters Arbeide — mangen en heldig Idee og fortræffelig Plan — blev saaledes forvandlet til Fidibusser og Kræmmerhuse! Da den nuværende Direction tiltraadte sin Post, lod den bekjendtgjøre, at den først vilde censurere de i dens Embedstid indkomne Stykker, men at de ældre kunde af Forfatterne afhentes igjen. I Ugebladet Svada ivredes herimod som en Foranstaltning, hvorved ældre Forfattere fornærmedes, og de yngre begunstigedes paa en høist ubillig Maade. Saavidt man veed, blev det dog derved; og alle de Forfattere, der havde indleveret Stykker til den forrige Direction, havde saaledes arbeidet forgjeves. — Det vilde være langt ønskeligere, at Directionen engang for alle vilde erklære, at den ingen anonyme Stykker antager, eller ogsaa, at den vilde udnævne visse *Theaterdigtere*, saaledes som den nu har *Theateroversættere*; thi da vidste enhver hvad han havde at rette sig efter, og behøvede ikke at spilde sin Tid

paa Arbeider, som, eengang forkastede af Theaterdirectionen, sjelden finde nogen Afsætning eller Forlægger.

Jeg har sagt, at jeg kun har svage Ideer om Bestyrelsens Konstsmag og Konstfølelse. Det tilkommer mig at bevise denne Sætning, men dertil behøver jeg kun at spørge: hvorfor har man antaget Hospitalet og næsten paa samme Tid forkastet Freyas Alter? Jeg vil ikke paastaae, at det sidste just har saa overordenlig stor Værdie som Konstproduct, men at det har ti Gange saa megen dramatisk Interesse som det første, vil dog enhver indrømme. Ingen kan have noget at anke over, at en Direction er stræng i sit Valg og sine Domme; thi derved vinder altid den sande Konst. Men den maa handle consequent og uden Fordomme. Bør den forkaste Freyas Alter paa samme Tid den antager Nytaarsgaven? — Fra Oeconomiens Side kan det maaskee være rigtigt at være kræsenere mod Originaler end Oversættelser; thi for de samme Penge, et original Stykke koster, kan man lade forfærdige 10 til 15 Oversættelser, og det maatte rigtig nok være underligt, dersom et forstemt Theaterpublicum ikke skulde finde blandt saa mange eet eller to efter sin Smag. Men hvad der er rigtigt fra Oeconomiens Side er det langtfra ikke altid fra Konstens. Fremmed Smag og med den fremmede Sæder indsnige sig efterhaanden ved denne Originalitetens Bandlysning; Følelsen for det Nationale undertrykkes; Geniet qvæles i Fødselen, og Skuespillet fordærver saaledes maaskee Sæderne mere, end det efter sin Bestemmelse forædler dem.

Men ikke kan man negte, at vort skuespilyndende Publicum tildeels er en Medaarsag til denne besynderlige Smag. Et Publicum, som istedet for, med Foragt at modtage udenlandske Bagateller, skrevne for et ganske andet Folk, ganske andre Sæder og ganske andre Skuespillere, beklapper og beundrer dem, kan neppe være Vuggen for store Nationalgenier. Man roser det Romerske Folks rene og ædle Smag, fordi det yttrede lydeligt og almindeligt Bifald ved et Sted i eet af Terences Lystspil, hvor en gammel Mand, som bebreider en Anden at han blander sig i hans Anliggender, faaer til Svar: "jeg er et Menneske, og kan ikke andet end føle enhver Gjenvordighed, som tilstøder et Menneske". Vort Parterre vilde man neppe kunne tillægge en saadan Roes. Det kan gjerne høre hundrede saadanne Yttringer, uden at lade sig røre deraf saa meget, som naar det hører en Acteur nyse. (Fortsættes.)

Mag. E. C. WERLAUFF
strenuo archæologiæ septentrionis cultori.

Qvot tu perlustras ævi monumenta vetusti,
Posteritas ponet tot monumenta tibi;
Lucem affunde illis, qveis sors inimica pepercit,
Laurea tum cinget tempora, amice, tua.

V. S.

Selv det vittigste Epigram beviser Intet, uden Forfatterens Vittighed, men har Han Ærefølelse, da er Han stedse rede til at bevise dets Sandhed. Om Dumhed har Lov til at være feig, for-

di Naturen nægtede den Kraft, ved jeg just ikke, men at ingen anden Undskyldning kan gives for de anonyme Rimere i Skilderiet, det veed jeg.

Imidlertid haaber jeg De ei ville fortryde paa, at jeg, saalænge til De selv nævne sig, giver dem Navn efter deres Id, og kalder dem skumlende Uslinge.

Dette var det eneste Svar de fortjente, men kan det fornøie dem, kan jeg jo sagtens svare.

Til No. 1.

Ikke jeg nægter det var en Skygge jeg kæmpede med;
Men kun en slet Kompliment gør Du Din Ven som Forfatter.
Dog, Du er værre endnu mod ham, mod mig er Du god:
Briksen Du gav mig, hvormed skal Stakkelen nu vække Latter?

No. 2.

Denne Herre søger meget naivt at befæste Troen paa det Komiske hos Harlekins Slægt, ved at — sammenlappe Ord og Trykfeil af mit Maskeradebal.

Engellands Niding lod grave i Jord
De Qvinder fra Nord,
Og Hundene sled deres Hjerte.
Harmer det Dig, saa lyd mit Raad:
Afsky hver Nidingedaad!

Ikke Du lider en Bautasten
Af Nidingeben
Paa Dannemarks Grav, naar Dannemark faldt.
Gyser Du ved
At ei Dine Ben skulde hvile i Fred?
Hør da mit Raad:
Vogt Dig for Nidingedaad!

Du snakker om Syner om Nord
Og ved at det rimer paa: stor.
Hvis i Det var trængt Dine Blikke,
Du om det vist snakkede ikke.

Kunde Du se
Dannemarks Gravhøi, og le,
Mærk da mit Ord:
Var Du hin argeste Niding paa Jord.

———

Om jeg Arlichinos Forfatter
Misundte den Latter,
Han vakte, det viste jeg jo,
Da selv jeg lo.

Nik. Fred. Sev. Grundtvig.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Udtog af en Skrivelse fra Jylland, dat. d. 10 Sept. Af Nyt veed jeg intet, uden at man i Vendsyssel bruger Bukkeblade, som seitørres i Luften og skæres fiint, og derpaa blandes mellem Rogtobak, halvt af begge Dele. Det giver en god Pibe Tobak, som lugter behagelig. Man begynder nu i Sjelland i Sæbyegaards Amt at mønne Husene, i Stedet for med Tang eller Græstørv, med Senegræs, hvilket med Harven samles paa den pløiede Ager. Senegræs er dertil ligesaa varig som Tang. Man begynder ligeledes i samme Egn at slaae Vand paa Kleverfrøet Dagen før det saaes, hvorved det stærkt trynder ud og hastigere spirer. Naar det har indsuet Vandet og synes at være tørt, blandes Frøet stærkt med Sand, og det kan da uden Skade udsaaes med den fulde Haand, hvilket er beqvemmere end den sædvanlige Maade med tre Fingre. Landmanden klager meget over Priserne paa Bygget; i Kallundborg vilde man neppe give 8 Mk. for Tønden af det ny Byg.

Posteefterretninger.

Moniteuren af 7de d. M. leverer Indberetningerne fra Ministeren for de udenlandske Anliggender og Krigsministeren, fremlagte i Senatet d. 7de f. M. og Keiserens Budskab til Senatet. — Den første Indberetning er fra Ministeren for de udvortes Anliggender, dat. Bayonne d. 24 April. I samme skildres den mod Frankrige, indtil den Tid, af Spanien viste Fremfærd, som allerede under den tredie Coalition, medens det odslede Venskabs-

forsikkringer paa Frankrige, hemmeligen lovede Coalitionen Bistand, hvilket de i det Engelske Parlament fremlagde Actstykker have godtgjort. -- Ved den fjerde Coalition, hedder det fremdeles i denne Indberetning, viiste Spanien sit fiendtlige Sindelav endnu aabenbarere og røbede ved en offentlig Act sine indgaaede Forbindelser med Engelland. Man kan ikke glemme den, 9 Dage førend Slaget ved Jena, udstædte berygtede Proclamation, hvorved hele Spanien blev opfordret til Vaaben, da det ikke truedes af nogen Fiende, og fulgte hastig udførte Forholdsregler, i det dette Kongeriges Armee blev forøget fra 118,000 til 14[illegible] Mand. Den Gang havde der udbredt sig et Rygte, at Der. Maj. Armee er indsluttet, Østerrige vil erklære sig mod Allerhøistsamme, og Spanien troede ogsaa, ustraffet at kunne erklære sig. Seieren ved Jena gjennemkrydsede dets Projecter rc. --- Den anden Indberetning er ligeledes fra Ministeren for de udvortes Anliggender, dateret Paris d. 1 Sept. d. A. Samme er hosføiet de to Tractater, hvorved Kong Carl den Fjerde og Prindsen af Asturien frasige sig deres Fordringer paa den Spanske Trone, og give den Spanske Krone i Hs. Majestæts Hænder. I denne Indberetning hedder det blandt andet: Det er ingen ringe Fordeel, at der er Sandsynlighed for, endelig at træffe Engellænderne, slaae dem Corps for Corps, lade dem føle de Onder, der følge med Krigen: en Krig, hvis Fare de endnu ikke kjende, fordi de kun føre den med deres Guld. Engellænderne ville blive slaaede, tilintetgjorte, adspredte, naar de ikke skynde sig at flye, ligesom de have gjort i Toulon, paa Helder, i Dünkirken, i Sverrig og allevegne, hvor de have kunnet øine de Franske Armeer; men deres Fordrivelse fra Spanien vil være deres Sags Ruin. Ved dette sidste Stød vil deres Midler udtømmes, og deres sidste Forventninger tilintetgjøres, og Freden bliver desaarsag sandsynligere. --- Hele Europas Ønsker ere i denne Kamp for Frankrige. --- Frankrige og Rusland gjøre fælles Sag mod Engelland. Dannemark udholder med Ære en Kamp, som det ikke har fremkaldt. Det af sine Allierede forraadte og forladte Sverrig har allerede mistet sine vigtigste Provindser og gaaer sin Undergang i Møde: en uundgaaelig Følge af dets Alliance og Venskab med Engelland. --- Dette vil ogsaa være de Spanske Oprøreres Skjebne. Naar Kampen er alvorlig begyndt, ville Engellænderne forlade Spanien, efter at de forærede det den fordærvelige Gave: Borgerkrig, udvortes Krig og Anarkie, det værste af alle Onder. Deres Majestæts Viisdom og Velgjørenhed vil igjen søge at raade Bod paa de frembragte Onder. --- Det Wienske Hof har vedvarende beviidnet D. Maj. de venskabeligste Hensigter. Opbragt over Engellands Politik har det tilbagekaldet sin Minister i London, bortsendt den Engelske Minister i Wien, lukket sine Havne for Engelland, og sat sig i en fiendtlig Tilstand mod samme. Til dette Skridt lagde det endnu det: at forbyde de Skibe, der under neutral Flag kun ere Engelske Producters og Varers Sælgesvende

sine Havne. D. Maj. har vedligeholdt dette velvillige Sindelav. De har beviist det Wienske Hof Venskab og Tillid og gjentagne Gange tilkjendegivet det, at Frankrige tager sand Interesse i dets Vel. Desuagtet har denne Magt i den sidste Tid rustet sig overmaade meget. Dets militaire Magt staaer nu i intet Forhold til dets Befolkning og Financer. Deres Ministere, Sire, erindre dette ikkun, for at overtyde Deres Maj. om Nødvendigheden af at forøge Deres Magt, for at forsvare den Overlegenhed, som finder Sted i Henseende til begge Rigers Magt rc. ---- Den tredie Indberetning er fra Krigsministeren, dat. d. 1 Sptb. d. A., og lyder saaledes: Sire! Jeg har den Ære, at forelægge D. Maj. Tilstanden af Deres Armeer i Polen, i Preussen og Schlesien, i Dannemark, i Dalmatien, i Albanien, i Italien, i Neapel og i Spanien; jeg tilføier Tilstanden af Deres Reservearmee i Boulogne, ved Rhinen og det Indre. --- D. M. vil see, at Frankrige aldrig har havt talrigere og skjønnere Armeer, og at de aldrig have været bedre underholdte og provianterede. --- De forskjellige Begivenheder, der have fundet Sted i Spanien, have imidlertid frembragt et temmelig betydeligt Forlis, Resultaten af Gener. Duponts Corps's ligesaa ubegribelige som for Franskmandens Ære smertelige Operation. D. Maj. har tilkjendegivet Deres Hensigt, paa hiin Side Pyrenæerne at forsamle over 200,000 Mand, uden dog hverken at svække Deres Armee i Tydskland eller den i Dalmatien. --- Til at opnaae denne Hensigt, synes en Udskrivning af 80,000 Mand uomgængelig nødvendig. D. M. behøver kun at tage disse 80,000 Mand af Conscriptionen for 1806, 1807, 1808 og 1809. --- De i mit Ministerium holdte Registere godtgjøre, at Conscriptionen for disse Aar kunne endnu stille, de, der have giftet sig i disse Aar uberegnede, 600,000 Mand. D. Maj. have da, naar De af dette Antal udskrive 80,000 Mand, kun taget af 7 Conscriberede 1 til Tjenesten, og Armeens Cadres faae Soldater paa 21, 22 og 23 Aar, det vil sige Folk, der ere beredte og istand til, at bære Krigens Besværligheder. --- Deres Maj. Forudseenhed er det ikke undgaaet, at en saadan Forøgelse af Magten, udfordrer at Krigsdepartementets Udgivter forøges adskillige Millioner. D. M. vil ikke, at jeg i den Indberetning skal underholde Dem om denne Gjenstand; Financeministeren har paataget sig at tilfredsstille denne Fornødenhed, uden i ringeste Henseende at forøge de ved den sidste Lov indførte Afgivter. --- Det er sandt, Sire, at den i de sidste Aar fulgte Brug kunde foranledige Deres Folk, fra det Øieblik hvor det har leveret hele Massen af den for Aaret fordrede Contingent, at ansee sig befriet fra Conscriptionen, og under den Synspunct synes mit Forslag til D. M. fra Deres Undersaatters Side, at kræve et Offer. Men enhver, Sire, veed, at efter Lovenes Bestemmelse er D. M. bemyndiget til, at kalde hele Conscriptionen, ikke allene for de 4 sidste Aar, men selv af de foregaaende Aar, under Deres Fane. --- Jeg anseer det for nyttigt, at foreslaae D. M., at decretere Conscriptions-

Udtagelse for 1810; at bestemme Antallet af samme til 80,000 Mand, for i fornødent Tilfælde, at oprette en Reserve-Leier og i Foraaret at dække vore Kyster. Denne Conscription vil kun udtages i det Fald, Deres Majestæt har Krig at befrygte fra andre Magters Side, og denne Udtagelse vil ikke finde Sted forend næstkommende Januarii Maaned d. A. ---- Sire, det er en med Europas nuværende Tilstand forenet Ulykke, at naar en Magt træder ud af den militaire Magts Tilstand som passer til dens Befolkning, isaa kunne andre Magter ikke undlade, at forøge deres i lige Forhold. ---- Engelland har foruden en uhyre Mængde Matroser over 200,000 Mand paa Benene. Det sysselsætter sig i alle sine Lovgivnings-Møder kun med at forøge sin Landmagt. Østerriges Landmagt er bleven betydelig forøget. Uagtet Frankrige har talrigere Armeer end alle andre Magter, saa har det i Forhold til sin Befolkning dog færre Folk under Vaaben end nogen af samme. Deres Minister for de udenlandske Anliggender har forsikkret mig, at imellem D. M. og Rusland existerer en nøie Alliance. Østerriges Rustninger have ofte opvakt Bekymring hos mig; Ministeren har svaret mig derpaa, ved at forvisse mig om, at der med Østerrige existerer de bedste Forhold, og at dets Troppe-Udskrivning maa ansees deels som Forsigtighedsregler, deels som Resultatet af Bekymringer, som talrige og af Engelland lønnede Agenter søge at opvække ved alle Hoffer. ---- Naar det imidlertid ikke tilkommer mit Ministerium, at udgrunde Hoffernes Hensigter og Interesse, og at trænge ind i Politikens Labyrinth, saa er det dog min Pligt, ikke at forsømme, at D. M. Armeer paa alle Puncter beholde den Overlegenhed, ide kunne have. De i Albanien og Dalmatien, i Dannemark og ved Elben kunne under nuværende Omstændigheder ikke formindskes. --- Den Foranstaltning, jeg foreslaaer D. M. give den Spanske Armee 200,000 Mand, uden at svække de øvrige Armeer, saaledes, at D. M. uagtet vore Tropper paa hiin Side Pyrenæerne forøges, naar Conscriptionen for 1810 er opbuden, har forøget Deres Armeer i Tydskland, i Norden og Italien med 80,000 Mand rc. rc. ---- Keiserens Budskab lyder saaledes: Senatorer! Min Minister for de udvortes Anliggender vil fremlægge for Deres Øine de forskjellige Tractater angaaende Spanien, og den af den Spanske Junta antagne Constitution. --- Min Krigsminister vil gjøre Dem bekjendte med mine Armeers Tilstand i de forskjellige Verdensdele. — Jeg har besluttet, at udføre Spaniens Anliggender med største Activitet, og ødelægge de Armeer, som Engelland har udskibet i dette Land. --- Min Folkeslags tilkommende Lykke, Handelens Vel og Søfreden ere ligeledes forenede med disse vigtige Operationer. --- Min Alliance med Keiseren af Rusland betager Engelland alt Haab om sine Projecter. Jeg troer paa Fastlandsfreden: men Jeg vil og bør ikke være afhængig af andre Hoffers falske Beregninger og Vildfarelser, og da Mine Naboer forøge deres Armeer, er det

Min Pligt, ogsaa at forøge Mine. --- Constantinopels Rige er et Rov for de afskyeligste Omvæltninger; Sultan Selim, den bedste Keiser, som Ottomanerne i lang Tid have havt, er bleven ombragt af sin egen Brodersøn. Denne Catastrophe har været smertelig for mig. --- Jeg paalægger tilliidsfuld mine Folkeslag ny Offere; de ere nødvendige for at spare dem større, og for at lede os til de store Resultater af en almindelig Fred, der allene kan ansees som Rolighedens Øieblik. ---- Franzoser! Jeg har i mine Projecter kun eet Maal: eders Lykke og eders Børns Sikkerhed; og kjender jeg eder ret, saa ville I ile at opfylde den ny Opbydelse, som Fædrenelandets Tarv kræver. I har saa ofte sagt mig, at I elske mig! Jeg vil erkjende det Uskromtede af eders Følelser i den Iver, hvormed I understøtte de med eders egen Tarv, med Rigets Ære og Min Hæder saa nøie forenede Planer. --- Givet i Vort Keiserlige Pallads i St. Cloud, d. 4 Sept. 1808. Napoleon.

Af en til Hs. Maj. Kongen indkommen Rapport af 15 Aug. fra General Krogh erfares, at han har foranstaltet et Indfald i Sverrig paa to forskjellige Steder, det ene over en Fjeldstrækning, der skiller Jemteland fra Norge, og det andet fra Røraas ind i Herjedalen. Anføreren for det første Corps, Major v. Coldevin af det første Trondh. Inf. Reg. har hæderligen fuldført den besværlige March over det 7 Norske Mile lange Grændsefjeld. Paa hans March vinedes kun en Fortrop af et større fiendtligt Corps, som efter Sigende vilde have hjemsøgt Færen og retirerede, da den blev vore Tropper vaer. Majoren tænkte at komme d. 11te om Aftenen til Stav, ¼ Miil fra Duve Skandse, som han foresatte sig at recognoscere og om mueligt at tage. Det Locale havde for det første ikke tilladt ham at medtage mere end 2 Amusetter og 6 Haandmorterere. --- Oberst v. Bang var paa to forskjellige Veie faldet ind med sit Corps, som han havde deelt i to Dele, hvoraf han anførte den ene og Major v. Krabbe den anden. Et fiendtligt Compagnie, som undkom med Nød og Neppe, maatte iilfærdigen forlade sit Maaltid og efterlade adskilligt. — General v. Krogh troede, efter Omstændighederne, at kunne ansee Provindsen Herjedalen som indtaget, og erindrede derhos, at Herjedalerne vise sig meget velsindede mod de Norske, saa meget mere som al Eiendom respecteres, og ingen Requisitioner skee uden mod Betaling eller Beviser.

Kjøbenhavn, den 19de Septbr. Hs. Majestæt Kongen har allernaadigst behaget at udnævne Hr. Conferentsraad og Ridder af Anna Ordenen von Qualen i Kiel til Storkors af Dannebrogen.

En Convoi af 104 Seilere under Bedækning af 2 Engelske Fregatter, 4 Brigger og 6 armerede Skibe er den 18de d. M. gaaet Nord efter igjennem Beltet, paa den ene Fregat nær, som gik til Ankers Norden for Nyborg. Norden for Sprogøe ligger 1 Orlogskib, 1 Fregat og 2 Brigger.

Spanien.

(Af Brun Juuls geographiske Haandlexicon.)

Det grændser mod N. O. og N. til Frankrig og det biscayiske Hav, mod V. til det atlantiske Hav og Portugal, mod S. til det atlantiske Hav, Strædet ved Gibraltar og Middelhavet, og mod O. til Middelhavet. Det er fra O. til V., eller fra Forbjerget Creus til Cap Finisterræ 135 Mile langt og fra S. til N., eller fra Pynten ved Gibralter til Forbjerget Penas 118 Mile bredt; det har et Fladeindhold af 8868 Qvadratmile, en Folkemængde (i Aaret 1801) af 9,300,000 og en Befolkning af henved 1049 Mennesker paa Qvadratmilen. — Spanien er for det meste et bjergigt Land. Den vigtigste og største Bjergstrækning er Pyrenæerne, der skille det fra Frankrig. Fra disse Bjerge strække sig Arme næsten over hele Spanien. Foruden denne store Bjergstrækning gives her endnu to andre. Den ene i den nordlige og nordvestlige Deel begynder ved Cap Finisterræ og indbefatter de galliziske og asturiske Bjerge. Armene Sierra de Pico, Sierra de Leone o. fl., ere Dele af denne Bjergkjede, der løber næsten lige til Pyrenæernes nordvestlige Ende. Den anden i den sydlige Halvdeel af Landet, begynder i Portugal og indbefatter de andalusiske Bjerge Sierra Morena, Alpujaras, Sierra Navada, Sierra de Ronda o. fl. Ogsaa denne strækker sig langt ind i Landet. I Midten gives færre Bjerge og flere Sletter, men ogsaa der er Landet dog mere ujevnt end fladt. Man regner at Spanien har omtrent 250 store og smaae Floder. Men for et saa stort og et saa bjergigt Land er dette Antal meget lidet, saa meget mere, som kun meget faa ere af nogen betydelig Størrelse. De vigtigste ere: Minho, Duero, Tajo og Guadiana, som løbe gjennem Portugal, og falde ud i det atlantiske Hav, Guadalqvivir, som i S. V. falder ligeledes ud i det atlantiske Hav, og Ebro, som i den nordostlige Deel falder ud i Middelhavet. Af egentlige Indsøer gives endnu færre, ligesom Landet overhovedet ikke er overflødig forsynet med Vand, hvilket stundom er saa meget føleligere, som det ikke sjelden paa visse Aarstider ikke regner i flere Maaneder. Luften er meget forskjellig efter Egnenes forskjellige Beliggenhed. Mod S. og ved Kysterne af Middelhavet er Luften varm og fugtig; mod N. mere kold og tør, men næsten overalt gives en for Sundheden ikke gunstig Afvexling af kold Bjergluft, heed og indklemt Dalluft og fugtig Skovluft. I Dalene og paa Sletterne er Sommeren især i den sydlige Deel næsten utaalelig heed; og dog følger ikke sjelden paa en saa varm Dag en meget kold Nat. Denne stærke Hede, den pludselige Afvexling af Varme og Kulde, Mangel paa Regn og ofte ogsaa Mangel paa godt Vand, gjør det Spanske Clima mindre sundt, og foraarsage at Indbyggerne sjeldnere naae høi Alder end i de nordligere Lande. Have disse Aarsager end ikke frembragt de smitsomme Sygdomme som i den senere Tid have hjemsøgt Spanien, saa have de dog unægtelig bidraget til Smittens lettere Udbredelse og Sygdommens vanskeligere Udryddelse. Vinteren er meget mild i de lave og sydlige Egne, hvor det meget sjelden fryser. I de høiere og nordligere Egne derimod, er Luften om Vinteren ofte ligesaa kold og skarp som mellem de tyrolske Fjelde. Mange Bjergtoppe ere og bedækkede med Snee hele Sommeren igjennem. Solanovinden, eller som den ogsaa kaldes Medina, blæser fra Africa, er qvalm og usund. Fra de gallizіske Bjerge blæser en kjølig og forfriskende Vind, som Spanierne kalde Gallego. I mange Egne beholde Træerne deres Løv hele Aaret igjennem, og der, hvor de fælde Løvet, begynde de dog i Januarmaaned at springe ud igjen. Allerede i Julii Maaned ere Druerne modne, og man vilde kunde høste to Gange om Aaret, hvis Sæden ikke laae saa længe i Jorden, en Følge, der vel ligesaa meget maae tilskrives de lange og kolde Nætter, som den korte og milde Vinter. Jordbunden er med nogen Forskjellighed dog næsten overalt meget frugtbar. I Midten af Landet er den vel mere tør og sandig end ved Kysterne og Flodbredderne, men dog pranger den ogsaa der med en overvættes Frugtbarhed. Men den er ikke overalt lige godt dyrket, og dette, ikke Jordbundens mindre Godhed, er Aarsagen, hvorfor nogle Provindser kunne udføre Korn, medens andre behøve en betydelig Tilførsel om Aaret. (Fortsættes.)

Af dette Blad udkomme ugentlig to Numere; det tilbringes Subskribenterne og betales quartaliter med 6 Mk. Subskriptionen modtages hos Bogtrykker Höeckes Enke, boende i store Helliggeiststrædet No. 144.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 100.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 24 September, 1808.

Postskriptum til Brevet fra Sorøe.

Til Hr. Professor Nyerup.

At skrive et Brev til een, og Efterskrift til en anden: er vel i vore eccentriske Dage en meget ubetydelig Anomalie. De har yttret det Ønske, Hr. Professor! at læse noget om Offerdyssen i Gunderslev Skov. Gid De nu vilde og kunde tage til Takke med det, jeg her tør byde Dem, og hvem ellers der interesserer sig for Hedenolds Levninger. Naar jeg beder Dem at betragte det som en blot Veiviisning for en eller anden af disse, der kunde faae i Sinde at besøge det mærkværdige Sted: da skeer det for at forebygge Mistydninger, som jeg venter mig. Vil nogen være streng nok til at fordømme mig, fordi jeg kan have Glæde af at gienkalde enkelte forlystende Erindringer fra en munter Vandring: da staaer det ham jo frit for at springe over, hvad han anseer for uvedkommende.

Det var en saare deilig Sommermorgen den 26de Aug., da jeg med min nordiske Ven drog ud fra Sorøe Akademie, for at foretage en Vandring til det hellige Sted. Hvorledes jeg atter var kommen i denne Egn, som jeg først for 4 Uger siden havde forladt, dette springer jeg forbi; og lader Deres Indbildningskraft have fri Raadighed paa en meget mager Mark. De kan nu tænke Dem de tvende Reisefæller, Hr. Grundtvig og jeg — begge udrustede med lige Mod og lige Iver til det tilstundende Tog; begge stemte til glade Forventninger, om end ikke gandske og i Alt paa een Maade — sagtelig vuggede en halv Times Tid paa Sorøe-Søes letbølgende Vande i den oplivende Morgenluft: og da har De Begyndelsen til vor Odyssee, som naturligviis maatte skee paa Vandet. Hvilke Vanheld vi forresten maatte døie, hvad Møde og Besvær vi maatte udstaae, hvilke Havuhyrer vi maatte kæmpe imod, før vi kunde sætte Foden paa Liunge-Mark og frelste offre til Hertha — dette er her hverken Rum eller Tid til at berette. Det være da giemt til et udførligt, romantisk-historisk Epos, som jeg agter at udgive paa Subskription, ifald jeg, som man pleier at sige,

seer mig nogenlunde skadesløs. Herom tvivler jeg dog meget; da jeg ikke — ihvorvel vi underveis spiiste og drak ligesaa godt som Kield Stub — kan overtale mig til at lade dette Verk fremgaae under Navn af dramatiseret Historie; hvilken Titel ellers har en almægtig Kraft til at skaffe saadanne Producter for Dagens Lys, der uden den vilde have hvilet i Pultens evige Mørke.

Saa stode vi da paa det smilende Halvø, der strækker sin skovomgroede Tunge langt ud i Vandet og kiærligen skiuler den dybe, hemmelige Bugt, hvorind vi styrede vort Fartøi — vi stode paa et af de skiønneste Punkter omkring Sorøe-Sø, og glædede os ved et Tilbageblik over de Bølger, vi nys havde gjennempløiet, mod den kneisende Borg, der hæver sig frem over den grønne Indfatning, ligesom for at skue ud over Søen, som dens høie Tinde hersker over. Under megen lystig Skiemt og Alvorstale, som det sømmer fredelige Vandringsmænd, gik vi frem over de afklædte Marker, hvor Sommerlivet dog endnu herskede. — Vi kom til Liunge, hvor Siæl og Krop styrkedes ved den venskabelige Modtagelse vi fandt, og hvorfra Hr. L. havde den Godhed at følge os paa en behagelig Giensti over Præstegaardens Marker, førende til Kongskilde Mølle ved Tiustrup-Sø. Vi nærmede os her en af Siællands paa Naturskiønhed rigeste Egne. Enkelte Sølvglimt af Søen lyste frem igiennem den mørke Skov, da Veien henimod Kongskilde gik op ad Bakke; men de forsvandt igjen, da vi stege ned i Møllens dybe Dal. En Gangsti til Tiustrup langs med Søbredden vilde vi følge, for at bevæge os i Diameteren;

men vi forvildedes i en Mose, og til vor store Harme maatte vi et godt Stykke Vei gaae Krebsegang, og derefter tage til Takke med meer end den halve Peripherie. Men hvad vore Fødder tabte, det rigeligen vandt vi i Beskuelse og Vandringslyst. Tung var Veien, der bestandigen snoede sig rundt omkring og op ad store, steile Bakker; men hvilke henrykkende Udsigter over denne betydelige Sø — en Art af Genfersø i Miniature — paa hvis hiinsidige Bredder høitliggende, uoverskuelige Skove tabe sig i den mørknede Synskreds; og i Baggrunden det yndige Frederikskilde, i Søens nordligste Viig reiser sine lave hvide Vægge i den tætte Lund; imedens paa denne Side alt er mere lyst og liveligt, hvor enkelte Bakker, overskyggede af sparsommere Skov, hæve sig nær Søens Bred, og Tiustrup Kirke i en betydelig Høide kneiser over Skov og Sø, over Dale og Høie. Jeg fandt Situationer paa denne Vei, meget skikkede til at opvække anskuelige Forestillinger om Bjergegnes Skiønheder. Saaledes fører Veien os etsteds paa den yderste Brink af en høi og meget steil Banke, som med andre, næsten ligesaa høie, danner en Dal, hvis Dyb indslutter en Bondegaard, gandske omgivet af Humlehaver. Udsigten over denne Gaard fra Bankens Top havde en ny og indtagende Skiønhed for mig.

I Tiustrup modtoges vi, skiøndt fremmede, af Sognepræsten Hr. S. med en saa reen og hiertelig Venskabelighed, at Erindringen om dette Besøg stedse vil være mig kiær. Han ledsagede os igiennem sit Sogn til Vinstrup, en Bondeby, som ingen Kirke har, fordi, saa lyder Sagnet, den

onde Aand forstyrrede om Natten, hvad gudfrygtige Mennesker opbyggede om Dagen. Man har ved denne By fundet stærke Mure i Jorden, og endnu er Navnet Hovgaarden tilovers, hvorved Bonden mener en gammel Ridderborg, som her i fordums Tid har staaet. Paa Vinstrup Mark hæver sig paa en Høide en anseelig Steendysse af sædvanlig Form, med en stor, aflang Overligger paa 4 andre Stene. Bønderne nævne den Trundys. Fra Vinstrup gaaer Veien nedad mod Taadse-Mølle, der ligger omtrent ½ Miil fra Tinstrup. Her finde vi Søen igjen, der længe havde forladt os. Straks nedenfor denne Mølle, hvor Skoven begynder, ligge et Par Huse, der føre det omineuse Navn Hekkenfelds-Husene. Egnen heromkring er vild og romantisk; Veien maa især om Vinteren være høist vanskelig at reise, da steile Hældinger idelig afvexle med dybe Huulveie; dette, tilligemed disse Skovhuses venlige Beliggenhed, har maaskee givet Anledning til det udmærkende Navn.

Nu vare vi da paa den sidste Station af vor lille Fodreise, og Maalet saa nær, at det kunde synes en saare let Sag at naae det; og dog havde vi, uden al Veiledning, maaskee spildt vor hele Vandring og ikke fundet Helligdommen, der skiuler sig for vanhellig Nysgierrighed dybt i Skovens mørkeste Tykning. Med en Forventning, stigende ved hvert Skrit, og ei uden en vis Gysen gik vi frem i det høitidsfulde Mørke; i Skovens Skumring maatte vi med spændt Opmærksomhed give Agt paa den Fodsti til Gunderslevholm, hvis svage, næsten udslettede Spor skulde være os Lys paa

vor Vei. Vi kom over en Bæk ved Foden af en Banke; og fandt os her midt i en Dal, paa en Plet i Skoven, der har et meget vildt Udseende. Vi stege opad i en temmelig Høide; og vidste nu, efter den os givne Anviisning, at vi vare paa rette Vei. Ei meget længe vandrede vi frem, før vi opdagede det herlige, maaskee langt over tusind Aars gamle Monument, rundt omgivet af Træer, dog saaledes, at ved den østlige Ende aabner sig en temmelig stor Plads, bar for Skov. Det bestaaer af en aflang Steenkreds, som har 70 Skridt i Længden og 10—12 Skridt i Bredden. Kredsstenene, hvoraf de fleste over Jorden have en Høide af et Par Alen og derover, ere i Antal 89. Omtrent en Snees Skrit fra den vestlige Ende reiser sig en gigantisk Steenhob, bestaaende af en Overligger, hvis øverste Punkt er henved 3½ Alen fra Jorden; saaledes at enten man staaer for eller bag den, kan man ikke see dem, der befinde sig paa den anden Side. Den har omtrent 13 Alen i Omkreds, og hviler paa fire, tildeels i Jorden nedsænkede Stene; dens Skikkelse nærmer sig til en Trekant; i Midten hæver den sig, og har, maaskee ei af Natur, en Skraaning ned ad i den østlige Ende; i det Mindste kan man troe, at den ikke uden Hensigt har faaet det Leie, som den har. Thi fra Jorden kan man uden Besvær, ved Hielp af en ved Foden liggende Steen, stige op paa den forreste fremragende Hvilesteen, og fra denne paa Overliggeren. Imellem denne og to af Hvilestenene er fortil *)

*) Uden videre Følge kalder jeg, for Opgangens Skyld, den Side den forreste, der vender mod den længste, østlige Ende, af Steenkredsen.

paa venstre Haand en Aabning, saa stor at man uden megen Besvær kan krybe ned i Hulen under Stenen, hvor to til tre siddende Mennesker kunne finde Plads. Den bageste Deel af Steenkredsen er, i en kort Afstand fra Offeralteret, adskilt fra det øvrige ved et Mellemrum, udmærket ved fire større Stene, der paa begge Sider staae i en længere Frastand end de øvrige, hvilke ere gandske nærstaaende. Igiennem disse Aabninger gaaer en Fodsti. Ved begge Ender af Steenkredsen er en kiendelig Aabning eller Indgang, dannet ved to Hiørnestene af udmærkende Størrelse; men ligesom om denne Indgang skulde være tillukt, er der i Midten opreist en Steen af tilspidset Form, og af større Høide end de øvrige. Af disse hælder den ene noget ind ad; den anden i den vestlige Ende ligger fladt hen ad Jorden, formodentlig ved Fald. Hele det indre Rum, som Steenkredsen omhægner, er ligesom brolagt med store, gandske tætliggende Stene; saaledes at man kun med Vanskelighed kan gaae fra Ende til anden.

Efter denne Beskrivelse maae Sagkyndige bedømme, hvad Rimelighed den Mening har, hvorom jeg til dette Øieblik er aldeles overbeviist: at vi i denne Steendysse, der staaer saa fuldelig urørt, at maaskee ikke en eneste Steen derfra er bortført, have et af Hedenolds skiønneste og bedst bevarede Offersteder. Om Monumentets urørte Tilstand i en saare lang Række af Aar, vidner ogsaa den tykke Skorpe af den almindelige grønne Mos, hvormed næsten enhver Steen er overdragen, og som bidrager ikke lidet til at give det Hele et ærværdigere Syn.

At vi begge, med Ærefrygt og høitidelige Følelser betragtede et i vor Tid saa sieldent, saa heelt, saa karakteristisk Mindesmærke fra Nordens fierne Helteold — ved hvis Beskuelse den indvortes Sands lærer mere, end ved at læse hele Arnkiel og Rhode og Major igiennem — som vækker Ideer om Fædrenes Aand, dybere og langt mere levende, end den skiønneste Afhandling om Offersteder og Kæmpegrave — derom vil De, min høitagtede Velynder! være overbeviist. Vare end ikke mine Følelser saa stærke og levende, som min Reisefælles, der saa gandske lever i og for det gamle Nord og er saa dybt indviet i dets Aand: saa vare de dog stærke nok til at sætte mig i en Begeistring, hvis Spor endnu leve, og som fremvirkede en ikke behagelig Følelse hos mig ved at læse min lærde Ven, Hr. Bibliotheksekretær Werlauffs følgende Yttringer i hans nys udgivne nyttige Bemærkninger i Anl. af den til de nord. Olds. Samling og Opbevaring nedsatte Commission, P. 24, hvor det hedder: "Runestene ere de eneste Monumenter paa vore Marker, hvis Opbevaring ubetinget kan ønskes;" og Pag. 25: "De øvrige Steenmonumenter (neml. som ei ere Runestene eller Gravminder) kan der naturligviis, naar de ere tilstrækkelig beskrevne, være endnu mindre Betænkelighed ved at overlade til Eierens (???) Raadighed." Sikkerlig har den oldkyndige Forfatter med de Steenmonumenter, hvis Bevaring han holder for ligegyldig, ei meent andre end de mindre betydelige, neppe synlige og vel som oftest uvigtige Steendysser, som man endnu i temmelig Mængde kan finde i visse Egne. Mindesmærker, som Of-

ferstedet i Gunderslev Skov og andre af lige Ærværdighed og Vigtighed, kunne ei andet end selv for det uindviede Øie have en vis Hellighed; og aldrig i noget Tilfælde kunne de regnes iblandt deres Tal, som den lave Vindesyge, der har bragt det uskyldige Ord Nytte i et saa slet Ry, kunde gives fri Raadighed over; og hvis Ødelæggelse eller Forvanskning Vogterne over Alderdommens Levninger, ligesom enhver sand Patriot, med Ligegyldighed kunde ansee. Materien om hvorledes og under hvilke Modificationer Oldtids-Monumenter kunne og bør holdes i Hævd, er for vigtig og udførlig, til her at afhandles. Andensteds skal jeg maaskee prøve at give et Bidrag til dens Oplysning.

Kiøbenhavn den 22de Sept. 1808.

Chr. Molbech.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

I Generalforsamlingen i det Asiatiske Compagnie d. 19de d. M. erfaredes, at Directionen har overladt H. M. Kongen, i Følge Kgl. allernaadigst Resolution af 31 Aug., alle sine Beholdninger af Cattuner og Theer; Cattunerne betales Compagniet efter sidste Auction med et Tillæg af 10 PC. Avance, og Theerne ligeledes efter høieste Priser ved sidste Theeauction med en Avance af 15 PC. paa de grove og 20 PC. paa de fine. Betalingen skeer i Kongelige Obligationer. Compagniet har tillige allernaadigst Løvte om, at faae det Halve af det, som der ved Salget af disse Vare maatte indkomme mere end H. M. betaler. — Som Bidrag til Hjelp for vore Norske Brødre og Medkrigere bestemtes 2000 Rdlr. Udbyttet for hver Actie er 40 Rdlr. — Hr. Conferenceraad Anker søgte i en fyndig Tale, at skildre Compagniets nuværende Tilstand og godtgjorde med vægtige Grunde, at Afhændelsen af Compagniets Vareforraad er under nærværende Omstændigheder i lige høi Grad overeensstemmende med dets egen og Statens Tarv. — De paa denne Maade solgte Varers Værdie anslaaes til 2 Millioner.

I Følge Privatefterretninger er Compagnieskibet Kronprindsen, Capitain Trock, d. 10 Martii ankommen til Batavien, hvor den Hollandske Regjering har taget det i Fragt, for at føre Tropper til Østkysten af Java.

Paa Børsen hedte det i disse Dage, at Capit. Wulffsen har indbragt 7 Priser, deels ladede med Tømmer, Tjære ꝛc., deels baglastede, til Bornholm. Søfarende, som i disse Dage ere komne derfra, vide intet heraf.

I disse Dage er der kommen en Jagt med Steenkul fra Bornholm.

For en Favn Brænde betales nu i Havnen 21 Rdlr.

Aalborg, den 20 September. Den 13 og 15de d. M. har Capitain Kock atter indbragt hertil til nærmere Undersøgelse, en Dansk Brig med Passagerer, kommen fra London og destineret til Kjøbenhavn, og en baglastet Dansk Galease, kommen fra Plymouth, ligeledes bestemt til Kjøbenhavn. — Den 17 Sept. indbragte Caperfører Schütte fra Randers, hertil en Gallease med Steenkul, taget under Niddingen ved Sverrig, hvor Folkene vare flygtede fra samme. — I Søndags indbragtes hertil fra Fladstrand som Krigsfanger, 10 Mand, Baadførere og Matroser, som vare tagne under Sverrig.

Den Kongel. Bekjendtgjørelse af 12te Aug. d. A. angaaende en Forandring i Rangforordningen, er nu ogsaa udkommet paa Tydsk og Dansk for Hertugdømmene.

Den hidtilværende Østerrigske Gesandt ved det Danske Hof, Grev Grünne, som en Tidlang har været fraværende fra Kjøbenhavn, ventes ikke tilbage dertil, men faaer en Eftermand.

Nogle Engelske Marinesoldater, Hannoveranere af Fødsel, have fundet Leilighed at undvige fra eet af de ved Raae liggende Krigsskibe og ere ankomne til Sjælland. Uden tvivl ønske de fleste af deres Landsmænd, som befinde sig i samme Trældomstilstand, at kunde følge dette Exempel.

Næste Søndag bliver af de Herrer Militairofficierer givet et prægtigt Bal paa Hirschholms Slot, hvori ogsaa Civilpersoner tage Deel.

Man læser nu i Tydske Blade følgende ubekjendte Efterretning angaaende det Kgl. Gavebrev, som Hr. Prof. Guldberg i Forening med sine Sødskende saa patriotisk har offret paa Fædrenelandets Alter. Gavebrevet var egenhændigen underskrevet af Høis. Kong Christian VII., forsynet med det Kongelige Segl og paraphreret af Arveprinds Frederik. I samme forekom følgende mærkelige Ord: "Om Gud behager at bortkalde Os, da skal bemeldte Sum heel og holden, uden Afkortning, betales bemeldte Statssecretair (eller Arvinger), og ere Vi visse om, at Vores elskelige Hr. Søn, Kronprindsen, med Fornøielse opfylder denne Erkjendtligheds faderlige Villie."

Man skal ved overordentlig Leilighed have faaet Engelske Aviser, hvori de seneste Begivenheder i Spanien beskrives udførligen, men med høist overdrevne Farver. Det hedder deri, blandt andet, at Qvinder og Børn løbe omkring i Gaderne med Dolke; at Barcellona er bleven 6 Gange forgjeves bestormet af Spanierne, men at en Munk syvende Gang greb Korset og ved at gaae i Spidsen forskaffede Oprørerne Seieren; at endelig Engellænderne have ført de rigeste Spaniere og de kostbareste Eiendomme til Engelland.

Ved Auctionen d. 23 betaltes Hval- og Sælhundstran med 75 til 78 Rdlr. og Havkalvstran med 85 Rdlr. Tønden.

Da det begyndende ublide Veir og de lange Aftener nu indskrænke de Spadserendes Antal udenfor Byen, tiltager det om Aftenen desmere i Philosophgangen og i Rosenborghave, hvor der paa begge Steder, saavidt mueligt, er sørget for den almindelige Fornøielse ved Musik af Hoboer, Fioliner &c. Den Harpespiller, som i de forrige Aar pleiede at indfinde sig paa disse Spadseregange, har i Sommer ikke ladet sig see.

Ved en offentlig Audience d. 11 Sept. forestillede vor Minister i Paris, Baron v. Dreyer, den Franske Keiser Grev Holk, som nylig har bragt Depecher did.

I Odense betales nu 9 Mk. for et Pd. Caffe.

Som Bidrag til Norges Krigere er nu i Odense hidtil indkommen 5106 Rdlr. 72 ß.

Den 15de d. M. forlod Hs. Excellence Geheimeraad v. Stemann, Altona, hvor han siden 1789 med største Hæder har været Overpræsident. Denne værdige Olding har nu i en Række af 56 Aar med største Nidkjerhed tjent Fædrenelandet og Kongehuset.

Den 6te Augusti d. A. løb den første Canonbaad af Stabelen i Throndhjem, og blev kaldet Throndhjem.

Kjødets Nedsaltning i Irland. Der er neppe et Land hvor Qvægavl drives saa almindelig, og hvor der bliver slagtet saa meget for Udførsel, som i Irland, hvis sydlige Provindser ingen anden Næringsvei have, end den, og hvad som staaer i nøieste Forbindelse dermed. Engelland, den Engelske Flaade, Ost- og Vestindiefarere, endog af fremmede Nationer, forsynes der med Fede- og Kjødvare. Erfaring og Opmærksomhed har lært Irlænderen den bedste Maade at nedsalte Kjød paa, og den bliver nøiagtigen overholdt ved Love og Øvrighedens Opsyn. — Hornqvæget, naar det skal slagtes for Udførselen, maae ikke bringes til Torvs yngre, end i det mindste fulde fire Aar, ellers bliver det confisqueret. Thi man veed, at Kjødet før den Tid mangler den Fasthed og Kraft, at det kunde taale Indsaltningen. Eedsvorne Mæglere besørge Handelen, og passe paa, at Lovene overholdes. — Tiden, da der slagtes for Udførselen, er fra 1 Sept. indtil Begyndelsen af Januarii Maaned; Hovedperioden fra midt i October indtil Midten af November, da Qvæget er bedst. Man har store Bygninger, hvor alt, fra Slagtningen indtil sidste Indpakning, besørges, og hvor der ere store Beholdninger af alle Fornødenheder dertil. Dagen efter Slagtningen bliver Kroppen hugget i Stykker, hvilke strax nedsaltes. Marven tages udaf Benene, eller Benene skilles aldeles fra Kjødet, naar det er bestemt for Flaaden eller en lang Transport, og der er den nøiagtigste Opsigt med, at alting skeer efter Regler, og at i Særdeleshed intet blodigt medtages. Et Centner Kjød udfordrer 15 Pd. St. Ubes Salt, eller 25 Pd. Liverpool. Saaledes ligger det 8 til 14 Dage i Tønderne, at Saltlagen kan gjennemtrænge Kjødet. Derpaa bliver det indpakket med bare St. Ubes Salt, nedpresset og efterhaanden opfyldt med ny Lage. — Rimeligviis blive i Aar mange Stude slagtede til Nedsaltning, hvor de før kun bleve transporterede

levende. Det er at ønske, at vore Landsmænd paa alle Steder maatte gjøre det paa Irlændernes Maade og med deres Nøiagtighed. Man kunde vel ogsaa, ved at give Commissioner, gjøre opmærksom derpaa. — Lehmann, Assessor. (Af Handelstidenden.)

Posteftterretninger.

Den ny Kamp, som synes at forestaae Europa, beredes nu efterhaanden, uden at man bestemt kan sige til hvilken Kant Uveiret især vil trække sig. Fra Petersborg erfares, at Ministeren for de udenlandske Anliggender, Grev Romanzow, reiser i Selskab med Statsraad Gervais og nogle Embedsmænd fra det udenlandske Departement, over Wien til Frankfurt am Mayn, og, som man troer, derfra til Strasburg, i meget vigtige Anliggender. Denne Reise kom ligesaa uventet som hastig, og man formoder, at store Ting ere paa Bane. Courergangen mellem Petersborg og Wien er meget stærk. Keiser Napoleon og Keiser Alexander vil holde d. 16 d. M. en Sammenkomst mellem Erfurt og Weimar. Den Franske Keiser agter at opholde sig i Erfurt og den Russiske i Weimar. Marchal Lannes er igjennem Frankfurt reist den Russiske Monark i Møde, og ledsager ham til Weimar. Napoleon skal allerede være afreist fra St. Cloud. Det hedder ligeledes, at Keiser Franz vil overvære dette Keisermøde. — Imellem Preussen og Frankrige ere nu alle Tvistigheder tilendebragte ved en under d. 8 d. M. af Ministeren Champagny og Prinds Wilhelm af Preussen undertegnet Tractat. — Fra Fransk Side anvendes alt for at dæmpe Urolighederne i Spanien, og uafladeligen ankomme Regimenter til Paris, som skulle marchere did. De Franske Tropper, som neppe vare komne over Rhinen, førend de fik Befaling, at gjøre Holdt, have nu faaet ny Ordre, at drage til Spanien, og skulle alle være ankomne i Egnen af Bayonne i det seneste d. 24 Oct. Langs med Ebro har den Franske Armee taget meget stærke Stillinger, og man har opslaaet Broskandser for at dække alle vigtige Overgange. Indvaanerne i Kjøbstæderne i Catalonien, Girona fraregnet, deeltage ikke i Oprøret. Alle Colonner af de til Spanien bestemte Franske Tropper skulle til d. 18 Oct. være ved Pyrenæerne beredte til formelig at aabne Feldtoget. Keiser Napoleon vil til den Tid være i Bayonne. — Ved Nismes (i Gard-Departement) og Egnen deromkring, ventes 11,000 Portugisere. Fra Hamborg er afgaaet 2000 af de Spanske Cavalleriheste til Potsdam, Hannover og Wesel, og dagligen afgaae derfra ligeledes Spanske Officierer og Soldater. — Den Maylandske officielle Tidende melder: at det andet Corps af Storarmeen, som siden dets Ankomst i Italien, var forenet i Friaul, er opløst, og skal, efter en Keiserl. Befaling af 28 s. M., som de øvrige Tropper af den Italienske Armee, sættes paa Fredsfod; at de Divisioner, hvoraf de bestaae, skulle indtage deres Numere i Armeen. Denne authentiske Efterretning anføres som et Bevis paa den gode Forstaaelse, der hersker mellem alle Fastlandsmagter, og for at gjendrive alle de Rygter, som nogle Vexelaagrere søge at udbrede. — I Triest ventes den Befaling, at intet Skib med Colonialvare, om det endog fører Østerrigsk Flag, skal i Fremtiden tilstedes Adgang til Havnene Fiume og Triest, eftersom alle Collonialvarer, under nærværende Omstændigheder, maae være af Engelsk Oprindelse. Man troer imidlertid, at dette er digtet af Speculanterne, som have tabt meget ved de 6 Skibe, som, ladede med Colonialvarer, nylig ere ankomne i Fiume. — Engellænderne have ført en overordentlig Mængde Engelske Varer til Gibralter, som de derfra søge at udbrede i det sydlige Spanien. De have endog ansøgt hos Oprørerne om at anlægge Magaziner i Spanske Havne. — I Portugal havde Hertugen af Abrantes med 18,000 Mand sit Hovedqvarteer i Mafra, 4 Mile V. for Lissabon. Den Russiske Flaade har lagt sig under Fortet, for at forsvare Indgangen til Tajo.

Udenlandske Efterretninger.

Canova har ved Cecilia Metella fundet Serviliernes længe omtvistede, men aldrig opdagede, berømte Grav, og to Billedstøtter samt mange Brudstykker.

Moniteuren har nylig leveret et mærkværdigt Brev fra den Preussiske Minister Stein, fundet blandt den i Spandau arresterede Preussiske Assessor Koppes Papirer, hvis Indhold man alle-

rede kjender af de Tydske Aviser. Om denne Minister læses følgende Caracteristik i vertraute Briefe über Preussen, I Th. S. 171: "Struensee's Plads er bleven afløst af Baron Stein; han er en Udlænding; Nassau er hans Fødeland, og han har der endnu anseelige Revenuer. Han begyndte sin Løbebane i Grevskabet Mark ved Bergvæsenet, som egentlig er hans Fag; han blev under Ministeren Heinitz i Wetter Bergraad, Overbergraad, derpaa Kammerpræsident i Minden, Overpræsident i de Westphalske Kammere, og endelig Minister i Accise- og Manufactur-Departementet. — Han er en fyrig, kraftfuld Mand af mange Kundskaber; han frygter intet, som er over og ved Siden af ham, og gjør sig ikke gemeen med det, som er under ham. Hans Retskaffenhed er uden Plet, hans Virksomhed kjender ingen Grændser. Han vover at sønderbryde gamle Former, der synes ham hensigtsstridige, og har Kraft og Phantasie nok til at sætte noget andet i Stedet. Som Præmierminister i den Preussiske Stat vilde han staae paa sin rette Hylde, og om han end vilde gjøre mange Feilgreb og hans Overbevisning ikke altid vilde være den rigtigste, vilde han dog antage et fast, uforanderligt System, saavel i udvortes som indvortes Forhold, og udføre det, og om der endog blev antaget et falsk System, var det dog bedre end aldeles intet. Alle Antagoismens Oppositioner imellem Cabinettet og Ministeriet, Regjeringens evige Vaklen, Nølen og Conferering i Statsanliggender, der fordre en hurtig Beslutning, alt Excentrisk, kort al collegialsk Behandling af de sidste Ender i Statsvælden, der maa føre os til Afgrunden, vilde ophøre, og stor, mægtig Eenhed, som under Friedrich, vilde vende tilbage. Nedtræde vilde denne Stærke al Partiesyge, al Cabale, og saa mange heterogene Væseners fordærvelige Indflydelse, som hidtil virkede paa Statsmachinen. Disse ere Mandens glimrende Sider; men han har ogsaa sine Vrangsider: er han ikke istand til at lade sig tilskynde af andre, hvilket aldrig nogen Minister burde, da det tilkommer ham at tilskynde andre, saa burde han dog antage Underretninger om Localiteter fra andre, naar han ikke er Gud. Men Stein lader sig sjelden underrette; han hører ikke nok; han spørger, og, neppe har den Svarende begyndt at tale, saa vil han allerede have fattet alt. Det er en stor Feil. Stein har intet Tiltrækkende,

men derimod meget Tilbagestødende i sit Udvortes; han er ublid, haard og raa mod sine Officianter. — Den hos ham fremkomne og alle modsatte Hindringer uagtede udførte Idee, at sætte Papirpenge i Omløb, under Navn af Tresorbeviser, har opbragt Nationen imod ham, sat mange Skribenters Penne i Bevægelse, og er ogsaa, efter min Mening, falsk og urigtig. Friedrich havde antaget det Collbertske System. Didhen hørte Anlægget af Banker, Assistencehuse, Søhandels-, Manufactur-, Meliorations-, Bygnings- og Præmiefonds. Da nu Agerdyrkningssystemet begyndte at fortrænge hiint, saa laante man ogsaa paa faste Eiendomme; Banken disconterede nemlig Hypothek-Instrumenter. — Polen tages i Besiddelse; neppe var Hypothekvæsenet indrettet, saa laante de der boende Godseiere paa deres Jorder store Capitalier i de gamle Provindser, især i Berlin, fra herværende Capitalister, af Enke- og Invalidcasser o. a. m. Hypothekernes Ihændehavere pleiede da ofte at lade disse discontere i Banken, og paa denne Maade gik henved 20 Mill. Rigsdaler i rede Penge til Sydpreussen. — Ministeren Struensee havde paataget sig, at betale den Gjeld af 22 Mill., som Friedrich Wilhelm den Anden havde gjort udenlands, og hvortil endnu kom den man havde paataget sig at betale for Kongen af Polen. Han aabnede altsaa ved Søhandelen et Laan, fik det og betalte saaledes den udenlandske Gjeld. Paa denne Maade vare en Deel Penge komne ud af Omløb, og Handelsstanden følte snart denne Mangel. Den blev endnu mere trykkende, da alle Banker i Junii 1805 ophørte at discontere Kjøbmandsvexler. — For at afhjelpe denne Mangel faldt Ministeren Stein paa den Idee, at udstede Tresorbeviser. Bekjendtgjørelsen desangaaende forklarer selv Anledningen dertil paa en høist urigtig Maade; det hedder deri: da der er Mangel paa rede Penge, maa man forfærdige nogle, for at afhjelpe denne Mangel. Men dette var en Contradictio in adjecto: man maa gjøre Ting, for at frembringe Penge, ikke omvendt. Hvad der kunde siges imod disse Tresorbeviser var: at de aldeles ikke vare fonderede og kun gave usikre Udsigter til Realisation; at de var let at eftergjøre; og at de ikke kunde bruges i mindre Dele end 5 Rdlr.; at de ikke realiseredes eller vare at faae ved hver Accisecasse."

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 101.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 27 September, 1808.

Gunderslev Skov.

(Se Københavns Skilderi No. 100.)

Sig mig o Skov! hvad Du slutter saa tæt,
Hvad Du knuger saa fast i Din Favn!
Sig mig det Vind! Du som svæver saa let,
Du som svæver saa tæt,
Over Egene hist;
Som kan stirre derned
Gennem Grene og Løv!
O! Du sikkerlig ved
Hvad den slutter i Favn.

I Egenes Toppe
Det rusker og bryder,
Og Vinden deroppe
Saa susende lyder,
Som Stemmer fra Nord.
Og vel kan jeg tyde
De susende Lyde,
Der strømme fra Nord.

Saa er det da Eder, I knudrede Ege!
Som hegne om Kredsen, hvor Luerne stege,
Og Offeret blødte paa hellige Sten!

O Sol! Du som blusser saa høit udi Luft!
Du har set, og Du ved,
At ei Blomsternes Duft
Mine hurtige Fjed
Kunde standse paa Jord;
At ei Søen saa mild
Kunde svale min Ild
For det flygtede Nord;
At saa saare jeg gik
Over Dal, over Høi,
At mit brændende Blik
Over Markene fløi,
For at søge den Plet,
Hvor sig Egene tæt
Havde sanket omkring
Den hellige Ring.

Sagtelig Ven!
Flyt Dig i Lunden!
Let Du berøre
Viede Jord!
Her mellem Egene bo
Nordens de hensovne Guder,
Sødelig Slumrendes Ro
Trinenes Lyd ei forstyrre!
Ser Du de Vanddraaber trille
Saa stille,
Hisset i Dal?
Fordum, da Aser med Vælde
Høit over kneisende Fjelde,
Troned' i Sal;
Sang de med buldrende Lyd
Asernes Pris og Lundenes Fryd.

Nu de i Dalen hentrille
Saa stille,
Stenen de kysse,
Paa den de tysse,
Hvidskende dysse
Guderne end i en dybere Søvn.

Hisset Bakken høit sig løfter,
Bredere er Egens Klofter,
Dunklere er Skoven her,
Nu er Guders Alter nær.

Bort fra denne slidte Vei!
Den til Altret fører ei;
Thi hvor Hoben farer frem,
Har ei Guder deres Hjem.
Her jeg ser en Sti sig dølge
Under Græsset, matte Spor
Sprede sig af sjeldne Fod;
Dristig Ven! Vi den vil følge.
Til det Hellige fra Nord
Lede kun de dunkle Spor.
Fast og nøie maa Vi stirre,
Synet kan sig let forvirre
Paa en Vei til gamle Nord.
Stands kun ikke, følg mig Ven!
Sporene jeg skimter end.
Underlig paa Straaets Rygge
Let de have præget sig,
Her en gammel Kæmpeskygge
Vist i Natten skrider hen.

Ak! nu svandt det lette Spor
Som ved Lyden af mit Ord,
Som henveiret af min Aande.
Hvilken Vaande!

Stands o Fod!
Her paa denne Egerod!
Høit o Øie! hvælv din Bue!
Fik du Evne til at skue,
O saa sku
Dristig gennem Lunden nu!

Med faldende Taare
Jeg stirrer saa saare.
Hvad løfter sig hist!
O! er det ei Alterets mossede Stene,
Som Egenes Grene
Saa tætte omhvælver?
Det er. O! jeg skælver,
Jeg dirrer af Lyst,
Og hellige Andagt opfylder mit Bryst.
Jeg iler, jeg iler med vingede Fjed,
For Asernes Alter at kaste mig ned,
Og prise de hensovne Guder.

Nik. Fred. Sev. Grundtvig.

Om vor Verelcours.

I een af de forrige Aargange har Forfatteren heraf fremsat sine Tanker om vor Verelcours. Siden den Tid have Omstændighederne forandret sig meget og med dem adskillige af Aarsagerne til et Onde, der hidtil har gnavet som en giftig Orm paa Dannemarks Nationalvelstand. Man skulde have troet, at Handelens Standsning og de uhyre Vareforraad, som siden Krigens Udbrud ere sendte til Hamborg, maatte have frembragt en Overballance, der kunde sætte vor Cours paa en bedre Fod og vore Papirpenge i større Credit. Erfaringen har lært, at dette langtfra ikke har været Tilfældet. Værdien af vore Bancosedler sank tvertimod jo mere vi udtømte vore Pakhuse.

Naar man imidlertid betænker, at vi have Krig, og at enhver krigførende Stats Papirpenge maa tabe deres Værdie, hvilket Østerriges og flere Staters Exempel noksom har godtgjort; og at vi have med Hamborgere eller rettere sagt Udskuddet af Europas Handlende at gjøre; saa vil man ved at betragte disse Omstændigheder i deres rette Lys, ikke finde det saa meget besynderligt, at vor Cours er i en maadelig Tilstand. — Andre Stater have for at raade Bod paa lignende Onder, valgt strænge Midler. Enten have de reduceret den circulerende Masse Papirpenge eller de have paalagt Undersaatterne at aflevere en vis Deel af deres Sølv til Mynten. Men Mid-

ler af denne Natur ere alt for voldsomme og den Danske Regjering uværdige. Saalænge et Folk besidder Patriotisme og Villie nok til, uopfordret at fremme Statens Tarv, er det ubilligt at bruge Tvangsmidler. Jeg vover at foreslaae her nogle Maader, som under nærværende Omstændigheder ikke synes upassende.

Det være mig tilladt, at tale om denne Gjenstand med den Frimodighed, der anstaaer en Dansk Borger og den Utilbageholdenhed, som vor Regjering selv sætter saa høi Priis paa.

Der gives tre Grundaarsager til hiint Onde: 1) Massen af de i Omløb værende Papirpenge; 2) en Underballance i de udgaaende Artikler eller en større Forbrug af udenlandske end indenlandske Natur- og Konstproducter, og endelig 3) Hamborgernes Konstgreb, bestandig at regulere vor Cours efter deres egennyttige Hensigter.

Skulde det end være, at Massen af de Papirpenge, vi have i Omløb, er anseelig, saa maa enhver dog tilstaae, at den Danske Stat i en Række af Aar ved exemplarisk Redelighed har gjort sig værdig til Europas Tillid; at den med samvittighedsfuld Nøiagtighed har søgt at afbetale sin Gjeld; at den ved en viis og beundringsværdig Oeconomie i enhver Green af Statsbestyrelsen har arbeidet paa at forbedre sine Financer. Alt dette veed og paaskjønner Europa. Have end ulykkelige Omstændigheder og upatriotiske Mennesker blottet vort Land for Guld og Sølv, saa er den sande Nationalrigdom dog desuagtet ikke liden, og femten Aars blomstrende Handel i Fredens Ly, midt under den Kamp, der søndersled Europa, kan umuelig andet end have bragt Nationalvelstanden til en høi Pynt. En Stat, som desuden, naar den vil indskrænke sig til de Producter, Naturen har anviist den, kan finde det meste af det, den behøver i sit eget Skjød, besidder de sandeste Guldminer, om den end aldeles ikke drev nogen Handel eller Skibsfart. Hvor stor den circulerende Masse af Papirpenge end er, overgaaer den hverken Statens Evne til successiv at indfrie den, eller den Garantie, som den formaaer at give.

Men saalænge vore Bancosedler skulle være en bestandig Handels- og Speculationsgjenstand for egennyttige Hamborgere, kunne vi ikke vente, at deres Værdie vil blive bestemt efter nogen billig og rigtig Maalestok.

Den eneste Maade, hvorpaa dette Onde lader sig standse, er ved patriotiske Opoffrelser at formindske den circulerende Masse af Papirpenge og ved den indenlandske Industries Fremme Forbrugen af udenlandske Producter.

Overordentlige Sygdomstilfælde kræve overordentlige Lægemethoder. I den Crisis, hvori Staten for nærværende Tid befinder sig, maa der anvendes usædvanlige Midler, og ingen sand Patriot vil agte noget Offer for stort, naar det kommer an paa at hjelpe det, der bør være ham det kjereste paa Jorden — Fædrenelandet.

I dette Øieblik gives der mange baade Handlende og Ikkehandlende, der have store Summer liggende, som de ikke vide at anvende og endnu mindre at gjøre frugtbringende. Den ene sætter den i Varer, hvis overdrevne Priser lade ham befrygte at tabe det Halve af hvad han betaler for dem; den anden opkjøber Banco, kort, enhver Pengeeier pønser under denne totale Standsning i Handelsvæsenet forgjeves paa at drage mueligste Nytte af sine Penge. En saadan Tidspunct synes netop skikket til at ophjelpe vor Cours ved Regjeringens og Folkets forenede Bestræbelse. Naar Staten f. Ex. vilde aabne et Laan, mod udstædte rentebærende, men uopsigelige, Statsfonds, for at lade de saaledes indkommende Bancosedler tilintetgjøres, saa er der ingen Tvivl om, at en Sum af adskillige Millioner, om det end kun blev enhver paalagt at bidrage 3 PC. af sin aarlige faste Indtægt, eller Formue, let vilde være tilveiebragt. Hvad Regjeringen betalte i Renter vilde den snart igjen vinde paa Coursen, og Undersaatterne vilde under nærværende Conjuncturer være særdeles tjente med, paa denne Maade ikke allene at faae en bedre Cours, men tillige at gjøre endeel af deres Penge frugtbringende.

Ved at tilkjøbe sig det Asiatiske Compagnies Beholdninger af Cattuner og Theer, for ved deres Salg i Hamborg at ophjelpe vor Cours, har Regjeringen allerede gjort et vigtigt Skridt til dette store Formaal. Af dens Visdom kan man haabe, at Hamborgerne ikke atter her vil faae Leilighed til, ved Snedighed at tilfredsstille deres umættelige Egennytte paa vor Bekostning. Man veed, hvorledes de bære sig ad mod Privatfolk, naar Varer sendes dem i Commission til Forhandling, og hvor-

ledes de bestandig regulere vor Cours, ligesom de ville kjøbe eller sælge til. Jeg lader mig nøie med her at have givet et Vink, og overlader iøvrigt denne Sags Bedømmelse til de Mænd, som denne Commission overdrages til.

Et andet Middel til at formindske Massen af vore Papirpenge, vilde være det, at opfordre alle de Herrer, der have kjøbt Banco i Hamborg, til at overlade denne til Regjeringen, og der er ingen Tvivl om, at de med største Beredvillighed vilde bringe Staten et saa patriotisk Offer.

Men ligesaa nødvendigt det er, ved passende Midler at formindske de circulerende Papirpenge, saa fornødent er det ogsaa, at formindske Forbrugen af udenlandske Artikler. Saalænge vi ikke ved indenlandsk Industrie bringe det saa vidt, at vi ei behøve, saaledes som nu, at lade saa mange Nødvendigheds- og Luxusartikler komme udenlands fra; saa længe vi ikke kunne betale Producter med Producter, men bestandig maa give Papirpenge i Betaling, saa længe vil ogsaa Værdien af vore Bancosedler tabe sig i samme Grad som vi tildeels ved selvskabte Fornødenheder styrte os i en unyttig Gjeld. I det mindste burde man gjøre Begyndelse med at bandlyse udenlandske Luxusartikler, af hvilke vi desværre, selv under Krigen, hente alt for mange fra andre Lande. Allene for Guld- og Sølvgaloner ꝛc. skal der aarligen gaae 90,000 Rdlr. ud af Landet. Denne Artikel opslides og er efter et Par Aars Brug næsten aldeles uden Værdie, og som det er med denne, er det med endnu mange flere Artikler, som enten ganske kunde undværes eller i det mindste burde bruges langt sparsommere. Naar Summen af de circulerende Papirpenge formindskes, unødvendige udenlandske Artikler saa meget som muligt bandlyses og den indenlandske Industrie tilbørlig ophjelpes, kan man roligen lade udenlandske og indenlandske Pengeagrere drive deres Spil med vor Cours. Den vil bestaae ved sin egen Kraft; men naar det ikke kan bringes derhen, vil intet paa Jorden kunne hjelpe den.

Indenlandske og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

(Af det officielle Blad Budstikken No. 47 og 48, ankomne med seneste Post.)

At antegne Norges Daad under den Strid, hvormed vort Fædreneland saa uforskyldt er bleven angrebet, og til Samtids og Eftertids Agtelse at opbevare Mindet om den Aand, den Trofasthed og det Mod, hvilke, som en hellig Odelsarv fra Forfædrene, eenstemmigen besjeler det Norske Folk, har været og vil fremdeles vorde Budstikkens Formaal. Ved en Skrivelse af 20de dennes, hvormed Hans Durchlauchtighed den commanderende General Søndenfjelds har beæret Udgiveren, og den deri indlagte Liste, er Budstikken sat i Stand til ved Siden af Nordmænds Idræt at antegne Mindet om det Kongelige Bifald Landsfaderen har skjænket sit Norske Folk, og til almindelig Kundskab, Erkjendtlighed og Efterlignelse at overantvorde de Ædles Navne og Daad, hvis udmærkede Mod Kongen har hædret, og Norge skylder:

At Fædreland og Huus laae trygt bag dem.

Generalcommandoens Skrivelse og den vedlagte Liste lyde saaledes: "Hans Majestæt Kongen lod Generalcommandoen tilstille flere Hæderstegn med allernaadigst Befaling at uddele dem til de iblandt Hans Majestæts brave og trofaste Nordmænd, som fortrinlig have udmærket sig, enten i Kamp mod Landets Fiender, eller ved gavnlig Daad for Fædrenelandet. Generalcommandoen erholdt tillige Hans Majestæts allernaadigste Løfte, at erholde flere af disse Hæderstegn tilsendt, da det erholdte Antal ei vilde være tilstrækkeligt, for at meddele dette Beviis paa Hans Majestæts Naade til alle som dertil maatte have gjort sig værdige. Denne Hs. Maj. Befaling er nu allerunderdanigst bleven efterlevet, og de oversendte Hæderstegn i Hoistſ. Navn bleven uddeelt af Undertegnede til nogle af Armeen, som efter de indkomne Rapporter og deres Kammeraters Vidnesbyrd dertil have gjort sig værdige: af Chefen for den Norske Søedefension, Commandeur Fisker, til den sig saa hæderfuld udmærkede Capitain-Lieutenant Wulff og de 2de brave Kystværns Anførere Lars Reinertsen fra Lister og Anders Hovland fra Kjerringvigen i Laurvigs Grevskab. Handlingen blev givet al den Høitidelighed som Omstændighederne tillod og Handlingens

Vigtighed krævede. — Som et hæderfuldt Bidrag til Norges Annaler giver Undertegnede sig den Ære at oversende Deres Høivelbaarenhed Listen over de, som i Følge ovenmeldte Undertegnede givne allernaadigste Bemyndigelse ere blevne udnævnte til Riddere af Dannebrog-Ordenens 4de Classe og til Dannebrogsmænd.

Hovedqvarteret Hafslund, d. 20 Aug. 1808.

Christian, Prinds til Slesvig-Holsteen."

Liste

over de Officierer, Underofficierer og Gemene, samt civile Mænd, som hidindtil i Krigen, efter de derom indkomne Vidnesbyrd, saaledes have udmærket sig, at de i allerunderdanigst Følge den Generalcommandoen givne allernaadigste Bemyndigelse ere blevne udnævnte og meddeelte Hæderstegnet, enten som Riddere af Dannebrog-Ordenens 4de Classe, eller som Dannebrogsmænd.

Udnævnte til Riddere af Dannebrog-Ordenens 4de Classe:

1) Oberstlieuten. Ræder af det 2det Trondhjemske Infanterie Regiment, og

2) Major Stabel af det Norske Jægercorps, begge udmærket sig den 25 April ved Kjelaasen, den 18 Maji ved Jahren, og hvor de ellers er bleven beordrede, ved Overlæg, Conduite og rask Resolution.

3) Major Krebs af det Norske Jægercorps, udmærket sig den 19 April i Høland, d. 5 Maji i Rødenæs, og hvor han er bleven beordret, ved Overlæg og Conduite.

4) Major Fischer af Nordenfjeldske Infant. Reg., udmærket sig d. 7 Maji ved Ørjebroe, og i den Tid han der har ført Commandoen, ved Overlæg og Conduite.

5) Capit. Lieuten. Wulff af See-Etaten, som bekjendt, udmærket sig ved 2de hæderlige Søe-Træfninger.

6) Capitain Sadolin af det Oplandske Infanterie-Regiment, udmærket sig den 18 April i Affairen ved Lier, ved rask Resolution og Conduite.

7) Premier-Lieuten. Thambs af det Søndenfjeldske Inf. Reg., udmærket sig den 15 April ved Stikle, den 8 Maji ved Skotsberg og den 10 Junii ved Præstebakke, ved fortrinlig Conduite.

8) Second-Lieuten. Quislin af samme Regiment, udmærket sig den 29 April ved Grevsrød, den 9 Maji ved Gedelund og den 10 Junii ved Præstebakke, ved Conduite og utrættelig Activitet.

9) Premier-Lieuten. v. Harthausen af Norske Jæger-Corps, udmærket sig den 19de April i Høland, den 5 Maji i Rødenæs, og hvor han er bleven anvendt, ved Raskhed, Activitet og Conduite.

10) Premier-Lieuten. Heide af Søndenfjeldske Infanterie Reg., udmærket sig den 10 Junii ved Præstebakke, og hvor han er bleven beordret, ved rask Resolution og Conduite.

Udnævnte til Dannebrogsmænd:

1) Corporal Hans Lem af Bergenhusiske Regim., Leerdahlske Comp., udmærket sig den 18 Maji ved Angrebet paa Jahren, ved fortrinlig Mod ved Stormløbning, i det han gik foran hele Linien, og saavel ved Conduite som Ord søgte at opmuntre Mandskabet; ligeledes den 25 Maji ved Overfaldet paa Jerpset, var han en af de første fremme da Gaarden skulde omringes.

2) Let Infanterist Erich Johansen Mellum af Norske lette Infanterie-Bataillon, Soløerske Compagnie, udmærket sig den 1 Maji ved Vagtens og Patrullens Borttagelse paa Kase og Mellum, da han anviste paa denne Expedition Stederne, tvang Fienden til at give sig og viste en særdeles udmærket Conduite og sandt Mod; ligeledes den 4 Maji ved at ophæve Qvarteret paa Skansegaarden og forfølge en overlegen fiendtlig Patrulle, viste ved denne Leilighed samme Conduitte og Mod, var den første der trængte ind, opmuntrede ved sin Raskhed sine Kammerater, hvorved Fienden blev tvungen til at overgive sig.

3) Corporal Christian Schultzstad af Søndenfjeldske Skieløber-Bataillon og Hofske Compagnie, udmærket sig den 13 April ved Skalbuekilen og den 15 April ved Overfald paa Vermunden, og

4) Corporal Marthinus Sorknæs af samme Bataillon og Compagnie, udmærket sig den 25 April ved Kjelaasen og den 18 Maji ved Angrebet paa Jahren. Ved alle disse Affairer have benævnte 2de Corporaler viist Overlæg og Klogskab, samt ved den Raskhed hvormed de har udført enhver Ting og hvorved Fienden er tilføiet megen Skade, tillige viist udmærket Mod.

5) Grenadeer Erich Rasmussen Storvig af 2den Tronh. Bataillon Ræder, 4de Division, udmærket sig den 25 April ved Affairen paa Kjelaasen, ved uforfærdet Mod og Aands Nærværelse.

6) Skieløber Tosten Olsen Kjøl af Søndenfjeldske Bataillons Hofske Compagnie, udmærket sig den 15 April ved Overfaldet paa Vermunden, hvor han var en af de første fremme og bidrog meget ved hans raske og uforsagte Mod til Sagens Udfald; ligeledes den 25de April ved Kjelaasen og den 18 Maji ved Jahren, ved Raskhed, uforfærdet Mod og Overlæg.

7) Let Infanterist Endre Iversen Holde af Leerdahlske lette Infanterie-Compagnie, udmærket sig den 18 Maji ved Jahren, ved Raskhed og Mod; ligeledes den 25 Maji ved Jerpset, tog ved Overrumpling Geværet fra Skildvagten som stod paa Gaarden efterat denne havde anraabt og skudt paa ham.

8) Corporal Rochstad af Søndenfjeldske Skieløber-Bataillon, Elverumske Compagnie, udmærket sig den 1ste Maji ved Pladsen Kap og Mellum, den 18 Maji ved Angrebet paa Jahren. I begge Affairer har benævnte Corporal viist Conduite og uforfærdet Mod; ved sidste Overlæg, hvorved han meget skadede Fienden.

(Fortsættes.)

(Ialt ere 48 blevne udnævnte til Dannebrogsmænd.)

Parlamentsforhandlinger angaaende den ved Udbrudet af Krigen mellem Danmark og Engelland condemnerede Danske Privateiendom. (Af en Engelsk Avis., som en fra Engelland flygtet Dansk Mand har medbragt.)

Den 17 Maji d. A. sagde Lord Sidmouth i Overhuset følgende angaaende det Danske Privatforliis: Kun en Gjenstand af yderste Nationalvigtighed foranlediger mig til at oplyse Deres Herligheders Opmærksomhed. Jeg taler om de Danske Skibes Stilling, som ere blevne tagne af Brittiske Krydsere, opbragte i vore Havne og siden prisdømte som lovlige Priser. D. H. vil tiltroe mig, at jeg ikke kan ønske, at forbytte dette Spørgsmaal med Toget til Kjøbenhavn. Dette er allerede tidligere blevet undersøgt af D. H. Det er ikke min Hensigt at komme tilbage til denne Punct, men jeg vil lade den staae ved sit Værd. Desuagtet kan jeg ikke undertrykke min Følelse, men maa erklære, at omendskjønt D. H. tilforn har billiget dette Skridt, jeg alligevel kan have en anden Mening derom, end den jeg ved Discussionen lagde for Dagen. Det Forslag, jeg nu vil forelægge Husets Omdømme, indslutter med mange uskyldige Individuers Skjebne Storbritanniens Caracteer og Ære. Naturrettens Grundsætninger og de, der bygges derpaa og erkjendes som Folkeret, kræve uundgaaeligen, at der til alle Tider maa ydes fremmede Landes Handelsskibe Sikkerhed og Beskyttelse, saafremt der ikke indtræffer Omstændigheder, der retfærdiggjøre sammes Anholdelse og Prisdømmelse. — Efter min Mening maa det komme an paa Sagens Natur og de Love, som paa Grund af deres Retfærdighed og Passelighed, almindelig antages, naar et saadant Skridt skal skee og med Rette skee kan. De Grundsætninger i Naturretten, jeg beraaber mig paa, og hvortil jeg ønsker D. H. Samtykke, ere fremsatte af nogle af de største Statsretslærere og dueligste Retslærde, der nogensinde have prydet Vestminsters Skranker *). D. H. erindrer, at de i det væsentlige ere enige om, at alle Nationers Skibe, der ere i Fred, maa være sikkre eundo, morando & redeundo. Mod neutrale Skibe kan ingen Magt udøves indtil Caperbreve ere udstædte. D. H. vil endnu vide, at der forrige Julii M. herskede i Publico en stor Ængstelighed i Henseende til den Embargo, som den Gang lagdes paa alle Skibe i vore Havne, og de store Rustninger, som den Gang vare i Værk i samme. Ogsaa de Danske, som den Gang laae med deres Skibe i Engelske Havne, yttrede den største Bekymring herover. Det offentlige Rygte sagde dem, at Expeditionen bestemt var stilet paa Dannemark. I deres Hjerteangest henvendte de sig, angaaende deres Skibes og Eiendoms Sikkerhed, til deres og vor Regjering, og det Svar, de fik, indgjød dem fuldkommen Vished om deres Sikkerhed, hvilket siden gav disse ulykkelige Mænd deres Banesaar. (Her oplæste Lord Sidmouth adskillige Breve og Papirer, som alle godtgjorde, at der ikke havdes nogen Mistanke om Engellands fiendtlige Hensigter mod Dannemark.) Ogsaa de Engelske Kjøbmænd, vedblev han, neddyssedes i samme Tryghed. Denne i Henseende til Fiendtlighederne udspredte Misforstaaelse vedvarede indtil Augusti Maaned. De indtraf siden, men ikke paa nogen usædvanlig Maade. Der udkom en Befaling, at anholde og opbringe alle Danske Skibe og alle andre, som havde Dansk Eiendom ombord; derpaa kom atter en Befaling, der bød en Embargo paa alle Danske Skibe i Engelland og dets Bilande. Hensigten af denne Embargo var ikke af den Natur, som man ved saadanne Foranstaltninger sædvanlig har for Øinene. Det skede ikke, for at forhindre, at Fienden i det Øieblik, da et stort Foretagende blev forberedet, skulde faae Underretning derom, thi i saa Fald maatte alle Skibe, der mueligen kunde overbringe denne Efterretning, været belagde med Embargo; men man holdt sig kun til den mod os ganske fredelig sindede Danske Regjerings uskyldige Undersaatter, og i Følge denne Befaling bleve 320 Danske Coffardieskibe, som befandt sig i den uskyldigste Handel af Verden, anholdte, og mange paa det uretfærdigste opbragte af Capere. Alle disse, som paa den Tid opholdt sig i uskyldige og fredelige Hensigter i vore Havne, ere blevne condemnerede som lovlige Priser. Hvad dem angaaer,

*) Lord Sidmouth sigter her til Juristerne G. Lee, G. Paul, D. Ryder og W. Murray, som 1753 have overgivet Kongen af Engelland deres Betænkning over Friedrich den Stores Besværinger, i Anledning af hvilke han havde belagt de Engelske Fordringer i Schlesien med Beslag.

som bleve opbragte af Capere, da bleve de tagne paa den uretfærdigste Speculation, der kan tænkes. Man opbragte dem i Haab om Caperbreve, og i det Fald ingen Caperbreve udstædes, i Haab om at gjøre en stor Deel Bytte i Omkostninger og deslige. Desuden haabede man tillige, mueligen at finde fiendtlig Eiendom ombord paa disse Skibe. Værdien af de Danske Skibe og Ladninger, som den Gang bleve anholdte og tagne, kan beløbe sig til henved 200,000 Pd. St. (I Mill. Rdlr.), i hvilken Taxation, jeg indbefatter dem, der kom fra Sjælland og Norge, for største Delen blot Kystfarere, hvis Ladning fornemmelig bestod i Trælast og deslige skrollende Varer. Jeg regner aldeles ikke de Danske Ost- og Vestindiefarere, som indbefattede den kostbareste Deel af den Danske Skibsfart. Disse Coffardieskibes Prisedømmelse, som have drevet en uskyldig Handel og tilhørte et Land, med hvilket der paa den Tid ikke gaves nogen rimelig eller muelig Aarsag til Krig, afviger ikke allene fra Nationernes Vedtægter og Love saavelsom enhver Sørets-Grundsætning, men staaer i aabenbar Modsigelse mod dem, og jeg paastaaer, eftersom Dannemark den Gang befandt sig i denne Stilling og der af ingen bekjendt Grund nogen umiddelbar Krig var at befrygte af dette Land, at de paa denne Maade anholdte eller opbragte Skibe maa tilbagegives. Den uforudseete Forandring i begge Landenes Forhold, en Forandring, der er en Virkning af vor Fremfærd, var een af de Grunde, hvorfor jeg foreslog, at den Danske Flaade skulde indtil Freden betragtes som et Underpant (Depositum). Omendskjønt mit Forslag den Gang var frugtesløst, troer jeg dog, ikke at burde tvivle om et godt Udfald nu, da Tilfældet med de under de anførte Omstændigheder anholdte og opbragte Handelsskibe, støtter sig paa langt vægtigere Grunde. Der gives ogsaa endnu en anden Classe, som har liidt meget ved denne pludselige og uventede Foranstaltning. Jeg mener de Brittiske Kjøbmænd, hvis Eiendom, i Følge vor Regjerings fiendtlige Fremfærd, er bleven sequestreret i Dannemark. Disse Mænd have liidt stort Tab ved den Eiendom, som virkelig er bleven anholdt for dem, og ved Fordringer, som de have udestaaende og ved Krigen ere blevne slette og derved have Fordring paa enhver Erstatning, der staaer i Husets Magt. (Fortsættes.)

Posteefterretninger.

De Spanske Anliggender drives nu med største Eftertryk. Fra alle Puncter i Frankrige marchere Tropper til Spanien, og i Bayonne gjøres mageløse Krigstilberedelser. Keiseren har befalet, at 10,000 Vogne a la Malborough skulle forfærdiges til at befordre et Proviantforraad for 200,000 Mand paa tre Maaneder. Endnu befinde Armeecorpserne i Spanien sig i samme Stilling som forhen. Marchal Monceys Division har sit Hovedqvarteer i Logrono, 31 Mile fra Madrid, i Gammel-Castilien, og i Viana. Hans Fortropper have havt nogle smaa Skjermydsler med Spanierne, men søge saa meget som muligt at undgaae en Fægtning og adsprede sig, naar de angribes. Marchal Bessieres har taget sin forrige Stilling, som strækker sig ned til Burgos. Ved Bayonne er oprettet en Leir for 3000 Mand, som kan udvides til 8000 Mand, for at forskaane Indvaanerne for Indqvartering. — Mairen i Bayonne har ladet udgaae en Bekjendtgjørelse, hvori han opfordrer Indbyggerne til at vise de indqvarterede Tropper saa megen Velvillie som mueligt, at indskrænke sig og føie sig efter Omstændighederne. — Man ventede allerede d. 15de f. M. i Paris Keiserens Afreise. Ministeren Champagny ledsager ham blandt andre. Men denne Gange medfølge ikke saa mange Embedsmænd af det udenlandske Departement som ellers. I Keiserens Følge er der ogsaa en Tolk. Keiseren af Rusland ventedes tillige med Storførsten Constantin den 19de f. M. til Königsberg, hvorfra Ministeren Romanzow allerede er afreist igjen og har taget Veien til Tydskland. Gjenstanden for dette Keisermøde er endnu en Gaade; imidlertid vil man i allgemeine Zeitung dog vide, at alle Rygter om Russiske Rustninger paa Grændserne af Gallizien ere grundfalske; at Rusland lever i bedste Forstaaelse med det Wienske Cabinet, hvilket man søger at godtgjøre med det statistiske Bevis, at Østerrige har overladt Rusland 10,000 Gevæerer, uagtet dets Fordring af 17 Mill. Gylden for de til den Russiske Armees Gjennemmarcher medgangne Omkostninger endnu ikke er betalt, og endelig at Rusland til Afdrag først nylig har overladt Østerrige en betydelig Deel Kobber.

Den mellem Frankrige og Preussen sluttede Tractat angaaer intet Politisk, men fastsætter at Halvdelen af dets Contribution af 140 Mill. Fr. skal betales strax og den anden lægges paa Kongel. Domainer. Indtil det Hele er afbetalt holdes Stettin, Cüstrin og Glogau besatte af 10,000 Franske, men Berlin og det øvrige af Landet rømmes inden Oct. Maaneds Udgang.

De Engelske have i en Fægtning ved Roleia og Viniera i Portugal d. 17de og 21 Aug. mistet 783 Mand.

I Sept. f. A. forelagde Financeministeren i Holland vor derværende Minister en uhyre Mængde formeentlige ved Holsteenske og Norske Toldsteder udstædte Danske Skibspapirer, fundne ombord paa saakaldte neutrale Skibe, der vare mistænkte for at komme fra Engelland. Ved den Undersøgelse, som vor Regjering anmodedes om at lade anstille over en hidsendt betydelig Deel af disse Papirer, fandtes at 56, paa 5 nær, vare falske og forfærdigede i Engelland, hvor et saadant Sæt Skibspapirer sælges for 5 til 20 Guineer!!!

(Af Budstikken No. 47 og 48.)

Til Indvaanerne i det søndenfjeldske Norge.

Landsmænd! Høsten er kommet. Igjennem Farer, Anstrængelser og de med Krigen forbundne Trængsler have vi naaet denne længe attraaede Tidspunct; den regner til at vorde velsignet og paa de fleste Steder at opfylde Landets Haab: at I roligen kunne rygte den, at I kunne sikkre Eder selv, Eders Familier og Fædrenelandet den Grøde Eders Agre yde: at ikke Fiender høste hvad Landets Børn saaede, det skylder Norge sine tappre Forsvarere, sin brave Krigshær. At I, naar Jordens Grøde er indsamlet og Laderne fyldte, kunne glæde Eder og roligen see Vinterens Komme imøde, det vil fremdeles skyldes Krigshæren. Imedens den vaager over Landets Grændser, afbøder hvert fiendtligt Indbrud, kunne I med Tryghed aabne Jordens Furer for at svangre den for den kommende Høst, og see Huus og Jord og Eiendom sikkrede under Tapperheds og Fædrenelandskjerligheds Varetægt. At forsørge vor brave Armee er altsaa den første og helligste af vore Pligter; den er fælleds for alle, som dertil ved Raad eller Daad kunne virke, fordi den gjelder vor Tilværelse som frit og uafhængigt Folk og vor fælleds Sikkerhed. Men denne Pligt er i dette Øieblik dobbelt hellig og ubetinget for Aggershuus Stift, fordi det i den fremfarne Sommer har levet og er bleven næret af det for Krigshæren og til dens Fornødenheder samlede Forraad: Fienden spærrede os Tilførselerne: Magasinerne, bestemte for Hæren, maatte altsaa aabnes for Folket: Hungersnøden, som Fienderne vilde fiste, og som de stolede mere paa end paa deres egen Vælde og Kraft, maatte afværges; det er skeet: vor farligste Fiende er overvunden: den critiske Tidspunct er overstaaet, og Landets Mangler skulle, saavidt det staaer i menneskelig Magt, vorde afhjulpne. Men, indtil dette med Tryghed kan skee, indtil vi, uden at underkaste os det dobbelte Onde, at tabe vore Tilførseler, og see dem at berige vore Fiender, kunne bringe dem i Norges Skjød, maa Hæren betrygges for Mangel, Landet for Rov og Undergang, og de medtagne Forraadshuuse fyldes. Hertil er det, at vi herved indbyde alle det søndenfjeldske Norges Landboere: I Tillid til Nordmænds prøvede Fædrenelandskjerlighed, Trofasthed og Hengivenhed for Konge, for Arne og den retfærdige Sag vi forfægte, have vi ikke troet at burde gribe til Udskrivning eller Requisition, men at et Vink vil forslaae, og at Folket, som i den henfarne Sommer er blevet understøttet af Krigshærens Magasiner, nu, ved at fylde disse med hvad det af Høstens Velsignelse og Jordens Grøde kan undvære, vil betrygge vore Forsvareres Underholdning og Landets Sikkerhed. Til den Ende ville vedkommende Øvrigheder foranstalte, at der i hvert Sogn omsendes Lister, paa hvilke samtlige Stifternes Gaardbrugere ville antegne sig for, hvad de, efter deres Avls eller Gaardebrugs Beskaffenhed, kunne og ville afgive til Magasinerne. Ydelsen forlanges ikke som Skat eller Gave: vi levne Yderne Valget, enten for det afgivende Korn at modtage contant Betaling, hvilken vi med Hensyn til Bestemmelsen og Billighed troe at burde fastsætte saaledes: for 1 Td. god Rug: 10 Rdlr., for 1 Td. godt Byg: 6 Rdlr. eller, om Yderne ville indlevere det afgivende som Laan, imod, inden Slutningen af Januarii Maaned 1809, at erholde det samme Qvantum igjen, som de, efter Maal, have indleveret. Ydelsen maa tage sin Begyndelse saasnart Kornet er aftærsket, og i det seneste inden Udgangen af indeværende Aars September Maaned; den skeer til det hver Bøjgd nærmest liggende Magasin, og Kjørselen eller Transporten betales med 16 Skilling pr. Td. for Milen paa Vognføre og 10 Skilling paa Slædeføre. Skulde — det vi ikke formode — nogen Gaardbruger i den Grad miskjende saavel sin Pligt, som sin Fordeel, at han skulde nægte godvilligen at præstere hvad han til Landets Forsvar maatte kunne afsee, vil Commissionen blive nødsaget, ved Udskrivning at tvinge de Gjenstridige at medvirke til Opnaaelsen af det lige almeenvigtige Formaal. Nordmænd! Trængselstiden er kommet: men som den kom uden Brøde, saa maa den mødes med Kraft: ved Mod, Samdrægtighed og Anstrængelse overvindes de største Farer: ved Sparsomhed og klog Huusholdning øges et ringe Forraad; under Eders Klippers og Trofasthedens Varetægt skal sikkerligen ikke det Folk undergaae, som offrer alt for Frihed og Ære, og den Fiende er halv overvunden, som hans Modstander har aftvunget Agtelse.

Christiania, i den Kongelige interimistiske Regjeringscommission for Norge, den 26 Augusti 1808.

G. Moltke. Rosenkrantz. Falsen.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 102.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Løverdagen den 1 October, 1808.

Det er højst beundringsværdigt, at see, hvor vidt de Gamle have bragt det næsten i alle Slags Videnskaber og Kunster, og, uagtet saa mange af deres bedste Værker ere forkomne deels af Tiden, deels af Voldsomheder, saasom det alexandrinske Bibliotheks Opbrændelse, vise de tilbageblevne dog at de ere værdige at studere og tjenlige til Mønster og Belæring endog for Menneskeslægtens sildigste Afkom. Meget var det derfore at ønske, at Mænd, som havde Kald og Evne til at randsage i de Gamles Skrifter, ikke vilde blot opholde sig ved theoretiske Speculationer, philologiske Bemærkninger og ubetydelige historiske Biting; men især lade Tingen selv være sig magtpaaliggende, og kundgjøre samme ikke aleene for andre Lærde, men og for de Ulærde, som maaskee kunde stundom have bedre Lejlighed til at gjøre nyttig Anvendelse deraf i det daglige Liv. Mange af Fortidens Lærdomme, der nu kan ansees som skjulte, fordi ikkuns saa saare faa kjende dem, og kjende dem som oftest uden at meddele andre dem til Anvendelse eller selv gjøre Brug deraf i det daglige Liv, vilde da komme frem for hele Verdens Lys; og mange Ting, som nu ansees for nye, fordi de fremkomme under en ny Form, vilde da befindes at have været længe i Brug hos Videnskabernes og Kunsternes Fædre. Saaledes vil det maaskee ikke forekomme mange af mine Landsmænd uinteressant at erfare, hvorledes en græsk Skribent, Herodotus, som levede omtrent 450 Aar for Christi Fødsel, taler allerede om Fartøjer af Huder og let bøjeligt Ved, hvilke, efter Behag, kunde bruges paa Vandet, og optages uden stor Umage og bæres paa Landjorden. Her er ikke Plads til at sammenholde alle de andre Steder, hvor de Gamle tale om sammensyelige og let adskillelige Hudefartøjer, kuns troede jeg at dette ene Capitel ikke vilde vorde upassende anbragt i et offentligt Blad, fordi det derved lettest kunde falde i Hænde hos saadanne Folk, som har bedst Lejlighed til at tænke videre herover, og hvorvidt der, ved en eller anden Lejlighed, kunde gjøres Anvendelse heraf.

"Men jeg kommer nu til at fortælle det, som af Alt synes mig meest beundringsværdigt næst efter Byen Babylon. Indvaanernes Fartøjer, som føres ned ad Floden til Babylon, ere runde og alle af Huder*); thi hos Armenierne, som boe ovenfor Assyrierne, fældes Piletræer, hvoraf de gjøre Knæer, som de bedække, ligt et Gipsloft, med Huder til Skjul om dem. Men hverken give de dem nogen særskilt Bagstavn eller tilføje dem nogen Forstavn, men bygge dem runde i Form af et Skjold. Naar de herpaa har fyldt saadant et Fartøj med Foer og tilladet det med Vahre, lade de det føres ned af Floden. Som oftest nedføre de store Dunker, fulde af Palmeviin. Fartøjet regjeres af 2 Aarer og 2 Mand, som maae staae op; thi den Ene arbejder indad, den Anden udad med sin Aare. Disse

*) Af disse de Gamles Fartøjer af Huder har upaatvivlelig den Talemaade sin Oprindelse, at et Fartøj siges at være forhudet, endskjønt det nu omstunder egentlig er Kobber, som det er belagt med.

Fartøjer bygges snart store, snart mindre; men de største af dem kan endog bære en Vægt af 5000 Talenter *). I ethvert Fartøj er et levende Æsel, og i de store flere. Naar man nu, paa denne Sejlads, er kommen ned til Babylon og har udlosset Fragten, sælger man Fartøjets Knæer og alt Foeret; men Huderne lægge man paa Æslerne, og drive dem derpaa op ad til Armenien igjen; thi op ad Floden kan man paa ingen Maade sejle, formedelst Strømmens voldsomme Fart. Armenierne bygge altsaa ikke deres Fartøjer af Træ; men af Huder; og, naar de nu, ved at drive Æslerne, ere komne tilbage til Armenien, saa indrette de andre Fartøjer paa samme Maade. Saaledes ere da dette Folkes Fartøjer **)."

Jens Frechland.

*) En attisk Talent er 55 Pd. 21¼ Lod.

**) Herodot: I, 194.

En mørk Tale.

Ved Hedegaard, Justitsraad.

En af vort Danmarks store Konger bød
Mig blive, og jeg blev; man talte om
Min Skjønhed lige fra Paris til Rom,
Og ofte jeg udmerket Ære nød:
Thi da jeg stod i hæderfulde Rygte,
Selv Kejsere og Konger mig besøgte. —
Hvis hungrig Du om Dagen til mig kommer,
Da, naar kun Penge er' i Dine Lommer,
Du ved min Fod kan Hungren stillet faae.
Mit Hoved knejser stolt; til visse Tider
Mod det saa mange Øjne vendte staae,
Og paa mit Ord enhver med Tryghed lider;
Og Viisdoms ædle Dyrker yder
Jeg ædle Glæder, thi jeg byder
Ham huld og venlig mangen sjelden Skat,
Ja, selv i mørke, kolde Vinternat,
Naar Kjeledæggen under Dynen hviler,
Den vise, kloge, Mand han til mig iler.
Min Helbred den er god, og jeg har naaet
En Alder, der er høj. Jeg mangen Broders Død
Oplevede; men har end Farer, Nød,
Heel ofte Undergang mig spaaet,
Jeg trodsed' Farer, Stød, og mellem Brødres Lig,
Som faldt, jeg stod, og staaer urokkelig.

Til min Ven Grundtvig.

(Jævnfør Gunderslev-Skov i Prosa og Poesie, i Skilderiet af Kiøbenhavn No. 100 og 101.)

Jeg seer i det herlige Minde
En Levning fra kraftfulde Old;
Og aldrig af Siælen skal svinde
Hvad ikke jeg skuede kold.
Jeg seer i de mosklædte Stene,
Som stande i Kredsen saa tæt,
Omhvælvet af Egenes Grene,
Et Tempel for Asernes Æt.
Men selv paa de helligste Steder,
Hvor henrykt Du skiælver af Lyst,
Ei Asernes Glands jeg tilbeder,
Ei Andagt opfylder mit Bryst.
Nedsiunken er Gudernes Vrimmel
I Tusindaars evige Grav;
Og Valhal var ikke den Himmel,
Som Mennesket Salighed gav.
Men om end ei mere med Vælde
De Aser fra skinnende Sal
Saa høit over kneisende Fielde
Nedskue til Jorderigs Dal:
Saa har dog end ikke fra Norden
Alfader bortdraget sin Haand;
Saa er dog ei veget fra Jorden
Den Uskabtes hellige Aand.
I Stiernernes straalende Bue,
I Jordens livsalige Pragt,
I Himmelens blussende Lue,
Jeg aner den Eviges Magt;
Naturen jeg skuer saa kiærligt
At favne med moderhuld Arm
Hver Skabning, og smilende herligt
At vinke til signende Barm!

Chr. Molbech.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Udnævnte til Dannebrogsmænd.
(Sluttet, see forrige No. Side 1606.)

9) Skieløber Ole Olsen Qveset af Søndenfieldske Bataillon, Hofske Compagnie, udmærket sig den 25de April ved Kjelaasen, og den 18de Maji ved Jahren; i begge Affairer ved Raskhed, sandt Mod og Overlæg.

10) Vaabenmester Hanevold af Norske Jægercorps 3die Compagnie, udmærket sig den 14de April ved et Streiftog i Sverrig, under Lieutenant Hegges Commando, og den 5te Maji udi Affairen ved Opsahl i Rødenæs, ved uforsagt Mod og fortrinlig Overlæg, ved uforfærdet Mod og Raskhed.

11) Corporal Johansen af Nordenfjeldske Inf. Regiments Skarpskyttere, udmærket sig den 20de April ved Lund i Høland, og den 5te Maji ved Affairen i Rødenæs; i begge Affairer ved Raskhed, uforfærdet Mod, og saavel ved hans Exempel som ved Ord at opmuntre Mandskabet.

12) Skarpskytter Anders Hansen af Nordenfjeldske Inf. Regiments 3die Musqveteer-Compagnie, udmærket sig den 20de April ved Lund, og den 5te Maji ved Rødenæs, ved Raskhed, Mod og Koldsindighed.

13) Corporal Leeren af 1ste Trondhjemske Inf. Regiments Skarpskytter-Division, udmærket sig den 1ste Maji ved Pladsen Kap og Mellem, ved uforfærdet Mod og Raskhed.

14) Grenadeer Tosten Johansen Hougen af 2det Tronhjemske Regiment Bataillonen Ræder, 1ste Division, udmærket sig den 15de April ved Overfaldet paa Vermunden, var en af de første fremme og bidrog meget til Expeditionens gode Udfald.

15) Grenadeer Halvor Andersen Meland af samme Bataillons 4de Division, udmærket sig den 18de Maji ved Angrebet paa Jahren; omendskjøndt truffen af en Kugle som gav ham et saa stærkt Slag at han faldt om, reiste han sig strax og vedblev at opfylde sin Pligt.

16) Corporal Wetzel af den Aggerhusiske og Oplandske combinerede Grenadeer-Bataillon Müller 1ste Division, udmærket sig den 18de Maji ved Angrebet paa Jahren, ved udmærket Conduite og Mod, samt ved at opmuntre Mandskabet.

17) Sergeant Olsen af Norske lette Infanterie-Bataillon, Soløerske Compagnie, udmærkede sig den 20de April ved en udsendt Commando for at ophæve en fiendtlig Patrulle, og commanderede denne Expedition, hvorved han viste udmærket Klogskab og Mod.

18) Let Infanterist Daniel Revholdt af samme Compagnie, og 19) Landeværn Peder Johansen af samme Compagnie, begge udmærkede sig den 1ste Maji ved Overfald paa Vagten og Qvarteret Mastrud, viste en fortrinlig Mod i Forening med Klogskab og Overlæg, hvorved de bidrog meest til Expeditionens heldige Udfald, vare de første fremme, og bemægtigede sig Fiendens Vaaben.

20) Landeværn Tron Jerpset af samme Bataillons Wingerske Compagnie, udmærket sig den 25de Maji ved Overfaldet paa Jerpset, viste sandt Mod og Kjækhed, anviste de sikkreste Adkomster, var en af de første fremme og inde, og bidrog saaledes meget til Expeditionens heldige Udfald.

21) Huusmand og fra det Hofske Compagnie afskediget Skieløber Ole Olsen Sønsterud, udmærket sig den 25de April ved Affairen paa Kjelaasen, meldte sig da han hørte Fiendens Indrykning, udbad og fik Mundering og Rifle fra en syg Skieløber, fulgte Compagniet, var bestandig med de første, tilføiede Fienden ved sine overmaade sikkre Skud, stor Skade, og viiste uden nogen Belønning sandt Mod og Fædrenelandskjerlighed.

22) Grenadeer John Larsen af Tellemarkske Regiments 2det Grenadeer-Compagnie og Bataillonen Hegermann, udmærket sig den 19de April ved Killingsmoe i Urskov, blev skudt i Hovedet saa at han faldt og blev liggende, men desuagtet formanede han sine Kammerader, som ville komme ham til Hjelp, at lade ham ligge og at opfylde den Pligt de skyldte Kongen og Fædrenelandet.

23) Jæger Flor af Norske Jægercorps 2det Compagnie, udmærket sig den 5te Maji ved Affairen i Rødenæs, med uforfærdet Mod, Raskhed og Resolution.

24) Jæger Niels Finholdt af samme Corps 4de Compagnie, udmærket sig den 20de April ved et Engagement i Høland, da han efter Affairen af 19de April i Høland som aldeles Marode ei kunde følge Corpset og blev tilbage, saa indstillede han sig, efter at han havde hørt Oberste von Michelet at være i Engagement med Fienden, frivillig ved et under bemeldte Hr. Oberst staaende Corps, hvorved han viste udmærket Mod og Raskhed.

25) Musqveteer Christopher Halvorsen, af Nordenfjeldske Regiments 3die Musqv. Compagnie, udmærket sig den 7de Maji udi Affairen ved Ørjebroe, ved Koldsindighed og uforfærdet Mod, samt Overlæg.

26) Sergeant Mellebye af Sondenfjeldske Regiment og Nordre Rakkestadske Compagnie, udmærket sig den 10de Junii i Affairen ved Præstebakke, var en af de første ved Stormløbet og har ved denne som hver Leilighed viist Conduite og Mod.

27) Corporal Jensen af samme Regiments 6te Musqv. Compagnie, udmærket sig den 30te Maji ved Rudalsvig i Sverrig, ved at anfalde og fordrive en ham meget overlegen fiendtlig Feldtvagt; udmærker sig stedse ved Mod og Uforsagthed.

28) Skarpskytter Ole Skougen af samme Regiment, udmærket sig den 29de April ved Gresrud i Enningdalen, ved uforfærdet Mod og Resolution.

29) Musqveteer Svend Torgalsen Joldeboen af samme Regiments Iddeske Compagnie, udmærket sig den 10de Junii i Affairen ved Præstebakke, ved Uforsagthed; efter at have vexlet nogle Kugler med Fienden, løb han ind paa den imod ham staaende og gjorde ham til Fange.

30) Skarpskytter Ole Christensen af 5te Musqveteer-Compagnie, 31) Dito Thor Thoresen af samme Compagnie, 32) Dito Johannes Nielsen af 1ste Compagnie, 33) Dito Knud

Torgersen af samme Compagnie, 34) Dito Hans Holdt af 4de Compagnie, 35) Dito Hans Mathisen af 6te Compagnie; alle udmærkede sig i Affairen ved Præstebakke den 10de Junii, vare de første ved Stormløbet, og have ellers udmærket sig ved alle Leiligheder ved Uforsagthed og Mod.

36) Formanden for Almuebevæbningen i Marker, Magnus Jensen Due, udmærket sig den 8de Maji ved Skodsberg, ved sandt Mod og Nidkjærhed, hvilket han ved alle Leiligheder har viist siden Krigen begyndte; underrettede om Fiendens Indrykning, og sammenkaldte saa mange af bevæbnede Bønder som han kunde overkomme, hvilke han siden anførte i alle Affairer med Klogskab og Kjækhed.

37) Huusmand Hans Olsen Fangesæter, udmærket sig ved samme Affaire; sprang under Affairen ned til Elven midt under den heftigste Ild fra begge Sider, for at afskjære et Landtoug som Fienden benyttede til sine Flaader.

38) Bonden Anders Andersen Sørbuer af Idde Almuebevæbning, udmærket sig den 10de Junii i Affairen ved Præstebakke, ved Uforsagthed og som vel kjendt med Terrainet at anføre en Trop og anfalde Fienden, som blev nødsaget at give sig; har ellers stedse været i Spidsen.

39) Musqveteer Augustinus Andersen Winge af Søndenfjeldske Regiments 3die Compagnie, udmærket sig den 1ste Julii i Affairen ved Buer i Sverrig, ved sandt Mod og Overlæg.

40) Formand Hans Jørgen Stang ved Tistedals-Bevæbningen, udmærket sig den 18de Maji ved Patrulleringen i Nærheden af Pladsen Fjeld i Marker og ved flere Leiligheder, ved Raskhed og Mod i at tage en fiendtlig Patrulle, samt ved udmærket Iver og fortrinlig Terrain-Kundskab gavnet den Kongelige Tjeneste.

41) Kystværns Rode-Anfører Lars Reinertsen fra Lister, udmærket sig den 23de Febr. da en Engelsk Orlogsbrig indsendte adskillige bevæbnede Roefartøier under Landet og bemestrede sig nogle Jagter som kom Nord fra, opmuntrede han Kystværnet til at begive sig i Baade ud mod dem, tvang først et Engelsk Roefartøi at forlade et af de erobrede Fartøier, en Jagt fra Ærøe som blev igjentagen; da derpaa flere Engelske Fartøier atter nærmede sig for at gjenerobre Ærøe-Jagten, indlod han sig i Fægtning med dem, tvang dem til at vige og indbragte Jagten til Snekkestøe Havn.

42) Kystværns Rode-Anfører Anders Hovland fra Kjerringvigen i Laurvigs Grevskab, udmærket sig den 7de Maji, da 2de Engelske Fregatter nærmede sig Kysten ved Kjerringvigen og havde indjaget en Norsk Handelsbrig i bemeldte Havn, som de med bemandede Baade søgte at bemægtige sig, samlede han 7 andre Kystværns-Mænd (da Briggens Mandskab var flygtet i Land op til Skoven) ilede ned mod Strandbredden og til den forladte Brig, hvor han posterede sig fordeelagtig, viste Koldsindighed og sandt Mod, anraabte de Engelske Fartøier, og da disse svarede med en haanlig Latter, affyrede han sit Skud og nedlagde en af Fiendens Folk, det øvrige Kystværn fyrede nu ogsaa, hvorved flere Fiender bleve nedlagde, hvilket foraarsagede saadan Skræk at den syv til otte Gange stærkere Fiende med uforrettet Sag maatte vende tilbage til Fregatterne, og Briggen blev frelst.

43) Lensmand Haneborg i Urskov, forladende sit Huus og Gaard, som Fienden havde besat da han trængte ind i Landet, har han ved utrættelig Nidkjerhed og Tjenstiver den hele Tid, Dag og Nat, reist og foranstaltet, samt fremskaffet, alt hvad der var muligt i hans Fag til at befordre den Kongelige Tjeneste og virke til Landets Gavn.

44) Lensmand Tobroe i Hoffs Præstegjeld, ved udmærket Nidkjerhed og Patriotisme viist sig som en sand Nordmand, fremskaffet hvad der var muligt at frembringe, og har ofte under sin Tjenstiver saaledes vovet sig at han selv stod Fare for at blive taget af Fienden.

45) Grenadeer Niels Saxesen, og 46) Dito Halvor Toffsen, begge af Nordenfjeldske Regiments 2den Grenadeer-Division, udmærket sig den 7de Maji i Affairen ved Ørjebroe, ved udmærket Raskhed og Mod.

47) Foureer Poul Thorsen Harilstad af det Qvambske Compagnie og den Oplandske marscherende Musqveteer-Bataillon, udmærket sig mellem den 19de og 20 April i Affairen ved Tovernd, viist sig virksom ved at opmuntre Divisionerne til under Fyringen at staae lavt an og at tilholde Gelederne bestandig at slutte tetsammen, herforuden, i al anden Tjeneste ved Patrulleringen o. s. v. udviist mandigt Mod, god Conduite og Ufortrødenhed.

48) Landeværn Anders Ellefsen Ytterbøl af Søndenfjeldske Inf. Regiments Markerske Compagnie, udmærket sig den 15de April i Affairen ved Buer, ved udmærket Mod og Standhaftighed; da ved de første fiendtlige Skud hans Søn Ellef Andersen blev dræbt ved hans Side, udførte han sit Kald som Soldat uden at vige fra sin Commandeur, indtil den sidste Patron var i Geværet, Fienden nær paa 50 Skridt og intet mere kunde redde de faa Stridende fra Fangenskab end Retraite, og ei heller da veeg han fra Pletten førend efter Befaling. Desuden har han ved hver Anledning senere viist mod Fienden at han ikke ledes af Tilfældet, men at sandt Mod og Ufortrødenhed ere Hovedtræk i hans Caracter.

Hafslund, den 18de August 1808.

Christian, Prinds til Slesvig-Holsteen.

End sander Gjerningen . . . .
At det var Helteblod der flød i Nordmænds Aarer,
At Nordmand Døden før end Trællestand udkaarer,
Og at hans Troefasthed, af Konger holdt i Agt,
Er Statens trygge Værn og Tronens bedste Vagt.

Efter General-Extracten af Brandforsikkringens Regnskab fra 11 Sept. 1806 til 10 Sept. 1807 var dens Beholdning til d. 10 Sept. 1807: a) paa Prioriteter efter 403 Obligationer udsatte Capitaler 2,001,875 Rdlr.; b) Contanter pr. Casse 4,632 Rdlr. $23\frac{13}{100}$ ß., og i de Cassen tilhørende Annuiteter 719,610 Rdlr. $78\frac{59}{100}$ ß., altsaa Cassens virkelige Eiende 2,726,118 Rdlr. $5\frac{18}{25}$ ß. Foruden til samme Tid resterede: Tilskud 11,130 Rdlr. $76\frac{4}{5}$ ß., Præmie til nye Fond 5,446 Rdlr. $32\frac{2}{5}$ ß., Contoirafgivt 1,134 Rdlr. $62\frac{3}{4}$ ß., og Renter af udlaante Capitaler 3,952 Rdlr. 48 ß.; altsaa tilsammen 2,747,782 Rdlr. $33\frac{67}{100}$ ß. Cassen skylder derimod a) af indlaante Capitaler efter udstædte Obligationer 1,804,608 Rdlr., samt indestaaende Renter fra forrige Termin af dito Obligationer og til Deposito-Cassen 150,000 Rdlr.; b) efter udfærdigede Annuitet-Beviser 1,376,045 Rdlr. $59\frac{43}{100}$ ß. samt indestaaende Annuitet-Renter fra forrige Terminer 1,911 Rdlr. $56\frac{4}{25}$ ß. Underbalance 588,830 Rdlr. $41\frac{92}{100}$ ß. — Ildebrandskade i det anførte Aar beløb sig til 10,195 Rdlr. 44 ß. — Cassens Risico for 2,954 Eiendomme er 27,656,300 Rdlr.

Caperen Tordenskjold skal have taget et rigladt Skib ved Fladstrand.

Ved Pl. af 27de f. M. er Medicinal-Provideringscommissionen bleven bemyndiget til at oprette almindelige Medicinalvare-Depots, hvorfra samtlige Apotheker i Dannemark skulle forsynes.

En Engelsk Kjøbmandsflaade af omtrent 100 Skibe er i Fredags passeret forbi Taars til Østersøen. Vor Roerflotille gjorde strax Forsøg paa at afskjære nogle af dem, men hindredes ved en opkommen Blæst.

Frue Taarn, som forrige Aar afbrændte formedelst det fiendtlige Bombardement, skal nu istandsættes igjen; Tømmerværket dertil tilhugges og afbindes paa Frue Kirkegaard.

Man veed med Vished at Kammerherre von Eyben kun har overbragt een Elefantorden til Kongen af Holland, og ikke to, samt to Dannebrogordener, som der læses i Hamborger Correspondent.

Nogle Studenter, som havde ansøgt om, i Stedet for Græsk at angive Statistik til Examen philosophicum, have af Universitetets Decanus faaet den skrivtlige Resolution, at efter en Skrivelse fra den Kongel. Direction for Universitetet og de lærde Skoler af 26 d. M. denne Dispensation ikke kunde tilstaaes dem.

I Aar har man i Sjælland havt saa faa Æbler, at en Skjæppe deraf betales med 15 Mk. Men mærkeligt er det, at man i Hirschholms Egnen har været meget heldig med denne Frugtart. En Bonde i denne Egn havde paa et eneste Træ for 53 Rdlr. Æbler. Men Aarsagen dertil ligger formodentlig deri, at Hirschholmegnens Bønder i de senere Tider tilbørlig have benyttet sig af den Kongel. Planteskole og ivrigere end nogen anden Egns Bønder lagt sig efter Havevæsenet.

Grosserer Fiedler har solgt sin Gaard paa Kjøbmagergaden til Hr. Kjøbmand Jensen for 32000 Rdlr. — Ved Indkjøbet for adskillige Decennier siden har den kun kostet 9000 Rdlr.

Ved egen Uforsigtighed eller Uvidenhed eller og ved andres Skjødesløshed eller Uvidenhed have alt ofte mange tilsat Livet. Paa denne Maade ere nyelig tre Børn i en Landsbye paa Øen Fehmern, hvoraf det ældste var fem Aar gammel, omkomne. Moderen til disse Børn bragte dem om Aftenen tidlig i Seng og satte et Trækar med Gløder i Stuen, deels for derved at varme den, deels ogsaa for at tørre nogle af Børnenes Klæder og adskilligt andet Linned, som var ophængt i Værelset. Derpaa gik hun til Naboen, for i hendes Mands Fraværelse at spare paa Lys. Ved hendes Tilbagekomst fandt hun Stuen fuld af Damp, Linnedet tildeels brændt og hendes 3 Børn qvalte. Da, som bekjendt, Kuldamp og Dunsterne af vaadt antændt Linned have samme Virkning som Opium eller andre bedøvende Giftarter, saa afgiver ovenanførte et nyt Beviis paa, at Uforsigtighed i denne Henseende kan drage de skrækkeligste Følger efter sig.

Den siden nogen Tid i Amtet Tøndern grasserende Blodgang, som dog i denne Egn mærkeligen har aftaget ved den nu herskende koldere Luft, er nu og sporet i Amtet Hadersleben. Præsten von Brinke til Wansbek, og flere Personer i dette Amt, ere blevne et Offer for samme. Man har ellers villet bemærke, at de som bruge spiritusse og bittere Sager derved bedst præservere sig for denne Sygdom.

Parlamentsforhandlinger angaaende den ved Udbrudet af Krigen mellem Danmark og Engelland condemnerede Danske Privateiendom. (Af en Engelsk Avis, som en fra Engelland flygtet Dansk Mand har medbragt.) (Fortsat, see forrige No.)

Jeg tilstaaer, at i Syvaarskrigen Skibe, uden at den offentlige Mening havde nogen muelig sandsynlig Udsigt til eller Frygt for Fiendtligheder, anholdtes og siden condemneredes som lovlige Priser; men jeg befrygter, at nærværende Tilfælde ikke er af samme Natur. Førend endnu Fienden gjorde noget Skridt, havde Kongen af Preussen i dette Fald sat sig i Besiddelse af Documenter, hvorved hans Modstandere havde forbundet sig, at dele hans Kongerige imellem sig. De Nationer, hvis Skibe bleve anholdte og confiskerede af Preussen, vare allerede førend dette skede, traadte i virkelig Krigsstand mod dette Land. Begivenhederne i den Americanske Krig og Befalingen fra 1801, at anholde alle Danske og Svenske Skibe, vil maaskee anføres som en Retfærdiggjørelse for den nuværende Fremfærd mod Dannemark; ogsaa dette Tilfælde er overordentligt og finder her ingen Anvendelse. En virkelig og ikke blot forudsat Aarsag til Krig gaves den Gang og disse Lande kunde betragtes som virkelig i Færd med Fiendtligheder. Jeg foreslaaer derfor: da, i Følge det Kongel. Geheimeraads Befaling, Danske Skibe, der have været i Færd med at drive uskyldig Handel, ere anholdte, opbragte og prisdømte, Beløbet af disse Skibe maatte blive anvendte til at skadesløsholde Eierne for deres liidte Tab og Brittiske Undersaatter for det Tab, de have liidt ved deres Eiendoms Sequestrering i Dannemark. — Fremdeles er det min Hensigt at foreslaae, at de uskyldige Søfolk, der have været ansatte ombord paa disse Skibe og som til disses Beskyttelse og Sikkerhed ere blevne tilbage, maatte, under Betingelser, som Hs. Maj. maatte behage at fastsætte, blive frigivne. — Dette er alt hvad jeg har at sige om denne Gjenstand. Der er endnu een Punct tilbage, hvorover jeg med nogle flere Bemærkninger vil oplyse D. H., og det er en Punct, der taler saa meget for sig, at jeg ikke indseer, hvorledes noget i nogen muelig Henseende kan indvendes derimod. Jeg mener det Tilfælde, at uskyldige Danske Skibe, der indbragtes som Priser førend Ordrens Udstædelse, og mod hvilke Proces i Admiralitetet anlagdes og som efter anstillet Undersøgelse bleve frikjendte, men som inden de kunde gjøre Brug af denne Velgjerning, paa ny anholdtes og i Følge Ordren siden prisdømtes. (Lord Sidmouth indlod sig derpaa i en Undersøgelse, for at vise det Uretfærdige og Grusomme i dette Skridt, og vedblev da at tale saaledes:) Jeg er saa meget mere bleven foranlediget til, at søge Hjelp for disse uskyldige Mennesker, som jeg i alle den nuværende Regjerings offentlige Acter og Documenter har sporet et Hang til at afvige fra de store og almindelige Grundsætninger, som hidtil tjente Landets Raadgivere til Polarstjerne. Den synes mig at antage, at naar den nøie bandt sig til disse Regler, vilde Landet staae i en ufordeelagtig Stilling mod en Fiende, der miskjender den, og at man, for at modstaae Fienden, maa angribe ham med hans egne Vaaben. Denne Politik maa jeg imidlertid for evig fordømme. Vore gamle Grundsætninger ere den Talisman, som af dette lille Land skabte et stort Land. De udgjorde dets Storhed og Rigdom og Hæder, og jeg troer, at om end Retfærdigheden var bandlyst fra hele Jorden, maatte den dog finde et Fristed i Engelland, overbevist om, at hvor længe det end maatte trykkes og bestormes, vil Engellands Nød dog kun vare for en Tid, saafremt man holder fast ved disse Grundsætninger, og at det, naar Stormen er viftet bort over det, vil vedblive at glimre med uforandret Glands. — Lord Sidmouth gjentog derpaa sit Forslag. Lord Cantsleren reiste sig op af sin Uldsæk, og søgte at gjendrive Lord Sidmouth. Han indrømmede, at Retfærdighedens Grundsætninger, som han havde beraabt sig paa, vare evig uforanderlige. Imidlertid var Spørgsmaalet her: om de kunne gjøres anvendelige? Han forsikkrede, at hverken han eller hans Venner havde den Idee, at fornegte disse Grundsætninger eller at afvige fra et Lovkyndigheds-System, som allerede i saa lang Tid har havt Nationens Lovbekræftelse. De specielle Regler, som Lord Sidmouth fremsatte, fandt han imidlertid ikke af den almindelige Brug sanctionerede, og han beraabte sig paa adskillige Tilfælde, for at retfærdiggjøre de Skridt, Regjeringen ved denne Leilighed har gjort. Fremdeles gjorde han den Indvending,

at ethvert Tilfælde af det Slags har særegne Grundvold og kan bestemmes efter sine særegne Meriter. Naar man derfor, sagde han, vilde indlade sig i de særegne Omstændigheder ved dette Tilfælde og undersøge den efter dens rigtige Grundvold; saa maatte der derved tages Hensyn til mange Ting. Dette vilde foranledige en Undersøgelse angaaende det Retfærdige eller Uretfærdige i Krigen mod Dannemark, hvorover der i dette Huus allerede er debatteret saa meget, og en Undersøgelse af andre Puncter, som allerede længe ere lagde tilside, og det skulde gjøre mig ondt, dersom man rippede dem op igjen. Af disse Grunde ønskede han, at ingen Debatter angaaende denne Gjenstand maatte finde Sted. — Lord Erskine paastod derpaa med sin sædvanlige Veltalenhed det Haarde og Uretfærdige i det, de uskyldige og redelige Kjøbmænd have liidt, hvis Skibe i Følge en competent Dommers Decret ere blevne frikjendte, men som paa Grund af Cabinetsordren havde mistet deres Eiendom igjen og med den Frugterne af Rettens Kjendelse. Kan disse Mennesker bebreides noget? Naar det kan godtgjøres, at de af Skjødesløshed eller uden Nødvendighed forlængede deres Ophold i Brittiske Havne, indtil Cabinetsordren manede dem, saa ere de at laste; men naar intet af dette er Tilfældet, saa er det sikkert høist uretfærdigt, at imputere som en Forbrydelse hvad de ved ingen muelig Aarvaagenhed kunde undgaae. Det er ligesaa lidet lovligt af en Stat som af en Privatmand, at høste Fordeel af egne Uretfærdigheder. Jeg maa overlade det til D. H. egen Overveielse: om Dannemarks Forfatning var, da vi gjorde Angrebet, som Forfatningen af et Huus, man maatte nedbryde for at standse en Ildebrand? Jeg indrømmer endog for Øieblikket, at dette har været Tilfældet, saasom D. H. ved tidligere Leiligheder synes at have paastaaet dette: det kan derfor ikke være underkastet nogen Strid, at saa nødvendigt det end er, i visse Tilfælde, ved Ildebrand at ødelægge Privatfolks Eiendom, for at redde vor egen Eiendom og forekomme videre Ødelæggelse, ligesaa fornødent er det ogsaa i alle disse Tilfælde, at remunerere de enkelte Personer, hvis Eiendom er bleven opoffret blot for vor egen Selvbevaring. Jeg vil nu ikke kives om den Danske Expedition, men for Øieblikket indrømme, at vor Regjering turde anholde Danske Skibe; var det da ikke ligefuldt Uret, at tilføie de Individuer Skade, som vare blevne forledte til at sætte den yderste Tillid til deres Eiendoms Sikkerhed, saalænge samme fandtes i vore Havne? Jeg maa endnu engang hviske D. H. i Øret, at der paa den Tid de Danske Skibe bleve anholdte og borttagne ingen Fiendtligheder vare begyndte. Dette sees endog af de Proclamationer, som Lord Cathcart og Admiral Gambier havde udstædt uden for Kjøbenhavn. Det kan ikke negtes, at de, selv efter deres Ankomst i Østersøen, authoriserede af Regjeringen, offentlig erklærede, at der fra Engellands Side ingen fiendtlig Disposition mod Dannemark finder Sted. Af denne Aarsag paastod Lord Erskine, at det fra Engellands Side vilde være en bestemt Troskabs-Brøde og følgelig en uretfærdig Handling, ikke at skadesløsholde de Individuer, der i Expeditionens Tid have mistet deres Eiendom. — Lord Hawkesbury sagde, at han ikke kunde gaae saavidt som hans Modstander, at paastaae, Retsgrundsætningerne ere efter deres Natur uforanderlige. Han paastaaer ydermere, at almindelige Regler maa forandre sig efter Omstændighederne. Hvad Selvforsvars Ret i eet Tilfælde medfører er forskjelligt fra det, som det i et andet kræver; saaledes er det ogsaa med Gjengjeldelsesretten. Vel paastaaer jeg ikke, sagde han, at Gjengjeldelsesretten ikke har egne Grændser, hvor langt den end udvides af Fienden, men jeg siger kun, at Gjengjeldelsesretten i en vis Grad maa udvides og indskrænkes efter Fiendens Adfærd. Efter den hidtil gjeldende Folkeret paastaaer jeg kun, at fra det Øieblik af, at en almindelig Krigsstand mellem begge Stater indtraadte, var det Engellands uforanderlige Ret, at ansee al Dansk Eiendom, der var i dets Magt, for confiscabel, paa hvilken Maade den end maatte være kommen i vor Besiddelse. Naar et Individuum ved en Krigs Udbrud mellem begge Stater havde en Gjeld udestaaende, kunde da nogen, om denne Gjeld ogsaa var contraheret i Fredstider, paastaae, at dette Individuum ikke tabte sin Ret dertil, og at Gjelden blev Kronens Eiendom? I Følge heraf ere efter Krigslovene, hvad enten Fiendtlighederne ere at undskylde eller ei, ikke allene Fiendens Kronskibe men ogsaa hans Privatskibe confiscable, hvor haarde end de

enkelte Tilfælde maatte være. Jeg haaber derfor, at D. H. ikke vil bifalde den ædle Viscounts Forholdsregler; thi de ere ikke berettigede til at blande sig i noget, som aldeles er forbeholdt Kronens Godtbefindende. Der er ikke mødt Dannemark andet en hvad Spanien, Holland, Preussen maatte lide. Ved tidligere Tilfælde indtraadte samme Praxis, og selv i Tider, da nogle af dem, der nu stride imod samme, vare Ministere.

(Fortsættes.)

Postefterretninger.

Mange Regimenter afgaae endnu fra Paris paa Vogne til den Spanske Armee. Keiserens Afreise, hedder det fra Paris under d. 17 Septbr., synes bestemt til de første Dage i næste Uge. Prindsen af Benevent, Prindsen af Neufchatel, Minister-Statssecretairen og Overmarchal Hertugen af Friaul, ledsage Monarken. Foruden en Mængde Sølvtøi medtages ogsaa mange Haandheste, og i Porcellainsfabriken i Sevre indpakkes det for den Russiske Keiser bestemte Service. Den 25 vil Keiseren, som man troer, aabne Lovgivningscorpset, og derpaa afreise til Bayonne til Storarmeen. Ogsaa hedder det, at Prindsen af Neufchatel ufortøvet begiver sig til Armeen. — Kongen af begge Sicilierne skal d. 6 Septbr. være ankommen til Neapel. — Publicisten indeholder et Stykke om Krigen i Spanien, hvori Munkesnedighed og Overtro anføres som Hovedaarsag til dette Riges Ulykke. Den Spanske store Hob, siger Publicisten, har som det første Løsen paa sit Raserie, næsten paa alle Puncter af en vidtløftig Landstrækning udøvet i Mængde saadanne Myrderier, som Folket i vor ulykkelige Revolution først udøvede, da dets Affindighed fik Overhaand; men fra nu af indtil Januarii Maaned vil Oprøret i Spanien være undertrykket. — I Bilbao er d. 26, 27 og 28 Aug. blevet holdt en overordentlig Junta, hvori Præsidenten blandt andet sagde i en Tale, at Keiser Napoleon ikke vil opgive sit Forsæt, at gjøre Ende paa det skrækkelige Anarchie i Spanien. Paa Spørgsmaalet, om de Deputerede bifaldt Optrinene i Bilbao ꝛc., tilkjendegave de alle deres Afsky for Oprøret og deres Hengivenhed for Kong Joseph. — Kongerne af Bayern og Würtemberg ere af den Franske Regjering blevne indbudne til at sende de-

res Troppe-Undsætning til Frankrige. Bayern stiller 10,000 Mand og Würtemberg 6000. De øvrige Smaafyrster af Rhinforbundet ere ligeledes blevne indbudne hertil. — Der tales atter om en Russisk Storfyrstindes Formæling med en Østerrigsk Erkehertug. — Den Franske Armee i Spanien har følgende Stilling: Hovedcorpset, hvorved Kongen er, holder begge Bredder af Ebro og alle Bjerge i Biscaja besatte. Hovedqvarteret er i Miranda. Marchal Bessiers Corps strækker sig fra Pontocorbo til Burgos, og Marchallens Hovedqvarteer er i Santa-Maria. I Bjergegnene har man opdaget hidtil ubekjendte Defileer, som kunne være nyttige for Armeens videre Bevægelser. Ministerne og Juntaens Medlemmer er hos Kongen eller og i Vittoria. Imellem Oprørs-Høvdingerne hersker stor Uenighed. Man har foreslaaet at oprette en almindelig Junta og udnævne en General-Capitain i Kongeriget, men man har ikke kunnet blive enig om Vilkaarene. Paa nogle Steder have Militairpersoner stillet sig i Spidsen for Oprørerne, paa andre civile Embedsmænd, og paa mange Steder Munke og Folk af de laveste Classer. Man har forsøgt at bevæbne alle Folk fra 16 til 45 Aar, men man mangler Vaaben og Krigsfornødenheder. — Henimod d. 25 Sept. skulde Rhinforbundets Medlemmer forsamles i Frankfurt. — I Sicilien lide de Engelske Tropper meget af Diensyge. — Den Russiske Hoftidende leverer en Beretning om en hæderfuld Fægtning ved Baltisk-Port, i hvilken den Russiske Adm. Chanikow efter 8 Timers Kamp maatte overlade den Engelske Admir. Hood Linieskibet Wsewolod. Engellænderne, som fandt det aldeles umueligt at gjøre Skibet flot, stak det i Brand, efterat de havde borttaget det levnede Mandskab, hvoraf Admir. Hood d. 15 Aug. sendte Adm. Chanokow 37 Saarede til Udverling. Da det sønderskudte Skib var bedækket med Liig reddede 56 Mand Russer sig ved at svømme. Den fiendtlige Flaade bestod af 13 Linieskibe og 5 store Fregatter, og den Russiske kun af 9 Linieskibe og 9 Fregatter. — Under Adm. Hood og Saumarez befinde sig nu ialt 9 Engelske Linieskibe i Østersøen. Viceadmiral Keats er med Skibene Brunsvick og Edgar blevne tilbage i Beltet. — Til Stockholm er der ankommen 18 Skibe med Fødevarer. — Det hedder, at Leiren ved Bauzen og Pirna skulde d. 24 f. M. støde til det 5te Franske Armee-Corps.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 103.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Höeckes Enke.

Tirsdagen den 4 October, 1808.

Om en ny Fabrik.

Hr. Udgiver!

Paa en Tid, da man gjør alt for Oeconomiens Skyld og har indført næsten kunde man sige en oeconomisk Oeconomie, da man plukker levende Gjæs for at faae levende Duun og levende Mennesker for at faae levende Gjæs, da man giver sig ligesaa megen Umage for at gjøre alt Udenlandsk til Dansk som man før gjorde sig for at gjøre alt Dansk til Udenlandsk, da man vil avle Caffe, Sukker og Peber paa Jorder, som ere bestemte til grønne Ærter, Summa Summarum, paa en Tid, der fra en Øder med eet er bleven til en Sparer, er det neppe af Veien at anlægge en Fabrik, hvortil Landet selv har Materialier i Overflødighed og intet Forskud af Finance-Cassen eller Cassen ad usus publicos behøves. De studser maaskee, og De har ogsaa Aarsag dertil, thi de fleste Fabriker hos os blive sædvanlig til for Forskuddets Skyld, ikke Forskuddet for Fabrikernes Skyld. Men Deres Forundring vil snart forsvinde, naar De hører hvilken Fabrik, jeg egentlig agter at anlægge.

"Man kan hvad man vil, naar man kun vil hvad man kan" er en gammel, men, paa nogle faa Undtagelser nær, stor Sandhed. Man kan midt om Vinteren gaae nøgen lige op til Skuldrene, naar man kun vil, det lære vore Fruentimmer os; man kan leve af Vind, uden at eie en Veirmølle, det lære mange af vore saakaldte Rigmænd os; man kan blive Konstdommer og Digter, naar man med en dygtig Jernpande og en haardfør Ryg, forener Villien at ville være det, det lære adskillige af vore litteraire Sansculotter, eller, for at tale med Puristerne, Barlaar os; man kan fra Hestepranger blive Tyrkisk Keiser, naar man kun alvorlig vil, det lærer Sultan Machmud os; kort sagt, jeg kunde skrive en heel Bog om hvad man alt kan, naar man kun vil.

Men noget gives der dog, som man blandt andet ikke kan om man end vil, og det er nemlig det, at man ikke kan undvære Rygter. Vi kunne undvære Mad, Drikke, Klæder, Søvn, men

ikke Rygter. Selv de, der fordømme dem, kunne ikke leve dem foruden. De opholde Livet i hele Statslegement og ere de første Livsaander i Klubber, Spille-, Spise-, Drikke- og Snakke-Compagnier, som man i det fine Sprog kalder Assembleer; ja selv i Forgemakker vilde man døe af Kjedsommelighed, dersom der ikke existerede Rygter, eller, som Pøbelen kalder dem, Bysnak. I fordums Dage fik man hele Ladninger deraf fra Fyen directe med Posten, men siden denne vigtige Artikels Indførsel fra Danske Provindser er bleven forbuden som Contrebande, maa vi lade os nøie med de Transporter, som Tydskerne sende os herind med deres "til Forsendelse med Posten ene privilegerede Aviser." Saaledes maa vi nu endog hente denne Artikel udenlands fra, og ere udsatte for, at Hamborgerne, som ere Mestere i Spidsbubestreger, ville, naar de erfare vor store Trang, opskrue Prisen saa ugudeligen, at tilsidst skikkelige Folk, som ikke have Penge at slænge bort og dog gjerne ønske at erfare, hvad "Rygtet siger", "hvad det hedder", "hvad velunderrettede Folk lade sig forlyde med", "hvad man vil paastaae" 2c., blive nødsagede til at lægge deres Nysgjerrighed Stangbidsel paa og forsage en Nydelse, som dog er saa nødvendig til Livets Ophold.

Jeg agter derfor at anlægge en Dansk Rygtefabrik. Forskud forlanger jeg, som sagt, ikke, men mine ærede Medborgeres og Medborgerinders Understøttelse og Medvirkning udbeder jeg mig; thi uden disse er det mig umueligt at udføre min Idee. Men naar først min Fabrik er kommen istand, haaber jeg, den vil være nyttig for

Folk af alle Stænder. Saalænge vi ikke have nogen egentlig Rygtefabrik vil det altid blive vanskeligt, at faae et Rygte betimelig og hurtig nok udspredt. Jeg kjender en Mand, som for en Tid siden gjerne havde skjenket 1000 Rdlr. til de Fattige, dersom han kunde have faaet det Rygte i Gang, at en Skjeppe Salt vilde til Vinter koste 6 Rdlr.; jeg kjender en anden, der vilde have skjenket ligesaa meget, dersom han havde kunnet faae Folk til at troe, at en Kjøbmand, som er hans gode Ven, om kort Tid vil spille Fallit; jeg kjender en Forfatter, der havde villet lægge sin halve Formue i Fattigblokken, dersom han havde kunnet sætte et Rygte i Omløb, hvorved een af hans Medforfattere kunde blive anklaget; jeg kjender en Dame, som vilde have foræret St. Hans Hospital sit ægte Shawl, om hun kun kunde have faaet Byen til at snakke om en vis Frøkens Frugtsommelighed; men alle er det hidtil faldet yderst vanskeligt at opnaae deres Ønske. Lykkedes det end een eller anden imellemstunder at faae et saadant Rygte lidt i Gang, saa varede det neppe en halv Dag førend den Altonaiske Mercurius kom gallopperende paa sin Træmær med et heelt Læs: "frisch von Paris!" og stoppede Rygtet i sit Løb. En saadan Periode synes at være særdeles gunstig for min Fabrik, saa meget mere som Nysgjerrigheden nu er stegen til saa høi en Pynt, at man i Fyen har udsat en Præmie af en fuldvægtig Ducat for enhver, endog ubehagelig, Efterretning fra den Danske Krigsskueplads, naar den leveres saa frisk og varm som mueligt og førend endnu nogen gridsk Avisskriver har faaet Kløer i den.

I en Stad som Kjøbenhavn, hvor selv Achiller ansee det for klogere at have Friseerstuer end at slaaes med Hector og Trojaner; ja hvor Homer selv med alt sit Digtertalent havde seet sig nødsaget til at følge sin Helts Exempel, og Virgiler og Horatser maatte døe af Sult, gives der for en Mand i min Stilling, der har lært at aagre med sit Pund, ikke med sine Penge, neppe en bedre Næringsvei end en Rygtefabrik. Jeg giver mig paa Grund af ovenanførte den Frihed at indbyde alle de Herrer Snyltegjester, Støvslikkere, Nyhedsstøvere og Angivere, som ere vante til at fabrikere Rygter, til at melde sig i min Fabrik, hvor de kunne faae saa meget Arbeide, de ønske. Ved samme Leilighed anbefaler jeg mig paa det bedste til alle og enhver, som vil have politiske- litteraire- mercantilske Rygter udspredte. Til-Gjestebudde, Assembleer rc. kunne de faaes ganske varme, naar der forud subskriberes paa dem som omtrent paa Billetter til Comoedieloger, og der gives min Casserer en liden Gratification. Jeg smigrer mig ligeledes med at faae Leverancer til vore Klubber, Viinkjeldere og Restaurateurer. Paa 10 Exemplarer gives det 11te gratis.

Deres forbundne rc.

Ogsaa en mørk Tale.

I Anledning af Hr. Justitsraad Hedegaards i No. 102 indrykkede.

Jeg samlet er af fire Led,
Naar man vil modens stave;
Thi ellers maa det femte med
At sætte mig ilave.

At jeg urokkelig kan staae,
Jeg takke maa min Hale;
Kap den, — jeg flyder, men kan saa
Dog mangen Mand husvale.

Men mister jeg endnu et Led,
Jeg tjener Folk til Stytte,
Naar de fra et til andet Sted
Paa Kloden sig vil flytte.

Det Dage-tal tre Hundrede
Og fem og tredsinstyve,
Kan klygtig Læser i mig see,
Jeg vil det ikke lyve.

I mig er ogsaa det, hvorved
Lord Cannings Trop herinde
Har stiftet sig og hannem med
Et evigt Skjendselsminde.

Ej nu behøves Mærker fleer,
Jeg kan da dette spare
Om Den, der tidt kan spørge meer,
End Vise 7 kan svare.

Af mig er to i denne By,
Som ere uden Mage,
Hvoraf og udenlands gaaer Ry.
Hvor let mig at opdage!

R. Nyerup.

Svar til min Ven Molbech.

(Se Kobenhavns Skilderi No. 102.)

Du staender midt i Guders Lund
Med Varme, som hos hver Kærminde;
Thi Du i gamle Norden kun
En mærkelig Ruin vil finde.
Du knæler ei, thi Asers Magt
Er Dig kun Fantasiens Pragt.

Dit Syn forvilder sig min Ven!
Imellem Gudenavnes Vrimmel,
Og stedse stivt Du stirrer hen
Paa Valhal, som paa Nordens Himmel.

Igjennem Ragnaroke ei
Dit Øie end har fundet Vei.

Kan Nogen skue høie Strid,
Som føres mellem Lys og Mørke,
Og Lyset fra den svundne Tid,
Og Nordens Aser ikke dyrke?
O! saa Du Lysets Herlighed,
Du ved min Side knæled ned.

Jeg skuer sidste hede Damp
Som stiger op fra Tidens Lue.
Jeg glædes, endt er store Kamp,
Men Aser faldt, og jeg maa grue;
I Skælven klæder sig den Lyst,
Som da indstrømmer i mit Bryst.

Aartusinder kan over Jord
Henrulle, glemmes kan Idrætter,
Men har det Evige sit Spor
Aftrykt, ei Tiden det udsletter.
Et Billede jeg ser i Nord,
Og Træk jeg skuer end paa Jord.

Du peger paa Naturens Sprog,
Som om Din Ven Det ikke kendte;
Som til et Blad i store Bog,
Jeg til Naturen Øiet vendte,
Og Nattens Mulm med Solens Glands
Sig blanded for min indre Sands.

Jeg stirrede mod Harmoni,
Da jeg mod Alteret henstirred,
Og ilende jeg gik forbi
Det Enkelte, som kun forvirred;
Men ved Du deraf at jeg fik
Ei for det Enkelte et Blik?

Nik. Fred. Sev. Grundtvig.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

(Af Budstikken No. 49.) Af Chefen for Østre Stads-Compagnie af Kjøbenhavns borgerlige Infanterie, Capitain Wegener, ere 100 Rdlr. skjænkede til den Underofficier eller Gemeen af den norske Armee, som i dette Aar meest har udmærket sig,

hvorom Generalcommandoen har erholdet Underretning ved Hs. Maj. allerhøieste Befaling af 9 Julii d. A., og tillige erholdet Befaling at udgive dem efter Giverens Hensigt. Blandt de flere, som i denne Krig have udmærket sig, ere ved Generalmajor v. Staffeldts Brigade tvende Dannebrogsmænd, nemlig Corporal Christian Schulstad og Martinius Sorknæs, begge af det Hofske Skiløber-Compagnie, hvilke have udmærket sig 4 Gange. Generalcommandoen har altsaa tilsendt Generalmaj. v. Staffeldt de 100 Rdlr., for at leveres til de tvende her benævnte Underofficierer. — Under 24 Julii har Hs. Maj. allernaadigst oversendt Generalcommandoen 50 Rdlr., som en Gave fra Mandskabet af et i Fyen under Artilleriemajor Friboe staaende 6pundigt Batterie, til deres norske Vaabenbrødre, hvilke 50 Rdlr. er bleven Understøttelses-Committeen tilsendte. — Fra Kgl. Livmedicus Suadicani har Hs. D. Prinds Christian til Slesvig-Holsteen erholdet, tilligemed en Gulddaase med 10 Ducater indlagt, følgende Skrivelse: "Tillidsfuld vover jeg den Bøn, at hosfølgende Daase, som af Kongen er bleven mig skjænket, maatte af Deres Durchl. blive tilstillet en fortjent Saarlæge, som med ømt og menneskekjerligt Hjerte og let Haand forbandt de Brave, hvis Saar blødede for Fædrenelandet, og lindrede deres Smerter, og skulde nogen af de i Kampen for Fædrenelandet ærefuld Faldne efterlade frugtsommelig Kone, beder jeg at turde bestemme dens ringe Indhold til Faddergave." Blandt saa mange duelige Overlæger, hvormed Armeen er forsynet, maatte Valget af den, som denne Daase kunde tilstilles, falde vanskeligt. Men den Betragtning, at Stabschirurgus Thulstrup har havt den største Deel Blesserede under Tilsyn og Behandling, og at han med Indsigt og Nidkjerhed har virket til Armeens gode Lazaret-Indretning, bestemte Hs. Durchl. at tilsende ham bemeldte Daase. De indlagte 10 Ducater ere blevne det Søndenfjeldske Regiment tilsendte, for at gives den frugtsommelige Enke efter den ved Præstebakke d. 10 Junii faldne Corporal Trane, hvis Barn vil blive opkaldet efter Giveren. — I Følge en Skrivelse fra det Kgl. Finants-Collegium til Regjeringscommissionen af 26 Julii sidstl., har Committeen for frivillige Bidrag i Danmark til Opmuntring for de Norske Krigere, og til Understøttelse for deres Enker og Børn, indmeldet, at den foruden forhen remitterede, atter har

indsamlet en Sum af 20,000 Rdlr., hvilke blive anviste til Hs. Durchl. Prinds Christians Disposition. — Geheimeconferentsr. Wedel Jarlsberg har ladet Gen. v. Krogh tilstille en betydelig frivillig Gave, til det til Landets Forsvar udcommanderede Mandskab af det 2det Aggershusiske Infanterie-Reg. Bemeldte Gave er sammenskudt af Grevskabets Almue, og bestaaer i følgende, nemlig: 1096 Par Skoe, 1549 Par Strømper, 711 Skjorter, 257½ Alen Vadmel, 68 Alen Lærred, 163 Alen Strie, 26 Par Buxer, 4 Vester, 6 Huder, 5 Skind, samt Banco og Myndt 161 Rdlr. 36 ß.

Følgende til Generalcommandoen indkomne Rapporter ere ved Skrivelse af 9de dennes fra Hans Durchlauchtighed Prinds Christian til Slesvig-Holsteen sendte til Indrykkelse i Budstikken No. 50.: "Den 8de Augusti blev af Capitain Grønwold af det Nordenfjeldske Regiment foretaget en Recognoscering paa de fiendtlige Forposter ved Moen og Skaataholtet indenfor Jacobsrud, ved hvilken Leilighed 2 Mand af Fienden bleve tagne til Fanger. — Den 25de Augusti blev en af vore ved Bratfjeldet i Enningdalen staaende Feldtvagter, 12 Mand stærk, under Commando af Foureer Strøm af det Nordenfjeldske Regiments 1ste Grenadeer-Compagnie, angrebet af en fiendtlig Patrouille, omtrent 100 Mand stærk, som rettede sit Angreb lige paa Vagten og saaledes stødte paa den for Vagten staaende mellemste enkelte Vedet; da denne mærkede at Fienden var i Anmarsch, listede han sig fremad for at opdage Fiendens Styrke, men blev uheldigvis seet af Fienden og skudt; Foureer Strøm, som ved dette Skuds Løsning kunde mærke at Fienden var i Nærheden, formerede strax Kjeden med det øvrige Mandskab, og attaquerede under Hurraraab, ved hvilken Leilighed en Mand af Fienderne blev skudt. Fienden retirerede herpaa med største Iilfærdighed, saa at han allerede var dreven tilbage inden den Feldtvagten tilsendte Soutien var ankommen. — Natten til den 28de Augusti blev i Toksmark Sogn en Patrouille af 1 Underofficier og 6 Mand omringet af 20 til 30 fiendtlige Husarer. En Grenadeer, som havde Forspidsen af Patrouillen, stødte i Mørket lige ind paa Fienden, hvorpaa han kastede sig ind i et Krat og raabte af fuld Hals, Fienden er der! men blev derudover tagen til Fange. De øvrige af Patrouillen sloge sig igjennem den

fiendtlige Overmagt og ere lykkelige komne tilbage. — Den 2den September, tidlig om Morgenen, blev vor ved Wilsberg staaende Feldtvagt under Commando af Lieutenant von Krogh af det Bergenhusiske Regiment angreben af en fiendtlig Styrke, som man siden har erfaret at have bestaaet af 400 Mand Carlstads Jægere, 1 Bataillon af Wermelands Regiment, 2 Escadroner Husarer og 3 Stykker 3pundige Canoner. De udsendte Patrouiller kunde formedelst Taagen ei opdage noget inden Fienden var dem ganske nær, hvorpaa de hurtig trak sig tilbage over Elven og ved trende Skud avertede Feldtvagten om Fiendens Nærværelse; Lieutn. Krogh formerede strax Kjeden og forsøgte at drive Fienden tilbage, hvis Styrke han ei kunde kjende, men efter at have vedligeholdt Ilden en Times Tid, saae han sig nødsaget at trække sig tilbage. Paa Retraiten blev han omringet af de fiendtlige Husarer, og efter forgjeves Modstand faldt han i Fiendens Hænder tilligemed nogle Mand, som af denne Vagt savnes. — En Mand af Feldtvagten Niels Ambjørnsen Houge af Bergenhusiske Musqveteer-Bataillon blev især forfulgt af en Husar, som raabte at han skulde give sig; Dette vilde han ikke, men faldt i Løbet og kom under Hesten, sprang op, og paa igjentagen Opfordring at give sig, stak han Bajonetten i Hesten, hvorved han undgik at falde i fiendtlig Fangenskab, men fik en let Blessure i Armen. — Den 5te September blev efter Major Krebs's Ordre en Expedition under Commando af Capitain Mund af det Nordenfjeldske Regiment foretaget mod de ved de Svenske Gaarde Mossekasen og Korrungrød paa Grændsen af Enningdalen staaende fiendtlige Feldtvagter, som bleve fordrevne; Ved hvilken Leilighed Lieutenant Birch af det Søndenfjeldske Regiment tog en fiendtlig Jæger til Fange, og Skarpskytter Aunon Ellingsen af Søndenfieldske Regiment gjorde 2 Fanger; I det Hele er ved denne Affaire 11 Fangne, 14 Geværer, 11 Patrontasker og 6 Feldtflasker faldne i vore Hænder. Paa vor Side er ingen Mand tabt eller blesseret.

Kongen af Hollands Overstaldmester, Oberst v. Bickert, er d. 1 d. M. kommen hertil, for at overbringe Hs. Maj. Decorationen af den Kgl. Hollandske Unionsorden.

Til Kongens Fødselsdag er bestemt at opføres paa det Kgl. Theater: Knud, Danmarks Hertug, et Sørgespil af Professor Sander.

Parlamentsforhandlinger angaaende den ved Udbrudet af Krigen mellem Dannemark og Engelland condemnerede Danske Privateiendom. (Af en Engelsk Avis, som en fra Engelland flygtet Dansk Mand har medbragt.) (Sluttet, see No. 101 og 102.)

Det vilde være utilbørligt af Parlamentet og af skadelige Følger, at ville befale eller fængsle Kronen i Udøvelsen af sin selvstændige Billighed, som den ved tidligere Leiligheder har været beredt til, stedse at lægge for Dagen, naar der tilbød sig Leiligheder dertil. Han beraabte sig fremdeles paa, at det ikke var Tiden, at vise Fienden Begunstigelser; vi ere, endte han med, i Begreb med en heftig Kamp; vi ere omgivne af en Hær fiendtlige Nationer og vi have store og utallige Hindringer at overvinde, og derfor maa vi mere see paa vore Forholds Trang end paa den Fremfærd, vi i denne Tid kunne følge. — Lord Ellenborough paastod i en Tale, der var fuld af kraftige Beviser, at de Handlemaader, man har brugt mod Dannemark, vare af et nyt Slags, og opfordrede Lorderne af Modpartiet til at anføre et eneste Exempel, som i nyere eller ældre Tider er blevet sanctioneret, at en Nation er bleven saaledes behandlet som den Danske. Jeg opfordrer Dem til, i den Brittiske Historie at finde noget lignende Tilfælde, hvor et Lands Eiendom er bleven anholdt, uden at dette Land har gjort sig skyldigt i noget Angreb? — Folkeretten er en stræng Ret og den høieste Lov. Vel billiger jeg den Lære, at naar en Krigsstand først fuldkommen er indtraadt, alle de Rettigheder, som flyde af en saadan Tilstand, maa finde Sted; at jure coronæ al fiendtlig Eiendom, som ved Krigens Udbrud befandt sig i Landet, hjemfalder til Kongen. Men Engellands Rygte, Retskaffenhed og Ære opfordre D. H. at tilbagekalde i Deres Erindring Omstændighederne ved den Danske Expedition, og tilkjendegive Kongens Raadgivere Deres Mening derom. Er det ikke almeen vitterligt, at ethvert Forførelsesmiddel er blevet anvendt for at berolige de ulykkelige Danske Individuers Sind, paa det de ikke skulde undlade at sætte uindskrænket Tillid til Storbritanniens Oprigtighed. Man har neddysset dem i en ugrundet Sikkerhed og paa

det skjændigste bedraget dem. Selv i Expeditionens Tid har man endnu indpodet dem Tillid til Storbritanniens Ære og Retfærdighed. Paa den Tid kunde deres Skibe have blevet hjemme, men man har gjort et saadant Indtryk paa denne Nation ved den Forsikkring, man gav den, at den satte ubegrændset Lid til den Engelske Regjering. Dens skregne Stilling fordrede det som en Retfærdigheds Handling af Kronen, at Mildhed og Billighed skulde vises imod den. Det eneste, som man nu i den Henseende forlanger, er, at Hs. Maj. maatte bevæges til, ikke at gjøre nogen uhensigtsmæssig Anvendelse af de Fonds, som paa en saa voldsom Maade ere blevne anholdte, men at de maatte placeres saaledes, at de kunde tilbagegives de ulykkelige Skadelidte. — Herpaa reiste sig Grev Stanhope. Jeg kan ikke undlade, sagde han, at gjøre nogle Anmærkninger over hiint Spørgsmaal, fordi det giver Leilighed til at lære de Engelske Retslærde Ret. Lord Cantslerens Tale var neppe forstaaelig, Parantheser indbefattedes i Parantheser, der endog atter indeholdt Parantheser; saa jeg har uddraget deraf samme Slutning, man engang uddrog af Vanghams Tale: at Hensigten deraf bestod i noget, men Meningen i intet. Den ædle Lord forstaaer maaskee noget af Criminalretten, men den ædle Baron (Hawkesbury) forstaaer intet af denne Ret. For at bevise dette, fremlægger jeg en gammel Statut, som den ædle og lærde Lord (jeg beder om Forladelse at jeg kalder ham lærd) vel aldrig har henvendt sin Opmærksomhed paa — nemlig magna charta. Grev Stanhope forelæste heraf nogle Steder og viste derpaa, at man i gamle Tider, selv efter Fiendtligheders Udbrud, saae især paa, at den fiendtlige Kjøbmand ikke unddroges noget af sin Privateiendom, indtil man først kunde faae Vished derom, hvorledes Fienden har behandlet vore Kjøbmænd og deres Eiendom, som ved Krigens Udbrud fandtes i det fiendtlige Land. Denne Charta har sørget for, at der førend Fiendtlighedernes Udbrud skal herske største Sikkerhed for fremmede Kjøbmænds Personer og Eiendom. Denne menneskekjerlige Indretning sammenlignede Grev Stanhope med Fremgangsmaaden mod den Danske Regjering. Jeg brændemærker, sagde han, en Deel af dens Fremfærd som nederdræg-

Krig, nemlig den, at den har valgt ethvert Skridt førend Fiendtlighedernes Udbrud for at indgyde de Danske Kjøbmænd Tillid, og at den ved Fiendtlighedernes Udbrud alligevel har anholdt deres Eiendom, og at den efter deres Udbrud har kaldet denne Eiendom en lovlig Prise. Jeg sætter det Tilfælde, at en Bande Skurke af Anførere for Privatcapere i Fredstider havde villet indlade sig i, at anholde en Mængde Danske Skibe og derpaa at bringe dem op i vore Havne, kunde da vel noget Menneske paastaae, at disse Skibe, naar der siden udbrød Krig mellem begge Landene, paa Grund af en Skurkestreg kunne blive lovlige Priser? Dette paastaaer imidlertid den ædle Statssecretair og dette er netop den Fremgangsmaade, man har brugt mod Dannemark. (Hører! Hører! Hører! raabte man fra alle Kanter.) Ethvert Menneske kan jo i vort Land, hvor lidet jeg end kan lide det, arresteres for Gjeld; nu spørger jeg de Retslærde om det er Ret, at holde et Menneske, der paa en Tid, hvor han var intet skyldig, blev arresteret og derfor med Urette kom i Fangenskab, efter at dette er blevet bekjendt, ligefuldt, efter den første Arrestbefaling i Fangenskab, fordi han siden har gjort en Gjeld, for hvilken han retmæssigen kunde arresteres? Dette er de Danske Kjøbmænds Stilling og med saa bedragerske Grunde er deres Eiendoms Condemnation retfærdiggjort. Jeg siger med andre, at vi i denne Sag drage Fordeel af vor egen Uretfærdighed. Antaget, at en nagtværdig Regjering (jeg betegner ingen i Særdeleshed) formastede sig at udstede til en fremmed Regjering Proclamationer, hvori den sagde Folket, at den intet Fiendtligt har i Sinde mod dens Land, og at den endnu bruger andre Midler til at forføre dette Lands Kjøbmænd til at komme med deres Skibe i en saadan Regjerings Havne, og at den, saasnart de ere indløbne, lod dem anholde og ved Krigens Udbrud, som den længe pønsede paa, confiskere, kunde der da tænkes en skjændigere Handling? Jeg kan ikke undlade, at brændemærke Regjeringens Fremfærd mod Dannemark, for at faae dets Skibe, som en Skurkestreg, og som et Kneb til at skille de Danske ved deres Eiendom. Ja, saa oprørende er denne Fremturen i hiin Adfærd, at jeg endog i Dag har erfaret, at Deyen af Algier pønser paa, at erklære Engelland Krig, fordi det anmasser sig hans Ret som Sørøver. — Ogsaa Lord Lauderdale paastod Nødvendigheden i at skadesløsholde de Danske. Man har indgydet dem Tillid til Engelland og bestandig foresnakket det noget om sammes Ære og Retskaffenhed. Var dette ikke skeet, saa vilde de have ladet være, at sende deres Skibe til Brittiske Havne. Engelland har hidtil været bekjendt for sin Retfærdighed, sin Ære og sin Oprigtighed; uden videre Betænkning byggede de Danske herpaa og styrtede i Afgrunden. Frankriges Adfærd kan ikke retfærdiggjøre Engelland. Man har sagt, at det ikke tilkom Huset, at tilkjendegive sine Tanker om den her omhandlede Sag, men at overlade alt til Kronens og dens Raadgiveres Godtbefindende; men dette er en Paastand af den skadeligste Tendence. Han sluttede med at sige: det er ethvert Lands Tarv, men især Engellands, at lyde Retfærdighedens Bud. — Spørgsmaalet blev adjourneret, i det 36 Lorder stemte for og 16 mod Ministerne.

Postefterretninger.

Ved Paraden i Paris d. 11 f. M. lod den Franske Keiser Soldaterne stille tæt sammen, og efter at han havde ladet Officiererne forsamle, talede han til dem i følgende Udtryk: Soldater! Efterat I have seiret ved Donaus og Weichsels Bredder, ere I dragne i Ilmarcher gjennem Tydskland; jeg lader eder nu marchere igjennem Frankrige, uden at tilstede eder et Øieblinks Hvile. — Soldater! jeg behøver eder. Leopardens Nærværelse besmitter Spaniens og Portugals Fastland. Forskrækket maa den flye tilbage ved Synet af eder. Lader os føre vor seierrige Ørn til Hercules's Støtter. Ogsaa der have vi Fornærmelser at hevne. — Soldater, I have overgaaet de nyere Tiders Armeer i Hæder; men have I naaet de Romerske Armeers Hæder, som i eet Feldtog seirede ved Rhinen, ved Euphrath, i Illyrien og ved Tagus? — En varig Fred, en urokkelig Velfærd vil være Lønnen for ederს Arbeide. En sand Fransk Mand kan og bør ikke holde op førend Havet er aabent og frit. — Soldater! alt hvad I have gjort, alt hvad I endnu have at gjøre for det Franske Folks Lykke og min Hæder, vil evig leve i mit Hjerte. — En Division Hollændere paa omtrent 4000 Mand er ankomne til Paris.

I Orleans er der allerede ankommen Rhinforbunds-Tropper, som marchere til Spanien. — Hovedqvarteret for den til Spanien bestemte Armee skal være i Toulouse. — Den Russiske Ambassadeur i Paris, Grev Tolstoy, er afreist til Tydskland. — Den Spanske Post af 13 Sept. medbragte intet Nyt angaaende den Franske Armees Tilstand. Den havde endnu sin sædvanlige Stilling. — Den Polske Division har ved Mallan, en Flekke i Arragonien, taget 300 Fanger og dræbt 200 Arragonier. — D. 22 Sept. er den Franske Keiser afreist til Erfurt. — Keiser Alexander ankom paa sin Reise til Erfurt, d. 1 Sept. til Cüstrin, og Storførste Constantin d. 23 s. M. til Leipzig; begge fortsatte deres Reise. — Gen. Duhesme har strax efter sin Ankomst til Barcellona angrebet Oprørerne, bestaaende af 10 til 12000 Mand, som camperede i Barakker og havde deres Hovedqvarteer i St. Bog. Oprørerne mistede 1000 M. Døde, 600 Saarede og 16 Canoner. — De Engelske tilstaae nu selv, at de i Portugal ikke have været saa heldige, som det først hedte.

London d. 8 Junii. Capitain Bettisworth, Chef paa Fregatten Tartar, som i Trefningen med nogle Danske Kanoneerbaade tilsatte Livet ved Bergen i Norge, havde kort forhen formælet sig med en Søster af Grev Gray. Ved sit tappre Forhold havde han flere Gange udmærket sig, og var den Officier, der som Chef paa Briggen Curieux overbragte Depescher fra Lord Nelson, da denne i Aaret 1805 forfulgte den combinerede Flaade i Vestindien. Man har derom følgende Beretning: "Leith, d. 20 Maji. I Dag kom Fregatten Tartar, der hører til Contreadmiral Washons Escadre i Leith, igjen hid. Vi seilede d. 10de til Bergen, for at snappe en Fregat, der skulde ligge i Havnen. Den 12te vare vi under Norsk Kyst, gik under Hollandsk Flag, og erfoer saaledes, at Fregatten var afseilet til Ostindien 8 Dage før med 3 til 4 Skibe. Vi seilede derpaa ad Bergen til, for om muueligt at bortføre de derværende Skibe, hvoriblandt vare 3 Capere. En af vore Chalupper havde Haab, om Natten at udskjære en Ostindiefarer, som laae under Batterierne. Men den Norske Vagtbaad fyrede og nu kom hele Staden i Allarm. Der ringedes med Klokkerne og Batterierne gjorde sig skudklare. Da Havnen var tillukket med en Lænke, vendte vore Chalupper tilbage til Fregatten. Ved vor Tilbagekomst blevo vi i et snævert Løb mellem Skjærene, medens det netop var Stille, angrebne af en Dansk Skoner og 5 Kanonbaade, hver paa 2 24pundere. De gjorde en velrettet og vedholdende Ild, der meget beskadigede vore Seil og Takkelage. Deres første Skud dræbte til Ulykke vor brave Capitain Bettisworth, just som han vilde rette en Canon. Han fik en Kugle i Hovedet. Fiendens Magt var vel ikke stærk, men hans Canonbaade vare besatte med Soldater, og vort Mandskab størstedeel nyhvervet. I den Skjærgaard, vi vare komne i, behøvedes altsaa al Anstrængelse under Lieutenant Sykes, der tog Commando, for at buxere Fregatten ud. Endelig sprang en Luftning op og hjalp os."

Hs. Maj. Kongen foretager i Morgen en Reise omkring i Sjælland, og ventes paa Løverdag tilbage igjen.

Med det første udkommer et Cancellie-Patent, hvori det lærde Publicum opfordres til nærmere at undersøge og bedømme et af Baron v. Eggers udarbeidet og allerede trykt Udkast til en criminel Lovgivning, der formodentlig er bestemt for Hertugdømmene Slesvig og Holsten. For de 3 bedste Bedømmelser af dette Værk vil 3 forskjellige Præmier blive udsatte.

Farten med Danske Skibe paa Norge saavel fra Tønningen som fra hele Vestkysten, er nu frigiven, imod at der stilles 25 ProC. Caution for Ladningen, som hjemfalde til Kongen, naar ingen Tilbageattest tilveiebringes. For Kgl. Regning forsikkres til Søndenfieldske Havne for 7, og til Nordenfieldske for 8 ProC. — Formodentlig strækker Tilladelsen sig kun til Proviant-Tilførsel.

Fra Trondhjem skrives under d. 9 Septbr., at Sildefiskeriet tegner sig vel, men at Saltet nu er stegen til 9 a 10 Rdlr. Tønden.

Fra Norge haves Efterretning, at der paa Grændsen er forefalden en Træfning mellem de Norske og Svenske Tropper, i hvilken de Norske vel i Førstningen blev trængte tilbage af Fiendens Overmagt, men at de strax derpaa paa ny havde angrebet de Svenske og aldeles slaaet dem paa Flugten. Man kan snart vente at erholde de nærmere Efterretninger om denne for vore Vaaben saa æresfulde Træfning.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Aargang. No. 104.

Udgivet og forlagt af J. Werfel; trykt i Kjøbenhavn, hos P. H. Høeckes Enke.

Løverdagen den 8 October, 1808.

Kjøbenhavn i det nittende Aarhundrede.
(Fortsat.)

Theatret.
(Fortsat.)

Men har man, i det Hele betragtet, ingen Aarsag til at beundre Skuespilvæsenet i Kjøbenhavn, maa man dog tillige tilstaae, at en Skuespilbestyrers Kald er eet af de vanskeligste, der kan tænkes. Hvor let støder man ikke her den menneskelige Forfængelighed, hiin Hydra, som, umættelig i sine Fordringer, aldrig vil indsee eller tilstaae sine egne Feil? At bestyre en Samling af Mennesker, blandt hvilke adskillige stundom med de maadeligste Naturgaver, ansee sig for fødte Genier, og kaldes Publicums Yndlinger, førend de endnu have faaet mindste Konstdannelse; at bedømme paa Embedsvegne Arbeider, som Uvidenheden og Indbildskheden ofte har udklækket, er et ubehageligt, tungt og utaknemmeligt Fag. Mere end een Erfaring har lært os, hvorledes en Skuespiller og Skuespillerinde kunne drille baade Publicum og Directionen ret som vanartede Børn, og hvilke litteraire Misfostre mange Forfattere, ligegyldige for deres egen Ære og Publicums Dom, ønske antagne og opførte. Mennesker, som ikke engang kjende de første Regler for Skuespillet, ja, som ofte ikke engang forstaae deres eget Modersmaal, troe, at intet er lettere end at skrive for Theatret. Hvorledes denne vanskelige, om ikke vanskeligste, Green af Digtekonsten, kan af de fleste betragtes som den letteste, er overalt et høist paafaldende Særsyn. Jeg har kjendt mange af vore litteraire Mænd: adskillige, der fra Stjerner bleve til Sole, andre, der fra Sole bleve til Stjerner; alle aabnede de deres Bane med eet Skuespil, og sjelden havde de Ro paa sig førend de fik det indleveret til Directionen og — forkastet. Dersom man vil spørge de fleste af vore Forfattere paa deres Samvittighed, saa ville de tilstaae, at enten Thalia eller Melpomene var een af de Muser, de først beilede til. Ethvert ungt Menneske, som har været nogle Snese Gange paa Comoedien, troer sig istand til at digte en Fabel, udtænke en Plan, sammensætte en

Mængde Scener og give denne forvirrede Sammensætning Navn af Lystspil eller Tragoedie. Mange ansee et Skuespils Indlevering til Directionen ordentlig for et Slags Lotteriespil, hvor der er 500 Rdlr. og et heelt Publicums Bifald at vinde, og hvilken smigrende Udsigt er ikke dette for en forfængelig Yngling? Directionen belæsses saaledes med Lærekluder, som ingen Mand af Smag kan udholde at læse, og, sandelig, man kunde næsten ikke misbillige det, om den, under saadanne Omstændigheder, holdt sig en Amanuensis, der forrettede det Hoveriearbeide, at læse eller gjennemblade saadanne Vantrivninger; ja, man kan næsten ikke undres over, at den tilsidst maa tabe al Agtelse for indkommende, især navnløse Stykker. Men for den Forfatter, der føler Kald til at skrive for Theatret, er det imidlertid tungt, saaledes at dele fælles Skjebne med Skriblerhoben, og saa at sige at døe med Philisterne.

Allerede for endeel Aar siden klagedes offentlig over hiin dramatiske Skrivesyge, og den unyttige Tidsspilde, den medfører for mange unge Mennesker. Tode meente i en Afhandling i Maanedskriftet Iris, at ethvert til Skuespildirectionen indsendt Stykke burde være forsynet med en Attest, hvoraf man kunde see, at dets Forfatter ikke havde forsømt eller stod tilbage i sit egentlige Brodstudium. Heiberg tog heraf Anledning til at sige i Fortalen til eet af sine Lystspil, at de fleste Digtere, som have arbeidet med Held for vor Skueplads, og blandt hvilke han naturligviis regner sig selv, have havt et Embede, førend de gave sig af med at skrive Skuespil, og formaner

af den Grund alle unge Forfattere til at raadføre sig med deres oeconomiske Stilling førend de lyde Musens Vink. Men denne Formaning beviser dog, efter min Mening, hverken meer eller mindre, end at Digteren Heiberg satte stort Værd paa et Embede. Man maa beklage den Forfatter, der ikke føler hiin himmelske Ild, som kun skaber den sande Digter, lue i sit Bryst, førend han med sin Papahue paa Hovedet seer sig i sin Lænestoel omskandset af et fedt Levebrød. Aar og Menneskekundskab udkræves vel til at skrive et godt Skuespil; men man feiler meget, naar man troer, at Tiden er lige lang og lige nyttig for alle Mennesker. Det indvortes Øie er ligesaa lidet som det udvortes lige skarpseende hos alle. Mangen en graahærdet Olding besidder ikke saa megen Menneskekundskab som en modnende Yngling. Lune og Vittighed ere ikke afhængige af Alderen. Den berømte Forfatter af Julius af Tarent var kun 19 Aar, da han skrev dette fortræffelige Stykke; Schiller var kun 17 Aar, da han forfattede sine Røvere, og saaledes kunde man anføre endnu mange Beviser paa, at det ene beroer paa en indvortes uimodstaaelig Trang, hvor tidlig Geniet skal vaagne og yttre sin Kraft. Skulde Wessel have ventet paa et Embede indtil han begyndte at skrive for Theatret, saa havde vi aldrig faaet hans første Mesterstykke; thi man kan desværre med Føie sige, at han skrev sin Kjerlighed uden Strømper næsten uden Strømper. — At Holberg ikke blev Lystspildigter førend han var nogle 40 Aar, lader sig meget let forklare. Holberg havde samme Lod som de fleste store Mænd næsten altid have havt i Dan-

nmark, og som satirisk Forfatter var han dobbelt udsat for Avindsygens giftige Pile. Anklaget af en mægtig Mand i Kongens Raad, fordi han havde skrevet eet af de herligste comiske Digte, vort, ja maaskee noget muelige Sprog, eier; truet med at see sit Arbeide offentlig brændt af Bøddelen, kunde han umuelig føle nogen stor Lyst til et Fag, som skaffede ham Fiender og Forfølgere. Kun et Genie som han kunde saaledes trodse udvortes Hindringer og seire over en Tidsalder, der ikke var moden for hans Aand. — Vist nok er Lystspillet især ikke et Arbeide for Ynglingen, og unegtelig er den modne Mandomsalder ogsaa bedst skikket for den Digter, hvis Kald det er at skildre Sæderne og Menneskene. Men lader os aldrig paastaae med Tode, at Skuespildigteren burde forsyne sit Arbeide med et Vidnesbyrd om sin Duelighed i hans egentlige Brødstudium; eller med Heiberg, at Thalia og Melpomene helst ønske det magelige og sorgfri Embedsliv. Erfaringen taler ganske herimod. Moliere, om hvem Voltaire med Grund siger, at han var den største comiske Digter, der nogensinde levede hos nogen Nation, førte et høist ulykkeligt huusligt Liv. Han, som revsede Konger og Førster med sin Pen, maatte hjemme i sit Huus lade sig regjere af en Gribenille, som en ulykkelig Skjebne havde knyttet ham til.

Vi have en Planteskole for Skuespillere, men vi have ikke engang en eneste Dannelsesskole for tilkommende Skuespildigtere, uagtet det nok er lige saa vigtigt at have gode Skuespil som gode Skuespillere. En Skuespiller lader man debutere, det er med andre Ord, man tager Publicum paa Raad

med, og naar han kun opvækker gode Forventninger, søger man at opmuntre ham. Digteren derimod skal være moden, udviklet og fuldkommen paa eengang, og naar han ikke strax har den Lykke at behage Theaterbestyrelsen, forundes ham ikke engang Leilighed til at prøve og øve sit Talent. Ikke en Fjellebod gives der i Kjøbenhavn, hvor den begyndende dramatiske Forfatter kan forsøge sin Duelighed. Han maa staae og falde, ikke med Publicums, men med Directionens Dom, skjønt det dog er saa vanskeligt at dømme efter det første Stykke, en Forfatter leverer, hvad der engang med Tiden kan blive af ham. Man veed hvilket mistrøstende Svar Corneille gav Racine, da han fordrede hans Mening om een af sine første Tragoedier; man veed, at den store Lessing begyndte sin Bane som Skuespildigter med et høist maadeligt Stykke: den unge Lærde. — La Harpe udtrykker sig om denne Punct meget rigtigt i sin Lovtale over Voltaire. Naturen, siger han, som vi forgjeves ville underkaste vore Beregningers Eensformighed, og som saa ofte finder for godt, at skuffe dem ved Afvexling i sine Virkemaader, er, i at frembringe store Mænd, ligesaa forskjellig i sine Midler som i deres Caracteer. Snart modner den dem i Magelighed, i Stilhed og i Løndom; og Menneskene, opløftende Øinene med Forbauselse, opdage pludselig paa en umaalelig Høi den, de længe have seet ved deres Side; snart udmærker den det fremkommende Genie ved et Træk af Storhed, der er ligesom Løsenet paa dets Sendelse, og derpaa synes den at sige til Menneskene i det den skjenker dem det: "see her eders Herre!" — Hvad her siges om

Geniet i Almindelighed gjelder ogsaa om det dramatiske Genie i Særdeleshed.

(Fortsættes.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Under 12 Sept. d. A. er udfærdiget følgende Cancellie-Patent, angaaende Udkast til en almindelig Criminal-Lovbog, for Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen: Hans Majestæt Kongen har, i Henseende til Criminal-Lovgivningen for Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen, allernaadigst fundet for godt under 9de d. M. at resolvere saaledes: 1. Det af Overprokureuren forfattede Udkast til en almindelig Criminal-Lovbog tilstilles Over-Retterne, Amtmændene, Landfogderne, Magistraterne og Dommerne i de adelige Districter i begge Hertugdømmene; og have de, inden et Aars Forløb, at indgive deres udførlige Betænkning derom, til det Slesvig-Holsteenske Cancellie. 2. Desforuden opfordres det sagkyndige Publikum, saavel i det danske Monarkie, som i fremmede Lande, til at indsende til det juridiske Fakultet ved Universitetet i Kiel, inden den 31te December 1809, skriftlige Bedømmelser over forbemeldte Udkast, hvilke kunde være med, eller uden Forfatterens Navn. 3. Disse Afhandlinger kunne indsendes, forfattede i det tydske, danske eller latinske Sprog. 4. For de tre bedste Afhandlinger, som saaledes indkomme til det juridiske Fakultet i Kiel, udsættes en dobbelt Præmie; nemlig 200 Rdlr. Schl. Holst. Courant for den bedste Afhandling over hele Udkastet; og to Præmier, hver af 100 Rdlr. for den fortrinligste Afhandling over den første eller den anden Deel af Udkastet. 5. Præmiens Tilkjendelse skeer af ovennævnte juridiske Fakultet den 1ste Junii 1810. Bedømmelsen bliver offentligen bekjendtgjort i den i Kiel udkommende Litteratur-Tidende for de Danske Stater, samt i de Kjøbenhavnske lærde Tidender, og Præmierne udbetales af det kongelige Bank-Comtoir i Altona i Slesvig-Holsteensk Courant. 6. Den som vil arbeide for Præmien, haver paa sædvanlig Maade ikkuns at betegne sin Afhandling med et Motto, og at vedlægge en med samme paategnet, forseglet Seddel, som indeholder hans Navn og Opholdssted. 7. Forfatterne af de ikke kronede Priis-Skrifter, erholde paa Forlangende deres Manuskript tilbage fra det juridiske Fakultet i Kiel, fra den 1ste Septbr. 1810, naar de legitimere sig ved Indsendelse af det af dem brugte Motto. 8. Forfatterne, saavel af de belønnede som af de tilbageleverede Priis-Skrifter, beholde ubehindret Brug af deres Manuskript til enhver Tid, efter eget Behag. Forestaaende Kongelige Resolution bekjendtgjøres herved for alle Vedkommende. — Det Kongelige Slesvig-Holsteenske Cancellie, den 12te Septbr. 1808.

Mösting.

Eggers. Janssen. Jensen. Feldmann.

(L. S.)

Throndhjem, d. 20 Julii 1808. Af Collegialtidenden — som er i enkelte Stykker udførligere end Budstikken — sees, at Norges tappre Helte gjenleve i nærværende Slægt. Man veed ogsaa, hvor meget man ved patriotiske Gaver har lindret Soldateskens Kaar. Men saa vitterligt som det burde er det vel ei, at Throndhjems og dens Omegns Gavmildhed har i denne Post overgaaet de sydlige Brødres. Fra Præstegjeldene: Meldalen, Orkedalen og Meelhuus er der indkommet i Fødevare og Penge noget Overordentligt, formodentlig fordi deres Sønner have, trods Budstikkens Taushed, udmærket sig fremfor andre Korps under Staffeldt. Nogle Nordlands-Jægter er tagne af de Engelske, hvis Krydsere gaae ei allene ved Kristianssund, men skulle og være sporede Nord i Landet. De lure nok paa de ventendes Skibe fra Arkangel; komme disse ei frem, da befrygtes med Rette Mangel og svag Kraftyttring. Blandt Tropperne i Throndhjem er Landværnet et tilsyneladende kraftfuldt Korps; det er Kjærnen af norskt Mandskab, hvis Mine røber Mod og Karakterstyrke. Rekruterne lære dobbelt hastigt i denne Tid at exercere; ved Siden af de mandige Landværn ere disse en sydlig, syngende og dansende Nation. Det er utroligt, hvilket Mod og hvilken Lyst de yttre til at komme i Leeg — saa kalde de det — med de Svenske. Af vore saarede Krigere er i disse Dage nogle haltende og stivarmede hjemkomne; een af dem har 5 Saar af ligesaa mange Kugler; thi han skjød efter at være falden

til Jorden; en Kugle har streifet ham langs Maven, og da skjød han for at hevne sin formodede Død.

Udtog af et Brev fra Hertugdømmet Sleswig, af 1 Oct. 1808. Neppe var den i adskillige Egne siden nogen Tid grasserende Blodgang for endeel standset paa nogle Steder ved de derimod trufne hensigtsmæssige Forholdsregler og ved den senere herskende koldere Temperatur, førend denne farlige Sygdom igjen saa stærkt yttrede sig paa andre Steder, at mange Mennesker ere bortdøde og endnu daglig bortdøe deraf. Saavel i Byerne Hadersleben og Flensborg som i de omliggende Egne hersker den i dette Øieblik meget stærkt. Ligene i Flensborg maae nu begraves udenfor Byen, da Stadens Kirkegaard alt for meget er opfyldt med Liig. I Hadersleben er endogsaa Lægen selv bleven syg. Nogle Huse ere spærrede i denne By, hvilket ogsaa er Tilfældet paa Als med et Par Bønderbyer. Besynderligt er det, at næsten ingen Franskmænd er bleven angreben af denne Sygdom.

Af Kjøbenhavns Skilderie No. 51 har Publicum faaet et fordelagtigt Begreb om den Samling af Malerier og Tegninger, der i Foraaret var at see hos Hofkobberstikker Lahde, og hvis Fremstillelse til offentlig Skue indbragde 277 Rdlr., som af Vedkommende paa de Brandlidtes Vegne ere modtagne. — Et af de Stykker, som især tiltrak sig Tilskuernes Opmærksomhed, har nu ved Hr. Lahdes Gravstikke faaet større Publicitet, og kan nu komme enhver Lysthavende for Øine. — Efter den over Stykkerne trykte Liste, der solgtes ved Indgangen, er det No. 6, forestillende Frue-Taarns-Brand. Gjenstanden er godt valgt. Det var det Taarn, hvis Ødelæggelse især syntes at være Maalet for de sataniske Angrebs gloende Pile og Skud, og hvis rædsomme Fald er besjunget af mere end een Digter. Standpunkten har Maleren, Hr. Eckersberg, taget fra Landemærket. Frue-Kirke og Taarn, som brænde i lys Lue, sees bagved Regentsen. Bomber, Brandkugler og Brandpile, fare igjennem Luften. I et med Kobberstykket følgende trykt Blad beskrives Grupperingen derpaa saaledes: "En Bombe, som er sprungen "paa Gaden, har dræbt og qvæstet Adskillige. Andre "mærke med Forfærdelse, hvor de kommende Bomber dale, og ile at undflye det farlige Sted, for

"at redde Livet. Iblandt flere Figurer seer man: "en Yngling, der fører sin Elskede til den modsatte Side af Gaden, hvor hun er mindre udsat "for Bombernes Fald; Mand og Kone flygte med "deres eneste Barn fra det ved en Bombe sønderslagne Værelse; og en Familie, som har mistet "Huus og Næringsvei, hvoraf Konen falder afmægtig om i Armene paa sin Mand, som er "Borger-Officier. Vægteren paa Forgrunden seer "ved hver dalende Bombe ogsaa en øieblikig Død "i Møde, efterat hans Cammerat nyeligen var "ihjelslaaet."

Paa Hofboghandler Schubothes Forlag agter Hr. Professor Sander at udgive sine dramatiske Stykker under Titel: Samlede dramatiske Værker. Det første Bind skal indeholde: 1) En almindelig dramaturgisk Indledning med Hensyn paa Stykkernes Historie. 2) Knud, Danmarks Hertug, et Sørgespil. (Af dette Stykke, som er bestemt til at opføres til Kongens Fødselsdag, skal nogle Exemplarer særskilt blive aftrykte.) 3) Hospitalet, et Lystspil. 4) Eropolis, et lyrisk Skuespil. 5) Niels Ebbesen, et Sørgespil, sidste Omarbeidelse, hvori den femte Act er ganske forandret og aldrig spillet.

I Søndags, d. 2 Oct., da Forsamlingen i den franskreformert Kirke skulde adskilles, forkyndte Prædikanten, Hr. Pastor Mourier, at det nu var Tiden, at Confirmandundervisningen i hans Præstegaard skulde begynde for de unge Mennesker, som havde isinde at confirmeres til førstkommende Paaske; men da endnu ingen havde meldt sig (hvilket især bør tilskrives Forældrenes Skødesløshed og den herskende Ligegyldigheds-Tone, hvilket vore Templers Tomhed noksom beviser), vilde han endnu vente. Han erindrede ved samme Leilighed, hvor vigtigt det var, for at forberede en ung Kristen, som engang kunde gjøre Kirken, ja selv Fødelandet Ære, at Forældrene deri understøttede Religionslæreren ved faderlig Undervisning hjemme, og ved gode Exempler.

Uagtet endnu ikke noget er bleven bekjendtgjort om den i vort sidste Blad omtalte senere Træfning mellem de Norske og Svenske Tropper, saa vil man dog vide, at der paa vor Side tælles 12 Døde og nogle Saarede, men at derimod de Svenskes Tab har været meget større og at det Botniske Regiment især skal have lidt meget.

Capit. Bellmann fra Altona, der fører en Tønnersk Caper, har indbragt to Priser til Holland. Det er endnu ubestemt, om denne Prisesag vil blive paadømt i Holland eller henvises til den Danske Priseret.

Hr. Justitsraad Rawert har solgt sin Gaard i Kronprindsessegaden til Frue Abo for 42,000 Rdlr.

Postefterretninger.

Da en Colonne af Storarmeens første Corps indrykkede d. 23 f. M. i Paris, blev den modtagen med stor Høitidelighed, og Departementspræfecten holdt en Tale, hvori det blandt andet hedder: Brave Krigere! I have erobret Freden i Norden; I ville ogsaa erobre den i Sønden, og Verden vil da være fri. — Uagtet Fredsunderhandlingerne mellem Rusland og Porten endnu ere i Værk, fortsætter Storviziren Mustapha Bairactar dog Krigsrustningerne. Han har befalet alle de under ham staaende Paschaer, under deres Hoveds Forlis, ufortøvet at indfinde sig med deres Tropper ved hans Armee. Gouverneuren over Macedonien har allerede gjort Begyndelse med at sende 30,000 Mand. — Den 27de f. M. ankom den Franske Keiser til Erfurt, hvor man mener, at han vil opholde sig til midt i October. Keiseren seer sund og frisk ud, og er bleven meget før. I Frankfurt bar han en simpel Garde-Chasseur-Uniform, medens hans Ledsagere straalede af Guld. Anstalterne til Keisermedet er ligesaa store som glimrende. Fra alle Kanter strømme Folk sammen, for at tilfredsstille deres Nysgjerrighed. — Breve fra Paris bebude en ny Foranstaltning i Henseende til Colonialvarers Indførsel, som paa Bomuld og Medicinalvarer nær, skal forbydes landværts fra. Et Keiserl. Decret af 16de f. M. forbyder alle fra Holland og Spanien kommende Colonialvarers Indførsel i Frankrige, og befaler, at de Skibe, der indløbe i Elben, Weser og Jahde med saadanne Varer, skulle prisdømmes. — Fra Riga skrives under d. 12 Sept., at man der har paalidelige og meget behagelige Efterretninger fra Finland. Prinds Dolgorouki slaaer Fienden dagligen, gjør stærk Fremgang, og er nu paa hiin Side af den store Sø, som i nogen Tid meget har hindret den Russiske Armees høire Fløi i sine Bevægelser. Gener. Kaminsky har atter seiret over Fiendens venstre Fløi, hvorved han, efter hans egen Indberetning, snart vil sætte sig i Besiddelse af Wasa. I denne sidste Fægtning efterlode de Svenske 900 Mand paa Valpladsen, og det er at formode at et saa ofte gjentaget Tab vil sætte Fienden ud af Stand til at modsætte sig de seirende Russiske Troppers Fremgang, endskjønt Landets Beskaffenhed meget begünstiger hans haardnakkede Modstand.

Den Engelske Hoftidende af 16 Sept. indeholder en Depeche fra Gen. Lieuten. Hew Dalrymple, dateret Hovedqvarteret i Cintra den 3 Sept., hvori han melder, at han d. 22 Aug. Dagen efter Slaget ved Vimiera, har paataget sig Overcommandoen over Armeen i Portugal. Den 2 Sept. bleve Forterne Cascas, St. Julien og Bugio besatte af Engellænderne. Tropperne under Sir John Moore vare d. 22 Aug. endnu ikke ankomne i Portugal. Samme Dag blev imellem Gen. Lieuten. Wellesley og Divisionsgeneral Kellerman sluttet en Vaabenstilstand af 9 Artikler, hvorpaa den 30 Aug. en Definitiv Tractat af følgende Indhold blev undertegnet: 1. Alle Pladse og Forter i Portugal overleveres den Britiske Armee. 2. De Franske Tropper rømme Portugal med deres Vaaben og Bagage. De betragtes ikke som Krigsfanger, men kunne ved deres Ankomst i Frankrige tjene igjen. 3. De Franske Tropper udskibes af Engellænderne i Havnene mellem l'Orient og Rochefort. 4. Den Franske Armee medtager alt sit Artillerie af Fransk Calibre, med tilhørende Heste og Krudtvogne med 60 Carduser til hver Canon. Alt det øvrige Artillerie og Vaaben udleveres. 5. Den Franske Armee medtager al sin Equipage, alt hvad man forstaaer under Navn af Armeens Eiendom, Militaircassen 2c. 6. Cavalleriet indskiber sine Heste ligesom Generalerne og alle Officiererne. Da det imidlertid mangler paa Transportmidler, saa skulle kun 600 Cavalleriheste og 200 af Staben indskibes. Over de andre Heste kunne de Franske disponere efter Behag. 7. Indskibelsen skeer i 3 Divisioner, den første i 7 Dage. 8—9. Angaaende Indskibnings-Maaden. De tilbageblivende Syge skulle tilbørlig pleies 10. Transportskibene skulle fri og sikkre tilbagevende fra de Franske Havne. 11. Den Franske Armee concentreres i Lissabon og i en Frastand af 2 Mile. Den Engelske nærmer sig Hovedstaden paa

3 Mile nær. Der bliver en Miil mellem begge Armeer. 12. Forterne St. Julien, Bugio og Cascas blive efter Conventionens Retification besatte af Engellænderne. Lissabon og dets Citadeller, Fortet St. Joseph ꝛc. overgives ved Indskibningen til den 2den Division, ligesom Havnen og alle bevæbnede Skibe i samme med deres Forraad. Fæstningerne Elvas, Almeida, Peniche og Palmela overgives, saasnart de Brittiske Tropper ankomme, for at occupere dem. 13—15. Alle tvivlsomme Puncter i denne Convention skulle forklares til Gunst for den Franske Armee, og alle Restancer af Contributioner til de Franske siden Dec. 1807 betragtes som ikke tilværende mere, og det lagte Beslag ophæves. 16. Alle i Portugal værende Franske og deres Allierede tages under Beskyttelse. De kunne afgaae med den Franske Armee eller blive tilbage, og beholde deres Eiendom, eller i en Tid af et Aar disponere derover. 17. Alle Portugisere staae ikke til Ansvar for deres politiske Adfærd siden den Franske Occupation. 18. De Spanske Tropper, der ere gaaede ombord paa Skibe i Lissabons Havn, udleveres Engellænderne, som derimod ville udvirke hos de Spanske, at de udlevere saadanne Franske, som i Følge Begivenhederne af 29 Maji i Spanien ere blevne arresterede. 19. De i Portugal paa begge Sider gjorte Fanger, udvexles ufortøvet. 20. Til Garantie for nærværende Convention gives fra begge Sider Officierer til Gidsler. 21. Den Franske General en Chef sender med Efterretningen om denne Convention en Officier til Frankrige, som et Engelsk Skib vil bringe til Bordeaux eller Rochefort. 22. Hs. Exc. den Franske Commandeur en Chef og de andre Franske Stabsofficierer indskibes ombord paa Engelske Krigsskibe. — Saaledes skeet i Lissabon, d. 30 Aug. 1808.

(Undert.) George Murray, Gen. Qvarteermest.
Kellermann, Divisions-General.

Vi Hertug af Abrantes, General en Chef for den Franske Armee, have ratificeret og ratificere nærværende Convention i alle dens Artikler, for efter dens hele Indhold, at vorde udført. — I Hovedqvarteret i Lissabon, d. 30 Aug. 1808.

Hertugen af Abrantes.

En Additional-Convention af 3 Artikler angaaer de tilbageblevne Magaziners Overdragelse ꝛc. — Admiral Cotton melder under d. 3 Sept., at han og Gener. Lieuten. Dalrymple har ratificeret ovennævnte Convention og at den første Division af den Russiske Flaade under Contre-Adm. Taylor ufortøvet vil afgaae til Spithead.

Følgende Convention er sluttet mellem Vice-Adm. Siniavin, Ridder af St. Alexanders og andre Russ. Ordener, og Adm. Sir Charles Cotton. Art. 1. De nu i Tajo liggende Russiske Krigsskibe, overgives strax saaledes som de i efterfølgende Liste ere specificerede, med alle Forraad til Admiral Cotton. De sendes til Engelland, og holdes af Hs. Brittiske Maj. i Deposito, for at tilbagegives Hs. Russ. Keis. Maj. sex Maaneder efter Fredslutningen mellem Hs. Britt. Maj. og Hs. Keis. Maj. Art. 2. Viceadmiral Seniavin tilbagevender med Officiererne, Matroserne og Søsoldaterne under hans Commando til Rusland, uden nogen muelig Stipulation eller Betingelse i Henseende til deres Tjeneste i Fremtiden. De bringes derhen paa Krigsskibe eller egne Fartøier paa Hs. Britt. Maj. Bekostning. — Saaledes skeet og sluttet ombord paa Skibet Twesday i Tajo og ombord paa Hs. Britt. Maj. Skib Hibernia, d. 3 Sept. 1808. (Undert.) De Seniavin.
Charles Cotton.

Liste paa de i ovennævnte Convention indbefattede Russiske Skibe, saaledes som de anføres i London Gazette:

	Canoner.	Mand.
Twesday, Viceadm. Siniavin	74	736
Skoroy, Capit. Schelling . .	60	524
St. Helena, Capit. Bitcherkoy	74	598
Rafael, Capit. Roschroff . .	74	610
Rætvisan, Capit. Ritschoff .	66	548
Silvoy, Capit. Malygrine .	74	604
Motchnoy, Capit. Rasvosoff .	74	629
Tilafael, Capit. Bytcherskoy .	80	646
Yaroslaw, Capit. Kilkoff . .	74	537
Fregat, Capit. Kilduyn . .	26	222
Tilsammen .	676	5685

Ovenanførte Convention med Hertugen af Abrantes, som er saa ærefuld for de Franske — der blot for en Tid forandre Skuepladsen for deres Tapperhed — og er saa overordentlig og udmærket i Krigshistorien — har i London opvakt stor Utilfredshed og man talde om, at der skulde nedsættes en Militair-Commission. Gen. Lieuten. Wellesley var den 15 Sept. ankommen fra Portugal til London.

Spanien. (Fortsat, see No. 99.)

Spanien er et af Europas produktrigeste Lande. Ikke allene er det riigt paa forskjellige Arter, især i Planteriget, men det frembringer ogsaa disse Arter i en betydelig Mængde, og vilde frembringe den i en endnu betydeligere, hvis Dyrkning og Behandling svarede til Naturens Virksomhed. Af Steenriget haves: Guld, Sølv, ædle Stene, Kobber, Jern, Blye, Galmeye, Antimonium, Qviksølv, Kobolt, Vismuth, Steensalt, Søsalt, Kildesalt, Purgeersalt, Alun, Vitriol, Salpeter, Kalk, Steenkul, Marmor, Jaspis, Allabaster, Rødtkride, mineralske Vande m. m. Af Dyreriget skjønne Heste, Esler og Muulesler, de bedste Faar i Europa, Geeder, Silkeorme, Bier, Hornqvæg, Vildt af alle Slags, Fisk, og til Landets Plage paa mange Steder Græshopper. Af Planteriget: Viinranker, Korn af alle Slags, dog ikke til Landets Fornødenhed, Mais, Riis, Sukkerrør, Manna, Bomuld, Tobak, Citroner, Mastix, Apelsiner, Granatæbler, Mandler, Figen, Johannisbrod, Lakritztræ, Dadler, Pomeranzer, Oliventræer og mange andre Sydlandenes fine Frugter, Hør, Hamp, Waid, Krap, Salturter, Safran, Anis, Kapers, Sumach, Korketræe, Spartum, betydelige Skove, især paa Bjergene, der levere en stor Mængde Skibs- og Bygningstømmer og feede Græsgange. — Et Land med et Clima saa gunstigt for Vegetationen, med en saa frugtbar Jordbund og en saadan Rigdom paa Naturproducter, og med en Beliggenhed saa gunstig for Næringsveienes Drivt og Producternes Afsætning, kunde unægtelig være bedre befolket. Ogsaa har Spanien i de ældre Tider havt i det mindste 30 Millioner Indbyggere, selv i Aaret 1787 havde det henved 10,500,000 Mennesker. Aarsagen til denne Folkemængdens Aftagelse, maa søges deels i Nationens Hang til Uvirksomhed og Ringeagt for de arbeidende Classer, der gjør, at kun faa lægge sig efter Haandværker, hvorfra de endnu mere afskrækkes ved den Tvang og de mange Paalæg hvormed endnu Handel, Manufakturer og Fabrikker ere betyngede; deels i den Magelighed og Anseelse som følger den geistlige Stand og Klosterlivet, der lokker de fleste Familier til at danne, i det mindste deres yngre Sønner, til Geistlige eller Munke. Hvor talrig den geistlige Stand er i Spanien, kan skjønnes deraf, at i Aaret 1787 fandtes 71,070 Munke, 35,000 Nonner, 22,460 Præster og 133,470 Diaconer Kapellaner og Kirketjenere, tilsammen altsaa 252,000 Personer, hvoraf de fleste leve i ugift Stand. Deels ligger ogsaa disse Aarsager i Spaniernes Levemaade og Pragtsyge. Hyppigt Brug af Krydderier og hede Vine udtørrer Vædskerne og formindsker Frugtbarheden, og da de sætte en stor Deel af deres Pragt i en talrig Skare af Tjenere, saa forøges derved en Classe Mennesker, hvis ringe Kaar ikke tillade dem at underholde en Familie. Spanierne ere et høimodigt, ærligt, stolt, mageligt og pragtelskende Folk. Adel og Geistlighed staae i største Anseelse hos dem. (Fortsættes.)

En mørk Tale.

Ved Hedegaard, Justitsraad,

Min Fødselsdag bestemme kan Du ej,
Men alt hos Romerne, der skrives, jeg
I Mode var. Jeg aldrig pludseligen
Mig lader see; min Ankomst den
Forkyndes vidt og bredt, og naar jeg kommer
Knap Stuen Gjæsterne, jeg samler, rummer.
Kort sagt — at Du ej bryde skal Din Hjerne —
Hvor Dødsfald træffer ind, jeg pleier gjerne
En Følgesvend at være. Tungt det falder
Heel ofte den, der paa mig kalder.
Jeg egensindig er, og tidt bedrager
Jeg mangen Mand: For seent opdager
Han, naar han troer, han bedste Handel drev,
At han ved Næsen taget blev.
Hvad Snese Aar blev samlet paa,
Adspreder jeg i Dage faa.
Den som min Gang skal lede, gjerne kan
Og skjev og pukkelrygget være kan,
Og uden Fødder og lidt dum,
Men aldrig døv, og aldrig stum.

Forklaringen over den mørke Tale i No. 102 er Rundetaarn. — — Charaden i No. 103 er Ordet Taarn, som efter en ny og rigtig Orthographie kan skrives med det svenske å, Tårn. I Taarn ligge følgende Ord: Taar, Taa, Aar, Ran, Nar.

Med dette Numer sluttes femte Aargang. Bladet udkommer to Gange ugentlig og tilbringes Subskribenterne mod 6 Mark quartaliter. Subskriptionen modtages hos Bogtrykker Höeckes Enke, i store Helliggeiststrædet No. 144.

